

ספר דור רביעי

ביאור רחב על מסכת חולין מרישא עד גמירה ואור חדש על פסקי הרמב"ם ז"ל שאינם מתאימים עם דעת יתר הראשונים טעמו ונימוקו עפ"י דרכו שדרך בהבנת המשנה והגמרה. אשר ביררתי וביארתי בעזה"ת ע"י יגיעה רבה לילה ויום כמעט רובימי חלדי, אני הקטן משה שמואל בן לאאמ"ז הגאון מו"ה אברהם גלאזנר זצ"ל, ונכד של הגאון רשבכה"ג בעל החת"ס זצ"ל, יושב על כסא הרבנות פה ק"ק קלוייזענבורג תע"א זה ארבעים וארבע שנים לטובה.

פה קלוייזענבורג תע"א, בשנת תפא"ר לפ"ק.

M. Glasner Oberrabbiner, Cluj, Rumänien

בדפוס המשובח של השותפים
ווינשטיין & פרידמאן קלוייזענבורג
בשנת תרפ"א לפ"ק

Cluj - Kolozsvár 1921
Druck von Weinstein & Friedmann

מודעה

כבר נודע בשער בת רבים, שבכל מקום שבא בספרותנו שם עכו"ם וגוי לגנאי, הכוונה עלبني עובדי אלילים שבימים הקדמונים, שלא הכירו חוק ומשפט והתגאלו בכל מיני התועבות, אבל לא חיללה על האומות הנאויריות שבזמןנו אשר אב אחד לכולנו, ושומרית דת חוק ומשפט, ואשר אנו חוסים בצלם ואנו מחויבים לדרوش שלום וטבתם כל הימים.

ספר
דור רביעי
על מסכת חולין

פרק	דף עמוד
הקדמה	ב א
פתחה	ז א
פרק הכל שוחטין	א א
פרק השוחט	מ א
פרק אלו טרפות	נ"ט א
פרק בהמה המקשה	פ"ה ב
פרק אותו ואת בנו	צ"ח ב
פרק כסוי הדם	ק"ג א
פרק גיד הנשה	קי"ב ב
פרק כל הבשר	קל"ה ב
פרק העור והרוטב	קמ"ט א
פרק הארווע והלחיים	קנ"ח א
פרק ראשית הגז	קס"ג א
פרק שלוחה הקן	קס"ז ב

הקדמה

רש"י ז"ל, אשר עשה משה לעיני כל ישראל, ר"ל שעשה משה בכתב כדי שעניינו העדה, המה העמלים בתורה, יעניינו בה תמיד וידרשו בה עפ"י המדות שנמסרו להם, והוא ממש כמו בבראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, שבראם ומסרם לאדם "לעשות" לשכללם ולהשבחים מדור לדור, כי התורה אשר שם משה לפני בניי, נמסרה להם להשביבם ולשכללם תמיד. ואעפ"י שהتورה חותמה נתנה, ועליה אין להוסיך וממנה אין לגרוע, ואמרו חז"ל אלה מצות כתיב שאין נביא רשי לחדש דבר מעתה, כל זה אינו אלא שלא להוסיך או לגרוע אבל לפרש ולדרשה, נתנו רשות לכל ב"ד הסמוך. גם באזה הוודמי דבריה דגם שם אין בכח האדם לברווא יש מאין, רק למוג ולהתיך כחות ויסודות נפרדים ע"י המצאת הקישור הפנימי והגעלם שביניהם. הרוי דהתורה והבריאה שווין זהה ואין חילוק רק بما שהבריאה נמסרה לכל בא עולם, ותוה"ק לעם הנבחר לבני ישראל, לנו היא, לחבה ולשכללה, להגנות בה בمسירת הנפש, כדי להציג את האמור שבה, שתגלתה לנו אורות חדשות הנוגנות תונן לחינוי הרוחניים.

וז"ל הרמב"ם ז"ל בפ"ב מהלכות ממרים "ב"ד הגدول שדרשו באחת מן המדות כפי מה שנראה בעיניהם שחדין כך, ודנו דין, ועמד אחריהם ב"ד אחר לסתור אותו, הרוי זה סותר וזה כפי מה שנראה בעיניו, שנאמר אל השופט אשר יהיה בימים ההם, איך חייב ללקת אלא אחר ב"ד שבימיך" עכ"ל. ומה שמשינו בעדיות צריך ב"ד גדול בחכמה ובמנין כדי לסתור דברי הב"ד הקדום באזמנן, כתוב הרמב"ם ז"ל שם בהלכ' ב', דזה דוקא בגזרה ותקנה, אבל לא בפירוש התורה. והקשה שם בכ"מ לפ"י דעת הרמב"ם, איך פריך שה"ס אמימרא דאמורה, ממשנה או בריתיא, עד שהוצרך לתרץ אלא אמרי כהאי תנא, ואס לאו מסיק בתיבותא, ולמה לא נאמר דעתך פלייג, כיון דרשתות נתונה לדורות האחרונים לחלוק על הראשונים, וכותב על זה וזה: "ואפשר לאמר דעתם חתימת המשנה קיימו וקבעו שזרות האחורונים לא יחלקו על הראשונים, וכן עשו בחתימת התלמוד, שמיום שנחתם לא ניתן רשות לשום אדם לחלק עליו" עכ"ל. והנה יש להעיר ע"ז, אם כן הוא כאשר כתב הכל"מ, איך לא הזכיר גדוול ונוראה כזה, בכל הש"ס בבלי ויורשומי, דבר שהוא היסוד ההוראה שקבעו על עצם שלא לחלוק על המשנה, ואח"כ קבלו כן על הגمرا, וכל זה אין זכר ושרש לבאויה.

ומה שנראה לפ"ד בעין הרם והנשא הלאה, והוא עפ"י מה דאיתא בגיטין דף ס' ע"ב, דתנא דברי" מנין לדברים שבע"פ אי אתה רשאי לאמרם בכתב שאתה מתרצה כתוב לך את הדברים האלה, אלה אתה כותב ואי אתה כותב הלוותות וכן לעיל מני דרש ריב"ג, כתיב כתוב לך את הדברים האלה, וכותב כי על פי הדברים האלה, הא כיצד, דברים שככתב اي אתה רשאי לאמרם על פה, ודברים שעלה פה اي אתה

יוצר האור ובORA החשך, יתברך וישתבח מן העולם ועד העולם, כי את זה לעומת זה עשה אלקים, כדי שיתגדר בו האדם, להבדיל ולהפריד בין האור והחשך, בין האמת והשקר. כי זה כל האדם כל זמן שהוא חי על האדמה, לרדוף ולדרוש אחר הנster והנעלם והשתוקקתו זאת היא תכליתו ותכלית המותאה למלאות נפשו במושכלות וחירות. כי מי שהשיג תאוותו ואני לו השתוקקות יותר, היו אינס חיים, ומיו ימים שאין בהם חפא. כי עיקר החיים מהicia את כל הנברא, הוא התשוקה העצומה למה שמנוח חוצה לו וקשה להשיגו, אין אדם מת וחצי תאוותו בידו. וע"ז אמר החכם מכל אדם, שלוש הנה לא תשבענה וכי ארץ לא שבעה מים (משל לי ט"ז) וגם אמר (כהילת י' ז') וגם הנפש לא תמלא, ור"ל הן בארציות והן במשכילות, א"א להשיג מלאה כל זמן שהאדם חי על האדמה. ואולי לא כוונו חז"ל במדרשי שדרשו על המקרא, וירא אלקים את האור כי טוב ויבדל, שנגנו לצדיקים לעתיד לבא, ר"ל שלעלום יהיה האור האמתי גנו מעוני הצדיקים, ויחקרו ידרשו להשיגו. ובזה ימצאו תעונג חיים וככל זכות קיומם, להתעלות מנצח לגבורה ולשאוף בכווסף נפש להשגה גבוהה מעל גביה בעולם העשי "אשר ברא אלקים לעשوت".

ועיין בראש"ע ז"ל שפירוש האי "לעשות" השרשים בכל המינים שונים להם כח לעשوت כדמותם. ורש"י ורמב"ן ז"ל מאנן בפירוש זה, מסתמא מושום דהכח להolid, לא מקרי לעשות אלא לפירות ולרבות, וש"י שיק רק על דבר חדש מיסודות ישנות. (עיין רמב"ן על הקרה נעשה אדם) ולכן נדחקו בפירוש האי לעשות. רמב"ן על הקרה נדחקו בפירוש האי לעשות. ולענין נראה לקאים פירוש הראב"ע, אבל לא קאי על התולדה הטבעית שלolid בדומה לו, אלא קאי על האדם, ופירשו שמנה שברא אלקים, יעשה האדם בשכלו חדשות להוציא הכותות הצפונות בבריאה לפועלות ידים. וכאשר פירוש העקרים דור דור ישבח מעשיך, שהאדם משבייח את מעשה ה' ע"י המיצאות חדשות, נפלאות שלא שערום הקודמים לו, ועל פעולה זו שפיר שיק לאמר לעשות. ומאוד יומתך לנעוץ בהโซ ההוראה בתחילתתה. כי כמו שהוא בחכמת הטבע, שהאדם בשכלו ותבונתו ממציא חדשות מן היסודות היישנות, כן הוא בחכמת תורהינו הקדושה. כי אם שמעו בישן תשמע בחדש אמרו חז"ל, וכונתם שמן התורה הישנה המכזוי' בידינו, המתגיע בה וממית עצמה עלייה, יכול להוציא חדש שלא היה עוד לעולמים, ובבחינה או אמרו ז"ל שהקב"ה הראה למשה כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדר, כי בכח היה מונח בתורה כל מה שהיה עתידי להתחדר בכל דור ודור. כי האדם לעמל יולד ולראות טוב ולשםו בעמלו, זה במא שמחדר וממציא דבר בצרבי בנ"א הגשמיים, זה במא שמוציא יקר מזולל, או מבאר כל חמירה ומגלה מצפוני התורה, רזי אלקים חים. זה נרמזו בדברי תורה"ק, וכל היד החזקה ולכל המורה הגדול, שהוא נתינת התורה כפירוש

הקדמה

על הגורות והתקנות שאין להן אלא מקום וsheet, שנגזרו ונתקנו ע"י השתנות הענינים והאנשימים והמצבים כידוע. אלא דריש' ז"ל מיאן לפרש דתושבע"פ שנסקרה למשה בסיני בהדי תורה שבכתב, תהיה קראוה "חדשים" ולכן נדחק לפרש דמשום דברי סופרים כלול גם גוזרות ותקנות لكن מכנה לכל מה שהסופרים אומרים בשם "חדשים" זהה ודאי נדחק גדול. ועל גוף המאמר קשה מאד מה מתרץ על הקושי, וכי לא ה' מצינו ליתן לנו ספר גדול כדי החזקה של הרמב"ם, ואיך מתרוץ הקושי למשה לא נכתבו, במא שמשיב בעשות ספרים אין קץ, ועיי' בתשו"ח סיימן Katz'ב שהקשה כן, שהי' יכול ליתן לנו ספר גדול כולל כל דין התורה בכל ובפרט. ותוס' ז"ל שם בד"ה מפני מה לא נכתבו כתבו וזה': יוגם בהללו'ם לא נתנו כדי שלא ישתכחו' עכ"ל, ועל דבריהם אלו הרבה דייו נשתףך. עי' בחוי' שם ובחוט השני והוא דוחוק דמלבד ממה שזה נגד הכלל دقיל הרמב"ם ז"ל, דהllum"ס לית' ב' מחלוקת, אין להבini דבריהם,adam עלולים להיות נשכחים, ומה לא חש לשחתה הני הללמ"ס שנמסרו לו. ובחוט השני רצה לאמר, adam כל תושבע"פ ה' ניתן למשה מסיני, מחמת הרבייה השחחה נופלת בה. אבל עתה דהllum"ס מעט מעיר הוא כמו שנמן הרמב"ם ז"ל בהקדמו לזרעים, ונשלמו באיזו מהן ע"י הבאים אחריו تو אין השחחה מצוי' בהן. ובזה יש ליישב שלא יסתורו התוס' דברי עצם, ובביבמות דר' ע"ז ע"ב ד"ה הלהכה, שכתו שס כדעת הרמב"ם, דעל הללמ"ס לא מצינו חלק. ואם קבלה היא נקל. אבל בכל אלו הדוחקים לא יצאנו עדין מהובכה הגדולה כאשר יראה המעי' בתשוב' הארוכה בחוי' שם גם מה שקשה להו להטוס' למשה לא נאמר הכל בהללמ"ס, הנה הללמ"ס קיל מתשבע"פ שנדרשת ע"פ המידות דהרי אין למדין ק"ו מהלהכה, גם אין לתקן על הלהכה ועיין בטור יוז' סיון רצ"ד, דספק ערלה בחוי' מיותר מפני שהוא רק מהללמ"ס, והגס שהב"י שם השיג עלי, מצינו הרבה מהראשונים שסבירו דהllum"ס ד"ס מקרי, ורק במקומות דעיקר מפורש בקרא, ושיעורו מהלהכה לוקין. ואין רצוני כאן להאריך בהז, אלא לבאר בוגת הגמי' עירובין הנ"ל.

אבל דעת, דהנה החלוק הגדל והנגלת לעין כל שבין תורה שבכתב לתורה שבע"פ הוא כי תורה שבכתב נסקרה למשה מלאה במלה, מבראשית עד לעני כל ישראל, ותשבע"פ נמסר לו העניין, ולא המלות, ע"ז אמרו ז"ל כל הנביאים נתנבאו בכיה אמר ה' הוסיף עליהם משה שנתנבא בכה ובזה הדבר, ר"ל הנביאים לא קבלו המלות למשון לישראל אלא העניין, והם מסרו את העניין כפי הבנות בלשון עצם, וזה "כה אמר ה'", אבל משה התנבא בכה ובזה הדבר, דהינו תורה שבכתב "באה הדבר" ותשבע"פ "בכה אמר ה'", תורה שבכתב מלאה במלה כאשר קבלו, ותשבע"פ העניין בלשון עצמו, והינו דאמרי ח'לן אין שני נביאים מתנבאים בסגנון אחד ר"ל אותה נבואה עצמה, כל אחד ואחד אמרה בסגנון ובלשונו המוחדת לו, ואפילו אם נקבל דברי המלבים בהקדמו לספר ירמי', שכל דברי הנביאים ע"ה דברי ה' המה, שהושמו בפיهم מללה במללה, ושינוי הסגנון רצון ה' היה, אבל בתושבע"פ פשיטא שאין לומר כי ה' מלות מסר למשה, כי המלות א"א למסור רק בכתב, וכאשר עינינו רואות באמת, דהllum"ס לא נמסר לנו רק העניינים, ומה רביינו מסר לנו מה שהבן מקבלת סיני, והנה כל עין הנמסר על פה, בטבעו מונח שינויו בהבנתו מאיש לאיש, דכל אחד מכנים בו מעט מהשגתנו והבנתו הפרטית, ועיי' ריש' כתובות נ"ז ע"א ד"ה הא קמ"ל ז"ל: "איכא למייר אלו ואלו דברי סופרים - כתוב הרמב"ם - נקרא כל מה שדרשו עפ"י המידות כי על שם זה נקרא סופרים כאמור בחגיגה ט"ו ע"ב אינה שוקל אליה שביריך וועל תשבע"פ קפריך ושם אמר למה לא נכתבו ולא

רשאי לאמרם בכתב. עיון ברש' ז"ל. ז"ל: "דברים שאמרתי לך בכתב אי אתה רשאי למסרן לישראל על פה" עכ"ל וראייתי בת"ת שנטקתה בדברי ריש' ז"ל, מה זה דוקא למוסרים לישראל, והלא האיסור הוא לכל אחד לעצמו, ולדעתי נראה דcumo בסיפה, בדברים שעלה פה אי אתה רשאי לכתבן, הוא דוקא למוסרים לישראל ללימוד מהם, אבל רשאי לעצמו כדי שלא ישכח שרי, וכאשר כתוב הרמב"ם ז"ל בהקדמו ביד החזקה ז"ל שם: "ומיימות משה רבינו ועד רבינו הקדוש, לא חיבור שלמים דcumo אותו ברבים בתושבע"פ, אלא בכל דור ודור ראש' ב"ז או נביא שהי' באותו הדור, כותב לעצמו זכרון השמועות ששמע מרבותיו, והוא מלמד ע"פ ברבים וכו" עכ"ל, הרי דלעצמו היה רשאי לכתוב, כמו כן סובר ריש' ז"ל איפכא ג"כ, דרך למד ע"פ אסור בדברים שבכתב, אבל למד לעצמו רשאי, ומה שאינו רשי לכתוב שלא מן הכתב, היינו משום דכל כתיבה זהה כמלמד לאחרים מבון, והנה הטעם שלא למד אחרים ע"פ דברים שכתב נגלה לעין כל, כדי שלא יפול חילתה איזה שינוי בלשונו. אבל הטעם שלא לכתוב יושבע"פ למד אחרים נאמרו באזה סברות רבות.

ובאמת ח'ל' כבר ישבו על מדוכזה זו, דלמה נחלקה התורה לשנים, בכתב ובע"פ ולמה לא נתנה כללה בכתב. והוא בוגר' עירובין דר' כ"א ע"ב, אל' ר'ח' להאי מדרבנן דהוה קאי מסדר אגדתא קמי', מי שמעיא לך' חדים גם ישנים' מהו. אל' אלו מצות קלות ואלו מצות חמורות. אל' וכי תורה פעמים פעמים נתנה, אלא הלו מדברי תורה, והלו מדברי סופרים. דרש רבא מה דכתיב, יותר מהמה בני הזהר עשות ספרים הרבהה אין קץ, בני הזהר בדברי ספרים יותר מדברי תורה, שדברי תורה יש בהם עשה ול"ת, ודברי ספרים כל העובר על דברי ספרים חיב מיתה. שמא תאמר אם יש בהם ממש, מפני מה לא נכתבו, אמר קרא עשות ספרים הרבהה אין קץ, עכ"ל הגמרא. והנה ריש' ז"ל מפרש" דברי ספרים" חדים שנתחדשו בכל דור ודור גדר וסיג. אבל תכ"ד חזר זה, דבד"ה ויתר מהמה פירש, לעיל מני כתיב דברי חכמים כדרבנן, אלו דברי תורה שנמסרו למשה ע"פ, שנחalker ברכס חכמי ישראל לאחר שנטמעת הלב ושכח, כדכתיב בסיפהDKRA נתנו מרווחה אחד זה משה, וכתיב בתורי' יותר מהמה בני הזהר ממה שנitin בסיני בכתב שהיא עיקר, בני הזהר באלו שבע"פ, שום הם עיקר, אלא לכך לא נכתבו שאן קץ לעשות ספרים הרבהה בכל אלה עכ"ל. ואח"כ בד"ה עשה ול"ת עשה וכתיב ופוך גדר ישכנו נחש עכ"ל. ספרים חיבים מיתה על כלם, כדכתיב ופוך גדר ישכנו נחש עכ"ל. והאי קרא ודאי על הגזירות והתקנות נאמר ולא על תשבע"פ והוא פלא. ובפ"י רביינו חנאל הנדף בגלון הש"ס ווילנא ציין לברכות י"א ע"א, דאמרו לו לר' טרפון כדי היה לחוב בעצמך שעברת על דברי ב"ה הרי דלא קאי על גזירות ותקנות רק על תשבע"פ, אשר מזה דבר אכן דר"ט חש להחמיר ולעשות כב"ש שדרשו בשכך שחייב לשוכב, ולא סמך אב"ה שדרשו שעז זמן שכיבת קאי. והדבר מוכיח מtopic הסוגי' כולה כאן דעל תשבע"פ הדברים נאמרים, דמתחלת דריש לעיל מני' חדים גם ישנים, אמרה נסת' ישראל לפני הקב"ה, רבש' ע' הרבה גירות גורתי על עצמי יותר מה שגורת עלי, וקיימות, ע"ז מביא אח"כ הא דאל' ר'ח' להאי מרבנן שדרש חדש על מצות קלות שהמה דברי ספרים, ודברי ספרים - כתוב הרמב"ם - נקרא כל מה שדרשו עפ"י המידות כי על שם זה נקרא ספרים כאמור בחגיגה ט"ו ע"ב אינה שוקל אליו שביריך וועל תשבע"פ קפריך ושם אמר למה לא נכתבו ולא

הקשה אם יש ממש בתושבע"פ למה לא נכתבו, ותי' משום עשות ספרים הרבה אין אך, ר"ל דהיה מוכחה בכתב לכל זמן ואמן פ"י חדש משונה מכפי שהי' פנימם, כפי צורך המקום והזמן, דמה"ט נמי קרי לתושבע"פ חדשם, כי תושבע"פ אינה אמת החלטי אלא הכספי, דרך מה שהסבירו עליו חכמי אותו הדור הוא האמת, אבל כשstorim מה שהיתה אמת עד היום, נעשה פירושם החדש אמת, כי כן נצטווינו מאותו י"ט שלא נסור מן הדבר אשר יגידו לך חכמי אותו הדור ואפיו יעקרו מה שהי' מוסכם עד עתה, וזה ג"כ הכוונה במה שאמרו אלו ואלו דברי אלקים חיים וכפרש"י שהבאתי. וממנה כאן אותו י"ט אלקים חיים, וידוע מה שאמרו המקובלים "אלקים" במטריאלי טבעי, והוא כמו חי' עולם שבברכת התורה וד"ק.

והן הן דברי הרמב"ם שהעתיקתי למלואה, דס"ל דכל ב"ד בדורו אף שאיןנו גדול מן הקדום אלא קטן ממנו, יכול לחלוק ולפרש ולדרשו הכתובים כפי הבנתם ועפ"י הכללים המוסכמים בין החכמים, שנמרו לממ"ס, כי על הללמ"ס כתוב הרמב"ם שלא מצינו חולק ואפי' ב"ד של יהושע הוה מציל חלוק על ב"ד של משה רבינו בפירוש התורה והדרשות. אמנים זאת כתוב הרמב"ם מעיקר הדין, עפ"י מה שאמרה תורה אל השופט אשר יהי' בימים החם, כدرכו של הרמב"ם ז", והיא באמת הלכתא למשיחא, שאם ב Maherah יבנה בהם"ק ושבו בניהם לבולים ותויזר עטרה לישנה, להיות תושבע"פ רק ע"פ וכי' אסור בכתב. כי זאת שיםסר פירוש התורה לחכמי דור ודור מבלי שייצרכו להשיגו על פירושו בתוי' תוננו"ו עיין בטור או"ח סי' קל"ח ושו"ע שם, דפרש"ת "תורת אמת" היא תורה שבכתב "וחי עולם" היא תושבע"פ, ועפ"י האמור מובן היטיב, כי תורה שבכתב נקראת אמת ואמת המוחלתת שאין תוספת גרעון תופסת בה, כי לנין היא כתובה, וס"ת שחסר אותן או יתרות אחת פסולת, אבל פירושה שהיא תושבע"פ אינה נקראת אמת מוחלתת, רק אמת הסכימית התלויה בהינת השופט שבימי, אבל מהאי טעמא גופה, נקראת חי' עולם הנוטעים בתוכנו, כי בה יבא רוח החי של כל דור ודור לפועלות אדם, אשר על שם זה נקראת חי' עולם, וכי ליתן חזוק (אויטאריטעת) לחכמי התורה שככל דור ודור, ושלא תפרד האמה לכתות שנות, ציווית התורה פרשת זקו מורה, ז"ל החינוך מצוה תצ"ז א"ל לא תסור וכו' ימין ושמאל כלומר, אפיו יהיו הם טועים בדבר אחד מן הדברים, אין ראוי לך לחלק עליהם, אבל נעשה כטעותם, טוב לסבול טעות אחת והיה הכל מסוריהם תחת דעתם הטוב תמיד, ולא שיעשה כאו"א כפי דעתו, שבזה הי' חורבן הדת וחילוק לב העם והפסד האומה למגורי וכוכו" עכ"ל, וכעין זה כתוב הרמב"זעה"ת שם ז"ל אפיו תחשוב לבבך שהם טועים והדבר פשוט בעיני כימין לשמאלי, תעשה כטעותם, ואל תאמר איךائق אל חלב הגמור הזה, או איך הארוג האיש הנקי הזה, אלא תאמר כך זהה אותו האדון המצווה את המצוות וכו', ועל מושמות דעתם נתן לי התורה אפיו יטעו" עכ"ל, ובמדרשי שמואל על פרקי אבות בפ"א ד"ה "יעשו סיג לתורה" באחד ז"ל "ולכן אמר שזאת התורה מסרה ליהושע, לעשות בה כמה שירצה כשי אמר על ימין שהוא שמאלי ועל שמאלו שהוא ימין **כפי הזמן והמקום**, בכל אלו הוא שלו, לעשות בה מה שירצה, וכן מסרה לזקנים וכו' וזה אחת מהסיבות, למה לא נכתבה תושבע"פ אבל נתנה **לבי"ד** הגדול לעשות כמו שירצה" עכ"ל, הרי לך מבואר ממש"כ דעת"פ שנמסר למשה מסיני תושבע"פ, כיון שלא נמסר המLOT לא הענן, ולא נתנו כתוב, זאת מורה שרצונו המצווה ית' היה, שלא לעשות קיום לדורות פירוש התורה, למען לא יבא סתירה גלויה בין החיים ובין התורה, וזה הוא מה שתירץ הש"ס על

טעמא, שהטעם מותהפק לפי שנייו הדברים בשינוי מועט" עכ"ל. ומה"ט פסלו עד מפי עך, دقינו דהושמע לא ישמר המLOT רק הענן, וימסור לשליishi כפי הבנתו, ובכל ישונה העדות, וממילא עשרה שעמדו דבר אחד, או ראו עניין אחד בכתב, כא"א מבין אותו בסגנון שלו כפי שכלו ודעתו, כי אין דעתות ב"א שוין.

ומעתה מי שאינו רוצה לעקם האמת, גיע להחלטה, שמה שנמסר פירוש התורה ע"פ ונאסר לכתחלה, הוא כדי שלא לעשותה קioms לדורי דורות ושלא关联 לקשרו ידי חכמי דור ודור לפרש הכתובים כפי הבנתם, כי רק על אופן זה נקבע נחיות התורה, כי שניינו הדרות ודעותיהם, מצבם ומעמדם הגשמי והמוסרי דורות שינוי דיניהם ודעותיהם ותיקונים. וראיתי בספר הכתב והקבלה, שיטה ג"כ למצוא טעם ומה נמסר רובי דיני התורה ע"פ, ולא עד אלא שקשה לו יותר, כי הרבה פרשיות שבתורה נשתנו מכל וכל ע"י התושבע"פ, שהוציאים מפשtotם, ולמה לא כתבה לשון מבוררת שלא תהיינה בה הבנות מתחלפות, וכتب דלדעתו הוא כדי לנשות את האדם אם יקבל פירוש האמתי של ח"ל, עי"ש מה שהאריך, ובאמת איינו כדי להשיב על דברים בטלים כלו ויפה היתה שתיקתו מדיבורו, וכל ההתחכחות בה, איינו אלא להסיף תימה על תימה, אבל האמת הוא, שהוא חכמה נפלאה ממחמת התורה, שמסורה לחכמי כל דור ודור פירוש התורה, כדי שתהייה התורה חיה עם האומה ומתפתחת עמה, והוא היא נצחיתה, ובזה מתרפרש בטוב טעם נסח ברכבת התורה שלאחריה אשר נתן לנו תורה אמת וח"י עולם נטע בתוכנו"ו עיין בטור או"ח סי' קל"ח ושו"ע שם, דפרש"ת "תורת אמת" היא תורה שבכתב "וחי עולם" היא תושבע"פ, ועפ"י האמור מובן היטיב, כי תורה שבכתב נקראת אמת ואמת המוחלתת שאין תוספת גרעון תופסת בה, כי לנין היא כתובה, וס"ת שחסר אותן או יתרות אחת פסולת, אבל פירושה שהיא תושבע"פ אינה נקראת אמת מוחלתת, רק אמת הסכימית התלויה בהינת השופט שבימי, אבל מהאי טעמא גופה, נקראת חי' עולם הנוטעים בתוכנו, כי בה יבא רוח החי של כל דור ודור לפועלות אדם, אשר על שם זה נקראת חי' עולם, וכי ליתן חזוק (אויטאריטעת) לחכמי התורה שככל דור ודור, ושלא תפרד האמה לכתות שנות, ציווית התורה פרשת זקו מורה, ז"ל החינוך מצוה תצ"ז א"ל לא תסור וכו' ימין ושמאל כלומר, אפיו יהיו הם טועים בדבר אחד מן הדברים, אין ראוי לך לחלק עליהם, אבל נעשה כטעותם, טוב לסבול טעות אחת והיה הכל מסוריהם תחת דעתם הטוב תמיד, ולא שיעשה כאו"א כפי דעתו, שבזה הי' חורבן הדת וחילוק לב העם והפסד האומה למגורי וכוכו" עכ"ל, וכעין זה כתוב הרמב"זעה"ת שם ז"ל אפיו תחשוב לבבך שהם טועים והדבר פשוט בעיני כימין לשמאלי, תעשה כטעותם, ואל תאמר איךiae אל חלב הגמור הזה, או איך הארוג האיש הנקי הזה, אלא תאמר כך זהה אותו האדון המצווה את המצוות וכו', ועל מושמות דעתם נתן לי התורה אפיו יטעו" עכ"ל, ובמדרשי שמואל על פרקי אבות בפ"א ד"ה "יעשו סיג לתורה" באחד ז"ל "ולכן אמר שזאת התורה מסרה ליהושע, לעשות בה כמה שירצה כשי אמר על ימין שהוא שמאלי ועל שמאלו שהוא ימין **כפי הזמן והמקום**, בכל אלו הוא שלו, לעשות בה מה שירצה, וכן מסרה לזקנים וכו' וזה אחת מהסיבות, למה לא נכתבה תושבע"פ אבל נתנה **לבי"ד** הגדול לעשות כמו שירצה" עכ"ל, הרי לך מבואר ממש"כ דעת"פ שנמסר למשה מסיני תושבע"פ, כיון שלא נמסר המLOT לא הענן, ולא נתנו כתוב, זאת מורה שרצונו המצווה ית' היה, שלא לעשות קיום לדורות פירוש התורה, למען לא יבא סתירה גלויה בין החיים ובין התורה, וזה הוא מה שתירץ הש"ס על

הקדמה

להלן אצל ישמעאל אל' מה כתיב בה, אל' לא תנגע וכו'. וכאorio' יפלא הא הנ' ג' משבע מוצאות שנצטו ב'ג' המ, אשר בלא"ה חיבים לשמרם, ועינן מה שכתבתיanza בזה דבר נכוון בשביבי אש על הפסוק הנ'ל. וכעת נראה לי דנהנה ברורacial כשם, שלא לפושט העם רק לחכמיהם הנאוירים והישרים לבוטם דבר ה', ולכן בחכמה השיבו כי לא יכולו לקבל התורה מצד הנחו מוצאות שלשה, כי אם תמסר לחכמי האומה לדרש ולפרש בני לאוין, يولיכם רוח אומותם שלול להתיר אסורים, כמו שאמרו על ר"מ שהי' יכול לטהר את השרצ' בק"ז טעמיים, וכתיב וירושע אמר אלקים מה לך לספר חקי, ותשא בריתך עלי פיך, ואתה שנתת מוסר ותשלך דברי אחיך, אם ראית גנב ותרץ עמו, עם מנאנפים חלקך (תהלים נ'), ופירים אמרו' הגאון צ"ל כונת הכתובים האלה, דיודע שהרצ'ן מkor השכל, ודעתינו של האדם משועבדים הרבה לרצונו ונטיתו, וכי שבבו להוט אחר התאותה, بكل ימצא היתר של הבל, וידמה בנפשו כי תורה הוא עשויה. כי בכל ימצא האדם המתעקש, לטובות תאזו לטהר את השרצ' בק"ז טעמיים, כמו שאמרו ז"ל בפסחים נ"ב ע"ב ומכלו גיד לו, מי שמקיל לו מגיד לו, זה שאמר' "ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חקי" דהינו לדrhoש ולפרש דברי תורה, כי זה מקריי "ספר" כמו שדרשו איה ספר שספר אוותיות שבתורה, ותשא בריתך עלי פיך ר"ל ותשער על הברית שכרתני עמך, למסור התורה ביד חכמי דור ודור כדכתיב כי על פי הדברים האלה כרתי אתך בירתך" ועל אותו הברית סמיכתך לדרש דרישות של דפי, הלא לא עליק ועל כי'ב' הייתה כונתי בבריתות הברית, כי "ויאתת שנתת מוסר ותשליך דברי אחיך" מאחר שלבך נוטה אל התאותה ושנתת מושר, ממליא תשליך את דברי לבאר אותן "אחריך" ר"ל שלא תהי הבנותם נגד רצונך כי תשים אחרי עינייך "אם ראית גנב ותרץ עמו, ואם מנאנפים חלקך" כי הלא תמצא היתר גם על גנבה וניאוף פיך שלחת ברע וכו' ובבן אמר' תתן דפי" ר"ל שבבל פיך תחריב עלמות להתייר איסוריים, ובחכמי התורה האמתאים הנקראיםبني אמך, בני ובוני אומתך, בהם תתן דפי. ומה'ט'/manו חכמי האומות לקבל את התורה, שידעו כי אצלם לא תהי' משומרת ומוסיגת מדרשת של דפי, המהפקים לעלונה משפטים ודברי אלקים חיים. אבל בני אברם יצחק וייעקב המקודשים משרשנו במדות אבותינו הקודדים, בטח ה' למסור לנו תורה הקדשה, מעיטה בכתב ורובה ע"פ, בלי פחד שנפהוך הקURAה על פיה ח'יו, וע"י אנו מברכים" אשר בחר בנו מכל העמים וננתן לנו את תורהנו" שננתנה לנו במקרא" ייתן אל משה ככלתו אר"י מתחלה למד משה תורה ושכחחה, עד שננתנה לו במתנה. שנאמר ויתן אל משה ככלתו (נדרים ל"ח ע"א), ולפי האמור פירשו דמתהלה עליה במחשבה לפניינו ורובה ע"פ, על כל הדורות הכל בחללמ"ס בili' שהיה לו רשות לדרשו ולפרש ולהחדש דבר, ולכן היה שכחה, שלא היה בכחיכרונו לשמרו את הכל, אבל אה' נתנה לו במתנה, שלא מסר לו בסיני ריק המדות והכללים, וננתן לו רשות לדרשו בהם בראצנו, וזאת היה בכח זכרונו להחזיק למשמרת עולם, וכמש'כ' בחוט השני הנ'ל.

וთמיה' רבתא יש לי על הרמב"ם ז"ל, ריש הלכות חובל ומזיק, אחר שביאר עין תחת עין, ע"כ פירושו ממון כתוב בהלכה ו' ז"ל: "יאעפ' שדברים אלו נראין מעניין תורה שבכתב, וככלן מפרשין הן מפי משה רבינו מהר שני, כולן הלכה למעשה הון בידינו, וכזה ראו אבותינו דנין בבי"ד של יהושע, ובב"ד של שמואל הרמתי, ובכל בי"ד שעמדו מימיות משה רבינו עד עכשוו", עכ'ל. וקשה

כמו על שאר דרישות, ולמה הריעשו כ"כ על היתר כתיבה. - אבל הדבר מובן ע"פ מה שכתבנו למעלה, דהאי היתר כתיבה איינו כאשר מצה או לאו שערקו, אלא ע"י היתר כתיבה עשו מתושבע"פ תורה שבכתב, דהינו שאסרו ידי הב"ד הbabim אחריהם שלא לחולוק על דרישתם והכרעתם, רק לפרש דבריהם, כמו שפרשין תושב"ב. ואין לנו צרכיים לדחקו של ה"כ מ' ז'ל, אפשר דבשעת חתימת המשנה וחתיות התלמוד קבלו עליהם שלאiba של דור שאחריהם חלוק, כי בהאי כתיבה בעצמו מונה האי קבלה, שלא לחולוק על מה שקבעו בכתב גבלו הראשונים. וקרווא לה עקרת התורה, ומשלו כתבו הלכות לשופרי התורה, מפני גודל העניין המסובב מזה שנייט כח מחכמי דור ודור, לדrhoש ולפרט התורה כפי הבנותם. אבל הכרח הגדול שאצטום לצעד הכבד בתוצאותיו הלאה היה כמו שאמרו מوطב שתעתקר תורה ואל תשתחה תורה מישראל, כי הן אמרו רצון הנטז'ה יתברך היה בה מה שחלק התורה לשתיים כתוב בעל פה, כדי שיבא רוח כל דור ודור לפעלת אדם בהבנת תורה"ק וממצותיה, אבל רק רוח האומה וחכמיה השרו' על אדמתה, וחיה חי' עם שלם ומוגבל מעצמיות מכל צד, שלא נתערב בה רוח איה'כ. רק בקדושת האומה הישראלית המפתחת בארץ הקודש בטח, למסור לה תורה כדי לפרש ולדרשה כפי הבנת שופטי כל עת ועת, וזו לשמעו אליהם איפלו יאמרו על ימינו שהוא שמאן, אבל לא על אומה המפוארה בין האומות וחכמיה מועקים מעול גלות הגוף והנפש, וכל הרוחות שבאומות העולם מושבות בהם, וממציאות את רוח הקודש שביהם, עד שאמרו חז'ל כל הדר בח'ול' דומה כמו שיאין לוALKI. וע"י רמב"ר ריש פ' שופטים שכטב דלפי דעתו ודעות הרמב"ם ז'ל, אין חיוב כלל למנות שופטים בחו'ל, ומAMILIA מובן דין להניח בידם כת זה שננתה התורה להשופט שככל עת ועת. ורבנו הקדוש וחכמי דורו (ולא תראה ברשי' שבשות' ד' ע"א ד'ה) ומשנה לא זהה ממוקמה דמשמע מני' דהרביה אחרי רבי נתחרה המשנה. וע"ש ברש"ש מש'כ' בזה וכן הוא ברשי' ב'מ' ד' ל'ג' ע"א ועמדתי משתומים) שראו התפשטות הגלויות וצרות המתרבות על האומה המימות רוחה, דאג על קיום התורה, כי מה תהא עלייה, אם לא יעשה לתושבע"פ קיום לדורות ע"י חיבור בכתב, ופחד שברבות הימים יבא בה רוח זר ומזרע לנו, רוח הזמן של האומות המישלת בנו, ותשתחה תורה אמת מישראל, ולכן הסכימו לחבר תושבע"פ בכתב למסרה לישראל כתורה חתומו, כמו משה מפי הגבורה, שלא ישולט בה הנוספת וגורענו אלא לפרש ולאדרשה, כמו שעד אותו הזמן היו מפרשים תורה שבכתב. כי ע"י שננתה המשנה לשישראל המכילה בקרבה כל דיני התורה בכללותיהם ופרטותיהם, א"א שיזיק להם וلتפארתם רוח הגלות העכורה, כמו שהיתה מזקמת תורה שבכתב, הסובלת לטהר עפ' המדות השרצ' בק"ז טעמיים. ואחרי רבנו הקדוש וחבורתא קדישתא, באו רבינה ורא'ו, ואחריהם רבוטינו הראשונים הרמב"ם ובعل' השו"ע, ומצאנו כי הם צרכיים לעשיות כחותם, לבנות מבצר לטורת בית ישראל ובכללותיהם ופרטותיהם, פרשתי ע"ג נוסח ברכה ראשונה שבברכת התורה "אשר בחר בנו מכל העמים וננתן לנו את תורהנו" כי יפלא לכאורה דהוא מושעה מה שדרשו בע"ז ב' ע"ב על המקרא, ה' מסני בא וזרח משער הופיע מהר פארן. Mai בעי בשער, Mai בעי בפארן, Ar"י מלמד שהחיזירה הקב"ה ל תורה על כל אומה ולשון ולא קבולה, עד שבא לישראל וקובלה. ואיך מברכין אנו שבחר בנו מכל העמים אחר שהחיזירה על כל אומה ולשון ומואנו לקובלה. - ונהנה בספריהם על האי קרא, מוסיף עוד דברים לאמור, דעשוו שאל: מה כתיב בה, אל לא תרצה, אמרו לפניו כל עצמו של אותו אביהם רוצח הוא וכו', הlek' אצל עמו ומואב, אל' מה כתיב בה, אל' לא תנאף וכו'.

דידנים ממש כמפורט בקרה, כמו קיודשי כסף אע"פ דרכי לי ד"ס עיין ריש הכלוי אישות. ובוגר הענן הלא הרמב"ם לשיטתו ס"ל דכל דרבנן אית ב' לאו דלא תסור, והא דسفיקא דרבנן לקולא, משום דכו אמרו דיהי ספק שלהם מותר, וא"כ במא שדרשו מן המודעות לגמר עשו כדורייתא, ויש להם לכך זה מקרה דלא תסור כמו לרמב"ג, ודעמי' דקרה דלא תסור ד"יקא על פירושי המקראות קאי. וכל מה שכתבתי בענין זה הוא רק בדרך אפשר, ואם שגיתי חלילה, ה' הטוב יכפר בעדי. ונוחור לעניינו: דעל ידי עשיית קיום לתושבע"פ בכתב אנו אומרים, דאפיקו יאמרו על ימין שמאל, דאמרה תורה על אותו הדור, שהמעוט משועבד להכרעת הרוב, קאי וקיים - מיום חתימת המשנה והתלמוד וכדומה, גם מדור לאחרו, שאם דור אחר חתימת המשנה נמצא שאבולי המשנה טעו, וכן דור אחר חתימת התלמוד נמצא שאבולי התלמוד טעו, אין לנו אלא מה שהסבירו הראשונים הן לחומרה והן לקולא, וכמש"כ החינוך דומটב לנו לשבול טעות אחת בהלכה אחת, מלסתור חילאה כל הבניין, ואפי' דבר הבניין על חקמת הטבע ושאר חכמוות, אין אנו יכולים אז מה שקבעו להלכה במשנה או בגמרה. וזה שאמרו "יל בחולין נ"ד ע"א וכי להוסיף על הטופות יש, אין לך אלא מה שמנוח חכמים. וזה הרמב"ם בפ"י מהלכ' שחיטה הלו' י"ב ו' י"ג" אין לנו להוסיף על הטופות אלו כלל, שכש שאירע בהמה חייה ועוף חז' мало שמנוח חכמים הדורות הראשוניים, והסבירו עליהם בתבי דיני ישראל, אפשר שתחיה, ואפי' נודע לו מדרך הרפואה שאין סופה לחיות, וכן אלו שמנוח ואמרו שהן טרפה, אע"פ שיראה מדרכי הרפואה שבידינו שמקצתן אין מיתאין ואפשר שתחיה" מהן, אין לך אלא מה שמנוח חכמים דנאמר ע"פ הتورה אשר יורוך" עכ"ל הזhab. ובוא וראה עד כמה רוחק דעת הרמב"ם מדעת הרשב"א בתשובה סיון צ"ח, שרצה להבהיר המציאות שנראה לעין כל, מכח קבלת חז"ל, אבל הרמב"ם דעת אחרת עמו באמרו מאחר שנטתקבל הדבר בתבי דיני ישראל, וע"י הכתיבה עשו לדבר קioms לדורות, אין לנו אלא מה שאמרו גמרא דאי בדריה לה סמא חייה, דרך דחויב בעלמא ומה שאמר בגמר' גמרא דאי בדריה לה סמא חייה, דלהא גבי רוצח אנו דניון עפ"י אומד קאמר, והרא"י דכן הוא, דכן הוא, וכל הרופאים בין להקל ובין להחמיר, ואין אנו משגיחים על קבלת חז"ל בטופות דבחמה, (עיין מה שכתבתי בזה בארכיות בפתחה עיקר י"ד לפרך אלו טרופות) וכן תראה מה שפסקין בא"ח סיון שט"ז סעיף ט' דהוא כנה בשבת פטור, וכן בו"ז סיון פ"ד דמותר לאכול פירות וגבינה שהטליעו, כל זמן שלא פרשו התולעים, והני דינים נבנו על הסכמת חז"ל שבת ק"ז ע"ב, דכל אלו מעצמן קרבו ואינו פרין ורבין, והש"ס מקשה שם וכנה אינו פרה ורבה, והא אמר מר יושב הקב"ה ואון מקרני ראמים עד ביצי כנים, ונדחקו לתרץ מינא הוא דמקרי ביצי כנים באמות בזמןנו מוסכם בחוקות הטבע, דליך בא"ח בלי פ"ר וע"י הטלת ביצים, ומ"מ לא נסתר דינא אפילו להחמיר נגד הכרעת והסכמה חכמוני זיל, בכתמים של נדה פחות מגרים תולין במאכולת, ועיין בשו"ת מעיל צדקה דמאכולת שלנו אפילו חלק רבייע אין בדומה, וצ"ל דנתקטנו הרבה, ומ"מ גם בהז"ז אנו תולין בה אע"פ שבטה מונך האשעה Kata'a עי"ש, ועיין במשנה יומא פ"ג ע"א ר' מתיא בן חרש אמר דמי שנשכו כלב שותה מאכליין אותו חלק רבייע אין בדומה, וצ"ל דנתקטנו הרבה. וכותב הרמב"ם בפיהם"ש דאי הלכה כר' מתיא בן חרש אלא חכמים דסבירו דאי עוביין על המצות אלא ברופאה בלבד, ר"ל בדברים הרופאים בטבע וכו', אבל לא בדבר שהוא רק מדרך סגולה וכו' והוא עיקר גדול עי"ש. ועיין בתוס' שבoute ט"ו ע"ב ד"ה אסור להתרפאות דמשמעו דלא ס"ל סברת הרמב"ם. ולא ידעתו למה השמיטו כל

לי טובא, דמנ"ל דלא היו דניון באיזו זמן מן הזמנים עין ממש, כיון דהוא ז"ל בעצם כתוב בכל דרישות חז"ל, יש כח לחלוק על ב"ד שלפניו, הלא אין זה הללמ"ס אשר לפי דעת הרמב"ם אין חולק עליהם, אלא דח"ל דרשו כן מסבירה ומהבורה תחת חборה, כמו"כ שם הרמב"ם, ובכען זה בודאי היה לכך לאיזו ב"ד באיזו זמן חולוק. אלא דלכאר' כונתו למה שהאריך בהקדמתו לזרעים, הדברים שהיו נוהגים כן מימות עולם, מעולם לא נפל ספק, כמו אם פרי עץ הדר הוא אטרוג או פלפלין וכדומה אלא דפליגו מןין לנ מקרא. והגס שעל זה גופא קשה הרבהה, כמו שהאריך בתשובה ח"י הנ"ל, דמצינו הרבה פלוגות גם בכען אלו, כמו דבני בתירא שכחו אס פשת דוחה שבת, דבר שהוא של ציבור ונעשה בפומבי, ושמאי והל דפליגו בנדה מיTEMה למפרע או לא, ובפיטול זוחlein במקווה, דלשםאי לית לי' כלל, דבר הנוהג בכל יום ובכל אשה ובכל אדם בזמן שנהגו בטומאה וטהרה ור"י ס"ל דגה"ע איןנו נוהג אלא בשיל ימין כדודה מהן מספר, כמו שהאריך החוי', ולא עוד אלא דגס באזון השופטים והנביים מצינו ציה, דעינו ברמב"ן ע"ה"ת פ' בחקותי, בקרה "דכל חרם אשר יחרם מן האדם לא יפדה מות יומת" ופירשו, דביזוצא להרגג ואמר אחד ערכו עלי הכתוב מדבר, או שאר דרושים, אבל יפתח טעה בפסוק זה שנדר להעלות בתו לעולה, ואמרו ז"ל דיפתח ונפחס ע"י גדולתם לא רצוי לילך זה לאה, כדי להתריר נדרו ונענשו שנייהם. וכן בזוד המלך רצוי לפסלו מפני שהוא מצד אמו ממוabb והיה רעש גדוול על זה, עד שדרשו עמו ולא עמו נזב ולא מואבת, וכן עד שדרשו וח' בהם ולא שימיות בהם הוא שותבים שבת ולא עמדו על נפשם אף אם השונה בא עליהם והרגם, ומסתמא דגס בשביל חולה שיב"ס לא חילו את השבת, והם דברים הנוגנים בכל יום. אבל חז' מכל זאת, כאן גבי עין בעין בשום אופן א"א להעמיד דעת הרמב"ם ז"ל, דהרי האי קרא בנטיפות אשה הרה כתיב, ואם יהיה אסון, וננתת נפש תחת نفس, עין תחת עין וכו', והנה בנפש פליגי אי נפש ממש או ממון, ותלו בפלוגותך דר"ש ורבנן, בנטכוון להרוג את זה והרג את זה, אי פטור או חיב, ואיך יפרנס הרמב"ם פלוגות זוז און עין עבי, ידעו באיזו דרך דנו כל בית דין מימות משה עד עתה, למה בנפש סנהדרין ולא דנו דין נששות, כבש"ס סנהדרין מ"א שהארבעים שנהדרין בתלו דיני נששות, א"כ גם בעין בעין נמי לא דנו אז, דזאת רוחה ג' ב' דין נששות, במקצת נפש כל הנפש, וגם אפשר דימות בלקיחת אבר, עין או יד או רגל, ובמלךות פליגי ר' ישמעאל ורבנן דר' י ע"א, אבל עין תחת עין דאתקש לנפש בנפש, א"י עין ממש ודאי דזה דוקא בב"ד של כ"ג, ובלשכת הגזית, כאשר דין נפשות, אם לא שנאמר דמהו גופא שהיה דניון אי בחבות עין יד ורגל כבמונו, ש"מ דמעולם היו דניון אותו במומו, וא"כ בנפש בנפש נמי נאמר כן דדנו שם בהחולב פ"ד ע"י, דר"א אמר עין ממש, ופרק עין ממש ס"ד, דאי פlige על כל הני תנאי אלא דשמיון בעין דמייק ולא בדמייק, והני תנאי פlige עליו. ואיך איפיגו אי בדמייק או בדמייק, כיון דידיוע ממעשה בתדי דין שלפניהם, גם זאת היו צרייכים לדעת אי בדמייק שמו או בדמייק. שוב ראיית בהגהת מהר"ץ חיות ז"ל בב"ק פ"ד ע"א שמספר ג' בדרי הרמב"ם אלו כמו שפרשתי דכוונתו, דהוא כמו הני י寥פות דפרי עץ הדר וכדומה, ומפרש דהיו דקשי עלי ר' י"א, איך אמר עין ממש. אבל הקשיות שהקשתי ושהקשה החוי' עדיין במקומו עומדות. אלא דבלא'ה יש מבוכה גדולה בדעת הרמב"ם דكري לכל מה שנדרש ב"ג מודות ד"ס ומחלק בינם, להלמ"ס ובכמה מהם ע"כ אנו צרייכים לאמר

הקדמה

קושי פלונית על התוס'. ועל הריא"ז קושי פלונית, אלא שמע מינה הם סברו כסברתי, ונראה מי נדחה מפני מי, התוס' והריא"ז או המחברים. ואם אולי יש את نفس תירוץ אחר על התוס' והריא"ז אולת סברתי אשר הסברתי, יודיעני ואודה לו, ובלבך שתרצו כי ג"כ סברא ואפיו מדויק, כי החקוקים רובם אמותיים, אמנים השליליים והמצאות רובם שקר, והם המכxis פניהם האמתות וגורמים בעוליהם להחיזק בשקר בתורת ה'. כי רע בעיניהם להודות על האמת וליעזב החrifיות שלהם **וזאת המכשלה תחת י"ד החrifיפות**. ויזל הריב"ש בתשו' סימן ר' לרבנו מנחים הארוך ז"ל "אמנים תדע ותשכל כי ראוי" לכל חריף ומופלפל לשמור מaad את הדרך עץ החיים, פן בפלפולו ואגב חרופי ה' למיטים מן השירה נטפל, ומה בצע אם חריב פיפיות בידו, הרבה חיל הגודל, חריב החודרת יורדת ונוקבת עד התהום ובהרים מקדרת ותהי האמת נעדרת - הלא כל ייש וכל חוץ להעמיד תורה ביישור על מכונה ולא יכרת מעונה" עכ"ל. ומה שקשה בעיניו שהראתי שהרבר ב"ש נעלמו ממנה דברי התוס', והקשה א"כ גם המל"מ יהיו נעלמים ח"ז, ועכ"ב אמר שצרכיסים לפרש פ"י אחר בתוס'. בחיה, כי הראה לי אחד מתלמידי כי הרגיש שעיה"מ שדברי תוס' אלו נעלמו מל"מ. ותמהני על מעלהתו וכי מפני כן ענקש علينا את דברי התוס' מפשוטם ח"ז, והקדושים האלה ר"ל הב"ש והמל"מ הם בעלימא דקשוט ונחיא להו שנוציאו شيئاות, כי شيئاות מי יבין, ולא ח"ז שייגרמו לנו לעוזה היישר ולעוקם דברי התוס' מפשוטם ואמותותם, וכן לא יעשה", עכ"ל הטהור. מתווד הדברים האלה תראה עד כמה בחליה נשפו הטהורה בהאי דרך עקלתו ש כדי לקיים דברי האחרונים נעם הדרך לפרש דברי הראשונים באופן רוחק מן השכל והפשט, ונאמר על ימין שהוא שמא.

והנה דבריו הקדושים צרייכים Katz ביאור, כי נראה כסותרין את עצמן שכabb שיקבל סברא אפיו מדויק, כי החקוקים רובם אמותיים, והוא סתירה גלויה מני ובי', דסבירא היא תולדה שלילת ואם הוא דוחקה אינה סברא. ולא עוד אלא דבוסף דברי קדשו מתרעם הוא בעצמו, על הדוחק שרווח השואל להעמיס בדברי התוס' להוציא הדברים מפשיטם. אבל דעת כי לעולם הסברא השרה הייתה הגבירה שא"א להסירה ממושלתה, וכדי לקיים את הסברא שא"א להכחישה, נדחקו בלשונות הקדמוניים שהיו מורים לכאר' להיפך. כן היה תמיד מימوت המשנה ולהלאה. כן אנו רואים שעשו חכמיינו ז"ל בעלי התלמוד עם המשנה והבריתא, מאחר שלא היה להן רשות לחלוק עליהם, אם נמצא בהן סתירה למימרא דאמורא, ותירצו חסורי מחסרא וכו', או נעשה כמו שאומר וכו' ונכנסו בדוחוקים בלשונות המשנה כדי להעמיד סברתם השרה והברורה להם. וזה כוונת החת"ס במא שכabb שהדוחוקים רובם אמותיים, ר"ל הדוחוקים בלשון הראשונים שאנו דוחקים בהם, כדי להעמיד סברת האמת של האחרונים, הם לרוב אמותיים ר"ל אמת הסכמייה. אבל כל זאת אנו עושים רק במקרים שניגר עלינו הדריך רק לחלוק ולסתור הסברא, אבל כדי להעמיד דעת איזו אחרון שאין סברתו מוכחת, ורק כדי שלא נושא כתועה נכenis דעתו בעדעת הראשונים נגד משמעויות לשונם או שנחיה את הסברא השרה, ובננה גג על גג להמציא דברים שלא היו ולא נבראו, רק כדי להמתיק לשונו של חכם קדמוני כנגד זה שפק הנגן ז"ל סוללה ויפה אמר אלו هي האי אחרון בחיים עומדים לפניינו, פשיטה שהיינו דוחין סברתו מכח לשון התוס' או הרשב"א, ועתה בשבל שמת ודבריו נקבעו בדףס, הרי הם מוקדשים לנו, ולא נהין לסתור אותם לא מגני ולא מסברא, אין לך שבוע הדעות יותר מהה.

הפסיקים והרמב"ם בכללם, דין זה אסור להאכיל מחרץ הכבד של כל שוטה. ועכ"פ לפי מעמד חכמת הרפואה שבעזמננו, אין זאת מדרכי הסוגולה כמו שדים מהרמב"ם, אלא רפואה בטבע CIDOU מחד הפסיכיסטים, ועוד מלפנים מון האימפרובו של הילדים ננד הבלתי טבעי. ועיין רמב"ן עה"ת פ' חקת על הפסוק ויעש משה נשח חשת שכוי, כי הוא מדרכי התורה שכל מעשה נס בתוך נס תסיר הנזק במזיק ותרפא החולי במחלה וכו' עי"ש. ובאמת הוא מדרכי הרפואה לרפאות חולין הארץ בארכס עצמו. הן אמת כי הסכמת חכמי הטבע ג"כ אינה אמת מוחלטת, ואפשר יעמוד דור יותר מושכל ויסטור כל בניין הקודמים, אבל גם זאת אמת, כי אם לא היה הסקמת חכמי התלמוד ע"ה מכרחות אחרות אוננו, הינו דינן על פי מעמד החכמה במקומות ובזמן ההוא, כמו שהראתי דינו דיננו רוצח עפ"י אומד הרופאים שככל זמן וזמן. ואם יאמרו שלמה זו אין תרופה, נהרוג את הרוצח, ולא נאמר להם, גמירי די בדרי לי' סמא, שאין אנו מכיריכים אותו עתה כי ע"ז נאמר ואל השופט אשר יהי' בימים ההם וכן פשיטה דאם חז"ל היו עומדים אז על מעמד חכמת הטבע דהוים, לידע שככל בע"ח פרה ורבה, לא היו מתיירין להרג כנה בשבת ולא כל גבינה מתולעת רק בשביב שדורות הקודמים להם היו סוברים שהני בע"ח מניינו קגביל' ונתנו מעצם כמש"כ הרמב"ם ז"ל, דב"ד מותר לסתור דברי ב"ד הקודמים בזמן אפיו אינם גדול בחכמה ובמנין. ואפיו בפירוש הכתובים ומכ"ש בדברים התלילים בחכמת הטבע, דלא הי' חושים לסתור דבריהם, מושם דשמא מהו הום חכמים ביוטר וידעו מה שאין אנו יודעים, דומה בכך, הלא על זה נאמר: ואל השופט אשר יהי' מונע והרוי דאמרו ז"ל בעירובין י"ג ע"ב דלמה לא בימים ההם. והרי תראה דאמרו ז"ל בעירובין י"ג ע"ב בימים ההם. קבעו הלהכה בר"מ, מושום שלא ירדו לסוף דעתו. אמנים כל זאת אפשר כל זמן שלא הייתה הקבלה והמשמעות בתוכה וחותמה בעט ברזל וצפורה שמיר, אבל מאחר שההכרח העצם הביא לידי כך לעשות לתושבע"פ קיום לדורות, אין לנו רשות לשנות אף כקוץ של יו"ד בחכמתם והכרעתם הן מה שנגע לפירוש הכתובים, והן מה שנגע בחכמת הטבע, כי כל תורותם קודש היא לנו, ואין לו מזוזה וממש"כ הרמב"ם בהלכות שחיטה הנ"ל.

אבל דע כי עניין זה אחורי שעבורו עליינו לפחות גלות ונודדים, המיתה בתוכנו את ההגיוון הישר וכח הביקור, והולדיד דרך פלפול הרחוק מדרך החכמה, כרחוק מזרחה ממערב. וכבר צוחו ע"ז רבותינו גדולי האחרונים אשר ראו בשבר בת עמנון, איך הינו לבו וקהלון עבini כל בעל דעה ישרה. ולא אביה באזה דעת המבקרים החדשניים שאין לי עסק בהם ועםهم ובמהונם, אבל נאמנו עלי דברי צדיק ונאמן, גדול ליהודים החדרים, עמוד ההוראה שבדור אחרון, ה"ה ק"ז בעל החת"ס צ"ל מה שכabb בעניין זה, והוא בתשובה הנדפסת בסוף חדש מס' כתובות, והוא לרב אחד מופלפל שרצת לדוחקו לכנוס עמו בפלפולא רבה, ז"ל הטהורה: "מאז שמת גדר בפנין מבלי השב על קושי" כי אם פ"א וכו' ואלפים קושיות מתוגולדים כתבת בעו"ר בבתי מדשאות בכל יום כי לקוצר שככלנו אין אנחנו יודע עד מה וכו'. אמנים לכבודו הגדל אשובך רק על אופן שבילי פלפולו, לא על העיקר. כי מה זה דרכך לא אמרה: תדע מכך קושי מהבר פלוני שהוא סובר כמווני, דאלת"ה לא היה פלוני מקשה מיד, הימנותא קאמינא שגים מעלה ידי חובב וسفון אצלי כמו אותו שהביא ראי' מוננו, אלא שאין שכלי נוטה לקבל הסברא יאמרנה מי שיאמרנה. ואין משוא פנים בהלכה. ועתה שאלה זו יודעוני אלו הוה המחבר ההוא קיים ועובד לפני, והקשה לי קושי שלו, והייתי ממהר לכזב סברתו. והבאתי לי ראי' דאל"כ תקשה

אבל אדרבא יבדקו אחריו עד מקום שידם מגעת, ובלי ספק ימצא דברים רבים שלא כונתי בהם את האמת אשר מחותה שהאדם משוחד מדבריו ומרעיוונו גס אני לא יכולתי להשמר מרשות הטיעות הפרושה לרוגלי כל אדם. אבל כך היא דרכה של תורה, זה בונה והשני בא אחריו ומקבר דבורי, ומוציא הפסולת מתוך האוכל כדי למצא את האמת האהובה מכל, ואם שכלו, והשנתו, וראיותיו מכירויות אותו לסתור בנינו של ראשון, הוא סותרו ואיינו עושה שקר בנפשו ובנפש המחבר, לבנות בנין של'Brien רעיון הזהה, גג על גג, כיizia מזיך להענין ומזיך גם להמחבר ההוא, המctrער בעולם האמת, שגרם ע"י טעותו להחזיק בשקר. וכן אמרו חז"ל במשנה פ"ה דאבות ד' מדות ביישבים לפני חכמים, ספוג ומשפך משמרת ונפה. ומהד הטובה שבכלן נפה שמוציאאת הקמה וקולות את הסלת, דהינו שمبرר את הפסולת מתוך האוכל, ועיין בהקדמת ל��וטי חבר בן חיים, שהביא בשם רב החת"ס ז"ל שמקדק איך נתנים החכמים פסולת לפני תלמידיהם ע"ש מה שכתב. אבל הדבר פשוט שא"א לבר בלבד בתבון, והחכם בעצמו אינו יודע לבקר דבריו עצמו, שלא יתערב בהם פסולת מעט, וזאת היא מעשה התלמיד המשכיל. אבל יש מי שkolot הכל לקברו, כל מה שראה ולמד וקרא ואני מבחין בין טוב לרע כספוג שkolot הכל וגורע ממנו מי שkolot את הפסולת ומשליך העיקר והוא משמרת.

ועיקר תכליתי שאני רוצה להציג ע"י חבירי זה הו, ללמד בני יהודה קשת, איך צריך לבקר ולהקור ולדרשו בדברי חז"ל הקדושים, כדי למצוא את האמת, כדי להבין עמוק ותובנותם, ובפרט איך צריך לדקדק בלשונות הרמב"ם ז"ל אשר לרוב הוא מפרש הסוגי דלא חכמי צraftת ז", וכן לדדק בין פרשי"י ודברי התוס". כי בכל מקום דפלו תמצוא שכל הסוגי מתרפרשת באופן אחר לכל חד וחד, ולאו דוקא באוטו מקום דפלו. ועיקר עבודתי הייתה באור שיטת הרמב"ם ז"ל, שלרוב פעמים נתקשו פסקי מפני שרגלים אלו לפרש הסוגי עפ"י פרשי"י ותוס' שלפנינו, ואין איש שם על לב שיש דרך אחרת בפירושה אשר בה דרך הרמב"ם. ואני משכני נפשאי בעיון אחר עיון עד שגדמה שבעה"י כונתי לאויהה הדרך, וממילא פסקי הרמב"ם מוכרים. והרבה פעמים נראה לפום רהיטא כי פסקי הרמב"ם מכונים עם פסק חכמי צraftת ז", ועי"ז נתקשו פסקי מכאן למקום אחר, עד שגם ה"מ לא ידע פשר דבר, והחכמים אחרים כי אמר בכח זה בכח, ממשיכים סברות ומוציאים דין חדש, ואני הרatty כי מעיקרא אין התחלת לשום קושי", כי פסק הרמב"ם בדינא וטעמא, חלק מפסק יתר הראשונים. גם על דברי רשי ותוס' טרחתי הרבה להבינים, ולממצא תמיד סדר ומשטור בפלוגתיהם, וזה חשוב מושך על כל msecata ויתר מקומות בש"ס.

והנה הראש יוסף והלב ארוי, שני מאורות הגודלים על מס' ז', היו לי לעיני, כי לווי שוכתי לראות דבריהם, לא הייתה בא לכמה דברים וככלים גדולים. אבל בכל זאת לא נשאתי להם פנים במקומות שמצאתם דבריהם אינם מוחוריים. וביתר האחרונים לא עסקתי בקביעות רק לפעמים, או כשותעורהטי על דבריהם מאחד החכמים או התלמידים, וכן אפשר שהמצאה שברות והערות בחבירו זה, שכבר קדמוני אחרים, ואקווא שלא יחשדי שום אדם, למתעטר בטלית שאיןו של. וכן לעומת זה האם תמצוא סתירה לדברי בספרachi האחרונים ז"ל הלא זה הדבר אשר דברתי, שאין אנו אחראין וערבאי לדברי האחرونים ז"ל, אף שלא יעלה על דעתך לחשב שהגעתי לגדותם ובקיאותם - כי אין אוכל יטעם ממש' ב' הנבי' כן", ואנו אנו משועבדים להם לכבות דעתינו בחזק היד, במקומות

ועיין בנו"ק חוות סימן ל"ה, ד"ה מה שנסתפק ז"ל: "והנה אם החוי היה פסק כן, ואטו כל מה שנמצא בתשו' האחרונים נחליט להלכה, הלא חיך אוכל יטעם, ואם דבריו לא נהירן מאן משיחיה בהו", ע"ל. עוד עיון בnb"ת י"ד סימן צ"ו מה שכתב הגאון ז"ל על הגאון העצום ר' וואלף אלעסקער ז"ל וע"ל: הנה חברו עדיין לא ראייתי אבל את המחבר הכרתי היטב, ואם כי הוה מופלג גדול ועצום בתורה ועצם התמדתו היה דבר פלא בצרורן גודל חריפותו ובקיאותו, ועצם התמדתו היה דבר פלא בצרורן גודל חריפותו הפוסקים והראשונים. כי אף שהיה ציס"ע וחסיד ופרש גודל היה לו לב אמרץ בגברים, ולא נשא פנים לדודו הראשוני, והוא נקל בעיניו לסתור דבריהם ולהרeros יסודותיהם, כאשר תראה אשר הוכחתיו בחבירו נוב"ק חקל או"ח סימן ל"ח, ואמנם לע"ה הוא בג"ע העליון בישיבה של מעלה, ובלי ספק הוא משתעשע שם עמהם, אף כי השיג עליהם, כי כוונתו ה"י לש"ש עכ"ל הזhab.

הרי תראה כי עוד בימי ההם היו דרכי הלימוד של הגאנונים האמתאים לבורר וללבן להקור ולדרשו אחר האמת בלי שום משוא פנים. אבל מאז וע"ג נפלנו מאה ועשר מעלות אחרוני. כי אין דושר ואין מבקש, אין חוקר ואין מברך ואין סותה, רק בונה גג על גג. כי כל מה שנಡפס שחזור ע"ג לבן עליון אין להшиб, וההדרסה מצוי לכל מאן דהוא, והספרים החדשניים יציצו בעשׂב השדה. ואם המצא ימצא איש אחד יוצאה מן הכל הרוצה בעבר את הקוצים, ולנכש את הפסולת, הרי הוא נדו כיון מרירה, וכקוצץ בנטיעות ח"ו, וע"כ מלאה הארץ חנופה לכבות הדעת תחת יד בעלי זרווע ולשון מדברת גדלות המוכנים בכל עת להכות בשפט אפס, את כל מי שמתנגד לדעתם, וכל דאלם גבר בהנים ליחסם אדים המעליה בכל נשק האמת והשכל והסביר, תחת לסתור דבריו בראיות נכחות, ותחת להעמיד למוד גנד למוד, מחשבה מול מחשבה, ומהו מסתפים לצתת נגדו במצוות נחושה במלשינות, רכילות לה"ר וכדומה מהאמצעים השפלים של אנשים חסרי מוסר ונעדרי דעת שלמה.

ואני הגבר נסתי בכל אלה, כי רב בו שבתי בימי חי, ותלי"ת לא מצאו בי וב"ב כל און, כי קמו בי לדפני, אבל רק מפני שדרך למודי לא יטעם לחיכם וקשה עליהם לשם הגינוי המבקר דעת שלפני בלי משוא פנים ע"כ חבו עלי רבים לדפני חנס. ואני על כל גל וגלו נגעתי ראשית תמיד מן השומעים חרפתם ואינם מшибים, אבל בשיטות למודי עמדתי כעמדו ברזל ולא הנחתיה בשביב לילתם של אלו, ואדרבא בו מצאתי חי רוחני ונופש על כל התלאות, ותלי"ת לא יגעת לי ריק, כאשר יראה כל המעין בצד בחבירו זה אשר אני נותן לפני החכמים השלמיים ונבוגים המבקשים האמת ולהבהיר האמת, צריך אני להחזיק טוביה להני המהרבאים, כי ע"י התנגדותם, טרחתני ויגעתי להחזק הענינים בראיות כראוי מוצקות ותלי"ת עלתה בידי. ואל יחשדי הקורא והמעיין בחבור זה, כי אדמה בנפשי שככל מקום שהשגת עיל רבותינו הקודמים לנו ז"ל כונתי האמת, כי רמות רוחא זו הוא בערות מאין כמוות, ובפרט שהוא סטור את דרכי מכל וכל. כי מה שהרבה בתני בנפשי עז להציג הוא בניי על היסוד, שככל אדם עלול לטעת, אפילו הגודל שבגדולים, שהרי משה רבנו גוף טעה במה שדן מעצמו, בשער של אהרון ואחרון העמידו על האמת. הרי אכן אדם בארץ שלא יחתיא המטרה לפעמים, ועל דא סמיכתי לבקר ולהשיג לפיה מאלתא דלא שכחיא אצל, ועל דא רצוני שיבכוו דברי גם אחר הבאותם בדףס ואחריו שתאוסף נפשי, כאשר יעלה ברצון הבורא יתברך.

הקדמה

היי צדיקים וישראלים, תמיימי דרך, וגדלו את בניהם בעושר ובכבוד, על ברכי התורה והיראה. ובבנם אברחים בעודו בילדותו נראו בו טהרת הנפש וזך לבב, כי היה מסור בכל גופו ונפשו ומואדו ל תורה ולעבודה ולגמ"ח, עוד בימי נעורי. חוץ מהתמדתו הנפלאה הצעיר ביראת אלקים, והי לפלא בבית מדרשו של רבו הראשון הגאון האדור מה"ז בער מיקאלаш צ"ל בתהיליותו ובתפלתו שהיתה רטובה מבכי ודמעות בזויות בהמ"ד, והוא למופת לכל בני גilo. גם עוד מימי בחרותו בפ"ב נаг בטבילות, דבר שהי' אז לפלא ויוצא מן הכלל. וחוץ מיראותו ודבקותו בה' ובתורתו, הצעיר בענות רוח וטובת לב, יוצא מגדר הממצוע. תמיד בקש תחברות עם חברים עזים ודלים, ועשה עמם צדקה וחסד בכל עת. מנago היה לסתה בכל שנה בגדיו - חלקוק ועד בגדי העליון - לבחרים ענינים. עם חבריו אלה גם אחר חתונתו, כאשר כבר ישב על כסא רבנות בק"ק י"נק, התהלך באהבה ואחותה, זכר אותן שלא זכה לפרנסת מרווחת כמוhow, ושלח להם בכל רוגל ומנה יפה יותר מכדי יכולתו. נפשו הייתה כעפר לכל ולא היתה גנא בעינו, לשמש אורח יהי' מי שייהי, והיה תמיד מן הנעלמים ואינם עלבים.

עוד בימי בחרותו היה מנago, לרשות הפנקס כל מעשייו מידיים בימיו. בו בא לחשבון עם נפשו, בו מצא אח"כ מראה חייו הפנמיים, כי אפילו מחשבה לא טוביה רשם שמה. ואספраה מעשה שהיה כפי שמשמעותה מפי אמרו"ר צ"ל שלמדו אצל רבו האחרון ק"ד בעל הכתב סופר צ"ל, והיה אז בן עשרים, נתן רבו צ"ל עיניו בו לטובה, כי היה מן הבחרים המושלמים במדעים וגם מתנהג בחסידות, ורצה רבו לתהות על קנקנו לראות אם תוכו כברו, لكن כאשר נסע בקץ לירגען על אייה שביעות, קרא לו שישע עמו, חוץ מהבחור המשמשו א"א צ"ל נתרצה בשמחת הלב, להיות בצדתו חדא עם רבו. ויהי היום וא"א יצא מן החדר שדרו בו, בעת שרבו ישן מעט אחר הצהרים ושכח לסגור את הארויז אשר בו הוה מונח הפנקס הנ"ל. וכי בבאו החדרה אחר עבר זמן מה, וימצא את רבו קורא בגליגונוטיו ויחרד חרדה גדולה, וכמעט פרחה נשמהו מבלהה. כי מובן מאליו כי שם נרשמו עניינים שונים ומהשבות שנות, כי באמונה שלמה חשב עם נפשו, ושמרים בסוד ולא הוה מראהו לשום אדם بعد כל הון וק"ז לרבו. (ובפרט שהיה כתוב בו שהוא משתוקק לישא את אחיות רבו. אשר בימים מעתים אח"כ שבקה לו חיים בעודה באבה בתולה בת ח"י שנים). ויפול לפני רבו ויבך ומתחנן לו שלא עישה זאת לקראו הדברים. ורבו לא קם ולא עז ולא השיב לו מאומה. כאשר ראה כי קלטה אליו הרעה מארת המלך, וישב אל חדרו וחשב כי עתה יהי מוכרת לבrho מפ"ב, ונעה שם בבליה. רבו לא קם ממשיכו עד שקרוא כל הכתוב בפנקס מרישיא ועד גמリア, וכאשר החלים קרייתו יצא ויבא אל חדר הסמוך ומסר את הפנקס לידי תלמידו ונש��ו על ראשו ואמר לו זהה": "כ'ולק יפה ומום אין בז'" ומאותו שעה ואילך היה תלמידו זה איש סודו וויעץ הפנימי בכל ענייני הישיבה ושאר עניינים, וכאשר שאל אותו גיטו זקני הכהן"ג מו"ה דוד צבי ע"פ צ"ל, האס כשר הדבר בעניינו שיתן בתו הבכירה אמר מורתו ריזל ע"ה לאיש זהה לאשה, השיב לו: דע כי אם היה לי בית שהגייע לפרקה לא היה בא למדה זו לשאול ממני עצה בדבר זה.

התנהגותו בעבודת ה' הייתה בהצענו לכת ובתשוכה גדולה אחר המצוות פ"א לא היה בנסיבות בפסח חזרת (סלאט) שחווא מצהה מן המובהר למרי כمبرור בשו"ע או"ח סימן תע"ג ונתן לטרי"ב הייעזרת ענדר דינר זהב بعد איזו קלחים סלאט. וכשנודע זאת לרבים ע"י המוכר, לעוז עליו בני עירו, ונצטער הרבה על

שדברינו נראה מדבריהם, וסבירותינו אמתית מסברתם. אבל אפילו אם נמצא תמצאה סתירה לחודשינו בראשונים או באיזו מאמר בש"ס שלא הרגשטי בהם, ולהם אנו משועבדים ואין בכחנו לחולק עליהם, הלא זה הדבר אשר דבר האדון החת"ס צ"לDBC כל מקום שהסבירו ושכל הישר מכricht שהוא כך, לא סבירה כרסית אלא סבירה מבוארת לכל בר דעת, אז אנו מחויבים לישב לשון הראשון ההוא או המאמר בש"ס, אפילו בדוחק, למען לא נטרך לוז מסברתינו הישרה והאמתית, וכאשר דרכו דרכו ז"ל, ודוחקים כללה רובם אמותים, ר"ל אמת הסכמי.

אמנם להלכה ולמעשה, ודאי אכן לוז מדברי והסכמות הפסיקים המקובלים אצלנו מדור דורה, אף שלפי ואורנו והבנטינו יש לפפק בדבריהם אבל מ"מ מהני לנו בירור הפסק הלאה, נגד המוסכם בפסיקים לצרפו במקומות שיש עוד מקום להקל וכדומה. ובפרט נחוץ מאד לידע אצל כל דבר הוראת או"ה, אם הנדון הוא דאורייתא או דרבנן, ובדבר זה נסתם כל חזון ונתערבו הפרשיות דשמייא יתברך, שלא אכשל בדבר הלכה, וללבן עד מקום בהזאה. ועל כל זה נתמי לביב בחבירו זה, לביך וללבן עד מקום שידי יד מה מגעת. ובתפלת המשא אסיים יהא רעווא קדם אבואה דשמייא יתברך, שלא אכשל בדבר הלכה, ושלא אומר דבר שלא כרצונו יתברך, ובזאת אבותי הקדושים נ"ע אוכ"ר.

איתא בירושלמי פ"ו דפסחים, כל תורה שאין עמה בית אב אינה תורה, ונראה כונתו כי מלפניו זאת בישראל שرك יחשוי כהונה ולוי היו מורים לעם וכדתכיב בקררא, יورو משפטיך לעקבות ותורתך לישראל, וכתיב ושתפי כהן ישמרו דעת תורה יבקש מפיו, כי בשבט הלוי בחר ה' לחיות החכמה העלינה שופעת עליהם תמיד והמה מסוגלים מצד קדושות מקורות ותולדתם לדון ולהזרות. ועיין בתשי"ח חת"ס סוף חאו"ח מש"כ להגאון מהר"ץ חיוט. ואע"פ שכתר תורה וחכמה מונח לכל מי שירצה לאכאות בו, בכל זאת מצהה לכתלה עכ"פ בכהנים ולויים, וכן נדרש על הקרא, אל הכהנים הלוויים ואל השופט אשר יהי וכו', מצהה בכהנים הללו ואם לא ימצא בהם מי שראי"ר רק אז, ואל השופט. וזאת היה לחיזוק תושבע"פ, כי מסתמא ברא כרעה דאבא וילך בעקבות אבותוי, וכן גם אחר שגלינו מארכינו, ונוטל כתר התורה מעיל רosh הכהנים, מ"מ ראיינו שהتورה הייתה מהזרת על אכסני" שלה, דור אחר דור. ויש לדרש סמכין אל הכהנים הלוויים ואל השופט, שופט דומיי דכהנים מה הכהנים מיהיחסים, אף השופט שהוא ממיוחסים شبישראל. וזה כונת הירושלמי הנ"ל דכל תורה שאין עמה בית אב, אינה תורה, וכן אמרו במדרש למה נמשלו ישראל לגפן, מה הגפן היא חיה ונשענת על עצים מותים, כך ישראל הם חיים ונשענים על המתים, (מד"ר שמות פמ"ד) וכן מדרכי מחברנו להקדים לפרי שללים, תולדותיהם וקורותיהם למען ידענו מבטן מי יצאו הדברים, ולא אשנה גם אנחנו את מנהגם, ובפרט שמצוות כיבוד או"ה לנו מוחיבים בה גם לאחר מותם, מביאתנו לידי כך, בספר מקצת שבחי אמרו"ר הגאון ר' אברהム בן אידל צ"ל שהיה ג"כ רבוי מובחק, גם למען יהי דברי אלה מדריכיו של אמרו"ר הגאון צ"ל מוצקם וקיימים, לזכור עולם ליווצאי חלצי, בני ובנותי, חתני וכלתני ולבניהם אחרים, ושמרו דרך אבותם לעשות צדקה ומשפט, ולא יעדדו קריסולם מדרך התורה והמצוות, למען יטב להם ולבניהם אחרים.

אמו"ר צ"ל נולד בשנת תקפ"ה בכפר קטן סמוך לארצענברג (בסלואוקי) אביו מה"ז יקוטיאל ואמו מרת אידל ע"ה, שניהם

בני לוי. שתולים בבית ה' אלו תשב"ר, בחצרות אלקינו יפריחו, שעומדים ומשמשים בעזירה. וברא הוא כונתו דבני לוי שנטקסו מבטן בטרם נוצרו בקהל גינו מדרגה למדרגה בעלי عمل וטורח הרבה עד שנעשה גודלים בעודם עולי ימים, משא"כ מי שאינו מבני לוי אע"פ שיגעתו ומצתתי תאמיין, אבל רך אחורי גיעה שנים רבות, ורק לעת זקנותו יזכה גדולות. זה שאמר צדיק כתמר יפרח, דהיינו שמתחליל פורחומי מיד כארז לבנון ישגא, בעודו באבו יתרגדל שלו. אבל זה אינו רק בבני לוי המיעדים לכך מהרין ולידה, כי בהם תמצאה, "שתולים בבית ה' אלו תנוקות של בית ובך" אתמול ראייתו אוטם בבית רבן בתור תנוקות, ולמחר בחצרות אלקינו יפרחו שעומדים ומשמשים בעזירה פורחומי מיד כארז לבנון ישגא, בעודו תבוקש מפיהם, והיינו יפרחו את אחרים. וכן מצינו בנח ואברהם. כי בנה שהי' חטר מגען צדיקים ושרים למצ ומטושלח, מתחלת ימי היו נקרא צדיק, הצדיק תמים, וכותוב ונח מצא חן בעיני ה' מציאה מצא שהוא צדקו בללא عمل וגעה, אבל אברהם שהי' בן תרכח ה' צדיק לעמוד בעשר נסיוונות עד שקראו הוּא יתברך כי אלהים מוצאים אחד להשלים המנין. שמא תאמר שלא ואלו לא יקבלו שכבר كانوا הפללו בעשרה, ע"ז קאמר ז"ל שם דף ח' ע"ב מצטרפין, ודבר זה למדנו מן הארון, דאמרו ז"ל ב"ה צדקה דליכטנא, דט' כה"ג דلوחות ושברי לוחות מונחים בארון, וילפו מזה שיזהר בזקן ששכח תלמודו, וכל טנאנס ולא עלתה בידו חשבין לי' כלו עשו, וא"כ גם לגבי תפלה הצבור כל שהיה תשעה והתאמזו להשלים המנין ולא עלתה בידם, ע"י מה שלמדין מהארון מצטרף להחשבון כלו הי' עשרה. ור"ג דלא הבין המליצה הללו, נתקשה בדבר וכי ארונו גברא הוא, ופי' לו ר"ה דבריו דכוונתו על תשעה שנראין כעשרה, והיכי דמי, או דמכנפי וממתינים שעיה או שתים על העשרי ולא בא, או דמבדרי לחזור אחר העשרי וע"ז נתרפה החביבה, כי בנתים בא אחד והלך לו, כיון שלא מצאם במקומם בכל אופן מצטרפין ככלו הי' עשרה, מרן דילפין מני' חשב לעשות מוצה ולא עשה מקבל שכבר كانوا עשה. ועיין Tos' שבת לב ע"ד ד"ה על שקורין לאחר"ק ארנה שכטבו ע"ג דבליך דוכתני קרי לי' תיבה כמו העובר לפני התיבה, היורד לפני התיבה או"י אשכנן נמי דكري לי' ארנו כדאמר תשעה וארון מצטרפין עכ"ל. ולפי פירוש אמרו"ר ז"ל, אין مكان ראי' דהכא על ארונו דמשה קאי שימוש נלמד חשב לעשות מצה וכו').

סדר למדו של אמרו"ר ז"ל הי' מס' ר"ה וימתא או סוכה באלו ותשרי, מגילה על פורים, פסחים על פסט, שבועות על חג השבעות, תענית על ת"ב וכלו עם פסקי הרא"ש ז"ל. בכל לילה קודם שעלה למתה פרק משניות, ובכל יום שעור עיון, חז' משוו"ת הבאים לפניו מהמבקשים תורה מפיו. ורבו השני הגאון העצום מהו' שלמה קוווטש ז"ל, כאשר הציע לפניו איזה שאלה בפלפולא רבה בעודו ציר לימים רב בק"ק ינק תצ"ו, השיב לו בזאת": מובטחוני בך שבימיים לא כבירים תה' מהנשאלים. - מעית שהייתי בן עשר היה לומד עמי כל עניין עמוק שבא לפניו חן בא"ה והן בטיקון עגנות, גיטין וקדושים. ואך שגעגועיו עלי היו גדולים באשר הייתה לו בן יחיד היה דרכו לעוררני משינת הילדים כמה שעות קודם עולות השחר והביא לי למתיות מים לרחצה וקפאפע חם, וישבנו אח"כ למד יחיד, כל דבר בעיון גמור אפיו עניינים העמוקים והרחוקים מדעת לדיים, עד שיכלתי לפלפל אם הרבנים ות"ח שעברו דרך עירנו בשמות גיטין ותק"ע עניינים, שאין יד כל בחור משתמש בהם

שנודע הדבר.

בניסוחתו על הדרך שהי' בימים ההם לרוב בעגלה, ה' תמיד מהיר להתפלל בעשרה, אע"פ שהיה מוכרכ להתעכ卜 ע"ז שעיה או שטים, ולהוסיף לבעל העגלה כמה DINRIN על שכרו. ואך אם לא עלתה בידו אחר כל הטראה להמציא צבור להתפלל, שמה עכ"פ על שחאב לעשות מצואה. והיה רגיל לפרש בזה מאמר נפלא בברכות מ"ז ע"ב אר"ה תשעה וארון מצטרפין, אל"ר ג' וארון גברא הו, אלא אר"ה תשעה ונראין עשרה מצטרפין, אמרי לה כי מכנפי ואמרי לה כי מבדרי, ופרש ז"ל סטוט וחתום, והמאמר צדיק באור, ואמר הו ז"ל בគונת ר"ה שבא לפרש דבריו הראשונים דרשעה וארון מצטרפין. דהנה הרבה פעמים באים תשעה יחד למניין, ואם יחסר להם אחד הם מתפזרים לבקש, ולהזoor אחר העשيري, ובתוך כך בא אחד, אבל המה מפוזרים אינה ואנה וע"כ נתרפה החביבה. ופעמים יראים להתפזר וממתינים על העשيري בחשבם שע"י שיתפרדו בתוך כך יבא אחד ולא ימצאים וילך לו אבל העשירי לא בא ונתבטל המנין, ואלו הי' מוחזירים אחורי, הי' מוצאים אחד להשלים המנין. שמא תאמר שלא ואלו לא יקבלו שכבר كانوا הפללו בעשרה, ע"ז קאמר ז"ל שם דף ח' ע"ב מצטרפין, ודבר זה למדנו מן הארון, דאמרו ז"ל ב"ה צדקה דליכטנא, דט' כה"ג דלוחות ושברי לוחות מונחים בארון, וילפו מזה שיזהר בזקן ששכח תלמודו, וכל טנאנס ולא עלתה בידו חשבין לי' כלו עשו, וא"כ גם לגבי תפלה הצבור כל שהיה תשעה והתאמזו להשלים המנין ולא עלתה בידם, ע"י מה שלמדין מהארון מצטרף להחשבון כלו הי' עשרה. ור"ג דלא הבין המליצה הללו, נתקשה בדבר וכי ארונו גברא הוא, ופי' לו ר"ה דבריו דכוונתו על תשעה שנראין כעשרה, והיכי דמי, או דמכנפי וממתינים שעיה או שתים על העשרי ולא בא, או דמבדרי לחזור אחר העשרי וע"ז נתרפה החביבה, כי בנתים בא אחד והלך לו, כיון שלא מצאם במקומם בכל אופן מצטרפין ככלו הי' עשרה, מרן דילפין מני' חשב לעשות מוצה ולא עשה מקבל שכבר كانوا עשה. ועיין Tos' שבת לב ע"ד ד"ה על שקורין לאחר"ק ארנה שכטבו ע"ג דבליך דוכתני קרי לי' תיבה כמו העובר לפני התיבה, היורד לפני התיבה או"י אשכנן נמי דكري לי' ארנו כדאמר תשעה וארון מצטרפין עכ"ל. ולפי פירוש אמרו"ר ז"ל, אין מקום ראי' דהכא על ארונו דמשה קאי שימוש נלמד חשב לעשות מצה וכו').

אותי בנו ייחודי כל בחותוי הרוחניים פэр עלי להדריכני ולמדני וכיים בי מצות ושנותם לבניך לדבר בס כל יכולתו, כבר ד' שנים הiliary כאשר התחיל ללמדני האלפה ביתא ולא רצח למסור דבר זה למלמדי בית הספר החדשינט מטעם הדזוע. וכמה פעמים ספר לי' שכשר הראה לי אותן שי"ז ואמר לי': ראהبني שיש לך ראשון והוא נקראת שי"ז אמרת לי' מני ובי ק"ז ממני שיש לך ראש אחד על השי"ז שיש לך ג' ראשן דרכ' הלחצה לעניין אחד, ואמר לאמי ע"ה: מובטחני שבנו זה הי' גדול בשරאל, כי מי שמע מליד כבר ארבע שנים לימוד ק"ו שהוא הקיש שכלי מדעתה דעתשי'. חז' ממה שלמדתי בחדר חומש רשי" וגמרה, למד הוא ג'כ' עמי, וכאשר הייתה בלבנו זה היה ישבתי בין הבחרותם לשם שעורי. בחודשו מן העת היא הביא כמה פעמים קושיות ופלפולים ממנני, לא פעם אחת שמעתי מאחרוי הדלת אחר השעור באמרו לאמי ע"ה "אשר يولדי" רגיל ה' לאמור לי שלא יהיה לבי גס עלי על שמי מצחיה במלמוד, ואמר: דע כי אבותיך כבשו לפניך הדרך והמה טרכו ויגעו בעבורך והتورה מחזורת על אכسنיא שלה והפריש בהז דברי המדרש. צדיק כתמר יפרח כאשר לבנון ישגא אלו

הקדמה

ויהי מנוצח ממנה. וא"א השיב לה תמיד על תרעומותיה: אל תdagyi כי בנק זה יתבעיד בעזר הש"ת לאילנא רבא. ובעת פטירת אביו, ז"ל היהת א"מ ע"ה בת מ"ט שנים. ונשארה אלמנה ל"א שנים, ולא רצתה להנשא שנית רק לשאר אצל, בנה היידה ואצל בתה יחידתה, אחותה היקרה אשת חיל המפורסמת בצדקה מרת מרים גיטל תחיה שדרה בעדש וכעתפה, ונפטרת אמי מורתינו ע"ה ביום י' מרחשון שנת תרס"ט.

והנה מקורות חי אבותי וקורות חי, אלו הייתה כונתי לפרטן ולספרן כלו, הייתי צריך לחבר חבר גדול, אבל לא בא זה חפצתי ורק ראשית פרקים נתתי לפני הקורא כדי להודיע כי מגע גדולים אני וגונת הצדקת המפורסמת בכהן מושיע ומודתיה מורת צבי תהיה. והאחר שלש שנים ומחצה עבר ב חנוכה תרל"ח נבחרתי לרבי מה קהلتני ז"ו, למלאות מקום אבי מורי ז"ל שנפטר ביום כ"ב כסלו שנה הנ"ל בן נ"ב שנים אחורי שישב ברבנות בגין י"א שנים ופה עירינו י"ד שנים. **תנצ"ה** ואחותו יגון עלו ועכ"א.

מצד אמי אני דור רביעי מהחת"ס ז"ל. זקנתי הצדקת המפורסמת מורת הינדל ע"ה, הייתה בתו הגדולה, ואני מורת מרת ריזל ע"ה, הייתה בכורה לאמה, ואני הייתי הראשון שבדור הרביעי החת"ס ז"ל, אמי מורתינו ע"ה הייתה בת י"ב שנים בעת פטירת החת"ס והיתה אהובה עליו ביותר, ובכלليل שבת קודש בשעת זמידת אשת חיל, תפס בידה וטיל עמה בחדרו. היא הייתה מוחכמת ביותר ומלומדת אהובת תורה בכל לבה כאשר ראתה זאת בבית אביה והיתה משגחת עליו מaad שלא אבטל זמן. והרבה פעמים הייתה קובלת על בעלה באמירה אליו: רואה אני חן בלמודך עם התלמידים והן בנסיון איןךMSGICH על בנק ייחיך כראוי. והרבה פעמים הייתה קובלת עלי לפני אמא"ר ז"ל לאמר לו: דע כי לאחר הצהרים בעת ישנת, לא למד בנק מאומה, כי על דברת Tos' אחד פלפל עם הבוחר החוזר עמו על הפשט, ובזה עברו ב' שעות יקרות, ולמה אתה נותן לו בחור שאינו יודע להסביר לו כראוי,

עד לפני שענשתי בר מצוה, עד שהגה"ק מהר"ם פאנעט ז"ל מדעת שלח לי כתוב חבר לבר מצוה נגד רצון אמא"ר ז"ל. ודרך היה לפלפל עם הרבנים שדרשו בבית הכנסת, עד שהגה"ק ר' הל ליכטנסטיין ז"ל, בקש ממשני שלא לעשות כן עמו כי עיקר תכלית דרשו דברי מוסר ולא פלפל הלכה. וועררני למדוד בכל יום ספרי מוסר כי לא המדרש עיקר אלא המעשה. ודברי קדשו בהבת קודש עשו עלי רושם גדול.

אמאו"ר ז"ל בר ברב צדקתו גזר אומר להשIANI אישת בן י"ח שנים לקיים דברי חז"ל בן שמונה עשרה לחופה ואני נולדתי ב"פ כ"א אדר ראשון תרט"ז ובשנת תרל"ד בל"ג בעומר נכנסתי לחופה עם זוגני הצדקת המפורסמת בכהן מושיע ומודתיה מורת צבי תהיה. ואחר שלש שנים ומחצה עבר ב חנוכה תרל"ח נבחרתי לרבי מה קהلتני ז"ו, למלאות מקום אבי מורי ז"ל שנפטר ביום כ"ב כסלו שנה הנ"ל בן נ"ב שנים אחורי שישב ברבנות בגין י"א שנים ופה עירינו י"ד שנים. **תנצ"ה** ואחותו יגון עלו ועכ"א.

מצד אמי אני דור רביעי מהחת"ס ז"ל. זקנתי הצדקת המפורסמת מורת הינדל ע"ה, הייתה בתו הגדולה, ואני מורת מרת ריזל ע"ה, הייתה בכורה לאמה, ואני הייתי הראשון שבדור הרביעי החת"ס ז"ל, אמי מורתינו ע"ה הייתה בת י"ב שנים בעת פטירת החת"ס והיתה אהובה עליו ביותר, ובכלليل שבת קודש בשעת זמידת אשת חיל, תפס בידה וטיל עמה בחדרו. היא הייתה מוחכמת ביותר ומלומדת אהובת תורה בכל לבה כאשר ראתה זאת בית אביה והיתה משגחת עליו מaad שלא אבטל זמן. והרבה פעמים הייתה קובלת על בעלה באמירה אליו: רואה אני חן בלמודך עם התלמידים והן בנסיון איןך MSGICH על בנק ייחיך כראוי. והרבה פעמים הייתה קובלת עלי לפני אמא"ר ז"ל לאמר לו: דע כי לאחר הצהרים בעת ישנת, לא למד בנק מאומה, כי על דברת Tos' אחד פלפל עם הבוחר החוזר עמו על הפשט, ובזה עברו ב' שעות יקרות, ולמה אתה נותן לו בחור שאינו יודע להסביר לו כראוי,

פתחה

לهمبشر נחירה כלל, ולר"ע לא איתסר להםبشر תאהה במדבר, ובפירוש האי פלוגתא, מחלוקת רשי' תוס' ורמב"ס ז"ל.

וטרם שנבוא לביאור הני שלש שיטות נברת תחהה ענן נחירה מה טיבה כי גם בזה ראיתי מבוכה גדולה.

ורשי' בפ' השוחט כ"ז ע"ב כתוב דאפיקו אי יפלין מושפך את דמו דאין שחיתה לעוף מן התורה עכ"פ נחירה בסמנים בעין, וכונתו דושפך דהכא דכתיב אחריו וכשהו בעפר ע"כ הוצאת הדם ממש קאמר, וכיון דהתורה הקפידה על הוצאת הדם, פשיטה לא שכונתה השיקcisים לכל המסכתא וכל הקורא הלומד בחיבור זאת,יפה עשה לעין תחהה בתיה כולה ולהיות הענינים מסודרים בזכרנו ואז بكل יrhoץ בפנים כמובן, וזה החלי בעזירת החון לאדם דעת ומאריך חכמים.

זה החילוק בין זיבחה לשפיכה כמובן, ולכן דיק רשי' ז"ל מושפך דזוקא במקומות הסימנים יש לקיים את זאת, אבל ראיית בתוי"ט על המשנה לפקן פ"ה דהנחר והמעקר שכטב דהנחרה אינה נוגעת בסימנים כלל עיי"ש. ודבריו תמהין מאד, חדא שהוא נגד דברי רבוינו רשי' ותוס' שכטו בכמה מקומות במס' זו דהנחרה בסימנים זהה, ועוד אדם אפשר לקיים ושפך ע"י חתיכת ורידין בלי לנגע בסימנים, באופן דבעמshaה נחירה אין בה מעשה טרפה אלא הוצאת דם הנפש, או פשיטה אסורה היה לחנות במקומות השווא מעשה טרפה שאסורה להם במדבר, כיון שלא שיק לנחירה ומילא, דשחיטה היהת אסורה להם במדבר משום דמייד שניקב הושט מעשה טרפה, והי' השחיטה בבהמה בקדשים כמו מליקה בעוף ושניהם בחולין אסורים היו, דבר זו שלא נזכר בשום מקום, אלא ודאי דהנחרה ג"כ בסימנים היה, כי בלא הכרת סימני הצואר אין הדם נשפך בשפע מון הוירידין אלא דכפי הנראה נתמך התוי"ט בדברי רשי' י"ז ע"א ד"ה הנחר ש', דנחרה היינו קרוע לארכאה מנחריים עד החזה עכ"ל, دمشמעו לכארו' בלי נקובת סימנים, אבל יאצ' א"א, דהרי רשי' בעצמו במקומות הנ"ל לא כתוב כן, וגם על משנה זו לפקן פ"א ע"ב ד"ה הנחר והמעקר, מוסיף רשי' ז"ל "סימנים", הרי דקאי גם אגהור ומפרש דנחרה בסימנים, ובדף פ"ה ע"ב ד"ה נחרו פ"י, "חנקו" הרי דבעין סימנים בנחירה, וכן באמת דברי רשי' תמהין بما ש' דנחרה היינו קרווע לאורך הצואר, ומה שמדיק לשון נחירה ואומר כי יסודה מנהרים, לפ"ד נהפוּחוא, דנחרים מלשון נחירה שיסודה "חוור" והיינו נקב, ונקרווא נקי החוטם נחריים על שם שני הנקבים, ונרדף עם "דקורה" יונקירה" וכולן פירושן תחיבת הסcinן או הרומח בחזקה, והיינו דרשׁה וגיטרא, וזה הוחילוק שבין שחיתה לנחירה כי שניהם עופר במליקה. ועדין הקשרبشر חולין לא ידענו, ועל מדוכה זו ישבו הני תנאי קדמי, ר' ישמעאל ור' עקיבא במקילתן דף ט"ז ע"ב, והוא היסוד והעיקר לענין הנפלא הלו, ובפירוש פלוגתם לפ"י המתבאר בשkil וטרוי' בסוגי, איך שאיש שיטות גדולות וקבועות, הלא המה שלשה הרוועים רשי' ותוס' ורמב"ס ז"ל שככל אחד ואחד דרך דרך לעצמו, וביאור שיטות תמא בדבשו אל, ר' יש' ור' ע פליו בפירוש הכתובים דכי ירחיב ז"א את גבולך וכו', בכל אות נשאף תאכלبشر, וכי ירחק מנק המקום ובחת מתפרק ומצאנך וכו' ר' יש' סובר דפרשה זו אתה להתיירبشر תאהה כשייכנסו לארץ שנאסר להם עד עתה, ור' ע' סובר אתה לאסור להםبشر נחירה שהותר להם עד עתה, ומפרש בגמ' דפליגו, דלהי"ש לא אישתרי

אית' נחוץ לפתוח שער הפתיחה לפרקם הראשונים המדברים מעין שחיתה וטרפה, באשר זכיתו לגלות עמוקות, בפרט בשיטת הרמב"ס ז"ל, דברים שלא שעורום נושא כליו ומפרש השיטות, ועפ"י הכללים שהוצאתי פרשתי הסוגיות אנה ואנה, עד שבכל פרטיו הענינים היתי צרייך לכפול הדברים ולהאריך יותר מדי, לכן מצאתי נכון להעמיד בראש ספרי עיקרים אחדים ולבאר כל עיקר ועיקר באריכות, ובזה הקלטי לי המלאכה בפנים החיבור שלא אצטרך רק להראות מקום לעיקרים, וכן כתבתי שער הכלול בכמה כללים השיקcisים לכל המסכתא וכל הקורא הלומד בחיבור זאת,יפה עשה לעין תחהה בתיה כולה ולהיות הענינים מסודרים בזכרנו ואז بكل יrhoץ בפנים כמובן, וזה החלי בעזירת החון לאדם דעת ומאריך חכמים.

יעיקר א' השחיטה והנחרה

תוה"ק אסורה לנו האבמה"ח והטרפה והנבלה מפורש במקראי קודש, אבל לא פירשה לנו במקרא מלא איך נקשר הבשר לאכילאה, בלי לפגוע באחד מאיסורים אלו, כי הקרה דזוחבת שנאמר קודם שנכנסו לארץ אתה להתר הזביחה של בקר וצאן בריחוק מקום שהי' אסור להם במדבר מכובאר בפשטהDKRA, ואין כאן ציוו מפורשת על שחיטת חולין, אלא מכלא נשמע, וזה דבר נפלא שלא יבוא ציוו מוחלט על ההשר בשאר לאכילאה, ולא עוד אלא כיון דהאי קרא בסוף ארבעים נאמר, ועל אחר כניסתן לאארץ, כל ארבעים שנה במדבר איך אללו בשאר - וקרא דושפך את דמו וכשהו בעפר בחיה וועף הנאמר במדבר מיד במתן תורה, שם לא נתרפש על איזה אופן ישפך הדם, ובאמת שפיכת הדם בכל מקום הוא נטילת נשמה על איזה אופן שהיה, כמו שופך דם האדם בediator ז'פ' הנאמר לב"ג, ואל תשפכו דם גבי יוספ', דכלול כל מיני הריגה, אלא דכאן כיון דכתוב וכשהו בעפר ע"כ שפיכת דם ממש קאמר, אלא דסכ"ס לא אייתפרש איך נשפך את הדם, גם לא דבר כאן אלא מהיה וועף, ועicker הקרה ממשום כסוי נאמר, ולא מצין אופן הקשר בע"ח לאכילאת אדם אלא בקדשים, דשם כתיב ושותט את בן הבקר, ולילך ממש על חולין, חוץ ממה דעת למדין חולין מקדשים, א"א דהא מצין מליקה בעוף קדשים, הרי דקדשים מצוות הקרבתו בכ"כ, בהמה בשחיטה וועף במליקה. ועדין הקשרبشر חולין לא ידענו, ועל מדוכה זו ישבו הני תנאי קדמי, ר' ישמעאל ור' עקיבא במקילתן דף ט"ז ע"ב, והוא היסוד והעיקר לענין הנפלא הלו, ובפירוש פלוגתם לפ"י המתבאר בשkil וטרוי' בסוגי, איך שאיש שיטות גדולות וקבועות, הלא המה שלשה הרוועים רשי' ותוס' ורמב"ס ז"ל שככל אחד ואחד דרך דרך לעצמו, וביאור שיטות תמא בדבשו אל, ר' יש' ור' ע פליו בפירוש הכתובים דכי ירחיב ז"א את גבולך וכו', בכל אות נשאף תאכלبشر, וכי ירחק מנק המקום ובחת מתפרק ומצאנך וכו' ר' יש' סובר דפרשה זו אתה להתיירبشر תאהה כשייכנסו לארץ שנאסר להם עד עתה, ור' ע' סובר אתה לאסור להםبشر נחירה שהותר להם עד עתה, ומפרש בגמ' דפליגו, דלהי"ש לא אישתרי

פתחה

לרי"ש מיותר למגורי, על כן כתוב רשי"י דבאותם מיותר הוא אלא דוורחא ذקרה למיكتب נמי אכילת בשר זביחה, או אתה לא מעת וובהת ולא גיזה ובפסה"מ כתיב או דבא לאסור חולין שנשחטו בעזה, כן כי רשי"זיל בד"ה בשער נחרה לא אישתרי כלל. זו היא דעת רשי"ש, אבל ר"ע דרש קרא דלאחר קרא דברת תאוה כתיב, כי ירחק מנק המקום וכו' וובהת מבקרך ומצאנך כאשר צויתיך, וכאמר ذקרה אתה לאסור להם בשער נחרה משנכנסו הארץ, שעד עתה הותר להם. ולדעתי רשי"ליפ ר"ע היתר נחרה במדבר מכלל, דמדיאctrיך לצאות מעטה על האזביחת מכלל דעד השטא אישתרי להם בלי זביחה, ובמה בנחרה ומדקאמר ר"ע ذקרה דזבחת אתה לצאות על האזביחת, ולא להתייר האזביחת בחוץ מוכח דלר"ע גם עד השטא הותר להם האזביחת בחולין בחוץ ذקרה דשחויט חוץ רך על קדשים קאי (וכן פרשי"זיל בתורה בפ' שחוטי חוץDKAI אקדשים וכרי"ע אלא דבפ' ראה בקרא דבלאות נפש תأكل בשער מפרש דאתא להתייר להם בשער חולין שנאסר להם במדבר אה"כ מקריבה שלמים, ואת כרי"ש לפי שיטת רשי" וא"כ הוא מצוי שטרוי לב"י תורי ודו"ק).

והתוטס' הקשו על רשי"ד כמו לר"ע דנימא לי" דיליף הימן נחרה במדבר מכלל מדחיבת רחמנא באזביחת שנכנסו לארץ, למה לא ניחא לי" רשי"ש דיליף איש בשער תאוה מכלל דاشתראי בקרא בכ"י ירחיב ה' את גבולך וכו', אבל כבר כתبني,-DDOR המדבר לא ידעו ממשנה תורה עד סוף ארבעים ולא מציע ידעו לא איסור ולא היתר מן הכתובים שבפ' ראה אבל ה' מוכרכה משה רבינו לומר להם מפי הגבורה תיקון נחרה לאכול בשער, או איסור בשער תאוה, וכל מה שאמור להם משה במצווי חמש הו"א תורה שכטבת. והי' מוכרכה לכתבו בד' ספרים בין שאור הצעוים והפרשיות שבתורה, ולכן מה שכ' רשי"בר"ע דמהאי קרא דכתיב כי ירחק וובהת נפ"ל דעת השטא לא נצטו על האזביחת, היינו אכן DIDUNIN זאת מהאי קרא אבל לדoor המדבר ה' להם מקריא אחר המתיר להם הנחרה והוא קרא דושפּק את דמו דכתיב בחיה וועף והוא נחרה ממש"כ לעיל, וליפ' בהמה מעוף מהקיישא דזאת תורה הבהמה והעוף, והא דכתיב רשי"ד מהאי קרא דזבחת יlip ר"ע מושם ذקרה דושפּק יש למיליף להיפ' נמי וכרי"ש שפיכה שפיכה משחויט חוץ ולומר דהאי ושפּק שחיטה קאמר או קאמר, דשחיטה חולין בקר וצאן מקדים לפינן וועף מהקיישא להמה נ"ל, אבל הכל תלוי אה"כ מפרשין האי קרא דכי ירחק וובהת, כי ממש נוקח לפרש קרא דושפּק את דמו, וגם קרא דושחט את בן הבקר דהוא עובודה בקדשים דוקא, ותדע Adams אמר דלייא שום קרא אחר להתייר נחרה אלא מקריא דזבחת, קשה נחרה לר"ע מנ"ל דילמא שאר הריגה, וע"כ לומר דמושפּק את דמו יlip דבעין עכ"פ נחרה ממילא דמץ' ליפ' נמי דסגי בנחרה, וכמו למ"ד דין שחיטה לעוף מן התורה דיליפ מהאי קרא דבשפיכה בעלמא סגי, וליפ' בהמה מעוף בהקיישא נ"ל.

עשא אונז' כaepernick ושמע דבר נפלא דזבחחים דק"ז ע"א פלאג נמי רשי"ש ור"ע, בדינא דשחויט חוץ בעוף מנ"ל. רשי"ליפ' איסור שחויט חוץ בעוף מקריא Dao אשר ישחט, לרבות את העוף, ומיליקה בעוף מוגעת מקריא דזה הדבר, ור"ע איסור דשחויט חוץ בעוף יlip מקריא דDEMIM יחשב דם שפּק, ומיליקת בעוף מוגעת מקריא Dao אשר ישחט, לאפוקי מליקה, והנה כפי שרגלים לפרש פלוגותות כללה, זה למד מפסק זה וזה מאחר בלי שום הכרח פנימי ואין סדר, ופה תראה כי דברי רבותינו זיל בדרשותיהם עמקים וכrai מוצקים, דרי"ש דס"ל כאן דלא אשתרי להם נחרה במדבר, ולא יכול לאכול רך בשחיטה, וליפ' שפיר מאו אשר ישחט לרבות שחויט חוץ בעוף, כיוון דזאת הימנה ההקשר שוחיטה חולין בכלל, لكن בתווים

בבא סלקינו דעכ"פ נחרה נמי בסימנים והחילוק שבין שחיטה לנחרה שזו במשוכה וזה בדרסה וקרא דושפּק את דמו, כמעט כל שאר מני הrigot אבל מורה על הכרת סימני החואר עם הורידין כדי שיצא הדם בשפע דרך שפיכה, ועתה נבוא לביאור השיטות.

שיטות רשי"זיל, ר' ישמעהל דס"ל בשער תאוה נאסר להם במדבר, יליף זאת מקריא דשחויט חוץ, ذקרה זה אף בחולין נאמר דאסורה התורה גם את החולין לשחוט בחוץ ולאכלו ורק כשהואה לארכנו הותרו להם לאכול בשער בהמה. ומיאן רשי"זיל לא אמר דרי"ש יליף איסור בשער תאוה, מדחתיר להם בשער תאוה שנכנסו לארץ, בקרא דבלאות נפש תأكل בשער, אשר כן סברו התוס', דהרי האי קרא נאמר להם בסוף ארבעים קודם כnishten לארץ ממש, ומניין היה להם איסור בשער תאוה במדבר כל הארבעים, ע"כ לומר דאייסור זה אמר להם משה ע"פ, וההיתר שנכנסו לארץ נכתבה בתורה, ואת דבר שא"א, דכל תושב"פ' אינה אלא לפרש הכתוב ולא לחיש איסורים או מצות, ואיך נאמר דאייסור בשער תאוה נוון להם ע"פ, הא חדא ושנית איך יבא קרא כתוב להתייר מה שנאסר ע"פ, ولكن ביחס רשי"י מקריא מלא שבו נאסר להם בשער תאוה, והוא הקרא דאייסור אשר ישחוט בחוץ וכו' דומוקי אף בחולין, ומדייף מהכא דבשער תאוה איתסר להם מוכח דלי"ש לא ה' גם במדבר רק השחיטה המכשרת את העב"ח לאכילה, ולא הנחרה קר"ע, דאי קר"ע דהנחרה היתה מכשרת במדבר, מנ"ל דבשער תאוה איתסר להם הלא רק השחיטה בחוץ נאסרה ולא הנחרה דהרי אשר ישחוט כתיב, ואפילו מליקה בחוץ מופיע כאשר אביא הסוגי זבחים לפניו לkeysן, אלא ודאי דלי"ש מועלם לא הותר הנחרה אלא שחיטה בעין ויליפ' שחיטה בחולין, מדכתיב וαιלך מצות כהונה, וא"כ האי שחיטה משום הקשר אכילה בעין ומ"ש קדשים מהולין, וא"ת דין דרכ' שיסמך הקרא בדבר הנוהג בכל יומם ובכל אדם שחיטה חולין, שנעד אותו ממה דכתיב בקדשים, לק"מ דהרי לר"ש ה' איסור להם בשער תאוה ולא ה' צרך קרא דמיוחד להקשר בהמת חולין, ובחייב וועף דכתיב ושפּק, יליפ' שפיכה שפיכה משחויט חוץ, דמה התם דכתיב דם שפּק והוא בשחיטה אף האי ושפּק את דמו ע"י שחיטה קאמר, וכמש"כ רשי" שם ד"ה פטור מלכשות דלי"ש גמר שפיכה שפיכה משחויט חוץ, וכן הנחיר והמעקר פטור מלכשות, או דהאי ברי"תא בריש פרק השוחט דיליפ' מזאת תורה הבהמה והעוף, מה בהמה בשחיטה אף וועף בשחיטה ריי"ש היא, דבלאי"ה אליא דרי"ש אתיא, דיליפ' וועף חולין מבהמה קדשים, וכן ס"ל דשחיטה דכתיב בקדשים אינו אלא תיקון נבלה וכן פרשי" שם ד"ה מה בהמה בשחיטה, יוצא מיד' נבלה דכתיב ושהחט את בן הבקר עכ"ל. וכל הרואה יראה דרשי" רצה להטעים איך מבואר בשוחט דכתיב בקדשים, הקשר חולין דהרי חזין מליקה בעוף שאינה מכשרת בחולין. וכן הוסיף רשי" דהאי ושחט בבהמות קדשים ע"כ לטהר מיידי נבלה את דהרי אינה בכחן ולא עובודה כמליקה, ולר"ע ודאי עובודה ה' במדבר עייןbekun בדרכנו, וכיון דיליפ' מהכא דעופ בשחיטה כמו בהמה הרי' האי ושפּק את דמו ע"כ ע"י שחיטה קאמר ושם כתיב נמי חיה הרי' דגס חיה בשחיטה, ולא הקפיד הקרא לפרש שחיטה בפירוש משום דעתך קרא על מצות כייסוי הדם אתה, וכמש"כ דלפי מה שפירותי במקומו עופר למטה ידיעין מדפרשין האי ושפּק את דמו דקאי על בעפר כלומר ושפּק בעפר וכסחו בעפר עי"ש דנימא דכל הקרא על מצות כייסוי אתה, וכיון לדעת רשי"ר רשי"ש עכ"ב קרא בד' ספרים בעי על שחיטה חולין ולא סגי לי' בקרא דבמשנה תורה דכתיב זבחת, שהא נאמר בסוף ארבעים, אה"כ הא זבחת שבמשנה תורה

הפלא ופלא, דאך אס נסתפק בדוחקים הללו על האי זבחת, איך יתיישב מה דכתיב רחמנא, "כאשר צויתיך" אצל האי זבחת דלא אתה כל להורות לנו הולכות שחייטה. ולן נראה דיש לתרץ קושיות רשי"ש דלאו"ש האי זבחת למה לי. דלאו"ר יש לדון אס במדבר היו מוחיבים בכיסוי הדם בבהמה, ומחייבנו בגמרא לקמן פ"ד ע"א דאמר לי יעקב מינא לרבעא, אמרת חיה בכללה בהמה לסימנים נימא נמי בהמה בכללה חיה לכיסוי, אמר לי עלייך אמר קרא על הארץ תשפכנו כמים, מה מים איינו חייב בכיסוי אף אם איינו חייב בכיסוי. וכואורה האי קרא דפ' כי ירחיב עיין בהגות מהרש"ש שם) רק על נניסtan לארץ נאמר, וא"כ במדבר באמת הי' בהמה לעוף מהר' חי לכיסוי אלא דבסוגי שם ביארתי בארכוה, דהאי יעקב מינאה רק לר"ש פריך דرك לדידי' אפשר לומר דהא דכתיב כי יצוד דדיבר הכתוב בהוויה, כמש"כ הרמב"ם שם בפי"ד משום דבר בר בקר וצאן נאסר להם במדבר, ולכן דבר רק מחי' ועוף, אבל לעולם אי איתרמי לי בקר וצאן בעלי מומיין, דמותר לשחוט בחוץ, הי' צריכין לכיסוי אבל לר"ע דבר וצאן אישטרி להו ע"י נחירה, למה כתוב כי יצוד, אי בהמה בכללה חיה לכיסוי עיי"ש בארכות, ולפ"ז ייל דר' ישמעאל דהיא חייב בהמה בכיסוי ועכשו דיאשתרי להו בשער תואה נפטרה מכיסוי וע"ז נאמר זבחת כאשר ציויתיך בקדשים בלבד כיסוי הדם, ה"ג מעתה גם בהמה חולין לא בעי כיסוי, והאי דרשה דעל הארץ השפכו דקאמר דרכ' דחו"י בעלמא אמר לי להאי מינאה, דהרי כמה פעמים כתיב כן ודרשין מני' כמה ענינים, דוק ותשכח.

עוד קשה דלפי שיטתה זו אויך מתפרש לר"ע האי קרא דוכי ירחק ממך המקומ, دمشע שהוא נתינת טעם למצות זיבחה דלאחריו ולאיסור הנחירה, ואיך תלי זיה בריחוק מקום ועיין בלב ארי"ז'ל דקמתומה כן, וכותב דהאי כי ירחק וכו' סימנא בעלמא היא, אז נצטו על הזיבחה, ואין זה נתינת טעם, אלא דזה דוחק גדול דלא בריחוק מקום, אלא בכינוי הארץ תלוי המצווה זיבחה. ועוד קשה על שיטת רשי"ז'ל דס"ל דר"ע ילף על נחירה מושפך את דמו כמו שכתבנו לעיל, מוגمرا גופה דקמiska בשלמא לר"ש היינו דתנן השוחט וכי נוחר והמעקר פטור מלכסות אלא לר"ע אמאי פטור מלכסות, ועיין רשי"ז' דכתיב דלר"ש ניחא אפילו למ"ד השוחט את הטרפה חייב לכוסות עכ"ל, מלשון זה המשמע לכלו' דהא דבעינן חזק ושם שחיטה כתיב עכ"ל, והוא דילפין שפיקה שפיקה משוחטי הטרפה חייב לכוסות שאינה ראוי' שמה שחיטה. אבל הכא ניחא דשחיטה מיהו בעין דילפין שפיקה שפיקה מושחטי חזק ושם שחיטה כתיב עכ"ל, מלשון זה המשמע לכלו' דהא דבעינן דשחיטה בכסוי ילפין לר"ש מהאי Koshi' גופה. וקשה דהא הקושי' נם לר"ע אזלא רק אי אמרין שחיטה שאינה ראוי' שמה שחישה, והיינו משום דילפין שפיקה שפיקה מושחטי חזק, א"כ נם לר"ע איךא גז"ש לחיב דוקא בשחיטה ממש כמו לר"ש, וצ"ל דס"ל לרשי"ז' דהא דילפין גז"ש דלבעי שחיטה הוא רק לר"ש דס"ל דאונן המתיר באכילה הוא רק שחיטה, אבל לר"ע דס"ל דאונן המתיר הוא הנחירה ג'כ, א"כ האי גז"ש על הנחירה הוא דאתא וכמש"כ רשי"ז'ל בד"ה אלא לר"ע, לדיד' נחירתן זה שחיטתן כן צ"ל ע"ב, אלא דזה ניחא רק אי איך איזו למוד לר"ע ממקום אחר דנחירה מותרת, אז אפשר לומר דהגז"ש להכי הוא דאתא, אבל אי ליכא לר"ע למוד אחר רק מקרה דושפך ילף לי' דנחירה סגי, כיון דחצינו דס"ל להגז"ש א"כ למה לא נילוף באמת גז"ש שפיקה שפיקה לחיבתו בשחיטה ממש דומני' דשוחטי חזק, וזאת בודאי אין לאמר דר"ע ילף שפיקה שפיקה כיון דגס בשוחטי חזק דס' שפך לנחירה אתה ואעופ, וכמש"כ לעיל בavor הא פלוגתא דזבחים ק"ז ע"א, דבאמת הא דשביק ר"ע דרשה הפוטה דרי"ש שם מאו אשר ישחט, ודרש מדם יחשב דס' שפך, היינו דוקא כיון דידענן

ובני' הרואים להקרבה נאסרה השחיטה בחוץ, והמליקה ממועטת מקרה דזה הדבר, כיון דהמלך' אינה מתרת את החולין, והتورה לא אסורה בחוץ רק הקשר המתריר לאכילה. אבל לר"ע דס"ל דגס נחירה התירה בחולין במדבר, סברא נדולה הוא דגס בחוץ תאסר הנחירה, כי שחיטה דוקא למזה לנו. בשלמא בהמה הקפידה תורה דוקא על שחיטה, אע"ג דבחוץ גם נחירה מתרת, משום דברkusים בעין פנימ, אבל בעין דוקא שחיטה ולא חיבבה תורה בחוץ רק בעין פנימ, אבל בתורים וב"י דבפניהם במליקה, והוא ממועטת בחוץ וע"כ משום דבחולין אין המליקה מתרת, דכי תבר שדרה ומפרקת עכ"פ טרפה היא, אבל הנחירה בסמנים שפיר משרות, וכיון דרצה לאסור גם בעוף מהיכי תיתי יקפיד על השחיטה דוקא שאינה דומיא דפני', וגם איינה מוכרתות בחוץ, ולכן דרש ר"ע מדים יחשב דס' שפך לרבות השחיטה [ולאו דוקא שחיטה אלא ה"ה נחירה ונקט שחיטה כיון דעתה נאסרה הנחירה נקט מה דנהיג עתה, כמו דאמרין כאן בסוגיא לעין בכיסוי, וכיון דאטסר אטסר, ואע"ג דבמדבר היהת הנחירה בעי' הצעיר בעי' בכיסוי, עתה דנאסра הנחירה בטל מצות בכיסוי ממנה, הכי נמי לעין שחוטי חזק במדבר הי' חייבין גם על הנחירה בעוף, ועכשו וכיון דאטסר אטסר ודוק'] וזה יחשב וכו', מרבה הכל אף הנחירה והיו חייבין על נחירת חזק בעוף כמו על השחיטה, וכעון שאמרו ביוםא דס"ד ע"א דוחהיתו לזכוק היינו שחיטתו לעניין או"ב, ומה ששמע דר"ע גם באו"ב חייב הי' במדבר גם בנחירה, אע"ג דכתיב בחוץ דכתיב ור' רוק בשחוטי חזק דכתיב ואל פתח אורל מודע לא הביא, דדרשין דבעין ראי לפתח או"מ, בעין שחיטה דוקא, אלא דזה לא קאי רק אבקר וצאן, ולא עופר דבמי' מליקה בפניהם, וע"כ צריך לאמר כן דר"ע נחירת עוף בחוץ חייב, דאל"כ הא דר"ע נחירה אינו ממעט נחירה, דהא ר"ע מושפך נחירת חזק, וPsiṭṭa דמס' דס' שפך אינו ממעט נחירה, וכיון דר"ע נחירת חזק נחירה, וכמש"כ רשי"ז' כ"ז ע"ב דשפיכה כולל עכ"פ את דמו ילף נחירה, וכמש"כ רשי"ז' מ"ל, ועוד קשה קצת לאמר דר"ע דריש ממעט מליקה דאתאי בק"ז מ"ל, והוא דוקא שחת ממעט מליקה, ומה שכתב שם בזבחים דאו אשר ישחט בקרא מרבה שחיטה, ור' שכתב שם בזבחים דאו אשר ישחט אחר דס' שפיך של דקדיוק הו, אלא ואדי דגס ר"ע ס"ל דאו אשר ישחט מרבה שחוטי חזק בעוף, אלא דאו אשר ישחט משמע לאכורה ר' שחת ממעט נחירה, וגמ' הנחירה כנ"ל, וכיון דאייכא שני ריבויים ע"כ דאו אשר ישחט לממעט מליקה אתאי, דלא לית בק"ז דאי לממעט נחירה ומליקה באמת אתי' בק"ז, דס' יחשב למה לי ובא זה ולמד ע"ז דשחיטה ונחירה אסורין, ומילקה לא נאסרה, והדברים מוכרים וקיים בעינן בס"ד.

ודע דאפילו לר"ש דמרבה, מאו אשר ישחט, שחיטה עוף בחוץ, וס"ל ג'כ דגס על חולין חייב מושם שחוטי חזק לשיטת רשי"ז' שאנו עוסקים בה, ע"כ צ"ל דאיינו חייב על עוף חולין, כי אם אמרת כן אסורת אכילת תורים וב"י במדבר מכל וכל. דבשלמא בקר וצאן נאסר להם בשער תואה, אבל הותר להם אכילתبشر ע"י הבהא לקרבן ולאכלם שלמים, אבל בעוף הא שלמים ליכא כדרשין בת"כ ריש יוקרא, ואסמן העוף עללה קרבן, עללה ולא שלמים, וזה לא מסתבר כלל לאמר, דהטורה אסורה להם אכילתبشر מבלי מצוא להם היתר באיזו אופן כموבן, וע"כ בהיתר בשער תואה לא הזכירה תורה רק בקר וצאן, ולא תורים וב"י דהני גם במדבר לא נאסרו בחוץ אלא דוקא בקדשים.

זו היא שיטת רשי"ז'ל, וקשה על דבריו ז'ל, דמש"כ דר"ש אתה בעורה, או דאורחא בקרא למכתיב זיבחה גבי אכילתبشر, והוא

פתחה

ירחיב ה' את גבולך, ומוחמת זה לא תוכל להביא קרבן בכל פעם שתתוארו לאוכל בשור, ע"כ היתר בשר תאוה, אבל לר"ע גם זה לא צריך נكتب. והחת"ס נשמר מזה באמרו דלא יאכל אדם בשר אלא מתווך הרחבות גבול ולתיאבו, אבל כל המעיין בגורם שם לא מצא רק שלא יאכל אדם בשר אלא לתיאבו, אבל הרחבות גבול לא נזכר שם, וגם הרמב"ס פ"ה מהלכות דעות הלכה י' לא הזכיר רק תנאי זה דلتיאבו, אבל אמרו שם יכול יקח אדם מן השוק ת"ל ובחות מבקרך ומצאנך יכול יקח כל בקרו ת"ל מבקרך וכו' ומהذا כתוב שם הרמב"ס דלא יzion אלא כפי הצלחתו, ודין לבריא לאוכל בשר מע"ש לע"ש, ואם הוא עשיר יכול בכל יומם. אבל זאת לא נדרש מקרה דכי ירחיב ה' אלקין, אלא מקרה דזוחבת מבקרך וממצאנך, כי קרא דכי ירחיב וכו' קאי על האומה בכלל, ולא על אישוי פרטיו בני אדם, דהרי כתיב כאשר דבר לך, ולא דבר רק על האומה להבאים הארץ נושבת ולאו מעושר ההיד מדבר. ואם הינו דרישים האי כי ירחיב וכו' כדברי החת"ס זיל שהוא ג' תנאי לאכילתبشر, וזה מסתבר אמר דלא נאכל בשרגולה רק בא"י אם שלנו היא, וכאשר באמת מביא האב"ע בשם רבים אומרים בפרשׁ שחותי חוץ אסור לאכול בשרגולה. וכיון דאן אלין בשראה, ע"כ דלא דרשין להיות תנאי לאכילתבשר וא"כ לר"ע דקי"ל כוותי גם האי כי ירחיב אין לו הבנה, והיא קושי גדולה על שיטת רשי". ובר מן דין הלא כל רואה מראה דהאי דרשה לדראב"ע היא אסמכתה ודרבנן הוא כמש"כ הרמב"ס בהלכות דעות הנ"ל, ואיך נאמר דלר"ע יכול לכדרaab"ע הוא דאתי ולכנ שיטת רשי" זיל אין בידי לישבה על כנה.

(ב) **שיטות התוס'**. ס"ל לרבותינו בעלי התוס' דהו ר' ישמעאל והן ר' עקיבא סברו דהאי קרא דשותי חוץ רק בקדשים איירין, והוא דאמר ר"ש דבר תאוה אסור להם במדבר מהאי קרא דהתיר להם עכשו שנכנסו הארץ, דכתיב בכל אותן נפשך תאכל בשר, יליפ', דמקלע דעד השטה הוא אסור להם, וכן ר"ע דקאמר בשר נחרה הותר להם במדבר ממאית דעתכו עתה בכנסתם הארץ על השיטה ילי', דעד עכשי הורתה הנחרה, והגס דדור המדבר לא מצי ידע הני דינים מהני קראי שנאמרו בסוף ארבעים שנה, ורק אכן יודעין זאת מדיוקא דהני קראי, ס"ל להתוס' ע"כ דלים נאמרו הדברים על פה, וממילא הן תיקון הנחרה לר"ע, והן השיטה לר"ש ע"פ נאמרו במדבר. גם אפשר אמר דחויב שיטתה לר"ש איליפ' מזאת תורה גם ר"ע אפשר שיטתה היכי כתיבא דמללמי' לחוד מעולם לא נדע דין מחודש אלא פירוש הכתובים כדיוע ובפרט ללקוט עלי', ודאי דיןлокן על הלכה אל דתתוס' לשיטתייה הנה ניחאaho כי שם בד"ה ועל רוב א' בעוף דרשו בגמטריא של "כאשר" אחד בעוף ושנים בכמה ורובה של אחד ממשו ע"י, וא"כ רבוי לא צריד להני תנאי, ממשו דדרש "מכasher" גם בעוף דבעי שיטתה. אבל אפשר לקבל דרשה ולדרשה גמורה, על שיטת עוף מה"ת נגד המפורש בקרה בקר וצאן והיקש מושך חיה אבל עוף מאן דבר שמי', עוד זאת קשה על שיטת רשי" זיל שכטב דלא ר"ע קרא דבשער תאוה לכדרaab"ע אתה דדרש דף פ"ד ע"א מזה למדך תורה ד"א שלא יאכל אדם בשר אלא לתיאבו - ויפה כתוב ק"ז בעל החת"ס זיל בחודשו, גם ר' ישמעאל מודה להאי דרשה ולית מאן דפליג עלה, אלא דז' נדרשת מורישה דקרה דכי ירחיב ה' אלקין את בפועל ואמרת אוכלה בשר, כי תאוה נפשך לאכול בשר, מזיה שמענו דלא יאכל אדם בשרגולות מזוונך הרחבות גבול ולתיאבו, אלא בסיפה דקרה דכתיב בכל אותן נפשך תאכל בשר מיותר לר' ישמעאל, דהו"ל למכתב מיד קרא דלאחריו כי ירחיך מנק וכו' ומה דריש דאתה להתרו בשר תאוה שנאסר להם עד עתה. אלא דלא ר"ע יכול קרא לכדרaab"ע הוא דאתה עצה"ק. ודבר פלא הוא שק"ז החת"ס זיל לא הרגש, כי דבריו אלו מהנה קושי גדולה על שיטת רשי", כי איך אפשר שר"ע שהה דרשו על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות. הוכחה כאן לומר דהторה דברה ממש ששם "בכל אותן נפשך תאכל בשר" ברוב דברים על חנם. ולא עוד אלא גם רישא דקרה דכי ירחיב ה' אלקין את גבולך, מיותר לשיטות ילי' ור"ש שיטתה לדoor המדבר מקרה או מהלמ"ס לר"ע. דבשלמה לראי' זה הוא נתינת טעם להיתר בשר תאוה כי

כבר דלא ר"ע נחירה מותרת מאיוז קרא, אבל ללימוד זאת שם בודאי א"א, דא"כ אכתבי יקשה לנו מני"ל לר"ע למדרשי מהאי קרא ולאמר ע"כ דנחירה מותרת, מה הכריחו לכך לישבק דרשה פשוטה דרי"ש כדי שיוכל לומר נחירה מותרת ועוד קשה דהאי ברייתא דרבי או הכרח אחר לר"ע דנחירה מותרת ועוד קשה דהאי ברייתא דרבי המובאה דף כ"ח ע"א דכאשר צויתך מלמד שנצטויה משה על הוות שחייתה בעין סמנים ומסתמא בבהמה, איך נפרשנה, ועל הקנה, ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בהמה, איך נפרשנה, דהלא הני דיניהם הינה הלכות נחירה לדעת רשי" ותוס', ולא הלכות שחייתה בעין סמנים ומסתמא בבהמה, איך נפרשנה, דגס בנחירה בעין סמנים ומסתמא בבהמה, רוש" זיל הרגש שם בזה דכתב בד"ה ברוב אחד בעוף דלאו מקרה יליף אלא כלומר: שנצטויה על הלכות השחיטה עכ"ל, וכן פירש על האי קרא דכאשר צויתך, בפיירשו עה"ת, דמלמד שנצטויה משה על הלכות שחיטה. אבל איך אפשר לומר לנו, הרי הגمرا מביא האי ברייתא דרבי, על הא דפרק מאן תנא דפליג על ר' אליעזר הקפר ברבי, דס"ל אין שחייתה לעופן מן התורה, דיליף היקש צבאי ואיל לפולני המקדשין חייבם שחיטה, אבל עוף דליקא ריבוי אין לו שחיטה מן התורה, ועל זה מביא רבי הוא דפליג ודרש מכארש צויתך דגס עוף יש לו שחיטה ואיixa ציווי על עוף, ואם כן ע"כ דיש כאן לפותא גמורה על שחיטה עוף, ונראה ע"כ מפשטות ואמתית הדברים דרבי מכארש צויתך יליף עוף, ואיך נכלע עוף זהה. והתוס' שם באמת הקשו למה לא מביא הגمرا הא דבר קפרא דלעיל דדרש למה הטיל הכתוב עוף בין בהמה לדגים וכו', והה דהו"מ להקשות דהיה להגمرا להבאי בר קפראות'ך דר"א דשניהם דרשו מזאת תורה הבבמה והעוף דשניהם צריכים שחיטה זה בשני סימנים וזה בסימנו אחד, ונתקחו עד להפליא דנימא למצוות דרבי הוא, וכפי שכתבתני גם מצד הדוקך א"א אמר כן דבלאי"ה אנו צריכים להני תנאי דאל"כ עוף דבעי שחיטה היכי כתיבא דמללמי' לחוד מעולם לא נדע דין מחודש אלא פירוש הכתובים כדיוע ובפרט ללקוט עלי', ודאי דיןлокן על הלכה אל דתתוס' לשיטתייה הנה ניחאaho כי שם בד"ה ועל רוב א' בעוף דרשו בגמטריא של "כאשר" אחד בעוף ושנים בכמה ורובה של אחד ממשו ע"י, וא"כ רבוי לא צריד להני תנאי, ממשו דדרש "מכasher" גם בעוף דבעי שיטתה. אבל אפשר לקבל דרשה ולדרשה גמורה, על שיטת עוף מה"ת נגד המפורש בקרה בקר וצאן והיקש מושך חיה אבל עוף מאן דבר שמי', עוד זאת קשה על שיטת רשי" זיל שכטב דלא ר"ע קרא דבשער תאוה לכדרaab"ע אתה דדרש דף פ"ד ע"א מזה למדך תורה ד"א שלא יאכל אדם בשר אלא לתיאבו - ויפה כתוב ק"ז בעל החת"ס זיל בחודשו, גם ר' ישמעאל מודה להאי דרשה ולית מאן דפליג עלה, אלא דז' נדרשת מורישה דקרה דכי ירחיב ה' אלקין את בפועל ואמרת אוכלה בשר, כי תאוה נפשך לאכול בשר, מזיה שמענו דלא יאכל אדם בשרגולות מזוונך הרחבות גבול ולתיאבו, אלא בסיפה דקרה דכתיב בכל אותן נפשך תאכל בשר מיותר לר' ישמעאל, דהו"ל למכתב מיד קרא דלאחריו כי ירחיך מנק וכו' ומה דריש דאתה להתרו בשר תאוה שנאסר להם עד עתה. אבל דלא ר"ע יכול קרא לכדרaab"ע הוא דאתה עצה"ק. ודבר פלא הוא שק"ז החת"ס זיל לא הרגש, כי דבריו אלו מהנה קושי גדולה על שיטת רשי", כי איך אפשר שר"ע שהה דרשו על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות. הוכחה כאן לומר דהتورה דברה ממש ששם "בכל אותן נפשך תאכל בשר" ברוב דברים על חנם. ולא עוד אלא גם רישא דקרה דכי ירחיב ה' אלקין את גבולך, מיותר לשיטות ילי' ור"ש שיטתה לדoor המדבר מקרה או מהלמ"ס לר"ע. דבשלמה לראי' זה הוא נתינת טעם להיתר בשר תאוה כי

אלאadam נאמר כן הכל בדינא הלכה כר"ע מhabroו, ואיך פסקינו כר"ע וקי"ל יש שחיטה לעוף מן התורה.

ופלא תראה דשם דף כ"ח ע"ב, מביא הגמרא מימרא דרי" ברכינחס דאם אין שחיטה לעוף מן התורה, מdecות ושפך מכלל בשפיכה בעלמא סגי, ופרק אי הכי חיה נמי, ומשיין דאיתיקש לבקר וצאן, ופרק הא עופ נמי איתיקש בהמה בזאת תורה הבמה והעוף, ומשיין הא כתיב ושפך וכו'. והנה כבר הריגש הפלתי והחתת' ס"ל בחדשו הא האי קרא במדבר נאמר, ואז התורה הנתרה גם בבהמה וכרכ"ע, וכמו ש' רשי"ז ל' בסוגי' דברת תאוה בד"ה אלא לכ"ע, דמה"ט פריך שם הש"ס לר"ע לבני כייסוי בנוחר, ואיך ליף מושפך אין שחיטה לעוף מה"ת, וכתו שיהם דהאי אליבא דרי"ש קאמר דלא התורה נחרה במדבר. זה פלא והפלא על הנני גאננס, הרי לא ראו דהגמרא פריך לר"ע לבני נחרה כייסוי אבל לר"יש ניחא והיינו ממש דס"ל יש שחיטה לעוף מה"ת, וכמש"כ לעיל מקרא דזאת תורה הבמה והעוף או דילפין שפיכה שפיכה משחוות חוץ לחיב בשחיטה דוקא, כמו שנראה לאור' מלשון רש"י דף י"ז ע"א ד"ה חייב לכוסות, דלי"ש הא גז"ש גופה נמי אפשר דמורה לנ שחיטה ולא נחרה (ועיין מה שנטקשת בדברי רש"י הללו לעיל בדרכינו) הון אמרת שהתוס' כתבו שם דרכ"פ ר"מ שפיכה שפיכה משחוות תוך, מ"מ אין מקרא יוצא מידי פשוטו. וכונתם לעלענין דניליף מכח הא גז"ש דבענן דוקא שחיטה, ליכא פלוגתא ביר"ש ור"מ, גם ר"ש אפשר דיוודה לא, דהא רק מכחDDRISH אשר יאלכל, כמעט שחיטה שאינה ראוי' מכוסוי, אבל הא דלבעי שחיטה אינו ממוצע מה, וא"כ קשה על מימרא דרי" ברכונח, איך ליף מושפך למעט שחיטה, ניליף שחיטה בגז"ש משחוות חוץ, וע"ז כתבו אכן מקרא יוצא מידי פשוטו, שא"א למיליף גז"ש לעניין המפורש כאן הפכו, וזה בודאי בדור אבל זאת אינו בדור, פשוטו של מקרא אינו סובל שחיטה, אמרת הוא דגס שפיכה בעלמא ממשע לויל הגז"ש, אבל כיוון דaicא גז"ש, למה לא נאמר למוד סתום מן המפורש, כמו בכל גז"ש שבש"ס, יהיו איך שייה" רישי" ע"כ ס"ל דיש שחיטה לעוף מה"ת דהכל היה בשחיטה במדבר, וע"כ דרי" ברכונח אליבא דרי"ע קאמר אין שחיטה לעוף דס"ל במדבר התורה נחרה ורק כשנכנסו לארץ נצטו על הזביחה בקרא דזובחת מברך ומצאנך, ושם בקר וצאן כתיב, ונתמטעו ח"י ועופ.

אלא דליך' איקא הקישא דצבי ויאל לפסומה"ק, ולעוף ליקא קרא, וממילא בהתריא הראשון קאי, דכתיב ושפך, בשפיכה בעלמא הייתה הללמ"ס, וכיוון דלעוף ליקא קרא לחיב, ממי לא דבתהתריא הראשון בושפך קאי. אלא דלי"ש קשה מאי פrisk הש"ס, והוא עופ איתיקש בהמה בקרא דזאת תורה הבמה והעוף, והוא האי קרא במדבר נאמר, ואז גם בהמה בנחרה הייתה, והאי תנא דיליפ' שם מהאי הקישא דעופ בשחיטה ע"כ קר"יש ס"ל, דבאמת ממש ליף רישי' דבענן שחיטה, ואף אם נאמר כנ"ל דלי"ש מגז"ש בשפיכה שפיכה ליף, מ"מ איצטריך הקישא לאחד בעופ ושנים בהמה. ותדע מדברי רש"י גופי' דקן היא, שפריש שם בהמה בשחיטה שנאמר ושותט את בן הבקר, והוא קרא דויקרא הנאמר בקדשים, ולמה לא הביא קרא דזובחת דאייר' בחולין, אלא ודאי ממש דהאי זובחת כשנכנסו לארץ נאמר להם, ואם ממש נלמד חיוב הזביחה בהמה וכרכ"ע, הרי עד שנכנסו לארץ לא נתחייבו בזכיבה, וא"כ איך נלמד מקרא דזאת תורה הבמה והעוף הנאמר במדבר, לעופ בשחיטה כבבמה כיוון דבבמה גופה לאו בשחיטה, لكن הוכרת רש"י זל' לפרש מה בהמה בשחיטה מושחתת את בן הבקר, ורישי' הוא דיליפ' מקדים לתולין לשחיטה, וס"ל נחרה לא

וכמש"כ לעיל, א"כ לא צריךתו ציוו על השחיטה עצמה. ולכאורה' הוה אפשר לומר דلتוס' ע"כ כולהו קראי הכא אותו, להודיעו לנו איך אכלו בשם בדבר, דיש כאן לכאור' סתירה במקראי דקראי דואמרת אכלת בשר, משמע דאומר שלא היו יכולם לאכול בשם כלל וכט"ד דהמקשן על ריש'ו, ומצד אחר חיזין אמרה תורה כי יוזד ציד חיה ועופ אשר יאל כל וכו', וכן קרא דאך כאשר יאל דזובחת מברך ומצאנך המודיעו לנו ברור שלא נאסר להם רק בהמה דחאי' להקרבה, וכךין דלשיטת התוס' ע"כ צ"ל דהתורה הודיעה לנו אופן אכילתם במדבר, א"כ אנו צרכים למידע הכל באפונ ברור. אלא דאפיינו נאמר לנו דכל המקרא ATI להורות שرك בקר וצאן הנה נאסר להם, עדין קשה זובחת וכו' כאשר צויתך למה לי כיוון דלא בא להורות לנו בדיני שחיטה שכבר נצטו עליהם כולם במדבר וכמו שהקשתי לעיל לשיטת רש"י זל. ועוד דאי"א לאמר דلتוס' כל המקראות, האלו באים להודיעו לנו איך אכלו בשם בדבר בלי' שייה' בהז' נפ"מ לדידן, דמלשון הגמרא מוכח להיפך, דאמרו לא בא הכתוב אלא להתריר להם תורה תאוה, משמע>DZYRICK היתר על זה לדידן דאל"ה הינו אסורים בשער תאוה, ועוד דהש"ס עלי אמר בס"ד דעכשו שגלו ייחרו לאיסורן הראשון, וע"כ צ"ל במדבר היה ציוו ע"פ, לשיטתה זו, לאסור בשער תאוה, וכשנכנסו לארץ רצתה התורה להתריר להם איסור זה, וע"י באו הני קראי, ודבר זה מבהיל את הריעו לאמור, דהיה ציוו שלם על מה שהוא שעל פה וכמש"כ לעיל, ועוד קשה הא לא הייתי צריך להתריר ציוו שלם פה וכמש"כ להתריר דתורה שבכתב להתריר ציוו שלם פה וכמש"כ לעיל, ועוד קשה הא לא מושחה המוצה ודאי הודיע להם לשישראל, שאיסור זה דבשער תאוה הוא זמני, כל זמן שהם במדבר, ועוד תימא דלי"ז ע"כ א"א לאמר דקראי אותו להודיעו לנו אופן אכילת בשם בדבר בלי' שייה' להז' נפקותא, וא"כ קשה בשלמא קרא דבשער תאוה אשמעין דעתה הותר להם, אבל קרא דזובחת המורה לו רק, במדבר הי אסורי רק בבשר וצאן, והא למה לנו לידע דבר שכבר עבר, ודור המדבר שלהם נאמרו הדברים הלא ידעו מה בא הכתוב להתריר להם, וא"כ הא זובחת מיותר למגורי.

ובגוף פלוגתא רישי' ור"ע דפליגי במה שהיה במדבר כדאמרו בגמרא רישי' סבר בשער נחרה לא אשתרי כלל, ור"ע סבר בשם תאוה לא אתסר כלל, איך יפלגו בדבר שאין נפקותא לנו כלל בו, וגם הילכתא לימי'א, ולא שיק לישנא דמר סבר הכי ומר סבר הכי, וזה קשה הון לרש"י והון לקטוס'. ולכאורה' היה נראה לאמר דיש נפקותא גודלה בפלוגתא זו והוא אי שחיטה לעוף מה"ת או לא, דלי"ש דבשער נחרה לא אישתרי כלל ומיעולם לא היה נחרה תיקון לאכילת בע"ח, וקרא אתה להתריר בשער תאוה של בקר וצאן, ולא למצוות על הזביחה שנצטו עלייה עוד במדבר או ע"פ או מקרא דזאת תורה הבמה והעוף, ע"כ פשיטה דין חילוק בין עופ' להמה, דמה דכתיב בקר וצאן בקר דזובחת, הוא לא התייר הזביחה בחוץ, ולכן דוקא בקר וצאן בעי' התריר, אבל עופ' לא, דכך כתבונו, דרכ' גם עופ' בחוץ חייב, הינו דוקא עופ' קדים אבל עופ' חולין לא היה נאסר. אבל ר"ע דסובור דבשער תאוה לא אתסר כלל, וכיוון דקראי דזובחת ציוו הוא ולא כתיב בי' רק בקר וצאן, ניהו דעל חיה איקא הקישא דצבי ואיל ולבקר וצאן, אבל עופ' בהתריא הראשון קיימת וכרכ"א הקפר ברבי' لكمן כ"ח ע"א. וע"כ דקן הוא אדם נאמר הכל בשחיטה מן התורה ואף עופ' א"כ פרט דברך וצאן למי אתה הלא זובחת מברך וצאן כלל ופרט הוא, זובחת כלל, מביך וצאן פרט, וע"כ הפרט למעט אתה.

פתחה

שם משומם דאנן פסקינו לר"ג' דשחיתות חולין לא בעי כונה, ע"כ דכאשר צויתיך לא קאי אקדשים, דא"כ לעבי כונה. והחთ"ס ז"ל בחדשו חולין ל"א, בלי להביא דברי הב"ח עושה מתרוצז קושי' על ר"ג, שהקשה שם כיון דרוב תנאים לית להו להא דרבנן, ומפרשים כאשר צויתיך בקדושים (cmbואר בהאי רמב"ן) א"כ לעבי כונה חולין כמו לקדושים. [וקושי'תו ע"כ לרבות דס"ל חולין לא בעי כונה, וע"כ הוצרכה התורה קרא בקדושים ונוכל לומר דכאשר צויתיך אתה לאמיר דגש חולין בעי כונה, אבל לר' יוחנן דס"ל לכל חולין בעי כונה ליכא קושי' כמובן, לדיד' הא חולין כאן לא בעי כונה היינו מDSL'ת התורה מתעסק בקדושים וא"כ אי אמרת דכאשר צויתיך אתה לחרות נמי דבעי כונה בחולין, א"כ חולין וקדושים שוין זהה, ולמה לנו קרא בקדושים הלא בלי קרא נמי היינו אומרים דבין חולין ובין קדושים בעי כונה, כמו דס"ל לר'ו"ח חולין בעי כונה ועין בחידושי لكمנו דף ל"א ודז"ק]. וכל הני גאנונים והרמב"ן מכללים לא חלו ולא הרגישו דבחאי דחוינ' דברי רבינו עוקרים שחייבת עוף מה"ת, כי הלא רק רבינו דפלייג אר"א הקפר דקאמר כאשר צויתיך לא קאי אקדשים, רק אצוי' חדש של שחיתות חולין הכלול גם עוף אבל אי כאשר צויתיך קאי אקדשים, הלא בקדושים לא היה עז בשחיתה, ואם אין לנו קרא על עוף, שחיתה לעוף מה"ת מניל' כאשר כבר בארכנו לעמלה, דהני י寥ותות דלעיל מני', לר'ו"ש קאי ולא לר'ו"ע דחויתר להם בשער נהירה במדבר. ולא על חנים הביא הרמב"ם בראש הלכות שחיתה הכל' ד' ברייתא דרבנן, וכן הטור אחורי פתח הלכות שחיתה בדברי רבנן, והתחיל תניא רבני אומר ואם כדבריהם דרוב תנאים לית להו הא דרבנן, והפשוט והנכון במקרא דכאשר צויתיך דקאי אקדשים וכרמב"ן ז"ל, איך הביאו הפסוקים דברי וסמכו כל הלכות שחיתה על קרא דזוחבת, ובאמת איינו כן אלא דבקרה דזוחבת את בן הבקר כתיבו הלכות שחיתה, וכאשר צויתיך מראה מקום הוא על קרא דזוחבת וכרמב"ן אמרה, אלא דלעומת זה קשה גם להיפך על רבנן איז מצי לאמר דכאשר צויתיך קאי על צויה חדשה על שחיתת חולין, כיון דעתך' כבר נצטו על הלכות שחיתה עכ"פ בקדושים, ולמה בעי ציווי חדש ולא סגי להראות מקום על קדושים ועכ"פ משומם עוף הוא דבעי ציווי חדש, דלא הו בקדושים, אבל עופ מאן דכר שמי' בקרא דכאשר צויתיך, הלא בקר וצאן כתיב, ואדרבה ממוועט בפירוש בהאי קרא ממש'כ' למעליה, דזוחבת כל וברker וצאן פרט ואין בכלל אלא מה שבספרט, ואפלו צבי ואיל דמרבען מהקיsha קשה להולמו נגד כלל ופרט, שהוא מדחה בתורה, אלא דבזה י"ל כיון דמצינו דחיה בכלל בהם ובמה בכלל היה לכמה דברים, אין בהאי ריבוי דצבי ואיל דבר חדש. עכ"פ דבברker וצאן אין היה במשמעותו, אבל עופ ודאי אימעת בפירוש דאל"כ פרט דברך וצאן פרט למה לי, ולמאי אתה.

גם מש'כ' הרמב"ן ז"ל דלשון ושות' משמעותי' הפשט הכרת סמנין הצואר משא"כ וובהת שאין זה במשמעות הלשון, לפ"ד אין בין ושות' לוובהת וטבה ולא כלום, דכולם שמות נרדפים לענין אחד. ואם בדברי הרמב"ן ז"ל למה לנו למכתב וובהת דלביעי כאשר צויתיך להראות מקום על ושות' וכו' בקדושים, הי' לו לכתוב ושות'ת, ולא יצטרך לאמר כאשר צויתיך. ועוד ר'אי' לדברי מהגמרה لكمון פ"ה ע"א, דפלייג ר'יש ור'ם בשחיטה שאינה ראי' באוא"ב ר'יש ילי' מטבח טבח והכן דשחיטה ראי' בעין ור'ם ילי' משחווי חוץ להיפך והקשׁו על ר'ם ומה לא ילי' מטבח טבח והшиб' ילי' פינן שחיטה משחיטה, ולא ילי' פינן שחיטה מטבחה, ומקשה בגמרא מי' נפקא מני', הא תניא דבר'י', ושב הכהן ובא הכהן זו הוא שיבת צדקה ביאה וכו' הרי דהגמרה דמקשה מי'

הותר כלל בשום מקום אף עופ בשחיטה, נמצא דהאי תנא קמא דר"א, וכן בר קפרא דיליף שחיתה לעופ מדהטייל הכתוב עופ בין בהמה לדגים, ע"כ קר"יש ס"ל שלא התורה להם נחרה כל במדבר, ור'י' בר פנחס דס"ל אין שחיתה לעופ מה"ת ע"כ בר"ע ס"ל, דנחרה התורה מקרה דושפץ את דמו, וכשנכנסו לארץ נצטו על האביהה, אבל רק בברker וצאן, ולכן הוצרך הקיש על חי' מקרה דאך כאשר יאלל, ולעוף דליך ריבוי לשחיטה נשאר בהיתרו הראשון, כמו אלו רואים מפורש בגמוא דהא האי ר'י' בר פנחס מפיק בוגרואה דכר"א הקפר ברביבי ס"ל, ובדבריו מפורש דלהכי אין שחיתה לעופ כיוון דלא מצא קרא לחיבו, כמו שמצוין באחר דאך כאשר יאלל וכו', עכ"פ משומם דס"ל דזוחבת מביך ומצאנך ממעט חי' ועופ, או שאינו מרבה לשחיטה רק בקר וצאן ועל עופ לית לו לימוד לחיבו, וא"כ קושי' הניל' חזקה מאד, Mai פריך הא איך איקא הקיש איז דזאת תורה בהמה והעוף, הא האי במדבר נאמר ולהיפך אתה למדרשי מני' מה עופ בבחירה דכתיב ושפך, אף בהמה בנחרה. עכ"פ צריך לאמר כן דאם נאמר דגש זוחבת ר' פרט בברker וצאן הנאמר אחר הכלל דזוחבת, Mai אתה למתעט, דאם לא למטע עופ עכ"פ, ליכתב רחמנא וובהת כאשר צויתיך ואכלת וכו', דרך כלל ולא נצטרך ילפנות על חי' ועופ, ומדובר לא שמענו דאך אחר הכלל ופרט שהוא מדחה בתורה, נרבה ממק"א הכל ואתה האי כלל ופרט בצד'י, ודי לנו הכא דנילוף חי' מהקיsha דצבי ואיל והוא' הכלל ופרט דברך וצאן ממעט עכ"פ, והוא קושי' עצומה לשיטת רשי' ותוס'.

ומתוך הדברים תורה גם כן, איך אין תחילה לקושית התוס', דמתקשו על הא דקאמר מeo תנא דפליג על ר'א הקפר ברביבי, ומסיק רבינו, והקשׁו למה לא הביא את בר קפרא (והאחרונים חוסיפו דהיה יכול להביא את ת'ק' דר'א ואת בר קפרא) וזה לא קשה כלל, דהיה יכול לאסוקי פלוגתא ביש או אין שחיתה לעופ מה"ת אליבא דר"ע, די' הו אמר ת'ק' הוא או בר קפרא הוא דס"ל עכ"פ קר"יש, א"כ הי' נצמח מזה דפלוגתא דיש שחיתה לעופ מה"ת תל'י' בפלוגתא דר"יש ור"ע, ואנן קר"ע בעינן למיפסק ומילא דהינו מוכרכים לפסק אין שחיתה לעופ מון התורה, וע"ז קשיאל מאן תנא דפליג וכו' וס"ל דאך אליבא דכר"ע דקייל' כוותי' אפה' יש שחיטה לעופ מה"ת, ומסיק דליך תנא אחר דס"ל כן רק רבנן, וכאשר אבאר, והוא עכ"פ שיטת הרמב"ם ז"ל, שהוא דעת שלישית ומוכרעת לסלק כל החומרות ולישב הסוגיות כולן על מכון.

ג) **שיטת הרמב"ם.** וטרם נבא לביאור שיטת הרמב"ם ז"ל בעין הגודל הלאה,اعتתיק לך מה שכתב הרמב"ן ז"ל בנומיוקיעה"ת, אקרוא דזוחבת ז"ל ש: על דעת רבותינו כאשר צויתיך על פה מהלמ"ס, מלמד שנצטו מהה לעול השוט וכו' ודע כי שחיתה בה'ק היא הכרת סימני הצואר וכו', והנה עתה כשבא להתייר בשר החולין, ותאכל אותם בכל אות נפשך, לאמר שיתרים חולין בכל מקומות, ובבד' שיהי' זוחין כאשר צהה מותחלה בהיותם כולם קרבנות, וזה פשלתו של מקרה זה על נכוון, ושמא רבותינו נתכוונו להה שאמרו בספרי כאשר צויתיך, מה קדשים בשחיטה אף חולין בשחיטה. והנה מצות שחיטה מפורשת בכאן ומבראות בדברי רבותינו בקבלה עכ"ל. ואני עומד משותומים על המראה הגדולה והנוראה הזה שהרמב"ן ז"ל מדחה דעת רבותינו בעלי הש"ס, דהינו ברייתא דרבנן ובל' ובל' ר'יש הלכות שחיטה עכומה על הש"ס וברייתא דרבנן. ותב"ח ז"ל ר'יש הלכות שחיטה בל' לציוו על הרמב"ן הקשה מדעתה דנפשי' למה נפרש כאשר צויתיך נצטו על פה, כיון דמצינו בפרקו דקאי אקדשים ותירץ

נתקשה ז"ל בזה כמו שheckشتני אני דמהני פסוקים דנאמרו להם בסוף ארבעים שנה א"א דיעו מנה, לא אישורبشر תאوة לר"ש, ולא היתרبشر נחרה לר"ע ולכן דברי התוס' א"א להולם, אבל שיטת רשי ניחא ל"ד לדריש' באמת אייכא קרא דחווי חוץ על אישור דבר תאوة, ולר"ע לא בעי קרא על היתר נחרה דכל שלא נצטו על השחיטה, ממילא ידעו לנחוור. אבל לא פירש דבריו דמנין ידעו נחרה בסוגים מטהר ומחייב ולא הריגה בקופץ. וכן קשה זאת על דברי הרמב"ם ז"ל שכטב דלא נצטו במדבר על שחיטת חולין אלא הי נוחרין או שוחטין שארכ"ם, הרי מבואר דלא ה' להם ציווי מיוחדת על ההקשר בשער, אלא עשו בזה כשר עכו"ם, וזה לכאורה פלא, דشار עכו"ם לא הזהר רק על אבמה"ח, אבל מצו הרגו בקופץ וכאשר גם בזמןנו שעשין, שמקין על המוח וממיתין, ואנן הלא נזhero גם במדבר על נו"ט וע"כ הי מון הצורך לצוות על איזה אופן נמית הבע"ח כדי לאכלו. אבל דעת דמזה ראי' גמור' למה שכטבתי כבר באורך בקונטרס הלכה למשה, כי גם ב"ג היו מכוון שלא לאכול מטה מלאיה, וגם נוטה למות מחמות מכותיה שהיא הטרפה המפורשת בקרא אשר עליה אמרה תורה לכלב תשליכון אותו, שאין זה ראוי לשום אדם הנברא בצלם אלקים, ומהויב לשומר את נפשו, וכmesh"כ הראב"ע שם כי הטרפה ארסית, וכן אין לתנה לאדם. אלא דמש"כ שם דגרוע מן הנבלה, لكن לא התיר לתנה לגר שבשעריך או למכרה לנכרי,יפה כתוב אם נפרש נבלה נחרה או נתבללה בשחיטה ע"י אחד מפסולי שחיטה, כאשר כן האמת, אבל אם נפרש דאתא קרא על סתם נבלה שהיא מטה מלאיה ע"י חולין או ע"י אפיקת כחות החיים, היא ודאי ארסית כמו טרפה הנוטה למוות עכ"פ. (ונדרם מעניין זה בהאי פותיחה במק"א בס"ד), אבל דעת כי בקרא דאמבה"ח הן בקרא דכתיב גבי ב"ג, אך בשער בנפשו דמו לא תאכלו. והן בקרא דנאמר בסיני ולא תאכל הנפש עם הבשר, מבואר אישור נבלה כמו אישור אבמה"ח. דהרי התורה אסורה לאכול הבשר بعد שנὴנְפֵשׁ דהינו הדם בתוכו, ור"ל דבדף קכ"ח ע"ב ילי' דאמבה"ח מטהמא נבלה מקרא דכי ימות מן הבמה הרי דקרא לאבמה"ח מיתה במקצת. והנה הרמב"ם בפ"ד ממש"מ"א הלכ' י' כתוב דבריו מן החי ובשר מן הטרפה חד לאו הו, מושם דומה לטרפה היה או חתכה בסיכון, ומה ל' כולה מה ל' מקצתה, וא"כ ק"ו אם אסורה תורה אבמה"ח שהיא מטה מקצתה, שלא ע"י הוצאת הדם הנפש, מכ"ש מטה כלה שלא ע"י הוצאה דם הנפש שאסורה, ומזה נדע כי גם ב"ג צריך נחרה להחשיר הבשר, וכסתם לשון הש"ס חולין ל"ג ע"א דנקרי בנחרה סני ל' ובmittata הרי דבעי עכ"פ נחרה ולא הריגה בקופץ ולא מטה מלאיה עי"ש בהגחות רצ"ה חיות ז"ל. וכן הוא בתוס' לקמן צ"א ע"ב בד"ה כמ"ד דב"ג נצטו על הנחרה לתירוץ, הב' שם. וכן כתוב רשי ז"ל דף צ"ב ריש ע"ב לחך לישנא דבריו דמקל מלאיה נאסר לב"ג, ובפסיקתא ממעט מטה מלאיה מקרא דמקל רמש אשר הוא ח' הכתוב בפרשタ נח, ועיין בזה לפניו בفتיחה זו אריכות דברים. ועכ"פ אם נאמר כן בגין היטב דברי הרמב"ם ז"ל שכטב דישראל במדבר היו נוחרין או שוחטין שארכ"ם, מושם דגם שארכ"ם נצטו על הנחרה דהינו הוצאה דם הנפש עי"ש שיחרו במקום הסימנים. ואפשר לומר ג"כ דלפ"ז לא בעי נחרה דוקא בסוגים דכיוון דהעיקר להוציא דם שהנפש תלוי בו ד' בנחרה לתוך הלב שם נמי יוצא דם הנפש והווחת רשי ז"ל דף צ"ח ע"א מהא דאמרין ניחו דכי תבר שדרה ומפרקת טרפה הוה, דמשמע דא בנחרה מתכשרה, מ"מ צריך להיות בלי מעשה

נ"מ, משמע שאין שום נ"מ במשמעות הלשון בין שחיטה לטבילה וכיון דאין נ"מ בהוראת הלשון, הוא ג"ש טובה אף דיש שניי במבטיא, כמו גבי ושב הכהן ובא הכהן, דהתס נמי בהמעשה אין שינוי בין שיבת לבאה, דבאה הינו ובא הכהן אל הבית, ושיבת נמי ובא הכהן אל הבית, אלמא דשחיטה לטבילה וטבילה שווין, דאין רק חילוף זיין בטית כMOVEN, וא"כ ראי' דושחתה זהה ממש כמו זבח. ועיין שם בתוס' ד"ה ורב שמעון וכו', שכטבו דאם לא אשר יכול מטבחה לא גמר, מושם דלא דמי שפיכה לטבילה כמו שחיטה לטבילה, הרי ג"כ מפורש לטבילה שחיטה שווין בעצם הוראתן להקשר הבע"ח שייה' ראוי לאכול משא"כ שפיכה. ולכאורה בלא"ה דבריו של הרמב"ז ז"ל נגד הסוגי' דריש השוחט דחקר הש"ס שחיטה מן הצואר מינון עד שטסיק ולטעמיך או ותו, שהייה דרשעה וחילדה וכו' מנ"ל, אלא גمرا, שחיטה מן הצואר נמי גمرا, אלמא דלאו מלשון דושחתה נשמע דכתיב הרמב"ז, דמקובל אצלנו לדשן ושותט הכרת סיימי הצואר, ולא כמש"כ רשי ז"ל דהלהם"ס הוא ועיין תויו"ט פ"ב דזבחים דגמירים לאו הללמ"ס אלא קבלה בעלמא מדור דור, וכן הני' ה' דברים הפטולים בשחיטה מלשון ושותט וזבח נלמד כאשר אבא בהאי פותיחה במ"א. ורשי ז"ל בעצמו כתוב שם דדרשה מפורשת בקרא וכן פסול עקרו לדעת רשי' דאי מועט מושחת ולא וקרע, וכן איןך כאשר אבאר במקומו אלא דגס זבח כן הוא וכדמסיק שם בגمرا גם איזובחת וא"כ עכ"פ נפרק מה שעלה בדעת הרמב"ז לחילק בין שחת לאזבח. אבל שמע נא והטה אזען לשיטת הרמב"ם ז"ל בפירוש הענין הרם והנשא הלאה, ותראה איך כל דברי חז"ל שקולים באמזני משפט צדק, ואין בהם נפתל ועקש, וכל אחד ואחד מן התנאים איך למד המקרא לפוי שיטותו בחכמת אלקות אשר עליו. הנה דעת הרמב"ם ז"ל היפך דעת רשי' ותוס' דבקרא דשחוט חוץ לא פליגי ריש' ור"ע כלל, ושניהם ס"ל דאתא קרא לאסור שחוטי חוץ בברker וצאן דחזי להקרבה אף שהוא חולין, כאשר מבואר בהלכות שחיטה פ"ד הי' ז"ל הטהורה: "כשהיו ישראל במדבר לא נצטו בשחיטות חולין, אלא הי נוחרין או שוחטין (האי שוחטין קאי על חיים ועופ) ואוכלין שארכ"ם, ונצטו במדבר שככל הרוצה לשחוט לא ישחט אלא שלמים וכו', עד סוף הפרק". הרי דפסק קר"ע דהוותר להם במדברبشر חוץ, אבל בקר וצאן הרואים להקרבה, לא היו רשאים לשחוט בחוץ אלא לנחור, או להביאם שלמים. זה הוא היסוד אשר הכל תלוי בו. ואע"פ שgam הרמב"ז ז"ל הלך בשיטה זו, מבואר במה שהבאתי ממוני, וגם בדבר הקודם שם בקרא דכי ירחיב ה' אליך את גבולך כתוב כן מ"מ לא זכה לפרש הסוגיות ע"פ הקדמה אמותית זו על נכוון כמו הרמב"ם ז"ל. הנה אי גם ר"ע ס"ל דשחוטי חוץ גם בחולין נאסר להם במדבר, א"כ הרא דוכי ירחק מך וכו' וזבחת מברך ומצענק גם לדידי' אתא להתר למס הזביחה בחוץ, ולא למצוות על הזביחה אלא כיוון דס"ל דבקרא דבשר תאوة לא אתא להתר בשר תאوة דלא אתרס כלל, ע"כ דבשר נחרה הותר להם במדבר וכיון דמצטרך עתה להתר להם זביחה בחוץ מושום ריחוק מוקם, מכל דעתה נאסר להתר מטה זביחה דاشתרי להם עד עתה ולא דמהאי קרא ידיעו במדבר דנחרה מכתשת, דהא hei קרא בסוף ארבעים שנה נאמר להם, ועיין בחודשי ק"ז החת"ס ז"ל בסוגי' שם ד"ה שבתחלה, שכטב בשלמא לר"ע ז"ל מדמצטרך למצוות על השחיטה ש"מ דעת השטא לא נאמר דבר, וממילא נחרו ואכלו דודאי לא הרגו בקופץ דהו"ל נו"ט, וע"כ הייתה המיתה בסוגים א"כ עי' נחרה עכ"ל. והנה

פתחה

פשוט ולא נכון הוא אלא הפשט והנכון הוא כמו שפירשו רבי בבריתאճאש צויתך הוא מאמר בפני עצמו וכאליו היה כתיבճאש צויתך לאזוח ונשפט תיבת לובה משום דלעיל מני כתיב זבחת וקאי נמי אשלה אכאר צויתיך, ולא קאי על זבחת דרישא דקרו דהוא התר ולא צוויי, אלא כאשר צויתיך לאזוח על פה, על הוושט ועל הקנה ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבהמה, כי באתי כאשר צויתיך מדבר על כלל האזיהה בכל בע"ח, ולא בברק וצאן בלבד דברך וצאן דאדרך באתי קרא, אהיתר זביחה קאי, והאי היתר לא בעי רק בקר וצאן שהיה נאסר בהם זביחה בחוץ, דחיה ועוף לא היו באיסור זה, ממש"כ למעלה, דאך תורים וב"י, אף דעתית בהו איסור שחיטה בחוץ, היינו דוקא בקדושים ולא בחולין, וכיוון דעתה באתי כאשר צויתיך נאסר להם הניתרה מה לי בהמה מה לי דחיה ועוף, ולא הזיכר רב ה' דברים הפטלים בשחיטה משום דהם כבר הין, שייכים בקדושים, ולא הץיריך עליהם הלכה חדשה, וגם נכללים מהם בכלל לשון הקרא דושחת וזבח כאשר נבר לKNOWN, אבל שיעור השחיטה לא נtabar חולין, כמו צויתיך עד עתה בקדושים, וממילא דליך צוויי, רק לא מבעי בעוף דליתא בקדושים בשחיטה, אלא אף בהמה לא היקש, אבל עוף א"א לרבות כלל דאי"כ בקר וצאן דרוה פרט מה קמיעט, וכמש"כ לעיל. אבל אם נאמר דגס לר"ע היתה שחיטת חולין בברק וצאן אסורה במדבר מקרא דשותי חוץ וא"כ קרא דכי ירך וכי זבחת מביך ומאנך, אתה להתייר זביחה בברק וצאן בחוץ, מה שנאסר עד עתה, ולא אתה קרא לצות כלל, אלא מכללא נשמע דכיוון דעתן טעם להתייר זביחה משום ריחוק מקום, מミילא נשמעו דנאסר להם הניתרה, וא"כ מסתבר לכל נחירה נאסר להם דמאי شيئا בקר וצאן מהיה ועוף דמה דכתיב בקר וצאן, לא על איסור נחירה קאי אלא על היתר זביחה, כי איסור נחירה רק ממילא משתמע, ולא עליו כיון במא דamar זבחת מביך ומאנך, ולכן כאשר צויתיך אי קאי איזבחת אין לו פירוש, כי על היתר זביחה לא בעי להראות מקום לקדושים, דפי דעת הרמב"ם והרmb"ן ז"ל דגס לר"ע אתה זבחת להתייר זביחה בברק וצאן, ולא לצות על זביחה, מה זה דמרא מקום לקדושים, והרmb"ן במנוקוי הוצרך משום זאת לחלק בין שחטת לזבח, כדי שנוכל לאומר כאשר צויתיך בקדושים על אופן זביחה. ופלא תראה שכטב שם ז"ל: ועתה כשבא להתייר בשר חולין אמר זבחת מביך ומאנך כאשר צויתיך בחיום קרבנו וко"י, לומר שיתירים חולין בכל מקום ובבלדי שיה זבחון כאשר צוה מתחלה בהיותם כולן קרבנות עכ"ל. האי בלבד וכו' אינו מודדק כלל דהרי מהיתר זביחה קמדבר ולא מהיתר אכילה שהיא מותר גם עד עתה גם بلا זביחה, כי נחירה אשטריה להו וגם זביחה לא נאסר הבשר, כי גם בקדושים בחוץ אין איסור על הבשר רק משום דלא נזדק הדם,ומי יתר איסור קדושים, עיין קידושין נ"ז ע"ב בראשי' שם או ממש"כ התוס' שם מדרש דשלבי בשלך, אבל החולין דלית ב' הני טעמי, אף דחיבbert על זביחה, אבל הבשר היה כשר וגם משום כל מלטה אמר רחמנא וכו' ליכא, עיין בהז' בסוגי' דחשוחת בשבת ממש"כ שם, וא"כ האי בלבד שכטב הרmb"ן הוא דוחק גדול בקרא, איפלו לפי דעתו דפעל ושחט יותר מורה על חתיכת סייננס מפעל וזבח, ומתרפרש אני מתיר לך זביחה כמו בקדושים גם בחוץ, ונשמע איסור נחירה מכללא, אבל צוויי מפורשת על זביחת חולין ליכא. ולא עוד אלא דפירוש זה בלאה' קשה להעמידו דלכטוב רחמנא ושחטה, ולא בעי כאשר צויתיך וכמש"כ לעיל. ובפרט כי אם לשון זביחה אינו ממעט נחירה, איך כתבה התורה „זבחת“ על היתר שחיטה והאיסור נחירה והוא ראי' שאין עליה תשובה. ולכן פירושו של הרmb"ן, שכטב עליו שהוא פשוט והנכון לדעתינו העניה לא

טרופת, מזה הכרח רק שמשמעותה אחרת שאין לה שייכות לשפיקות הדם אסורה אבל שפיקת הדם גופי אפשר דשרי בין בסמנים ובין בלב. נמצא עכ"פ דגס לב"ג נאמרה הנחירה זהה שנאסר להם לאכול בשר נפשו דמו ונשנית בסיני בקרא דאמבה"ח, דפירוש שנייהם איסור אכילת הבשר בלי סילוק דם הנפש ממנו, והן הן דברי ר"ע דאמר, שכאן אסור להם בשר נחירה, שהותר להם עד עתה מקרה דלא תאכל הנפש עם הבשר, דמשמע הא אם תוכיא הנפש מן הבשר תאכלנה.

והנה לפי פרשי ז"ל דלר"ע קרא דשותי חוץ רק בקדושים כתיב, הרי דזבחת לר"ע הוה צוויי על זביחה, וממילא כאשר צויתיך הפריש כmo בקדושים, דעת עתה היתה זביחה רם מצוח בקדושים, כי גם קדושים אם היה נותר אותם, ניהו דנספלו אבל נתהרו מידי נבלה, והיתה השחיטה עניין עבודה דוקא בקדושים עיין לב ארוי בסוגי' זו ד"ה ומידי דברי, דכ' דבמדבר היתה השחיטה עבודה ופסולה בז'ר) ולכן אמרה תורה עתה אני מציך גם על שחיטת חולין, כמו צויתיך עד עתה בקדושים, וממילא דליך צוויי, רק על בקר וצאן שדבר בהם הכתוב, ואיפלו נרבה צבי ואיל מכך היקש, אבל עוף א"א לרבות כלל דאי"כ בקר וצאן דרוה פרט מה קמיעט, וכמש"כ לעיל. אבל אם נאמר דגס לר"ע היתה שחיטת חולין בברק וצאן אסורה במדבר מקרא דשותי חוץ וא"כ קרא דכי ירך וכי זבחת מביך ומאנך, אתה להתייר זביחה בברק וצאן בחוץ, מה שנאסר עד עתה, ולא אתה קרא לצות כלל, אלא מכללא נשמע דכיוון דעתן טעם להתייר זביחה משום ריחוק מקום, מミילא נשמעו דנאסר להם הניתרה, וא"כ מסתבר לכל נחירה נאסר להם דמאי شيئا בקר וצאן מהיה ועוף דמה דכתיב בקר וצאן, לא על איסור נחירה קאי אלא על היתר זביחה, כי איסור נחירה רק ממילא משתמע, ולא עליו כיון במא דamar זבחת מביך ומאנך ומאנך, ולכן כאשר צויתיך אי קאי איזבחת אין לו פירוש, כי על היתר זביחה לא בעי להראות מקום לקדושים, דפי דעת הרmb"ם והרmb"ן ז"ל דגס לר"ע אתה זבחת להתייר זביחה בברק וצאן, ולא לצות על זביחה, מה זה דמרא מקום לקדושים, והרmb"ן במנוקוי הוצרך משום זאת לחלק בין שחטת לזבח, כדי שנוכל לאומר כאשר צויתיך בקדושים על אופן זביחה. ופלא תראה שכטב שם ז"ל: ועתה כשבא להתייר בשר חולין אמר זבחת מביך ומאנך כאשר צויתיך בחיום קרבנו וко"י, לומר שיתירים חולין בכל מקום ובבלדי שיה זבחון כאשר צוה מתחלה בהיותם כולן קרבנות עכ"ל. האי בלבד וכו' אינו מודדק כלל דהרי מהיתר זביחה קמדבר ולא מהיתר אכילה שהיא מותר גם עד עתה גם بلا זביחה, כי נחירה אשטריה להו וגם זביחה לא נאסר הבשר, כי גם בקדושים בחוץ אין איסור על הבשר רק משום דלא נזדק הדם,ומי יתר איסור קדושים, עיין קידושין נ"ז ע"ב בראשי' שם או ממש"כ התוס' שם מדרש דשלבי בשלך, אבל החולין דלית ב' הני טעמי, אף דחיבbert על זביחה, אבל הבשר היה כשר וגם משום כל מלטה אמר רחמנא וכו' ליכא, עיין בהז' בסוגי' דחשוחת בשבת ממש"כ שם, וא"כ האי בלבד שכטב הרmb"ן הוא דוחק גדול בקרא, איפלו לפי דעתו דפעל ושחט יותר מורה על חתיכת סייננס מפעל וזבח, ומתרפרש אני מתיר לך זביחה כמו בקדושים גם בחוץ, ונשמע איסור נחירה מכללא, אבל צוויי מפורשת על זביחת חולין ליכא. ולא עוד אלא דפירוש זה בלאה' קשה להעמידו דלכטוב רחמנא ושחטה, ולא בעי כאשר צויתיך וכמש"כ לעיל. ובפרט כי אם לשון זביחה אינו ממעט נחירה, איך כתבה התורה „זבחת“ על היתר שחיטה והאיסור נחירה והוא ראי' שאין עליה תשובה. ולכן פירושו של הרmb"ן, שכטב עליו שהוא פשוט והנכון לדעתינו העניה לא

בע"ח שידך דין השחיטה בזה לא סמך על ההלכה, ומפרשו בראש ההלכה דע"פ מודה בתורה מפורשים בקרה, וכותב דברך וצאן כתיב בהדי' זובחת מברך וצאנק, ע"פ דלהתיר הזביחה בחוץ אתה, מ"מ מכללא נשמע דברי לזובייה דוקא, דאל"כ למה תלה היטר הזביחה בריחוק מקום, והאי כאשר צויתך עכ"פ אברך וצאן כתיב בהאי קרא ודאי קאי וח"י לפנין מהיקש דצבי ואיל, וועף מדאיתקש לח"י לומר דעתך וח"י חד דינא אית להו דשיפקה של זה כזה במדבר בנחירה, ואחר שנצטו על שחיטה חולין בשחיטה, ודרשה זו מוכרת מן השקיל וטרוי' דהרי פריך למ"ד אין שחיטה לעוף מן התורהليل' מהיקשא דזאת תורה הבהמה והעוף, והא האי קרא במדבר נאמר שיש עדין הוטרה להם הנחירה, ע"כ לומר קושי' הש"ס hei מ"מ נילוף מני', דבכמה וועף חד דינא אית להו, ואם נתחדר מצות שחיטה שניים בשחיטה, וא"כ מכש"כ דיש למילוף מהי' וועף שכטובים יחד בשפיכה וכטוי' דשניהם שוים. והוא דלא פריך הש"ס מהיקש זה, הוא משום דלמ"ד אין שחיטה לעוף מן התורה דסובר דלע' שחויט חוץ לא נאסר רק בקדושים, וקרא דזובחת ציווי הוה ולא היתר, ע"כ ולמעט אתה עכ"פ חדא או עופ או חי', וכן לא מאי הש"ס להקשות דנילך עופ מהי' אבל אנן דמפרשין גם לר"ע דזובחת להתריר הזביחה בחוץ אתה, ומcáשר צויתיך אנו למדין אתה ציווי על הזביחה בכלל, באופן דיש לנו מקום להכנסי הכל בכלל הזביחה, למה לען ההיקש דזאת תורה הבהמה והעוף דיןנו מדבר כלל מהקשר איכלה, אם יש לנו ההיקש חי' וועף המדבר מהקשר איכלה, וממיילא כיון דאינו יודען מכח האי היקשא דהקשר איכלה חי' וועף שווין שפיר, אנו אומרים دائשר צויתיך, כולל הכל אפי' חי' וועף, ולמדין מן הלמוד מבואר שבזכים מ"ט ע"ב, וזה פירוש נכוון ופושט בהאי קרא דזובחת כאשר צויתיך אליבא דרבבי דס"ל יש שחיטה לעוף מן התורה ואשר פסוקין כוותי', והספרishi' שהביא הרמב"ן ז"ל דמפרש כאשר צויתיך בקדושים משום דАЗיל כמ"ד אליבא דר"ע דין שחיטה לעוף מן התורה אשר לדידי' מתפרש כאשר צויתיך בקדושים או דס"ל קר"יש לדידי' גם כן מותפרש כאשר צויתיך בקדושים ולמעט כייסוי הדם, מה קדשים בשחיטה בלבד כייסוי, אף חולין בשחיטה ובלא כייסוי, ואשר תראה לפניו הוא העיקר כי הספרי גם במ"א ס"ל קר"יש.

נמצא פסקן של הדברים, דעת התוס' בפירוש פלוגת ר"יש ור"ע נדחה לנמר', מטעמים שביארנו, ודעט רשי' בפלוגת' זו הו אדעת המ"ד אין שחיטה לעוף מן התורה אבל דעת הרמב"ם הו אדעת רבבי בפלוגות' דרי"ש ור"ט דלשניהם יש שחיטה לעוף מן התורה, אבל פליגו אי השחיטה מ"ע או רק תיקון הלאו דנבליה, דרי"ש דברשר נחירה לא אישתר כלל השחיטה ואפי' בקדושים אינה מצויה אלא תיקון והקשר הבע"ח לאיכלה, ואפי' אם נאמר דמצווה הוא בקדושים, רק מצד מצות הקרבת הקרבן הוा, אבל לדעת ר"ע דוחנירה התורה להם במדבר, היהת השחיטה בקדושים במדבר מצויה מיחודה, ואחר שננכנו לארץ נעשה מצווה גם בחולין, ונאסר להם בשר נחירה, ומזה נפרק דעת הריצב"א בתוס' שביעות כ"ד ע"א ד"ה האוכל נבלה דס"ל, דזובחת לאו עשה אלא תיקון הלאו הוא כמו תזבח ולא גיהה עי"ש, ודבריו סותרים דברי ר"ע דהלהcta כוותי' לבני ר"יש, דהא ר"ע אומר זובחת לאסור הנחירה אנטא שהי' עופ מה"ת, רבוי דדרש כאשר צויתיך והוא רק הלמל"ס, וכן פסקו הרמב"ם בחיבורו ריש הלכות שחיטה, וא"כ מכאן צ"ע על דברי הרמב"ם בתשו' ובסה"מ לרמב"ם שסובר, דהllum"ס מד"ס וצע"ג עכ"ל הגאון ז"ל, ובמחכ"ת לא דק כי אמרת שרביבינו ז"ל פסק שם בה"ד כרבוי ומפרש כאשר צויתיך קאי על כל הלכות שחיטה לידע באיזה מקום שוחטין ובמה אריך לשחוט וכו' אבל הא דבאייה מני'

ורגהן האי ר"י בר פנחס דיליף מושפק את דמו דאל"ע מה"ת הוא ממש כר"א הקפר ס"ל כמ"ש בגמ', אלא שהעמיד הדין הלאה על הקרא דושפיך את דמו הנامر לישראל במדבר, דלר"ע אנטירה רקי' הון בח' והון בעוף, וכמש"כ נמי רשי' ז"ל בסוגי' דבר טרואו, וכונתו אינו למדוד מהאי קרא לחודה. דין שחיטה לעוף מן התורה, אלא מקרא דזובחת מברך ומצאנק עכ"פ ממועט חי' וועף, שלא בעו שחיטה, אלא דיש לנו שתי היקשות חדא צבוי ואיל לבקר ואן, שהוא היקש שנאמר לג' במשנה תורה אחר שנצטו על שחיטת בקר וצאן, ויש לנו עוד היקשא דזאת תורה הבהמה והעוף שהוא בויקרא, והנה האי היקשא עכ"ר לר"ע אתה, דבכמה בנהירה כמו עופ, אלא כיון דאיתקש להדי' ה"ה דלאחר שנצטו על שחיטת בקר וצאן, אפשר למילך לעוף דעתה בשחיטה כמו בהמה מכח האי היקש עצמו ולא נמעט מברך וצאן אלא חי' ולכן אמר כיון דכאן כתיב נחירה בח' ובעוף, וא"כ יש לנו היקש חי' לעוף וועף לח' ואות א"א שהי' שנחams בשחיטה דא"כ פרטא דברך וצאן אצל זובחת מאית לא מעט, אלא עכ"ז איזלן בתר היקשא צבוי ואיל לבקר וצאן, ולא בתר היקשא דזאת תורה הבהמה והעוף משום דושפיך אצל עופ כתיב, ומסתבר יותר להניח הנחירה בעוף, דסליק מני', מלוקמי את' דרוחוק מני', כך מתרפרש השקיל וטרוי' מה דריך והוא עופ נמי איתקש לבהמה, והכוונה שנרבבה עופ ולא חי' דהקרא דזובחת מברך ומצאנק עכ"פ מעט אתה או חי' או עופ.

ואם ננים אלו הדברים, תראה איך צדקנו פסקי הרמב"ם שכטב בראש ה"ש ז"ל: „מצות עשה שישחות מי שירצה לאכול בשר בהמה חי' וועף ואחר כך יאכל, שנ' זובחת מברך ומצאנק ונאמור בבבhor בע"מ, אך נאשר יאכל את הצבי ואת האיל, הא למדת שח' כבבמה לעניין שחיטה, ובעוף הוא אומר אשר צוד ציד חי' או עופ ושפיך את דמו מלמד, ששפיכת דם העוף ששפיכת דם הח'", עכ"ל. ורבים תמהו, איך מביא על שחיטת עופ, לפותא דושפיך את דמו, אשר מהאי קרא נשמע להיפך בשעלמא סגי' וכמ"ד אין שחיטה לעוף מן התורה, ולמה מיאן הרמב"ם להביא הדרישה דזאת תורה הבהמה והעוף, או דרשא דבר בקרה, דהטייל הכתב עופ בין בהמה לדמים, והוא קושי' התוס' על הש"ס, ומה אמר רביה היא, ולא אמר כהני תנאים דלעיל, ותירוצים דנימאה לי למ Zhao דרביה סבר יש שחיטה לעוף מן התורה לא יעיל לתרץ לשון הרמב"ם דאינו מביא כלל הא דרביה, אלא ממציא עצמוני לפותא חדשה, אבל לפי העצתינו דבריו הקדושים מזוקקים כצרכו כסף ומוכחים מן השkol וטרוי', דהנה מהא דרביה שפיר נשמע חיוב שחיטה לכל בע"ח בדרכ' רמז, دائשר צויתיך סתמא כתיב וקאי על ציווי הזבירה, מ"מ לא מקרי מפורש בתורה חי' וועף, אלא אברך וצאן, עכ"פ מכללא נשמע דיש עליהם מצות זביחה כיון דהוצרכה התורה להתריר הזביחה בהם בירוחוק מקום, אבל לומר دائשר צויתיך קאי אכל בע"ח אין מוכרת, דאפי' אי לא קאי רק על אברך וצאן נמי שפיר מתרפרש הקרה, דגס אברך וצאן צריך ציווי חדש על השיעור של ב' סימנים כאשר נפרש לפניו בס"ד, וא"כ הא נופה דנאמר دائשר צויתיך כולל גס וח' וועף אינו אלא הלמל"ס, ועינו בש"ס ווילנא בהגנות ר' דוד לורי' ז"ל על הא דנאמר בגמרא רביה היא ז"ל: מאן תנא דפליג וסביר שחיטת עופ מה"ת, רבוי דדרש כאשר צויתיך והוא רק הלמל"ס, וכן פסקו הרמב"ם בחיבורו ריש הלכות שחיטה, וא"כ מכאן צ"ע על דברי הרמב"ם בתשו' ובסה"מ לרמב"ם שסובר, דהllum"ס מד"ס וצע"ג עכ"ל הגאון ז"ל, ובמחכ"ת לא דק כי אמרת שרביבינו ז"ל פסק שם בה"ד כרבוי ומפרש כאשר צויתיך קאי על כל הלכות שחיטה לידע באיזה מקום שוחטין ובמה אריך לשחוט וכו' אבל הא דבאייה מני'

פתחה

ובפוסקים רק התז' הראש וכדומה דוחה נבללה, ולא זכרו גם ביצה כל דם הנפש דהפרכוס לאו כלום הוא, משומש דקשה לעמוד על הדבר דדם הכוнос בלב נמי דם הנפש מקרי, עיין רמב"ם פ"ו הלכה י' ממ"א, וכן תלו גם הכלש נחרה במיתה ממש, ולא בשיעור הוצאה הדם וכן מסתבר לאמר דושפך את דמו בעין במקום שעלול לצאת רבוי הדם בשפיכה, והוא במקומות הסימנים כאשר בארנו בעיקר א' וזאת נקראת נחרה. ומעתה איך נאמר דעתה נחרה שלא נצרה בתורה מתרת בל' הוצאה דם הנפש המפורש בקרא, אלא ובין יציאת כל דם הנפש או מיתה שע"י נחרה, והוא שימות הע"ח עכ"פ בתוך מעל"ע. כי כן יש ללמד מדיין עבד לנו ענני דאמורה תורה, שאמ מות תחת ידו נקם יקם, ואם יום או יומיים יעמדו לא יוקם שאמרו חז"ל שהוא שיעור מעל"ע, הרי לכל שמת בתוך מעל"ע מחמת האתו, מקרי מות תח"י ולאחר מכון זהה מיתה בידי שמייס בהגרמו, שלא חייה התורה על זה בעבד לנו ענני וא"כ בנהירה דבעין מיתה שע"י נחרה פשוטא לכל שלא מת אלא אחר מעל"ע דמיתה צו נבללה מקרי ולא נחרה. אבל משיחתה המתרת מיד, לא איכפת לנו אם ישחה אח"כ כמה ימים. הרי דאיכא בשיחתה קולא גдолה, משא"כ בנהירה אט שהה מותה מעל"ע או יותר קודם שיצא דם הנפש, לא אשטרי במדבר וכשנכטו לארץ אשטרי ע"י השחיטה המתרת מיד. ובגינט ורדים נתקשה איך אפשר דייצנו מקדשה חמורה לקדושה קלה דהפרכסת היהת אסורה קודם מותן תורה (וגם במדבר אליבא דר"ע) ואח"כ אשטרי כי גם בכח"יו שיקי מי איכא מידי כמבעור בסנהדרין נ"ט ע"א, וניחא לי באמרו דכיון דע"י שנתקדשו במצב שחיטה אשטרי אין זאת יצאה מקדשה חמורה לקדושה קלה. אבל בחבورو פרמ"ג סיימן כ"ז נתקשה טובא מנ"ל לח"ל הא היהת דהפרכסת דלמא רק להחמיר צotta תורה ליזוח ולא לנחוור אבל להקל להתריר איסור אבמה"ח בעודה מפרכסת מניין לנו, ולא מצא מענה לחומר הדבר, אלא לדעת הרמב"ם ז"ל דדרשין מלא תאכלו על הדם שלא לאכול מבהמה קודם שתצא נפשה (סנהדרין ע"ג ע"א) שהוא דרשנה גמורה ולא אסמכטא, הרי נשמע משם דהשחיטה מתרת מיד. וופר אני תחת כפות רגלי הפרמ"ג ז"ל, אבל במחכ"ת לא נאה לו לאמר דבר זר ומזרע צזה, כי כבר הודיעתי כי כל גדול הוא שדרשות חז"ל נבנו על סברתם ושכלם של אלקי שביהם, ומעולם לא הכניסו בפסק דבר המתנגד אל הדעת והשכל הישר, ואכן הוא בכל הדרישות מכ"ש בדרישה כזו, אשר בפסק זה דלא תאכלו על הדם שהכניסו בו כמה עניינים כמו לא תאכלוبشر ועדין הדם במזרכ, שאין מברין על הרוגי בי"ד, שסנהדרין שהרגו את הנפש שאין טועמן כלום באוטו הימים, גם אמרו שם, אתה לאו בן סורר ומורה ועל כלם אמרו דין לוקין משום דהוא לא שבלכלות ועי"ש בהגות מצפה איתן, שהביא בשם תשוי הרשב"א והרמב"ן והרבא"ן ז"ל שאפילו למ"ד לוקין על לאו שככלות, הני גורינו משאר לאו בככלות ולא לקו, משום דכללו רק ברמז עניינים שונים ומעתה איך יעלה על הדעת דסמכו חז"ל להתריר מכך דרשת בפ' קדושים נכתב ובמדבר נאמר, אז עדין לא נצטו על שחיטת חולין ולא הותר להם מפרכסת, ואיך TABA אז זהה ראי דלא נאכל הנפש עם הבשר ומואך בשר בנפשו לא תאכלו אלא כשל שהוציאו דם הנפש ע"פ שפרכסת הרי הפרוכס אינו אלא כהו לאחר שחיטה הראש דהוה צאנב הלהטה כי מקריא מלא דבר הכתוב כי הדם הוא הנפש וכל שיצא הדם יצאה הנפש. עיין ברמב"ם ריש פ"י מהל"ט ווא"שכ' ז"ל: "הדים שמנוי מן המשקין הוא הדם השותת בשעת שחיטה וכו' אבל דם הקילוח אינו מכשיר שעדיין חיים הם וכו'" עכ"ל, הרי דלאחר שיוצא דם הקילוח ושותת כבר כתית יחשב, ע"פ שעדיין מפרכס כיון שיצא דם הנפש. ומה שהוזכר במשנה

שעד עתה בשחיטה, וכך שהנחרה הייתה תיקון ולא עשה, כמו כן לר"ע ע"פ דקדושים עשה הו, אבל בחולין שנצטו עתה עלי' אינה מצהה אלא החלה הקשר בהקשר, אלא דהא מנ"ל לר"ע, דלמא באמת למצוה צויתה התורה על הזיהה בחולין כמו בקדושים, דהרי אינו דומה לתזבח ולא גizia, ועיין בש"ת ק"ד בעל כתב סופר זצוק"ל י"ד סי' ס"ט שהביא שם קושי' עצומה שהקשה ג' אבוי החת"ס זצוק"ל, על הא דס"ל לר"מ דנותן טעם לפגמים אסור, ויליף מגיעולי נקרים, והוא דכתיב לגר תנתנה בנבלה דרשינו מניין הרاوي לגר קרויה נבלה מוקי ר"מ בסРОת מעיקרא, והקשה דהא איכא איסור עשה דאיתנה זבוחה זודאי קדמה לסרחו, ותירץ הוא ז"ל, דהאי דינא אי איכא איסור עשה דאי' תלי בפלוגת' דרי"ש ור"ע ואולי ר"מ ס"ל קריש עי"ש, והגאון ז"ל יפה כיוון דודאי תלי האי דבר בפלוג' דרי"ש ור"ע, ונפרץ הריצב"א כמו שביארנו, ומשי' דר"מ אولي קריש ס"ל, אין זה ספק אלא ודאי הchein הוא, דר"מ קריש ס"ל כאשר תראה מבואר לפניו בפלוג' הבא. ומכח כל האמור תראה כמה הlectedה גבורתא תלוין בפלוג' ר"ש ור"ע לדעת הרמב"ם, וכן יש נ"מ עוד לעין אח"א וכי המבוואר גם פלוג' נותן טעם לפגמים תלי בזה, ועוד נפקותא כאשר נbaar לפניו בס"ד.

ומה שיש מן העיון אי השחיטה עשה הו, מניין לנו דאוכל בשר שאיי כאוכל נבלה ובלאו דנבלה קא, דלמא רק איסור עשה דאי' איכא עלי', אבל הנחרה גם עתה שנאסרה לאכילה מכח האי עשה, מ"מ מטהרת מידי נבלה, ביאור דבר זה יבוא לפניו א"יה בעקרים הבאים, גם תראה איך מותר הקרה דבר תאוה לר"ע אשר נראה כמיותר למורי כמו שהקשתי לעיל.

עיקר ב' השחיטה מתרת מיד והנחרה אחר יציאת נפש

שנינו בברייתא דף ל"ג ע"א, הרוצה לאכול מבהמה קודם שתצא נפשה, חותק כיitz בשר מבית טביחתה וכו' וממתין לה עד שתצא נפשה ואכלו, הרי דהשחיטה לא דיא שהמיתה שלל ידה לא מקרי נבלה, אלא שמלקט גם איסור אבמה"ח ומתרת מיד, ע"פ דכל זמן שפרכסת הרי הוא חייב לכל דבריה וכמו ששנינו בראש העור והרוטב, דחשוחת בהמה טמאה עד שתמות, אבל בטהורת השחיטה מתרת מיד. ולදעת הר"ר שמעי' בתוס' בשמעתין פ"ד ע"א ד"ה בעין העמדה והערכה, לכל מיל' חשוב העב"ח כמו ע"י השחיטה ה�建ה. אולם בנהירה אמרו שם בגמרא, דלכרי בנהירה סגי לי' ובמיתה תלי מלטה, וכל שלא מותה עדיןאית בה אבמה"ח, ולאו דוקא לנכרי אלא אף לישראל במדבר שהותר להם הנחרה אליבא דר"ע פשיטה דלא התירה הנחרה מיד קודם שתצא נפשה, וכ"כ הפלתי ז"ל בסימן כ"ז אות ב'. והוא מוכrho דהלא נחרה לא כתיבא אלא מושפץ את דמו דכתיב גבי כס"ד בחיה וועוף, למד ר"ע במדבר סגי להו בנהירה בעלמא, וכן מלאו דלא תאכל הנפש עם הבשר ומואך בשר בנפשו לא תאכלו אלא כשל שהוציאו דם הנפש ע"פ שפרכסת הרי הפרוכס אינו אלא כהו לאחר שחיטה הראש דהוה צאנב הלהטה כי מקריא מלא דבר הכתוב כי הדם הוא הנפש וכל שיצא הדם יצאה הנפש. עיין ברמב"ם ריש פ"י מהל"ט ווא"שכ' ז"ל: "הדים שמנוי מן המשקין הוא הדם השותת בשעת שחיטה וכו' אבל דם הקילוח אינו מכשיר שעדיין חיים הם וכו'" עכ"ל, הרי דלאחר שיוצא דם הקילוח ושותת כבר כתית יחשב, ע"פ שעדיין מפרכס כיון שיצא דם הנפש. ומה שהוזכר במשנה

כך ע"ה מכיה ובועל ואינו ממתין עד שתתפוייס, ובעל נפש ודאי לא יעשה כן, רק מי שאינו יכול לעמוד על יצרו נגד תאותו, ולכן מטיים שם הפרשה ואכלת בשעריך בכל אות נפשך ר"ל דשני דברים הותר לך אחות לאכול בשעריך חולין הנשחתין ומ' שיצרו מתגבר עליו שלא יוכל להמתין עד שתצא נשפה, יוכל לאכול מיד בכל אות נשפה.

וראה זה דבר נפלא איך מפורש דבר זה במה דעתך באקדישין דף כא ע"ב, והוא מבירית' שמחות דביפ"ת לא דברה תורה אלא כנגד יצה"ר. ומוטב שיאכלו ישראל בשער תמותות שחוטות, מלאכל בשער תמותות נבלות, ורש"י פירש שם דקאי על מסוכנות וקריות תמותות שחוטות - וממי לא יפלא על פירוש זה, חזא דמסוכנות היתגר גמור הוא ורק יחזקאל מתפרק שהחמיר לעצמו שלא לאכול בשער כוס כס. ואיך מדמה זאת ליפ"ת שהתרה תורה בקושי כנגד יצה"ר, ולא עוד אלא דאייה דמיון יש בין הני תרתיDKמדמה אחדדי, אבל המעיין שם במס' שמחות יראה דקאי שם על הפלוגת' דלא"ק צרייך להמתין ביפת תואר ג' חדש ואחר כל המעשים המבוארים בפרשה מותר בה, ורשב"א אומר דע"פ שאינה רוצה מטבילה ומשחררה ומותר בה מזיד, וע"ז קאמר שם דמותב וכו', והגירסה שם משובשת קצת עי"ש. הרי דמדמה יפ"ת תואר שאינו רוצה להמתין עד אחר כל המעשים, לשער תמותות שחוטות, וע"כ כפירושנו שגס אכן מירiy באננו רוצה להמתין אחורי השחיטה עד שתצא נשפה, וחוטך צית בשער מבית טביחתה, או מותיז את ראשה, וקרי לי' בשער תמותות שחוטות דעתך בי' תרתי - ובזה נסתלקה גם כן הקושי העצומה שהוקשו כל המפרשים על פרש"י ושיטת הראב"י ריש פרק השוחט, שאסור לעשות גיטרא אחר השחיטה מטעם השחיטה עצמה, והוא נגד המשנה דלקמן דשחט והתייא את הראש דשחיטתו כשרה. ולפי הנ"ל ניחא דודאי מושחת נתמעט גיטרא דפסולה, אלא דהתורה התירה כשנכנסו לאץ כנגד יצה"ר כמו יפת תואר, ולכן באמת צרייך לאחר שלא להניח לדקור בסיכון תוך החות אחר השחיטה מטעם השחיטה עצמה דלקתחה צרייך להמתין שתמאות ע"י השחיטה ולא ע"י התזת הרاش.

וכל זאת אליבא דר"ע דנתחודה עשה לזבחו כשנכנסו לארץ, ונתחדשו עמה קולא זו דשהחיטה מותרת מיד, אבל לר"ש דמעולם לא התורה הנחרה ומיד במתן תורה היתה השחיטה נבלה כנחרה לר"ע, ואדרבה במדבר אסור להם בשער תאوة מכל וכל, וכשנכנסו לארץ הותר להם בשער תאوة, וע"ז אתא קרא דבעל אות נפשך תאכל בשער דהינו בלי הקרבה, א"כ על הא דשהחיטה מותרת מיד אין לנו שום לפופטא, והוה השחיטה לר"ש כמו נחירה להר"ע תיקון נבלה, ולא התר אבמה"ח - והנה כבר הוכתבי לך בעicker הראשון דר"מ קריש"ס ס"ל ע"כ, דהרי הוא סובר בע"ז דף ס"ז ע"ב דנותן טעם לפגס אסורה, ומוקי קרא דنبלה בסרוכה מעיקרה, וזאת דוקא לר"ש דליך עשה דאייה זבוחה, אבל לר"ע דaicא כאשר צויתך לעשה, אין במצוות להיות סרווח מעיקרה כיון דבעודו בمعنى אמו אייכא הא夷 עשה, ועינוי בסוגי דטל"כ פשחים מה' במרהש"א שם שנטקsha למלה הזכרך הש"ס שם לעשות ג' פלגותות בין ר"מ ור"ש ור"ע, ולהחדש דר"ע ילי' טע"כ מגעולי עכ"ים איתלי' דלא אסורה תורה אלא קדרה בי', ולמה לא ניחא לי' למימור דר"ע כר"מ דנותן טעם לפגס אסורה, ולפי הצעתנו תורה כי ר"ע ע"כ ס"ל נונן טעם לפגס מותר, דהה לא מצי מוקי קרא דنبלה בסרוכת מעיקרה כין לדידי' אייכא מעיקרא עשה דאיינן זבוחה.

ועתה אנח' למקומות אחר להראות, כי ר"מ קריש"ס ס"ל ולית לי' דשהחיטה מותרת מיד. כי בהמה המקשה פלייג ר"מ וחכמים, אי' בן ט' חי ניתר בשחיטה אמו או לא. והנה התר שיליל ע"י השחיטה

ועיין בסוגי מש"כ מזאה. ועכ"פ דברי הparm"ג תמורהין.

וראית בתשי' ק"ד בעל הכה"ס "יל חי"ד סימן י"ז שנטקsha ג' כ' מנין יצא לחז"ל דבר זה, דשהחיטה מותרת מיד אע"פ שהיא חי' לכל דבריה, וכותב שנטקsha הרבה על הדבר, וכן ננס שם בפרצה דחויקה ללמידה דבר זה מהיתר בחודשי ל�מן בסוגי' בניינים על הקדמות רעוות אשר תראה בחודשי הלכה דין מזמנין דף לג', ואין עת האסף פה. ואני בקונטרסי הלכה למשה העלמי דבר הנוטן להשמיעו, והוא דגלל ממה שאמרה תורה כל בהמה תאכל אשר מזיה לפינן בראש פרק בהמה המקשה דבנ' ט' חי הנמצא בהמה ניתר בשחיטה אמו, ואם נאמר דבשחיטה לא סגי עד שתמאות, איך נותר הولد שלא מות ולא ימות עלעולם מחמת שחיתת האם, ודין לולד להיות כאמו, וזה נכון מאד, אבל גם אלה מומו עמו, כי גם היתר שליל בمعنى אמו בב"ט חי לא דרשו אלא אחר שידעו ממק"א דשהחיטה מותרת מיד, אבל פשיטה דלא חדו שדבר גדול כזה, מכח האי דרשה דע"פ דהוא דרשה גמורה, הרוי תורה דר"מ חולק ומוקי לקרה לבן ט' מות ולא חי, או בן ח' חי דהוא כמות וכאחד מאבריה אבל להתир בן ט' חי אין כאן הכרח גמור.

אבל דע כי גם בה פליגו ר"יש ור"ע, כי הקרה דבעל אות נפשך תאכל בשער אשר ממנו דרש ר"יש דהותר להם בשער תאوة שנאסר להם עד עכšíי, הוא לר"ע מיותר לגמרי, כאשר נתבאר למעלה בעicker א'. והוא דבר שא"א, וכך צרכין אנו למשכנא נפשנא למצוא איזו דרשה לר"ע בקרה המיותר להזאה, ותל"ית מקום הניחו אביבי להתגדר בו והוא.

דינה כל זמן שהנחרה הייתה מכשרת לא היה המתואה לאכול בשער ציריך להמתין על המיתה כי היה רשאי לעשות גיטרא ואדרבה כל שמהר להמית את הבע"ח שלא ישא הרבה בהוצאות דם הנפש עדיף טפי. אבל בקדשים שנטקו על השחיטה נאסר להם לעשות גיטרא כי היא המחלקת בין שחיטה לנחירה שנייהם בסוגים, אלא זו בדרשה, וזה במשמעותו רשי' ז'יל' בריש השוחט בפי' דברי הש"ס שאמרו דושחת וזבח, אותו但不限于 גיטרא, והוא האמת לאמתה של תורה כמו שתראה בדבוריינו אלה. וכך במדבר מי שאינו להוט כ"כ על אכילתיו היה מביא שלמים ושותם וرك אחר כל המעשים קבלת זוריקת הדם והקטרת אימורים זכו משלו גבוח לאכול בשער. וכי שתאב הרבה לאכול בשער היה נוחרו מושת בה מה מיד דהרי יכול לעשות גיטרא אם רצה שימות הצע"ח ומוטר בשן כשנכנסו לארץ ורצתה התורה לאסור הנחרה ולקדשנו מיד. ועתה כשנכנסו לארץ ורצתה התורה לאסור הנחרה ולקדשנו במצבה שחיטה גם בחולין, וגם למי שאינו רוצה להביא לאוהל מועד אפיקו אינו רחוק, כי תאوة נפשו לאכול בשער ואינו רוצה להמתין עד שנעשו כל המעשים החריכים בקדשים, רק ריצה למלאות תאوت נפשו מיד לכון התירה התורה כנגד יצה"ר להתיר אחר השחיטה לעשותה גיטרא אסורה תקופה כאמרם ז'יל' דשהחיטה מותרת מיד, וממילא דמצוי חותך גם בעודה חי' מבית טביחתה. וכך דברה תורה כאן נגד שטי כתות, כי ירחק ממק' המקומות ואמרת אוכלה בשער, והוא הכת אשר הייתה מביאה שלמים אם לא שנותרחק המקומות, ועוד כת שני' שתאמר, אוכלה כי תאوة נפשך לאכול בשער ולהווט אחר אכילתיו עד שקשה לעמוד על נפשו להמתין כלל, מ"מ אמרה תורה וזבחת כאשר צויתיך ולא תנchorה, ולעומת המתואה אמר דאיינן צרייך להמתין עד שתמאות רק, בכל אות נפשך תאכל בשער מיד, כי השחיטה מותרת מיד, וממילא נשמע שגם גיטרא אחר השחיטה לית לנו בה, אלא הדבר זה לא הותר אלא כנגד יצה"ר והוא ממש כמו יפ"ת דדברה תורה כנגד יצה"ר וכען שאמרו בפסחים מ"ט ע"ב מה ארוי דורס ואוכל ואינו ממתין עד שתמאות,

פתחה

כולה בנסיבות לא דניהו וכך שידך רק עשה הוה על הזביחה, אבל הלא דל"ת כל נבלה הנאמר ג"כ במת" ב' ראה אנדרה קאתא והוא ג"כ נתחדש שנכנסו לארץ וכן לא נאמר לאו זה בפ' משפטים כמו שנאמר שם לאו דטרפה, כי באמת לאו דטרפה כולל טרפה ונבלה, דמי לא עסוקין בטרפה ארוי והמיתה בטרפה זו. והרי תראה ברמב"ם בפ"ד הי' ממ"א פסק דכל שני לאוין משני שמות אין מצטרפין חוץ מנבלה וטרפה הוואיל והטרפה תחולת נבלה הוה. הרי ע"כ דמלואו דטרפה שמעין גם הנבלה וגם ליקות עליו דהוה כמו בת מבת הבית דין זה כאשר ק"ז דין לוקין מה"ד, אלא זו ועוד יותר, אדם אין אתה אומר כן אלא דבעינן לאו מיוחד אונבלת, איך מצטרפין טרפה ונבלה יהוד דשני שמות הם - ומה שכתב הרמב"ם ז"ל שם בהלכ' ו' וז"ל: טרפה זו הוה האמורה בתורה זו שטרפה אותה חית העיר וכו' ואין אתה יכול לומר שטרפה אותה והמיתה אותה, שאם מתה הרי הוה נבלה, ומה לי מתה מחמת עצמה וכו', הא איןנו מדבר אלא שטרפה ולא מתה עכ"ל הזהב אין כוונתו לשולל דטרפה ומתה איןנו בכלל לאו זה, דזאת לא נשמע מהוחצתו, כי מה שכתב אדם מטה הרי הוה נבלה אין הכוונה ונבלה כבר אמרה במק"א בפ' ראה, חדא הלא כמעט כל התורה נשנית במת' ומה קשה לי, ועוד דהלא מפרש בדברי עצמו בamaro, דאי' מה לי מטה מלאיה או שברתת חייה, אלא דר"ל דבשלמא אי הקרה מيري ללא מטה נמי, אי דבר הכתוב בהוה כאשר כתוב הרמב"ם ל�מן, וה"ה אם נתרפה ע"י סבה אחרת נמי אסורה, אבל אם נאמר דמיiri בהמיתה דוקא אין המיתה שע"י חית העיר ההוה, אדרבה המיתה מלאיה ע"י חיה או אפיקת הכהות הוא ההוה, באשר כל בע"ח עומד מות, אבל לא להיות נטרף ע"י חית העיר, ולא עוד אלא דלמא לא נקט נבלה סטם והיא כוללת כל מיני מיתות, וזה שאמר דאם מטה הרי הוה נבלה ולמה אסורה תורה טרפה בשדה ולא סטם מטה או נבלה אבל לעולם טרפה כולל גם הנבלה כנ"ל. ומעטה אם כוונת התורה בכלל רלק לשנות לאו דטרפה שנאמר בפ' משפטים, למה מאייר על הנבלה ולא על הטרפה. ובאמות כפי הנראה נתקשה הספר בזה וקאמר דכל נבלה אין לי אלא נבלה טרפה מניין ת"ל כל נבלה לרבות את הטרפה. והאחרונים האבני מלואים בתשובותיו, וק"ז בעהchat"ס ז"ל והמלבי"ם ז"ל, כולם כל או"י מפרש לפי דרכו לפי שנתקשה בענייהם. ופלא שוכלים העבירו ענייהם מן הפוטו בתכלית הפשטות, דהספרינו נתקשה לי' למזה במת' מזהיר על הנבלה ובפ' משפטים על הטרפה דהוא תחולת נבלות, דעת' מה"ט לא הוזיר בפ' משפטים על הנבלה, מושם דהוא בכלל טרפה, וכן לא מצא מענה ע"ז אלא לדרש כל לרבות את הטרפה באופן שהאהיר כאן ובפ' משפטים על שנייהם.

ובאמות הספרי איזיל בזה לשיטותי דהרי עיקר א' הודיעתך דהספרי המובה ברמב"ן ז"ל על זבחת כאשר צויתיך דמפרש כאשר צויתיך בקדשים כרי"ש סובר, דבמדבר כבר נקטו על השחיטה, וא' הנחירה משעת מת' הוה נבלה, لكن לא מצא פירוש אחר בקרא דל"ת כל נבלה הנאמר במשנה תורה אלא דחויר ושונה הלאו דטרפה שכול נבלה וטרפה, ונשנית במת' מושום נתינה לגר ומיכירה לנכרי, כי רק במדבר שלא הים לא גור ולא נכרי אמרה תורה לכלב תשליקו אותו או שmorph שלב הינו נכרי עיין ברש"י עה"ת ובמקילתא ודוק. אבל לר"ע דס"ל דנחירה אשתרי. במדבר שפיר בעין הלאו דל"ת כל נבלה על הנחירה, שלילי לאו זה לא הוה בשער הנחירה אלא בעשרה דזבחת, ונתחדש האי לאו דnable ע"י העשה דזבחת, וכן אמרה תורה על האי נבלה לתורתה לגר או למקרה לנכרי, ועל הטרפה להשליכה לכלבים, כי נבלה וטרפה

אמו ילי' שם בגמרה מקרה דפ' ראה, כל בהמה וכו' בהמה תאכלו - ועיין שם בחודשי ק"ז בעהchat"ס ז"ל, שהביא דבורי רשי' עה"ת בפ' שミニ, שדרש זאת מקרה דהtram דכתיב כל מפרשת פרשה וכוי' בהמה תאכלו, כתוב הוא ז"ל דכן נדרש בת"ב. ובמחלוקת לא דק שפיר, דהן אמת שבת"כ שם נדרש היהר שליל, אבל הת"כ עצמו שם מביא קרא דפ' ראה, ולא קרא דפ' שミニ, ועיין שם בקרבן אהרן דעמד ע"ז עיי"ש. ובאמת גם בפ' שミニ, מיותר האי תיבת בהמה, אבל שם לא כתוב כל בהמה וכו' בהמה אלא כל בהמה - וכבר כתוב הראש יוסף ז"ל בסוגי' שם, דל"מ דלא הותר ב"ט שי בשחיטת אמו רק מות, לא ילי' מבהמה בהמה רק מכל בבהמה, אבל חכמים דילפו שליל ב"ט שי דיקא מבהמה בהמה, דאפילו ב"ט שי שהוא בהמה שלמה ויש לה שחיטת עצמה, דד' סמנים אכשר בה רחמנא אפ"ה תאכלו ע"י שחיטת אמו - ומעטה הרי שלך לפניך דבקרה דפ' שミニ שנאמר עוד במדבר, דעתך לא נקטו על שחיטת חולין ולא הותר להם אסור אבמה'ח לא ע"י נחירה ולא ע"י שחיטתה, לא רבתה התורה היתר לשילל רק ע"י כל בהמה, ורק ב"ט מת או ב"ח דזוהה כמות, אבל בט"ח לא, כדי לולד להיות כמי, ובאו הלא בmittah תל"י מלת', ואיך נתיר ב"ט שי שהורש בשדה - אבל במשנה תורה בפ' ראה אחר שנטטו על שחיטת חולין, והתחדשה ג"כ ההלכה דהשחיטה מתורת מיד, גם איסור אבמה'ח, נתוסף גם היתר שליל בט"ח, ולכן כתיב כאן, כל בהמה בהמה תאכלו, וזאת דעת החכמים דס"ל קר"ע וכחכמתא, אבל ר"מ דס"ל קר"ש לא מדייק האי בהמה בהמה רק כל בהמה, ואני מרבה רק ב"ט מת והבן הדבר כי הוא עמוק ואמת לאמתה של תורה.

והנה כבר כתבתי עייר הראשון, כי לר"ע שיעור השחיטה ב' בהמה ואחד בעוף הוא ג"כ נתחדש בהלה כשןכנסו לארץ, כאשר העיד רב' דכאשר צויתיך קאי על השיעור וע"כ דלית לי' כהני דרישות שלפנינו מזאת תורה השחיטה והעוף ומאות ראשו שכבר הווז או ממה שהteil הכתוב עופ בין בהמה ודגים מבואר בראש השוחט מושום דhani תנאים כרי"ש ס"ל ול"ל כאשר צויתיך דאיתא על הללמ"ס אלא כאשר צויתיך בקדשים וא' כר' אלבא דר"ע דבעה האי כאשר צויתיך על ההלכה שיעור השחיטה בהמה ובעוף ע"כ דבמדבר גם בקדשים לא הי' שיעור ב' סימנים מעקב. והדבר נכון ומובן אליו דכיוו דבמדבר עדין לא הייתה השחיטה מתורת מיד רק לאחר מיתה שע"י שחיטה והוא עכ"פ תוך מעיל"ע כאשר בארנו א' כר' שיעור למאי עמי, דאם באמות מותה בפ' סימנים מהמת ריבוי הוצאות הדם נמי שפיר דמיי ורק עתה שנטה השחיטה ההלכה דהשחיטה מתורת מיד בעין לעומת זאת מעשה גמורה המיתה ע"פ רוב בשעה מועטות. - ורק עכ"פ הקדמה זו נבון דעת ר"ע במשנה דף ל"ב דסובר לפני חזרה בשחתת את הושט ופסק את הגרגרת או להיפך או שחת אחיד מהם והמתין לה עד שמתה דמחיי האי שחיטה סימן אחד לטהר מידי נבלה ואינה אלא טרפה (ר"ל אסורה באכילה) וממי כחכם יודע פשר דבר זה ומה סבר ר"ע לפני חזרה וקיבלה ההלכה מר' ישבע שכל פסול בשחיטה נבלה, ועיין במחר"ס לובלין שהרגיש ג"כ בפלא זה ולא העלה דבר - לכאורה' עלה במחשבה לפני דר"ע דס"ל דהטור נחירה במדבר הרי דנחירה הייתה מטהרת מידי נבלה וניהו דשנכנסו לארץ נקטו על הנחירה מכל וכל שלא טהר מידי ישבע נקט סימן אחד בשחיטה וסימן אחד בפסק שניות או שחתת דר' נבלה ומילא דר"ע גם בפסק שניות ה' מטהר ולבוטה אל' ממה שזה דוחק גדול נפרק ממה נקט במתניתין או שחתת סימן אחד אלאandi דגס לר"ע עכ"פ סימן אחד בשחיטה בעי אבל

ר"ע קודם חזורה, ניהו דאför שנצטו על האביצה הנחירה גם נבללה, מקרה דלי"ת כל נבללה דקי על הנחירה ושהיתה פסולה, מ"מ לגבי שיעור השחיטה של ב' סימנים בהמה, שלא היה נהוג במידבר גם בקדושים. ועתה מתחדש בהלכה, לא אתה הлечה זו אלא לעניין אכילה, כי הקרא דזובחת ואכלת אתה לפרש, אבל לגבי טומאת נבללה כל שנשחט סימן אחד בכתירות, ומות מכח האי שהחיטה תוך מעלה עכ"פ, נתורה מטומאת נבללה כי הלאו דלי"ת כל נבללה לא קאי אלא על נחרית ב' הסימנים, עד שהחיזרו ר' ישבע בשם ר' ירושע שהיה לו קבלה, דהлечה זו דבעי ב' סימנים, קאי גם לפירוש הלאו נבללה, ולא רק עשה דזובחת.

ובא ואראך איך מוכרכה הדבר מלשון המשנה עצמה דקתוין שחת את הושט ופסק וכו', או שחת אחד מהם והמתין לה עד שמתה. הנה האי והמתין לה עד שמתה הוא לכוארה שפת יתר למורי, דPsiṭṭia דرك לאחר מיתה מצי מסטמא משום נבללה, דהא משנה מפורשת היא בריש העור והרוטב, דאפילו שחת ב' סימנים בטמאה אינה מטמאת טומאת נבלות כ"ז שהיא חייה, ומקרה מלא דבר הכתוב כי ימות מן הבהמה, עיין לקמן ל"ז ע"א, וכן כתני בפרק קמא שחיתות נכרוי נבללה ומתמא במשא, ולא כתני אחר מיתה דהאי והמתין לה ודאי אין לו פירוש, והולל ומיתה אם רצח לשול מטמא, משום דקסמק על מה דקתוין בהעור והרוטב. ולא עוד אלא נטעה דטמא מחיים. אבל לפפי העצינו דבר גדול ממשמעינו באזה דכוין דכל עצימות סברת ר"ע לטהר בסימן אחד הוא משום דבשחיטה במידבר וכן בנחירה לא היה השיעור מעכב, כיון דבmittah תלוי, ממילא נצמה מזה,adam אחר השחיטה או הנחירה קודם יציאת דם הנפש, היה הרוגה בהכאה דלא שייכא למשעה השחיטה ונחירה, אינה נתרת אלא נבללה תחשב כמש"כ למלטה, דומו מעתה אם נאמר דआ"ג דנתחודה ההלכה דבעינן שחיטה דבר הנביא אבל שכח דלי"ע דחוית הנחירה במידבר, ע"כ מהאי היקשא על הנחירה לפניו דבסי"י אחד סגי לי' בין בבהמה ובין בעף, ומה לי באכילה ומה לי בטומאה, כי ב' סימנים בבהמה הוא ההלכה שנתחודה בכניותם לארץ במשנה תורה לר"ע וכרב, ע"כ דלית לי' גם בקדשים דרש דלעיל דמנין לרבות את הראש שכבר הוויז, אשר מושם לפפי הני תנאים דקדשים בעינן ב' סימנים, דאי אית ל"י למה לי הללמי"ס על ב' סימנים בבהמה, כיון דכבר נצטו על ב' סימנים בקדשים, ואי דأتא בחולין דבעי נמי ב' סימנים, שלא נטעה לאמר נרו דצטו על הוביחה בחולין, איינו אלא לגבי איסור נחירה דעד עתה הותר להם הדרשה והעוקר, ומעטה בעינן זביחה במשיכה, אבל עדיין בסימן אחד סגי כמו בנחירה, דע"כ פשיטה דפטור, דהא אין ראי לבא לפניהם.

ועפ"י אלה הדברים תראה איך פלוגתת ר"מ וחכמים במשנה דלקמן דף ע"ד ע"א במצבה ב"ט כי אין ניתר בשחיטה אמו או לא תלוי ג"כ בפלוגתת ר"ע ור"יש, דבר כתבתי לך בעיקר הראשון דר"מ דאית ל"י נוטן טעם לפגמים אסור ע"כ דכרי"ש ס"ל, דליך עשה בזביחה רך תיקון נבללה וממילא דהשחיטה אינה מתרת מיד, אלא לאחר מיתה שע"י שחיטה. וכך ב"ט כי א"א להיות ניתר בשחיטה אמו, כדי לולד להיות אמרנו, והאי ולד לעולם לא ימות מעלה, וגם הוא בגין זורקת הדם והקטר אימורים ביומו א"כ כל שמות ע"י זביחת הסימנים או אפילו סימן אחד הרי מתכשר. ואל יפלא הדבר בעיניך דהרי בנחירה ודאי כן היה דלא ניתן שיעור סימן א' או ב' כיון דבmittah תליא מلتא, וא"כ בשחיטה נמי כן היה וסימן אחד עכ"פ בעי, דושחתו היינו ומשך לא שיק עלי נקב בעמא דלא בעי משיכת הסcin, והרי בפירוש רבי דהלהכה זו א' בעוף וב' בבהמה נתחודה בציוי דשחיתת חולין, ولكن סבר

הנוטה למorte ומספרסת, אינה ראוי לאדם הנברא בצלם אלקים, רק לכלב, אבל האי נבללה שנטנבללה בשחיטה שפיר ראוי לנכרי, ואפילו לגר שאותה מצוה להחיתו. הוצאה לנו מכל זה דלי"ע נמי ע"כ איכא לאו דنبלה על הנחירה או שחיטה פסולה שהיא נחירה ולקמן דף י"ז ע"א הארכתי לפרש דברי ר' רימני ביומא ל"ז עכ"ב דקאמר דר"ע וריש"ג קמפלאי בלאו דنبלה, דלריש"ג לאו לאו מעליה הוא, ולר"ע לאו מעליה הוא. ופרשטי נגד ר"ש"י ותוס' ז"ל דהכונה, כיון דהאי לאו ע"כ עלبشر נחירה או פסול שחיטה קאי, והאי לאו נתחודה ע"י עשה דזובחת, וס"ל לריש"ג דין לוקין על לאו צזה, ולר"ע לוקין כיון דס"כ נאסר בלאו. וכן א"א לא אמר דר"ע קודם חזרה הוה ס"ל דליך באבר שחרה ורק עשה דזובחת, ולא עוד אלא דמסתבר לאמר דכל שיטת ר"ע בקרא דזובחת כאשר צויתין דאתא לחדש זביחה בחולין נצמחה מכח הקרא דלא תאכל כל נבללה דעתקsha לו, איך אפשר דבמשפטים מהיר רחמנא על הטרפה, ובפ' ראה על הנבללה ועיין רמב"ן ז"ל Uh"ת ריש פ' דברים, דכל מצות שנוטספו במת' ולא נזכיר בד' ספרים, או שלא נהגו בהם עד שנכנסו לארץ, או דלא שכיח, ובלאו דنبלה א"א לא אמר שום טעם למה הניחו עד מ"ת, ועוד איך יצוחה ליתן מטה מאליה לגר וכברי, דבר שהוא סכנה גדולה ועיין גדור ע"פ נמוסי בגין כל אומה ולשון ובלאה ע"כ הקרא דטרפה כולל גם הנבללה כנ"ל. וכן לא מצא ר"ע מנוס אחר אלא לאמר דעתחודה הלאו הזה ע"י ציווי הזביחה, על הנחירה להשוויה נבללה, ומעתה לא נדע מה עלה על דעת ר"ע לאמר בסימן אחד בשחיטה סגי לטהר מיידי ונראיתי להגאון מהרש"ש ז"ל בהגחותיו על הש"ס דעתגד ג"כ בחומרא זו, וככתב דיל' בטעמו דר"ע דנפקא לי' בהקשיא דזאת תורת הבהמה והעוף, דעיקרו לעניין טומאה כפרשי' שם, דומה עוף יוצא מידי טומאה בסימן אחד, אף בהמה כן עכ"ל. ויפה דבר הנביא אבל שכח דלי"ע דחוית הנחירה במידבר, ע"כ מהאי היקשא על הנחירה לפניו דבסי"י אחד סגי לי' בין בבהמה ובין בעף, ומה לי באכילה ומה לי בטומאה, כי ב' סימנים בבהמה הוא ההלכה שנתחודה בכניותם לארץ במשנה תורה לר"ע וכרב, ע"כ דלית לי' גם בקדשים דרש דלעיל דמנין לרבות את הראש שכבר הוויז, אשר מושם לפפי הני תנאים דקדשים בעינן ב' סימנים, דאי אית ל"י למה לי הללמי"ס על ב' סימנים בבהמה, כיון דכבר נצטו על ב' סימנים בקדשים, ואי דأتא בחולין דבעי נמי ב' סימנים, שלא נטעה לאמר נרו דצטו על הוביחה בחולין, איינו אלא לגבי איסור נחירה דעד עתה הותר להם הדרשה והעוקר, ומעטה בעינן זביחה במשיכה, אבל עדיין בסימן אחד סגי כמו בנחירה, דע"כ פשיטה דפטור, דהא אין ראי לבא לפניהם.

ולכן אין לנו מנוס אחר לאמר, דלי"ע לא היה לו יפותא על שני סימנים בקדשים, ולא היה מן הצורך ליתן שיעור, כיון דבעינן מיתה שע"י זביחת הסימנים, ותווך מעלה עכ"פ כמו שביארנו לעמלה, וגם הוא בגין זורקת הדם והקטר אימורים ביומו א"כ כל שמות ע"י זביחת הסימנים או אפילו סימן אחד הרי מתכשר. ואל יפלא הדבר בעיניך דהרי בנחירה ודאי כן היה דלא ניתן שיעור סימן א' או ב' כיון דבmittah תליא מلتא, וא"כ בשחיטה נמי כן היה וסימן אחד עכ"פ בעי, דושחתו היינו ומשך לא שיק עלי נקב בעמא דלא בעי משיכת הסcin, והרי בפירוש רבי דהלהכה זו א' בעוף וב' בבהמה נתחודה בציוי דשחיתת חולין, וכן סבר

פתחה

בריש הלכות שחיטה אע"פ שפסק הרב דכל הלל מ"ס הם ומקרה דזבוחת כאשר צויתך, מ"מ כתוב עמוק בשחיטה מהקיים דכי יצד ציד חיה ועוף דשיפיכת דם עופר כדם חיה, ולעיל בעיקר הקודם הארכתי להוכיח זאת דלא על ההלכה קסמרק רב לחייב עופר בשחיטה מוח"ת עי"ש. אבל האמת הוא כי, אליבא דר' ישמיעאל והתנאים דס"ל כוותי איזל הסוגי' דריש השוחט, ולדידחו באמת גיסטרא פסול משום דברען מיתה עי' שחיטה אבל אכן קר"ע ס"ל דכנכנו לארץ נצטו על שחיטת חולין ואז אישתרי להם מפרכסת נגד יצח"ר ר' ומילא גם גיסטרא אישתרי וזה את לפ"ד האמת לאמתנו והניחוי לי מקום להתגדר בו ודוק'.

עיקר ג' שחיטה שאינה ראוי'

בשחיטה שאינה ראוי' כגון שחוטת את הטרפה או שחוט חולין בעירה או לע"ז וכדומה באופן שאין הנחתת ראוי לאכילה מצד איו' אישור שבו, פליגו בה תנאי, ר'ם ור'ש איז שמה שחיטה או לא. ונפ"מ לענין אוא"ב ולענין כס"ד מבואר לקמן דף פ"ה, אבל אמרו שם דלא לכל אמר ר'ם שחיטה שאינה ראוייה שמה שחיטה, דמודה ר'ם שאין מתיירח שחיטה טרפה את ב"ט כי הנמצוא בהמה (דהיינו רבי אליבא דר"מ) ולא לכל אמר ר'ש ששא"ר לא שמה שחיטה דמודה ר'ש דמתהרת מיד נבלה עי"ש בגמרה.

והנה הגם דפרש שם בגמרה, דר'ם יליף משוחטי חז' דשא"ר שמה שחיטה, ור'ש יליף מטבח טבח והכן דלא שמה שחיטה, כבר כתבתי לך כמה פעמים דכל גדול הוא, דדרשות ולפנותוгалו שאין הכרח גמו, דהלא איכא למייר גם להיפק אינן אלא אסמכתאות ועיקר הדין או שידעו מקבלה ישנה איש מפי איש שכן הוא, או שמקח הסברא דנו כן ולכך יש לעניין, דבשלמא סברת ר'ם מבוננת, דכיוון דעתך השחיטה אין בין שום חסרו, רק מצד אחר איכא כמו טרפה או חולין בעירה, למה לא יקרה שחיטה לגבי אוא"ב ושאר מיל', ומהיכי תיתי למימר דלא עבר אלו דואא"ב לא תשחטו או בגב ובתח מושם דאית ב' איסור מצד אחר. אבל טעמא דר'ש דלש"ש צריכא עיינה הרבה ומיאמין לשימושו לאמר דמשום דכתיב גביACHI יוסף וטבח טבח והכן גזה"כ הוא דושא"ר לאכילה, לאו שמשחיטה עליה ופטור משום אוא"ב וכסה"ד וכדומה.

אבל עשה איזנק' כאפרכסת ושמע דעתמא דר'ש הוא, משום דס"ל דכל שחיטה הרואוי לאכילה, אית בה מצוה כדכתיב וובהת ואכלת כאשר צויתך, וכאשר כתוב הרמב"ם ז"ל בריש הלכות שחיטה, מצות עשה שישחות מי שיריצה לאכול בשר בהמה חיה ועוף. ואח"כ יאכל וכו' ורק כשחשחיטה מצואה אז התיריה התורה לאכול מיד וכנגנד יצח"ר כאשר הארכנו בזה למעלה, והוא זאת עיין שאמרו חז'יל דכל שנעשה מצותו אין מועלין בו ה"ג, כל שנשחט ונעשה מצותו והותר לאכול ממנו מידי, ולית ב' אבמה"ח, אבל בשוחט את הטרפה וכדומה דאין כאן מצוה לאבות דין לצרוך אכילה, הוה'ai שחיטה כנירה במדבר דלא הותר על ידה איסור אבמה"ח, והא דאיינו מטמא עתה כנירה משום דעת זה איתן קרא מיוחד, דשוחט את הטרפה איינו מטמא, דכי ימות מן בהמה כתיב, מקצת בהמה מטמא ומקטת איינו מטמא, וז טרפה שחיטה, מבואר בשמעתין ע"ד ע"א. ודוקא לענין טומאת נבלות מהני האי שחיטה, אבל להתריך איסור אבמה"ח לא. וזה דלא כדעת הtos' שבת ק"ו ע"א ד"ה חז' מחובל ומבער ויתר הרשותים ז"ל שנמשנו אחריהם. עיין יוז"ד סימן כ"ז. ומה עשה כי אהבת האמת דוחקני שלא לכבות נבאותי אף אם הוא נגד דעת הרשותים, ודבר זה מוכרכה מכמה סוגיות הש"ס ומtopic פסקי הרמב"ם ז"ל כאשר

הנחריה, ולצotta על השחיטה בחולין, ועל אחד בעופר ושנים בבהמה, אשרתי גם מפרכסת בקרוא דכל אות נפש תאלך בשר, והוא היתר מדויק נגד יצח"ר כמו יפת תואר, ומילא למ"ד אין שחיטה לעופר מה"ת. באמת לא הותר מפרכסת בעוף. והפלתי סימן כ"ז תמה דלא לשתמייט תנא למימר בעופר מפרכסת אסורה, וכי שהראתיך גם בהמה היתר מפרכסת לאו ד"ה הוא. וה"ה לעשות גיסטרא אחר השחיטה אסור להני תנאים, ועיין פשחים י"ט ע"א דרצה להוכיח דלית לי לר"ע רביעי בתרומה וחמשי בקודש, שלא לשתמייט תנא וכו', ופרק אי הכי ניקום ונסמך. ועיין בראש"ש בפיו"כ סימן י"ד, שהביא בשם מהר"ס דס"ל אין שחיטה לעופר מה"ת, וכן בתשי' בשימים ראש המיחוסת להרא"ש סימן ק"ז הביא שם הר"ר ישע' שפסק אין שחיטה לעופר מה"ת, והגמ' דשיטה זו יחידית הוא, דROAD דROAD דPOSEKIM ס"ל יש שחיטה לעופר מה"ת, אבל עכ"פ להקל להוכיח על ראי העוף כשווהה למות, שמשתיר הרמ"א ז"ל בז"ד סימן כ"ג. אני חוכך בזה הרבה, וגם בבהמה לפי מה שחשש הרמ"א בסימן כ"ד על שיטת הרא"ב" דלא לשוו' גיסטרא, וכאשר בארנו שיטה זו מדין שחיטה קאtiny עליה דהסוגי' דריש השוחט אליבא דרי"ש ושאר תנאים דעמי/al, דלית לנו הא דרבבי דדרש מכשר צויתך דأتא על שחיטת חולין, עד דמסיק לבסוף להא דרבבי, וכלל הני תנאים באמתו נתמעט גיסטראמושחת ולא הותר כשנכנו לארץ, ולא מטעם הבלתי דם באברים עיין ט"ז סכ"ד סק"ב ובראש יוסף ר"פ השוחט) כי קשה הדבר מאד דמשום הבלתי דם באברים נגעו בה, כיון דקרו דושחט ודאי ממצע גיסטרא. ולפע"ד ברור ממש"כ דהאי קרא דושחט ודאי ממצע גיסטרא מצד שחיטה עצמה, אלא דלר"ע דהלא כוותי' אשתרי מקרא דכללוות נפש תאלך בשר, ומאן דראתיך כוותי' אשתרי מקרא דפליגי אר"ע ובפרט דגס לר"ע לאו היתר גמור הוא דמקרי בשר תמותות שחיטות, והותר מדויק כיפ"ת, ודאי דיפה עשויה להחמיר בה, וא"כ מכ"ש בעופר דאייכא גם אליבא דר"ע מאן דאמר, אין שחיטה לעופר מה"ת ואיכא מאן דפסק כוותי' דאיין להתריך בפשיטות להמית העוף אחר שחיטה. ומש"כ הפלתי ז"ל דיל' עיין שכטבו התוס' יבמות לענין עד אחד בעדות אשא. דבר דבר הדומה יש כה ביד חכמים לעקור דבר מה"ת אף בקו"ע וא"כ כשתקנו שחיטה בעופר התירו מפרכסת, ותמהני על פה קדוש איך יאמר דבר זה. דההם היינו טעמא דמשום תק"ע סמכו על אשיה דיקא ומינסבא, ומונז חומר שחומרת עליה בסופה הקלת בתחלת מכך הכרח אבל כאן מה ראו על כהה להתריך מפרכסת או להחות על ראה דבר דאית ב' מה"ת משום נבלה או אבמה"ח, בלי שום הכרח לעקור דבר זה, והדבר צע"ג לדעתו וה' יאיר עני.

אחר כתבי כ"ז ראייתי קדוש א' מדבר בענין זה והוא הגה"ק בעל השיב משה בתשי' כ"ג ושם ביאר בארכיות גדול לדלדעת רשי"ו ורב"י ז"ל מדין שחיטה גיסטרא פסולה, אלא כדי לישב שיטה זו שלא תהי' נפרכת מכמה מקומות בש"ס, חידש לו דאן דרבבי ס"ל דשחיתת עופר מהללמ"ס ידיעין, והקרא לא דיבר אלא משחיתת בקר וצאן, אין לנו קרא על פסול גיסטרא אלא בהמה ולא בעופר, ובזה מושבים כל הקושיות על שיטות רשי"ז ז"ל עי"ש שמוקלט דבר זה אף שלא נזכר בשום פוסק, כי מקום הניחו לו להתגדר בו. הנה יפה כתוב דכל מי שיש לו עיניים לראות ולבד להבין ידע, דכל ההתחכחות בדברי רשי"ז דלאו פסול שחיטה קאמר הוא על חנס, אלא דמה שהמוציא הגה"ק ז"ל לחלק בזה בין לומר הוא זר, לא בלבד מפני דוחק העני בעצמו, אלא דחלילה לנו לומר דאי לנו שחיטה לעוף אלא מההלה, דاز' ה' עופר שנפסל בשחיטה אין בו מלוקות כלל ההלכה שאין לוקין עליון. והרי תראה דרmb"ס

של אחד כמושו שבתירוץ בתרא, הוא דאוריתא לפיכך אתיירוץ קמא דאיתיך בעוף קאי, מפרש עבד רבנן הרחקה ומפרש טעם הרחקה, אבל אתיירוץ בתרא דקאי על רובו של אחד כמושו, לא פירש מידי, ע"כ משום דס"ל דהא מדאוריתא בעין לכתה סימן שלם, וכן הבין הרא"ש ז"ל לפרש דעת הר"ף ז"ל, דפסק קלשנא בתרא ולא כקמא משום דהני חרי לישנא בדרבן פלייגי.

ושיטה זו היא מחויסת הבנה לממי, לא בלבד שהוא דוחק גדול לומר דמשום דלא אתו למייעב רובא חד עבדו הרחקה שישוחט לכתה ב' סימנים, דהא לפי דעת רשי ז"ל ע"כ מודה לך ל"ב דלכתה בעין שלם דהרי בחדי תנן במתניתן אחד בעוף ושנים בבהמה, ולדעת רשי הוא מה"ת הרי כבר עשו הרחקה שלא ליעבד פחות מרוב, וכמ"ש אי גם זאת דרבנן אך עשו בעוף הרחקה להרחקה, ובפרט דלרי דקיל' כוותי דבעין בעוף שחיטה ורידין דאייא הרחקה טובא לשוחוט שחיטה שלמה. למה לי הרחקהcoli האי, אלא דקשה אלישנא קמא כיון דאליז ומודה דרובו של אחד כמויו רך בדיעבד, ושפיר מצי קאי לישנא דדיעבד במתניתן האיא, למה ימציא לא צורך דבעי ב' סימנים בעוף משום דבר שאין זכר בעינן איסור אכילת נבליה, אבל אבמה"ח אכן שמספרצת שחיטה פסולת ונבליה תרי מייל נינה, כאשר נברא אי"ה בעקרים הבאים דרך אחר שחרז ר"ע והודה לר' ישוב, בכל מקום דקANTI שחיטה פסולת היינו נבליה, אבל קודם חורה לא, וכל המשניות דמקilton נסתמו אליבא דר"ע קודם חורה, لكن שפיר קANTI שחיטה פסולת ע"פ דין בה משום נבליה. אבל אי גם איסור אבמה"ח לא הוה לא מצוי למתיini כלל האי לשנה שחיטה פסולת. זה ברור ואמתה לאמותה של תורה.

ולפ"ז ר"מ ור"ש לשיטתייו פלייגי בששא"ר דבר כtabno דל"מ דס"ל קר' ישמיעאל גם בשחיטה הגונה לא אשטר איסור אבמה"ח דהרי אין בשחיטה מצוחה כל רק תיקון כמו נהירה לר"ע וא"כ מה בין שחיטה ראי' לאנה ראי' דמה אכפת לו שדבר אחר גורם לה איסור באכילה אבל לר"ש דכר"ע ס"ל מצוחה איכא באזיחת חולין שנתחדשה כשנכנס לארץ וגס זאת נתחדש דשחיטה מתרת מיד קודם שתצא נשפה א"כ בששא"ר דלית בה מצוחה, ולית בה היתר זה להוציא מיד אבמה"ח, ס"ל דלא שיש אע"פ דמצחלה מן נבלות, כאשר גلتה התורה בשוחט את הטרפה דשחיטה מידי נבליה, אבל איסור אבמה"ח אית בה, ומש"ה מסחרר ל"י לר"ש דבמוקם דבעין שחיטה, שחיטה שאינה ראי' לא מקרי שחיטה, כיון דין מתרת איסור אבמה"ח.

והנה רבנו הקדוש נראין לו דברי ר"מ באוא"ב ודבוריו של ר"ש בכשה"ד מבואר בגמרא פ"ה ע"א, הר' דיסובר קר"מ בסברתו, ורק בכשה"ד ס"ל קר"ש מדכתיב אשר יכל, ולפי העצתיינו לכוארה תומו, דהרי רבוי קר"ע ס"ל, וכאשר בארנו בארכוה בעיקר א'. ולדיידי השחיטה מתרת מיד גם אבמה"ח, ושחיטת טרפה אינה מתרת מיד דלאו מצוחה היא, ולמה הי' על ששא"ר שם שחיטה אבל באמות לק"מ דנראין דבריו של ר"מ לרבי באוא"ב דקאמר בגמרא, היינו דינו ולא טumo כאשר תראה בבאור הסוגי' שם באריכות עיי"ש היטב.

עיקר ד' שיעור השחיטה בבהמה ובעוף

בריש השוחט תנן השוחט אחד בעוף ושנים בבהמה שחיטהו כשרה, ורובו של אחד כמושו, ומפרש בגמרא דלשון דיעבד דנקט התנא או משום אחד בעוף דלכתה שעין כולו, והנה יש ג' שיטות:

א) **שיטה** רשי ז"ל דהא דבעי ב' סימנים בעוף לכתה לתירוץ קמא הוא רך הרחקה דרבנן, דחששו דלמא לא ATI למייעב רובו דחד, אבל הא דלכתה בעין שלם ורך בדיעבד רובי

ב) **שיטה** הר"ר אושעיא שבתוס' ל�מן לי ע"ב ד"ה החליד דמשיטו שם נצחה דס"ל דרוב הסימן הוא השיעור שחיטה לכתה hon בעוף והן בבהמה כי מדאוריתא אין חילוק בין לכתה דלייעבד דהוא ז"ל מפרש האבעי דשחטה במעטות סימנים Mai דקאי אשוחט בסכך שניין חד ושווה בחתיכת מעוט בתרא של סימן הראשון בבהמה וקמסתפק דכיוון דבר חתק רבו הוה כנחתך כלו ומה שמוליך ומביא באוטו מעוט בתרא הוה כחותך ביד או ברגל והוא שהי' בשחיטה בין סימן לסימן. מtopic דברי מוכחה דס"ל דמה"ת שעור דלכתה הוא ברוב ורך מדרבן משום הרחקה בעין כלו וא"כ הוה האי שחיטה מעוט בתרא כחותך ביד וברגל דאי מיה"ת בעין סימן שלם לכתה איך יעלה על הדעת דכל זמן שעוסק בשחיטה הסימן שהוא מוחיב לשחטו מה"ת כלו ולא רובי בלבד שהי' בו משום שהי' וכחותך ביד או ברגל.

ולהא^י שיטה ג' כ' קשין קושיות הנ"ל ועוד יותר דכיוון דגס הא דבעין סימן שלם הוא מצד הרחקה דרבנן איך עשו בעוף עוד הרחקה להרחקה לישנא קמא אם לא שנאמר דל"ק באמת הא דבעין סימן שלם הוא דאוריתא ולפ"ז פלייגי הני תרתי לישנא בדאורייתא והאי דקמבעי' בהחליד או בשעה במעטות סימנים קמסתפק בהאי דינא אי סימן שלם בעין מה"ת או רך מדרבן.

ג) **שיטה** השלישית והיא המחויסת היא שיטת הרמב"ם ז"ל דס"ל דהכל מדאוריתא אמר דבעין לכתה סימנים שלמים וכם בעוף שניים מה"ת דכן כתוב מפורש בפ"א מה"ש הלכ' ט' ז"ל, וכמה שיעור השחיטה ב' סימנים שהם הקנה והושט השחיטה המעלוה שיחתכו שניים בין בבהמה ובין בעוף ולזה יתכוון השוחט וכי עכ"ל. וכן הוא דעת הר"ף ז"ל לפי גרשטינו עיי' בראש' ריש פרק השוחט. והני תרתי לישנא לא פלייגי כלל אלא דשני דיעבד קANTI במתניתן א' בעוף ורובו של אחד כמושו וע"ז كما אמר בעל מסדר

פתחה

בביהס"ת אם נאמר דמ"מ איכא מצוה לכתלה שיבא מים גם בביבס"ת, הרי יהי' זאת מצוה בפני עצמה, גם בל' תכלתה לטהר הטמא, וזה א"א דהאי ביאת מים יהי' כמו טהור הבא במים דין בו מצוה, משא"כ בחילצה ובכורים. דעתך מוצות נינהו, דייצא בלי קריאה ונאמרה הקריאה רק למצוה. ולפי"ז נתקשה הגאון שליט"א איך מצי הרמב"ם לחוק על האיסברא מבורתה, שאפלו היא מצוה אינה מצוה בעצם עשייתה, אלא כמו דעתה אתה לטהר הטמא השחיטה אתה ג"כ לטהר ולהזכיר הבע"ה, וכיון בשחיתות רוב ובუוף בסימן אחד כבר טהור וכשר מאכילה, מה מוסיף תח' המעוות הנשאר שנאמר דמלצזה לכתלה יחתך עוד.

וחכם אחד חוראה לי, Tosfot קידושין י"ג ע"א ד"ה האשה דשם בקרובן يولדת דאגנה אלא להתר בetroit קדשים וביאת מקדש דcen מבואר בשבועות ח' ע"א ذكرבנות דילידת ודמצורע כלו באין לטהר ולא לכפר עיי"ש ברשי" ותוס', ומ"מ איכא בהו לכתלה ודיעבד וכמש"כ התוס' קידושין הניל' והשבתי לו דלק"מ, דשאני קרבנות דבעלמא מצוה איכא בהabantן לכון גם בנהני דבאן להקשר ולטהר נמי אית' בהו בעשייתן מצוה שייה' יותר לרצון, והרי כמה עניינים בקדשים דאגנים אלא למצוה ולא לעכב, כמו שלא להזכיר פחות מל' יום, לשחות לכתלה בכל שרת לסוך על הקרבון, והקטרת אמורים, דכל אלו למצוה ולא לעכב נאמרו וכי נאמר ذקרבנות يولדת ומוצרע אין לדקדק בכל אלו מפני שבאים להקשר. ובס בקרבות הבאים לכפר הלא איכא סברת התוס' דכל שנטכפר בלאה' למה לי למייעבד יותר אלא ודאי ذקרבנות שאנוי דבמקום אחר מצינו שבאים למצוה, لكن בכל מקום אית' בהו מצוה חז' מתכלין, משא"כ בטבילה טמאים דלא מצינו בשום מקום מצוה לטבול אלא לטהר טמאים, וממה שמצינו בכח"ג ביהו"כ חמיש טבילות מים אין למדין, כי הוא לתוספת קדשות הימים וקדשות כה"ג אבל לטבילה עצמה אין למדום מים שהוא מצוה, וכן סברת התוס' לגבי טבילה שיריה וקיימה וקשה ממילא מ"ש שחיטה.

ומתוך חומר קושי' זו תראה, איך צדקתי בדברי שתכתבתי בעקרים הקודמים, דברמת וזכחת לר"ע מצוה היא כשרוצה לאכול, ולא רק לתקן האיסור, ואדרבה ע"י מצות זביחה שנצטו עליה בטלת הנחרה ונעשה נבלה, כי הלא דנבלת ג"כ נתחשד ע"י ציווי השחיטה וכמו שהhabati לעיל אשר מה"ט קאמר ר' ירמי' ביוםא דף לד' דלאו דנבלה אינו לאו מעלייא. נתחדש הלאו על הנחרה שהיתה עד עתה תיקון והקשר לבע"ה, ע"י מצות זביחה נתבטל האיסור ונקרה בשר נחרה נבלה, וא"כ אינו דומה לטבילה בטבילה לא היה מעולם תיקון אחר לטהר טמאים אלא ביאת מים, אבל כאן היה נחרה התקיקון, ורק ע"י מצות שחיטה בטלה. וקדמה השחיטה תחוללה להיות מצוה, ואח"כ נעשית תיקון והקשר. ובני רחימי הרב מוויה עקיבא שיחי' הביא לדברי אלו ראי' נפלאה מגمرا סוכה נ"ג ע"ב דפיגי שם ר' ריבנן אי תיקעה ותורעה אהת הוא או תרתי נינהו, וקאמר בטעמא דרבנן דאמרו תרתי נינהו מדقتיב, ובהקהל את הקהיל תתקעו ולא תריעו, וא"ס"ד תקיעה ותורעה אחת הוא, א"כ פלא מוצה עביד, ופלא לא עביד, ור"יhai לסיינה בעלמא הוא דאתא, ורבנן סיינה הוא ורחמנא שווי' מצוה. ופרש"ז ל' שמצוין להקהל בסימן זה ולא באחד עיי"ש, הרי מפורש דנינו דין אחר תכלית אחרת רק להקהל, אבל כיון דעתך למייעבד סימן אחר להשיג האיסכילת ורחמנא קפיד דוקא אהאי סיינה מכל דעתך איכא בדבר, וא"כ הכא בשחיטה ממש דומה לה דחתם, והרי היה עד שנכנסו לארץ תיקון אחר דהינו נחרה, ורחמנא קפיד דוקא אשחיטה ע"כ משום דאיכא מצוה בדבר, ולגודל המצוה אסורה התורה הנחרה שהיתה התקיקון

הש"ס דמתניתין נקט לשון דיעבד או משום אחד בעוף או משום רשא"ב.

וג' שיטות אלו פלגי בהבנת דברי רב בברייתא דדרש כאשר צויתך מלמד שנצטו משה על הושט ועל הקנה ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בהמה דהרבנן ז"ל ורש"ז "ל מפרשיהם הא דנצטו על הושט ועל הקנה הינו לכתלה צריך לשחות قول' ועל רוב אחד בעוף ורוב ב' בהמה הינו דיעבד אלא דרש"י הא דעל הושט ועל הקנה קאי אbehame דכל שנים ובუוף כל אחד וזה דוחק דהו"ל לפרש פל שנים בהמה ועל אחד בעוף אבל לרמב"ם הפירוש מרווח דין חילוק בלכתלה בין עוף לבהמה ובין דק' ציד היה או עוף ע"כ דשווין הוא עכ"פ בשחיטה ולכתלה, ולא פסק מהני תנאי דילוף עוף מהיקשא דזאת תורה בהמה והעוף או ממה דהטייל הכתוב עוף בין בהמה לדגים דלהני הרי יצא מפורש דעוף בסימן אחד לכתלה סgi משום דהני תנאי כולהו אליבא דר' ישמעאל אשר בارتוי לעיל, ואנו אין לנו אלא קרבי אליבא דר'יע, דכאשר צויתיך מלמד וכו', והאי הלכה הכוי מתפרשת ולכתלה בעין ב' סימנים שלמים בין בהמה ובין בעוף.

אבל לדעת הר"ר אושעיא ומדאוריתא אף לכתלה לא בעין רק רוב אחד בעוף ורוב שנים בהמה, האילכה דקאמר רב' הכי מתפרשת, שנצטו משה על הושט ועל הקנה דהינו מקום השחיטה, ולא פוקי בלבד או זנבו ואזנו כדפרק בגמרא ריש השוחט, ועל השיעור כמה צריך לחותך ולשוחט בהם מפרשת הלהכה רוב אחד בעוף ורוב שנים בהמה, והוא עכ"פ שיעור דלכתלה.

והנה באמת האי בעין לכתלה כל הסימן או רק רוב תלוי בפלוגתת ר' ישמעאל ור'יע. דבאמת בדאוריתא לא מצינו חילוק בין לכתלה לדיעבד באיסורא, אבל במצוות הלא כמו וכמה דברים נאמרו למצוה לכתלה ולא לעכב הן בקדשים והן בחולין כמו קריאה בחילצה, ואגד דלולב דנאמרו לכתלה ולא לעכב, וכן לר"ע דכאשר צויתיך למצוה נאמר ולא לתיקון הלאו, ושללא כריבצ"א בתוס' שבעות כ"ד, וכאשר הארנו זהה בעקרים הקודמים, שפיר י"ל דמלצזה לכתלה בעין שני סימנים וגם שלמים, אבל לא לעכב דידייעבך דסגי בروب ובუוף בסימן אחד, אבל לר"ע דאין בשחיטה שום מצוה רק תיקון האיסור, לא שייך לחלק בין לכתלה לדיעבד. והרמב"ם ז"ל הלא מפורש אומר בראש ההלכתא, דמצות עשה לשוחט מי שיריצה לאכול בשר והוא קר"ע ורב' דמפרש אליבי' כאשר צויתיך דהלהכה אתה למצזה לכתלה על ב' סימנים שלמים הן בהמה והן בעוף.

אליא דהגן האמתי בעל אור שמח על הרמב"ם שליט"א עורנו דבמצוה שאין אלא הכספי איסור אף למצזה מקרין מ"מ לא שייך בה לכתלה ודיעבד מדאורייתא כמו באיסור דכל מה ליחסו עוד, אתה אלא להקשר ולתקן וכל שנטקן דבר מה לי להוסיף עוד, וסביר או המוכרכות ומוסכמת אל השכל הישר והփשוט, מבוארת בתוס' נדה דף ס"ו ע"ב ד"ה כל הרואין לבילה שהקשׁו שם למה לא נבעיא ביאת מים בבייס"ת לכתלה כמו דבעין בילה במנחה וקריאה תורה אלא שיטהר האדם, ואין לומר דלכתלה לבעי' הקפידה תורה לא מחייב דבכילה נמי לא בעי', ותעללה לו טבילה לעיבד דכיוון דבדייעבך טהור לכתלה נמי לא בעי', הילכך לכתלה לעיבד בילה ומקרה בכורים וחילצה מצות נינהו, הילכך לכתלה לעיבד עכ"ל וכונתם מבוארת דאע"ג דטבילה טמאים נמי מצוה היא דהרי טבילה בזמןנה מצוה וمبرכין עלייה, אבל עיקרה אתה לטהר ומש"ה בשם מצוה תקרה. וכן כל שהשיג תכלתו ונטהר בל' ביאת מים

עורף בצדואר הוא מקום השחיטה עין בחודשינו שם י"ט ע"ב ודינ' ע"י". ושהיה' וחלדה שניהם יש להם סמך בשוחט כאשר נראה ממנה דקאמר ר"ל לকמן דר' לע"א מנין לשחיטה שהיא מפורעת, שנאמר חוץ שחוות לשונה, ופוסל בשוחט כשר אבל לגבי חלדה פסקינו כוותי' אלא כרב דבב' וכו' מוקומות כשר אבל לגבי חלדה גם אנו דרשין זאת, דקראי חוץ שחוות דהוא רק גל"מ בעלמא דשחט משמע בגלו ולא בחלדה, וכן משמע מותוס' שם ל' ע"ב ד"ה החlid דחלדה פסולה ממשום דברינו שחיטה מפורעת. ובפרט דעתך פסול חלדה נראת דהוא מטעם דמסתמא לא מציא שחיט שפיר בלי דרשה או עיקור או שהי' כשתווב הסcin תחת העור, וכען שכתבו הראשונים גבי עיקור דב"ג דבשיםנים עקרים לא מציא שחוות בלי פסול ה"ג בחלדה י"ל וכן וקצת ראי' יש לה מהה לדלא נשנה בשום משנה האי פסול דחלדה רק דרך אגב הזיכרו לפולוגת ר' ישוב ור' דר' לע"ב ע"א ושם כתני בזה": שחיט את הושט ופסק את הגרגרת וכי או שהחליד הסcin תחת השני ופסקו. והנה פסק את הגרגרת דחלקה וראשונה היינו עיקור וכפרש"י שם אבל האי ופסקו דחלקה זו דהחליד את הסcin תחת השני ע"כ אין הכוונה דפסקו דרך דרשה או עיקור דא"כ הינו רשיא ולמה לי החליד א"ו דהאי ופסקו בשחיטה קאמר ומלהטה למעליה וא"כ למה נקט לשינה דמשתמע דפסק בדרשה או עיקור אי לאו להשמענו דפסול דחלדה הוא מטעמא דמסתמא א"א שלא ידרשו או עיקור או ישאה. ועיין بما שכתבתי בהזאת במסנה דר' לע"ב ע"א. ושהי' נמי נתמעט מושחת דומ"י חוץ דהוא בע"א ולא בשתי פעמים ואם נctrיך הלכה לשחיי' הוא על שיעור השהי' ולkolא לדלא תימא דאפיילו השהי' מועטות, כל דחו פסולת, ועל תשיבנוadam מץ שחוט מושען דזומיא דחוץ בעינן הר' שם ליכא השהי' כל אין זאת קושי' דא"כ תקשה נילוף דומ"י חוץ דין בו אלא הולכה דשחיטה פסולה בהולכה והבהאה דאינו דומ"י חוץ, אלא דכל כי הני קושיות לך"מ כאשר כתבת לך כמה פעמים דלעולים לא דרשוי"ל כסומה בארכבה, רק מה שמסתבר להם וראוי להכניס בקרא. ולכן בשחיטה מסתבר להם, דעתנו שחיטה הוא לכורות הימה, עד שמכוכיח מהה דשחיטה לא ע"י דרשה ועיקור שהוא זירות יתרה להmittה מהר, וגם לא להיפך להשותות בחתיכה זו יותר מדי, ע"י שישחה בין סימון לסייעו, דנינו דבלי הפסקה השחיטה מצי מוליך ומביא כל היום כלו, אין זאת פרcka לטעם הנ"ל, דכל אסור לו להפסיק בחתיכה מהו לו להוליך ולהביא יותר מכפי הצריך. ועיין بما שכתבתי על המשנה נפלח סcin והגביה דר' לע"ב ע"כ פ' בהא סקלין דאפיילו להני ג' הגרמה השהי' וחלדה לא בעין הללמ"ס. וא"כ איך פשיטה לי לש"ס לאמיר דכל הני ה' הלכות שחיטה גمراה הימה, עד שמכוכיח מהה דשחיטה מן הצוואר נמי גمرا.

אבל כאשר תדקך בפרש"י לקמן דר' ט"ו ע"א ד"ה כלחו תנינא תורה דרש"י ז"ל בעצמו הדר ב' ממה שכתב בריש השוחט, וכבר כתוב השטמי'ק בב"ק, דרש"י ז"ל היה כותב כמה מהדורות בפירושו על הש"ס, וארע כמה פעמים דבמ"א נשר פירושו של מהד"ק ובמקומות אחר תקנו דהדר ב' מני, וכן גם בעינן זה دقאנ הביא רשי"י ז"ל על דרשה משנה דר' לע"א, דשחט והתייז את הראש בבב"א שלא הוליך והביא. ופלא דהרי שם כתני דשחיתתו כשרה, אלא דתלאו באם יש כמעט צואר בסcin אשר מזין לדיק ה"א בפחות מהה שחויתו פסולה ולמה לא הביא רישא דמשנה דחתיא את הראש בבב"א דפסולה. ועל עיקור הביא משנה לע"ב ע"א דפליגי ר' ישוב ור' לע"ב בשחט את הושט ופסק את הגרגרת דהינו עיקור ולמה מניח משנה דלעיל דר' ט"ו ש"ב דשם כתני עיקר דין דעתך, דבכל שוחטין חוץ מגל קציר והמגירה מפני שהן חונקיין

עד עתה. וכך אין זה דומה לטבילה דעיקורה לטהר ולתקון, ושא לא מצינו למיר דלמה הקפידה התורה דוקא אטיבלה במים, דמי יימר דআিকা תיקון אחר בעולם להוציא הטמא מטומאתו, משא"כ בשחיטה דידיינו, מתיקון נחרה שעדי עתה. וזה ראי' נפלאה לדברינו. ולפי"ז כל זאת לר"ע דנחרה היתה מכירתה במדבר אבל ר' שמעאל דס"ל דמעולם רק שחיטה היתה מורתת ומכרשת אין בשחיטה מצוחה רק תיקון כמו בטבילה ואין בה לכתלה ודיעבד וכל שרובו של סימון כשר בדיעבד ה"ה דלא עיי לכתלה יותר מה"ת עכ"פ.

ולפסק הלכה חששו הופסיקים לכל השיטות ופסק המחבר ריש סימון כ"א קרמבל"ס דשחיטה המעליה שיחסות שניהם בין בבחמה ובין בעוף ומ"מ פסק נמי קר' אוושעא בסימון כ"ג ס"ד דהשוחט בסיכון שאין חד ונתעכוב בשיעור השהי' בשחיטת מوطוט האחדו של סימון הראשון זו פסולה. ומתמה הדרישה מובא בט"ז ר' ס"א דלמה מתייר הטור לכתלה לשוחט בסcin שאין חד כיון דפסק קרמבל"ס דלכתלה גם בעוף בעין שני סימונים מה"ת עי"ש מה שנדרך הט"ז. ובמחייב'ת של הניגאנום כאן לא חשו لكمחים, דלפי דעתם היה להם להקשות יותר דאפיילו בדיעבד פסול גם בעוף דהיכן מצאו השהי' לכתלה ולא בדיעבד, אדם צריכין לשוחט לכתלה גם בעוף שני סימונים ממילא אית ב' השהי' גם בדיעבד לפסול, כמו לרשי' בשעה ממש בمعוט בתרא כיון לצריך לכתלה לשוחט כל הסימון שובי אית ב' השהי' לפסול אף בדיעבד. אבל לקושיותם אין שום התחלתה כלל כפי מה שבארנו דהני שיטות אינם מתקיימים גם יחד לדעת הרמב"ס דבעינן מה"ת לכתלה כל הסימונים אין מקום לשחיית ר' הוועי' כנ"ל, אלא דין פסקינו הכלום אבל לא נאחז החבל בתרי ראשון, דבסיכון שאין חד בעוף כשר לד"ה, דאי לרמב"ס דבמי שחחיתת שני סימונים, אין כאן השהי' ואי להר"ר הוועי' דפוסל בשחיי' כהנ"ו מושום דהוה כחחות ביד וברג'ל, ע"כ דלא עיי לכתלה כל הסימון ולא שנים בעוף אלא מפרש הולכה דעל הושט ועל הקנה על מקום השחיטה ורוב אחד בעוף ורוב שנים בבחמה הוא השיעור דלכתלה ודוקא.

עיקר ה' פסולי שחיטה

שגור בפי בעלי התלמוד חמשה הלכות שחיטה השהי' וכו' וקראים הלכות מושום דכך נמסרו כן בהלמ"ס וכן אמרו בראש השוחט ותו שהי' וכו' מנ"ל אלא גمرا ג' גمرا. אלא דרש"י ז"ל כתוב שם דכלחו הללמ"ס לאו דוקא דיש מהן שנקתבו, כגון דרשה דהוא נתמעט מושחת דהינו ומישך מבואר בגמרה, ומש"כ רשי' כגו' משום דעיקור שהוא בסיכון פגום לדעת רשי' ז"ל נמי כתיב כמו דרשה דממoute נמי מושחת ולא וקרע ואשר תנן במשנה דלקמן חונקים, ופרש"י ז"ל שאין חותכין אלא קורען מפני הפגימות. ויש לתמונה טובא אם תרתת מהם מפורשים בקרא איך כללים יחד בהלכות שחיטה לאמר מהם רק מהלכה, הלא יש נפקותא ורבתא בזה אם הוא תושב"כ או תושב"פ ואשר תראה לפניו. אלא דאיי אומר שאם תדקך תורה דכלחו כתיבי ולא בעין שום הלכה אפילו על אחת מהן. דהנה הגמורה הרי שחיטת שלא במקום שחיטה וכחותך בידו או ברגלו הוה וכיון דין ידעין דשחיתת סימוני הצוואר בעין וכמש"כ הרמב"ז ז"ל עה"ת דשחט משמעו בלאש"ק כריתת סימוני הצוואר, ועד כמה הוא ושת וקנה. זאת לפין מלילקה דאסרה תורה ממול עורף ולא עורף, ולעומת מול

פתחה

וכל הסוגי' שם אליבא דרי"ש אלא, ולידי' ודאי הני הלכות שחייב רק הלהקה בעלמא נינחו, כי אין לשום הלהקה סמך בקרא דושחת שמתפרש מעצמו ומהיקש ידעין שיעורי שחיתות בהמה ועוף, ופשיטה דין לוקין על הלהקה צו ומכ"ש דין אמר דרוה נבלה לטמא כי הלהקה גופה לא לעניין טומאה נאמר, ולא דנבלת אצטריך לנוחר ומעker דליך שחיתה כלל - אלא אפילו לר"ע לדידי' אתה קרא דזוחבת כאשר צויתך לאמר שנצטויה משה על הל"ש, וכן שאמר רב והוא אליבא דרי"ע (עיי' היטוב בערך א') הרי לפלא יחשב שרבי הזיכיר בהאי הלהקה דכאשר צויתיך על הושט ועל הקנה ורוב א' בעוף ורוב ב' בהמה, והשmitt מכל וכל הני הלכות שחיתה של השהי' וכו'. ורש"י צל' בغمרא שם ובפירשו עה"ת הרגיש באזה וכותב דלאו דוקא אלא דעתו על הלכות שחיתה וכן הרמב"ם צל' בפ"א כתוב לכל דיני שחיתה נאמרו למשה עפ' ונסמכו אקרא דזוחבת כאשר צויתיך, אבל מי לא יודה דברי בברייתא הוה ליה להזכיר עכ"פ בפירוש ובפרט דמה דמציך ושת' וקנה ושיעורן בהמה ובעוף אין זה הלכות שחיתה, שכן בנחירה נמי בעין ושת' וקנה ומסתמא' בבהמה דנפש חיota ואחד בעוף דזוטר חיota כמש"כ רשי' ותוס' כמה פעמים במס' זו דגש נהירה בסימנים בעין - אלא כבר כתבענו בערך ב' דלא' בין בשחיתה ובין בנחירה היה סגי במדבר בסימן אחד בין בהמה ובין בעוף, דהרי בmittah תלייה מלאתא, דהינו בmittah תוך מעל"ע כמו שביארנו שם, ורק כאשר נתחדר איסור נהירה ונצטויה על האזבה בחולין ג'כ', נתחדר ג'כ' היתר מפרקשת שהיתה אסורה עד עתה, וכן הוצרך לקבוע שיעור שחיתה בהמה ובעוף, כדי שנידע שהוא בטח ראוי' להמית מידי בשהי' מועטת, כי רק אז יש מקום להתייר מפרקשת כmeno, עי"ש היטוב, אמרו מעתה לכל זאת לבני שיעור שחיתה דהוא הלהקה מחודשת שנזכרנו לה עתה, אתה עתה הלהקה על פה, אבל בנני ה' הלהקות שחיתה, אם נאמר דעתה נאמרו כמו שיעור אחד בעוף ושנים בהמה, הרי במדבר בקדשים לא היו פסולים הני צורך לחדרם, ועל כן יפה אמר רב דיашר צויתיך אתה רק על שיעור שחיתה בהמה ובעוף שהוא הלהקה מחודשת שנתחדשה עתה שנכנסו לארץ, ונאסר להם הנחירה והותר להם האזבה בחוץ, ולא יכול מיד מהמתת תאונות נפשם לבן הוצרכו הני תורת זכיינו עי"ש, וממילא דין תורה ממש ייש להם כמו דרשה משום דאתא הלהקה לפרש הרא - ותרוי תיויה קחינה הא - חדא דגס על דרשה ועיקור יש לחזור והיינו בدرس ועקר במקצת הסימנים כנ"ל, דזאת הוה Tosaf' מהלכ' שלא ידענו מקרה, אלא בدرس ועקר כלו או רובו כנ"ל, דהרי רוב הסימן שוחט, ונתקיים הרא דושחת, ודל' האי מקצת דרשה או עיקור, ולול הלהקה בס מעשה טרפות לייא, דאי' לחצי חיים בלי הא הלהקה דר' ישב כאשר ביארתי שם עי"ש, וממילא דין אמר דאתא הלהקה לפרש הרא כיון דהקרה מופרש בקרא' ומה שמשים שם וצל' "והוא כל מבהמה ששחה או חליד וכדומה לוכה מה"ת דהני אגמר' רחמנא לשמה שזון שנאמר ל"ת כל נבלה הakin הוא" עכ' ודאי הלאו דלי'ת כל נבלה הכתוב במ"ת ב' וראה לאחר שנאסרה הנחירה על נוחר ומעker נאמר, דהותר להם במדבר ועכשו נאסר להם בשר נחירה בלאו, וכאשר הארכנו בזה לעיל בעicker'. אבל לאמר לכל גס פסולין שחיתה במקצת סימנים מניין לנו.

אבל הט אכן ושמע דברי אמות המאים עני חכמים ומגלים סוד הטעוס בעין גדול הלהה. והוא דברי כתבענו לכל הני הלכות שחיתה כתובים דושחת ממעט דרשה ועיקר וגם שהי' דושחת משמע ומשך ולא ודרש ולא ועיקר וגם בפעם אחת ולא בהפסקה. וכן ממעט חוץ לסימנים דהינו הגמורה, דאנו הכרת טמין הצואר מיל עורף בעין. וחלהה כבר מلتוי אמורה מסוימת דמסתמא עלול לקלקל אם לא יהיה הסיכון מגולה והוא עיין עיקור של בה"ג שכתו צל' דעתמא פסול משום שלא מצי שחית שפיר. ואם תרצה גם חלהה ממעוותת כמו שהי' דזומי' דחץ בעין שהוא בגלי ובב"א, ודרך הלהקה ולא דרך דרשה ועיקור. וא"כ אין לנו צורך לשום הלהקה לידע אלו, אלא דלולי הלהקה לא הינו פסולין שחיתה אלא בכולו או רובו בדרשה וכו', וכן שהי' בשחתת

- אלא ודאי דרש"י צל' המשמש הני משום דשם המדבר מכולו בدرس או בעיקור דתאי את הראש בב"א כולם בدرس, ושות' במגל קציר ומגירה כולם בעיקור ואין זה בכלל הלהקות שחיתה דהרי זה נוחר ומעker, ומקרא מלא דבר הכתוב ושות' ולא ודרש ולא ועיקר. אבל מקרה זה לא נדע רק אם כלו כך, אבל אם אכן ריבוי בשחיתה רק מיעוט בפיסול באופן דעתקים ושות'DKRA דהאי מיעוט בפיסול שיגרום דתאי' כל השחיטה נידונית כנחרה, זאת לא שמענו מקרה רק מהלהקה. וכך מביא רש"י צל' אפסול דרשה סייפה דמתניתן דשחט והתיי' את הראש דשם לא ימלט שלא ולא דרכ דרשה שחט אלא דמחמת קוצר הסכין לא ימלט שלא דרכ במקצת הסימנים וכן הביא על פיסול עיקור, ושות' את הושט ופסק את הרגשת, דתאמ' עכ' לא במגל קציר ומגירה מירי דא"כ איך שחט אחד ופסק אחד אלא ודאי בסכך פגום איינו עיקר רק מקטטו כמובן ועי"ש בתוס' ובמש"כ שם - ועכ"פ כאן מתרץ רש"י צל' שפיר דלכלון קרי לי' הלהקות שחיתה דגם דרשה ועיקור במקצת הסימנים א"א לפיסול מקרה דושחת כל שוחט רוב הסימנים בלי' דרשה ועיקור. ואפי' דרס ועקר במעוות קמא, לא מביעי' דלא הוא הוה פסלין שחיתה משום זה לא אמר דתו אין כאן שחיתה, והוא אכן כנחרה, אלא אפילו טרפה אפשר דלא הוה מכח הרא, לויל דאתא הלהקה ופסלה לשחיטה מכל וכל כאשר תורה לפניו איה. וכך שפיר קרי להו לכולן הלהקות שחיטה דרכ מוהלכה אנו יודעים דמעקבים שחיתה.

אלא דלפ"ז נצمح לנו קושי' חזקה עד מאי והוא, דהרי כלל גדול הוא בידינו לכל הלהקה דלא אתה לפרש ר"ל דבעלדה מתפרש הרא אין לה אלא דין דברי סופרים שאין לוין עלייה, ומכ"ש דלא נאמר דהני פסולין שחיתה יהיו פסולין שחיתה כ"כ עד שתעשה נבלה והלא קרא דושחת שפיר מותפרש מעצמו כנ"ל ואთא הלהקה רק להוסיף איסור, דאפי' פסול במקצת השחיטה פסולת א"כ מלוקות וטומאות נבלה מנ"ל. והפרמ"ג צל' בפתחה לה"ש נתעורר לחזור על שاري הלהקות שחיתה חוץ מדרשה (ופלא דשכח עיקור דהאו ג'כ' מפורש בקרא) אם יש להם דין תורה לעין ספקן וכדומה ופשיטה לא' דדין תורה ממש יש להם כמו דרשה משום דאתא הלהקה לפרש הרא - ותרוי תיויה קחינה הא - חדא דגס על דרשה ועיקור יש לחזור והיינו בدرس ועקר במקצת הסימנים כנ"ל, דזאת הוה Tosaf' מהלכ' שלא ידענו מקרה, אלא בدرس ועקר כלו או רובו כנ"ל, דהרי רוב הסימן שוחט, ונתקיים הרא דושחת, ודל' האי מקצת דרשה או עיקור, ולול הלהקה בס מעשה טרפות לייא, דאי' לחצי חיים בלי הא הלהקה דר' ישב כאשר ביארתי שם עי"ש, וממילא דין אמר דאתא הלהקה לפרש הרא כיון דהקרה מופרש בקרא' ומה שמשים שם וצל' "והוא כל מבהמה ששחה או חליד וכדומה לוכה מה"ת דהני אגמר' רחמנא לשמה שזון שנאמר ל"ת כל נבלה הakin הוא" עכ' ודאי הלאו דלי'ת כל נבלה הכתוב במ"ת ב' וראה לאחר שנאסרה הנחירה על נוחר ומעker נאמר, דהותר להם במדבר ועכשו נאסר להם בשר נחירה בלאו, וכאשר הארכנו בזה לעיל בעicker'. אבל לאמר לכל גס פסולין שחיתה במקצת סימנים מניין לנו.

ויתר תימא דלמן אמר הפרמ"ג דהלהקות שחיתה דהינו ה' דברים הפולסים שחיתה נאמרו לפרש הרא דין לר"ש ובין לר"ע א"א לאמר כך, דלא' ישמعال דלא אתה קרא דזוחבת על מחות שחיתה כל רקמושחת דכתיב בקדשים נדע גם בחולין ומכח היקש דזאת תורה בהמה והעוף וכאשר צויתך קאי אקדשים הכל כמו שביארנו בעicker' א', לא מצינו שום הלהק' על האי ושות' כי הכל ליף מקרה, דב' בהמה ואי' בעוף כאמור בראש השוחט

חציוו ע"י הכלל שקבל מר' יהושע, כל שנפסלה בשחיטה נבלה. וاع"ג גם ר"ע ידע פסול בשחיטה נבלה, אבל היה סובר זה לא נקרה פסול בשחיטה, משום דשיעור שני סימנים הלהקה מוחדשת היא, ולא באה אלא לאיסור אכילה כנ"ל, מ"מ ר' יהושע אמר כלל רצה לכלול גם פסול בשחיטה המוחדשת, דהיינו שני סימנים, ולפיג אסברא דר"ע לאמור כלל שנתחדשה הלהקה דבעינן שני סימנים בבהמה, שוב כלל שלא נעשה גם סימן השני בהקשר שחיטה, נפסקת בשחיטה מקרי ונבלה הוה כמו נחירה. כך הוא שיטתו של ר"ל. אבל ר' יהושע דהוא בר פלוגתי' בכ"מ, גם כאן דעת אחרת עמו. והוא דלית לי' סברת ר"ל דבענחת ר' דריאה הקנה, דריאה כמון דמנחא בדיקולא דמייא, ולאו דוקא רוב אלא גם בכל הקנה לית לי' סברא זו, ולאו דוקא הריה אלא אפייל הקנה עצמו איינו כמון דמנחא בדיקולא, כאשר הוכחות זאת באורך בסוגי' שם. ומהאי טעמא מצי סבור דלכתלה בעין כל הסימנים בשחיטה, ורק אדייעבד סגי ברוב, והוא מן התורה, בכך מופרשת הלהקה על הקנה ועל הושט ר"ל כולם, ועל רוב אחד ורוב ב' הוא הדיעבד. וכך דאייא תורה שחיטה על כל הסימן, שוב אי אפשר לאמור דמקצת בפיקול מפסיד השחיטה משום דליקא רובה, דהא שפיר מצטרף מייעוט בתרא לרובה. ופשיטה דבמדבר לא נפסל בקרבן בשליל מקצת נהירה שהיתה אז הקשר בחולין, אלא גם עתה אין בו משום מעשה טרופות כמו שביארנו לעיל, ורק בסימן אחד בפיקול אית בי' משום מעשה טרופות, עתה מאחר שהנהירה נאסרה, ואפייל נחר השני לבסוף או לא נחר כלל, אלא המתין לה עד שמתה תוך מעל"ע, מ"מ אסורה באכילה מצד שנתחדשה הלהקה דעתה בעין עכ"פ רוב ב' בבהמה להכשיר, אבל מיד טומאה נתהר. ולפי"ז ר"ע קודם זהרה היה סובר דסימן בפיקול לגמרי הוה טרפה, ובפיקול במקצת אפייל בשני סימנים כשר מה"ת לגמרי, משום דס"ל כלל מה שנתהדר עתה ע"י איסור נהירה ושיעור שחיתות שני סימנים הוא, דנירה גמורה נאסרה בלאו דלית כל נבלה, ונירה בסימן אחד נאסרה רק באכילה, כי מה שהייה כשר בקדשים במדבר לא מצי להיות עתה נבלה. וממילא פיקול במקצת הסימן אין כאן מקום כלל לאסור מה"ת אם לא שנאמר יש טרופות לחץ חיות אז היה מקום לאסור بواسטת מקצת פיקול, אבל מהיכי תיתי לאמר כן בליך הכרת. עד שהחציוו ר' ישבב ע"י הכלל שקיבל מר' יהושע, והוא דנירה במקצת הסימן גם במידת הינה פיקול השחיטה בקדשים, ולא משום טרופות, אלא משום ד"א לנירה שתעשה שחיטה, ורק כלל מעשה טרופות בסימנים נהירה הוה, דמ"ש נקבות השוט מן פסוקת הגנוגת, דכוין דנירה בחד סימן שני, ה"ה דנקה"ו נהירה מקרי, דהא לא בעין ומשך בנירה כמו בשחיטה, כי היכי דנאמר דנקב לא מקרי נהירה, הכל מעשה טרופות בסימנים נהירה מקרי, והאי קבלת דר' יהושע לאו מזבחת כאשר צויתיך נצמחה, רק היא ישנה יותר ומקרה דושחת את בן הבקר דנאמר למצוות בקדשים, וגם אז היהת נהירה פוסלת ר"ל כלל שנחרה במעשה טרופות בסימנים تو לא מתכוורת בשחיטה, דין נהירה נעשית שחיטה, כך היהת מתפרקת מצות ושות בקדשים בתושבע"פ. אמרו מעתה דעתה שנכנסו לארץ ונצטו גם על שחיטת חילין ממילא הנהירה פוסلت את השחיטה, כמו עד עתה בקדשים וכיוון דעתה בעין ב' סימנים בבהמה לשחיטה, ממילא גם בסימן השני פוסلت הנהירה את השחיטה.

והוא הסוד הגדול אשר רק הרמב"ם ז"ל היה משיigo במו דס"ל נקיה"ו הוה נבלה מחייבים, והטעם בהזה דכוין דנקב הנהירה, ותו לא מצי להיות נשחתות. דבגרוגת נמי אין לנו טעם אחר, כי לויל את הוה מצי לשחות גם הגרגת שלא במקומות חתק, דלית

בහפקות הרבה עד שלא נשחתתו רבו בפעם אחת, אבל בעשה כל הני במעטות הסימן באופן דאייא כאן רוב סימנים חשובים שפיר דתהי השחיטה נפסקת משום האי מייעוט זאת לא ידענו מקרה. ולא מבוי דלא הוה ידעינו דהשחיטה נפסקת בכך והוה כנהר וננק, אלא גם איסורה בעלמא לא הוה ידעינו בפיקול מקצת הסימנים לא בושט ולא בקנה. בקנה לא אפילו היה דורס וועקר בשליש האמצעי באופן דבענחת דבעת שפסק הרוב היה בدرسיה, דהרי תראה בהגרים שליש האמצעי כשרה כדאמרין ליקמן יט ע"א וכן הלכתא ומטעם דכוין דהני ב' שלישים מצטרפין להיות שחיטה כשרה, לא מצטרף למעשה טרופות. אלא דשאני במקום שחיטה משלא במקומות שחיטה, כמו שכ' התוס' שם, אבל רק מטעם דהלהמ"ס הוא דבמקומות שחיטה הוה פיקול בשחיטה, ואמרין להיפך דאייא כאן פיקול בשחיטה, ואין כאן צירוף לשחיטה עי"ש בחידושי, הרי דלולי הלהקה פיקול במקצת השחיטה מקלקל את השחיטה גם טרופות לא היה במקצת הגרוגת אפייל בשליש אמצעי, ובוישט נמי אי אין טרופות לח"ח והוא הסברא החיצונה וכבר שחת הקנה ואפי' התחל לשחות שיט יש סברא לומר שלא איכפת לנו אי דורס וועקר מקצת מן הוושט בשעת שחיטה דכךחא מעשה קחشب. ומ"ה בעין הלהקה שמקצת הסימנים בפיקול מפסידות השחיטה.

אלא דהא מלטא דאייא דבעינן הלהקה על פיקול במקצת הסימנים, ולולי הלהקה אף כשר לאכילה הוה לאו ד"ה הוא, כי הוא פלוגתא רבתא בין ר' יהושע ור' ליקמן דף ל"ב, וכמה פלוגותות שביניהם תלויות זהה. ולא אריך כאן בઆור כל הסוגי' דשם, ושאר הסוגיות המסתעפים ור' ראש פרקים הראשונים כאן וממי שורחא לבוא עד תוכן הדברים לאורך ורוחב ועומק הענינים עיין בחידושי בסוגי' שם, ובסוגי' דף כ"ט ע"ב דפלויאי ישנה לשחיטה מתחלת ועד סוף ובסוגי' דמגרות יט ע"א.

ותמציאות הינו יצא מכל הlein סוגיות דר' יהושע ור' ליקמן על מ dochca זו, لما יופיקול במקצת הסימנים כנ"ל, וס"ל לר' דטעמא דהא מלטא הוא משום כלל שנפסק רוב הסימן הוה כמון דמנחא בדיקולא, ושיעור השחיטה באמת גם לכתלה אין אלא רוב סימנים וכדעת הר"ר אושע' שבתוס' שהבאתי בערך הקודם, כלל שחותך יותר מרוב הוה כחוותך ביד וברגלי, וא"כ מי שדורס או עוקר אפייל רק במקצת הסימן הרי ליכא רוב הסימן בשחיטה כי מיעוט בתרא לא ייחס שחיטה כלל רק רוב הראשון, ולכן אין חילוק בין דרס או עוקר כל הרוב או רק מקצת מן אותו הרוב, דתו אין כאן רוב בשחיטה. ולפי"ז שלא במקומות הפיקול יכול לשחות שחיטה הוגנת ואין אלא טרפה ורק במקומות השחיטה נפסקת השחיטה דליקא רובו בשחיטה. ולפי דעת ר' לא מלטא את לי' קודם זהרה, דמ"ש שהייה סובר דסימן אחד בשחיטה וסימן אחד בנירה מוציא מיד נבלה מ"מ היה מודה דב' סימנים רובן בשחיטה ורק מטעם בפיקול או בעוף סימן א' רובו בשחיטה ומטעמו בפיקול דnable הוה, דכוין דנקב דבמדבר בנירה והס' אחד בשחיטה ס"ל דטהרו מיד נבלה, משום דבמדבר היה מכשיר גם באכילה בקדשים, דכוין דבmittah תלי' מלטא אפשר להיות בשחיטה אחר הנהירה, כלל זמן שלא מת לא עשתה הנהירה פועלתה ולמה לא נוכל לשחתה, וגם טרפה לא הוה אז כיוון דנהירה לא נאסרה, וא"כ גם עתה שנאסרה הנהירה אינה אלא כטרפה שחחתה, אבל בשחתת במקצת פיקול גם במדבר היה הקרבן נפסק, דהרי לא נתקיים וחחת אף בסימן אחד דהרי אין כאן רוב סימן בשחיטה כנ"ל. ועיין בדף ל"ב בסוגי' שם דכתבותי דבאמת גם זאת כלל שנחתת רוב הוה כמנה בדיקולא ידעינו מואה הלהקה כלל אפייל במקצת הסימן פוסל. ווי' ישבב

פתחה

יחדתי עיקר ממועד לביקורת הסיכון, מפני שהוא עניין סגור ומוסוגר בש"ס ופוסקים, והוא מקצוע גדול בדייני שחיתות כידוע, ובברחבי הארץ קונטרס מיוחד לבירור העניין הרם והנשא הלאה, הנזכר בשם „הלה למשה“ ומזה שיצא החיבור לאור עולם, ניטען כי בזה תומסת מרובה, שכן אמרתי לייחד כאן בفتוחת החיבור על חולין, עיקר בפני עצמו להאי דינא.

הנה בדיקת הסיכון לשחיתה לא נזכר לא במשנה ולא בברייתא, ואדרבה תנע במתניתין ט"ו ע"ב, ובכל שוחטין חוץ מגיל קצير והמגירה, ואי סתם סיכון פסול לשחיתה איך מוציא דוקא אלו שהמה כלאי אומנות עשויות פגימות על פניו כל החוד, כיון דגם בסתם סיכון העשויה לחזוץ פטולה השחיטה. ומה שאמר בוגרא שם עניין מגירה שניינו, ע"כ אין הכוונה דבסיכון עיין מגיל קציר ומגירה שניינו, דהא לעומת מגיל יד דרישא קתני, וכן כתני בהדי שנים ציפוריון, אלא דהש"ס מדיק דוקא פגימה עיין מגירה בעין דפסול. ורק ממירמא דרי' חסדא אמרו באתרא שמעיין לראשונה חיוב בדיקת הסיכון. ואופן שמעותו הוא נפלא מאד, באמרו מניין בדיקת הסיכון מהות'ת שנאמר ושותתם בזה, והוא קרא דכתיב בשאול המלך, והו"ל להקשות ע"ז דהאי דברי קבלה ולא דברי תורה הוא, ולא עוד אלא דעתך זה תוס' על דברי תורה, דב תורה כתיב רך ושותת או זבחת ולא כתיב "בזה" ושאול הוסיף ושותתם בזה" הרוי דהתורה לא הקפידה על הסיכון לבדוק לא בתחלת ולא בסוף, ורק שאול הקפיד מdadמר "בזה" ואיך קאמר דבדיקת סיכון הוא מה"ת, אבל לעומת זאת פריך להיפך, פשטייא כיון דכי נקב טרפה, ומושני עבי בדיקה לחכם אמרינו וכו', עד שלבסוף הסוגי מסיק דבעי בדיקה אבשרה ואטופרא ואתלת רוחתא, וכל שלא בדק כן שחיתתו פטולה וכן הלכתא. וכי לא ישוטטם על המראה הנוראה הלו, דכמה רחוק האי דינא בדיקת אבשרה ואטופרא ואתלת רוחתא לעcobא, מדינא דמתניתין דבעל שוחטין חוץ מגיל קציר והמגירה והשנים מפני שם חונקין.

אבל עשה אזך כאפרכסת ושמע איך יתפרשו המשנה והגמ' ומתוכם הרבה פסקי הרמב"ם ז"ל. כי רק הוא היחיד והמיוחד שבין הפסיקים אשר העמיק בשכלו האלקני, להבini דברי חכמים והוציא מדבריהם סלת נקי, בירור ההלכה האמתית. ואני הענייג עתי גייעה רבה ונוראה, ובשבבי על מותאי ובהליך ביתני, בחצריך וברחוב העיר, בשעת אכילת מזוני, ובבדרי עם הבריות לא הסתhti דעתני מעוניין, עד שהגעתי עד תכליתו כפי קט שכלי, ונוראות האורות שנגלו לי מן השם תליית בכל מקום שמשכנתاي נשאי למצוא האמת באזכות אבותי הקדושים נ"ע וזה הו"ג י"כ אחד מהunningים האלה. וזה החלilo בעזר הנוטן לעיר כת.

הנה בין לרשי"ג דעיקור דהכלות לשחיטה הוא שוחט בסיכון פגום, ובין להב"ג דלא מנה בהל"ש עיקור דסיכון פגום, לשינויים סיכון לא נזכר כלל. דלבב"ג כתבו הtos' דף ט' ע"א ד"ה כלחו דשותט בסיכון פגומה איינו שוחט אלא חונק لكن לא מנאם בהכלות לשחיטה, וכיון פגומה איינו שוחט אלא זאת, דמ"ש מדרש דמומיות נמי מושחת ולא ודרס ומ"מ חשבם בין היל"ש. וגם לרשי"ג נתמעט מגיל קציר ומגירה מושחת ולא וחנק, וכגדתנן במתניתין מושום דהן חונקין וכפרשי"ג ז"ל שם דאין חותcin אלא קורעין, ולא נזכר פגימה כלל, ועיין בש"ת ק"ז בחת"ס י"ד סימן ט"ו שכתב שם בזוז הדברים ז"ל: אטו פגימה נאמרו למ"ס עיקור שרהיי נאמרו וכו'. וכיון דלא כלא לא קרא ולא הלכה על סיכון פגום, רק דבעין ושותט ולא וקורע ולא ודרס, לא הי' עליה על הדעת דבנعي בדיקת סיכון לעcob, דהרי כל שאינו מרגיש בשחיתתו שקרע רך שהוליך והביא הסיכון בלי עכבות דבר "ושוחט" קריין בי' ואין "וקרע" רק כשהרגיש שקרע או

לן כמאן דמנחא בדיקולא. וזה שורש הפלוגתא דרי' ר"ל, בישנה לשחיתה מתחילה ועד סוף. עיין בסוגי בדרכינו בארכיות דף כ"ט ע"ב. ولكن רב דקמפרש הקרא דכאשר צויתיך דעתך עתה מה שוי' אליבא דרי' ע, לא מצי אמר רק מה שנתהדר עתה מההלך' שחיתת חולין, והוא דבעין לכתחה ב' סימנים שלמים ובדיעבד סגי ברוב א' בעוף וברוב שנים בבהמה דבר שלא היה נהוג עד עתה בקדשים, כי בקדשים בהמה הוא סגי בדיעבד בסימן אחד, ובעוף לא היה נהוג שחיתתא כלל, אבל בפסולי שחיתה הנה בכולא סימנים והו במקצתם, לא נתחדש עתה דבר, ודינם כמו שהיה במדבר בקדשים, ולכן לא האקרים רביכא. וכל המשניות דמקילתו נשנו כר"ע קודם חזרת, ולכן באוא"ב וכסח"ד, לא פטר אלא בנוחר ומערק דלא שחתט כלל, אבל בפסולי שחיתה במקצת הסימנים, דאיים אלא חומרא דרבנן לפסול, לא להקל אמרו לפטור מכסי אווא"ב, והשותט ונתנבלה בידו דקתני התם, היינו שמת עם גמר שחיטה ולא שנפסלה בשחיטה, ורק לאחר חזרה נשנה האי דינא, ועיין זהה שכתבת ש בפ' אווא"ב ובפסקין הרמב"ם שם. דברים המכרים לפרש כן ותורה צמאונך.

וכל זאת אליבא דרי' ע, דנירהה התחה מכשרת במדבר, והשחיטה היתה מצוחה תחליה בקדשים ואח"כ גם בחולין, אבל לר' ישמעאל דמעולם לא הייתה נירה מכשרת רך שחיתה, מAMILא דהשחיטה לאו מצוחה היא רק תיקון לאו דנבללה, גם אינה מתרת מיד איסור אבמה"ח, רק בmittah תלייא מלטה, כמו בנהירה לר"ע, ומAMILא דמאי היהת בב' סימנים וכדייף את ראש דCKERות, ומAMILא דגס לכתחלה לא בעין יותר מרוב, ולא כל הסימנים ואשר תראה באמות מלשון הש"ס ריש השוחט דקאמר שם אי מה בהמה ברוב שנים הרי דנקט רק רוב שנים גם לכתחה, ואע"ג דמאות ראש שכך הותז יליף, משום דגס דמיון מקרי כבר הותז. דע"כ לאמר כן, דהרי בדאריותא א"א חלק בין לכתחה לדיעבד, וכיון דמקובל אצלנו דרבו כמהו, ע"כ דהוא השיעור דלכתחה דהא אין בשחיטה מצוחה רק הקשר ותיקון בעלמא. ולכן לר' ישמעאל לא בעין שום קבלה או הלכה על פסולי שחיתה אפילו במקצת השחיטה, כמו שבઆנו לר"ל אליבא דרי' ע. ואילו אם אמר דלי"ש נמי לאו מקרא ידע שיעור ומקומות השחיטה אלא מהלכה, מ"מ לא מהלכה הנשענת על הקרא דזוחת כאשר צויתיך דהאי קרא לא אתה לצוות מיידי, אלא מהלכה המפרשת קרא דזוחת את בן בברק כי שם איכא ציו על השחיטה הנה בקדשים והו בחולין. ולידי" פשט ההלכה דעל הושט ועל הקנה היינו מקום השחיטה, ועל רוב א' בעוף ועל רוב ב' בבהמה היינו שיעור השחיטה לכתחה.

וראה עתה כי לרבי אליבא דרי' ע דקסמן האי הלכה על הקרא דוחbatchת כאשר צויתיך, א"א לפרשא בעל הושט ועל הקנה היינו לציין מקום השחיטה אתה, דהרי מקום השחיטה כבר ידענו מושחת דבקדים וכומו דכתבנו, דלא אתה ההלכה על שאר הכלות לשחיטה שכבר קבלו ע"כ במדבר בציוני דושחט, ה"ה וכש"כ דלא בעי עתה לציין מקום השחיטה דהוה קנה ושותט, אלא ע"כ דגס זאת על השיעור אתה דבעין לכתחה שני סימנים שלמים, הנה בבהמה והו בח"י ובעוף דעת עתה לא היתה השחיטה נהוגה בח"י וועל. ומזה ג"כראי' לרמב"ם דגס בעוף בעין ב' סימנים לכתחה, דאי בעוף סגי לכתחה בסימן אחד, מה חידש עתה דבעין ב' סימנים שלמים בבהמה לכתחה, דהרי כבר היה זאת כן בקדשים, אלא ודאי דקאי גםAufן להזכיר לכתחה ב' סימני ודוק היטב כי הדברים אמתיים ועמוקים תליית".

בדיקת סימנים, דיווקל לסמן דמסתמא שחיטת שפיר, אבל בשחתת שחיתה מצומצמת צריך ביקור להבחין אם הוא מוחזה או רובה ובודיקה כזו בעי חכם, ולעולם אסימנים קאי ופירוש זה מוכרח עי"ש בחודשי, ומעתה הרוי לפניך דחתת שחיטה מצומצמת בעלי הראות חכם אמר, אלא אדם אריר דחתת שחיטה מצומצמת בעלי הראות לחכם, כי בדיקה כזו בעי הבחנה יחרה והבנת הלב, דעתך קאמר נטעור על דקדוק עצום הלאה. אבל עין בהגחות הגאון רצ"ה חיוז זיל שכטב וזיל: גمرا פשיטה כיון דכי נקב טרפה, נ"ב: עין ש"ז סימן ט"ט סק"ד מה שכתוב בטעם בדיקת הש"ס פשיטה, הרוי דגימות הסכך לא נזכר כלל בהלכה. ובלב ארוי פגום טרפה, הרוי דגימות הסכך לא נזכר כלל בהלכה. אבל עין בהגחות הגאון רצ"ה חיוז זיל שכטב וזיל: גمرا פשיטה כיון דכי נקב טרפה, נ"ב: עין ש"ז סימן ט"ט סק"ד מה שכתוב על הדרישה שכתוב בטעם בדיקת הסכך משום דכתיב ושותם בזה, ודחה הש"ז مكان, אמרני דע"ז לא צרך קרא, רק על בדיקה לחכם מורה הקרא עי"ש, ונעלם במחכ"ת דברי בה"ג ריש הל"ש, שתפס הפניות לשון ר'ח, מפני בדיקת הסכך מה"ת שנאמר ושותם בזה, משמע שלא ה"י לפניו גירסת הש"ס כאן, או שסובר (והוא הייתר מסתבר), דה"ק בגمرا, פשיטה כיון דכי נקב טרפה לאו בדיקה אתמר, עכ"ל הגאון זיל. וכונתו דמוכח האי דקדוק דלא אמר פשיטה דכי פגום טרפה, אלא דכי נקב טרפה, מפרש דהכי אמר פשיטה דכי נקב טרפה, דהינו אם ירגשי שמנקב וקורע, או שיראה במקומות חתק שיש שם איו קרע שאינו חלק, שਮוכיח דשם לא חתק רק נקרע טרפה, ומילא מי שירצה להיות בטוח שלא יקלקל את השחיטה, ובפרט אחר שתקנו זיל ברכה בסם ומלכות על השחיטה ודאי לצרך לבדוק את סכינו תחלה, אבל לדריש מקרה לצרך לבדוק הסכך מהכי תיתי וע"ז משני דבוי בדיקה לחכם קאמריין. תירץ זה לפי פירוש זה בkowskiת הש"ס צרך ביאור מבון, גם מה דפרק אח"כ, והוא ארוי לא אמרו להראות סכינו אלא מפני בבונו של חכם, ומשני מדרבן וקרא אסמכתא בעלמא הו, איינו מובן, דיוון דאין בהוראת סcin לחכם אלא מפני בבונו של חכם, גם מדרבן אין כאן חיוב ואיך אמר ר'ח מפני בבדיקה סcin וכו', האם בדיקה לחכם קאמר דאין אלא מפני בבונו של חכם, לא שיד לשאול מנין, וגם לא לסמכו על הקרא. וע"כ דזאת קשה לי, דאל"כ מה פריך מורי וכי לא ידע דמבדרי קבלה לא יפלין דינים חדשים, עי"ז ב"ק ב' ע"ב ובמקילתון קל"ז ע"א, ובתוס' שם ד"ה ATIYA GIYAH VODOK. אבל לדיעה דעת הרמב"ס זיל דסל דמשום לתא דאייסORA נגעו بي, ולא משום בבונו של חכם זיל פ"א הלכ' כ"ו מה"ש: כל טבח שלא בדק הסכך שלו שחתת בה לפני חכם וכי מנדין אותו לפי שיסמוך על עצמו עם אחרית ותיה פגומה ושחתת בה וכו' עכ"ל. והרבבה דיו נשפה לישיב דעת הרמב"ס ולהשווותה עם הגمرا דכאן עיין לח"מ שם ובפלתי ויתר אחרים, ובמחכ"ת העלו חטא בידם. אבל האמת יורה דרכו, דנהה הא דבעין הוראת סcin לחכם, או שיבדק הטבח קמי' חכם כלשו הרמב"ס, הוא משום דגס פגימה דקה שאין בכח לעkor נמי פוסלת השחיטה, והוא ודאי מדרבן דסמכו זאת קרא דשאול דושחתחים בזה, דלא די בשחתתם וכדכתוב בתורה, ושחת ולא וקרע, אלא דבעין גם "בירה" לשחות בסcin שלם ולא בפוגום בלי השקפה על גודל הפגיעה אי מצי קרע או לא, דכל שהסכך נקרא פוגום, פוסל השחיטה והוא מדרבן. ולמצוא פגומה כזו, צרך הבנת הלב וטורח יתרוא לאן צרך חכם או קמי' חכם, דלא סמכין בזה על סתם טבח דלא ידקק קרואו בבדיקה. ולא מפני בבונו של חכם. והרי תראה דלקמן ל"ב ע"א במשנה ר"ש אומר אם שהה כדי ביקור מפרש הרמב"ס זיל בפייהם"ש, דהינו ביקור סימנים לאחר שחיטה, ותמהו עליו דהרי בדף ס' ע"א אמר בגמר, מאן לאו כדי ביקור סימנים, ואיכא ראי' דטבח צרך לבדוק בסימנים לאחר שחיטה וקארם אבוי לא, הכי אמר ר"י כדי ביקור חכם, ופרש"ז זיל לבדוק הסכך להראות לחכם. אבל אני כתבתי שם הרמב"ס זיל ה"י מפרש דברי אבוי הכי, לא דבסטם שחיטה אפשר דלא בעי שום

שנראה בתוך החתק איזו מקום שנקרע ולא נחתק. והרי הדבר מוכחה דכוון דזה נקרה,, ושה"ז" ע"כ המיעדים אינם שווים ונרגש או ניכר בין מעשה למעשה. ופלא תראה בלשון הש"ס דפרק פשיטה, כיון דכי נקב טרפה, ולא אמר כיון דכי פגום טרפה, הרוי דגימות הסכך לא נזכר כלל בהלכה. אבל עין בהגחות הגאון רצ"ה חיוז זיל שכטב וזיל: גمرا פשיטה כיון דכי נקב טרפה, נ"ב: עין ש"ז סימן ט"ט סק"ד מה שכתוב על הדרישה שכתוב בטעם בדיקת הסכך משום דכתיב ושותם בזה, ודחה הש"ז مكان, אמרני דע"ז לא צרך קרא, רק על בדיקה לחכם מורה הקרא עי"ש, ונעלם במחכ"ת דברי בה"ג ריש הל"ש, שתפס הפניות לשון ר'ח, מפני בדיקת הסכך מה"ת שנאמר ושותם בזה, משמע שלא ה"י לפניו גירסת הש"ס כאן, או שסובר (והוא הייתר מסתבר), דה"ק בגمرا, פשיטה כיון דכי נקב טרפה לאו בדיקה אתמר, עכ"ל הגאון זיל. וכונתו דמוכח האי דקדוק דלא אמר פשיטה דכי פגום טרפה, אלא דכי נקב טרפה, מפרש דהכי אמר פשיטה דכי נקב טרפה, דהינו אם ירגשי שמנקב וקורע, או שיראה במקומות חתק שיש שם איו קרע שאינו חלק, שמוכיח דשם לא חתק רק נקרע טרפה, ומילא מי שירצה להיות בטוח שלא יקלקל את השחיטה, ובפרט אחר שתקנו זיל ברכה בסם ומלכות על השחיטה ודאי לצרך לבדוק את סcin תחלה, אבל לדריש מקרה לצרך לבדוק הסכך מהכי תיתי וע"ז משני דבוי בדיקה לחכם קאמריין. תירץ זה לפי פירוש זה בkowskiת הש"ס צרך ביאור מבון, גם מה דפרק אח"כ, והוא ארוי לא אמרו להראות סcin אלא מפני בבונו של חכם, ומשני מדרבן וקרא אסמכתא בעלמא הו, איינו מובן, דיוון דאין בהוראת סcin לחכם אלא מפני בבונו של חכם, גם מדרבן אין כאן חיוב ואיך אמר ר'ח מפני בבדיקה סcin וכו', האם בדיקה לחכם קאמר דאין אלא מפני בבונו של חכם, לא שיד לשאול מנין, וגם לא לסמכו על הקרא. וע"כ דזאת קשה לי, דאל"כ מה פריך מורי וכי לא ידע דמבדרי קבלה לא יפלין דינים חדשים, עי"ז ב"ק ב' ע"ב ובמקילתון קל"ז ע"א, ובתוס' שם ד"ה ATIYA GIYAH VODOK. אבל לדיעה דעת הרמב"ס זיל דסל דמשום לתא דאייסORA נגעו بي, ולא משום בבונו של חכם זיל פ"א הלכ' כ"ו מה"ש: כל טבח שלא בדק הסכך שלו שחתת בה לפני חכם וכי מנדין אותו לפי שיסמוך על עצמו עם אחרית ותיה פגומה ושחתת בה וכו' עכ"ל. והרבבה דיו נשפה לישיב דעת הרמב"ס ולהשווותה עם הגمرا דכאן עיין לח"מ שם ובפלתי ויתר אחרים, ובמחכ"ת העלו חטא בידם. אבל האמת יורה דרכו, דנהה הא דבעין הוראת סcin לחכם, או שיבדק הטבח קמי' חכם כלשו הרמב"ס, הוא משום דגס פגימה דקה שאין בכח לעkor נמי פוסלת השחיטה, והוא ודאי מדרבן דסמכו זאת קרא דשאול דושחתחים בזה, דלא די בשחתתם וכדכתוב בתורה, ושחת ולא וקרע, אלא דבעין גם "בירה" לשחות בסcin שלם ולא בפוגום בלי השקפה על גודל הפגיעה אי מצי קרע או לא, דכל שהסכך נקרא פוגום, פוסל השחיטה והוא מדרבן. ולמצוא פגומה כזו, צרך הבנת הלב וטורח יתרוא לאן צרך חכם או קמי' חכם, דלא סמכין בזה על סתם טבח דלא ידקק קרואו בבדיקה. ולא מפני בבונו של חכם. והרי תראה דלקמן ל"ב ע"א במשנה ר"ש אומר אם שהה כדי ביקור מפרש הרמב"ס זיל בפייהם"ש, דהינו ביקור סימנים לאחר שחיטה, ותמהו עליו דהרי בדף ס' ע"א אמר בגמר, מאן לאו כדי ביקור סימנים, ואיכא ראי' דטבח צרך לבדוק בסימנים לאחר שחיטה וקארם אבוי לא, הכי אמר ר"י כדי ביקור חכם, ופרש"ז זיל לבדוק הסכך להראות לחכם. אבל אני כתבתי שם הרמב"ס זיל ה"י מפרש דברי אבוי הכי, לא דבסטם שחיטה אפשר דלא בעי שום

פתחה

טריפות, כן ר"י לא אמר בה מידי, אלא הקשי' נתקשה בימי רבא, וربא ה' המתרץ הראשון ואחריו אחד מבני דורו, רצה להעMISS תירוץ מסוים ר"ל דהה מחלוקת בין מקום חתך שלא במקומות חתך וכאשר נדחה, דמהני תרי' ממורות א"א להמציא תירוץ זה כנ"ל, אמר רחוב' א' תירוץ אליבא דר"י, ואמרבו בשםינו كانوا היה נתקשה קשי' זו בבית מדרשו של ר"י, אבל באותה זה אינו אלא דרחב' א' המצא תירוץ זה מתווך דברי ר"י המחולק עם ר"ל, בהא דמקום חתך ושלא במקומות חתך, וא"כ בימי ע"פ מחלוקת בין הסימנים אינם חזורת ר"ע, ומילא לכל פסולין שחייבת במקצת השוואות בין מקומות חתך לא מדרבן אסורים, ולכן שפיר אמר ר"י דלהראות סכךנו לחכם, שהוא על פגימה דקה הנרגשת ואינה אוגרת, דאי ביה אלא מפני כבודו של חכם, אבל לאחר אשר אמוראי בתראי קיבל חזורת ר"ע, וקבעו כמסמורות נתועים לכל פיסול במקצת השחייבת נבלה כנחרה ממש, שוב החמיין בפגימה אפיו אינה אוגרת פסולת מדרבנן אף בדיעבד, כי סמכו אקרא דוחחתם בהזאת לפסול סכך פגום, אפיו אין בכך האי פגימה ליקער כלל. ולהאי פגימה כדי להרגש בעי חכם מדינא כאשר ביארתי כל זאת בארכוה במקומה ומילא שוב הווראת הסכךן לחכם עיקר הדין ומשום ליתא דאיסורה, ועל חכם טרח הפלתי ז"ל לישב דעת הרמב"ם ולומר דמאחר דתקנו חז"ל להראות סכךין לחכם מפני כבודו של חכם, הטבח שעובר ע"ז, נעשה האי עבריה לשטן לו, שיעבור על הפגימה בבלי דעת, כי בפרטאות כאלו, א"א לישב חומר עצום כזה, אלא אפיו הינו רוצים לקבל התcheinכות הללו לאמת, הרי הוא נפרק ממה שנתנו הרמב"ם טעם, שאין מראין סכך להחכם בי"ט, שמא ימצענה פגום וישחינה במשחאת שלה, עיין עוד לפחות בזאת, ולפי תירוץ של הפלתי, لما ניחוש כאן מאחר שעשה כתיקון חכמים להראות הסכךן לחכם, ומה בין בינו בדיקה שבודק לעצמו בביומו, לבודקה שבדק בפניהם החכם, ע"כ המכין לו סכך בדוק בעי"ט כמובן, והוא תשובה נחיתת לדבריו אלא ודאי בדור ממש, לדעת הרמב"ם, איכא חשש דבדיקה בין עצמו הי' בהעbara בعلמא, ומהני רק על פגימה האוגרת, והוא עתה אחר חזורת ר"ע חש פסול דאוריתא שמא יקרע משחו בשוט, ובדיקה לפני חכם תה' על פגימה הנרגשת אף שאינה אוגרת, שהיא פסולת עכ"פ מדרבנן אחריו אשר סמכו אקרא דוחחתם בזאת דבעינן סכך שלם שאינה פגום כלל, והוא חומרא שעדיין לא נהגו בה בימי ר' יוחנן כנ"ל וזה ברור. בס"ד, ועיין בחודשנו דף ג' ע"ב ד"ה גמור' אבי לא אמר קר"א, ותמצא עונגן.

ועפ"י הדברים האלה בארתי השיטות בסוגי' דשם, והמה שיטת הרשב"א והרא"ש והוכר בדעת הר"ף מצד אחד, ושיטת הרא"ה והרמב"ם ז"ל שהמה אוזל בחד שיטה מצד שני, ודלא כב"י דסובר דההמבר"ם כרשב"א, כי זה ליתא דהרי הרשב"א פסק מהני אמוראי דחלקו אור"ח, ורמב"ם ורא"ה ז"ל פסקו קר"ח, דהගרת הצפורה דההינו הרגת הצפורה פסול בסכךן, אפיו אינה אוגרת כלל, אלא זהה מדרבנן דעתרו חז"ל על סכך פגום ע"ג דין בכוו' לעקור השיט, דר"י לית לי' כמדמ"ד לא הריה ולא הסימן עצמו, ולכן ס"ל דלכתהלה בעין לשחות הסימנים כולם, ומילא דגס במקומות מכוונות ע"ז דפגימה כ"ש אינה פסולת אלא מדרבנן.

א') הרמב"ם בפ"א הט"ו וט"ז כתוב ז"ל. היה ה תלם הזה מרוח אחת לא ישנות בה ואם שחתך דרך הרוח שאין הפגימה נכרת בה שחייבתו כשרה. כיצד שבדק בהולכה ולא תרגיש שיש בה פגום וכשותחים אותה בהבאה תרגיש שיש בה פגום וכו', עכ"ל. הנה בפסק הלהה נלאו כל אנשי חיל למוצא ידים ורגלים, דהרא"ש

מדרשו של ר"י ור"ל ה' מקשין האי סתירות המשניות מן והודה לו ר"ע על משנה דאלו טריפות נכה"ו ופסה"ג, ה' לבעל מסדר הש"ס לסדר תחלה תירוצים של ר"י ור"ל אמוראי קדמאי ולבסוף תירוץ של רבא אמורא בתראי, כדרכו בכל הש"ס, ולא עוד אלא דהש"ס מדחה דר"ל מעולם לא ה' מתרץ קושי' זו, דהרי אר"ל שחתט את הכהנה ואח"כ נקבת הריה וכו' ועיין ברא"ש של' ולא ידעינו ה' אהרוןיתא ואיזין לחומרא, ועיין בהגחות מהרש"ש שתמה ע"ז דההדר ב"י מחדא דכעין זה לא מטען בש"ס, אבל כתוב דממה שאמור הש"ס, אלא ארחב' א' אר"י, כאן קודם חזרה וכו', ר"ל בזה דמעולם לא ה' ר"ל מתרץ כלום אלא ר"י מתרץ עי"ש, ומוי לא יבין כי דבר זה עוד יותר דוחק מדברי הרא"ש, דמן"ל הש"ס הא, דר"ל מעולם לא תירץ כנ"ל, דלמה לא נדחה האי מימרא דשחתת הכהנה ואח"כ נקבת הריה וכו', קמיה האי מימרא דמותר בין מקום חתך לשלא במקומות חתך דכפי שכתב הרשב"א דנקבה הריה בין סימן לסייעו לסייעו, לית לנו כוותי', הרי מסתבר דלא אמורה כל או דהדר בה והכלכתה, הן אמת דכפי שכתב הרשב"א ז"ל דלגביה הכהנה עצמו ע"ז מודים דהוה כמדמ"ד, לא קשה זאת אבל אז יותר תמורה למה הביא כל האי מימרא לדחות תירוץ של ר"ל, דבל"ה הוליל, כיון דנספק הכהנה, מה לי מקום חתך ומה לי שלא במקומות חתך, אם דבר זה פשוט כ"ב, עד שאנו אומרים דאפיו/man דחולק אדינא דנקבה הריה בין סימן לסייעו, אבל בסימן עצמו מודה גם הוא דר"י דכאן קודם חזרה וכו' לאו ר"י בעצמו אמרו אלא רחוב"א ממשמי, וגם זאת רק בלשון „אללא“ לאחר שדחה דר"ל לא תירץ מיד ואמ ביבמ"ד של ר"י נתקשה קושי' זו דורמינו וכו' ור"י ה' מתרץ דביש"ס, וזה ה' צrisk להעמיד דבוריו בראשא, ולא לסדרו לבסוף ובדר"ל אלא ארחב' א' אר"י וכו', אבל עיון לקמן בחדושנו שפירושתי הסוגי' לדעת הרמב"ם, כי ר"ל רצה למצוא טעם להאי הלכה דר' ישוב, דאפיו שחתט הרוב בהחיש שחייבת, פסול מקצת בדרשה או בעיקר לשוחתו נבלה וכוכלה נחרה, וקאמר משום דהאי מיעוט בפיסול מצטרף להשלמת הרוב, דמיעות דכיוון דנספק לא מצטרף להשלים רובה בשחייבת, משום דכיוון דנספק רובה הוה כמדמ"ד ותו לא איצטריך לשוחות אפיו לכתילה לא, וכשיות ר' אושיעיא בתוס' ל' ע"ב ד"ה החליד, וא"כ ע"כ המשירות אמרם ר"ל, כי תליות זו בזו, כי רק מכח דס"ל דآخر המשנה כר"ע לאחר שהודה, אלא כדי ליתן טעם ל渴בלת ר' ישוב, וע"ז קאמר אלא ארחב' א' אר"י כאן קודם חזרה כאן לאחר חזרה ומשנה לא זהה ממקומה, הנה גם זאת אינם דברי ר' יוחנן, אלא ר' חי בא' למד תירוץ זה, כמה דר"י מחולק ה' עס ר"ל, על מה דאמר חלק בין מקום חתך לשלא במקומות חתך בפיסול במקצת השיט, דר"י לית לי' כמדמ"ד לא הריה ולא הסימן עצמו, אבל חתך מצטרף מיעוט בתראי להשלים הרוב בשחייבת, אבל סובר בטעמא דהאי הלכה, דכל שנעשה טריפות בסימנים ואפיו רק נקב בשוט, הוה נחרה מתחילה ועד סוף, ומתני' דאלו טריפות ועד סוף, וה'ה לנחרה מתחילה ועד סוף, ומתי' נישנה לשחייבת מתחילה כר"ע עת' דלית לי' האי הלכה דר' ישוב, זאת אמר ר"י ור"ח בא' הוסיף מדיל' דמימילא לאחר שבימיו כבר נתקבל האי חזרה דהדר ב"י ר"ע צ"ל דמשנה לא זהה ממקומה כמו שהיתה שוני קודם חזרה, אבל כמו דר"ל לא אמר תירוץ על קושי' הש"ס мало

וה"ה אם הסcinן מלא פגימות כלו דמ"ש, ודין דב"ה דשותם במגל קצר דרך הליכתו דתהור מידי טומאה ליתא לדין כיון דמגל קצר עכ"פ נרגשות הפגימות גם בהולכה, והוא לי' שוחט בסcinן פגום דזהה נבלה מדרבנן, ולכן לא מצי הרמב"ם מיתתי האידי. וראה איך הרחוננו פירוש מרוחם בגרמא לדעת הרמב"ם ז"ל, ולא הוצרכנו לדוחק פרשי' ז"ל שמחلك בין פגימות דמגל קצר ובין האידי דמסוכסת, כי כל דברי רש"י ז"ל וראשוניםanza בזה דוחק אחר דוחק כמו שבארנו שם בסוגי' ודוק'.

ב') הרמב"ם פ"ד הי"ד ז"ל: ישראל מומר לעבירה מן העבירות שהיה מומחה הרי זה שוחט לכתחלה וצריך ישראלי כשר לבדוק את הסcinן ואיה' יתננה למומר זה לשוחטו בה מפני שוחקתו שאינו טורח לבדוק, ואם הוא מומר לע"ז וכוי' הרי הוא בעכו"ם ושחיטתו נבלה. הלכי ט"ו, מי שהוא פסול לעדות בעבירה מן העבירות של תורה הרי זה שוחט בין לו לבין עצמו, אם היה מומחה שאינו מニア דבר המותר ואוכל דבר אסור, שזו חזקה על כל ישראל ואפיקו הרשעים שבהם, עכ"ל הזחוב והמוזוק שבעתים בכל מלאה בלי חסר יותר, ובכל זאת אין יוצא ואין בא בשתי הלוות אלו כאשר אבאר בזה. א') אך מחייב בבדיקה סcinן ונוטן לו לכל מומר אפיקו לעבירה קלה מנבלה שלא חדש על נבלה כלל, ורבא מרא דהאי שמעתה לא דבר רק מומר אוכל נבות, ולא מומר לשאר עבירות. ב') ולעומת האידי חומרה שמחמיר להצrix בודק סcinן ונוטן לו גם למומר קל, מקל בפסול לעדות, זהינו באינו מומר ומוחזק בכך רק שעבר פעמי' אחת ואפיקו אוכל נבות, דשותם ביןו לבין עצמו, ואף בודק סcinן ונוטן לו לא בעי, דכאן מדייק דרבא דוקא מומר קאמיר ולא חדש ע"י פעם אחת ואוכל נבות דקאמיר רבא אינו מדייק לומר דזוקא נבות ולא אישור אחר. ג') בגמרה אמרו בטעמא דהאי היתרא דמותר לאכול משחיתת מומר ולא חיישין לקלוק בשחיטה דלא שבך היתרא ואכל איסורה, ומ"מ בדיקת סcinן ונוטן לו בעי, מושם דעתך לא טרחת. אבל הרמב"ם בחלוקת הראשונה במומר לא האידי טעמא, שלא שבך היתרא, ובחלוקת השני זהינו בפסול לעדות דאין אלא חדש, אשר לפי דעת הרמב"ם אפיקו בחשוד לנבות לא בעי בדיקת סcinן כתוב הטעם דלא שבך היתרא אכל איסורה וכן הרי לא צורך הוא דהרי אפיקו בדיקת סcinן דלא שייך בי' האידי טעמא, נמי לא בעי ע"ז לא אמר לנו שום טעם דלמה לא בעי בדיקת סcinן עכ"פ לחשוד לנבות. ד') בדחשוד לעבירות דה'ינו עבר פר"א יכול הרמב"ם כל העבירות ואפיקו ע"ז ושבת דגס בע"ז ושבת בעין דוקא מומר, וכאשר כתוב כן בפי' בחלוקת ראשונה דנקט מומר לע"ז או מחלל שבת בפרהשי' ועכ"ב דוקא מומר קאמיר Adams לא דוקא הויל' האידי דיאנה בחלוקת שנייה בהפסול לעבירה מן העבירות דזוקא בשאר עבירות, אבל בע"ז ומחלל שבת שחיתתו נבלה, וזה סתירה גלויה' למש"כ הרמב"ם בפיהם' על המשנה דשותם בשבת שכותב שם שאם היה מיד כעשה חברה או עכ"פ בתחלת החניתה נעשה מחלל שבת, ושוב הגמר שחניתה פסולה הויה, הרי דגס בפ"א דיננו כומר לפסול את השניתה. ה') עוד הקשו עליו מתוספתא מפורשת דאבדו לו גדיי או שנגנו בו עין דריש' וש"ך סיינו ב' מה שנדחקו. ובאמת יפה כתוב הפלתי דהרבנן' המשmitt מה"ט נגנו בו ולא כתוב רק שנאבדו, אבל מש"כ וכי מושם התוספתא לא הייתה מקובלת אצלנו וכו', וכי הוא זה אשר יבין אית' זאת, דרמב"ם לא היה מקובל התוספתא מפורשת. ובכל אלו החומרות שפכו הראשונים וגם האחוריים דיו הרבה, אבל כל בעל שכל ישר עכ"פ מוכחה להזותות כי אין ממש בתירוציהם ובמקומם אריך לסתור את דבריהם. ובפרט

וזל תמה כיון שהגימה זקופה מצד אחד, איך אפשר שלא תרגיש אכבעו כשהוא יורדת לתוכה, והמעו"ט הלץ بعد הרמב"ם לאמר דכוונו דאין הגימה קורעת בירידתו, אבל ודאי נרגשת להבודק, ומ"כ הרמב"ם ולא תרגיש הינו גימה הקורעת.ומי הוא זה אשר יקבל דוחק גדול ונורא זהה בלשון הרמב"ם ז"ל שהיה לשון ערומים. אבל חוץ מכך הלה הקשה עלי הלח"מ, דלמה לא מחלוקת הרמב"ם בין פגימה אחת להרבה כמו שמחליך בוגרא, ותירץ דס"ל להרמב"ם דכל שאינה נרגשת בהליכתו הו"ל מגן קצר שב"ה מכשירין לקמן במשנה י"ח ע"א בשחת דרכ' הליכתו וניהו דשם בוגרא קאמר דרכ' לעניין טומאה מכשירין ולא לעניין אכילה הרי תראה דרמב"ם לא הביא דין זה בהלכות אה"ט, ועכ"ב ס"ל דלא קיימת מסקנא הכי, ודלא כפרש' ז"ל שם, והגمرا וברייתא דהכא דקאמיר דבחרבה נידון מגירה הכל כב"ש ודלא ההלכתא.

ויאמר נא המעין וכי נחיא לי' לרמב"ם לתלות ב' בוקי סרקי דברים שאסור לשומעם, דבורייתא וסקלא וטר' סתמא בוגרא אזלא אליבא דב"ש, במקומות דכלל גדול בידינו דב"ש במקומות ב' איינו משנה, ולא עוד אלא דלא הביא דין דמתניתן דמגלא קצער דרכ' הליכתו ב' מכשירין, וסמך על מה דהביא האידי דיאנה דמסוכסת דמבדבר רק מפגימה אחת, ומזה נדע דאין חילוק בין את להרבה, עכ"פ דברייתא מחלוקת הכי בפירוש, במה דאמרה סcinן שיש בה פגימות הרבה תידון מגירה,ומי הוא זה אשר יכול לסבול דוחקים כאלו.

אבל לפי הצעתינו פסק הרמב"ם הלאה מודוקדק ומכוון להלכה ביל שום דוחק דהאי משנה דב"ה וב"ש ג"כ אליבא דר"ע קודם חזרה נשנית וכון הברייתא דת"ר ולכן שם במשנה קתני במגל קצר פגימותיה קורען מצ"א והוא שחת策策 השני באופן שידעו שלא נקרו הטעמים מ"מ גרו ז"ל לאסור באכילה אבל טומאה לא גזרו. ועכ"ז קתנו בברייתא דזה דוקא בפוגימות הרבה דיאנה רוב בפיסול אם שחת策策 הבאות והוה נבלה גמורה, لكن גzero בה גם בהליכתו אותו הבאה לעשותו מגירה לאסור לב"ה באכילה ולב"ש גם לטומאה נבלה מדרבנן, אבל בפוגימה אחת דין, בזה אלא פיסול במקצת הסימנים, זהה גופי לא הוה רק פיסול מדרבנן כמו שבארנו לעמלה, לא גzero הולכה אותו הבאה, והש"ס מתחלת לא ידע דמיהוליך ולא הביא מיררי, لكن נתקשה מ"ש פגימה אחת מפוגימות הרבה דהרי גם פגימה אחת דקורע רק מקצת הסימן נמי פסולה החניתה עכ"פ מדרבנן ועכ"ז משני דכהוליך ולא הביא אז ליכא חשש שנקרע באמת, אלא דraiוי לגזר הולכה אותו הבאה, ולא גזר רק בפוגימות רבות במגל קצר, אבל לא בפוגימה אחת. אולם כל זאת קודם שקבלו חזרת ע"ע אבל אחר שקבלו החזרה הרי כל פגימה הנרגשת עכ"פ שאינה קורעת פסולת השחיטה ומטעמה מדרבנן, א"כ דיאנה במגל קצר דמתניתין נפל בביראה מכל וכל דהרי הני פגימות עכ"פ שאין קורען דרכ' הליכתן, אבל נרגשות מהה כל סcinן שפנס בהרגשה פסול את השחיטה ו גם לעניין טומאה דלא חלקו ז"ל בגזרה זו כדי לחזקה ועשאו כפסול בשחיטה דאוריתא. ולכן לדין יש לנו נדו חדש דין דין סcinן שיש בו פגימה הנרגשת בהבאת ולא בהולכת הצפון. ובזה ודאי אין חילוק בין פגימות הרבה להגימה אחת דביבוב' אין בהם כדי לעkor לא בהולכה ולא בהבאת ואני אכן רק דשחט בסcinן פגום פגימות שאינן אוגרות, וכיון דחיזין דפוגימה האוגרת בהולכה ולא בהבאת התירה הברייתא בשחתה בהולכה ללא הבאה ה"ה לדידין דלא מקרי שחת בשני פגום כיון דיאנו מרגיש הגימה בהליכתו, ולכן שחיתתו כשרה, אבל בשחתה בהבאה שחיתתו פסולה ומדרבנן דפוגימה הנרגשת ואיינו אוגרת אין בה אלא פסל שחיתה דרבנן.

פתחה

ומושום לתא דעתך. ועיין בזה בחודשי לסוגי' דהשותט בשbeta. וא"כ מי שرك פעם אחת עבר הרי ספק שהוא תשובה וא"כ עכ"פ בדייעד שחתוט מותר הנשחת וכאן באמת לא התיר ליתן לו לכתחה לשחותו. ומה שכתב הרמב"ם בפיהם"שadam שחתוט בשבת במיד מהו שחיטה פסולה לק"מ, דהתמס בשבת עצמו שחח וליכא למימר שהוא תשובה לכך שחיטתו פסולה ומדרבנן אבל אי שחח ביום שלאחריו באמת כשרה דשמא תשובה כל זמן שאיןנו מוחזק למחל שבת. ועתה נבא לחלוקת השני' במאי שהיה פסול לעדות מלחמת עבירה מן העבריות כתוב דשותט בין פון ריטוב"א שנדרח הקהלה לישיב פרשי"ז' מכך האי חומרה. אבל הרמב"ם ז' חורי כתב שהזקתו שאינו טורה לבדוק, ולא מהמות גודל הטרחא שיש בבדיקה, זאת ודאי לא נתן לה Amar דהיה בבדיקה הסיכון טורה גדול, אלא עכ"ב כונתו דמחמת קלות דעתו, איןנו נותן לב לבדוק ביישוב הדעת י"ב בדיקות שהצריכו ח'ז' כדי למצוא אף פגימה דקה הנרגשת ואני אוגרת, עכ"ב משום דאין זה אלא חומרה דרבנן שאינו מוחש עליה וידוע מש"כ הר"ר יונה ז' דהרבבה יוארת טמיים ויישוב הדעת צריך בבדיקה הסיכון, וא"כ מומור אפיו לאיה עבירה קלה שהיה, פשיטא דעתך' אין בו יוארת טמיים כדי לבדוק ביישוב הדעת והבנת הלב למצוא גם פגימה הנרגשת לחוד, דאין בה אלא חומרה דרבנן, וניהו דאפיו על אישור דברי חמש שאינו מאותה עבירה שהוא מומר עליה איןו חדש דברי חמש שעעה"פ לר"ש נמי רקס איסור דרבנן הוא, ומ"מ אמרין דמחליפין, עכ"פ שהמה מומרים לעבור אבל יראה דאוריתא, וא"כ גם הכא נימא דעתך' שהוא מומר למשל אשענץ, מ"מ אין חדש לשחות בסיכון פגום מדרבן דהינו פגימה שאינה קורעת. אה"נ אבל כאן הלא על הבדיקה אנו דנין דהינו או טרייח למצוא פגימה צוא, ורק ע"ז אמרו דאין בו יוארת טמיים לטrhoה עליה בשומות לב כדי שימצאנה, כדי שלא יכשל באיסור דרבנן. וכן שcn הוא לא חשו לה רקס במומר ואפי' לשאר עבירות ולא בחשו אפיו לנבלות משום דחילוק שבין מומר לחושוד הוא דሞמר שעבר ג' פעמים מוחזק אצלנו לעובר עבירה ולא עשה תשובה, משא"כ חדש אפשר דעתה תשובה, דניינו דגס בפ"א נפסל לעדות, היינו משום דלעדות עבון מוחזק בכשרות והיא עכ"פ איןנו מוחזק בכשרות כי מי יודע אם עשה תשובה, אבל עכ"פ איןנו מוחזק להיפך לאפשר דעתה תשובה, דהרי תראה דammo בברכות ת"ח שעבר עבירה בלילה אל תהריר אחריו ביום שהוא עשה תשובה, ופרק שמא ס"ד דמשום שמא עדין יש מקום להרהר אחריו, ומתרך ודאי עשה תשובה הרי דבת"ח אמרין ודאי עשה תשובה, ומינה דבשרар בנ"א עכ"פ ספק הזה. אמרו מעתה כיון דבפסול לעדות ספק הזה לא נחמיר בבדיקה סיכון דין בו אלא ספק דרבנן שאינו לא עשה תשובה, ולא בדק ביישוב הדעת עד שעבר על פגימה כ"ד שאינה אוגרת ואף דספק דרבנן נמי לא עבדין לכתחה, אבל כאן יש עוד ספק שמא לא היה בסיכון פגימה כלל, לכן מותר לכתחה לסוכוך עליו בא בבדיקה סיכון ונoston לו בפרט אם אין לפניו שותח אחר. וזה שמד"יק הרמב"ם ז' בלשונו הטהור בחלוקת הראשונה דሞמר צריך לישראאל כשר לבדוק לו הסיכון, מפני "שחצקו שאינו טורה לבדוק" מדייק לכטוב "חצקתו" דזוקא מומר שחצקו שלא עשה תשובה, וא"כ חזקתו שאינו טורה לבדוק, דמקלו גיניד לו ויסמוך על בדיקה קלה שדי לפגימה האוגרת ואני די לפגימה הנרגשת לחוד, ואח"כ כתוב דሞמר לע"ז ולהחל שבת שחיטתו פסולה לנמרי, ודוקא מומר ולא חדש, והוא נמי מה"ט דשחיתת מומר לע"ז ולהחל שבות איןנה פסולה אלא מדרבן עיין בחודשי הר"ן ז' בסוגי' וכמ"ש לדעת הרמב"ם ז' לדוחית נכרו גופה אינה אלא מדרבן

במה שעורתתי באות ג'). לא ראיתי אף באחד מן המפרשים שיעור על האורות הזאת, שהיא בעצם מורה שלא יכול לרדף לדעת קדשו של הרמב"ם ז'יל, אשר מימות משה עד משה לא קם ממשה.

אבל לפי הצעתינו אין תחילת לשום קושי' וכל דבריו מזוקקים. והוא דרמב"ם ז'יל מיאן בפרש"ז'יל בהא דמייחה לא טrhoה שפירש Adams ימצאו פגום לא יחוור אחר סיכון אחר או ישחיזנו, דפירוש זה נפרד מני ובו' דקאמר שם בגמרא דחמןן של ע"ז מותר מיד מפני שמחליפין, הרי דטרחא כ"ד להחלף חמץ מתרחין וא"כ כ"ש דמייחון לתקן הפגם או להחליף את הפגום בכשר, ועיי' ריטוב"א שנדרח הקהלה לישיב פרשי"ז'יל מכך האי חומרה. אבל הרמב"ם ז'יל חורי כתב שהזקתו שאינו טורה לבדוק, ולא מהמות גודל הטרחא שיש בבדיקה, זאת ודאי לא נתן לה Amar דהיה בבדיקה הסיכון טורה גדול, אלא עכ"ב כונתו דמחמת קלות דעתו, איןנו נותן לב לבדוק ביישוב הדעת י"ב בדיקות שהצריכו ח'ז' כדי למצוא אף פגימה דקה הנרגשת ואני אוגרת, עכ"ב משום דאין זה אלא חומרה דרבנן שאינו מוחש עליה וידוע מש"כ הר"ר יונה ז' דהרבבה יוארת טמיים ויישוב הדעת צריך בבדיקה הסיכון, וא"כ מומור אפיו לאיה עבירה קלה שהיה, פשיטא דעתך' אין בו יוארת טמיים כדי לבדוק ביישוב הדעת והבנת הלב למצוא גם פגימה הנרגשת לחוד, דאין בה אלא חומרה דרבנן, וניהו דאפיו על אישור דברי חמש שאינו מאותה עבירה שהוא מומר עליה איןו חדש דברי חמש שעעה"פ לר"ש נמי רקס איסור דרבנן הוא, ומ"מ אמרין דמחליפין, עכ"פ שהמה מומרים לעבור אבל יראה דאוריתא, וא"כ גם הכא נימא דעתך' שהוא מומר למשל אשענץ, מ"מ אין חדש לשחות בסיכון פגום מדרבן דהינו פגימה שאינה קורעת. אה"נ אבל כאן הלא על הבדיקה אנו דנין דהינו או טרייח למצוא פגימה צוא, ורק ע"ז אמרו דאין בו יוארת טמיים לטrhoה עליה בשומות לב כדי שימצאנה, כדי שלא יכשל באיסור דרבנן. וכן שcn הוא לא חשו לה רקס במומר ואפי' לשאר עבירות ולא בחשו אפיו לנבלות משום דחילוק שבין מומר לחושוד הוא דሞמר שעבר ג' פעמים מוחזק אצלנו לעובר עבירה ולא עשה תשובה, משא"כ חדש אפשר דעתה תשובה, דניינו דגס בפ"א נפסל לעדות, היינו משום דלעדות עבון מוחזק בכשרות והיא עכ"פ איןנו מוחזק בכשרות כי מי יודע אם עשה תשובה, אבל עכ"פ איןנו מוחזק להיפך לאפשר דעתה תשובה תשובה, דהרי תראה דammo בברכות ת"ח שעבר עבירה בלילה אל תהריר אחריו ביום שהוא עשה תשובה, ופרק שמא ס"ד דמשום שמא עדין יש מקום להרהר אחריו, ומתרך ודאי עשה תשובה הרי דבת"ח אמרין ודאי עשה תשובה, ומינה דבשראר בנ"א עכ"פ ספק הזה. אמרו מעתה כיון דבפסול לעדות ספק הזה לא נחמיר בבדיקה סיכון דין בו אלא ספק דרבנן שאינו לא עשה תשובה, ולא בדק ביישוב הדעת עד שעבר על פגימה כ"ד שאינה אוגרת ואף דספק דרבנן נמי לא עבדין לכתחה, אבל כאן יש עוד ספק שמא לא היה בסיכון פגימה כלל, לכן מותר לכתחה לסוכוך עליו בא בבדיקה סיכון ונoston לו בפרט אם אין לפניו שותח אחר. וזה שמד"יק הרמב"ם ז' בלשונו הטהור בחלוקת הראשונה דሞמר צריך לישראאל כשר לבדוק לו הסיכון, מפני "שחצקו שאינו טורה לבדוק" מדייק לכטוב "חצקתו" דזוקא מומר שחצקו שלא עשה תשובה, וא"כ חזקתו שאינו טורה לבדוק, דמקלו גיניד לו ויסמוך על בדיקה קלה שדי לפגימה האוגרת ואני די לפגימה הנרגשת לחוד, ואח"כ כתוב דሞמר לע"ז ולהחל שבת שחיטתו פסולה לנמרי, ודוקא מומר ולא חדש, והוא נמי מה"ט דשחיתת מומר לע"ז ולהחל שבות איןנה פסולה אלא מדרבן עיין בחודשי הר"ן ז' בסוגי' וכמ"ש לדעת הרמב"ם ז' לדוחית נכרו גופה אינה אלא מדרבן

דקה דרבנן שרי על עץ ואבן, זהה הוה כמו בשאר סכך דאפשר לשמש בדוחק, אין בו משום מתקן מנת, אבל במשחזה שלה לעולם אסור דגם בסכך שרואוי לשמש בדוחק אסור, זהה מלacula ממש מקרי. ומיושב בה גם מה דקה ק"ז רעכ"א זל דחכם איך רואה לעצמו סכך בי"ט שהוא ימצא פגום והוא ל"י מטלטל מוקצה, ולפי הנ"ל לק"מ, דהרי על עץ ואבן יכול לתקן זהה שרי לחכם, ורק אין מוריין כו וرك בע"ה חשש שיחדדה במשחזה שלה אף כדי היה על עץ ואבן, דמסתמא בכל מתקנת במשחזה שלה מעלה עץ ואבן שיש יותר תורה לתקן.

מכל הלין פסקי הרמב"ם זל יוצא מפורש דהאי בדיקה מעולה אפיקמה הנרגשת שאינה אוגרת אינה אלא מדרבן אחרי שקבלו חזורת ר"ע שגמרו אומר דסכך פגום פסול השחיטה ע"פ שאיןו עיקר הסימן וסמכותו אקרה דושחתות בהז דלא להשיג על השחיטה שתה"י בדרך משיכה ולא בדרך דרשעה ועיקורו, אלא דגם על הסכך צריך להשיג שלא תהי פגומה, וכל שנקראת פגומה.

וחשיטה פסולה יותר באור השיטות בהז עיין בסוגי' במקומו. וرك' זאת אזכיר עוד כאן דהאי בדיקת הרגשה בחוש המשוש נמי סמכותו אקרה דושחתות בהז, כיון דלמדו דבי' בדיקה לחכם, ע"כ בבדיקה הרגשה בחוש המשוש ולא בדיקת ראי' בחוש הראות קאמר, כי דבר ידוע דוחש הראות חזק יותר אצל ההומוניות העוסקים בעבודה גשמית ולא במושכלות, והלווש אצל החכמים בעלי ספר, וחוש המשוש הוא להיפך חלש אצל ההמון עובדי אדמה וכדומה וחזק אצל החכמים בעלי מנוחה וכיון דאבディת חכם כסמכין ממשילא בבדיקה הרגשה בעין דהו יוטר מוכשרת לה. וזה דברינו אבושא ואטופרא נדחקו הראשונים זל, והתוס' כתבו דבריאו בגנד ושת וטופרא בגנד קנה והאחרונים זל חקרו למה עזבנו אכן בדיקתبشرא. ולולי דבריהם זל הייתה אמר הבדיקה צרכיך להיות על תרתי על חדודו ועל חלקו, כי הסכך צרכיך להיות חד וחלק וכ"כ הרמב"ם בפ"א היה באיזה דבר שוחטין וכי והוא שהיי' פיה חד ולא ה"י בה פגום, ולכן בעין אבושא להבחן אם חותך היטב שהוא חד כראוי, ואטופרא אם אין בו פגום והכי נהגנו גם עתה לבדוק הסכך על בשර היד אם חותך כראויCID. עוד זאת ראיית להזיך כאן מה שראיתי דבר חדש מק"ז החת"ס זל בתשו' הנ"ל דגימה אית בה משום עיקור או משום שהיי', וזה לכארו' פלא, נהי דבמוקם שהוא פגום איןנו חד ואני חותך אבל שהיי' כ"ד כזו הרי מדינה אינה פסולת ורק חומרת אחריםים היא לפסול בשהיי' משחהו, אך אפשר דבסכך פגום משום שהיי' נגע بي'. אבל ניחא לי בשנאמר כיון שאין שיעור לשחיטה ומוליך ומביא כל הימים כלו כשר, ע"כ השוואות מצטרפות לשיעור שהיי' בשחיטה אריכתא והוא אבעיא דלא אפשר בגمرا דף ל"ב ע"א. ולפ"ז יש לנו טעם חדש דח"ל חשש על כל פגימה אפילו אינה אוגרת ואני קורעת משום דעתך' פ' מוקם הפגום אינו חד ויש חשש שהיי' בשחיטה אריכתא לכן לא פלוג רבנן ופסלו כל פגימה אפלו אינה קורעת ודוק'.

ועוד זאת נשאר לבאר לך, דעת הבה"ג ג"כ כדעת הרמב"ם, וכאשר הבאתי לעיל מוגירות רצ"ח זל שמעתיק דברי הבה"ג שכותב בבדיקה הסכך אנו למדין מושחתות בהז, וממילא שלא קשה על הבה"ג קושי התוס', דלמה לאמנה בין חמשה הל"ש עיקור דסכך פגומה, דהרי מאחר דחכמים פסלו סכך פגומה גם אלא עיקור ר"ל אפלו אין בכח הפגימה לעkor, אין נחשוב עיקור דסכך, וכן תראה בחינוך שהוא הראה זל של שמנה הל"ש וכגדעת הבה"ג בתוכם עיקור סימנים ממוקם חיבורם בלתי וועל כל הני כתוב דשחיטתן פסולה, ואה"כ כתוב זל, "וג"כ צריך לדעת עניין בדיקת מתקן מנת, וכך גם כאן בסכך של שחיטה הפגומה רק פגימה

במשנה דריש גיה"נ אין נאמנים על חלב וגיד ולחכמים דנאמנין משום דהוא איסור תורה ודאי, אבל לטrhoה ביב' בדיקת אחר פגימה דקה שאינה אוגרת חסודים הם דשמא לא יתרוחו בהז. וההילוק בין לבי מומר לאחד מן העברות לדעת הרמב"ם דሞמר חזקתו אין טורה כלשון הרמב"ם, ובtbodyם ספק הוא ודינם כפושלי עדות דספק שמא לא בדקו כראוי על פגימה הנרגשת. וניהו דשם כתוב דשותט בין עצמו היינו באינו טבח דלא תקנו להראות הסכך לחכם אבל בטבח תקנו. וגם בטבח בדיעבד כשר הבשר אף דלא הראה סכךו לחכם דודוקא ללא נמצאת סכךויפה מכריין אבשרה דטרפה אבל בנאבד הסכך משמעו דרך ולא נדייק מרישא דודוקא בנמצאת יפה לא מכריין הא בנאבד מכריין דכן יש למלמוד מן הרמב"ם זל שכתב, דבלא נמצאת יפה מכריין אבל בשרא דטרפה, ועיין בחודשי ליקון דהרמב"ם לשיטתי' מוכרכה פרש כן, ועל כל בשרא היינו אותו הבשר ששוחט בלי להראות הסכך לחכם שא"א לעמוד על הסכך לבדקו עתה. שלא מסתבר כלל לאמר דאפילו הראה סכךו לחכם יקנשו לאסור האי בשר, וכיון שכן מוכח דבນמצאת סכךו יפה לא מכריין גם על האי בשר דאי' לביר הכרש סכךו והבן. ועכ"פ לק"מ לכל שمراה סכךו לחכם אין בכך כלום אס הטבח לא בדקה רק בהעbara בעלמא מפגימה האוגרת דהרי מו"ט תקנו להראות סכךו לחכם משום דחוodyים הם בכך. אבל אם עבר ושוחט ללא הוראת סכךו לחכם מعتبرינו לי' שפיר. ובזה נסתירה ג"כ ראיית הגה"ק בעל ד"ח זוק"ל שמכוכיח מהאי רמב"ם דאם מחייב לש"ב הסכך שהראה בתורת יפה שהוא פגום דלא מعتبرינו לי', דאל"כ אין השוו להראות סכךו לחכם בי"ט שמא ימצא פגומה. והוא קושית הגאנונים הנ"ל אבל אין זה ראי' דהרי מה"ט תקנו הוראת סכךו לחכם ואיך נעריר את הטבח שעשווה כתקנת חז"ל, וא"א לבוא למכלול דהרי בכל פעם מראה סכךו לחכם אבל עתה בזמןנו שתבו הראשונים זל דממנים אנשים ידועים ומווחקים, וגם אינם שוחטים לעצם ומכוכים לאחרים, ולהם מחלו חכמים כבודם, ולרמב"ם דמשום לתא דאסורה ג"כ בטלה התקנה, דהרי רק בטבח המוכר לאחרים תיקנו, וא"כ מי שנמצא סכךו פגום אין ראי' ממש דין לכנסו, אמנים לדינה ודאי הci הוה, דאל"כ לא הנחת בת לא"א וכו'.

אבל מה דקה טובא על הרמב"ם הוא דהמעין שם ברמב"ם ובכ"מ ימצא דשיטת הרמב"ם הוא דכל שנטקלל הסכך באופן שגים בדוחק איינו ראוי לתשמשו, אז גם לחדודה על עץ ואבן אש שלא נתkon לגמרי אסור, דהוה תיקון מנת בי"ט. אבל אם לא נתקלל כ"כ רק שם"מ טוב לחדודה שיחתוך יותר יפה, אז על עץ ואבן שרוי ואין מוריין כן לרבים, אבל במשחזה שלו לעולם אסור משום דזה מלאכה גמורה עיי"ש. וא"כ קשה בסכך של שחיטה כל שנפוגם איינו ראוי כלל למלאכתו ומה ל"ע ואבן או משחזה שלה, ולמה לי' לרמב"ם לאמור דילך ויחדד במשחזה הרי בעץ ואבן נמי אסור כל שאינו ראוי כל עלי"י בשו"ת ק"ז החת"ס זל יוז' סיון ט"ו דנתקהשה בהז, ורוצה להוכיח מזה אין שום פגימה יוצאת רק במשחזה שלו והוא פלא, דהוא דין שם על מטלית אבל מה עניין זה לעץ ואבן וחוש שדבר בהם רמב"ם, הci נאמר בפגימה דקה הנרגשת ואני אוגרת, לא תסולק על עץ ואבן אתמהה.

אבל אם נאמר דהי' פגימה שאפשר למצוא החכם אינה פסולת השחיטה אלא מדרבן, אז דברי הרמב"ם מזוקקים עפ"י הטעמי' דביצה דץ י"ט ע"א דכל שנטמא בלבד הטעמה מטבלין אותו בי"ט ופרש"י כיוון דמה"ת חז' לא מדרבן אסור לית ב' משום מתקן מנת, וכך גם כאן בסכך של שחיטה הפגומה רק פגימה

פתחה

דורי רק בהזיר כתב הרמב"ם ז"ל האי או נולד, והא ודאי לא שכך שיויצא אבר וחיזרנו.

אבל שיטת הרמב"ם הלאו מוכחת מדין דין פקועה, דהרבנן ז"ל סובר דין פקועה שהפריס ע"ג קרע טעון שחיטה מה"ת, והוא דבר חדש שלא שערו אדם שקדמוני, ומ"מ כן הוא כאשר אבר בזה, וכל המיעין ישפט בצדך דין הוא.

וז"ל הרמב"ם ז"ל ספריה ממן"א, מצא בה עובר כי אע"פ שהוא בן ט' ח' גמורים ואפשר שיחיטה אינו צריך שיחיטה אלא שחייבת אמו מטהרטתו ואם הפריס ע"ק צrisk שיחיטה עכ"ל, והוסיף על דבריו הכה"מ וז"ל, "ושיחיטה זו אינה אלא מדבריהם מושם מראית עין וכותב רבנו בפיהם"ש, ודע שאינו צריך בדיקה, ר"ל שאין הטרפה מפסdetno, לפי שהוא אצלנו בשחוות ע"פ שהוא חי עכ"ל. וכן הasticsים הרשב"א ז"ל וכו"ו עכ"ל הכה"מ. ומ"מ לא יודה, דהרבנן ז"ל, לא היה רשאי לכתב סתום, ואם הפריס ע"ק צrisk שיחיטה בלי האי תוספת הדבריהם, "מושם מראית עיר", כי בכ"מ תמצא שהרבנן ז"ל מזכיר מאי לאbara מה שהוא מה"ת ומה מדבריהם כמו בכל פרקים, בחלב ודם וגיה"נ ובמkommenות אין מספר, ומכך"ש מה שהוא רക משום מראית עין, איך יכתוב סתום צrisk שיחיטה שהוא לשנה דתנה דמתניתן על קרעו ומצא בה בט"ח טעון שחיטה, והוא מה"ת.

וראה אך במחכית של הכה"מ ז"ל, שגה גם במה שתלה ברמב"ם בפיהם"ש דברי התוטס והראשונים ז"ל שכתו דבהתפריס ע"ק דין השיחיטה הכרחית אלא מפני מראית עין, אין הטרפות פסולת בו. וכל הרואה יראה דמעולם לא בדבר הרמב"ם מזה.adam כדורי הכה"מ ודאי לא היה הרמב"ם ממשיט דין זה מתחבورو יד החזקה. ז"ל בפיהם"מ, "זה בט"ח שמוטר לאכלו ללא שחיטה, אין חלבו ודומו מותר אצל חכמים, ודע שאין צrisk בדיקה, ר"ל שאין הטרפות מפסידתו, לפי שהוא אצלנו בשחוות ע"פ שהוא חי, והלכה כחכמים ע"מ שלא יהלך על הארץ, ובדררי רשות"ש שמותיר אפיקו הפריס ע"ק איןם הלכה" עכ"ל, הרי לך מפורש דלא דבר הרמב"ם מהפריס ע"ק עד סוף המשנה רק דבר מלא הפריס דוחשיטה של אמו מתיירטו, מ"מ חלבו ודומו אסור, כי כן הוא שיטת הרמב"ם כדיוע, ומעטה נצמלה לו חקירה, אם תהיאabei בט"ח טרפה מבטן מה תהא עליה, דלפומ סברא חזונה כמו דhalbvo אסור משום דמקרי שור, ולא נידון לעניין חלב כאחד מאבריו האם כמו כן חי"י הטרפות פסולת בו, ע"ז מלמדנו דזה ליתא דגבי חלב נידון כשרו שלם בפ"ע, אבל לגבי טרפות לא, והטעם דכל טרפה הוא תחולת נבלות וחוד לאו הוא כמש"כ הרמב"ם ז"ל פ"ד ה"ז ממן"א, וכך כל שאין הנבלות פסולת בו, אך תפיסת הטרפות שהוא רק תחולת נבלות. ואם נמצא עובר מת לכ"ע שחיטתו אמו מתיירטו, ואיך חי"י הטרפה חי"ג רגוע מהמות. דין זה ממשינו הרמב"ם ז"ל לשיטתו דס"ל תלבן אסור. והotos ותור הראשונים דפליני זה על הרמב"ם, וס"ל דhalbvo מותר, אין מן הצורך שיש אמרו דין טרפות מן הבطن פסול בו, דהוא ק"ו מחלב, אבל לעומת זאת בהפריס ע"ק דס"ל דבעי שחיטה רק מדרבנן, נתווה להם החקירה מה דינו אם נטרף האי בין פקועה לאחר שהפריס ע"ק ברבות הימים אשר הוא חי והחליטו בזה להקשר כיון דוחשיטה גופה אינה אלא מפני מ"ע והטרפות אינו ניכר כ"כ, וכן לא החמירו בנמצאת סיכון פגום. אבל הרמב"ם ז"ל לא דבר מדין זה כלל לדידי טעון שחיטה מה"ת, ופשיטה דטרפות אח"כ פסולת בו.

ועיין בחודשי בפניהם בסוגי שם, דהרבנן ז"ל מפרש הסוגי" דר' מרשניא ואבוי פלייגי בהז' אי חכמים דרש"ש מה"ת קאמרו או

הסיכון שהריבו חכמים לבדוק אותו עם הצפורן ועם הבשר ובשלש רוחותיה של הסיכון, ואם נרגש בה פגימה אפילו כ"ש השחיטה אסורה" עכ"ל, הרי מפורש אומר בדיקת הסיכון מפגימה כ"ש ארכcta דרבנן הוא, והשוחט באפי פגימה כ"ש, השחיטה אסורה ולא פסולה. יותר ביואר הדברים תמצא בסוגי" דף י"ז ע"ב עי"ש היטב.

עיקר ז' אבר היוצא ואבר המдолדל ובן פקועה

динי אבר היוצא והmdlدل ודיני בן פקועה מבוארים בפ' בהמה המקשה, אלא דבביאור הסוגיות יש מבוכה רבתא בין המפרשים והפוסקים. ואשר בارتני בפנים דעת הרמב"ם ז"ל בבואר הסוגי" היא המחוורת ומתΚבלת וכל נושא כליו וגם לרבות הראשונים ז"ל, לא ירדן לסוף דעתו, ולא הרגשו מה היא שיטתו, וכך נא עמיד רק מקצת שיטתו בעניינים אלו, שהוא נ"מ רבתא לדינה והוא חדש ומחודש, אבל לדעתואמת וצדק תלי"ת.

הרמב"ם ז"ל בפ"ה ה"ט כתוב ז"ל: עובר שהוציא ידו או רגלו נאסר אותו האבר לעולם וכו', ואפיו החזר אותו אבר לمعايير ואח"כ נשחת, או נולד הولد וחיה כמה שנים, הרי אותו אבר אסור משום טרפה וכו', עכ"ל, וע"ז כתוב הכה"מ דכלא/or נראת שדין זה כולל לכל עובר שהוציא ידו גם למי שלא נשחתה אמו קודם לידתו, אבל לפי האמתה הטעות, שא"כ ברוב הבעמות נמצא אישור בהרבה אברים שיויצאים קודם הלידה. ואף שמדובר מוכחה שהיה סובר ברמב"ם כפישוטו, אבל האמת יורה דרכו שלא כיון הרמב"ם לזה עצת". ומכח האי אמת שלל, נתקשה בבי" הרבה, שהשימי הרמב"ם ז"ל הא דר' מרשניא דד"ב ע"ה ע"ב דאמר בן פקועה הבא על בהמה דעלמא הولد אין לו תקנה למ"ד חושין לזרע האב, וכן השמייט הא דאבי דאמיר התם הכל מודים בקהליט בו פקועה דשרי דמלתא דתמייה מזכר דכווי אני, ולא ידע הב"י מענה לכל אלו. אבל אני בارتני כמשמעותם בצהרים דברי הרמב"ם כפישוטו וכל גدول ביד, לכל המדחק בדברי ולשון רבנו הרמב"ם, ידו על התחותונה, כאשר כתבתי בהקדמה, דהרבנן ז"מ שעשה חברו משנה תורה, בכוונה שלא נctrיך אדם לעין בשום ספר זולתו כדי לידע דיני התורה, היה מוכחה ע"כ לדקדק בלשונו להיות ברור ומובן וטהור מכל סייג, ושלא ישטע לתרי אפין, כי לולי זאת נפל פטו בבריא מבוגן, ולכן תמיד משכנתני ונשאי, להעמיד דברי הרמב"ם על פשوط משמעו, ותלי"ת בכ"מ ראייתי נפלאות, וכן הוא בהענין אשר לפניו.

דעת הרמב"ם ז"ל דברי היוצא לדעת חכמים דר"מ דף ע"ב ע"א, ע"כ אית בי"י איסור טרפה גם קודם שחיטה ומצד בשדה טרפה, כי רק אז מובן מה שאמרו דוחשיטה מטהר את היציאה מידני נבלה לטרפה. ופלוגת ר"מ ורבען הוא בש' לידה לאברים, או אין לידה לאברים, דר"מ יש לידה לאברים, וכך לא בעין קרא כל לאיסור אבר היוצא דכוין דזהה כלוד, שוב לא נגרר אחר שאר העובר, ולא ניתר בשחיטה האם, וממילא דזהה לשאר אבמה"ח ומטמא, אבל חכמים דר"מ ס"ל אין לידה לאברים, והיה נגרר האבר היוצא אחר עיקר העובר, اي לאו קרא דובש בשדה טרפה דמרבנן מני" אבר שיוצא חוץ למחיצתו שנאסר טרפה. אלא דהא דין לידי לאברים היא דוקא אם לא נולד לבסוף או שחזר האבר בטלת הלידה הלו ע"פ שנולד Ach"c. אבל בנויל כדרכו אף שהוציא תחולת האבר מה בכך הלא אנגלי מלטא למפרע דהכל חד לידה ואין כאן יציאח חוץ למחיצתו. עיין מש"כ בסוגי" דמברכת ס"ט ע"ב דברים נחמים קלוריון לעניינים תלי"ת. וכן על חנס קמתמה הב"י ז"ל, דהא רוב לידות נמצאת אבר היוצא

ומי הוא זה אשר לא יודע דהאי „אע”פ שלא הפריס עג”ק” שכותב הרמב”ס אין לו שחר, אם נאמר לכל השחיטה בהפריס עג”ק אינה אלא משום מר”ע, דהרי הרמב”ס הכא מכרת דבר דחייבין על תלבו כרת, ומה ל’ הפריס או לא הפריס. דמלשונו משמע Adams הפרס פשוטיא דחיב בcart, וכל החולק על הוכחה זו בדוחקים בדוחים אין תרופה למכת עורונו בעניינו שכלו.

ג’) והוא היותר בולט, דהרבמ”ס פ”ב הלכ”ז מהלכי’ אבה”ט כתוב ו”ל: השוחט את הבמה וכוי’ ואם מת קודם שיפריס עג”ק הרי הוא תהו ששהיתם אמו מטהרטו עכ”ל. ואשותו את הטרפה קאי עי’יש’ בכ”מ. והרי מבואר דאם הפריס עג”ק ומת מטמא נבליה והוא מניל’ לרמב”ס, דמהיכי’ תמי’ נימא דמשום מר”ע גוזו רבנן תומאה. ועיון בי”ד סימן יג טו”ז סק”ד דרצה לומר לכל עצימות השחיטה משום מר”ע אין אלא לכתלה ולא לאסור בדיעבד, ובו”ד החדשות נדפס מנובי ז”ל השגה על דברי הטו”ז אלו, מדברי הרמב”ס אלו דפסק דאפיקו מטמא נבלגה גמורה. ולא חלי ולא הרגיש כי אפיקו נדחו דברי הטו”ז אין לדברי הרמב”ס שום הבנה, דכלל גדול בידינו אפשר טומאה לא מפשיןן, וכאשר אמרו במקילון פי’ עי’ב אם אמרו ספק טומאה לטהרה, יאמרו ספק אמרו דלא דלה היבא לא דר’ מרשיא ולא דאבי’ מושם דר’ מרשיא כריש”ש כموון. אלא ודאי מושם דר’ אשיש ס”ל שלא כאבי’ אלא כר’ מרשיא דבדאוריתא פליגי, ופסק פשיטה רמב”ס כוותי’ ולפיכך יפה עשה דלא דלה היבא לא דר’ מרשיא ולא דאבי’ מושם דר’ מרשיא אלבא דריש”ש אמר למלאי’ ואנן וחושין לפ██וק חכם דפליגי, וס”ל דמדאוריתא טוען שחיטה, ודאבי’ פשיטה דאינו הלכה, אלא כר’ מרשיא דבדין דוריתא פליגי, עיין בחדשי’ שם בארכיות. ועל אמרת דברי אלו מוריים גם שאר פסקי ולשונות הרמב”ס וכולם מעידים עדות מכונת דמה”ח טוען שחיטה כאשר תראה מן הפסיקים שאביה באזה.

מעיקר הדין ונוה”ת, וכן אם מת מטמא כשאר נבלה.

ואחר שזכינו לידע כל זאת מילא נבן כי הרמב”ס היה מוכರח לפреш דעיקרابر היוצא אינו תלוי בשחיטה, אלא הוא אסור בפ”ע מקרה דובשר בשדה טרפה, דהרי גם אחר שחיטת האם אם הפריס עג”ק טוען שחיטה מה”ת, ולמה יאסר האבר עיון בפניהם מה שהארכנו בזיה ונצמח מאות דגамابر המודולל כמוابر היוצא אסור מה”ת, דמחד לפוטא מרביין תרווייו. ורק”י ותוס’ יותר הרשונים דסבירו דברי היוצאה עיקר איסרו מלחמת שאן להולד שחיטה שכבר הותר בשחיטה אמו, ולא בעינן קרא דובשר בשדה אלא אהחריד דלא מהני, لكن מציז ברו דברי היוצאה מה”ת אסור ולוקין עלי’ משום אבמה”ת, ואבר המודולל אינו אלא מדרבען, וקרו אסמכתה בעלמא, אבל לרמב”ס דין איסורابر היוצאה תלוי בשחיטה רק מקרה דובשר בשדה נאסר, لكن חד דינא אית ל’ עסابر המודולל, ושניהם אסורים מה”ת, אלא דין לוקין עליהם משום דווה לא שבכללות.

ובטעמא זהה מلتא דיש חילוק מה”ת בין הפריס ללא הפריס עג”ק כתבתי בפנים, דהנה כפי שביארנו בעקרונים הקודמים השחיטה במדבר כמו הנחירה הותר להם מפרקשת עי’יש’ שחיטה שנכנסו לארץ שנאשרה הנחירה הותר להם מפרקשת עי’יש’ שחיטה אבל לעומת זה נתן להם שיעור ב’ בבהמה וא’ בעוף דינחו שלא הטהור בכל מקום. והרי תראה דהרא”ש והטור ז”ל השמייטו דין זה של הרמב”ס מכל וכל, וידעת כי דלא מטעה דידי השמייטה, דהמה לא נחתו כלל זה לדעת דהרבמ”ס מצריך שחיטה מעיקר הדין, אבל אין ספק אכן דהשמייטה משום דלא מסתבר فهو לחוש לפרטיא עין גבי אוא”ב لكن לא חשו להביאו.

ו”ז היבא דר’ מרשיא דבן פקעה הבא על בהמה דעלמא הולך אין לו תקנה. ומימרא זו לפום רהייא אין לה שיקות כלל להאי פלוגנטא דרש”ש ורבנן, עיין בחדשי’ ק”ז החת”ס ז”ל שם, דמתמה הרבהה עי’ז, אבל הרמב”ס ז”ל קמתרץ ברוחב בינו חומרא זו בפשיותו, דר’ מרשיא דока לרש”ש קאמר למלאי’ משום דהוא היה מפרש דברי ר’ הנה חמי’, דהפריס עג”ק איכא בגיןה, מדויריתא קאמר, וא”כ לדעת חכמים דינו אין לו מקום רק לשיש’ ועל זה חולק אבוי’ וס”ל דגס לחכמים אין טוען שחיטה רק מדרבען משום מר”ע. וכיון דר”א דהוא בתרא לא רצה לקבל הא דרבבה אמוראי קדמאי אמרו הלכה כריש”ש וכל מקום ששנה ריש’ הלכה כמותו וחושן להא דר’ יונתן דאמר הלכה כריש”ש במסוכן ובתרומות מעשר. והאי ר’ יונתן גופי’ לא קאמר דין הלכה כריש”ש רק בהני תרי אלא דבאייך אין כאן הכרעה. ואי כל עצימות פלוגנתם רק בדרבען ומושום מר”ע, אין מקום לפ██וק דלא כריש”ש כמוון. אלא ודאי מושם דר’ אשיש ס”ל שלא כאבי’ אלא כר’ מרשיא דבדאוריתא פליגי, ופסק פשיטה רמב”ס כוותי’ ולפיכך יפה עשה דלא דלה היבא לא דר’ מרשיא ולא דאבי’ מושם דר’ מרשיא אלבא דריש”ש אמר למלאי’ ואנן וחושין לפ██וק חכם דפליגי, וס”ל דמדאוריתא טוען שחיטה, ודאבי’ פשיטה דאינו הלכה, אלא כר’ מרשיא דבדין דוריתא פליגי, עיין בחדשי’ שם בארכיות. ועל אמרת דברי אלו מוריים גם שאר פסקי ולשונות הרמב”ס וכולם מעידים עדות מכונת דמה”ח טוען שחיטה כאשר תראה מן הפסיקים שאביה באזה.

א’) בפ”ב מהלכות שחיטה ה”י כתוב „דאם יצא העובר חי והפריס עג”ק אין שוחטין אותו ביום אחד ואם שחת אינו לוקה” עכ”ל. מהא דכתב דאינו לוקה נמי מוכח דעכ”פ איסור תורה אייכא הכא דין ריך ריך מושם מר”ע בעלמא פשיטה דין כאן מלוקות. והא דבאמת אין לוקין עליו, מושם דהא אייכא כמה אמוראים דאמרו הלכתא כריש”ש ונינו דפסקין להחמיר בשל תורה חכם, ולא סמכין אהאי כללא דר’ חיאי דבעל מקום ששנה ריש’ במשניתינו הלכה ממשונית, אבל להקל להלקתו וחושין לדריש”ש. ולא עוד אלא דההא דisor הרמב”ס ז”ל לשחות העובר בו ביום נמי מוכח דעתו שחיטה מדינה, דהרי ק”ז איכא אם אין הטרופות פועל בו מפני מה שכתו התוס’ והראשונים ולדעת הב”י גם הרמב”ס בתוכם, מושם דלא חששו מושם מר”ע אלא בשחיטה בלבד, שהוא נכר לכל אם יכנו על ראשו שהוא מנבל, אבל בטroppות וכן על פגימות הסcin לא חששו, מכש”כ דין לחוש מושם אוא”ב דין און דראוה אותו שוחט מנא ידע דנסחטה אמו היום, ואם ידע הרי ידע מסתמא ג”כ שהעובד היה בתוכה וניתר טמה, ורק פנוי מר”ע נשחת. ואם מכר הולך לאחר ושחטו בוודאי ליכא מר”ע כלל, דהאי לוקח מנא ידע דנסחטה אמו היום, ומהיכי תמי’ יחשדחו בידע ושחט. ואפילו אם נדחק דמ”ש שייך כאן מר”ע, עכ”פ חדש דין שחידש הרמב”ס מדעת”י דנפשי’ שאין דרכו בכך למה לא כתוב יראה לי, כדיכו הטהור בכל מקום. והרי תראה דהרא”ש והטור ז”ל השמייטו דין זה של הרמב”ס מכל וכל, וידעת כי דלא מטעה דידי השמייטה, דהמה לא נחתו כלל זה לדעת דהרבמ”ס מצריך שחיטה מעיקר הדין, אבל אין ספק אכן דהשמייטה משום דלא מסתבר فهو לחוש לפרטיא עין גבי אוא”ב لكن לא חשו להביאו.

ב’) בפ”ז הלכה ג’ שם כתוב השוחט בהמה ומצא בה שליל כל חלבו מותר וכו’, ואם שלמו לו חדשיו ומיצאו חי אע”פ שלא הפריס עג”ק ואין צrisk שחיטה, חלבו אסור וחיבין עלי’ כרת, עכ”ל.

פתחה

טומאה יש לה חזקת טהרה, והני תרי חזקות מתנגדות דוחקתו שחייטה מה"ת לדינה לא זו בלבד דבון ט' כי שהפריס עג"ק טען אישור אמורת דלא נשחתה כראוי וחזקת טהרה אומרת כראוי נשחתה, וא"כ נימא דל חזקות מהכא, והוא"ל ספק בין לענין אכילה ובין לענין טומאה. וכן ספק הרמב"ס פ"ג הט"ו בנשפט הסימן ולא נודע אם קודם או לאחר"ש דהוה ספק נבלה, וכן בהלכ"י י"ח כתוב דרך כלל דכל ספק בשחיטה הרי זה ספק נבלה, אלא דבאל בדק בסימנים פסק בפ"א ה"יב דהוה נבלה, ומשמע נבלה ודאי. ועיין בתפicha לפרמ"ג ז"ל שהאריך ולא מצא מענה לישיבת דעת הרמב"ס. לכואורה נהפוך הוא דלא בדק בסימנים קיל משאר ספק דהא איןACA כאן רוב, דרוב פעמים שחוט שפיר. וניהו דחרשב"א ז"ל כתוב דהוה רובה דתלי' במעשה, חזקה שלא נעשה מעשה, אבל עכ"פ לא גרע משאר ספק בשחיטה, ולמה לא יהי' גם כאן רוק ספק נבלה, הן לענין אכילה והן לענין טומאה. וכפי הנראה דמה"ט כתבו התוס' שם דמה"ת טהורה וכשרה ממשום דרוב פעמים שחוט שפיר, ורק מדרבנן החמירו לענין אכילה ולא לענין טומאה. אבל מפרש"י שם לא נראה דרכך מדרבנן קאמר וכפי שהראתינו לעיל דרישנו כן מקריא, וכפי הנראה אין זה אסמכתא בעלמא, רק דרשה גמורה כי הכתוב מיותר למגרמי וכן דריש תדברי" הא קרא כן כמובא בירוש"א. עיין מה שכתבתינו שם זהה.

אבל דעת רשי"ו ותוס' הלכו זהה לשיטתייהו, כי התוספות סברו דחזקת אישור דקאמר הינו חזקת אישור שאינו זבוח, כמו"ש התוס' שבשותות ובביצה CIDOU ובמקומוarteriyehו, כי החזקה שבחותם שבבשותות ובביצה CIDOU ובמקומוarteriyehו, דענין חזקה הוא להחזיק את השם טהור טמא אסור מותר וכדומה, ואיפלו עיי' סיבה חדשה. ר"ל אפי' נctrיך לחריש חזקה שבנה שנותחודה, כדי להעמיד הדבר על חזקתו, עשוין כן כמו שתכתבו התוס' בהרבה מקומות בסוגי' דרוב כמו דחיקת טומאה דගברא תעיד שהפרה אדומאה טרפה, או חזקת ולד במעי' חזקת פטור על הבכורה תעיד, דאמו כבר ילדה כדי להעמיד חזקת פטור על מקומו, ואע"פ שהحسابות מתחלפות, כי מתחלה פטורה מן הבכורה משום דעדין היא במעי' אמה ולא נפטר רחמה, ואח"כ כשכבר נולדה פטורה, מפני שאמה ילדה כבר, מ"מ כדי להחזיק שם פטור מחייבין שבנה חדשה, וא"כ הכא נמי חזקת טהורה דברמה חשובה חזקה אלימטה להעמידה גם אחר מיתה בהמה, דاع"פ שבחייביה היהתה טהורה מפני החיות המצלת מן הטומאה, ועשיין נחיקנה לטהורה שהיא שחוטה, מ"מ שפיר חזקה הו להחזיק את השם טהורה אפילו מסבה לשבה, ולכן נתקשו דנוקי חזקה להדי' חזקה חזקת טהורה כנגד חזקת אישור, ולהיו ספק שחוטה הן לענין אישור והן לענין טומאה, דליול לגבי אישור בחר חזקת אישור ולגביה טומאה בתה חזקת טהרה א"א, כיון דהוה תרתי DSTORI וכן הוכrhoו לאמר דמשום דרוב פעמים שחוט שפיר מה"ת טהורה ומורתת אלא דמדרבען החמירו לגבי אכילה ולא לגבי טומאה דלא לאפשר טומאה ולמד" ד נבלה ס"ל כיון דהוה תרתי MILI DSTORI השוו מודתויהם לאמר דגמ' לענין טומאה מटמא מדרבנן.

אולם דעת רשי"ז ז"ל היא, דענין חזקה היא לא אמר דלא נתווה השנותות או התחדשות רק להעמיד מעמד מצב כל דבר כמו שהוא כל זמן שאפשר, ואין משגיחין על השם כלל והוא למ"ד נבלה, והכי קאמר בחיה היהת החזקת אישור אבמה"ח מטעם שלא נשחתה, כי החשotta אף שהיא חי' מוציאה מידי אישור זה, ועתה אמת שמתה לפנינו, וליכא אישור אבמה"ח, אבל המعتمد שלא נשחתה שחוטה, ר"ל שלא נעשה מעשה השחיטה עדין במקומו עומד, וכיון דבחזקת שלא נשחתה מוקנית לה, והרי מותה ממילא נבלה הויה גם לענין טומאה, מה תאמיר והוא היהת טהורה ע"ע וכן דעדין טהורה הוא, זה אינו דהא כדי להעמידה על חזקת טהרתה בעין גנד חזקה, דבכמה בחיה' בחזקת אישור אכילה עומדת, ולענין

ור היוצא לנו לדינה לא זו בלבד דבון ט' כי שהפריס עג"ק טען שהימנה מה"ת לדעת הרמב"ס, אלא גם מה שהתריר הרמי"ז ז"ל בסימן כ"ג סעיף ה' להוכיח על ראש העוף כשושחה למות יש לדון בזה בתורת, חדא דמאיר של דעת הרמב"ס בעין לכתלה מה"ת ב' סימנים שלמים בעוף ולא רק בבהמה, א"כ מנ"ל לדבשחת שחיתת דיעבד ובפרט בעוף רק רוב סימן אחד שאין זאת אלא מעשה רפואי בעלמא, דגמ' בשחיטה צזו נתרת מיד ולא בעין להמתין ולראות אם יצא נפשה עכ"פ תוך מעל"ע. ומכך בשחתה מעל"ע לדעתו ברור דאסור העוף מה"ת ונבלה גמורה הוה, דהרי בארכנו דהא דນיתר הנשחת מיד וגם לעשות גיסטרוא, הינו מושום דאן סחדי דאיתר שחיתת ב' סימנים מת בשעה מועטת גם בלא עשיית גיסטרוא. אבל בשחשת רק סימן אחד וכ"ש רק רוב סימן אחד, ואני רואין אותו חיל פנוי כי אפי' בב' סימנים שחוטאים אם אירע شيء מעל"ע אחר השחיטה אני נבוך מאד אם יש להתריר אלא דזה דבר שהוא מן הנמנע אבל בסימן אחד ומכך רק ברוב הוא שכיח טובא במקום שלא שחת הוריין ולא יצא ממנה דם הרבה שחי' ימים איך נתיר אח"כ להחות על הראש ונבלה אם גם בגין פקעה שהפריס על גבי קרקע עכ' שחיתת מן התורה. והדבר חדש אבל נצחים על כרחנו מישית הרמב"ס ז"ל ודוק היטב ועיין דף ל' ע"ב בחדושנו ד"ה ולכן.

עיקר ח' כל ספק בשחיטה להחמיר ונשחתה הותרה

מיימרא דר"ה במכילתן ט' ע"א אמר בהמה בחיה' בחזקת אישור עומדת עד שיודיע לך ומה נשחתה, אבל אם נשחתה בחזקת היתר עומדת עד שיודיע לך ומה נשחתה, ואך באיתיליד בה ריעותא. ומימרא זו מביאה הגמואה על הא דתנא בברייתא, שלא בדק בסימנים נבלה או טרפה לכל ח' כדאית לי' וקאמר דפליג בדר"ה דמ"ד טרפה ס"ל חזקת אישור אמרינו חזקת טומאה לא אמרינו, ולמ"ד נבלה בחזקת אישור קיימת והשתתा מתה עיין בגמרא. ושורש מימרא דר"ה נמצא בספרא מובה ברשי"ס פ"ש שנייני: להבדיל בין הטמא ובין הטהור בין החיה' הנאכלת ובין החיה' אשר לא תאכל, צל' בין חמוץ לפורה ובין צבי לעירוד, אלא בין נשחת חמוץ בה קנה לנשחת רבו ובין שנולדו בה סימני טרפה כשרה לנולדו בה סימני טרפה פסולה, עכ"ל. ולכאורה הני נמי למה לי' וכי לא ידיעין מקום אחר דבעין נשחת רבו ולא חצין, וכן בטרפאות נקב הלב ולא לבית חללו, או נדרס ולא כdomה הבשר ננד בני מעיים דכשר, או האדים הסימנים עצם וכdomה דטרפה, כי על כל אלה עכ' בא ההלכ' המיוונית, ולמה לי' הא קרא, אבל הפירוש האמתי בדרישה זו הוא, דאתא לחיב בבדיקה סימנים לאחר שחיתה אם נשחת רבו, וקאמר להבדיל בין הטמא ובין הטהור הקדים טמא לטהור, דקודם שנבדוק אם נשחת רבו הוא טמא, דבחיקת שלא נשחת' מוקמין, ובין החיים הנאכלת ובין החיים אשר לא תאכל, הינו בנמצא נקובה הריאה או בני מעיים לאחר שחיתה, דמסתמא תלין בזאב או במשוש ידא דטבוח, لكن הקדים הנאכלת, ואם הוא במקומות דאיי מקום לתלות עכ"פ דמ"מ אפשר דעתהacha אחר שחיתה, חיישין מושום דהרי נקוב לפנוי. הרוי לך משחיתת הנני דינים המבוארים בגוראה דקאי ר"ה עלייו, ומובאים בהאי דרשיה דספרא. וגם ראיינו דהספרא סובר למ"ד שלא בדק בסימנים נבלה דטמא קרי לי', אם לא בדק אי נשחת רבו, ולא למ"ד טרפה ואסורה באכילה.

ויש להעיר, דלא כואורה הינו מושום דלא כמר ודלא כמר, אלא בין לענין אכילה ובין לענין טומאה ספק הוה, דהא אוקי כאן חזקה גנד חזקה, דבכמה בחיה' בחזקת אישור אכילה עומדת, ולענין

הוא כמו בת מבת הבית דלכ"ע לוקין עליו, ולא עוד אלא דמי לא מيري הקרה נמי בטרפה חית העיר עד שמתה ממש, בלי חסרונוابر תחליה, ומה ש' שם בחל' י' ו'ז'ל,, "ואין אתה יכול לומר שטרפה והמיתה, שאם מתה הרה היא נבלה, ומה ל' מתה מהמת עצמה או הכה בסיר' או שברה ארוי והמיתה, הא איןנו מדבר אלא בשנטרפה ולא מתה" עכ"ל, אין כוונתו כמו שביארו האחرونים וכן הוא בפי המלב"ם ז"ל, דנבלת כבר אמרה בפ' ראה, דהרי רוב המצוות והלאו נאמרו בד' ספרים ונשנו במ"ת, וניהם דח'ל' דרכם לדרכו איזה חידוש דין בהאי השנות העניות, מ"מ העיקר שבמ"ת חור על הראשונות, שעל שם זה קורי' משנה התורה, ואשר כ' הרמב"ן ז'ל בריש דברים עי"ש, ובמקום שיש לדרוש דרשינו, וכן כאן יש כמה וכמה חידושים דיןים נדרשות, כמו נוטל'פ' שמותר, ולהקדים נתינה לגר למיכירה לנכרי, וכן להקיש בב"ח נבלה וכדומה, עד שאין זה שום קושי' למה נשנית במ"ת, אבל הלא הרמב"ם בדור מלל, שכותב דאם טרפה והמיתה הרוי נבלה ומה לי וכו' ר'ל דאם נבלה ורוצה לאסור למא נקט שנטרפה עי"תיתי יער, דה"ה מתה מלאיה או עי"סיבה אחרת, כי אין לנו שדיבר כתוב בהוויה, כמו דאמרין בטרפה ולא המיתה, לומר מוכחה דבר מטרפה שלא המיתה אבל ה"ה וכש'כ' כהמיתה שהוא נכלל בלאו זה והשתאות זוכינו לידע, דלאו דטרפה כלל גם את הנבלה, האילו דנבלה שנשנית במ"ת לכארו' מוציא את הטרפה, כמו דאמרין בשמעתין ל"ע ע"א דנבלה ממעטת המשוכנת, ה"ה דיש למעט גם מחסרא אבר שקרובה למות שהוא תחולת נבלות ולמהrina כתוב כאן לכטוב נבלה תמותה טרפה להזיהה איזה דבאתם האילו דנבלה לאו מוחודש הוא שנכננו לארץ ונצטו על הזיהה ואיתסר להם הנחירה. ולולו האילו היהبشر נחירה איסור באיסור עשה דאיינה זובהה, אבל לאו דנבלה מנ"ל, لكن אתה קרא דל"ת כל נבלה ר'ל אפלו עי" נחירה, ולאחר שקיבל ר'ע קבלת ר' ישבע, אפלו בפסיקת השיחיטה, הכל נאסר בהאי כל נבלה, ובזה ניחא נמי דציוויתה התורה ליתנה לגר או למכרה לנכרי, ולא להשליכה לכלב טרפה שכולג גם את הנבלה שמתה מלאיה או הרגה בkopf, והני אינס רואין לאדם הנברא בצלם אלקים, וכמ"כ "הרבא"ע עה"ת דטרפה ארסיי וסכנה לאדם לאכללה, ומכם"כ הנבלה שמתה מלאיל' דכל דתוי ונימוסי עם ועם מענישים את המאכילה המתה מלאיל' לאחר וכמ"כ רשי' בשמעתון דף צ"ב ע"ב שהוא בכלל שלשים מכות שקבלו עליהם ב"ג שלא לאכול בשער של מתה מלאיה, וכן נהאה מגמ' لكمן ל"ג ע"א גומ בעי נחירה, כמו שמדליק הגאון רצ"ח ז'ל בהגותוי, אבל הנבלה שציוויתה התורה ליתנה לגר או למכרה לנכראה היא הנבלה המחוודשת שנכננו לארץ דהינו שלא נשחתה קרואוי, וחכם אחד הקשה לי ממה ר' ישוג' דמסוכנת, דמסוכנת שר' דאל"כ לאו דנבלה מה ל' השטה מסוכנת אסורה נבלה מבעי, ולידי הלא הלאו איצטרך על הנחירה ושלא נזבחה כראוי והשבתי לו דהינו קושי' התוס' ששהקשו, דהרי בלאו מסוכנת אייכא איסור עשה דאיינה זובהה, ומ"מ איצטריך הלאו כדי ללקות, ותירצ'ו דהוומ'ל ולטעמייך, ובמסקנא הלא יש לו יופota אחרית להתרтир מסוכנת. ועוד אני אומר דסוג' מציא את' כרי'ש ככמה סוג' בשמעתון דאיל' כוותי' כאשר הרأتي במקומות, ולרי'ש הלאו דנבלה איינו אלא חזרת הלאו דטרפה כאשר אבר זה, והוא דלרי'ש דם במדבר נאסרו בנחירה וرك השיחיטה היתה מוציא את הב"ח מיד' נבלות, ע"כ האי לאו דל"ת כל נבלה איינו אלא חזרת הלאו דטרפה שביבשת משפטים, ומה דשינה הכתוב לכטוב נבלה תמותה טרפה. ע"ז איתי תירוץ בספריו שהוא אליבא דרי'ש נשנה כאשר כתבתי בעיקרים

לחדר שנשחתה זאת מנ"ל. ואולם אידך מ"ד דס"ל טרפה ואסורה באכילה סובר דאלין בחזקה בתר שמא ומחזקין השם כמו שהי' בili השקפה על הסבה וכלן אף דטרפו אהדי לא אכפת לנו כמו שמצוינו בפ' דטרחות גבי שי שבילין ושני בנ"א דבאו לשאול בזא"ז דטרהורם שניהם ע"ג דח'ל' דטמא הכא דכוותי',adam נשאל על אכילתת אמרין לע' אסורה, ואם נשאל על נגיעה אמרין לע' טהור דכמו דבשני בנ"א דאים תלויים זב"ז ה'ג שני עניינים בחד בהמה דין לטלות זב"ז, דהרי אם הוא טרפה מצד אחר שפיר נאמר דטרהורה היא כדי להעמידה על חזקתה הקודמת, כמו כן אמרין גם בכשרה ע"פ שאנו אוסרים אותה באכילה מצד האי שחייטה. ומדוברק הדל' הלשון טרפה ואסורה באכילה דר'ל דלא גרע מאלו הייתה טרפה דאי' ודאי אינה מטמא אלא אסורה הכי נמי בכשרה. ועיין לקמן בסוג' ומש'כ' שם. ועתה נאמר דכל זאת לא שיק' אלא בלא בדק בסימנים דההספק הוה שמא לא שחט רובה רק מחיצה, והרי לא נעשה מעשה שלמה אלא אסורה הכי שחייטה, ובזה שיק' לאמר דאוקמין בחזקת שלא נשחתה, והוא ודאי נבלה כי חזקתה אינה מצי' מתנגדת להה כנ"ל. אולם בשחת שני סימנים אלא דההספק שמא שהה ודרכ' או שמט הסימן, והספק אי קודם שחייטה או לאח"ש, כאן לא שיק' לאמר דנקוי בחזקת שלא היתה נשחתה דכמו כן נקי בחזקה שלא היתה נשחתה, דמה לי שחייטה המכשרת או נחירה הפוולט, בכוב'כ נתחדשה כאן מעשה או מכשרת או פסולת, מה תאמיר חזק'ת איניה זבוחה אמרות שלא הייתה המעשה מעשה מכשרת, הלא חזק'ת טהרה אמרות שלא הייתה המעשה מעשה פסולת, ולמ"ד טרפה ואסורה באכילה בלא בדק בסימנים דאיזיל בתר שם בחזקת אה"ג דכל ספק בשחיטה הדין כך, דלנבי אכילה הוה ודאי נבלה ולגביה טומאה טהורה. אולם למ"ד דלא איזיל בתר שמא רק בתר הסבה המעמיד את השם לכל מיל' הן לאכילה והן לטומאה ספק הוה, כי כאן אנו דנוי על המעשה אי היתה באופן המכשיר או באופן הפוולט, ואין כאן שום חזקה לא לאcano, וכן שפיר פסק הרמב"ם דהוה רק ספק נבלה וזה אמרות וצדוק בס"ד. ולפ"ז לדעת הרמב"ם דכל ספיקות מותרות מה'ת הרוי כל ספק בשחיטה חוץ מלא בדק בסימנים, כאשר ספיקות דאסורים רק מדרבנן, אבל לדעת התוס' הנפוך הוא דלא בדק בסימנים דרוב פעמים שחת שפיר לא הוה רק נבלה דרבנן אבל שאור ספיקות בשחיטה כגון ספק נשחת קודם או לאחר שחיטתה או ספק שהיא (עיין מה שכתב לקמן דף י"ע ע"א בתוד'ה סכין דספק שהה וכ' ספק השקל הוה) הרי זה נבלה ודאי מה'ת, משום דሞוקמין אחזק'ת איסור עשה דאיינו זבוח ודוק'.

עיקר ט' „הטרפה והנבלה"

כבר כתבנו בעיקרים הקודמים דמה שנאמר לאו דטרפה בפ' משפטים, ולאו דנבלה בפ' ראה שהוא מ"ת הוא זורות גדול, ועל כל הני ציווים שלא נאמרו בד' ספרים ונאמרו רק במ"ת, מתייגע הרמב"ן ז'ל בריש דברים ליישב ואומר, או משום דלא דבאמת הנים מלהוציאם לישראל עד ערבות מואב במ"ת, או דבאמת לא נהי' במדבר עי"ש. ועתה מה יענה הרמב"ן ז'ל, על ה'iae לאו דנבלה דלא נאמר בד' ספרים טרפה, דלא שיק' שום אחד מהני טעמים כmoben, והלא דבר ה'iae.

אבל דע דבהתיר קשור זה פלגי ר'יש ור'ע הנ"ל, דהנה לכ"ע האילו דטרפה כולל גם את הנבלה, דמה'ת כתוב הרמב"ם בפ' ד' ה'ז' ממ"א דנו"ט מצטרפין לכך ללקות עלי, משום דטרפה תחולת נבלות הוא עי"ש. וע'כ משום דלאו דטרפה כולל גם את הנבלה,adam תחולת נבלות אסורה תורה, נבלה גמורה לא כ"ש, והאי ק"ו

פתחה

טוטפה הקיש נבלה לטוטפה טרופה לנבלה¹ ואיזה מן המפרשים מחק „טרופה ונבלה“ דזאת לא נמצא כלל בקרא, הכי יאות למחוק כמה וכמה תיבות מתוך מאמריהם, משום דלא ידעינו לפום רהיטא פשוט הדבר. אבל האי מיכילתא יפה מתרפשת במאי שכטבנו לעמלה, ועליה קסם הרמב”ס ז”ל במה ש’ בפ”ח ה”ח ממ”א הניל, והכי פירושה, אין לי אלא בשדה, רצה לומר אם טוטפה ע”י דרישת חיות השדה זאת או ארוי, שמצו דיבר הכתוב, בביתינו, ר”ל אם טוטפה כמו סיבה אחרת כמו נקבת הקוץ או חולין וכדומה, מן המכות שאינה יכולהתו לחיות מניין שהוא ג”כ בכלל טוטפה שאסורה התורה, ולא מצינו דבר הכתוב בהו, דהא תינוח אם ידעינו דהאי טוטפה חיות השדה זאת בארכס המミית קאמר, ומושום דא”ח אסורה תורה, אז שפיר תלינו למימר מה לי א”ח ע”י דרישת הזאב או ע”י סיבה אחרת שארע בבייה, אבל מניין לו זאת דלמא טוטפה האמורה בתורה מצינו לחיות, ומ”מ כל שהטיל אריס בה אסורה התורה מאיזה טעם שייה’, ואז איך למד ניקב החותם והריהה והדקין מהטלת אריס בגופה, דמנין דחדא פעה להשניהם, ולכן צרייך תחללה לילוף טוטפה ממשום דעתתה למומ אסורה תורה שהוא תחולת נבלות, ושיך לאו זה דטרופה לאו דנבלה, ולמד זאת מהא דכתיב בפרשת משפטים טוטפה ובפ' ראה נבלה, ע”כ חדא לאו הויה כנ”ל וקאמר „טרופה ונבלה“ ר”ל דכאן בפרשת משפטים כתיב טוטפה דע”כ כולל גם הנבלה, מושום „נבלה וטרופה“ דכתיב בפ’ ראה דשם נבלה מפורש וטרופה איתרבי מתיבת „כל“, וצדדרש בספר היל, ע”כ שניהם מושום נבלות אסורה, זאת מושום תחולת נבלות, וזאת מושום גמר הנבלות, ומימילא ידעינו דכמו דנבלה לא חלק בה באיזה אופן מתה, כן לא תחולוק בטוטפה באיזה אופן נעשה קירבה למומ, ומה דכתיב בשדה ע”י דרישת חיות השדה, מושום דידייב בהו, והן הוו דבורי הרמב”ס בפ”ח ה”ח ממ”א עי”ש, אלא דהא טוטפה ע”כ בנטחה למומ קירובה לנבלה מייר, לא יליף שהכינויו לא”י מה שכטבתי שם ותמצוא עוגג.

ועל² היוצא לנו מזה דגム לריש הלאו דטרופה כולל גם את הנבלה, ומושום דטרופה תחולת נבלות וע”כ בנטחה למומ, וע”פ שריש³ שהוא תדברי יש סיל בראש פ’ אלו טרופת טרופה חי, אבל כאשר ביארתי בעיקר יוזד וכן בפאי”ט גם למ”ד טרופה חי, טרופה המפורש בקרא הוא הנטה למומ מחתמת מכותיה, ורק בחי”ט של ההלכה פליגו אי חי או א”ח והוא דעת הרמב”ס ז”ל כאשר אבא בעיקר יוזד.

וראה⁴ זה איך דברנו אלו מובאים בתוך דברי המכילתא דז”ל, ובשר בשדה טרופה, אין לי אלא בשדה בית מניין ת”ל טרופה ונבלה, נבלה וטרופה, הקיש נבלה לטוטפה וטרופה לנבלה, מה נבלה במ”ת) אלols הרמב”ס ס”ל דהאי מכילתא דדרש טוטפה ונבלה נבלה, והוא צרייך בפירוש לית לי הא דרמב”ס דדרשה האיל, דלונכרי אמר הדומה לכלב כמובא ברשי⁵ (והן המכילתא והן בלשון רש”י) איכה עירובם, ולולי דמיסתפינו היתי מגיה „ע”נ“ למלמד שאין הקב”ה מקוף וכו’ והוא דרך אגדה, ולפי אגדה זו נמי ציל דרך, לכלבי מדבר שיצאו עמיהם נאמר הדבר, אבל לדורות אמרה תורה, נתינה לגר וכמירה לנכרי, כי לדעת המכילתא הני תרי לאוין טוטפה ונבלה חדא נינהו ורק נשנית בפ”ח) אלols הרמב”ס סיל דהאי מכילתא דדרש נשנית, דהנираה לא אשטרי טוטפה, חדח לאו הו, אליבא דרשי”ש נשנית, כל הדרשה של הראיה א”כ מה ת”ל בשדה שדייב הכתוב בהו, עכ”ל. והנה יש להעיר הרבה א”) כיון דיל דיבר הכתוב בהו, כל הדרשה של היקש נבלה וטרופה ללא צורך, דידייב בכ”מ דאמירין דיבר הכתוב בהו, בלבד שום יליפות’ מכח הסברא לחוד אומרים כן, וכאשר המכילתא בעצמה שום אומרת כן, דקתו שמי כיווץ בה, בשדה מצאה, דה”ה בבייה, ונטע כרם, הוא הדין שאר אלנות ורש”י ז”ל עה”ת מוסיף עוד, מקרה לילה, ה”ה ביום, אלא שדייב הכתוב בהו, ובכל אלו ליכא שום יליפות’ עז, אלא דמסבר’ לומר דלאו דוקא, וכאנ בעי יליפות’ מיוחדת להקשי טרופה לנבלה דבשדה לאו דוקא אלא דיבר הכתוב בהו, אטמהה. ב’) אינה כתיב נבלה וטרופה ונבלה כדי להקשי אחדדי. ובת”ת כתיב דבעלמא כתיב, וטרופה ונבלה כדי להקשי אחדדי. ואלו יאלל טטמהה בה קסם, מה ליקש הלא שם לא כתיב וטרופה בשדה, אלא סתם טרופה, ונילוף ממשם דטרופה בכ”מ בין בית ובין בין נבלה, ג’) במכילתא איתא “טרופה ונבלה, נבלה

ובכללם גם הטלת ארס של הדורס לתוכה בשר הבהמה אין זה בכלל פירוש הקרא אלא היא עוקרת הקרא ולמה לא חשב בסוטה דף ט"ז ע"א בין הני שלשה, דhalbca עוקרת הקרא, עי"ש ברשי"ע על מה דאמרינו שם דהתורה אמרה בתער וחכמים בכל דבר וא"ל „וא"ת אין זו עקריה אלא תוספה, איברא עקריה היא שלקון אותו על כך, ואסור להכות את ישראל בחנוך" עכ"ל, וא"כanca דכוותי", דהתורה אמרה בנטטה למות עד שאינה ראוי לאדם אלא לכלב, כמש"כ הרמב"ם וההלה מוסיף, נקב כ"ש באחד מאברים הפנימיים אשר בזה הולכת ואוכלת כשאר בראים, ומ"מ לκה על זה, ולכן גם בדורסה קשה כן, דהרי גם בדורסה בעין עד שנטהה למות, ומניין לו דבהתלט ארס בתוך בשר הבהמה ותו לא שתהי' בכל טרפה האמורה בקרא. ודע דאפילו הני תלתא דמנה שט בסוטה דhalbca עוקרת הקרא, דוקא ר' ישמעאל ס"ל כן, אבל חכמים פליגו עלי' ואיתו לה קראי על כל הני שלשה, כן כתוב רשי"זיל שם, וכן כתבו התוס' בשמעתנו דף פ"ח ע"ב ד"ה שוחק, הרי לדידין לא מצינו בשום מקום דhalbca מוסיף על המפורש בקרא ללקות עלי', והפרמ"ג שכتب דהאי הלכה יצא מן הכלל, והוא דבר זר שלא ניתן להאמר, והן אמת כי גם על דברי הרמב"ם זיל יש לתמוהו שכتب דדורסה מפורש בקרא ושאר מניין טרפויות מהלכה אותו, ואע"פ שכולן הללמן"ס הויאל ואין לך בפירוש אלא דדורסה החמיירו בספקו ובשר מריני טרפות יש בהן ספקן שמוטרין עי"ש בריש פ"ה מהליש' ודברים אלו חותמים וסתומים הם, א') דדורסה עי' הטלת ארס איה מפורש בקרא, דהרי גם בדורסה בתוך הני ת' מריני טרפויות נמנה, ב') סותר דברי עצמו שלפניו דברים הפרק כתוב וא"ל „כבר ביארנו בהלכ' מ"א שהטרפה האמורה בתורה היא הנוטה למות, ולא נאמר טרפה אלא שדיבר הכתוב בהווה" וכ"ו עכ"ל הרי דהכל מפורש בקרא,-DDיבר הכתוב בהווה, וגם דדורסה אינה מפורשת בקרא מה היא, כי אפשר לפרש שגורר באזנו או ברגלו או שטרפה וקרעיה כדג, ובعين ההלכה לפרש דהטלת ארס קאמר, ג') אם יניח שיש צד קיל בשאר מניין טרפות על דדורסה, אך אפשר ללקות על שאר המינים דהרי ללקות מלוקות הוא הקולא היית גדולה כמו"כ רשי"זיל שהבאתי לעיל ללקות אדם מישראל הוא לא שייש בו מלוקות דלא יוסיף להכותו, ואם מקרים בשאר טרפויות מכח שאינם מפורשים פשיטה דא"א ללקות עליהם, להקל בלאו דלא יוסיף להכותו.

אבל הט אזיך ושמע קושט דברי אמת בהבנת שיטת הרמב"ם זיל בעין גדול הלה, אשר כל הבאים אחורי לא ירדו לסוף דעתו הרחבה, עד שנטקשו עלי', וזה אומר בכח זה בכח, ולא די שלא העילו בתירוצים כלום אלא שנטגדל על ידם, המבוכחה עד שנטבענוabis בים הקושיות והספקות.

ו^{ודע} דכל דיני טרפויות שייכים גם בהורג את הנפש לעין טרפה שהרג והורג את הטרפה וכדי שנבין דעת הרמב"ם בטרפota בהמה עתיק עצמנו להלכ' רוצח לראות פסקי שם ונושא אותם לכון דהנה בפ"ד ה' כתוב וא"ל „המכה את חבריו באבון או באגרוף וכיוצא בהם, אומדין אותו, אם אמדחו לחיים נתן ה' דברים ונפטר ואיפלו חלה המכה והכבד ומת מחמת המכה ה' פטור, ואם אמדחו למתה אוסרין את המכה בבייא"ס וממתינים לה, אם מת נהרג המכה, ואם הקל ונטרפה רפואה שלמה והליך בשוק על רגליו כשר בראים, משלם המכה ה' דברים" עכ"ל והדינים אלו יצאו מותו הסוגי' בסנהדרין שם, והוא דבעין נפל למשכב, דכל שעומד והולך על רגליו כשר בראים, נפטר הרוץ מעונש מיתה ואס שוכב במשכבו אומדין אותו, אם אומדין לחיים, שאין במקה זו כדי להמית פטורין הרוץ, ואע"פ שהנרצה מת לבסוף, ונראה אכן דמוהני חי"ט שאנו דין عليهم בטרפota בהמה, אין

עומדת לכלב, והכי פירשו של הקרא, ובשר בשדה טרפה, שאם לא ה' ממהר ומקדמים לשחתה קודם שתצא נפשה, היהת מתנבלת ונשלכת לכלב, כי כן הدين נוטן בכל מטה מלאיה, אע"פ שקדם ושותה, מ"מ תשילכה לכלב כמו אם לא הייתה שחטה, דניהו דלפי דשותה חז"ל פעולה השחיטה עכ"פ לטהרה מיד' טומאת נבלות, אבל לעניין אכילה אינה עדיפה ממטה מלאיה, ותדע דע"כ צריך לפרש כן לדעת הרמב"ם, שהרי כתוב בפירוש דהקרא מيري בקדם ושותה, והוא מוכרח ממה דקרי לי, "בשר" דהינו דבעה עין בשר, וכמו-DDדרשין בב"ק מ"ב ע"א דלא יכול את בשרו בשווה", ב' בקדם ושותה לאחר שנגמר דין, וע"כ בהכי מיריעת הקרא דמחייבים דאית בה אישור במה"ח, אם תלש ממנה בשר והוא ג"כ מלאו דטרפה אתה, לדידין דפסקין כר"י לKNOWN ק"ב ע"ב, וא"כ מחייבים שני פעמים טרפה א"א, לא משוםஆחע"א אלא משום דלאו אחד הוא, וכמש"כ הרמב"ם דהאי במה"ח טרפה במקצת קרי לי, וע"כ דהאי לאו כולל בשר התולש מה"ח, ובשר של במאמה טרפה לאח"ש שעשה עין בשר, וא"כ איך מצי יילך הרמב"ם דטרפה בנטטה למות קאמר, משום דאי אינה ראוי אלא לכלב, כיון דהקרא לאח"ש דבר, אלא ודאי דהכי קאמר דמסתמא לא ציוותה התורה להשליק לכלב הרاءו לאדם, והרי במאמה"ח באמצעות אסורים לב"ג, ושפיר אמרה תורה להשליכו לכלב, ועיין בירושלמי ריש פ' כל שעיה דיליך מהאי קראי היתר הנאה לאבמה"ח, ור' ל' בשר מה"ח מפני שהוא קראי קאי נמי על בשר מה"ח, וכתריגוט אונקלס, עיין בעיקר הבא, וא"כ ה'ה בשר מן הטרפה, מייריע בשר שאינו ראוי ליתנו לאדם, וכמש"כ הראב"ע עה"ת, מפני שהוא ארסי וסכנה לאכלו, וע"כ בנטטה למות מיריע, דאל"כ שפיר ראוי לאדם, ולמה ישילכה לכלב, וכאשר במאמת נבלת שנטבעה בשחיטה למות תורה ליתנה לגר ולמכרה לנכרי.

היוצא לנו מכל האמור, דבין לר' י"ש ובין לר' ע' טרפה המפורשת בקרא היא הנוטה למות וקורובה לנבלות, ואע"פ דרי"ש שהוא דברי י"ש ס"ל בריש פ"ט טרפה ח', דהאי ט"ח על הח"ט של ההלכה קאי, ולא על הטרפה המפורשת בקרא וכאשר אבאר בעיקר הבא ודוק.

עיקר יו"ד „הח"י טרפויות שנלממו"ס"

הפרמ"ג זיל בפתחה שלו לטרפות כתוב וא"ל „והנה אף שדרosa נאמра בפירוש ופירשו מהלמן"ס, וכדאמרון ושאר מניין טרפאות הם הללמן"ס, אעפ"כ לוקין עליהם שהללמן"ס כך נאמרה, דמה שנ' בכתב טרפה ל"ת, כולל גם שאר טרפויות וכמש"כ הפרח' א' וזה מבואר ממה שכتب הר'ם זיל בפ"ד מ"א, דאין חילוק כלל בין טרפאות ארי או נולד בה מעצמה ולוקה עליוון ודאי" עכ"ל. הנה עירובוב דברים ראייתי כאן, שמתחלת כתיב דכך אתה ההלכה לומר דהקרא דבר שבדקה טרפה כולל גם הני זיין מני חילאים, ואח"כ כתב דכן מבואר ממה שכ' הר'ם דאין חילוק, והוא סתירה גלויה למה שכتب תחילה, דהרי הרמב"ם כתב דאין חילוק על אייזה אופן געשה נטהה למות, דמה דכתיב בשדה, דהינו טרפה זאת וארי משום דדיבר הכתוב בהווה, וא"כ לא צריך שום הלהקה על זה, לומר דה'ה שאר מכות העשות אותה נטהה למות שהוא בכלל טרפה אבל מה שיש לדון אם לוקין על הח"ט הוא מצד מה שכتب הרמב"ם דהטרפה המפורשת בקרא היא נטהה למות מחמת מכותיה, והוא שתהי' אינה יכולה לעמוד ומוסכנת, כי כן קורא הרמב"ם למסוכנת, ממש"כ שם בהלכה י"א „במה שחייבת חוליה מחמת שתישש כחה ונטטה למות וכו'" וא"כ ההלכה שמנונה והולך הני חי"ט שרובם אין בהם כלל כדי שתהי' נטהה למות,

פתחה

כשרה, אולם אם אמדונו למייתה אע"פ שאינה נתהה למota, אלא הולכת ואוכלת כבראים, ניהו דין באכילתם מלוקות, אבל אסור תורהrica מקרה דזאת החיים, כי אוכל אבל אחר ל"ת, שהוא לאו הבא מכלל עשה, וכמו ברווח דלגי הורג את הטרפה אפילו אינו נפל למשכב, כל שאמדוו למייתה, ההרגו פטור, ה"ה דאסור לאכול מבהמה צו, דחי דוקא אכול, אבל כל שאינה חי, אלא סופה למota ל"ת, אבל גם זאת רק ע"פ אימוד הרופאים בכל בהמה לפי מה שהיא ולפי המכחה שיש בה, כך מתפרשים הכתובים בלי ההלכה, אמרו מעתה דהאי הלכה שעשתה כללים קבועים כדי שלא ליבעי אימוד הרופאים כמו ברוחץ, אין זה פירוש הקרא אלא חומרה כדי שיפטור, דממעטינן הורג את הטרפה מאיש כי יכה כל نفس בשוק, ה"ז פטור מדיני אדם, וכל אדם בחזקת שלם עד שידעו בואי שהוא טרפה ויאמרו הרופאים שמכה זו אין לה תעללה באדם ובה יmitt"עכ"ל. והנה בהרוג את הטרפה לא בעין נפל למשכב כלים שסופו להמיתו נפטר הרוץ, אבל לא די בזה شيء ושתו או מותו נקוב, אלא בעין אימוד הרופאים שלפי מעמד החכמה שבכל עת ובכ"מ דין על האי גברא והאי מכח אם יש תעללה באדם או, וכן אפילו אבל והליך בשוק כשאר בראים, כל שהי' בו מכח שסופו להמיתו נפטר הרוץ, אבל לא די בזה شيء ושתו ע"פ שההלכה אתה דהני ח"ט אינס חיין, הרי אפילו להציג את הרוץ לא משגיחין על האי הלכה בטטרופות בהמה לדעת הרמב"ס, ורבים מתפשים לומר דעתם אית' לי מזלא שאני, והוא טועות גמור דמשום שהוא מזלא גרים שלא היה מת, נהרג את אחינו, ולא עוד אלא דא"כ מה מהני אימוד הרופאים שלא ה' יכול להיות, שמא מצד מולו ה' חי ונחרג את הרגו אלא והוא ברווח ממש דלענן רצח האי הלכה של ח"ט לא מעלה ולא מורד, לא להקל ולא להחמיר, ואל תאמר דהרבנן"ס מסברת עצמו חידש כל זאת, אלא הדבר מוכח ממקומו, שם סנהדרין ע"ח ע"א אמר רבא ההרוג את הטרפה פטור, והקשו בתוס' הלא רבא הוא דס"ל בנדזה טרפה חי, ולמה יפטור ההרגו, ותירצ'ו דמ"מ מודה שסופו למota מהבלה זו. מי הוא זה אשר יוכל לקבל תירוץ זה, דהוא נגד הסוגי דריש א"ט,-DDIK מדקתי כל שאינה כמות חי טרפה, דס"ל לתנא ט"ח, וזה מ"ל כיון דגמ לאידך דס"ל ט"ח, סופה שמיומות מהבלה זו, גם הדרשה דזאת החיים, חי אוכל שא"ח ל"ת למה לא אתה שפיר גם למ"ד ט"ח, הלא שיעור של ב"ח לא נזכר כלל, ועיין היטב בחודשו שם, דא"א לומר דהקרא אתה על ס"ט להתרו ע"י שהיית ב"ח لكن הוכית הרמב"ס מכח חומר קושי ז, דהרוג את הטרפה דקאמר רבא, איינו האי טרפה של ההלכה, אשר בזה איכא מ"ד ט"ח, אלא טרפה ברוצח היינו טרפה ע"י אימוד הרופאים, וכן גם מה שכתבו התוס' ר"פ א"ט ד"ה וכן לטרפה, דיש נפ"מ בעשאו חברו טרפה, וגם בהרוג את הטרפה הכל נפל בביראה דלגי רוצח אין אנו דין עפ"י הלכה זו דטרופות בהמה אלא ע"י אימוד הרופאים הן להקל והן להחמיר ואל תשיבנו ממה דאמרו בסוגי דרוב דלמא במקום סייף נקב הוה, וכן אמרו במקות ר"ע ור"ט אלו היינו בסנהדרין לא ה' נהרג אדם מעולם, שהיינו שואלים שמא טרפה הרג, וכל זאת אי לא אלין בת"ר, וא"כ ילכא חזקת שלם דאתא מכח רוב, וממילא איכא ספק שמא ה' נקב במקום סייף, אשר הרופאים היו אומדים אותו למייתה, אבל אחר אשר זכיינו לידע דזילין בת"ר ואיכא לכל אדם חזקת שלם, אין הא נקב במוח או בושט מוציאו מחזקו שהוא שלם ולא טרפה, עד שיאמדונו הרופאים למייתה, אבל האי ההלכה דניקב הושט או קרום של מות טרפה הוה, לא מהני להציג את הרוץ, כי גם בטטרופות בהמה כן הדין תורה, טרם שנדע מהלהקה, והוא ממש כמו ברוחץ, דלעבור על הלאו דטרפה כדי ללקות עלי מלוקות, כתוב הרמב"ס דבעין נתהה למota והוא אינה יכולה לעמוד, ומהמת מה שאין לה טרפה, ולoli ההלכה היה אומדיין את בהמה על ידי רופאים כמו שאומדיין את הנרצח, ואם אמדונו לחיים הייתה

וא"כ מניין לנו על מעשה אחרת נמי לומר דהתורה אסרתה, וכן כתוב הרמב"ס ז"ל בחכמota אקלות שבן, שהני זיין מיני טרפויות קילו, מן מין החית שהוא אדרוסה ע"פ שכולן כחדא הללמא"ס הם, כי גם על דרושא בעינן הלהכה כמו אשראי, דטרפה כתיב ולא דרושא, אלא אדם נאמר דהאי הלהכה לפרש הקרא אתה, דעתו הטלה ארს נשעה טרפה, אפשר ללקות על דרושא מושום הלהכה מפרש טרפה דקאמר ע"י הטלה ארס קامر, אבל שוב הני שארי מנ"ל, דאפשרו נאמר דארוי מצ"ג י"כ לנקב האברים הפנימיים קודם שהרגנו, זאת עכ"פ מלטה דלא שכיהה כלל דכל שאר מיני טרפויות שכיחים יותר ע"י שאר סיבות קו"ץ וחולי"ם מבון, ולמה דבר הכתוב מטרפה חית השדה, וכן קامر דבדרושא החמיריו יותר, דדרושא אפשר להסמיד על הקרא, אבל שאר מיני טרפות אין להסמיד כלל, אבל באמת גם על דרושא אין אנו לוקין כיון דלא נחלק הני ח' מיני טרפות אלא אומרים דטרפה המפורש בקרא אינה דרושא דוקא, אלא כל שעשתה נתוה למות בלי השקפה על מעשה מיוחדת, וזה רגיל להעשות ע"י זאב ואריה, כי ע"י קו"ץ וחולי"ם שכיח שתעשה נתוה למות, אם לא ממש"כ הרמב"ס שם, בנפלת מן הגג או בזורך חץ לתוך לבה וריאותה, סיבותן كانوا רוחקות מן המჳיותה זו, נגד טריפת האזב בתוך עורך צאן שהוא מעשה בכל יומם, וממילא דהלהכה של הנני ח' מיני טרפויות בלי השקפה על נתוה למות, ותוספת על הקרא והו, ואין להן אלא דין של ד"ס שאין לוקין עליהם, זה דרושא והו אכן, וכן לשאר דין תורה אלא משגיחין בהלהכה זו כמו שהראתיך בדיני רוצח, דלא מהני הא הלהכה לא להקל ולא להחמיר כפי מה שפסק הרמב"ס, וכמו כן מותך סוג' הש"ס בסנהדרין.

ועתה אביה לך כחנה וכחנה פסקי הרמב"ס, שכולם מעידין עדות מכוונת על זה, הרמב"ס בהלכ' איסורי מזבח פ"ב ה"י כתוב בטעם דפסול טרפה לקרבן מקרא דהקרבה נא לפחתיך, וכותב ה"כ שם המשום דס"ל דמן הבקר להוציא את הטרפה הנאמר בגמ', איינו אלא אסמכתא, והשעה"מ בפי"א מהל"ש תמה עלייו בדבר זה לא ניתן להאמור ע"י"ש, אבל ק"ז בעחתת"ס ז"ל ביו"ד תש"ו ע"ב רוח"ק דבר בוט בכתבו, דהרבנן סובור דמקרה דמן הבקר אין למעט אלא טרפה המפורש בקרא, דהינו דרושא, ולא שאר המיני טרפות דעתו מהלכ', וכן בעי קרא דהקרבה נא לפחתיך, ומיסים שם, דאפי' לא נתכוון ה"כ לזה, אבל הדברים בעצם נוכנים למבחן ושירים למצויא דעת, עכ"ל הטהור, ועלא כי לא חלי ולא הרגיש שמתוך דבריו יוצא מא מפורש דיןлокין על שאר מיני טרפויות קו"ץ מדרוסה,adam לעניין פסול קרבן, נחalker בין המפורש בקרא לשאר מיני טרפה הבאים מהלכה, ממש"כ דלא מצינן ללקות עליהו, אסור להכות אדם מישראל בלאו, ממש"כ רשי" סוטה שהבאתי לעיל, אלא גם הוא זיל עמד באצע הדריך ולא הגיע בעין זה עד תכליתו כי יאמר החותת"ס ז"לadam זרך חץ בלבה גם כן לא איתמעט להקרבה מקרא דבן הבקר, הלא הרמב"ס כתוב ע"ז, מה לי טרפה ארוי וברורתה, מה לי זרך חץ בלבה ונתחה למות, ע"כ מודה דעתה הנתחה למות, כך ליה הסיבה, וא"כ בדרושא נמי אם אין נתוה למות מניין לנו, דהרי א"כ אתה אומר דגס בדרושא בנטחה למות מיררי, אבל بلا נתוה למות צרכין הלהנה על דרושא כמו על שאר טרפויות, כי הטלה ארס אינה מפורש בקרא, והדברים ברורים כשמלה דעת ההייט של הלהכה ודרושא בכללים בעי הרמב"ס קרא דהקרבה נא לפחתיך לפסלן לקרבן, וקרא דמן הבקר דמעט את הטרפה, הינו הנתחה למות מחמת מכיה"י איזה שייה", וכמו בהרוג את הטרפה דפטור דלא קאי על ההייט של הלהכה.

עוד זאת בחו"מ סי' רלא"ב סעיף י"א פסק המחבר „המודר בתהמה

הלהכה נבנית על הקרא דזאת החיה ניהו דבודאי טרפה אין לזרע מן ההלכה דאיתא להחמיר על ידי קביעת הכללים, אבל בספק טרפה הדרין על שורש האיסור, שאסורה התורה בקרא דבעין א"ח, ומחרין האי ס"ט ע"י שחי יב"ח, ותדע שכן הוא דהרי ביתרת או חסר מתולדה בס הרשב"א באותו תשובהazel ומודה, דיכל לחוות כחול ימים, ומ"מ מסיק הש"ז ז"ל בס"י נ"ז סקמ"ח, דגס באלו בספק יתר או חסר מהני שהיה יב"ח להתר עי"ש, וע"כ הטעם ממש"כ ועפ"י התקומות מיין אלו נובא לפרש דברי הרמב"ס בראש פ"ה מהל"ש, דתחליה כתוב „שטרפה האמורה בתורה היא הנוטה למות, ולא נאמר טרפה אלא שדייר הכתוב בהוויה כגון שטרפה אריה יכו"ז עכ"ל הנה לא הזכיר כאן דרושא, כי בתיבת טרפה, לא נשמע הטלה ארס שעיל שיש זה נקרא האי טרפה דרושא, כי שם טרפה על קרייה ושבורה וכדומה נאמרה, גם ממה שכתב הרמב"ס דבעין נוטה למות, מוכח אכן בלשון טרפה הטל ארס, כי הלא בשבייל שהטייל הדורס טפת ארס בגבו של שור ותו לא מידי, איינו נוטה למות כידוע, ותדע עוד, שהרי כתוב אח"כ בהל' ב' „ויש שם חלאים אחרים וכו' ושמונה מיני טרפות נלמ"ס ואלו הן, דרושא וכו"ו הרי דמונה דרושא בתורה אינה הטלה הארץ, אלא טרפה וע"כ דהאי טרפה האמורה בתורה אינה הטלה הארץ, אבל טרפה כמשמעותה למות וע"ז אמר שטרפה ע"י חית העיר לאו דוקא, אלא שדייר הכתוב בהוויה, דהה אם נטרפה בבית ע"י סיבה אחרת, וכן מבואר הדבר בפ"ד ממ"א, דהאי מה לי, לאו אדרושא אלא אטרפה קאי, כי כן כתוב שם „וכשים שלא תחולק וכו' עכ"ל הרי לא תחולק בנותה למות בין שטרפה חיה ושרטה וכו' עכ"ל הרי לא מדרושא של הטלה ארס דבר, אלא מטרפה חיה ושרטה שהיא המפורש בקרא, ובין שנפלת מן הגג ונשתבררו רוב צלעותיה וכו' וע"ז אמר דדייר הכתוב בהוויה, דכיוון דסכ"ס נתוה למות, מה לי אם ע"י טרפת אריה, או ע"י נפילת מן הגג, או ע"י זריקת חץ בלבב או ריאותה, אבל הטלה ארס שאון זהה נתוה למות, איינו מפורש בקרא כמו נקיית קו"ץ, ועל שניהם אין בו מלוקות, משום דעתו מהלכה, וכן לפרש את הקרא של זאת החיה שאינו חי לא תאכל שהוא רק איסור עשה בלבד, ולא לאו שיש בו מלוקות, אבל מה שכתב בהל"ש שם אח"כ ואעפ"י שכולן הללמא"ס הן הואיל ואין לך מפורש בתורה אלא דרושא החמירו בה וכוי הכי מתפרק,adam נאמר דהאי הלהכה לפרש הקרא דבשו בשדה טרפה אתה ולומר, דהאי טרפה ע"י שטול ארס מן אכבעותיו, ובין נתוה למות או לא טרפה יקרה ואסורה בלאו זה, שוב הני זיין שאר מיני טרפות, נפלו בבירא, כי تو א"א לומר האי מה לי ודייר הכתוב בהוויה, דהאי מה לי און לו מקום אלא אם לא מתפרק האי טרפה דקרא מה היא, אלא שטרפה עד שנטהה למות, אז שייך לומר מה לי אריה ומה לי קו"ץ או חולין, כל שנטהה למות ע"י מכבה בכל טרפה הוא, ומשום-DD דידייר בהוויה, כתיב בשדה, כלומר ע"י תיתיה השדה, אבל אי נפרש כל שהטייל, ארס טרפה, בין נתוה וboneין בלבד דהה ריש פ"ט שכיוון לסבירה זו, אלא שהוא כתבה למ"ד ט"ח, אז ליכא האי מה לי, אבל למ"ד תא"ח שפיר איכא האי מה לי, זוממיא לא ראה מקצתו ולא יכולו להסביר שיטת הרמב"ס, אבל זה ליאתא, דכל שאננו מעמידין כללים קבועים בלי תנאי דבעין נתוה למות, הרי הוא גזה"כ להטירף כל שנעשה מעשה זו בלי השקפה על פועלתה, וא"כ הלא גם למ"ד תא"ח, אין הטירוף תלוי בחוית דכל שnicer בע"ח אחת מן הני מיני טרפויות לעולם טרפה, בין חי ובין א"ח, וכל פלוגתכם הוא בס"ט אי מהני שהיה יב"ח אבל התורה לא דיברה מזה בקרא דבר בשדה טרפה, אם נפרש דטרפה דקאמר על מעשה ידועה כיון, דהינו הטלה ארס בלי שום תנאי אחר,

פתחה

האי הלכה סותרת ועוקרת הקרה ועכ"ב צריך להזדמנות דלאחר שהי' ב"ח א"א ללקות, אבל מהני ההלכה עכ"פ לאיסורה, ובתווך יב"ח מהני למלכות, ואיש מא היה חי, רוב פעמים א"ח, ואיש דשמא רק לתוך יב"ח ולמלכות אתה, ולא לחדר איסור אחר יב"ח, א"כ למה לי הלהקה הלא משה רבינו מסתמא הי' חכם הכלול בכל מיני חכמוות וממילא גם בחכמת הרפואה, והי' ידע להמציא הנני כללים מכח חכמוות אלא ודאי אתה הלהקה לחדר איסורה לאחרר ב"ח שטרפה מ"מ, ויאמר נא הגאון, מנא ידע דמשה היה רופא כלبشر, הלהקה בגם' בשיעוטן אמרין וכי משה קנייגי או בטלטי' היה, ועוד אשאליה ממנו, וכי מ"ל דבאמת הנני ייח"ט לא משה מפי עצמו אמרון, דהא אמרין אלו ח"י טרופות נאמרו למ"ס, הכוונה דכיוון דמקובלים בתוך האומה דאלו טרופות בהמה, עכ"ב הללמ"ס המה, וכמו אמרינו בש"ס פעמים אין מספר, ולאחר דטרח למצוא דרשה מקרא, על איזה הלהקה, ולא עלתה בידו, מיסיק אלא הלהקה גמירי לה, אבל דבר שהי' ראוי להאמיר מפי משה עצמו, ולא צריך הלהקה כדיות הדגמ"ר, עד שאם נאמר דעתה הלהקה עליון, צריכין לדוחק ולומר הלהקה חדשן לנ' גזה"כ נגד השכל, לאسور בע"ח בריא ואולם שנטרפה רפואה שלמה, שמ"מ תasser, מהיכי תיתי נאמר כו', ולא נאמר דעתה ממשה קבלנו הני כללים, אבל הוא לא קבלם מסיני אלא מחכמוות המצאים. אבל האמת כתבנו לעיל דכללים كانوا או אינם מתאימים עם החכמה כלל, כי חכמת הרפואה לא תעמיד כללים קבועים על כל מיני בע"ח אדם ובבמה צפור השמים ודגי הים. ועלILD קטון זקון וגבור באמצע שנותינו, אין זה מדרכי החכמה, וכמו בשאר שיעורי התורה שיעור גדולות בזכר ונוקבה ושיעור יתובי דעתית באכילת כוכבת, דההכמה מחלוקת בין האישים והמאכלים, עיין גיטין סוף המסכתא, יומא בפ' גזה"כ. וכן הוא כאן דהני כללים מהה עכ"מ מהלהקה ולא מחכמת אדם, וממלוקות א"א ללקות עליהם משום דברענן נתנה למות כדי ללקות, כמו שבארנו לעללה, יותר ביאור הדברים המצא בחדישנו לפוזרים, כמו לשטור כל הנני ראיות שהביא הפר"ח ז"ל דלקמן על הח"ט, וכדומה.

אבל עד זאת עלי לבאר כי בננטה למות מחמת מכות שהיא המפורש בקרא בעין דוקא מכח שאין לה תרופה דאל"כ הרי תחזר לאייתהן, ואין סופה למות, אולם בננטה למות מחמת מכות ופצעים שונים ושפיכת דם עד שנעשית גוססת בל' שמי' חסרון אשר מיוחד שהחיקות תלי בה, מה דינה של זו. והנה באדם פליגו באזה בסנהדרין ד"ר ע"ח ע"א ריבי' ורבנן בגוסט ב"י"א דריבי' החרגו חייב כמו דגונס בי"ש ורבנן סברו דפטור כמו בהורג את הטרפה, וממילא דה"ה בהמה אי ע"י הכהה חיצונו' נעשית גוססת דריבי' דמדמה לי' לגוסט בידי שמים הרוי ז' כשרה כמו מסוכנת דעלמא, אבל לרבען דמדמה לי' לטרפה גם בהמה כהגו'ו אסורה. אבל מלוקות ודאי ליכא כיון דרך מפעם רוב גוססין למיטה קאתינן עליה, דהרי לרבען שם כלו פטורין והתוס' הקשו שם למה לא יתחייב מי שעשו גוסס ודבריהם צ"ג, כי האמת הוא דבלא אימוד הרופאים ע"ס רוב בעלמא אין הרגין ולא מלקין, אם לא על רוב דאיתחזק ובמ"א הארכתי בה. וזה הוא לדעת הרמב"ס ז"ל עניין נפלה מן הגג דברענן שהיית מעל"ע דלא כמו שסבירו רשי' ותוספת דצלאת מידי חשש ריסוק אברים בעין מעל"ע והוא יוצא מכלל שאור טרופיות דמתברר תוך מעל"ע, ועוד דחחיות מצלת ודלא בשאר טרופות והכל גזה"כ, אלא לדעת הרמב"ס ריסוק אברים הוא טרופות הניכר כשאר טרופיות, אבל גם בILI ריסוק כל שאינה יכולה לעמוד ע"י הנפילה אפילו אין כאן ריסוק אבר מיוחד, אבל יש כאן גוססת בידי אדם אסורה, דכל הכהה או נפילה נדונן כמו ע"י אדם כמובן. וזאת לרבען דריבי' הוה לטרפה לעין רוצח, והי'

לטבחה ושחתה ונמצאת טרפה וכו' הוה מק"ט וצריך להזכיר לו הדמים" עכ"ל, וכ' שם הנתייבות, דהאי מצות „לטבחה" בטור ליתא, דאפילו מכרה סתם נמי הוה מק"ט, דטרפה א"ח ואף לאחרישה או גדר ולדות אינה רואי', אבל המחבר דנקט שמכר לטבחה דוקא, משום דפסק בסע' שאח"כ, דוגם בנמצא טרפה מחמת סירכה חזיר נמי המקח, וזה אינו אלא ספק טרפה, لكن כל שלא לך בפרק שטרפה, מצי המוכר טוען, הביא לי ראי' דטרפה ולא הייתה רואי' לטבחה, עי"ש, ולא אוכל לקבל בדברים כאלו, וכי בשביל הסעיף שאח"ז כתוב כאן המחבר דין שקר, להטאות משפט, ולכתוב דודוקא במוכר לטבחה הוא מק"ט, ולא במוכר סתם, הא חדא, שנית הלא המחבר לא מודעתה דנפשי' כ' היא לטבחה, אלא העתיק בזה לשון הרמב"ס, והרמב"ס לא הזכיר כלל דין זה דטרפה מחמת סירכה נמי הוה מק"ט ואע"ג דהבי' שם כתוב דמסתימת לשון הרמב"ס ממשוע דבכל טרופות שנמצא דין כן, אפיקו אם נניח לו שכן הווא, אבל אין מפני שמכר בפרק שטרפה לטבחה, אבל איך נאמר דמשום הכי נקט הרמב"ס האי לטבחה דלא נזכר בגמרה, כדי שנדע הדי, שבאמת הוא פשוט אין בו חידוש, דPsiטיא דכל שמכרו לאכילה ראו'י לאכילה בעין, ולעומת זה יקלקל את עיקר הדי דאפילו בלי מכר לטבחה נמי חזיר המקח, במצב טרופות גמורה, ולא עוד אלא דהרמב"ס כתוב שם ז"ל: „המוכר בהמה לטבחה וכוי ומכאן אתה למוד שהמוכר דבר שהי' בו מום, ועשה הלוקח בו מום אחר וכי' כגון זה, ששחט את הפרה פטור וכוכי" איך הוכיח הרמב"ס די' זה מגמ' דלא הזכירה שמכר לטבחה ויל' דמיiri במוכר סתם ונמצא טרופות גמורה, אז לא קלקל הлокח מידידי במה ששחטה, דהרי אינה רואי' רק לאכילה ולא למלאכה, והוה כמו שוחט את המשוכנת דמקרי מתקן ולא מקלקל, כי בכל יום ויום מתבחשות והולכות ומתמעט שוויה, ואיך נשמע מזה בעושה מום מוחלט במקח שיכול לתבוע ממנו מועות נתן והഫסד של המום הי' מוטל על המוכר, אלא ע"כ טעמא של הרמב"ס, במה שכטב לטבחה, דאל"כ אפיקו מצא טרפה ודאי מיח"ט אין כאן מק"ט, דהאי הלהקה לא נאמרה לדון על פיה שאר דיני תורה וכמו שכתב הרמב"ס בהרוג את הטרפה, כל זמן שלא אמדודה הרופאים מוקמים אחיזת שלם ונרג הרוצה, אפיקו הי' הנרצח ניקב קרום של מוחו וכדומה, ה"ה ומ"ש' כ' דמוהני האי חזקת שלם דבבמה, דלא נבטל המקח מחמת הני טרופות של הלהקה, ולכן מה ששחטה הוא מום גמור, דבחזקת שלמה ובראה חזקן.

ואלו הייתה רוצה להראות לך עוד כמה גדרה השערוריה בין האחرونנים, לאיזה החלטות שונות הגיעו, עי' שלא ירדו לסוף דעתו של הרמב"ס בזה, הייתי צריך לחבר חיבור מיוחד לה, אבל עוד דוגמא אחת אביה והמה דברי הדגול מרובה זיל' ריש הל' טרופות, כתוב לישב מה דפסק הרמב"ס כעולה וכרכיש דנראה כסתרה, דהרי עולא אתה לאפוקי דרכיש כדאמר בgeom', דקשה למה לי הלהקה על דרושא המפורש בקרא, וגם אינן, הלא משעה רבינו בחכמת הטבע הי' יכול לידע איזה מכח מצוי לחיות ואיזה לא מצוי לחיות, ועכ"ב דלהכי אתה הלהקה, דאפילו אם אירעichi יב"ח מ"מ טרפה הוה, אבל לקותא דרכיש דלא תא הלהקה, מהני יב"ח להכירו.

אבל תוך יב"ח אסור גם לעולא, דכל שא"ח ל"ית עכטד"ק.

יפה כתוב הגאון, דכל שקבע לנו הלהקה כללים קבועים מה לנו אם ח' או לא כל שניקב ושתה או ריאותה טרפה אפיקו אלף שנים חי', וליקוי על(acilito) משום אוכל טרפה, אלא דא"כ מ"ל דמשום אינה חי' אסורה התורה את הטרפה, מה יאמר, דהכי כתיב חי' אכול וرك א"ח ל"ית, ולדעת הרמב"ס והמכליתא קרא דבשר בשדה טרפה עצמו מדבר בננטה למות, או מלכלב תשיליכון אותו, או מדיאתקש טרפה לנבלה דטרפה תחולת נבלו, ואם כן הוא הרי

ולודו סימני טרפה בדגים מהו, אליבא דר"ע לענין טו"א דאמור כל שאים יכולין לחוית, דושא דוקא בהמה דאית במנה שחייה אמרין תא"ח, ורש"י נראה דgres שמא בדאית במנה טרפות וכן גרס השטמ"ק בගליון ש"ס ווילנא, והוא פלא, דמ"ש דג מקיען, משאר חלאים שאינו יכול לחוית, אלא ודאי דהכי פירושא דג מקרטע דהוא נתה למוחות וגוסט כפרש"י דפרפר פשיטה דמקרי אינו יכול לחוית אבל סימני טרפה כמו ניקבו הדקין כפרש"י שהוא חי"ט של ההלכה, דעתך רך במיניהם היצריך שחייה בדקוקו שחייה כמו נקה"ו, לא מקרי אינה יכולה לחוית לגבי דגים, דעתך דבעין דוקא טרפה האמורה מפורשת בתורה כמו שהיא במדבר והרי לך מפורש הדבר כשלמה, והבן את זאת ותדע עוד דבריש הל"ש מונה הרמב"ם המצוות המובאות בהלכתنا זו כדרכו בכל ההלכה, ומונה חמוץ מצוות, ג' מצוות עשה, וב' מצוות ל"ת, לשחוות ואח"כ יאלל שלא לשחוות אוא"ב, לכשות דם חיים ועוף, שלא ליקח אם על הבנים, לשלח האם אם לקחה, עכ"ל, ואיך המשיט שלא לאכול בשער טרפה, אשר זיין פרקים קבוע לביאור היא לאו דטרפה בהל"ש, ולמה לא יעד הלכתא מיוחדת לטרפות היכי יש עוד מקום להסתפק בדעת הרמב"ם, דעתך אלו ביאור של האלו המפורש בקרא, אלא ביאור ההלכה שנתהchanged עם האי ההלכה דכל פיסול במקצת השחיטה פסולת, ואקווה שכלי מי שאוהב האמת יודה כי כוונתי האמת בדעת הרמב"ם ז"ל, אע"פ שדעת הראשונים והאחרונים איןו כן, לא יכולתי לכבוש מלhaltות על הכתב מה שלפע"ד נראה אמת לאמתו בס"ד.

עיקר י"א נקה"ו נבלה

הרמב"ם ז"ל בפ"ג ה"ט מונה שיש נבלות ובתוכם גם נקה"ו פסה"ג דהרי הם נבלה מחיים ואין שחיטה מועלת בו ורבים וכן שלמים תמוו עליון, חדא לא ידעו מאין יצא לרמב"ם דין זה, דעתיו דאין שחיטה מועלת בו, אבל נבלה מחיים מהיכי תיתי וכמש"כ התוס' ל"ב ע"א ד"ה ורמיינו, דמחיים טרפה הו, אלא דעתו שחיטה מועלת בו, ונעשה אח"כ נבלה, שנית הלא כמה סוגיות מורות נגד דעת הרמב"ם, דבזבחים דף ע' ע"א אמרין, דטרפה חמירא דאסורה מחיים, משא"כ נבלה דעתה אלא לאח"מ, וכן בשמעתו דף ל"ז ע"א קאמר דא"א לומר היינו נבלה ההינו מסוכנת, כתיב כי ימות מן הבהמה וכו', אינה קרו"י נבלה עד שמתה, ועיין בלב ארוי שם דיפה דחיה בזה מה שהמליצו התב"ש והפלתי ז"ל, לדעינו טומאת נבלה הרמב"ם מודה דבעין דוקא מהה ממש וכדמוכה מתוני" דריש פ' הער והרطب, אבל לענין אישור אכילת נבלה קאמר דמחיים אית בה אישור נבלה, וזה עכ' נדחה מגמר' זו דהרי האי קרא דכי ימות מן הבהמה, בטומאות נבלה כתיב, ומה ראי יש מזאה על אישור אכילת נבלה ואפשר גם אמסוכנת יש אישור נבלה, וכן קsha מגמר' בזחים הנ"ל, דשם מאיסור אכילה דבר, וקאמר דטרפה מחיים וnable רק לאח"מ, וא"כ סברת האחרונים אלו לחלק בין אישור לטומאה בטלה ומובלטה, ובלאה" אין חילוק זה מתקל בעל דעה ישרה, דנאמר התולש אחר מבהמה שוטטה נקוב לוכה משום אבמה"ח ומשום נבלה לשם שני הפכים בנושא אחד כמובן.

אבל יותר פלא שלא הרגשו כולם שהרמב"ם בעצמו גם לעניין אישור אכילת נבלה עיי' מטה דושא והו בריש פ"ד ממו"א ז"ל, "האוכל צוית מברר בהמה שמתה וכו' לוכה שנ' ל"ת כל נבלה, וכל שלא שhot קראו" הרי זה מתה" עכ"ל, הרי מפורש אומר דלאו דnable לאכלה נאמרה עלبشر מבהמה שמתה, ועכ' שלא עי' שחיטה, ואח"כ כתוב, וכל שלא שחיטה קראו, הרי זה מתה, ר"ל

לענין טרפות בהמה, ולאה צריכין שהיית מעל"ע דבזה יצאה מכלל גוסט בידי אדם ונעשית גוסט בידי שמים, וכך תראה שהרמב"ם במ"א פ"ד ה"י, אחר שכטב דין הטרפה, כתוב "בהמה שהיא חולת מוחמת שתחש כחה ונטה למota" וכו', הרי זו מותרת ולמה נטה מומה שמייריך עד עתה, מבהמה שנטה למוחמת מכותיה, אלא שאין בה חסרון אבר, אלא ודאי דהיא אסורה כטרפה אלא שאין לוין עי' מטעם דושא תרפה, כיון דעתך אן חסרון אבר אלא חולשה כללית, ואין עונשין על רוב גוסטין למיתה ורש"י ותוס' היו סוברים דהינו טרפה של נפלה מן הגג שבא בתוך הח"ט של ההלכה, וכן נדחקו מאד בפירושו, שהתוס' כתבו בסוגי דמסוכנת דנפולה הוה כמחסרא אבר, וממילא צריכין לומר שלא דלא כי הוא משונה משאר טרפיות שאין כאן חסרון אבר, אלא דכל שחמי מעל"ע, חזר להחזרו וכן כתוב רש"י במשנה דריש א"ט דגזרות ההלכה כך היא, דשאך טרפיות יכולם לחיות עד י"ח וז רך עד מעל"ע, ושאר טרפיות אינם חזירין להחזרו עי' פ' שחמי, אבל נפולה חזורת להחרשה אחרי מעל"ע, וכל זאת לא ניחא לי לרמב"ם, אלא דהאי טרפה שהוא גוסט איןו מן הח"ט של ההלכה, אלא מן הטרפה המפורשת בקרא, דהרי כל שנטה למות עי' הכאח היצוניות עי' פ' שמייריך להחזרו לרבען דרייב"ז, ולריב"ז דגוסט שאין בה חסרון אבר דינו כטרפה לרבען דרייב"ז, ובאמת כגוסט בי"ש, במאמת כשרה מטעים גוסט, ומטרפיות זו שפיר יראה אחר שהיית מעל"ע דכל טרפה של גוסט בי"א, איןו אלא אם מות תוך מעל"ע, אבל לאחר מעל"ע דינו כגוסט בי"ש, ודבר בה נלמד מדי עבד כנעני דammerה תורה, אם מות תי' נקום ינקם. ואם יום או יומיים (שהיא מעל"ע בדרשת חז"ל) יעמוד לא יוקם. הרי כל שמת מחמת הכאח תוך מעל"ע, מות תי' קריין בה וחיב עלי, אבל בשחה מעל"ע ומות אח"כ, כמו ב夷' שחביבן לי, עי' ג' דהוה בהגרמתו, ושפיר נשמע מזה לנידון דנפולה דכל שחתה מעל"ע יראה מכלל גוסט ב夷' א, וכל זאת אין עניינו כלל לח"ט של ההלכה, אבל מה דאתא בהלכה היא, דכמו דהיל' הוסיפה שאר מיני טרפיות, אף שאינה נתה למות כך הוסיפה על טרפיות נפולה שהיא נתה למות עי' הכאח בלי חסרון אבר, שאם יש בה ריסוק הניכר באבר אסורה, עי' פ' שאינה נתה למות כלל, ועל טרפיות זה אין כאן חולק, דאפיילו ריב"י מודה לו, אבל לדעת רש"י ותוס' ע"כ ריב"י מחולק על האי טרפיות של נפולה שאין בו חסרון אבל דלדיידי גוסט בי"א כגוסט בי"ש, וזאת הו"ל להשמענו בפ' א"ט, כי כפי הגראה כל הח"ט של ההלכה אין בהם חולק ואם תרצה לעמוד על עיקרן של הדברים תעין בחדושנו בסוגי דנפולה ותראה נפלאות.

ואחרי שהודעתיך את כל זאת תבין ג'כ' למה קבע הרמב"ם כל דיני הח"ט בהל"ש, ולא ביאר אותן בהיל' מ"א שם ה' מקומן, אי הי' סובר הרמב"ם שהמה ביאור של האלו דבר בשדה טרפה, אבל הרמב"ם סובר דהאי היל' הוא תוספת על המפורש בקרא, וסמכותו אקרא דזאת החיה, דרך אסמכתא ולא היתה נארמה במדבר אלא נתהchanged עם האי הלהקה שקיביל ר' ישוב מר' יהושע שמקצת פיסול בסימנים הוה פסול בשחיטה והוא מזורמת בקרא דכאשר צויתיך בסיני, דהינו אז שנשטו על שחיטת חולין אבל בשחיטת קדשים במדבר לא הייתה השחיטה נפסקת במקצת הסימנים, וכאשר ביארנו באריכות בעיקרים הקודמים דכוון דהנחירה הייתה מכשורת במדבר והשחיטה בקדשים עבודה היהת, ולמה יפסל במקצת נחירה עי' פ' ומה"ט נמי מתחיל התנא בנקה"ו ופסה"ג שלא כסדר הילוק בהמה, כי הגי ח"ט נתחדרו עם האי הלהקה דנקה"ו פסח"ג פסול בשחיטה הוה אשר ר"ע לא היה רצה לקבל נבלה לעניין טומאת נבלה וכאשר ביארנו הכלל במקומו וכן סידרים הרמב"ם כולם בהל"ש ועיין لكمן ע"ה ע"א דקמבעי

فتיחה

דף ס"ט ע"ב ותמצית הדברים בקיצור הוא דדעת הרמב"ם דכל דבר שיש לו התחלה והמשך עד הגמר, אם נגמר לבסוף אמרינו אגמלל"מ, אלא דהאי נילוי לא מהני אלא על גוף הענן ולאណון על דבר אחר המסתתק, ולכן גם בגט אשה, כל שembr ליה גטה, ואמר לה אם תנתן לי תוך ל' יום מאתים זו זיה מגורתה, אע"פ שלא אמר מעכשי, ולא חלין הגירושין אלא אחר שנטקיים התנאי, אבל התחלת הגירושין ע"כ מעכשי הוא, דהרי עתה קיים וכותב לה ספר כרויות ונתנו בידה, אלא למעשה זו יש לה המשך, ולכן נילוי אדם קיבלה קידושין בתנאים מאחר, לא תפסו, דהרי היא מעשה קידושין דבר המסתתק הוא, אדם לא חל עתה בשעת המעשה, בטל כי חלף החלק לו, ולא מהני מה שאגמלל"מ שנגמרו גירושיה ע"י שקיימה תנאי, אבל להיפך לומר דזינתה תחת בעלה ונעשה טמאה שהוא נגד הגilio שלבוסוף, זאת ודאי לא אמרינו, וכמו בהקדיש לוה זבין לוה, דהכל מודים דעתך הגilio שלבוסוף לא מהני זבינו וקדשו ה"ה הכא לא נאמר ד"א היהת נשנאת לאחר, וזה ברור כבשמי, וכן הכא בנבלה דכוותי" דכל שחתך צית קודם גמור הנבלות לא מהני הגilio לחיבבו למפרע מושום אכילת נבלה ואתה כוונת הרמב"ם במה שכותב דנקה"ו ופסחה"ג נבלה מחייבים, ר"ל דהוה כמו עוף טמא דעתך במינו שחיטה, דלא שייך בו טרפה מושום לדסopo להיות נבלה, כן האי בהמה בניקב ושתה, מאחר דסופה להיות נבלה, מיד בשם זה יקרה, ע"ש סופה, אבל לא לחיבב על התולש ממנה מושום נבלה, דכל שפסיק ולא בא לידי גמר, אין כאן נבלה, ואי דהאי צית עכ"פ טרפה יקרה, אה"ג אבל גם בא טרפות נמי האי בשער הנintel שהם טרפה יקרה ולוקה מושום בשער טרפה. וזה ברור ואמת לאמתו של תורה בס"ד.

בזה נשלו י"א עיקרים שייעדי על שחיטה וטרפות, ועתה(ac) כתוב עוד פתיחה כללית על כלל ענייני איסור והיתר הנוגעים לכל המשכתי.

فتיחה כללית

דיני מאכליות אסורות מהנה מקצוע גדול במצווי התורה, ובריש פ' תזיעו מובא ברש"י דרשה דר' שללאי, דלמה הקדימה התורה **דיני** מאכליות אסורות בפ' שמיני ואח"כ נדה ועריות בפ' תזיעו ואחריו ואמר דכם שיצירת בהמה חייה ועוף קודם לצירת אדם, כן תורתן קדמה לتورת האדם, והאי דרשה צריכה ביאור, דודאי יש לבקש טעם על הקדמת דיני מאכליות לדיני עריות, דכפי הנראה מן העונשים מהנה החמורים, אבל מה שתירצץ איינו מובן, דהרי הכל תורה אדם ולא תורה בהמה היה ועוף, ומה עניין יצירה לכך.

ואמרתי לפרש עפ"י מה ששמעתי מפי אמר"ריה"ג צ"ל בשם רבו הגאון מה"ז שלמה קווטש ז"ל על הקרא דארורה האדמה בעבורך, שפרשי"זיל דהאדמה שנינה מהנה שנצטויה להוציא עז פרי עשרה פרי, שייה' טעם עז ופרי שווין, והיא הוצאה רך עז עשו פרי, וכשנתקלל האדם על חטאו, נתקלה היא עמו, ופירש הגאון הנ"ל, דחטא האדם נצחה האדמה, لكن לא קבלה ענשה אלא ע"י שחטא האדם, כי יצירת האדם לבסוף הבריאה אחר שנבראו כל הנבראים, ה"י כדי שיוחלש האדמה ע"י שהוצאה כל צמח השדה וחייתו ארץ, למען יהי קל לאדם לגבור על נפש החומר ולשמור את דרך עז החיים, ובכל זאת ראיינו כי האדם לא יכול לכבות יצרו ונפל בראשת התאותו, ועתה אולי אם האדמה הייתה משמרת ציווי הש"ת להוציא עז ופרי בטעם שווה ונחלשה יותר, היה בכך האדם הנברא מadmaha חולשה בתכלית החולשה, לעמוד בנסיוں לבلتיא לאכול מעץ הדעת, لكن אחר חטא האדם נתגלה קלונה של האדמה, ונתקלה עם האדם על ששינתה

שניתנה שע"י שחיטה פסולה כמותה מלאיה חשובה, ואם נאמר דווד מחים איתך בה איסור נבלה בתולשبشر מבית טביחתך, הוליל "הרוי זו כמתה" ויוטר מבורר ה"ל, הרוי זו נבלה, אבל הרוי זה מתה דקאמר, מורה דלאח"מ קאמר, דהרי זה מתה ולא שחותה, והרמב"ם לשון ערומים דבר, וכל תיבה וכל אות בדקוק גדול נכתב, וכל המתווכח להכניס בדברים ברורים אלו כוונה אחרת, ידו על התחרתונה, ובפרט שהוא לא צורך, כי לא ר' על הרמב"ם ממה שכתב דנקה"ו ופסחה"ג הוא נבלה מחייבים, כאשר אבא לך כוונתו בזה והוא.

דינה כבר הבאתי דעת הרמב"ם דנו"ט מצטרפין לכzieit, מושום דטופה תחלת נבלות, ואין זה תרי לאוין, ולן כל טופה שלא נשחטה ונתבללה לבסוף אגלאי מלטא למפרע דמתחלת נבלה הוה, דכל דבר שיש לו התחלה וסוף, כל שנגמר לבסוף, אמרינו בי" אגמלל"מ, כמו בשחיטה דתחלת הוה מעשה טרופות, ואם ה"י פוסק הרוי משעת שעשה הנקב הראשון בשוט הוה טרפה, אלא כל שגמר שחיטה בהחיש, אגמל"מ דכוולה שם שחיטה עליה, וכן הוא בטרפה שהוא תחלת נבלות, ניהו דאם שחיטה נשארה טופה לחוד, דרשתה באה באםצע והפסיקה אבל כל שלא שחותה ומיתה לבסוף, אין זו טרפה שמתה ותהי טרפה ונבלה, דהרי חד או עניין אחד הוה, ולא חלון הכתוב אלא משום דאח"ש אה"ג הנבלות להגmr, משום דשחיטה מטהרת את הטרפה מנבלות, אבל שיעבוד נכסיו למלה, דמתחיל קניין של המלה מתחלת השיעבוד, ואם לא פרע הלוחה לבסוף אגמלל"מ דההקרע של המלה מוחלת השיעבוד, וזאת כל"ע דהכל מודים דההקרע או זבין לוה, אתה מלה וטריף ופרק, ודבר זה מתבאר בחבורי זאת בהרבה מקומות, אבל אם הלו משלם, פסק הכנין ולא הגע ידי גمرا, וזה דלא כתוס' שלא נתחו לזה, וסבירו אפשר להיות טרפה וגם נבלה, ולן נתקשו להו בד"ה ורמינו ה"נ"ל דמה פריך דשפיר מונה נקה"ו ופסחה"ג בין הטרפות דמחייבים רק טרפה והח"כ חל עליהם לא שחיטה ונתבללה הוה נבלה, ולן נכסו בדוחקים, גם לפרש מה דאמרו בזבחים דיצה עוף טמא במינו טרפה בדוחק גדול, אבל לרמב"ם מופרש כפשותו, דכל שאין בו שחיטה נבלה וטרפה חדא מלטא הוה, דטרפה תחלת נבלות ונגמרת כשמתה, כי מחייבים גם לאו דטרפה אין לו מקום לחול דכאן כתיב בשעה טרפה, דלאחר שעבדה כעין בשור דאם חותך צית בשור מן הטרפה בחיה בלא"ה האי בשור בלאו דטרפה אסור, וכדר"י בשמעון ק"ב ע"ב דבמה"ח הוא בכלל טרפה וכפי הרמב"ם, דהרי בשור טרוף מן הבמה הוה, ואפילו לעניין הלב ובייצים אין איסורים ממש טרפה, אלא משום יוצא מאבר ובמה"ח, כיון דאין להם היתר בשחיטה בהמה טרפה כמו שהוחתי זאת בעיקר אבר היוצא והמדולדל, עי"ש היטב, וכן כל שניקב הושט דהוה להיות נבלה מועלת בה מידי נקרה נבלה ע"ש העtid, דסופה להיות נבלה ולא טרפה, ולא לומר דאם חותך צית ממש להיות לוקה משום נבלה, דהרי לגבי האי צית שנתה ממנה לא מהני האגמלל"מ דלבסוף דהרי על דבר המסתתק לא מהני האגמלל"מ כמו שביארתי זאת בארכוה בשמעון בכמה סוגים, ואראך עניין זה ממש ברmb"ם בריש פ"ח מהלכ' גירושין, שפסק שם הרמב"ם דהמגרש ע"ת בתנאי של "אם" לכתלה לא נשא עד שנטקיים התנאי, ואם נשא לתא תצא, עי"ש בה"ה ובכ"מ בשם הר"ן זיל שכולם עומדים ומתרמיין על פסק זה, דהיא בתנאי אם תנתן לי, לא נתגרשה עד שתנתן, ואיך כתוב הרמב"ם דלא תצא אם נשא קודם קיומ התנאי, דהרי נתמאה ואסורה לבעל ולבעול, עי"ש שלא ידעו פשר דבר, אבל אני ביארתי הדבר ע"ג בסוגי" דלקמן זף כ"ט ע"ב ובסוגי" דמכברת

ואפלו ח"ש דאסור לר"י מקרה דכל חלב רק דברי סופרים קרי ל' הרמב"ם, וקיל משאר איסורי תורה שאין בהם מלכות, דלענין אחע"א אמרין דגס על איסור עשה לא חל איסור אחר, אבל אח"ש נו"ט חל איסור שבואה, עין שבאות כ"ג ע"ב, דכל דאתא מרבי הכתובים בעין אסמכתא יחשב ולא כאיסור ודאי של תורה, ורק להחרمير אמרין דאסור מה"ת, ולא להקל ועוד נדבר מעניין זה לפניו, אבל עתה נחקר בטעמא דהא מלטה דכל שאינו נהנה באכילתו לא אסורה תורה, שהוא נגד הסבר החיצונית, דכל כתבי טעמי המצוות שווין דיש במצוין זה של האיסורים לגוף ונפש איזה הפסד וגרועו, כי נאמרadam כרך החלב בסיב או עריב בו דבר מר, שוב אין בו מן הפסד, ואין מולד בז תכונות רעות שעלו להולידimenti שניין ממוני, הכי נבלה סרוחה שאינה לגר, אין מזיק לגוף ונפש כמו נבלה שנתבללה בשחיטה וראוי למאכל אדם, הוא דבר שקשה לקבלו, ולומר דחו"ל קרא קדרשו דאכילה כתיב בהו, ולשון אכילה מורה על דרך אכילתנו, אבל שלכפ"א לאו אכילה מקרי, גם זאת א"א ל渴בו, דהרי בכ"מ אמרין דיבר הכתוב בהו, ולאמעטת את שאינו הווה, וכמו בטרפה ע"פ דיבר מטריפת חית יער, אמרין מה לי וכו' וכן מקרה ליליה, לאמעט מקרה יום, משום דהסבירא נונתנת דין לחלק בין הנושאים, וא"כ אם אין הסבירא נונתנת לחלק בין אוכל כדרכו או משנה באכילתו, ודאי אין מקום למעט שלא כדרכו מDUCTיב אכילה, דהרי דיבר הכתוב בהו, יותר קשה לי על הא דפסקין קטן או"ג אין ב"ד מצוין להפרישו, ולמה הלא אותו הפסד טבעי שגורם אכילות נבלות בגופו של אדם, פשיטה דנורם גם בגוף הקטן ועוד יותר מבוגדול כמובן, וכי בשbill דיןינו בר עונשין מהמת חולשת דעתו לא נפרישתו מן הפסד, הלא לא תעמוד על דם רעך כתיב וכמו שאנו מצוין לשמרו ולהסיר ממנו כל נזק וכל מחלה, למה נראה בחיקוק ידים איך האקי קטן מטמטט את לבו במאכילות אסורת, ואמרו בגמרא טהדרין נ"ה ע"ב בקומה דמיודה היא, תקלה נמי איכא והא דלא נענשה ממשום דרhamna חס עליה.

אבל דע דבר חקר השב שמעתא ז"ל למה החמירו בספק סכנתא ואפלו רוב וחזקה לא מהני, ובספק איסור הקילו דלא נאסר מה"ת כלל, וסמכנו גם מדרבנן על רוב וחזקה, ונחיא ל' באמרו, דבאיסור כל שהתיירה התורה, אפי' אי איתורמי דאכל איסורה הרי הוא אנטו בראשות התורה, ולית לו בה, משא"כ במים מגולים אם מ"מ שתה הנחש מהם יווק וימית, لكن אין לספיק על רוב וחזקה, ע"י"ש, ובער אני ולא אדע, וכי יאמר דין בתבע המaculaות האסורת שום גרעון והפסד אלא משום דהתורה אסרתון, דאי נshall מהו אסרתון התורה, וכיון דע"כ לומר דיש טעם לאיסורן, הדירה הקושי לדוכתי דמה"ט הינו מוחיבים לחוש להאי יזק טבעי שיש בהם כמו שאנו חושש בסכנותא להפסד טבעי שבו, וכן אין לנו מנוס אחר אלא לומר, דהאי הפסד גרעון הנמשך לגוף ונפש ממאכל איסור איינו כמו ארס הממית מ"ד, אלא adam רגיל ליזון בהם לאט לאט מולידים בגופוuni הני תכונות מדות רעות, אבל בדרך מקרה אין בהם הפסד הניכר, אלא כיון דהתורה דכל שלכד"א הוא רק דרב מקרה מטורמי דיאכל בכח"ו, וכיון אין מזוין מה"ט לפרוש את הקטן, דכיון דאסור להאכילו בידים, א"א שייאל הקטן דבר איסור רק דרך הזדמנות ובזה אין כאן יזק טבעי.

ולא הוציאה עז פרי עוצה פרי, עכת"ד הגאון ז"ל והוא פרפראות נאה ודפק"ח, והוספה אני לפרש בזה הקרה שם, דוחבא האדם ואשתו בתוך עצה הגן, ר"ל שתלו חטאם בעצם הגן שאין טעם העץ שווה לפרוי, ובזה מצאו התנצלות על שלא יכול לעמוד ביצרם.

והנה כשם שבתחלת יצירת האדם השגיח יצר הכל י"ת על חומר האדמה שמננה לוקח, שייה' חלש ומזוק, ולא יעכב יותר מדי מלהתגבר האדם על תאותיו, כן השגיח על תולדותיו לצוטות לו על מזונו שהוא המחלף את חומרו כדיודו שייה' מזוק, כי הנזון ממאכילות האסורת אפלו אינם מקלקלים את טبعו ומדתו כ"ב, אבל בתולדותיו יוצאי ירכו שעשים רושם הניכר, כי אצל התינוק הנוצר, מזונות האב והאם, מהה מקרים את כשרונותיו הרוחניים לטוב או לרע, כי כוחות מזון של האבות מתבעים ומתגשימים בולד הנוצר, ועוד זאת כי לגדור بعد העירות והנדגה, מוכשר רק מי שייזון ממאכילות טהורות וכשרות, כי רק אז יש בידו להכני עת יצרו בעין האישותCIDOU, ולכן מתנאי גדר העורוה הוא גדר המזון המחייב ומחליף את חומרו, ויש לרמז זאת בקרא דשה"ש "שריך און הסהר, אל ייחס המזג, בטנק ערמות חיטים סוגה בשושנים" (פ' ז' פסוק ג') שרד ובطن שם מתקבץ מזונו, ואם ישמר את נפשו מהתגעל במאכילות המתוועות, ואל ייחס המזג, אז יהיה בכל סוגה בשושנים, שדרשו חז"ל על פתחיה נדה, שאם אמרה לו אשתו, כשהשנה אדונה ראיתני מיד הוא פוש. כה המעצור הלאה אין לו רק מי ששממר השר והבטן שלא יכנסו לתוכם מזונות המשגים את האדם ביותר, ולאה כיוון ר' שמלאי בדרשתו, דלמה קדימה תורה בהמה חייה וועף דהינו דיני מאכילות לדיני ערוה. ואומר כשם שיצירתן קדימה ליצירת adam והוא טעם להכחיש ולכך החומר אשר ממנו נברא האדם, כן תורתן קדימה כי גם הוא מן הצורך לאיך את חומרו כדי לקבל טהרת הקודש, ומורה"ט נמי כתיב וכצלם, צרע קודש מוכשר לקבל טהרת הקודש, ומורה"ט נמי כתיב קדשה, הן בטרפה ונבלה והן בב"ח, כמו דכתיב בעירות קדושים תהיו, כי קדשות האומה תלוי' במצוונה תחוללה, ועל ידה, בגין ערוה, ולכן מצאו חז"ל לגדור ולהחמיר בהני הלאל ואסורי אישות יותר מבשר מזון נברא האדם, כן תורתן קדימה כי גם הוא ממאכילות אסורת להלכתא נבריאת בשרשים וענפים ענפים, ועי"ז נתהווה מובכה גדול וניטשו הגבולים, עד שקשה לידע מה הוא המפורש בקרא ומה הוא שדרשו והוסיפו, ומה הוא גורה וחומרה, והלא יש בזה נפקותא רבתא לידע את כל זאת, למי שרצה להורות כהלה ולא לאבד מזומנים של ישראל חנם, וכאשר תראה בעיקרים הקודמים, עיקר עבדות בחיבורו זה, לעמוד על הראשי הדרבים ולהגבילים כל או"א לפיה מה שהוא, עד מתי הוא לאו שיש בו מלכות, ועד מתי הוא איסור תורה ללא מלכות, ומתי התחיל הדרבן והחומרה, ובכל ביקורי היה לי הרמב"ם עמוד ההוראה, למורה דרך ולמair עני, ועפי" דרכי זאת אפרש פסקי גם בשאר פרקים הבאים בכל המסכתא עד כללה, ואציג כאן רק איזה כללי הנחוצים לידע כדי להבין דרכי חז"ל במסכתא זו, ואסדר דברי עפי"ז אתוות א"ב וזה החליל בעזה"ת.

אות א'

הלכה רווחת בישראל דאכילה שאסורה תורה הוא דока כשנהנה ממנה, דחיך או כל יטעם, אבל אכל שלא כד"א או שנפוג המאכל או כרכו בסיב עד שగרונו איינו נהנה מאכילתו, או שאוכל אכילה גסה שאינו תאוב לאכול עוד, או שאוכל פחות מכך מכאן פ' בכל אלו אין לוכה וחוץ מחצי שיעור גם איסור תורה לכרא,

פתחה

כתב ו"ל: „האיך יגרום שום שטן לפני הצדיקים ע"י שוגג שום דבר עוז"ע כל, וכן כופל רשי' הדברים בדף המשוך דשות דבר עוז לא מסתיע שיכשל בה הצדיק וקושי' התוס' מכל הנז עובdot אין להם התחלה כלל לפי פירושי', עוז בחודשנו שם ותורה צמאןך, ורש"י' באזה לשיטתו" דהכא איזיל דאכילת אישור לעתים וחוקים אין בו משום גנאי, ומה שמשמרו הוא כדי שלא עברו אמיירא דרhamna אפי' בשוגג דבר הץrik כפרה, אבל אין חילוק בין דבר מאכל או שאר עבריה ודוק".

ובזה אמרתי דבר המתקבל בפירוש דברי ר"ש בפ' גה"ג דפטורأكل גה"ג של טומאה מכולם, דעת טומאה הלא אגבנן", ומשום ניד נמי ליכא, דזוקא מי שבשרה מותר אסורה התורה הגיד שלח, אבל לא מי שבשרה אסור, ולפי הצעתנו דלמעלה יש טעם לשבח בדבר זהה, דר"ש דדורש טעמא דקראי סובר, דהא דאסר' התורה אכילת גה"ג, ע"פ שעץ בעלמא הוא ואין בו טעם לחיך משום דמ"מיאכל הגיד עם הבשר כדרכו דמי פתי ייסר הגיד מפני שהוא אין בו טעם, דאיינו עצץ ממש איינו ראוי לכוס, וכיון דדרך"ב"א לאכלו עם הבשר שפיר אסרו כדי שלא יאכל אותו תמיד, כי הא דלא אסור בשאר איסורים אם אין בו הנאת אכילה הווא, משום דבלאי"ה בדיל, מני לאכול בכחה"יו, אבל בגה"ג דדרךו לאכלו עם הבשר אין כאן חידוש שאסרו, אמנים כל זאת בטורה, אבל בטמה דבשרו בלאי"ה איןנו נאכל, למה יאסר הגיד,adam יקרה דינקר הגיד ממנהתו לנו לא יאכל אותו משום דין בו טעם, דעת הווא, וניהו דבאוכל גה"ג של תורה בפ"ע ואדי דעובר דכין דאסורה התורה לא נאמר דזוקא בתוך הבשר אסורה ולא בפ"ע, אבל בגין של טמאה שפיר דרישין כר"ש כנ"ל ומטעם הנ"ל ודוק".

עפ"י האמור למלואה דגערון והפסד האיסורים ניכר רק بما שרגיל בהם, יש למצוא טעם הגון לעдел"ת אשר נתקשוו בזה הרבה, הלא הל"ת חמורה מן העשה שעובר בל"ת לוקה והmbtel"מ"ע בלא כלים, ולמה ידחה העשה את הל"ת, אבל לפי הקדמתנו הנ"ל ניחא טובא, דחומות היל"ת אינה אלא בשרגיל בה, והוא דלוכה בעבר אף פ"א הוא משום דעובר אמיירא דרhamna, אולם קיומ מכות עשה אפילו פ"א הוא תיקון גדול דהרי הרבה מכות שנוהגין רק פעם בשנה, כמו מצה לולב ושורף, ולכן שפיר דוחה העשה את היל"ת, דצל המירא דרhamna, אז לא יזיק לו עבירת הלאו פ"א ותועלת המוצה הרי איכא.

אבל מה שיש מן התימא הוא מהא שכותב הר"ן ז"ל בפרק לולב הנזול וכן הרשב"א והראב"ד ז"ל, כדי להנצל שלא לעבור על מצות ל"ת, מהшиб האדם ליתן את כל אשר לו, והוקבע האי דין להלכה באוי"ח סי' תרנאי בהגה, והוא פלא לפי הצעתנו דהרי בשביב פ"א שיעbor לא יגיע אליו הא נזק טבאי' שנמשך אחר עבירת הלאו זה שריגיל בו, ולא נשאר רק המירא דרhamna, ולמה לא נאמר דלא אמרה תורה דלא תאכל אלא מזרינו ולא שכופין אותו ומילא לא יצטרך ליתן כל ממונו כדי להפטר מן האונס, ויש לראות אם האנס רוצה לכופו, או לעבור על ל"ת או לבטל מע", או שיתן לו כל ממונו, מה יעשה הלא בשביב קיומ מ"ע אין צrisk לפזר רק שליש במומו, יבטל המוצה הלא עשה דוחה ל"ת, ומוטב לעבור על ל"ת כדי שיקיים המוצה, וגם בלאי"ה יש לתמונה הרבה על האי הלכה דמחובי ליתן את כל אשר לו, כדי להנצל מעבירת ל"ת, שהוא נגד ברייתא מפורשת ברכות ס"א ופסחים כ"ה דתנא ר"א אמר, אם נאמר בכל נפשך لماذا נאמר בכל מאכל, ואם נאמר בכל מזאך لماذا נאמר בכל נפשך אלא אם יש אדם שגופו חביב עליו יותר ממומו נאמר בכל מאכל, עכ"ל, הרי דזוקא גבי ע"ז צriskין למסור מגופו והוא גנאי, אבל רשי' שם בד"ה היכי מסתיעו מלטה למיכל

וזבר זה יוצא מפירוש מותן הסוגי' דעכברא בשיכരא ע"ז דף ס"ח ע"ב דאמרין שם שרים המאוסים דאסורה תורה חידוש הוא דמאיiso ובדיל אינשי מני, ופרש"י ז"ל ובלאו אזהרה בדיל אינשי מני ולמה לי' דזהר רחמנא עלי, لكن לאסור נונע טעם לפנים אתה דשרי בשאר איסורין, והתוס' הקשו על פ' זה, דמ"מ לא הוה ידעינו דהאוכלו בלאו, וכן פירושו דחידוש הווא, דמן הדין הי' להתרין בכל נטפל"ג דעלמא דשרי, עי"ש, ובחידושי ק"ז בעהchat"ס ז"ל על ע"ז יפה כתוב, פרש"י ז"ל מוכרכ מלהון הגמ' דקאמר משום דבדיל אינשי מני, שהוא שפת יתר לפ' התוס', ועוד דמשנה שלמה שניינו במכות כ"ג ע"ב, ר"ש ברבי אומר, רק חזק לבתיו יכול את הדם, ומה אם דם שנפשו של ישראל לפיכך הרבה להם וכו' ע"ז אר"ח בו עקשי' רצתה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך לזכות על אהירות, על שקרים ומכות ופרש"י ז"ל שלא היה צריך לזכות על אהירות, על שקרים ונבלות שאין לך אדם שאינו קץ בהם, עי"ש, ולדעת התוספת הלא איצטרך לזכות כדי לידע שיש לאו באכילתן, אלא דחתת"ס נדח לישיב דעת התוס' דהנתנא קאי על ריבוי הלאוון בדים ובשקרים עי"ש. ואני תהה אם דם חדא לאו איצטרך כדי ללקות עליו גם היתרים הן בדים והן בשדים נדרשו מהה הן באין, דוק ותשכח, אלא דבמחכ"ת אגב שיטפ"י כתוב בשם התוס' דאיתריך להזהיר בהם כדי ללקות עליהם, וכל המעיין בתוס' יראה שלא האצירו מלוקות, אלא כתבו דאיתריך לאו ואין צורך בלאו, רק כדי ללקות לשток קרא מני, ולא ילקה אדם מישראל חנם, אלא כוונת התוס' דמ"מ איצטרך לכתוב לידע שיש לאו באכילתן שם יזדמן לפעמים שיריצה לאכול לרפואה במקומות דליך סכנה, או מלחמת רעבון וכדומה, כדי שידע שיאת אסורה התורה וימשוך ידו ממנה זאת היתה קושי' התוס' על רשי', אבל דעת רשי' וכו' דעת האי משנה דמכות שהביא החתת"ס ז"ל הווא, דבשביל שיידמן לעתים רחוקים שיאכל דבר איסור לא הייתה התורה אסרו אם לא כמו שאמר רחבי"ע דרצה הקב"ה לזכות וליתן שכר טוב להמוני מהם אף דבלאי"ה ה"י נמנע, ומש"כ ק"ז ז"ל שם דלרשי' קשה איך רוצה ללמידה דגס נטפל"ג אסור, דהרי מושם דרצה הקב"ה לאcores את ישראל נכתבו, תמהני דהה דקשה לפ' התוס' איך נסיף חידוש על חידוש, הלא כל גודל בידינו דין לך בו אלא חידושו, וכן פסקינו בסיסי ק"ד והוא מושב"א ז"ל דעא"ג דשרצים מאוסים בעצם אסורים, אבל תערובות שלחן מותר, אבל בין לפרש"י ובין לפ' התוס' צ"ל דהסוגי' רק בהו"א רצתה לומר דעתמא דרב משום דבדיל אינשי מני, אבל רבעא מסיק שם דרב או כר"מ ס"ל דנטפל"פ בכח"ת אסור או דס"ל עכברא בשיכരא אשוחוי משביב, עי"ש הרוי דלא חש לדרצה לומר בתחלה דשאני שרצים דחידוש הווא, אבל בגין הסברא דס"ל לרשי' דרך הרגילות גורם הנזק כמה הראי' מנשנה דמכות ונס נצבה, והתוס' דפליינו ע"ז וסבירו דגס אכילת מכח המשנה הנ"ל, ומכך כל הנז עוקשינו לעיל.

ועפ"י דברנו אלו תמצוא שרשי' ותוספות במקילתן דף ה' ע"ב פלגו שם לשיטתן הלאו, דהנתנא' שס"ה צדייקים עצמן לא כ"ש, חידשו מכח כמה ראיות שהביאו דזוקא במידה דבר אכילה אמרו דאיין הקב"ה מביא תקלה לצדים, משום דגנאי הוא להם שאכלו דבר איסור, ומסתמא כוונתם משום דהאי אכילה עושה רושם בגוף האדם לגנאי, וכן נכנסו שם בדוחקים לחקל עוד בין מאכל למאכל, אם הוא איסור בעצם או תלוי בזמן, וכל זאת משום דזאלו לשיטתם דהכא, דאפיילו אוכל פ"א דבר איסור עושה רושם הניכר בגופו והוא גנאי, אבל רשי' שם בד"ה היכי מסתיעו מלטה למיכל

עובד אלא מלחמת אונס אדמהנו ולמה יחי חיב, ושות' ריב"ש זיל סי שפ"ז מובא במל"מ שם, האריך הרבה להוכיח דאונס ממון לאו אונס מקרי, ולא מצאתי בכל ראיותיו הכרע אלא מה שהביא האי ברייתא עירובין הנ"ל, ולא ידעת איך יפרש הוא זיל האי דרמב"ס שכ', דכל שאינו כאן רצון איינו חייב בע"ז וה"ה ברוח, ובבנני כיוון דمحיב למסור נפשו ולא עברו, מה לי אם עבר מלחמת אונס נפשות ומה לי מלחמת אונס ממון, ופלא ראייתו עוד כי בדיון דעדים שאמרו אונסין היינו בכתובות דף י"ח ע"ב מחלוקת שם הש"ס בין אמרו אונסין מלחמת ממון לבין מלחמת נפשות, והרמב"ס בפ"ג מהלכ' עדות כתוב סתם Adams אין חתימתם יצאה ממקום אחר נאמני לומר אונסים או מוטעים היינו, ואינו מחלוקת בין מלחמת נפשות למלחמת ממון, אלא שהגמ"י ציין תשובה לרמב"ס אשר שם חלק בזה אבל מ"מ הדבר לפלא בעניין שבחוורו יד החזקה השמייטו, כלל של דבר עניין זה צע"ג כדי לבררו, ואני לא באתי אלא לעורר כי הדבר קשה לאמרו שمحיב האדם להשאר הוא וביתו בערים ובחורסן כל ולא יכול את אשר לו בעבירות לאו, ועיין בתוס' כתובות לע"ג ע"ב ד"ה אילמלי נגודה לחנינה משיאל ועריה הו פלח לצלמא, שהקשו והוא בשחציאו את ר"ע אמר וכוי' משמע דבר כל נפשך מيري אפליו היו מיסירין את האדם בירושין קשיין וכש"כ לנוגדי, עכ"ל ובהגנות מהר"י עיבר"ץ כתוב ע"ז, דסיקת בשרו הכהה שיש לו קצבה היא, שהרי הוציאו להריגה, אבל נוגדי שאמור רב הוא הכהה שאין לו קצבה. וזה דבר שא"א לעמוד בו עי"ש. וא"כ עניות תמידת כל ימי שהוא יסורים שאין לו קצבה הוא קשה הרבה יותר מנטילת נשמה, ולכן אני אומר שהאי מלטה לאו דרך כלל נאמר, אונס ממון לאו אונס הוא, ודוא"י מי שהוא איש בריא ואולם מלאכתו בידו לפrens את עצמו ואת ב"ב, אם יקחוו כל ממונו אין בהז לא צער הפסד ממון, אבל איןדו דומה לפק"ע אבל איש חלש או חולה וכל בסיס פרנסתו הוא הומו ורכשו שמתפרק על ידו, ואם יקחוו ממונו הרי נפש הוא חובל כי איןلال ידו להתרפה נושא הוא וב"ב אלא מן הצדקה, ולהשליך את עצמו על הבריות, בכוגן דא הרי מן הדין חביב עליו ממונו וגופו כ"כ טוב לו המות, מחייב צער של עניות, ואע"פ שחילוק זה לא נזכר בפסקים, מ"מ דרכיה דרכי נועם כתיב ודוד"ק.

אות ב'

ممלה שאמרנו באות הקדום יוצא לנו, דמה שלא אסורה התורה האכילת אישור שלכדה"ג, איינו מפסיק דלא הקפידה התורה רק על הנatto, אלא דלא אסרו מפני דבל"ה "בדילי אינשי מנין" לאכול באופן זה, אמרו מעתה מי שרצה להתחכם וליזון ברגילות ממאכליות אסורות בדרך היתר זה לאכלן שלכדה"ג או לכרכן בסיב, הרי הוא נבל ברשות התורה, וכמו שכתב הרמב"ן זיל על הקרה דקדושים תה"י דأتא לומר קדש את עצמן במותר לך ור"ל שלא יהי זול וסובא בריבוי הכמות וריבוי משקל, וקרוי לי נבל ברשות התורה, ואומר אני דה"ה דיש להעensis את זה המשביע את עצמו באיסורין ע"ד ההיתר שלא כדרcum, כדי לבא על ציווי השם י"ת בעקביפין, וכן למשל מי שמספריש תוי"מ מתבאותו ומשליכן לאבוד, כדי שלא יגיעו ליד כהן ולוי, דלא עבר אלא עשה דעתינה להכהן, אבל כרי מותוקן מאיסור טבל שהוא בmittah, הכי אין זה רשע ערץ, כי מה שאסורה התורה את הטבל באיסור mittah, ועל הנටינה לכך ליכא רק מ"ע בעלמא, ע"ג דין להכחיש דכל עצימות אישור טבל נצחה ממה שרצה תורה להחזיק את השבט משרותו (ועיין בתוס' קידושין ל"ח ע"ב בריש העמוד שכתו וזל, וטבל ע"ג דיןינו בשאלת, כיון דאישרו אין אלא מלחמת תוי"מ

נפשנו ומאנדו, ואם כדעת הר"ן זיל דבעל לאו דעלמא צריך ליתן כל ממונו, בע"ז ליל קרא כלל, ולא עוד דהרי חזון דבהרבה בנ"א חביב עליהם מומן יותר מגופן, וכפי חז"ל בצדיקים כן הוא, דיעקב אבינו נכנס בסוכה כדי להציג פכים קטעים ש收拾, וכיון דנפשו פשיטה דין חייב למסור כל ממונו שחביבו אצלו כגוף או עוד יותר מגופו, והוא תימה רבתא על האי הלכה, שבז' נזכרתי דלא על הר"ן ועד מעמ"י תלונותי, אלא דהלה בלבו על הלאו בשליל הצלת מומנו, היא הלכה רוחות בישראל, עי"י עירובין דף מה"ה ע"א אר"י א"ר וכן תנ"י בברייתא, כתומים שצרכו על עיריות ישראל אין יצאי עליהם בכל זיין ואין מחלין את השבת וכוי' בד"א שבאו על עסקי מומנו וכוי' ושבשת פ' כל כתבי מבואר, דבנפלה דליהקה בשבת אסור לכבottaה ולא להציג שום דבר מחפצוי לרה"ר, אלא דרham"א זיל באו"ח סוף סימן של"ד כתוב בשם האחוריים דכל זאת בזמניהם, לא היה סכנה נפשות אם לא יכבה הדליהקה אבל עכשו שאנו דרים בין האומות, דיש בזה סכנות נפשות לעמוד בחיבור ידים בפני הדליהקה, מותר ומצוה לכבות עי"ש, היוצא לנו מזה שאם נזכה ב"ב לשוב לארץ אבותינו, מוזהרים אנו שלא לכבotta הדליהקה שנפלה בעיר, אלא לראות בחיבור ידים שתהיה כל העיר לשיפפת אש, ואעפ"י שעני חשוב במת והתורה אמרה וחיה בהם, לא נתיר איסור כייבו בשליל הצלת ביתו והוננו ושבשליל הצלת כל העיר, והוא תימא רבתא בעניין, וסתור למה דאמרה תורה בכל מדך דוקא בע"ז, הרי דחשוה הכתוב נפשו למאודו, דכל מקום שאנו עד שיהי מושלך על עברו, ה"ה דין מצווה למסור כל הוננו, עד שיהי מושלך החוצה, ולא עד שידעו דבר זה פוגע גם בנפשות ועניות מעביר גם על דעת קונו כמו שאמרו חז"ל.

אבל חוץ מכל זה, גם מצד אחר יש לי תימה רבתא על האי דין לאסור לכבotta את הדליהקה בשבת, דהנה הרמב"ס בפ"ה מיס"ת ה"ד כתוב אז"ל: „ואעפ"כ אם עבר באונס אין מלקין ואין ממיtinyו אותו שאין מלקין וממיtiny אין לא לעובר מרצונו ובעדים והתראה שני וכו' ומפני השमועה למזו"ה „ההוא" ולא אונס ולא מוטעה ומה אם בעכו"ם שהוא חמורה מון הכל העובר אותה באונס איינו חייב כרת ואינו צריך לומר מיתה בית דין ק"י לשאר מצוות האמורות בתורה וכו', ובעריות כתיב ולנערה לא תעשו דבר וכוכ"ל, והנה הרמב"ס לא חש להא דכתב הרמב"ד מז' זיל דבמחכ"ת לא ירד לדעת כרת למיתה ב"ז, ופלא על ה"כ"מ זיל דבמחכ"ת לא ירד לדעת הרמב"ס באזהר הרמב"ס ודאי מודה דלא מפסיק דלא אלהות פטור דאל"כ ק"ז שלו פריכא דשאני ע"ז דכל שאнос בדבר לא עבר כלום שהרי לא קיבל אלהותו ולא עוד אלא דלמה לי לرمב"ס להביא דרשה דההוא למיועטה אונס, אם נאמר דכל שלא קיבל אלהות פטור, אלא ודאי דכל שעע"ז בעדים והתראה חייב על המעשה אפיקלו לא קיבל אלהות בלב דדברים שלא בלב לא הוו דברים, וכן אין לפטור אלא מפסיק אונס, דאן רצון בعني כדי לחיב, וככל שהוא אונס ע"פ שהיה חייב למסור נפשו, לא עבר בזה רק על עשה דזונקdashתי, אבל הלאו דע"ז לא עבר, ולכן מזה גם דכל שאнос במעשהיו לא נהרג עלי, ומה שיש בזה מן התימה ממה שפסק הרמב"ס בהלכ' ע"ז פ"ג ה"ז דהעובד מאהבה או מיראה דפטור וכרבא בסנהדרין ס"א ע"ב, הארכתי בזה במ"א, ואכ"מ.

אבל היוצא מפורש מתוך דברי הרמב"ס דכל שעובר נגד רצונו רק מלחמת אונס פטור, וא"כ פשוטה לי דה"ה מלחמת אונס ממון הדין כן דמ"ש, הלא אין כאן רצון לעבור ואי דمحיב ליתן כל ממונו כדי שלא עברו, הלא נפשו נמי מחביב ליתן, אלא בכל זאת אם עבר ולא מסר נפשו פטור ממשום רצון בעין ולכא, א"כ ה"ה מי שאינו יכול לעמוד על עצמו למסור כל הוננו, נמי לאו ברצונו

פתחה

שמתוועב בעניינן אמות הנארוים אסורה לנו בלא חילול ה', מטעם המצויה דקדושים תהיו, וכל שאסור לכל מלן האנוש הנארה בחוק הנימוס א"א להיות מותר לנו עם קדוש, דמי איכא מידי לדידחו אסור ולדיין שרי, והتورה אמרה שהגויים יאמרו, כי מי גוי גדול אשר לו חוקים ומשפטים צדיקים, ואם המה יעדמו על המדרגה יותר גבורה בחוקים ונימוסים, הרי יאמרו עליינו, עם סכל ונבל ולא חכם, ומה"ט לפע"ד יש למחות ביד השוחטים שיש מהם שאוכלים בגין פקועה הנמצאת מטעם הבבמה גם מוכרים לאחרים בתורתו, בשער עגל רך, דבר המתוועב ומואס בעניין כל, ואסור עפ"י חוקי כל מדינה ומדינה בעונש תפיסה, וכן אין להתייר אכילת ומיכרת מסוכנת, אעפ' שפשטה יידה והחזרה לאח"ש, בפרט שלא יצא מיהא טובא, דחא שלא אסורה התורה להנות שלכדה"ז והוא משומד בללא"ה בדילאי איןשי מיני להנות באופן זה, וכן אם מתרחש במקרה חולה וכדומה, שרי לעשות רפואה שלכדה"ג, וכן דאמרו בפסחים כ"ה ע"ב דרבינו שירף לרשות החולנית בגהורקי דערלה, אבל אם עי' שאסורה התורה להנות מערלה וכו', אנו מתחכמים להנות מהם בתמידות שלכדה"ג, וממילא יהי' דמים לערלה ולהחמצ בפסח לייש וליתן בהן ולקיים בהן אש, זאת אסור לנו מה"ת מקרא דקדושים תרי, דאיתא שלא נהי נבל ברשות התורה, לעבור על מצוותיה בעקיפין ותחבולות, ולא עוד דאי חן המקדש והיא המתקדשת שניהם נהנים בערלה זו, דהוא לך בה אש והיא קבלה דבר השווה פרוטה לכל אדם, דהרי ראוי להנות שלכדה"ג. והבן את זאת והוא התירוץ האמתי לקושי ז' ודוק'.

עוד אביה לך לדוגמא מה דאיתא בכתובות דף ס"ה ע"ב שאמרו שם, אין אדם אין בניו ובנותיו הקטנים, אבל אין אוטם כשהם קטני קטנים, ועוד כמה, עד שע, ומכאן ואילך עד שיידלו מתקנת חכמים שהתקינו באושא, ודעת הר"ן ז"ל דעת ש בכל מזונות האשא היא, ולכן דין דבאוין לו אשה פטור מלזון את בניו הקטנים, ועיין במל"מ פ"ב מאישות הלכה י"ד שכabb דהר"ן בעצמו כתוב שהוא היחיד בעזה, וכן הריב"ש תלמידו לא חש לדבריו, אלא שהמל"מ מצא סعد לדברי הר"ן בלשון הרמב"ם שכabb, "כם שאדם חייב במזונות אשתו כך חייב במזונות בניו ובנותיו הקטנים" ולמאי הלכתא אקשנינו עי"ש, ואני אומר כוונת הרמב"ם הי' לתלות חיוב מזונות בניו באשה כדעת הר"ן הול"ל, כך חייב במזונות בנייה ובנותיה שמננו, ולא עוד אלא דהאי, "כם" גופא איינו מודוקדק, דהויל"ל כיוון שחביב במזונות אשתו וכו', ולא, "כם" כמובן, אבל עיין ברמב"ן מה"ת על הקרה דויצאה אשתו עמו שכי ז"ל, ונראה בעיני שהאדוון נכנס במקום הבעל כי חמלת התורה על האשא והבנינים שחווים תלויים להם מגנד ומczęפים לדיי הבעל וכו', ואעפ' שלא היה הוא מחויב במזונות מה"ת, כמו שתටבר בתלמוד כתובות, אבל כיוון שדרך כל הארץ לפרק אשתו ובינוי הקטנים, צוה האל ברוחמי להיות הקונה כאב רחמן להם" עכ"ל. והנה לכאו' פלא הלא לגמ' כתובות מבואר דעת שירדים לנכסיו לפרקנסת בניו, ורק אחר שיש הוא מתקנת אשוא, אלא ע"כ לומר דסביר הרמב"ן ז"ל, דהאי עד שיש הוא חוק טبعי ונימוסי, ואעפ' שאיינו מפורש בקרא, קופין על זה כמצוות המפורשת בתורה, וע"ס הנימוס הלאה אמרה תורה ויצא מעמו הוא ובינוי עמו, עד שהי' משועבד לאדון האדוון נכנס תחתיו בחיבור זה של פרנסת אשתו ובינוי, וזה כיוון הרמב"ם במתוך לשונו לומר, כשם שחביב במזונות אשתו המפורש בתורה, כך חייב במזונות בניו אף שאין מפורש בתורה, מפני רק לזמן בשמעתין דף צ"ב ע"א דשלשים מצות קבלו עליהם בגין ולא מקיימין מהן אלא שלשה, עי"ש.

ולפי האמור הא דכתבו התוס' הניל' דשרצים חדש הוא דהיה להיות מותר לאכול מפני פגמן כל נטפל'ג דעתמא, הוא לפלא בעיני דשאני שקצים המאוזים-shell נפש אדם בר דעה וועל בהן לאכלו והיא הנوتנת לאסרון, אלא דלא צריך לאסרון כמש"כ, דבר נאסרו מכח חוק הנימוס בלי שיצטרכו ע"ז ציווי מיחודה, וכן צ"ל בימה שאמרו נבלה הרואי לגר קרו' נבלה, ושאינה רואי' לגר אינה קרו' נבלה, לא שייה' מותרת לאכלו, כי האוכל נבלה סרוחה, לית דין בר נש, ולא ניתן לחולת רעבון נבלה סרוחה, בשיש לפניו נבלה הרואי' לאדם.

לא חמירי מיניהו" עכ"ל מ"מ ירצה תורה לסוף דעתך של ב"אadam יאסר הטבל בעונש מיתה בייש כל או"א יפריש תומ', וכל שהפריש למזה לא יקיים מצות נתינה לכהן, וממילא די במ"ע בלבד ולא איצטרכ לך זהירות בעונש מיתה למי שלא יתנו מעשרותיו לשפט הנבחן, אבל פשוטא דמי שבਮתקוו עשה סדר ומשטר להפריש ולא ליתן לכהן, דגרע ממי שלא הפרש כלל, דהרי עשה התהכחות שלא יגע העין לידי תכליתה שרצה המצווה י"ת.

ומה מאד מתישבanza קושי' התוס' החמורה קידושין לע"ב ד"ה המקדש בערלה, שהקשו אמא' אינה מקודשת, הא שרי להנות ממנו שלכדה"ז ונדרקו כל הראשונים בישוב קושי' ז', ועפ"י האמור ניהא טובא, דחא שלא אסורה התורה להנות שלכדה"ז הוא משומד בבלא"ה בדילאי איןשי מיני להנות באופן זה, וכן אם מתרחש במקרה חולה וכדומה, שרי לעשות רפואה שלכדה"ג, וכן דאמרו בפסחים כ"ה ע"ב דרבينا שירף לרשות החולנית בגהורקי דערלה, אבל אם עי' שאסורה התורה להנות מערלה וכו', אנו מתחכמים להנות מהם בתמידות שלכדה"ג, וממילא יהי' דמים לערלה ולהחמצ בפסח לייש וליתן בהן ולקיים בהן אש, זאת אסור לנו מה"ת מקרא דקדושים תרי, דאיתא שלא נהי נבל ברשות התורה, לעבור על מצוותיה בעקיפין ותחבולות, ולא עוד דאי חן המקדש והיא המתקדשת שניהם נהנים נהנים בערלה זו, דהוא לך בה אש והיא קבלה דבר השווה פרוטה לכל אדם, דהרי ראוי להנות שלכדה"ג. והבן את זאת והוא התירוץ האמתי לקושי ז' ודוק'.

עוד תדע דבכל דברים המאוזים שנפשו של אדם קצה בהם, אפילו לא היה התורה אסורתן, היה האדם העובר ואכלו יותר מותועב ממי שעובר על לאו מפורש בתורה כי כל מה שנתקבל עליי בני אדם הנוראים ל佗בה אפילו אינו מפורש בתורה לאיסור, העבר ע"ז גרע מן העובר על חוקי התורה, למשל התורה אמרה לא ילש גבר שמלת אש, אבל שלא לילך ערום בשוק לא איפרש בתורה שהוא אסור, אבל הוא נימוס וחוק קבוע אצל כל בעלי דעה, ואדם וחווה מיד אחר החטא הרגשו בעצם פחיתות גдол לילך ערום, כחית השדה, ויתבושו ויתפרו עלי תאנא לעשות מהן חגורות לכשותبشر העורה, ועתה אשאך מי שכך משנתנו ומושכב ערומים במטתו, והבית בוור באש עד שמכורח להמלט על נפשו ולרוץ החוצה ואין לפניו רק שמלת אש לכשות ערומי, מה夷' מוטב לצאת ערום בקרית חזות שאיין בה לאו מפורש מללבוש כסות אש שיש בו לאו דלא ילש, ועיין ביו"ד סי' שע"ב בכהן ערומים באוהל המת, ועיין בפ"ת אות ס' בשם הנז"ב דעכ"פ ילש הכתונות והמכנסים, ובעיני פשوط הדבר דצאת ערום עבירה יותר גדולה מלהשאות באוהל המת, או לבישת שעתנו ובדג אשא, כי היא עבירה המוסכמת אצל כל בעלי דעה, והעובר עליה יצא מכל אדם הנברא בצלם אלקים.

עוד משל אחת,بشر אדם לדעת הרמב"ם איינו אלא באיסור עשה, ולפנויبشر בהמה נהורה או טרפה של חי"ט, ובשר אדם שיב"ס ולפנויبشر בהמה נהורה או טרפה של חי"ט, ובשר איזה תורה עעפ' שمحוק הנימוס שמקובל מכלל האנושי, וכל האוכל או מאכל בשר אדם מודח מלחיות נמנה בין האישים, ולא יכול בשר שהتورה אסרו בלאו, היילה עוז"ד שאנו עם הנברע עם חכם ונבון, נבעור על חוק הנימוס כזה, כדי להנצל מאיסור תורה אהימה. ועיין בשו"ת חכ"ז ז"ל סי' פ"ד ע"ד בהמה הנרבעת דמסיק להלכה להתריה באכילה ודלא כב"ח, ומיסים ז"ל, זולת במקום שנטנו הנקרים שלא לאכלה והוא מפורסם ומטעם חילול ה' בעניין הנוכרים, וכדברי ספר החסידים, עכ"ל, ואני אומר דכל

אות ג'

כל גדול בידנו דכל האיסורים בטלים ברוב, חד בתרי ואפי' לאדם אחד ולאכול כל י' החתיכות בב"א מותר מה"ת. ועיין בפתחה על תערובות לפרמ"ג ז"ל, דחקר מנ"ל לח"ל חידוש דין זה, הלא מקרה דארליך, דמיינ'י לפינן דאלענן בכ"ה בת ר' רובה, לא נשמע חד בתרי בטל, כי בסנהדרין אלענן בת ר' רובה דעת, משום דמסתמא הדין עם הרוב, ומינה דה"ה דיש לסמוק על כל דפריש מרובה פריש גם באיסוריין, דגם בהאי דאננו מסופקין עליו אם הוא מן האסור או מן המותר אם הרוב היתר, אמרען דגם האי שיאנו דינן עליו מן הרוב הוा, אבל בטעירב חתיכת הלב בשני חתיכות שומן לומר דעתהך החלב לשמן להיות מותר כמותו היא מאן"ל עי"ש. ולכאור' הי' מקום לומר דהיתר ביטול חד בתרי דומה להיתר דשליך"נ שכטבנו לעלה, דכיוון דהוא מלטא דלא שכח שיאנו אכילה צו, لكن לא קפיד רחמנא על אכילה צו, וכן תערובות דלבטל לכתהלה אסור מה"ת כמו שהעליה הנוב"ת יה"ד מותרין אי לא כתיבי, ولكن קשי' התוס' על רשי' דהא איצטריך סימן מה', וכאשר נדבר מזה עוד לפניו, ודרכ' הזדמנות הר' הוא לא שכח, שכן דקשה לומר דבר שלא נזכר כלל, לח"ל מפרשין כל הני לאו איסורה אכילה דקרה, דבעינא אמר לא תאכל חזיר, אבל בתערובות לא, ולא עוד אלא דא"כ למה בתערובות אלו מינו אסור בלח טעכ"ע דאוריתא, וכיitzת תאכ"פ, אפילו מלכות וכרת איכא, ואי היתר חד בתרי אסברה הנ"ל בני מ"ש מב"מ ממין בש"מ, וכן צרכיך אנו למשכנא נפשנא, כדי למצוא דעת קודשים מאיין יצא לח"ל היתר זה דבטול חד בתרי ואען ואומר כיד ד' הטובה עלי.

הקדמה א'. הנה הביאו האחראונים בשם הגאון מהו' משלום טיסמניטץ ז"ל בטעם דהא מלטא, דהרי בסנהדרין בעין רובה מותוך כלו כידוע, וגם המיעוט צרכין לחתום הפסק כד' שיצא מותוך כלו, וע"כ משום דעתם המועטים בט ברכובא, ואולי שלזה ייוינו ג"כ התוס' בראש פ' המנית, במא שכטבנו, דהמיעוט סנהדרין כמאן דליתא דמי', עי"ש עכטד"ק אלא דלפע"ד לא הואר בזאת כלום, דסכס"כ, אין כאן איסור ברור דאו חזיב או זכאי, וכן מקרים את המיעוט שיסכימו אל הרוב, אבל עדין אין למוד מכאן לבטל איסור ברור חד בתרי, ולומר הנפק איסור להיות היתר لكن צרכין אנו להסביר מיא ולהסביר קמחא כדי להעמיד תירוץ זה.

ודע כי אמת מוחלט אין לנו זולת התורה שבכתב שנמסרה לנו ממשה מפי הגבורה, אבל כל מה שדרשו וחדרשו החכמים בכל דור ודור, אשר מחווים אנו לשמעו ולעשות למצותם, אין זה אמת מוחלט אלא הסכמי', עד שיש כח ביד חכמים הבאים אח"כ לסתור את דבריהם, וכאשר הארכתי בזאת בהקדמה עי"ש, וא"כ הוא בתושבע"פ בכללה מכש"כ בכל פרט ופרט שהבי"ד דן וכמሩע ע"פ רוב דעתו, אעפ' שציוויתה התורה לילך אחר הכרעה זו אבל לאחר מכן או לאחר זמן, יכול ב"ד אחר או אפילו גם הם בעצם להזכיר להיפך, ונעשה כהכרעתם, וכן האמת הסכמי' מקרי, והتورה גזרה לילך אחריו אעפ' שאינו אמת מוחלט, ומה מאיד יובן בזאת מה דאיתא בשמעון ד"ק"א ע"ב דאמר רב, חס לי' לארען דאבא ב"א דיליספי לי מידי דלא סבירא לי. והוא לכאור' איןנו מובן, لماذا לא ליספי לי' כיון דלפי דעתו היתר הווא ואוכל בעצמו, ויודיע דמאן דאיסור טעה בהלכה הווא, ולא שייך כאן לומר דמ"מ המועלק בזאת הוא משפיל כבוד התורה, ונברם שיאמרו עליינו עם קאסר, אלא משום דסובר שהדין כן, ואם חבורו החולק ומתייר, יודיע דחברו טעה בדיון, למה לא יאכיל אותו מהו, אבל לפי האמור

וראה זה בהאי משנה דסוף מכות שהבאתי, כתוב רשי' ז"ל ז"ל "دلע האי צרייך לצוחות על כמה מצוות וכמה אזהרות, על שקצים ונבלות (ר'ל מותות מאליהן) שאין לך אדם שאינו קץ בהן" עכ"ל והנה במשנה שם מביא תחלה,, רשב"ר אומר, הר' ה' הוא אומר רק חזק לבתיו יכול את הדם וכו', ומה אם דם שנפשו של אדם קצה ממנו, הפורש ממנו מקבל שכר, גזל ועריות שנפשו של אדם מתואה להן ומחמדתן וכו" עכ"ל ולמה מיאן רשי' ז"ל גם בדברי רחבע' להשאר אצל איסור דם, ובביא תמורה שקצים ונבלות, אבל כוונתו מבוארת, דמה דקצתני לעיל בדים שנפשו של אדם קץ בו, הוא רק לעומת גזל ועריות שנטהוה להן, אבל בכל זאת אין כאן מיאוס וגועל נש שושים אדם לא יאכלנה, לכן רחבע' דקאמר דלא איצטריך לכמה אזהרות, לא מציזי אadam, דהאי לא שפיר איצטריך, דיש ב"א שאוכלן אותו, אבל בשקצים ונבלות מדייק רשי' ז"ל לכתוב, דין לך אדם שאינו קץ בהן, עד שמי שאכלן יצא מוגדר אדם, וע"ז וכיוצא בזה קשי' לי למה נכתבו, אבל קרא אסורים מחוק נימוסי אדם, אבל חילתה לומר דהו מותרין אי לא כתיבי, ولكن קשי' התוס' על רשי' דהא איצטריך הלאו בשקצים לידע שהוא לאו, בלאו, בל"ה לק"מ, דגם بلا לא מפורש, הר' הוא מוזהר עליהם מתרות אדם, וכמו דלא בעינו לאו מפורש על אכילתבשר אדם, אוليلך ערום בשוק, דעל כל אלו ודאי בי"ד עונשין ומלךין את העובר וכמו שכופין לוון את בניו הקטנים עעפ' דלא כתיבי, כי על אלו וכיוצא באלו, אמר רחבע' דלא הי' צרכיו לכתוב מפני שככתיים דמי'.

והנה בעיקרים דלעיל הבאתី דברי הרמב"ם ספר"ד מהלכות שחיטה שתכתב, דישראל במדבר היו שוחטין או נוחרים כשאר עכו"ם, ותמהתי שם עליו, הלא העכו"ם אינם מצוין על נו"ט ולמה ב"ג מצווה אלא דנכנשתי בדוחק מהה לא חשב הרמב"ם בהלכי מלכים גם את זאת בין ז' מצוות שנצטו ב"ג, אבל לפי האמור ניחא בריוות, דהרי רחבע' קא קשי' לי' שקצים ונבלות מאליהן, ומה ניצטוינו כיון דמעצמנו הינו יודעים להבדל מהם, באשר הוא מeos ומשוקע עבini כל adam, ואין לו תי' אחר אלא דרצה הקב"ה לאזכות את ישראל, כתוב בס מה דמלילא הוה ידענן וא"כ ב"ג דלא רצה הקב"ה לאזכותם באמת לא נאמר להם מה שצריך לכתוב, אבל מה שהוא הנימוס באשר הוא אדם, מעצםם צרכין לדודר בהם, באשר המה בכל מה שנפשו של אדם קצה בו, וכן באמת אסורים גם המה באשר המה נבראו בצלם אלקים, וא"כ שפיר בעו נחירה ולא מיתה באלה נחירה, שהוא מתוועב מעצמו בלבד ציווי מפורש, ובכלל דינים הוא לעונש בפלילים כל העובר.

היווץ לנו מכל האמור, דכל המתוועב בעיני אדם כלל האנושי אעפ' שאין על הדבר אחרת מפורשת בתורה, אסור עליינו יותר מאיסורי התורה, ולא מצד חה"ש בלבד כמו שכ' החכ"ז ז"ל הנ"ל, אלא משום דמה שנאסר לב"ג א"א להיות שרי לנו מטעם מי איכא מיד', וכן בשיר אדם או נבלה סרווחה ודאי חמור מחלב וטבל לעניין להשיב"ס, ומה דאמרו ביוםא פ"ג ע"א דטבל ונבלה מאכליין אותו נבלה, נבלה שנתנבללה ע"י שחיטה פסולה קאמר, אבל לא המתה מאלי' שעונשין על אכילתתו מצד חוק הנימוס והמוסר הכללי, ובלא"ה הלא ידועה דבר מה מאליה סכנה גדולה הוא לאכלו ואיך יעלה עה"ד לח"ל יצו ליתן חוללה בשר המת, נבלה מאסה המושלת לאשפפה לכלבים טרם שיתנו לו טבל שלא נתkon, וכל המועתקษ בזאת הוא משפיל כבוד התורה, ונברם שיאמרו עליינו עם טפש ונבל תמותת עם חכם ונבון ודוק' הטע.

פתחה

וק"ו בדיני נפשות שאדם מוחזק בנפשו ואין להרגו או להלקות עפ"י רוב, וכকושי התוספות ריש המנין, וסנהדרין שאני דהמייעט כמוון דליתא כמש"כ שם התוס' ומה שמצוינו באפליו ברובה דליתא קמן איזלען בנפשות אחריו כמו שהקשו בתוס' כבר הסכימו האחרונים כלומ פה אחד, דיאת דוקא ברוב דאיתחיק מלפני האי מעשה במ"א, והוא דיליף מרוץ וудים זוממים איזלען בת"ר דאל"כ ניחוש דלמא במקומות סייף נקב הוה, ואע"ג דהאי רוב ע"כ איתחיק הוא, הכי פירושא, דאי לא איזלען בת"ר לא יתחזק הרוב לעולם, ורק אי בעלמא איזלען בת"ר וזה איתחיק הרוב לשאר מיל, ומילא אי יש לנו לדון עליו בדיני נפשות נמי איזלען בתרי' משום דבר איתחיק לשאר מיל.

מכל האמור יוצאה דהאי איזלען בסנהדרין בין במוניות ובין בנפשות בת"ר, אין הטעם כמו שעלה ע"ד מקצת האחרונים, משום דרוב פעמים הדין עם הרוב, והם מכוונים עפ"י הרוב את האמת, דהרי בין בממון ובין בנפשות לא איזלען בת"ר, ואיך נסימוק על האי רוב להוציא ממון ולהרוג אדם המוחזק בגופו ונפשו ובמנונו, ואם ה"י אמרת מוחלט בדיון והיינו מי קיון האמת הרוב או המיעוט, באמת לא היינו יכולים להוציא ממון ולומרו את דין הרוצח על סמך רוב, דרוב פעמים הרבים מכוכינו האמת, דין זה רוב דאיתחיק שנלך בתרי' בדיני מוניות ונפשות, אלא איזלען ליכא אמרת מוחלט, אלא אמרת הסכמי, וע"י הסכמת הרוב נשעה ונתקווה האמת, ומילא המיעוט כמוון דליתא, ואת כוונת התוס' בימה שכתו בדבשנהדרין המיעוט כמוון דליתא, והבן את זאת, ומיניה דה"ה בתערבותות איסור והיתר אמרין דהרוב מהפך את המיעוט מאיסור להיתר, כמו בסנהדרין דהרוב מהפך האמת של המיעוט לשקר, כי אם הרוב היה מסכים לדעת המיעוט, היה זאת האמת, והוא אמרין כל דפריש מרובה פריש לא מסנהדרין ידען, אלא מהא חד בתרי בטול, דכינו דחצין מסנהדרין דהמייעוט נתהפק מאיסור להיתר ע"י הרוב וא"כ בט' חניות, אלו כל החתיכות שבתוכם היו נשלכות לחוץ על צבור אחד, היו כולם מותורות, משום חד בתרי בטול מכש"כ דחתיכה אחת הפורשת מאתה מהן שמוטרות, ושמור לך את זאת ועין עוד באות הבאה ודוק.

אות ד'

לפי הצעתו שמעלה נביון מה דקאמר בגמ' מנא הא מלאה דאמרו רבנן דיזל בת"ר, רובה דאיתקי קמן כגו ט' חניות וסנהדרין לא קמבעי לון כי קמבעי לרובה דליתא קמן כגו קטון וקטנה, ובסוף הסוגי' מסיק דלייל ילווטא אלא אהיכא דלא אפשר, אבל היכי דאפשר עדין לא נדע, מנ"ל دمشقין ארובה דליתא קמן, וככתוב שם רש"י זל דעכ' לומר או דמהלכה ידען למיזל בת"ר, או דזרז מהמה דמחלק לעיל בין רובה דאיתקי לרובה דליתא קמן, והרבבה האריכו האחرونים לפרש דמעירקא מאוי כסבר ולבושא מאוי כסבר, גם מה דמחלק בין אפשר ללא אפשר דרבנן תעשייה ועין שם בסוגי' מה שכתבתי בזה, ועתה האור ד' לי אוור חדש בעניין זה, לירד לעומק מחשובות חז"ל.

והנה הלב ארי זל שם בסוגי' נתקשה בכל הנ"ל, ועוד הקשה דאיך מדמה הא דר"מ דחייש למיעוטא רקה מדרבנן ומחלק בין אפשר לא אפשר, להא דרצה לילף מדאוריתא ודחה דלמא שאני בין אפשר לא אפשר, ועוד זאת דהאי דחוי' דרבנן לדוחות הילופטה דר"א משחיטה עצמה, נתקשה לדנפשה דהוא לילף מהרג את הנפש, ושם נמי יש לדוחות דשמא שאני התם דלא אפשר, لكن מפרש הלב ארי זל דבhai פירכא דר"כ, לא כל הני

ニחא כיוון דבכל הלכות כלו הכל תלוי בהסכמה חכמים, ואין כאן אמות מוחלט, כל זמן שלא נתקבל ההלכה להורות כן או כן, אם האoser יכול ממנו שאסור מכשול הוא בידו, ועין מה שכתב בזה בשמעון דר' ו' ע"א וד"ק.

הקדמה ב'. המרדכי זל הקשה איך הולclin בסנהדרין אחר הרוב הא כל דין ודין קבוע בפ"ע הוא וקבעו כמעמ"ד, ותירץ דאינו דינין על הגוף, אלא על הדיבור היוצא ביאור דלא כו' העתוד' הקושי' כמו התירוץ גם שניהם צריכים ביאור דהדין עם הרוב והוא ניד' הקושי' אינה מובנת, דהרי אין אמרין דהדין עם הרוב ומילא המיעוט כמוון דליתא דמי' וכמש"כ התוס' ריש המנין שהבאתי לעיל, ואין זה דומה לט' חניות דליך למינר דהמייעוט כמוון דליתא, כיון דנזכר ועומד במקומו, אבל כוונתו על מה שכתנו באות הקדום, דכל זמן שלא ממשו למשמעותו ההן, ושניהם יכולים להיות אמת הסכמי, והכל תלי בהכרעה, אם יהי' הרוב לכך יכול או לא, וכן שפיר קא קשי' לי איך יקופח המיעוט מן הרוב כיון איזא קביעו הוא ועומד על דעתו שהוא האמת לפי דעתו, ולא מציא לדוחות רק ע"י ביטול כי לווי זאת באמת הוא האמת וכם"כ באוט הקדום. אבל התירוץ ע"י הוא דהאי דרוב לא מהני לבטל הקבוע היינו דוקא רוב המצווך מקביעות הרבה כמו בט' חניות, דיאת אנו יודעים דלא לך רק מחתה מהם, וכי יכול להיות מן הטרפה כמו מן הصلة, דלבgi כל אחת עומדת הטרפה נגד ומה תאמיר בצירוף כל הנסיבות הוא רוב נגד הטרפה, ע"ז נשיב מי צרפים יחד, הלא רק באחת מן החניות לך ואם לא הי' חילוק בכשרות ביןיהם, הייתה כל אחת נכנתת בספק שמא בה לך. אבל אם איפלו בשתי חניות אחת טרפה ואחת שרפה, והصلة מוכרתת לך כרובי הлокחים, משום דהאי רוב אינו מצווך דמסתמא מוכירה לך כרובי הлокחים, ומה דסקפ אצל הנז'ז זל הנוב'ת איזח ס"י ע"א דמסתפק באיזה, אי בכהג'ו נמי אמרין קבוע כמחצה דמי, או איזלען בת"ר, ומה דסקפ אצל הנז'ז זל כמחצה על מחצה דמי, והה דסקפ אצל הנז'ז זל בפ"ת אותן ב' שהביא דברי מקביעות הרבה, ועין ביז'ד סימן קי' בפ"ת אותן ב' שהביא דברי הנוב'ת איזח ס"י ע"א דמסתפק באיזה, אי בכהג'ו נמי אמרין קבוע כמחצה דמי, והה דסקפ אצל הנז'ז זל בפ"ת אותן ב' שהביא דברי הקרובות, ולא ה' לחיב העיר הקרובות כננד רוב העירות, אלא יביאו כולם יחד דהיאנו כל המדינה, וע"כ לומר דהה לא קשי' לי, משום דכל עיר ועיר קבוע, בב"ב דר' ג' ע"ב דאיתקי שם מתיב ר' זעירא, והעיר הקרובות אל החלל, ואע"ג דאייכא אחריתא דנפישא מינה, ויש להעיר למה לא פריך משאר עיריות כולם, דהו רוב נגד העיר הקרובות, ולא ה' לחיב העיר הקרובות כננד רוב העירות, אלא יביאו כולם יחד דהיאנו כל המדינה, וע"כ לומר דהה לא קשי' לי, והוא כל העירות קבועות וכמחצה על מחצה דמי, لكن הקרובות מכריע לצד הקרובות, אבל פריך דילמא אייכא אחריתא דנפישא, ובאהתו אין לומר קבוע כמעמ"ד דבלאי צירוף, העיר האחת רוב נגד הקרובות, זה ראי' ברורה לפ"ד, דהרי בין קרובות ובין רובה דוחה את הקבוע אמרור מעתה בסנהדרין נמי דומה לעיר דנפישא, דהרי שתי דעות עומדות זכי'א, דעת המכביין ודעת המזיכין, ודעת אחת יוצאת מ"ב' דיננים ודעת השנוי' מ"י' דיננים, ומילא האי דעה חזקה נגד חברתה, ולא שייך בכהג'ו קבוע, זאת כוונת תירוץ של המרדכי דעל הדיבור דהיאנו הדעה אנו דינן, והוא ניד' ר' דקל דקבע נעשה רק אחר שמתכבדים יחד, המכביין והמצחים, ואז לא איכפת לנו, הקבוע' ואיפלו לדעת המהרי'יך דגם מטעמים שונים מצטרף לרוב, מ"מ מחדא חשבו דהרי אפשר דכולא טעונה אית' בי' לחיבו או לפטרו, ולכן אין לפניו אלא שתי דעות חולקות, האחת חזקה יוצאת מרוב, והשני' חלשוה יוצאת ממייעוט, لكن החזקה מכריע את החלושה.

הקדמה ג'. כמו דאי הולclin במנון אחר הרוב משום דחוקת ממון של הנתבע חזק, עד שאין מוציאין ממונו עפ"י הרוב, כן

צרכין לדוחק, דהש"ס חזר ממה דסביר מתחלה לחלק בין איתי קמן ללייטה קמן אלא דכל הני י寥פות דלעיל קמו ווגם נצבו ולא נפרק רק אוקיינטא דר"א ובפניהם בסוגי' ראייתי מקטתי' ולא כולה עי"ש ומה שכתבתי כאן הוא סולת נקייה בעזה"ת.

אות ה'

אע"פ שהבטול חד בתרי הוה ממש שביארנו למעלה מ"מ לבטל חתיכת איסורeman דליתא דמי, כמו שביארנו למעלה מ"מ לבטל חתיכת איסור בשנים של היתר לכתלה, אסור מה"ת לשוטן כן וכמו שהבאתי מנוב"ת יוז"ס ימי, דהרי אמרין לא אמרה תורה שלח לתבלה, ואל תמהה על החפש שחרי בדארויתא לא מצין חילוק בין לכתחלה ודיעבד, דאנן על מעשה הביטול אמרין שהיא עבריה בידו, וטמא דהא מלטה הו אטגס בסנהדרין רק מדווח אמרה תורה ארליך, וכען שאמרו טומאה דחו"י בצדgorola ולא הותרה, וכן מה"ת מוחיבים לחוזר אחר תורה אם אפשר, כן הא דסמכין אראובו סנהדרין ואון וחושין אדעת המיעוט הו אטדווח, כדי שלא תתפרד האומה ותפרק התורה לקרים, וכאשר הבאתי בהקדמה דברי החינוך בזה, וא"כ ה"ה לבטל בידים איסור בהיתר הו אסור מה"ת, ועיין ברשב"א ז"ל סוג"י דמカリין דף צ"ד ע"א שכטב דמעיקר הדין מטורין ליקח בשיר שבד נקרי בעיר ישראלי, ומשמע משום אסור למכור להם טרפה שמא ימכרנה ליישראל, אך לדמין תורה קאמר דהוא כמו שלח לתבלה, ואי קשי' לך לא מקרא מלא דבר הכתוב בנבליה, לגר אשר בשעריך תנינה או מכר לנקרי, אף אני אשבי לך, הרוי כתיב "ואכלת" שהוא שפת יתר, ואותא לומר דרך דתקדך יותר, נאמר דזוקא בגין תושב איכא אנכרי, ואם תרצה לדקך יותר, נאמר דזוקא בגין תושב איכא חששא זו שיחזור וימכרנה ליישראל, ולא בנקרי שבא מארץ אחרת דמננו לא יקחנה ישראל, דשא מאהה ממוקמו, ועכ"פ הדין דין אמרת דלבטל איסור חד בתרי אסור מה"ת, ובזה מצאו חז"ל סמך לגוזר על דבר שליל"ם שלא יתבטל דכל שאפשר להמתין עד למחר שלא נctrיך לבוא להיתר חד בתרי בטל שהתיירה התורה בקושי, טפי עדין.

אבל כל זאת בתערובות מב"מ דאפילו אם יתבטל באלו רק מטעם חד בתרי בטל קאtiny עליל, אבל בלה בלה שאינו מינו שאינו שווה עם האיסור לא בשמא ולא בטעמא, לאו מטעם חד בתרי בטל הותר, אלא משום דפניהם חדשות בא לאן ועצם האיסור נשתנה לד"א, ועי"ז פקע ממנו שם האיסור, והוא סברת רבינו יונה ז"ל, מובהה במ"א או"ח ריש סי' ר"ו, דכל שהאיסור נשתנה לגוש אחר גם בל' תערובת פקע איסורי ממנו, אלא דאנן לא פסקין בזה כוותי' כמבעואר שם במ"א, אבל הטעם הו אטום דאמירין בכוכרות דף ו' דכל היוצאת מן הטמא טמא, ולכן כל נשנתנה לד"א עכ"פ יצא מן הטמא מקרי ואסור, ואולם איסור זה הוא איסור חדש דילפין מabit העינה, דביבים וחלב מן הטמאים אסורים, ועיין ברמב"ם דכל איסור יוצא אין בו מלכות משום דאין זה אלא כמו איסור ח"ש, ועיין בחודשנו בסוגי' דשלאל קמא בשמעון ביאור ארוך בשיטת הרמב"ם הלאה, ואיפלו לדעת התוס' דדרישה גמורה היא ואית בי' מלכות, מ"מ מודים דאיסור חדש הוא דבלאו דטרפה וטמאה בשיר כתיב, וחלב וביצים לאוبشر נינהו, ובמקומו שם הוכחתי דבר זה מכח כמה קושיות שנתקשו בהן האחرونים, כמו שהקשה הנ"ז באז"ס דבגמ' דחלב תה" אסורה מכח דס נוצר ונעשה חלב, כיון דגס דס שבשה מותר, וכן חקר הפלתי איך נתיר נטלאפ' בחמץ בפסח, כיון דגס אפרו אסור, וכדומהו מן הקושיות, ועל قولם אני אומר דאיסור יוצא אסור, וכן אף החמצ אין חמץ, אבל יוצא מן החמצ, ואיסור זה חל אחר שפקע עיקר

יליפות דלעיל רצה לטstor כפרשיי ז"ל, אלא רק האי יפותה דר"א, דיליף משחיתה עצמה עי"ש. איך נדחק להעמיד דבריו עפ"י דעת הרמב"ם דכל הספקות מותרות אלא במקומות דאייכא לרבות מה"ת צרייך לביר, והורג את הנפש שאדי דעל הספק לא נהרג, ולא אරיך כאן בדבריו לסתורם, ולא הבהירם כאן אלא מפני שגם בדרך אלך לפרש דר"כ רק לטstor לפota דר"א אמר, אבל לא מטעמי דלב ארי' אלא מטעם אחר כאשר אבא בזה בס"ד.

הנה לפ"י מה שביארנו באות הקודם רובה דאייכי קמן דילפין מסנהדרין, היינו דילפינו חד בתרי בטל ונחפק הדעת של המיעוט נתהפק לשקר, מהמות הייתה, כמו בסנהדרין דהאמת של המיעוט לבטל את השהרב מカリע את המיעוט, אבל במקומות דלא שיק לבטל את המיעוט מכל וכל, מאיזהطعم שייהי, לומר כל דפריש מרובה פריש זאת לא שמענו מסנהדרין, וע"ז קמבעי בסוגי' מנא הא מלטה אמרו רבנן זיל בת"ר, ומפרש כנון קטן וקטנה דלא שיק לומר דהסרים והאיילנות מפני שמוועדים המה, יתבטלו ברובה דשאар קטנים, או מיעוט בהמות הטרופות יתבטלו ברוב החשות שבועלם, וויי' המיעוט כמאן דליתא, זהה א"א כיון דעומד להתברר בהמות עי' בדיקה, ובקטן וקטנה הלא יגדלו ויתברר ולא שיק כאן ביטול כמוון, אלא דנאמר דמסתמא האי קטן וקטנה והאי בהמה אשר הנידון עליהם המה מן הרוב ולא מן המיעוט, ולא נctrיך להמתין עד שיגדלו, ולא נctrיך לבדוק ההמה אחר הטרופות, זאת מנ"ל, ונהי' דבטי' חניות אמרין בנטמא הלאך אחר הרוב, משום כל דפריש מרובה פריש, היינו דזוקא ברובה דליתא, דלא שיק הדוד בתרי בטל, דאנן hei קאמרי', אם כל החתיכות היו פרישות מן החניות לחוץ היי יכול מותרטות, משום חד בתרי בטל, ק"ו דאיתח שפרשה לחוץ דכשרה משא"כ ברובה דליתא, דלא שיק בו חד בתרי בטל כיון דיש להכיר האיסור כמו שהסבירנו באות הקודם, מניון לנו דגס כאן סמכין אכל דפריש מרובה פריש, וע"ז ילך כל הני י寥פות מקרבנות ומרוצח וע"ז דבלולן ע"כ סמכין אכל דפריש מרובה פריש, דהרי לא מצין למיבדק, מטעמים שונים כדאמרין בגמ', עד דיליף כ"א משחיתה עצמה דנייחי דבקין אחריו הטרופות אבל מה נעשה במקומות שחיתה שמא היה שם נקה"יו, וע"ז השיב ר"כ שכלהות גדול, דאין זה דומה לכל הני י寥פות שלפניו, דבכל אלו לא שיק חד בתרי בטל ובכל זאת אנו סומכין אכל דפריש מרובה פריש, אבל כאן בשחיטה דבאמת מקום החתק אין לו בדיקה, מילא הוה דמי' דט' חניות וכרובא דאייכי קמן,adam הינו שוחטין את כל הבמות שבועלם ובודקין אותן מכל הטרופיות הוי כוון כשרות, דאי משום מקום שחיתה דאין לו בדיקה, הרוי חד בתרי בטל, ואיך יגרע בשוחט אחת מהן דהוא יציבי באראעה וגירוא בשמי' שמוי', ואל תשיבנו דהא דאי"א לבדוק, הוא בעצמו גrms עי' מעשה השחיטה שלו, והוא קלחה מן הקבוע, דהרי קודם השחיטה לא בטלו הטרופות בתוך רוב החשות, הא ליתא, דכל עצמיות הטעם דלא בטלו מהחים משום אפשר לשחותו ולבדקו, ועתה הרוי עשה כן וא"א לאחיז החבל בשני ראשין כמובן וזה הוא דמלחקל בין אפשר ללא אפשר, דבכל הני דלעיל דאפשר לבדוק מצד מציאות הטרופות, אלא דאי"א מצד אחר כמו ברוחץ משום אסור לגולוי או ברישא של עולה דאסור לחתוכו, זהה ילייך שפיר רוב מניניו ולא נשוב לחלק בין אפשר לאפשר, וא"כ שיק בו חד בתרי בטל כנ"ל אפשר, דכל שגלהה התורה דסמכין אכל דפריש מרובה פריש מה לי אפשר או לא אפשר, אבל כאן האי לא אפשר הוא משום דאי הטרופות ניכרת אחר ששחט, וא"כ שיק בו חד בתרי בטל כנ"ל וליכא למליף מני' במקומות דהמציאות של הטרופות אפשר, דלא שיק ביטול חד בתרי והפירוש הלאה הוא אמת לאמתו לפע"ד ולא

פתרונות

זהו מובן כיון דממונא הווא", עכ"ל,ומי כחכם יודע פשר דבר זה, אבל לפי הקדמתנו שכאלקוות דבר בהם, דהנה מתחלה רצה הש"ס לומר דממונא לא בטל מכל וככל,adam יתערב קב חיטין בט' קבין של חבירו יכול להה וחדי, ואחיכו עליה ומסיק דנייהו דממונו לא בטל אבל איסורה התלויה בממונא שפיר בטל, ע"ז משני ר"א דהני מים ומלה לא בטלו משום דשיל"ם, והטעם כיון דעכ"פ ממונא לא בטל לגבי קניין הבעלים, וא"כ אף בתערובות מבשא"מ ונשתנה הגוש בשמא ובטעמא לגוש אחר, האי שינוי איינו קונה רק בגזלו, אבל לא בשואל, וא"כ עדין נשאר ממונא של המשאל וממה תאמר מ"מ לגבי איסור תחומי בטל ברוב או בששים של השואל, הרי שוב מכך חד בתاري בטל קאתיין עלי' והוא לי' דשיל"ם ולא בטל, זו היא כוונת התוס' ברכור כמשמעותו בס"ד.

ובזה השלמתי הפתרונות לחיבוריו זה בעזה"ת ושבח לכל עליון שעזרנו עד כה ויה"ר שאזכה לראות חברוי זה יוצאה בהדרו מותחת מכובש הדפוס ויתברדרו מיili בעולם עוד בחיים חייתי אכ"ר.

האיסור ע"י השתנות עיל"ש, בסוגי" דשללא קמאי, והנה ידועה סברת המורדי מובאה באו"ח סי' ק"כ ס"ב דבתרובות לא מצי חיל איסור חדש لكن ענבים שבתוך הגיגיות שנתקבעו בשבת, היין שיצא מהם מותר לשתו, מפני שבתערובות בא לעולם ולא חל עליו איסור משקין שזיבו, ואע"פ שהוא דשיל"ם, וה"ט דדシリ"ם לא בטל משום חד בתاري בטל לאו היתר גמור הו, אלא בקושי התירה התורה, لكن צרו חז"ל להמתין עד למחר, משא"כ באיסור שבא בתערובות לעולם, אמרין דלא התחיל לחול ולא בעי ביטול, וזה ברור, וא"כ גם בתערובות מבשא"מ כיון דנשתנה בשמא וטעמא לגוש אחר ופקע מנוי" איסור הראשון שחול עליו איסור יוצא, הלא הוא איסור חדש שלא מצי חיל בתערובות.

ומה מאי יובנו בזה דברי התוס' הסתומים וחותמי ביצה ל"ט ע"א ד"ה משום על הא דאמר ר"א דמים ומלה של חברתנה אינהبطلה בעיסה משום דהוה דשיל"ם, והקשו בתוס' והוא דシリ"ם רק במינו לא בטל, אבל בשאיינו מינו בטל, ותירצו ז"ל,,ויל דאה"נ דלא אמרין לי' אלא במב"מ, והכא גבי תחומי שאני דחמיiri כאלו

דו"ר רביעי

חולין פרק הכל שוחטין

תuttleה נפש הב"ח ועי"ז נקרא האדם משפייע הרי שניהם מקבלים ומושפעים, ולכן רך אדם אשר הוא בבחינת מקלט ומשפייע רשאי לאכול בשם אבל מי שתחרס לו אחת מבחינות אלו ומכש"כ אם אינו מקבל ולא משפייע וגורע מן הבחנה, שאסור לאכול בשם.

וכל זה מromo' במשנתינו דרך הקדמה למס' ז' אשר עסקה בהசר את האילתبشر, "הכל שוחטין ושחיתון כשרה" ר' כל אדם מישראל ראי והגנו לבוא ואוכל בשם „חו"ץ מהרש"ש" שהוא אינו שומע ואין מדבר רמז למי שאינו משפייע ואינו מקבל כי השמיעה רמז להקבלה והדיבור רמז לה להשפה, „שותה" הוא בחינת משפייע ואני מקבל דאייה שוטה המאבד מה שנותנים לו ולשיטה דומה מי שמחזיק את הת"ח ואני משלם מכם חכמה דעת ומוסר השכל הרי כדי זו זוי בצד, „וקטן" הוא בבחינת משלם איינו משפייע כדאמרינן בסוכה דקטן אקנוי קנה ומקני לא מקנה והוא משל לת"ח שמתקבל ומתהנה מאחרים ומחייב טוביה לעצמו ואני משפייע מאור תורהנו לאחררים, וכל הנני שלשה מיני בני אדם ראויין לאכול בשם שמא יקלקלו ולא יתקנו שחיתון ר' כל שע"י לא תuttle נש היב"ח, וזה רמז נפלא וראוי' להתחלה מס' חולין, ובסיומה אומר לעמן יטב לך ליום שכלו ארוך ליום שכלו טוב.

הנה אנו רואים כי לרוב הזרים והראויין לאכילת בשם מצד מדרגותם אין פרנסתם מצויה וmpsפתק והתורה אמרה כי יריחיב ד' את גבולך ואמרת אולאה בשם ואמרו لكم פ"ד ע"א דלמדך התורה ד"א שלא יאכל בשם אלא לטיaben מותך רחבת ידים ורובי ת"ח הלא אין להם אותה הרחבה הצריכה לאכילת בשם, גם אמרו חז"ל כך דרכה של תורה פט במלח תאכל וחוי צער תחוי ובתורה אתה عمل, וא"כ תאמר לבך אני מתייגע ללמידה כדי לדעת איך להזכיר את הב"ח לאכילה ואיך להגע למדרגה להיות ראוי לאכול בשם ולבסוף אני רואה כי אחרים שאינם ראויין אוכלי בשם וליא"נו מגע אף כפל, ע"ז אמר בסוף המשפט כדי להגע את רוח המדוכה הלהזה באמרו כי על שאלה זו מודיעך רך רשעים צלחח וצדיק נגע כל היום וחכמת המשכן בזוי' כבר התחכמו רבים ואנו לנו ע"ז תירוץ מספיק אחר רק לומר לעמן יטב לך ליום שכלו טוב, ולמען יאריכון מיך ליום שכלו ארוך ובאהי אמונה צדק יחי' כי היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם, ודז"ק.

"הכל שוחטין ושחיתון כשרה" שמעתי מהגאון מהר"י אסא"ז' שהעיר כי כאן בשחיטת חולין משתמש התנאה בלשון שחיטה, ובזחים שմדבר מקדשים משתמש בלשון זביחה, „כל הזחים שניזבחו" והוא היפך הקרא, דקדשים כתיב ושותת את בן הבקר ובחולין כתיב ושותת מברך ומצדך.

הנה דבר גדול דבר השם, דניהם דקדשים הנאכלין לעולם נקרו גם בתורה זבחים ולרוב כתיב בהו לשון זביחה וכמו ושותת פסה אשר תזבח בערב וכדומה הרבה וכן יפה באර התנאה בלשון זביחה על הזחים לשון נופל על לשון, אבל בשחיטת חולין דילפין מקרה דזובחת מברך ומצדך וכגדתני רבי בפ"ב דף כ"ח ע"א ודאי היה לי להתנא לחזור בלשנא דקרה ולשנות הכל זובחין וabitן כשרה. - אבל האמת יורה דרכו דכאשר ביאנו בפתחה וכן לסתם שם על ברייתא דרבנן דלא' ישמעאל וחבל תנאים שעמו

משנה: הכל שוחטין וכו', הנה צריך ליתן טעם למה פתח התנא מסכת שחיטת חולין בדיני השוחט ולא בעicker דין דשחיטה ונשחטים וכמו שישידר הרמב"ס ז' דין אלו והתחל במיini בע"ח הטוענים שחיתה ואח"כ מקום השחיטה ושיערה וכי ולבסוף מי הוא השוחט, ועיין מה שאכתב בו בא בראש פ' בהמה המקשה טעם עמוק שהיה לרביבנו הקדוש בזיה, וכך בריש חיבורו אכן במילוי דאנגדתא ודרך אגב לנעוז סוף המסכתא המסימית בדרישה דלמען יטב לך ליום שכלו טוב לתחילה.

הנה בפסחים מ"ט ע"ב איתא תנ"י רבי אומר ע"ה אסור לאכול בשם שני זאת תורה הבהמה והעוף כל העוסק בתורה מותר לאכול בשם בהמה ועו"ף וכל שאיןו עוסק בתורה אסור לאכול בהמה ועו"ף והכוונה מבוארת כי הקב"ה לא נתן שליטה לאדם על הב"ח להמיתם ולאכלם רק אם הוא אדם שלם כי ורחוימו על כל מעשי כתיב וצער בע"ח דאוריתיא ואין לאדם רשות להמית הב"ח רק אם ע"י אכילת האדם יתעללה הב"ח מדרגת חי למדבר כי כך היא המדה הדומס יתעללה בצומה, הצומה בחיי, והחי במדבר, ויתרונו וזכות המדבר על החיים תלוי במה שהמדבר משעבד כחוותיו הרוחניים הדעה והדיבור לתורה ולעבודה להיות שלם בגופו במומו ובתורתו אבל עם הארץ של אותו הזמן שהי' רוחוק מהת"ח בדעתו ובמשמעותו מזרח ממערב לא ה' לו רשות להמית הב"ח מפני שלא יתעללה על ידו ואין זה תיקו אלא קלקל, ויפה ביאר ק"ז בעל החות"ס זצוק"ל הקרא במשלאי ע"ז, כי חנם מזורה הרשות עבini כל בעל כנף והם לדם יארבו יצפנו לנפשותם, הכוונה, בעל כנף מקרי הנפש החינוי של העוף המרגשת עצמה הוצרך להuttleה ובמחנה בין מה שטוב לה ובין מה שרע לה, וקאמר אתה בן אדם שאינך כדי לאכול ציד חי ועו"ף בחנוך אתה פושט את הרשות לכלוד בה את העוף, כי"ה ר' כל ע"פ שהב"ח בעצם, לדם יארבו" ומצפים שבאו מישרואלי יטב לנו נפשותם" שלא יצדו על ידך כי מלאיחו חי שלא תתעללה נפשם החינוי בז' ודפק"ה.

ויש לرمז זאת בקרוא „ולא תאכל הנפש עם הבשר" ר' כל שלא תכלת הנפש של הב"ח מכלה עם אכילת הבשר גם את הנפש, ולכן שיווכל לתקן נפש הב"ח מכלה את התרבות ולא בתרורה אמר רבי דעתה אסור לאכול בשם ועי"ה מקרי מי שאינו לא בתורה ולא במע"ט המחזיקים את התרבות כי בצל החכמה בצל הכסף אמר החכם והכוונה כי מי שהוא מחזק את החכמה בכיספו לא ימלט שלא יקבל לעומת זה מאור תורה של המוחזק ממנה כמאמר התנאה בפ"א הי' ביתך ביתך ועד לחכמים והו מתפקיד בעפר רגליים והו שותה בצמא את דבריהם, מילא דהני תרתו החכמים והמחזיקים בעם מוקרי ורוחמי רבנן המה ראויים לאכול בשם, אבל מי שמחזיק ת"ח וממאן לבוא בחברותם ואינו מתחכם באור תורהם ומדמה בנפשו שייצא י"ח ע"י משפייע להת"ח מזון גשמי מבלי להיות מקלט ג"כ, או להיפך אותו החכם המקלט השפה מן המחזיקים אבל איינו מתאמץ להיות ג"כ משפייע השפה רוחנית על המחזיקים ומחזק טוביה לעצמו תועבת ד' גם שניהם ואים ראויין לאכול בשם כי היתר אכילת בשם נבנה על השתתפות העניים כי כל אחד מקבל ומשפייע דהאדם ניזון מן הב"ח ונעשה מקבל ולעומת זה

הני תרי לישני דרבינא דלא קיימי רק למסקנא דהכל לכתהלה הוא אבל אי הכל בדיעד לא מצין לאוקמי הריבוי איאנו מומחין או אינו מומזקן כפי מה דס"ל ר宾א בלשנותיו עכ"פ ודוו"ק.

ע"ש משנה, חז' מחרש שוטה וקטן וכו', שיטה הגראע מכון, ולכון יש להעיר למה מעמיד שוטה בין Chrsh וקטן - יש לישב, דלא ברביה דינים נקטם ייחד כדיוד, ויש מהן להחמיר ומוהן להקל, כמו במשנתנו פטולין לשחיטה בין לבין עצם, וממושיר את שחיטתן באחרים רואים אותם ואשמעין דלא בעי כוונה לשחיטה וכדלקמן י"ב ע"ב, וכן בגיטין כ"ד קתני הכל קשרים לכתוב את הגט, ואפי' חז"ק דהוא לקלוא וא"כ בכל דין ודין הי' צrisk לשנות הסדר, כדי שייה' בדרכך לא זו אף זו, וכדי להשווות הסדר הטיל שוטה באמצע לעמץ יהי' לא זו אף זו בכ"מ במקום שמkill הר' ריש ושוטה ובמקום שמחמיר הר' שוטה וקטן, ואידך כדי נסבה אותו הני תרתי.

ויתר ניל לישב הא סי סדר, עפ"י מה שכ' ק"ז בעחתת"ס ז"ל אה"ע ח"ב תשוי' ב' דשנין מיני שוטים הם א' חסרי דעת והם ודאי גרוועים מחרש וקטן שהם פחק לכל דבריו משיב וושאול ענין, אבל יש איה שגעון והוא פחק לכל דבריו עפ"י משיב וושאול ענין, אבל יש לו תוספת שגעון בענין אחד, (פיקסע אידיע), וזה עדיף מחרש וקטן ומ"מ פסול לכל מילוי דבעי דעת, עי"ש היטוב, וכן י"ל דכדי לאשמעין דבעל מיני שוטה קאמר, הטילו בין Chrsh לקטן - וזה קרוב לשם טוב - ודוו"ק.

רש"י ד"ה לא שאדם רשאי להמיר דכתיב לא יחליפנו וכוי עכ"ל יש להעיר למה הביא רש"י ז"ל כאן לאו דלא יחליפנו ולקמן בד"ה וסופג את הארבעים הביא הלאו ימיר, אבל נחיה עפ"מ השכתב המהרש"א ז"ל בתוס' ד"ה וסופג דמש"ה לא לקי שמנונים משום דהוא לאו הנתקע לעשה ולא איתיר הלאו העשי להוסף עוד ארבעים כי צrisk לתרי לאו ללקות עכ"פ חדא, ולפי"ז נחיה דלאו שאדם רשאי להמיר דלא מיררי רקס מאיסור גרידא מבי"ז ז"ל הלאו דלא יחליפנו דכתיב ברישא דלענין איסורה לא איכפת לו אף שנתקע לעשה אבל אהא דסופג את הארבעים מוכרכה להביא הלאו השני דלא ימיר כי הוא גורם המלכות דבלא לאו השני הוה ניתק לעשה ודוו"ק.

תוס' ד"ה הכל שוחטין, כתוב בה' א"י דנשימים לא ישחטו מפני שעדעתן קלות וכי אין נראה דאיילו במוקדי שוחטות לכתהלה דאמרין בפ' כה"פ וכי עכ"ל, ראי' או לא זכיתי להבין דאייך נוכל לומר דאנגב נשים נקט לשון דיעבד דהא נשים נמי שוחטות לכתהלה עכ"פ בעוג' ובקדשים דאייכא קבלת הדם דהוא עבודה בכהן סתמא דמלטה הכהן עומדים שם לקבל הדם ורואה ממילא השחיטה וניהו דאפשר שאינו מדקדק לראות השחיטה לידע אם נשחט כהונן מ"מ כיוון דסתמא דמלטה אייכא עומדים על גבוי שפיר מצי' לשנות דהפסולין שוחטין לכתהלה וגם נשים בתוכו כיוון דאייכא עכ"פ מציאות דשותות לכתהלה בעג'ג מדינית שחיטה גרידא לא מיררי הכא אלא מדיני שחיטת קדשים מצד עבודה ואייך נאמר דמשום נשים נקט לשון דיעבד שאינו מדקדק, אולם לפ"ז הגמ"י מ' בכונת הלכות א"י דנשימים דעתן קלות לפי שהם רכות לב ומיעודות לעילוף הי' נחיה דלא בראת לא מהני עומדים על גבוי דמי' אינם ראיות לשחיטה קדשים לכתהלה כדי שלא להביא קדשים בבית הפסול, אלא דלפ"ז מצד אחר נפרצת ראי' התוס' ודאי אשא שמוחזקת שאינה מתעלפת שפיר דמי' שתשות לכתהלה ואיך יתרץ הש"ס דמשום נשים נקט לשון דיעבד כיוון דאייכא אשא דשותות לכתהלה וצ'ע.

בא"ד בסוף דבריהם בפרק כה"פ איצטריך למיתני נשים הויל ובשאר עבודות פסולות ואפי' כהנות עכ"ל, עיין באחרונים

дал' אישתורי נחירה במדבר כל הלכות שחייב מושחת את בן הבקר ילפין לדידי' הא ושות משום הקשר אכילה כתיב ולא שיך לעבודה ומה לי קדשים ומה לי חולין ולר'ע נמי דאישתורי נחירת חולין במדבר וחתט דוקא בקדשים עבודתו בכך הלא ואבחת כאשר צויתיך פירשו כאשר צויתיך בקדשים וכאשר כתב הרמב"ז ז"ל עה"ת וא"כ ג"כ מושחת ידענן הלכות שחיטה בשחיטת חולין, וכאשר אבאר במ"א, אבל אז אין שחיטה לעוף מה"ת, אבל רב' דמפרש כאשר צויתיך על פה בסיני רק לדידי' אין לנו מנו הקרא דושחת מאומה אלא מקרא דושחת כאשר צויתיך, וכאשר ביארתי זאת בארוכה דרך לרבי יש שחיטה לעוף מה"ת וא"כ לישנה דמתני' הכל שוחטין באמות מורה לעוף מן התורה או כרי"ש תנאים אליבא דר'ע דסבירו אין שחיטה לעוף מן התורה או כרי"ש ודעמי' דלא סביר כלל דקרא דושחת לשחיטת חולין אתה. ובזה הרוחנו נמי דלא צריך לדחוק כרש"י ורש"א ז"ל בריש פ"ב דה' דברים הפויסלים בשחיטה דamar בגמו' דגMRI לחו' מוחלכה דלאו דוקא, דהרי דרסה ועיקור מקרא דושחת ידענן, דושחת ולא דרס ולא קרע, דכל זאת ליתא לרבי דהלהתא כוותי' דלא מצינן למילך מושחת דכתיב בקדשים מאומה דהרי מצד הקשר אכילה גם נחירה סגי ולא בעין שחיטה אלא לא לקדשים מצד עבודה ולא להזכיר, ושפיר בעין הלכתא על כל ה' דברים לרבי ואלייבא דר'ע והא דדרש لكمן ל' ע"ב ושות אין ושחט אלא ומשך הלא תדר"י והוא ר"ש קאמר אבל לר'ע אליבא דרב' לימי' מקדשים וקצרתי ז' לפסול דרסה ועיקור בחולין דלא מzinן למילך מקדשים על בוריין ודוו"ק. כאן ובמ"א הארוכתי ומשם תקח להבון הדברים על בוריין ודוו"ק.

הכל שוחטין, פירש"י ז"ל היכי דקתני הכל כולהו מיתוי וכי' והכל שוחטין דמתני' פליגו בה אמראי בגמי' למר לאatoi' טמא בחולין ולמר לאatoi' כותי' או מומר עכ"ל עין בראש יוסף ובלב אריה שתמהמו על רש"י ז"ל מאחר דנחתה להביא האוקימיות למה השםיט הני תרתי לישני דרבינא, עי"ש שנחקרו בהז' ולפענ"ד הי' נראה דהנה הא צrisk לרש"י ז"ל להקדמים לנו דהכל ATI לatoi' הוא משום דגבג'י' שkil וטרי אי' האי הכל לכתהלה הוא או דיעבד דוקא ואי' לאו דהכל לatoi' אתizia חדיש, אייך מציא אומר הכל שוחטין בדיעד דא"כ מאן לשוחט לכתהלה, ולכון באמות פירש"י ז"ל لكمן ג"כ בד"ה וכל הכל ז"ל: וה'ק "הכל תורת שחיטה נהגת בהן שאמש השחטו אונון הפסולים דמתביב תהי' שחיטתן כשרה" עכ"ל וכן מקדים לנו רש"י ז"ל מיד דהאי הכל עכ"ב ATI לרובי' איזה שוחט שיש למגנס עליון, ומזה נבין איך הגמי' ריצה לפרש הכל שוחטין בדיעד מושם דקאי אהאי שוחט שמרבין, ולפ"ז נאמר דרש"י ז"ל נקט בדקdock רק אותן הג' אוקימיות דאייכא פרש אליבי'ו הכל גם בדיעד משא"כ הני תרתי לישני דרבינא א"א לפרש רק כפי המסקנא דהכל דחכא לכתהלה הוא, ונחיז' הני אוקימיות כסדרון דרב'ע דמוקרי רישא בטמא בחולין אם נפרשנה שהיא בדיעד נוקמי בסכך קצהה וכאשר אפרש בהז' لكمן בס"ד בד"ה אמר רב'ע עי"ש, ולמ"ד בכוותי' או מומר נמי יש לאוקמי בדיעד בחותק כזית בשר בכוותי' ובבדיקת סכך במוור ובכולחו אייכא רבותא דשחיטה כשרה ושפיר דמי' לפרש בדיעד כמוון, משא"כ לתרתי לישני דרבינא דדיעד הינו צrisk לבודקו או לשאלו מה אתה לאשמעין בהז' להתריא דהא פשיטה דאם יודע הלכות שחיטה שמותר לאכול משחיטתו ואי' דלא צrisk להיות מוחזק זה אפי' לכתהלה לא צrisk לרבינא, ולהליך בין לכתהלה ודיעבד לענן מומחה או מוחזק לומר דבדיעד סמכין ארוב זה א"א לפי שיטת רש"י ותוס' כאשר נאריך בהז' א"ה בסוף הסוגי' דכוכחו רבינא לא אמרו עי"ש, ולא עוד אלא אז אין זה האוקימיות המוזכרת בגמו' וכן שפיר עביד רש"י ז"ל שהשמייט

אולם אחר העיון אני רואה כי לא עלה על דעת התוס' לומר כן ובפרט אם ה' כוונתם לכטוס בפרצה דוחקה כזו להחמיר בגודלינו מומחה יותר מבהיר'ק נגד הסברה החיצונה ה' מפרשים את זאת בפירוש ולא ה' סומכין בכךן זה על המבחן עצמו, אבל כוונתם פשוטה דהנה לאותן האוקימיות שמת叙述ים האי „וכולן" דקאי אטמא במקדשין או איאין מומחין ואין מוחזקים הרבותא דמותניתן חומרא הוא ולא קולא דודאי פשיטה היאadam אחרים רואין ומיעידין שלא נגע ושות שפיר דמהני לטהר ולהתיר דלא גרע מכל עדות שבתורה דע"א נאמנו באיסורין ומה לי הוא או אחר הרואה את המשעה אלא ודאי הרבותא לחומרא דצרכין אחרים רואין ולא סגי בלא"ה בליטת קמן ולא סמכין לומר דודאי נזיר מליגע או דספק טומאה ברה"ר טהרה ולרבינא דלא סמכין ארוב מצוין אצל שחיטה אבל לעניין חז"ק הוא להיפך הרבותא לכולא דASHMEINUN דלא בעין כוונה לשחיטה ולאפוקי מחכמים דר"ג דבעי כוונה כדלקמן יב ע"ב, אבל הא דבעין אחרים רואין ליכא שום רבota מאחר דכבר קתני ברישא שמא יקללו את שחיתתן וממילא ידעין דבלא אחרים הוה עכ"פ ככל ספק בשחיטה דלהחמיר, ולפ"ז אי וכולן קאי רק רק אחש"ק לחוד מוכח שפיר דין מושרין להם לכתלה לשחיטה באחרים רואין דאל"כ ומה נקט בדיעד דוקא ולא לכתלה כיון דעיקר הרבותא השרוiotא היל"ל רבota יותר דאפילו לכתלה, משא"כ اي וכולן קאי נמי אטמא ואינו מומחין ומוחזקים הרבותא הוא לחומרא דצרך אחרים רואין ואיכא למימור שפיר לדכתלה נמי שחיטן באחרים רואין והא נקט בדיעד לאשמעין דאפיי בדיעד צרך אחרים רואין בליטת קמן ולא סמכין ארוב ודוז"ק כי הוא ברור כמשמעות ופלא על הגאנים זל' שלא נחתו לעומק הפשט זהה.

בטור סי' א' פסק דקTON מומחה ויודע לאמן את ידיו אם שחת בין עצמו כשר בדיעד, ותמהו עליו הא אין לקטן שום נאמנות, ותירץ הפלתי זל' דלגבוי מומחה לא בעין הגדרתו דהא מצא תרגנולת שחיטה בשוק ג"כ כשרה וכן מומר שחסט עג'ג שאין לו נאמנות משות דכיון דמומחה הוא ודאי שחט שפיר ולא חיישין לקלול שאירע לו והג' בקטן שהוא מומחה ויודע לאמן את ידיו, עכט"ק, ופלא גדול בעניין איך דימה הגאון זצ"ל בדברים שאין דומים ורוחקים זמי' כרוחק מארח ממערב, דודאי גדול בר דעת שרצו לשחיטה בהגאון אין קלול יוצא מתי' מן הסתם אבל קטן הגם שיודיע לשחיטה הגונה כיון שאין לו דעת שלימה בגין למאן דלא רצח עתה לקלול בידים כדרבן של קטנים לחבל ולהשחית, וצע", ומכח זה נולד לי קושי על הא דדייק בגמ' שמא קלולו לא כתני אלא שמא יקללו, והוא שפיר נקט שמא קלולו כדי לכלול גם האי דינה של קטן אומן ומומחה שהוא ג"כ פסול לשחיטה מפני שהוא מועד לקלול אשר ע"ז מורה לשון לכתלה ממש"כ התוס' ד"ה התם בדקתני טעםא על הכל מערכין וכן רשי' זל' لكمן על יקלולו, כתוב דמועדדים הם לנבל בידים וא"כ טובא אתה לאשמעין במה נקט לשון לכתלה, ואח"כ מצאתי שכונתי בקושי' זו להגאון יריונות שלמה בבית יד שלו ה"יא, ומה שתירץ שם הוא דוחק, ומה שנלעפנע' הוא עפ"י מה שכתבו בחרינה וציע'ג.

שנבדקנו בכוונותם, ולפענ"ד הכוונה דנסים כהנות אינם פסולות לעובדה מטעם זרות אלא מושם שהמה נקבות ולא זקרים כי כהנות אוכלות בתרומה ופטורות פטר רחמן מבכורה הר' דaina זרה ושם במשנה מנה כל מי פסולם לעובדה שהמה כשרים לשחיטה ומהנה זרים ישראליים ונשים כהנות וטמאים ונקט עבדים מושם איןך או ג"כ עבד של כהן דאוכל בתרומה והוא זר, כנ"ל בכוונות התוס'.

אבל אני תמהה עפ"י תוס' חרינה י"ז ע"ב ד"ה וסמך שהקשו דלמה לא נמעט נשים מהקיים דושחת וסמך דכמו שאין סמכות כך אין שחיתות, ותירצ' דמרビין דנסים שחחות בקדשים בפ' כה"פ, ועל תירוצים זה תמהני דלא מצין שום ריבוי פרטני לנשים רק ושות והקריבו בני אהרן כתיב מלמד שמקבלה ואילך מצות כהונה אבל השחיטה כשרה בזר וכיון דידיין דלא עובדה הוא ממילא אמרין דכל הפסולין לעובדה כמו נשים ועבדים נמי כשרים לשחיטה וא"כ באמת עדין קושי' התוס' במקומה עמדת דעתם נשים משחיתת קדשים מהקיים דושחת וסמך, אבל ה' איך שיהי' מה דנדחקו התוס' כאן למה לי' למיטני' נשים בהדי הנך פסולים הוא פלא גדול הלא איצטריך טובא לאשמעין לאפוקי מקושי' התוס' חרינה הנ"ל וציע'ג.

ובגוף קושי' התוס' חרינה הנ"ל נראה לי לתרצ' עפ"י התוס' קידושין ל"ז ע"א ד"ה קובלות והזאות שהקשו ומה לי מיעוטה דבini ישראל ולא בנות ישראל דנסים אינן בסימכה תיופוק לי' דהוה מ"ע שהז"ג דנסים פטורות, ות"י איצטריך כי היכי דלא נקי שסימכה לשחיטה ולומר דסימכה נהגת בנשים כמו שחיטה שמרבייןמושחת שחחיטה כשרה בנשים עכ"ל והנה כאן יפה כתבו דאיתרבאי נשים מושחת דניהו דליך רבוי פרט עלייהם אבל כיון דמילא איתרבאי הוה מצין למידרש היקשא מסימכה לשחיטה ולהיב בסימכה שהוא לחומרא ולא להיפך להוציא נשים משחיתת כי היכי דאין בסימכה, - ועיין תוס' ב"ק ג' ע"א ד"ה דומי' דרגל דלעלום הקום ועשה ה' הוא החומרא, עי"ש, וא"כ כיון דיש לנו מיעוטה דבנ"י דלא נדרוש היקשא דסימכה לשחיטה לחיב נשים עכ"ב דנסים שחחות, ואין להקשות דעתה שידיעין ממיועטה דבנ"י שאין נשים סמכות נדרוש להפק דנסים אינן שחחות, זה לא נמי דא"כ לכתוב קרא מיעוטה דבנ"י לשחיטה ולא בסימכה, גם יש לדורך דרך וلومר עפ"י מה שכתב הריטב"א בסוגי' דמ"ע שהז"ג דלעלום אין לדוש נגד הכלל אם יש לדוש להפק, וא"כ ליל בני ישראל למעט נשים מסימכה כי היכי דלא נדרוש היקשא לשחיטה לחיבים דהא ודאי נדרוש להפק להוציא נשים משחיתת כי היכי דלא נדרוש נגד הכלל דמ"ע שהז"ג נשים פטורות אלא ודאי דנסים בכל שחיטה מ"מ لكن איצטריך ב"י בסימכה למיעוטי נשים, וזה בגין מה שכתבו התוס' קידושין ל"ז ע"ב ד"ה ט"ז ט"ז מיחג המצות עי"ש ואפילו לפי הבנת הפ"י זל' שם בכוונות התוס' עי"ש גם כאן ניחא דהא איכה ושחת דכלול גם נשים, ואולי כוונו התוס' חרינה לזה بما שכתבו דאיתרבאי ריבוי לנשים בפ' כה"פ וכוונותם דושחת ובני ישראל דכתוב בסימכה הוה ריבוי בפירוש לנשים, ודוז"ק, אבל עכ"פ דברי התוס' כאן לא נתיעשו איך העלימו עין מנה שכתבו בחרינה וציע'ג.

תוס' ד"ה שמא יקללו בגמ' דיק וכוי' וליכא למימר דידיעד נקט מושום טמא במקדשין או אינו מומחין אבל חשי'ז אפילו לכתלה שחיטין באחרים רואין עכ"ל בכתלה עליה במחשבה לפני דוכנות התוס' להחמיר יותר בגודל אינו מומחה מחשש'יו מושום דבגדול אפשר דלא ידקדו הרואין כ"כ שכן אין ליתן לו לכתלה לשחיטות משא"כ בחשי' מסתמא ידקדו יותר ומצאת פ' פ"ז זה בפלטי סי' א' וכן בהගות ק"ז רע"א זל' ליו"ד ואע"ג שיש קצר סתירה זהה מותוס' لكمן ד"ה דליך קמן עיין בפלטי זל' מה שכתב בחרינה וציע'ג.

וזה נכון. ויתר נראה לי מכאן ראי' לשיטת הטו"ז בס"א סק"ז דברי לי מהני אפי' בסכין קצחה ומש"כ התוס' דרוב פעמים אינו יכול ליאמר אסcin קצחה קαι דלא מסתבר כלל לומר דבסcin ארוכה אינו יכול ליאמר, ולכן בטמא בחולין שחתט בסcin ארוכה אין צrisk שאללה כלל דתלען דלא נגע ובמוקדשין לא ישחות אפלו בסcin ארוכה דשמא גען ויפסל את הקדשים דהוא איסור תורה ואם שחתט בסcin אפלו בקצרה סגי בברוי וצrisk הברי אפלו בסcin ארוכה כאשר אבאר, אלא דבליטה קמן לצrisk אחרים רואין אפשר דלא צrisk רק בשחת בסcin קצחה דבלאה' הוה לי' ספק טומאה ברה"ר או דקשי' לי' תרתוי דיעבד ליל עי"ש ועי"פ דבריהם שם הוקשו הכא המקשן שם ע"פ המסקנה דהכא דידע דaicא נמי הכל דיעבד אלא דקשי' לי' מה לא מתרץ ר' יהודה שם כרש"י הכא דמשום וספג את הארבעים נקט דיעבד דסיפה, אבל לפ"י פירש"י ז"ל התם דקשי' הש"ס שם כמו הכא דחכל לכתבה ולא שאמם דישאי דיעבד כמו שמקשה הכא על משנתנו לך' מ' קושי התוס' דלפירש"י ז"ל מתרץ ר' יהודה הכל מתפיסין בגמי דaicא הכל דיעבד ממשקנא דהכא, ואילך תרתוי דיעבד זאת לא חש להקשות ולתרץ וריש' ז"ל מתרץ הכא דמשום וספג את הארבעים נקט, אבל לא קשה לריש' ז"ל מה לא מתרץ התם דדריך התנאים הוא זה כמו שפרש"י ז"ל, הכא בתירוץ הגם' דהתם דקנתני טעמא דתרכתן דההט רצח לתרץ ממשקנא דהכא דaicא הכל דיעבד מילא לא צrisk לומר דדריך התנאים הוא זה, וריש' ז"ל החוץ לתירוץ זה רק לפי הס"ד דהשתא לכל הכל לכתבה ובמסקנה גם ריש' השמיט סברא זו מאחר דמסקין דaicא הכל דיעבדתו ליל האי סברא ומישוב קושי' המהרש"ל כאן ודוד'ק.

ע"ב גמר' אמר רביה בעי' וכי קתני הכל שוחטין אפלו טמא בחולין וכוי הנה הא דשותל לכתבה ולא קשישין שמא גען ויטמא הבשר וגס מותר לאכלו בתרות חולין שנעשה על טורת הקודש ביל' לשאלו אם נגע או לא משום דהא טומאה אינו אלא מדרבנן כמש"כ ריש' ז"ל כאן וכמו שמבוואר בוימא דף פ' ע"ב וספק טומאה דרבנן אפי' ברה"י להקל כמו שפסק הרמב"ם ז"ל ריש' פט"ז מabortה הטומאה והוא ממשנה טהרות עי"ש, ולפי האמור מאי אני תמה על הראי"י בד"ה שם גמ' אילימה שכטב דלפי האמת בליטתה קמן גם בחולין שנעשה על טורת הקודש צrisk אחרים רואין אותן משום דספק טומאה ברה"י טמא, איך נעלם מעני הנגנו ז"ל גמ' ורmb"ם הנ"ל, אולם לפי מה שכתבו התוס' בד"ה דליתא דרוב פעמים אינו יכול להזהר מליגע הי' דינו אמת אלא דקשה לפי דעת התוס' איך שוחט לכתבה כיון דרוב פעמים נגע וצrisk לומר דלטמא חוליןlica איסור כלל אפלו בחשונטה"ק וכmesh"כ בתוס' ד"ה טמא בחולין דזוקא בפיורות דשיק בזו תרומה איכא איסור לגרום טומאה אבל לא בשר, אלא דוגם זה עדיין לא סגי ד"כ עדיין קושי' הגמי' במקומה עומדת טמא בחולין מי למירא דלמה לא ישחות לכתבה דלא איכפת לנו אם יטמא, ואיך מותר לאכלו ביל' שאלו זו היתה לא לפ"י דברי הראי"י וגם לפי דעת התוס' דרוב פעמים אין יכול ליאמר מליגע וצrisk באמת ברוי לי או אחרים רואין, ואיך דרא גופה קמ"ל דבבשר לכא איסור לגרום טומאה למה לא משני הש"ס כן על הקושי' דלטמא למימרא, אלא עכ' דאין זה תירוץ דמה עני זה לשחיטה ולא שיק' למ"ס' ז.

ע"ש הכא עיקר והטם אידי' דתנאה שאר פסולים תנא נמי טמא במוקדים,ראיini מקשין דלפי תירוץ זה איך נפרש שם המשנה דנקטה לשון דיעבד דמשני הש"ס דמשום טמאים נקט לשון דיעבד ואיך יתכן דנקטה לשון דיעבד שעיניו מודוקדק על שאר פסולים משום טמאים אשר נשנה רק אידי' דהני פסולים, והנראה להענד' דהתם אין הכוונה כמו בכל מקום דאידי' חדא נקט אידי' לשון שעיניו מודוקדק אלא הכוונה דהאי טמאים דקנתני קאי אכל הני פסולים זרים נשים ועבדים שהמה טמאים ג"כ שחתיטון כשרה בדיעבד וכיון שמיירי בכלל טמאים מודוקדק והטב לשון דיעבד, ומישוב בה ג"כ קושי' התוס' אהיל' א"י דלעיל דלא משני דמשום נשים נקט לשון דיעבד דתנאי קודם לטמאים והיינו משום טמאים הוא תירוץ יותר מרוחם מבוון, ולהחci נקט טמאים לבסוף דקאי אכל הני שמנא שם טמאים ודוד'ק.

ריש' ד"ה דיעבד נמי לא שמא ישחו כלומר שהוא עכ'ל, הא

לו דעת ובוודאי אינו חשש אלףוני עור ולא עדיף מכותי ולכון שפיר כאמור דעדיין האי לשון לכתבה שמורה קלוקול בידים מיותר, ודעת הטור דקתן המוחזק אצלנו בעל נאמנות כמו שסבירין עלי' להביא עי' בשער ממקולין אפיקו ברוב טבחי עכו'ם ה'ה בשחיטה בין לבין עצמו כשהוא מומחה ורגיל, - ולא חישין שלא ידקק בשחיטה או שיקלקל בידים ודוק היבט.

תוס' ד"ה התם דקנתני טעמא פי' בקונטרס וכו' ועוד וכו' והוא לי' לשוני' דתנאי לי' משום וספג את הארבעים עכ'ל התוס', הקש' קושי' האחורה הללו לשיטוטם שם בראש תמורה דמפרשים קושי' המקשן שם ע"פ המסקנה דהכא דידע דaicא נמי הכל דיעבד אלא דקשי' לי' תרתוי דיעבד ליל עי"ש ועי"פ דבריהם שם הוקשו הכא לרשי' ומה לא מתרץ ר' יהודה שם כרש"י הכא דמשום וספג את הארבעים נקט דיעבד דסיפה, אבל לפ"י פירש"י ז"ל התם דקשי' הש"ס שם כמו הכא דחכל לכתבה ולא שאמם דישאי דיעבד כמו שמקשה הכא על משנתנו לך' מ' קושי התוס' דלפירש"י ז"ל מתרץ ר' יהודה הכל מתפיסין בגמי דaicא הכל דיעבד ממשקנא דהכא, ואילך תרתוי דיעבד זאת לא חש להקשות ולתרץ וריש' ז"ל מתרץ הכא דמשום וספג את הארבעים נקט, אבל לא קשה לריש' ז"ל מה לא מתרץ התם דדריך התנאים הוא זה כמו שפרש"י ז"ל, הכא בתירוץ הגם' דהתם דקנתני טעמא דתרכתן דההט רצח לתרץ ממשקנא דהכא דaicא הכל דיעבד מילא לא צrisk לומר דדריך התנאים הוא זה, וריש' ז"ל החוץ לתירוץ זה רק לפי הס"ד דהשתא לכל הכל לכתבה ובמסקנה גם ריש' השמיט סברא זו מאחר דמסקין דaicא הכל דיעבדתו ליל האי סברא ומישוב קושי' המהרש"ל כאן ודוד'ק.

ע"ב גמר' אמר רביה בעי' וכי קתני הכל שוחטין אפלו טמא בחולין וכוי הנה הא דשותל לכתבה ולא קשישין שמא גען ויטמא הבשר וגס מותר לאכלו בתרות חולין שנעשה על טורת הקודש ביל' לשאלו אם נגע או לא משום דהא טומאה אינו אלא מדרבנן כמש"כ ריש' ז"ל כאן וכמו שמבוואר בוימא דף פ' ע"ב וספק טומאה דרבנן אפי' ברה"י להקל כמו שפסק הרמב"ם ז"ל ריש' פט"ז מabortה הטומאה והוא ממשנה טהרות עי"ש, ולפי האמור מאי אני תמה על הראי"י בד"ה שם גמ' אילימה שכטב דלפי האמת בליטתה קמן גם בחולין שנעשה על טורת הקודש צrisk אחרים רואין אותן משום דספק טומאה ברה"י טמא, איך נעלם מעני הנגנו ז"ל גמ' ורmb"ם הנ"ל, אולם לפי מה שכתבו התוס' בד"ה דליתא דרוב פעמים אינו יכול להזהר מליגע הי' דינו אמת אלא דקשה לפי דעת התוס' איך שוחט לכתבה כיון דרוב פעמים נגע וצrisk לומר דלטמא חוליןlica איסור כלל אפלו בחשונטה"ק וכmesh"כ בתוס' ד"ה טמא בחולין דזוקא בפיורות דשיק בזו תרומה איכא איסור לגרום טומאה אבל לא בשר, אלא דוגם זה עדיין לא סגי ד"כ עדיין קושי' הגמי' במקומה עומדת טמא בחולין מי למירא דלמה לא ישחות לכתבה דלא איכפת לנו אם יטמא, ואיך מותר לאכלו ביל' שאלו זו היתה לא לפ"י דברי הראי"י וגם לפי דעת התוס' דרוב פעמים אין יכול ליאמר מליגע וצrisk באמת ברוי לי או אחרים רואין, ואיך דרא גופה קמ"ל דבבשר לכא איסור לגרום טומאה מה לא משני הש"ס כן על הקושי' דלטמא למימרא, אלא עכ' דאין זה תירוץ דמה עני זה לשחיטה ולא שיק' למ"ס' ז.

שוב נתישבת לקיים דברי הראי' דניהו דבטומאה דרבנן גם ברה"י ספקא להקל מ"מ ס"ל דשאני הכא דלענין לידונו לטמא תרומה וקדשים דאוריתא הואה ומוחזקין בשער זה להטמא ודאי כשר שפק טומאה ברה"י א"כ גם לאכלו למי שאוכל חולין בטורה נמי אסור דהא משום שפק תרומה נגעה בה ואיך נתיר אותו לאכלו אז יאכלנו עם תרומה ויטמאנה טומאה דאוריתא,

מהני ההכשר, וגם לפי דרכנו זה מושב מה שלא העמידו קשייתם על חולין שנעשה על תורה הקודש דשם אכן הקשר דם חולין שהוא אדו"תא מילא דמקבלת המפרכשת טו"א הגם שהוא דרבנן ודוק.

גמר' הכא עיקר והtems אידי' דקתי נאר פסולים תנא נמי טמא במוקדים וכותב המהרש"א ז"ל במה"ב דלהיא תירוץ צ"ל ע"כ כללות א"י דנשים לא ישחטו לכתהלה ונקט התם לשון דיעבד משום נשים ולא משום טמאים דהא הכא עיקר והtems לא נקט טמאים אלא אידי' שאר פסולים ואיך יתכן דבשביל הא אידי' שנייה נימוקו וטעמו מלכתהלה אדי' עבד אלא ודאי כללות א"י ונקט דיעבד משום נשים, ואני תמה לא"ז אָמַן הכא עיקר דכלוא פרken בתורת שחיטה איררי בין חולין ובין קדשים איך העלים התנה מאתנו עיקר הדין דפ' כל הפסולים ذור שוחט בקדשים ותנה רך טמא, אבל הנראה לפענ"ד דאה"ע לפי תירוץ זה דהכא עיקר אנו מפרשין הרישא דהכל שוחטין בקדשים נמי ומרבין בי כל הני פסולים דפ' כה"פ ובלבד שלא יהי טמאים אבל אם הם גנעתי שוחטנו כשרה והוא דמוקיב בחשעטה"ק והוא משום דאייל לפני האב"א דהתס עיקר, דבלא"ה הרי כתבנו לקמן בתוס' ד"ה חשעטה"ק יגע וסביר חשעטה"ק בקדשים דמי אלא מצין למימר הטעקה שלא יגע וסביר חשעטה"ק להחלה סכךין ארכוה ומיהר דהכל שוחטני אפילו בא סכךין ארכוה משום דס"ל חשעטה"ק לאו בקדשים דמי עי"ש ומעתה אמר אניadam הכא עיקר על כרחנו לאוקמי הכל שוחטן לרבות זרים בקדשים וא"כ קשי' לנתרת מתניתן ליל' וצ"ל כללהות א"י בנשים לכתהלה לא אפילו בחולין גרידא ולא נתרבו בהכל שוחטין ומילא דלא מצין לרבות נשים גם בשחיטתן כשרה דהאי שחיטתן כשרה לא קאי אני שוחטין דנתרבו לכתהלה דלשנה דשחיטתן הכי ממשע, ושאני טמאים דעתמי איכלן זרים יכולם להיות או טמאים או טהורים כי הטומאה אינה עצומות אלא סיבה מקרית והוה כמו מומחין או מוחזקין דומוקמין לקמן רישא במומחין או מוחזקין וסיפא בלא שחט, לפניו או לא יעדין אי מומחאה הוה כמו כן מצין לאוקמי רישא בטהורים וסיפא בטמאים והכי קתני הכל שוחטן כשהן טהורים אבל לא כשהן טמאים ובודיעבד שוחטנו כשהן טמאים שחיטתן כשרה, אבל רישא באנשיים וסיפא בנשים א"א לאוקמי משום לשנה דשחיטתן, ולכן נשנה דכל הפסולים משום נשים דלא נתרבו הכא וכמוש"כ המהרש"א ז"ל זdock.

ד"ג ג' ע"א רשי" ד"ה ואפילו כותמי מוסרין לו בהמה לכתהלה לשוחט דמצואו שהחיזקו בה היא וכו' עכ"ל כתוב הראי" ז"ל דוציא להזה אע"ג דעומד על גביו הוא משום Dai לאו דחיזקו במצואו שחיטה הול' כמו מומר להכuis דלאו בר זביחה כמו ש' התוס' לקמן דר' ע"ב ד"ה אלא מומר, ותמהני איך מדמה מומר להכuis לכוטי דל"ל תורה שב"פ דזה לא מקרי להכuis כיון שאינו מחזיק בה כלל, ועוד Dai הוה דינו להכuis א"כ מה אני לנו בימה שמחזיק במצואו שחיטה הא סכ"ס אינו מחזיק בכמה מצאות אחרות והוה מומר להכuis לשאר עבירות וקיי"ל דמומר להכuis אפי' לד"א דינו עכו"ם כמש"כ התוס' גנ"ל וכן פסק המחבר בס"א ע"י ה', ובר מן דין געלמו ממנה דברי רשי" עצמו ג' ע"ב ד"ה חוץ מהשוו"ק שכותב שם בסוף וז"ל: אבל להכuis אפילו נמצאת סכינויפה לא דמועוד לנבל בידים עכ"ל מזה מוכח דס"ל לרשי' דמומר להכuis הוי בר זביחה Dai לא ה' לו לכטוב משום דמועוד לנבל בידים אלא דיאנו בר זביחה, ובאמת הביא הרמא' בשם ב"י שהכריח משלו הראי"ש דמי שאינו חושש בשחיטה ואכל נבלות ללא תיאבון ע"פ שאינו עושה להכuis כמומר להכuis, ועיין

dale'a פירשי ז"ל כן במתני' על שם יקלקל דר"ל שמא קלקלו אלא נקט יקלקלו וכוי' משום דבמתני' אינו מוכחה דהאי חוץ אדי' עבד קאי דשנא אהכל שוחטין קאי וכדמורתך لكمן דף י"ב ע"ב דאפילו באחרים רואים אותם אין מושרין להם לכתהלה אבל כאן דאמור בפירוש אפילו דיעבד נמי לא הוצרך רשי" ז'ל לתkon לשון לכתהלה דנקט, ותדע שכן הוא דלא על חנם צין רשי" ז'ל דברי על "דיעבד נמי לא שמא ישחו" ולא סג'י לי לצין רק על תיבת "שמא ישחו" ודוק.

תוס' דה ובמועדין לא ישחוט שמא יגע בבשר, ע"ג דאמרין لكمן מפרקסת ה"ה חי' וכו' מה שלא הקדימו קשייתם על חשעטה"ק ולא עוד אלא דגס תירוצים שמא יגע אחר הפירכוכס לא מספיק על חולין דא"כ מה מהני סכין ארוכה, נראה לפענ"ד דלא כה' יש לתרצ' קשי' התוס' דהחשש שמא יגע בסימנים שכן דרך להעביר ידו על החתק לראות אם נשחטו אם כראוי' וסימנים הנהו כמנחא בדיקולא כדלקמן ל"ב ע"ב אפילו מען דל"ל הא דר"ל שם דשחט הקנה ואח"כ ניקבה הריאה כשרה בשמי סימנים מודה ועכ"פ בסימנים עצמים לכ"ע המה כמנח בדיקולי עיין בו"ד סי' כ"ז, ועיין מה שכתבתי בה בסוגי' דהתס ודו"ק) וכן הראה לי חד מתלמידי שבספר יעב"ץ על מס' חולין באמת מתרץ קשי' התוס' כן, אולם לפי מה שכתבتو התוס' בדיבור הסמוך בתירוץ השני דמיירishi שהעבירה בנהר וудין משקה טופח עלי' א"א לתרץ כנ"ל דאייך יוכשרו הבני מעיים שהמה אברים המודולדלים ע"י הקשר של בהמה דלקמן בעור ורוטב דף קכ"ז ע"ב פליגו בה אי בהמה נעשית יד לאבר ואפילו למ"ד דנעשית יד לאבר בהמה בחו' מסיק בתיקו ולכך בחולין לא מצי מקשו למה לי סכךין ארכוה כיון דפרקסת דהא אפשר לומר דחוושין שמא יגע בסימנים שהמה אברים המודולדלים ואי משום הקשר הלא דם חולין מכשיר משא"כ בקדשים צריך לומר שהעבירה בנהר הרי ליא הקשר על הסימנים ולכך שפיר קשה הרוי מפרקסת חי', ומושב זה גס קשי' האחרונים דלפי תירוץ התוס' שמא יגע אחר הפירכוכס מה מקשה האי טמא דאטמי במאדי דקושי' הגמ' קאי על חולין דאי' הקשר דם ולא צריך לחשש שמא יגע אחר הפירכוכס וכן מושבים שאר דקדוקים וגם קשי' התוס' ד"ה כגון דבדק קромית של קנעה מבון.

אמנס בעיקר קשייתם הרבהה לתמונה הל"א היכי לא ידעו התוס' השני שהוא משנה שלמה דפרקסת מטמאת אוכלין הלא הא דפרקסת היא חי' לא יעדין אלא מאותו המשנה דעור ורוטב כמוש"כ התוס' בעצם לקמן דף ל' ע"א והנתן ד"ה היל' ז' קשי' ז' באמות צריכה נגר ובר נגר דיפרקיין, ולול' דברי לעיל התייחס אמור דקושי' ז' ושני תירוצים שתירצו מושלבים הם בשני טענים שכתבו התוס' בדיבור הסמוך לענין הקשר או תיבת הקודש מכשרתו או שהעבירה בנהר, ונאמר דהה Tos' אכן סברו כדעת הרמב"ם ז' דחיבת הקודש אינה מכשרתו אלא מדרבן ולפי מה שהוכח היל' בא העור והרוטב הא דפרקסת מטמאת אוכלין נמי רק מדרבן דמה"ת החיות מצלת מכל טומאה ולפ"ז ה' סברת התוס' דתרתני מדרבן לא מסתבר לומר וכיוון דהטומאה עצמה מדרבן צריכין עכ"פ הקשר דאויריתא והכא הקשר דחיבת הקודש אינה אלא דרבנן וע"ז תירוץ דחיישין שמא יגע אחר הפירכוכס אבל בא ע" שכתבו דמטמאה טו"א כמשנה דעור ורוטב סובבים דבריהם לפמש"כ בדה"ק דמיירishi שהעבירה בנהר דחווה הקשר תורה, וניהם לפ"ז ג' כמה להעמיד במציאות שהעבירה בנהר כיון דאי' הקשר דחיבת הקודש אשר אין בה פלוגת', אבל לפ' האמור ניחא כדי' שלא נצטרך לומר דהחשש הוא שיגע אחר הפירכוכס, וכן לפ' התירוץ שיגע אחר הפירכוכס בלא'ה אין לומר שהעבירה בנהר וудין משקה טופח עלי' וכל זמן הפירכוכס דחווה חי' לפי סברת התוס' ודאי לא

באחרים רואין אותו אע"פ שבא זו מيري באין אחרים רואין, וא"כ לפיה אוקימטה של אבי הוה פלטינן מהאי דוחק אם הינו מפרשים דוחץ מחשו"ק קאי אלכתלה ובעומד על גביו וספר קאמר שמא יקללו זהה יי' ממש דינו של רבא, וכן לתרץ את כתוב רשי"ז"ל "דחה אדייעבד קיימין" ור"ל דנחו דהיה יותר מרוחח לפרש האי חוץ מחשו"ק ארישא דהכל שוחטין מ"מ כיון אדייעבד דסיפא דשחיטון בשרה קיימין מפרשין האי חוץ נמי אדייעבד אע"ג לצרכין לסביר הדוחק בתיבותו שמא יקללו שימושינו באחרים רואין אותם אשר לא מيري מזה השטא, ותמהני על הראי"ש שהרגיש מופרדים.

בדברי רשי"ז אלו ולא נחתית לדבר פשוט כזה, ודוד"ק.

תוס' ד"ה המニア כתני דיעבד לאו לשוני אליבא דאבי קatoi וכי אי נמי כל זמן שיכול לתקן ע"י חותך צית בשר וננות לו יש לו לתקן אבל אי ליתא קמן שרי עכ"ל מכאן מוכח דהתוס' חולקים על שיטת הגאנונים המובהה لكمן בראי"ש דהיכי דבדייעבד מותר אלא תיקו שרי לכתלה על סמק שיעשה אח"כ Adams סברו כשיטת הגאנונים איך מוקי אבי הכל שוחטין בעומד על גביו הא גם בלא עומד על גביו יצא וכנס שרי לכתלה על סמק שיהי חותך צית בשר כיון דבדייעבד בל"ה שרי, וזה לזכור דכיון צרך עומד על לא מקרי לכתלה כמש"כ הראי"ש ז"ל لكمן לך צרך עומד על גביו דוקא שיהי מותר לכתלה בלי תיקו, זה אינו דעין لكمן ברא"י בשיטת הגאנונים ד"ה השיטה הב' דאי לאוקמי הכל מומחין שוחטין לכתלה ובאי מומחין וליתא לפניו דיעבד שר דאייך יאמר דהכל מומחין דוקא שוחטין לכתלה דהה גם באין יודיע שהוא מומחה שוחט לכתלה על סמק שיבדקנו עי"ש וא"כ ה"ה הכא איך אמר דוקא בעומד על גביו שוחט לכתלה וביציא וכנס לא יהא גם ביציא וכנס מציח שיתן לו צית בשר, ובראי"ז איכה עירובוב דברים עי"ש ודוד"ק.

ע"ב גמר רビינה אמר הכי כתני הכל מומחין שוחטין אע"פ שאינם מומחין וכו' ל"א הכל מומחיקים שוחטין אע"פ שאינם מומחין וכו', ותמייה לי איך סובר רビינה לחלק בין מומחין למומחין מהיפוך להיפוך דבלשנא קמא סובר דלענין מומחין לא סמכין ארוב אפיילו בדיעבד ועלינו מומחין אפיילו לכתלה ובאיתא קמן איון צרך לשאלו ובלב"ב מהף סברתו דעלילוף אפיי בדיעבד חיישין ובמומחין אפיי איתא קמן א"כ לבדו ולא ראיית מי שירגש בהז. **ונלעפנ"ז** דהנה כאן נגד הרוב דמומחין ומומחין אייכא חזקת אישור דאייה זבוחה וכבר הקשה הראי"ש لكمן דף ט' ובתה"ב ה' שחייבת דנאמר סמק מיעוט אל החזקה, ותירצוי דהאי רוב עדיף מסתס רוב או משום דהוה רובא דרובא הוה כודאי ולא ומומח נמי מצ' שחתט שפיר, והנה רובא דרובא הוה כודאי ולא מגער לי' אפיילו אלף חזקות שכגדוד דמה איכפת לנו החזקה כיון דידעינן בודאי נשנתנה ונסתלקה החזקה אבל אם נאמר דהאי רוב הוה רק רוב פשוט ממילא דמגער לי' החזקה ומctrפה למיועטו להשותנו ספק ואסור אף בדיעבד, וא"כ רビינה הכי ס"ל דרוב דמומחין הוה רק רוב פשוט ורוב דמומחיקים הוה רובא דרובא וממילא נשנתה הדין ע"י האי מעילו וגריעותא מהיפוך להיפוך דכיון דמומחין הוה רובא לא צרך שאליה כלל דהאי חזקת אישור אינו יכול לנרע רובא דרובא דהוה כודאי לעשותו ספק אבל מומחין דלא הוה רק רוב פשוט אפיילו בדיעבד לא מהני משום דסמק מיעוטא לחזקה ובילשנא אחרינא סובר להיפוך לעניין מומחין ומומחין וכל עצימות החילוק אינו אלא אי הוה רוב פשוט או רובא דרובא זהה נכון.

ויש לראות לפ"ז להנץ אמוראי דפליגי ארתי לישנא דרבينا לשיטת הגאנונים דעתו לחו' רוב מצוין אש"מ דוקא בדיעבד אבל לכתלה צריך לבדוק את השוחט וכן פסקינו להלכה בש"ע ריש ה' הרוי דפליגיש"ז ז"ל צרכין לדוחק דהאי שמא יקללו מורה דין

בב"י شهر"ז ז"ל חולק ע"ז, וא"כ לפיה שיטה זו צ"ל ע"כ דאף בשאר עבירות מי שאינו חשש בה הוה כמושר להכuis דהה כל טומו של הראי"ש הוה משום דס"ל דאינו צריך לכיון להכuis את קונו אלא כיון דלא אשגח כלל במצבה זו הי' לפי שיטה זו מהיה כותבי בר כו' דמ"ש וא"כ לכאי' צריך להבין לפי שיטה זו מהיה כותבי בר זביחה, הלא כמה דברים שעב"פ שאינו חשש עליהם וכמו לפ"ע מבואר כאן, אלא ודאי כותי דאינו חשש מצד שאין לו תורה שעפ' אינו בכלל להכuis אפילו לדעת הראי"ש ולכן דברי הראי מופרדים.

ומה שנלעפנ"ז בכוונת רשי"ז ז"ל היא דהנה האי עומד ע"ג דנקט אבי נבי כותני לאו הינו אחרים רואין שבמשנה שם מيري בשחיתת חשו"ק דמועדין הון לקלקל ולכנ הרואה אותו צריך שיהא בקי ומומחה שידע ששתחו כהוגן אבל גבי כותי, לא משום שאינו בקי Katain עליה אלא משום חדש אלפ"ע ולכן סגי שיהא מירתת ומיליא ישחות כהוגן, והגע בעצמך דהה לרבע ביוצא ונכנס שפיר דמי זהה פשיטה דלא מהני בחשו"ק אלא ע"כ משום דmiratot ושהיט שפיר ומיליא מדרבא נשמע לאבי דלכון צרך עמד על גביו כדי שירא מירתת דהה לא פלגי אלא דלאבי ביוצא ונכנס לא מירתת כאשר כ"כ וצריך עמד על גביו ולרבא אף ביוצא ונכנס מירתת הביא ראייתנו ממתני' דאין השומר צריך להיות יושב ומשמר והתמס ודאי לא הוא טעם אלא מושם דmiratot, זה ברור, עין תוס' لكمן ע"ב ד"ה בודק סכין, וכיוון שכן הוא עי"ג לא בעינן שיהא מומחה ובקי וסגי שהחותי יחשוב שהוא מומחה ממיליא שפיר מירתת ושחת כהוגן עי"פ שבאמת העע"ג אינו מומחה ולכן שינה אבי' לשונו ונקט עי"ג ולא אחרים רואין דאחרים ממשם שוחטים כי מום המודובר במתני', אבל עי"ג הינו סתם אדם אלא שהחותיסבירו שהוא מומחה וירתת מיני'.

והשתא דأتית להכא דהאי עי"ג אינו מומחה באמת א"כ יפה כתוב רשי"ז דשחיטה מצוה שהחזיקו בה הוי דאל"כ איך סמכין דשחיט שפיר אם אינו יודע ה' שחיטה דהה העומד ע"ג אינו בקי וזה נכון ברור ועיין עוד لكمן מהז.

ומה דלא פירש"ז דASHMUNIN דכותים גרי אמת הון ולאפוקי ממ"ד لكمן דלא מוקי CABBI ורבא משום דכותים גרי ארויות הון, ייל משום דאי אין לסייע דשחיטה כשרה חיבור לדין דריש ואם בלא"ה אין די זה דכותים גרי אמת הון שייך למ"ס' זו והכא דיני שחיטה בעי לשוני' ודוד"ק היטב.

ריש"ז ד"ה חוץ מחשו"ק דאפיילו דיעבד נמי לא דהה אדייעבד קיימין עכ"ל ויש לדקדק למה לא פירש"ז ז"ל כן לעיל באוקימתה דרב"ע ובשאר אוקימיות דלקמן, ונראה לפענ"ז משום דבכל אידך אוקימיות א"א לפרש דחוץ מחשו"ק קאי אהכל שוחטין שהוא לכתלה ונאמור דחשו"ק לא ישחטו לכתלה אבל בדיעבד ש"ד וכשר דמהיכי תיתי נכשי שחייטו כיון דקANTI דשما יקללו את שחייטון הרוי בדור דגס בדיעבד פסול אבל באוקימתא דאביי דהכל שוחטין מيري בכוטי ועומד על גביו א"כ שפיר הוה מצין לפרש דחוץ מחשו"ק אלכתלה קאי שלא נמסר להם לכתלה לשחות אפיילו בעומד על גביו שמא יקללו את שחייטון דמועדדים הם לקלקל כשיתות רשי"ז ז"ל בהא מימרא דרבא لكمן י"ב ע"ב אבל בדיעבד שחייטו כשרה ונוקמא כשהאי עמד על גביו הוא באמת מומחה וראיה השחיטה, וממילא הוה דעין דין דאיינא דינא מוסרין לבני עצמן שחייטון אסורה דהוה ק"י מהאי דינא דינא דינא מוסרין להם לכתלה בעומד על גביו, והינו מרוחחים הרבה בפירוש זה לפי שיטת רשי"ז ז"ל כי התוס' לעיל בד"ה שמא יקללו בסוף דבריהם כתבו דלפי ר"ת ניחא דבאן אחרים רואין אותן עסקין הרוי דפליגיש"ז ז"ל צרכין לדוחק דהאי שמא יקללו מורה דין

דעת לית לי' הא דברא דסמכין אמור לאותו דבר דלא שבק התיירא וס"ל דכון דdash bi' כהתיירא דמי' לי' ולכן מוקי הרישא בכוטי והסיפה במומר לשאר עבירה דלא dash bi' ואתה לאפוקי מדראם דס"ל דמומר לד"א הוה מומר לה' אלא לרבק קשי' לממה לא מוקי רישא במומר כשמעת'י' וסיפה בכוטי ולא נctrך להקל בדוחזיך ולא כתיבא כנ"ל וע"ז משני דאה"ג ולדבריו דאבי קאמר אבל הוא בעצמו מוקי רישא במומר וסיפה בכוטי.

אמנם لكمן נайд מזה כי האמת איינו כן והדבר תלוי בשתי לשונות שבגמי' لكمן דף י"ז ומכאן חיל' לשיטת הרמב"ס זל' וכי ביאורנו ועשה אזן כאפרכס לשמעו עמוק עניין הלויה - דהנה כבר באורתי בפרטיה ולקמן במימרא דרבא דעת הרמב"ס בהא דבעי בדיקת סכך משום דמייטה לא טרח היינו שחזקתו איינו מטריח לבדוק בדיקת הריגשת אבשרה ואטופרא על פגימה הנרגשת שאינו אוגרת כי לבדיקה זו צריך יראת שמים לבודק בהבנת הלב וכן צריך להראות סכךיהם לחכם מפני כבודו של חכם ולא לעכב אבל חומראו ולפסול גם בדיעבד פגימה הנרגשת שאינה אוגרת אבל קודם לכן לא הייתה בדיקה זו אלא חומראו לכתלה וכן אמר ר"י להראות סכךיהם לחכם מפני כבודו של חכם ולא לעכב אבל הרמב"ס פסק דהוא משום לתא לאיסורה ובחנים נתקשו האחרונים על הרמב"ס זה כאשר ביאורתי זאת במיקומו - ומעתה אם רבא עדין לא קיבל חומראו לפסול השחיטה ע"י פגימה הנרגשת שאינה אוגרת דינו דבמומר בודק סכך ונוטן לו רק אלכתלה קאי אבל אם שחת בדיעבד מותר בלא"ה כי על פגימה האוגרת איינו חדש כמו שאינו חדש לשחיטה עצמה ועל מה חדש לעבור על פגימה הנרגשת לחוד מלחמת שאינו בודק בהבנת הלב ובמינותו יתרה אינה פוסלת את השחיטה א"כ לא מצרי רבא לאוקמי ריק הסיפה דהכל שוחטין במומר דלא קטני ושחיטתן כשרה אבל הרישא דקטני ושחיטתן כשרה והוא ע"י שבודק סכךיהם אחריו זה אינה דהרי בדיעבד כשר בלא שום בדיקה - ולשון ושחיטתן כשרה ע"י איזה תיקון ממשע' הטו"ז - ועין ברא"י שהבאים כמה ריאות לסברת הטו"ז - אבל אם רבא קיבל חומראו ז לפסול השחיטה גם בדיעבד אז שפיר מוקי רישא במומר וmprsh שחיטתן כשרה ע"י שבודק סכךיהם אחריו.

והנה لكمן דף י"ז ע"ב איתא א"ל רבינא לר' אש' אמר לי ר' סמא ב"ד"ר מרשיא משמק דאמרת לי' משמי' דרבא צרכיה בדיקה אבשרה ואטופרא ואתלת רוחתא א"ל אבישרא ואטופרא ואתלת רוחתא אמרי' ממשמי' דרבא לא אמר - ומסתמא עיקר כהאי איכה דammeri כבכל הש"ס דלשון שני העיקר ולא עוד אלא דהכא ודאי כן הוא דהרי אכן פסקינו להלכתא דבעינן גם אתלת רוחתא ואי רבא ור' אש' אמוראי בתראי ודכלא תלמודא לית להו אתלת רוחתא איך נקבע הלכתא דלא כוותחו וא"כ ר"א משמי' דנפשי' אמר האי דינא צריך בדיקת הריגשת ולעכב דהאי צריכה לעכב הוא וכשר ביאורתי שם בסוגי' אבל ממשמי' דרבא לא אמרה וא"כ לא קשהתו למה לא אמר בדיעבד ורק ר"א שהוא רק לכתלה בעי בדיקת סכך למומר ולעכב בדיעבד ור' אש' שהוא אמר צרכיה האי בדיקה ולעכב מוקי מותני' בהכי ומוכניס זאת בסיפה דשחיטתן כשרה - וממילא דתו לא קשה על אבוי' שלא מוקי ר"א ובמומר ולא צריכין לומר דלית לי' להא דרבא אשר כפי מסקנת הסוגי' דלקמן הבירית' כוותי' ודלא כר' ענן ואיך נאמר דאבי' כר' ענן דמסקין בתובתא אלא אבוי' קרבה רישא בכוטי וסיפה במומר ולאותו דבר כנ"ל.

ודע דלא תיקשה לך איך מוקמיין מתני' קרבה במומר לאותו דבר ודבעי בדיקת סכך גם בדיעבד אם הוא דין מחודש שנתחש

שיטתה, ועתה מה סוברים בהאי רוב אי הוה ככוא א"כ לכתלה נמי לא נctrך בדיקה ואי ס"ל דהוה רוב פשוט בדיעבד איך סמכין כיון דaicca חזקה המתנגדת, ונראה מזה ראי' לשיטת הרשב"א בתו"ב דסובר דלעלומ האי רוב מציין אצל שחיטה מומчин הוה רק רוב פשוט ומ"מ לא אמרין סמוך מיועטה להזקה משום דעכ"פ נעשה מעשה לסלק חזקה ואין זה דומה לשאר סמוך מיועטה להזקה דהחזקה מעידה שלא נעשה מעשה כלל עי"ש, ולפ"ז ניהו דהאי סברא מהני אידייעד לאחר שנעשה מעשה להקשר הנשחט בלי בדיקת השוחט אבל מ"מ כל זמן שלא נשחט ואפשר לביר הרוב מבוריין, ועיין עוד لكمן מהז ודו"ק.

גמר' אבי לא אמר כר' אש' לא ס"ל הא דרבא אלא ר' רבא מ"ט לא אמר כשמעתיה לדבורי דאבי' קאמר ול' לא ס"ל התוס' הקשו בתימה הא תרי הכל שוחטין קתני ומפרש רבא لكمן חד לאatoi' כותי וחדא לאatoi' מומר ותירצוי בדוחק דהכי פריך דקמ'יתא איבעי לי לאוקמי כשמעת'י - ומ' לא ריגש כמהן הדוחק לומר כן, ולא עוד אלא דא"כ מה פrisk דאבי' מ"ט לא אמר כר' א' והווצרך לתרץ דלא ס"ל הא דרבא כיון דאבי' באמת מוקי רישא בכוטי כשמעת'י וסיפה במומר כרבא - עוד קשה מה זה דקאמ'ר, רבא לדבורי דאבי' קאמר רבא חד בכוטי וחדא בדוחק לומר זה דקאמ'ר, ר' רבא לדבורי ר' רבא ור' והוא אין לדוחק לומר דהש"ס לא מדקדק בסידור דברי רבא והוא באמת משנה קמא מוקי במומר דאי' איך קאמר רבashi משמי' דנפשיה דמתני' במומר ולא אמר שמעתי' משמיה דרבא בעל האקימטה ונגב גנבי למה ליה.

אבל דע דפירוש שkil וטר' זו הוא סוד גדול ר"ל סוד דפשט (גם לפרד"ס יש פרד"ס) וכמה הלכתא גבורתא נשמע מן הדא הנה אם נוקי משנתינו בכוטי' שמעין א') דכויתים גרי' אמרת הון והוא בר זיבחה, ב') דלכתלה בעין עומד על גביו ולא סמכין אחותך כזית בשר אח'כ דלמא משתלי, ג') דבחותך כזית בשר סמכינו עלייה וכרכשב'ג' لكمן דוחזיך בדלא כתיבא מהני' ודלא כת'ק דבעי כתיבא ואחיך וא"כ איכה רבותא הון ברישא דהכל שוחטין והן בסיפה דשחיטתן כשרה והאי דסיפה רבותא גדרולה הוה דמזכיר להקל בפלוגתא דת'ק ורכשב'ג' דלקמן - ואם נוקי משנתינו במומרiacא רבותא דסמכין אמור בבדיקה סכך משום דלא שבק התירא ואכל איסורה אבל דוקא בבדיקה סכך משום דמייטה לא טרח ובדיעבד בודק סכךנו אחריו והמשנה שנייה דלא קטני בה שחיטתן כשרה רק הכל שוחטין אם נוקי בכוטי' נשמע דכויתים גרי' אמרת הון ובר זיבחה עד שבעומד על גביו שוחטין לכתלה אבל הא דבחותך כזית בשר ונוטן לו דסגי' ודלא כת'ק דרכשב'ג' לא נשמע - ואם נוקי במומר נשמע דמותר לסמוך עלייו לכתלה דלא שבק התירא ואכל איסורה והאי דבעי בבדיקה סכך לא נרמז כלל אבל בלא"ה הלא דין זה זיה על הסברא דמייטה לא טרח ונוכל להסביר מעצמנו דבר זה דבעי בדיקת סכך ומילא בדלא בדקנו לו הסכך וחשת אין לסמוך עלייו בדיעבד דמה לי לכתלה ומה לידעבד כיון דרשברא נוتنת דמייטה לא טרח - ועתה נזהה אין אם יש לנו הני תרי' משנות דהכל שוחטין וצריכין לאוקמי חדא בכוטי וחדא במומר פשיטה דונקי הראשונה במומר והשני' בכוטי ולא להיפך כי אם הראשונה בכוטי' צריכין להקל כרכשב'ג' לסמוך אוחזיך בדלא כתיבא כת'ק וא"כ מהי' המשני' בכוטי' לא נזכיר חדא בכוטי' וחדא במומר פשיטה דונקי הראשונה במומר והשני' בכוטי' ולא להיפך כי אם המשני' בכוטי' לא נזכיר להקל כרכשב'ג' להקל דלא כת'ק וא"כ מהי' תתי' נוקי הראשונה בכוטי' ולכנ' פריך תחלה על אבוי' למה לא אמר כר' אש' עכ"פ שיש עוד הכל שעלי' לממה לא מוקי רישא במומר והסיפה בכוטי' כנ"ל ע"ז משני

בלי בדיקה ע"מ שיבדקנו אח"כ ואישתלי לבדוקו ודאי אסור הנשחת דכיוון דבר דנו על השוחט והנהנוו בספק מומחה מהמת החזקה שהוחזקנוו שלא למד שוב אפלו בדיעבד מעכבות הבדיקה. ודוק' כי הוא נכון מואוד בס"ד.

גמר' ואם שחת ואמיר ברי לי שלא נתעלפת שוחיתתו כשרה, תמייה לי טובא כיון דבברתי לי סגי ע"ג דלא שחת מעולם משום זההוא מומחה ויודע אדם נועלפ שוחיתתו פסולת למה לא יתנו לו לכתחלה לשוחט וגם בדיעבד למה לשאלו ובלייתא קמן מה תפסל השחיטה הלא הלכה רוחות היא דחזקה על חבר שאינו מוציא מתחי" דבר שאינו מתוקן וק"ו אם הוא קילקל השחיטה ע"י עילוף דודאי גיד למי נתן לו לשוחט כדי שלא יכשל בנבלה ובפרט אם הוא בפנינו שאלת ז' ומה דודאי ה' מגיד לנו בלא שאלה והוא שוחטין ושוחיתון כשרה ועיין בראש' פ' כל הבשר בפי' מ' ובמה שכtabתי שם ודוק' היטב.

תוס' דה ואם שחת בודקין אותו ע"ג דaicא ברייתא لكمן דסביר רוב מוציון אצל שוחיטה מומחה וכו' ותירצו בדוחק, ולפענ"ד נראה לישב עפ"י מה שכתבת הפ"ז'ל כאן שברת רביינה בליישנא קמא דל"ל רוב מוציון אצל שוחיטה מומחה דלשיטתי'azel בביברות כ'דרובא דתלי' במעשהה לא הו רוב וא' ה' האי רוב מוציון אצל שוחיטה מומחה הוה תליא במעשהה הלמוד לא אילין בתראי, והנה ידועה סברת הרשב"א בטעמא דרובה דתלי' במעשהה דלא הו רוב משום דחזקה שלא עשה מעשה וידעו ג'כ' סברת התוס' ורא"ש בהא דרוב גנבי ישראל דלא שייך לאוקמי אחזקה רק אדם או דבר ידוע שדני עליו אבל ארובה דעתמא שאין עליו לא שייך חזקה דהא ידען בודאי חלק ממנו יצא מחזקה ורק אי דניינו אadam או דבר ידוע אם הוא מן הרוב או מן המיעוט שייך לאוקמי אחזקה ולומר דניינו דaicא עצמאי מחזקה זו אבל האי ידוע לא יצא מחזקתו וסבירו זו אמתית ומשתמשין בה כל האחرونים.

ולפ"ז הא דלא סמכין ארובה מוציון אצל שוחיטה מומחה זה דוקא כשמכריין השוחט ודניין עליו ובזה מצין למימר דאוקמווה אחזקה שלא למד אבל בבריתא נמצא דתנגולת שחותה בשוק דאיון השוחט פנינו ואין מכירין אותו כדי שנידון עליו והnidon הוא רק על הנשחת בהז גם רביינה מודה אמרין אחד מן הרוב שחת דרוב מוציון אצל שוחיטה מומחה וליכא כאן חזקה שלא למד לנ"ל ודוק' היטב.

ובזה ניל לישב על נכוון דעת בעל העיטור מובא כאן בהג"א לכתחלה צרך לבדוקו אם הוא מומחה ואם שחת בדיעבד אפלו הוא לפנינו א'ץ' לבודקו והוא תמורה דכיוון דהוא לפנינו הרי זה ממש לכתחלה, יותר תמורה שהב"י כתוב לדעתה בעל העיטור אין ליתן על סמך שיבדקנו כמו דשי ריק להנשחת הגאנונים, והקשה החבאות שור דאיך פליגו הגאנונים ובעל העיטור בסברות הפוכות כזו דהא לשיטת הגאנונים הבדיקה חמורה יותר אפלו אי שחת בדיעבד צרך לבדוקו ומ"מ הקילו ליתן לו על סמך שיבדקנו ולבעל העיטור דקיים הבדיקה בדיעבד אפלו איתא קמן אין צרך לבדוקו איך יחמיר שלא ליתן על סמך שיבדקנו, אבל לפי האמור לעלה יש לישב הכל עי' דנהנה סברת בעל העיטור הוא לנ"ל דאם דניין על הנשחת ולא על השוחט שפיר סמכין ארובה מוציון אצל שוחיטה מומחה דהוא רוב גמור אלא דהויל בסברא זו בחד דרגא לעמלה אפלו אם השוחט קמן כיון דלא התחלנו לדון עליו רק על הנשחת לא איכפת לנו מה שהוא לפנינו, והוא כעין סברת הר"ף ז'ל גבי אישתמודען דהאי איזהו דהאי מיתנה הוא דנאמן קרוב או פסלן מצד דלא הו ריק גילוי מלטה בעלה דעדין לא דניין עליו, וא'כ מי שחת אפי' הוא קמן לא צרכין לבדוקו משום דאיון דניין עליו אלא על הנשחת ועל השוחט מהני שפיר הרוב משא"מ, אבל אם נותני לאחד לשוחט הרוי הנידון עליו אם הוא מומחה או לא וצריך בדיקה משום דלגי' אמרין חזקה שלא למד ואם נותני לו

תוס' דה רוב מוציון אצל שוחיטה מומחה והוא שחת אל כתחלה אבל אין הפרש בדיעבד הוא דהוה שוחיתתו כשרה וכו' עכ' ולהנני בזה לפרש שיטת הגאנונים ז' בל האי שמעתתא כיד ד' הטובה עלי.

שיטה הא' היא שיטת רשי' ותוס' דההן אמראי נאדו מאוקימתא דרבינה מכל וככל וסוברים דאפלו לכתחילה סמכין ארובה מוציון אצל שוחיטה וא'ץ' למבדק' כלל, וככתבו התוס' דאיון הפרש בדוקא בדיעבד כשר בלא בדיקה ולא אוקומה כרבינה ממש דקשי להו וכולן הא גם לדידחו וכולן קשי' ר'ל דה' מצי לאוקמי הכל שוחטין הכל מומחים עע'פ' שאינם מוחזקין ושוחיתון כשרה היינו אינו מומחה שחת ולייתא קמן למבדק' שוחיתתו כשרה בדיעבד, ונפלאתמי מאד על הב"י סי' א' דרצה להוכיח מdal הביא הטור שיטת התוס' דגם הם סוברים לכתחילה צרך לבדוקו ומה שכתבו דושוחט לכתחילה היינו על סמך שיבדקנו כדעת הגאנונים והוא תמורה דאי' כ' מה זה שכתבו, אבל אין הפרש בדיעבד היא דהוה שוחיתתו כשרה ולא מצי לאוקמי מותני' בהכי משום דקשי' להו

הקשה ע"ז דניהו דהאי אוקימתא דרבינה אידחן שפיר אבל עדין יכולן לאוקמי במומחה להיפך מרביבנה (ומה שכותב בראש"ש כרבינה במומחה ר"ל לאופקי אין כלל לענין דינא דמומחה אבל לעולם כוונתו לאוקמי להיפך מרביבנה כן כתוב בעמיע"ט שם עי"ש) ור"ל הכל שוחטין אפילו אינם מומחים על סמך שיבדקנו ושחיתתן כשרה בדיעבד וליתא קמן ע"ז תירץ הרא"ש שלא שיק לומר הכל שוחטין במקום צריך עוד איזה תיקון.

ואם נאמר דרבינו ר' מקצת הכרע חדש האי דין א"מ דמותר ליתן על סמך שיבדקנו ניחא מה שהעה ה"ב" בדעת בעל העיטור לדידי" אין ליתן על סמך שיבדקנו משום דלשיטתו דיןadox גםمامצע דברי רבינה דהינו דבדייעבד אפילו אתה פנינו און ציריך בדיקה א"א לאוקמי מתני הכל מומחה שוחטין ובדייעבד שחיתתו כשרה בלי שום ממשע עי' איזה תיקון עי"ש היטב, אולם כשרה דמתני לעולם ממשע עי' איזה תיקון עי"ש הרא"ש על גוף דברי הטו"ז אני דין הרבה, הנה הפמ"ג שם כתוב דמבדרי הרא"ש דהינו מוקשטו על הגאנום משמע דלא כסבירת הטו"ז עי"ש וכוונתו דלפי סבירת הטו"ז לא הי' קשה קושי' הרא"ש על הגאנום דלוקמי הכל שוחטין על סמך שיבדקנו ושחיתתו כשרה בלי בדיקה בליטתא קמן דהא שחיתתו כשרה עי' תיקון ממשע, ותמהני על הגאון זיל דלפי הבנתו יותר הי' להקשוט על הטו"ז מtos' גופא שכטבו "דאן לפרש דידייעבד הוא דשחיתתו כשרה ולא מצי לאוקמי מתני בהכי ממש דקשי' להו וכולו" הרי התוס' סביר דמציא לאוקמי שחיתתו כשרה בלי שום תיקון דודאי כך היא הכוונה بما שכתבו דאן לפרש דידייעבד הוא לומר דרצונם לפרש שחיתתו כשרה באיטה קמן ועי' בדיקה דא"כ לא הווצר כלל במשנה דין דרוב מצינו אש"מ ר' אדרבה בדיקה דוקא משרות השחיטה ולא סמכוין אוrob וממש כרבינה ובמה פליגו, אלא ודאי פשיטה כוונת התוס' דנוקי האי ושחיתתו כשרה בלא בדיקה בליטתא קמן וא"כ הוה זה נגד סבירת הטו"ז, אבל באמת קושתו של הפמ"ג מעיקרא ליתה א"ה דודאי האי דליטתא קמן היא התיקון אשר על ידו יצאו מידי חיוב בדיקה דכיוון דליטתא קמן לא מטרפין מה שחחת וסמכינו אוrob באבל עיקר סבירת הטו"ז קאי על שיטת הבעל העיטור דסובר ואפלו איתה קמן לא ציריך בדיקה ע"ז כתוב דלישנא דמתני קשה לפרש בכחג'ו, והן אמרת כי גם באזה קשה להלום דברי הטו"ז דמה קשי' לי' אם על הדיון עצמו איך לכתלה ציריך בדיקה ובדייעבד באיטה קמן לא ציריך הלא זה הוא שיטת הבעל העיטור ואם הבעל העיטור סובר כן למה לא יכנס דינו במשנתנו אלא דיש לפרש כוונת הטו"ז באופן זה דלישן שחיתתו דבמשנה משמע דקאי על האי שוחט עצמו שמיiri בי' ברישא וכוכו דמיiri ברישא משוחט מומחה א"ק אמר ושחיתתו על אינו מומחה ובשלמא לרביבנה דמוקי כן מתני לא קשי' משום דכיוון דמצרך בדיקה הרוי נעשה מומחה ושפיר קאמור ושחיתתן של הני מומחה רק שנחזקו אח"כ שהם מומחוין כשרה אבל בלא בדיקה שנשאר אינו מוחזק למומחה אין זה האי דרישא ולא שיק לשון "ושחיתתן" אלא דא"כ כוונת הטו"ז אז באמת קשה עלייו גם מtos' כנ"ל דהא התוס' ר' רצוי לאוקמי מתני' כן דחכל שוחטין מומחה ושחיתתן כשרה בגין מומחה קמן ולא עוד אלא לרביבנה גופא האי וכל קאי גם בגין מומחה ובלא בדיקה כמו שמדיקין מלשון ושחיתתן הינו אותן מומחה כמו כן מצין לדיקק לשון וכולו דקאי ג"כ אהני דלעיל לבן דברי הטו"ז צ"ע להבינים.

ונהדר להא דקמן Adams לא נאמר בטוו"ז גם לדעת הבעל העיטור ה"י מסתבר לומר דסובר בהא שיטת הגאנום דמותר ליתן על סמך שיבדקנו ודלא כביעת ה"ב" בשיטת הבעל העיטור אלא דלפי מה שאבאר לפניינו בטעמא דעתית בעל העיטור כנים דברי ה"ב"

וכול" והא באמת כן הוא לדעת הגאנום דודוקה בדיעבד שחיתתו כשרה ולא מצי לאוקמי מתני בהכי ממש דקשי' והוא הכל דמשמעו באלא תיקון ולדידחו ציריך לתיקון של בדיקה וגם אין הפרש הכל מומחה שוחטין דהא באמת גם אינו מומחה מצחיח על סמך שיבדקנו. ומתוך חומר הנושא עללה בדעתו לפרש דברי ה"ב" עפ"י מה שיש בעיר בדברי התוס' שכטבו דהוה מצי לאוקמי מתני בהכי כנ"ל דהא הש"ס מסיק דהני אמוראי פליגי אתרתי לשניא דרבינה ובשניהם לקולא ואם נפרש שלא הקילו הון במומחה והוא במוחזקן רק בדיעבד דליתא קמן אבל לכתלה ציריך בירור בשניהם וכדעת הגאנום א"כ לא מצי אוקמי מתני בהכי דהא הכל ע"כ לאטוי' אתה דבר מה ואיך נאמר הכל מומחה מוחזקן שוחטים פשיטה מאן לשחוט אי לאו מומחה ומוחזקן, וע"כ דכוונת התוס' לפי מה שאמרו בגמ' דפליגי אלישנא קמא וס"ל רוב מצינו אצל שחיתה מומחה אבל במוחזקן מצי סברי כרבינה דלא ציריך כל מוחזקן ואז שפיר הוה מצי לאוקמי מתני הכל מומחה שוחטין ע"פ שאmins מוחזקן ושחיתתו כשרה קאי אינו מומחה וליתה קמן כנ"ל ולכן ע"כ ציריך לפרש דכוונת הש"ס במה שאמרו דפליגי ארביבנה וסברי רוב מצינו אצל שחיתה מומחה הינו אפלו בכתלה אין ציריך מומחה ולפ"ז לפי מה דמסיק דגס אידיך לשניא דרבינה פליגו וס"ל לעלופי לא חישיןשוב לא ציריך לממיר דס"ל במומחה ומוחזקן דאפלו לכתלה לא ציריך לבדקו אלא בשניהם רק בדיעבד סמכוין ארוב ומ"מ לא מצי לאוקמי מתני בהכי משום דל"ל לרבות בהכל דמתני' מידי' כיוון דלכתלה ציריך מומחה ומוחזקן, וזה אפשר כוונת ה"ב" דיל' דההתוס' לא כתבו דבריהם אלא לפום האי צד דפליגו הני אמוראי רק אלישני קמא ורק במומחה אבל במוחזקן ס"ל כרבינה ואז דאי ציריך לומר דמומחה ומוחזקן לא ציריך אפלו לכתלה אבל לפיה מה דמסיק דפליגו אתרתי לשניא לא ציריך לומר דמקילן אף בכתלה רק מכריעין לגבי תרתי לשניא דרבינה הון במוחזקן הון במוחזקן דלישב דברי ה"ב" אולם דעת כל האחראים זה הוא מה שנלען"ד לישב דברי ה"ב" אולם דעת כל האחראים בשיטת התוס' כפושטם דס"ל לדינא דאפלו לכתלה לא ציריך מומחה והנה הרא"ש יוסף זיל כתוב לדעתה התוס' קשה לשניא דגמ' דבמומחה קאמור רוב מצינו אצל שחיתה מומחה ובמוחזקן קאמור לעלופי לא חישין דמשמעו דלא חישין כל אבל במומחה ליכא רק ר' רוב, וככתוב דצ"ל לדעת התוס' דלעלופי לא חישין אפלו ברגיל להתעלף לדעתה ה"ב" אלבא דרמב"ס וע"פ של האתיר רק בדיעבד התוס' סביר דאפלו לכתלה לא חישין עכטד"ק עי"ש ולפי דעתו אין הדברים מוכרים כל כי לשניא דש"ס מודדק היטב דגבוי מוחזקים אפלו ידען דלא שחט מועלם לא חישין לעילוף ממש דרובי בא"ים מועלפים لكن קאמור לעלופי לא חישין ולא מצי קאמור רוב מא"ש מוחזקן אבל במוחזקן ציריך להיות דוקא מומחה אלא דאנו אומרים דמסתמא כל העוסק במלאתzeit האזביחה מומחה הוה لكن קאמור דרובי מצינו אש"מ ודז"ק.

שיטה ה"ב הוא שיטות הגאנום מובה בראש"ש דלא נאדו הנך אמוראי אלא מסוף דברי רבינה ורב בלייטה קמן סמכוין הרוב מצינו אצל שחיתה מומחה אבל מ"מ שרי ליתן לאינו מומחה לשחות על סמך שיבדקנו אח"כ כיוון דאי נמי מישתלי התירהodialיל, הנה כפי הנראה מדברי הרא"ש חדש הגאנום האי דין קאכל, דמוותר ליתן על סמך שיבדקנו אח"כ כדי לקיים הפירוש אשר שללו התוס' דהינו דלהני אמוראי רק בלייטה קמן סמכוין אוrob מצינו אצל שחיתה מומחה ומ"מ לא קשה קושי' התוס' דא"כ לאוקמי הכל מומחה שוחטין ובדייעבד שחיתתו כשרה בגין מומחה וליתא קמן דהא לאוקמי א"א לאוקמי דהא גם אינו מומחה שוחט לכתלה על סמך שיבדקנו ולכן שפיר קאמור הש"ס דנאדו מהני אוקימתא דהכל מומחה שוחטין ע"פ שאmins מוחזקן, אלא דהרא"ש זיל

אי סובר קדושים דמי ואתה לאشمעין דמ"מ מותר לשחות ובסכין ארוכה ולא חישין שמא יגעبشر שפיר שיק זאת לענין שחיתתו אבל אי לאו קדושים דמי ולא בעינן סכין ארוכה אין עניינו לכך, אמנם אם נאמר דהכא עיקר לאשمعין דינה דסיפה בשחיתותן כשרה בקדושים וחולין דרישא אגב גוררא דסיפה נקטה, שפיר מצין למימר דעתך לאשמעין דחולין שנעשו על טהרת הקודש לאו קדושים דמי ע"ג שלא שיק לכך כיון דין אגב גוררא נשנית, משא"כ אם התרם עיקר והכא קדשים אגב חולין נקט ע"כ צריך לאשמעין ברישא דהכל שוחטין דין השיק לשחיתה דוקא ודוק' היטב. שוב מצאתי בדברי בראש יוסף.

בסוף העמוד רשי"ד מהות לכתלהanca ה' נראה דעתות הדפוס אילא הכא וצריך לציין "מותרת" וקאי ארישא דברייתא דשחיתות כתמי מותרת וכותב רשי"ז לדהאי מותרת ע"כ לכתלה היא ע"ג דשחיתתו כשרה דמתני דיעבד, ומצתתי אח"כ בהגנות מהרש"ש שהגיה כן, שוב אני רואהidis לקיים הגירסה שלפנינו ולומר דכונת רשי"ז לומר דלא תימא דזוקא בשחת בהמת ישראל דמותר ע"י חותך צית שלא יפסיד הבמה אלא אפיו שוחט בהמות עצמו כדי למכור לאחרים מותר ליקח ממנו לכתלה ע"י חותך צית ונוטן לו ודוק'.

הרא" ש"ז הביא בשם הלכות אי"ד דשחט ולא בירך שחיתתו פסולה, ותמה בהג"א דלא אישתמי לן בשום דוכתא דמש"ה הוה שחיתתו פסולה, ובאמת ביותר הויל"ל דהא שנינו לפחות סכך לנועצה בכוטל והלכה ושחיטה בדרכה השחיטה כשרה, הרי בפירוש דין הברכה מעכבה, עיין ברמב"ס ריש' השחיטה של' ואם לא בירך בין בשוגג ובין מידד הדני אתה דפושל השחיטה בא בירך, בהגמ"י לאפוקי מלמד ריבנו הרמב"ס ז"ל אנו למדין טעם ואנה מדקדוק דברי ושל ריבנו הרמב"ס דמן נקט הרמב"ס הבשר מותר ולא סתם דמן דפושל כי לא על חנס נקט הרמב"ס דהרי מותר ולא סתם שחיתתו כשרה, והנראה בזה הוא, דהנה כל ברכת המצוות אינם אלא מדרבנן מבואר בברכות ט"י ואעין בהגנות מהה'ץ חיות שם, ושגור בפי האחרונים דחתומים שתקנו חז"ל לברך על כל מצוה עבור לעשיותן כדי לעורר הכוונה כן כתבו הנו"ב ושאר האחרונים, ואני לא כן אדמה דהרי לא תקנו חז"ל ברכת המצוות רק במצוות שבין אדם למקום ולא במצוות שבין אדם לחבריו וכן כתוב הרמב"ס ז"ל בפי"א ה' ברכות ה"ב וז"ל: וכל מ"ע שבין אדם למקום בין מצוה שאינה חובה ובין מצוה שהיא מברך עלי' קודם עשייתה עכ"ל ואם נאמר דתיקון הברכה בצדקה בყור חולים והכנתת כלה וכדומה מתקינות שפר ושאר מצוות שבין אדם למקום שהמעשיה גופה מוכחת דלשם מצוות ד' קעביד דאל"כ לא ה' עשו מעשה זו שכן בה שום צורך ותועלת משא"כ במצוות שבין אדם לחבריו רק ע"י הברכה ניכר שעשו לשם מצוה ואפ"ה לא תקנו בהן ברכה, ואל תשיבנו דבמציאות שבין אדם לחבריו בין כיון למצוה ובין לבין השגנו התכלית המכון משא"כ במצוות שבינו לבין המקום כמו שופר או תפילין אי לאו הכוונה לאו מידי קעביד ולא יצא שתי תשיבות בדבר חדא מה נאמר למ"ד מצוות א"צ כוונה ויצא גם بلا כוונה למצוה, ועוד להלא הרבה מצוות כמו שחיטה וטבילה וכדומה דלכ"ע אפי' בא כוונת מצוה ואפיו דרכ' מתעסק השגנו הנטחת, ס מכין בא בדיקה אפיו הוא לפניינו דזה רובה דרובה ודוק' היטב.

במה שהעמים בשיטת הבעל העיטור דלא יבהיר לי על סמך שבדקנו, עיין לקמן, ולכן יותר מחורור בזה הוא כמש"כ הרא יוסף דהганונים לאו מצד הכרע קושי התוס' חדש האי דין ואקו"ה התס' לא קשה لهו בלאה' דכיוון דלא ניתן לו והוא כווןתו לא קשה מה טעמא לא אמר זה כזה עיי' שהוכיח כן מדברי הרשב"א וא"כ מミילא גם לשיטת הבעל העיטור מצין למימר כן ועין עוד מה שacute בלקמן בשיטת הבעל העיטור בס"ד.

אולם יש להעיר על שיטת הגאנונים ז"ל דפי שיטות דהני אמוראים מקריםים הם דלctaלה צריך מומחה ומוחזק ובדיעבד סמכין ארוב למה לא אמר הש"ס להיפך דנדוד מאוקימות דרבينا מושם דעתה להו דבעינן מוחזקן ומומחה לכתלה ומש"ה לא מציא לאוקמי רבינה דהא הכל דמתני ע"כ לרביי אתה ומה מורה אי הכל מומחה ומוחזקן דזוקא שוחטין לכתלה והולל להש"ס דפלויג ארבינה בחומרה בהני תרי לשנא ונינה דליך נפקותא לדינה אם נאמר דפליגו אמוריהם לcola או אינו מוחזקן לחומרה אבל הטעם דלא מוקי מתני רבינה יותר שפט ומסתבר אי ה' אומר דפליגו בשניהם לחומרה אז לא מציא לאוקמי רישא דהכל משא"כ עתה שאומר דפליגו לcola שפר מוקי הכל דרישא וגם שחיתתן כשרה דסיפה אם לא שנ חדש הדין דמותר ליתן על סמך שבדקנו, וממש"כ לפי מש"כ בשם הרаш יוסף דרך מצד וכל דמתני נאדו דודאי דזוק גдол הוא וצ"ע.

שיטת ה' הוא שיטת הבעל העיטור דהני אמוראי נאדו גם באמצעות דברי רבינה דאפיו אי איתא לפנינו א"כ לבודקו ושחיתתו כשרה בדיעבד בא בדיקה, ועיין לעיל בד"ה "תוס' דה" ואמ שחט בודקין אותן" שכתבתה להסביר טעמא דשיטה זו מושםadam דין על הנשחת סמכין ארובא דתלי' במעשה משא"כ אם דין על השוחט, ולפיכך יפה כתוב הב"י בשיטת הבעל העיטור דין אין ליתן על סמך שיבדקנו דהרי כבר דנו על השוחט ואוקומו על החזקה שלא למד שוב אי אישתלי ולא בדק אסרים גם בדיעבד את הנשחת, אלא דלפ"ז ה' לנו אוקימתה מרוחות ואפיקו וכולן דמתני' אටא שפייר דהכל שוחטין מומחה זוקא שוחטין ואפיקו על סמך שיבדקנו אינו רשאי ליתן ושחיתון כשרה אם שחו בדיעבד ולא צריך בדיקה וכולן שוחטו על סמך שיבדקנו וליתא קמן לבודקו צריך אחרים רואים אותם, ויש ליישב דלא שיק דראין במקומות דנתנו לו על סמך שיבדקנו אם לא שהוא בדרך הזדמנות והוא דחוק בלשון ואחרים רואין אותו דהויל' ואחרים רואין בלשון עבר, ומדamer בלשון זהה משמע דבכמה עומדים שם לראותו, ודוק'.

וזע Adams נאמר דלא כב"י בדעת הבעל העיטור אלא דבליתא קמן לא צריך לאחרים רואים אותם וקשר מטעם רוב יש אתנו לפרש טעמא דבעל העיטור עוד באפ"ה אחר, והוא עפ"י מה שכתב הרשב"א ז"ל בריש ספרו תוה"ב בטעמא דרוב מצוין אצל שחיטה מומחה משום דגס האינו מומחה וכי שחט שפיר ולכן מהני הרובapiro נגד חזקת איסור דבמה, ולפ"ז יש חילוק אם אנו דין על השוחט או על הנשחת, Adams נאנו דין על השוחט ליכא רק רוב פשוט לכון צריך לכתלה לבדוק אבל אם שחט כבר ואנו דין על הנשחת, ס מכין בא בדיקה אפיו הוא לפניינו דזה רובה דרובה ודוק' היטב.

תוס' דה חולין שנעשו על טהרת הקודש לאו קדושים דמי האי טעמא הוה מציא למימר נמי לישנא קמא עכ"ל ונלפען"ד ליישב בטוב טעם דלכאו' מה לא נאמר דהא גופא אתה לאשמעין דחולין שנעשו על טהרת הקודש לאו קדושים דמי لكن שוחטין אפיו טמא ובלא סכין ארוכה אלא זהה א"א לומר משום זהה לא שיק הכא לדיני שחיטה ומה בעי בהאי דין הכא דבשלםא

יבדק בסימנים מיד ואם ימצא שלא נשחת כשיור ישלים החתק טרומ שיעור שהי' - אבל לפ"ז נצמה תמורה רבתא איק הוקע הא דיינא דרבא בשוי' להלכה לדין דין דוסרין כל שהי' אפיו משחו. והנראה לפ"ז דהרי لكمן כתבו התוציא דין בדיקת הסימנים ולאחר שחיטה אלא מדרבן מושום דרוב פעמים שחת שפיר אבל הרשב"א כתב דהוא דאוריתא מושום דרובא דתלי' במעשה הו ולא אזלין בתיריה - ואומר אני דלפ"ז אם אנו רואים שנחטו רוב הסימנים אלא לנו מסופקים מתי נשחטו אם בב"א או בשהי' בינוינו שוב אמרין דרוב פעמים שחת שפיר ולא צריך להשלים אח"כ דין אכן אכן חזקה שלא נעשה מעשה דהרי המעשה מונחת לפניינו שנחטו הסימנים יכול או רובן ועל הספק אם בב"א או באז"ז שפיר מעד הרוב דחת שפיר דבב"א נעשה ודוק' - ועיין لكمן דף ט' אריקות בעניין זה.

הרמב"ם ז"ל בפ"ד מהלכ' שחיטה פסק דין פטור מומר לאחד משאר עבירות צrisk בדיקת סכין, ותמהו עליו הא מומר לד"א לא הוות ממור לכה"ת, הנה לפענ"ד הרמב"ם ז"ל נשמר מקושי' ז' דהוא ז"ל איינו מפרש הא דאמרו בגמ' מיטרחה לא טרח כפירושי' ז'יל דאם מצא הסcin פגום לא ייזור אחר סcin אחר רק מפרש מיטרחה לא טרח לבדוקיפה ומישב בא מה דקשה בגמ' לפירושי' דהה מיני' וב' מביא הש"ס ברייתא דחמצן של עובי עבירה מותר מיד מפני שחיליפין הרוי דטטריחין להנצל מעבירה וכאשר הקשה כן הריטב"א ז"ל בחידושים ונחדק לחלק בין טרחא לטרחא אבל לפי פירוש הרמב"ם ניחא דמחמת קלות דעתו לא יתריח את עצמו לבדוק כראוי' ומכלו יגיד לו שהסcinיפה וכאשר כתוב כן הפ"ז בטעמא דהילכ' אי' דנשימים לא ישחטו כתחלתה מפני שדעתון קלות והכוונה דישחטו بلا בדיקת סcin כראוי' דזה צrisk הבנת הלב ויישוב הדעת והמה י��לו לבדוק בהעbara בעלמא עי"ש ואם נפרש כן יפה פסק הרמב"ם דהה במומר לד"א דעכ"פ קל בדעתו הוא ולא יתריח לבדוק הסcin כראוי' דהינו בדיקת סcin אחרי פגימה שאינה אוגרת אלא נרגשת שאינה אלא מודרבן כאשר בארטוי בكونטרסי הלכה למשה ועיין لكمן בסcin ובפטיחה בארכיות בודאי דיש לחוש שכ העובר עברה מיקל בבדיקה זו, וזה דנקט הרבה מומר לנבלות לאשמעין דין פטור מומר לנבלות סגי בבדיקה סcin ולא חישין לקלוק בדיקת עצמה דלא אמרין דש ב' בתיריא דמי' לי'.

אולם גם לפי דרכו של רש"י ז"ל יש מקום לישב דקדוקו של הריטב"א הנ"ל שלא תקשי מחמצן של עובי עבירה דהא דקאמר מפני שהן שחיליפין הכוונה שמחזרין אחר החלפה אם ימצא בנקל להחליף ללא טרח יתרה וכן בסcin וממי מחזרין לתקנו או להחליפו לאחר מכן אם אפשר בנקל אבל אם לא עלה בידם התקינו או החלפה הכא והכא עושים בעבירה אלא דבחמי מيري דלא דענין בודאי דאית להו חמץ שעעה"פ רק שפק הו שמא נשאר להם ולכך מהני הא דמחליסין לעשותו ס"ס דשמא לא hei להם חמץ כלל, ואז אףו או לש' אחר הפסח, ואם מידי מש דליך שייעור לisha ואפי' שמא ללחו מון הנקרי בסכף, ואת"ל שהי' להם חמץ שמא עלה בידם להחליף כי המה מחזירין להחלף אם אפשר, אבל בשחיטה דאייכא חזקת איסור ודאי לא סגי לו בהא דנו אמרים שהשתדלו לשחות בסcin יפה דשמא לא עלה בידם, ובדברנו אלו מצאתי מקום לישב מה דתמהו האחוריים ז"ל מה השמיוט הפסיקים הא דיינא דחמצן של עובי עבירה מכל וכל, ולפי האמור י"לadam הריביתא את' כר"ש חמץ שעעה"פ מותר מה"ת אלא דקנסא קנס לכוא' יש לתמורה אי מيري דלא ידעין בודאי שיש לו חמץ א"כ בלא' מותר לכל שפק דרבנן להקל, ואי דאייכא ודאי חמץ להאי עובי עבירה מה מהני סברת מחליפין כיון דועשה רק

שמכבד עץ ואבן ומה"ט אומרים בהשענה כשמסליקון הד' מיניהם למען דעת כל עמי הארץ כי ד' הוא האלקים אין עוד להורות שלא נטהה ח' י' לכבד את הד' מיניהם כי תשמייש מצוה זורקים וכי בהם משום קדושה ורק מפני כבוד המצוה יתרבך אנו ונוטלים מוחבבים אותם בשעת קיומ המצוה אבל לא חלילה שיגיע להם איזה כבוד או חיבוב, ולכוונה זו כיוונו ח' ז' לפענ"ד בתיקון ברכה עובר לששית המצוה לשலול כל כבוד ויקר למעשה וחוץ שעשו בו המצוה, ומכם"ש שיש לחוש בזה במילה וחlichtה שלא יהיה' כמל שם הר גרים ושוחט לשם הרים וכדומה.

ולפ"ז יש לומר דבעל הלכ' אי' הי' חשש דמאחר שתקנו ח' ז' ברכת השחיטה והוא הוזיד ולא בזיך הרי יש לחוש מה שחת לשם אחד מכל הני שמנה התנא בפ"ב ולכן פועל השחיטה, מצד תקרובות ע"כ אבל באرك סcin והלכה ושחטה כדרוכה ע"פ שלא בירך כיון דונפל החחש שחת לשם ע"ז או ד"א מAMILIA השחיטה כשרה דלא עבי כוונה אלא דהרמב"ם ז'יל לא ס"ל האי סברא וכדי לשלו' זאת כתוב הרמב"ם דהבשר כשר לא מיבעי השחיטה ודאי לא נפסקת בכך במה שלא בירך אלא גום הבשר כשר ואין לחוש שנאסר הבשר מלחמת הרהור ע"ז נכו וברור.

ד' ד' ע"א גמ' ולאבי קשי' סיפא אמר לך יוצא ונכנס נמי בא וממצו קרי לי', ולרבא קשי' רישא אמר לך יוצא ונכנס נמי כעומד על גביו דמי עכ'ל, הא דקאמר לאבי דיויצא ונכנס בא וממצו קרי לי' ולרבא קאמר דיויצא ונכנס כעומד על גביו דמי, היינו משום דודאי יש חילוק בין יוצא ונכנס לבא וממצו לדינא כמו שמכוח מהנה מתניתיא דע"י דלבבי יי"ג יוצא ונכנס שרי לכתחלתה ובא וממצו דוקא בדיעבד ולכן מוכחה לומר לאבי דהאי בא וממצו באמת יוצא ונכנס ובעוד שהוא יוצא ונכנס בה וממצו עסוק בשחיטה או בא לבסוף השחיטה, אבל לגבי רבא נהפוך הוא דמלשנא דעומד על גביו א"א להכenis יוצא ונכנס אבל קאמר לדינא שווין הון דמה לי עומד על גביו או יוצא ונכנס דמי להדי לדינא ובשניהם שרי לכתחלתה כמו שניינו גבי יי"ג דיויצא ונכנס לכתחלתה נמי שרי וכאשר כתוב הלב אריה לעיל לרבע דניזהו דמודה לחילוק דקאמר אבי הכא גנע והחטם לא נגע אבל הוא סבור דביזא ונכנס מירנתה בכ' כמו בעומד על גביו ולכן קאמר לישנא "דדמ'" ומזה ראי' למה שכתבתטי לעיל דהא עומד על גביו דקאמר אין שוחט מומחה המבini אם נשחט כראוי אלא אפי' אינש דעתמא אשר הכותי יה' מורתת ממוני, אך נאמר דעומד על גביו פירשו כמו אחרים רואים אותו דמותני שמעידין על השחיטה א"כ לא צrisk כל לטעמא דמירנתה ואיך קאמר דיויצא ונכנס כעומד על גביו דמי הא לא דמי כעוכלא לדינאי דיויצא ונכנס אם מרגע הוא מטע מירנתה ועומד על גביו היא עדות של מומחה שיפח שחת הכותי, אלא ודאי ממש'כ', ולפ"ז לכוא' תמהני על לשון רש"י ז'יל ד"ה כעומד על גביו דמי ז'יל: ועומד על גביו דקנתני תנא היינו יוצא ונכנס עכ'ל אשר מזה נראה דריש' ריצה לפреш האי דמי כמו קרי לי' דעליל והוא פלא דאייך יקרה יוצא ונכנס בלשון עומד על גביו, ואולי כוונת רש"י ז'יל במא דקאמר היינו יוצא ונכנס לומר דין און בהאי עומד על גביו מעליה תיריה מיזיא ונכנס דין און כמו אחרים רואים אותם ומבניים רק עומד על גביו בלי להשಗיח על מעשייו או איינו מבין כלל מה שעשו רק شيء' הכותי מירנתת כמו ביזא ונכנס, אchi' כ' מצאתי ברטיב"א ז'יל שכתב דמש'ה קאמר לגבי רבא דמי ולא קרי לי' משום דיויצא ונכנס לא מציא קרי לי' עומד על גביו עי"ש וננהני ודוק'.

גמר' גופא אמר רבא מומר או"ג לתיابון בודק סcin ונותן לו ומותר לאכול משחיטתו וכו' הקשה הרשב"א ז'יל דהרי אמר לקמן דף ט' ע"א דלא בדק בסימנים נבלה ואיך סמכין אמר מר דילמא לא שחת רובה דעתך אינו תלי' ברצוני ודעתו ותירץ דמסתמא

ומצניעים החמץ לאחיה^ט להחליף אם אפשר אבל אם לא ימצאו מי שמחליף עמו ביל הפסד אוכלים אותו בעצמן דמפני הפסדן יעברו גם על אכילת חמץ שעעה^ט דלא"כ למה לא ימכרו אותו קודם הפסח璪ול ומלשון הביריתא מוכח דמיiri בעובי עבירה אבל דלא"כ ל"ל טעמא דמפני שמחליפין דהא אפילו לא ימצאו מי שיחליף עמו שוה בשווה יקחו ביוקר פת מנקרי יימכרו את שליהם בזול כאשר יוכל כיוון דלא חישדו על אכילת חמץ בשום אופן וכיוון שאמר מפני שהן מחליפין הרי מבואר דדוקא כשמחליפין אינם אוכליין אבל אם לא ימצאו להחליף יאכלו בעצם וכן יתנו לאחררים וזה ברור בס"ד.

ע"ב רשיי ד"ה מפני שמחליפין בסה"ד ו"א שאף לעצמו שרי וטעות הוא בידם דא"כ מצין דמים לחמצ בפסח, הנה דברי רשיי ז"ל תמהוין לפום ריהטה וכאשר תמהו עליהם בתוס' דהא לכתחלה עכ"פ אסור להחליף והואתי בשו"ת ק"ז בעל החות"ס זכ"ל או"ח סי' קיב"ב וביתר ביאור בחודשו לחולין כאן דכוונת רשיי ז"ל כי הי"א מהה שיטת הרמב"ן ז"ל בפ' השוכר דמחליפין מותרין משות דין אלו דמיון של איסור הנאה וכדברי הירושלמי קדושין על המשנה דמכרז וקדש בדמיון מקדשות וא"כ ליכא איסור בהחלפה או במכירה ושפיר קשי לי לרשיי א"כ מצין דמים לחמצ בפסח דהא שרי לכתחלה למקרה אלא דבאמת הרמב"ן ז"ל נשמר מזה כמו שכ" החות"ס דעתמא דהא מלטה הו משום דין"א למorrow דין לו בעלים והמעות שקיבל מתנה או גול הוה, וכן תראה שם"ט דחיה הרשב"א כאן קושי רשיי על הי"א דין"א למorrow דין"ו ולא כמו שדחו התוס' דברי רשיי בכתבם דין זה דיקוא לכתחלה אסור למorrow דזה ודאי ליתא דין עבר איסור תורה בהחלפה עצמה אז מAMILא אסרו חכמים החליפין כי היכי דלא להנות מאיסורה וכאשר נבאר בס"ד הדבר לפניו בסוגי' דסכך של ע"ז עי"ש ולכן מצד זה שפיר הקשה רשיי ז"לadam החליפין מותרין אפילו מדרבנן ע"כ דלא עבר איסורה במעשה ההחלפה וא"כ מצין דמים לחמצ, אלא דנפרכים דברי רשיי כמש"כ הרשב"א דין זה מכירה דיןינו שלו, אלא דעתת הי"א שהיא שיטת הרמב"ן ז"ל נפרכת כאשר הארכתי בכמה מקומות עיין בספר שביבי אש במס' פשחים ובגיטין עי"ש ודוד"ק.

תוס' דה מותר מיד, וכו' א"ג כפ"י ר"ת דבצק מيري וכו' והשתתא אתה שפיר וכו' ומותר מיד דказמר הינו כשיעור לשיה עי"נ במחרש"א ובפי' דבריו בראש יוסף דזוקא מיד קאמר דמותר דהינו כל זמן שנמצא בזק בידו אבל לאחר שנמצא פת בידיו אסור משות פת עכו"ם דמתירה לא טרח ולא הלחוטות שהי לו בזק והחליף בזק ואפחו זה לא אמרין דכל מה שנמצא בידו עתה תלין דך הי לו והחליף עי"ש ואני בער ולא עדע אדם לא ידעין שנשאר לו חמץ או שנתחמץ לו עיסה בפסח מהיכי תיתני ניחוש בפרט אי הבריתא קר"ש ATI דחמצ שעעה^ט אינו אלא קנסא דרבנן בעלמא ולא עוד אלא אפילו אי ATI קר"י דאיכא חש דאוריתא מ"מ איך קאמר דזוקא מיד מותר אבל כשי לו פת אסור אפילו אחר לשיה ואפי' דהא לגבי איסור פת עכו"ם פשיטה דספקא מותר ואמרין דשما לא נשאר לו חמץ ולש ואפהacha^ט כדרכ כל הארץ, אבל הא לא קשי דין נאמר שלא ידעין אם נשאר לו חמץ איך מביא סיעיטה לרבעא לפי מה דקאמר בגמ' ודאי מחליפין אין הפירוש דזודאי מצאו להחליף אלא דזודאי מחייבין להחליף אבל הא ודאי לא ביריא לנו דזודאי מצאו מאן דמחליף להו, אלא דסגי בהא דזודאי מהזירין להחליף כיון דaicaca ס"ס שמא מישחאלין להם אבל כאן בשוחט דaicaca חזקת איסור ודאי מה מהני מה שהחזר לשוחט

ספק כנ"ל וספק במקומות חזקה הלא הסכימו האחרונים דאסור גם באיסור דרבנן עין בפרק י"ד סי' ק"י ובשער אחר אורונים מה שפלפו בזה, אולם זיל דריש לשיטתי' האי ברייתא כר"ש ומيري באיסור דרבנן שרי ולכנ שפיר מצי את' האי ברייתא כר"ש במקומות חזקה בדאית ל' חמץ ודאי ומ"מ סמכין להקל שמא עלתה בידו להחליף כיון דזודאי מחזיר להחליף, אבל לדידן דל"ל בהא כר"ש באתמת אין לדין זה מציאות דאי ספק הוה איז שרי בלא"ה מכך ספק דרבנן ור"ש במקומות שנמדד ונמצא חסר דلت"ק כל טהרות שנعواו ע"ג בין ברה"י ובין ברה"ר טמאות ודאי ור"ש אומר ברה"י תולין וברה"ר טהור ומסיק דשניות למדוזה מסוטה ור"ש ילך סוף טומאה מתחלת טומאה מה תחולת טומאה ברה"ר טהור אף סוף טומאה כן ורבנן סברו דתחולת טומאה איכא חזקת טהרה ובסוף טומאה איכא חזקת טומאה, והקשו שם בתוס' וכי ל"ל לר"ש חזקה עי"ש שנדחקו אלום מדברי הרשב"א ז"ל כאן בחולין لكمון דט ט"ה אל אבוי למדתי ישוב נכוון לקושי התוס', והוא דעתין חזקה אינו אלא במקומות שמסתפקים מתי יצא הדבר מחזקתו בזה לפניו מגע מגע דזוקמינו אחזקה דמעיקרא אבל אם נעשה איזה מעשה לסלק החזקה ורק אנו מוספקים אם נעשה כראוי או לא לא שייך לומר דאוקמי אחזקה ולומר דלא נעשה מעשה אבל כל ספק במקורה התרה התרה בלבד, עי"ש היט, שכותב הרשב"א דזה טעם דר"ש דמטהר ברה"ר אפילו נגד חזקת טומאה, ולפ"ז נאמר דפלוגנת האחרונים אי ספק דרבנן במקומות חזקה להקל או להחמיר תלי בזהadam בספק במקורה מוקמינו איזה מעשה אחזקה לעשותו כודאי שלא נשנה אז גם בדרבנן להחמיר אבל אי ספק במקורה מגרע החזקה רק שרי מטעם דכל ספק במקורה שרי מה"ת א"כ בדרבנן אמרין להיפוך דספק שמא נשנה הדבר מהני להתריר, זה ברור בס"ד, ולפ"ז ר"ש לשיטתי' שפיר מהני ספק החלפה להתריר חמוץ של עברי הגם דזודאי נשאר להם חמץ אבל אין דפסקין כרבנן גבי מקוה ומוקמינו אחזקה במקומות ספק במקורה ליכא להאי דין דחמצן של עברי עבירה שום מציאות ולכן השמיותו הפסיקים, ודוק"ק היט.

ע"ש תנין דמסייע לך חמוץ של עברי עצירה מותר מיד מפני שהן מחליפין, פירשי' שאין מבערין מפני הפסדן, והקשה בת"ח ובר"י דאייה סיעיטה איכא לרבעה החשוד על ב"י הקל לא חשוד על אכילת חמץ שעעה^ט החמור עי"ש וצרכיך אנו להוסיף לבאר הקושי' דנייהו דחסודים נמי ליהנות חמוץ כי ע"כ לתכליית זה אינס מבערין חמוץ כדי ליהנות ממנו אחר הפסח אבל עדין אכילה דחמור מהנהה לא חשי' והה להכחיש אותן באכילת אישור, וניהו דלפי מה שכותב הרاش"י יוסף لكمון ב"ה עוד אבואר לך דהא דמחליף אסור לו החליפין הוא דזוקא במחליף עם נכי ר' אבל במחליף עם ישראל לא דחמות שקיבל מישראל גול או מותנה הוה עי"ש, וא"כ לכואו יש לומר דמה ליה מחליף עם נכי ר' או ישראל דבכוכ"כ עבר ר'ק אחדא איסורה בדמחליף עם הנכי ר' עבר אדווריתא בהחלפה עצמה דנהנה בשעת המקח בקנין החליפין ובחליף עם ישראל ניהו דעבר אלףני עור להכשילו אבל לעומת זאת לא נהנה מאיסורה. אבל זה אינו חדא adam יודע כל זאת אז יודע דעבר איסור גול וגם אלףני עור וуд דלהכשיל אחרים באכילת איסור חמוץ כמו אכילת עצמו, ולכנ שפיר נתקשה.

אבל לפי מה שכתבנו בדבר הקודם לק"מ דהא דאמרי מפני שהן מחליפין אין הכוונה דזודאי מוצאים להחליף אלא שמשתדים ומהרין להחליף אם אפשר, והנה מה שאין מבערין מפני הפסדן הינו אפילו אם יכולם למוכר בזול ג' אין מבערין

דמיון והתוס' לא בקשו יותר אלא להוכיח דאיכא הרוחה רבה בין החמץ לחולפיו ואם גם מדרבנן שרו החליפין א"ז התמייא יותר גודלה על רשי"ז"ל שכטב דאיון כאן אלא הרוחה פורתא דאיון לומר דכונת התוס' דלא נאסרו החליפין למחליף מה"ת זהה פשיטה כיוון דאיון תופסן את דמיון מה לי אחר ומה לי הוא אלא ודאי כיונו התוס' למה שכטבנו דאם החליפין ה"י מותרין למחליף אף' מדרבנן לא קשה מידי על רשי"ז"ל דשפיר כתוב דליך אלא הרוחה פורתא כיוון דההחלפה עצמה אית' ב' איסור דאוריתיא ולכן כתבו התוס' דבחליפין לא אסור אלא מדרבנן ר"ל מעשה החחלפה נמי רק מדרבנן והטעם משום גזרו על החליפין ומילא לא עבר בההחלפה איסור תורה והוה הרוחה גדולה ולא פורתא ולכן הביאו ראי' מרשי"ע"ז דהחלישין אסורין לו מדרבנן אבל רשי"ז"ל ה"י סובר דהאי איסור שאסרו רבנן החליפין לא מבטל איסור של החלפה והוא פלוגות' ישנה אם ע"י רבנן נשנתה הדין תורה ויש בזה כמה דעתות ואכ"מ להאריך בזה.

ובזה תבין גם מה שכטבו התוס' אח"כ ו"ל: ונראה שפנותו לרשי"ז אסור מדרבנן ממה שכטב כאן דאי"כ מצין דמים לחמצז בפסח ואין זה דיוקן וכו' כיוון דלכתחילה אסור למכור ע"ל וכו' לא ישתומם על לשונם שכטבו ונראה שפנותו לו לרשי"ז וכו' הלא בפירוש כתוב כאן רשי"ל לדחות ה"י שumbedיא וכו' ה"י להתוס' לכתוב ומה שהוכיח רשי"ז"ל כאן אסורים החליפים דאי"כ מצין וכו' זה ליתא דהא עכ"פ לכתהלה איסור בההחלפה וכאשר מתמיחים האחرونinos ז"ל על האי דברת רשי"ז"ל שאין לו שום הבנה. עיין בראש יוסף שהביא בשם של אברהם פירוש דוחוק, גם קשה דלפי מה שפרישנו דברי התוס' דרצו להוכיח דלשוי"ז אסורים החליפים עכ"פ מדרבנן למה הביאו מරחק לחם מוש"י בע"ז כיוון שכטב כאן דע"כ החליפים אסורים מצין דמים לחמצז בפסח.

אבל לפי האמור הכל ניחא דהני "א" שumbedיא רשי"ע"כ לא ניחא فهو לומר דמשום הרוחה פורתא בגין איסור אכילה לאיסור הנאה מחליפין דכוון דעתו עבירה ההן שאם לא ימצאו להחליף אוכלים גם בעין החמץ אין מסתבר לנו דמחזרין בטירחא אחר הקל הקל כיוון דשניהם אסורין מה"ת ואכ"ע לומר דר"ל למחליף עצמו שרי דהינו שלא איסור תורה בההחלפה ומילא ליכא באכילת החליפין אפילו איסור דרבנן לא, דהא בהא תל"יadam מודים דבhhחלפה עצמה עברו איסור תורה מה הוועלו באמור דשרי באכילה כיוון דבר עבר אדאורייטה בההחלפה ואין רק הרוחה פורתא אלא ודאי דלהי"א גם בההחלפה לא עבר אמידי וכאשר בתמתן כן הוא שיטת הרמב"ז ז"ל ומ庫רו מירושלמי קידושין על מתני' ד מקדש בערלה שכטב בטעמא דמקון וקדש בדמיהן מוקדשת משום דאיון דמיון והוא גזל או מותנה בידו משום דס"ל לשיטה זו דאיון לאיסור הנאה בעלים כל ומקרין אינו שלו וע"ז הקשה רשי"ז"ל א"כ מצין דמים לחמצז בפסח, אלא דלפי האמור קושי זו לא ק"מ דעתמא דשרי למכור היא משום דאיון זה מכירה דלא מצי מוכר דבר שאין שלו וא"כ ליכא דמים לחמצז בפסח אלא דרש"י ז"ל לנחת לטעמא דהא מלטא ולכן הקשה שפיר על האי שיטה, ולכן אין כאן הוכחה דלשוי"ז החליפין אסורים כלל כי כאן אין כוונת רשי"ז אלא להוכיח דאיכא איסור תורה בההחלפה אבל מ"מ כתבו התוס' מאחר דרש"י ז"ל סובר בפירוש בע"ז שם החליפים אסורים עכ"פ מדרבנן למחליף נראת דהוכחותו ה"י מהא דכתב כאן לדחות ה"י על גוף ההחלפה אסורה ה"ה דהחליפין עצמן אסורים וע"ז כתבו זה ליתא דניחו דיש להוכיח דההחלפה אסורה אבל החליפין אפשר דמותרים, ודוק' היטיב בכל הדברים שכטבתי כי הדברים ברורים בס"ד.

גמר' לימה מסיעע לי הכל שוחטין כתוי ואפי' ערל ואפי' דדרש כי חרס היא למייעוטי ערלה וכ"כ הרוי דמה"ת אין תופסן

כהונן דשם לא עלתה בידו, אבל קושי זו ליתה דודאי סגי כאן במה שמהדר לשותיפה דהא איכא חזקה אלימתא דאיון קלקל יוצא מתחמי מומחה בר דעת ושפיר סמכין דשחת שפיר ולענין בדיקת סכך באמת מה"ט לא מהני מה שמחזר אחר סכך יפה דלמא לא עלתה בידו ממש"כ למעלה.

אבל התוס' שהקשו דהוה פת עכ"ס ז"ל לא סברו דלא ידעין אם נשאר להם חמץ דאי באמת לא ה"י מקשין מידי דלבבי אישור פת עכ"ס תליין להקל דלא נשאר להם ואפו בעצם אבל הם סברו דמיiri בידיעין שנשאר להם חמץ או עיסה בודאי והוא דתליין בההחלפה סברו דרוב פעמים מצי מחליף ורובה וחזקקה רובה עדיף אפיו מדרבנן להאי מ"ד ולכן אמרו עכ"ב מירוי הכא דאנו רוצים ליקח מה שידיעין שנשאר להם א"כ בזק שפיר לוחקין אבל אם נמצא בידיעין שנשאר להם פת אין ליקח משום פת נמצא בידם פת וanno יודען שנשאר להם פת אין ליקח משום פת עכ"ס, ויש להם קצת דעת ראי' דביריתא מירוי שידיעין שנשאר להם חמץ מה דפרק ה"ס ממאי דרי"י היא דלמא ר"ש היא ואי דלא ידעין שיש להם חמץ שעעה"פ איך מציatti קר"ש דהא אז בלא טעמא דמחליפין שרוי דשחטה לא נשאר להם חמץ והוא ספק דרבנן לקולא אלא דמ"מ ראי' גמורה ליכא דיל' דהכי אמר דלמא ר"ש היא ומירוי בידיעין שנשאר להם חמץ אבל אי ר"י היא אז מירוי بلا ידעין ודוק'.

בא"ד ומה שפירש הקונטרס שמרוחין לדידין מיהה שרוי ונראה שמרוחין גם לגבי דידחו למה דס"ד השתה דהוה דאוריתיא דבחליפין לא אסור אלא מדרבנן וכו' עכ"ל עיין בלב אריה שכטב דגס רשי"ז"ל כתוב דמרוחין גם לדידחו והוא דדייק לכטוב בהתריא טפי פורתא עג'ג דאיכא הרוחה הרבה מדאוריתא לדרבנן דיק' לכטוב כן למסקנה דמציatti קר"ש ומ"מ איכא הרוחה פורתא גם לרש"ד לא אכל האיסור עצמו אלא חליפין, ור"ל דהוה תרתי דרבנן, ולכאו' יפה כתוב בគונת התוס' דנראה דהוקשה להם על רש"י שכטב דאיון כאן לדידחו אלא הרוחה פורתא דהשתא דקאמר דאתטי' קר"י איכא הרוחה טובה, אלא דמה שהמליץ بعد רשי"ז חליsha טובא דההשתא לרי' קיימין אבל במחcit' כל מה שכטב ליתא דהא רשי"ז"ל יפה כתוב דגס לר"י ליכא אלא הרוחה פורתא דנייהו דמחליפין אינם אסורין אלא מדרבנן אבל ההחלפה עצמה הוא איסור תורה דנהנה בההחלפה שתשתער לחישוג היתר תמורה הוא איסור וכאשר נדבר מזה לקמן בסוגי' דסיכון של ע"ז עיי"ש, ואם תדייק בדברי רשי"ז"ל תמצא שכן הוא, דז'ל, ואע"ג דהשתא נמי איסור הוא לגבי דהא מתחמי מוחמצ שעה"פ דאי לא דהיב לוי לעכ"ס לא יהיב לוי' דידי' וכו' הרוי דקאי על מעשה ההחלפה עצמה דהואר תורה ולכן כתוב רשי"ז"ל דאיון כאן אלא הרוחה פורתא מאיסור אכילה שהוא במלוקות לאיסור הנאה שאין לוקין עליו לדעת הרמב"ס ואפי' לדעת התוס' דלוקין על הנאה מ"מ איסור אכילה הוא גנאי יותר ממש'כ התוס' לקמן ה' ע"ב ד"ה השתא.

אולם התוס' השיגו על רשי"ז"ל שפיר באמור דמאחר שגזרו ח"ל לאסור החליפין למחליף שוב לא עבר אדאורייטה כלל בההחלפה עצמה דההחליף אסור הנה באיסור הנאה והמעין היטיב בדברי התוס' יראה ובין כי לכך כיוונו דז'ל: ונראה שמרוחין נמי לגבי דידחו וכו' דבחליפין לא אסור אלא מדרבנן כמו שפירשו בקונטרס בע"ז וכו' ויש לדקדק דבתיבת "דמחליפין" אותן היב' יתרה והוליל "דמחליפין" ומילא הוליל "אינם אסורין" בלשון רבים ולא, "לא אסורה" בלשון יחיד, ויתור יש לתמונה שהביא ראי' מוש"י בע"ז שפירש דאסורין החליפין מדרבנן להלא בעי ראי' דאסור מדרבנן אלא דלא אסור מה"ת וזה מבואר בגמ' עצמה שם דדרש כי חרס היא למייעוטי ערלה וכ"כ הרוי דמה"ת אין תופסן

ככופר בכה"ת מ"מ בר זビחא הוא.

ה' הקשו האחרוניים דלאחר דעתותם ר"ע מה נעשה בראיותו מיהושפט שאכל מב"ט טבחי דחאוב דלא מתרץ הש"ס מיד עלי זה.

ו' הרא"ש ויתר הראשונים פסקו כרבא משום דהאי ברייתא דהכל שוחטין ואפילו מומר ע"כ במומר לאוטו דבר מייר וכרבא דהרי איתנותם ר"ע והקשה הלב אריה למה לא סמכו נ"כ על הבריתא דחמצן של עובי עבירה דקאמר בגמ' דאמר לי' רבנן לרובה תניא דמסיע לכך.

אבל הט אכן ושמט פירוש הסוגי לפי שיטת רשי' ורמב"ס ז"ל כל או"א לפि דרכו ותיישבו לך כל הנני קושי' דלעיל כמו חומר בעזה"ת ותחלה נפרש הסוגי לפי שיטת רשי' ז"ל.

הנה דע דפי הס"ד שבגמי לא ידע הש"ס שום חילוק בין מומר לחושוד דהינו בין אכל נבלה פ"א שנקרה חושוד ובין אכל הרבה פעמים הנקרה מומר לעניין דינו של רבא דבשניהם בעי בדיקת סכין ובשניהם סגי לסמוק עלייהם במעשה השחיטה עצמה שלא שבק התירא ואכל אישורא דהרי רק אח"כ חידש סברת דש ב' כהתריא דמי' לי' והוא דנקט רבא מומר או דשיגרא דלישנא הוא או דלרבותא נקט דלא תימא דמומר לד"א היה כמומר להכה"ת ואינו בר זビחא ולכך שפיר מביא ראי' להאי דיןא דרבא מבריתא דחמצן של עובי עבירה ע"ג דלא אתחזקו למומרין לאכול חמץ שעעה"פ אלא אתחזקו שאין מבערין מפני הפסן ואם לא ימצאו להחליף לאחאה"פ חסודים לאכול וכאשר ביארנו זאת לעלה דכן מייר האי הפלתי והראש יוסף צביינתי - אלא דקושיתו סובבת על הגמ' דקאמר אי מומר לד"א הינו מומר לערלות דלמא מומר לד"א שומר מובלחה ואז לאו הינו מומר לערלות דאיו חושוד לנבלה והאי מומר לד"א החומר מן נבלה חושוד לערלות.

ואח"כ מביא ראי' מבריתא שני' דהכל שוחטין ואפי' עREL כתוי ומומר. ועדין לא נחית לחלק בין חושוד למומר ומ"מ מומר לערלות לי'ך ראי' לרבעא משום דמומר לערלות לא מקרי חמור מנבלה או כדעת הש"ד משום דין האסורים שווין או כדעת הדגול מרובה משום דהוה בשואה"ת. והוא האמת כי דעת הש"ד נפרק מתוך השקל וטרוי' דהכא כאשר תראה ובמומר לערלות ATA לאשמעין לאפוקי מד"מ דס"ל חושוד לד"א היה חSID להכה"ת אבל הראי' לרבעא מאפילו ישראל מומר דקANTI אח"כ די' במומר לד"א ושאינו חמור מנובלות הינו מומר לערלות אלא ודאי במומר לערלות וזה דהוה מצי לאוקמי במומר לחמור מן נבלה כמו חמץ בפסח או חלב ודם שחושוד לנובלות הקל ממנהן אלא דכיו' עדין לא ידע חלק בין חושוד למומר יותר ניחא לי' לאוקמי מומר סתם דקANTI הינו במומר לאוטו דבר דמייר בי' וע"ז מדרחה הש"ס דילמא מומר לאוטו דבר לא אלא במומר לע"ז וכדר' ען וניחא לי' לשון סתם מומר דשייך על ע"ז כМОבן אלא דגס אי נוקי כן הרוי שמע בדראא דהא ע"ז ודאי חמורה מנבלה והוה חושוד לנובלות لكن חדש עתה דמ"מ לי'ך ראי' לרבעא חדש לאוטו דבר מומר לאוטו דבר כיוןDDS ב' ואיכא למימר דכתירתא דמי' לי' **וכשתדקדק** בדברי רשי' ז' הלוחמים מארב ומפע רב תמצא בדברי דעתא דקאמר אלא מומר לאוטו דבר פרשי' ז'ל: לנובלות לתיאבון ואיצטריך לאשמעין דאפילו מצוה חדש עליה כי מזמןין לי' התירא סמכין עלי' עכ' הרוי דליך רבותא אחרת בדיון של רבא אלא דעת'ג' חדש לא שבק התירא אבל لكمן כאשר דוחה הא דר' ען וקאמר כדרא' לא אלא כדרבא במומר לאוטו דבר פרשי' ז'ל: לשחיטה לתיאבון ואיצטריך לאשמעין דלא תימא כיון DDS ב' כהתירא דמי' לי' וכו' עכ' הרוי דעתה נתחדש לך' דרבא מומר לרבותא נקט רשי' ז' ומ"מ לא שבק התירא וזה ברור

ישראל מומר וכו' עד סוף הסוגי' דמסיק לר' ען בתיבתא.

והנה רבו כאן הקושיות והדקוקים ואסדרם אחת אחת.

א' האי עREL דקANTI מוקי במומר לערלות וקמ"ל לד"א לא הוה מומר לכיה"ת כולה ופרש' ז' ושהיט שפיר - הכוונה לאפוקי מד"מ דס"לBBC בביברות ד' ל' חדש לד"א היה חSID להכה"ת (ועין לקמן בראש הסוגי' דהשוחט בשבת בתוס' וראש יוסף שם ובפסקת דו"ק) וא"כ אינו חSID לנבלות ושהיט שפיר וגם בדיקת סכין אינם צריך לשיטות רשי' ז' ומוכח מכאן דREL אע"פ שהוא חמור מנבלה דאית ב' CRT לא משוי לי' חדש לנבלה והטעם או כמש'כ הש"ד יוז' קי' ט סקי' ב' משום דבשני מיני איסורים לא אמרין חדש לחומר עין בפ"ב מהל' מיליה - אבל אין לפרש דלעלם מומר לערלות חדש דקל אל כמש'כ הדגול מרובה שם משום דהוה שביק התירא דהרי הגמ' אמר דקמ"ל דלא הוה כמומר להכה"ת ולא חדש לנובלות לא שביק התירא - ומתוך כך אני תמה אקרה על הגאון בעל הଘות יד שאל שם ביו'ז שהקשה למה לא מוקי בגמ' האי מומר בבריתא במומר לדבר חמור מנובלות כגון חמץ בפסח ודלא כרבא ולא כר' אלא ודאי דמומר לערלות חדש אנובלות ודלא כש'ך ולא כdagm'ר עכ'ז' ומהנה נפלאים ממני דלפ'ז' מפרש הא דאמר בגמ' במומר לערלות וקמ"ל דלא הוה מומר להכה"ת דהינו שהוא בר זビחא ולא כפרשי' חדש שפיר ופירוש זה ודאי ליתא דפשיטה דמומר לדבר אחד לא נפסול מלשות וכמש'כ הפלתי והראש יוסף צביינתי - אלא דקושיתו סובבת על הגמ' דקאמר אי מומר לד"א הינו מומר לערלות דלמא מומר לד"א שומר מובלחה ואז לאו הינו מומר לערלות דאיו חושוד לנבלה והאי מומר לד"א החומר מן נבלה חושוד לערלות.

ב' בגמ' לא לעולם אימא לך מומר לאוטו דבר לא מ"ט כיון DDS ב' כהתריא דמי' לי' והקשה הלב אריה וכי לא ידע כבר חhilוק בין דבר אחר לאוטו דבר דהרי המביא ראי' מברית' ז' כבר אמר אי מומר לאוטו דבר הינו מומר לערלות אלא מומר לאוטו דבר אלמא דaicaca טעם דלאות דבר גרע מל' איך - שאל אכן מ"ט ועין ב' מש'כ שדריך קרוב לדרכנו.

ג' עוז הקשה הגאון הנ"ל דר' ען המכוח דינו מיהושפט שאכל מטבח דחאוב, לדעת הרמב"ס דגס במומר לשאר עברות בעי בדיקת סכין יקשה לדנפשי' איך אכל יהושפט מטבח דחאוב בלי בדיקת סכין דהרי אמר דלא הוה מפלג מני' נפשי' כלל. עיי' שנדחק.

והנה כפי מה שביארנו שיטות הרמב"ס דמייר לא טrho לבודוק בדקוק והבנת הלב על פגימה דקה הנרגשת ואינה אוגרת וחומרה זו דהינו לפסל השחיטה ע"י פגימה הנרגשת נתהווה בימי אמוראי בתראי, קושי' ז' לק' מ' כMOVEN, אלא לדעת רשי' ויתר הראות דמפרשים מיטrho לא טrho לתקון הסכין הפגום מפני שאוכל נובלות לתיאבון ודאי קשה הא מומר לע"ז ודאי חSID לנובלות, וכאשר באර לפנינו ודלא כב' דבוי' דוקא מיני איסורים שווין. וחSID לנובלות ודאי בעי בדיקת סכין כמו מומר לנובלות לדעת רשי' דמ"ש וכאשר באר וא"כ הקושי' איך אכל יהושפט בלי בדיקת סכין בעי ישוב.

ד' רשי' דה' אלא מומר דקANTI לעכו'ס ואיצטריך לאשמעין משום דאמר מר דחמורה ע"ז של הכופר בה כמודה בכיה"ת ואפ"ה סמכין עלי' כר' ען עכ'ל וכל מקמן דקאמר דלא כר' ע"ז משום דאמר מ"ר וכוי ואיך כתוב רשי' דר' ע' אהיה' בריתא קאי ואמר דאי' פ' דהוה

התירה ואכל איסורה וא"כ למה ניחוש שמעיד עדות שקר ולבור על פני עור במקום שאין לו תועלת לעצמו.

אבל מה עעשה שכל אלו האחרנים וגם הראשונים ז"ל עמהם במחכ"ת לא ירצו לדעת הרמב"ס ז"ל שמננו יצא החלוק הלא שבן מומר לחשוד לידע טumo וניימו כי הוא מחמיר מצד אחד להצטרכ בדיקת סcin על מומר אפיו לד"א ולקל מנבלה נמי ומיקל מצד אחר לסמוך על חשוד אפיו לנבלות ולא מצרך בדיקת סcin וע"כ טעמא אחרים הי' לרמב"ס זה לא משומם דሞמר דש בי' דהרי מומר לדבר הקל אפיו חדש אינו לנבלות ומ"מ מצרך בדיקת הסcin אבל דע כי מצאת גם ברא"ש ז"ל שמלחין בין מומר לשיטתו ומשום דבריו חדש דהרי מומר כמו בדיקת סcin בין מומר לשיטתו ומשום דבריו חדש דהרי מומר לא ימצא סcin לא הוה מומר להכח"ת חז' מומר ונסק רכבה במומר לדבר חמוץ דכיון מנבלה דהרי מומר וצריכין לשול מומר לא"ז ומומר לע"ז הרי הוא דוחל לאוקמי בהci.

את הין ולחול את שבות ולא בעי בדיקת סcin דזוקא עבריין לאחוי דבר, "דesh bi"י" הוא דקאמר רבא דבעי בדיקת סcin וכי עכ"ל כוונתו מבוארת דהוא מודה דעת הרמב"ס בתרתי לא לבד במומר לעבירה אחרת שקל מנבלה דאיינו חדש כל לנבלה שלא בעי בדיקת סcin אלא אפיו אם הוה מומר לחמור מנובלות דהוה שפיר חדש לנבלות נמי לא בעי בדיקת סcin ובזה לא די במה שכתב דמסקין דሞמר לד"א לא הוה מומר להכח"ת אבל חדש וודאי הוה ואיך מתיר ללא בדיקת סcin לכל מומר חז' ממחלל שבותות וע"ז כיון דעכ"פ חדש לנבלות ע"ז הוצרך לחשוד דרבא לא מצרך בדיקת סcin גם באוטו דבר רק למומר ולא לחשוד ומומר דזוקא דדש בי' - אבל כל הרואה ישותם הלא רבא לית לי' סברת דש כהתראה דמי' לי'adam אית לי' איך נסמק על גוף השחיטה שלא יקלקל מלחמת שאינו חשש לאיסור נבלה ומ"ש מומר לנבלה מכותי דבעי עומד על גבי או יוצא ונכנס - וכדי שלא להשות גдол הראשונים כתועה בדבר פשטוט ח"ז מסורת נפשאי ליריד לסוף דעת קדשו ומצתתי מוקם לישב דבריו ולומר גם רבא מודה לסברת דש בי' כהתראה דמי' אבל דזוקא לתיאבו שהוא דש בי' אבל שלא לתיאבו שאינו דש לאכלו לא הוה כהתראה וכלן שפיר יש לחלק בין מומר לחשוד לגבי אחרים שאין בו תועלת עצמה רק לאחרינה במומר דכל שהוא לתיאבו משווה לי' כי הআיל להאכיל לאחרים אינו חשש דהרי מקום צורך כהתראה דמי' לי' ומילא גם לפני עור ליכא לפי דעתו אבל בחשוד ניהו דלעכטם ה"י שוחט בסcin פגום ע"ג דיזוד שעבד איסורה משומם דיסקין תקיף עלי' אבל להכשיל את חבירו במקומות דלא מגיעו לו הנאה למה לי' ואין אדם חוטא ולא לו.

ותיתתי לי שאחר זמן רב מצאתי בספר יריעות שלמה בבית יד שלו הלכה ה' ד"ה וניל' סברת הש"ך שרצה להעMISS סברא זו בדרכי הש"ך אבל נעלם מעניינו הבדולחים שמדובר הרא"ש ז"ל מוכח סברא זו אבל הש"ך ז"ל אלו היה ניהו לכך לא היה שותק מלבר סברא מחודשת זו.

ולא עוד אלא שאין ספק אכן דהרא"ש גופא דלולי שהיה רואה ברמב"ס שמלחין בין מומר לחשוד גם באוטו דבר לא היה עולה בדעת קדשו להמציא סברא זו כדי להקל בחשוד שלא לחציך בדיקת סcin כי סכ"ס קושי הפרמ"ג הניל' במקומה עומדת דין לדמות שוחט לאחרים לمعد לאחרים כי בשוחט לאחרים בין בשכר ובין בחנם אייכא הנאה ותועלת להשוחט כמו שביארנו לעיל, וממיימת דרבא דזוקא ליכא שום הכרע עתיקר מימרא דרבא לכולא אתה דמותר לסמוך אשחיתות מומר בגין עצמו ומשום שלא שvikת התירה ולא אמרין דש בי' כהתראה דמי' לי' ורך דרך אגב קאמר האי דבודק סcin ונותן לו משומם דעתיא הци הוה ואיך דנקייך חדש לא בעי בדיקת סcin.

ולפי האמור גם בהא דרי' ענן אייכא ס"ד ומיסקנא בדס"ד סובב

הש"ס דר"ע מישמענו דሞמר לע"ז ע"ג חדש לנבלות דהרי מומר לקל הוא מ"מ לא שvikת התירה ואכל איסורה ומילא גם בהא דאמר מר חמורה ע"ז וכוי' נמי מתפרש דזה חדש להכח"ת וכמו שלר"מ דמומר לד"א חדש להכח"ת אבל איינו מומר להכח"ת והוא בר זביחה כאשר ישראאל אלא כאשר מסיק דבר' ענן לא אלא כדרבא ה"י מוכרכ להחדש דבר' ענן טעמא אחרים אייכא לפסול שחיתו ומשום דבריו חדש ממר חמורה ע"ז וכוי' והוה ממש כמו בדיקת סcin מומר דמי' דלא קר"ע ודלא כרבא במומר לדבר חמוץ דכיון מנבלה דמי' דלאוקמי וצריכין לשול מומר לא"ז ומומר לע"ז הרי הוא דוחל לאוקמי בהci.

ולכן כמה הראי לרבע מבריתא זו ולפ"ז דרבא אפי' במומר חדש בי' קאמר שלא שvikת התירה משומם דל"ל דכתה תира דמי' לי' ומשום דצצלו מומר וחשוד חד דינא אית לחו וא"כ מכם"כ לחומרה במה שביעי רבא בדיקת סcin משומם דמי' דנקט רבא לרבותא פשיטה דגס חדש בעי בדיקת סcin דמומר דנקט רבא לרבותא דגס מומר סמכין עלי' דלא שvikת התירה אבל להקל בחשוד דלא ליבעי בדיקת סcin במומר מהיכי תיתי.

אלא דהמעין בפסקים יראה שלא בין הוה וראש המדברים באזה הוא הרמב"ס ז"ל דמלחין בין מומר לחשוד ופסק דמי' שנפסל לעדות ע"י שעבר איזה עבירה שבUberiorות שוחט בין עכמו גם בלי בדיקת סcin והכ"מ כתוב שם דמלשונו מוכח דאפיו חדש לאותו דבר דהינו שנפסל לעדות ע"י אכילת נבלה נמי לא בעי בדיקת סcin אלא דבבי" סותר את דברי עצמו וכותב חדש לאותו דבר צרייך בדיקת סcin ובש"ע שלו העתקה דברי הרמב"ס מלה במלה אשר מלשונו ממשמע חדש לא בעי בדיקת סcin אלא דהרב"א בהגה שדרכו לננות תמיד אחרי המהמיר כתוב חדש לאותו דבר חשוב כמומר ובאי בדיקת סcin ורשוא נרשם בבי' - וע"ז השיגו הש"ך סק"כ דהרי הב"י בעצמו בכ"מ כתוב חדש לנבות נמי לא בעי בדיקת סcin ומה שבי' דבעי, השכיל הש"ך את ידו לפשר הדבר באמרו לחלק בין שוחט בשכר לשוחט בחנם דבשותח בחנים דינו כמעיד בשל אחרים ואנן פסקין כרב"ג בבורות חדש על הדבר מעיד עליו דחזקה אין אדם חוטא ולא לו אבל בשוכר שיש לו תועלת בדבר וודאי חדש איינו נאמנו ובאי בדיקת סcin וע"ז אתה הפרמ"ג ז"ל ומחייב לי' אמוחא דמה עניין זה לעדות לאו אמן מרינן דמטרה לא טרח לתყון הסcin הפגום ע"ש ולכורה כוונת הש"ך דאם שוחט בחנם אם ימצא הסcin פגום לא ישוחט לו דלמה לי' לעבור על לפני עור חנס בלי דבר, אבל באמות זה ליתא דהשחיטה הוה טרחה גדולה אשר נותנים שכר עליה ואם נמצא מי שעושה שירות זה לחברו חנס מסתמא הוא צרייך להחזיק לו טוביה או שמצפה ממנו איזה טוביה להבא, ואני לך תועלת גדולה לעצמו מזו והרי תורה באיסורי הנהה כשם שאסור למכרן כך אסור ליתנים לנכרי ומשום דנהנה בנתינה זו מפני לנכרי מחזיק לו טוביה וכן שנינו בנדירים דמודר הנהה אסור ללמדו מקרה במקומות שונים שכר ולכן יפה השיג הפרמ"ג על הש"ך שמדמה העניים הרוחקים זמ"ז כרחוק מזרח ממערב.

ולא די בזה אלא דע"י חידשו הוצרך הש"ך ז"ל לחשוד דמומר איינו מעיד בשול אחרים אשר אין לו טעם וסמ"ת שווון המחבר בס"י קי"ט שהוא מתשובה הרשב"א מורה להיפך שהרי כתוב מי שהוא מפורסם בעבירה מעיד בשל אחרים ווגם הסברא אומרת כן דגס במומר נאמן דהרי סמכין על שחיתו משומם דלא שvikת

הרי באותו שעה עכ"פ דין מומר עליו וזה אמת לאמתו של תורה ומה מאי שמח לבני כאשר מצאתי בדברי בס' ריעות שלמה סי' ב' סי' ד' ד"ה ועוד נ"ל ברור ז"ל, "ועוד נ"ל ברור אף שהעלתי בפ"א חשוב מומר לדעת הרמב"ם הינו דנקרא מומר אבל לטעם דבר חשוב מomiduto בודאי עבי מועד ורגע וכוי וכו' וכי נימה משומן דאלל פ"א במאיד עשה עוד פעמייד אדרבה אמרין אולי עתה לא הי אוכל וכו' עכ"ל ובזה מיישב סתרת פסקין הרמב"ם באותו עניין עי"ש ועיין לךו בחדושנו בסוגי" דשותט בשבת.

ועתה בא ואראך איך כל מה שכתבתי מוכרכ ובולט מתוך דבריו הקדושים וסידורו הנפלא של הרמב"ם ז"ל כי ז"ל בפ"ד ה"ד, "ישראל מומר לעבירה מן עבירות שהיא מומחה הרי זה שוחט לכתחלה וציריך ישראל אשר לבדוק את הסcin וכו' מפני שחזקתו שאינו טורה לבדוק ואם היה מומר לע"ז או מחל שבת בפרהisa וכו' הרי זה בעכו"ם ושותטו נבלה. הל' ט"ז מי שהוא פסול לעדות בעבירה מן עבירות (כאן כול גם ע"ז ומחל שבת) הרי זה שוחט בין לבין עצמו אם היה מומחה שאינו מותר ואוכל דבר אסור שזו חזקה היא על כל ישראל ואפילו הרשעים שבהם" עכ"ל הזהב.

וכל המדקדק בדברי קדשו יראה כי חוץ מהא דמדיק לכתוב במומר חזקתו שאינו מטריח לבדוק, ולא די לו בשמא אינו בודק הרי שכח ליתן טעם שהיתר לשוחט בין עצמו דהרי גם במומר נבלה מيري והי' לו ליתן טעם ממשום דאיינו מניח ההיתר זהה חזקה אף על הרשעים شبישראל כמו"כ בהלכה שאח"כ ובהלכה זו שמדובר מפסולי עדות ואפילו על הנבלות שוחטין גם בלי בדיקת סcin ע"י כשרים, שם כתוב האי טעמא דלא שביק היתר און בו צורך וגם איינו מספיק דהרי לפי הבנת הש"ז וגם הרא"ש ז"ל שהזכרתי הטעם בחשוד להתריר ממשום דבש' אחרים נאמנו אכן אדם חוטא ולא לו וא"כ تو לא בעין הטעם דלא שביק היתרה ומייקר הטעם ד"א"ח חוטא ולא לו שתק הרמב"ם מכל וכל האם מה? אבל לפי פירושנו אין כאן לא חסר ולא יתר ולא חילוף רק הכל מודקד דבhalca קמא מדבר מן המומרים שאפילו דבר קל נבלות צריכין בדיקת סcin ע"י הקשר ואע"פ שאינו חזוד כלל לנבלה ובודאי בודק הסcin ואם ימצאה פגומה יתקנה דטרחא כל דהו ודאי מטריח שלא יאכל ולא יאכל נבלות ואפילו מומר להנבלות עשויה כן כיון אפשר בטרחא מעות לשוחט כראוי ובסcin הראו"י מ"מ חזקתו שאינו טורה לבדוק בהבנת הלב ויישוב הדעת כדי למוצה פגימה הנרגשת שאינה אוגרת ומפני זהה איינו אלא חומרא דרבנן אין חושש עלייה וממילא גנס אין חושש על זה אלא נבי מומר החזקתו אין טורה לבדוק אבל גבי חזוד ופסול לעדות כיון דאיין כאן חזקה דשמא שב מאולתו והוא ספק דרבנן ולהקל. ולכן לא היה צריך להזכיר בהלכה שאח"כ טעם למה לא נצrik בדיקת סcin גבי חזוד דמהה שכתב לעיל במומר מפני חזקתו וכו' מבואר הטעם מעצמו דבחשוד דליך חזקה לא עבי בדיקת סcin אבל טעם על מה ששוכמץ על גוף השחיטה שלא קקלק ויזהר לשוחט כהוגן ודאי עבי הון במומר והן בחשוד דלגי פסולי שחיטה דאוריתית גם הספק אסור כודאי ופה עשה שהמתין בתנית טעם זה עד הלכה שני' כדי להשמעינו דבחשוד נמי בעין טעם זה דלא שביק היתרה כמו במומר ולפוקי מדעת הרא"ש דבחשוד לא בעין טעם זה דשותט הוה כمعد בשל אחרים ונאמן מטעם אין אדם חוטא ול"ל - וזה אמת לאמתו בשיטת הרמב"ם ז"ל.

ונמצא פסקן של הדברים להלכה דלפי שיטת רשי" ז"ל דוקא מומר לאותו דבר עבי, בדיקת סcin אבל מומר לשאר מיל' אם הוא קיל נבלות לא אבל במומר לחמור שחשוד לנבלות וכן בנפלל

ולכואורה הייתה אמר דיש הכרע ליה מכח הקושי' דלעיל בראש דברנו דאין אבל יהושפט מב"י טבח דחאכב לא בדיקת סcin דעכ"פ מומר לע"ז חשוד לנבלות ועכ"פ דחויס לא בעי בדיקת סcin אלא דעכ"ז זה ליתא דשותט בשבר הלא גס לדעת הש"ז בעי בדיקת סcin והני ודאי שוחטים בשבר הלא כי מושתאי אחאב ה'י ומוכרחים לעשות מלכתו אבל רשי" ז"ל באמות נשמר מוקשי' זו במאה שכ' ז"ל, "אחאב וסיעתו חזין בהו דעתבו ע"ז היו ובנבלה לא אשכחן דפרקנו ואייא למייר דצרא ע"ז תקיף עלייהו" עכ"ל הרי דרש"י ז"ל רצה לתרץ בזה למה לא אצרך בדיקת סcin עכ"פ ותרץ דשאני בזמן אהוה אז יצרא דע"ז שתקיף עלייהו ולא העשה חשודים כלל על שאר עבירות ומ"מ הוכיח דאיינו כמושר לכח'ת אינו בר זביחה דלבבי האידי ודאי אין נפ"מ דאפשרו אם מצד יצרו ע"ז מ"מ הרי ככופר בכח'ת למ"ד דכן הוא.

ועתה נבו לפرش הסוגי עפ"י שיטת הרמב"ם ז"ל דהנה כבר כתבנו למלعلا דהראמ"ם מפרש האי מיטרא לא טרח דלא כרשי" אלא שאינו מטריח לבדוק וממאן בפירוש רשי" דמפרש איינו מטריח לתקן הפגימה שמצוין מושן דטורחא כל דהו צו' ודאי מטריח כד' להנצל מאסור אכילת נבלה דהרי חזין דטורייח להחליפ החמס שעעה"פ כאשר הקשה כן באמות הריטב"א על פרש"י ונתקח חלק בין טרחה לטרחה עי"ש וא"כ פשיטה דין לפреш מה שכ' הרמב"ם חזקתו איינו טורה לבדוק כפשוינו שאינו בודק הסcin כל מפני הטורח, אלא הכוונה שבודק בהעברה בעלמא בלי הבנת הלב באופן שמרגיש פגימה האוגרת אבל לא פגימה שאינה אוגרת אלא נרגשת כי להרגיש פגימה דקה צו' צrisk התבוננות הרבה ויישוב הדעת וכמו שכ' הרבנו יונה מובה ברא"ש לנקון ע"ז דרבבה יראת שמים ויישוב הדעת צrisk בדיקת הסcin ומה"ט אין לנו חלק במומרין בין לאו דו"ר ובין לד"א ואפילו لكل נבלות שאינו חזוד כלל נבלות כי האי פגימה דקה הנרגשת ואני אוגרת אין בה אלא פסול דרבנן שהחמירו בה אמרואי בתראי כאשר בירנו זאת בארכוה לנקון דר"ז י"ז ובפתחה בערך מיוחד שכן הוא דעת הרא"ה והרמב"ם ז"ל י"ז כל שהוא מומר לעבירה תה' מה שהתהי' עכ"פ הוא קל בדעתו ואני מטריח לבדוק בהבנת הלב ויישוב הדעת לא מפני גודל הטורח שיש במעשה זה את אלא מפני קלות דעתו שאינו חזוש על איסור קל דרבנן ושפיר מוכרח הרמב"ם לומר דכל שהוא מומר לאיזה עבירה תהיה' בעי בדיקת סcin. אולם בחשוד ע"ז שעבר פ"א ואפילו לאו דו"ר לא בעי בדיקת הסcin כי שמא עשה תשובה דנניהו דפסול לעדות הוה ממשום דעדות עי' עד כשר בודאי והאי ספק הוה אבל גבי חיש פגימה דקה הנרגשת ואני אוגרת שאין בה אלא פסול דרבנן הספק מותר וכן הוא לעניין בר זביחה דמחל שבותות ע"ז בעי הרמב"ם דוקא מומר ומוחיק בכך אבל בפ"א לא ממש דהאי פסול דין אינו בר זביחה איינו אלא פסול דרבנן כמש'כ הר"ן ז"ל בחדושיו וממש'כ לדעת הרמב"ם דאפשרו על שחיתת נבלה כתוב שיראה דין אינו אלא דרבנן ולכן בפעם אחת דאפשר דעשה תשובה הוה ספק דרבנן ומוחיק תמצאה מדויק לשון הרמב"ם שכ' במומר, "חזקתו" איינו מטריח לבדוק הרי דזוקא בדאכ'א חזקה שאינו שב משא"כ בחשוד אפילו על נבלה אין חזקתו שאינו מטריח רק ספק וספק שר'.

ומה מאד מישב בזה מה שכ' הרמב"ם בפיה"מ לנקון על המשנה דשותט בשבת דאם במאיד הרי שחיתתו פסולה שרבבים תמהו עליו דהלא בפ"א לא עשה מומר ולפי האמור אין כאן דומור חזקתו עומדת כל כי בין מומר לחשוד אין שום חילוק אלא דומור חזקתו עומדת במרדו וחשוד أولי עשה תשובה דהרי בת"ח אמרין ודאי עשה תשובה ובכל אדם עכ"פ ספק הוה ולכן מי שחייב שבת פ"א ואח"כ שחת בימי החול לא פסלין שחיתתו כנ"ל אבל שחת בשבת עצמו

דינו כמפורט להכweis ובימי ר"א ור"א חדש ולכך בימי הבריתא עדין לא דנו לכותי כמפורט להכweis ודוק".

גמר' שם חוץ ממומר לנסך את הין ולחול שבתוות בפרהסיא. מад אני משותומם מהו לחילול שבת בפרהסיא מה דלא צריך בע"ז שם גם בצעה הוה כמפורט להכweis. ומה שעלה בדי עבזה הוא, דלulos שבת וע"ז שוון וכפרש"י ז"ל דמחל שבת כופר במעשה בראשית אלא דבע"ז גופא דוקא כשועבד מחתמת שמקבל אלהותה דין ככופר אבל אם מכח סיבת אחרת ואיפלו שלא מחותמת אונס בשbill אליה תועלת אין עלי דין ע"ז וכמפורש בסנהדרין ס"א ע"ב אמר העובד עכו"ם מאהבה או מיראה אבוי אמר חייב ורבה אמר פטור עד שיקבל אלהותה עי"ש בסוגי' וברמב"ס ופסקין כנגד דפטור וא"כ שבת ודאי לא חמירה מע"זadam מחל את השבת לא כדי שכופר במעשה בראשית אלא להנתו למה י"ה נידון ככופר. וכן בעין פרהסיא דהינו שעושה כן ביד רמה במקום שהי' יכול לעשות כן בצעה דזה מורה על כפירה במעשה בראשית אבל בע"ז לא בעין הוכחה שעובד מושם קובלות אלהות דמסתמא כן הוא דאל"כ למה עבדה משא"כ בעושה מלאכתו בשבת מסתמא שלא לשם כפירה עשויה, אם לא שעושה כן בפרהסיא ביד רמה.

והא דמחל שבת דין בע"ז כתוב רשי"ז ז"ל דהאי תנא חמירה לי' שבת בע"ז והוא לשנאה דגמי' עירובין ס"ט ע"ב ר"א אמר האי תנא הוא חמירה עלי' שבת בע"ז עי"ש ומשמע דלאו ד"ה הוא אלא האי תנא ס"ל כן. ולפע"ד עניין זה תלוי בפלוגתת הרמב"ן והרמב"ס ז"ל דהרמב"ן ז"ל ריש בראשית כתוב על הא דקהשה רשי"ז דלא הי' צריך להתחיל התורה אלא מהחדש הזה לכם ז"ל, "יש לשאול בה כי צריך גדול הוא להתחיל התורה בראשית בראשית כי הוא שורש האמונה ושאינו מאמין בה וחושב שהעולם קדמוני הוא כופר בעיקר ואין לו תורה כלל" עכ"ל. אולם הרמב"ס במורה נבוכים דעת אחרית עמו שבפ' כ"ב שם כתוב דלולי שיש לנו הוכחות וראיות פוליסופיות על חידוש העולם מכח המקראות לא הינו מוכרים לאמונה זו עי"ש ועכ"פ לפי דעתו אפשר להיות מצווה ושליט בעולמו גם לדעת אפלטון שהעולם קדמוני. והרי לך בזה תלוי אי כופר במעשה בראשית הוה ככופר בכח"ת וכגע"ז.

ובאמות' פלא בעין אם כדעת הרמב"ן ז"ל דמי' שמאמין בקדמות העולם כופר בכח"ת אז גם הבן נה מצווה להאמין בחידוש העולם וא"כ למה לא נצטווה גם הוא על שמירת שבת, ומה תאמר דגוי שלא נצטווה על השבת יוכל להאמין זאת בלי אותן של שביתת שבת אבל מי שנצטווה על שמירת שבת כל שמחלו מורה שכופר במעשה בראשית זאת מכיון הינה וכי נאמר דכופר נמי ביצ"מ אשר שבת גם על יצ"מ הוא יותר והדבר צ"ע ודוק".

אבל חוץ אני נברך מאד בדיין זה דמחל שבת ינסך את הין במנעו הוא דבר אך שא"א לשמעו דנה ח"ל אסרו ינים של גוים מושום בנותיהם ומגען בין שלנו מושום תקרובות עכו"ם ואטו שכשוך שדרך לנסך בכך - ומעתה אם נדונן את המחל שבת ככופר בכל התורה ומשום דכופר מעשה בראשית ונארס ינו מושום בנותיהם מוטב כי אישור חיתון שייך גם במחל שבת כמו בע"ז - אבל לומר מגען בין שלנו הוה כמגע עכו"ם מהיכי תיתי הלא האי דכופר במעשה בראשית ואומר שהעולם קדמוני הוא יותר רחוק מנסוך ותקורת עכו"ם מכל מאמין ואיך נדונה בה מחל שבת לע"ז.

ובאמות' דין זה דמגען אסור את הין לא נזכר לא ברמב"ס ולא בש"ע ורוק בתשוו' הרשב"א יש ذכר למו, ובعين הוא מכיון הינה ודוק".

תנוס' ד"ה חכם תימא דהא איצטרך לכדרשין בראש לולב הגzel

לעדות מחותמת שאכל נבלות אין שום טעם להקל שלא יצטרך בדיקת סכין כי התחכחות הרא"ש והש"ץ ז"ל אינו כדי להקל ומה שהקלו הראשונים באזה בלאה' קשה מאד הלא לא נמצאו שום חולק על דברי רבינו יונה שהבאתי לעיל בדיקת סכין צריך הרבה הרבה ר' יראת שמים ויישוב הדעת והרא"ש בעצמו הביא דבריו לסתם - כי בדברי הכל לכתה עניין סכין חד וחלק בלי פגימה הנרגשת כאשר באבר במקומו - וא"כ איך נאמר דמי שאכל נבלה אפילו פ"א ומכח"כ מי שהוא עבירה אחרת יש לו אותו היראה ויישוב הדעת הצורך בבדיקה סכין כדי למצוא פגימה דקה והוא תמייה קיימת על כל הני הראשונים שחלקו על הרמב"ס במומר לשאר עברות אבל בחשוד אפילו לאותו דבר יש להקל ולסמוד כשר דעת הרמב"ס ז"ל ומטעמי' דשמא עשה תשובה והוא ישראל כשר מפני שהבדייה ביישוב הדעת היא רק מדרבנן וכדי למצוא פגימה דקה כנ"ל.

ואחר בירור השיטות בעין זה נסתלקו כל הקשות שהעמדו בראש דרבינו כМОבן זולט הקושי' דמה נעשה אכן דלית לו להא דר"ע ומומר לע"ז לאו בר זביחה הוה, בהאי מעשה רב דיהושפט אשר הש"ס לא נחית לתרצה אבל גם זאת לק"מ לפ' מה שהבאתי בתוך הדברים לעיל דברי הר"ץ וכדמוכח נמי בפסק הרמב"ס דהא דע"ז ומחל שבת לאו בר זביחה אינו אלא מדרבנן דע"כ רק מה"ט דוקא במומר פסק הרמב"ס דיחשיטו פסולה אבל בפ"א לא וכאשר ביארנו למעלה וא"כ בזמן יהושפט אכן לימי דודינו לא פסלו שחיתת מומר לע"ז ורב ענן שהביא ראי' מיהושפט ה' סיובר דכל שמן פורש להיתר גם בדברי הנבאים אין כח ביד חכמים לאסרו וכדעת הטו"ז הידענה ודוק היטב.

ד"ה ע"א רשי"ז ד"ה עפ' הדיבור שאני שהקב"ה התירו לו לפי שעיה דכתיב וכו' וכן פ' התוס' ולכארה לפי הס"ד דעדין לא ידע הש"ס מהא דשחיתת מומר לע"ז נבלה, ה' די לומר דהקב"ה ידע דכשר ה' וכמ"כ התוס' על איסור בשר שנטעלם מן העין אלא דיל' דרש"י רצה ליתן טעם גם לפי המסказנא אלא דלא הוועיל באזה דהרי עדין נשאר הקושי' מהו נעשה במעשה רב דיהושפט כנ"ל, ע"כ לומר דעדין לא אסרו שחיתת מומר לע"ז שהוא רק איסור דרבנן כנ"ל אלא דמ"מ סבר רשי"ז דבדבר שהקב"ה בעצמו התיר לאיל' שחיתת טבח' דאתaab לא מסתבר כלל שיגזרו ח"ל לאסרו, וכן צ"ל על מה שהקשו בתוס' מבשר שנטעלם מן העין דזאת ודאי גזירה דרבנן עיין لكمן דף צ"ה בסוגי' שם ובמה שכטבנו - ואין לומר דבשר שנמצא בפי עוף הפורה ודאי גרע ואסור מה'ת' דזה ליתא דהרי כל המדינה טבח' ישראל הוה ואין חיש דאוריתיה וכן כתוב הרاش"י יוסף ועכ"ז קושי' הרנוס' נמי סובבת דאן אסר רב בשר שנטעלם מן העין במקומות שהקב"ה בעצמו האכיל לאיל' מה שהביאו אורבים וצ"ע ודוק".

הרא"ש סוף ז' כתוב ועבריין להכweis פר"י שאינו חושש לאיזוח הוה בע"ז ואיינו בר זביחה וכו' ואע"ג דתנאי' בהז בריתא שחיתתו מותרת וכו' והא מסקין קמו בדבורות האחוריים שעוזם בעכו"ם גמורים עכ"ל וככתב המיעו"ט דהאי ואע"ג דתנאי' וכו' הוא מלטה באפי' נפשה דמה עין זה להא דלעיל ולפנע"ד להמשיכו שפיר להא דלעיל דמסכים הרא"ש לר"י דמי שאינו חושש ליבותו דינו כሞמר להכweis שאינו בר זביחה ובמומר להכweis ודאי אין חילוק בין לאותו דבר ובין לד"א כМОבן וא"כ הכותים שאינם חוששין על לאו דלפ"ע ה'י נמי דינים כמוסרים להכweis ע"ז כתוב הרא"ש דבאמת בדורות האחוריים שעוזם בעכו"ם גמורים וא"ת סכ"ס איך התיר בבריתא שחיתת כותני כיון דдинו כሞמר להכweis איינו בר זביחה י"ל הלא בלאה' כתבנו למעלה דהא דሞמר לע"ז איינו בר זביחה דרבנן הוה וא"כ הא דמי שאינו חושש בדבר ה'י

עצמם ולהיות שפל בעיני עצמו וכמו שאמרו ז"ל אם כל העולם יכול יאמרו عليك צדיק אתה תהי בעיניך כרע שעדי לכוף את יצרך, אולם לרשע ובעל עבירה היצה"ר מהפך את דרכו כדי שלא יעלה על דעתו לשוב בתשובה אומר לו כבר נפלת ברשות החטאיהם ואין לך ישועתך באלוקים סלה ומה לך לעשות רך אכול ושתה וויטב לך בכל מראה עניין כי אבד תוחלתך מד' לכיה"פ תורה נפשך בעולםך בכל אשר תאוה לעניין וא"כ באדם זהה העונה הוא גוריאותה כי מעכברו מושב מדרכו הרע - ומה מאי מתישב בהז' לשון הש"ס דקאמר מן הבהמה וכו' כדי שיחזרו בתשובה ותוס' הרגשו בזירות זה שנוטן טעם לתורה וכתבו דלאו טumo דקרה קדרש וכוי אבל לפיה דברינו נכוון מאי שרצונו לתרץ הא וגפא דבר שאינו שלו כי הקרא דאיש כי יקדיש אק ביתו מקדושת בה"ב משטעי דלית ב"י רק אמרה בעלמא אבל בקדושים מצח דאית ב"י מעשה ההקרבה ע"י מעשה ודאי אסרו ע"פ שאיןו שלו ומנא אמרנו לה מה מה ש' התוס' لكمן דף מ' ע"א ד"ה רבוצה דהא אמרין א"א דש"ש ילפין ממה דאין אדם מקדיש דבר ש"ש שהוא נלמד מביתו, וא"כ אומר אני ומינה כמו באיסור אמרין אבל עשה בה מעשה אסורה זואת מדאורייתא דילפין מכל מקדש בע"ז דף נ"ד כנ"ז נמי במקדיש ותתיי לי שכונתי בדבר זה לדעת קדשו של התבב"ש סוף סי' ה, - אמור מעתה דבפ' לולב הנזול דמייר מקרבן שמקריב הגזלו לא מצי מביא קרא דביתו להוציא את הגזול דחרי עשה בה מעשה ובודאי חל האיסור הקדש על הקרבן אבל מ"מ קאמר דפסול הקרבן ואין על רצון מושום כתיב און כי יקריב מכם דהאי קרא נמי שמקריב ממש מדבר ואמר דמי שמקריב יקריב את שהוא שלו אבל לפני עליו ע"י מעשה אבון דאייסור הקדש חל עליו ע"י מעשה אבל קרבן פסול הוא לפי שאיןו "מכם", וכן ב"קDDRSH AM OLALA KARBNUM לעט גזול שפיר קאמר אי לפני יושל ל"ל קרא וכונתו לא כמש"כ התוס' דביתו אמר רחמנא אלא קרא דאמ' כי יקריב מכם קסמא דמאי נדע דכל שאיןו שלו אפילו הוא מקריבו ואסרו אבל אין ראיו להקרבה, וכל זאת קודם שזינו לידע דגס אחר יושך דקנה ביאוש נמי פסול ומשום מצווה הבהה בעבירה אבל מאחר שמןעט גם לאחר יושך דפסול א"כ אלפני יושך דפסול מצד שאיןו שלו לא עבי קרא דק"ו הוא מלakhir יושך גם הטעם דאיינו "מכם" לא עבי דחרי לאחר יושך מכם קריין ב"י דחרי אילך יושך וגם שניין רשות ומעשה ומ"מ פסול וא"כ א"יתר האי, "מכם" לדריש על המקריב שהוא יהי, "מכם" ולא מומר וזה הפ"י האmittiy לפע"ד ובסוגי" דחתאת גזולה הארכתי ודוו"ק.

תנ"ס' ד"ה ר"ג פרשי"ר ר"ג בנו של ר"י הנשיא וכו' ועוד תימא גוזר ר"מ על סתם יננס ולא גוזר על שחיטה דאורייתא וכו' עיין ברש"ב"א ובראש יוסף והנה מדברי התוס' נרא דסבירו דשחיטת מומר לע"ז היה הום פסול מדאורייתא דאל"כ איזה לתא דאורייתא אילך בשחיטתות כותי הלא שוחט בעומד על גביו באופן דעל גוף השחיטה אין להסתפק אבל באמת כתבתני לעיל בשם הר"ן והרמב"ם ז"ל דשחיטת ע"ז רק מדרבנן אסרו והא"כ לא לך"מ למה לא גוזר על השחיטה כשגורע על יננס דינם חמור מן השחיטה דב"ים אפשר לננטסך ממש ואז אסור מה"ת אבל בשחיטה שוחט הכותי בעומד על גביו ליכא למירמר שמא שחתל לע"ז דמחשبة הבל דברו לא מהני כמו בפייגול עין תוס' لكمן ל"ט ע"א ד"ה אלא ותו"ט ב"מ פ"ג משנה י"ב, ע"כ לומר לנו דחרי גם לאחר שגורע ר"ג על שחיתתנו רק באכילה גוזר אבל לא לעשותה תקרובות עכו"ם ובסתם יננס הלא אסרו גם בהנאה ואס תקשה לך למה לא גוזר על שחיתתם שבינו לבין עצמו לאסרו בהנאה מחשש תקרובות כמו בין זה י"ל כיון דבאכילה בלאה"ה אסור לא ראו לגוזר על הנאה לחוד - ועיין בראש יוסף שכותב בשם הרשב"א דר"מ לא גוזר על שחיטתה ממשום דס"ל קר"ע דמומר לע"ז מותר לאכול משחיטתו ולא הבنتי דמ"מ כמו שגורע כל יננס למה לא גוזר על שחיתתם מסוים לתא תקרובות כמו ביניים כיון דעתך לי" דשותט בין עצמו יצא ודוו"ק.

תנ"ס' ד"ה צדיקים עצמן לא כ"ש הקשו מכמה עובדות שמצוינו שנכשלו צדיקים בדבר עבירה וא"ר"י דזוקא במידידי דאכילה שהוא גנאי לצדיק שאוכל דבר איסור משמרו הקב"ה אבל בשאר מיל' לא עכ"ת"ד התוס'". אולם מדברי רשי"ל מוכח דלא ס"ל חילוק זה דחרי כתוב "שם דבר עוז" לא יארע לצדיק אבל לעומת זאת מישב רשי"ל קושי התוס' באופן אחר דז"ל רשי"ז"ל "האי גרים שום שטן לפני צדיקים ע"י שוג שום דבר עוז" והאי שום שטן אין אנו יודעים מה הוא אבל רשי"ז"ל لكمן בדף הסמוך מפרש את עצמו בד"ה אפשר ו"ל אי איתא גוזרו חכמים על חערבות דמאי, מסתיע מלתא דגירום עוז וכוי עכ"ל הר' דהאי דהנה לצדיק ונקי בא עליו היצה"ר בעבירה גוררת בעבירה כי העבירה שעבר און נעשה לשטן לו להכשילו בעבירה אחרת וא"ת

אי לפני יוש און כי יקריב מכם אמר רחמנא ו"ל לאו משום דתפקידוلن מהאי קרא דהא מביתו נפ"ל כדאמרין בב"ק קרבנו ולא הנזול אוית אל לפני יוש למה לי קרא כלומר וכי יכול להקדיש ביתו אמר רחמנא וכו' עכ"ל ומ"י לא יראה כמה מון הדוחק אנו צריכין לשוב לפ"י תירוצים ולא עוד אלא דמתוך דבריהם הוסיף חומר על חומר אדם מביתו נפקא לנו דלפני יוש אינו קדוש וכמו שאמרו בב"ק לפני יוש פשיטה ל"ל קרא א"כ למה נайд מאה בלול הגזול והביא על לפני יוש רחמנא אמר דחכא דמסים אמר רחמנא, אבל לויל דבריהם הנק' נלפ"ע"ד לישב כל הנני סוגיות באופן אחר והוא, כי מביתו לא מצין למילך אלא דקדושת פה אינו חל על דבר שאינו שלו כי הקרא דאיש כי יקדיש אק ביתו מקדושת בה"ב משטעי דלית ב"י רק אמרה בעלמא אבל בקדושים מצח דאית ב"י מעשה ההקרבה ע"י מעשה ודאי אסרו ע"פ שאיןו שלו ומנא אמרנו לה מה מה ש' התוס' لكمן דף מ' ע"א ד"ה רבוצה דהא אמרין א"א דש"ש ילפין ממה דאין אדם מקדיש דבר ש"ש שהוא נלמד מביתו, וא"כ אומר אני ומינה כמו באיסור אמרין אבל עשה בה מעשה אסורה זואת מדאורייתא דילפין מכל מקדש בע"ז דף נ"ד כנ"ז נמי במקדיש ותתיי לי שכונתי בדבר זה לדעת קדשו של התבב"ש סוף סי' ה, - אמור מעתה דבפ' לולב הנזול דמייר מקרבן שמקריב הגזלו לא מצי מביא קרא דביתו להוציא את הגזול דחרי עשה בה מעשה ובודאי חל האיסור הקדש על הקרבן אבל מ"מ קאמר דפסול הקרבן ואין על רצון מושום כתיב און כי יקריב מכם דהאי קרא נמי שמקריב ממש מדבר ואמר דמי שמקריב יקריב את שהוא שלו אבל לפני עליו ע"י מעשה אבון דאייסור הקדש חל עליו ע"י מעשה אבל קרבן פסול הוא לפי שאיןו "מכם", וכן ב"קDDRSH AM OLALA KARBNUM לעט גזול שפיר קאמר אי לפני יושל ל"ל קרא וכונתו לא כמש"כ התוס' דביתו אמר רחמנא אלא קרא דאמ' כי יקריב מכם קסמא דמאי נדע דכל שאיןו שלו אפילו הוא מקריבו ואסרו אבל אין ראיו להקרבה, וכל זאת קודם שזינו לידע דגס אחר יושך דקנה ביאוש נמי פסול ומשום מצווה הבהה בעבירה אבל מאחר שמןעט גם לאחר יושך דפסול מצד שאיןו שלו לא עבי קרא דק"ו הוא מלakhir יושך גם הטעם דאיינו "מכם" לא עבי דחרי לאחר יושך מכם קריין ב"י דחרי אילך יושך וגם שניין רשות ומעשה ומ"מ פסול וא"כ א"יתר האי, "מכם" לדריש על המקריב שהוא יהי, "מכם" ולא מומר וזה הפ"י האmittiy לפע"ד ובסוגי" דחתאת גזולה הארכתי ודוו"ק.

ע"ב גמר' וכל היכי דכתוב בהנאה גוריאותה הוא והא כתיב און ובהנאה תושיע ד' וכו' ומשי הום און דבמה כהא בהנאה לחודיה - ונלפ"ע"ד בביואר דברי חז"ל, דודאי "bahma" מושאל על און מורה על פחיתות ושלמות המדרגה אלא דנטקota רבתא אילך בין המתאר את עצמו למтар את אחר כי המתאר את עצמו "bahma" הוא מדרכי העונה וכמו שפי" רשי"ז לולמר דכאי רוח וא"כ פריך שפיר מנ"ל לפרש האין מן הבהמה דתורתה מכנהו להנאה והוא ממושעי ישראל דילמא מן הבהמה קאי למtar את עצמו כבמה שהוא מדכאי הרוח וכמו שמספרין "אדם ובמה" דקרא ונקל קרבן אלא מדכאי הרוח שמושמיין את עצם כבמה דלא נקל קרבן אלא מדכאי הרוח שנאן ואני רוצה בקרים נ"ז קמשני ולא מבעל גאות שהקב"ה שנאן ואני רוצה בקרים נ"ז קמשני התם און ובמה וכו' ור"ל דלענין הבאת קרבן המודבר בו גם מי שמחזיק את עצמו כבמה וכו' ור"ל דלענין הבאת קרבן המודבר וכו' המשווים הם ומתהפקים כחומר חותם לפ"י האון והמקום והזמן דהנה לצדיק ונקי בא עליו היצה"ר בתחבולה לעורר בו הנאה מגביהו בעני עצמו זלעומתו צריך לדחפו בשתי ידיים ולהכניע את

דאישתחת שפיר והדמאי מעושר ותירץ דמ"מ כיון דחכמים גוזר על שחיתות כותוי וכן על דמאי הוה אישור דרבנן ודאי עד דהוה מכשול אפלו אם קמי' שמי' גלי' דשחת שפיר ונתענש הטבל והלב אריה לעיל על ר"י דאכל משחיתות כותוי ג"כ מתרץ כ"ל אלabal באן בדמאי כתוב לאחר שזוכינו דלא גוזר על תערובות דמאי שוב ליכא מכשול אפלו בדמאי עצמה אם הוא מעושר והוא עפי' דברי הש"ך בכללי ס"ס שלו אות י"ז שכותב דכל אדר' שלא אסרו אלא מצד חומרא בעלמא לא גוזר על התערובות ובטל ברוב וא"כ כיון דדמאי בטבר הרוי דאין אישורו אלא חומרא בעלמא ולא מקרה מכשול אם אירע שאכל וקמי' שמי' גלי' דמעושר עי"ש ודבר גודל דבר הנביא ושיל שתי ראיות ברורות לדבריו, א') מהה שאמרו בגמ' שבת כ"ג ע"א דגם מצוה דרבנן בעי' ברכה ופריך מודמאי דלא בעי' ברכה ומשי' אבי' ודאי דדבריהם בעי' ברכה ספק דדבריהם לא רבא ברכה ורבא אמר רוב ע"ה מעשרין, ועתה אם נאמר דאפלו אי קמי' שמי' גלי' דמעושר מ"מ רבע עלה אישור דרבנן וכל האכלו מקרי מכשול למה קראו אבי' ספק דדבריהם ומה הועל רבא דאמרו רוב ע"ה מעשרין כיון דס"ס איכה אישור דרבנן ודאי על הדמאי שאין להיסרו אלא עי' הפרשה. - ראי' שנייה מהא דשינו במס' דמאי דין מעשרין מודמאי על דמאי אלא מינה ובבה כדי שלא ישרר מן הפטור על החיוב ומן החיוב על הפטור, ואי נימא דמה"ת הכל מותר ומדרבנן הכל אסור ודאי אין כאן ספק רק ודאי ר"ל ודאי היתר מה"ת ודאי אישור דרבנן - אבל העניין לכך הוא דהא דסמכין ארוב או אחזה מה"ת ולא חיישין אמיינוט או על השתוות החזקה משא"כ בסכנתא שם חיישין גם למיינוט ואפלו למיינוט ואם מה"ת כתוב השם שמעתתא דשאני אישורא מסכנתא דבאיסורה כיון דהתורה לטעמך ארוב וחזקה אפלו אם לפעמים יבא אישור לידי' מן המיעוט מ"מ אין עליו אשמה של כלום דהרי ברשות התורה עשה מה שעשה ואם אכל מהלוב בהמה ואח"כ נמצאה טרפה לא בעי' תשובה כלל כמו בשוחט את הפסח בשבת ונמצא טרפה בסטר שפטור מרבנן משא"כ בסכנתא שאם יידמן המיעוט לידי' יסתכן ימות ולא יועל לו הרוב והחזקקה להצלו ובפתיחה הארכתי בדברי הש"ש אלו עי"ש.

ולפ"ז אם באים חז"ל לאסור שלא נסוך על הריב באיזה עניין אם עבר ועשה או אכל ונמצא שאכל ועשה אישור אז גם מה"ת עשה האישור וחיב' קרבן בדמאי כרת ולא יintel מואהישר עי' הרוב והחזקקה דתו אין זה אнос ברשות התורה, סברא זו כתבה הרשב"א ז"ל בשבועות על הא דאמרו שם בעונה סמוך לסתה אם פירסה נדה בשעת תשמש חיב' חטא ואונ"ג דמה"ת הוה אнос ולא שוגג אבל כיון דרבנן הזהרוו לפירוש ממנה עונה הסמכה לוסטה שוב אין לו התנצלות זו של אнос עי"ש נמצא לפ"ז באיסורי דרבנן כאלו שאסרו מלחמת שחשו על המיעוט אין להם דין אישור ודאי דרבנן דהרי אין לנו צורך בהזאה כי גס מה"ת מזוהר לחוש על המיעוט וממיילא יש באיסורה אלו צד קל הצד חמוץ דאס נמצוא ונתגלה דעבד איסורה ונכשל במיעוט בעי' כפרה מה"ת ואפלו קרבן חטא מביא והוא הצד החמור ואם באמת קמי' שמי' גלי' דמן הרוב הוא אז לא עבד מיד' והרי לא גרע ממה שאמרו אנשים רצה לאכול בשער חירות ועלתה בידו בשער טלה וכאה שנדירה בנזיר ובעה הפר לה שלא בפניה דאמורה תורה ד' יסלה לה - וכן יפה אמרו חז"ל דהפרש דמאי לא בעי' ברכה מפני שאין כאן מצוה ודאית וכן אין מפרישין מודמאי על דמאי אחר מושום לאפשר שvae פטור וזה חיב' מה"ת וממילא מי שאכל דמאי ולא אדעתה לאו מכשול הוא אם קמי' שמי' גלי' דהוה מעושר וכmesh'כ הלב ארוי ז"ל ברוח קדשו וזה אמת לאמתו.

ביבה הראשונה האיך אתה לידי'>Dצדק אם הקב"ה משמרו ע"ז תשוב שלא משמרין אותו אלא משגנה ולא מזוון שעריך לשומר את עצמו, אמרו מעתה במקום שמדובר שאנו מוסופקים על מעשה שעשה הצדק אם הוא מעשה אישור ולא אדעתה או שבעינו הוא היתר וכמו בכל הני עובדות שਮביא כאן דר"י אכל משחיתות כותוי ואנו מוסופקים אי נכשל באיסור או לא ח' לגזרה שגזר ר"ג וכון דר' אסי אכל ביצה המצומקת בין אצל ע"ה ואנו מוסופקים אי נכשל בדמאי ולא אדעתה או שלא גוזר על תערובות ולצד זה שנכשל באיסור צריכין לומר על כרחנו שהאי צדיק עבר תקופה על אליה עבירה בזדון הגם שרווח הדבר מ"מ איינו מן הנמנע דהרי נאמר אין אדם צדיק בארץ שלא יחטא שהרי משה ואחרון חטאו ונענו והאי חטא העשה לשטן לו להכשילו בשוגג, ודאי יותר מסתבר לפשטוט האי ספק ולומר דלא ח' לגזרה ר"ג ולא גוזר על תערובות דמאי ממה שנאמר שעבר תקופה על עבירה בזדון אשר גרים לו השוגג, אבל במקומות שאין לננות ימין ושמאל ובודאי אישור נכשל ע"כ נאמר בעבר תקופה על עבירה מזיד, וכן תראה במעשה דר' יטעהאל שקרה והטה שהביאו התוטס' דהרי בה שאמר ר"י אני אקרא ולא אהה עבר עבירה בזדון שלא ח' לאזהרת חכמים שגוזר שלא יקרא לאור הנר והאי עבירה עצמה הייתה לשטן לו שלבשו קרא והטה וע"ז אמר כמה גדולים דברי חכמים שאמרו לא יקרא לאור הנר כי הודה ולא בוש דמחמת האי גזרה דרבנן שעבר עליה בא לידי הטיה וכן צריך לומר בכל היב עבירות שהביאו התוטס' שמשמעותה עבר תקופה על האיה מזיד שנעשה לשטן לו. ומה מאי מודוקדק לישנא דגמי' דקאמור "היכי מסתיעי מלטא" דמשמע דלעולם אפשר דמסתיעי כך אלא דמהיכי תיתי נאמר דנסתיע במקומות דיש לומר דלא עבד אישורא. ועין בפתחה שכתבתני דרש"י ותוס' לשיטתייהו אזלו בפלוגתא זו ותורה צמאן ודוק'.

ד"ג ו' ע"א גמר' איננו גוזר ולא קובל מניינו אתה ר"א ור"א גוזר וקובלו מניינו ופרש"י ז"ל דבדורו של ר"מ ור"ג לא רצוי לקבל לפי שהי' רגילים בהם בדורו של ר"א ור"א ה' אפשר להם לפירוש עכ"ל ולפ"ע' קשה לומר דר"ג גופה דאכל משחיתות כותוי ור' אבחו דשלח לאתווי חמורה מבוי' כותאי לא חשו לאגירת ר"מ ור"ג מפני שהחומרון עם לא רצה לקבל הנזרה מפני קשה לפרש מהם. אבל לפ"ע' נראה לויל דברי רשי' ז"ל לומר דלא קובל הנזרה מר"מ ור"ג מפני שהם גוזר מטעם דחייב למיינוט וכמו שסביר/ar אין בגמ' דר"מ לטעמי' דחייב למיינוט וגזר רובה אטו מיינוטא, אבל ר"א ור"א ודאי קרבען ס"ל דלא חייב למיינוט ואפ"ה גזרו עליהם וכך שגוזר על הדמאי ע"פ שרוב ע"ה מעשרין לפיכך קובל מהם. ועין תוס' יבמות קי"ט ע"א דה מחווורתא ודוק'.

שם גמר' ר"ז ור"א איקלעו לפונדקן דיאי אייתי לקמיינו ביצים המכומקות בין ר"ז לא אכל ור"א אכל אל"ר ר"ז לר"א ולא חייש מוש לתערובות דמאי אל' לאו אדעתה. כפי הנראה אכל ר"א כל צרכו ואח"כ שאלו ר"ז שהרי אח"כ קומתמה איך מסתיעי מלטא וכוי' וקשה טובא איך המתין ר"ז עד שר"א מלא כרסו מהני ביצים ולא עכבו מיד בתחילת אכילה להצלו לביש' את בעל הפונדקן פלא והפלא. אבל הנלפעד' דכדי שלא לביש' את אכילה שתק ולא ח' שהביאו להם ומסתמא עמד עליהם כל שעת אכילה שתק ולא ח' מה שחבריו ואוכל אישור דמאי דרבנן וכדאמרין בברכות דלגביו איסור דרבנן גדול כבוד הבריות ובמה שהוא לא אכל לא נתבישי כי לא גילה לו הטעם מפני מה שמי' אוכל זה וכוכן מאי בס"ד ודוק'.

ע"ש גמר' אר"ז אפשר גוזר על תערובות דמאי ומסתיעי מלטא דר"א למיכל איסורה והקשה הרاش' יוסף הכה וכון לעיל גבי' הא דר"י אכל משחיתות כותוי דלמא קמי' שמי' גליה דלא עבדו איסורה

לא בעל התבואה שכורתה כי אשתו מחייבת לטחון לצרכו כדתנן בכתבות והאי אשת חבר המשייעת לה אפילו נאמר סיוע שיש בה ממש לא עשתה טוביה לבעל התבואה אלא להאהה פשיטה אדם שיכיר לטחון תבאות חבירו ישבור לו מס'יע שהאי מס'יע לפועל אין לו דין פועל לאכול מתבאות בעה"ב וז"ב ודוק.

רש"י ד"ה מפני שחוזדה מחלפת והוא הכא דלא לטובה הוא ואיש נכריו הוא ובמס' דמאי קתני לה ולא קתני המתקלקל וכי עכ"ל לכארוי האי "ובמס' דמאי קתני לה" שפט יתר הוא ולא חדש רשי" ז"ל לכתוב דברים בטלים שאין בהם צורך לפירוש הגמר' אבל באמות דבריו אכן מזוקקים ואין בהם יותר דריש' לשיטת' דפרש הא דמתוך הש"ס התם נמי מורי ואומרה לה דלטובת ברבי רב קמכוונת דיליכם חמימה ונטקתה לי' למה לי' להש"ס להמציא טוביה חדשה כדי לאכול חמימה כיו' דבר אמר לעיל דמחלפת המתקלקל בחמותה ואי משום דכאן לא קתני בהדייא כמו לעיל הלא הא כדכי ליכל חמימה נמי לא קתני ומה זא או זא لكن הזכרך רשי" ז"ל לומר דמס' דמאי קתני לה בהדי משנה דלעיל ואס דגס בפונדקית מטעס מחלפת המתקלקל חיישין ומה לא כרך ותני הנוטן לחמותה ולפונדקית בחד בבא ע"כ לומר דפונדקית שהיא אורה אצל לא שייך לומר שתעשה לאיש נכריו טוביה גדולה כזו להחליף המתקלקל אבל טוביה כל דחו להחליף קרייא בחמימה תעשה וכן חלוקם התנא לשתי משניות ודוק.

דף ז' ע"ג גמר' מוקם הניחו לו אבותוי להתגדר בו וכי ופרש"י כшибאוו בניינו אחרינו במה יגדל שם עיין במהרשי"א ח"א ובמהר"ס על התוס' ד"ה אלא ולפע"ד נראה בכוונות רשי" ז"ל בפשטו דהניחו לבנייהם להתגדל בו כי צורך ותועלת גדול בדבר אם ימצא המנהיג מקום להתגדר כדי להגדיל שלו כי רק אז דבריו נשמעים אצל המנו העם וכן לא חששו להניח המכשול בשוא"ת מצדם כדי שיבאו אחרים ויתגדרו בו להגדיל שם ומ"מ לא קשה לרשי" קושי התוס' משבת דרכ בדבר שיש בו איזה חידוש דין שייך לומר שיתגדלromo של המחדש אבל בדבר פשטוט לכל אין באש מושום נידולromo ולצון שם בשבת שמיירי מביעור הבמות שהוא דבר פשוט שיש לבערם לא מאי לומר שהניחו כדי להתגדר בו הבאים אחרים אבל הכא בכיתה נחש הניחות שעשה משה עפ"י ציווי השם וממש"כ במה שהתריר רב בית שאן נגד המקובל עד עתה ודאי יש בו להתגדר ולהתגדל ע"י חידוש זהה שלשה דברים דף נ"א שמנה הא דכיתת נחש הניחות בהדי שלשה דברים שעשה חזקי' ולא מיחו חכמים בידו הרי דהיה מקום לבעל דין להחוליך עליו ודוק.

עמ"ש גמר' מכאן לת"ח שאמר דבר הלכה שאין מיזיכון אותו וא"ל אין מזיכון וא"ל אין מזיכון וכו' ועיין בה' ק"ז ועל החת"ס ז"ל ולריאה בא"א לפרש כוונת הני שלשות -adam תעין בהני קושיות שמקשה הש"ס על האי היתר בית שאן הנק נחלה שלשה סוגים اي' הקשה ומ' איכה מ"ד דבית שאן לאו מא"י ובkowski' ז' רוצה להכחיש את עדות ר' יהושע מכל וכל דפשיטה דרך ענה בר"מ שאכל עלה של יירק בבית שאן בלי לעשר וע"ז קאמר מدلע דחה רבי את המעד בקושי' ז' למידן דאין מיזיכון את הת"ח שאמר שמוועה מחדשת מלשון ולא יצח החוץ וכפריש"ז לומר לו לא שמעות וחזר בז' ב' פריך והא ר"מ עליה בעלמא אבל או דלמא אבל ולא אדעת' או דלמא הפריש ממ"א כל הני קושיות הם מסוג שני דהינו שאכל עלה של יירק בבית שאן בלי לעשר וע"ז אין בה ממש ללימוד ממנה האי חידוש זהה שאמרו לה אין מזיכון אותו מלשון כי לא יזכה לעולם ד' דהינו לשון ריחוק וכפריש"ז שאין משקצין דבריו כלומר שאין ממש בדבריו למדוד מהם דבר ו- והkowski' האחורה שהקשה ודלמא נתנו עניינו בצד זה ואכל מצד

אללא דמכח דבר אמיתי הלא נצムח לי' קושי' גדולה על שיטת ר"ת דבسمוך ע"ב ד"ה והיתר דס' לד"ר מעליה של דמאי אלול ואו של טבל כפרש"י וא"כ כמה קושי' הש"ס שם ודלמא אלול ולא אדעת' ותירץ הנمرا דהשת' בהמתן של צדיקים וכי נפרק דהא בדמאי עפי' מה שביארנו ליכא מכשול哉 לדקיק אם באמת מעשור היה. - אבל יש לתרץ זאת דר"מ לשיטתה דחיש למיעוטה בכל מקום אפשר הרה אישור דמאי איסור גמור דרבנן עין Tos' יבמות קי"ט ע"א מחוורתה ולדידי' אפשר דהפרשה בעי ברכה וגם בתערובות דמאי גזר וממילא דלפי שתו הוה מכשול אם אלול בתרערובות דמאי גזר וממילא דלפי שתו הוה מכשול אם אלול בתרערובות דמאי ולאו אדעת' וע"ג דין הלכה כר"מ בהא דחיש למיעוטה מ"מ לא הוו ספו לי' מן שם' דבר אישור שהוא איסור ודאי לשיטותו וכמו שאמר רב לKNOWN דק' קי"א ע"ב בגב' נ"ט בנ"ט דחס לי' לאזרע' דאבא דליספי לי' מיד' דלא ס"ל, ולכארוי' למה לא ליספי לי' כיון דיודע דכשר ורב טעה בדיון ולא שייך כאן שוי' אנפשי' חתיכה איסורא כמובן, אבל כבר הארוכתי בזה בהקדמה דלגביה תושבע' פ' אין לנו אמת מוחלט רק אמת הסכימי ולצון כל זמן שלא הסכימו להזכיר חד מ"ד איפלו קמי' שמי' אין כאן הלכה מבורת ויש מקום לשני הדעות ולמאנן דס' לדאסור הוה שפיר לדידי' איסור גמור וממושל אם עבר על דעת עצמו והדברים עתיקים ודוק. ועיין בפתחה אותן ג'.

עמ"ש גמר' ולחלופי לא חיישין והנתן וכי הלב ארוי' הנ"ל הרגיש בדקוק עצום דמה שייך כאן להקשوت על דינא דהאי ברייתא שהביאה כאן רק להקשوت על הא דאמר דלא גزو על תערובות דמאי, וכותב דלפי האמור ניחא Adams לא גزو על תערובות ה"ה דספקו מوتر כמש"כ הש"ז שם הנ"ל דכל שלא אסרו אלא מצד חומרה בעלמא גם ספיקא מותר ואני דומה לגבינות עכו"ם עיי"ש - ואני תמה על דבריו דאי' מה משנה הש"ס התם כדקתני טעמא וכי' סכ"ס לא יצא מכלל ספק דמאי יאמר לו' שיתקלקל הלחם עד שיצטרך להחליף - אבל באמת זה הכלל שכ' בש"ז דכל שלא גزو אתערובות גם על ספק לא גزو בדמאי ליתא דעין בכ"מ בהלי' מעשר פ"י ה"ב שכטב דבDMAI כיון שחשו רבנן אמייעוט ה"ה דלא מהני ספק ספק ואין רחਬ יוסף כאן אבל אני רואה דהראב"ד ע"כ ס"ל כhalb ארוי' שימוש שט על הרמב"ם שפסק בנוטן לטוחן עכו"ם דאסור שמא החליף בתבאות ע"ה וכותב ז"ל "אי' ואס מושום הספק הזה הוה ס"ס אלא שמא החליפים בשלו מותר והא דחיישין בפונדקית בחמותה הוא מטעם האמור בגמ' דלטובה מתכוונות אלא דבר עני ולא אבן, וכי בשביל דלטובה מתכוונות יצא מכלל ספק וקרוב לוודאי שהחליפה - ולא עוד אלא דלבסוף פריך הגמ' מהא דטוחנת אשת חבר עס אשת ע"ה וכי' השטא מגזל גזלה חלופי מבעיא ומה פריך אה"ג דחוזדה להחליף אבל מ"מ שרי מושום ס"ס כמש"כ הראב"ד - גם לא הבנתי מה שתיקון הראב"ד דחחשש הוא שיחליף בתבאות עצמו ומירוח עכו"ם חייב מדרבנן עכ"ל הרי דס' לrabav"d דספק דמאי מירוח והא ספק דרבנן ג' להקל ומ"ש דמאי ומ"ש מירוח עכו"ם דשניות דרבנן וספקן להקל, וצע"ג לישב.

ובגונף דקוקו של הלב אריה "ל דספק שייך הכל לא לפי מה שתירץ רפרם דשאני שאור ותבלין דלטועמא וחשוב כבעין נצמיח קושי' ז' דלמה לא ניחוש לחלופי דלפי תירוץ ראשון דעשי לי' משליכי כמאן דמערב בידים דמי לא קשה דניחוש לחלופי כיון דלא גزو על חערובות דמאי ז' ב' ודוק.

עמ"ב גמר' השטא מגזל גזלה וכו' הקשה המהרשי"א ז' לאזיה גזלה איכה כאן דהא פועל אוכל מדינה בדבר שלא נגמרה מלאכטו להלה כדאמרינו בפ' הפועל עיי"ש במה שנדחק לתרץ, ולפע"ד רק"מ דין לאשה זו המשייעת לחברתה בטחינה דין פועל כי

וא"כ הוא מAMILא ליכא שום הוכחה מהאי עובדא שהקב"ה רגלי HISIDIYI ישמרו כמובן. ומעתה אומר אני DRPEFI" ברוב ענותנותו שלא רצה נגליות הדבר DCEDI שלא יכול היה הדבר בחמורו והשיב להם את חמורו שלא יכול דמייל לענין תלה הדבר בחמורו ותשוב להם מחומרה אונפשה היהת וכן משמע נמי מגמ' דילן שמביא דברי RFPI" שאמור עניה זו הולכת לעשות רצון קונה ואתם מאכליין אותן טבל. הרי דתלה הדבר בחמורו שיש בו דעת ורצון ולא שעכבותו מלאכול ממשמי' מפני מעלת רבFI" וגם אמר שמאכליין אונן דמייל דמיינ פנוי יהיא ידעה שלא עשרו והוא דמיין. וכל זאת אמר רבFI" בענותנותו אבל אכן לא קבלנו דבריו בזה ולא נאמין בדעה יתרה שהחמורו אלא בשביבו עכבותו מלאכול דמיין נשל לו הבדיקה ועושים ק"ו אם מאכילת אישור של בהמותו נשתרם הצדיק מכשכ"כ שלא יכול בעצמו דבר אישור. ולכן פרכינ שפיר דהא מאכליין את הבהמה דמיין וא"כ איין אכן שום מכשול בעוביל ודוק".

דף ח' ע"א גמר' אר"ז אמר שמואל ליבן סכין ושות בשהיתתו כשרה והא איכה צדדין בה"ש מרוחה רוחות. וככתבו התוס' DEMACAN שמע שאם ניקב השטן כנגד מה שחתט טרפה, כוונתם במה שככתבו " כנגד מה שחתט" דשלא כנגד מה שחתט פשיטה דטרפה דיש טרפות לחץ חיות ולא עוד אלא אפילו נבלה נמי הוה דהא אותו הנקב משלים לרוב הסימן והוה מקצת שחיטה בפיסול אבל בניקב כנגד מה שחתט דהאי נקב לא מצטרף לרוב לעשותה שחיטה פסולה דהרי כן מבואר لكمן דף ל' ע"א דשחת בעשנים ושלש מקומות כשרה ודוקא בהיקף ואפילו זה למעלה וזה למיטה אבל בשווה זה למעלה זה למשטה לא מצטרף עי"ש בתוס' ופוסקים וא"כ נבלה לא הוה דלא שייך לשחיטה כדי לפסלה מ"מ טרפה מיהה הווע מושום דיש טרפות לחץ חיות ולא תאמר דוקא באבר אחר קמ"ל ר"ז דאפילו באוטו אבל עכמו הדין כן דצע"ג דLAGBI צירוף שחיטה הא נקב שנCOND מה שחתט לא מצטרף לא להכשיר אם נעשה בסכין כשר ולא לפסול השחיטה אם נעשה בסכין פגום מ"מ טרפה מיהה הוה, אלא דלפ"ז הוה מצין נקה"יו שיהי טרפה ולא נבלה ולמה לא מוקמי בהכי لكمן ל"ב ע"א מתנן" ד אלו טרפות, אבל כד תדייק באמת מוקי בהכי ר"ל שם באמרו כאן שחתט במקומות חתק וכן שחתט שלא במקומות חתק דהינו הך דכל שלא משלים את השחיטה אינו אלא טרפה אלא דלפ"ז ר"י דFLAGIG ומתרץ מתנן" ד אלו טרפות שנשנית קודם חזרה ס"ל באמת דכל מעשה טרפות בסימנים נבלה הוה דמעשה טרפות בעצמו דין נהירה עליו והוא שיטת הרמב"ם ז"ל דכל נקה"יו נבלה מקריב וכן הוא ברמב"ם לפי גירסת הטור ס"י ט' שנكب היה כנגד מה שחתט פסול השחיטה אבל הב"י הביא גירסה שרך טרפה. ולפ"ז ברור שגירסה מוטעת היא דלשית הרמב"ם אין במציאות שם טרפות על הושט ועל הקנה שהם מקום נהירה ואם תרצה להבין הדבר על בורי עיין בדרכו لكمן בתוכה הסוגי' שם ובפתחה וירוח צמאונך.

עמוד זאת יש להעיר על הא דפרק כאן והא איכה צדדין לפ' שיטות רשי"י لكمן שם בסוגי' דרא"ז לית לי' הא דיש טרפות לחץ חיות איך פריך כאן לר"ז שהוא בעל המאמר והא איכה צדדין ובזוחק י"ל כיון דבשם שמואל אמר המימרא ואנן פסקין דיש טרפות לחץ חיות שפיר פריך על שמואל DEMISTAMA ה' סובר כהלהטא יש טרפות לחץ חיות ודוק".

עמוד יש להעיר bahwa עניינה דלקמן דף ל' מבואר דבשחת בעשנים ושלשה מקומות דהינו בעשנים שוחטים ב' סכינים זה למעלה זה למיטה או שחתט מקצת הסימנים ופסק שחתט במ"א בלי שיעור שהי' השחיטה כשרה וכן פסקין בי"ד סי' כ"א וקשה לי כיון דמה

אחר היא מסוג השלישי - דהיינו שמניח לו המעשה כמוות שהיא גם מודה לו שיש ממש בדבר ללימוד ממנה הא חדש דין כפי הנראה אבל אפשר שר"מ ע"י מחשבתו夷' שבר' את העלה שאכל בדבר זה התלו במחשבה מי יכול לידע מה שבלב חבירו אם לא בחכמה נפלאה ורואה'ק והוא גואה ורמות רוח יתרה לסמוך על עצמו שיפה ירד לדעתו של ר"מ ומ"מ רב' שלא חש לקשי' ז' משום חז' מאן גברא רב' דקמסחיד עלה ופרש'י' ומסתמא יפה כיון ודקדק בדבר כי בדבר זה אין לסמוך אלא על אדם גדול רם ונשא - וכען זה מצין בגמ' דילן שמביא דברי RFPI" לא דירך ודלקק בעל הש"ס ליחס את המעד באמרו העיד ר' זה כאן אכן איך דקדק בעל הש"ס ליחס את המעד באמרו העיד ר' יהושע בן זריז בן חמיו של ר"מ לומר דבן הדור הוא כי אביו רוז' ה' בן חמיו של ר"מ ומסתמא מי שזכה לחתנתא קר"מ אדם גדול היה ובפרט שאנו מכירים ברווחה אשת ר"מ שחכמה גדולה הייתה ולכן לא חיש רב' לקלב עדותו ולא אמר לו רמות רוחה הוא זה להיעיד שלא נתן עניינו בעד זה ואכל בעד אחר וז' מסוג השלייש' שהיה יכול להקשות ולא הקשה לנו אמר לן מהחין אותו מלשון זהוחה הלב וכפרשי' גאותך גרמה לך שלא הטית איזו וכי' שלא ירידת לסוף דעת ר"מ לידע אם לא נתן עניינו וכו' ודוק' כי נכו' הוא מאד בס"ד.

עמ"ש גמר' אל אתה הולך לעשות רצון קונך ואני הולך לעשות רצון קוני אתה ספק עושה ואני ודאי עושה אל' אם אי אתה חולק גורני עלייך שלא יעבורי בך מיס לעולם - וש להעיר שלא השיב לו על טענותו שאני ודאי עושה ואת ספק עושה אבל מה שנלפע' ז' הוא דבזה שאמר לו אם לאו גורני עלייך מצא תשובה נחרית לטענותו מפני שהבינו בשועשה רצון צדיק ג"כ עושה רצון קונו דכיו' שחצדייך גדול כ"כ עד שיוכל לגוזר על הננהר שלא יעבורי בו מים לעולם ומשום ותוצר אומר ויקים לך א"כ אם ישמע לו לפלוג מקיים רצון קונו כמו בהילוכו בדרכו ודוק'.

עמ"ש גמר' אר"ז כמה נפש גברא ממשה ושיתין רבעון דאלו התם חד זימנה והכא תלטא - ולכאר' קשה טובא מנ"ל Adams משה היה צרך לבקו' הים שלש פעמים שלא ה' בכחו לגוזר כן עד שמחלית DRPEFI" ה' נפש זכותי יותר ממשה - ולכן נראה דמכאן יש סתירה לדברי הרמב"ם פ"ח מהל' יסוח'ת שכטב ז"ל, משה רבינו לא האמינו בו ישראל מפני האותות שעשה וכו' אלא כל האותות שעשה משה במדבר לפני הចורך עשהם לא להביא ראי' על הנבואה ה' צרך להשקייע את המצריים קרע את הים וכו' והנה אנדרה זו שלפנינו מורה על ההיפך כי האי בעל המאמר סובב ע"כ דהני ניסים כולם נעשו כדי לחזק אמונה ישראל בד' ובמשה עבדו דלולי זאת היה מקום להציגם על אופנים טבעים וכן לזונם ולהשകותם בili נס ואם נאמר כן יפה קאמו אלו היה ביד משה לבקו' את הים כמה פעמים בזה אחר זה היה עושה כדי להזק יותר אמונה העם דהרי גם עם עשת שקרו' לא היה בו תכלית אחר אלא כדי לחק את האמונה אלא ודאי דלא נפש זכותיה יותר ודוק'.

עמ"ב תוכ' דה' הא איתמר, בירושלמי ובב"ר לא משני מידי אלא השיב להם דמחמורה אונפשה עכ"ל לפע' ז' אין אכן פלוגתא בין הירושלמי לגמר' דידן דלפי הירושלמי דמחמורה אונפשה הייתה צ"ל דהאי חמור לאו חמור בעלמא ה' אלא כמו שככתבו הקדמוניים שהי' אותו החמור שרכב עליו אברהם ובעלם ושמועותד לעני רוכב על החמור דעל חמור בעלמא לא שייך כלל לומר דמחמורה אונפשה,

עכ"פ בנסיבות לשורף את הסימן כشيخה לצדדין אלא דמ"מ פריך ר' י' ימיר מר"ז על ר"פ מושם דהוא סבר דעתני סכך פגומה על חודה דכדי שלא תחולוק בין פגימה אסרו חכמים השחיטה בכל סכך פגום משא"כ במלובנת דלא מצפי פסול את השחיטה רק כشيخה הדין דר"ז במקומו עומד דין לחושشيخה ואין על הסכך שם פגום וקשר בדיעבד אבל אין לא חיישין להאי סברא דר' יimir ופסקיןן קר"פ דבעינן בדיקת הסכך גם אתלת רוחתא ולעכובא ומיליא גם על סכך מלובנת שם פסול עלייה ומהני היא דביה"ש מרוחה רוחה סכ"ס לא עדיף מסכך פגומה בפגימה הנרגשת לחוד דPsiטיא שאינה קורעת הסימן ומ"מ פסול השחיטה וזה ברור ואמת בס"ד.

ומה מад מתוישב בהז珂שי עצומה שהקשה הראש יוסף דאין דחו הר"ז והרמב"ם דינו של ר"ז מכל וכל דהא עכ"פ בעוף ואוז און הגיגרת לבדה יתקשר דהא רק אסברת בה"ש מרוחה רוח פליגו אדר"ז וחישו לצדדין אבל על הא חדודה קודם לליובנה לילכא מאן דפליג וא"כ בקנה להיא שום חש אפאילו שורף הצדדין דקודם שחיטה רוב הסימן לא איכפת לו וכיון דנשחט הרוב שוב א"א לטורוף אחר שכבר נשחט בהקשר ואון אפאילו לשיטות רשי"ז ז"ל דמץ מפסיל במיעוט בתרא דזה דוקא בהושך דרך שחיטה אבל בפסק הגיגרת לאחר שחיטת הרוב לית לנו בה וכמו ש' הש"ז י"ז סי' כ"ז בשם המהרש"ל ז"ל. ועיין מש"כ אני בהזקמן ל"ב. ולפי האמור הקושי מתרצת שפיר דאן לא מדיחין הא דר"ז לא ריש דבריו ולא סוף דבריו אלא מטעם אחר נדחה דינו ומשום דחכמים פסל כל שחיטה שנחתה בסכך פגומה וסכך מלובנת עכ"פ דין פסול עלייה כמו סכך פגומה הנרגשת ואון אונגרת וא"כ מה בין עוף להמה ותדע דכן הוא דהרי בסכך פגומה נמי מציא להקשוט כן דבעוף ותוופס את הקנה ליתקשר דהרי בידי שמיים א"א לצמצם עין תוס' לקמן כ"ח ע"ב ד"ה לפי דמלטה לא שכיח כלל שבלא כוונת הצמצום יידמן הצמצום מעצמו וא"כ בשוחט את הקנה בלבד עד שmagyu לרוב לא איכפת לנו אם הפגימה קורעת וירק באוטו משחו המשלשים את הרוב ומהיכי תיתי ניחוש דכשהגעו לאוטו משחו פגע בו הפגימה והשלים את הרוב שע"ז אמרו דאי"א לצמצם ולמה נפסול השחיטה אלא ע"כ כדאמרן דמאחר דח"ל החמירו לפסול הסכך פגומה בין שפולדת השחיטה ובין שאינה פולדת השחיטה אין להקל בין עוף להמה אפאילו באיז הקנה בלבד והדברים ברורים וקלורי לעיני בס"ד.

ע"ש גמר' רבה ב"א סכך של ע"א מותר לשוחט בה ואסור להחותך בהבשר וכוי א"ר פעםים ששותט אסור במסוכנת ומתחך מותר באטמי דקיימי לקורבנא עכ"ל הנגמ' הנה הא דאסור להחותך בשער ולשותט מסוכנת כתוב התב"ש דהוא אסור מה"ת מקרא דלא ידבק בידך מאומה והביא ראי' מהא דאמרו בפסחים אפיק עצי מוקצת ועיל עצי אשרה, אבל בעבר וחתק או שחת דפי דעת הרמב"ם והש"ע הבשר אסור פשיטה דאיינו אלא מדרבנן וכן ראיתי בישועת יעקב סי' י"ז בשם הר"ז ז"ל. ובabar עניין זה הכלocr.

הננה הנאה שאסורה התורה באיסורי הנאה הוא דוקא בשנהנה בשעת מעשה ובעוודו קיים האי דבר איסור וכגון המרייח בبشמי ע"א או סך גופו בשמן של ערלה וכדומה אבל גרמא של הנאה לא אסורה תורה דהיאנו השוכר את הפועל שכחו רק גורם הנאה מקרי וכן שכר מצווה בה ובבא והיה בשער המתוקן ע"י סכך של ע"א נמי רק גורם הנאה וכן בו איסור תורה אבל השחיטה עצמה ודאי איסור תורה ואע"ג דין במעשה עצמה הנאה הנרגשת כמו סיכה אבל מוה שהדם מתעשר ג"כ הנאה מקרי ואיסור מה"ת דהרי

שוחט תחילה במקצת הוושט איינו מצטרף להשלים השחיטה ששחח Ach"c למעליה או למטה מהה לא יתרוף בהאי נקב שעשה בושט דבלא"ה פריך הרשב"א וכן הוא ברש"י לסתן כי ע"ב בכל שחיטה דעלמא דהא אייכא מעשה טרפות בתקילת השחיטה ואייך מתכשר ע"י מה שהושך להשלים והוא אין טרפות חזר להכשרה ותירצוי דשאני הכא דדרך שחיטה בכך וא"א לשוחט בא"א אבל כאן בנ"ד שפסק משלחות והתחיל בם"א והאי מיעוט הנשחט לעמלה איינו מצטרף להשלים השחיטה למה לא מיטרפ בהכי ועיין לסתן דף ל' יישוב נכו"ע ז"ז ודוק'.

הר"ז ז"ל המשmitt האי מימרא דר"ז והרמב"ם פסק בפירוש דלא כוותיה וכתבו הרשיטים ז"ל בטעה דהא מלתא מושום דאן פסקין כהני אמראי דלקמן י"ז ע"ב דמצרכא בדיקה לסכך באברה ואטפרא ואתלת רוחתא ור' יmir פריך שם מהא דר"ז הרי דאן לית לנו בה"ש מרוחה רוח, אבל הראב"ד יותר הרשיטים ז"ל פסקו כהא דר"ז מושום דמחלקיים ואומרים דבסכך מלובנת ידוע להזחර שלא יטה לצדדין אבל אם לא יבודק אתלת רוחתא ולא ידע דפגומה לא יזהר מלהטאות אבל לא ניחא להני רашיטים לומר דהני אמראי שם פליגו אדר"ז מושום דלישנא דגמ' שם "מי לא אר"ז" ממשע להזחרא מירא הוא מקובלת אצל להלכה פסוקה. וכן כאן הלא הביא האי מימרא ביל' חולק ולפע"ד נראה דגם הר"ז והרמב"ם לא העלימו עיניים מכל זה אבל מ"מ יפה דחו דין זה מהלכה ומטעמא שאבאזר בהז.

ধהנה לסתן בסוגי דף י"ז ביארתי דהרמב"ם וכן הר"ז ז"ל כשית הרבא"ה ס"ל דפגימה הנרגשת אטפרא אף שאינו אונגרת כולם פולדת השחיטה אבל היא חומרת אמראי בתראי דלפני כן רק לכתלה קפדו שי"י הסכך חלק אפאילו מפגימה הנרגשת. והאי דר"פ דצרכך בדיקה אברהם ואטפרא אצרכת לעקב קאמור ומAMILIA דגס אתלת רוחתא לעקב דאייך המימרא לשיטים דאברה ואטפרא לעקב ואתלת רוחתא רק לכתלה אבל לדעת הרשב"א והר"ז ודעמהם דס"ל דזוקא פגימה האוגרת פולדת וכאשר כן נקבע ההלכה בשוו"ע האי אצרכת דר"פ בדיקת הנרגשה רק לכתלה הוא. ועיין תוס' לעיל דף ג' ע"א ד"ה אין השומר דיל' צרייך לכתלה וגם בדיעבד, דבديיעבד אין השחיטה נפסלת אלא ע"י פגימה האוגרת שקורעת את הסימן.

והנה הר"ז ז"ל כתוב בשם הראב"ד ז"ל "דע"כ לא אמר ר"ז אלא בדיעבד אבל לכתלה לא ומ"ה אסיקנא דלכתלה צרכיה בדיקה אתלת רוחתא ור' יmir הוא שא"י לומד לכתלה מודיעיבך דר"ז ואנן לא ס"ל כוותיה עכ"ל ודבריו לא כארוי' אינס מובנים איך למד ר' יmir לכתלה מודיעיבך ואיך לא השיב לו המסדר הש"ס דאי זה לימוד אבל לפי הצעתנו ניחא דר' יmir הכי קאמור דהא מר"ז נשמע דפאילו האוגרת אינה פולדת מן הצד וא"כ ניחא דלכתלה יש לבדוק מפגימה האוגרת אבל בדיקת טופרא שהיא מפגימה הנרגשת ודאי לא תבי ע"ר"ז ודאי אם רואה או ע"י שאר בדיקה שאין בצדדי הסכך פגימה האוגרת ויפה דן אלא דאן לא חיישין לקושיינו מושום דר"פ מושום לא פלוג קאמור דכל שבודק בטופרא אחוודה יבודק גם הצדדין בהז. אבל הרמב"ם דס"ל דצרכתא דר"פ לעכובי קאמור דח"ל גרוו שיהי הסכך חלק מכל וכל שם פגימה על הסכך אפאילו ברי לו שאין הפגימה אוגרת את הסימן שחיתתן פולדת והוא חומרה שהחמירו בימי אמראי בתראי כמו שהוכחת זאת בסוגי שם א"כ אין כאן סתירה מהא דר"ז בשם שמואל שעuden בימי לא החמירו על פגימה הנרגשת על הא דר"פ, ולאחר שהחמירו לפולד כל סכך פגום אפאילו אין הפגימה אוגרת מכש"כ שיש לפולד סכך מלובנת שיש

בבריתא סוף תמורה אף של אשירה והרמב"ם פ"ז ה"י מע"ז, כתוב עכ"ס או אשירה שנשraphה אפרה אסור בהנאה ולא כתני השורף את האשרה ועכ"פ משום דגム נשraphה מלאיה או נשraphה גוי אסור האפר אבל הכא בנטול ישראל ואפה הפת וארג את הבד אסורה הפת והבד מדבדנן ומטעם שעבד אישור תורה בשעת אפי' ואירגנה אבל אפה וארג נカリ לא נאסר הפת והבדן וכן יש לדיק משון הרמב"ם ז"ל בהאי דין דשות בסקין של ע"ז שכותב שם בהל' יט' וז"ל, "סקין של עכ"ס וכו' ואם היהת בהמה מסוכנת הרי או אסורה מפני שהוא מותך והרי זה התיקון בעצמו הוא ההנהה ממשמי ע"ז עכ"ל הרי ברור מללו דהתיקון בעצמו הוא ההנהה ממשמי ע"ז וזה ודאי איסור תורה ומה"ט אסור הבשר שהוא איסור דרבנן, וכן הוא דעת הרשב"א ז"ל שכותב שהבהמה כולה אסורה. וראיתי בס' רຽעות שלמה סי' יו"ד אות ב' שתמה בא על הרשב"א שסתור דברי עצמו שהוא ז"ל כתוב בסוגי' דמצוה לה"ג דאע"ג דיקבל שכר בזה ובבא עברו עשיית המצויה אין זה אלא גורם הנאה דשרי ולמה אסור אכן הבשר של המסוכנת, ולהיפך קמתמה היירוע שлемה על הרמב"ם דאוסר הבשר במסוכנת למה לא תהי גם בבריאת אסור הבשר לאחרים דניהם לדידי' מקלקל הוא אבל לאחרים אין כן רק הנאה ולמה נתיר לאחרים להנות מאיסורא, עי"ש שראה במקצת דעתם ההיתר הוא משום שגורם הנאה מותר אבל לא נחית לעד כי רק אז מותר בלבד עבד איסור בשעת מעשה כמו במצוה ובפועל וכן שאות הבריאה אבל במסוכנת דבר בתיקון זה איסור תורה איסרו חז"ל הגורם ממנה לו ולאחרים כן"ל.

ולא אחד תחת לשוני כי גם מדברי התוס' נראה דלא נחית לדברים האmittים הנ"ל שהקשו בד"ה מותר לשוחט, משבת דשות חייב משום שהוא מתקן לגבי אבמה"ח ולפי הנ"ל אין כאן מקום להקשות דשאני שבת דכל שעושה מלאכה שמניע לאדם הנאה ותועלת ממנה אפילו לאח"ז ועכ"פ שלא נתרבה הנו בשעת עשיית המלאכה שפיר חייב דחרי חובל וublisher הנה המלאכות שביצם הון קלוק וายבוד ומ"מ בכל מלאכות שבת הם שנאיסרו וכמו שאמרו בשבת ק"ו ע"א דכל המקלקין פטורין חוץ מחובל וublisher ולמ"ד שם דודקן בצריך לאפרו ולכלבו מ"מ בשעת המעשה מקלקל יחשבי כי עי' הערת העצים ונטילת נשמה של הבע"ח יפסיד שווי' הקודם אבל כיון דדרך לעשות כן מפני הנאה הבא לו או אח"כ מלאכת מחשבת מקרי אבל אכן לגבי הנאה שגורם הנאה מותרת איסור כל מעשה המגרע אתשווי עכ"פ שגורם לו הנאה אח"ז אין בו משום נהנה וכן שבירנו לעיל ואין לומר דגם התוס' כיוונו לזה בתירוצים כי מסוף דבריהם שכותבו „אבל לעניין הנהה מע"ז לא חשוב כל מושג מה שקבעו יתר על תקוננו" משמע דמשום שמחשבין שכר נגד הפסד לא חשוב הנאה זהה ליתא דא"כ תקשה קושי' הירועות שלמה לאחרים ליתסר בהמה בריאת דחרי להם ליכא שום הפסד, אלא הטעם דכל שלא עבר בשעת מעשה איסור תורה לפי שאין במעשה ריבוי הנו שוב לא איסרו חז"ל הנאה שבא לאח"ז בהגמות מעשה זו.

אבל מה שיש להעיר הוא מה שהקשה הנאו הנ"ל ני' וכן הוא בלב אריה דבכל שחיטה כיוון דהתחיל לנקב את הושט ומכש"כ בשחט סי' אחד שוב הוה במסוכנת ואני רואוי לא חרישה ולא לנידך רק עומדת לאכילה וא"כ הסוף שחיטה תיקון בדור הוה אלא דבזה ייל' כמו שכ' הר"ן ז"ל כאן דזהה כמו מה ששמענו בע"ז דמה שמשביח בנביה פוגם בצל אבל הגאון הנ"ל הרבה בתימה דזה דעת הת"ק שם ע"ז מ"ח ע"א אבל ר' יוסי פליג ואיסור לזרע תחת האשרה וא"כ קsha טובא מה נтир לשוחט בריאת כיוון דסוף שחיטה תיקון גמור הוה, אבל חד מתלמידי חילק בסברא נcona

מכירה ג"כ אין במעשה עצמה הנאה ממשית לנו"פ ומ"מ ילפיקנו מאו מכור לנכרי יותר הנאה כי בשעת שMOVEDIA את האיסור מושתו ומכוnis את ההיתר תמורה הרי נתרבה הנו וריבוי נכסים הוא הנאה גמורה כי ברבוי נכסים נתרבה בנסיבות כבודו ומוראו אצל הבירות ולכן יפה כתוב התב"ש הנ"ל דהשחיטה במסוכנת אישור תורה הוה כי בשעת מעשה נתרבה הנו כי המסוכנת עומדת לכלבים ושוו' מועות והשחותה רואוי' לאדם ושוו' מרובה אבל להנות אה"כ מן הבשר מותר מה"ת כי הנאה שיש לו באכילתבשר זה אינה אלא נרמא בעלמא מצד הסכך וכמו שחליפין ערלה שמכר או החליף מותרין מן התורה דעתך רך גורם הוה לאוטו ההנהה שנאהנה בחיליפה אלא דבכ"מ שעבר בשעת מעשה המכירה והחליפה על איסור תורה איסרו עליו מדרבנן הגורם ממנו כדי שלא להנות מאיסורי שעבר וכמו שאיסרו מעשה שבת כדי שלא להנות מאיסור מלאכה שעשה, ולפי שביארנו לעלה בסוגי' דמחליפין החליפו באיסור זה גם מאיסור תורה שעשה במכירה והחליפה דכיוון דאסרו החליפין שב לא נתרבה הנו והוא כמחליף איסור באיסור וכן אסרו עליו הבשר במסוכנת כשחיתה בסכך של ע"א שלא להנות מעשה איסור שעשה ומילא ניצל גם מאיסור זה כי מאחר שנאסר עליו הבשר לא אהנו מעשי ולא נתרבה הנו. ולכן בשוכר את הפעול לעשותו עמו בי"ג וכן במצבה שתקע בשופר של עולה למ"ד מצוה לה"ג לא הי' מקום לאיסר עליו שכרו או לומר דלא יצא כדי שלא יהנה משכר מצוה שהוא גורם הנאה דהרי בשעת מעשה לא עבר מיד כי לא נתרבה הנו כי השכירות אינה משתלמת אלא לבסוף וכן שכר מצוה והמעשה הלא היה לעול על צוארנו ולא נתנה להנות כמו שפרש' בರ"ה כ"ח ע"א וא"כ אין מקום לאיסר אף מדרבנן מה שנאהנה משכר מעשי. ולכן פריך שפיר בריש פ' השוכר על הא דקთני שם שכרו איסור ממתני' דמקdash בערלה דקთני אם מכון וקידש בדמיון מקודשת. ועל חנוך הקשו בתוס' שם דהא מכון וקידש בדיעד קתני אבל לתחילה גם שם איסר לקדש בדמיון ונתקחו לרטרץ עי"ש דממתני' דמקdash בערלה לא רציה אלא להוכיח דגורם הנאה מותר מה"ת דאל"כ מה בין ערלה החליפין וכיון דמושת מה"ת ניהו דשם איסר תכמים לתחילה לקדש בחליפין ובמכירה אבל כאו בינה ממלاكتו בי"ג לא עבר בחילופה ובמכירה הנאה שכר משלים רק לבסוף וא"כ אין כאו טעם נתרבה הנו מפני שהשכר משלים רק בהיתר ולא מצאו תירוץ לקושי' לאיסר אח"כ את שכרו שקיבל בהיתר ולא מצאו תירוץ עלי"ע. ואתה לדעת שיש חילוק בין חילפי איסור הנאה להאיبشر של מסוכנת או בגד שנעשה ברכרו של ע"ז דבחיליפין לא איסרו אלא למחליף עצמו משום דرك הוא נהנה בהאי החליפה אבל לאחרינה לא איסרו מפני שלא נשתנה החפש בעצמה למיעילותה שוחרלו בערלה עי' חבירו כי מאיסורא אם יاقل מהני פירות נשארים ביד הנכרי היו מוכנים לפני אצל הנכרי כמו שהם עתה אצל הישראל משא"כ האי בשר והאי בגד דנשנה למעליות' של עטה עי' סכך ורכרו של ע"ז כל מי שנאהנה ממנו נהנה מאיסורא שעבר חבירו. אבל הא ברור אצל נכי הואר בגד ברכר של ע"ז שלא עבד הנכרי שום איסור כי הוא לא נצטווה רק שלא לעבור ע"ז אבל לא על הנאת תקרבות ודאי דשי' האי בגד לישראל כי אין כאו מקום לאיסר הגורם כנפער' ברור ולשון המשנה ספ"ג מע"ז מסיע לי דקתני נטל ממנה עצים והסיק בה את התנור וכי נטל ממנה כרכר וארג בו את הבד וכי ולמה תלה הדין זהה באדם העושה ולא כתני פת שנאהה בעצי אשירה ובגד שנארג ברכר של ע"ז הרי אלו אסורים וכמו דקתני

לאוקמי' יותר בסיכון דמוית להשתמש בו ללא תיקון כלל אבל על החותך לא הי' צריך להאי תיקון ובזה גם ר' יוסי' מודה דחabitin התיקון נגד הקלקול אבל התם דהתקיון של ענבייה אינו נצחים מן הקלקול של הצל כਮובן והסבירו נכוונה וראוי' לקבלה ממי שאמרה ודוק' היטב בכל הדברים שתכתבנו.

דביה' ש צונן וא"כ קשה דהרי אז בהדחה בעלמא סגי' גם נעיצה לא בעי וככלקמן והלכתא בעצנן ועי' הי' להם לתרץ דהשי' רצהה לתרץ אפילו למ"ד ביה"ש רותנה. אבל ניחא דכאשר נכתב אח'כ האי תירוץ שליבנה באור יש לו מעלה נגד התירוץ דפסק בי' גוזא דמץ' מיריב בכל סיכון שייה' והתוס' כתבו לקמן דה' והלכתא דהא דסגי בהדחה הוא רק בשחתה בה באקראי ולר'ת בסיכון שנחתך בה צונן דוקא, וא"כ הכא דרצה לאוקמי בכל סיכון שייה' צרייך דוקא נעיצה.

בא"ד ותימא דמשמע הכא דבעי לייבון וכן משמע בתוספתא וכו' ותימא דבפ' כל שעיה וכו' עכ' ליל' דבקושי' הראשונה דתסאי נעיצה לאקדימו האי דמשמע הכא דבעי לייבון וכו' ולמה הוצרכו כאן להקדמה אבל ניחא ולשונם מדווקדק היטב - דהנה הרשב' א' ז'ל מתרץ קושי' התוס' דכאן לא נחותה הש"ס בדיני הגעהה ובלאו שמנוניות אבל על שוחט לא מצי פריך דהרי מצי שוחט על סמך שיקלוף את ביה"ש בסיכון אחר שאינו ראוי לשחיטה וראוי לקליפה ודוק'.

בא"ד משום שמנוניות דאייסורה דنبולות דnbulo בsicin עכ'ל הישותות יעקב מביא ראי' מדברי רשי' דנקט נבלות ולא תקרובות עכו'ם שהוא גם איסור הנהה. לדעת הפסיק לKNOWN בסוגי' דרביצה דעא'פ' שאין אדם אסור דבר שאין שלו א'פ' בשחתה במתה חבירו לע'ז לא תיראה בשחיטה זו אדם כדעת המתירין מה פריך ונוקמא בשחתה במתה חבירו לע'ז דליך שום איסור לא תעכו'ם ולא נבלות אבל הסcin נאסר מצד ממשי' ע'ז. ולהז כיוון רשי' באמרו דעא'פ' איך מאש נבלות אפילו אם נוקמי בשחתה במתה חבירו לע'ז עכטדי'ק. והנה ראי' להני פוסקים האוסרים ודאי ליכא דהרי הש"ס מוקי בסיכון דפסק בי' גוזא וה' דהוה מצי לאוקמי בשחתה במתה חבירו. אלא דאיini אומר דאפילו בהמתה חבירו שלא אסור בהמתה חבירו. מושום דאי'א דש'יש אבל מה שנבלע בסיכון שהוא דבר מועט שלא ניתן להשבען לא שייך לומר שלא נאסר מצד שהוא של חבירו, ואם נרצה לישיב ומה נקט רשי' נבלות ולא תקרובות י'ל דכל שנבלע בסיכון בשעת שחיטה לא נעשה תקרובות כלל כי בע'ז לא שייך מוקצה ורק בשעת שחיטה נעשה הבמה תקרובות לעכו'ם וא'כ מה שנבלע בשעת האי מעשה שחיטה בתוך הסcin לא נגרר אחר הבמה להעתות עמה תקרובות זהה דבר נכון לפע'ז עיין לקמן בסוגי' דטיפת הלב ק"ח ס"א בעין סברא ז.

וראייתי באחרונים שדנו בשחיטת מסוכנת מצד מוקרי אדם לא נחרה הוה מטה מלאיה ואני רואוי' אלא לכלבים ועיין בפ"ת סי' יוז' א'.

אבל בהיפך יש לעין למה נתיר בהמתה בריה לשוחט בסיכון של ע"א ולא נctrיך השלcta דמי שcar הסcin לims המלה ואם נאמר דבאמת צרייך אז ודאי הי' אסור לשוחט לכתלה כדי להשליך אח'כ דמי הנאת הסcin לims המלה וצ"ע עצה.

תוס' דיה' שליבנה באור הא דתנן בסוף ע"ז וכו' דבענצה בקרוקע סי' וכו' טכ'ל. הא דלא העמידו קושיותם על מה מתרץ בהדחה דעל מה שמתירץ שליבנה באור לכארוי' אין להקשות דהרי קאי להעמיד תירוץ' בהדחה ממש הינו שליבנה כאור וכמו שהבאתי למטה בשם הלב אריה ז'לadam בחודש ממש מוקי כמו אמר דבאמת דפסח בי' גוזא לא קשה מהא דע'ז דסגי' נעיצה דהרי רוצה

מקצת בפיסול נמי שחייב פסולה וכנהירה niedonot כאשר העיד ר' ישוב בשם ר' יהושע לקמן ל"ב ע"א במשנה שם, וכן יל"ד מלשון המאמר עצמו דקאמר שהי' דרשה וכו' שהם פסולין השחיטה שהוא הוא השלילות ולא קامر הלכות שחיטה בابت אחת בהלכה והבאה בגלי בסימנים שאינם עקרוניים ולרש"י בחרתו ולא בקריעה ובמקומות הסימנים ולאפיקי למלטה או למיטה מהן והחילוק שבין לשנה דקרה ולישנה דה力气 בולט ומורה באצבע על מה שכתבו דקהרא מדבר בלשון החלה "וישחט" וכן ברכבת הסימנים שהוטים צאננו ידי' "וישחט" אבל ההלכה מדברת בלשון שלילה „שהי' דרשה וכו' לבן כל שקרינן בי' ששה או דרס ואפלו במקצת הרי' עשה מעשה פיסול והבן דבר זה ועוד תדע לך דהמאמר הלאה מדבר מפסולי שחיטה במקצת הסימנים דהרי הש"ס פריך מאי קמ"ל כולחו תנינו ומשני לא צריכא ששחט לפנינו ב' וג' פעמים ושחט שפיר קמ"ל כיון דלא גמר זימני דשהה ודרס ולא ידע ופה מדיק זאת מדקאמיר „כל טבח שאינו יודע“ ולא קאמר סתם „כל שאינו יודע“ משמע דטבתה הרגיל לשחות ומוחזק אצלינו ששחט שפיר מדבר ומ"מ חישיןין זימני דשלא מדעת ארע לו דרך מקה דשהה ודרס, ולא קאמר דלמא בגין שהה ודרס כיון דלא ידע מושום דינהו דלא ידע ההלכה אבל מקרה ידע דכתיב ושותט בפ"א ולא בשתי פעמים ובדרך מושקה ולא בדרשה ולכן ע"ז אין לחוש אבל חישיןין דארע לו במקהה שהי' או דרסה וז ע"כ רק במקצת הסימנים ולא רמי עלי' לידע את את וכמ"כ הרשב"א ז"ל דאפשר לממדין אותו אח"כ וושאלוין אותו אם לא עשה את מהلة לא נאמין לו מפני שאין הי' מלהטא דלא רמי עלי' ואפשר ארע לו ולא אעדתני ואם דרס מכל וכל ולא משך הסיכון כדרכו תמיד או פסק בין סימן לסימן לשחות וראי הוה ידע להיעיד כמובן - הרי לך מיבור דה力气 שחייב קרי לי' מה שאրע לו במקצת הסימנים אבל רוב השחיטה היתה בהקשר - וההלכה זו נעלמה גם מר"ע גדול התנאים עד שקדם לשקאמיר לקמן במשנה דשחט סימן אחד וAKER או דרס סימן השני אינו אלא טרפה ולא מטהמא אלא דלבסוף הודה לקבלת ר' ישוב, וכאשר מסיק שם בסוגי, המשנה דallow טרופות נשנה כר"ע קודם חזורה וכאשר תראה מותוק חדשנו כמו וכמה משנהות במס' זו כולן נשנו כר"ע קודם חזורה דין דאין בפיסול במקצת מעשה נבלה וכן האי ברטיא דרבבי לקמן שלא מנה הנ' ה' ההלכות שחייב קודם חזורת ר"ע נשנית וכאשר באرتיא בדף ל"ב בסוגי' שם האי והודה לו ר"ע ניתוסך לשמנה אחורי מות רביעי עיי'ש. והדברים ארוכים ובפתחה תמצאים בארוכה ותבקשים ממש והענין כדי שתשחה עלי' עד שת לעמוד על אמרתו ודוק'.

ע"ש גמרא כולחו תנינהו ופרש"י ז"ל בפ' השוחט תנן לכולחו וכן שחת והתייא את הראש בב"א שלא הוליך והביא היינו דרשה שחט את הושט ופסק את הגגרת היינו יעורך וכוי עכ"ל וכל הרואה ישותום ש מביא על דרשה סיפא דמתני שחת והתייא את הראש דקנתני בה דקרה ביש בסיכון מללא ב' צווארון ושם אדיוקא, היא אין בו פסולה, והניח מלהביא רישא דמשנה דמפורש התיא את הראש בב"א פסולה וכן בעיקור הביא המשנה דשחט את הושט וכוי בפ' ב' ההنج משנה דברפרק קמא דקנתני חז' מגיל קצר והגירה מפי שהן חונקי. אבל כבר כתבנו לעלעה דהני ההלכות שחייב דקאמר הכא היא בשחיטת כהונין ורק במקצת הס' עשה שני פסולים והן הנה פסולי שחיטה אבל כל השחיטה בדרשה או בעיקור ע"ז לא בעינן הלכה כי הוא מקרה מלוא ושחט ודרס ולא וקערע ולכך הוצרך רש"י להביא הנ' משנות דקנתני בהוא דמקצת בדרשה ובעקור נמי פסול.

אבל התוס' לא ניחה להו בזה והקשו עלפרש"י דעתו ר' יהינו הא דתנן שחת את הושט ופסק את הגגרת ז"ל ותימא דין זה

שתמשו לשחות ולהתוק בשר מלhausen בsec'in דפסק ב' גוזא דוקא. ועוד נלפע"ד דבלאי"ה ליכא לתרץ הכא חדש דקאמר היינו שליבנה באור דעין ברשב"א ז"ל שכטב דסגי בהגעה ולאו דווקא נקט שליבנה באור אלא לרוחא דמלטא קאמר כן וא"כ א"א לתרץ בהזαι'ai בחדשה דקאמר כמובן ועיין בלב אר'י ודוק'.

וזע דהא דקאמר דפסק ב' גוזא לע"ז ופרש"י חתיכת עצים לא ידעת כי הכרות עצים להסיק לע"ז כי זה מקרי ממשי דמשמי כי הכרות עצים להסיק לע"ז העצים גפן אינטנסרים כמו שכי' רשי' ז"ל הכא דלק"ע ממשי עכו"ם בעינן עד שיעבדו ואיך יאשר הסיכון ממשום שימוש העצים שהם גפן עדין לא נאסרו. וצ"ע וכעת לא פניתני לעין ולא באתי רק לעורר את המעיין.

דפ' ט' ע"א אדר'י א"ש כל טבח שאינו יודע הלוות שחיטה אסור לאכול מושחתתו ואלו הן הלוות שחיטה שהי' וכוי' מדקאמיר הלוות שחיטה ולא קאמר דיני שחיטה מוכחת דהני הל'למ"ס הם וכן אמרו בפי' לקמן ריש השוחט, ותו שהי' וכוי' מנ"ל גמר' וכוי' ופרש"י הללמ"מ אלא שכטב דכלן לאו דווקא דיש מהן שנכתבו כגון דרשה דאםרין לקמן ושחט ומשך, והללמ"ס אשרא ר' קאי וכן כתב הרשב"א ומה שכטב רשי' ז"ל בוגן דרצה משום דגם עיקור דסיכון פגומה מפורהש כמו דרשה וכמו דקנתני לקמן במשנה דחוץ מഗלן קציר והמנירה ובשנים מפני שהן חונקין ופרש"י שאין חותכין אלא קורעין עכ"ל וכן אמר דגמ' אכן מפורהש דקמן שהי' ממוצע דושחת לפקון מחוץ שחוט לשונים דבעינן מפורעת ובהלך ולא בדרשה וא"כ ה'ה דבעינן בחז' זימנא כח' ולא בהפסק שהי' ואין להקשוט דא"כ נימא דבעינן דווקא בהולכה כח' ולא בהולכה והבהא ע"ז נשיב דאי' זה קושי' דריך מה שמסת婢 נטעט כי ע"ז הולכה לחוד בכל עשה גיסטרא שהוא ממוצע מושחת כמש"כ רשי' ז"ל בראש השוחט עי"ש בחודשון, ואיך נטען הולכה והבהא וניצרך דווקא הולכה לחוד, חלה הדעם מבואר דא"א לשחות לפקון בעלי דרשה והאי' כשחלד הסיכון תחת העור והוא מלטה שחוחש מעדיל עלי' והגרא מא הלא שחיטה בסימנים בעינן וכמ"כ הרמב"ן עה"ת דמלת ושחט היא חתיכת סימני הצואר וא"כ דמליקה דבעינן ממול עורף ולא זה סימנים ולקמן דפ' כתבתני דמליקה דבעינן ממול עורף ולא עורף, ידיעין דלעומת זה בשחיטה צואר נגד מול עורף וכן עיקור לדעת בה'ג כתבו הרשאונים דסימן השמות א"א לשחות כהונן בלי דרשה והאי' וא"כ קsha טובא האי הללמ"ס למאי אתה, ופלא תראה כי לקמן כח' ע"א דתני' רבי אומר כאשר צויתך מלמד שנכטוה משה על הוושט וטל הנקה וכי ומאנ' הלוות שחיטה דהכא אין זכר למו ופרש' פ' שט דלאו דווקא אלא הלוות שחיטה בכלל ותוס' שט מצאו רמז על אחד בעוף ושנים בהמה ורובי של אחד כמו בתיבת כאשר עי"ש עכ"ל עכ"פ התמייה קיימת למה השמייט רב' הנ' חמשה הלוות שחיטה ומנה ושטoken בעוף אחד ובבהמה שניים ורובי של אחד כמו שהוא שכל הנ' לאכאר' לאו דיני שחיטה לחוד המה אלא גם הלוות נחרה כי הלא לדעת רש"י ותוס' גם בנחירה בעין סמנים מבואר בכמה מקומות במס' ז' וא"כ צריך נמי לידע כמה מן הסימנים צריך להטור וכמה בעוף וכמה בהמה ועיין הטיב במאה שכתבנו שם בסוגי' וכן רק בקידור אני מוגלה לך סוד עניין זה והוא:

דהני הלוות שחיטה דקאמר היינו במקצת הסימנים וא"פ שרוב הסימנים נשחותים בהקשר וזאת לא נשמע מין ושחט דפסול ואשר נבאר בדיבורים הבאים לדלא הולא הולכת היינו מצינן להכיר דרש או שהה במקצת הוושט שאפלו טרפה לא יהיה כי' ושחט קרינן ב' כל שרוב הסימנים נשחותים אבל הולכת אתה דאיפלו בשחט

איך שתקו התנאים במשנה ובברייתא מלהזכיר חיוב זה דרבנן של בדיקת הסימנים לאחר שחיתה, ולא עוד אלא מה נעשה בדיינא דרבא דמומר נבלות מותר לאכול משחיתתו מושום שלא שבך התירה ואכל איסורה ושחית ספר אבל דלא לא שחת רובה ואת אינו בידו דהרי צרך לבדוק בסימנים והרשב"א שם הקשה כאמת ותרץ דמסתמא יבדק בסימנים ואם מצא דלא נשחט רובה יגמור השחיטה תוק שיעור השהיי אלא דסכך"ס מה נעשה לדין דאנו אוסרים כל שהיי כל דחו ואיך פסקינו דין זה דרבא לקבעו בשו"ע, ולעליהם שם ישבתי זאת דרך פלפול בסברא הנה עי"ש.

ב') דמתחללה רצה להביא ראי' כדיינה דשמואל מהא דתנן דריש"א דשיעור שהיי כדי בикור מאי לא כדי ביקור סימני ודחנה ראי' זוCDC ביקור חכם קאמר וקאי אסכין, ואח"כ שאל לא בדק מייא ומביא ברירתא דפליגו בה תנאי אי טרפה או גם נבלה ומטמא במשא הרוי מפורש כאן בברירתא זו דין של שמואל, למה לא הביא ראי' לשמו אל מהאי ברירתא כמו שמביא תחילת ממשנה והביא הברירתא כדי לפרש מימרא דאמורא דבלא בדק מה דין זה וזה אינו מדרך הגמ' וכמו לא מצאת ביש"ס.

ג') האי כדי ביקור חכםDK אמר הוא תימא רבתא דהרי בדיקת סכין לחכם ורק קודם שחיתה בעין וגם זאת רק מפני כבודו של חכם ומה עניין זה לשיעור שהי.

ד') כאשר מסיק דעתה חכם אמרין מה עניין חכם לכאנ הלא כל שוחט צרכ שיבודק בסכין גם לאחר שחיתה ולא בעי חכם וא"כ יותר הי' לו לתלות שיעור השהיי בבדיקה בסכין שלאחר שחיתה בין שחיטה לשחיטה.

ה') הרמב"ם ז"ל בפיה"מ מפרש כדי ביקור בטח חכם " כדי שיעור בדיקת השחיטה לדעת אם נשחט השיעור שחביב או לא" עכ"ל וכל אנשי חיל עמדו כמשתומים איך אפשר שהרמב"ם העלים עניינו מסווגי מפורשת כאן דדחה הש"ס דלא קאי על בדיקת הסימנים אלא אבדיקת בסכין ולא עוד אלא אדם באמת אבדיקת הסימנים קאי חכם מה עבידתא הא לא בדיקת הסימנים על הטבח אם חכם ואם לאו ואיה מצין להצרך חכם בלבד בדיקת הסימנים.

ועתה בני הט אונז לשמעו קושט דברי אמות ותראה איך שיטת הרמב"ם בולתת מתוך הסוגי אשר בה כל יתר הראשונים נלאו למוצהך דרך ישכן האור.

הנה הרא' ש"ל כתוב ואחריו בנו הטור בס"י כ"ה Adams רואה בשעת שחיטה הסימנים שוחטין לפניו אין צרך יותר והמחבר בש�"ע שינה לשונו וכ' ז"ל,, השורת צרך שיבודק בס"י לאחר שחיתה אם נשחטו רובן או שיראה בשעת שחיטה שהם שוחטין רובן וכוכ' עכ"ל והטו"ז הרגיש בשינה לשון זה שהמחבר מוסיף מدل"י דאפשר רואה שנשחטו רובן יכול לסמן אראי' בשעת שחיטה אבל במהרי"ל בשם רבו כ' באמת להחמיר, שראיין ונכוון להעביר ידו על החתק דבראי' אין לבדוק יפה דביה"ש מלא דם, ופשיטא דעל שחיתות רוב אמר הכי עכ"ל הטו"ז. וכפי הנראה מתוך דבריו הרהור"ל לא לפреш מלטה דשモאל קטאת, אלא אם הוא מודה לדעת הב"י Adams ראה בשעת שחיטה שנשחטו רובן מדינא לא צרך יותר, אבל מצד חומרא ועצה טובה קامر שייעביר ידיו לתוך החתק, אבל לפע"ד א"א לומר כן כי דעת הב"י הוא לפלא עניין כי לפי שיטתו צרכין לפרש מירמא דשモאל דקאי סמכין אין רוחה, אבל מצד חומרא ועצה טובה קامر שייעביר ידיו לפה והלא כבר מפורשים הם אלא בין נשחט חציו של הקנה ובין נשחט רובו" והאי נראה דדרישה גמורה היא דהרי קامر דהקרה מיותר לגמרי ואיך לא האזכיר האי חייב בדיקה שום תנא ז"ל כתובadam מונה הנשחט לפניו באופן שרוואה בה"ש מפורעת

שייך להל"ש דזה פסול מפני שלא שחתו ולא דמי לשאר הל"ש ויל דמיירי ששחט בסכין פגומה או במגל ואה נקרא פסק את הגරגרת ופסולה הוה מושם דין שוחטין אלא חונקין וכוי עכ"ל עי"ו במהרמ"ל שלישיב דעת רשי"ג כתבו דמיירי בסכין פגומה וקרי לי' פסק את הגרגרת אלא דבר אני ולא עד אין מקום תימא מצאו כאן הלא ר"ע שם במשנה באמת סובר דס' אחד בשחיטה סגי לטהר מיד נבלה אע"פ שהסימן השני בפסקה אלא דרי' ישבב החזרו באמרו כלל ממשמי"ר דר"ג דכל פסול בשחיטה נבלה וא"כ אכן כתבו התוס' דלא שיק' זאת להל"ש וניהו דר"ע גם קודם חורה סבר דטרפה מיהה הוה עי"ו באז לפקן מה שכחתי שם בעניין הנסתה הלאה אבל עכ"פ שם שחיטה כד לטרח מיד נבלה גם על סי' אחד איכא - ועוד זאת קשה לי'adam נני להתוס' דכל שכל הסימן בפיסול עי"ז עיקור או פסיקה לא שיק' למןנות בהל"ש מה העוילו בתירוצים דמיירי בשחט בסכין פגומה דהאaca בגראגרת מירוי דלא מיפסל בסכין פגומה אלא אם הפלס פוגע במשחו המשלים את הרוב דקודם לנו או לאח"כ לא מיפסל ואפילו לדעת רשי' דקምפרש האיבער דשחה במיועוט סי' דלקמן על מיועוט בתרא ונאמר דמדאוריתא קמבעי לפסול עכ"פ איבער דלא איפשטא הוה וא"כ לא מצין לומר דאתה ההלכה על סכין פגומה בגראגרת אדם פגע בפגימה במשחו המשלים את הרוב הרי זה כלו פסקו כלו וכמיש"כ התוס' בעצם לדעת הה"ג דלא מנה פסק הגראגרת בסכין פגומה בתוק הל"ש מושם דין כאן נשחטה אלא חניקה. גם לא הבנתי מה בין דרשה לעיקור ולמה דרשה שיק' לה"ש אע"פ שהוא ג"כ דרוש ולא שוחט וכן כל דברי התוס' לפנין בספר החחות. אולם זאת שכחתיו דברגרת אין חילוק בין פסקו כלו במגירה או שחתו בסכין פגום כל שהשלים את הרוב עי' הפגימה הרי היא כמו חצי קנה פגום שהוסיף עליו כ"ש בפגימה דודאי כעוקר כל הסימן יחשב זה ליתא דעתינו לפקן בסוגי' דמוגרמת דפסקינו קר"י א"ר בהගים שליש אמצעי ושות שני שלישיים כשרה ובטוס' שם ע"ב ד"ה שחט ופגע בו נקב והיוצא ממש הוא לכל שמצטרף להשלים את השחיטה לא מצי' מצטרף נמי אל מעשה הטרפפות וכן בשחט שני שלישיים אף שליש האמצעי בהגרמה כשרה ממשום דשליש קמא דמצטרף לשולש בתרא להשלמת השחיטה לא מצטרף לשולש אמצעי כדי להתריף אבל במקומות שחיטה שאני והיינו ממשום האילכה דכל פסול בשחיטה נבלה עי"ש, ובפרטיה יש בעניין זה אריותות כי זאת עיקר הפלוגתא בין ר"י וו"ל לפקן ל"ב ע"ב ומthon פלוגתם והוציא הרמב"ם דין דכל טרפו במקומות שחיטה נבלה ולא טרפה והדברים עתיקים ודוק' היטב.

ע"ש גמר' ואר"י א"ש הטבח צרכ שיבודק בסימנים לאחר שחיטה וכו' עד במתניתא תנא נבליה ומטמא במשא הסוגי' הללו כולה מוקשה וצריכה הרבה כדי ליריד לעומקה ולגלות סודה. א' קשה דכפי הנראה הוא נבלה מן התורה דקמסמך האי דין דלא בדק בסימנים להא דר"ה דבכמה בחיה בחזקת איסור עומדת עד שידעך לך במה נשחטה ולולו' דמסתפניא היטי מגיה ב' של במה בכ' ולגרוס כמה נשחטה וכי על הסימנים אם נשחטו כשיורו כי תיבת במה אין לו פירוש ולשון הרמב"ם בפ"א הי' ג' עד שידעך לך בודאי נשחטו שחיטה כשרה' וכן דעת הרשב"א ז"ל כאן דלא סמכין ארובי פעמים שחת ספר מושם דהוה רובה דתלוי' בנסיבות והאי מימרא דר"ה לוקחה מדרשת הספרא על הקרה ולהבדיל בין הטעמא ובין הטהור ס"פ שמיini מובא ברשי"ג שם צ"ל בין חמוץ לפרט והלא כבר מפורשים הם אלא בין נשחט חציו של הקנה ובין נשחט רובו" והאי נראה דדרישה גמורה היא דהרי קامر דהקרה מיותר לגמרי ואיך לא האזכיר האי חייב בדיקה שום תנא ז"ל לדעת התוס' דמה"ת יש לסழק על רוב פעמים שחת ספר

שהקשו להם הרוי אסור אבמה"ח ע"י המיתה חלף הlek לו, ואיך שיק לטעמו על אישור שכבר עבר ולכן כתבו דחזקת אישור דקאמר היינו אישור אין זוכה ומשום דכתיב זבחת שהוא מ"ע ע"ש.

והנה לכארוי נראה דרש"י בעצמו חזר כאן מנני ובו' ממה שכתב הלחן דחזקת אישור הוא אבמה"ח, דבד"ה מר סבר כתוב אז'ל מס' בחזקת אישור הראשון עומדת שלא הייתה השותה, וכיון דבחזקת שאינה שחיטה מוקנית לה הרי מותה ומטמא עכ"ל הרי דלא הזכיר כאן חזקת אבמה"ח אלא חזקת אינה זוכה כתוס' - וכד והויא טליה אמרתית ליישב סתירת דברי רש"י זיל' בדרכ פלפול הנרגוג בגיןנו עפ"י מה שראיתינו לקודש זקנין מאורה"ג רע"א זיל' בהגהותיו לוי"ד סי' כ"ז, שרצה ליישב קושי התוס' על רש"י דאישור אבמה"ח בלאה הרי הלה לו, וככתוב הוא זיל' דבשחיטה פסולת עכ"פ הבני מעיים אבמה"ח, אפילו לדיןן דיל' הא דר"ל דרייה לאחר שחיטתה הקנה, כאמור דמנח בדיקולי, בב' סימנים כ"ע מודים דהבנייה מעיים כמנח בדיקולו, וא"כ חזקת אישור אבמה"ח של בני מעיים מעד שלא שחיטה כראוי, והבהמה כולה נגררת אחרי הבני מעיים עי"ש ולפ"ז אמרתית דכל זאת שידי בפסול שחיטה של שהי' דרשה וכן, אבל בפסול דלא בדקו בסימנים דאיירין הכא לא שיק הא חזקת אבמה"ח, דרייה אי לא נשחת רובה ליכא אישור אבמה"ח על הבני מעיים, لكن על עיקר מירמא דר"ה דקאי על כל ספק שחיטה לעלמא, מפרש דחזקת אישור הוא אבמה"ח, אבל בהא דמר סבר, דקאי על לא בדק בסימנים, והוכחה לפреш דחזקת אישור הוא אינה זבחה אבל אחר שנכנסתי בעומק ענייני מסכתא זו, ראייה שאין בכל אלו ההקדמות ממש, וכאשר יתבאר לכל המעין בפתחה של ובחודשי לקמן ל"ב ע"ב.

אבל האמת יורה דרכו שאין כאן שום סתירה בדברי רש"י זיל' - כי מה שפי' רש"י זיל' מס' דבחזקת אישור שעשה דאיינה זבחה מוקנית לו ענין לפי התוס' דבחזקת אישור הוא התוס' קרא דזוחבת, אבל רש"י כאן לא הזכיר קרא זה כלל, וגם לא כתוב דבחזקת אינה זבחה מוקנית לה, אלא בשחצתה שלא נשחתה, פלוגתת רש"י ותוס' בזה הוא כאשר אבל דעתינו חזקה דילפין לסתן מגע יש לפרש על שני אופנים, אופן אחד דבכל ספק שנטעורה אצלו על השתוות הדבר מכמותה שהיא מתחלה, אמריןן שלא נעשה שניין אלא הדבר נשאר כמוות שהי' וא"כ אין אנו מחייבים את השם טומאה טהרה אישור היתר וכדומה, אלא מחייבים המעד ומצב בלי השתוות, ולא איכפת לנו השם כלל, אלא אפילו משנתנה השם ע"י סיבה מ"מ מחייבין העמד הישן ולא נסתפק שנתחדש סיבה חדשה, והמשל בזה אישור אבמה"ח, ע"פ שער' המיתה משתנה האי אישור אבמה"ח לאיסור נבלה, מ"מ אם נחייב בעמד הישן שלא נשחתה ע"פ שהוא מותה לפניינו, אבל מעשה השחיטה נאמר שלא נעשה כהונן והוא היפך למשל אם אנו נעשה, אז שפיר אסורה ומטמא לנבלה - וכן למחרת מוצמצמת המדובר, שלא נתברר אם נשחת רבו או רק חייו, ע"ז אמר דנבלת ולא סמכין ארוב פעמים שחיט שפיר - וכאשר באර בסמוך במירמא דר"ה, כי במקומות דכתיב להבדיל הוא מ"ע לבודוק ולא לסמוך ארובה, כך מתפרק הסוגי' לדעת הרמב"ם ומתיישבות ממילא כל הקושיות שסדרנו בריש דרבינו ודוק' היטב.

ודבריהם שכתבתם למדתי מtopic דברי הרשב"א זיל' יבמות דף ל' אבמה"ח, אבל תוס' ביצה כ"ה פ"א חולקין על רש"י זיל' בזה,

והסימנים נשחטים מכל וכל לא מסתבר כלל להזכיר עוד בדיקה אח"כ, אבל בסתם שחיטותינו כן כי מלוכלך הבה"ש בربivo הדם והרבה פעמים לא נשחתו قولן רק רובן שכן קאמר בסתם דחטבה צrisk לבזק ולא יסмоּך על מה שראה בשעת שחיטה נשחטו הסימנים قولן או רובן, כי עלול לטעות לפעמים, והוא חומרת שמואל שהחמיר שלא לסמוך על הראי' שבעת שחיטה ומסתמא רק לכתחלה קאמר האי צrisk אם באמת ראה בשעת שחיטה שטח שנטח הרוב וכן למדיתי מלשון הרמב"ם זיל' שכתב 'כל טבח צrisk שיבזק בס' לאחר שחיטה ואם לא בדק וכוי' הרי זה נבלת אפיilo היה השוחט זעיר ומהיר' עכ' הזחבות הנה בסיפה לא כתוב אם לא בדק לאחר שחיטה אלא סתום אם לא בדק ממש דברישא לכתחלה מצrisk בדיקה לאחר שחיטה דזקא ולא סגי במו' שראה בשעת שחיטה, אבל בסיפה כתוב, אם לא בדק דהינו דלא בדק כל לא בראי' בשעת שחיטה ולא בבדיקה לאחר שחיטה, אז הו נבלה, ותדע שכן כוונת דברי, מדמיים אפיilo השוחט זעיר ומהיר, ר' זיל' שלא נסמוך דרוב פעמים שחיט שפיר, וא"מ' מיר' דלא בדק לאחר שחיטה אבל ראה בשעת שחיטה נשחטו قولן או רובן, יותר רבותה הול' לא פירוש דבורי הרמב"ם זיל' כהונן מ"מ נבלה הו, והוא ברור בפירוש דברי הרמב"ם זיל'.

ועל זה רוצה הש"ס להביא ראי' לחומרת שמואל כדרכו להסמיד דין מחודש לשונה וברירתא, ממתני' דלקמן דקאמר ר' ש' כדי ביקור, היא שיעור שהי', ודחה לא כדי ביקור חכם - והכוונה בזה לדעת הרמב"ם עפ"י שיטתו, בהא לצrisk להראות סכינו לחכם הוא מושם לתא דאיירון, וכתבנו כבר למעלה לאחר שחחמירו לפסול השחיטה ע"י פגימה כ"ד הנרגשת ע"פ שאינה אוגרת, עניון חכם מדינה דסתם טובח אינו מטריח לבדוק בהבנת הלב, כי למצוא פגימה דקה כל כך צrisk הרבה יישוב הדעת ומתיונות ומינה דה"ה בכל דבר הצrisk הבחינה יתירה על כל שהו בעי חכם, וצדארינו לקמן מ"ד ע"ב דמלטה דתלוי' בסברא מקרי הורה בה חכם, ופרשי' כגן מקיפין ברירה דפעמים אדים טועה בדמיון, וא"כ ה"ה בשחיטה מצומצמת שקשה להעמיד על הבירור אם נשחת רובה, לא די בבדיקה הטבח אלא בעי חכם, וזה דקמנני לא אלא דקאמר ר' יי' כדי ביקור חכם וקיי הסימנים דאם אירע שחיטה מצומצמת, אבל לעולם איימת בסתם שחיטות סגי ברואה בשעת שחיטה דאיירון רוב הנראה לעינים, וע"ז פריך א"כ לא בדק בסימנים והוא בדלא בדק כל או בשחיטה מצומצמת שמיiri המשנה בamarra כדי ביקור חכם ופריך בדיעבד אולי סמכין אשוחט זעיר ומהיר, דמסתמא אייא רובה, ע"ז הביא ברירתא חד אמר טרפה ועד תנא נבלה, ומהאיי ברירתא ודאי ליכא הוכחה לדינא דושMAL שאוא אערכתא לכתחלה ומדרבנן, במקומות שראה בשעת שחיטה נשחטו הסימנים כהונן, אלא הא ברירתא קאי על לא ראה כלל או בראה שחיטה מצומצמת ולא בדקה וכאשר נדרש בספר היל', דלהבדיל בין הטמא ובן הטהור היינו בגין נשחת חציו של קנה לנשחת רבו, הרי דמחricht מוצמצמת המדובר, שלא נתברר אם נשחת רבו או רק חייו, ע"ז אמר דנבלת ולא סמכין ארוב פעמים שחיט שפיר - וכאשר באר בסמוך במירמא דר"ה, כי במקומות דכתיב להבדיל הוא מ"ע לבודוק ולא לסמוך ארובה, כך מתפרק הסוגי' לדעת הרמב"ם ומתיישבות ממילא כל הקושיות שסדרנו בריש דרבינו ודוק' היטב.

ע"ש גמר' בדר"ה קמייפילנו וכו' מר סבר בחזקת אישור קימא והשתא מותה היא ומר סבר בחזקת אישור אמרין חזקת טומאה לא אמרין - הנה רש"י זיל' מפרש חזקת אישור היינו אישור אבמה"ח, אבל תוס' ביצה כ"ה פ"א חולקין על רש"י זיל' בזה,

איסור דaina זבוחה אילא חזקה טהרה דבנה, והיין צריכין למימר אוקי חזקה מול חזקה ויהי' הן לעניין איסור אכילה והן לעניין טומאת נבלות ספק, וזה שלא יחד תנא דהנין תנאי דבריתא לכן כתבו בד"ה ואסורה באכילה, דמה"ת מותרת גם באכילה ומושום דרוב פעמים שחייב שפיר, ואינו דומה לשאר ספק כמו ספק שהה או דרס, דעתה איזו שינוי, כמו הגביה הסיכון באמצע השחיטה ומסופקים אלו אם שהה כשיור שהי' או שחתט בסיכון קוצר בהלכה ללא הבאה ונסתפק אס דרס, וכדומה מן הספקות העולות ע"י איזה שינוי, זה שיק לומר דומוקמין אחזקה איסור של אבמה"ח או אילא זבוחה, וניהו דלעומת חזקה אילא איסור אילא חזקה טהרה, עכ"פ ספק הוה ולדעת התוס' גם ספק אסור מה"ת, אבל بلا בדק בסימנים דיליכא לפניו שום ריווטה לעורר ספק אם נשחת הרוב, אזילין בת"ר רובה דרוב פעמים שחייב שפיר, וכן"ל לדಡעם לא מירוי בשראה שהשחיטה מצומצמת, או שנאמר דאפילו בראה שהאי שחיטה מצומצמת מ"מ אילא רובא, דמסתמא שחיט הרוב, כרוב שחיתות דעתמא, אבל מדרבנן החמירו לגבי אכילה ולא החמירו לגבי טומאה, אלא דהתוס' לא בארו דעת דברי, שבחזקה לא איכפת לו להחזיק את השם אלא שלא חדש סיבה חדשה להוציא הדבר מהה מתחלה.

אבל האופן השני בעניין חזקה, הוא ההיפך ממנו שכתבנו, דלעומם מחזקינו את השם הישן אפילו ע"י סיבה חדשה, כמו בהא דולד הנולד, יש לו חזקה שאינו קדוש ברכורה מעוי אמו, כמו שחזקת טומאה דגברה לא נסתלק עכ"פ שנטהר באפר הפרה, מושום דשما הפרה טרפה היהת ולהיפך לא נחזק שם לאחר אחר, עכ"פ שהסיבה לשני השמות שות, כמו מאיסור אבמה"ח לא נשחטה" אלא דבחיה עכ"פ שלשיניהם יש סיבה אחרת, דהינו "לא נשחטה" כל שלא נשחטה נקרא האיסור אבמה"ח ובmittata אם לא נשחטה נקרא נבלה, מ"מ כיוון שאין השם שווה לא נחזק הסיבה לחודה.

ובזה פליגו לפי פירוש"י זיל הני תנאי דבריתא בהא דר"ה, דמר סבר נבלה ומטמא במשא דכל זמן שלא תוכל להביא ראי' על מעשה השחיטה שנעשה כהוגן אנו מוקמינו את הבהמה בחזקת שלא נשחטה, דהינו שלא העשה האי מעשה כהוגן, ומילא מחזקינו מאיסור אבמה"ח לאיסור נבלה, כי הסיבה שלא נשחטה שוה בשניים, אבל אייך מ"ד דסובר טרפה ואסורה באכילה אבל נבלה לא, סובר דאן השם מחזקינו ולא הסיבה שלא נשחטה, ולכן שם איסור אכילה שהי' לעלה בחיה מחזקינו, שג עתה אסורה כבחללה, ובזה י"ל או דסובר כתוס', דשם איסור הוא איסור עשה דaina זבוחה, או והוא העיקר, דשם אבמה"ח ונבלה כשם אחד יחויבו כי אבמה"ח הוה מטה מקצתה ונבלה מטה כולה, דמה"ט אבמה"ח מטמא נבלה וככברואר לקמן קל"ח ע"ב וכאשר נדבר מזה עוד בכמה מקומות במס' ז', וכן גבי איסור מוקמינו לה בחזקת טהרה, ולגביה טומאה מוקמינו לה בחזקת טהרה, ואני בזה סתירה, דמ"ג אי לא נשחטה קרואו הרני נבלה ואי נשחטה קרואו הרני זו מותרת גם באכילה, דמ"ש מה דשנין במס' טהרות, מובה בגמי פסחים דר' י', בשני ב"א שהלכו בשני שבליין, אחת טמא ואחת טהור, דבבאו לשאול בזאי' שניים טהורין ואפלו בב"א רק מדרבנן טמאים, אבל מה"ת טהורין וכמ"כ התוס' שם.

זו היא שיטת רשי' ורשב"א זיל אבל התוס' סברו בעניין חזקה כאופן השני שכתבנו, דלעומם מחזקין השם, אבל המציגו שם שחזקת איסור עשה שאינה זבוחה ומקרה דזוחבת דאיתא למתוצה, ואפלו להחזיק את השם ע"י סיבה חדשה דשנה נמי מחזקין כאשר מבואר מtos' לקמן בסוגי' דרוב, דומוקמין בחזקת שאינו קדוש ברכורה ע"י שנאמר שאמו כבר הוליד ולד לפני זה וכפניהם להזקota כללו, וכאשר נברא שם. וכך נתקשה לנו כאן, הלא נגד חזקה

דחני איסורים אלו ג"כ ע"י המיטה של הבע"ח ושל הבעל, אבל לא נתהפקו להיתר, כי גם אחר מיטתת הבעל חי איסור ממש נבלה, ואחר מיטתת הבעל אשתו אסורה ממשום יבמה לשוק, אבל האי איסור אשת אח דמלילא נעשה היתר ע"י מיטתת הבעל, אין כאן מקום להמשיך אותו האיסור לאחר מיטתת הבעל, והסבירה ברורה בעיני, אשר על כן אני אומר דעתך הרשות'א אין לה שום ראי' מש"ס וסתירות רבות לפניינו נגעה, لكن קם דיון של הפלתי במקומו דוגם נקה'ו'ו הוה ספק בשחיטה, ועוד נדבר מענין זה לפניינו בסוגיות הבאות בס"ד וד"ו'ק.

ע"ש גמר' גופא אר"ה בהמה בבחיה בחזקת איסור עומדת וכו', נשחתה בחזקת היתר עומדת וכו', כתוב בחדושי ק"ז בעחתת"ס ציל' דרא"ה בראשיא קמ"ל דאלין בתר חזקה ובסיפא דאלין בתר רובה, דברישא ממשיכין חזקת איסור שבחי הבהמה, ובסיפא סמכינן ארוב בהמות כשרות עי"ש, ויפה כתוב דברישא אכן חזקה ובסיפא רוב אלא דחא מלטה דאלין בתר חזקה ורובה אית' בכמה משניות וברירות ולא צרכין בו לא דרא"ה אבל ר"ה רבותא אחררת קמ"ל דברישא קאמר דומוקמין בחזקת איסור עד שיודע לך בימה נשחתה ולעליל כתבנו דה' ראוי להגיה, "בכמה" תחת "במה" כדי לכוון דבריו להא דספרא דדרש להבדיל בין הטמא ובין הטהור על ספק שחט חייו או רובו של קנה אלא דקשה מאד לשולח יד בלישנא דגמ' ובסרט שא' צרכין להגיה גם תיבת נשחתה לשלק אותן ה"ה וגם קsha וכי ר"ה ברייתא אתה לאشمמעין אבל האמת עד לעצמו כי דרכן של חז'ל להכניס חדושים דינים ולהסミニים לקרא וכן חדושים דינים של האמוראים להכניס במשנה או ברייתא קדומה וכן עשה ר"ה כאן כי הברייתא מדברת מספק במעשה השחיטה עצמה اي שחט רובה או חז'י דומוקמין אחזקה איסור ונידון כنبלה ודאי אבל ר"ה מוסיף דרא"ה גם בנולד ספק בסיכון והוא דינו דלקמן דפליג בזה עם חברו ר'ח דהנשחת בחזקת ראי' ונמצאת לאחר שחיטה פגומה וקמ"ל דע"ג דהנשחת למור לחשיטה עומדת וגם הסcin ה' לו חזקת בדוק והיינו צרכין למור התשא הוא דאיתרע מ"מ ממשיכין חזקת איסור דבמהו למור דברו נגט הסcin ולכו בדקוק גודל קאמר עד שיודע לך במה נשחתה ר'ל באיזה סcin נשחתה אם שלם או פגום וזה רבותא רבתא כי ר'ח באמת מכך ואומר שמא בעצם המפרקת נפגמה ור"ה פועל אפיו בשיבר בה עצמות וכן בסיפא דקאמר נשחתה בחזקת היתר עומדת עד שיודע לך במה נטרפה נמי בדקוק ואומר "במה" ולא "אם" כי הברייתא דרשא זאת מקרה דולחבדיל בין היה הנاقلת לחיה אשר לא תאכל בנולד בה סימני טרפה כשרה לנולדו בה סימני טרפה פסולה וכמ"כ רשי' ז'ל ע"ת ומסתמא הפירוש על ספק דרושא או בישוב לה קוץ מהיים בספק שאירע בה דבר מחיים ואנו מסופקים אם נפסקה ע"י האי ריעותא או לא כי לא על חנס קרי לי' סימני טרפה דבכוכ'כ נטרפה מחיים כי רק מה שנעשה מחיים קרי טרפה וקמ"ל דע"ג דהריוטא לפניינו לא נאמר הרי האי בע"ח בכוכ'כ יצא מן הרוב דהרי רוב בהמות אין להם מים במוח או קוץ בשוט מ"מ סמכינן ארוב בהמות כשרות לומר דיניהו דיצא לעניין זה מן הרוב שאין להם ריעותא עדין לא יצא מן הרוב הקשרות וכאשר כן דעת חכמי קראקא בי"ד סי' ל"א וכאשר נדבר מענין זה באריכות בסוג' דישב לה קוץ בשוט עי"ש - אבל ר"ה לא ס"ל כן אלא כדעת הרמ"א המחריר בנולד ריעותא מחיים אלא בבא זאב ונintel ב"מ והחיזין כשהן נקובים דליקא ריעותא מחיים ולא איתרע הרוב כלל בזה אלין בתר רובה ולכו בדקוק אמר במה נטרפה ממשום דקאי על הספק אם ע"י זאב ולא"מ או ע"י קוץ וחולי ומחייבים וקרי לי' טרפה שלא בדקוק אדם הזאב נקבע לאח'ם לא מקרי טרפה.

חוර לפניך, אולי כבר נתחרס קודם הטבילה, عليك להביא ראי' שכן הי', וכל זמן שאין לך ראי', אמרין השתה הוא דזרה, דהרי לפנין מנגע ליזול בתר חזקה דמעיקרה.

ולבן מאי תמה על הגאנונים השב שמעתא והישועות יעקב סי' נ' וק"ז בעחתת"ס ז'ל י"ד סי' ז' זה שכולם דוחים הא דחידשلن הפלטי בס' ל"ג, דספק נקה'ו'ו הוה ספק בשחיטה, כיון דאם ניקב החותט אין כאן שחיטה, והגאנונים הנ'ל דחו דבריו ע"י הרשות'א הנ'ל, דכוון דלאהני נשחת היה חזקה שאם עשה בה מעשה השחיטה כהונון תתנכר לאכילה, כי בחזקת ראי' לשחיטה הייתה עומדת, א"כ עלייך להביא ראי' שנולד איזה דבר המוציא מהחזקת ראי' לשחיטה. ואיך לא חלו ולא הרגישו דהותס' לא סברו כסברת הרשות'א, אלא דאן מחזקין את שם החזקה ואפיו ע"י סיבה חדשה, וכן מורים כל הני סוגיות שהבאתי לעיל שלא כרשב'א.

והנה השב שמעתא שמעתא ה' פ"ז הרגיש בתימא זו, והקשה מרבייתא דשחט את הושט ונמצא הגרגרת שמטה ואין יודע אם קודם או לאחר שחיטה נשפט, דהוה ספק בשחיטה ופסולה, ולפי סברת הרשות'א דלעולם Dunn על החזקה כמו שהיתה קודם שנולד הריעותא, הנה הייתה בחזקת ראי' לשחיטה ואיך נוציאנה מכח ספק, כיון דגוף מעשה השחיטה כהונון נעשה, ומתרץ את זאת עפ"י דברי הרמב"ן מובה בח' הר' ז' ז'ל ריש א"ט, דשומות בשעת שחיטה מש"ה טרפה, משום דא' א' דשחט שפיר משום תנעות הסימנים וא"כ בספק שמטה אכן ספק בגוף מעשה השחיטה אי נעשה כהונון, ואין דומה לספק נקה'ו'ו דאן לספק על גוף מעשה השחיטה עי"ש.

הנה מה דלא נתקשה לי' מכל הני דלעיל צ"ל דבנהני פשיטא לי' דהספק בגוף המעשה, דאם המקוה חסירה הרי לא טבל כל גופו בב"א, ואם יש עלייו דבר חזק נשאר מקצת גופו בלבד בטבילה, ואם הסcin פגום לא שחתט אלא קרע, וכמ"כ רשי' לcumן י"ד ד"ה שמא בעור נפגמה, ונמצאת שלא נשחתו הסימנים אלא נקרעו וקרו אמר וזבחת עכ"ל, אלא דאני רואה דבל זל זאת לא הוועיל הגאון לסלק האי חומר, הון מרביית' דספק שמטה שהקשה הוא ז'ל, והן מכל הני משניות שנמצא בהן סתרה לסבירת הרשות'א, כי אפיו נניח שבכל הני אכן ספק בגוף המעשה מ"מ מה מעורר לנו האי ספק בגוף המעשה, אותו הספק שחחaza לה, והרי האי ספק אפשר לנו אם נעמיד המקוה והגוף והסcin בחזקתו דמעיקרה, ואז נאמר האי גוף ה' בחזקת ראי' לטבילה, והאי בהמה היהת בחזקת ראי' לשחיטה, لكن עלייך להביא ראי' שע"י סיבה חדשה יש על האי גוף דבר חזק, והסימני הבהמה נשפטו - וממש'כ' במקואה ספיק גוף גוגם שעלייך להביא ראי' שנחרס המקוה ונפגם הסcin קודם גמר טבילה ושחיטה נגד חזקה דמעיקרה.

גם הראי' שהביא שם השב שמעתא לסבירת הרשות'א שנראה בעינוי מוכחת, לא כן עמד', דראיתו הוא ממה דהקשה אבוי ביבמות שם, א"ה בספק קידושן נמי נימא אשה זו בחזקת היתר ליבם עומדת אל תאסרנה מספק, וכן פריך והא אשה זו אסורה היהת בחיה בעלה על אחיו מצד איסור אשת אח וא"כ נחזק האי איסור אשת אח גם לאחר מיטתת בעלה, וכאן איןו מאיסור לאיסור כמו אשת איש ויבמה לשוק, אלא האי איסור אשת אח עצמו נחזק גם לאח'ם מפני ספק קדושי ערווה, אלא ודאי דע"י סיבה חדשה לא נחזק אפיו אותו איסור עצמו, ולפע"ד שאני התם דאיסור אשת אח במקומות שאין לה בנין, כתעת יתרה ולמוץוא ע"י מיטתת בעלה ואני דומה לאבמה'ח או לאיסור אשת איש דע"ג

ראשות הרבים לילוף מסוטה לטהර ומוגה"כ, אבל ברה"י טמא הכל ספקות דעתם באיסורין דאלין בחו לקולא - וזה ש' רשי"ד"ה הלכתא גמairy לה מסוטה, אז"ל "דרשה"ר ספק טהרה וגזה"כ הוא דהא ברה"י לחומרא אלין וכל ספק איסורה נמי לחומרא בעינן למיאל שם יubar" עכ"ל - ועינן בח' רשב"א שמיישב בה לאבוי מהיכי תיתי לילוף איסורה מטומאה ברה"ר כיון דחיזין דטומאה ברה"י לחומרא, ואח"כ הקשה לרבה לפי פ"ז, וכי לית לי" דבספק איסורה מוקמינן הדבר אחזקי, הנה קושי"ז היא דוגמת קושי" התוס' בד"ה התר מפ' שני נזירים, דמשס מוכח דאפיילו דבר שאין למדוד מסוטה אפ"ה מוקמינן אחזקתי ולהקל, תלינו, אין כאן ראי" והלב ארוי" ז"ל לא עין בגמ' עד שהי" סובר התוס' מסברא דנפשם אמרו זאת - אבל אמרת גם מגמ' דהכא מוכחה הדבר כמש"כ הלב ארוי" אלא דלשון הגמ' קשה כנ"ל וצ"ע ודז"ק.

תוס' ד"ה כולהו תנינהו כבר כתבו לעיל מה שיש בעיר על דברי התוס' ועוד יש לי להעיר על שיטת הבה"ג שהביא, דעיקור סימנים לאו טרפה הוה, אלא שכן אתה ההלכתא דין השחיטה מועלת בסימן השמות, ואפיילו בעוף שהচשו בו סי' אחד אם נשפט האחד אין שחיטה מועלת בשני עכ"ל, והנה לפ"ז עכ"ה ס"ל כדעת הרמב"ם דגס בעוף בעין לכתלה שחיטת שני הסימנים דאל"כ רב"א لكمן כ"ח ע"א דעתך ל"י בעוף דוקא ושת ולא קנה, איך פרנס האי תוספתא דשחת השוט ונשפט הגרגת אשר מינה שמעין עיקור דביה"גadam בעוף גם לכתלה רק ושת ולא קנה, איך יפסול שחיטת השוט ע"י שמות הגרגת, דבשלא אי לכתלה בעין שני סימניין, אז שפיר י"ל דראוי לשחיטה בעין גם שניים, ואפיילו לעככ בדיעד, אבל אי לא בעין כל שחיטת הגרגת, למה לי ראי" לשחיטה, ولكن רק רשי" לשיטות" דל"ל עיקור של בה"ג מצי סבר דבעוף אף לכתלה סגי בס"י אחד, אבל הרמב"ם דס"ל כביה"ג מוכחה לסבור דגס בעוף בעין שני סימנים לכתלה וזה ברור ואמת בס"ד. ועינן لكمן כ"ע"ב רשי" ד"ה כל המעכבות בחיטה, ובמה שכתבתני שם ודז"ק.

ע"ב גמור' אל' רבא מ"ש ספק סכנתא לחומרא איסורה נמי לחומרא, אל' אבי ולא שאני בין איסורה לסכנתא וכו', בהבנת פלוגתא זו דאבי ורבא, יש במפרשי הש"ס מבוכה גדולה, והיא את מכללי התלמוד ויסודי ההוראה, لكن מוכחה אני להאריך בה, ומתווך דברינו תפרט כל הסוגי' ובפרט דברי התוס' ד"ה התר דצרכין עיונה רבה.

הנה יש כאן ד' פירושים, הפ"י הא' הוא פרשי" ז"ל וכאשר גם הרשב"א ז"ל מפרש כן, והוא דלulos ההלכתא לילוף כל ספק טומאה מסוימת לא בא אלא ארשות אחד, ואבי' ורבא פליגו על אייזה רשות באה ההלכתא דאבי' דיליף איסור מטומאה ברה"ר, להתיר כל ספק דהא דברשות היחיד ספק טומאה להחמיר, זה"כ DATA ההלכתא לילוף מסוטה להחמיר אבל ברה"ר דטהhor אינו נלמד מושום מקום, אלא דכו הדין בכל התורה, לכל ספק להקל, ולפ"ז לא הביא אבי' הא דספק טומאה ברה"ר טהורה, כדי שנילוף מטומאה לאיסורה, דהא בטומאה גופה אין לנו יפותה לטהר ברה"ר, אלא לראי' מביא, כמו דטוהרין ס"ט ברה"ר משום ההלכתא לא אתא לילוף מסוטה אלא ברה"ו ונשאר רה"ג^{לענין} ס"ט ברה"ר משום אידייא וכמו כל איסורי התורה דספק מותרי, אבל אין לומר דמקללה נשמע דכיוון DATA ההלכתא לילוף ס"ט ברה"י מסוטה להחמיר, ממי לא נשמע דבירה"ר הוא להקל, זהה ליתא דילופותא מסוטה אספק טומאה ברה"י אתה לעשות הספק כוזאי, וудין י"ל דבירה"ר ספק להחמיר ולא כוזאי, אלאDOI דמסברא מקלינו בס"ט ברה"ר לטהר לגמרי וע"כ ה"ה באיסורי דיליכא חילוק רשויות כל ספק להקל - ורבא סובר להיפך דההlectionata אתה

בדברינו لكمן.

הפי' הב' הוא עפ"י שיטת הרמב"ם ז"ל דכל ספק הון במרקלה והן בתולדה מותר מה"ת מבואר בשם עיי"ש והפרשן הזה הוא ממש כפי' הרשב"א ורש"י ז"ל אלא לדעת הרשב"א פליגו אבי' ורבה בספק במרקלה ריש ספרו עיי"ש היטב, ובער אני ולא א宾 פלייגי בכל ספק ואפילו בתולדה עיי"ש היטב, דהרי כתבנו לעלה דלאבי' דהלהcta כוותי' דאייך אפשר לומר כן, דהרי כתבנו לעלה דלאבי' דהלהcta כוותי' אפילו מדרבנן מותר כל ספק במרקלה, ולכן שפיר מביא אבי' ראי' דחמירא סכנתא מאיסורה, מס"ט ברה"ר דטהור וזה באיסורי כו, ומושום דכל ספק במרקלה טהור, אבל במים מוגלים אסור עכ"פ מדרבנן, אבל לדעת הרמב"ם דילוי אפילו ספק בתולדה להקל מס"ט ברה"ר כמובואר בדבריו איך מוכיח אבי' דחמירא סכנתא מאיסורה מס"ט ברה"ר דהדי גם הרמב"ם מודה דספק אישור עכ"פ מדרבנן לחומרא אבל בס"ט ברה"ר לא החמירו ח"ל וא"כ מנ"ל דסכנתא חמירה מאיסורה וכ"ע בעת.

והנה הגנו הנ"ל מכירע כדעת הרמב"ם, מפני שיש לו שני קושיות חמורות על שיטת הרשב"א, ואני אומר דמשום הני קושי' אין לדחות שיטת הרשב"א, כי לך"מ כאשר אבאר בזיה.

הקושי' הרשותה דהרבש"א מדויל ידי' קמשתלים דהא עיקר קושי' הרשב"א על הרמב"ם, מסוגי' דרוב דלקמן, דאייך לפינן רוב מכל הני קרבנות מדלא היישין דילמא טרפה הו, הא לדעת הרמב"ם כל ספק שריא מה"ת ולא בעין רוב' וקושי' זו עצמה קשה גם לדעת הרשב"א דהא שמא טרפה הו, הוא ספק במרקלה ובספק זה גם הרשב"א ס"ל דשרי וכאבי', ואפילו אם נדוח דטרפה מבוטן לאו ספק במרקלה יחשב, מה עינה ליפוטא מפרה אדומה, דהיא בת שתי שנים דיליכא למיחס טרפה מבטן עכ"ד' - הנה פשיטה דגם החשש טרפה מבטן בספק במרקלה יחשב כי כל שניינו הטבע עכ"פ מקרה חדש הוא נגד הרגילות - אבל מ"מ אין כאן התחלת לקושיתו, כי הלא אנו יודעים בבירור שיש בהמות טרפות בעולם ואי לא אזילין בתר רוב הנסיבות, יחושו כמחצה ע"מ ועל כל בהמיה אנו מסופקים שמא היא מן אותו הטרפות שישנים בעולם ואת ספק בתולדה יחשב ורק אחר דאלזין בתר רובא אם מכח אייזה סיבה שאריע, כמו ישב לה קוץ בשוט וכdomה, אנו מסופקים שמא ניקב מעל"ע, זאת ספק במרקלה יחשב, ומה שנקט הרשב"א חתיכה ספק הלב ספק שומן ה"ה חתיכה ספק מן הטרפה או מן הכרעה דאסור מה"ת כי אין אנו דעתן על המקרה של הטרפות אלא על החתיכה שכבר נטרפה, אם היא מן הטרפה או מן הכרעה - וזה פשוט וברור, עד שתמה אני על הגנו בעל שב שמעתתא אייך שהוא בדבר פשוט זהה.

ודע אין ליישב בזה גם קושי' התוס' שהקשו שם בסוגי', דילמא משום דמקומין הפרה שהיא בת שני שנים בחזקת היתר שהיתה לפני שנה, ונאמר כיון דאייכא בטיח ברכות בת שיטים בעולם שהם טרפות, אנו חוששין שמא היא פרה היא חד מאותן טרפות שייצאו מחזקתן ונטרפו, דזה ליתא, דברי כתבנו לעיל ד' ג' בשם התוס' והרא"ש ז"ל בב"מ, דלועם לא שיק' חזקה אלא על דבר ידועה, אבל על דבר שאין לנו דינין עליו לא שיק' לאוקמי חזקה, ולכן אם נאמר דהאי פרה הוה מאותן שנטרפו הרי אנו מוציאים אותה הפרה מחזקתה, אבל אם נאמר שאוותן הטרפות נשארו ברוב דעלמא, לא נציא שום פרה מוחזקתה, וכן כתב הנ"ב לענין חזקת ח' דגברא שאנו דעתן, ולא נאמר דהרי ההרוג מונח לפנינו ובכוב"כ אחד נהרג וישא מחזקת חיותי, ומה לי זה האיש אשר אנו דעתן עלי, או איש דעתמא, דזה האש הידוע לנו יש להעמידו על חזקת

חי, אבל איש דעתמא שאינו יודעים אותו לא שייך להעמידו על חזקת חי, כי הרבה ב"א מתים בכל יום והוא אחד מהם. ושמור לך דבר זה כי הוא כלל גדול בענין חזקה.

הקושי' השני שהקשה השב שמעתתא על שיטת הרשב"א היא. מנדה דף ט"ו ע"ב דתנן שם נמצא על שללה לאח"ז וכו', תנא וחיבין אשם תלוי ותנא דין מ"ט, בעין חתיכה אחת משתה חתיכות, עכ"ל הגמ' והקשה הגנו הנ"ל והא תנא דבריתא דלא כמוון, דאפילו סובר דבחתיכה אחת נמי חיב אשם הלא כאן הוא ספק במרקלה דמותר לדעת הרשב"א - עכ"ד' ק' - וגם בזה שגה הגנו במח"ת כי און נתחרשו שני מקרים, הביאה וראיית הדם, ואון אנו יודיעים היה מקרה קודם ואיה המאוחר, וא"כ ספק זה בספק בתולדה היה שchip ואינו דומה להא ש' הרשב"א דבמוקה שנמדד דהו דוקא לר"ש דאית דספק במרקלה יחשב, דכבר כתבנו לעלה דהו דוקא כמאן דלייא דמי, אבל ל"י דחזקה דהשתאות כנגד חזקה דמעיקרא כמוון דלייא דמי, אבל הכא דלא שיק' כלל חזקה דמעיקרא כמוון שכטבון, פשיטה דהאי ספק אייזה מקרה קודם, הביאה או הראי', הוא כלל ספק בתולדה דאסור מה"ת למאן דס"ל דעל חתיכה אחת מביא אשם תלוי - אדם לא תאמיר כן אלא דגם שם שיק' חזקה דמעיקרא תקשה לכ"ע אייך מביא אשם תלוי כיון חזקה דמעיקרא מעידה שלאחר ביאה ראתה, אלא ודאי כמש"כ דבזמן קרוב כזה לא שיק' חזקה דמעיקרא לומר ביאה היה קודם הראי', וזה ברור ואמת בס"ד. **הפי'** ה' הוא פ' התוס' ד"ה התם ומפירושים נצחים שיטם דכל ספק הון במרקלה והן בתולדה אסור מה"ת, בدلיכא חזקה כמוון במרקוה לר"ש, אבל במקומות דאייכא למימרו העמד הדבר על חזקתו, בין לאבי' ובין לרבעה מוקמיין חזקה, עג' דאיתרעד ע"י הרשב"א, דבגע רך חזקה דמעיקרא נגד חזקה דהשתאות לפין, אבל במקומות דנולד ריעותא לא שיק' לאוקמי חזקה, דזה ליתא אלא דל"ש, ובכל מקום מוקמיין חזקה, הון נגד חזקה דהשתאות והן נגד ריעותא שנולד - ושיטה זו נציחה מדברי התוס', כאשר אבאר בזיה.

דהנה התוס' הקשו לרבעה מפ' שני נזירים דמשם מוכחים דאפילו ספק דליכא למילך מסוימת מתרהין מושום דמקומין אחזקה טהרה, ואיך קאמר כאן דהלהcta גמירי מסוימת, דמשמע דכל ספק טועאה ברה"ר דלא מצין למילך מסוימת, כמו ברה"י - ויש לתמה, חדא, דלמה טהורין מחמירין לטמאם, כמו ברה"י ולמה לא הקשו בפשיטות, וכי לית לי' לרבעה דמקומין מלטה אחזקי' במקומות ספק, וכמו שהקשה כן הרשב"א, עג' דמקומין מלטה אחזקי' לא בעו להביא ראי' מפ' שני נזירים - דהרי במקומות אין מספר מצין, במשניות ובריתות דמקומין אחזקה, כמו שפי' רשי' לקמן על הא דאמרו שם, מנא הא מלטה דאמרו רבנן אוקמי מלטה אחזקה, ז"ל, "בהרבה מקומות סמכי לайл בתר חזקה" עכ"ל.

שניית בתירוצים, דהלהcta איצטריך לספק ברה"ר בدلיכא חזקה, כמו האי דמקווה שנמדד ונמצא חסר לר"ש, אמונם בהו"א דלא ידיעין חזקה מקרה, מוקמיין הלהcta אפילו במקומות דאייכא חזקה, ועיין ב מהרמ"ל שהביא קושי' העולם, דלמה فهو האי אריכות, דאייכא חזקה, דאייכא חזקה במקומות דיליכא חזקה, דהרי לתרץ קושיטים די באמרם דסוגי' דהכא איזיל בהו"א דלא ידיעין חזקה מקרה, אבל לפי האמת דעתליכן בתר חזקם בכ"מ, מוקמיין חזקה ואפילו מה שאינו דומה לסוטה - ואני מוסיף לתמה דעכ"פ ה' לתוס' להקדים בתירוצים עיקר הדבר דלפי המשקنا דעתליכן בתר חזקה

אסור מה"ת, אלא דבמקרים חזקה נעמיד על חזקה אפילו איתילך ריעוטא, אלא דבאיילך ריעוטא בבהמה מחייבים בה אيكا פלוגתא ועיין בהז בסוגי" דישב לו קוץ בשוט בארכות.

הפי' הד' הוא פ' הרשא יוסף ז"ל דלעומם כבר ידעו כאן דמקומינוacha, ומה שרצה רבא לאסור הוא רק מדרבנן, וכמו בסכתנא דמחמרין, ולאזה הקשה לוABI מס' ט' ברה"ר דמתהרין אפילו מדרבנן, וע"כ דלא מחמרין במקום חזקה, ושאני סכתנא מאיסורה, ע"ז השיב רבא דמספק טומאה ברה"ר ליכאראי, דהתס הלכתא גמירי לה מסוטה לטהר, לפיך לא רצוי חז"ל להחמיר נגד המפורש להיתר, משא"כ באיסורה החמירו בספקו אף במקום חזקה, פלא דהראש יוסף לא הזכיר כלל דריש"ו ותוס' ורש"א פירושו הסוגי' באופן אחר - ולפי פירוש הרשא יוסף אפשר דפסקין כרבא להחמיר מדרבנן בספק במקום חזקה, ע"ג דמסיק לבסוף להוכיח מהא דעתו דחמיר דחמירא סכתנא מאיסורה, מ"מ עיקר דין של רבא החמירו בספק במקום חזקה לא איפרך, דבסכתנא מחמרין אף נגיד רוב וחזקה, אבל בבא צאב ונטול ב"מ דליקא רק רובה לחודא מחמרין, ועיין בהז בסוף סוגי' דרוב בראש יוסף ובפר' ח סי' ק"ז ודו"ק.

ע"ב גמר' מתיב ר' שימי שרצ' בפי חולדה וכו' וקשה, תקשה לדנפשה, והוא טומאה ברה"י הוא דספקו טמא, דהרי לא ידע דברין דוקא דבר שיש בו דעת לשואל, ויש לישב דרבא דס' ל' דכל ספק מה"ת להחמיר ע"כ דהילכתא דסוטה רק להקל ATA אריה"ר ולא להחמיר אריה", וכפרשי"י "דברה" לי להחמיר כבשר ואסורי שבתורה, ולכן ידע אכן בו דעת לשואל ואני דומה לסוטה, מ"מ פריך ליטמא כמו בשאר איסורי תורה דספקו להחמיר ע"ז קמשני דהילכתא אתה גם על רה"י לkolא דכל ס' ברה"י דוקא בשdomma לשוטה טמא ואם לאו טהור, כמו ברה"ר דת��רמושם דאיינה דומה לשוטה.

וסברת חז"ל דחלקו בין יש בו דעת לשואל לאין בו צrisk הסבר, דודאי הא מלטה בסברא תל"י וכמש"כ התוס', כתובות נ"ד ע"א ד"ה תנאי, לגבי דיני תנאים דבעינן תנאי דומי' דגבוג'ר, דזוקא בדמיון דאית ב"י סברא מדמין, דאל"כ נימא דוקא בקרע מהני תנאי וכדומה עיישי', וכן הכא ע"כ מכח סברא אצריכו חז"ל דוקא דבר שיש בו דעת לשואל דאל"כ נימא דוקא באדם ודוקא באשה וכדומה.

ולכן נלפע' דבסברא דהא מלטה, דכל שיש בו דעת לשואל, דהוה לי' למידע אם נתמא או לא, הוה האי ספק כספק מחייבת חסרון ידיעה שלא מצפין לס' ס' וה"ה דלא מצין להקל בספק כזה, ומושום דכל מלטה דאפשר לידע ולברר ספקו לא סמכין להקל, וניהו דבסטה יש להאהה והbowel ידיעה ברורה, א"א לומר דה"ה בשאר ס' בעין ידיעה ברורה לאיזה אדם, דא"כ אין כאן ספק, נשאל להאי והוא נאמן, لكن אמרין דעת' פ' בעין דאם במאצע שיהי' בנסיבות לידע והוא דומי' דסוטה דאס היא או הוא מודיעם, טמאה ודאי ואני שותה ודוק.

תנוס' דה' התם הלכתא, תימא וכו' דבפ' שני נזירים וכו' ואכתי Mai Tiraץ, דהשתא הויה לי ס' ט' ברה"י והוא לי' ודאי טמא וכו' עכ"ל וקשה לי טובא, דהא התם מביא קרבן טומאה על תנאי, שעולה למי שהוא טמא ובסוף נזירות דעתה מביבין שניהם קרבן תורה, וכיון דיכולים לברר ע"י תנאי וסגי בקרוב אחד, ומה יביאו שנייהם קרבן טומאה, ואין להקשות א"כ מה פריך הש"ס שם, אי רה"ר הויה, כייאו שנייהם קרבן תורה, והוא אפשר לברר ע"י קרבן

לא בעינשן דומי' דסוטה, אבל התוס' מקדיםין האי תוספת יתרה, דמסוטה ילפין היכי דליך חזקה וכו' הרי ממשען דזה עיקר התירוץ - אבל כד נדייך אין בדברי התוס' אלו לא יתר וללא היפוך אלא כל דבריהם בדקוק גדוֹל נכתבו - דהא דלא קשי' לחו קושי' הרשב"א, וכי לית לי' לרבה חזקה, ע"כ מושום דפשיטה לחו דהסוגי' דהכא אליל בהו"א דעתין לא ידעתן חזקה מקרה, דלפי סברתם דגם במקום דאיילך ריעוטא שייך לאוקמי חזקה, גם לאבי' חזקה ספק, כיון דaicaca כאן חזקת שירות, אבל ודאי דכל האי פלפולה אזלי, קודם שמסיק דאלילן בתר חזקה וילפין זאת מנגע, ולכנן גם לרבה ל'ק"מ, דחשיב לאבי' דאסורה מטומאה א"א למילך מושום דההש כלכתא גמירי לה מסוטה, אבל נתקשה فهو דלפ' דלרבעה אתא ההלכתא אריה"ר ליליך מסוטה לטהר, נצמתה חומרא בס' ט' ברה"ר, דכל שאינה דומה לשוטה ספקו טמא אפילו אيكا חזקה, דאל"כ הילכתא למאי ATA, וזה עיקר קושי' התוס' שהביאו הא דשני נזירים, להקשות ממש דוקא דמי'רו מס' ט' ברה"ר ומתרה ע"ז דאין למדוד זאת דומה' ט' לא הקשו על רבא בפשיותם וכו' ליל' חזקה וכקושי' הרשב"א - והמהרים ראה מקצתו ולא כלו.

ובזה מתיב ג"כ קושי' חמורה שהכח הפ' ז"ל על הא דפרק התוס' איך ילפין מסוטה לטהר אפילו ליכא חזקה, והוא בסוטה איכא חזקת טהרה, וקשה הוא ז"ל והא ע"כ הילכתא ATA לטהר אפילו ליכא חזקה דאל"כ הילכתא בטהר במקום חזקה למה לי, וכמש"כ התוס', אבל לפי האמור ניחא, דהלא באיה הילכתא יש לפנינו שני דרכים, האחד שנאמר ATA לטהר ברה"ר אפילו במקומות דליך חזקה ואז הו גזה"כ בטומאה ברה"ר, להקל נגד כל התורה דספק להחמיר - או שנאמר דהילכתא ATA להחמיר שלא לטהר ברה"ר אלא דומי' דסוטה, אבל בשאיינו דומה לשוטה טמא ע"פ דaicaca חזקה, ואז הילכתא ATA להחמיר, והרי כל בידינו בכל הדרשות דלקולא ולחומרא לחומרא מקשין ולכנן שפיר הקשו התוס' כיון דבסטה איכא חזקת טהרה, מהיכי תיתני נוקמי הילכתא להקל אף בדליך חזקה, כיון דמצינן לאוקמי הילכתא להחמיר דבטומאה ברה"ר לא נתהר אלא דומי' דסוטה. אבל איינו דומה לסטה אפילו איפלו נגד חזקת טהרה - ע"ז מתרצים דגם בסוטה כיון דקינה לה ונסתרה איתרע חזקה, ר' ל' ניהו דברה"ר אין סתירה מ"מ כתבו התוס' נדה דבלילה ואפללה גס ברה"ר ג"כ קטת סתירה, ולכאור' אין זה מספיק דכיון דס' אין כאן סתירה גמורה איך נילוף לטהר ברה"ר ס' ט' בדליך חזקה כלל, אבל לפי האמור, הכى מתפרש תירוץ התוס', וכיון דבסטה ברה"ר ג"כ איתרע קטת חזקה, שוב יותר מסתבר לאוקמי הילכתא להקל ברה"ר אפילו בדליך חזקה כל מלוקמי הילכתא להחמיר איפלו בדaicaca חזקה, דבר שגム בסוטה ליתא, וזה ברור ונכוון בפי' דבריה התוס'.

ומעתה נבון היטב מה לא הlk הרשב"א בעקבות התוס' לתרץ דהסוגי' דהכא אליל בהו"א קודם DIDUIN חזקה מקרה, מושום דס' ל' דכל ספק במרקחה מותר מה"ת, וא"כ בمسקנא מה נעשה עם הילכתא ATA לטהר ספק ברה"ר, דהא למה לי' כיון דכל ספק במרקחה אלילן לkolא איפלו ליכא חזקה.

נמצא לפי האמור, דלדעת התוס' כל ספק הון במרקחה והן בתולדה

הפסד בגופו ונשנותו, לא רק מצד דבר אמיירא דרומנא אלא מצד טבע הענין, וא"כ למה לא ניחוש באיסור כמו בסכינה, וכן מנוס אחר אלא לומר, דההפסד באיסורין אין בא רק בשרגיל בהם, אבל בפ"א לעתים רוחקים אין בהם אלא משום דבר אמיירא דרומנא ועיין אריכות בזה בפתחה ולעיל דף י' ע"ב בהא דאכל ר"י משחיתת כתוי עי"ש ודוק.

ע"ש גמרא אמר השוחט בסכין ונמצאת פגומה אמר ר"ה אפיקו שיבר בה עצמות כל הימים כלו פסולה חיישנן שמא בעור נגמה, ו/or"ח אמר כשרה שמא בעצם נגמה - הא דקאמר "אר"ה" ולא "ר"ה אמר" כדרכו בכ"מ דפליגנו תנאים או אמראים, משום דעתך פלוגתמתם בלא שיבר בה עצמות, כי אם או מכשיך ר"ח ותלה שבעצם המפרקת נגמה, אבל ר"ה מוסיף מدل"י אפיקו שיבר בה עצמות נמי, וכן מוכח מدل"א כולל האי,, אפיקו שיבר בה עצמות" בראש המאמר ולומר "השותט בסכין ונמצאת פגומה אפיקו אחר שישבר בה עצמות" וכוי מכלל דינדו פלוגתמתם אף בלא שיבר בה עצמות ו/or"ח מוסיף חידוש דין אפיקו שיבר בה עצמות, וכדברי תמצוא בח"ר רש"ב"א זיל, ולכן להורות ע"ז קאמרו "אר"ה" ולא "ר"ה אמר" דלא תינא דר"ח רק בשיבר בה עצמות מכשיך, אלא על עיקר הדין ובלא שיבר בה עצמות מחולק ותולה להקל דשما בעצם המפרקת נגמה.

אלא דלכאורי ר"ש"י זיל לא פירש בן שחרי כתוב בהא דר"ח שמא בעצם נגמה, "בעצם שיבר בה" - אבל כד נדייק ע"כ ר"ש"י זיל רק בהוו"א מפרש בן דהרי בגמ' למון, והלcta כותוי" דר"ח בשיבר מכלל דפליגו אף בלא שיבר ו/or"ח תולה להקל בעצם המפרקת, אלא דבס"ד לא נחית לדקדק בדברי ר"ה כמו שדקדקנו, וסובר דזוקא בשיבר פליגו, דהרי הגמ' לקמן פריך, אי בלא שיבר נמי פליגו, אלא דאייגם במאי, וממנה אימא בעצם המפרקת איפנס, הרי בסתם גמר' הי' סובר מתחלה, דשما בעצם נגמה דקאמר ר"ח, עצמות שיבר בה אקרם. ועיין בהגהות מהרש"ש זיל שימוש לשון שמא דקאמר, וכן משמע מהא דמפresher טעמא דפלוגתמת וקאמרו בשלמא ר"ה כשותעת" אלא ר"ח מ"ט אמר לך עצם ודאי פונס, עור ספק פונס, ואין ספק מוציא מידי ודאי, ע"כ עצם שיבר בה קאי, די אמפרקת איק קאמר דודאי פונס, דודאי ליכא מ"ד דמפרקת בגיןה בעלמא פונס ודאי אלא דיש לראות למה באמת הדר הש"ס מהא הס"ד כיוון דבאמת לית הלכתא קר"ח בהא דתולה במפרקת, ומה נתלה בי' בוקי סרייקה, ולמה לא נימא דרך על מה שמוסיף ר"ה לאסור בשיבר חולק ר"ח, ומשום דעתך דרך שיבירה ודאי פונס.

אבל הט אנק ושמע פ"י הסוגי על אמתה ועל ידה יפתרו כל הספקות הנפולות בענין, ולא אאריך בקושיות ודקדוקים, אשר בלאה"ה מבוארים במפרשי הש"ס ואען ואומר:

הנה בשוחט בסכין ונמצאת פגומה פליגו ר"ה ו/or"ח, אבל בנאבד הסכין بلا בדיקה שלآخر שחיטה, זהה איקא פלוגתא ברשונים, אי גם בזה פליגו ר"ה ו/or"ח, דעת הרמב"ן זיל דר"ח דפושל בנמצאת פגומה אחר שישבר בה עצמות, ה"ה דפושל בנאבד הסכין, לדעתו גם ר"ה מודה דעתם ודאי פונס וא"כ אין לפנינו שום ריעוטה ומה שפושל ר"ה הוא מטעם דאיתሩ הסכין ע"י חתיכת העור שקודם שחיתת גוף הסימנים, עד שאבד חזקתו חזקת בדוק, והבדיקה שלא"ש היא חווית המעבדת אף בדיעבד, ומה שיקט דינו בנמצאת פגומה ולא בנאבד הסכין, משום דנאבד מלתא דלא שכחיה היא, ומה מאי מושב בזה מה שדקדקנו למעלה שלא כלל ר"ה הא דшибר, בראש דברי, משום דאי תשקה שישבר בה עצמות ודאי

טומאה על תנאי, זה לק"מadam מדיניא שניהם טהורין, לא נהיב קרben טומאה ולמנות עוד נזירות דטהרה, ואין זה בירור כМОבן, אבל להיפך אם כראה"י דניין ומיטמאן שניהם, ניהו דצרכין למנות לשינויים עוד שלשים דטהרה, אבל שעניהם יביאו קרבענות טומאה מהיICI תיתי, כיון דבחד על תנאי סגי וצ"ע ודוק.

ד"ה שאני אומר אדם וכי וא"ת דהכא תלין באדם טמא וכן בפ"ק דפסחים גבי קרדום שאבד בביתו, ואלו בפ"ק דנדחה וכי' עכ"ל, מה שלא הביאו ג"כ הסוגי דלקמן מפ' כסוי הדם דר"מ מטהר העיסה משום דתלין באדם טהור וכמו שהביאו בסוף דבריהם, י"ל בפשיותם משום דמשם אין מוכח דתלין באדם טהור אלא לפי פירוש ר"ת, דרוב מטפחים עבישה קאי אבל לפירוש"י שם דروب מטפחים באשפה לא מيري כללizia, אבל בלא"ה נמי נחיא דלא הביאו הא דר"מ משום דתלון קשה אפיקו אם בכ"מ תלין באדם טהור, אבל כאן כיון דרוב תינוקות מטפחים בעיטה, נctrurf עוד מעיוט דאדם טמא והוא לי' רובה דרובה לטומאה, וכען שכ' הרשב"א בתו"ה בריש הל' שחיטה דרובה מוציאין אש"מ וזה רובה דרובה משום דמייעוט אינס מומחין ג"כ לפעמים שוחטין שפיר, וא"כ הכא במייעוט זה לא חייש להסמכיו אל החיקה וכיון דבלא"ה קשה על האי פי' של ר"ת דשם, لكن לא הביאו בקושיתם, אבל בתירוצים שפיר כתבו, דוקן צ"ל בהאי דיסוי הדם ודוק.

ד"ה אם יכולת חולדה לשותות פ"י בקי' וכי' הרי נעשית בהם מלאכה וכי' קשה לפירושן, וכי מה מלאכה שייכא בשתייה עכ"ל, והנה הלב אריה זיל יפה תירץ דכוונת רשי"זיל לפ"ה הרא"ש דההשת הדעת עכ"פ מקרי, ומש"ה ציין רשי' מס' גיטין דשם איתא הא דמים נפלו בששלק בהם משקלות ומשום היסח הדעת עי"ש ואני הבאת ראי' לדבריו, דרש"י לאו דזוקא מלאכה קאמר רק כוונתו להיסח הדעת, דהא מלאכה אינה פסולת רק קודם קידוש ולא אח"כ כמבואר במס' פרה ס' פרת חטא משנה ד' וא"כ למה לי' לרשי' להוכיח דהכא קודם קידוש מירוי, די לאחר קידוש טומאה למאי, והא בלא"ה לא מצי מירוי לאחר קידוש דלמה יפסלו ביכולה חולדה לשותות, דהא משום מלאכה והן משום מים חיים לא שיד אלא קודם קידוש, אלא ודאי דמשום היסח הדעת קאמו, וזאת פועל בין קודם ובין לאחר קידוש והוא ראי' ברורה ודוק.

ד"ה או שירד בה תל בלילה וכו', א"ג לפי שפטל בא מחמת טומאה וכו', עכ"ל ועיין במחרש"א ועיין בלב ארוי' שכ' דגס רשי"ז סובר די' ליכא למייחש חולדה, לא טומאה איכא ולא פסולת, דהינו באופןן דלא שכחו חולדות אבל שאר שרכזים איכא עי"ש היטב - ובאמת לא הבנתי איך אפשר לפרש בענין אחר, דהינו שלפי שיטת רשי' יהיו כוונת הבריתא, די ליכא למיחס לחולדה אפיקו טמא נמי הוה כמו ברישא, אדם כן הוא, מה זה דנקט או שירד עליהםTEL בלילה, דהא בלא"ה טמא ופסול הוה, כיון דליך למיתלי בחולדה, דבשלמא ביכולה חולדה לשותות אמרין דפסולה הוה, ואי לא אפיקו טמא נמי הוה, אבל האי דיריד עליהםTEL, הינו באין יכולת חולדה לשותות, וא"כ טמא נמי הוה וצ"ע ג' לפ"ע"ד על רבינו המהרש"א זיל שהעלים עיניוizia וגום על הלב אריה דלא הביא זאת לראי' ברורה לפירשו ודוק.

ד"ג יונ"ד ע"א גמר, ש"מ חמירה סכנתא מאיסורה בטעמא דהא מלטא כתוב האוון בעל שב שבעתא דבאסורה כיון דהתורה הירירה הספק, לא עבד מידי אפיקו אי קמי' שמי' גלי' דאסורה אכל, אבל בסכנתא סכ"ס אם שתה הנחש מן המים יסתתק, ואני השגתי ע"ד זה, כי גם באיסורין עכ' יש טעם בדבר למה אסורה התורה החלב והתירה השומן, כי מסתמא נצחה להעbor איזה

על חזותו, וכמש"כ לעיל סברא זו. אבל באמות קשה להשתמש בסברא זו כאן, דא"כ במקואה נמי נימא דין הנידון על המקואה שהוא באלה חסר לפניו אלא על הטעמה, וכך לא נעמיד המקואה על חזותו דעתיקרא, וצ"ע.

ועכ"פ לפי שיטה זו דעור לא שכיח שיפגום, לא חיישין בנאבד הסcin שונפוגם ע"י חתיכת העור, אבל כשנמצאת פגומה ואיתרעו לפניינו מספקין שמא בעור נפוגם, ואפיו שיבר בה עצמות, ודודאי ר"ה לא יחולק לומר עצם איינו ודאי פוגם, אבל מ"מ דומה האי סcin בענין זה, לב"מ שהחזר זאב בנקבים גם שלא במקומות שנייו דאע"פ שהזאב ודאי מנكب בשינויו, אבל מ"מ מקרי נקב שלא במקומות שנייו ריעוטה עד שציריך לומר דבהתמה נשחתה בחזקת היתר עומדת, ולא די לומר נשחתה הותרה וכמבואר בגמ' לעיל, וא"כ הכא ג"כ הני הרבה פגימות שב██סין, אין מוכרים שבאו כולם משבירת עצמות, لكن ריעוטה איכא, וחוזקת היתר ליכא, דהרי אנו דין ע"י האי ריעוטה על השחיטה עצמה, שכן קאמר ר"ה דפסולה, שמא בעור נפוגמה אלא דלפ"ז צ"ל דaic בא██cin גם פגימה דקה, אדם רק פגימות גסות, שאין בכך העור לעשותם, הרי הנה כמו נקבים שב██סין שנייו של האב, והוא נאבד הסcin בלא בדיקה, וזה כשר גם לר"ה וכמש"כ לעילו, ור"ח מכשיר דאיימת בעצם המפרקת איפגס לדידי עצם המפרקת יותר עלול לפגום מעורו لكن תלין במצוין ובס"ד דاعצם שיבר בה קאי נמי ניחא לישנא דשמא דקאמר, מושם דאגימה דקה קאי דאפשר שנעשה ע"י עור, ורק הפגימות הגסות שבזה מהות בטח מן העצמות, וכן הא דקאמר עצם ודאי פוגם, הכוונה דעלול יותר לפגום מעור ותلين במצוין. ולפ"ז לר"ח גם באב לא בעין טעמא נשחתה בחזקת היתר עומדת, אלא מושם דאפיו שלא במקומות שנייו קרוב יותר לתלות בזאב מלומר שנטרפה מוחים, אבל הש"ס פריך מטבל ועלה ונמצא עליו דבר חזץ דהרי גם שם יותר יש לתלות במה שעסוק באותו מין כל היום, מלומר שנדק בז קודם טבילה, דהרי הוא היה בחזקת שאין בו חיצחה וראוי לטבילה, ומ"מ טמא. ומכח האי קושי מוכחה הש"ס לחזר מהאי טעמא דין כאן ריעוטא, אלא דגס ר"ח מודה דריעוטא מקרי, ובזאב דוקא מושם דבחזקת היתר עומדת שרי, אבל בטבל ונמצא עליו דבר חזץ טמא, מושם דבחזקת טומאה עומדת, אבל חידש לו דהכא קיל מושם ד██cin איתרעו בהמה לא איתרעו, וכאשר אבאר לפניינו סברא זו, וכן נדרחה הריעוטא מכח חזקת הסcin ולא נגרע ע"י חזקת איסור דבהתמה, ומיליא דבاهאי מסקנא פlige ר"ח גם بلا שיבר בה עצמות ותולה במפרקת מושם חזקת הסcin, אלא דלקמן איכא תרי אבע"א, דלחד אבע"א דטרף כר"ח לבר מקמייתא צ"ל דס"ל דר"ח דמכשיר אף בל שיבר, מושם דעתם המפרקת נמי שכיח ועלול לפגום יותר מן העור, אבל במע"מ לא הוה תלין לקולא לסיכון על חזקת הסcin, וככלעל דפליגו בזה אובי ורבא וכאשר הארכתי שם, דלפי שיטות הרשב"א לא שייך לאוקמי אחיזה במקומות ריעוטא, אבל אייך אבע"א דר"ח כולל מוגרות תלין בעצם המפרקת בתירiyata, סובר דגס בספק השkol יש לסמוך אחיזה דעתיקרא ולומר דלבסוף איפגס, ומה שתבו התוס' דברראשונות רגיל לייזהר שלא לדוחוק את הסcin משא"כ באחרונה נראה לכל שהוא דוחק גדול.

ומעתה נבין היטב מה דפריך لكمן, די כר"ח ולאכשו כי בתירiyata תבעי בדיקה לחכם, ולא פריך כן לר"ה, וכאשר הקשתי לעיל, אדם כאבע"א קמא דר"ח גם بلا שיבר כשר מושם דעתם המפרקת נמי עלול יותר לפגום מעור, אז איכא לר"ח חומרא מה

עוד יותר לא שכיח, ולמה לא נקט דין בנאבד אבל עתה דקאמר נמצאת פגומה סתם דהוא שכיח נגד נאבד ניחא, אלא דמוסיף עוד אפיו שיבר בה עצמות, וממנו תלמד דה"ה בנאבד הסcin, דהינו حق.

ועוד אני אומר דבאה דນמצאת פגומה דקאמר, אפיו לא הי מוסיף האי אפיו שיבר בה עצמות, יש במשמעות, יש בעסקין דגס נאבד הסcin הדין כן, דמי לא עסקין דນמצאת פגומה בפגימה גסה והלא כבר כתבו האחرونים בספריה שחיות, אדם נמצא פגימה גסה לאחר שחיתה כשרה, מושם דפגימה זו שאין בכך העור לעשות, פשיטה דלא חיישין לה ואמרין דבעצם המפרקת נעשה, וא"כ ר"ה רק לרוחא דמלטה הויסי האי אפיו שיבר, דלא תדוחק לומר דນמצאת פגומה דוקא בפגימה דקה קامر שאפשר להעור לשעותה, אלא אפיו בפגימה גסה שא"א לעור לעשותה נמי, ומשום דכל שחתק העור איתרעו הסcin וצריך בדיקה והאי פגימה גסה מעכבות הבדיקה, שכן פסולה ואל תקsha דא"כ ליבעי שני סcinים לשחיטה, אחת שיחתוק בה העור והשני ישיחסות בה הסימנים דכיוון בדיקת הסcin שלאחר שחיתה מעכבות, ניחוש דלמא מישתלי ולא יבדוק, כמו דחישין לעניין בדיקת השוחט אם מומחה, ודאי לאו מלטה הוא דכל שחוא חובה בכל שחיטה לא חיישין לשכח, והוא פשוט.

ונפלאת מאי על הרاش יוסף ז"ל שכתב בראש הסוגי שני טעמים להתריר בנאבד הסcin, חדא דהרי יש לסcin חזקת בדוק ואי דלעומת חזקת הסcin איכא חזקת איסור דבהתמה, הלא הבבמה שחותה לפניך. ובמחייב"ת זה ליתא אדם נאמר דעור ספק פוגם גם חזקת הסcin איתרעו לפניך, דהרי חתק בה עור, כי האי דהרי חזקת הסcin איתרעו לפניך נמי הכוונה דעתשה מעשה שאפשר לסלך האיסור, אבל אם השחיטה הגונה ע"ז אנו דין, דשמא איפגס הסcin השמי ש"כ הגאון, והוא דבנאבד הסcin איכא ס"ס שמא לא איפגס כלל, ואם איפגס שמא במפרקת איפגס, וזה טעות נגלה במחכ"ת, דהרי מיד כשחתק העור נתעורר הספק שמא נפוגמה כיון דעור ספק פוגם ואם היה מסלך ידו מיד היה האי סcin ספק פוגם ואני רואי לשחיטה ומפרקת מה בעי הכא והוא פלא.

אבל מה שקשה על שיטת הרmb"ז ז"ל הוא ממה דקאמר لكمן דר"כ מצריך בדיקתא בין כל חדא וחדא, כמוון כר"ח ולפסולי קמייתא די כר"ח ולאכשו כי בתירiyata לבעי לחכם, וקשה הלא לר"ה נמי תקsha תבעי בדיקה לחכם, כיון דלדיידי אבד לסcin חזקת שרורות וצריכה בדיקה לאחר שחיתה לעכובי, איך ישחוט את השמי בלי בדיקת חכם, ולא עוד אלא דגס מושם קמייתא לבעי בדיקה לחכם, דמה מהני בדיקת חכם של קודם השחיטה, כיון דבין הבדיקה לשחיטת הסימנים חתק עור, המאבד חזקת הסcin, וזה תמה גדולה.

שיעור הרשב"א והרא"ש ז"ל דר"ה דוקאBNמצאת פגומה קאמר, אבל נאבד הסcin גם לר"ה מודה דכשורה, דלא חיישין לעור שיפגום דלא שכיח כלל, והוא כמו רוב מוציאין אש"מ, דמיועטא כמוון דליתא ולא מצרפיין לחזקת איסור דבהתמה, כן כתוב הרא"ש ז"ל. והנה לפע"ד לא הי צריך לומר דהאי מיעוט עור פוגם אינו מיעוט גמור, דאפיו זה מיעוט כשר מיעוטים, אין להקשوت, לימה סכום מיעוט לחזקת איסור דבהתמה, דהא כמו כן איכא חזקת בדוק ד██cin ומוקמיין חזקה לחדי חזקה, ולא דמי להא דרוב מוציאין אש"מ כמוון, אם לא שיאמר דסובר הרא"ש כיון דה██cin נאבד גם בל"ה אין אנו דין על הסcin לא שייך להעמיד הסcin

דוחזה דהשתא עומד נגד חזקה דמעיקרא, ניהו דגאה"כ הוא ליל בתר דמעיקרא, הינו בשאיינו עומד חזקה אחרת כנגדה אבל לגבי חזקת טומאה דעתבל, כספק השוקול דינין.

ולפי תירוץ זה, הוצרכו לתרץ הא זאמר לקמן מכדי מיתלי תלין, ותלין במפרקה בתירiotic, הא אזן ספק השוקול הו, ואיך תלין להקל, שכן הוצרכו לחיש עולול יותר לפוגם בתירiotic מסוים דבקמייתא זהיר שלא לדוחוק את הסcin במפרקה כדי שלא יגום הסcin.

הת"י השלישי דבאמת אין חילוק בין איתרעת הסcin או הבהמה, אבל הכוונה, דאיפלו אי פוגם הסcin, עדין אפשר דנשחת כהונן, לאפשר דלא נגע הפגימה בסימנים, והוא ס"ס, וכתו בדשתא אתה שפיר דפרק בתר הכא, כל ספק לאותוי' מאי וכו', ועיין ב מהרש"א מ"ש דנicha להו טפי לפ"י הא תירוץ מא מבתיוך קמא, ועיין ב מהר"ם, ועודין דבריו אינם מבוארם, דהא גם לת"י קמא טעמא דר"ח דעתם ודאי פוגם וקרוב לפוגם יותר מעור.

אבל פירוש דברי התוס' הכי הוה, דהנה לפי התירוצים הקודמים אנו צריכין לומר בטעה דר"ח, או מושום דומוקמין הסcin בחזקתו דמעיקרא, או מושום דרגיל יותר לפוגם במפרקה מבעור, כדי שלא תקשה לך ממקואה שנמדד ונמצא חסר. אבל עדין קשה מטבל ועלה דשם איכא ג"כ חזקה דמעיקרא דה"ר אויל לטבילה, שהרי לא הי' חישין שמא הבים שטופו איזה חיצזה מגוףו, ולא הי' צריך בדיקה כלל אחר הטבילה, אם אין עליו דבר חזץ, וגם יותר יש לתלות באותו המין שעסוק בו כל היום, ומ"מ מטמאן אותו, ולכן הוצרך עוד לחלק ולומר דכאן קיל מושום דסcin איתרעת בהמה לא איתרעת, משא"כ בטבל ועלה דעליו גופא נמצאה הריעוטא, אבל עדין אנו צריכין גם לטעמי היתר הנזכרים לעיל כדי שלא יקשה ממקואה שנמדד, דהרי גם שם, המקווה איתרעת ולא הנטבל, וא"כ קשה כאשר מתרצה לא לאויל ספק שהה וספק דרס, כמה פריך ומ"ש, דאיפלו אם נפרש ספק שהה ודרס, הוא באופן דקרויב יותר להיתר מלאייסור, מ"מ לא עדיף מטבל ועלה, משא"כ בסcin דאיכא סברת סcin איתרעת ולא הבהמה, אשר בזה חלקן בין הא דסcin להא דטבל ועלה, אבל לפי הת"י השליishi שמספר שcin איתרעת, דהו ס"ס שוב אינו אנו צריכין לשום טעם אחר, ונאמור דבסcin לא שייך חזקה דמעיקרא כיון דמספקינו על שתי הסיבות שלפנינו, דהינו חתיכת העור ונגעת המפרקה, ע"י איזה מהם נעשה, וגם הספק שkol כי אין לתלות יותר במפרקה מבעור, ובכל זאת מתיר ר"ח משום דהו ס"ס וא"כ בספק לשם ספק דרס, דע"כ נמי מה"ת בעין לרבות אותם משום דאיכא כעין ס"ס חדא דרוב פעמים שחייב שפיר ומסתבר לומר דעתה כמו כן, ועודין דאפיילו שהה ודרס למלא מקום דאיינה פסולת כמו בחצי קנה או במעות בתרא, או דלא שהה כשיור, דאל"כ מה לי ספק שמותה או ספק שהה ודרס, ע"ז משני מ"מ איכא חילוק דכאן נולד הריעוטא בסcin וכאנו בגוף החיטה, והוגם שכתו דין חילוק בין איתרעת הסcin לבהמה, י"ל דהינו דוקא כדי לתרץ הקושי' מטבל וعلاה אין חילוק, אבל לנובי הני ס"ס שפיר יש חלק בינהם, בין ריעוטא דסcin לריעוטא דבהמה, דבסcin בספק הראשון אם ה"י פגום מתחלה או לא, אין חזקת אישור דבהמה מעידה דפוגם ה"י, משום דאפשר דמ"מ שחייב שפיר, דלא נגע כפוגמה במקומות המטרוף, משא"כ בספק שהה ודרס ספק ראשון אי שחת כמו שריגלו או שינה כאן, חזקת אישור דבהמה נגד האי רוב ומוציא, אמרינו סמוך מיעוט לריעוטה חזקת טומאה נגד הני עניין לנשחת אל הסcin, איזה להסמיד חזקת אבל בשיטתה דין עניין לנשחת אל הסcin, איזה להסמיד חזקת אישור דבהמה אל המיעוט של פגימת העור - אולם במקואה שנמדד,

دلיטה לר"ה, דלר"ה ע"כ עצם המפרקה בדרך הולכה אין עולל לפוגם יותר מעור, אך נאמר גם לדידי' עולל יותר אלא דמ"מ ריעוטא מקרי ובמקומות דליקא נשחתה בחזקת היתר מטרפין, מה רבותא איכא בשיבר בה עצמות, דהא ע"כ בפגימות דקות מירוי, דבגימות כבר כתבנו לעיל לדידי' כנאביד הסcin, אשר גם לר"ה כשר, וא"כ איזה ריבוטא יותר איכא בשיבר מבעצם המפרקה, דהרי לגבי פגימה דקה אדרבה איכא סברא לומר דבשבירת עצם אין עולל לפוגם דקות אלא גסות, אלא ודאי לר"ה עצם המפרקה שהוא רק אינו עולל לפוגם וכמו עור, וכך איכא ריבוטא בשיבר בה עצמות, דעת"פ גם פגימה דקה עולל יותר להעשות ע"י שבירת עצם מע"י עור או מפרקה הרק, וא"כ לר"ה גם בשחיתות רבות שנגע במפרקה ונאביד הסcin כשרות דכמו דעור אין פוגם. כך מפרקה - אבל ר"ח דקאמר בנמצאת פוגמה כשרה, יותר תלין במפרקה מבעור, נצחת חומרא בנאביד הסcin אחר כמה שחיתות, לאחר נגעת המפרקה כלו אסורת, וכך רק לר"ח קשה תבעי בדיקה לחכם ואכשורי בתירiotic, אבל לר"ה דלא חייש למפרקה יותר מבעור לא בעי בדיקה רק לפטולי קמייתא, ולא בעי בדיקה לחכם, וסבירת סcin איתרعي וכו' יתבאר בדיור הסמוך ודוק'.

תוס' דה סcin איתרعي בהמה לא איתרעה הקשו ממקואה שנמדד ונמצא חסר, דשם נמי מטמאין הטהרות שנעו על גביו, ולא אמרין המקוה איתרעת והאדם לא איתרעת, ותירוץ ג' תירוצים ואבארם אחד אחד.

ת"י הראשון, סברת סcin איתרעת, ולא הבהמה היא, דחזקת אישור דבהמה לא מצי מעיד על הסcin שנפוגם, כי רק דרך הזדמנות באו הבהמה והסcin יחד, וכך אנו דין על הסcin בלי התיחסות להנשחת, וכל שהסcin יצא בחזקת השירות, מילא נגררת הנשחת אריהה וכשר, משא"כ בטבל ועלה דהריונות באנטבל נולד, אע"פ שהי' בחזקת רואי' לטבילה, מ"מ כל שנותערור הספק ע"י שנמצא עליו דבר חזץ, לא מצין להזכיר את הספק שנולד להקל מצד החזקה חזקת רואי' לטבילה, באשר עמודת הנגדה חזקת טומאות - אולם במקואה שנמדד ונמצא חסר, כיון דחסר ואתאי, גם בלי חזקת טומאה של הנטבל און להעמיד המקואה על חזקתו דמעיקרא, ולומר השטה הוא דחסר, דהרי חסר ואתאי לאט לאט, וכיון דבכוב' א' איכא ספק במקואה זו, אי שלם ה' בשעת הטבילה, אומר הטמא, אני ודאי אתה ספק, ואני ספק מוציא מידי' ודאי, ולפי תירוץ זה, אע"פ שרעיותה דסcin ספק השוקול, דאין מפרקה עלול לפוגם יותר מן העור, מ"מ תלין לכולא מחמת חזקת סcin לומר דלא איפוגם עד לבסוף, וחזקת אישור דבהמה לא מעלה ולא מוריד, דגנור הנשחת אחר הסcin, וכן גראה מפי רשי' דלקמן, דה' מכדי מתלי תלין שכ' וא"ל "דהא ודאי נגעת סcin במפרקה לא פגמה טפי מוער שהרי אינו מכח עליו בכח, ואפ"ה תלי בי לכולא וכו' עכ'ל.

הת"י השני סברת ר"ח דתולה במפרקה להקל אינה, מצד חזקה דמעיקרא דסcin דלא שייך במקומות דאיכא לפנינו שתי סיבות שיכולים לפוגם דהינו העור והמפרקה, לא שייך ביה לומר דסיבת האחורה גורמת ולא הריאונה, דין זה דומה להא דגנע, או שנאמור דבזמן קצר כזה, בין חתיכת העור לנגעת המפרקה, לא שייך לאוקמי אדמעיקרא, אבל טעמו דר"ח משום דעור אין עולל לפוגם כמו מפרקה, لكن תלין במצויל אלא בטבל וعلاה דאיכא חזקת טומאה נגד האי רוב ומוציא, אמרינו סמוך מיעוט לריעוטה חזקת טומאה איזה עניין לנשחת אל הסcin, איזה להסמיד חזקת אבל בשיטתה דין עניין לנשחת אל הסcin, איזה להסמיד חזקת אישור דבהמה אל המיעוט של פגימת העור - אולם במקואה שנמדד,

לן אם אלף חזקות יעדמו נגדה, כיוון דאין בהמה שום שייכות לשלcin אלא דרך הזרמוות, ומוקה שאני משומש דחסר ואתאי, ובלאו חזקת טומאה של הנטbel איכה ספק על הזמן שבין שני המזciות, וטbel וعلا דטma ואדי הוא משומש דרייעותא נולד בגוף הנטbel כמו שמחליך הש"ס - אמנים כל זאת לר"ח דאית ל' האי חילוקא דשלcin איתרעה בהמה לא איתרעה, אבל אין לא פסקינו בזה כוותי, אלא כר"ח דלא מחלוקת בין נולד ריעותא בסclin לנולד בהמה, וכן נתקשו להו שם בנדה, למה שרפינן תרומה על הנכס נגע, כיוון דaicא תרעה בהמה לא איתרעה, אבל אין לא פסקינו בזה כוותי, דברא, עד שהוחרכו לתרץ, משומש דגזה"כ דטma אף שנחכר בתוך שבעה.

ולפ"ז הא דפסול ר"ה כאן בנסיבות הסclin פגומה באמות רק מספק, כיוון דלא שיך כאן חסר ואתאי כמו במקוה, אלא דקשה טובא על הרמב"ם ז"ל, דבاهי דעתך ועליה פסק בפ"ב ממקוואות דטma ואדי, אם לא שנאמר ממש"כ המל"מ פ"י"א שם לישיב דעת הרמב"ם שஸותר את עצמו ממוקה על החיות, דהרבmb"ס סובר כת"י שני שבגמ' נדה, דגמר סוף טומאה מתחלת טומאה עיי"ש היטב, דלפי תירוץ זה בכל ענייני טומאה הספק קודאי - אלא דלפ"ז יש לי השגה רבתא על הרاش יוסף ז"ל שכ' בסוף סוג' דרוב ד"ה הנה קיימ"ל דאoki מלטה אחזקה, דבכ"מ דלא שיך חסר ואתאי פסקינו דמכח תרעה לריעותא לא הוה רק ספק, ולא ודאי, ומתוך זה יצא להציג את ה"כ"מ פ"ה מתרומות ה' כ"ד מקושי' הלח"מ שהקשה למזה ניחא להכ"מ הא דפסק הרמב"ם במניח פירוט להיות מפריש עליהם ונאבדו, דזהה רק ספק, עד שכתב עליו ה"כ"מ דפושט הואר, ועל הלכה הקודמת דהוא דינא של חביתה שנמצא אח"כ חומץ, תמה על הרמב"ם דפסק דזהה ספק, דמ"ש ממוקה, וכותב הרаш יוסף דשפיר עבד ה"כ"מ דלא השיג, דהרי בפירות שנאבדו לא שיך חסר ואתאי, ובפי' הרשב"א בגיטין הינו נגנו, ולא נרבכו, עיי"ש ואני תמה על הרاش יוסף בזה דמה עינה להא דפסק הרמב"ם בטbel וعلا דטma ואדי, ואית דשאני טומאה דספק קודאי והא ה"כ"מ לא נכנס זהה דהרי הקשה מ"ש חיובות ממוקה, ואולי י"ל גם לדידן דפסקינו דלא כר"ח מהני סברת סclin איתרעה בהמה לא איתרעה, לעשות עכ"פ מודאי ספק, אלא דהראש יוסף לא יתיישב בזה, כי הוא כתוב שם בפירוש דאן האי סברא סclin איתרעה ליתן כלל, והכל תלוי רק בחסר ואתאי, ואיך יתרץ הא דפסק הרמב"ם בטbel וعلا דודאי טma, ובסוג' דלקמן עוד נאריך בעניין זה ודוי'ק.

ע"ב גמרא מנא הא מלטה אמר רבנן אוקי מלטה אחזקה, הא דלא קאמר, איל בתר חזקה" וכמו שאמר לקמן "איל בתר רובא" משומש דפשיטה לנו מסברא דלא ניחוש להשתנות הדבר, ואשת כהן שהליך בעלה למ"ה, אוכלת בתורמה על חזקת חיל בעלה, דאל"כ לא מצין טהרות אלא נשמרם כל שעה שלא נתמאו וכדומה, ולא עוד אלא דזאת נלמד מהא כתוב ושמרתם בתורמה וקדשים, דביהם באמות פועל היסח הדעת, והוא פסול טומאה כדאמר ר"י בפסחים דף ל"ד ע"א, ש"מ דבשר מיליאLIN בתר חזקה ואמרין דמסתמא לא נשתנה הדבר מכמותו שהיא, אבל כאן המכדר במקומות דאיתרעה החזקה עיי' איזה סיבה, או נשתנה לפניינו ואנו מסופקים על העת שבניתים מתי נשתנה, וכך אמר מנא הא מלטה אוקי מלטה אחזקה, דהכוונה במקומות ריעותא, וכו' אמר לעיל לגבי מירא דר"ה, מדלא אמר נשחתה הותרה, אלא נשחתה בחזקת היתר עומדת, ש"מ דאפיקו איתרילד בה ריעותא, דהכא דכוותי, אם ה' אומר "איל בתר חזקה" הוה מפרשין כמו "איל בתר

אולס כשאני לעצמי ה' נראה בפ"י דברי הגמ', דאמור בטעם דר"ח סclin איתרעה בהמה לא איתרעה, דכביר כתבנו למללה דבנמצא פגימה גסה, שאין בכח העור לעשותה לכ"ע כשרה דעת' בעצם המפרקת נפוגה, וא"כ המדבר כאן מפוגמה דקה שדרכו של עור לעשותה, והנה לקמן דף י"ז בירנו באריות, דפוגמה הרואו' ליקרע את הסימן אפיקו במקצת צrisk להיות אוגרת הרבה, אבל החכמים נזרו על סclin פגום אפיקו אין בכח הפגימה לקרוע את הסימן, שיחסיתו פסולה וסמכו זאת אקרא, דושחתתם בזה" דב תורה כתוב "ושחת" וקיים על מעשה השחיטה שתה" דרך המשכח ולא דרך קרעה ועיקור, ובדברי נבלה הוסיף, "ושחתתם בזה" דהיכן סclin חד וחלק וכל שחתת בסclin פגום אפיקו אין הפגימה גדומה כ"כ שמצו לקרוע את הסימן, שיחסיתו פסולה, והוא מדרבן אלא שעשו כען דאוריתא, והוא פי' מימרא דר"ח שם דקאמר, מניין לבודיקת סclin מה"ת עיי"ש, ובפתיחה מה שהארכתי בזה, ומעתה כאן דע"כ מפוגמה קטנה וקלילא המדבר, דגדולה וגסה ודיי מפרקת קאתא ולא מן העור, שפיר קאמר, סclin איתרעה בהמה לא איתרעה, ר"ל, דניינו דסקין איתרעה, מ"מ הבמה פסולתו ודיי לא איתרעה ונחתת כהונג, אלא דמ"מ בסclin ודאי פגומה פסולתו השחיטה, אבל כאן דשמא בעצם המפרקת נפוגה השחיטה כשרה.

וע"ז פריך מבריית' דזה הכלל כל ספק בשחיטה פסול Mai לאו לאותוי' כה"ג דאל"כ Mai Km"ל, וע"כ בפסול דרבנן קאמר, דנמי ספקו להחמיר דnidon כדורייתא, וממשני לא ספק שהה וספק דרש, וע"כ נמי במיעוט סימנים קאמר דהוא אייבעדי דלא איפש, דאל"כ Mai שאני מספק שמותה ולכנן פריך ומ"ש, Adams החמיר בספק שהי' במיעוט סימנים, למזה לא יחייב גם בספק סclin כו, ע"ז משני דמ"מ כאן איכא שיינוי בಗוף מעשה השחיטה, אבל בסclin דחשתה הונגת ביל שום שיינוי אין להחמיר כל כך כנפער' ד. וDOI'ק היטב כי הדברים עתיקים בס"ד.

עוד לאליך מיין על דברת התוס' אלו - דנהנה בתוס' נדה ב' ע"ב ד"ה התם תרעה לריעותא, הקשו מ"ש מקוה מנגע, דהרי בגע מיטמאין הנכס לתוכן הבית תוכן ימי ההסגר, ע"פ שנמצא הנגע חסר בסוף שבעה, ולמה לא נצרכ' חזקה דהשתא דחסר הנגע לפניך עם חזקת טהרה של הנכס, ונטהר אותו, ותירצו דשאני מקוה דחסר ואתאי, אבל הנגע אין דרך להתחסר אלא בפ"א, והוסיפו עוד דבגע נזה"כ הוא, דאפיקו חסר בתוך שבעה, כל שי' שלם בשעת ההסגר טמא כל שבעה, וכ' שם המהרב"ל ז"ל, שהוחרכו לזו החוספה, דיי משומש לדילא בגען טעמא דחסר ואתאי, עדיין קשיה נוקי חזקת שלם דגע ננד חזקת טהרה דגברה, וויל' טמא מספק, אבל לא נשרו עליו את התרומה, לפיך הוכרחו לחיש, דבגע האי חזקת טהרה של הנכס, ונטהר אותו, כיון דאנו דניין על שעת ההסגר, אשר אז לא היה שום נפקותא להאי גברא אם הבית טמא או טהור, ואיך נאמר דמשום האי חזקה דגברה שנכנס התsha, נתחסר הנגע בשעת ההסגר עיי"ש במהרמ"ל, ועיין לקמן בראש יוסף על התוס' ד"ה אדנפיק, שהקשה ג"כ למזה לא יהי עכ"פ ספק, מכח דנקוי חזקה בהדי חזקה, ותירוצו של מהרמ"ל לא נירה לי עיי"ש - ולפ"ז קשיה נמי כאן מה הוועילו בתירוצים דשאני מקוה דחסר ואתאי דاكتי קשא בסclin, ניהו דלא שיך חסר ואתאי מ"מ חסרונו דהשתא שהסclin פגום לפניך, בציירוף חזקת איסור דבבמה יעשה ספק איסור, כקושיותם בגען שם.

ומה שנראה לפ"ז הוא, דהתוס' סברו בהאי תירוצא קמא, דר"ח חזקה דהשתא ליתא נגד חזקה דמעיקרה, עד דלא איכפת

אחזקה, כמו שמצינו בתרומה וקדשים דהיסח הדעת פסול בהם ולא אזילין בחר חזקה, ונפרש הקרא כפשוטו, דעתמוד על פתח הבית כדי לראות הנגע בשעת הסגר, אלא ואדי מנגע גופה ילפין חזקה, וכאבי דאחורי הדלת מאי אייכא למימר, וע"ז השיב ראב"י דלעולס "ל" דלא מנגע ילפין חזקה אלא מהלכה, ומאחוורי הדלת נמי יש לראות הנגע ע"י פתיחת חלון, ומה דלא מפרשין הקרא דגזה"כ הוא בנגע כנ"ל, משום דגס בלי לעמוד על פתח הבית מציא לביר שלא נחרש הנגע ע"י דרא דגברי, لكن ע"כ הקרא אתה שלא ישחה, ויסגור מיד, נclfפער"ד נכו פירוש הסוגי ואעפ"ר שהראשונים וגם האחرونים לא נחתו זהה, מקום הניחו ליתתגר בו ודוק".

תונס' ד"ה וידילמא, אין להקשוט וכו' דלמא הכא טמא מספק, דספק טומאה בהר"י ספקו טמא וכו' שמעתי בבחורותי מפי הגאון מה"ז נטע ואולף "ל" רב"ד בפ"ב שאמר שנעלמו מעיני בעיל התוס' משנה שלמה נגעים ריש פ"ה, דכל ספק נגעים טהור, והוא פלא - וכעת שבתי וראיתי במקור הדין שם, והוא נדרש בתו"כ מן הקרא, וראה הכהן את הנגע לטמא אותו, דכתיב בנגע אדם, וכן במשנה שם רק מגע אדם מירוי, ואולי לא ילפין נגע בתים מגע אדם, ע"ז הדבר צריך תלמוד ודוק".

בא"ד דכל עין טמא הכתוב וכו' ואפילו דבר שאין בו דעת לשאול, והקשה הרاش ישוף והא הבית בעצמו דבר שאין בו דעת לשאול הוא, ומה זה שכטבו דכל עין ואפילו וכו' ולכאר' הייתה אמרת הכהן את הנגע לטמא, וכן אמר ר"י בנדזה דף ה' ע"ב דכל ס"ט הבא ביידי אדם נשאלין עליה, אלא דלפ"ז קשה לי להפץ, ומה זה דבר שאין בו דעת לשאול, דכלים שבבית נתמאו עם הבית ואפילו נחلك לומר דכלים לא ע"י אמרת הכהן נתמוא, אלא תחלה נתמוא הבית, וכן הבית נתמוא הכלים, מ"מ פשיטה דגנרגרים הכלים אחר הבית ואם הבית טמא ודאי, מפני שמקרי דבר שיש בו דעת לשאול, גם הכלים שבתוכו נגררים אחריו ע"פ שאין בהם דעת לשאול, וכן שם בנדזה דא"י דכלים המונחים בקרקע נתמוא ע"י ספק מגע שraz שביד האדם, כי נאמר,adam ach"c נגע הכלים בטהורות לא נתמאו הטהורות מפני שהם דבר שאין בו דעת לשאול אטמהה, וכן דברי התוס' צ"ג ודוק".

בא"ד ומיהא קשה דהך מלטא דמי למקוה שנמדד וכו' וזה נ hollow דשבקין חזקת נגע ואזילין בתור גברא דאומקין בחזקת טהרה והרי חסר לפניך עכ"ל, והקשה האר"י, למה לא קשי' להו דנוקמי הבית בחזקת טהרה ויהי תרתי במקום חדא ות' כיוון דrangle העי hei שלם פ"א כבר יצא מחייב חזקתו, ומ"מ הקשו התוס' דנטהר הנכנס תוך שבעה מה שחתט דה"ה דאושרין הכלים, ומוכח דפליגו על הא גבוי למפרע מה שחתט דה"ה דאושרין הכלים, ולא שוכח, דמוציארין למפרע טהרה דגבrai, מזה עמידה הכלים שנטהר בשכחת, דכל טהורות שנעו על גבוי למפרע טמאות, דהיאנו תרומה שנמדד, אלא מונע שבלו במקוה זו, ולא מעמידין התרומה על חזקת טהרתה, אלא נגררת אחריו האדם והכלים שטבלו במקוה חסר, ה"ה הנ כלים שבשלו בו בשר משות השוחט ששתכח, נגררו אחריו הבשר שנתבשלה בהם, ואם התוס' היו סוברים כן, לא היה קשי' להו, לאוקמי גברא חזקת טהר ונצחפה לחסרו הנגע שלפניך, דהלא כל שהבית טמא נגרר האדם הנכנס לשם אחריו בבית, כמו הכלים אחר הבשר שנתבשלה בהם, עי"ש.

"רובא" בدلיכא שום ריעותא, אבל כשאמיר "דאoki מלטא אחזקה" הפירוש לאחר דאיתילד ריעותא, אז דנשתנה ודאי, והספק על זמן שבניתים, וזאת ילפין מנגע וכמש"כ התוס' דאפיקו נמצא הנגע חסר בסוף שבעה ועיין עוד בדברנו לקמן ודוק".

ע"ש גמר וدليلא כגו שיצא דרך אחורי דקחוי ל"י - והקשה הרשב"א ז"ל דהא בפשיותו הוה מציא להקשות, דלאחר שיצא החזיר פניו לראות את הנגע, וכן הראש יוסף ז"ל כיון בקושי זו לדברי הרשב"א ולא תירץ מידי, ולפע"ד נראה, כמו דאמרינו لكمון ריש פ' כייסי הדם דושפך וכסה אמר רחמנא יצא זה שמחוסר שפיכה גרידה וכסוי הכי נמי ויצא פריך דילמא דשיכא זה שמחורי דעדיין הראי" הראונה כאן, דהא דכתיב וראה הכהן דרכ' אחורי ראיי קודם החשר, אבל הש"ס פריך דילמא דרואה הינו מתחלה וע"ס ודוק".

רש" ד"ה יכול, יהיו רשות לך לביתו ולחוזר ולסגור הדלת, עכ"ל ועיין ב מהרשר"א שכ' דבין בראשית דלא לך לביתו לכתחה, ובין בסיפה דבידי עבד שפיר דמי, סתמא כתני, ומירוי בכל גונא עי"ש ולא ידעת מה הוועיל בהז דס"ס קשה, אדם לא ניזל בת רזקה, מהיכי תיתי נאמר דיסגר ע"י חבל ארון מביתו, ומיש"כ דברייתא סתמא כתני, ליתא, דא"כ מה משני רב"י כגו דקימיא דרא דגברי, כיון דברייתא סתמא כתני, אפילו לא קימי דרא דגברי ומה לי אי מוקמינן כגו דקימי דרא דגברי, או כגו דחוור לפתח הבית לראות הנגע, דהרי עיקר הברייתא לא מירוי אלא מדין דיסגר מיד כאשר יצא מן הבית ולא ישחה, והוא דנקט שלא לך לביתו, אורחא דמלטה נקט, אדם אין לו עסק אחר למה ישחה שם, אבל גם בשהיי שם עובר על המוצה דלכתחלה שסגור מיד.

אבל לפען"ד דהכי מתפרק קושי" הש"ס על רב"י, די לא אזילין בחר חזקה וצריך לראות הנגע אחר שיצא קודם החשר, מנ"ל לדריש ממה דכתיב "אל פתח הבית" דלא ישחה בהסתגרו, דלמא לעולם מותר לשוחות וממילא גם לך לביתו ולסגור משם, אלא דרך בעמדו על פתח הבית וראה את הנגע יסגר, ובידי עבד ילק שם ויסגור מרווח באוון שאינו רואה את הנגע, ובידי עבד פשיטה דלא מעכבר האי ראיי, דכל זמן דלא מתילד ריעותא ודאי לא חיישן דבציר לי" שיעורא, כמש"כ לעיל, אלא שאם נמצא חסר לסוף שבעה באמת טהור למפרע דלא מוקמינן אחזקה, וכן אמרה תורה, דעתמוד על פתח הבית, ומදלא מפרשין קרא הכי, ש"מ אזילין בתור חזקה וליכא קפidea לך לביתו ולסגור משם, אלא משום שהי', וע"ז מתרץ רב"י דלעומס איכא למימר דלא אזילין בתור חזקה, ומ"מ א"א לפреш הקרא דמשום שרואה את הנגע צריך לעמוד על פתח הבית בשעת הסגר, דהרי גם מביתו יכול לראות ע"י דרא דגברי, אלא דמש"כ מהרשר"א, מושם דלישנא דברייתא וע"כ לפרש כן, די כמש"כ מהרשר"א, מושם דלישנא דברייתא דסתמא כתני קשי' לי, דודאי מירוי גם לסגור מביתו קשה טובה דהא רב"י איננו חולק על גוף דין דחזקה, שהוא מהללם"ס אלא דלא יליף מנגע וכמש"כ מהרשר"א בתוס' ד"ה מנא הא מלטא בתור חזקה لكن קאמיר סטם, דאפיקו לך לביתו ויסגור משם ע"י חבל, נמי שפיר דמי, אבל מקרה לא מצין למילפ, דשמא אי לאו דיעין מהלכה דאזילין בתור חזקה הוה מפרשיןadam הלך לביתו וחזר לפתח הבית, שוב מצאתי שהלב ארי' עמד ע"ז, והביא שכן הקשה הרמב"ן מובא בחו' הר"ץ ואין אחד מהם העלה בא דבר המתקביל, אולם לפי פירושינו ניחא, דהכי קא קשי' לי'adam רק מהלכה ידען חזקה, אז שמא בגע גזה"כ הוא דלא סמך

הטמא אחר המקוות והנשחתת אחר הסכין, דהרי בשאיו לפניו לדון על הנובל ועל הנשחתת, לא נוקמי המקוות והסכין על חזקתו דמעיקרא, משא"כ בטהורות שנעשו ע"ג שפיר אמרין דנגרו אחריו הכלים הנטבלים כי כבר החלנו את הנובלים לטמאים ומילא גוררו הטהורות אחרות, הון הנה דברי הטוו"ז שהם ג"כ דברי הריבט"א ומעטה דברי התוס' לא די שאין חולקים על הטוו"ז אלא אדרבה מכונים לדבריו, דהא דלא קשי' להו, לצרף חזקת טהרה של הבית, הון לפ"ד דברינו פשוט, מושום דעתה כשהסר הנגע לפניו הבית טהור בכוכב"כ, ומה איכפת לי בבית, אם היה טמא עד עתה או טהור, ומה תאמר דיש נפקותא לידע זאת, מפני אדם טהור שנכנס בתוך ימי ההסגר לתוךו, לטהרו או לטמאו, הרי זה כמו שאמרו בכתובות דחיקת אמה לא מהני לבתיה, כן נמי הכא חזקת הבית לא מהני לאדם הנכנס בו, וכיון דלבית עצמו אין נפקותא בדבר, חזקת טהרתו לא מעלה ולא מורד, אבל חזקת טהרתו שנכנס בתוך ימי ההסגר לתוךו, לטהרו או רק ע"י טהרתו שכך הוא אין לדון על שטי החזקות דמעיקרא ודהשתאות.

אולם בתוס' נדה מתרצים קושיתם זו, דנימא תרתי לטיבותה לטהור, כמו שאמרין תרתי לריעותא לטמא, דשאני מקוה דחרס ואתאי, משא"כ נגע דרכו להתחסר פ"א, והוא סייפו עוד דבגע גזה"כ,adam שלם הנגע בשעת ההסגר אפילו נתחסר מיד, מ"מ טמא הבית עד סוף השבע, וכבר הבאתי לעיל דברי תוס' אלו ומה ש' עליהם המהרמ"ל והראש ישך כתוב כאן, דברי מהרמ"ל אין מובנים אבל לפ"ד כוונתו מבוארת דהא דמחלקין התוס' בסברת חסר ואתאי, והוא התני' הראשון שבתוס' כאן שהוקשו לסכין מקווה, אין מספיק אלא לתרץ ר"ח דעתך לי' סברת סכין איתרעני בהמה לא איתרעני, וע"ז שפיר כתבו בסברת סכין איתרעני לא שייך אלא במקומות דלולי ריעوتא דסכין, היינו מחליטין לצד חזקה דמעיקרא, ורק אז נגרר הבמה אחר הסכין, אבל במקווה, בבלא טמא נמי הי' ספק מתי נתחסר, מהני חזקת טומאה דהנטבל לומר ארין ספק מוציאה מידי ודאי, אבל לר"ח דלית לי' סברת סכין איתרעני, כמו שביארנו טumo למעלה, כאשר כן הحلقتא, עדין קשה, ניהו נגע דרכו להתחסר בפ"א ולא חסר ואתאי, מ"מ עכ"פ נקי חזקת טהרה דגברא נגד חזקת טומאה דבבית, והי' ספק ולא נשורף תרומה עליו וכן שחזקת איסור דבבמה עומדת נגד חזקת סכין לר"ה, ונפסקה השחיטה עכ"פ מספק - וע"ז קמשני, דמ"מ נגע שאני דגזה"כ הוא שהבait טמא, אף שבציר הנגע מיד אחר החסגר, ועל זמן מיעוט זהה שבין יציאת הכהן להסגר, ודאי אין לחוש שנתחסר, יותר יש לתלות החסרונו בזמן שבעת ימי החסגר - כן יתפרשו דברי התוס' ולזה כיוון מהר"מ שם. אלא דלפ"ז קשה טובא, איך ליף חזקה מגען, דילמא במקומות דאיთילד ריעותא לא מוקמים אחיזקה דמעיקרא, ושאיו נגע דסמכין אורובה, דבזמן קצר משעת יציאה עד החסגר לא נשתנה, וע"ז ודז"ק.

תנוס' דהא לאו משום דאמרין אוקמיין אחיזקה, ואין לומר דשאני הכא דאלין לחומרא וכו' והקשחה הרש ישך בדיור הקדום, אחזקי' adam הי' הנגע גדול וכו' והקשחה הרה"י טמא ולא מוקמיין דהא גופה קשי', כיון דספק טומאה הרה"י טמא ולא מוקמיין אחיזקה,ותי' דהבית דבר שאין בו דעת לשאול הוא, ויפה דחחה הלב ארוי תירוץ זה, דא"כ קשה להיפך דאי ספק טהור כמו ברה"ר, ואיך נלמד חזקה בעולם - ועוד הלא כבר כתבנו, בית דין דעת לשאול יש בו - אלא דקושי' אין כאן, דרך ספק השkol אלין בס"ט ברה"ר לחומר וכמו בסוטה דע"י מקרה שאירע נולד לנו הספק דמעיקרא, וא"כ שפיר מעד חזקת איסור וחזקת טומאה נגד החזקה דמעיקרא כיון לכל עצימות עין החזקה כאן אין לו מקום אלא לעומת הנשחת והנטבל, ولكن לא שייך לומר דנגרר

ובמחכ"ת של הגאון ז"ל ערבותם דבריהם ראייתי כאן, כי לא ירד לעומק העין, וההקדמה שהניח דהבית טמא מפני שבשעת מציאות הנגע הי' הנגע שלם ובטלת חזקת טהרה דבבית, הוא דבר שלא ניתן להאומר, דניינו דאי בשעת ראיית הכהן את הנגע, החלנו את הנית לטמא, אבל כאשר בסוף שבעה מצאנו הנגע חסר ועלה הספק אצלנו שהוא שמא נתחשר עוד קודם השוגר ומילא החלנו בטעות את הבית לטמא, למה לא נצרף חזקת טהרה דבבית לטהרתו, ותדע ממקוה שנמדד שכן הוא, דהרי כל הנטבלים בתוך המקוה שהיתה שלמה בעינינו החלנו לטהורם, ומ"מ אחר שנמצא המקוה חסר לאחר זמן נתעורר הספק שהוא המקום חסר אז כשבלו הני טמאים, מצרפין חזקת טמאתו לחזקה דהשתאות ע"פ שכבר הצלטanos לטהורם, וזה ברור כמשמעותו, ומילא גם מה ש' בראש החלנו שטענו ע"ג עדיין שום שיקות עם הני הנטבלים, יוסף דהתוס' פלגו על דטו"ז, ליתא וכאר אבאר בזה בס"ד, ובתוך דברו יתורץ שפיר קושיתו דלמה לא קשי' להו לתוס' שעמידה הבית בחזקת טהרתו הקדومة.

ותחללה נבר דברי הריבט"ז שהם דברי הריבט"א لكمן בפ' כיסוי הדם, שכטב דטהורות שנעשו ע"ג נגררים אחר הנטבלים במקוה, וחזקת טהרתו לא מעלה ולא מריד לשנות את דינם, והסבירו לכארו' מבוארת דאנו דניין על המקוה בשעה שטבלו בו הטמאים אם עדין הי' שלם או כבר חסר כאשר נמצא אח"כ ואז לא היו להני טהרונות שנעשו ע"ג עדיין שום שיקות עם הני הנטבלים, והחלנו עפ"י צירוף חזקה דהשתאות עם חזקת טומאה דהנטבלים שהמקוה היא אז חסר ומילא הנטבלים טמאים כמו קודם הטבילה, ואיך יבואו הטהרונות שנשתמשו בכלים הנטבלים אלו לעוד שמלמות המקוה בזמן שלא הי' להני טהרונות שום נפקותא בשלמות המקוה או בחסרונו - אלא דעתו זה יקשה לנו כי האי סברא עצמה נוכל לומר גם לעומת חזקת טומאה דהנטבלים, כי אנו דניין על המקוה מתי נתחסר והחזקת דהשתאות אומרת שנטברת מיד אחרי המידיה והחזקת דמעיקרא אומרת השטא היא דחסורה, ואנו לפנין מנגע ליאול בתר חזקה דמעיקרא ולומר השטא היא דחסורה, ולמה לא נימא דהנטבלים נגררו אחורי המקוה, וכל שהמקוה בחזקת שלם, ממי לא נתקשר והחזקת דהשתאות מיד אחורי המידיה סכין איתרעני בהמה לא איתרעני דס"ל דהבהמה נגוררת אחר הסכין, וכל שנחלייט מכך חזקה דמעיקרא, דסכין השטא הוא דאיתרעני ממי לא נגרר הנשחתה בה אחורי הסכין, אלא דנוון קר"ה פסקין דמצרף חזקת איסור דבבמה לחזקת פגום דהשתאות, וא"כ לית לנו האי סברא דגירה, ואיך נאמר חזקה דטוהרה לא מהני להעיד על שלמות המקוה אלא נגררים אחורי הנטבלים, וחזקת טומאה של הנטבלים תהני לגרוע חזקה דמעיקרא של המקוה, ולא נאמר דהנטבלים נגררים אחורי המקוה, אבל דע דבר הבאתי כמה פעמים סברת התוס' והרא"ש בב"מ חזקה לא שייך אלא על דבר ידוע ושאנו דניין עליו, כי דבר שאין לנו שום נפקותא אם הוא כך או כך לא שייך להעמידו על חזקתו שלא נשתנה, ומילא גם בדבר ידוע, שהוא לפניו כל שאין לנו שום נפקותא בדבר לא שייך לאוקמי אחיזקה.

אמור מעתה סכין שנמצאת פגומה ומוקה שנמצא חסר, ואני מוספקים מתי נפגמה הסכין ומתי נשורה המקוה כיון דהשתאות בכוכב"כ הסכין פגומה ואינה ראוי' לשחיטה, והמקוה חסר ואני ראוי לטבילה, מה לי אם השטא נפגמה ונחסר או לפני זה זמן מה ולא שייך לאוקמי אחיזקה דמעיקרא אלא אם יש לנו איזה נפקותא, והיא ששחת בסכין וטבל במקוה ואיז שייך לאוקמי על חזקתו דמעיקרא, וא"כ שפיר מעד חזקת איסור וחזקת טומאה נגד החזקה דמעיקרא כיון לכל עצימות עין החזקה כאן אין לו מקום אלא לעומת הנשחת והנטבל, ولكن לא שייך לומר דנגרר

אלא כי הא דר"ה באיתילד ריעוטא קמבעי, ומכח"כ להני שיטות דאפיקו איתיילד ריעוטא מחיים נמי סמכין ארוב בהמות שרota, דחאה מנ"ל, וממילא גם הנני יליפותות שהביא, אין להם מקום כאן, דהרי האי דינא לא נשמע מהם.

אבל דעת, כי לישיב הסוגי על נכון לא מצאת אלא לפי שיטת הרמב"ס ז"ל, דס"ל דכל הספקות מותרות מה"ת, כמו ס"ט ברה"ר, אשר באזה פליגי לעיל אבי ורבא, כמו שהבאתי שם בשם השב שמעתה - והרשב"א ז"ל הקשה על שיטת הרמב"ס מסוגי זו, דמה קמבעי מנ"ל דזילין בתר רובה מקרא, דהא ספק השkol מותר מה"ת ונילך מס' ט"ר ברה"ר, ומכח"כ דרוב מותר ואפלו מדרבנן כדי אם אסור הספק, אבל לדעת הראשונים ספק אסור מה"ת מסוטה, דילפין מינה ס"ט ברה"י לטמא, והה בכל איסורי התורה דבעין למיזל לחומרא, כמו שפרש"י לעיל עי"ש, שפיר קמבעי לי, מנ"ל דיש חילוק בין ספק השkol לרוב, כך צרך לפרש לדעת הרשב"א ויתר הראשונים. אבל קושי הרשב"א על הרמב"ס לק"מ, כי מה דקמבעי לי, מנא הא מלטה דאמרו רבנן זיל בתר רובה, היינו לעשותו כודאי, ולא מטעם ספק להקל, ונפ"מ למיזל גס בקיים מצות, ספקן לחומר כאשרABA, וכן נגד חזקת אישור, ולמר זודאי נשנה מכח הרוב, تعد שחררי מפרש, דקמבעי לי כגון קטן וקטנה, דפליגו בי ר"מ וחכמים, ולמה לי להביא מפרק לחמו, ולא קאמר כי הא דר"ה דלעיל, דאלכין בשרא בכל יומא בלי בדיקת חי"ט, דהרי אפלו נטלן זאב והחירין כשהן נקובים, סמכין ארוב בהמות כשרות, וכן אוכליין חלב ולא חישין לטופה, אלא דחאה פשיטה לי, דהרי גם ספק טרפה איינו אסור מה"ת רק מדרבנן, ואיך נהממר ברובה ומכח"כ דלא נבעי קרא על רוב, כיון דאיתן לו לפוטא מטומאה ברה"ר, ספק איסורין להקל ומכח"כ רוב, אבל בקטן וקטנה קמבעי לי כי שם לווי דזילין בתר רובה מכח ודאי, לא הוה שריין לדoor זה, לא מבעי לפי גירסה אחת ברמב"ס, דבאייסור כרת מודה דספקו לחומר מה"ת, וא"כ اي רוב דינו כספק ולא כודאי, איך ידורו זה עם זה באיסור אשתי אח שהוא בכרת, אלא אפלו נניח גם באיסור כרת הספק שרי מה"ת, למ"ד חתיכה אחת משתי חתיכות בעין, וכאשר כן הحلכה, ומ"מ אס מה"ת אין חילוק בין ספק השkol לרוב ורק דרבנן חלקו לגוזר על הספק ולא על הרוב, במצב יבום לייכא בקטן וקטנה שום מצבה, דשמא הוא סריס או היא אילנות, איך ידורו זה עם זה במקומות דליקא מצוחה, ואבאר לך דבר זה - הנה החוו"ד ז"ל בראש בית הספק שלו חדש לנו דבר זה, דרך באיסורין קאמר הרמב"ס ספק מותריין אבל במ"ע בספק לא יצא, אלא דהוא זיל נסמן סברתו על מירמא דר' גידל סוטה כ"ט דיליף חילוק בין דבר שיש בו דעת לשאול, לאין בו דעת לשאול מסתרת הכתובים, והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל", הא נגע בספק יאכל, וכל טהור יאכל בשער" טהור ודאי יאכל, ספק טהור לא יאכל, הרי לך דבר כל מקום דיבורה התורה בלשון ודאי, ולכן ס"ל לרמב"ס דבלא תאכל נבלה וכדומה, נמי מתפרש לנו, ודאי נבלה ל"ת אבל ספק תאכל, ובמצוות אמרה תורה אכול מצחה נמי כן מתפרש, ודאי מצחה אכול, אבל בספק מצחה לא יצאת ידי חותבק, עכט"ק של החוו"ד והאחרונים התחכמו עפ"י הקדמתו, להמציא בטופה, דכתיב זאת החיה אשר תأكلו, ודרשין חי אכל, שא"ח לא תאכל, נמי ספקו אסור, דחי ודאי אמר רחמנא, עיין בלב ארוי ריש פרק אלו טרפות וכו' בכל לאו הבא מכלל עשה - אבל לא כן עמדין, כי כלל גדול בדרשות חז"ל שהעיקר נבנה על הסברא, ולפי סברתם דריש המקראות, כאשר הראות זאת בנסיבות אין מספר, גם במס' ז, ועיין בתוס' ליקמן פ"ח ע"א ד"ה ור"י סבר דמו ואפלו מקצת דמו, שתמהו, דר"י ורבנן הפכו סברתם גבי בכור אפלו מקצת בכור, ותירציו

דראשונה עדיפה מן השניה, גם בטומאה כן, ודבר זה למדתי מtos' פסחים ט' ע"א ד"ה ואת"ל, שכתו בת"י האחרון דספק הרגיל מהני להקל אף ברה"י, אע"ג דס"ס לא מהני, וטעמא דהא מלטה הוא, כי בכל ספק טומאה גזה"כ דאלכין לחמיר, ומכח ודאי ולא מספק, וא"כ ס"ס נמי לא מהני, משום ד"א לדzon על שתי ספקות אחת, וכאשר דניין על ספק הראשון אמרין ודאי ולהחמיר, וממילא כמו כן בספק שני ושלישי, אבל בספק הרגיל לצד אחד, דיליכא גזה"כ בכגה"ו, שפיר איזלין לקלא, וכן הוא בחזקה דמעיקרא נגד חזקה דהשתא דחזקת דמעיקרא עדיפה איזלין בתרה גם בס"ט ברה"י, שב ראיית כי הראש ישך בעצמו לקמן ב"ה הנה הראת לדעת כתוב בדברי, ופלא שלא הזכיר כאן לישיב קושיתו, ודוק".

דף דף י"א ע"א גמר' מנא הא מלטה דאמרו רבנן זיל בתר רובה, ראיית ב"ש חתן סופר לדודי הגאון זיל שמדקדק למה לא קאמר סטם, מנא הא מלטה דזילין בתר רובה, כמו שאמר לעמלה מנא הא מלטה דומקמין אחזקה, ואגב שיטפי לא עיין אז בגמ' כי גם לעיל קאמר כמו מנא הא מלטה דאמרו רבנן.

ורנה לעיל פרש"י זיל במקומות הרבה סמכו על החזקה לאסור ולהתир כי ההוא דלעיל, ור"ל הא דר"ה, דאמר בהמה בחזקת איסור עומדת וכו', ופосל השחיטה בנסיבות הסיכון פגומה, משום האי חזקת איסור, וכבר כתבו לעיל דמש"ה לא קאמר מנא הא מלטה דאמרו רבנן זיל בתר חזקה, אלא דאוקי מלטה אחזקה, משום דرك דחזקת דאיתרעו קמבעי לי, ולכן מדויקדק הלשון דאמרו רבנן דהס דחשׂו דין זה ואע"פ שהוא DAORIYTA, אבל הכא ברוב דפרשי"ד דאיידי במנא הא מלטה דחזקת נקט נמי הא, הרוי לא משמע לי לרשי"ד דקאי נמי אדר"ה דלעיל, דאמור בסיפה של מאמרו, נשחתה בחזקת היתר עומדת וכו', דהינו מכח רוב בהמות כשרות וצדמור לעיל, דמשמעני איפלו איתילד בה ריעוטא, חדא משום דלא ידע רשי"ד זיל נפרש הני לפוטות שבגמי, שלא נשמע מהם דאפילו באיתילד ריעוטא אוקמינן בחזקת הרוב, ואמרינו דלא יצא מן הרוב, ועוד משום דלא קאמר הא ליישנא, מנא הא מלטה דאוקמינן על הרוב, דlishe mu minai דקאי אדר"ה, דאפילו באיתילד בה ריעוטא קמבעי, لكن פרש"י זיל דאיידי דחזקת, קמבעי ארוב, וכונתו אממשה בכל יום שאוכלים בשר בלי בדיקה אחריה חי" טרפות וכן חלב, בלי לחוש לטרפה וכדומה, ולא חישין למיעוטא, ולפ"ז ודאי קשה ליישנא, "דאמרו רבנן" דהא מלטה לא מצין מפורש ברובא דליתא קמן, אלא בקטן וקטנה, והוא באמות פלוגתא דר"מ ורבנן, וקשה לומר דעל זה כיון באמרו "דאמרו רבנן" ודרך פלפול אמרתית דכוונת הש"ס על האי רובה דאמרו רבנן, רובה וחזקה רובה עדיף, וע"פ מה שראיתי בשוו"ת מהרי"א זיל לישיב קושי התוס', דחאה מצין למילך רוב מחזקה, דהרי רובה עדיף מחזקה, וכותב הוא זיל דא"כ לא הוה מצין למימר רובה וחזקה רובה עדיף, כדי לבא מון הדין להיות כנדון, זאת יש להכניס בלשון הגם', דמנ"ל הא דאמרו רבנן זיל בתר רובה, ואפלו נגד החזקה, שאם לא תמציא לפוטא על רוב אלא מק"ז מחזקה, איך תאמר דרובה עדיף מחזקה דהא אמרין דיו וכו'.

אבל הרץ זיל בחידושיו באמות מפרש דקאי על סיפה של המירמא דר"ה, דמנ"ל הא דאמרו רבנן לעיל דזילין בתר רובה איפלו במקומות דאיתילד ריעוטא, וממילא ניחא ליישנא "דאמרו רבנן" אלא דקשה לפ"ז דקאמר בגמ', דרוב בסנהדרין ותשע חנויות דאיתא קמן לא קמבעי לנו, אלא כגון קטן וקטנה דפליגו בה ר"מ וחכמים, ולמה לא קאמר דרובה בין דאיתא קמן ובין דליתא קמן לא קמבעי לנו, וכאשר באמות מסיק לבסוף הסוגי, שלא אני

ומעתה נשוב למה שהתחלנו ב' לפרש דמש"ה פריך מקטן וקטנה דפיגו בהן ר"מ ורבנו, Adams לא נדעRob מקרה דחשי כודאי, אלא י"ה דינו כספק שמותר בכ"ת, מ"מ עשה דמצות ביום ע"כ ליתא בקען וקטנה דשמא הוא סריס או היא א"לנות,وضיטה דלא ציוויה התורה לקיים ספק מצוה, במקום ודאי כרת, דין ספק מוציא מיד ודי.

ולפי הצעה הנ"ל נבואר הסוגי לדעת הרמב"ס דכל הספקות מיותרות, וביקע רוב מבן"ל מקרה דהוה כודאי וכנ"ל, וע"ז קמתמה,ala כתוב אחר ריבים להטות וכיוון Dunn עפ"י Rob סנהדרין אפילו להרוג את הנפש, ע"כ Dror כודאי לכל מיל, וע"ז משיב Droba דאייטי קמן לא קמבעי לי, נקט גם ט' חניות, ע"ג דבאייסוין גם ספק מותר ולמה לי Rob, דשאני בשר, ספק משוחטה או מנבללה, דאייכא נמי חזקת אישור דאיינא זבוחה, וכן כתבו התוס' נה ד"ח ע"א ד"ה אחר הרוב, גם בט' חניות אייכא על בשער הנמצא חזקת אישור שאינא זבוחה - והדין עם וכמו שהארכנו למעלה דברבר שאנו Dunn שייך לאוקמי אחיזקה, אבל השאר דין הנידון עליהם, לא שייך לאוקם על החזקה, כי רק עפ"י סברא זו דבריהם מבנים, - אבל על רובה דליתא קמן וכגון קטע וקטנה קמבעי לי וכמו שביארנו לעלעה, Dollei Krar Dror כודאי איך נאמר DIDOR במקום אישור כרת ודאי מצד ספק מצוה.

וע"ז הביא כל הנני לפוטות, מקרבותנות ומפרה אדומה ועגלה ערופה ושער המשתלה, דbulletini הנני מצות, اي לאו Dror כודאי, איך אמרה תורה תקים המוצה Rak בספק DSM טרפה הוה, Ach"c lif' ממכה או"א ומרוץ ועדים זוממין, דbulletini הנני اي Dror Rak ספקאה הוה, איך צotta ה תורה להרוג את הנפש על הספק, ור' אש אמר דעתיא משחיטה עצמה דامر רחמנא שוחט וליכול, ולהוש דלמא במקום נקב קשיט.

הנה גם האי יפותא ניחא לדעת הרמב"ס דכל נקה"ו נבלה, ואין שחיטה מועלת בו, ואם הרוב Rak ספק הוה שהתורה התיירה, כלו הרי אייכא חזקת אישור דאיינא זבוחה, ועליך להביא ראי' שנייה, ממש"כ הפלטי דכל ספק נקה"ו ספק בשחיטה הוה, וכאשר החזקיتي דברו לעיל וכן נהרא שדעת הרמב"ס נמי כן הוא, כאשר ביארתי במ"א, ודז"ק היבט.

ע"ש גמר' כי קמבעי לו רובה דליתא קמן. בסוף הסוגי כ' ריש"י על דהדר מחילוק זה והכל נלמד מקרה אחר ריבים להטות, ויש לראות דאייה סברא יש לחלק בין רובה דאיינ' ובין רובה דליתא קמן, ומה ל' ט' חניות דאמרין על בשער הנמצא לפני החניות כל דפריש מרובה פריש, ולא אמר כן על בהמות דעלמא שרובם כשרות, דהאי עולה אני מקריב, או האי קטן וקטנה שאני דן עליהם פירושו מרובה דעלמא ולא ממייעוטם, ועין בהגחות ר"צ חיוט שנטעורה בה ולא העלה כלום.

אבל דע כי הפרמ"ג ז"ל בפתחה לטעורות חקירה א', מניה לנו כלל גדול דכל שלא היה האיסור והיתיר ניכר מعلوم, לא שייך ב' ביטול חד בתاري, כי על כל חד וחדא אני דין שמא הו טרפה, ומה לרוב הכא, וכן הסכים עמו החוו"ד בס"י ק"ח סק"ה, והביא ראי' נפלאה מהא דפרק ל�מן, ור"מ דחיש למעוטה האיך אכל בשראי, ומה פריך, וכי לית ללה"מ חד בתרי בטל, ויתבטלו מיעוט הטרפות שביעולם ברוב הנסיבות ומותרין כולן משום חד בתרי בטל, ואין לומר דאפשר לברר איסورو ולא שייך ביטול, דהא שמא במקומות שחיטה נקב הוה קפריך, וזאת א"א לברר כמובן, אלא ודאי דכל שלא ניכר ההיתר והאיסור מעולם לא שייך ביטול חד בתרי עי"ש. **ולפ"ז** גם כל דפריש מרובה פריש לא שייך, דהרי אין כאן

שאין לדומות הדרשות, אלא מה שהש"ס מדומה, והביאו עוד שם סתירותים אלו, וע"כ כוונתם דלפי סברתם דרשו ח"ל פעם כן ופעם להיפך, והוא האמת, ולכן אין להביא ראי' מדרשת ר"ג בנדה שם, שכן דרוש בכ"ת, ובפרט דשם בחד קרא כתיבי הני תרתי, ויש יותר מקום לדיקק רישא וסיפה, וכעין שכטבו התוס' ריש מכילתא, דנדר ונדבה בחד קרא דיקין שניהם דוקא, אבל במא לא, ולכן גם כאן לא נסמך על הדרשה, אבל נראה מה יאמר הסברא והשכל, אם הספק בל"ת ועשה שוויין, או חלוקים הם זה מהז, ואחר הסברא נלך.

והנה כבר הבאתני לעיל דף ט' דברי השב שמעתתא שմסביר לו מה חמורא סכנתא מאיסורה, שכתב דכל שהתורה התיירה מחייב חזקה או Rob, ע"פ שקמי' שמיא גלייא, דהאי יצא מן החזקה והרוב, מ"מ אין עליו אשמה, כי היא אнос בראשות התורה, וכן שפיר מצין למימר דבכחגו' לא אסרה התורה ומילא לא עביד אישורא משא"כ בסכנתא, הא סמייקה על החזקה והרוב לא יצילנו מן הנזק, אם מ"מ אריר שהמייעוט בא לידיו, ולכן סכנתא לא מהני, לא Rob ולא חזקה, והנה דכוותי' בספק לדעת הרמב"ס דהתורה התיירה, ואפילו אם ידמן דאיסורה אצל אнос הי' בראשות התורה ואין עליו אשמה, ועין מה שכטבת שט' לתקן דבריו, ועתה אני רואה כי לא הוועתי כלום, כי דבר זה א"א להעמידו, והנה לפי הקדומו, מובן החילוק הגדול שבין עשה ללי' לעניין זה, שכבר כתוב הש"ז ח"מ ס"י כ"א בשם היירושלמי דלעולים אнос כמאן דעבד לא אמרין, אלא אнос כמאן דלא עבד, והסביר ברורה, דכל מה שעבד באнос, כיון דחסר מחשבתו ורצוינו לשעות כך, הרי לא נחשב המעשה לכלום, אבל להיפך מי שלא מציא קיימים מה שומולט עליו מחייב איזה אнос, שייה' חשוב כמאן דעבד, זאת לא אמרין, וע"פ שאמרו ח"ל, חישב לעשות מצוה ונאנס ולא עשאו, מעלה עליו הכתוב כאלו עשו, אין זה אלא לעניין שכר אויל דמחשבה כמעשה, אבל סכ"ס המצווה לא עבדו ולמשל, אם הביא קרבן ונמצא Ach"c טרפה בסתר לא נאמר דין אונס ה' בראשות התורה ותיפור מלhibia קרבן אחר, ולכן חילוק מבואר דבל"ת שפיר מצין למימר דספק שי' רחמנא ואם אריר שאכל איסורה פטור מצד אונס בראשות התורה, אבל במקרים עשה, אם אכל ספק מצה או הביא ספק קרבן, איך נימה מספק Adams קמי' שמוי' גלי' דפסול ה' הרי א"א לומר דכל שמחות אונס לא אכל מצה ולא הביא קרבן, הנה כמו שאכל והביא,อลום חזקה ורובי דמנהני נמי בנסיבות עשה, ע"כ כודאי יחשב, ואז מש"ה אמרין דמצוי מביא קרבן שהחזקה או הרוב מעיד עליו שקשר, משום דמצוי לסייע דודאי כן הוא, ונינהו Adams מ"מ הוא מן המייעוט לא יי"ח, מ"מ לא בעי למחיש למייעוט דכמאן דליתא דמי, Dror כודאי יחשב, ומילא דבזה נדוחין דברי השב שמעתתא דהרי בסכנתא נמי נימה הכי דלא צריכין לחוש על המייעוט כמו במצבה אלא ע"כ לומר, דסכ"ס יותר חשו ח"ל על איבוד נש מהמה שחושו על ביטול מ"ע, ממילא לא צריכיןתו לשברטו דה"ה שלא על עבירת הל"ת בדיכוי Rob או חזקה, כמו שחושו בסכנתא, ומה"ת באמות גם בסכנתא אין לחוש למיינטוא וכן כהראש יוסף ז"ל דחמירא סכנתא מאיסורה רק מדרבנן הוא ובמ"א הארctic בעניין זה עיון לקמן פרק אלו טרופות דף מ"ז ע"ב.

אבל היוצא לנו ממה שכטבנו דבאמת Rak בל"ת קסביר הרמב"ס דספקות מיותרות אבל בנסיבות עשה הספקות אינו יוצא בהם מה"ת לחומרא בעין למיזל בהו, ומטעם שכטבנו לעיל, דבל"ת פטור מטעם אнос כמאן דלא עבד, אבל בעשה לא מיפטר מטעם אונס, אבל Rob וחזקת מהני גם במאן משום דין איתן לנ' יפותא עליהם דהו כודאי וה' דמנהני בסכנתא מה"ת כנ"ל.

האי דרשה *שיהי* שניהם שוון, זאת, גם המשתלה צריך להיות כשר ליף לפחות מהן לא אין הגROL קבוע לעזאזל אלא בראו'ו לשם, יותר אני קמתמה דלא מצאתי מי שהרגיש בדקודוק עצום הלאה, ומה שהקשה המהרש"א דלמה לא ליף מהא דבעינן שניים שוון שצרכיכם להיות כשרים לק"מ דאי זה אלא למצוה ולא לעכבר כמבואר במשנה ריש פ' שני עשרי, אבל מה שנלעפ"ד הוא, בדברי המהרש"א *יל"י* קושיתינו, והכי פירוש הגמר, מתחילה משקה מהא דשניהם שוון, וליחס דילמא חדא טרפה הוה וא"כ אינס שוון, וכי תימא מה נפ"מ, ר"ל אין זה אלא למצוה ולא לעכבר, ע"ז משב דהלא אין הגROL וכו' והוא לעכבר, ודוק'. שוב ראייתך מעין זה בהגחות ר"ץ חיות ז'ל.

רש"י ד"ה וסנהדרין דתנו י"ב מצין ו"א מחייבן זכאי. מה דלא הביא דרוב מחייבן חיב, משום דברמת י"ב מחייבן לא קטלין, והרי אמרה תורה לא תהא אחרי רבים לרעות, אלא דכלאורה מהא דיב"ב מאכאין זכאי, אין ראי' כל דאלין בת רובה דמקש"כ אי לא ניזל בת רובה, דלא קטלין לי בשביל המיעוט דמחייבין, אבל כוונת רש"י אידיוקא דמהא דיב' מצאין זכאי נשמע, אדם איכא רובה לחיב דמחייבן אלא דאי צריכין יותר מ"ב ומרבנן עליהם עוד דינים כמבואר בסנהדרין, וכייד שלא להאריך בהאי דינא כתוב רש"י בקיצור דלענין פטור סגי ב"ב, ולענין חיוב צrisk לעיין שם במקומו איך הדין ודוק'.

רש"י ד"ה היכא דלייף שמחובר מבחוץ לצד הגב וכו', מה שלא פי' כן לעמלה גבי רישא של עולה, דקרו אמר נמי היכא דלייף ליל' בה, משום דשם לא הקפידה התורה אלא שלא ניתן לנתחים, וכל שיש קצת חבר בין מבחוץ ובין מפנס שוב לאו לנתחים נתחכו, אבל כאן הקפידה התורה שתהא"י האליה תמיימה, כל שנחתק שוב אינה תמיימה, אפילו אי לא מוחתק לנתחים, לפיכך הוצרך רש"י לפרש האי ליפ' דהכא, הכוונה שנחתק רק מבפנים אבל בחוץ לצד הגב נשר שלם מכל וכל שלא יהי ניכר שום קרע וסדר, כדי שיהי' נופל עליה שם תמיימה וזה פשטוט ודוק'.

תנוס' ד"ה מנא הא מלטא, וא"ת כיוון דאמורין זיל בת ר חזקה כיש"כ בת רובה וחזקת רובה עדיף, ויל' דלראבל' פריך דלא קים לי' חזקה מקרה עכ'ל, ופי' רק מהלכה ואין למידון ק"ו מהלכה, והקשו האחוריים דעתך נלמד דאלין בת רובה מקרוב, דרוב עדיף מקרוב, וקרוב הלא מפורש בקשר: והיה העיר הקרובה. אלום הרשב"א מתרץ קושי התנוס', דהא דרובה וחזקת רובה עדיף זוקא אחר שידעין רוב מקרה, אבל כל צמן דלית לו ילפota על רוב, לא איזין בת רובה כלל ומיכש"כ נגד חזקה, ולפ"ז מיושב גס קושי האחוריים דינלוף רוב מקרוב, אלא לדברי הרשב"א זיל סטומים, דכמו דידעין עתה לומר דרובה עדיף מחזקה ואת ע"כ מכח הסברא, מה לא נסמך אסברא זו גס בלא ילפota ולומר, כיון דאמרה תורה זיל בת ר חזקה מיכש"כ בת רובה עדיף מחזקה, אבל מה שנראה לפע"ד בכוונות דברי הרשב"א הוא: דהנה הא לאוקמינן אחיזקה יש לפניו שני דרכיים, או דנאמר גזה"כ הוא זוקי מלטא אחזקי', או שנאמר טעם לדבר זה והוא משום דעפ"י הרוב לא שתנה הדבר מכךות שיהה וא"כ האיזין בת ר חזקה נמי נבנה אסברת רוב, אז ממילא אס הרוב מעיד שנשתנה החזקה, החזקה בטלה נגד הרוב, כי כל עצמיות החזקה היא מכח הרוב, וכיון דהרוב אומר דעתנה מה מהני החזקה, אמרו מעתה כל צמן דלית לו ילפota דההתורה סמוכה למיזל בת רובה, לא נדרוש טעמא דקרה דמויקי, משום דרוב פעמים לא שתנה הדבר מכךות שהיא, אלא נאמר גזה"כ הוא לאוקי מלטא אחזקייה, וממילא לא מצין למליף רוב מיניה, ומיכש"כ דלא מצין למירר

רוב ומיעוט כי היכי דנאמר דהאי מרובה פריש, כי על כל חד וחוד אנו מסופקים שהוא או שמא סריס או איילונית היא, ואין זה דומה לט' חניות דaicא רוב ומיעוט מבורר אלא מחתמת שניכר כל או"א בפ"ע לא שייך בהם ביטול, אבל חתיכה שפירש ונמצאת שפיר אמרין כל דפרק מרובה פריש, שהרי אם כל החתיכות שבכל החניות היו פורשות לחוץ על כרי' אחת היו כל מותירות מכך ביטול ברוב, מכש"כ שחתיכה אחת שפירשה שמותרת, אבל בהמות דעלמא שלא ה' ניכר מעולם הנסיבות והטרפות בפני עצמן, ולא שייך בהו ביטול כנ"ל, גם פירוש חד מיניהם לא שייך דעל כל חד ואחدا נופל הספק שמא טרפה הוה, ואני אכן אלא דרוב פעמים לא מיטרף וזה רובה דליתא קמן, ע"ז קמבעי מנ"ל, אבל בסוף קמסיק דלי"ש וכמו דאלין בת רובה דאיתא קמן ומכח, ביטול חד בת ר' כן איזין ברובה דליתא קמן ומכח דרוב פעמים לא מיטרף ולא נעשה סריס - ובזה נמצא פשר להא דחקרו האחוריים מניין לנו חד בת ר' בטל דמסנהדרין לא נשמע זאת, ועיין בפתחה כללית של מה שהארכתי בזאת.

ודע דבזה חזר וניעור מה שהקשה השב שמעתתא על הרשב"א שהבאתי לעיל, דתקשה הרשב"א לנפשיה דהא בספק במרקחה גם הרשב"א מודה דמותר מה"ת, וא"כ האי דלמא טרפה הוה, והוא ספק במרקחה, ודחיתו דהרי הספק הוא אם האי בחמה שלפנינו מן הרוב או מן המיעוט, והוא ספק בתולדה, אבל לפ' דברנו אלו שבכאן, הדין עם השב שמעתתא דע"כ כאן אין הספק אם נפרש מן הרוב או מן המיעוט, אז היה דומיי דט' חניות וכרובא דאיתא קמן, אשר על זה לא קמבעי, אלא הספק על כל חד ואחدا שמא היא טרפה, ולכך קשה ודאי לדעת הרשב"א, למאי דמקח ספק במרקחה לא חישין, ולא מצד דאלין בת רובה ודוק'.

עוד יש לחלק בין רובה דאיתא' לדלית' קמן דהרי הא גופא, דרוב בהמות כשרות ורוב קטנים לאו סריסים, אין אנו מודים בבירור גמור, אלא ע"ז נסיון של דורות הקודמים, דראינו בהמות ששתנו שוחטנו שרובם כשרות וקטנים שנטנדלו שרובם מולידים ואני סריסים, אבל בכל מקום אין מן הנמנע, שדור אחד מחמת איזה סיבה נשנה עליו סדרי באשית, וכעת רוב הבהמות טרופות ורוב הקטנים של עתה סריסים, ואע"ג חזקה אלימתא הוא דלא נשנה הטבע מכמאות שהי' מקדמות דנא, מ"מ אינו כרובה דאיתא' קמן שהוא ודאי גמור ולא בעין חזקה כדי להחזיק את הרוב, אלא דלבסוף מסיק דאין חילוק, והוא משום דחזקה דלא איתרע ולא ראיינו מעולם נשנתנה, הוא כודאי.

ומה מאד מישוב בזה הקושי' המפורסת מאת הגה'ק מה"ז משה ט"ב צ"ל שהקשה דהרי הסוגי' איזלה אליבא דר"ש לפי דעה אחת בתנוס' ד"ה חטא לת רחמנא, ולר"ש דדורש טעמאDKרא, מסתמא טעמא דאלין בסנהדרין אחרי' רבים, הוא משום דרוב פעמים האמת עם הרבים ולא עם המיעטים, והאי רובה דליתא קמן הוה, וא"כ רובה דסנהדרין נבנה על רובה דליתא קמן. והוא קושי' מושכלת, אבל לפ' האמור מיושבת על נכו', דהאי גירועה דאיתא' בכל רובה דליתא קמן, ליכא הכא, דהאי רוב פעמים מכובדים הרוב את האמת, לא נבנה על הנסיו' כי מיעולם לא נתברר לנו שהרוב כיוון האמת והميعוט טעה, אלא שהשכל הישר מחייב את זאת, דטובים שניים מאחד, והוא ראי' שכילת שחשובה ממש כראי' גשמיית, וא"כ האי רובה, דרוב פעמים האמת עם הרבים, הוה רובה דאיתא' קמן לפני עיני שכלנו כמו ט' חניות. והבן את זאת ועיין בפתחה כללית ודוק'.

ע"ש גמר' את' משער המשתלה דרכמנא אמר ולכך שני השעררים *שיהי* שניהם שוון. מאד אני תמה למאי הלכתא מביא

לא אמרין, ותדע שהרי חייב לשחותו קרבן פסח אחר, ולכן אין לפטרו אלא מצד טעה בדבר מצוה, וכן פליגו רשי' ותוס' באומר מיותר בשבת, והדברים עתיקין ואכ"מ להאריך בהם, וכעכ"פ לפי דעת התוס' צריכין לפרש גם כאן, דלא הקפידה התורה כשמביא קרבנות בשבת, אף שהמצוות ספק הוה, משום דעתה בדבר מצוה, ואפילו לא עשה מצוה פטור, ואפילו למ"ד בלא עשה מצוה חייב מ"מ לא מצי ליף מכאן רוב, דהרי יש לומר דעתה בדבר מצוה אפילו לא עשה מצוה פטור, ובפקנ"פ דאפילו נגד הרוב וס"ס מיותר לשבת, הוא מטעם דשבת לגבי חשב"ס הותרה ולא הודהה לחילל שבת, והוא מטעם דשבת לגבי חשב"ס הותרה ולא הודהה ודוד"ק.

תוס' ד"ה את' מפרה אדומנה, וא"ת וכו' ויש ללימוד מותך כך הלכה למעשה אדם עשה גבינות מקמה בהמות וכי הקושי מפורסמת דלמה נקטו שעשה גבינות מקמה בהמות, ולא סגי להו לדון על גבינה מאותו הבמה, ועיין בלב אר"י איך מתרץ את זאת, אבל אין דבריו מובנים ממשמע דבאיסור דרבנן בטל חד תרי במבר'ם, וזה ליתא מבואר בי"ד סי' צ"ח סעיף ו' בש"ך וט"ז ופרק"ג שם דוחז"ל לא חלקו בזה כלל, ואפילו באיסור דרבנן ציריך ס' ואיך כתוב הלב אר"י, دائיר רק מדרבנן לא מוקמינו אחיזקה שלא נתבררה, בתערובות חד בתרי היה מותר מצד תרתי דרבנן.

אבל יש לךים דבריו בשנאמר דמיירי בעשה גבינה מכל בהמה בפ"ע ולא עירב החלב ביחיד, ואז התערובות של הגבינות הוה יבש ביבש, והוא דלא בטל הגבינה מן הטרפה, בהני דרישות, משום דחויה דבר שבמנין וחתיכה הרואין להתכבד, ובזה שפיר איכה חילוק בין שהוא ספק אישור דאוריתא או רק דרבנן, ועל כל גבינה וגבינה איכה ס"ס להתיר, ספק שהוא לא נטרפה בהמה אלא סמך לשחיטה וכול' שרשות, ואת"ל דאייכא כאן גבינה טרפה, שמא האי גבינה שבידי מן החרשות, אלא דס"ס כזה, דחויה ספק אחד בגנוו וספק אחד בתערובות לאו ס"ס זה להתיר, אבל עיין בש"ך סי' קי"י סקס"ב וס"ג דבאיסור דרבנן מהני גם ס"ס צו, ואף שיש לחלק דכאן עיקר האיסור סכ"ס דאוריתא מ"מ יש לומר דהתוס' לא חלקו בזה, ודוד"ק.

ועתה הנה לבאר שיטת התוס' ושיטת הר"ש שחולק עמם כמובא כאן ברא"ש ז"ל: הנה דעת התוס' דرك חזקה דמעיקרה שנתרבירה בשעתה ממשיכין נגד חזקה דהשתטא, אבל חזקה שנתרבירה לפניינו לאח"י אלמנפרע, כמו בפורה בת שתים של אחר כלות שנה נודע לנו שכשרה הייתה בשעת לידה, לאו חזקה הוה להמשיכה עד ההשתנות, וכן בהמה שנמצאת טרפה אפילו היא בת כמה שניין, לא נאמר השתטא היא דנטרפה, ועד השתטא הייתה בחזקת כשרהה, כי מעולם לא הייתה כשרהה מבורת בשעתה אלא למפרע, וזאת לא מקרי איתחזק, וכן אוסרים הגבינות למפרע דשמא טרפה הייתה מכבר, ואפילו לאחר שזיכינו דאלין בתר רובא, והוא מפרע, וא"כ גם בלאו חזקה הר' אמרין על כל בהמה מיד כשגולדה, דהיא מן הרוב וכשרה היא, וא"כ נימא כמו ממשיכין החזקה לומר דהשתטא נשתנה הנגע ולא קודם לכך, כן ממשיך הרוב לומר דהשתטא יצאה האי בהמה מרוב כשרות, ועד השתטא הייתה בתוך הרוב כשרות, דהרי רובא עדיף מחזקה, ואם ממשיכין החזקה ממשיכ' שמשיכין הרוב, זה בורכת דהא דרבנן עדיף מחזקה, הינו מאמן שאחר הראי', כי רק אז מקרי חזקה, אבל בשעת ראי' אין זה חזקה אלא ודאי, והוא מפעיטה דעדיף מרוב שיש נגדו מיעוט, וכן ניהו DIGITALITA לו התורה דMESSICKIN הודי, דהינו הנגע בשעת ראי' שהיה כשר, דפטור מטעם דעשה מצוה וקרבן פסח דוחה את השבת, ולא מטעם אונס, ואם הוא אמרין אונס כמאן דעבד דמי', היה מצין לMPIFTRI בשנאמר דאם אונס נמצא טרפה הר' יצאה מן הרוב עד השתטא.

רובא עדיף מחזקה, אבל לא אמר שזכה לו מילך רובה מקרה, אז ודאי לא נאמר דחזקה גזה"כ הוא אלא טעם דחזקה נמי מכח רוב הוא, וממילא רובה עדיף מחזקה ודוד"ק.

בא"ד ולמאי דמפרש ר"ח, דרבנן עדיף מחזקה לא מסברא, אלא יפליגן מפרה אדומה דאייכא חזקה נגד הרוב וכו', כי מה שהבאתי למללה דף י"ד בדרכי הטו"ז דלעלום נגררו הטהרות אחרי כלים הנטבלים, גם כאן נגרר הטמא אחורי הפרה דהרי חזקה היה להאי טמא שם יזרקו עליו מאפר הפרה יטהר, ומה לי עם חזקה טומאה שלו, אבל כפי שביארנו שם הדבר הזה תלוי אם נאמר רוב הוא כודאי או שספקה הוא אלא דתורה התירה האי ספק,adam אמר רוב כודאי, אז פשיטה דהטמא נגרר אחר הפרה ואין לו דמיון לשאר רוב וחזקה המתנגדים זה זהה דהרי כאן עשוינו מעשה המסליקת את הטומאה והמעשה נעשה כהוגן באפר פרה שודאי כשרה, אבל אם נאמר דרבנן רק ספק מוציאה מידי י"ל דגンド חזקה טומאה לא התירה התורה דין ספק מוציאה מידי ודאי, וכלן כוונת התוס' דמפרה אדומה מוכרכת דרוב הוה כודאי, וממילא יליכא כאן חזקה המתנגדת, אבל נלמד מכאן דגס במקום שעונמד הרוב נגד החזקה דרבנן עדיף דרבנן כודאי פשוטה דמחה החזקה, וכאשר פרשתי לעיל לדעת הרמב"ם לכל הסוגי ע"ז קאי דמנג' דרבנן כודאי, וממילא אפילו נגד חזקה, ודוד"ק.

תוס' ד"ה אבל היכי דלייפ', מקשיןامي לא לילך מכל קרבנות דחויה שבת וכו', ונ"ל דלא מאי להוכיח ממש, דאייכא למירר דמספק נמי אמר רחמנא דלדחי שבת כמו בפקנ"פ דלא הלכו בו אחר הרוב, עכ"ל, הנה לכארו', קושיתם לשיטת הרמב"ם יל"י דהרי כל הספקות מותורות, ולמה לא יהל שבת על ספק קרבן, אלא דבר כtabno לעיל דלגביו מוצאות יבום, אי לאו דאלין בתר רובה והוא קטו וקטנה ספק סריס ואיילנות ודאי דלא שרי לדoor זה עס זה, מפני שהאייסור ודאי, דהרי איכא כאן אשת את, אלא דבמוקם מצה נדחה, א"כ עלייך להביא ראי', דאייכא כאן מצה, וכן הוא בשבת כיוון דחילול שבת ודאי, והמצוה שדוחה אותו ספק, אין ספק מוציאה מידי ודאי, הא חדא, ועוד שנית, דהרי הרמב"ם מודה בספק העומד להתברור דאסור מה"ת, ولكن קושיתם חזקה לכ"ע, אבל לעומת זה תירוצים חלש מאד, דאייך מדין זאת לפקנ"פ שהרי בעצם כתבו דבקנ"פ לא הלכו בו אחר הרוב, משא"כ הכא דפשיטהadam סמך על המיעוט לחילל שבת דחיב, וא"כ מ"יש ספק ממייעוט דשניות ספקה הוה אי לא אלין בתר רובה, אבל דבריהם צריכין תיקון, כי לא משום דספק מצוה דוחה את השבת, אלא משום דכל שציויתה תורה להקריב קרבן בשבת אפילו אם נמצא טרפה, הרי הוא פטור משום דהוא אונס מכח ציווי התורה, אלא דבזה נמצא סטייה בתוס' פסחים ע"ג ע"א ד"ה שהתו שכתבו קפיטר לי' לאו משום דעתה בדבר מצוה, ולר"א דבלא עשה מצוה חייב באמות גם בזה חייב ודלא כפרשי' שם במשנה, ובסוגי' שם הראיתי, כי זאת פלוגתא ישנה בין רשי' ותוס', לדעת התוס' לא מקרי אונס אלא כעין נערה המאורסה דאונס מכך צוותה ממש ואני מהוריבת להצליל את עצמה בחיות שלה, אבל המקומים מצוות התורה לאו אונס מקרי, דאייך יצא ידי מצוה, אם נחשב זאת לאונס, דהרי בכופין לעשות מצוה צריך שייאמר רוצה אני כדי שלא יהיה אונס במעשה, וכל שאיןו אונס במעשה, איך יפטור בשוחט קרבן פסח בשבת ונמצא טרפה בסתור, מטעם אונס, וכי עדיף יהי' משוחט ונמצא כשר, דפטור מטעם דעשה מצוה וקרבן פסח דוחה את השבת, ולא מטעם אונס, ואם הוא אמרין אונס כמאן דעבד דמי', היה מצין לMPIFTRI בשנאמר דאם אונס נמצא טרפה הר' הוא כמו שהביא קרבן, אבל כבר כתבנו לעיל דאונס כמאן דעבד

נקב הוה - ועין ברמב"ס בפ"ב ה"ח מהל' רוצה שכטב, ז"ל „ההורג את הטרפה עעפ" שאותל ושותה והולך בשוק, ה"ז פטור מדיני אדם, וכל אדם בחזקת שלם והרגו נהרג עליו עד שידוע בוודאי שהוא טרפה, ואמדותו הרופאים שמכה זו אין לה עליה באדם ובאה מיתת" עכ"ל ולכאורה" תמורה, דמוכח מדבריו דאפילו ודאי טרופות אינה מצלת את הרוצה, עד שאמדותו הרופאים את הנרצח, שלא היה נהרגו היה מת בלבד" מכח האי מכח, אבל עין בפתחה אותן י"ד אריקות בהז שביירתי שיטת הרמב"ס המחוורת והאמיתית ותמצא עונג - ומה שנתחדר לית עתה הוא דמויאי פסק הרמב"ס נשמע, ודסובר כדעת הר"ש הנ"ל דחזקת דעתך מכך רובה, נמי מהני לשליך את הריעותא הנולדת ואיפלו לקטלא, דהרי בנצח שיש לו נקב במותו או בושטו, עכ"פ ריעותא גדולה הוה, ומ"מ כל זמן שלא יאמדוו הרופאים שהמכה הוה ממייתן בוודאי ממייתן את הרוצה מפני שמעמידין את הנרצח בחזקת שלם, והוא מכח רוב, דרב ב"א שלמים הם, ולא מעותדים למיתה מחמת מכה, וניחוח דהמכתה לפניו, אנו אומרים שאין זה מכח הממית ועשה את האדם חסר, אלא מעמידין אותו בחזקת שלם ועעפ" דאין הולclin בדיני נפשות בתר רובא אבל בתר חזקה דעתך', מכח רובה שפיר הולclin, ועין עוד לפחות מהו ודוק' היטב.

ע"ש גמר' אתי" מעדים זוממים וכ"ו וכי תימא דבדקין לי', והתני' בריבי אומר לא נהרגו נהרגין, נהרגו אין נהרגין - קשי' לי דהאי בריבי למה לי דהרי לא נהרגו נהרגין מקרה מלא דכאשר זם כתיב, ואי דלא נטעה哉 כצדוקים, דאמרו דוקא נהרגו נהרגין שם במקומות דף ה', הי' לו להבאה המשנה שם, דקתני כיון שנגמר דין נהרגין הזוממים, ומההביא האי דרביבי נרא, דלולי בריבי נהרגו אין נהרגין, לא מצינו למילך מעדים זוממים.

והנרא להפ"ד, דבאותם בלאו בריבי ליכא ילפota, דהנה בתוס' ד"ה ודילמא, הקשו שמא חובשין אותו יב"ח לברר שאינו טרפה, ותריצו בתריזץ השני,adam הם אינם נהרגין אלא לאחר יב"ח, גם הוא איינו נהרג אלא עד אחר יב"ח, דאיון להחמיר עליו יותר מעלהם אם הוועו, עי"ש, ולפ"ז אם נימא דם נהרגו נהרגין אז פשיטה נהרגין מיד דהרי אפשר לבדוק כפי ה"ס"ד דהשתা, א"כ גם בלי נהרגו למה לא נהרגין לאחר יב"ח, דשוב אין לומר דגם הוא לא הי' נהרג עד אחר יב"ח דזה ליתא דהא שיפר הי' נהרג מיד, דהרי אחר שנהרג, אם יוזמו ג"כ נהרגין מיד, ولكن לווי בריבי, נהרגו אין נהרגין, לא הי' מצי למילך רוב מה מה נהרגין העדים, דאפשר דממתניין יב"ח קושי התוס', ונכוו הוה מאד ודוק'.

ע"ש גמר', ר"א אומר אתי" משחיטה עצמה וכ"ו עין בח"י הר"ן כאן ובתוס' لكمן דף כ"ח ד"ה אתה, דאיון להוכיח מכואן דין לישוט בדיקה מבחו עורך הלפota היא מפסח וקדשים, ד"א"א לקרוע את העור ולבדוק השוט, דאיון לך מום גדול מהה - ולענין קשה ע"ז טובא, חדא דהרי אין זה אלא מום עובר עד שתטרפה העור, וא"כ מצין לבדוק איזה ימים קודם, ואז יתרחק שאין השוט נקוב, ותו ודי לא חיישין שמא ניקב אח"כ, הא חדא, שנית אם נימא דלא סמיכין ארובה, הרי האי בדיקה צורך הקربה הוא, כמו שאי מום בחתיכת העור עי"ס סכך של שחיטה, שהוא ג"כ לא שיק' לשחיטה, ומושם דא"א בלאו הכי, ה"ג בדיקת השוט צורך הקربה הוא ולא סagi בלא"ה ויש לישיב בדוחק ודוק'.

ע"ש גמר' ודילמא היכי דאפשר אפשר, והיכי דלא אפשר לא אפשר, דאל"ת היכי דחייב לחייב למיועטה היכי אכל בשאר וכ"ו, ופרש"י ז"ל היכי דאפשר לא סמיכין ארובה וצרכין לבדוק כל ח"ט, אבל בשוט במקום שחיטה דלא אפשר סמיכין ארובה, וכן בקטן וקטנה אפשר להמותין עד שיגדלו, והנ"ך ככלו מושם דלא

אולם שיטת הר"ש, והוא הועיל שברא"ש כאן הוא, ז"ל למאי דמסקין דאלין בתר רובה, כל הבהמות בחזקת כשרותן ואיפלו בתוך שנותן, משומן דרוב בהמות כשרותה הן, ורובה עדיף מחזקת, עכ"ל הדברים צרכין ביאור, עיין במעיו"ט ואין דבריו מובנים, דהנה דעת הר"ש הוא, מאחר דאלין בתר רובה, נעשה מן הרוב חזקה מילא, דכל בהמה אנו מחזיקים לכשרה מכח הרוב, וחזקה זו אלימטה היא כמו חזקת גג שראינה שלמה, וכמו שאמרין סוקLIN ושורפין על החזקות דהינו חזקה דעתך' דאית' מכח רובה, דasha שבאה ובנה מרכיב על כתפה ונתחזק בעיר שהוא בנה, הרי אח"כ נסקל על ידה כשהכח אותה, וא"כ האי בהמה נמי נתחזקה אצלנו לכשרה, והרי אכלנו מחלבה, והוה חזקה אלימטה להמשיכה נגד השינוי שנמצא בה אח"כ, לומר דהשתा הוא דאטרטפי, וכן יל"פ ריש דבריו הרא"ש, אלא דמה שהוסיף בסוף דבריו, דרובה עדיף מחזקת אין לו פירוש, דא"כ למה לי לומר דמכח רוב, כל הבהמות בחזקת כשרות, תפ"ל דרוב עדיף מחזקת ואם ממשיכן הרוב מחזקת מכש"כ הרוב, אלא דזה ליתא כמש"כ במלعلا דרוב עדיף מחזקת אבל לא מודאי, ואני הודה ממשיכין ולא החזקה.

ועיינתי בתשי' הרא"ש ז"ל ושם מצאתי פשר הדבר וא"ל שם "אבל השתא דאלין בתר רובה" עכ"ל ור"ל דנינו דחזקת בכר שעתא ושעתא דאלין בתר רובה" עכ"ל דחזקת בשרשא בשעתה ראי"י ודאית היהת, אבל מיד כשהעה ע"י ריבוי חזקה שלא תשתנה מכמות שהיתה, והאי חזקה בטבעה ע"י ריבוי הזמן הולכת וחולשת, כמו חזקת חי דכל חיות עד למות, וכן מקווה הנמדד עתיד להתחסר וכדומה, ולכן הזמן ממעט חזק החזקה, משא"כ הרוב, ניהו דגרוע מעד אחד שלא הי' מעולםDOI, אבל לעומת זאת, הזמן לא יחולשנו כי תמיד הוא עומד בתקפו לומר, אני מן הרוב ולא מן המיעוט, וזה שכטב הרא"ש, דמעלת הרוב על החזקה הוא דכל שעטה ושתה איזין בתר רובה משא"כ בחזקה דידיין דסופה להשונות, כמו שהוא בגע, דחשינוי לטובה להתרפות הוא טبعי ועלול הוא לכך, זאת הוא סברת הרא"ש, ומילא לדידי' באמות לא צרכיןתו לעשות מן הרוב חזקה, אלא ממשיכן הרוב דהיא בתקפו עד רגע האחרונה של החשנות, בקי' מחזקת הרוב ע"י הזמן להשתנות ועלולה לכך.

והנה בנולד ריעוטא מהיים, כמו ישב לה קו"ז בשוט, או נמצא מים במות, סתרו התוס' שיטות, כי لكمן דף מג"ע בע"ב ד"ה קסביר כתבו דביש לה קו"ז בשוט, וכן בספק דרושא, עכ"צרכין לומר, דשחית יותר לאיסור מלhitar, כי לול' זאת בעין לאוקמי הבהמה על חזקה דעתך' מכח רובה דכשרה, והוא סברא הפה מה שכתבו כאן,adam לגבי חזקה דמעיקרא לא מהני חזקה דעתיה מכח רובה, מכש"כ בנולד ריעוטא מהיים - והרמ"א ז"ל באמות פסק להיפ' מתוס' דבסי' נ' פסק דבספק טרופות לא סמיכין להתר מחמת חזקה דעתך' מכח רוב בהמות כשרות, ובס' פ"א פסק בנמצא וא"כ טרפה איפלו הוגלד פי המכחה, כשרים הגבינות של קודם ג' ימים, והוא סביר שפ"ת אות ו' - והת"ש חלק בין ריעוטא שבגופה, כמו מים במות שמסוגל להיות מונילדת, ובין בוטש שבודאי לא ה"ז אתה, והחוו"ד חולק עליו וכי שאין חלק בהז, והרבה פלפלו האחוריים בעין זה בריאות וסתירות, ותליית הניחו לי מקום להתגדר בו, ואם תרצה לעמוד על ראשון של הדברים, תעין لكمן בסוג' דישיב לו קו"ז בשוט מה שכטבתה שם וירוח צמאונך ודוק'.

ע"ב גמר' ר' כהנא אמר אתי" מהורג את הנפש, וניחוש שמא במקומות סייף נקב הוה, וכן אמרין במקומות דף ז' דאמרו ר"ע ור"ט, אלו הינו בסנהדרין לא הי' נהרג אדם מעולם, דשא במקומות סייף

נפשות ובין מיתה למיתה.

ואני פה אל מה אמרתי לדודי הנגן צ"ל שלא כיוון המטרה בזה, דנינו דודאי אמת לאמתו הוא מה שכ' ההפלה, כי לויל סברא זו לא מצין ידינו ורגלוں בבה"מ, אבל מה נעשה כי בעלי התוס' כאן ע"כ לא נחטו לסבירא זו, דלפי סברא זו, אין התחלת לקוישתם, דהרי כאן אזילין בתר רובא דאיתחזק דלאו טרפה הו, אבל התם בנסקlein ונשופים שנטערו ורובה דלא איתחזק הו - ולא היה לו מענה והודה לדברי - ואחר זמן רב כשערתי עוד הפעם על מס' זו, ראיתי כי שגתי, כי התוס' בקושיתם נשמרו מזה, דהרי צ"ל: "הקשה ר' דהaca לפינן מרווח וудים זוממים אזילין בתר רובא אף בדיני נפשות, וכן מוכח בפ' בן סורר דף ס"ט וכ"ו" עכ"ל ולא על חנס הוסיפו האי הוכחה מפ' בן סורר, אלא לשולן כאן הביאו מפ' בן סורר דשם מוכח גם אחר רוב דלא איתחזק אזילין בדיני נפשות עי"ש, וזה נכון וברור בכוונת התוס'.

אלא דלפ"ז מצד אחר יש לתמונה על התוס' דלמה הקשו מהכא ומפ' בן סורר ולא הקשו קושיותם לעיל בראש הסוג' דקאמר בסנהדרין דרובא דאיתי קמן לא קמבעי לו דזילין בתר רובא, ושם המדבר מдинני נפשות, דקרה דאחרי רביס להთוט בדנ"פ כתיב, והי' להם להקשוט מהו בנקלים עם נשופים לא אזילין בתר רובא דאיתי קמן כמו בסנהדרין, ועל קושי' זו גם תי' של ר"ת נפל בבירא. כי אמר הר"תadam נפל מחלוקת בסנהדרין באיזה מיתה ירג, שלא אזילין בהז Achri רביס להמיתו בחמורה אלא דין אותו בקהל, כפי דעת המועטים שבסנהדרין, הלא מקרה מלא דבר הכתוב אחורי רביס להთוט, ומאן מפיס לחידש דבר זה להוציאו מן הכלל מה שבן מיתה למיתה, שלא נלך בו אחורי הרוב והוא דבר זו שאין הדעת סבלתו.

אבל האמת יורה דרכו, שכבר כתבנו לעמלה וכן בפתחה, דביטול לא שייך אלא באיסור בתוך התייר, אבל לא בהтир בתוך האיסור, ומפטעם דהאיisor שהוא המציאות יכול להתבטל ברוב התייר שהוא העדר, אבל לא להיפך, התייר שהוא העדר, לא יתעלה להיות מציאות עי' הביטול, וכן הפטור לא מצי להתבטל כדי להעות חייב וכן מוכח מה שאמרו בב"מ דף י' ע"ב, עשרי ודאי א"ר ולא עשרי ספק, כי האי פטור שפקץ מן המניין לתוכה העדר, לא להתחייב עי' ביטול מה שסביר נפטר, וא"כ הה' היכי הני נקלים שפטורין ממייחת שרפיה החמורה לא יתחייבו עי' ביטול בנשופים וזה ברור כמשמעות עע"פ שבعلي התוס' לא נחטו להז דוד"ק.

בסוף סוגיות רוב, אציג פה עוד קוש' אחת שמשמעותי תפ' תה' אחד והיא, דלמה לא יליף אזילין בתר רובא מיבום גופה, אשר מני' המדבר בראש הסוג', בקטן וקטנה דפליגו ר' מ' ורבנן, והרי ממצאות יבום גופה מוכחה דסמכין ארובה, דאל"כ דילמא לאו אחינו גם באחינו מן האם, והשבתי לו דלאכ'ר' דהינו ממש קושי' אכן גס באחינו מן האם, דלמה לא יליף מכל הקברנות שדווחן את התוס' דבריש הסוג' דלמה לא יליף על קושי' מושרפת אروسה בת כהן, דילמא לאו אביה היא, ואיך נידונת בשרפיה החמורה, ולא בחנק הכל כא"א דעלמא, וראיתי ב"ה חותן סופר לדודי הנגן צ"ל שכטב, דעיקר התוי על קושי' זו הוא, מה שכתב ההפלה צ"ל בסוף פ'ק' דכתובות על התוס' שם, דהא דלא אזילין בתר רובא בממון, הינו ברוב הנולד עכשו בהאי נייר שאננו דניין עליון, אבל ברוב שהחזקנו מקדמת דנא, הרי נעשה מרוב חזקה ומהני גם בממון (והוא כמש' למללה שיטת הר"ש והרמב"ם) ובזה מיושבים כל הקושיות שהקשו כיווץ באזה עי"ש, ומילא דמיושבת גם קושי' זו מבת כהן, כי היא נתחזקת אצלו שיא בטו של האי כהן עוד קודם הגנות, וזאת מהני גם בדיי

אפשר עכט"ד. וקשה לי טובא, אם קטו וקטנה מקרי אפשר דלא ינשאו עד שיגדלו, למה לא נימא גם בטרפה אפשר שלא לאכול בשר, וההלא ר'א משחיתת חולין קיליף, דהתרה אמרה שחווט ואכלו, והרי עד נח נסר אכילת בשר לאדם, וכן במידבר לר' ישמעאל נサー להם בשר תאורה, ולמה הותר להם כשכננו לארץ, ולא חש שמא במקום שחיטה נקב הוה, עוד קשה דהרי ר' בחנה בעצמו יליף לעיל רוב מהורג את הנפש, והרי דלית לי חילוק זה בין אפשר שלא אפשר, ולא עוד אלא דמדאוריתא ודאי אין שום סברא לחلك בין אפשר לא אפשר, דהרי אפילו בין לכתהלה לדיעבד אין חילוק מה"ת, ומדר"מ אין ראי, לפי מה שכתבו התוס' لكمון דר"מ רק מדרבנן היה שיתקשה בכל זה ולא העלה דבר המתකבל.

ולולי פירושי צ"ל הי' נלפע"ד לפרש פ' אחר, ועפ"י מה שכ' ק"ז בעחתת"ס צ"ל ביו"ד תשוי' כ"ד על דברי התוס' בכוורות דף כ' שהקשין, למה לא אמרין סמוך מיעוט אינם מומחים לחזקת איסור של הנשחט, ותירצ'ו דהאי רוב מצויין אצל שחיטה מומחים, הנה כמו סתם ספרי דידיini מגמר גמרי, דגם ר'ם מודה דלמייעוט כי האי לא חיישין, אבל הרשב"א בתו"ב, הקשו על זה דמה עינו להא דבעי למילך רוב מרישה של עולה ומשחיטה עצמה, הרי ע"כ דמייעוט גמור יחשב, ומ"מ לא אמרין סמוך מיעוטה לחזקה, ותוי' החותת"ס דודאי כל הטרפויות יחד מיעוט גמור הוה ואי לא אזילין בתר רובא וצריך לבדוק אחריו כל ח"ט, א"א לחלק ולומר דושט לא נבדק מושם דהיא מיעוט דמייעוט, אבל אחר דזיכינו למייל בתר רובא ולא צרכין בדיקה על שאר טרפויות, ורק על השוט ומשום דמצטער חזקת אייסור דאיתנה זבוחה למייעוט נקה"וו, באזה שפיר אמרין דהאי נקה"וו הוה מיעוט דמייעוט וכמן דליתא דמי עכטד"ק עי"ש. ומעטה hei קامر ודילמא שאני לו בין אפשר לא אפשר כדי לחלק השאר טרפויות מון נקה"וו ונאמר, לצרכיכון כולן בדיקה מושם דלא אזילין בתר רובא, ונשאר נקה"וו דלא אפשר למידקי לבדו, והוא מיעוט דמייעוט ולא צרך בדיקה דכמאן דליתא דמי, אבל הני שאר הילפות קיימו במקומות, ודלא כפרשי'.

והרא' שמביא מר'ם אינו אלא דהוא ע"כ עבד הци, לבדוק אחרי היחי טרפויות, ובוישט סמק', דהמייעוט הוה מיעוט דמייעוט וכמן דליתא דמי, דלא מסתבר לומר דכל פשח וקדשים בלא בדיקת החי טרפונות, נלפע"ד מתוך חומר העניין.

ודע דעל הא דאמר פשח וקדשים מה אייכא למימר יש לתמונה, hei בימי ר'ם, שהי' הרבה אחר החורבן, הקריבו פשח וקדשים, וכבר נתעוררו ע"ז האחוריים, ואולי ייל' דគונת הגמ' הוה, דלאו בא לידי מידה זו, מה ה' עושה ודוק'.

תוס' ד"ה ליהوش, בסה"ד הקשו מנסקlein בנשופים דידינו בmittah החקלה, הרי דבדיini נפשות לא אזילין בתר רובא, ותוי' ר'ת דכיוון דבכוכ' נחרג בין מיתה למיתה לא אזילין בתר רובא, והקושי' מפורסמת משרות אروسה בת כהן, דילמא לאו אביה היא, ואיך נידונת בשרפיה החמורה, ולא בחנק הכל כא"א דעלמא, וראיתי ב"ה חותן סופר לדודי הנגן צ"ל שכטב, דעיקר התוי על קושי' זו הוא, מה שכתב ההפלה צ"ל בסוף פ'ק' דכתובות על התוס' שם, דהא דלא אזילין בתר רובא בממון, הינו ברוב הנולד עכשו בהאי נייר שאננו דניין עליון, אבל ברוב שהחזקנו מקדמת דנא, הרי נעשה מרוב חזקה ומהני גם בממון (והוא כמש' למללה שיטת הר"ש והרמב"ם) ובזה מיושבים כל הקושיות שהקשו כיווץ באזה עי"ש, ומילא דמיושבת גם קושי' זו מבת כהן, כי היא נתחזקת אצלו

זהו מומחה משום דבריו והוא נדרש בדיקת סכין, נולע"ד. והנה עיינתי בתוספתא בפ"ב וממצאתה משונה ממה שהביאה כאן בגמ' כי "יל", המוצא תרגולת שחיטה בשוק וכן מי שנtran תרגולת אחד מן השוק לשחוט ואין יודע מה טיבו, הולכין אחר הרוב' עכ"ל, הרי התוספתא מירי דעתם הבעלים שחיטה אלא דהשליח לא ה"י מוחזק אצלם למומחה, ויש בהזה רשותה נגד הרישא דעתם תרגולת שחיטה בשוק, כי כאן הבעלים עברו שלא כדין, דהרי אסור לכתלה ליתן למי שאין יודע אם מומחה אם לאו, ולעתם הבעל העיטור איפלו כדיעד אסור מבואר שיטו לעיל בסוג'ו ואם האיש שלחית מומחה, ה"י לו לידע גם דין זה עכ"פ לכתלה אין ליתן לשחוט למי שאיןו מוחזק אצלם למומחה, ומ"מ אמרין ב"י רוב מצוין אצל שחיטה מומחה, וחידוש שהפוסקים לא הביאו דין זה, ויש לישיב ודוו"ק.

כבר הבאתי לעיל בד"ק הרמב"ם לא פסק מהאי ברייתא בתרגולת מצא שחיטה בשוק, מפני שדבר זה תלוי בפלוגתא דר"י ור"ח בנו של רישיה"ג דלקמן, אם עשו להטיל נבלתו באשפה שבבית ושם פסק כר"י לחומרה וממילא דה"ה בשוק אסור, חד דינה אית ליה לרתויהין, וכמ"ש התוס' ד"ה כי פליגו, דממה דקאמר בב"מ דף כ"ד גדי דר"ת, שמצוין אצל שחיטה בין טבריה לציפורי מוכח כן, אלא דתמותו האחזרונים על הרמב"ם דשבק הסוג'י דשם, דתהייר את הגדי לר"ח כר"ה בנו של ריה"ג שהוא מעשה רב, ופסק כר"י לוחמורא.

ונוראות נפלתי על הפלטי שכ' ליישב זאת על שני אופנים, או דהכא אילך תרי מיעוטי, מיעוטם אינס מומחים ומיועוט שטיפלין נבלתם בשוק ובאשפה שבבית, משא"כ התם דמיiri ברוב טבח ישראל דודאי מומחה ומוחזקין ה', או דהכא בבע"ב מירי דין דרכם לטפל בנבלה, אלא להשליכה, אבל התם בטבחים דין איני איך מתיחס השוג'י שם לפ' דבורי שאמרו שם שהתרויה כר"ח בנו של ריה"ג, והרי לפ' חילוק הפלטי גם ר"י בר פלוגתי מודה התם, שנית הלא כאן אמר דפליגו אי אדם עשוי להטיל נבלתו באשפה שבבית ולפי דברי הפלטי, ר"י מטעם תרי מיעוטי אסור ואיפלו איינו עשוי להטיל, ועוד זאת לא ידעתך איך אפשר לחלק תרגול ומצוין שחוט בית מותר, והאי ברייתא הלא מיריל דעתך בשוק, אבל מה שיש לתמותה הוא, דלמה הביא הרמב"ם כל האי דין דאומר לשלווחו דאיכא תרתי לטיבותא דASHLIACH שהוא מוחזק אצל שחיטה, והוא נלמד בק"ז מדין הראשון בראה אחד מרוחק ששתת וכוכ' ואשר נתקשו התוס' על הברייתא, והוכרחו מכח קושי' זו לפרש דהשליח מצא שחיטה אחר, ולא הבעלים מצאו שחוט, זהה נלמד מרישא בק"ז כנ"ל.

זהאי דרשה דמזר ודאילו מאר שפק, וכן קהיל ודאילו ולא ספק, לא מצין למידרש אלא לאחר שזיכנו למיזל בתר רובה אבל אי לא אזיין בתר רובה, לייכא במציאות לא מזר ודאילו ולא קהיל ודאילו א"א שבעה במדה"י ולדה אין כאן מזר ודאילו, דביאת עכו"ם אינו עשה מזרות, וקהיל ודאיל פשיטה דליתא כמוון, لكن גם קושי' זו במקומה עומדת, אלא דעל קושי' זו יש לתרץ, דשמא במקום מצוא התירה התורה אישור מזרות, ומ"כ לדעת הרמב"ם, דקמבעי מ"ל דרוב הוה כודאי, שלא מצי ללמידה מזה מבון ותיל"ם ודוו"ק.

ד' י"ב ע"א גמורא, מי לא תניא הרי שמצוין תרגולת שחיטה בשוק, או שאמר לשלווח, צא שחוט, והליך וממציא שחוט, וקצתו שחוט, עכ"ל הברייתא, וכתבו התוס' וכן הר"ן ז"ל בחדשו דברישא אכן למייר דבעליה שחיטה, ובסייעא קמ"ל, איפלו אמר לשלווח, והשליח הילך וממציא שחוטה, דהשתא שלא ברשות הבעלים נשחתה, אפה' חזקתו שחוטה.

והנה הרמב"ם ז"ל בפ"ד הלכ' ז' ופס' דינים אלו בזה'ל: "הרי שריאנו ישראל מרוחק שחוטה, והליך לו, ולא ידענו אם אין יודע הרוי זו מותרת, וכן האמור לשלווח צא שחוט לי, וממציא ההבמה שחוטה, ואינו יודע אם לשלווח שחוטה או אחר, הרי זו מותרת, שרוב מצוין אצל שחיטה מומחין הם" עכ"ל, והכ"מ שם, על דין השני, דוכן האמור לשלווח, ציין האי דבעי מינני ר"ד מר"ג, האמור לשלווח צא שחוטה והליך וממציא שחוט, והא דלא ציין הברייתא דין דאו שאמר לשלווחו, משום דהאי דין מופרש ממש"כ התוס', במציא השlich שנסחטו ע"י אחר, והרמב"ם מיריע שחbulletים מצאו שחוט, ולפ"ז גם רישא, הרי שריאנו מרוחק וכוכ' לאו דינא דברישתא הוא, דמצוין תרגולת שחיטה בשוק, אלא, דין היוצא מtopic השkil וטרוי, על מיריא דר"ג לעיל מני', דראיה אחד ששתת וכוכ' דקאמר עליה, אי דלא ידע אי לא גמיר אי לא גמיר, לימה רוב מצוין אצל שחיטה מומחין, ופסק הרמב"ם קUSHI' ז' וכמציאות שאמר ר"ג בראה אחר ששתת, אבל הני תרתי דינים שבברישתא השמייט הרמב"ם, והוא ששתת, אבל התם כר"י דבמציא בשוק אסור, וכן באשפה משום דפסק בהל' ח' שם כר"י דבמציא בהלכה שאח"ז באבד לו גדי או שבבית מותר ודוקא בבית מותר ודפסק בהלכה שאח"ז באבד לו גדי או תרגול ומצוין שחוט בית מותר, והאי ברייתא הלא מיריל דעתך בשוק, אבל מה שיש לתמותה הוא, דלמה הביא הרמב"ם כל האי דין דאומר לשלווחו דאיכא תרתי לטיבותא דASHLIACH שהוא מוחזק אצל שחיטה, והוא נלמד בק"ז מדין הראשון בראה אחד מרוחק ששתת וכוכ' ואשר נתקשו התוס' על הברייתא, והוכרחו מכח קושי' זו לפרש דהשליח מצא שחיטה אחר, ולא הבעלים מצאו שחוט, זהה נלמד מרישא בק"ז כנ"ל.

ומה שנלע"ד הוא, דaicא רבותא כאן דאע"פ דהאי שחיט עבד איסורה, שחיט בתמת חבירו שלא ברשות הבעלים, דהרי מזיק הוא וכדאמרין בסוג'י דסכךן של ע"ז, ומ"מ סמכין גם זה ארווב מצוין צ"ד אצל שחיטה מומחין, כי זאת לא נשמע מרישא, דראיה אחד שחיט מוחזק, דמץ' מיריע בבהמת עצמו, וכן לא מהא דאבד לו גדי ותרגול דשחטן בתורת מציאה, והרמב"ם איזיל לשיטתו זהה דס"ל דכל מומר לאייה עבירה שח'י צרך בדיקת סכך משום דחזקתו איינו מטריה לבדוק בדיקה כראוי' ואיפלו איינו מומר רק פ"אי כל שבעת שחיטה עובר עבירה דינו בהזמה כמומר וכאשר ביארתי לעיל בסוג'י שם מלטה בטעמא, וא"כ ה"י דשחט שלא ברשות הבעלים הוה דשמא שחט השlicht, ובספק הלא פסק הרמב"ם דשי דడוקא במ"מ מוחזקתו איינו טורה לבדוק פולס, וכאשר ביארתי שם, וכן מי שראה שאחד שחיט בהמתו שלא ברשותו באמות אסור ואיפלו

דברנן, ואי דוכלים סברו בפשיטות דתרומה בזה"ז דאוריתא עד שלא נ Nichaa להו לאוקמי כאותו מ"ד דברנן, אין מדחה הרמב"ם סוג" ערוכה זו, ופסק דתרומה בזה"ז דברנן.

ולכן נלפ"ד לישב קושי התוס' הנ"ל לפי דרכו של הרמב"ם, והתוס' לשיטות מוכרחים לתרץ ולהקל בין עיקרו לבין עיקרו ממה"ת.

דינהנה רשי עירובין דף הנ"ל ד"ה מות", כתוב וא"ל, "אבל שילח דקביל עליה מחבריו, איכה למימר, דמייאש ולא עביד, דסביר ההוא לא סמך עליה" עכ"ל למדנו מדברי רשי ז"ל, דסבירה ר"ג דלית ליה שליח עשושה שליחותו הוא, מפני שהשליח ידמה בנפשיה שבחנים טרחות, כי המשלח יסתפק אם השליח עשה שליחותו, ולא יסמוד עליו, ולכן בדרבן דספקו מותר, ודאי יעשה השליח שליחותן, דהרי הבעלים בטוח יסמכו עליו אפילו מכח ספק, ואם יקשה לך א"כ לר"ג למה לי בדרבן חזקה שליח עשושה שליחותו תפ"ל דספק דרבנן שרי, עיין במיל"מ בפ"ד מזכורות שהקשה כן ותני תירוצים א' בעירובין לא שריף ספקו אלא בהונח וא"כ נולד ספק, אבל ספק הונח לחמירות, ב' דנפ"מ דלקתולה אין להכניס א"ע בספק עירוב, אבל משום חזקה שרי לשולח עירובו ביד אחר עיי"ש, והנה לפי הסבר' של רשי ז"ל נופל תי' הראשו בבירא, אבל עצמיות החזקה שליח עשושה שליחותו נבנה על הסברא, דיעשה משום דהמשלח יסמוד עליו, וא"כ אם ספק הונח אסור אדרבה לא יעשה השליח שליחותי משום דיחשוב שהבעלים לא יסמכו עליו, ולכן בראכין לומר כפסותו בדרבן סמכין להקל אחזקה שליח עשושה שליחותו ולא בדואריתא, אבל אם ספק הונח מותר יש לקיים סברת רשי' דמש"ה היכי מותר ליתן לו לכתלה עירוב בידו, דחזקת איכה דודאי יעשה, כי יודע דבכוכ"ב הבעלים יסמכו עליו.

והנה עיין עירובין דף ע"ו סוף פ' הדר דרש"י ותוס' פליגו בספק הונח, דרש"י ז"ל סובר דמותר וווס' פליגו עליו, עיין ברמב"ם פ"ז מעירובין ובה"ה שם, דהרמב"ם סובר בזה כרש"י דספק הונח י"כ שרי, וכן הובא שיטת הרמב"ם בזה בא"ח מג"א סי' שצ"ד, וא"כ לפי דעת רשי' ורמב"ם ז"ל דספק הונח שרי לא יקשה המtos' ד"ה תנאים, דשפיר הביא ר"ש ראי' משם דחזקת שליח עשושה שליחותו, דנינו דבתרומה דרבנן מירוי, אבל הלא ספק עישור בטבל דרבנן נמי אסור, דאפיילו דמאי אסור בזה"ז וא"כ איכה הסברא דלא יסמוד המשלח, ומ"מ שרי, הרי דחזקת שליח עשושה שליחותו אפילו בדבר דלא יסמוד המשלח וממילא ה"ה בדואריתא, אבל התוס' דס"ל ספק הונח אסור, מוכרחים להקל בין עיקר מה"ת לאין לו עיקר מה"ת - והוא כפטור ופרח בס"ד.

ולפ"ז יש נפקota לדינא בין רמב"ם ותוס' אפיילו לפי מה דפסקו ר"ש, דגמ' בדואריתא אמרין חזקה שליח עשושה שליחותו, אבל פסקינו כר"ש צריכין אנו לחלק בין שיבוא המשלח לידי מכשול או לא כמש"ב התוס' דבאיון מכשול למשלח גם ר"ש מודה דאיין חזקה, אבל לדעת התוס' אפשר דבראי לו עיקר מה"ת, סמכין חזקה או אפיילו במקומות דאיין כאן מכשול, דמהא דאיין חזקתו תורום אין ראי' דהרי הוא עיקר מה"ת, אבל לרשי' ורמב"ם דאיין חילוק בין נשרה קושי התוס' שם בעירובין במקומה על הרמב"ם, דאייזה ראי' אכן לא עיקר לר"ש מלקט כלכלת של תאימים, דהא מעשר פירות דרבנן ומודה ר"ג דחזקת שליח עשושה שליחותו, וא"י דהרמב"ם לשיטתי' דמעשר פירות דואריתא, הלא בא"ה הכל דרבנן לדידי' כנ"ל, ומה שת' הנ"ב דהרמב"ם סובר, דסוג' דהנתן סובבת והולכת אליבא דמ"ד תרומה בזה"ז דואריתא, דהרי פליגי בזה תנאים, לא ניחא לי, חדא דסכ"ס מה ראייה הביא ר"ש מבריתא זו דילמא את' כמ"ד דברנן, וגם ר"ג למה לי להדרוי ולאוקמה כר'ח חזאה, ולא מתרץ בפשיטות דאת' כמ"ד תרומה בזה"ז

מה שאמרה תורה לגר אשר בשעריך תנינה או מכור לנכרי, וכיון דעתך שהוא מטה לבעה"ב, דשניות מוזהרים שלא להאכיל נבלה ממש לשם אדם, וכאשר ביארתי זאת בארוכה בفتحה, דמה שאמרה תורה לכלב תשילכו אותו לטרפה, והיינו טרפה הניטה למota, מכש"כ במתה ממש דאיתנה ראי' אלא לכלב, והקרא דלגר ולנכרי דכתיב בנבלה היינו בתנבלה בשחיטה ע"י פסולי שחיטה, שהיה ראי' גם לישראל במדבר לדעת ר"ע, עיי"ש, וכך כל דברי הפלטי בזה אין להם קיום כלל.

ומה שפסק הרמב"ם ז"ל לחומרה כר"י ודחה האי סוג' דבב"מ במעשה רב, והוא האי תוספותה שomba אן דמציא תרגנות שחויטה בשוק כשרה, נלפ"ד פשוט, דהרי דבר זה תלוי במנגנון בני אדם בזמנו ובמקומות, אי דרכם להשליק נבלתם בשוק או לא, וכיון דחיזינו דבזמן ובמקומות של הנני תנאים היה חילוק דעתות בזה, הרי דקישה לעמוד על הדבר, ומכש"כ דין לקבוע הלכתא בזה לדורות להקל, וכך שפיר עבר הרמב"ם דפסק להחמיר, וזה ברור עבini ודו"ק.

ע"ש גמר', אכן שמא שרה ושםא דרס,ראייתי מדקדקים, ולמה לא חיש נמי לחדלה וכמו שאמר לעיל בראש מיכלון גבי חז"ק ושםא יחלדו, ונלפ"ד פשוט, דעל חדלה ליכא למחיש רק בחשו"ק, דעלולים לקלקל בידים מפני חסרון דעתם, אבל בר דעת שחויטה מהיכי תיתיב חדלה הסcin תחת הסcin ומטעת מעלה, וחתחכו מטעת מתלמיidi עוררני על דברי התוס' לKNOWN ל' ע"א ד"ה או שהחלה הסcin תחת השני ופסקו, שכטבו דנקט אורחא דמלטה, דכשחשת סימן הראשו בהבא, כשחוור ובא לעשות הולכה, תחbare ראי' הסcin בין סימן לסימן עכ"ל, והשבתי ל', אדרבה מדבריהם ראי' חדלה אצל בר דעת הוא ראי' זר, וכך צריכין למצוא מציאות איך יתרמי חדלה בלי כוונה, וכתבו דכשחזר עס הסcin לשחויט סימן שני אפשר שתחוב הסcin בין סימן לסימן אבל גם זאת הוא הרחוק המציגות כਮובן אלא אפשר שאירע כך על צד הרחוק משא"כ לשחויט בכיוון בחילהה תחת הסינים, אין שום בר דעת עשויה כן, ודוו"ק.

ע"ש גמר' צא ותרום Mai, אל אין חזקתו תרום, הנה הרמב"ם ז"ל פ"ד מתרומות פסק כן שאין חזקתו תרום, מפני שאין אומרין באיסורין חזקה שליח עשושה שליחותו עיי"ש, והמל"מ רצה להוכיח דהרמב"ם פסק כר"ג, אמן יפה השיג עליו הנוב"ק א"ע סי' ב' דהרמב"ם ע"כ כר"ש ס"ל, דאל"כ למה פסק בתרומה דאיין חזקתו תרום, דלשיטתו תרומה בזה"ז דברנן, וא"י משום דעיקרו מה"ת, וכמש"ב התוס' עירובין ל' ב' ד"ה תנאים,-DDIN אחד יש לו עם דואריתא לעניין זה, ע"כ הרמב"ם ל' הא סברא, דהרי עירובי תחומיין לדידי', דיב' ב' מיל דואריתא נמי עיקרו מה"ת, ומ"מ פסק דחזקת שליח עשושה שליחותו, אלא ודאי דהרמב"ם סובר בזה כשיתר הר"י שבתוס' עירובין דבמקומות דאיין כאן מכשול למשלח, גם ר"ש מודה דאיין חזקה שליח עשושה שליחותו, וממילא הולכה כר"ש נגד ר"ג, וכיון דליך שום הוכחה לפסק כר"ג, אלא דלא דפ"ז נשארה קושי התוס' שם בעירובין במקומה על הרמב"ם, דאייזה ראי' אכן לא עיקר לר"ש מלקט כלכלת של תאימים, דהא מעשר פירות דרבנן לשיטתי' דמעשר פירות דואריתא, הלא בא"ה הכל דרבנן לדידי' כנ"ל, ומה שת' הנ"ב דהרמב"ם סובר, דסוג' דהנתן סובבת והולכת אליבא דמ"ד תרומה בזה"ז דואריתא, דהרי פליגי בזה תנאים, לא ניחא לי, חדא דסכ"ס מה ראייה הביא ר"ש מבריתא זו דילמא את' כמ"ד דברנן, וגם ר"ג למה לי להדרוי ולאוקמה כר'ח חזאה, ולא מתרץ בפשיטות דאת' כמ"ד תרומה בזה"ז

אמת ודוק.

ע"ש גמר' מאן תנא וכו' זرك סcin לנאצה בכותל והלכה ושותה כדרכה, ר"ג מכשיר וכו' והא בעינן מוליך ומביא שהלכה ובאה כדרכה, ופרש"י זיל דהו"מ"ל בסcin שיש בו חז' לצואר כמלא צואר, דסגי בהלכה לחוד, אלא בכ"ד מחדר לאוקמי אפיו באיזמל עכ"ל וופר אני תחת כפות רגליו, אבל פירשו אינו מותקב בשום אופן - חדא דהלכה ובאה כדרכה הוא רחוך הממציאות, ולמה לי' לננוס בפרצה דחוכה, במקום שיש לו דרך מרוחה, דחתה בסTEM סcin שיש בו כמלא שני צואר, ולא עוד אלא דגס על המקשן קשה, כיון DSTMS סcin של שחיטה יש לו האי שיורא, מה עליה על דעתו לפוך והא בעין הלכה והבאה - וחוץ מזה אונז הדין אינן אומר דליתא, דזברק סcin אפיו אין לו שיעור נמי כשר, דרך באדם המוליך את הסcin איכא חשש דרשעה, אבל בסcin שהולך מעצמו ושוחט בדרך הליכתה מה חשש דרשעה שיק' און, ועיי' לקמן לע"א ע"א בתוס' ד"ה חז' לצואר ובראשונים שם ותמצא כי קו הוא, ואפיו לכתהלה נראה דמותר לשוחט כן בהלכה לחוד, והרא' מהא דאמרו לקמן דרבא בדק גירה לר"י בר חלפתא ושותה בה יועפה בהדי דפרק, ואיך שחת בה לכתהלה בהלכה לחוד, ודוחק לו למור דחתם כדיעבד דמי, דהרי א"א לתפוש העוף, דכמו דה' יכול לצמצם הגירה על הסימנים לשוחטן, הי' יכול לירות בו הגירה במקום שאין עושה טרפה כדי לתפשו, אלא ודמי דדרך זריקת הסcin אין כאן חשש דרשעה.

אבל לפ"ד נראה דחשות' ס' מדיק לשנה דברייתא דקאמרה, והלכה ושותה כדרכה, דהאי "cdracha" מיותרת ומורה ע"כ דחשיתה הייתה קשאר שחיתות, ע"ז פריך, וזה בשאר שחיתות בעין הלכה והבאה, וכאן איך אפשר זאת, וע"ז משני דاضר דהכוטל הקשה ע"י חבות הסcin החזירה לאחריה עד שלילה ובאה כדרכה, ודבר גדול ממשמעין זהה התנאו דרך אגב דהו"א דבחזרתה אין כאן כח ראשון של גברא אלא גרמא דיל' וכמו דאמרו לקמן ט"ז ע"א בסרנא דמייא, חלק בין כח ראשון לכח שני, קמ"ל דליתא אלא דכח גברא מיקרי, ובאמת צ"ע אם בכח'יו אוינו מערוב בו כח הכותל, ועיי' לקמן מה שכתבתי שם בס"ד. ועפ"י פ"ז זה ה"י עכ"פ להפוקים להזכיר זאת דאפיו חוץ הסcin ע"י' חבות הכותל על הסימנים דכשר - ואני רואה דהרבמ"ס זיל' אדרבה השמייט את זאת כתוב וכותב זיל': "ששותה בהליכתה" והשמייט האי כדרכה, וגם לא הזכיר שהלכה ובאה ומסתמא בכוונה עשה כן וצ"ע ודוק'.

ד"ג י"ג ע"א גמר' עבי מנוי' שמואל מר"ה, מנין למתעסק בקדשים שהוא פסול, פרשי' זיל', כלומר מנין למתעסק שהוא שפסול בקדשים וכו' רצה לתקן זהה דקבי עלי מתעסק בשחיטה מה דינו בקדשים, והיינו כמו לעיל בפלוגתא דר"ג ורבנן זורך סcin, אבל לא תימא דמתעסק בקדשים וסביר שהוא חולין, אבל השחיטה הייתה בכוונה, וזה לא כואר' מן התימא דהרי עיקר מירמא זו נשנית בזיכחים מ"ז ע"א ושם קאמר, השוחט לשם חולין כשר, משום חולין פסול, כי הא דבעי מני' שמואל מר"ה וכו' ושם פרשי' "מנין למתעסק בקדשים שוחט קדשים" שלא כוונה אלא כמות עסק בדברים אחרים" וזאת מתפרש דהוה מתעסק בקדשים, וסביר לשם דברים אחרים, ולא מתעסק בשחיטה, דלו כוונתו על מתעסק בשחיטה, ומה ל', דסביר דהוה דברים אחרים, דאפיו יודע לשם קדשים אבל אין כוונתו לשוחט, אלא חותך דרך מתעסק - וצ"ל דגס לדעת רשי' מתפרש האי איבעוי על שני אונפין, אלא דחתם, דהמודובר לשם חולין או משום חולין, מפרשין האיבעוי דשםואל על מתעסק בקדשים שאין יודע שהם קדשים, וכן דין דקיי על פלוגתא דר"ג'

בדרבנן שעיקרו מה"ת, אבל מדרבנן שעיקרו מדרבנן, שפיר חזקה מיקרי.

ולפי האמור יש מקום ATI, לקיים פסק של רמ"א זיל' בא"ע סי' ל"ה סעיף י"א שהביא בשם יש חולקין, דבצא וקדש לי' איש פלונית דמותר בקרובותה, משום דחשכהlica ליכא למיקנס' ותמונה עליו, דמה שכתו התוס' בנזיר ובגיטין דרך מינעם קנס אסור בכל הנשים, היינו משום דמן הדין ישليل בתר רובה אבל אמר איש פלונית, מדינה יש לאסור מצד חזקה שליח עושה שליחותו, ולפי הנ"ל זיל' דודאי לשיטת התוס', דחזקה זו מהני להקל באדר' דין לו עיקר מה"ת נגד חזקת איסור, ה"ה וממש' כDMA להחמיר באיסור נורה, ולפיכך דזוקא בדאיכה ורבא כתבו התוס' דמטעם קנס אסור, אבל לדעת הרמב"ס דאפיו באיסור דרבנן גרידא שאון לו עיקר מה"ת, לא מהני האי חזקה, כדי להתיר, ה"ה דלא מהני להחמיר אפיו באיסור תורה ומשום דלית כאן חזקה כלל, והוא הושך השkol נגד חזקת היתר, דשי' גם בדאוריתא, ודוק'.

ע"ש גמר' אבל בתרומה דילמא איש אחרינה שמע ותרם, והוא לי' תורם שלא מדעת וכו', הנה הא DMA תורם כתבו הראש יוסף וכן וכן המל"מ בפ"ד מבכורות דיש לפרשו על שני פנים, או שידעו אכן דמיות כריו' ונתן הטבות הנהה לשלווח, אז מצא תורם העב"ב מידת הכרוי כדי תרומה ומעשרות, או דלא הכוונה שמצוין חסר מידת הכרוי כדי תרומה ומעשרות, או דלא ידע מידת כריו' וממצא תורם בצד הכרוי צבור קטן כשיעור תרומה ומערש בפ"ע, והנה לדידי קשה על שניהם, על אונפין הראשון קשה לי', איך קאמר DMA תורם, מהחותם הכרוי כשיעור תומם, ורק משום תורם שלא מדעת קאתה עללה הלא יותר קרוב, אדם לא תורם השלח שונגנון האי חסרונו, דבכוב"ב האי תורם שלא מדעת דמץק טה"ג לעצמו והלך לו עם התו"מ, גנב הוא - ועל אונפן השני יש לתמוה, הלא הבעה"ב שמצוין מופרש יכול לקרו' שם תרומה ופשיטה DBMKOM דיכול לבירר הדבר, דין לשם סמו' על חזקה זו דהוא רק מטעם סברא, דדרך השלח לעשות שליחותי, ויש לישיב בדוחק ודוק'.

ע"ש גמר' זיל' לכ"י תיכל עלי' כורא דמלחה - עיין לקמן קי"ב ע"א מה שכתבתי שם.

ע"ב גמר' שמא יקללו וכו' א"ר זאת אומרת שאין מוסרי להם חולין לכתהלה לשוחט, ויש להעיר, לפי דעת הרמב"ס ורוב הראשונים, דזובחת מ"ע הו וمبرכין עליה כמו על הפרשת תרומה וتبילת טמאים, דכולם הכהרים מה, איך נמסר להם לכתהלה לשוחט, גם בל' טעם שמא יקללו, דהרי אין להם כוונה לשחיטה וכפי מש"כ התוס' לקמן, אפיו לחתיכת סימנים לא, והוא ממש כמתעסקים, הרי בטלו מ"ע. אבל ייל' דנפ"מ בגין לו שוחט אחר הידוע לאמן את ידיו לשחיטה, ע"פ שידוע היה עמד על גבי, ואז ודאי אין למנו' מלאכול בשר בשביל בייטול מ"ע רשותית, כמו דמותר לו לאכול פת בגין לו סוכה ולא נאמר שיאכל קלילות ואגוזים, אבל מטעם שמא יקללו, ואחרים הרואין לא ישגיחו כראוי דאיכא לתא דישראל, יש למנו' לכתהלה מאכילת בשר. ולפ"ז ע"כ משום לתא דישראל נגעה בה ולא משום בתשתיות. דבמקרים צורך ודאי דלא שייך בתשתיות.

ולפי האמור מישוב זהה קושי' התוס' על רשי' בריש מכילתין, שהוקשו, דהרי מסיפה דקטני וכולן לשוחטו בדיעבד, שמעין דין מוסרין להם לכתהלה לשוחט, ולפי האמור נחאה DMA שמעין בדאיכה בר דעת לא ישחטו הם, משם ביטול מ"ע דזובחת, אבל שם דקטני שמא יקללו, אשמעין אפיו בדיליכא אחר הידוע לאמן ידיו לשחיטה, דתו ליכא משום ביטול מ"ע, מ"מ לא ישחטו משום לתא דישראל. וזה דבר נפלא בס"ד, והדין היוצא מהה דין

ודו"ק.

ע"ש משנה שחייבת ע"כ נבלה ומטמא במשא. המשנה מעלים לנו דהא מנ"ל, ולא כמו דקתי ל�מן ל"א ע"א נבלה סכך וחיטה פסולה מושום שני ובחות ואכלת מה שאתה זוכה אתה אוכל, וכן הგמ' לא קמבעי מנ"ל, אלום בתוס' לעיל דף י' ע"ב ד"ה כסבר, כתבו דילפין מקרה דזובחת ואכלת מה שאתה זוכה אתה אוכל, ככלומר מי שהוא בר זביחה עי"ש וברא"ש שם, והוא ממש הדרשה המובאה במשנה דנפלה סכך, וזה פלא אדם מכח האי יפותא פסליין שחייבת נקרי ומושום דבעין דוקא בר זביחה המצווה על הזביחה, מכש"כ דנפלה סכך וחיטה דליקא שום כח אדם דפסולה, וא"כ האי משנה דלקמן הוא משנה שאינה צריכה וכי נסבה, ולא דיין בהא, אלא שהתנא המתין בדרשה זו עד להתמס, ולא האכירה כאן שהוא העיקר, דמן הקרא ממוצע מי שאינו בר זביחה, אלא דמק"ו שמעין דנשחה מלאיה שפסולה, ולא עוד אלא למעט נשחה מלאיה סגי, "ובוחת" לחוד, דהרי בכל מקום דכתיב עשיי' המעטינן העשויה מלאיה, כמו גבי סוכה וציצית ומוצות, וא"כ גם כאן, מזבחת ולא הנזבח מלאיה, וכן תראה, שהרמב"ם במתוק לשונו האחיה בפ"ב ה"ב תיקון את זאת וזו"ל "אבל נפלת סכך וכו' פסולה שני ובחות עד שייה' האזבח אדים" וכוי עכ"ל הרי דלא בעין למדרש סמכין ובחות ואכלת אלא מזבחת לחוד ממוצע נזבחה מלאיה, וע"כ לומר גם התנא כיון ריק להאי ובחות ולא שנזבחה מלאיה, אבל מה שקבעי במשנה דדרש ובחות ואכלת מה שאתה זוכה אתה אויל, האי אויריות דברים הוא, מפני דזובחת אינה מצוה חוביות, כמו ועשו להם ציצית, אלא מצוחה רשותית אם תרצה לאכול لكن מביא התנא גם ואכלת כי ריק בצרוף ואכלת הוה ובחות מצוחה, אבל לגוף הדרשה אין בתיבת ואכלת שום צורך, וא"כ ודאי קשה טובא למה לא הביא התנא האי דרשה על די' דשחיתת נקרי, כי כאן באמת ריק ע"י סמכין מצין לפחות מעת נקרי, דזובחת לחוד לא נתמעט נקרי ע"פ דודאי מצוחה ובחות לישראל כאמור כמו דלא נתמעט נקרי מעשיית סוכה ע"פ דכתיב חג הסוכות תעשה לך, ולא נתמעט אלא העשי' מלאיה אבל סוכת גנב"ך כשר, ודבר זה מבואר היטב ל�מן בסוגי' דנפלה סכך ועי"ש כדי שלא יצאר כלפם הדברים, וכן אי כדעת התוס' דדרשין האי סמכין ובחות ואכלת ה' לו להביא התנא כאן דרשה זו, וממילא ה' מיותר כל המשנה דלקמן דנפלה סכך, ומכש"כ הדרש דזובחת למיעוט נזחטה מלאיה, דהרי ממוצע יותר אפילו שחייבת אינו בר זביחה, וחוץ להז הרואה במרקא ימצא שתיבת "זבחת" רוחוק מתיבת ואכלת" עד שאין כאן סמכין.

אבל הרמב"ם זיל דעת אחרת עמו, כי זיל בפ"ד ה"א, "נקרי שחחת וכי שחייבתו נבליה ולוקה מה"ת, שנאמר וקרא לך ואכלת מזבחו, מאחר שהזהירות שמא יאלל מזבחו אתה למוד שזבחו וכו', וגדיר גדול גדרו בדבר שאפילו עכו"ם שע"ז שחייבתו נבלה" עכ"ל ובפיה"מ מבאר דMESSOM לטא דע"ז נגעה בה, ובפ"ב מהלכ' אבה"ט מפרש יותר דטומאת מגע ומשא דקתי הכא לאו דאוריתיא, דטומאתה ריק כמו תקורות עכו"ם עי"ש, ונושאי כליו ושאר האחורנים האריכו הרבה בביואר שיטו ולהשוויה בסוגי' דחכא עין בהם.

הננה הרמב"ם נאיך מפי התוס' מטעם שכתבנו למעלה, וע"פ שבתוספתא מבואר בתוס' דקתי בה זבחת, ולא הנカリ והקורף ושנזבחה מלאיה, מ"מ משנתינו עכ"כ פליגנו, דהרי על שחייבת נקרי לא הביאה הקרה דזובחת ריק על נזבחה מלאיה בnposלה סכך, וגם מושום דא"א למעט נקרי מזבחת כמו דאין ממעטינן אותו מעשית סוכה וב齊צת נמי אי לאו דבעין עשו' לשמה ה' כשר גם הנカリ,

ורבן בזרק סכך, מפרשיין מתעסק בקדשים, מותעסק בשחיטה אצל קדשים, והיינו ה' וכמש"כ התוס', ותרויויהו יlf' מושחתת את בן הבקר, דושחת מורה דבעין כוונה לעמשה השחיטה, ואת בן הבקר מורה, שבעין שיתכוון לבן הבקר שהוא קדשים, ועיין בדבר הפטון, ודו"ק.

תוס' ד"ה מנין למתעסק, פרשי' למתעסק בסכך להגביהו ולזרוק אותו, וקשה דבכחגו'ו אפילו בכחגו'ו דזרק סכך שהוא מתעסק להקשותAdam לאו לעט אלא מושח בחולין פסול לרבן וכוי, כוונתם ממש, א"כ איד פסלו רבנן מתעסק בחולין אלא ודאי דרבנן ממוטעין אפילו אם נתכווי לחתיכת סימנים דכשר בחולין אבל בקדשים פסול, וזאת גם לר"ג כן הוא, כי לא פליגנו רק בחולין אבל בקדשים מה דפסול לרבן פסול נמי לר"ג, וכן כתוב הלב ארוי' וכל ל"ח"מ ריש פ"א מהלכ' פסה"מ דמסתפק בהא זכינחו ר"ג לרבן, מי כתיב וחתכת זבחת כתיב וכוי הרוי דלר"ג, או דלא בעי כוונה כלל, או דבעי כוונת זביחה דוקא, ולכן בקדשים דמתעסק פסול ממילא גם כוונת חתיכת סימנים פסל עד שמתקוין לשחיטה, ולכן הקשו להם דrho"יל לרשי' לפרש דאפיקו נתכווי להחיתת סימנים נמי פסל בקדשים ואולי לר"ג אלא דסוף כל סוף קשה להבין מה קשי' להו כיון דלר"ג באמת לייא חילוק لكن לא נחות רשי' לפרש את זאת, בפרט לדלון הגמ' דמושחת את בן הבקר עד שתתהי' שחיטה לשם בן הבקר, מוכח כרש"י דאלו לתוס' מושחת ממעט כל שחיטה שאינה בכוונה לשחיטה ולא בגין הבקר, אלא דהה Tos' נשמרו מזה, דלהכי כתבו דאيكا עוד מתעסק בקדשים, דהיינו בשוחט מושום חולין כבדמים נבגים ותרווייהו מושחת את בן הבקר נפקא, עכ"ל ור"ל דבאמת כאן לא ה' צרך להביא ריק ובחות, ולדרשו מvae' דבלא כוונת שחיטה פסול, ולאפיקו אפילו כוונת חתיכת סימנים דג"כ פסל בקדשים, אבל מושום דמעטינן ג"כ מושום חולין, ואתם אימעת מבן הבкар, הביא כל הפסוק ודרשו כפי הצורך למעט גם מושום חולין, אף דלא מיירי הכא מהאי מותעסק, ואתם כוונתם במה שכתבו, דמושחת את בן הבקר תרווייהו נפקא, אבל מאן דמפרש דתרווייהו נפקו, מושום דשקלים הם והי מניינו מפקית, משתבש דהרי מושחת א"א למעט מושום חולין, ובגן הבקר א"א למעט מתכוין לחתיכת סימנים.

ומה מאי מתישב זהה קושיא עצומה שיש להקשות דלפי מה דמעטינן גם מושום חולין מקרה זה, איך אמר ל�מן ל"א ע"ב דבחולין מתעסק כשר, מדאיצטריך קרא לעכובי במשום חולין דפסול, אבל במתעסק שפיר איצטריך קרא לעכובי במשום חולין דפסול, אבל שפיר בזביחה לעולם גם בחולין פסול, אבל לפי האמור נירה שפיר, דכמו דיש שני יתרומים על שני מיני מותעסק בקרא דושחת את בן הבקר, כמו כן יש בקרא דרצונכם תזבוחו דאתה אלעכוב ג"כ שני יתורים "לרצונכם" אשר מני' דרישין לדעתכם זבחו והוא קאי על עיקר זביחה, והו"י של "תזבוחו" מורה דבעין לדעתכם גם לעין בן הבкар, והש"ס לא הזכיר אלא דלדעתכם זבחו, מושום דהאי לדעתכם קאי על שנייהם, וניהו דלקמן כ"ט ע"ב דרישין מהאי "תזבוחו" שלא יהי' שניים שוחתין גב אחד, הלא יא' יידיא ה' הא, כי החכמים חולקין עלי, ועוד דהרי אמר שם ר"כ "תזבוחו" כתיב חסר ויו' הראשון, וא"כ סובל האי שני דרישות, זהה אמת ונכו' ולכן יפה השיגו תוס' על רש"י, לדעתך רש"י דאתה למעט מתעסק כמו זוק סכך, עכ"כ מבן הבкар ממעט ומתמעט גם מושום חולין הכל מהאי, א"כ גם "תזבוחו" ממעט שנייהם, קושתי הדרת למקומה, דילמא מתעסק בוגר השחיטה מדין שחיטה נגעה בה ולא מדין קדשים, ופוסל נמי בחולין, ולעכובי בקדשים כתיב מפני מותעסק דמושום חולין, ועיין עוד ל�מן בסוגי' דף ל"א אריכות בעין זה

לצערו" קמכווין אסור בהנאה, אלא ודאי דוקא בנסיבות אמרינו כו' דאין עתה דרכם לנסך כלל, لكن לא חישין אפילו בשופך לפני ע"ז דקמכווין לנסך, אבל בשחיתתו לא שמעין דאיו דרכם ליבוח לע"ז, ומה לי אם מצד מנהג אבותיהם או מצד קיררת עצם עובדים, ותדע שהרי בגמ' אמרו, בהא אמר ר"י א"ר י" און מינים באומות, למאי, אילימא לשחיתתו, השתהא במין ישראל אמרת אסורא, דעכ"ם לא כ"ש, הרי לך בפרקוש דמיין אף בהז' שחיתתו לא חישין בסתם עכ"ם שמא מין הו, אבל במילוי שוחטים בו שאדווק ורגיל לשחות לע"ז ליכא חילוק.

הן אמרת שחרמבר"ם בפייה"ם כאן כתוב להילך בין עכ"ם לעכ"ם וכותב דהני עכ"ם דיין שאינים עובדין רק מצד מנהג אבותיהם בידיהם, אין שחיתותם אסורה בהנאה, אלא באכילה מצד מוחשבתם לע"ז, אבל כבר תמה על דבריו הלב ארוי זיל והאריך לישב דבריו, אבל ללא יויל דס"ס תקשה לרמב"ם, לא יהי' בהז' שום תקרובות ולא יי"ג אסור בהנאה, והוא בעצם כתוב בפרקוש בפי"א ממ"א דכל תקרו עכ"ם ויי"ג אסור בהנאה ולוקה אכ"ש, משום לא ידבק בדיך מאומה, ולא הוציא שם מן הכלל אלא גור תושב ויישמעאלים שאינים עובדים כלל הרי מוכח דשארא אומות העובדים ואפלו רק מצד מנהג אבותיהם, עושין תקרובות ויי"ג, אבל"כ יותר hei ליה להחיציא אומות שבהז' און, لكن הדבר תמהו מאד שהשמיט היא דינה דמיין לע"ז סתמא אסור בהנאה.

ומה שנלעפ"ד בהז' הוא, דוידי מחשבת ע"ז כמחשבת פיגול, דברענן דוקא דברו ולא מחשבה בלבד, עיין תויו"ט בב"מ פ"ג משנה "ב אלום מחשבתו ניכרת מתוך מעשי, או באדיק לע"ז דאיון סחדוי דמחשבתו לע"ז, חשוב כדייבור דתו לא הוה דברים שבבל - והרי תראה ר"א אומר סתם מחשבת עכ"ם לע"ז, ולא סגי לי' בשם חשוב לע"ז, וכן החכמים דפליגו עלי', לא חשו לשמא חשוב, והרי לפחות נבללה, ודיקנין אבל איסור הנאה לא, דוקא בנכרי מيري, אבל ישראל לע"ז גרע ואסור גם בהנאה, וכן נראה מפרש"י, אבל כמיין נבללה, הא עכ"ם ישראל איננה פסולת, لكن סתם מחשבתו לע"ז, יש לתמונה הרבה, דהרי משנתינו סתמא עכ"ם קתני דמשמע בין נכרי ובין ישראל,adam לא אמר כן אלא דדוקא נכרי קאמיר, אבל ישראל מומר לע"ז גם בהנאה אסור, יותר הוויל להגמ' לדיק' עכ"ם נכרני נבללה, הא עכ"ם ישראל בהנאה נמי אסור, וממילא נדע מין עכ"ם דגרע ממיין ישראל, וכדאמר לקמן בגמ' דמיין נכרי גרע ממיין ישראל, אלא דבאמת לדעת התוס' מתני' ממש קרא דזוחחת ואכלת פולש שחיתת נכרי, דלאו בר זביחה הוא וכמו שחיתת הקוף, א"כ האי עכ"ם דקתני במתני' לשון מושאל הוא, וכונתו "נכרי" שאינו מכוון כ"כ כבובן.

ולפי האמור ייל דמאיחר דמסיק דעתו של עתה רק מעשי אבותיהם בידיהם,תו ליכא סתם מחשבתו לע"ז, ואפלו במין לא, משום דאיו אדוק כ"כ, כדי שנאמר סתם מחשבתו לע"ז, ובענין אמרה דוקא, או שמחשבתו ניכרת מתוך מעשי, כגון מקריב ממש לע"ז או מנסך ממש לפני ע"ז, וזה אין חילוק בין מין למומר, אלא דעתין שחוויות הסוגי' לא נתישב היטב, ודוק'.

ע"ב משנה השוחט בלילה וכן הסומא שחחת שחיתתו כשרה, הנה הרמב"ם זיל מחלוקת האי משנה לשנים ודין שחוחט בלילה הביאו בפ"א הכה"ח זיל' ואמתו שוחטין בכל זמן בין ביום ובין בלילה והוא שרה' אבוקה נגדו וכו', והڌי' דסומא מביא בפ"ד הי' זיל' "הסומא לא ישחוט לכתהלה אלא א"כ אחרים רואין אותן ואם שחחת שחיתתו כשרה" עכ"ל, והטעם בהא מבואר כי הרמב"ם בדיון שחוחט בלילה, דינה דתוספותא פסק, דשוחטין בלילה לכתהלה והוא שאבוקה כנגדו כי זה עיקר הדין מה שרצה התנה להשמעינו,

משום דקרה למצווה כתיב ולא לעכב, ורק עשוי' מלאיה לתמעט וכמו שאבאר בסוגי' דנפלה שכין.

ועל התוספותא גופה יש לדקדק שנקטה בדריך זו ואין צ"ל זו, תחלה נקרי ואח"כ קוף ונזבחה מלאיה, אבל אם נאמר דרכך דרך אסמכתא קתני עכ"ם, כי עכ"ם לאו מזבחת איטמעט, אלא משומם לתא דע"ז, אז מסודר הסדר, דלא זו אף זו קתני לא מביע עכ"ם דאית בי' משומם לתא דע"ז, אלא אפילו קוף ונזבחה מלאיה דליך האי טעמא, פסול משומם דכך אדם בעין.

ומש"כ הראב"ד זיל בהשגתו שם דהמה כבכמה וכאי יחשבו לו, הוא פלא והפלא, הפרוי על המדה יותר מד', וכי לא ידע דבעשיית סוכה הקוף ומלאיה פסולת, ובעשיות גוי כשרה, וכן ביאת בהמה לא אסורה האשה על בעליה, וביאת גוי שעאה טמאה וזונה, ואיך עלה על דעתו, שגוי הנברא בצלם אלקים ומזכה על שבע מצוות המבאים אותו לידי חי' עוה"ב, בקוף וכבכמה יחשב, חיליה לומר כן.

והנפקותא לדינה בין שיטת הרמב"ם לשיטת התוס' לא לבד לענין טומאת נבלות וכן לענין גוי שאינו ע"ז, דלרבנן"ם אינו אלא מדרבנן, ולטוס' הכל מDAOРИיתא, אלא דכמה וכמה נפקותות יצאו מפלוגותא זו, כאשר תראה בחודשנו לקמן בסוגי' דהשותט בשבת ובסוגי' דישנה לשחיטה מתועס' לקמן כ"ט ע"ב, עי"ש היטב ויארו עניין.

ע"ש גמר' ר"א הכי קתני שחיתת עכ"ם נבללה הא דמיין לע"ז - האי מין דנכרי קאמיר, אבל ישראל מומר לע"ז, ע"פ שאינו אלא דינוי כמין, ממש"כ התוס' לקמן בע"ב ד"ה שחיתת מין, דבஹוריות דף י"א מוכח כן, וכותב המהרש"א זיל, דהא דכתבו התוס' לעיל דף ד' ע"ב, דהכא מيري' באדוק וע"י תמיד, הינו דוקא לר' ענן, דממשיר שחיתת מומר לע"ז, והוא עכ"ם מחלוקת בהכי, אבל אכן דיל' הא דר"ע, מומר' ישראלי דינו כמין, ולפ"ז, מתני' דקטני שחיתת עכ"ם נבללה, ודיקנין אבל איסור הנאה לא, דוקא בנכרי מيري, אבל ישראל לע"ז גרע ואסור גם בהנאה, וכן נראה מפרש"י, אבל כמיין נבללה, הא עכ"ם ישראל איננה פסולת, لكن סתם מחשבתו לע"ז, יש לתמונה הרבה, דהרי משנתינו סתמא עכ"ם קתני דמשמע בין נכרי ובין ישראל, לא מצי מדיק' הא ישראלי לע"ז בהנאה נמי אסור, דהרי לא מيري' כלל בע"ז אלא בנכרי, ואפלו הוא גור תושב, או נכריש מקימים שבע מצוות ב"ג, אלא דאי גם האי דיקוא הא דמיין לע"ז, נמי אינו מכוון כ"כ כבובן.

עד זאת יש לי תימה על כל הפוסקים והרמב"ם בראשם, שהשטיוטו מכל וכל דין זה, דשחיתת מין לע"ז ואסור בהנאה והוא דין מוסכם יצא מtopic הרבייתא ומדיקוא דמשנה.

שוב מצאתי שהtab"ש זיל כבר קדמוני בקושי' או וכתב, דבזה"ז שאינם ע"ז אלא מנהג אבותיהם בידיהם, אין חילוק בין מין למומר לע"ז, וכמש"כ הש"ד בס"י קכ"ג בשם הב"ת דהאידנא אפילו חזין דשפחיה לי' קמי' ע"ז מותר בהנאה, משום דאים יודעים בטיב ניסוך, עי"ש ואני תמה, דא"כ נימא בשוחט לע"ז נמי דלא נאסר בהנאה, ומשום דiani יודע בטיב עבודה שלhum, והרי ביו"ד סי' ד' פסקינו בשוחט בהמות עצמו לע"ז במקום דליך למינר

רשוי למה לי אחרים רואין אותם דהא סגי אם יש כאן מי שיבדק בסימנים אע"פ שאין מומחה לשחיטה, אלא ודאי משום חשש פסוליה שחיטה לא ישוחט בלילה וכן הסומה.

ובלא"ה אני תמה על פרשי, וכי לא סגי במעבר ידו על החתך ומרגיש שהסימנים כולן נשחתים, אשר להא לא בעי ראי' כלל, וכן יש להוכיח מדברי הרמב"ם, שיש שם בדיון סומה, ואם שחיטתו כשרה, ולא הזכיר ובלבד שפקח יבודק בסימנים ודוק".

ד"ר י"ד ע"א משנה, השוחט בשבת ובויה"כ אע"פ שמתוחייב בנפשו, שחיתתו כשרה - הא דעתה שבת לא מיטסרי, לא שייך להאי מס' שעסקה בדיוני שחיטה, ומוקמה במס' שבת או בתរומות דשנינו שם המבשלה והמעשר בשבת, והי' לו להוסיף שם גם השוחט בשבת, והרי תראה דבאמת לא כתני דאורה באכילה ליוםא, והוא ע"כ משום דלא עסק עתה בדיוני שבת, ולכן צריך לראות מה אתה להשמעינו בהאי משנה דהשותט בשבת, וראיתי בשו"ת מהרי"ק שרש ק"ס שכ', דאתא לאשמעין דשחיתתו כשרה גם בגין אחרים רואים אותו משום דע"ג דמחול שבת, איינו חדש אונבלות, או משום דלא שביק עתה בדיוני שבת, וראיתי בשו"ת מהרי"ק שרש ק"ס וסומה שאינו חדשן שקלקו השחיטה, עכ"ז הדמיה"ק ז"ל. ויפה כתובadam דין שחיטת מומר שנן כאן מקומו הי' לעיל אחר משנת שחיטת נכרין, אבל גם אי דין חדש קמ"ל דמצוי שחוט בלא אחרים רואים אותם ג"כ אין כאן מוקומו, דמשנה דהשותט בלילה קמפרש הזמן מתי שוחטין ממש"כ למעלה שם, אבל דין השוחט הוא חדש וזה מומר שייך למעלה מזה כי שם דבר מן הכלל, "הכל שוחטין", מי שוחטומי איינו שוחט.

אבל הא מתני' קמ"ל לאפוקי מקושי' מהרש"ד'ם דנימה כל מלטא דאמר רחמנא לא תעיביד לא מהני וא"כ שבת ויוח"כ לאו זמן שחיטה הוא, והטעם הוא ממש"כ המורה"יט, דהכא בכוב"כ עבר אמרירא דרחמנא דהרי נטילת נשמה בלאו שחיטה מלאכה היא, لكن לא שייך כאן לומר אי עביד לא מהני משום דלא ניצל מן האיסור, ע"ז לשhypib, דכיון דהוא לשחיטה קלוקול ופטור, עיון廉公 מה עשה מושבתו, העשה האיש שחיטה קלוקול ופטור, עיון廉公 מה שכתבי בזה על דברי הפיה"ם, אבל אני אומר עוד טעם אחר, דכיון דאן בר"ג פסקין, דכיון מתעסק בשחיטת חולין כשר, שוב לא שייך באשחיטת חולין אי עביד לא מהני, וכמש"כ התוס' תמורה דף ה' לענן צורן בכוור, דכיון דגם בשגענה מלאיה הותר, לא שייך אי עביד לא מהני, וכן הוא נמי במקום דמתעסק כשר, ודוק".

בפיה"ם לרמב"ם כתוב ואיל"ו אמר השוחט בשבת אם הי' שוגג, ולפיקח שחיתתו כשרה, ושמא תאמר למה לא תהא שחיטתת מזיד בשבת כשרה, הוαι ואינו מחל שבת ואין שחיתתו פסוליה אלא שחיתתו כשרה, דכיון דבאר יותר מזה תאמר בשעת שישחות קצר מן הסימנים קודם שיגמור השחיטה הוא מחל שבת וכו', עכ"ל.

פסק של עצמו בחיבורו יד החזקה שכותב בפ"ד הי' וט"ו בפירוש דוקא מומר מחלל, ומחייב שם בין חדש למומר, ב' שבאותו שחיטה שנעשה מומר לא נפסלה השחיטה הלו, ולא אמרין שהמומרותה

כדי לפرش הכלל שבמשנה שאח"כ, דף ט"ו ע"ב, הכל שוחטין ולעלום שוחטין ובכל שוחטין, ותחלתה מפרש הכל שוחטין חוץ מחשו"ק, ושהיתה נכרי נבילה, ואח"כ לעולם שוחטין בין ביום ובין בלילה, ואיכא באזה רבותא להשמענו שלא לטעה לומר דנילוף מקדים דליה לאו זמן שחיטה הוא, וניהם דמצד הקربה אמרה תורה, ביום צוותו להקריב קרבנים, אבל מצד השחיטה מטהרתת מידי נבלה גם בשוחט קדשים בלילה, היינו לפי האמת DIDUNIN דשחיטה נהגת גם בלילה, אבל יכולם היינו לומר דהא אמרה תורה ביום צוותו להקריב, משום שחיטה ציווה כן, משום דאי שחיטה בלילה, ואיז באמת הי' שחיטת לילה פסולה מדין שחיטה, קמ"ל דלעולם שוחטין בין ביום ובין בלילה, אבל אין לדוחק ולפרש, דקמ"ל דאור האבוקה כאור היום דמי, אז עיקר חסר מן הספר בתוספתא, דרך ר"פ מוסיף והוא שאבוקה כנדון, וכן תראה בלשון הרמב"ם שומר לכטווב, מתי שוחטין בכל זמן בין ביום ובין בלילה וכו' ולעיל מני' בהיל' ד' כתוב, "דיביחה זו האמורה בתורה סתם, צריך לפרש אותה ולידע באיזה דבר שוחטין והיכן שוחטין וכו' שכל אלו הדברים ע"פ ציווה בהן וכוכו" עכ"ל, הרי דהאי ומתי שוחטין, נמי בכל הללמ"ס הוא דשוחטין בין ביום ובין בלילה, ע"כ צרכין האי הלכה כדי שלא נאמר דליה לאו זמן שחיטה כמו בקדשים, יותר נראת לומר, לפי מה שכתבו בעלי המקובלם דליה זמן שליטות השדיין והלליין, ונראת כשותט להני, ויש קצת ראי' לזה מדקתני בתוספתא בהדיليلת בין בראש הגג ובין בראש הספינה, דבשני אלו ודאי הרבותה שלא חיישין שוחט לשם הרים וכוכבים ומזלות, או לשם ימים כפרש"י (ויש לעין מה המשmitt הרמב"ם את זאת) אבל התנא דמשנתינו חבווע עם סומה, וממייל שמעין דליה זמן שחיטה הוא, ובאבוקה כנדון כדאמר בגמי', ועוד לאו שומן דמיירי דומי' דסומה, בגין אבוקה כנדון כדאמר בגמי', וממייל שמעין דליה זמן שחיטה הוא, ובאבוקה כנדון גס לכתלה מציחט, כי גס התוספתא דאבוקה מהני לאור היום, אין בו שום חידוש, לאו דליה זמן שחיטה הוא כנ"ל, ועיין עוד לפחות במשנה דהשותט בשבת מה שכתבתי שם, ודוק".

רש"ג ד"ה לכתלה לא ישוחט בלילה שמא לא ישוחט רובה והוא לא ידע עכ"ל, ויש להעיר על כدلעיל דף ט' ע"א, ע"כ צרכיך לבדוק בסימנים אח"כ ביום, ולמה לא ישוחט בלילה, ואם חיישין כיוון דלא מצי בדק מיד, דילמא מישתלי ולא יבדק אח"כ ביום, לי' לרשי' לכתוב, שמא לא ישוחט רובה וישכח לבדוק אח"כ ביום, ועוד הלא סומה ע"כ צרכיך שיבדק פכח את הסימנים אחרים, ואת מצי להיות מיד, ולמה לא ישוחט, لكن נלעפ"ד דרש"י הי' סובר דהא צרכיך לבדוק בסימנים, דוקא בזרואה שלא נשחטו כלל, דאין לסמוך על הראי' שנשחט הרוב, דהרבה פעמים מצי לטעות בזה, דביה"ש מלא דם גם מתרחב החתק ונדרמה שנשחט הרוב, אבל במקומות דלא ראה מיידי, בדיעבד סמכין דמסתמא נשחטו כולם כרך לשוחט כל הסימנים, ועיין בזה לעיל מה שכתבתי שם בארכיות, ובאמת לשון המשנה נמי מורה דלא צרכיך שום תיקון ושחיתתו כשרה, דאי צרכיך בדיקת סימנים, וזאת מדרבען ממש"כ התוס' שם, איך שתק התנא ואזכור שחיתתו כשרה סתם.

אבל הרשב"א כתוב טעם אחר דלכתלה לא שמא ישחה וידرس, כי לא מצי להזהר כ"כ באפלה, וכן נראה שהוא דעת הרמב"ם, שכן בסומה לא ישוחט אלא אח"כ אחרים רואים אותו, ואי כדעת

הנה מדברי הרמב"ם אלו יוצאים שני דיןיהם המעוררים פלא, אי, שבפעם אחת דיננו כמומר לפסול השחיטה, והוא נגד סתמא דברייתה דלעיל דף ה', דמודבר דוקא ממומר לחלק שבתות, ונגד

אבל יש לנו עוד לבאר בדברי הפיה"מ, מה שכך' דמיד בחתיכת העור חיל את השבת, ואם תרצה לבאר יותר יותר עכ"פ מתחלת חתיכת הסימנים, הכוונה בהזאת, דלמ"ד מקלקל בחבורה חייב ללא שום תיקון, הרי חייב בחתיכת העור אף שהוא מקלקל, אבל אם תאמר מקלקל בחבורה נמי פטור עיין שבת ק"ו ע"א ובתוס' שם, עכ"פ בחתיכת השחיטה שעשה מעשה טרפות ודאי חייב, דמעשה טרפות מקרי נטילת נשמה, עכ"פ שלא תמות מהר רק אח"ז, ואית בה תיקון, להוציא מיד' אבמה"ח ע"י שתמות לאח"ז, ומצתית שכן מפרש דברי הרמב"ם גם המנ"ח, ובמ"א הארוכתי בהזאת ועיין Tos' ביארתי והוחטי זאת בארכיות לעיל בסוגי דמומר לשוד דהינו, בין עבר פ"א לעבר ג"פ, הוא מפני דבפ"א אמרין שמא עשה תשובה, משא"כ בג"פ שהוחזק לעבריה זו, הווה ודאי ולא ספק, וכאשר היטב, ומילא לך"מ דכאן בשוחתו שבת ניהו דאם שחת אח"כ ביוםיא אחרת לא נדון שחיתתו מושום דሞמר מושום דלא החזק בו ושם עשה תשובה (ספק מותה, מושום פסולן וכסמ"כ שם בח' הר"ג ז"ל) אבל האי שחיטה שחת בת שבחת ודאי פסולה, דהרי באוטו שעה ודאי לא עשה תשובה, וזה אמת לאמו.

אבל דעת דמחلك הרמב"ם בין מומר לשוד דהינו, בין משא"כ בג"פ שהוחזק לעבריה זו, הווה ודאי ולא ספק, וכאשר ביארתי והוחטי זאת בארכיות לעיל בסוגי דמומר או"ע עי"ש ביוםיא אחרת לא נדון שחיתתו מושום דሞמר מושום דלא החזק בו ושם עשה תשובה (ספק מותה, מושום פסולן וכסמ"כ שם בח' הר"ג ז"ל) אבל האי שחיטה שחת בת שבחת ודאי פסולה, דהרי באוטו שעה וביארי קאתי' כמו דאמרין גיטו וחצרו בגין אחת ובדומה.

ועתה על אידך דינו שמחדר להרמב"ם, דהאי שחיטה עצמה שנעשה בה מומר לא הי' נאסרת, אם לא שנעשה מומר בעשיית חבורה מיד, או עכ"פ בחתיכת השחיטה, והתוס' חולקין עליו בהזאת והוא באמות תמורה דלמה לא נאמר דהמומרויות עס פיסול השחיטה בהדי קאתי' כמו דאמרין גיטו וחצרו בגין אחת ובדומה.

אבל גם זאת לא נתגלה, אלא למי שזוכה לסוד הפשט, כי בדבר זה הלכו הרמב"ם והתוס' לשיטתהו, לדעת התוס' דפסול שחיתת נカリ מקרא דזוחת ואכלת קאטה ואדי כן הוא דכל שנעשה מומר בשחיטה זו נקרהת האי שחיטה שחיתת מומר ולא קרין כאן זוחת, דהרי נעשה איינו בר זביחה עם הזביחה, כי בעין דוקא בר זביחה להקשר את הנשחת, אבל לדעת הרמב"ם דגם נカリ כשר לא זביחה, אלא מצד לתא דע"ז פסול הזביחה וה"ה מחלל שבת מדרבנן דעשה כע"ז והוא פסול מצד אחר שבא אחר ההקשר כי כל אין שלא הושכר לא נפסל, וא"כ אידך קרין ב' וקרא לך ואכלת מזבחו, דרך או נעשה מומר כשנגמר השחיטה ושוב אין לו שהות לפסלה והרי תדקדק בלשון הרמב"ם שכ' "ולמה לא תהי שחיתתו כשרה הוואיל ואינו מחלל שבת ואין שחיתתו פסולה אלא אחר גמר שחיתה" ולא כתוב "עם גמר שחיתה" כי אז באמות הי' בגין אחד והבן את זאת כי הן הן הדברים שנאמרו למ"ס, ועוד נמצאו לפני נפקותות אלו לדינא, התלוים בהאי פלוגתא דרמב"ם ותוס' וכאשר ארץ מד', מהני שתי ראייות שהביאו התוס' דבפ"א לא הוה מומר, האחת הוא מהא דר"ל ל�מן לע"ט, דשותת ע"מ לירוק דמה לע"ז, דהבהמה מותרת עכ"פ שעבדו בס"ף - והנה לרמב"ם אין זה ראי' דכל שנעשה מומר בסוף השחיטה לא מצי מי פיטסל השחיטה, דבשנת שאני שנעשה מומר בחתיכת השחיטה, הראי' השני היא, דלקמן סוף פ"ב דשנים אוחזין בסכך ושותטין ואחד מהם שחט לאחד מכל אלו, ומוקי לי' בישראל מומר ותפ"ל מושום מומר פסול ולמה לי' דשחת לאחד מכל אלו, עכטד"ק - והנה בשוע"ז סי' ב' פסק המחבר כדעת התוס' דשנים שותטין ואחד מהם מומר השחיטה פסולה, אבל הש"ץ שם הביא בשם הרמב"ם דמכשיר, והש"ץ ז"ל לא הבין טעם הדבר, אבל הוא פשוט גם דין זה תלוי בפלוגתא זו שבין תוס' לרמב"ם, דאם מזוחת למדנו דזוקא בר זביחה בעין, כל שפטיכי ב' איינו בר זביחה, שוב לא קרין ב' ואבתה, אבל אי לא בעין בר זביחה, אבל מיטסל ממשום וקרא לך ואכלת מזבחו, כל שפטיכי ב' איינו עובד עז' שוב לא קרין ב' זבחו, דזבחו כל זבחו ממשמע, כמו זבחת דכלו ממשמע ולכך שפיר פסק הרמב"ם דלא מיטסל בשנים שותטין, אלא במחשבת עז' ממש דזאת לא מזבחו יլפין לפסול, אלא ממש דחציו תקרובות הוה, ומה לי' יכול ומה לי' ח齊ו, וזה ברור ואמת לאמתו של תורה בס"ד.

ואחר שפירשנו דברי הפימ"ש על מכונם, נבווא להצלם מקושי' המפורסמת, שהמה נגד הסוגי' המפורשת בכאן, דהש"ס רצה לאוקמי מותני' במאיז'יך וכר"מ, ואיך מצא הרמב"ם, ידיו ורגליו במס' דתיקון להוציא מיד' אבמה"ח, אלא דהתמס תיקון גמור הווא דהרי הטרפה בלאה' אינה עומדת למידי לא לחריש ולא לגדל ולא לאכילת ישראל, אלא לכלבים וככל השחיטה ועשה רואי' לב"ג תיקון גמור הווא, אבל במי שמשפיק בשחיטה או בשחיטה פסולה, ולמה לא יפטור, דהרי לא נעשה מחשבתו, ובגוף המעשה קלקל הווא, והדבר צריך תלמוד.

וא' בגם' ונסבין חבירא למירר ר' יהודה היא, פרש"י עליה דעתם לומר ר' יהוא, וזה פלא והפלא דכל הסוגי' מתחלה וע"ס קאי הכא, דמתני' ר' יהוא, אלא דמזהר למצוא לאיזה ר' קמכווני הני חבירא, עד דמסיק ר' איש דר' דמבלש הווא, ואיך שיק' עז' לשון ונסבין, דמשמע דס"ד כן, אבל לא קם במסקנא, ויגעתו ומצאת' שחצ'ל'ח בחדשויש לחולין נתקשה בהזאת, ונתקח מאד לישיב עי"ש.

ב' לפ' המשקנא דר' דמבלש היא, סתום רב כי כאן קר'י, ובמס' תרומות פ"ב מג' סתם כר' מ' דתנא המבשיל והמעשר בשבת בשוגג יאכל במאיז' לא יאכל, ויהי' תרי סתמי' דסתרי אהדי' וזה אמת בפי'ם שם מפרש הרמב"ם גם משנה זו כר' דבשוגג יאכל למוץ'ש ובמאיז' לא יאכל עולמיית, אבל הא גופא חידוש גדי, דהרי כאן בסוגי' קאמර, דתני תנא קמי' דרב המבשיל בשבת, בשוגג יאכל במאיז' לא יאכל, ומשתיק לי' רב מישום דתני' הכר' הר' דא' לא' לפרש לשון זה קר'י, ובפרט דהוא ממש לישנא דר' מ' בברייתא, אשר ר' יהוא חולק עלי' ואומר בשוגג לא יאכל עד מוץ'ש ובמאיז' לא יאכל עולמיית, ואיך נפרש לישנא דר' מ' סתם בו תנא המשנה בתורות כר' וכו', יותר פלא בעניין, דתנתנא שם כולל מבשיל ומעשר בגין, ובמעשר פסק הרמב"ם בעצמו בפכ'ג הטע' מה'ש דבשוגג

אולם יש לנו עוד דרך לישב האי יי'תורה דיו'ה"כ דנקט, דהנה אם מתני' בשוגג מירি אבל במידת הי' שהיתנו נבלה מצד שחויטת מומר לחל שבות כדעת הרמב"ם כאן בפיה"מ, אז ה'כי מתרפרש המשנה, דהשות שבת ע"פ שבמציד מתחיב בנפשו לא חישין שמא מיד הוא ותהי' שהיתתו נבלה, אלא תלין דשכח שהוא שבת ושחט בשוגג ולכן שהיתתו כשרה, ומושום דשחויטת מומר נבלה איינו אלא דרבנן כאשר ביארתי זאת במקומו וא"כ נקט יה'ה"כ בהדי שבת לאשמעין דם יה'ה"כ דינו בזה שבת, Adams היה מתחייב בנספו היתה שהיתתו נבלה, וכך אשר פסק התב"ש, וכאשר הוכח כן מרמב"ם ס"פ ג' מהל' גירושין לפי נוסחת הטור מובאה שם בכ"מ עיי'ש.

והנה הא דמחל שבת דינו כמור לכה"ת להיות שהיתתו נבלה, לאו כ"ע הוא, אלא כן הוא בברייתא דלעיל דף ה' ושם כתוב רשי"ז, דהאי תנא חמירה ל' שבת בע"ז וכו', והוא לישנא דגמי' עירובין דף ט ע"ב, ומדקאמר דלהאי תנא חמירה ל' וכו', משמעו דaicא תנא דפליג, ולפע"ד האי תנא דלעיל מנין, דאמר חמורה ע"ז, דכל הוכפר בה כמודה בכחה"ת כולה, הוא פליג ע"כ על הא דשבת בע"ז, והרי הוכפר בע"ז אפילו דמחל שבת זהה כמודה ברכה"ת, ונירנו דמן דעובר על כה"ת, ע"פ שאינו ע"ז, נמי דינו כሞר, עיין בדרישה בטור סי' ב' שאני האי דעובר ממש על כה"ת, אבל אם מחל שבת יה' בע"ז, לא הוות מצי למיר, דכל הוכפר בע"ז כמודה בכחה"ת.

והנה ראייתי בתורה תמיימהעה"ת שהרגיש באיה, וכותב דכוונות התנא בהיפך, דכל המודה בע"ז כופר בכחה"ת, אלא דילשנא מעלה נקט, ובמהכ"ת לא דק ולא עין בספר, דשם תרתי קתני, דמודה כופר וכופר כמודה עיי'ש, וכיון דקרה דוכי תשוג, אשר ממנה יצא הדרש זהה, ממודה בע"ז מיר, ובכל זאת התנא נחות ללימוד גם היפך, ע"כ לשול אתה שלא אמר שבת בע"ז. וכך פשיטה דלאו ד"ה הוא, ולכן אני אומר גם מאן דמויקי מתני' בר"י דאסור באכילה ליוםא, ודיק' זאת מיתורה דיו'ה"כ נמי לית ל' שבת בע"ז, דאל"כ הלא יש לפреш האי יה'ה"כ דנקט להשותנו לשבת לעין מיזד כנ"ל.

ונאמר מעתה, דsharp קאמר ונשבין וכו', דהא דרב מוקי מתני' בר"י לא קיימת במסקנתא, דכאשר מסיק ר' חנן בר אמי, דכי מורי להו רב לתלמידיה, מורי להו בר"מ וכ' דרש בפרק' דרש בר"י מפני ע"ה, "א"אתו לומר דמויקי מתני' בר"י, והוא פסק בר"מ דלא כסותמא דהכא ולתקל, אבל הני רברביא דלא שמעו האי מימרא דר' חנן, לא דקדקו יפה במימרא דר'ה, דלא אמר הלכה ממשמי' דרב כמו בכל מקום, אלא דחי' בר רב דרש ממשמי' דרב, והיינו נמי דדרש בפרק' ממשמי' דאבותו, כי כן עשה גם אביו בעצמו, דדרש בפרק' בר"י לאסור באכילה ליוםא, אבל להלכה הלא מורה לתלמידי' בר"מ, וא"כ ע"כ מוקי מתני' בר"מ דמושור גס ביומא, יה'ה"כ דנקט, מושום דס"ל לתנא דינן כי האי תנא דחמירא ל' שבת בע"ז, ואתא לאשמעין דרכ' אגב דיו'ה"כ דיו'ה' בזה שבת, דעתיך היה שחויטתו נבלה וכמש'כ' למעלה.

ולפי הצעה הלווא מיושב הרמב"ם כמי' חומר, דהא דפרק' ונוקמי במידת וכבר"מ הוא בס"ד דנסבין חבירי, וכך אשר מתרץ לו דשבת דומי' דיו'ה"כ, והוא לפי התנא דפליג על האי תנא דחמירא ל' שבת בע"ז, ולכן מצין לאוקמי גם במידת אבל לאחר שמסיק להא דר' חנן, דרב רק בפרק' דרש כן, אבל באמות מוקי מתני' בר"מ וכלהקה, אז צרכין לתרץ הא דקתני יה'ה"כ לאשמעין דיו'ה"כ

iacel בו ביום, ובמזיד עד מוצ"ש והוא כר"מ, וכן במא"ס סי' של"ט סק"ז שכותב, לדידין דפסקין הכר"י ה'ה במעשר דאסור לו עולמית, במא"ש שם מגיה דכן כתוב לדעת הר"י, אבל לדעת הרמב"ם לא עיי'ש, הרי דרמב"ם מחייב מחלוקת דעתיה בין מעשר לממשל, מושום דמעשר בשבת איינו אלא ממשום שבות, אולם בזה נלפע"ד דיפה פסק במעשר להקל, דע"כ גם לר"י א"א לאסור הכרוי עולמית, דהא דאסרין מעשה שבת לריה"ס מה"ת ולר"י מדרבנן, לא ה'יה' חמור מושחת את המסוכנת בסיכון של ע"א, שכן הרא"ש שם בסוגי' דהבשר מותר, ולא דמי לכרכר שארגו בו בגד, או לעצים שאפה בהן את הפת, דעיקר הבגד והפת בנסיבות של עתה נתווה ע"י תשמי' ע"ז, משא"כ שוחט בסיכון דלא נשתנה הבשר ע"י הסיכון, ואפי' הרשב"א והרמב"ם שחולקים ואוסרים את הבשר, כתוב הש"ז ביו"ד סי' קמ"ב, דזוקא במסוכנת דאי לאו שחויטתו הייתה הולכת לאיבוד, אבל במחתק בשר לחתיות, גם המה מודים דאין לאסור הבשר בשביב האי מעשה דמחתק, שלא שינה כלל את הבשר, וא"כ במעשר בשבת נמי אין זה בכלל מעשה שבת כדי לאסור התבואה, דינויו דהוא חילול את השבת במעשה, זה, אבל התבואה לא נקראת בשליל האי מעשה שבת, וכך שלא נאמר שהומוציא אוכלין מרשות לרשות, שייה' אסורי עולמית ממשום מעשה שבת, ומה"ט ניחא ג' כקצת דרמב"ם ה' מפרש האי משנה תזרומות בר"י ולא קשי' לי' דהרי התנא נקט לשינא דר"מ, דיל' דכוון דקתני גם מעשר בהדי ממשל, ובמעשר גם ר"י מודה אין לאסרו עולמית, מוכrho לשנות סtems בשוגג יאכל ובמזיד לא יאכל, ויתפרש כל או"י דעת דינו, במשבש לא יאכל עולמית ובמעשר עד מוצ"ש, כן ה'י דעת הרמב"ם, אבל סכ"ס פשוטה דמשנה ודאי בר"מ, ואיך סטם רבי' הקדוש שם בר"מ וכואן בר"י.

ג' דכאשר מסיק בגמי' דרב בעצמו מורה לתלמידים בר"מ, ורק בפרק' דרש בר"י משום עמי הארץ, איך פסק בר"מ להקל, והוא מוקי משנתנו בר"י, הלא בלבד ר' מ' ור' הילכה בר"י, וממש'כ' דהוא לחומרא, ואי משום משנה תזרומות דמסתמא בר"מ ודלא כרמב"ם, הלא סתמא דהכא היא האחרונה, דבשני סדרים יש סדר לשניהם, והרי חזר רבי' וסתם בר"י ולהחמיר, ואיך מצי' רב להורות להקל.

אבל עשה אינך כאפרכת ושמע קוישט דברי' אמרת בפירוש האי שkil וטר'.

דהנה בಗוף המימרא דר'ה משמי' דרב דאסורה באכילה ליוםא לא פרשי' דרב דיק' כן מモתני' דהרי' אפשר דרב דינא דעתיה מושום קאמר, ולא קשי' לי' מモתני' דקתני' סטם שחויטתו כשרה, ומצד דהאי תנא בדיני שחויטה קעסק, ולא בדיני מעשה שבת, ומצד השחויטה קתני' דכשרה, ועדין אפשר דאסורה באכילה ליוםא מצד דיני שבת, דאין לו עתה עסוק בהן, אבל על הא דנסבין חבירי' למימר ר'ה היא, מאיריך ר' בפירושו, דמהא דאמרו ר' ה' היא ולא אמרו, "ס"ל כר"י" מוכח דשמעו דרב מוקי מתני' בר"י, כי על מימרא דאמורה לא מצין למימר ר' ה' הוא דאי הו"ל להאי בעל המאמר לומר דבר בשם אמרו, וכיון דע"כ מוקי מתני' בר"י, צרכין למצוא בלשון המשנה עצמה שמורה ע"ז, ובפרט DSTMS בר פלוגתא דר"י ר' ה' הוא, ומהיכי תיתני נוקי מתני' בר"י נגד הכלל DSTMS משנה ר'מ, ולכן קמפרש רשי' דהני' חבירא כיון דלא מצאו להאי דינא טעם ר'ק אליבא דר'י, במקומות דחכמים שהוא ר' מ' חולקין עליון, ע"כ דרב מצא במשנה עצמה רמז להאי דינא, דאסורה באכילה ליוםא, והוא כאשר אמר לבסוף הסוגי', משום דשבת דומי' דיו'ה'כ קתני, והאי רמז הוכחה גמורה הוה, דהרי' יה'ה'כ דקתני הוא מיותר למגמרי, וכן כתוב הת"ח וע"כ להכא אתא דאסורה ליוםא כיוה'כ.

הבשר של המסוכנת, אע"פ שעבר אסור תורה בהאי שחייה שהוא מותקן מ"מ לא אסרו הבשר, משום שלא ניכר בבשר מעשה השחיטה כמו בגדי הרכור, וא"כ גם בסעודה שבת לא נהמי יותר ולא נאסר עולמית רק במבשלה וכדומה, שניכר בכל המאכל, אבל לא בשוחט, והוא נקודה נפלאה ודז"ק.

עוד יש לי להעיר על שיטת רשי"זיל שכותב לטעם דסוגי' דהכא חולקת על סוגי' דגיטין דין הטעם לר"י משום דקנס שוגגatto מזיד כדאמר בגיטין, אלא אסרו כדי שלא להנות מאיסורה, וכן בעין להמתין בצדדי שעשה וגם אין חילוק בין לו לאחרים, דין משום קנסו שוגגatto מזיד הו"ל לאסור לו עולמית מזיד, ולאחרים יהי' מותר גם בו ביום.

ואני תמה דעתך ר"י קנס שוגגatto מזיד מהא דקנס בנוטע בשבת ולא בשביעית עי"ש בגיטין, ושם א"א לומר דמשום שלא להנות מאיסורה דמ"ש שביעית משבת.

עוד קשה לי מהא דאמר שם בנוטע דיעקר, משמע דאסור גם בהנהה דאל"כ מצוי למקרה, ובמבשלה לא מצין אלא אסרו לו האכילה ולמכרו שרי, ואע"ג דמboveשלה שוה יותר, והנהנה במכירתו, ועיין ברמב"ם פ"ז הל' כ"ג שכותב, "ישראל שעשה מלאכה בשבת אם עבר ועשה בדברון אסור לו להנות מאותו מלאכה לעולם וכו', כיצד ישראל שבישל במזיד למ"ש יاقل לאחרים, אבל לו לא יכול עולמית וכו', וכן כל כיוצא בה"עכ"ל, פתח באסור להנות, וסימן שלא יכול עולמית, אבל לאחרים שרי, משמע דמותר למכור התבשיל לאחרים, עוד קשה לי על הרמב"ם, דהשנית ולא הביא הדין דנותע בשבת דיעקר בין בשוגג ובין בمزיד, ובזה חילוק בדיןנו, ומאמנת דבנוטע א"א לקנסו באופן אחר רק ביעקר, אבל מבשלה, ומאמנת דבנוטע לי להיבאו בפ"ע, ולא לכללו בכלל כיוצא בה.

עוד קשה לי על הרמב"ם איך מפרש האי מבשלה דתורות כת ר"י, כיון דשם קתני נמי נוטע דבשוניג יקיים והוא ר"מ ולא ר"י.

גם על תוס' גיטין יש לי להעיר, דבגמ' שם פריך ממותני' דמעשר ומbsubל על ר"מ דקנס במטמא ומדמע דרבנן, וככתבו התוס' דמשום DST מסתם מתני ר"מ קפריך, וועררני חתני הרב מששבעש נ"י דהא מעשר וմbsubל כתני בהדי' במשנה, וא"כ ע"כ ר"מ קאמר, דמbsubל קנס ר"י שוגגatto מזיד - ואני הוסיףתי בתיאמה על הגמ' למה לי' להקשות ר"מ אדר"מ, דיו"ר ה' לי' להקשות דמותני' דמbsubל ומעשר מני, דאי ר"מ קשה מעשר, ואי ר"י קשה מבשלה - וכל זאת צ"ע.

רש"י דה מיחל, המערר שני הואיל ויכול לתקנו באמירה בעלמא, ולומר הרי הוא מוחלל על מעות שיש לי בטען הבית, לא התירו לו חכמים לשתו ולסמו' אברירה, אבל בתו"ם וכו' עכ"ל, עיון בתוס' יומא נ"ה ובכמה מקומות עוד, שמתמייחסים על פי' זה, חדא, ללא קביעות מקום אכן מתחל, ועוד דברי בפ"י כתני בתוספתא, דמפריש אח"כ תשעה מע"ש, ואם לא הפריש הרי שתה טבלים למפרע, כמו שאמר لكمן בגמ' אי אתם מודים לי שמא יבקע הנוד ומצא שותה טבלים למפרע עי"ש בתוס'. ואני אוסיף להקשות חדא, מה מהני לי' חילול זה כיוון תוכן תוי"מ בעי' לסמו' אברירה, שניית דברי גם לחילול בעין בירירהadam אין המע"ש מבורר ולא חיל השם מע"ש עליו אכן מצי מתחלל.

אבל אגלה לך בזה סוד עמוק של עניין בירירה, ופלוגתת רשי"ז ותוס' בפירוש דין און בירירה, אבל רק בקיור תמצית הדברים של קוניתרסי על סוגי' דבירירה, והוא:

דהנה בדבר שנטברר, אלא דחסרונו ידיעה אכן עד ש策יך

שבת לעין דשחיטה מומר נבלה, שוב א"א לאוקמי בمزיד, משום דשחיתתו מומר ונבלה.

ולפ"ז הרמב"ם דפסק כר"י ודלא כרב, וגם פסק מהאי תנא דהמירה לי שבת ע"ג,ليل הא דנסבין חבירי' דמשום שבת דומי' דיו"כ את' כר"י, אלא דבלאה פסק כר"י, ומשנתינו לא איירி כל בדיני מעשה שבת, וויה"כ נקט משום דומי' דשבת כנ"ל, והאי משנה דתורות מפרש כר"י מטעם שכתבנו למעלה ודז"ק.

ואבאר עוד שיש להעיר על כלกรณ אמוראי דרצה למימר ר"י דהכנה או דכלים או דנרות, ובכל אלו משום מוקצת נגעה בה, וממילא דליך בין שוגג למזיד, וגם בחוליו והבריא מותר, וכי לא ידעו צריכים להמתין בכדי שיעשה, וגם בחוליו והבריא מותר, וכי לא ידעו הני אמוראי מדין דמעשה שבת, דהוא משנה מפורשת בתורות וברייתא דפליגנו בה ר"מ ור"י הסנדלה, השגורה בפי האמוראים במס' שבת, אבל הוא לא קשי' לי דהרי רב בע"כ ממותני' דיק דשבת דומי' דיו"כ, ולדידחו אינו דומי' דיו"כ בחוליה והבריא, דיל' ניהו דגס לדידחו שבת דומי' דיו"כ, אבל לא דיקי' כולי' האי לומר דבעינן דומי' ממש לכל ملي', ותדע שכן הוא, דריש' מפרש מיד דידי' ממותני' דשבת דומי' דיו"כ, אע"פ דהש"ס ע"כ לא ידע זאת, כשהקשה ונוקמי במזיד ר"מ, עד שהמתרך אומר לו דשבת דומי' דיו"כ אלא ודאי. עיקר הדיקוקא שפיר ידע גם המקשן, אבל לא ידע דבעינן דומי' ממש, דכמו' יהו"כ בין שוגג ובין מזיד. וזה ברור אבל קושיותה הראשונה כראוי מוצקת היתכן שלא ידעו מאיסור מעשה שבת.

אבל מה שנלפע"ד הוא דהני אמוראי סברו, דשוחט כיון דמקלקל הוא, אלא דמי' מילאכת מחשבת מקרי מפני שהוא רוצה לאכול, לגבי מעשה שבת לא מקרי הנהה, דמי' משכך של ע"א דמותר לשוחט בה אפי'ו לכתחה מטעמא דמקלקל, והרי מעשה שבת מטעם שלא להנות מאיסורה Katainu עליה וכמיש'כ רשי' ליקמן בסוגי' זו, لكن מעשה שבת לא שייך רק באוטן מלאכות שמשביבין ומעלון את החוץ בשוויו, כמו מבשל ונותע וכן מער, אבל מלאכת נטילת נשמה דמקלקל את שוו' ובאכילה אין כאן רק גורם הנהה לא נאסר, כך סברו הני אמוראי, שלא חשו בשוחט לאיסור מעשה שבת, שוב הראה לי בני הרב האברך נ"י שהגאון מהר'ש אוללמאן ז"ל הקשה באמת איך זה שוחט שהוא מקלקל אסור מעשה שבת, ומיש' משכך של ע"ז דמותר לשוחט בה. אולם לפע"ד ניהו דשפיר מישוב בה מה שהני אמורים לא חשו למשעה שבת בשוחט, אבל על אוקימתא דר"א אין מקום לתמהה, דניהםו דלא מצאו מקום לאיסור בסכך של ע"ז הנגרם הנהה, הלא כתבנו על מעלה בסוגי' דשם, שהוא משום דבשעת מעשה השחיטה לא עבר איסור DAORIYTA, וגם אדרבנן לא, כיון דמעשה השחיטה קלקל הוא, אבל בכל מקום דעכ"פ חילול את השבת בשחיטה זו, لكن שפיר יש לאיסור לו הנגרם ג"כ וזה ברור ונכוון מאד בס"ד.

עוד ראייתי להעיר במה שرأיתי בספר יריעות שלמה, שכותב דבשוחט את המסוכנת בשבת, דאסורה עולמית, ואפלו בשוגג, משום שלא להנות מאיסורה, וכאן לא שייך עד כדי שיעשה כמושבון, ולכואר' יפה זו, אלא דאי' הרاي אין שבת דומי' דיו"כ לגבי מסוכנת, וממותני' מסתמא במסוכנת איירי', דאיך ידמן שיחוח שבת ושכח שהוא שבת, שהוא דבר זר, אלא ודאי מותך שבחול על ממונו להציגו שכח שהיום שבת ושחת את המסוכנת, אבל מכאןrai' לדעת הראי' שהבאתי לעיל, דגס בסכך של ע"ז לא אסרו

לגביה תרומה ומעשר ראשון בלאה צריך לסמוק אבריריה, לפחות לא יסmodal גם אם עשר שני, קושי זו אין לה מקום אלא לדעת התוס' Adams א"ב בלאה טבל הוה, וא"כ מה ליא אם הוא טבל מצד שלא נפרש רק תוי"מ או לו נפרש מאומה, אבל לדעת רשי"י דחכל חל, והיו מתקון, אלא דלמי"ד א"ב אפשר שישתנה תרומה ומע"ש שהם איסורים נפרדים, וכי בשביל שלא יוכל לתיקן שלא ישתה תרומה, לא נתיקן שלא ישתה מע"ש שלא בקדושת מע"ש אתמה, וקושי התוס' מן התוספותה וכן מהא אמר, אי אתם מודים לי שהוא יבקע הנוד ונמצא שתה טבלים למפרע, לך"מ, Adams למד"ז י"ב, אם לא בא ע"י איש סיבה להידי הפרשה, הרוי טבל למפרע, מכם"כ למד"ז א"ב, דמה שאמרינו אפשר שתה תרומה, ודקה בא בא ידי הפרשה, דליך ספק אחר אלא שמא שני לוגון אחרים היו מיעודים להפרש מצד הידיעה הקודמת, דשמא לא ה"י מעותד להפריש מאומה ואח"כ נשנתנה הדבר ע"י בחירה, להא לא חיישין כלל, דהרי הוא ה"י אומר שיפריש, והפריש כמו שאמר, ומהיכי תיתני נאמר, דמ"מ עפ"י הידיעה ה"י מעותד שלא להפריש, ולכן אין כאן חשש אחר אלא שמא שני לוגון אחרין היו מעותדיין להפריש ושთaan ע"י בחרתו החפשית, אבל אם באמת לא בא לידי הפרשה ע"י איש סיבה שייהי, הרי אנו אומרים בטח כן היהת הידיעה הקודמת וממילא דלא ה"י מעותד להפריש כלל ואין כאן תרומה, והדברים עתיקין וחברתי קוונטרס מיום אחד לסוגי"י דבריה המפוזרה בכל הש"ס, ואיזה גרגון מקונטרסי תמצוא גם במסכתא זו בפתחה או במקומו, ודוק"ק היבט.

ע"ב Tos' ד"ה אמר דשותת לי לר"י מוקצת מחמת מיאוס וכו', דחו"י בعلמא הוא דמוקצת מחמת איסור חמור ממוκצת מחמת מיאוס דהא لكمנו וכו' עכ"ל ולפערנ"ד נראה ליישב, דהה דקאמר, אמר דשותת לי, קסמרק על הא דמסיק לבסוף, ודילמא שאני הטעם, דהו דחאו בידים, ור"ל דהכא במוקצת מחמת מיאוס, דחאו בידים ע"י שהשתמש בתוכו, והיה סובר דמידי דמיאיס מק齊ה אישיש מעדותי" לגמר, משא"כ בשחיטה כאן, דין זה דחו"י בידים, והמתרצה, אין, דתנן כל הנורות וכו', לא הבין כוונתו, עד שהשיב לו דודאי בשחדו"ב בידים, כך לי מוקצת מחמת איסור או מחמת מיאוס, אבל כוונתי היה מושום דחאו בידים גרע מחמת מיאוס, אבל מה דאמר لكمנו דר"מ אית ל"י בשוחט מוקצת, ע"ג דלית ל"י מוקצת מחמת מיאוס, ע"כ מושום דר"מ לית ל"י דמיאיס אישיש מעדותי" מידי דמיאוס, וא"כ שפיר קיל מאיסור, אצל לר"י דס"ל דמידי דמיאוס מיאש אישיש מעדותי" למגרי, נר של חרס חמור מבהמה לשחיטה, מושום דהאי הקצה ע"י מעשה, והאי ממילא איתתקצץ ודוק"ק.

ד"ג ט"ו ע"ב גמר' הלכתא השוחט לחולה בשבת מותר לבריא בפועל, מ"ט כיון דאי"א לכזיתبشر בלא שחיטה וכו' המבשל לחולה בשבת אסור לבריא גזרה שמא ירבה בשביבו, ע"כ, מקשין העולם לפי דעת הראשונים, דרביו בשיעורא הוה איסור תורה, כמו שמכוכ מגמ' מנוחות ס"ד ע"א דבעי רבא, חוליה שאמודחו לשתי גיגורת, ויש שתי גיגורת בשתי עוקצין, ושלש בעוקץ אחד, הי מניינו מייתין וכו' עי"ש, א"כ כאן בשוחט נמי ייחוש שישחות עוף גדול עפ"ש שסגי לחולה בקטן - קושי זו אין לה התחלת, קרוב קושיות העולם, דהני מקשין לא חזו לקמחייהו, דאיסור ריבוי בשיעורא לא שייך אלא במקומות דיש לחלק המלאכה לשתיים ושלש, כמו בתלית גיגורת, דהוה מצוי לתלשן בשלש תלישות, עפ"ש שתלשן בב"א, הוה ריבוי בשיעורא כמלאכה בפ"ע, אבל בשחיטה שא"א לחלק המלאכה של נטילת נשמה לחקלים, מה לי שוחט עוף קטן או שור גדול, וזה פשיטה כביעה בכווחטא, ודוק"ק.

להתנות, כמו במניח עירוב, אם בא חכם לזרחה, יהי עירובו לזרחה, ואם למערב יהי עירובו למערב, זהה לכ"ע חל, וכגד אמר למלך ר"י, וכבר בא חכם הרוי כבר מבורר הדבר אלא חסרונו ידיעה של המניה אי-כך או עד שצורך להתנות, וזאת אין מפסיד חלות העירוב, אולם אם עדין חכם לא בא, ובידו לובה בשבת בין לזרחה ובין למערב, והוא תולה חלות עירובו בביאת החכם לרוח זה או זה, זהה נפלנו בפלוגטה גדולה של ביריה, דלמי"ד יש ביריה, סבר דגם בהזה הלא אכן ידיעה הקודמת לאיזה רוח יבא החכם, ורק מתנו בני אדם הוא נעלם, ולמה לא חיל העירוב לאוותו הרוח שכבר קמי' שמייא גלי' שהחכם יבא בו, והסבירו הלא ליש ביריה, כתובה בראשי' ביצה ליט"ט ע"ב ד"ה הכא במ"ע בסה"ד וז"ל, "ואמרין מר מדידי" קומלא, מים שעלו בצדיו הון המבורין מן השמים לחלקו" עכ"ל הרוי לפניך, שהטעם שאנו אומרים יש ביריה, הוא מפני שככל המעשים הנעשים בעולם, הנה מסודרים גלוים וידועים מז' ומקדם, רק נעלים מאתנו והוה הכל כמו וכבר בא חכם.

ומעתה מה משיב האי מ"ד דס"ל אין ביריה, הלא מובן מאליו, שהוא צוח, הרוי אתה מכחיש בבחירה, הלא יסוד כל יסודי הדת הוא שהאדם חופשי לעשות או למנוע מעשאות כפי רצונו של עטה בILI מונע או מכחיש מלמעלה וא"כ החכם בידו ה"י לבוא בשבת לאיזה רוח שירצה עטה בשבת, ואיך תוכל לומר דזהה כדי שכך ברא ברא ברא, אלא דבזה יש לנו שני דרכים אשר בה פלגו רשי"י ותוס', דרש"י לכאן בד"ה אוסרין כתוב וז"ל, "אלמא לר"י ליל ביריה, וחיש שמא תרומה שתה" עכ"ל וכל הרואה ישתומים, איך אפשר דשתה תרומה הלא הוא אמר מה שאני עתיד להפריש הי' תרומה, ואיך חיל על מה שלא הפריש, וכן קמתמה ק"ז הגאון רע"א ז"ל בהגהותיו למשניות, אבל לפי האמור האי מ"ד כך דו, הלא אנו צריכים להאמין בידיעה ובחירה גם שנייהם עפ"פ לשם שני הפלכים בנושא אחד, וכמוש"כ הרמב"ם ז"ל בהל' תשובה, כי לא מוחשבותי מחשיבותיכם ועכ"פ שניהם אמות יש ידיעה הקודמת שאינה מכחשת, لكن יש גם בחירה המבטלת את הידיעה, והינו שפע"י حق הידיעה ה"י החכם מעותד לבוא לזרחה, ועפ"י ידיעה זו חיל העירוב לזרחה, כי מה שאמר יבא החכם לזרחה עפ"כ כוונתו אם כפי הידיעה העולינה מעותד לבוא לזרחה, כי לויל זאת לא מצא העירוב מקום לחול עטה קודם השבת, אבל בכ"ז לאחר בחור החכם מדעת עצמוليل' למערב, ואיך ילך המניה למערב כיון דכבר ה"י חיל עירובו לזרחה, וכן בהפריש תומ"ד דילמא עפ"י הידיעה היו מעותדים שני לוגון אחרים להיות נפרשים ועל עליהם שם תרומה, כי על המעוטדים לפרוש אמר "שאני עתיד להפריש" אבל בשבא לשותות أولי בחר הוא בבחירה, לשותות אותן שני לוגון שהיו עתידים להיות נפרשים מצד حق הידיעה, הרוי נמצא דשתה התרומה.

הדריך השני הוא לומר, כיון דבחירה מציע להכחיש את הידיעה, הרוי הדבר מעיקרה מוטל בספק ואני לדון עפ"י הידיעה לומר, דחל אז המבורר קמי' שמייא, מאחר דבחירה מציע לסתור את הידיעה, וממילא לא חיל העירוב והתרומה על שום אחת מהן, ושני דרכים אלל, מפורשים בתוס' עירובין דף ל"י ע"ב ד"ה אלא מעטה, דסתום Tos' סבירו שם דאין ביריה גינוי דלא חיל כל והוה טבל כדמייקרא, אבל בשם מהר"י כתבו דאי אין ביריה אחת מהן תרומה, או זה או זה, וממילא מותר לכהן לאכילה שניהם אף אי אין ביריה עי"ש, והוא ג"כ שיטת רשי"י כאשר הראיתיך למעלה. **ומאחר** שזכהנו לכל זאת, אין כאן שום קושי" על רשי"י, דשפיר חיל החילול על מע"ש אף למ"ד א"ב דכיוון דבכוב"כ אכן כהן מע"ש או זה או זה, למה לא חיל החילול, גם מה שהקשוינו דהרי

רופא שהמהר"ש נשמר מזה, שהרי כתב „ולאתווי כל nisi בתלוש“, ור"ל למה לי צור קנה ואוכוית, דאי בשביל שלא עבי כל, בחדא סג'ן, אלא ודאי דאיicia בכל חדא איזה רבודתא בעפ"ע, ולפע"ד נראה דיש רבודתא בכל הנ"י דאע"פ דלא בעינן כליל לחולין, אבל סטמא דרך לשוחתו בסכין, ואם יש לפני סכין ושוחט באחד מכל אלו, ה"י מקום לחוש דלאיזה כוונה שוחט בהני, כי ענין שחיטה ה"י עלול למחשבת ע"ז באזמניהם, וכל המשנה ידו על התחרותה, וכן אשמעין דאפילו לכתחלה, ר"ל אפילו יש לו סכין מצי שוחט בהני, וכן שניינו לעיל דשות בראש הספינה, לאשמעין דלא ניחוש לאיזה מחשבה פסולה, וד"ק.

ע"ש גמר' ל"ק كانوا במחובר מעיקרא, וכאו בתלוש ולבסוף חבירו, הנה כתבנו לעיל דעתם דמחובר הוא משום דאייך דרך הלכה והבאה בכך, וכן משמעו ממה שכתו התוס' כאן, דמשום שהוא ידרוס ודאייך חילוק בין חלוש ולבסוף חבירו למחובר מעיקרא, ובכל זאת אנו רואין, דח"ל לעשו הא פסול מחובר לגאה"ב חק בili טעם, ע"י שמחליך בין מחובר מעיקרא לתלוש ולבסוף חבירו, אבל כו דרכון של חז"ל במקומות אין מספר, מפני טעם ממש שהי' להם בזה, והרי נראה בשחיטה עצמה כמו דינים אשר על דם נעשה העניין חק יותר מהק פורה אדומה, למשל שהי' פוסלת בשחיטה וכי לא יבין את זאת, כי הטעם גלי לכל, למען לא יאריך לענות נפש הבעה"ח שלא לצורך, ואח"כ בא רבא לקמן ל"ב ע"ז ואמר, השוחט בסכין רעה אפילו כל היהם כוון כשרה, ונען השחיטה עצמה הלא היאabis מינים, כדי שתצא נפשה ע"י שפיקת דם הנפש על הארץ, אשר בשביל זה קראת התורה האי מעשה, גבי היה ווער בלשון שפכת דם שנ', כי יצד וכי ישפך את דמו, ואת שחיטה לר' ישמעאל, וגם לר"ע עכ"פ נחירהabis מינים, עיין רש"י לקמן כ"ח ע"א ד"ה לטורה מידי, ועין חינוך גבי מצות שחיטה, ולבסוף שניינו במתניתן לפקון ל"ג ע"א דשות ולא יצא מהם דם כשרים עיין שם מה שכתבתי בזה, והנה בא יצא שום טיפת דם, הרי האי מעשה שחיטה מעשה קוף בעלמא, והmittah ע"כ מלחמת סיבה אחרת נתהוו עין ברמב"ם שם ובדרבנו, ובכל זאת אמרו חז"ל דכרה, ועשו ע"י זה מעשה השחיטה לך בili טעם ולקולא ומה יש תשובה נצחית למה שכתב קודש זקני בעחתת"ס ז"ל בתשי"ס רנ"ד ל"ז, דהא דלא דרשין טעמא דקרה לר' יהודה הינו להקל אבל להחמיר ודי דרישין טעמא דקרה גם לר"ע עי"ש, וזה נפרק מאלף מקומות וחד מהן כאן, דהרי אין לך טעם יותר מבורר מבשיטה שהיא שפיקת הדם, ובכ"מ לא משגיחין על הטעם, ומכלין בשוחט את המ██וכנת שלא יצא ממנה אפילו טפה אחת שכירה אם פשתה יידה או רגלה, ולא עוד אלא דגס ר"ש דדורש טעמא דקרה אין חילוק על זה שהרי ר"ש איררי שם במשנה ואומר הוכשרה בשחיטה, והדברים עתיקין, וידועים לירודע בינה, וד"ק.

דף ט"ז ע"א גמר', אמר מר השוחט במוכני כשרה, והא תנאי שחייבתו פסולה, ל"ק הא ברסנה דפרק הא בסRNA דמייא - ופרשי" סRNA דמייא שחיתתו פסולה, שהמים מגלgin אותו ואין שחיטה זו מכח אדם, ותנו לקמן נפלת סכין ושוחט שחיתתו פסולה, דכתיב ובחת וأكلת וכו' עכ"ל - וזה רבות בשנים נתקשה לי, לפי מה דפסקינו כר"י דאשו משום חייו וכתו התוס' סנהדרין ע"ז ע"א ד"ה סוף חמלה לבוא, דלר"י אין חילוק בין מקרוב האש אצל הדבר או הדבר אצל הא, דהכל מעשו מקרו ולא גרמא, א"כ גם כאן אם הוא מקרוב הבע"ח אצל הא סRNA דמייא, וממש"כ אם הוא דוחק את הצואר על הסRNA כדי שישחט, ומה לא קריין ביה וזבתה, ומה ענין זה, להא נפלת סכין ושוחטה, דין שום כה אדם אלא מלא מלאה שחיטה, וממש"כ המג"א איז"ח ס"ר רנ"ב סק"כ

משנה שם השוחט במגל יד וכו' ובכל שוחטין חוץ מגל קציר והמגירה והשנים והצפורה מפני שהן חונקין - וכ' רשי ז"ל דמפני שהן חונקין אשרא קאי ולא על צפורה, דעתם דצפורה מפרש בגמי מושם מחובר עכ"ל, ויש לראות מה באמת כולן התנא ייחד ובחד טעמא, וכן בחמשה הל' שחיטה, למה לא מנה ששה דהינו שוחט בחוחר כמו צפורה, ופלא עניין שלא ראייתי מי שיתעורר על זה.

ואין לומר דפסול מחובר איינו מHALCHAH, אלא נלמד מקרה דזוקח את המ████לט, עיין בהගות ר"ץ חיוט ז"ל שהעיר בהז מגמי יומא כ"ח ע"א דאמרו שם ואנו מאברחים נקים ונגמור וכן כתוב העורך דאייך למדין מאברחים שלא נצטווה, וכן הוא בירושלמי דאייך למדין מוקודם מ"ת, אלא דזאת ה"י מקום לישב, דלאו ממה שעשה אברהם לפניו, אלא מייתורה דקרה ממש'כ התוס' לפקון ד"ה מנין לשחיטה, אבל א"כ מה השיב ר"ח זריזותיה דקרה קמ"ל, ועיין בהගות מהרש"ש, שתמה למה לא פסלין במילה מחובר מדכתי ותקח צפורה צור עי"ש.

ולכן נראה לפע"ד דקרה דאברהם המובה בגמי אפסול מחובר איינו אלא דרך אסמכתה ועיקר פסול דמחובר יפין כמו אפסול דרשה ועיקור, מושחת ומשך כדאמר לקמן בפ"ב דף ל' ע"ב - דהנה لكمן דף כ' ע"א א"ר כהנא מצות מליקה קוצץ וירד, וזה היא מצותה ואם מוליך ומביא נמי כשר, אפילו שם פלוגתא והא דבעין במליקה קוצץ וירד לח"ד לעכב, ולחד למצויה, לא איתפרש מני'ל, כי רק הא דהוא בעצמו של כהן ולא בכלאי איתפרש, דבכליה לא אكري מליקה, וכמש"כ רשי' לפקון כ' ע"א ד"ה שנ וצפורה דבטלוש אפילו מליקה פסולה לא מקרי, וע"כ לומר דכינוי דבעין במליקה מחובר, ממילא שמעין דהוא דרשה קוצץ וירד, מפני שאין דרך במחובר להוליך ולהביא, אלא דלמ"ד דלא מעכב ומוליך ומביא נמי כשר, או דטפי עדיף, ס"ל דכל כמה דלא ממצעט קרא בהדי' כدمגעט צואר וסכין, כי עביד מליקה שחיטה ר"ל דרך משיכה) טפי עדיף, ע"ג דמסתמא מחובר בקציצה ומיטה נאמר גם להיפך, דבשחיטה דבעין דרשה קוצץ ולהביא, וקרא דאברהם בעין תלוש כי רק בתלוש יכול להוליך ולהביא, וקרא דאברהם דרך אסמכתה קמייתי וכיון דעיקר פסול מחובר מפסול דרשה ועיקור קאתה لكن כללו התנא בהדי' איןך דנטמעטו מושחת, מפני שהן חונקין ולא חותכין דרך משיכה, וכן לא נמנה מחובר בין ההלכות שחיטה לפסול בעפ"ע, לנפער"ד נכון בס"ד, ועיין עוד לקמן ועדין צ"ע וד"ק.

גמר' השוחט דיעבד אין לכתחה לא וכו', ורמיינהו בכל שוחטין וכו', וכותב המהר"ש' בדף הסמוך דלרווחא דמלטה מביא האי ברייתא, דהא בלא"ה הוה מצי להקשות, דמיהיכי תמי צור וקונה לכתחה לא, והדין עמו דהרי המקש מתחיל כן בשלמא מגל יד, איך לא לכתחה חש שמא אתה למיעבד באיזיך גיסא, והוא מצי מסיים קושיתו, אבל צור וקונה מ"ט לכתחה לא, אלא דרך הש"ס הוא במקומות דיש לפrox ממפוש לא קסמך אסביר להקשות ממנה, וכך בבריטיא מפורש דצור וקונה אפילו לכתחה דאי נפרש בכל דיעבד הוא, ומה השmitt האי מגיל יד, אלא דהמהר"ש ז"ל لكمן משיג עליו וכו' ז"ל, "וגם תירצeo אינו מבורר שכטב דלרווחא דמלטה פריך מריריתא וכו', זה אינו, דהא כיון דאייצטרך למתני בכל שוחטין ולאתויי כל הנ"י בתלוש, ע"כ אין הסברא פשיטה בהן, דומיי דכל הני דקתני הכל שוחטין" עכ"ל, ולכאורה יש לתמורה על דבריו הלא ודאי איתת בהו רבותא, שלא נטעה לומר דבעין כליל דוקא, דנילוף ממ████לט דאברהם, וגם לעניין חולין ליבעי כליל, ואח"כ מצאתי גם הרראש יוסף ז"ל לפקון י"ז ע"א כתוב כן, אלא אני

על"ש גמר', א"ל ויו' דכתוב אופטה קאמר פרשי' ז"ל, על הבקעת וכולה מנותחת לפרקם מפני השינוי הבקעת, ונראה דר"ל בהאי משל,-DDRISHA ZO DROMA LOIYO HATBABA UL AOPETA, MAFNI SHADRASHA MORAH DDURISHA ZO DROMA ABEL MACHLIKU HADRASHA LESENIM DLEGIVI KEDSHIM, BEUNIN CALI LESHITHA ABEL MACHLIKU HADRASHA LESENIM DLEGIVI KEDSHIM, AOPETA HANHALKA, VLOHOLIN UC"P TALOSH BEUNIN, VZE DROMA LOIYO HATBABA UL AOPETA HANHALKA, SHAFSIDA CHORTHA CAN HADRASHA HOA, U"Y HAI CHILOK BIYON KEDSHIM LOHOLIN HAFSID TEUMO VCAHER BAMAAT HATOSOS' MATIGUEIM LIYISHB HA'DRASHA UL CNEHA, VDO'K.

על"ש גמר', אמר רבא פשיטה לי תלוш ולבסוף חבירו לעניין ע"ז הוה תלוש וכו', לעניין הקשר זרים תנאי היא וכו', בעי רבא לעניין שחויטה מא' - ויש להעיר למה לא נילוף מחדא על איןיך ולומר דתנאה דעתך דקאמר תלוш ולבסוף חבירו דינו כתלוש, בכ"מ ס"ל כו, והני תנאי בהקשר זרים דפליגו, בכ"מ פליגו, אבל כד נדייק ניחא דהאי תלוש ולבסוף חבירו איןינו לא בכלל מחובר, ולא בכלל תלוש כМОבן, ולכן במקום דהקרה מעריך בפירוש מחובר ממילא נתמעט תלוש ולבסוף חבירו, ובמקום דaicא קרא בפירוש דבעין תלוש נמי ממעוט תלוש ולבסוף חיבורו, ובמקום דלא נתברר הדרשה, ואיאICA למינרו הכי או הכה, איאICA פלוגתא, ולכך בע"ז על ההרים כתיב ולא ההרים, הרי מפורש אומර דמחובר לא, וא"כ תלוש ולבסוף חיבורו מנין למעט, דהרי איןינו מחוחר ממש, אבל בהקשר זרים ממעטין מחוחר ממשני כתובים וכמש"כ רשי' ז"ל בשם ת"כ, "בכל" ריבוי הכל "וכלי" ממעט הכל, لكن אמרינו דבעין תלוש ולא מחוחר, וא"כ איןינו מבורר בדראשה עצמה, אי אתלוש רחמנא, או שכל שאינו מחוחר רצה לשול, ולכן פליגו בתלוש ולבסוף חיבורו תנויא, וכן רבא מסתפק ושותאל על שחוויה, דהקרה דבעי כל בקדשים כתיב, אלא מודלא כתיב את העולה אמרינו דגס בחולין UC"P תלוש ולא מחוחר בעין כמש"כ התוס' וא"כ מצי מסתפק על מה קפיד רחמנא בחולין, אי על תלוש דוקא, או שלא יהיה מחוחר, כי בזה תלוי הדין של תלוש ולבסוף חיבורו, ובזה נפרק קצת מה שכ' התוס', דוקיח דרש דבעין תלוש לחולין דاز ודאי היה תלוש ולבסוף חיבורו פסול דהרי ויקח כתיב, דבר הניקח מיד ומוקם ליד מוקם למקום, אלא דבלאי' היה כאן מן התימא הוא דחלקו ח'יל בין מחוחר לתלוш ולבסוף חיבורו נגד הסברא הפשוטה, דעתם הפסול הוא משום דקרוב לעשות דראשה ועיקור, אשר בזה אין חלק בין הנושאים וכמש"כ רשי' ז"ל לעיל ודו'ק.

על"ב תוס' ד"ה תלוש ולבסוף חיבורו לעניין שחוויה, תימא מיי קמבעי לי' וכו' עיין במוהר"ש"ל שסתומה על התוס' דמאי קשי' להו, דהאי רבא בתלוש ולבסוף חיבורו דמבטל לי' הוא דקמבעי, אבל מתני' מצינו לאוקמי בדלא מבטל לי', וכן הוא ברא"ש ורשב"א עכטד"ק, ואני רואה שרשי' נמי מפרש כן, שכ' ז'ל: "ומהאי דלעיל לא משמע לי' לרaba, כדמפרש ואיזל" UC"L ו/or' ל' כדמפרש ואיזל, דשאני סכין דלא מבטל לי', וממילא הה' מהני' דמסחריר בנור וקנה מיררי בדלא מבטל, אלא דתוס' לא ניחא בזה, משום דנראה להם דוחק גדול לאוקמי צור וקנה דמתני' בדלא מבטל להו, דשאני סכין דמסתמא לא מבטל לי', ועוד דאי בדלא מבטל לי', מה ש'יך צור וקנה הכא, דה' בסכין הכא דלא ישחות לכתחה בחיבורו לכוטל, ולכן הוצרכו לתרץ דראשה באמצעות מותני' כר"ת, דלית לי' פסול מחוחר מה"ת, וחיש רק משום חש דראשה ומדרבנן, ולכן אשמעין בצור וקנה, אפיו מחוחר מעיקרא כשר בדיעבד משום דלייא פסול מחוחר כלל, ובריתא דמכשורת מחוחר אפילו לכתחה, בעופא דכליל, או כר"ז דלצדדין קטני, ולפ"ז תלוש ולבסוף חיבורו דמבטל לי' לרבי עדין לא אפשר אי מפסיק בדיעבד כמחוחר מעיקרא, או לא וד'ק.

דנוון חיטין לתוכך רחיהם של מים בשבת דפטור משום דאיינו אלא גראמן, כבר דחאו האחרונים מהאי טעמא שכתבנו, ובגהות ק"ז החת"ס ז"ל שם מחק, בין מלאת אפי' ובישול דג'ך רק מקרב הדבר אצל האש, וחיב משום דכו הינה במקדש, וביןUCHINA שהייתה במקדש שחיקת סמנים בידים ממש, לכן פטור, ואני לא יודעת איך הוועיל באזה ליישב דעת המג"א, דמה עינה על הא דתניא בביבה כ"ב ע"א, דמוסיף שמן בבר חייב משום מבעיר, ומלאכת הבירה במשכן ודאי לא הייתה ע"י תוספת שמן בבר, ואחר זמן כשיכא שו"ת מהר"ם שיק לאור עולם מצאתי שהגנוון ז"ל בא"ח סי' קי"ד ישב נמי על מדוכחה זו, ולא מצא מענה אחרת רק לחדר, דהאי שחיטה פסולה דקאמר הכא פסול דרבנן הוה שגוזרו אותו סוף מים לבוא, עי"ש.

ואני תמה על הגנוון ז"ל כי אין מלאו לבו לומר על איסור תורה, שהוא איסור דרבנן מכח קושי', ואפיו היא עצומה נגד פשوط דברי הגמי' ונגד פרשי', וכל הפסוקים לא האצירו כלל שرك מצד גזרה נגעה בה, נתתי אל לבי לחקור ולדרשו בטעם דהא מלטא, עד שהAIR ד' את עניין למצוא דברי חוץ, להסיר חומר הקושי' בסברא קלה אבל מוכרתת מכח השכל הישר, והוא דודאי דכל המקرب דבר אל האש לא נחשב המעשה כולה לו לבדוק בלבד שותפות, דמי יכול להכחיש, דכך האש דלא אתה מחמתוי', נשתhaft עם האדם במעשה זו, והמעשה נעשה בין שנייהם, אלא דלגביו מזיק או רוצח, מאחר דבעל האש כבר כליה ח齊ו ונשאר האש בלי' בעליים, והאדם המשתhaft עם האש שאין בו רצון, והוא בר דעת ובר רצון, מהຍיבן אותו גם על חלק שותפו שהוא האש, ויתר מזה כתבו התוס' ב"ק דף י' ע"א ד"ה לאatoi, דכך האש דלא אתה מחמתוי', נשתhaft אדם נושא פטרין, דאחריות המעשה מוטל הכל על האדם בר דעת, עי"ש, וכל זאת לעניין חיב נזקי' וכן לעניין חיב מלאכת שבת דMbpsל ואופיה חיב גם על חלק שותפו האש, שהי' מוכן מע"ש, לפי שהוא בר דעת, אבל לעניין קיום מצוחה במקומות שטוחים עליו לעשות דבר מה, והוא נשתhaft עם אש או מים לעשות הדבר בשותפות, הרי לא קיים המוצה כתיקונה, כיון דכולה מכח אדם בעין ולא ח齊ה, וכן בשחיטה דכתיב ואחת אשר מני' ילפין דבעין כח אדם, אם כח אחר כמו מים מעורב בו, הרי לא קרין ב' ועbatchet.

ובסבירא זו נחה דעת, כי היא אמיתית וקלורה לעיניים, אבלראייתי עומד נגדה פסק הש"ז סי' ב' סק"ל, שחולק על המחבר שפסל בכרש ופסול שוחתו בשותפות, והוא ז"ל מכתיר בו בשיטות, וכتب שכנע דעת הרמב"ם מדהבאי דז'י דב' אוחזין בסכין וכ' ב' פ' ולא המתין להביאו בפ' ד' בין שאור פסולי שחייטה ע'כ' דזוקא בשוחט לע"ז פסול מצד מחשבת עכו"ם, אבל מצד פסול שחיטת נカリ ליכא, כיון דישראל משתhaft עמו, וכן מבואר בתוספתא, עכטד"ק עי"ש בש"ז היטיב - אבל באמת הש"ז במחcit טעה בדיין זה, וכאשר כבר כתבתי זאת למלعلا בסוגי' דהשוחט בשבת, דהרמב"ם לשיטותי' דס"ל דשחיטת נカリ אינו פסול אלא מקרה דוקרא לך ואכלת מזבחו, لكن כל שישראל נשתhaft בזביחה זו שוב לא קרין ב' "זבחו" אבל התוס' וכאשר פסיקין נמי דסבירו, דפסול נカリ מזבחת קאתא, ממילא גום שותפות נカリ פסול דהרי לא קרין ב' "זבחת" זהה ברור כשם שבחרים - וממילא נאמר דהתוספתא דמכשורת נמי שותפות נカリ וכדעת הרמב"ם, ע'כ' נמי בהא דרשה דזוקרא לך ואכלת מזבחו כרמב"ם ס"ל, ומה שהביאה התוספתא קרא דזובחת על פסול נカリ וקור ונסחטה מלאיה, הא נカリ כדי נסבה דנカリ לא מצין למעט מזבחתו אלא מזבחו וכאשר ביארתי זאת במקומו, וד'ק היטיב.

דומה לי מה שנטנבלת ונטרפה מחדש או שנמצא קודם מנבלה וטרפה של תmol שלושים, וא"כ מ"ש הני דלא קמבעי לי, ומ"ש האי איבריبشر נחירהDKמבעי לי', אבל דע כי כבר הודעתלי לך בעיקר אי' שבפתחה, דל"ע דבשר נחירה אישתרי להו במדבר, גם אחר שנצטו על האביהה בכניסתו לארץ לא הי' בשר נחירה אסור בלאו ד Nebula אלא באיסור עשה דזובחת, אם לא אתה לאו דל"ת כל Nebula שנאמר להם ג"כ אז והוא אתה על הנחירה ופסול שחייה, והיא Nebula חדשה שנטנבה ע"י העשה דזובחת, שאמרה תורה כל שלא קיימת בה מצות וזבחת הרוי דינה Nebula, ובזה נבין גמר' תמורה ביומה ל"ז ע"ב, דפליגו ר"ע ורוי' ג' אי' עולה מכפרת אלאו דלקט שכחה ופה, ואמר שם ר' ירמי' דפליגו בלוא Nebula דר"ע סבר דלאו מעלה הוא ורוי' ג' סבר דלאו לאו מעלה הוא וכן כון בלקט שכחה ופה, ופירשי' ז"ל לאו לאו מעלי', משום דכתיב אחרי לגרת תננה וכי' דהוה עשה, ואע' ג' דין זה כאשר ניתוק דכאן אי' לקיים העשה אלא קודם קדום עבירת הלאו, מ"מ כיוון דכתיב העשה אחר הלאו, שוב אין ליקין לרוי' ג', וכן בלקט שכחה ופה נמי הוי, דכתיב אחר לא תלקט, לעני ולגר תעוזב אותם, עכת' ד רשי' ז"ל, והתוס' שם הקשו עליו למה לא נקט לאו דטרפה דכתיב קודם Nebula דאי' נמי עשה אחריו, לכלב תשליקו אותו, ועוד הקשו דלמה לי' כלל להביא לאו Nebula כיון דמצוי אמר בלקט שם הקשו עד קושי' עצומה, דהא אין שום סברא שלא ליקות על אכילת Nebula מושום האי עשה שקדמה, וכמו' ש' בגמ' מכות ט' ע"א, וכי' משום דבר גם עשה עדיף לפטור מליקות, עי"ש מה שנדחקו בא.

ואני אומר ע"פ שאיני כדאי, כי מעולם לא עלה ע"ד ר' ירמי' לעשותות מנבלה לאו ניתוק לעשה, כי גם הלשון "לא מעלי" ולאו מעלי' צוח ווי על פירוש זה, אבל כוונת ר' הוי Nebula נחירה או Nebula בשחייה, דעתה נאמר האי לאו אליבא דר"ע, לאו מעלה הוא לדעת ריסחה'ג' מפני שנצמה מן העשה דזובחת, ולא הוי חמור למלוקות כשאר לאו דעתמא, כי לויל העשה דזובחת נתנו חודה להם, לא היהאת בכל Nebula, וכן במדבר דנאסר להם Nebula והטרפה ומ"מ בשר נחירה הותר להם, וא"כ לא הוי הלאו חמור מן העשה שהיא סיבתו, ומדומה האי לאו דלא תלקט נמי לאו Nebula, כי הלאו Nebula נצמן מן העשה של לעני ולגר תעוזב אותם, דלויל דציוויתה התורה להנחים לעניים לא איכפת לנו אם מלקט או מניח וכן גם האי לאו לא הוי חמור מן העשה ללקות עליו, וכעין סברא זו מצין ג' בתוס' קידושין ל"ח ע"א ד"ה וה"ה לערלה בשתיים שכטבו ז"ל: "וטבל ע"ג דאיינו בשאלת מ"מ כיוון דאיסרו איינו אלא מחמת תרומה ומעשר, לא חמירי מיניהם"ו עכ'ל, אבל ר"ע סובר דעת'ג' דנמצא הלאו Nebula העשה דזובחת אבל סכ"ס הרי עבר אמיירא דרומנה דאמרה לא תאכל כל Nebula, והוא הפירוש האמתי שם, ע"ג שרשי' ותוס' לא נתנו לאו, מקום הניחו ל.

ומעתה האי ר' ירמי' דהותם, קמבעי לי' הכא אליבא דר"ע ניהו דמחייב מלוקות לאו דבשר נחירה כנ"ל, מ"מ באבריبشر נחירה שהכניסו לא", אולי לא חל הלאו כל דכוון דנצמן מן העשה דזובחת דהו מיטה אגברא, וכל שלא הי' למציאות להחשת הרוי אין בו עשה זה, וא"כ על האברים שהכניסו לא מטען למימר דאי' עליהם עשה דאי' זבוחה, כיוון דברים לאו בני שחיטה נינהו, והעשה נתחנשה עתה שכבר היו אברים וא"כ אולי גם הלאו לא נאמר עליהם, או נאמר כיוון דכל בשר אי' זבוחה דין Nebula יש לו, כמו כון הני, וה'ה דהוה מazi למיבעי בהמה שיש לה עיקור

ע"ש גמר' שוחטין, מאן תנא רביה, ר' ישמעהל היא, דתני' וכו', הנה פלוגתא דרי"ש ור"ע הוא יסוד ושורש של כל המסתכת' הללו כאשר תראה כי כחוט השני ממש פלוגתא או בכמה וכמה עניינים, ובפירוש פלוגתתם אי' פלוגתא נפלאה, רשי' ותוס' והרמב"ם, וכל אחד מהני פירושים צריך ביאור רחב, וקובעתו ליה בפתחה עיקר הראשון, הנקרא "השחיטה והנחירה" ושם ביארתי בארכיה הסוגי' כולה, עם הני שלש שיטות של הני שלשה הרועים, لكن לא רציתי לכפול כאן הדברים, וכל הרוצה לעמוד על עומק הסוגי' הללו לימוד בעיון האי עיקר ויארו עניינו - ולא אחיזר כאן רק על קצת דברים קטנים שלא באו שם ליד' ביאור, ותל"מ.

ע"ש גמר' מתקין לה ר"י וכו' ועוד מעיקרא מ"ט איתסר ממש דמקורי לשכךו ולבסוף מ"ט אישתר, משום דמרתקי ממשכן וכש"כ השטא דאריךקו להו מפי, יש לראות, ורבה מה קסביר, והגמ' לא חש לתרצו, אבל מסתמא נברא רביה ממותו לא יאמיר מלטה בא טעמא - ולפע"ד דעתמא דרביה, דסובר הא דעתסר להם בשר תאווה במדבר לר'ש הוא משום דעתךין לא קיימו מצוות התלויין בארץ ואפילו מצוות שאין תלויין, הרובה מהן לא קיימו במדבר, עי"ז רמבי' ז' עה'ת ריש דברים, ורק לא היו ראויין להחmitt בע"ח למלאות תאוות אלא בשקריבו קרבן, אבל שנכנסו לארץ, ונעשה שומרין המצאות בארץ, יותר להם הבשר, אפילו להשביע תאוות נפשם ולא הרכבה עי"ז בריש משל'כ' בריש מילתני בעני' זה, וכן ה'ה' כשלגו ונבטלו מן המצאות התלויין בארץ, וגם אותן המצאות הנוהגין בחיל' ובגלוות, רפואיים בידם, וגם כי עיקר המצאות מהה בארץ כמש'כ' הרמב"ז ז' עה'ת בכמה מקומות, יחוירו לאיסורן הרשות קמ'ל, ומ"מ לא קיבל ר' יוסף צעם זה, לפי מה דמסיק לקמן, גם ר'ש יותר להם במדבר מה דלא חז' להקרבה, מקרא דכאשר יאלל את הצבי ואת האיל, הרי דין הטעם כנ"ל. ועי'ון בח' ק"ז בעחת' ס' ז' מה שכתב בעין זה ודוק'.

ד"ג י"ז ע"א גמר' בשלמא לר"ע דעתר בשר תאווה לא איתסר כלל וכי' ויל"ד למה בכל הני בשלמא לר'ש דלעיל, לא קמחדר סברתו של ר'ש, אלא כסמן על המבואר לעיל בבמאי קמפלגי, וכן בהאי בשלמא לר'ע חוזר לשנות טעמו דבשר תאווה לא איתסר כלל, אבל ניחא, דלעיל מיד כשליק מבמאי קמפלגי לא ה'י מן הצורך לחזור על סברת ר'ש וכיוון שהתחילה כן לא שינוי לשונו גם בכל הני בשלמא שאח'כ', אבל כשהתחילה להקשוט על ר'ע שכבר נתרחק הרבה מביאור טעמו, חוזר לשנות טעמו דבשר תאווה לא איתסר כלל, והוא פשוט.

ע"ש גמר' בעי ר' ירמי' בשר נחירה שהכניסו עמהם הארץ מהו, הנה רשי' ז' פירוש דדרוש וקבל שכר הוא, אבל ה'ה' ז' נחירה דלא מצינו כן אלא למסבר קראי, אבל לקבוע בעיא בגמר' לא צורך לא אשכחן, וכן כתוב דעת'ג' לעניין מודר הנאה עי"ש ועיין בנו'ת חיו"ד סי' ס"ה בביאור דברי הרא'ש, ובאמת קשה מאד לישב דבריו, דלמה לא בעי ר'ע על מודר הנאה ובמציאות הרואה'ש, ומה לו לחקרו על העבר מכבר, כיוון דלאו אקראי כסמן, ופרש'ג' ז' ליל' דראי' שהביא הרואה'ש מגמי' יומא דקשאל שם כיצד הבהיר ופרק מי' דהוה הוה, אינה מוכרתת דהכא ר' ירמי' קבעי ל'י ור' בamatת דרכו ה' למבעי לחודדי בעלמא דבר שאין במציאות כלל, וכן בב'ב' כ'ג' ע"ב דקבעי רגלהacha בתוך חמשים ורגלה השנית חוץ לחמשים Mai, ועל דבר זה אפקחו מב'י מדרשא.

ולפרש'ג' ה' האיבער שהיא מוקשה מאד צריך אני להאריך קצת, דהנה לא קמבעי על כל איסורי תורה כמו Nebula וטרפה שהיה לה בשעת מ"ת מה דינם לאחר מ"ת, וע'כ' פשיטה לי' דאסורים

תנן בכל שוחטין חוץ מגול קצר והמגירה וכו' מפני שהן חונקין, והרמב"ם פסק האי דין בא hei לישנא „ובאי זה דבר שוחטין, בין בסכין של מטבחות, בין לצורך או בזכוכית או בקרמית של קנה האגם, וכיוצא בהן מדברים החותיכין, והוא שיהי פיה חד ולא יהיה בה פגם וכוכו עכ"ל, והוא דין דהאי מתני' אלא דתמרות מה דקתי נ' במשנה, חוץ מגול קצר והמגירה וכו' כתוב הרמב"ם, והוא שיהי פיה חד ולא יהיה בה פגם, וזאת על כרחנו רק ע"י בדיקת סכין בהבנת הלב ובвиישוב הדעת נוכל לידע כי בסוף הحلכה כתוב „אבל אם היה כמו תלם בחודו של דבר שוחטין בו ואפילו הי' התלם הזה קטן יותר, שחתותו פסולה" עכ"ל הרי דלא התנה שום תנאי בהאי תלם וכותב אפילו קטן ביוטר דהינו שرك נרגש בלבד, ע"פ' שאינה אוגרת שום דבר שחתותו פסולה, ואיה מרווח רב איכא מן המשנה דקתי נ' חוץ מגול קצר והמגירה ובין הרמב"ם שכ' והוא שלא יהיה בו פגם ואפילו קטן ביוטר, דלפי דין זה ע"כ צריך בדיקת הסכין, בדיקה מעולה ביישוב הדעת והבנת הלב, והשוחט בסתם סכין או דבר אחר בלי בדיקה הרי זה גבלה, וא"כ הרי מה דאמר במשנה בכל שוחטין הינו ע"י בדיקה מגימינה כל דחו, וכאשר מפרשין המשנה דהכל שוחטין אליבא דר"א אפילו במומר או"ג אבל בבדיקה סכין, כן צרכין לפרש גם האי בכל שוחטין רק ע"י בדיקה מכל פgam כ"ד, ואין שיק' אח"כ לומר חוץ מגול קצר והמגירה מפני שהן חונקין, ומ' מון בני הדעת לא יודה, כי האי תנן, דעתך האי משנה לא עליה על דעתו לפטול השחיטה בסתם סכין بلا בדיקה, ואפילו לכתוללה, ואין בנין את זאת.

אבל כבר ידעת כלל המסתכת' נשנית אליבא דר"ע קודם חזקה, ולא מיקרי נסילה בשחיטה אלא בשכל השחיטה בפיסול נשחות, ואפילו סימן אחד בפיסול, נתהר מיד נבלה ע"י סימן השני, ופיסול במקצת הסימן לפי שנבראר אפילו באכילה שרי' עכ"פ' מה"ת, לא מביע בסתם שחתונות דשותט את הקנה תחלה, דלא מצי מיטרפ' במקצת ושת בפיסול, אלא אפילו אם ארעה דמקצת הוושט נשחת בדרשה או בעיקר דסכין פגימה קודם שחיטת הקנה, ג'כ' אין מעשה טרפות אליבא דר"ע שקודם חזקה, דהרי כל מעשה טרפות בסימנים אם גמרן עד שמota הבעל' החרי ז' נהירה כי הנירה בסימנים היה, וא"כ אין כאן טרפה אלא גבלה, וכאשר ביארנו זאת בארכאה לקמן ל"ב בסוגי' דשם, ולאו דגבלה שנאמר על הנירה, הוא אם לא נתקיים בה מצות שחיטה אבל האי, הלא נשחתה כראוי' ואיך אפשר להיות גבלה ושוחטה, והבן את זאת כי הוא אמרת לאמתנו, וא"כ השוחט נסתם סכין לר"ע קודם חזקה, ע"פ' שמסתמא יש בה פgam כמה פגימות מ"מ רוב הסcin לא פגמים, וא"כ רוב הסימנים נשחותים, ושחיטה מעליה הוה, וטרפות לא הוה אלא או שנקייב את הוושט וסילק את ידו, כיוון דלאו נירה מקרי מAMILא טרפה הוה, אבל כאן שגמר את הסימנים, הלא נהירה לאו טרפה הוה, ואיך יגרע משום שוחטה, ונירה לא הוה, דשחיטה כשרה לא מצי להצறף עם האי מיועט באכילה נירה דזה תורתית דסתרי - ועיין לפחות קמן דר' י"ט בסוגי' דמוגרמת נמי כען זה, דשליש של שחיטה לא מצטרף עם שליש של הגמא לפיסלה, עי"ש ובמה שכותבי, ולכן ברור כמשמעות דר"ע קודם חזקה וכל המשניות שבמס' זו שנשנתו אליבאי לא ידעו מבדיקת סכין, ור' דמוקי מתני' דהכל שוחטין במומר ובבודק סcin הוא דרך אסמכתא וכמוש'כ' שם במקומו.

אלומ' לאחר שחרר בו ר"ע וקבעו חזתו שזה hei בימי ר' יוחנן כמו שהוכחתה מרשי' שבquotות דר' ע"א, ופסילין כל פיסול בהקצת סימנים להיות כנירה, ושוב לא יועיל שחיטה ממילא סcin פוגם נמי פועל את השחיטה דהרי כל נקב בשט שלא ע"י שחיטה,

סימנים, לדעת בהה'ג שאינה טרפה אלא שאין שחיטה מועלת בה, שהוכנעה לא"י מהו, דהרי עליה לא נאמרה העשה דזוחחת, אם קאי עליה בלאו דגבלה אם נחרה, אבל עתה בהמה בסימנים עקרים, כיוון דהה' עליה עשה דזוחחת קודם שעקרו סימנה, או עכ"פ' בمعنى אמה אגב אמה, ודאי אית' בה אישור גבלה בנחרה, ואולי גם אישור עשה דאית' איזה זבחה, ע"ג דהעשה אגברא קאי, מ"מ כיוון קודם העיקור היה עליה אישור עשה דאית' זבחה, שוב לא פקע האי אישור ממנה ודז'ק היטב.

ע"ב גמר' ת"ר סcin שיש בה פגימות הרבה תדוען כמגירה שאין בה אלא פגימה אחת, אוגרת פסולה, מסוכסכת כשרה וכו', הנה בעניין פגימות הסcin חברתי וחוצאי לאור קנטורס מיוחד בשמו „הלכה למשה" והתמצית ממנה אספתין בפתחה עיקר י' בדיקת הסcin לשחיטה" עי"ש היטב כי אכן אקרר בדברים.

הרא' ש' ז' הביא לשון הרמב"ם ז'ל שכ' סcin שתבדוק בהולכה ולא תרגיש שיש בה פgam, וכשתחזר ותבדוק אותה בהבאה, ותרגיש שיש בה פgam וכו', ותמה עליון הרא' ש' במסוכסכת כיוון שזקופה היא מצד אחד, אך לא ירגיש באכבעו כשהוא יורד לתוכה, והمعدני יوط' המליך بعد הרמב"ם דס' ל' קר"ז ז'ל דבירידתו אינה קורעת, וכונתו במה שכ' „ולא תרגיש" פגימה הקורעת עי"ש.

והנה אמרת הדבר דגם הרמב"ם קר"ף לא הזכיר הא דמוקי בגמ' מסוכסכת, כיוון דק"י מאירושא דסcin, אבל ללימוד מה דסובר קר"ף ובعين דזוקא פגימה הקורעת, ולא מיפסל בפגימה הנרגשת, הוא דבר בטל, שהרי הרמב"ם ברור מללו דמדובר מבדיקה סcin כדי' ובעין דזוקא פגימה הקורעת, ולא מיפסל בהולכה ולא בהבאה, ואיך נעmis כדי' נאטו פרה, וכאמר שירגש בהולכה ולא מיפסל בפגימה הנרגשת, בדבריו שפגימה הקורעת קאמור, אלא דלעומת זאת גם על הרא' ש' יש לתמורה טובא, אך מצא ברמב"ם רמז רמייא דבמסוכסכת הנשנית בברייתא קמיiri, דהרי הרמב"ם לא הביא כלל, לא דיני דברייתא המחלוקת בין פגימות הרבה לאחת, ולא חילוק שבין אוגרת למסוכסכת כי לא הזכיר כלל נוני לשונות אוגרת ומסוכסכת אלא מרגיש ולא מרגיש, גם לא, הא דמוקי בקיימי אירושא דסcin, גם לא הביא להולכה דברי ב"ה במשנה שאח'ז דהשותט במוגול קצר דב"ה מכשרין לעניין טומאת נבות, שהה' לו להביא בהולכה א"ב' הט עכ"פ, והלח"מ הרגיש בכל זה, ונכנס בדוחק שאין למעלה הימנו וכתב דהרבנן ז' דלקמן שכ' כר"ש דע"ג דדי' האי דיקא נמי, מיהא דר' י' איתא דגמרא גמיר לי' מרבי, דרך לעניין טומאה פלגו, אלא ס' לדב"ה מכשרין במוגול קצר גם לאכילה, ולא גוזרין הלכהatto הבהא, ולכך גם במסוכסכת הרבה כשר כב"ה, ודלא כי האי ברייתא דאתה עכ' כב"ש עי"ש, ומ' שמע צאת לדוחות ברייתא ושקיל וטר' שבגמ' לומר דאתה כב"ש, גם לדוחות מירמא דר' יוחנן מרא דכלוא תלמודא דאמר דלא התירו ב"ה אלא לטhor מידי גבלה, ולהקל גנדו וכל זאת בהעbara בעלמא, כי בפירוש לא כתב הרמב"ם דאין חילוק בפגימות הרבה לאחת נגד הברייתא, כל זה הוא כחומר לשנים וכעשן לעינים.

ובאמת אני עומד ומשתומם לראות את המראה הנוראה הללו, איך גדולי הראשונים ואחרוניהם נסתבו בסבוך השגיאות בהבנת פסקי הרמב"ם בעין זה, עד שנתרבו להם הקשיות למעלה ראש, וצטרכו ליכנוס בדוחק אחר דוחק, אבל גם זאת אמרת כי סוג' הח"ס הלו שזו שהיא אחת מהסוגיות היותר סתוםות, ומולבשת בנסיבות הפשט, גורמת להם שלא ירדו לסוף דעת רביינו הגדול הרמב"ם, אשר כל רץ לא אнос ל' וידע מה בחשוכה ונורה עמי' שר'.

הנה הרואה את הסוג' הלו בעין בקורסות עומדים ומישתומים, ממשנה

לא צריך דם מושחת דכתיב בתורה שמעין, דמי שירצה להיות בטוח לאכול מזבחו, צריך להכין סכין חלק בלי פגימה, ולכן הוסיף שאל במה שאמר ושותחים זה ואכלתם, וזה מה דפרק הש"ס פשיטה כיון דכי נקב טרפה, עיין בלב אריה שמדקדק על לשון הגם "דחול" פשיטה דכי פגום טרפה, והוא דקדוק עצום וגם רשי' זיל הרגיש בו דוק ותשכח, אבל לפि ביאורנו מדויק הלשון מאד דהכי פריך מה מוסיף לנו הא קרא דשאול, דהרי גם מקרה דושחת, אנו יודען דכי נקב טרפה באופן שביארנו דטרפה זה, וא"כ מי שירצה להיות בטוח יבדוק תחלה סכינו, וא"כ שאל לא חידש לנו כלום, וגם ר"ח אחורי, ע"ז הי' לו לתרץ דלא כן הוא אלא דשאול חדש לנו דלא נסמק כלל, לא על הרגשתו בשעת השחיטה ולא על מה שנבדוק אח"כ מקום החתק אלא כל שהסכין פגום השחיטה פסולה, אלא אז יקשה לו מנ"ל הא מהאי קרא דשאול, דהרי שפיר אמר ושותחים זהה כדי שלא נצורך לבדוק, דס"ס לא הי' להם לא יכול אם ימצא קרוועה במקומות אחד, ולכן קמשני בדיקה לחכם קאמירין, כי מהאי קרא אין, דלא סמך על השוחט שיבדק הוא הסכין אלא דעתן בידו סכין בדוק, "דבזה" הכי ממשען, וכבר כתבענו לעלה דף ט' ובפתחה עיקר ו' דכל דבר שצරיך מצטצום על משה וכל דוחו לא סמיכין אסתם טבח וצריך חכם וכמו בדיקת הסימנים לאחר שחיטה בשחיטה מצומצמת כאשר מפרש שם הרמב"ס כדי בикור והוא מדינה ולעכובי, ולכן ממה דבדק שאל הסכין בעצמו, ולא סמך אתხים, מוכח דסכין פגום פסול השחיטה אפילו אין בכך הפגימה ליקרע הסימן, אלא נרגשת בהעברת צפורהן על הסכין, דכל שהסכין נקרפא פגום, פסול השחיטה דאל"כ אלא דבעינן פגימה האוגרת דוקא שכחה ליקרע הסימן, חכם מה בעי התם הלא למצוא פגימה כזו אין צריך להבנת הלב ויישוב הדעת כי אפילו האוגרת רק חוט השערה דהינו שהחותן השערה נאגר בין עוקצי הפגימה ואני יכולה לעבור אנה ונאה פגימה כזו בהעbara בעלמא בין צפורהן ובין בראיית העין נמצא בקהל ולא בעי חכם, ע"ז פריך והאמר ר"י לא אמרו להראות סכינו להחכם אלא מפני קבועו של חכם, ורק לדבידה על פגימה כ"ד כזו הנרגשת ואני אוגרת אינו אלא סלסל לכתחה, אבל לא לפסול השחיטה בדיעבד, וכך רק מפני קבועו מראין לחכם, אבל בלא ראיית חכם כשרה השחיטה בדיעבד, ע"ג דחישין שהטבח לא יבודוק בהבנה הלב ויישוב הדעת כראוי, ע"ז משני" מדרבנן וקרא אסמכנתה בעלמא", ר"ל דהאי חומרא לפסול גם בדיעבד פגימה הנרגשת שאינה אוגרת, הוא חומרא דרבנן שהחמירו אחר זמן של ר"י ואסמכותו אקרא, ואח"כ מביא הש"ס hei אמראי קדמאי בדקו לי בשמן בא במיא בשארא ובחותן השערה, עד דמסיק אר"פ צריכה בדיקה אבשרה ואתופרא ואתלת רוחתא. מפשtot הלשון משמע דכל hei אמראי הקילו לבדוק רק אחר פגימה האוגרת דבר מה והמחמיר שבhem hei ראב"י שבדק בחוט השערה דהינו אם הפגימה אוגרת חוט השערה, וממילא גם זה בעי חכם דאם הכספיו פגימה פחותה משיעור שלחט בה לכתחה הרי אכן האבחנה דקה בין פגימה לפגימה שזו כשרה וזו פסול, אבל ר"פ אמר דעתיכא בדיקה אבשרה ואתופרא והוא בדיקת הרגשה ואין זה בדיקת בשארא ולישנא דלעיל שבדקו בה ר"ש ובסורא, דהמה בדקנו אם הפגימה אוגרת הבשר והלשון והכא אבשרה ולא בשארא קאמר דהוא העברתبشر האכבע על הסכין אם מרגיש הפגימה בכח המשוש, וכמו אטופרא שעובר בטעפה על הסכין להרגיש בכח המשוש ובבידיקתנו של עכשו, וכן ר"ח דמנה לקמן גם פגימת הסכין בהדי הנך ג' פגימות שמהema כדי חגידת הצפורה, והאי חגידת צפורה הנרגשת צפורה קאמר ולא שתאניג בה הצפורה, כאשר

נחרה מקרי ושוב אין שיטתה מועלת בה, וכאשר אבאר את זאת لكمן ל"ב, אבל עדיון בדיקת סכין לא עyi, רק מפגימה שיש בכהה לקרוועה את הסימן, אבל בדיקת הרגשה, על פגימה שאינה אוגרת, לא הייתה רק סלסל בעלמא, ולפיכך א"ר יוחנן דלהראות סכינו לחכם הוא מפני קבועו של חכם, והרי תראה, דהרבמ"ס מציריך הוראה לחכם מדינה ומשום לתא דייסורה, וכאשר ביארתי לעיל דף ט' חיל"י דרמב"ס ממה ששמו במשנה לקמן בפ"ב, בשיעור שהי' כדי ביקור חכם ומפרש הרמב"ס בפיה"מ דביקור סימנים קאמר, והדין עמו דבשחיטה מצומצמת דבעינן להבחן בין מחצה לרוב במשהו, הבדיקה זו היא הוראה וצריכה חכם דוקא, ולא סמיכין אטbatch, וא"כ אי בסכין, פגימה דקה שאינה אוגרת נמי פסולת השחיטה ודאי להאי בדיקה, חכם בעינן, אבל בזמנן ר' יוחנן עדיון לא פסל בדיעבד האי פגימה ורק לכתחה נגנו להחמיר, لكن הוראת הסכין לחכם איןו אלא מפני קבועו של חכם, דלהבחן אם יש בו גם האוגר דבר מה או לא בקהל יכול לראות את זאת גם הטבח, ואני בא הבדיקה יתירה, ורק ע"י דרשה דר"ח והבאים אחורי נתהוו האי הלכה, לפסל מכל האיסמכתא דושחתתם בזה, כל סכין פגומה, בין יש בכה הפגימה ליקרע את הסימן ובין אין בכהה ליקרע, כל שם פגום על הסכין, השחיטה פסולה, וכאשר אבאר لكمן זהה שיטת הראה"ה והרמב"ס ז"ל.

ולפ"ז הרמב"ס לא פסק, לא כמשנתינו דרך מגירה פסולת דהוא כר"ע קודם זהה, וגם לא כבריתא דת"ר ע"פ שהיא כר"ע לאחר זהה, אבל מ"מ לא פסולת מסוכסכת אלא אוגרת, אבל פסק כר"ח דפגימה כדי חגידת צפורה והוא הרגשת צפורה איפלו אינה אוגרת כלום פסול השחיטה, וממילא דלא פסק כב"ה דשותט במג' קציר בהליךתו דין מטמא, דהלא גם בהליךתו נרגשות הפגימות, וכקושיות הראה"ש וposal השחיטה מדרבנן, וגם מטמא כנבהה מדרבנן, אבל בפגימה שאינה נרגשת בהליךתו אבלי נרגשת בהבאתו מכשיר איפלו באכילה וככ"ה במג' קציר, ולא גורגן הלכה אותו הבאה כיון דבלא"ה גם בהבאה אינה קורעת, דכל פגימה הקורעת בהבאתה א"א שלא תרגיש גם בהליךתו, וכקושי" הראה"ש, וממילא דאיון לטלק בין הרבה לאחת ובין באמצעות רישיא דסכינה, וכל הדינים מכונים להלכה כפי מה דמסקין כר"ח דפגימה הנרגשת שאינה אוגרת פסולת מדרבנן, וזה ברור ואמת ועיין עוד لكمן בביור השיטות וד"ק.

ע"ש א"ר חסדא מניין לבודיקת סכין מה"ת שני ושותחים זהה ואכלתם וכו' עד א"ר פפא צריכא בדיקה אבשרה ואתופרא ואתלת רוחתא, אבאר הסוגי' כפי שיטת הרמב"ס והרא"ה ז"ל.
הנה בתורה כתיב ושותח, אשר מניין" שמעין דדרך חתיכה ולא דרך קרוועה וחוניקה בעין, וכדתנן במשנה חז' מג' קציר והמגירה מפני שהן חונקיין, ופרש"י שאין חותcin אלא קורעין מחמת הפגימות, וכבר כתבענו לעלה דהאי משנה נשנית קודם חורת ר"ע ואז במג' קציר ומגירה דוקא פסולה השחיטה, אבל לאחר חזרה גם בסכין שיש בו רק פגימה אחת, נמי מיפסל השחיטה, מפני שקרוועה במקצת הסימן נמי פסול, אלא דזאת אם הוא חותך או קורע אפשר לידע, או ע"י הרגש השוחט בשעת השחיטה שהוא יכול להרגשי אם הוא חותך בלי עכבות דבר או שיכשמיגע למקום הפגום הוא קורע, או איפלו אם שחת בלי להשיג עז זה, יכול לבדוק מקום החתק או איפלו אס שחת בלי להשיג עז זה, כיריך להזכיר סכין שאין בו יכול להכיר בין חתיכה לקרוועה, כי החתוך חלק והקרוועה מגומג - וכן בתורה לא כתיב רק ושותח, וממילא מי שירצה להיות בטוח שי"י השחיטה יכולה חתוכה ולא קרועה, צריך להזכיר סכין שאין בו פגימה העוללה לקרווע הסימן, וכן ר"ח דיליך ממה דכתיב לגבי שאל דאמר,, ושותחים זהה" דבעינן הכתת סכין לשחיטה, הוא

لتמורה, דעכ"פ הרמב"ס כר"ח פסק ולא כהני אמוראי, וא"כ ממו"ג اي מפרש חגיון צפורהן אוגרת את הצפורן, הר' אייכא כאן שיעור גודל ואיך כתוב בהל"ש דבهرגת פגימה בלבד השחיטה פוסלת ולא נתן שיעור, ואי דמפרש חגיון צפורהן דר"ת הרגת צפורהן, והוא כדעת הראה", איך יכול להשווו לשחיטת הרשב"א דבעינו עכ"פ אוגרת דבר מה דהינו חוט השערה, שהוא כראב"י דבדק בחוט השערה, וכמ"כ "הגר"א צ"ל בהගותיו ליו"ד, הלא ר"ת דקאמר בחגיון צפורהן הרגת צפורהן קאמר ולא התנה כלל שתהיה אוגר כחגיון צפורהן הרגת צפורהן דדעת הרמב"ס כרא"ה דמפרש הא דר"ח דבר מה, וכן פשיטה דדעת הרמב"ס כרא"ה דמפרש הא דר"ח כחגיון צפורהן הרגת צפורהן והגתו נמי דר"ח, והביא שפיר ראי מסכךן של שחיטתה ממשום דתתם ודאי אמוראי בתראי להחמיר אותו נגד הקדמאי ולא להקל, ו��ושי" הרשב"א הלא אוגרת שניינו לק"מ, דהרי הוא חומרא דרבנן שנתווה בימי ר"ח בעל הדרשה של ושותם בזה, דכל שם פגום על הסכין, שחיטתו פסולה והני אמוראי שקודם ذום ר"ח וח"פ עדין הקילו בבדיקה זו לבדוק בשמשא ובמיא ובבשרא ובחותש השערה, וכל אלו הבדיקות קולות הנה נגד בדיקת הרגת השבוטפרא ובבשרא, וכאשר כתוב הפלתי בסyi י"ח שהודיע ע"ז השוחטים שלו, שמי שיש לו הרגת טובה אין לך בדיקה טוביה מהרגשת טופרא בהעbara על חוד הסכין, וכן בדיקת הרגת השבוטפרא היא החומרא היית גודלה בלי ספק, ודמי לסתאה דמכשיר ר"א, אף דגס זאת נרגשת בהעbara השבוטפרא, על זה כתוב הראה"ה צ"ל, דהטעם בהזאת ממשום שאין זה מגוף הסcin, והרשב"א במשה"ב שחק על חילוק זה דס"ס הר' נרגש, וכן ק"ז בעהחת"ס בי"ד סי"ט לענין מה שמקילן השוחטים שמחליקים הסcin אחר שחיטתה בעור או סמרטוט, באומרים שפגימה בגוף והויהית דאביי ורבה מעולם, ובפרט בדבר גודל זהה שמרבה יגון ואנחתה לחכים ולשוחטים, ומפסיד הון רב לישראל, כאשר עינינו רואות, איך יתנו הרמב"ס מקום לטעות בפשטות דבריו כי פגימה הנרגשת פסולת שחיטתה, ולא יזכיר דבריו עכ"פ שתאנgor חוט השערה, כי המרחק בין שנייהם, עכ"פ שאינו אלא כחות השערה, הוא כרחוק מזרחה ממערב, כי כנספלו פגימה הנרגשת אף שאינה אוגרת, לא נמצא רק אדם אחד מאלף שיהי לו הרגת מעולה בחוש המשוש שימצאה, ועל ידו יפלו השוחטים כזובבים לפניו, כי הוא תמיד ימצא סכינים פגומים, כאשר הנסיון מעיד שענינו זה רבים חללים הפיל והעצומים הרוגיה, אבל אם נחזיק כדעת הרשב"א דבעינו דזוקא אוגרת עכ"פ כחות השערה, אז ילכיא מי שלא יריגש את זאת בחוש המשוש, בראיית העין, כי אם חוט השער נראה לכל רואה, מכש"כ פגימה האוגרת חוט השערה, שהוא עכ"פ יותר גודלה דאמטא באמטא לא יתוב כדיודע.

תראה מלשון הרמב"ס שאביה, א"כ לפי מסקנת אמוראי בתראי כל פגימה הנרגשת עכ"פ שאינה אוגרת פסולת, לפי שהסcin בשם פגום יקרה ואת פסלו הני חכמים דהינו ר"ח ודעמי, סמכותו אקרא דוחתתם בזה, דבעינו סcin שאינו פגום שבמילא נפל כל הני בדיקות של הני אמוראי בבריא, ומה מודדק בזה הלשון אר"פ ולא קאמר רפ"א כדרך בכ"מ שאידך חולק על הראשון, כי כאן רפ"ח הסכימות חכמי דורו קאמר שחייבו להצריך לעוכבא בדיקת הרגת השערה, וכן עשה הוראת חכם ג"כ אצרכתא לעוכבא ולא רק מושם כבודו, כך מתפרש הסוגי לדעת הרמב"ס שהוא ג"כ שיטת הראה"ה צ"ל כאשר אבא.

דהנה הרמב"ס צ"ל כתב, והוא שיהי" פיה חד ולא יהי' בה פגום וכו', ואפילו הני התרטט קטן ביותר שחיטתו פסולה, ולא הזכיר כלל שתהיה אוגרת עכ"פ חוט השערה, וכן בהלכות שאח"ז דיבר רק מוהרטת פגימה בהליך ולא בהבאה, אשר מעיד עליו הראה"ז צ"ל דזאת א"א בפוגמה האוגרת, דכל שאוגרת א"א שלא יריגש אפילו בכך שאינה אוגרת, כמו שהבאתי דבריו לעיל, וכן בחנים רצוי הטוור והבוי להשוות דעת הרמב"ס עם דעת הרשב"א, והבוי כי' דעכ"פ דהרבמ"ס לא הזכיר האי תנאי שהזיהיר הרשב"א, דבלבד שתאנgor דבר מה, סתמא כמפרש ועי"ז נתהוו כל המבוכה הגדולה בין האחוריים כאשר תראה. ובאמת לא ידעת מה אדו' כי, הלא כבר כתבתי בהקדמה של דהרבמ"ס אשר חיבר חיבורו, כדי שלא יצטרך לשום חיבור זולתו בעניין הלכה, בשום אופן איינו סובל דוחקים כאלו, דקסמץ על המעין בגם', וכדומה, כי דבריו צריכין להיות מבוררים ומובנים לכל קורא אף למי שלא ראה גמר' והויהית דאביי ורבה מעולם, ובפרט בדבר גודל זהה שמרבה יגון ואנחתה לחכים ולשוחטים, ומפסיד הון רב לישראל, כאשר עינינו רואות, איך יתנו הרמב"ס מקום לטעות בפשטות דבריו כי פגימה הנרגשת פסולת שחיטתה, ולא יזכיר דבריו עכ"פ שתאנgor חוט השערה, כי המרחק בין שנייהם, עכ"פ שאינו אלא כחות השערה, הוא כרחוק מזרחה ממערב, כי כנספלו פגימה הנרגשת אף שאינה אוגרת, לא נמצא רק אדם אחד מאלף שיהי לו הרגת מעולה בחוש המשוש שימצאה, ועל ידו יפלו השוחטים כזובבים לפניו, כי הוא תמיד ימצא סכינים פגומים, כאשר הנסיון מעיד שענינו זה רבים חללים הפיל והעצומים הרוגיה, אבל אם נחזיק כדעת הרשב"א דבעינו דזוקא אוגרת עכ"פ כחות השערה, אז ילכיא מי שלא יריגש את זאת בחוש המשוש, בראיית העין, כי אם חוט השער נראה לכל רואה, מכש"כ פגימה האוגרת חוט השערה, שהוא עכ"פ יותר גודלה דאמטא באמטא לא יתוב כדיודע.

ועוד אני תמה איך לא חלי ולא הריגש הב"י צ"ל, שהרמב"ס עכ"חolk על הרשב"א, דהרי הרמב"ס בפ"א ה"ד מהל' ביה"ב כתוב יובן את זאת, דדרשה שמנה נמי ממוצע מושחת ולא ודדרס, אשר מה"ט כתוב רשי"ו רשב"א בראש השוחט, דדרשה לאו מחלכה אתה על אלא ממוצע מושחת, אלא שאני כתבתה שם, דהחלכה אתה על פיסול במקצת סימנים, דלולי החלכה הי' שחיטתה כשרה, וכאשר ביארנו זאת לעיל בארכוה, עכ"פ אין בתרוץ התוס' ממש, וכי היכי דמנה דרשה הו"ל למימני נמי יעkor דסcin פגומה, لكن אין לנו מנוס אחר להנצל מחומר קושי"ז או' אלא בשנאמר, דבאמת גם על יעkor סימנים בסcin פגומה אתה החלכה אלא דגימה הראיי לעkor אפילו מקצת ומשהו מון הסיכון, צרייך להיות עכ"פ אוגרת איינו אוגרת, אבל אנחנו מוחמرين לפיסול שחיטתה בסcin פגומה והוא רוצה לפרש ומסתם קא סטם ואס לדידי' פשיטה לי' דכדי חגיון צפורהן פירשו דאוגרת את הצפורן, א"כ מה מושך ביאור איך במא שכתב, בסcin של שחיטתה, ועל הב"י עוד יותר יש

נקב דהינו עיקור אז טרפה, אבל בדיקת סיכון לא אתרmor, וע"כ דרבנן הוא וסמכותו אקרוא דושחתתם בזה ולכך לא מנה עיקור דסיכון פגומה בהל"ש כנ"ל.

אולם לדעת רשי דעיקר דהיל"ש הוא עיקר דסיכון פגומה, ע"כ אין בשיטת יתר הראויים דחכמים לא פסלו אלא פגימה האוגרת ומפטעם שהוא עקר הא פגימה מקצת הסיכון ולא רצוי לסיכון מהרגשת השוחט או בדיקת הסימנים אם הם חתוכים או עוקרים, אלא דbullet זאת צ"ל הא דעתך שמואל, "עיקור" בין הל"ש אין הכוונה שידוע הטבח, מושחת ולא וקרע וממתני' דbullet שוחטין חז' מגיל יד והמגירה מפני שהן חונקן, אלא דוידע ג"כ דסתם סיכון פסול לשחיטה, וצריכה בדיקה אבשרה ואטופרא ואתלת רוחתא, וכל זאת נכלל בתיבת עיקור דמקומו על הסימנים כאמור, אבל עתה אידיין הכתנת הסיכון לשחיטה קאי והיינו משומם דbullet שידוע עיקור פסול הרי מAMILIA יודע דbullet בדיקת סיכון וכקושי' הגם' על ר"ח פשיטה דכי נקב טרפה וכפרשי' שם דאי איכא פגם נקב, וכמה מן הדוחק לסביר את כל זאת, כי לא אאמין שרשי' ודמעי' היו אוכליין משחיתת טבח שהי' יודע אידין חונקן ועוקרין אלא שוחטין בחטיכה, ותו לא, על סמך האי קושי' הגם' פשיטה דכי נקב טרפה מAMILIA ידע האי טבח להוכיח את הסיכון כדינה.

עתה נברר שיטת רשי' זו שהיא שיטת הרשי' עפ"י הבנת הרשב"א זל', והוא דהרי"ף הביא בהלכותיו הני אמרו אי' בדקו בשושא במיא וכוי' ואח"כ הביא מימרא דר"פ לצריכה בדיקה אבשרה ואטופרא והשمي' הא דר"ח דפגימת הסיכון כפיגיות המזbatch בחגירת ציפורן, ומזה דנו הרשב"א והר"ן ודעums זל' דהרי"ף מפרש חגירת צפורה שתה' הczפורה נاجر בין עוקצ' הפגימה, ומkill לפ"ז ר"ח לא לבד נגד ר"פ דbullet בדיקת הרגשה אבשרה וטופרא, אלא אפיו נגד הני אמרוא דבדקו בכל הני תחבות, ודוא' מיחמרו נגד ר"ח אבל לית הלכתא כר"ח וקיימ"ל דפגימת הסיכון בכ"ש מיהא לאו דוקא כ"ש ממש דהא אוגרת קירין לי', ואוגרת כשם שום דבר ואפיו חות' השערה, אבל בשאינה אוגרת שום דבר ויהינו דמי' לסאסאה, עכ"ל הרשב"א זל'.

ויש להעיר דהרבشب"א לא הביאראי נגד ר"ח רק מהני אמרוא דבדקו אנה ואנה, ולא הביא הא דר"פ דבעינן בדיקת הרגשה אבשרה ואטופרא, אשר עליו אמרו כל הני אמרוא בתראי יישר, (וברא"ש באמת כולן גם ר"פ בהדי הנך ולקמן נדבר מה) אבל ניחא לי דהרבشب"א דס"ל דהאי כ"ש לאו דוקא אלא אוגרת בעין, ע"כ מפרש אצרכטה דר"פ אלכתחה, ואע"ג דלשון צריכה משמע לעכב, עיין רמב"ם פ"א הל' כ"ד ב"כ'ם שם, אין זו קושי', דהאי צריכה בדיקה, הלא אסיכון קאי, וא"כ הפירוש לצריכה בדיקה, ואס' ירגיש איזה פגם אסור לשוחט באיה סיכון עד שיתקנה, ועיין תוס' גיטין ד' ע"ב ד"ה אי מהחיה, ודוק'). דbullet בעינן סיכון שאין בה פגימה הנרגשת כלל, והאי דמי' לסאסאה, דהוא לרשב"א פגימה הנרגשת ואינה אוגרת, כמש"כ דבשאינה אוגרת שום דבר הינו דמי' לסאסאה, ס"ל לרשב"א דכשרה רק בדיעבד, ומה שאמר ר"א מאן יhib' לנו מבשרה ואכלין, הינו בדיעבד שוחט כבר. וממצאי כן בריטב"א זל' שכטב וז"ל, "דמתשובת ר"א אנו למدين, שהשוויל הyi שואל אף לדיעבד אי' אכלין מבשרה, די' לא Mai' אהדר ל' ר"א" עכ"ל, ר"ל די' השוויל אלכתחה שאל, אי מותר לשוחט בסאסאה, היה לו להשיב מאן יhib' לנו האי סיכון ושותפין בה, וא"כ ר"פ בדיקת הרגשה עבי' בלי' שתאותו דבר מה, ע"כ לכתחה אמר אבל בדיעבד כשר כמו סאסאה, דהינו סאסאה

הסימן רך ואני מותח, וכשmagyu אל הסימן עבר הפגם מעליו כמו סיכון רע שאינו חותך, ומה"ת ודאי אם נבדק הסימנים, ולא נמצא בהם היכר קריעה, או שהרגיש השוחט שלא נתקב בחטיכה וממש"כ במלילה, لكن אין מקום למנות עיקור הסימן, וראה זה מה שכתב הראה"ה בספר החינוך שלו מצוה תנ"א, דשים מבאר כל דין חמשה הל"ש וכותב על כל אחת מהם לשון פסולה, ואח"כ כתב שהחטו פסולה, וכן בدرسא מסיים שחטיכו בסיכון פגום, כיון דאן פסילנו סיכון פגום גם ללא עיקור הסימן, וזה מה שכתב הראה"ה בדיקת הסיכון שהצרכמו חכמים בבדיקה זל' וגו"כ צריך לדעת ענין בדיקת הסיכון השחטיכו חכמים בבדיקה אותו עם הצפורה ובשלש וחותה של סיכון, ואם נרגש בה פגימה אפיו כ"ש השחיטה אסורה" עכ"ל והרי שולץ לפניך דהאי בדיקת סיכון מפגימה כ"ש חכמים הצרכו, והשוחט בسانון פגומה צו, השחיטה אסורה ולא פסולה, וא"כ האיך חשוב עיקור סימנים בסיכון פגומה, אי' בלשון זה, הרי נפרש דבעין לראות עכ"פ מקצת הסימן קרוועה ולא חותכה, ואי' ישחטו שוחט בסיכון פגומה, אין זה מהל"ש דאוריתא, אלא דרבנן, שאסרו כל שחיטה בסיכון פגומה, וזהאמת וצדקה.

ולכן קושי' הרשב"א על הראה"ה דמ"ש האי סאסאה דלא פסללה כיון דסכים איכא איזה הרגשה בהאי סאסאה, לק"מ דסבירת הראה"ה מובנת יפה, כיון דbullet' אין בכח פגימה שאינה אוגרת ליקרע הסימן, אלא דחכמים אסורו כל סיכון אשר שם פגומה עלייה, וכיון דהאי סאסאה אינה מגו' הסיכון (וכפי הנראה הוא סיכון שלא נפל ממנה מה שנקרה בפי השוחטים דרענטיל) הרי אין שם פגומה על הסיכון, لكن כשר לשוחט בו אף לכתחה ולפי דרבנו גם על דברת החת"ס הנ"ל יש לתמוהו כן, דכיו' דאליז' ומודה דכל שעוברת ע"י החלקה בעור אינה פגימה בגוף הסיכון, מה קאמר דהרי עיקור אסור רחמנא יה' העכבה בסיכון או שאר עכבות הר夷' קורע את הסימן, הלא אין בכח האי עכבה ליקרע את הסימן, אלא דאו' באין עליה משומש דשחט בسانון פגום בין אוגרת ובין אינה אוגרת שאסרו חכמים, והאי דעוברת ע"י החלקה שאינה בגוף הסיכון אין על הסיכון שם פגום, ולא איפכת לו וכמו סאסאה כשר מה"ט לדעת הראה"ה.

והנה כפי הנראה ק"ז צ"ל הרגש זהה ולכך הוסיף דעתם דסיכון פגום הוא גם מצד שהיי' דבר שלא ראוי בשום פוסק, וכוכוonto דמקום הפגום, אם גם אין בכחו ליקרע הסימן, אבל עכ"פ אין חותך באתו מקום ומכו סיכון רעה, ואית ב' משומש שהיי', אבל גם זאת לפלא בעניין, שלא מביע לפדי דינא דגמי', דבעין שייעור לשחמי' כדי שחיטה אחרת, דליך לחוש משומש פגימה אחת או שתים שייעבב השחיטה כשייעור שחיטה, אלא אפיו לפי חומרת האחרונים לפסל בעוף אפיו בנמצא גמי' נמי אין זה דומה לגמי', דשם חיישין שהגמי' מעכב כל הסיכון מלחותך את הסימן עד שייחוץ הגמי', אבל כאן ניהו דבسانון הפגום אין חותך אבל איןו מעכב את החלק החד מלחותך, ולכן כל דבריו תמהווון, ונשוב לעניינו.

הנ'ך רואה לדעת הבה"ג, لكن לא נזכר פגימת הסיכון בתוך הל"ש שנסמכו מיסיני, משומש דבسانון עיקור בסיכון פגימה נארמה, וחכמים הושיבו פסל דסיכון פגומה בלי השקפה על עיקור הסימנים, ומינה תראה איך הבה"ג לשיטתי'azel במא שטאפס מימרא דר"ח כפשוטה דמנין לבודיקת הסיכון מה"ת שני' ושותפם בה, וכותב עליו והאו ר"צ חיוט בהגותו לש"ס ז"ל "משמעו דלא הי' לפני גירסת הש"ס כאן או שסוביר דה"ק בגמ' פשיטה כיון נקב טרפה לאו בדיקה אתמר" עכ"ל וחכם עדיף מנביא דהרי הבה"ג עכ"ס סוביר כן דכי

א' דמה שכי' בתחילת דבריו, וככל לבסוף, כי התורה או ההלכה למלמ"ס דיברה מ אדם יותר שלם בחוש הרגשותו, הוא שגיאה כי לא התורה ולא ההלכה דיבירה כלל מפיגמת הסכין ובודיקתו, לא לדעת הבה"ג ולא לדעת רשי", כאשר ביארתי לעיל בארכיה, רק מעיקר סימנים וכאשר הבאתי כן ג'כ' משות' חת"ס ז"ל סי' ט'ו.

ב' ואפילו היה כדבריו, דילכה אתה על בדיקת סכין בהרגשת צפורהן, מיל' דמאדם יותר שלם בחוש הרגשותו דיבירה, הלא אדרבה, בכל שיורי התורה כמו כיitz ביצה ואגדול וכדומה, אנו הוליכין בו אחר גודל ביןוני כדיוד ולמה כאן נבעי אדם יותר שלם בחוש הרגשותו והتورה אמרה זוחבת מברך וממצאנך לכל איך עובד אדמותו, שמסתמא חוש הרגשותו חולשה כדיודה.

ואני אמרתי דבר נאה, דמהאי אסמכתה, "דושותם זהה" יפינן י'כ בדיקת הרגשה, דכיוון דלפינו מכאן הוראת חכם ולא סתם בטבת, ע'כ בדיקת הרגשה ולא בדיקת ראיית העין בעין, דחוש הראות חזק אצל בעלי עבדה שאינם קורין בספרים, וחוש המישוש חולשה אצלם מפני כבודות ידיהם מן העבודה, ובת'ח' בעלי ספר שעסוקם תמיד בקריאת ספרים ובטלים ממלאכה שנעשית ע' אחרים, הוא להיפך, כי חוש הראות נחלשה וחוש המשוש חזקה אצלם, וזה פרפרות נאה.

ג' אכן על דעת קדשו, לפסל כל פגימה הנרגשת בטופרא מה"ת, וכי לא ראה בגמי' דsharp פגם ושדר פגם ושדר, ושלחו לי' מגירה שניינו, אבל כל hei פגימות שעשה כשרות הי', כי אמר הפלתי שלא היו נרגשות, והוא בעצמו מעיד, שאין לך פגימה קטנה כל כך שאינה נרגשת בחוש המשוש של אדם השלם בהרגשה, ודמי' לסאסאה יוכה שהייא נרגשת לכל אדם וכשרה ואשר מזה מביא הרשב"א ראי' דבעין דוקא אוגרת, אבל נרגשת לחוד לא מיפסל, ולפוגמה האוגרת ע'כ' חוט השערה למה לי אדם השלם בחוש המשוש.

ד' אכן אני אמראי מרוב קדושתם חשוו שאין להם חוש המשוש כראוי, ומה לא חשוו על חוש הראות, ולמה לא בחרו באנשים מוחזקים בחוש הרגשה כיון שהיא יותר מעלה, וגם אכן עלה ע'ה'ך כי בכל הנרדעא ובמערבה כולם היו חולשי הרגשה, עד שהוחרכו לבדוק בשמשא ובמייא.

ויאנני מספק כי כל זה קרה להגאון ז'ל ולשאר הפוסקים שא'כ נכשלו בכךין זה כמו שהבאתי לעמלה, משום שראו דברי הראה'ה שכתב דהני'D בדקנו בתני אופנים מסוימים, לאו אצרכתא אמר, אלא דלרווחא דמלטה עשו כן, הר' דסביר הראה'ה דהני בדיקות מעילות יותר מבדייקות הרגשה דטופרא, ע'י' נتابבלו הדעות חדד אמר דברמתן כן הוא, והפלתי ממציא דלא כן הוא, אלא שחששו שהרגשותם אינה שלמה, אבל באמת מועלם לא עלה על דעת הראה'ה לומר דבר זו כזיה, אבל הראה'ה בתחילת הי' מפרש הוא דר'ח' אמר חגירת צפורה דאגורת צפורה קאמר ונגד זה ודאי החמירו הני אמראי לבדוק בשמשא ובמי' כי' שהמה פחות מאגורת צפורה, אבל תכ'ח' חזר מזה וקאמר דגס ר'ח' כר'פ' הרגשות צפורה קאמר, דאיינו מלשון חgorה אלא מלשון חגירה בי'ז ע'י'ש, ואז פשיטה דהוא חממייר מכולם, ופירוש זה בדברי הראה'ה למדתי מtopic דברי המשמרת המשיג עליו, כי תחלה הקשה עליו, דאיין אפשר להשות דר'פ' בדר'ח', כיון דר'פ' נמי אبشرא עלי, והוא ודאי פחות מחייב צפורה ובר, ר'ח' בדיעבד אוגרת צפורה רק בתחילת עי'ה בעי הרגשות צפורה ובר, וזה ברור ובטול כל המחלוקת ע'ל.

כמש"כ הרשב"א, וכן אין מר'פ' כל כך ראי' בדיעבד אפילו אוגרת כ'ש פסולת דאפשר עד אגירת צפורה הכל רק בתחילת, אבל הני אמראי לא חלקו בין תחלה לדיעבד, דהרי בדיקות בדיקה דלכתחלה הוה, דכן נהגו לבדוק את הסכין להכינה לשחיטה, ולא קפדו אבדיקת הרגשה גם בתחילת, אבל בדיעבד נמי פסלו אם נמצא אוגרת שום דבר, וכן מבואר הדבר בთוה'ב' במשמרת שלו, וז'ל: "מייחו לא שתה'י פגימה כ'ד ממש הנראית לשמש פסולת דהא אוגרת אמרינו, אלא שאלו ה' נראית שם הוי בודקין אותה לאחר מכאן, אם תחגור שום דבר ואפילו חוט השערה ובכן הוי פסלין אלו נמצאת פגימה אפילו רק אחר שחיטה" עכ'ל הר' דקהילו מצד אחד נגד ר'ח' בדיעדי' בכתובת בדיקת הרגשה אבישרא ואתופרא והחמירנו נגד ר'ח' לפסל אוגרת שום דבר אפילו פחות מועובי הצפורה וכן לענין לכתה פגימה כ'ד מצרי' בדיקת הרגשה לפסל הסכין פגום אפילו איינו אוגר שום דבר, אבל בדיעבד כשרה השחיטה עד שתאגור הפגימה עכ'פ' חוט השערה, וכראב'י' בדיקת החוט השערה אם אוגרת, וכמש'כ' הגר'א ז'ל, ועוד לא כר'ח' דאיינו פסל אלא באוגרת עובי הצפורה, אבל עיין בפרמ'ג' במש'ז'אות ב' דמפרש דברי התוה'ב' דר'ל דלאחר שבדקנו בדיקות במ' בשושא עכ'ו' נראית להם פגימה, אז מdadו אותן אס塘גו דבר מה ואפילו חוט השערה עי'יש, ואס הפירוש כדברי, דברי הרשב'א נפalias בעני, דלפ'ז' הני בדיקות במ' בשושא וכו' ה' מראין להם כל עכ'ב' כ'ד אפילו אינה אוגרת וכמו בשרא ואתופרא דר'פ', וא'כ עכ' דר'פ' דאמיר צריכה בדיקה אבישרא ואתופרא פליג עליהם, לומר דאיין לסמו' על אופן בדיקותם, וא'כ קשה למה הבאים הר'י' כיוון דהביא דר'פ' דעליו אמרו יישר והלכתא כוותי', ויתור קשה קושי הר'ז' ז'ל על hei חכמים, למה فهو יכול האי, כיון דאי'א טופרא ובשרה דצבע, והיא הבדיקה יותר מעלה והיותר פשוטה, וכן נראות נפלאות על דברי מהרש'ל מובאים בטוי' ריש סי' ח'י', דמשום הני אמראי דאו' להחמיר אפילו על פגימה שאינה אוגרת כלל, ואחריו כל האחרונות שפכו סוללה על הב'ח שהקליל באיסור תורה להתיר פגימה הנראית לעין שאינה אוגרת, ועין עוד בפלתי שהגענו להחלטה אמיתי, דהראשת טופרא היא הבדיקה יותר מעלה, יותר אין להחמיר, מפני שפוגמה שאינה נרגשת ממרגש טוב, א'א להכירו באופן אחר, ושכן העידו לפניו כל השוחטים המופלגים שלו, ומישוב לו בזה הרמב'ס, דלא סתר את דברי, דכאון בהלכות שחיטה פסל פגימה בכ'ש, ובrangle' בה'ב כתוב שיעורה בחגירת צפורה, הני הרגשת צפורה, והוא ממש בכ'ש והיינו כדעת הראה'ה, עכ'ת'ק', וכל מה שכתב עד עתה הואאמת ומכוון למה שבבירנו לעמלה, אלא דח'כ' נתקשה לו מה עשה בהני אמראים שבדקנו בכל hei שאר בדיקות, דלומר דהני אופני הבדיקות עוד יותר מעילות מבדיקות הרגשה בטופרא, הי' דבר זר עני הפלתי, כאשר באמת כן הוא, עיין כל בר דעת, لكن הגעה להמקרה נפלאה, לחישר דמפני שכח הרגשה אינה שורה בכל אדם כיודע, והتورה ודאי מ אדם השלם בחוש המשוש דיבירה, لكن חששו hei אמראים לעוצם קדושתם, אלו אין הרגשות שלימה, ובחרו בדרכים שונים אחרים שא'כ' הרגשה כמו במיא ושמיא וכדומה וכו' ומשיים ז'ל, כי' עיקר הפגימה אשר לנו במסורת הללמ'ס, היא חגירת צפורה וכו', וזה ברור ובטול כל המחלוקת' עכ'ל.

והנה כל הקורא הדברים, משתומם, איך חכם כמהתו הוציא מקולמו דברים בטלים כאלו, ובמח'כ'ת שגגה יצאה מלפני השלית בזה, כאשר אbara.

لتא דאסורה, משא"כ לרמב"ם דפסק שיעור פגימה בכ"ש איכא בבדיקה לחכם משום לתא דאסורה, ודבר זה נאה לאמרו בדרך חידוד לתלמידים, אבל איינו אמיית, כי כל הבהיר הזה הוא רק מפני שבדיקת סיכון בעי הבנת הלב וישוב הדעת, אבל מה שיש ביד כל אדם להבחין בהשכמה ראשונה אין בזה שום כבוד לחכם, וכמו בבדיקה סימנים דלא עללה על דעת אדם מעולם לומר شيء כבוד לחכם שיבדק הוא אם נשחת הרוב, אבל עשה אכן אפקsett ושם בירור שיטת הרא"ש ז"ל לפי דעת הטור.

הנה הרא"ש שוברUPI שטראה דהאDACRICH ר"פ בבדיקה אבשרה ואוטופרא היינו ה'ך דר"ת, והבדיקה היא אם איינו בסיכון כדי חנירת צפורהן, ואפילו אם יש בו בחירות משווה פוגמה מצפורהן, מותר לשחווט בו לכתלה, וא"כתו אין לתרומה למאה לי בבדיקה אבשרה ואוטופרא ולא די בראי" בעלמא, דלפי שיטה זו לא בעין השחזה כמו השחזה הפלים שלנו שאנו בהם פגימה כלל, אלא מיררי בסיכון הבהא ממשחזה גדולה כאשר סכניםים שמשחיזים אותם כדי شيء חדים להח捉ם בהם, ובtems מסתמא נמצאים פגימות דקות עכ"פ, ולכן בעי בבדיקה מה פגימה שהיא חנירת צפורהן, ושפיר נקט ר"פ לישנא דצרכיה ממש דקאי על סטם סיכון דאית בי פגימות וצריכה בבדיקה להבחן בין פגימה לפגימה שלא תהי' גדולה בחנירת צפורהן ובחינה או צrisk עיון והבנת הלב כמו סיכון חד וחלק המזוהה לשחיטה לדעת הרמב"ם כ"ש, וניהו דכתבנו למעלה גם בבדיקה סימנים, לבדוקו מפגימה כ"ש, ובמיוחד בבדיקה של סטם סיכון אם ארעה שחיטה מצומצמת, בעי הבדיקה יתירה ביישוב הדעת לשער בין מהחזה על מהחזה ובין רוב ומ"מ לא בעי חכם, זולת לדעת הרמב"ם כמש"כ לעלמה, אבל התם איינו מותרמי זאת אלא לעטים רוחקות ומולתה דלא שכיה הא, אבל כאן כל סטם סיכון בחזיות פגום הוא, ולכן שפיר בעין חכם משום לתא דאסורה, או משום כבוד לכל מר כדאית לי, כדי שיבחין בין פגימה שיש בה כדי חנירת צפורהן, לפגימה שהיא פחותה כ"ש מוחגרת צפורהן, ולפ"ז מתרפש הנגמ' דפרק על ר"ח פשיטה דכי נקב טרפה, כפשווט דודאי סטם סיכון בעי בבדיקה מה"ת, דשמא הני פגימות, שמן הסטם יש בו, איתת בהו שיעור חנירת צפורהן מיטירף בהכי, וע"ז מתרץ בבדיקה להכם אמרינו נמי כפשווטו, דלהראות לחכם קאמר ואסמכתא בעלמא הוא שלא לסמך על הטבה, או משום כבודו של חכם או משום לתא דאסורה, אבל עיקר הבדיקה להבחן בין הפגימות הוא בודאי מה"ת, והני אמוראי דבדקו בשושא ובמיוחד וכדומה נמי בבדיקה קודם שחיטה הוה, והחמירו על עצם אפיקו על פגימה פחותה מוחגרת צפורהן, כי חנירת צפורהן היא מעיקר הדין אבל הם החמורים, אבל יכול האי לא החמירו לבדוק בהרגשות צפורהן ולכן לא אמרו אפי"י כתוב הריטב"א ז"ל ז"ל: וכל מה דאמרינו בהני אמוראי איינו אלא בתקלה, ולא עבדו הци מדינה ממש, דהא לא נקט חד מיניוו לשנא DACRICH, אלא הני בדקנו והני בדקנו, לנוהג בו חומר בעצמן קרואו לכל בעל נפש לדקדק זהה לכתלה הרבה, שלא לזל בז לא אמרו אצרכתא אלא בשרה וטופרא ואתלת רוחתא, דהא ודאי צrisk לכתלה אבל בדיעבד הכל מודים כר"ח שאיןו נפסל אלא בחנירת צפורהן, ודמי' לساسאה אין בו פגם כלל התירנו לשחווט בו אפי' לכתלה וכו' עכ"ל, הרי כי גם הריטב"א ז"ל שהביא כאן שיטת הרא"ש דהכלcta Car"ch שובר כהני אמוראי החמירו על עצם, ומשום דלכל בעל נפש ראוי לעשות כן, הביא גם הראי"ף ז"ל בהלכותיו הני אמוראי, להתלמד שهماם לימדו וכן יעשו יראי ד' מדקדים במצבות אבל מה שכתב הריטב"א ז"ל DACRICA דר"פ הוא מדינה לכתלה,

כאמור, והני אמוראי פליגו Ar"ch ופסלו מדינה פחותה מהאי שיורה, ואח"כ כתב הרשב"א שם ז"ל "עוד כתוב כאן לישנא דתଘור בה בצפורה אינה מלשון חגורה וככו" א"כ חז' לומר שפוגמת סיכון בכ"ש, שהצפורה מרגשת אפילו בבל"ש עכ"ל הרי דהרשב"א דן את הראי"ה לחזר מדבריו הראשונים, ולאחר חזרה זו ודאי לא מצינו למיימר דהני אמוראי גם ע"ז החמיריו יותר, דעת כמה ליחמורו ולайл, וגם איך מהני فهو בדיקה שליהם יותר מבדקית ההרגשה, שהיא הבדיקה הייתר מעלה, וכל זאת ברור אמת וצדקה.

שיעורת הראי"ף לפי פי הרא"ש ז"ל כפי שהבינו בנו הטור, דלulos הלכתא Car"ch דפוגמה אינה פוסלת אלא בחנירת צפורה ממש, והוא דרשmittel הראי"ף הא Dr"ch מושם שהבאה הוא Dr"p, ז"ל האי"ש ז"ל: "רב אלפס ז"ל לא הביא הא Dr"ch יש שמספרש דעתו שהוא סובר דהן דבדקו בשושא ובמיוחד ר"פ בדק אבשרה ואוטופרא פליגו אדר"ח וכו', ולן נראה כיון דפסק דבעין לבודק אבשרה ואוטופרא, הינו כדי שתଘור בה בצפורה, הילך לא הווצר להזיך הא Dr"ch, עכ"ל, ושתଘור בה בצפורה, הילך לא הווצר להזיך הא Dr"ch יש שמספרש" והנה אם תדקק תראה, כי כאשר הביא הראי"ש הא "יש שמספרש" שהוא הרמב"ז הרשב"א והר"ן ז"ל, מוסף על דבריהם, כי הם לא הזיכרו בדבריהם, בין הני אמוראי דפליגו אדר"ח את ר"פ דאמר שצריכה בבדיקה אבשרה ואוטופרא, רק הני אמוראי דבדקו בשושא ובמיוחד ואשר ביארתי לעיל דבכונגה גדולה השמייטו האי Dr"p, דלא דבר מבדק הסיכון שלאחר שחיטה כדי לפסול הבדיקה, אלא מבדיקה הצריכה קודם מדרבנן מקרה דושחתתם זהה, ומהז לאicia טטרה לר"ח דדיבר מעיקר שעיר פגימה הפויסל מה"ת לאחר שחיטה, אבל הראי"ש כולל עמהם גם האי Dr"p, וע"כ דלא דקדק זהה Dr"p לא שייך כלל בהדי איןיך, דמש"ה לא אמר "ור"פ אמר" ר'ק אמר ר"p, וגם לשנא לצריכה, שמורה על בדיקה לכתלה ולא שתפסול השחיטה, כי הוא ז"ל סובר, דליך כאן שום בבדיקה דרבנן ולא פגימה דרבנן, ואין חילוק בין לכתלה ובין לאחר שחיטה, וכל פגימה שאין בה כדי חנירת צפורהן אפי' אם חוגרת חוט השערה, שוחטין בה לכתלה, דאל"כ לא ה'י מצי לכלול האי Dr"p בהדי איןיך, ולהוכיח ממנה דבר Car"ch, כיון דהוא מדבר מלכתלה ומה עניין זה להא Dr"ch שמיירוי מפגימה הפויסל מה"ת, ומה"ט מצי לתרץ הראי"ף בפשיטות, דכיוון דהביא הא Dr"p לא צריך להביא הא Dr"ch, הרי דתירוץ כבר ה'י מונח בכך, במא שכלל בקשי" אט ר"p בהדי איןיך, גם לא דקדק בין אבשרה ובין בשרה ובלשנא, אשר הערטבי זהה לעלה, ומפרש אבשרה כמו בשרה ור"ל דחוות בזוז עור האצבע, כמו שעשין השוחטים לבחון חידודו של הסיכון, כן ס"ל שה'י בוחנין אם עוקר העור או חותכו, אבל צריכה שיטה זו ביאור רחוב, והראי"ש קיצר מאד, והטור שמספרש כן שיטת אבוי אחד מעמודי ההוראה הוא, וצריכין אנו למשכוני נפשאנא כדי שתהי' שיטתו עכ"פ ראי' להעמידה, כי מאי עומדת נגידו מה שביברנו למעלה דעל חנירת צפורהן לא בעין שום בבדיקה של הני בדיקות אלא ברא"י בעלמא סגי' כמו בקרבתנות, וגם מה עינה על הא דהביא הראי"ף הני בדקנו בשושא ובמיוחד עכ"פ פליגו אדר"ח, וממש"כ דקשה על הא דאבי דמי' לساسאה מה, הרי דאפילו על פגימה בלבד שחווט השרון היה מסתפק ושולא, וכן שהקשה הרשב"א בטה"ב, וייתר מכל זה קשה בבדיקה לחכם Mai עבידתא, כאשר כתבנו בראש דברינו, וראיתי לך"ז החת"ס ז"ל בחידושיו לחולין, דאמר פרפרת הנה, דבאמת ר"ח לשפטו דין פגימה פוסלת אלא כדי חנירת צפורהן, ס"ל דהבדיקה לחכם אינו אלא משום כבודו ולא משום

צפורהן קאמר, ואיך כתוב דלא פליגו הרשב"א והרא"ש בಗוף הדין, והא הראה"ה והרשב"א ודאי פליגו דלהרא"ה לא שיקד הא תנאי שהנתנה הרשב"א, ובלבד שתאגור בה עכ"פ חות השערה", חדחרישה בעצמו על דברי הטור שהעתיק מרשב"א: "ובלבך שתחגור כ"ש ואפילו בחות השערה" כתוב דלא דק הטור בלישינה, דמשמעו מleshono דאצפורהן קאי ישיה" חוגר בה חות השערה, דהינו שייגריש הצפורהן בחות השערה, זהה ליתא דלרשב"א בענין שייה" אוגור בה חות השערה ממש, ולא די בהרגשה לחוד, וכן תיקון המחבר לשון הטור, וכתוב "ובלבך שתאגור בה כ"ש ואפילו חות השערה", ועיין בביואר הגר"א ז"ל שציין על זה: „מהא דראב"י“, וכוכנו משום דראב"י בדק בחות השערה נקט הרשב"א שיעור זה, דהיא השיעור היותר קטן שנשמע מהני אמראי, וכל אידך שיעורים יותר גודלים, לא מביע מאן דבדוק במיא דודאי יותר גדול כמובן מאליו, אלא גם הני דבדקו בשושא לבשנא ובבשרה, א"א לפרש לכל פגימה כ"ש בדקנו בראיית שמש כפ"י ראשון בראשי", וכן בלשנא ובבשרא דברוגשה בעלמא פסלן, דכוון דהני מדין דאוריתא מיירוי לפי דעת הרשב"א, הרוי קשיא לחו דהא אוגרת שניינו, ודמאי לסתאה הא התיר ר"א אחרון שבאמוראים והחילוק שמלחקל הראה"ה בין פגימה מגוף הסclin לסתאה שאינו מגוף הסcin, לא ס"ל הרשב"א, ולכן ע"כ דהני נמי אחగירת דבר מה בדקנו, ואם כן ראב"י בדק מחגירת חות השערה, הוא המכמיר בכלום וגם נקט דבר מסוים, لكن הני נקטינו דבעי עכ"פ חגירת חות השערה, אבל להרא"ש אם כרא"ה סובר כבר ביארנו דמנהני אמראי יליכא להוכיח מידיו דהמה הקילו נגד ר"ח ור"פ, שבדקו שתהיה" אוגרת מידי, אבל אכן כר"ח ור"פ עבדין ומדרבנן פסילין כל שירוגשת בצפורהן, דמדרבנן גם بلا אוגרת מיפסל, ודמאי לסתאה שאני, וכחילוק הראה"ה ז"ל. א"כ פליגו טובא הרא"ש והרשב"א באשעיר הפגימה דלרשב"א אין כאן שום תנאי שתהיה" אוגרת, אלא שירוגיש באצבעו, בחות השערה כלשון הטור, ולא פוקי כסאסאה, וידעו דבר זה אצל השוחטים שמחליך בין שמרגשים אין לעגיל או אין דרעטיל, ובין שמרגש אין קלעפיל אפילו דקה מן הדקה, וזה חילוק גדול שבין הרשב"א והרא"ה בשיעור הפגימה עצמה.

ואע"פ שהראיתי זהה, דלא צדקן דברי הדרישה במה דכתיב, לדידנא אין חילוק בין הרשב"א והרא"ש דהא סותר את דברי עצמן, שמניגה בטור דבעינן לרשב"א דוקא אוגרת חות השערה ממש, ולא רק הרגשה בחות השערה, אבל פירשו בשיטת הרא"ש דלא כטור נראת נכון דנקן משמעו מלשון הרא"ש דסובר בשיטת הראה"ה, וממילא דומחמיר נגד הרשב"א והרמ"ז ז"ל, לדידחו בהרגשה לחוד אין לפסול בדיעבד רק לכתהלה, והיינו דמי" לסתאה שלא התיר ר"א לשוחות בו אלא לאכול הבשר בדיעבד, דלרשב"א פגימה הנרגשת ואין בה כדי אוגרת חות השערה ילפינו מהא דר"פ, דআচরিক בדיקה אבישרא ואוטופרא והוא צרכית לכתהלה, אבל הני אמראי לא החמיר על כתהלה כלל, ובדקנו בהני בדיקות אותן הסclinים שהי' נראה להם פגימות, או שהי' מרגשים בטופרא אם יש בהם כדי אוגרת דבר מה עכ"פ חות השערה, כאשר כתוב כן הרשב"א בשמורת בפירוש, אבל הרא"ש מחייב לפסול כל פגימה כל הרגשת בחות השערה, ומחייב לכתהלה בדמי" לסתאה כשיטת הראה"ה.

ומתווך אלה הדברים תראה, גודל השערורי' שנתחווה בין האחرونנים ז"ל, ע"י שלא ירדו לתוכו עומק פלוגות הרשב"א והרא"ה ז"ל, דהנה הב"ח אחר שהביא שיטת הרשב"א וודעמי" בדעת הראי"פ, הביא דעת הרא"ש כפי הבנת הטור, וקסמן להקל על שיטתה זו בפוגימה שנראית כיון שאינה חוגרת הצפורהן, עפ"י מעשה דרש"י

ומפרש בדיקת אבשרה ואוטופרא היא מפיגמת פחות מחגירה צפורהן היא לפלא עבוני, כי כפי הנראה הוא אינו רוצה לישב פסק הראי"ש ז"ל, דלפי שיטתו לא מתיחס הראי"פ במה שהשmissת הא דר"ח, דlidid" לא מצינו לישב זאת כמו שכתב הרא"ש, דנככל בדברי ר"פ דבמי אבשרה ואוטופרא והוא כדי חבירת צפורהן, ע"כ עדין שיעור הפסול בדיעד לא שמענו, אלא דהרייטב"א לא רצה לישב שיטת הראי"פ מבואר בסוף דבריו אלא דרך דרך עצמו כאשר יראה המיעין בו.

ונחזר לביאור שיטת הרא"ש ז"ל, כי הסרנו משיטה זו כמעט כל התלונות, אבל הא דמסתפק בעל האיבעי דמי" לסתאה Mai, אפילו נפרש דלכתחלה ולבעל נש קמיבעי, ממש"כ הריטוב"א ז"ל עדין קשה, דמה עלה על דעתו להחמיר אפילו בעלי נש, כיון דגם הני אמראי בדקנו במא ובמשא מצד מדת חסידות ולכתהלה, רק לצאת מהחש פגימה פחות מחגירות צפורהן בדקנו, אבל פגימה בלי חסרון כל מהיכי תיתני להחמיר, והרי תראה דהרייטב"א ז"ל כתוב ודמאי לסתאה מותרת אף לירא שםים, והוא לשיטתו דהני אמראים החמירו על נפשם לכתהלה, אפילו על פגימה בלי שום חסרון, ולכן יש מקום להאי איבעי, ואדרבה צריך הסביר למה פשטה ר"א לקלול, כיון דהני אמראים החמירו על עצם בפוגימה בלי חסרון, אבל צ"ל דהרייטב"א סוברanza באח חלק, בין פגימה בגין הסclin לסתאה שאינו מגוש הסclin, כשיטת הראה"ה ז"ל, ואע"ג דיפה דחה הרשב"א בשמורת שם חילוק זה דמי"ש הא מהא, עי"ש אבל י"ל דרך לשיטת הראה"ה אין חילוק בהכי, והוא ז"ל סובר דמדיינא אסור כל פגם אפילו בלי חסרון, ואם כן שפיר דחאו המשמרת, דמדיינא ודאי אין חלק בין ז"ל, אבל לשיטת הריטוב"א דרך מצד מידת חסידות החמירו הני אמראי בפוגם בלי חסרון, צ"ל שפיר דגמים שאינו מגוף הסclin כמו סאסאה שהוא מה שאנן קוריין דרענטיל, וכמו שכabbת הראה"ה ז"ל כיון דלעולים לא שיק בבי חסרון שייה" אוגר אפילו חות השערה, שפיר קאמר ר"א מאן יהיב לנו וכו' זאת יש להמליץ بعد שיטת הריטוב"א, אבל לפיה שיטת הרא"ש דגם הני אמראי שהחמירו, לא החמירו אלא ביש בו חגירת דבר מה עכ"פ מהיכי תיתני נחמיר עוד יותר ומה עלה על דעת בעל האיבעי, אבל גם זאת ניחא דנייהו לדעת הרא"ש הני אמראי בדיקה דלכתחלה בדקנו, אבל הלא יש בתוכם בדקנו בשושא ובבשרא ונוכל לפרש בראיית השמש בצל הסclin כלשנא אחרניתא שברשי", ובראה הניינו הרגשותبشرא, וא"כ מהם שהחמירו לכתהלה על ראי' והרגשה בלי שום חסרון, וא"כ שפיר קמיבעי דמי" לסתאה Mai, ואחדדר לי ר"א דלא היא דגם הני בדקנו בשושא ובמי"א, על פגימה שאוגרת בדקנו וכפי שני שברשי", וכן בבשרא שאוגר קטת עור האצבע, ולכן בדמי" לסתאה אין מקום להחמיר כלל, כן צ"ל שהבין הטור ז"ל שיטת אבוי הרא"ש ז"ל.

אבל הדרישה ז"ל לא ניחא לי בפירוש זה שהוא קולא גдолה, ומדקדק מלשון הרא"ש שכ"י, וכל פגימה שהוא מרגש בצפורהן, הינו שתחגור בה הצפורהן, דמשמע להיפך דכל פגימה כ"ש הוה בჩגירת צפורהן אין חילוק בין הרא"ש לרשב"א, לדלת שניות פגימה בעיקר הדין אין חילוק בין פסולת, אלא פליגו בפירוש דברי ר"ח, כ"ש שאוגר חות השערה פסולת, והיינו שתאגור בה הצפורהן דלרשב"א ר"ח שייעור יותר גדול קאמר, והיינו שתאגור בה הצפורהן ממש, אלא דלית הלכתא כוותי אלא כאיידך אמראי, ולרא"ש ר"ח נמי הא שייעור אמר, ולא פליגו עי"ש.

והנה תיווה גדולה קחזינה כאן, דלפי פירוש הדרישה שיטת הרא"ש היא שיטת הראה"ה, דחגירת צפורהן דקאמר ר"ח הרגשת

עד תראה, כי גם המחבר ז"ל זיכה כאן שטרא לבי תרי, כי מאחר דפסק כרשב"א כאשר מבואר לכל רואה, לא ה' לו להתריר לשוחט בדמייא לסאסאה לכתלה, דהריש"א בפירוש אמר דדמייא לساسאה, היינו פגימה הנרגשת ואינה אוגרת, ולא חילק ביןותם כמו שחילק הראה"ה, וכיון חד דינא אית להו ממילא לא התיר ר"א, דאמר מאן יחיב לנו מברשה, אלא הבשר בדיבוב ולא השחיטה לכתלה, דרמ"פ דאמר אריכה בדיקת האבשרא ואתופרא אלו למדין שאין לשוחטו לכתלה בסיכון שמרגשים בה פגימה אפילו אינו אוגרת חוט השערה, והמחבר מעתיק בדיון דסאסאה לשון הרמב"ס, משום דברי"ז כולל הרמב"ס עם שיטתה הני ואישונים הרשב"א ודעמי' אבל לא כן הוא כאשר בארץ.

ועתה נשוב לדברי הדרישא, שמשמעות מה שכתב הטור, "וכיוון שהpagima פסולת צריך לבדוק הסכין תhalbah" וכותב הדרישא, משום דכתיב ושותתם בזה, וכן הוא בבה"ג בראש שיחות חולין, וכך ציין מהר"ץ חיוט, אבל הש"ץ משיג ע"ז וכותב, והוא בדיקת הסcin גופה DAORIYTA היא, ורק להראות לחכם אמרו רבנן, ולפי הצעתו בבירור השיטות, שניהם ננים לשיטותם, כי האי, "וכיוון שהpagima פסולת וככו"ז הוא ג"כ לשון הראה"ש ולדעת הפרישה, הראה"ש הוא המכמיר ביוטר, וכשיות הראה"ה דהרגשה בעלמא פסולת, והוא מדרבנן כבאיםנו בשיטת ראה"ה שסמכונו על קרא דושחותם בה, אשר ממש נדע שרואוי להתחמיר בהרגשת טופרא דמה"ט בעין חכם ממש"כ למעלה וכן שפיר כתוב הדרישא משום דכתיב ושותתם בזה, אבל הש"ץ שפיר השיג עליו משום דהלא הטור מפרש דעת הראה"ש דבעין שתងור בה הצפורה, דהוא ודאי פסול תורה, ועל זה שלא תងור בה הצפורה ודאי פשיטה דבאי בדיקה, וכוקשי"ה הש"ס וرك להראות לחכם היא מדרבנן, וכן שבאיםנו לעיל דלפי שיטת הטור פ"י הגمرا ע"כ כפשווטו, וכן שפיר השיג הש"ץ, דעל גוף בדיקה זו לא בעין קרא, ותדי שבדברי בן ה'א, דהנה תראה שהטור הוסיף על דברי' אביו שהרא"ש כתוב, "וכיוון שהpagima קורעת צרייך לבדוק הסcin תhalbah", והטור הוסיף, "ולא סמוך על מה שיבדק אח"כ", והוא פירוש לדברי הראה"ש, משום דקשיי' ליטור פשיטה כקוקשי"ה הש"ס וכן הוסיף לומר דאין הכוונה להשמעינו עיקר בדיקת הסcin, אלא לצריך בדיקה בכתלה ולא סמוך לאחר שחיטה, ופירוש זה צרכין דוקא לפ' הבנת הטור בעדעת הראה"ש, דהבדקה היא שלא תងור שהצפורה ממש אבל לפירוש הדרישא, אין כאן שום צורך להסביר דלא יסמוד אבדיקה לאחר שחיטה, דהא גוף הדין נדרש בדיקה בהרגשת צפורה ולא סמוך על הראהיה, דאין כאן חנירת צפורה אתה לאשמעין, והוא הונך בדברי הדרישא.

והנה המחבר בש"ע שנייה מלשון הטור וכותב בסעיף ג' וז"ל "צריך לבדוק הסcin קודם שחיטה ואם לא בדק לא ישוחט", ולשונו נפלא דלא די שנוי הדין אין בו צורך דפשיטה, אלא שמוסיף אחרת אחר זההה,Adam לא בדק לא ישוחט, והש"ץ הרגיש בשזה וכותב בס"ק ה' וז"ל: "צריך לבדוק הסcin קודם, ואין לסמוד על מה שירצה לבדוק אחר השחיטה (טור) ולא כפל המחבר וכיו', ואם לא בדק לא ישוחט והטעם וכו'" עכ"ל. הנה כל רואה וראה כמה מן הדוחק לתקן לשון המחבר כדי שייה' מכוון למזה שכתב הטור, אבל לפע"ד נראה דהמחבר שפסק דלא כרא"ש, לא בטוד דמייקל עד חנירות צפורה ממש, ולא כפי הדרישא, דמשווה דוקא פגימה שאוגרת חוט השערה ממש, אבל בהרגשה לחוד אינה פסולת, אלא כתבו דרישא דרישא ז"ה צריך שייה' הסcin חלק לנMRI' לכתלה גם בהרגשה לחוד, כי זאת נלמד מר"פ דמצרך בדיקה

שהובאה בב"י, במעשה שבאה לפני רשי' דאחד שבדק לאחר שחיטה, ונראה לו פגימה קטנה, ורשי' לא רצה לאסרו, מפני שאין צפורה חוגרת בו, וכותב עליו הפר"ח ז"ל דשתי לי' מארי' שהתייר אישור תורה עפ"י דעת יחיד, ולפי באירנו הב"ח והפר"ח גם גם שנייהם במחכית לא כיוונו המטרה, דאמת הוא מה שכתב הפר"ח דלומר דבעין דוקא חגירת צפורה, דהינו שתאנור הפגימה את הצפורה, הוא דעת יחיד דהינו דעת הטור המפרש כן שיטת אביו והוא דרך הראשון בהרא"ה, אשר גם הראה"ה חזר בו, וזה קולא גדולה באיסור תורה עפ"י דעת יחיד, דהינו הטור או"פ שגם הריטב"א סובר כן, כמו שתראה אם תעין בו, אבל לעומת זאת מה שהתייר רשי' ואחריו הב"ח, לא בעין לתולות בשיטה זו, אלא גם לדעת רשב"א ור"ז ורמב"ן ז"ל הדין כן, דכל שאינה אוגרת חוט השערה ממש (ולא חhot השערה כמו שהביא הב"ח שלא בדוק) כאשר בדיבוב ואין כאן מי שאוסר זאת רק הראה"ה בחזרתו והרא"ש לפ' הבנת הדרישא וכפי באירנו גם הרמב"ס סובר כשיטה זו, אבל הם רק מדרבנן, ומהר מימרא דר"ח ור"פ דהרגשה בעלמא סגי לאסור, אבל ההני אמרוי דבדקו אחריה פגימה הנראית או נרגשת להם, אם אוגרת עכ"פ חוט השערה לא החמיר כלוי האי, ולא כמו שסבירו כל האחרונים, דלשיטה זו ג"כ החמיר הני אמרוי כי זה טעות גמור במחכית, כאשר באירנו ככל הצורך, וא"כ הב"ח לא התיר איסור תורה על סמק דעת יחיד, רק איסור דרבנן ע"ד הרמב"ן הרשב"א והר"ז ז"ל, והרי תראה בפסקי המחבר והרמ"א ג"כ שפסקו כהbab"ח, דהלא המחבר בסע"י ב' פסק ז"ל: "שיעור הפגימה כ"ש ובבלבד שתאנור בה כ"ש אפילו חוט השערה" עכ"ל, הרי נשמר המחבר לתקון הלשון שאינו מדויק בטור וכותב "חוות השערה" ולא "כחוט השערה" וכפי הגר"א ז"ל, דמראב"י נלמד שבדק בחוט השערה, ולא בהרגשת צפורה כחוט השערה, גם לשינה שלשון הטור שכתב "ובבלבד שתאנור", שהוא לשינה מפוקפק, דיש לפניו על הרגשה כפי' הראה"ה והרא"ש, וכותב לשון מבורר יותר "ובבלבד שתאנור", להורות דהרגשה בלבד אינה פסולת עד שתכנס במג' עכ"פ חוט השערה, והרמ"א לא הגיה כלום לכתוב, דאנן אין אנו בקיין בבדיקה, ואוסרים כל פגימה הנראית, ורק בסעיף ו' שפסק המחבר בדסקין הדומה לساسאה שאצבעו מסתובך, שוחtiny' בה לכתלה, מגיה הרמ"א ז"ל וכותב, אין אנו נהגין לשוחט בה לפ' שאין אנו בקיין בדבר, והרי אתה כי לעיל דודיעיבך קאי, ושם בעין בהבחן בין פגימה הנראית לאוגרת עכ"פ חוט השערה, בזאה שפיר בקיין, כי כל שאינה אוגרת חוט השערה, ממש אין לאסור בדיעבד, ושפיר סמכין אבקיאוותנו גם עתה, וכן לא הגיה כלום, אבל אכן דמיירי לשוחט בו לכתלה דהינו להבחן בהרגשה עצמה אם רק מסכט הצפורה או מוגיש פגימה דקה מז הדקה, כתוב דאין נהגין לשוחט בו, והרא"י דכן הוא, דאם יתעקש אדם לומר דמהנה זו נשמע גם למלחה שאינו בקיין, וכל פגימה כ"ד הנראית פולסין השחיטה על ידה עכ"פ לדעת הרמ"א, וא"כ ה' לרמ"א לכתוב ונוהגין לאסור השחיטה בסאסאה, כיון דאין אנו בקיין וחישין דלמא אייכא פגימה כ"ד ואיך הינה לשון המחבר וכותב רק אין אנו בקיין ואין נהגין לשוחט בו לכתלה, אלא ודאי דאף בהרגשת הפגימה שאינה אוגרת אין לאסור בדיעבד, כפסק המחבר לעיל (ועיין בת"ש י"ח אות יג ודוק) וא"כ לא התיר הב"ח, רק מה שהתייר המחבר והרמ"א ז"ל עפ"י הפסק שפסקו כשיטת הרשב"א ודעמי', ואין כאן מקום להרעיש על הפסק גופה, אלא על טעמו כי מתוק דבריו נראה שמסכך בפסק זה על שיטת הטור דהוא יחיד, כי לא נחתת הב"ח לחילוק זה בין חוט השערה לכחוט השערה וזה אמת וברור בס"ד.

פוגום שיפסול את השחיטה ולבן כל שם פוגום על הסcin, איך פסול בשחיטה וא"כ כל הני אמוראים בדקוקו והכי, על שיעור שהscin יקרא פוגום בדקו, ור"ח דאמר בדיקה לחכם ולעכובא, מדרבנן ולא לכבוזו לחוד, ע"כ פגימה הנרגשת ע"י בדיקה בישוב הדעת והבנת הלב קامر, ושיעורה אמוראה ממילא דהיא בהרגשה בעלמא, ועתה דר"ל מנה שלש פגימות פריך שפיר, ולהשוו נמי פגימתה הסcin, דיה' שיעור hei הני דקחשיב איזה שיעור שייה', הלאenan שיעור שנקרא פוגום בעין בכל הני, וממילא גם scin עמהם והפסיק במירא דר"ל ולא הנicha למירה, "דווכולן כדי פגימת המזבח שהוא בחגירת צפורה", מפני שהאי חנירת צפורה אינו מבורר מה הוא, אי מלשון חgorה, וזה אוגרת בעין, או מלשון חgorה, ואז נרגשת לחוד נמי פגימה יקרא, אבל ממה דמוסיף ר"ח, אף פגימת scin שמעין דהרגשת צפורה קامر, דהרי ר"ח בדיקה לחכם בעי ולעכוב, ע"כ מחמיר על hei אמוראי דלעיל, ולידך הרגשת צפורה נמי פסול, אבל מ"מ פריך שפיר על דר"ל ולהשוו נמי פגימות scin, דאפילו אם הוא חולק, וסביר כהני אמוראי דלעיל דבעי חגורת דבר מה, ואפילו בעובי צפורה, א"כ גם בהני הדין כן, כי בכולן על שם פוגום אנו פסולין, הן scin והן אבני מזבח ואוזן בכור, כי גם בסcin אין לנו בודקין מה שיש בכח הפגימה ליקרע הסימן, אלא מה שמש פוגום עלייה, ע"ז מתרץ, בחולין לא קמיiri דPsiṭṭa לוי' דבקדשים לא החמירו חכמים לפסול הקדשים ולהבאים לביה'פ, מפני האי חומרא, דלא לשחטו בסcin פוגום, אפילו אינה אוגרת.

וראה זה איך מדויקך לשון הרמב"ם בה' ביה'ח, שכתוב דפיגמת המזבח בחגירת צפורה בסcin של השחיטה, כי רק ממה שהוסיף ר"ח scin של שחיטה להני שלש פגימות, אנו למדין בחגירת צפורה קامر, לאו חגורה קامر אלא חgorה וכדברי הראה ז'ל, והוא אמת לאמת בס"ד.

ואחר אשר זכינו לבאר הסוגי והשיטות היוצאות ממנה נבוא לפסק הלכה.

פסק המחבר והרמ"א.

המחבר תפס שיטת הרשב"א לפסק הלכה, שהיא שיטה אמצעית בין הרاء'ש לפי דעת הטור המקיל ביotor, ובין דעת הראה'ה המכמיר ביotor, ולכן פסק בסעיף ב' בשיעור פגימה בכ"ש, ובלבבד שתางור בה כ"ש אפילו חוט השערה, ונשמר המחבר, בלשונו לכתב שתางור בו חוט השערה, ולא שהצפורה יוניש כחות השערה, וככיבור הגרא'א שכ', דהוא כראב' דבדיק בחוט השערה, דהוא המכמיר בין hei אמוראי דפסקין כותיהו ודלא כר"ח דבעי דוקא חגירת צפורה, ודין זה הוא דין תורה ובדיעבד, אבל בכתבה הלא בעין שיחי' scin יפה בהרגשת צפורה, וכר"פ لكن כתוב בסעיף ד' צרייך לבדוק scin קודם שחיטה ואם לא בדק קודם שחיטה לא ישוחט, וככין בא"ג דהוא מירא דר"ח, דבדיקת scin מדרבנן, דהינו בדיקת הרגה דקامر ר"פ שהיא בכתבה, ודלא כפ' הש"ך, שרצו להעMISS בדרכי המחבר דבר הטור "לא סמכוך אבדיקה שלאחר שחיטה" דלפי פסק המחבר שהוא כרשב"א, אין מקום לדין זה, דהא איכא scin דפסל בכתבה ולא בדיעבד, וכאשר ביארנו לעיל באורך, ולפ"ז גם דמייא לsassaha hei להמחבר לפוסק, דין שוחטין בו בכתבה כשיתם הרשב"א, אבל דמ"מ פסק המחבר באזה דשוחטין בו בכתבה, משום דהמחבר hei סובר דרמב"ם כרשב"א ס"ל, ופסק דלא כר"ח אלא כהני אמוראי, וכאשר כתוב הב"י בפירוש, דגם לרmb"ם בעין שתางור בו חוט השערה, ומ"מ ראה שהרmb"ם פסק דדמיא לsassaha שוחטין בו בכתבה, דשליטה זו, מה"ת רק עיקור נאמרה וזה נוכל להכיר או בשעת המעשה או ע"י בדיקת החתק אבל חז"ל גרו על scin

אטופרא, דהיא ע"כ הרגשה, וניהו דכתבו מעלה, דלפ"ז לא hei להמחבר להעתיק לשון הרmb"ם בהא דדמי" לsassaha שוחטין בו בכתבה, דלשיטת הרשב"א אין צרכין לחלק בין פגימה דקה מן הדקה להא דsassaha, אלא שניהם אסורים בכתבה, אבל י"ל דהמחבר שהי סובר דרmb"ם ורש"ב"א בחדא שיטה אלו כמש"כ בב", וכיון דרmb"ם פסק sassaha שוחטין בו בכתבה, הרי דע"כ חילק בין הא להא מושם שלא נחא לי לפרש דר"א דאמר מאן היב לו מבשרא, יהי כוונתו רק אדייעבד, ולכן פסק בזה כרmb"ם אבל לעולם לשוחט בסcin שמרגש בו פגימה אף שאינה אוגרת כלום אסור בכתבה, ולפ"ז אכן צורך גדול בדיון בדיקת scin אטופרא, וצריך לכפלו שלא ישוחט בלי בדיקה זו, ורק דאפילו רואה שהscin יפה ואין בו פגימה האוגרת, כי זאת יכול לראות בהשכה ראשונה מ"מ לא ישוחט בלי בדיקת הצריכה בכתבה אטופרא,adam ימצאה אח"כ פגומה בלי אוגרת חוט השערה תהיה השחיטה כשרה, אבל עבר לשוחט בכתבה בסcin שאסרו חכמ"ל לשוחט בו, ולכן דין זה מן הצורך הוא לכתבו, ואני צריך שום טעם יותר מזרוח דאייכא חש איסור גם בבדיקה כלל, וע"ז אמר טעם יותר מזרוח דאייכא חש איסור גם בבדיקה, או דבעי ליתן טעם גם לשיטת החלקים ופוסלים פגימה מיקל בשיעור פגימה נגד הראה'ה, ודלא כב"ח דלא נחית להה הכל כמו שכתבתין, ושמחתי כמוצא של רב וברוך שכונתי לדעת גאון הגאנונים מאורן של ישראל.

ועתה חל עוד עליינו חובת ביאור סוף הסוגי' דנתקשו בה הראשונים ז'ל, והוא במה דאמר ר"ל שלש פגימות הן, והוסיף ר"ח אף פגימות scin, ופריך ואידך, וממשני בחולין לא קמיiri, ואח"כ מסיים המירא דר"ל, וככלו פגימתן כדי פגימת המבה.

וקשה טובא מה פריך ואידך, דלמא ר"ל דלא כר"ח, אלא אחד מהני אמוראי ס"ל, ולית לי דפיגימות scin בחגירת צפורה, ועוד זאת למה מפסיק את המירא דר"ל ולא הניחו למירה, עד שambil דר"ח שמוסיף פגימת scin ומקשה ואידך ומתרץ, ואח"כ מסיים המירא דר"ל וכולן וכו', ולרש"ב"א מיושב כל זאת דלפי שיטתו אין כוונת המקשן לדליקש נמי scin של שחיטה בחד שיעורה, אלא כאר"א לפי שיעורו, וכדי שלא נטעה זה, הפסיק במירא דר"ח ומקשה עלייו, טרם שמסיים דcoln הני שלשה בחגירת הצפורה אלא דלפ"ז נצמתה קושי' יותר גדולה, אז מפי ר"ח לא שמעין כלל שיעור הפגימה, דבמה שהוסיף אף scin, אין למדוד שיעורה, רק בא להודיענו שיש עוד פגימה אחת, והיתכן דר"ח מרא דשםעתא דמניין לבודיקת scin מה"ת לא ישמיינו בדיקה זו מה טיבה, ולא עוד אלא דגוף התירוץ, דלאו לדינא איתמר הא דר"ל וגם לא דר"ח, אלא למינينا בעלמא, הוא דוחק גדול דמפעשות מירא דר"ל נראה, עיקיר כוונתו למה דסימן וככלו כדי פגימת המובה.

עוד הקשה הריבט"א ז"ל דמה מתרץ בחולין לא קמיiri הלא עיקר שחיטה בקדשים כתיב, ות' דכיוון דבחולין נמי איתא לא קחשיב, והדוקן גדול ונורא, ועין בהגנות מהרש"ש ז'ל, אבל לשיטת הראה'ה שהוא שיטת הרmb"ם ז'ל נחא טובא ובלי שום דוחק. דשליטה זו, מה"ת רק עיקור נאמרה וזה נוכל להכיר או בשעת המעשה או ע"י בדיקת החתק אבל חז"ל גרו על scin

דפסול אף בדיעבד, אלא אפילו לפי פסק המחבר כרשב"א אסור לשחות בו לכתהלה, דהיינו "דר"פ", דמה שלא הרגיש ודאי מהמת חולשת הרגשותו היא כיון שההגימה נראית לעין, וחיללה להתייר זאת לכתהלה, וגם אי אפשר זאת במצבות דהלא חוש הרגשה גדולה מחשוש הראות, וכאשר העיד כן הפלти ויודיע לכל מי שיש לו עסק עם Chapelim, דמי שהוא שלם בחוש הרגשה, מרגיש אף מה שאינו נראה אפילו אפי' לטוב עין, אבל להיפך שייה' נראה ולא נרגש הוא רק בכך שחוש הרגשותו חולשה מחשוש הראות שלו, ומה"ט החמירו חכ"ל לבדוק בטופרא שהיה בדיקה המעלוה, ואם נאמר דפגימה הנרגשת אף שאינה אוגרת פסולת השחיטה, אז ה"ה וכש"כ פגימה הנרגשת, ועוד דלפי דברי הת"ש אכן אוגרת חוט השערה לאינה נרגשת בטופרא, וזה דבר או לא ליתן להאמר במחלוקת".

ואספраה בא מה שקרה לי כד הינה טליה עם הגאון הצדיק חכם עדיף מנביא מהר"ס פאגנט צ"ל בעהמ"ח ש"ת שעיר צדק ובבנין צדק, כי הרגשה"צ הנ"ל הי' נקרה רבוי של השוחטים, ובכל מדינת ז"ב לא קבלו ש"ב שלא הי' לו קבלה ממן, והי' מבין נפלא בכל עניין יו"ב, אולם בימי זיקנותו הוחלשה לכך הרגשותו כאשר נתודע לו ולשוחטים המופלגים של, וטל יולדות שהיתה ביריה בנפשו עוז כתוב לו: ילמדנו רבינו לנו שהרב יעד בתוך הקבלה שהוש"ב מרגיש פגימה דקה מן הדקה, הלא כתוב הקבלה של הרבה הנהוגה בינוינו כמבואר בש"ע ריש הלכה שחיטה, אין יכול לסובב, רק על שהוא מומחה בדין השחיטה ומוחזק במעשה השחיטה ואין מתעלף, אבל על השחתת הסcin' ומחרות השחיטה אין הרב אדון בדבר זהה, וכי מי שיש לו הורמנה לדון ולהרהור בדיני או"ה, הוא ממילא מבין על החלף, הלא אין מנהגנו לנשות את הרב על זה, ושאני חכם שבגמי', שהרי אמרו ז"ל בחולין שצרך למדוד כתוב שחיטה ומיליה, אבל בזמננו שאין למדון כל זה, מה להרב אצל הסcin', הנה זאת לשוחטים המומחים וכלך אצל הדינים, ככל הדברים כתבתי להגאון הנ"ל צ"ל, והשיב לי דברים המדוקורות הרבה, וכtablet לאל תצדך הרבה וכי תקsha על הגמ' שאמרו חכמ"ל להראות סכינו לחכם, ומ"ה מנסה את החקם, ושחיטה שאמרו שצרך למדוד פירוש רשי"ז ז"ל לאמן את ידיו לשחיטה, אבל למדוד הרגשות הפגימות לא הזוכר, וכן הי' מלפניהם בישראל שככל רבו מוסמך להוראה מסמיך שוחטים, וכל המוסיף בה גרע, זאת הייתה תוקן תשובה קודשו, ואני עדין הרהרתי אחריו כמה שנים, עד שהגעתי לימי בינה ואז ראייתי והכרתי שסתירת זקנין בנין, ובנין נערמים סתריה, כי אם נחמיר בהז' יותר ויותר לא הנחת ש"ב לבני אברהם אבינו, כי יבוא עליו איזה מרגיש אחר, שלם בכח המשיש, והי' חי השו"ב תלואים מגנד, ובבוקר לא ידע מה הי' בערב ופה עשו הרבה זקננו שבדורות הקודמים, שלא הניחו את השובי"ם להראות סכיניהם לשום עבר ושב, ובדורנו היתום כאשר יבוא איזה רב להעיר או לישוב, תחלת עסקו שנופל על השו"ב להראות לו סכינו, ורבים חללים הפלו בהז' כי פעמים באמת חכם העיר אינו מן המרגשים הנפלאים, וכן השו"ב שלו והוא יושב בצח תחתיו ופתאות יעבור דרך שם איזה רב שחוש הרגשותו טוביה ושלמה ומריעש על השו"ב שהוא מנבל ומacakt נו"ט, ואשלה נא, לפיו אשר ביאנו השיטות לעמלה, הכי באמות ATA הלהלמ"ס שرك מרגיש נפלא ראוי להיות שוחט? ישתקע הדבר ולא יאמר, כי כן ה"י לפנים בישראל שככל רב בעירו הי' בוחר בשו"ב שמצוין חוץ בעינוי הינו סאסאה שאנו מוגוף הסcin', אבל לעיל ביאנו דזה ליתא, כי הרמ"ס כרא"ה ס"ל, لكن שפיר מחק פגימה שאינה אוגרת, לדמייא לsassaha, אבל הרשב"א דלא מחק, זה נצמץ משיטתו כמו שביאנו באורך לעמלה, והרמ"א שהגיה בהא דsassaha, אכן אנו נהגין לשחות בה, מושום דאין בקיין לא הגיה לעמלה בדי פגימה האוגרת דפסול בדיעבד, כתוב בדאי אנו בקיין ואוסרין כל פגימה בדיעבד, אפילו אינה אוגרת כלום ורק נרגשת או נראית, מושום דבזה דהיא מדידה ממש איך לא נהי בקיאים לראות, אם חוט השערה תאגור בין עוקצי הפגימה, אבל כאן בדימיא לsassaha דקאי אלכתהלה, להבחן בהרგשה בעלמא אם מרגיש סיבוך ועלמא שהיא נדבקת על הסcin' מה שנקרא דרטנטיל או געלנט, או שמרגיש פגימה דקה שהיא מה שנקרא קלעפיל, זה אין אנו בקיין לסמוק לשחות לכתהלה, ובדייעבד ליכא נפקותא כי בדיעבד שנייהם כשרין, כל שאון חוט השערה נכנס בתוך הפגימה כן הוא פסק של בעלי הש"ע, אלא שהאחרונים החמירו יותר כמו שהראתיך לעמלה, אבל האמת היא דכפי ביאנו, נמי, שיטת הרא"ה שהיא נמי שיטת הרמ"ס ז"ל יותר מסתבר, מפני שהשקל וטריא בgeom מתרפרש בעלי דוחק, לויל מה שצרכין לומר גם בקרבנות בעין בדיקת הרגשה שהוא קצת דוחק, והג דלפי שיטם הכל דרבנן בין אינה אוגרת ובין אוגרת חוט השערה כי אין בזה לכך לעקו הרסין אבל מ"מ ראוי להחמיר כשיטה זו ולאסור גם בדיעבד פגימה הנרגשת או הנראית אפי' אינה אוגרת ודלא כב"ח, כי המחבר אלו הי' נחות לידע גם הרמ"ס ס"ל בראש"ה, לא הי' מקל נגד דעת הרמ"ס, שהוא אכן תמיד העיקר, אבל מה שהר夷שו על הב"ח שהתיר איסור תורה על סמק שיטת יחיד זה ליתא, כאשר אתה רואה דמה שהתיר הב"ח מתירין גם המחבר והרמ"א,ומי שסומך זהה בשעה"ד למשל בשוחט שאבד הרגשות הטובה ואני מרגיש פגימה שאינה אוגרת כלל הוא מרגיש פגימה האוגרת חוט השערה, שאינו אוסר השומר והכלים בשביב זה שפיר עבד, כי התורה חסה על ממון של ישראל, וע"ז אמרו ז"ל גדל הנהגה מיגע כפי יותר מיא שמותם, ולא אוכל לסייע האי דינא בלתי להביא דברי התבבות שור ולדקדק בהם, ז"ל שם בס"ח צ"ע ב' בשם"ה: שיעור פגימה כ"ש, בין עמוקה בין במשכה, ובלבב שתעכב ויסטבך בהם שום דבר ואפיו חוט השערה, ואע"ג בדקה אבשרה ואטופרא ולא הרגש שום עיכוב ואחר"כ מצא בה פגם ממשו ע"י ראי' נגד המשם וכדומה, יבדוק שט חוט השערה אם נכנס לשם לא ישחות בו ואם שחט אסורה, אבל אין צורך לבדוק אח"ז כי אם כמו שכתבתי لكمו סע' ז' ר"ל דדי בדיקת טופרא ומסתמא אין לחוש שמא יראה במשם) עכ"ל ומ"ל לא ישתומם על דבריו דמשמע מהם,adam מרגיש לא מהני בדיקת חוט השערה, רק בגין מרגש אלא רואה, אז מהני בדיקת מדידה בחוט השערה, ובמחייב"ת כי רבה היא, שגיאה יצאה מפני השליט, הון בדין והון בנסיבות, דבת"ש שם מביא ראי' מרשב"א שכותב במשה"ב, בדיקת טופרא הוא הרגשה בעלמא, וכיון דהביא ה"ז דר"פ ע"כ גם הרשב"א מודה בדיבורו הרגשה בעלמא טופה, וזה פלא והפלא, והלא הר"ף לפי שיטת הרשב"א מביא אני אמראי אפסול פגימה בדיעבד, והוא דר"פ בדיקת הרגשה אלכתהלה, ולא אוכל להבין איך לא ראה הת"ש דהרשב"א כתוב, דהרגשות פגימה שאינה אוגרת הינו סאסאה ולא רצה לחלוק כחילוק הרא"ה, וא"כ איך אפשר שהרשב"א פסול פגימה שאינה אוגרת ומזכיר sassaha, וממילא גם להיפך, מה שהתיר השם"ח פגימה הנראית אינה אוגרת חוט השערה, הוא מכשול גדול לא מביע לשיטת הרא"ה והרמ"ס

ובין sassaha שאינו מוגוף הסcin', אבל לעיל ביאנו דזה ליתא, כי הרמ"ס כרא"ה ס"ל, لكن שפיר מחק פגימה בין פגימה שאינה אוגרת, לדמייא לsassaha, אבל הרשב"א דלא מחק, זה נצמץ משיטתו כמו שביאנו באורך לעמלה, והרמ"א שהגיה בהא דsassaha, אכן אנו נהגין לשחות בה, מושום דאין בקיין לא הגיה לעמלה בדי פגימה האוגרת דפסול בדיעבד, כתוב בדאי אנו בקיין ואוסרין כל פגימה בדיעבד, אפילו אינה אוגרת כלום ורק נרגשת או נראית, מושום דבזה דהיא מדידה ממש איך לא נהי בקיאים לראות, אם חוט השערה תאגור בין עוקצי הפגימה, אבל כאן בדימיא לsassaha דקאי אלכתהלה, להבחן בהרგשה בעלמא אם מרגיש סיבוך ועלמא שהיא נדבקת על הסcin' מה שנקרא דרטנטיל או געלנט, או שמרגיש פגימה דקה שהיא מה שנקרא קלעפיל, זה אין אנו בקיין לסמוק לשחות לכתהלה, ובדייעבד ליכא נפקותא כי בדיעבד שנייהם כשרין, כל שאון חוט השערה נכנס בתוך הפגימה כן הוא פסק של בעלי הש"ע, אלא שהאחרונים החמירו יותר כמו שהראתיך לעמלה, אבל האמת היא דכפי ביאנו, נמי, שיטת הרא"ה שהיא נמי שיטת הרמ"ס ז"ל יותר מסתבר, מפני שהשקל וטריא בgeom מתרפרש בעלי דוחק, לויל מה שצרכין לומר גם בקרבנות בעין בדיקת הרגשה שהוא קצת דוחק, והג דלפי שיטם הכל דרבנן בין אינה אוגרת ובין אוגרת חוט השערה כי אין בזה לכך לעקו הרסין אבל מ"מ ראוי להחמיר כשיטה זו ולאסור גם בדיעבד פגימה הנרגשת או הנראית אפי' אינה אוגרת ודלא כב"ח, כי המחבר אלו הי' נחות לידע גם הרמ"ס ס"ל בראש"ה, לא הי' מקל נגד דעת הרמ"ס, שהוא אכן תמיד העיקר, אבל מה שהר夷שו על הב"ח שהתיר איסור תורה על סמק שיטת יחיד זה ליתא, כאשר אתה רואה דמה שהתיר הב"ח מתירין גם המחבר והרמ"א,umi שסומך זהה בשעה"ד למשל בשוחט שאבד הרגשות הטובה ואני מרגיש פגימה שאינה אוגרת כלל הוא מרגיש פגימה האוגרת חוט השערה, שאינו אוסר השומר והכלים בשביב זה שפיר עבד, כי התורה חסה על ממון של ישראל, וע"ז אמרו ז"ל גדל הנהגה מיגע כפי יותר מיא שמותם, ולא אוכל לסייע האי דינא בלתי להביא דברי התבבות שור ולדקדק בהם, ז"ל שם בס"ח צ"ע ב' בשם"ה: שיעור פגימה כ"ש, בין עמוקה בין במשכה, ובלבב שתעכב ויסטבך בהם שום דבר ואפיו חוט השערה, ואע"ג בדקה אבשרה ואטופרא ולא הרגש שום עיכוב ואחר"כ מצא בה פגם ממשו ע"י ראי' נגד המשם וכדומה, יבדוק שט חוט השערה אם נכנס לשם לא ישחות בו ואם שחט אסורה, אבל אין צורך לבדוק אח"ז כי אם כמו שכתבתי لكمו סע' ז' ר"ל דדי בדיקת טופרא ומסתמא אין לחוש שמא יראה במשם) עכ"ל ומ"ל לא ישתומם על דבריו דמשמע מהם, adam מרגיש לא מהני בדיקת חוט השערה, רק בגין מרגש אלא רואה, אז מהני בדיקת מדידה בחוט השערה, ובמחייב"ת כי רבה היא, שגיאה יצאה מפני השליט, הון בדין והון בנסיבות, דבת"ש שם מביא ראי' מרשב"א שכותב במשה"ב, בדיקת טופרא הוא הרגשה בעלמא, וכיון דהביא ה"ז דר"פ ע"כ גם הרשב"א מודה בדיבורו הרגשה בעלמא טופה, וזה פלא והפלא, והלא הר"ף לפי שיטת הרשב"א מביא אני אמראי אפסול פגימה בדיעבד, והוא דר"פ בדיקת הרגשה אלכתהלה, ולא אוכל להבין איך לא ראה הת"ש דהרשב"א כתוב, דהרגשות פגימה שאינה אוגרת הינו סאסאה ולא רצה לחלוק כחילוק הרא"ה, וא"כ איך אפשר שהרשב"א פסול פגימה שאינה אוגרת ומזכיר sassaha, וממילא גם להיפך, מה שהתיר השם"ח פגימה הנראית אינה אוגרת חוט השערה, הוא מכשול גדול לא מביע לשיטת הרא"ה והרמ"ס

אשברא דטרפה, כבר תירצז דהכא דוקא בטבח מוכר לאחרים אמרין כן, וב모mr בשוחט באקראי ובחנס נמי בעי בדיקת סכין, אלא דלפי רmb"ם יש להקשوت למה לא סגי גם במומר שיבודוק הוא עצמו הסכין לפני חכם או בקי בדיקת סכין, דהרי הרmb"ם גם במומר כתב דחזקתו אינו מתריח לדבודק, אבל אם אנו רואים שבודק כראוי, לא חשוד לשוחט בסכין שנמצאה פגומה אפילו פגומה בהרגשה לחוד, אלא יתקינה, וכמו שסמכינו עלי על השחיטה עצמה, שידקדק בה לשוחות כהונן, משום דלא שביק היתרא ואכל איסורה, ואפילו איסור דרבנן כמו חמץ שעעה^פ, אינם שודדים אם יכולן להחליף, כמו שביארתי שם לעיל בסוגני, והיא קושי עצומה לפי דעתך על פי הרmb"ם דמיירה לא טרחה לדבודוק צ"ע.

ע"ש משנה, השוחט במגל קציר בדרכ'h הליכתו וכוי עד סוף השkil וטורי' בגמי עיין מה שכטבתני בזה בראש הסוגי דלעיל ישב בדור ואמת למה השמיט הרmb"ם ז"ל האי דינה בהל' אבה"ט עי"ש הטב.

ע"ש משנה, השוחט מתוק הטבעת וכוי לעיל דף ט' ע"א ברש"י ד"ה כולחו תניניו, כתב בפרק השוחט תנא כולחו פסולי שחיטה, ובאמת זה לאו דוקא, דהרי דין הגרימה תנא הכא בפ"ק, וכמש"כ שם רשי ז"ל בעצמו, וכן יש ליתן טעם, למה תנא פסול הגרימה, בפ' זה, ואיך פסולי שחיטה בפ' השוחט, ומה שלגוף^ד הוא, דתנאה סדרא נקט, בדתחלה מפרש הכל השוחטין, דהינו מ"ר ראי' להיות השוחט, ואח"כ לעולם השוחטין, דהינו אמן השחיטה ביום ובليلו, וכן בשבת שחיתתו כשרה, ואח"כ מפרש בכל שוחטין בין בוצר וכו', ואח"כ מפרש מקום השחיטה בסימנים, אלא דכאן לא מפרש אלא מקום השחיטה בקנה, ולקמן בגמי דף מ"ג ע"א פליגו רב ושמואל בשוט אי תורבץ הוושט נמי ראי' לשחיטה, כתוב שם רשי ז"ל, דרב תורבץ הוושט נמי הוה ראי' לשחיטה, לא גמירי הגרימה אלא בקנה, אלא דהתס מסיק, דלא תיצתו להא דכייל יהודה אחוי ממשמי' דרב, אלא ע"פ דנקובת תורבץ הוושט במשחו כוושט עצמו אבל לענין שחיטה, נתנו בו חכמים שיעור. וכפי הנראה גם זה מהללמם^ס, וא"כ שיקד הגרימה מה"ת גם בשוט, וכן קשה למה נקט הכא דינו דוקא בקנה ולא משמעינו מקום השחיטה גם בשוט. והנה אם נאמר דפליגו רבנן וריב"י בהגרים שליש ושוחט שני שלישים לכאר' ניחא דבושט ז"ל דכ"ע מודים דפסולה השחיטה, כיון דנקובתו של התורבץ נמי במשחו אבל למ"ד דפליגו בשוחט שני שלישים והגרים שליש, ודאי קשה למה פליגו דוקא בקנה ולא בשוט, והתוס' לקמן ד"ה דילמא ריב"י היא, תנבו כמסתפק דשמא פליגו בשוט כמו בקנה, ולא דעתך למה בשוט יהי' רבנן מודים דלא מיפסל בשליש האחרון, אבל יהי' איך שיהי' כפי שתכננו דעתך כוונת התנאה להشمיעינו מקום השחיטה איה, איך שכך לצין בשוט עד כמה הוא מקום השחיטה, והכי הוו' למתני מקום השחיטה בקנה מן הטבעת הגדולה ולמטה, ובוטש מן התורבץ ולמטה, ואח"כ דרך אגב פלוגותת רבנן וריב"י בדין הגרימה, ואיך הניה התנאה מקום לפלוגותת רב שמואל, אי תורבץ מקום שחיטה הוא או לא, והדבר צע"ג לפע"ד.

והנה בגין פסול הגרימה שיהי' אחת מפסולי שחיטה יש לעין, כבר כתבנו לעלמה דף ט' ע"א וכן לעיל בסוגי' בדיקת הסכין דהילכה לממ"ס על הני הל"ש לא צריכין אלא דמקצת בפסול נמי פסול, וא"כ בהגרימה למ"ד דפליגו בשליש קמא דמקשיר ריב"י וכאשר איפסק נמי הילכה דעד שלא הגרים ברובה לא מיפסל השחיטה, א"כ האי הילכתא למאי אתה, ודזאי כל שוחט שלא

וז ישחית ויחבל כרצונו באין מפריע, וירבה מחולקות בישראל, והמחמיר ע"ע קדוש יאמר לו אם לא יאללبشر רק בביתי, ולא יפריע שוחטים דכלוא עלמא.

דף ז"ח ע"א א"ר האי טבח דלא סר סכיני קמא חכם ממשתינן לי' ורבא אמר מעברין לי' ומכריין אבשרה טריפה היא ולא פליגו כאן בשנמצאת סכינו יפה כאן בשלא נמצאת סכינו יפה, והנה הרmb"ם ז"ל בפ"א ה' כ"ז פסק האי דינה בה"ל: "כל טבח ואס נמצאת פגומה מעברין אותו ומנדין אותו ומכריין עלי כ"ז וכלי ורואה ישתומים מה זה שהוסיף הרmb"ם ז"ל שמכריין על כל טבח שוחט שהוא טרפה" עכ"ל וכל רואה ישתומים מה זה טרפה דמשמעו דגס עלبشر שיש בחנות שוחט בסכין אשר הראה לחכם קנסין שלא למכרו עוד לישראל ומ"ל האי חומרא, אבל הדבר נחיא מאד דהיא מכריין טרפה שהוא בנמצאת סכינו פגום למא依 עי' אדם היא במקומות שמכריין פשיטה דמ"ש מנפל טרפה בעיר, ואס במקומות שאין מכריין הכרזה זו למא依, אי שלא למכור לישראל, אטו בטבח רשות עסקין שמאכילד נבלות לישראל מזיד, הלא אין לו אשמה, אבל שלא סר סכינו לחכם, וגם אחר השחיטה לא בדק סכינו ביישוב הדעת כראוי, אשר מה"ט בעין הראות סכין לחכם, דח"י שיקל הטבח בבדיקה זו, וכשיטת הרmb"ם ז"ל, אבל שייה' חשוד למכור נבלות אחר שמצאו סכינו פוגם, מאן דכר, שמי' לא לא דלשיטות הרשב"א דlatent להשחיטה בעין סכין יפה מכל וכל, ז"ל דמיiri הכא בשלא נמצאת יפה לשוחט בו לכתהלה, ונינה אפשר דנתקלקל על עי' השחיטה, ובדייעבד כשר כל שאינה אוגרת חוט השערה, אבל כיון דלא סר סכינו קודם לآن תלין בהשחיטה, אלא אמרין דשחתן כו' לכתהלה בסכין שאינה ראי', ולכן מעברין וקנסין לי' להכריז אבשרה של בהמה זו טרפה, ע"פ שאינה טרפה מדינה, אבל לשיטת הרmb"ם דאיינו כשית הרשב"א כאשר ביארנו לעיל און לנו סכין פוגם של לכתהלה ודיעבד, כי רק דמי לאساسה שוחטין בה לכתהלה, וכל שמרגשין בה פגימה כ"ש, פסול אף בדייעבד, א"כ קשי' לי' האי מכריין מאי עבידתא, لكن מפרש דמזכירין גס על מה שוחט בסכין הבדיקה קמי' חכם. ולרmb"ם לשיטתי' עי' מדינה בדיקה לאחר שחיטה, אפליגו בשוחט רק בהמה אחת, עי' בה' כ"ד שם, ודלא כראב"ד וא"כ ח"י שיקן כי היכי דבאהי בדיקה אחרונה הקיל ולא הרגש, כן הקיל גם בשאר שחיטות, וא"ג דמדינה נאבד הסכין כשר, אבל מכח קנסא נאדו לעיל כל בשור שיש לו עדין למכור, שמכריין לעילו דטרפה היא, שוב ראי' דהרייטב"א ז"ל הרגש בהאי מכריין וכן בעט"י, וכתבו דמזכירין על כל בשרא שוחט קרמ"ס, אבל לא הבנתי על הריטב"א, דהוא לשיטתו לא ה' צריך לה, דהא שם בד"ה הקדום מפרש דאצרכתא זר"פ הוא לכתהלה, ודרא' כחגירת צפורה בדייעבד, א"כ מתרפש שלא נמצאת סכינו יפה לשוחט בו לכתהלה, ומשום קנסא מכריין דו"ק הילב.

רש"י ז"ה דלא סר סכינה, שלא הראה סכינו לחכם עכ"ל, אבל הרmb"ם ז"ל כתוב ז"ל "כל טבח שלא בדק הסכין שלו שוחט בה, לפני חכם" וכוי' ועיין בתענית ז' כ' ע"ב ברש"י ד"ה סייר, שמספרש נמי האי מימרא דרא"ה דהכא, קרמ"ס דסר לשון בדיקה הוא, והנה הרmb"ם לשיטתי' דמשום לתא דאישורא נגעה בה, יפה מפרש, דאנו חזדין את הטבח דלא יטריח לבדוק י"ב בבדיקות בכווננות, ויעבור על הסכין בר Hebrea בעלמא, עד שלא ירגע פגומה שאינה אוגרת, וכמש"כ לעיל בשיטת הרmb"ם, ولكن כל שבודק לפני חכם והוא שבודק בכוונות אבשרה ואטופרא ואתלת רוחתא, סגי בהכוי, ומה שהקשׁו האחרונים דמ"ש טבח ממומר, כיון דגס טבח עי' בדיקת חכם, ואם שוחט بلا בדיקת חכם מכריין

דקהני, دمشמע אין חילוק בין נשחת רובה או כולה, וזה ליתא לרבען דרייב"י לדידידו יש חילוק, דבנשחת רק רובה עדין יוכל לפסלה ע"י איזה פיסול דרשא או הגroma, והוא מפני שלכתה בעין שחיתה כל הסימן מה"ת, וכן הוא דעת רשי"ו רומב"ס, כאשר אבא ארץ את במקומו, אבל בשחת כל הסימןתו לא מצי מיפסל אם דרש או הגרים במקומות אחרים, אך ע"פ דיש טרופות לחצי חיות, ולא הוה הסימן מנחא בדיקולא לר"י דהילכתא כוותי, כאשר באրתי זאת לקמן ל"ב, מ"מ כיוון שכבר נשחת הסימןתו א"א לנחרו, כי נחרה אחר שחיתה לאו כלום הווא, ואין זה דומה לניקבה הריאה בין סימן לסימן, דזה מעשה טרופות, אבל בסימנים ליכא מעשה טרופות אלא מעשה נבלות דהינו נחרה, ולאחר שחיתה הסימן א"א לנחרו, וזה הוא דעת הרמב"ס כאשר באրתי זאת בכמה מקומות ודו"ק.

ע"ב גמור' העיד ר"ח בן אנטיגנוס על מוגרמת שהיא כשרה, וכتب רשי"ז ל"ל דהילכתא, לכל עדות הלכתא כרחב"א משום דקאי ר"ג כוותי, ל�מן, על הא דקבוע הלכתא כרחב"א ממש"כ רשי"ז שנותקה על הש"ס שתלה הקביעות הלכה בדר"ג ולא ממש"כ רשי"ז כאן לכל עדות הלכתא נינהו, ואני רואה כי גם על ר"ג גופא קשה, דבגמי הוקשו לו, כמוון לא כרבנן ולא כרביב"י, והшибב אני לא חילוק ולא בילוק אלא שמעתתא ידענא, אמר חי"ר א"ר מישפיו כובע ולמטה שחיתתו כשרה, ומה לו לתלות בשמעתתא אמרו אי, אשר גם עלייהם סובב הקושי, איך פסקו להקל באיסור תורה נגד המשנה אשר אמרה דמוקם השחיטה בגרגרת, הוא מטבעת הגדולה למטה בין לרבען ובין לריב"י, ע"כ דגם אמרו אי רק על עדות דרחב"א קסמכו, וכמש"כ רשי"ז שם.

אבל מה שנלפע"ד בזה הוה, ל�מן קאמר ריב"ל דמוגרמת לרבען כשרה לריב"י, ומוגרמת דרייב"י כשרה כמנחא פשיטה, ומתרץ מהו דתימיא רחוב"א אדרבען קאי, קמ"ל, ואימא ה"ג, א"כ העיד עלייה מיבעי לי עכ"ל דגמ', ולפ"ז ל"ל דכיוון לכל עצימות העדות אינה מבורת דקאי גם אריב"י, אלא מכח האי דקדוק קל, אדם רק אדרבען קאי, העיד עלייה הו"ל, لكن לא סמך ר"ג לפרש מעצמו עדות זו של רחוב"א, אלא עפ"י שמעתתא דהני אמרו אי, וגם הש"ס לא קבע הלכתא רק עפ"י ר"ג משום דاضשר לפרש עדות דרחב"א, באופןו כלל פlige אעיקר מוקם השחיטה, אשר מה"ט הזוק גם ריב"ל לפרש לו דברי רחוב"א, אלא עדין קצת דוחק הלשון שבגמ', "דהילכתא כרחב"א" דהילכתא משיפוי כובע ולמטה משום דר"ג הכי ס"ל בדרחוב"א, ועוד דהו"ל להביא דרייב"ל דהרי הוא המפרש דברי רחוב"א דמחייב גם למ�ה מטבעת הגדולה ודוק".

ד"ט ע"א, א"ר א"ר אס"י מחלוקת בשחיטת שני שלישים והגרים שליש וכו', אבל הגרים שליש ושחט שני שלישים ד"ה פסולה, דכי נפיק חיota בעין רובה בשחיטה וליכא וכו', לישנא אחראינה מחלוקת בהגרים שליש ושחט שני שלישים, דרייב"י סובר מידין דהוה אחצקי קנה פגום, לרבען התם מקום שחיתה, הכא לאו מקום שחיתה וכו' עכ"ל הגמ'.

הנה בסוגי זו יש מבוכה גדולה בין המפרשים ז"ל, ואני טרחתி הרבה לירד לעומקה דהאי הלכה, ותלי"ת עלתה בידי עפ"י הקדומות והעיקרים שליל לבאר כל חמירא.

הנה כבר בארכתי בעיקר ד' כי לעדעת רשי"ו רומב"ס, בעין שחיטת כל הסימנים מה"ת, ורק בדיעד סגי ברוב, אבל דעת ר' אשיעא שבתוס' לקמן ל' ע"ב ד"ה החליד, דמה"ת לא בעין גם לכתחלה רק רוב הסימן, וכל החותך יותר הוה חותוך בידו וברגלו ולא

במקום שחיתה אין זה שחיטה, אלא דיל' דשאני דרש ועיקור דבמקום שחיתה, כל שדרס או עקר הרוב אין זה שחיטת אלא ודרס ועקר, ומילא כנור, ולא מהניתו שחיתה במקומות אחר כיון שכבר נפסלה ע"י נחרה, אבל בהגרמה דהוא מעלה מקום שחיטה, הו"א דגס נחרה לא הו, דהרי גם נחרה בסימנים בעין, ושלא במקומות שחיתה רק מעשה טרופות הוה ולא נחרה, וא"כ מצי שחיט במקומות אחר, דהינו למטה ונחויר מידי נבללה, שכן בעין ההלכה דעכ"פ להיות פסול בשחיטה, גם מעלה מקום שחיטה המשווה לי, לנבללה דלא מהנייה בה שחיטה לטהר מידי נבללה, וטעמא דהא מלטא, בזה פליינו ר"י ור"ל כאשר בארכתי בفتحה ולקמן דף ל"ב, דלדעת ר"ל כל שנפסק הסימן ואפלו רק ברובו הרוי הוא כמנחא בדיקולא, וא"כ ממילא נס בנפסק לעלה מעלה מקום שחיטה כן הוה, ותו לא מצי שחיט, ולר"י דיל' הא דר"ל, ואפלו הסימן השחותו ונפה איינו כמנחא בדיקולא, ודלא כרשב"א, כאשר בארכתי שם בארכתי, נ"ל דמ"מ לעניין נחרה לא בעין מקום שחיטה דוקא, אלא ה"ה דלמעלה מקום שחיטה נמי נחרה מקרי, ולאחר שנחרה לא מצי שחיטה.

אלא דילפ"ז לר"ל הקושי, דלמה לי הלכה על פסול הגרמה, חזורת ונעורות, כי לר"ל גם בדרסה ועיקור אין כאן פסול אחר, אלא דמאתה שנפסק הסימן והוא כמנחא בדיקולא, ותו לא מצי שחיט, וא"כ בשאר פסולי שחיטה בעין ההלכה רק על מקצת בפיסול, להשミニונו דמצטרף האי מקצת לשאר הסימן שנחתק בהכשר, כדי להשלים הרוב כדי ששוב לא מהני המיעוט הבתרא להכשר, כיון דכבר ע"י רוב הוה כמנחא בדיקולא, אבל בהגרמה, האי הלכה למא ציריך.

אבל לך"מ, דר"ל לשיטתי ע"כ סובר דהגרים שליש ושחט שני שלישים פסול, דהרי בשליש אמצעי כבר הוה הקנה כמנחא בדיקולא, כאשר אבא לרבען, וכן שמואל בעל המירא של החמשה הל"ש, סובר בפירושו ל�מן, כי ע"א, דהגרים שליש שלחיט, באמות כר"י שני שלישים דפסול, ולמ"ד דהגרים שליש קמא כשר, אבל ס"ל, דלאו כמנחא בדיקולא הוה, ומילא ציריך הלכה גם על רובו בהגרמה, לאשמעין, דاع"ג דלאו מקום שחיטה, אבל מקום שחיטה בתרא להכשר, וכל שנחרה שוב לא מצי שחיטה, וכן ההלכתא, כאשר תראה ל�מן ביאור הדברים ודוק".

ע"ש במשנה ריב"י אומר ע"פ רובה, רשי"ז ל"ל מפרש פלוגותם. בהגרים בשליש האחרון וכלישנא קמא דר"ה ל�מן, והוא מתרץ טעמא חדא דסתמא דלישנא דרבנן, אמרו ע"פ כולה משמע הכי, דגם מיעוט בתרא בהגרמה פסול, דלמ"ד דוקא בשליש קמא פליינו, צ"ל דהיא ע"פ כולה דאמרו חכמים לאו דוקא, ולמיעוטה שליש קמא אתה, כמש"כ רשי"ז ל�מן, שניית דהרי רשי"ז באמות פסק כאוטו לישנא קמא דר"ה, וכרבנן טרפא, ופוסל גם בהגרים בסוף הסימן.

אבל דע דגם להאי לישנא דפליגו בשליש בתרא, מודים חכמיםadam שחיט רובה של הסימנים ופסק משלחות, דכשר וכסטם מתני' דריש השוחט, דרובה של אחד כמווהו דאל"כ לפליו בשחיטת רוב היסמין ופסק, ומילא נדע, דמי שמצויך לעכובי כל הסימן, דפוסל במיעוט בתרא ככל פסולי שחיטה, אלא דנתקשו האחראינים במא שאמרו ל�מן בגמ' דילר"ה דפליגו בהגרים לבסוף, הא דתנןروبא של אחד כמווהו ריב"י אמרו, הרי דרבנן לית להו האי דינא, אולם לפע"ד על גוף הדין שהוא הללמי"ס, כדאמר רב בפ' השוחט, דאתה ההלכתא, על הhost ועל הקנה ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבהרמה, לית מהן דפליג, אלא דהגמי' מדיין לישנא "דכמוהו"

וא"כ אין רשותה כ"כ דמחייב ריב"י במיוטה בתרא נמי משא"כ בהגימה דבמיוטה קמא פסול מ"מ במיוטה בתרא מכיר ומשום דברנו נפיק חיota דCMDMD"ב.

אולס באידך לישנא ד"ה דכל"ט בהגרים לבסוף כשרה ופליגו בהגרים בתחילה במיוטה קמא, צרכין לומר דפליגו בהיפך, דרבנן סברו דרכ רוב הסימן בעי שחיטה, ומיעוט בתרא חותך בשר המת, משום דכמאן דמויה בדיקולא דמי, וכן בהגרים במיוטה בתרא כשרה, אבל ריב"י אבל דיקולא דמי, וכחון בהגרים במיוטה סימן במקומות שחיטה, דמיוטה בתרא לא מצטרף לשחיטה, דכמנחא בדיקולא הו, אבל ריב"י סובר דלאו כמנחא בדיקולא דמי, וביעין לכתלה כל הסימן בשחיטה, אבל כיון דבדיעבד sagi ברוב, لكن בין הגרים במיוטה קמא ובין הגרים במיוטה בתרא כשרה, משום דרובא של אחד כמותו, ומה אמר דעתמא דריב"י דמחייב בהגרים במיוטה קמא, מיד דרואה אחיזי קנה פגום, לאו דודמה לגמרי דרי בחציו קנה פגום sagi בהוספ"ע לעיל כ"ש בדייעבד, ואכן הרוי בעין שני שלשים האחרונים בשחיטה, וכגד אמר ריב"י, מלא חוט ע"פ רובה, הרוי דשאני במקומות שחיטה מלא במקומות שחיטה, אבל לגבי שלא לצרף שלישי אמרצעי בשחיטה, לשלייש קמא שבଘרימה לפסול, קמדמה האחדדי ואומר, כמו דבחציו קנה פגום חלק השחות לא מצטרף, אלא להקשר ולא לפסול, כמו כן בהגרים שלישי, ע"פ דלהקשיר לא מצי מצטרף, כיון דלאו מקום שחיטה הוה, אבל לפסול לא מצטרף כלל, דרי אין כאן שום מעשה טרפות כמו שחיטה, הכוונה זהה כיון דלאו מקום שחיטה, ולא מצי לאו מקום שחיטה, הכוונה בזה פגום, ורבנן סברו, התם מקום שחיטה הכה מצטרף להשלים הרוב, במה יתקשר, הלא המיוטה בתרא ודאי לאו שחיטה קחשוב, דרי היא כבשר המת דכמנחא בדיקולא הו, אבל בהגרים בשליש בתרא ד"ה כשרה, דהא תנן רשא"כ, האי רשא"כ מותפרש לרבען ואופן אחר ממנה שייתפרש לריב"י, דרבנן האי כמותו כמותו ממש קאמר, דרי לא בעי לכתלה יouter מן הרוב, אבל לריב"י באמת לאו כמותו ממש, דרי בעין לכתלה לשחות כל הסימן, אבל הכוונה דכיאו דגס לדידי"כ שר בדייעבד ברובה, א"כ אין סברא לפסול ע"י הגימה במיוטה בתרא, ולען לשניהם רובה שא"כ דלא מיפות בהגרה במיוטה בתרא אבל לא מחד טעמא כנ"ל.

וע"ז פריך קושי' מושכלת, ומאן ליאן דהאי רובה דהתム לאו ריב"י אמרו, דילמא ריב"י אמרו וקיי על רובה דשני שלישי בתראי, ע"ג דהגרים בשליש קמא כשר וכדין דהכא דקאמור ע"פ רובה sagi, והוא מפני דגם המיעוט בתרא שייך לשחיטה, וא"כ מצינן שפיר למיר, דבଘרמים במיוטה בתרא פסולה לריב"י, וכדעת רבנן בלישנא קמא, ומ"ל דהאי רשא"כ קאי אמיטוט בתרא בהגרה, בין לרבען ובין לריב"י, והבן את זאת, כי הוא כפטור ופרחה.

ועתה נבוא לאבר פלוגת ר"ה ור"י בהגרים תחלתו וסוף, וחט שליש אמרצעי, דר"ה מכיר ור"י פסול, ועין מהרש"א ז"ל על Tos" ד"ה הגרים, ויפה כתוב, דר"ה ע"כ מפרש הא דריב"י דקאמור ע"פ רובא, דבשעת גמר הרוב יהיו' בשחיטה ואז דומה ממש לחזוי פגום, וכי היכי דשם מהני האי שיש בשחיטה להצטרף להחצוי פגום, כך מצטרף נמי האי שליש קמא של הגימה לשלייש האמצעי. **ולפ"ז** לר"ה, בין לרבען ובין לריב"י, לא בעין לכתלה נמי רק רובי הסימן, כי השאר כמאן דמויה בדיקולא דמי ולא פלייגו אלא אם שליש קמא של הגימה, דינו בחציו קנה פגום, או שאני חיota קנה פגום דרואה מקום שחיטה. ויש להסביר קצת סברת ר"ה דמדמה הגרים שליש קמא לחזוי קנה פגום, ולא מחלוקת בין מקום שחיטה

שייך לשחיטה כלל, ובדבר זה פלייגו ר"י ור"ל لكمן ל"ב ע"ב, דיל"ל דבשחת רוב הקנה, הריה מאן דמנחא בדיקולא מכש"כ הקנה עצמו, וא"כ האי שחיטתו יכול לכתלה למי, והוא כמו כמנחא בדיקולא, וא"כ מטה עמוד ושוחות ה"ג האי קנה כmetaה אמרין لكمן כ' ע"ב, וכי מטה שחיתוך בשער המת, והוא כחוות בידו ממש וכמנחא בדיקולא, ולמה יחתוך בשער המת, והוא כחוות בידו וברגלו, גרע מזאה דהרי האי פסיקת מיעוט בתרא על הבמה אבל ר"י שהוא יצורי, שתהני האי פסיקת מיעוט בתרא על הבמה אבל ר"י שהוא חולק זהה על ר"ל, כאשר ביארתי זאת בסוגי' שם ובפתחה, לית לי דריאה כמנחא בדיקולא, וגם הקנה עצמו לא, ודלא כריש"א דסבור דהסימנים השחוטים לכ"ע כמאן דמויה בדיקולא דמי דזה ליהיא כאשר ביארתי שם, ולען לדידי"כ מצינן למיר דכתלה בעין מה"ת שחיטת כל הסימנים, כיון דע"י השחיטה עדין לא נפסק חיותם מון הבמה, כמו שהבהמה עצמה חייל כל דבריה, כן גם סימיניה חיין הון ע"י חיבור חזק ואמץ לאברי הבמה, כאשר ביארתי במקומו בראיות ברורות.

ולפי האמור, ר"ה בלישנא קמא סובר דרבנן וריב"י נמי פלייגו בזה דרבנן בעין שחיטת כל הסימן לכתלה ומה"ת ולען פסול בו הגימה גם בסוף השחיטה, דכל זמן שלא סילק ידו מן השחיטה, יכולה חדא שחיטה הוה וכל פסול שארע בה, בין בתחילה ובין בסוף פסולת את השחיטה, וריב"י סובר, דלא בעין לכתלה מה"ת יותר משחיטת רוב הסימן, וכל שנשחט הרוב בהכשר הסימן כמאן דמויה בדיקולא דמי, והוא כחוות בדור המת, והא דלא אמר, דריב"י נמי בעי סימן שלם מה"ת, ומ"מ מכיר כאן בהגרה במיוטה מיצי מפסל, וכאשר סובר כן בלישנא בלא כשר אבא, אס פסק מליחותתו תו לא מצי מפסל, וכאשר פלייגו כן בשאר פסול השחיטה, וכגון בעיקור דסכך פגומה דאיiri ב', במשניות שלפני זו, דרואה רבותא יותר, דאפילו במקומות שחיטה, תו לא מיפסל אחר שחיטה הוא, הוה כפסק מליחותתו, וסבירו זא נזכיר באחרונים, ולומר דבאמת ריב"י לא מכיר אלא בהגרה ולא בשאר פסול השחיטה, לא מסתבר לי' לר"ה, כי באמת אין חילוק זהה, דכיאו דלהאי לישנא ATA הלהקה למ"ס, על הגימה בתחלה השחיטה שפותלת השחיטה, הרוי דשייכא לשחיטה כדי לפולה עכ"פ, וכך שבאיינו בדיה"ק, וא"כ ה"ה בסוף השחיטה, אבל עכ"פ כדי שלא נטעה כן, הו"ל להעמיד פלוגתת על מה דסליק מנוי, لكن הוכיח מזה דפליגו אי בעין לכתלה שחיטת כל הסימן מה"ת, או sagi ברוב לכתלה, ואז אין שום חילוק בהאי דין בין הפסולים, لكن נקט הגימה לאשמעין דרכ אגב פסול הגרה, ולפ"ז הא דקאמור, דבଘרמים בשליש קמא ד"ה פסולה, דכי נפיק חיota בעין רובה בשחיטה, האי טעמא רק לריב"י איתא דרכ לדידי"נ נפיק חיota ברובה, דהינו חיota הקנה דרואה כמאן דמויה בדיקולא דמי, אבל לרבען דבעי כל הסימן לכתלה, הרוי עדין לא נפיק חיota דקנה כמו דלא נפיק חיota דבמה כל זמן שפרקסת, ואפילו אם נפסק כל הקנה ג"כ לא נפיק חיota, כמו שבאיינו במקומו, אבל לרבען לא בעין האי טעמא, דרי פסולת השחיטה גם במיוטה בתרא ומכש"כ במיוטה קמא, מפני של הסימן בשחיטה בעין, ובמקומות שחיטה, ואז זה דומה לחזוי קנה פגום, דודאי גם לרבען כשרה משום שחיטות מתקם דהתם מקום רקי דלא עשה מעשה טרפות לא קפידין על פסיקת החצוי גם בפסקול משא"כ בהגרה דליך פליני שחיטת הסימן יכול לא בהגרה - ובזה נמציא עוד טעם מרוחה, למה פלייגו בהגרה ולא בעיקור דסליק מנוי, משום דבעיקור הלא לכ"ע כשר במיוטה קמא בקנה,

שחיטה פסולה, כמו נkehיו דמתעם שחיטה פסולה קתינו עלה לדעת הרמב"ם, ותו לא מצי שחית מה שכבר נפסלה, אולם לדעת התוס', ודאי קשה טובא להבין דין זה דגע בו נקב, דרישיותם דלא"כ אחר שחיטת הרוב, הגרגרת כמנוחה בדיקולא דמי, צרייך לחלק ולומר דזדוקא בנפק במקומות שחיתה כן הוא, אבל למעלה ממוקום שחיתה, אע"ג דבכל פסה"ג וטרפה, מ"מ לעניין כמובן בדיקולא דמי לאו כגרגרת ייחשב, וזה דבר שלא ניתן להאמיר, וכןו שתמה על זה הפלתי שהבאתי בדחה"ק, ודזוק היבט. ע"ש משנה, השוחט מן הצדדין וכו', השוחט מן העורף שחיתתו פסולה, המולך מן העורף מליקחו כשרה, בגמר" מדייך דהאי עורף מיל עורף אמר, דלא"כ, מי ארי' שוחט אפילו מלוק נמי פסול, וכואור' היה לו למידק יותר משוחט עצמו, מי ארי' עורף אפילו פנים נמי פסול, דהה בעין שחיתה למטה משיפוי כובע, ולדעת משנתינו דלעיל למטה מהה בטבעת הגודלה, אלא דיל', דפסול הגרגרה באמת מליקה ידיעין דכיוון דאמרה תורה מליקה ממול ערוף, ולא מעירפו, מושום סימנים אמוריה, דבעין משיפוי כובע למטה גם במליקה, וממילא דשחיטה כנגד מיל עורף בעין, כי את זה לעומת מה אמרה תורה, מליקה מלאחריו ושהיתה מלפניו, וזה נכון מאד.

והא דקתני, בשוחט מן העורף דשחיתתו פסולה, לכוא' אינה אלא טרפה שחיתה, לפי מה דעתך לסתן דמליקת עורף בלבד רובبشر קאמר, דלא"כ, וכי מטה עמוד ומולק, א"כ "הה שחיתה מן העורף נמי בא רובبشر ואינו אלא טרפה, אבל מ"מ פסולה מטעם מחליד, זאת אפילו לרבע דלקמן, דיל' טעמא דמחליד, דההט לפ"ד, דעם רובبشر קאמר, אז ס"ל לרבע דליקא תלדה, אבל לאחר מסקנא, דע"כ בא רובبشر, ע"כ הוא מחליד הסיכון בין בשער המפרקת לסייענים, וכמש"כ התוס' לסתן ד"ה מפני שהוא מחליד, וכל מה שכתבת ע"ד הנה מצאתי מבואר בראש יוסף, אלא דלפ"ע"ד, לדעת הייש"ש זל סי' מ"ד, דشبירת המפרקת, אף בא רובبشر עם פסוקת הסימנים נ"כ נבלה הוה, כמו מפרקת עם רובبشر, ומיטמא מיד, והיינו דר"ל ור' אסיד דלקמן דמפרשו, הותאו ראשיהם, וכן נראה שהוא דעת הרמב"ם עיון ראש יוסף לסתן כ"א ד"ה כתוב הרא"ם, גם בא טעמא דחלדה שפיר קאמר דשחיתתו פסולה, והוא לפ"ד רשי" זל לסתן בסוגי' דמסוכנת דבעין פרוכוס לאחר גמר שחיטה, ולא די בפרקוס עם סוף השחיטה, וכאשר אמרו שם בגמ', זה פירש לחיים וזה פירש למתה, דבעין חיית אחר גמר לידה, וכן פסקין בי"ד סי' י"ז קרשי', וא"כ כל שנספק המפרקת ושני סימניהם הרוי היא מטהה, וליכא חיית אחר השחיטה, וכן נchten שחיתת השחיטה בעין, ואפילו בעוף דסגי בסימן אחד, וכן בבהמה דסגי ברוב שני סימניהם, ונאמור דזדוקא בנפקו הסימנים לגמרי הוה מטהה, ולא בפסקית הרוב שלහן, מ"מ הרוי לכתה בעין שחיתת כל הסימנים, וגם בעוף כדעת הרמב"ם, והוא מה"ת, אלא דבדיעבד כשרה השחיטה ברובה, ובעו"ף אפילו בסימן אחד, אבל ראוי לשחיטה עכ"פ בעין וכמו בבלית המנוחות, דע"ג דין הבילה מעכבות, אבל ראוי לבליה בעין, וכןו אחר שנספק המפרקת, אין שני הסימנים ראויים להשchtת למגרון,adam יופסקו قولן, תהי מטהה, ואין זה שחיתה אלא הריגה.

ומה דקאמר ר"ח לסתן לסייע לעזרי מומתני, דמלך בסיכון מיטמא בגדים, ואי אמרת טרפה הוה, תהני סכך לטהרה מיד נבלה, לכוא' לפי האמור, מה ראי' מביא שם, דילמא ע"י שחיטת סימניהם נעשה מטהה וכן מטמא כנבלה, רק' מ דהא חדש לנו היש"ש דמפרקת עם הסימנים עושה נבלה, היינו אם איתא להא דזעירי, דמפרקת ורובبشر נבלה, ה"ה מפרקת ושני סימניהם נמי

לשלא במקום שחיתה, מושום דכיוון דליך"י כל שנחתת הרוב כמו דמונה בדיקולא דמי, ממי לא בשעת גמר פסיקת רוב הקנה גם מה שמלטה ממקום הגרגרה כמנוחה בדיקולא דמי, אלא דבכלו בהגרגרה גזה"כ דפסול שחיתה הוה, אבל כל שהגmrת של הרוב במקומות שחיתה שפיר דמי דכוולוCMD"Z, וממי לא בשעת תחלה וסוף, והಗרים באמצע ע"כ דטרפה, דהרי השלייש בתרא לא מצטרף דהוא CMD"Z, וכך כאשר חזר ר"ה להזכיר זאת את ר"ר, שפיר קאמר לי ר"ח לא תחדר בז', דא"כ הפסצת לkiemiyta, Adams תזודה דשליש האחרון שייך לשחיתה, א"כ לאו כמו דמונה בדיקולא דמי, ואיך מצטרף לשחיתה, קמא דהגרגרה להשלים הרוב כיוון דלאו מקום שחיתה הוא, אבל ר"י שפיר פועל באמצעות שחיתה קמא ובתרא בהגרגרה, והקשר באמצעי בהגרגרה ושאר שני שלישים בשחיתה, מפני שישuber דרביב"י ע"י סימן שלם לכתה לה, וכך הנני שני שלישים שחיטה מצטרפים להחפיר, ושני שלישים בהגרגרה מצטרפים לפסול.

וראה זה איך שגה הפלתי זל שגיאה רבתא בפירוש הסוגי' הללו, עיון בי' בס"י כ' אות ג', שחולק ביד רמה על ה"כ"מ והש"ך יותר הפסיקים, שכתו דשליא במקומות שחיתה בין בקנה ובין בשוט לאו נבלה הוה כנספק, אלא מהני השחיטה למטהה מקום הפסיקה כמו בשאר טרופות, והוא זל לפי דעתו הביא ראי' שאין עליה תשובה נגדם, מהא דמכשיר ר"ה בשחיטה שלישי אמצעי, מושום דנפיק חיונא בשחיטה, ומסיק בה"ל, ולכן ברור דהוואיל דנספק רוב הגרגרת ורובבו ככלו בכח"ת, הוועיל כנטיל, ונפק הגרגרת נבלה עכ"ל, ופלא והפלא שלא שט לבו דהינו פלוגתא דר"י ור"ה, דלה"ה כל שנספק הגרגרת הוה CMD"Z, וממי לא דליקא חילוק בין במקומות שחיתה ובין שלא במקומות שחיתה, אבל ר"י החולק עלייו, ואשר ההלכתא כוותי' סובר, דגרגרת שנספק לאו מטהה ממקום בדיקולא דמי, ואפילו כלו נפק, וכך כל שנספק למטהה מטען שחיטה, שפיר מצי שחיתת למטהה או למטהה מקום הפסיקה, לאו מטען במקומות שחיתה נintel דמי, וכסבירת ר"ל, אלא קר"י ומטעם דכך כבר נחרה, ונפסלה לשחיטה, ותדע דהרי ר"י דמכשיר בהגררים שליש אמצעי, והוא שגמר שליש האחרון בשחיטה,adam פסק ולא גמר פשיטה דטרפה וא"כ איך יכול ע"י שחיטת שליש האחרון כיון שכבר איטרף וכנוtal כלו דמי, וזה ראי' שאין עליה תשובה היפך דבורי הפלתי.

הןאמת, שהני הגאנונים מדoil ידייהו קמשתלמו, כי כולן נמשכו אחרי הרשב"א והוא ג"כ שיטת התוס', דאחר שחיטת רוב הקנה, עכ"פ הקנה כמו דמונה בדיקולא דמי, אפילו למאן דליך"י דר"ל לבני ריאת, כי גם בין הראשונים, לא מצאתי זולת הרמב"ם והר"ן בחידושים שם בסוגי' לסתן לב"ב, שזכו לידע את זאת, שר"י בר פלוגתא דרך"ל לא ס"ל כמו דמונה בדיקולא דמי, לא הריאה ולא הקנה ולא בסימנו אחד ולא בשני סימניהם, אבל האמתה כן הוא כאשר תראה שם בחידושים, וכאשר גם סוגי' זו מוכיחה, וכןו דישנה לשחיטה מתוע"ס לסתן כת"ע"ב ודזוק.

ע"ב תוס' ד"ה שחיתת פגע בו נקב, ולא דמי לשחיט שליש וכו' ועיון היטב במרהש"א, והדבר מובן ע"פ דברינו לעיל, דמקומות שחיתה גרע מהגרגרה לעניין פגע בנקב, חוץ לר"ה והן לר"י, דלה"ה, לפי מה דס"ל עתה דגע בנקב הוה כנעשה לאחר שחיטת השליש קמא, פסולה ממשום דעתשה כמנוחה בדיקולא דמי, ע"י הנקב, שלא ע"י שחיתה, ומה יועיל אם יוסיף עוד שליש האחרון, כיון דזהה כבר כמנוחה בדיקולא דמי לר"י הגם דבଘרגרה כהג'ו כשר הוה, דהרי ליל CMD"Z, ומци' משלים רובה בשחיטה ע"י שליש האחרון, אבל בנקב במקומות שחיתה שפגע בו, דזהה כגומר הרוב בפיסול, הוה

מעט קרא בהדי' כדמות צואר וסכין, כי עבד מליקה בשחיטה, (ר"ל דרך משיכה) טפי עדיף" עכ"ל וקשי' לי טובא, דא"כ מניון לו' דקוצץ וירד כשר, ומכח"כ דקשה על המ"ד דקוצץ וירד דוקא, מנ"ל, וראיתי להרש"א שהרגיש בזה וז"ל, "קוצץ וירד אין מוליך ומביא לא, שהתורה חלקה בין שחיטה למליקה, א"ל ר"י כ"ש דמוליך ומביא, דלא אשכחן דחלקה התורה אלא בממול עורף, אבל בהרכותיה, כל שאתמה יכול לעשות מליקה בשחיטה וכו', וניהו דתורתה התירה אפילו בדרישה, כ"שadam הוליך והביא וכו' עכ"ל, ועודין לא איתפרש לנו, أنها התירה התורה בדרישה, ומכח"כ למ"ד קוצץ וירד דוקא, מנ"ל דחיק מליקה משחיטה גם לענין מוליך ומביא, זו במשיכה וזה בחניקה אבל לפע"ד ברור הוא מה שכתבנו למעלה, משנה דשותט במגל קצין, דכל שהוא בעצם של כהן, דהוא במחובר, דרכו בדרישה וכל שהוא במשיכה חדשת היינו ממשך, דרכו בתלו'ש, עי"ש, וכן מליקה שהוא בעצם של כהן, בדרשין מוהקריבו הכהן, כמו שהביא ר"ש ז"ל ע"ב דcashr עכ"פ בדרישה, אלא בלבד מ"ד בדרישה דוקא, כסטמא דמחובר, ולהאי מ"ד גם בשחיטה לא בעינן קרא מיוחד מ"ד דכ"ש מוליך שהוא ומשך הוא בתלו'ש, והוא דוקא, וגם לאידך מ"ד דכ"ש מוליך ומביא, כדי שלא תחולק מליקה משחיטה לגמרי, מ"מ בשחיטה לא נאמר, דcashr' בבחניקה כדי שלא תחולק מליקה ממשיכה, משום דהסברא נתנתן דמשיכה עדיף טפי מחניקה מיתה קלה, וקרא דאברהם דשחיטה בתלו'ש רק אסמכתא בעלמא וכמ"כ לעיל.

ובזה מישיב היטוב לשון ר"ש ז"ל בד"ה אמר שמואל, שכטב, ומכח"כ קוצץ וירד, והגיה השטמ"ק שנדפס על הדף בש"ס וילנא, "הה" קוצץ וירד", משום דקשי' לי, זהה בಗמ' קאמר להיפך, דמוליך ומביא הוה כ"ש מקוצץ וירד, ולפי האמור אין כאן מקום להגיה, דק"ו מצינו למימור, או ממה שמספרש על דבר שאנו מפורש, ומכח הסברא, או להיפך מן מה שהסבירנו נوتנת, על מה שיש סמק' בברא, וכן הש"ס שפיר קאמר, מוליך ומביא ק"ז הוא, ממפורש דקוצץ וירד ומכח הסברא דכל שדומה לשחיטה טפי עדיף, אבל ר"ש יפה כתוב, אם שמואל סבר דمولיך ומביא כשר מכח הסברא, מכח"כ דקוצץ וירד כשר דלמד ממה שהקיפה תורה על המוחבר שהוא מסתמא בדרישה, זה נכו' וברור ודוק'.

ר"ש יי' ד"ה אמר שמואל כל השר וכו', שמואל לא בהל"ש אייר, דא"כ איכה למיפרק טובא, דאי סבר מוליך ומביא פסול והא איכה מוליך ומביא ואיכה לתלו'ש, ואי קסביר מוליך ומביא כשר וכו' קשי' סייפה וכו', עכ"ל, עין מהרש"א, שנתקשה הרבה בדברי ר"ש יי' אלו, דאיך קאמר, והא איכה לתלו'ש, כיו' דלעיל כתוב, דתלו'ש לא מליקה מקרי, ולא שיק' בו לומר דפסול, ואי נאיד ר"ש יי' השתא מהא דכ' לעיל, א"כ גם אי קסביר מוליך ומביא במליקה כשר, עדין קשה, והאيكا לתלו'ש, עי"ש שנדקק מאד. ולפע"ד נהאה, דהה דכ' ר"ש יי' לעיל, דתלו'ש לא מקרי מליקה כלל, הוא כדי לישיב המ"ד דאתא לימועטן צפורה בוחר, דלמה לא אמר להיפך וכדאית דמפרשי דלמעוטן אתה וקאי אורישא, והאי מ"ד ע"כ סובר דمولיך ומביא במליקה כשר כדאמר בגמ' דמה"ט לא אמר למיouteי מיליך ומביא, ולידי' הוא דכ' ר"ש יי' דתלו'ש לא מקרי מליקה כלל, משום דמפורש בקרא דבעינן בעצמו של כהן, אבל פסול מהוחבר בשחיטה, כמו בשחיטה, אינו מובן כלל, וגם למה فهو לדוחוק כ"כ, כיו' דיש לפреш כמו שפרש' ז"ל, דבעל הגמ' מוסיף שנ מפני שמחודם פסול כמו צפורה, ואולי לא ניחא להו בזה, משום דנקט שן תחלה, דלפרש"י הול"ל לאחר צפורה, כיו' דנלמד מצפורה, אבל גם משום הא לא ארוי, דנקט לשנא דמתני דעליל, דקתני והשנים הczפורה ואע"ג דהתם בשינוי תולשין מירוי, עי' תוס' לעיל ד"ה הא בתולשה, שכתבו דהה דהוה מצי לאוקמי במחובר ופסול כמו צפורה ודוק'.

כו, אבל אי ליתא להא דזעירי, אז גם הא דהוואו ראשין צריכין הפרש עם רובبشر, ולא נשאר מעורה אלא בעור.

והנה הא דפרק רבא ל�מן, אי קשי' הא קשי' וכי מתה עomed ומוליך, ומתרץ דעתוין כמו דתניא בברית' וכיitz מולקין את העוף, חותך שדרה ומפרקת بلا רוב בשער עד ש מגע לסייענים, לפי האמור, האי קושי' ותירוץ שייכין גם بلا עיר, אדם ימלך המפרקת עם הבשר והסמנים, פשיטה דכמתה הוה, דהיוינו הותה הראש ממש, ואנן בעינן גם במליקה חיות אחר המליקה, כמו בשחיטה אחר השחיטה, לכל שמות תחת ידו ממש, אין זה, לא מוליך ולא שוחט, אלא הורג, ואע"פ דלישנא דרבא, וכי מתה עומד ומוליך" ואדי משמע דאדזערי קאי, מ"מ גם גם بلا הא דזעירי, הינו מוכרכים לומר דמניח רובبشر כדי שלא יהיה מות תחת ידו.

ומה מאי מישב בזה קושי' עצומה, לשיטת הסוברים דר"ל ור' אסי פליגו אדזערי, ומכח' התוס' ל�מן ד"ה הותה, איך פרנסו הני אמראים האי ברייתא דכיitz מולקין את העוף, והראש יוסף הוכחה מכח קושי' זו לומר, דהני אמראים לא ידעו מהאי ברייתא, וכן לא פסקין כוותיהו, ולפי האמור אין מבריתיא זו שום סתירה לדבריהם, דבכוב' ב' צריך להניח הבשר כדי שלא תהי מותה עם גמר המליקה.

ולפ"ז ר"ח הני קאמר, די אמרת טרפה הוה ולא נבלה, ומ"מ מניח הבשר כדי שלא תהי מותה עם גמר המליקה, תהני לי' סcin' לטהר מידי נבלה, אז לא נימה כייש' דמפרקת עם הסימנים נבלה הוה, אלא ודאי צעורי דמפרקת עם רובبشر נבלה, ומילא כמו מפרקת עם הסימנים כיש'ו, וכן אפילו אם מניה הרוב בשער מ"מ לא מהני הסcin' לטהר מידי נבלה, משום דמפרקת עם הסימנים עושן מיתה כיש'ו ואי תקשה לך בכל מליקה הר' הוה מפרקת וסימנים והוא מותה עם סוף המליקה, לא היא כי ברוב סימנים עדין לא מותה, והמיעות הבתרא הוא רק משום מצות הבדלה ולא שייכי לעיקר המליקה.

וכל זאת כתבנו לדעת ר"ש יי' דבעינן חיות אחר גמר שחיטה, אבל התוס' ל�מן שם בסוגי' נראה דלא סברו ברש' יי' וכן לא דידי' ודוק' צל' דמטען תלדה פסולה השחיטה מן העורף ודוק'.

ד"ג כ' ע"א גמר' ארבעב'ח לא, למיouteי שנ' וצפורה, לפי פרש' יי' דמחוברת קאמור, ולמיouteי מספיא דקטני, כשר במליקה פסול בשחיטה, הכי מתרפרש, כשר במליקה, דהיוינו צפורה מחוברת פסול בשחיטה, משום דבשחיטה בעינן לתלו'ש, ומילא מומעט גם שע' מחיבור מה"ט גופא, וכן כתוב ר"ש יי' בפירוש, ז"ל, "והכי קאמר כשר במליקה כגון צפורה וכו', כיו' דASHMEUNIN צפורה ה"ה לשון דעתמא משום מחיבור ה"ה" עכ"ל لكن לא ידעתני מה נתקשו התוס' בזה, ואולי הוא תוספות ברש' יי' מההדור' בתרא שלא היה לפניו, כי ר"ש יי' ז"ל כמה מהדורות כתוב כאשר כתוב השטמ"ק בק"ק, אלא דמותה שתיריצו התוס', דלא נקט שן, אלא לומר דלא מיפסל מטעם מהוחבר כמו בשחיטה, אינו מובן כלל, וגם למה فهو לדוחוק כ"כ, כיו' דיש לפреш כמו שפרש' ז"ל, דבעל הגמ' מוסיף שנ מפני שטעמא פסול כמו צפורה, ואולי לא ניחא להו בזה, משום דנקט שן תחלה, דלפרש"י הול"ל לאחר צפורה, כיו' דנלמד מצפורה, אבל גם משום הא לא ארוי, דנקט לשנא דמתני דעליל, דקתני והשנים הczפורה ואע"ג דהתם בשינוי תולשין מירוי, עי' תוס' לעיל ד"ה הא בתולשה, שכתבו דהה דהוה מצי לאוקמי במחובר ופסול כמו צפורה ודוק'.

ע"ש גמר' א"ר כהנא, מצות מליקה קוצץ וירד זו היא מצותה וכו', א"ל ר"י כ"ש מוליך ומביא, ופרש' יי' ז"ל, "דכל כמה דלא

העוף, אין בסימנים עוקרים ניכר מעשה דהבדלה, או חיבור בחותאת, אבל למ"ד אין עיקור סימנים בעוף במליקה, אבל בשחיטה יש עיקור, ע"כ דס"ל כב"ג, דין טרופות כלל בעיקור סימנים, וכך ש"ץ הבדלה למטה מן העיקור, אבל שחיטה, הכי אגמרי' דין רואין לשחיטה. ומה שכי' עוד הלב ארוי', דלול'י דברי התוס' אין כאן הכרע לומר דלא ס"ל לרשי' עיקור דבה"ג, דיל' דמה"ט לאמנה האי עיקור, משום דס"ל כרמי' ב", דין עיקור סימנים בעוף, ולא מנה אלא פסוליש שחיטה השיעיכים בין בהמה ובין בעוף, עי"ש, יותר הו"ל, דלא מנה אלא מה דחשוחת צריך לדעת, והאי עיקור דבה"ג, לא איכפת לנו אי לא ידע הטבח ממןו, דהרי לא חיישין לעיקור, ולא עבי למיבדק אבתרוי', כדפסקין בו"ד סי' כ"ד, אלא לדפי מה שכתבנו שם, גם לחדרה לא חיישין, דמש"ה קתני שם, כיון דלא ידע שהוא או דרס, ולא כתני שמא החלייד, כמו דקתוינו גבי חז"ק שמא חילידו, עי"ש ודוק'.

תוס' ד"ה לא אמרו, בס"ה, והוא דנקט בהתכלת גבי נו"ט לא יאכלו הכהנים וכו', לאו דוקא, דנבליה לא הוה כדמותם לקמן וכו', אלא כלומר טרפה, וкраנא נקט נבליה אגב טרפה, עכ"ל התוס' כי הנראה גרשו שם בגמ' „אישתרי נמי נבליה“ ולא כמו שהගירסתא לפניו „אישתרי נמי נבליה וטרפה“ וכן כתבו דנבליה דנקט לאו דוקא, אבל כוונתו על טרפה, אבל אי הינו גורסים נו"ט, לא מצין לתרוץ דנקט נבליה אגב טרפה, דהרי רבينا דקאמר אישתרי להו, לא יאמר שקר דרך אגב, אבל אCKERא דזאהיר נבליה וטרפה לא יאכלו, שפיר כתבו DAGב טרפה אזהיר נמי נבליה אף דאי בו צורך.

והלב ארוי' נתקשה דמה' קשי' فهو, למ"ד א"ש לעמ"ת הלא יש לו תירוץ על הקרא, כדאמר שם ר"י דהאי קרא אליו עתיד לדרשו, ועל רבינה לא מצי מקשו, דמסתמא סבר כהכלכתא יש שחיטה לעוף מן התורה, והניח קושיתו בצ"ע, והוא באמתו קושי' עצומה על התוס' ואין לומר דהתוס' לכ"ע קשי' לחו משום דסבירו דין נבליה חל אטרפה משום דין איסור חל על איסור וכמש"כ הננו"ב, עיין בשוו"ת ק"ד בעל הכת"ס סי' כ"א ודלא כמש"כ התוס' לקמן ל"ב ע"א ד"ה ורמניה, עי"ש וא"כ אין במליקה רק טרפה מכח שבירת השדרה שקדום דזה ליתה דעתמא דנו"ב הוא משום דנבליה לא מוסף ולא כולל הוה, אבל אם נימה אטרפה אישתרי להנאים ממי לא הוה נבליה מוסף לגבי הכהנים, וא"כ עכ"ג גם נבליה אישתרי להו, ולכאורה' לי"ש דברי התוס' דהכי קשי' فهو, דכיוון דבלאי"ה תירוצו של רבينا דחוק ונמש"כ התוס' שם במנחות דמצותי' בכך שאינו, ואם דלמ"ד אין שחיטה לעוף מן התורה עכ"ג צרכיו לתרוץ כרוי', אבל עתיד לדרשו, למה לי' לרביבא להמציא תירוץ דחוק שאיןו אלא לחד מ"ד, אבל אם כן כוונתם לא הי' צרכיו לתקן דברי רבינה אלא הקרא דנקט נבליה אגב טרפה, אבל דברי רבינה בלאה' ניחא דס"ל יש שחיטה לעוף מן התורה לנcket נבליה.

וכך הווינא טלי' אמרתי בכוונות התוס' דקשי' להו דמן'ל דאישתרי נבליה, דלמא רק לא נצטו על האביכה ואישתרי להו נהירה אבל נבליה גמורה מניין ואי' דקרה דיחסקל נמי אהאי נבליה, דהיאנו בשער נהירה אזהיר להו, הו"ל להקדמים טרפה לנבליה דוזאי טרפה חמור מבשר נהירה בסימנים דאישתרי להו במדבר, אלא דעתה אני יודע דא"א להעמיס זאת בתוס' כי המה לא נתנו לעין זה כשר ביארתי זאת במקומו ודוק'.

על"ב גמור' אמר עירוי נשבר המפרקת ורובבשר ערמה נבליה, פרש"י זיל' ומटמא מיד עע"פ שמרפרכת וכו' עכ"ל, והוא ממש כמיירא דמשמעותו לעין אדם דלקמן דקאמר נשבר המפרקת ורובבשר

עדיף, אמרינו קרא דוקא אמר, אבל עכ"פ לא מקרי מפורש, כדי שנאמר דין זה שחיטה כלל, אלום לאידך מ"ד, דמוליך ומביא במליקה פסול, ע"כ דס"ל ע"ג דאיכא ק"ו דמוליך ומביא עדיף מדרישה, מ"מ פסול דכוון דהקפידה תורה על עצמו של כהן, כ"כ הקפידה על הדרישת כי הינו הך, א"כ גם הוא ע"כ כמפורש בקרא יחסב, דאל"כ הוא לו למימר ק"ו דמוליך ומביא כשר, וע"כ דהאי מ"ד לית לי' סברת רשי' זיל דאי ס"ל מוליך ומביא פסול, והאיaca מוליך ומביא וגם תלוש, דלהאי מ"ד תלוש פסול מקרי, אבל שם מליקה עליה, אבל אי ס"ל מוליך ומביא כשר, לא קשי' לי' דהא איaca תלוש, דלהאי מ"ד מהדרין לסבירת רשי', לתלוש לאו מליקה היא כלל, כמו דדרישה לאו שחיטה מקרי, ועיין לעיל ט' ע"א תוס' ד"ה כולה תנינהו ובמה שכתבתית שם ודוק'.

תוס' ד"ה אילימה למשמעות עיקור סימנים, לפ' הקו', דעיקור סימנים הוה טרפה תימה וכו', והנה הלב ארוי' זיל רוצה לישב שיטת רשי' זיל, באמרו דגמ' רשי' מודה דלא מהני שחיטה בסימנים עוקרים, ומכח סברא דאי' לשחטן כראוי' בלי פסול דרשא או שי"י', כדעת הרמב"ן זיל מובא בר"ג, והראי' דכן הוא דהא בתופסתא דנסמטה הגרגרת, ואינו יודע אם קודם או לאחר שחיטה, דקתני זה היה מעשה ואמרו כל ספק בשחיטה להחמיר, עכ' לאו מטעם טרפה Kata'a עליה, דהרי בספק טרפה אמרינו נשחתה התורה, אלא ודאי מודה רשי' דלא מהני שחיטה בסימנים עוקרים, וכל הסוג'י' כאן אזהה לעין פסול שחיטה ומילקה שתהיה מטמא, וכן כתוב המג"ש עכ"ט ד' הלב אריה.

והנה ראיינו מן התופסתא אינהראי', דאפשרו לדעת הבה"ג דסימן השמות אין שחיטה מועלת בו, קשה, למה יקרא זאת ספק בשחיטה, לפי מה שדחו האחرونים את דברי הפלתי, ש' דספק נkeh'yo הוה ספק בשחיטה, וכתבו הם דזה ליתא, דוקא ספק במעשה השחיטה עצמה אבל ספק במרקחה אחרת עכ"פ שעיל ידה השחיטה נפסקת, אין זה חמור משאר ספק. טרפות דmockminio אחיקת שרשות, ועיין בהז' היטב במה שכתבתית בזה לעיל בסוג'י' דחזקה, אבל ניל' דהאי ספק אי' נשפט קודם או לאחר שחיטה, איינו דומה לשאר ספק טרפה, דכאן לפניו שני מעשים שמותה וחוותה, ואינו יודע אייזה מעשה קודם, אי השמותה או השחיטה, והוא כמו במלחיף פרה בחמור וילדיה, ואין אנו יודעים, אם המקח קודם לילדיה או הלידה קודמת להחלפה, דלא שיק להעמיד על חזקה דמעיקרה, עיין לעיל בחידושי בזה, זה ברור, ולכן אין שום ראי' מזה, דמפסק שחיטה מיירוי, ובגוף הסברא לומר דעיקור הוא מטעם דאי' לא לשחות כהונן כשיםינם עוקרים ממקום חבורון, הגם שהוא טעם נכוו על ההלכה, אבל קשה לומר דעתם זה העשאו רבינו כפסול ודי, דאי' באמת ריק פסול ספק הזה, נימא בספק נשמטו קודם שחיטה, ס"ס, שמא לאחר שחיטה, ושמא נשתחט כהונן, ועוד זאת, דמתוך הסוג'י' דהכא מוכח, דעיקור סימנים הלכתא בלבד טעמא הוה, דקאמר אדרבא אי' יש שחיטה לעוף מה"ת, הכי אגמרי' דבעוף אין עיקור, הרי דעיקור, הלכה הוה, ובלא טעם, דאל"כ אין חילוק בין עוף בהמה, גם דחוק גדול לומר, דמשמעותו טומאה אמר למלאתי, ולהאי תנאי דמליקת טרפה מטהורתה מיידי נבליה.

ולפע'ד יש מקום יותר מרוחה לישב דעת רשי', בשנאמר דס"ל לשמויאל אין טרפות לחצי חיים, וא"כ אם נשמטו הסימנים לאחר שבירת המפרקת ופסיקת החוט,תו לא איכפת לנו עיקור סימנים מצד טרפות, אבל מ"מ פסולים למליקה, כיוון דכבד נפסקו, הרי הם מובדים מן הראש, ואע"ג דעדין יש בהן חיים להיות נשחתים, אבל למליקה דהבדלה בעין בעולת העוף, ולא יבדיל כתיב בחטא

היה מפרש דוחותיו ראשיהן על כל שאר בע"ח כסתמא דמשנה דאהלות, ועוד הלא גם לתוס' צריכין לפרש, הא דפרק רבא וכי מטה עומד ומולך, דוחטאות קאי אלא דבאמת במשנה שם ליתא תיבת "עף" אלא בהמה וחיה קתני, ולכן גם בתוס' צריכין להגיה כן ולמוחוק תיבת עוף, דבלאה" אין לגרוס שם עוף, דלמא נפ"מ אמר דעוף מטמא מיד, והוא אין לעוף טומאת מגע ומטה אלא טומאת בית הבליעה וכבר כי רשי" ז"ל במכות ט"ז ע"ב, דנמלה בשעת בליעתה נעשה מטה, וניהו דלקמן ק"ב ע"ב ד"ה בכ"ש, כתוב רשי" ז"ל דחביב משום אבמה"ח בבליעה, וא"כ ע"כ צריכין לחלק בין נמלה לעוף דעוף חיותא נפייש יותר ממלחה, מ"מanca באחותו ראשיהן, פשיטה דוחטאות זוטר כי"כ שבשעת בליעתה מתה לגמרי כמו נמלה בריהה, וא"כ אין שום נפ"מ בהאי דינא דוחותיו ראשיהן לגבי שחיטה אבל איינו מטמא מחייבים, שאני התם לדעת התוס' רק על פירוכס הוה כפירוכס דזגב הלטהה, אלא דגס זאת מובן מאליו ורק לרוחה דמלטה ולתוספת ביאור כתוב רשי" ז"ל את זאת, דניינו דמצינן גם על נקה"ו ופסה"ג דמקרי נבלה, והיין דלא מהני בהו שחיטה אבל איינו מטמא מחייבים, שאני התם לדעת התוס' רק על פסה"ג קאמר כן, ולא הו נבלה מהיים כלל לעניין איסור אכילה נמי לא והכוונה שם דוחה נבלה לאחר שחיטה ומיטה ומטעם, דוגרת הנפסק כמו נבלה בדיקלא דמי הו ולא מצי שחיט ל', וא"כ זאת ודאי לא שייך במילוי אחרינא כמו בנשבר המפרקת או בגיסטרא וכדומה דמ"מ אם עדין היאichi תhani לה שחיטת הסימנים לטהרה מיד נבלה, ואי דלא הו נבלה בחוי הרבי מטמא מיד, ואם לדעת הרמב"ם דגס נקה"ו הו נבלה, ומהיים לעניין אכילת נבלה, וכמוש"כ התבוו"ש שלדעתו אייכא חילוק בין איסור אכילת נבלה לטומאת נבלות, הרי בארכנו הטעם כי"כ משום דכל שיקב השוט הויה נחרהותו לא מצי שחיט, וא"כ בהני דזעירי ודשומואל לא שייך זאת כלל, لكن כל שאמרו נבלה, ע"כ הכוונה דמטמא מיד, והוא דקתני לעיל במתני' שחיטת נקרי נבלה ומטמא במשנא, וכן בברייתא לעיל דף ט' בלא בדק בסימנים נבלה ומטמא במשנא, דבכל hei לא מטמא מיד אלא לאחר מיטה, מ"מ קתני מטמא במשנא, בשחיטת נקרי פריך באמת גמ"י פשיטה, ומשיין לאפוקי דיאינה מטמא באוהל, ובלא בדק בסימנים לעומת מאן דתנאי טרפה ואסורה באכילה, לאפוקי דלענן טומאה אמרין דשפир שחיט, קתני במתניתיא דນבלה ודאי הוא גם לעניין טומאות משא, עיין בראשו יוסף, ד"ה הר"ס ז"ל, שכותב דמש"ה לא קשי' מתני' היא, דמלך בסיכון מטמא בגדים אבית הבליעה, דמשם אין ראי' דמטמא מיד, דאפשר לרמר דוחה כמו נקה"ו ופסה"ג, דוחה נבלה מהיים לעניין איסור ולא לעניין טומאה עי"ש. ובמחכ"ת החליף כאן הסיבה במסובב, דהוא סבר דמשום דוחה נבלה מהיים, لكن לא מהני בי' שחיטה, וא"כ ה"ה בשאר מיili נמי מצינן למירר כי, דוחה נבלה מהיים לעניין איסור אכילה لكن לא מהני בי' שחיטה, אבל באמת נהפק הו, משום דלא מהני בי' שחיטה, لكن מקרי נבלה מהיים, וא"כ דוקא בטופות בסימנים, דaicא טעם לומר דלא מהני בה שחיטה, אייכא הא מיון נבלה שאסור באכילה, ואני מטמא, אבל בשאר מיני טרופות, מה לא תhani בהו שחיטה, זהה ברור כשם בצהרים - ובפתחה שליל וכו' בחודשי ל�מן ל"ב תראה, כי גם מה שמחדר לן התב"ש והסקימו עמו כל האחرونים, חלק בין איסור לטומאה, לא מנוי ולא מקצת', והוא שגייה רבתא, שמעולם לא עלה זאת עד' הרמב"ם ז"ל עי"ש ודז"ק.

הנה פשיטה דסימן השני עכ"פ אינו מעכ卜 בשחיטה אלא, כוונת רשי" ז"ל דעתכ"פ בעין שנייהם ראויין לשחיטה, דהרי אפיקו נקי"יו מעכ卜 את שחיטת הגורתה, אף בעוף דחצחו בסימן אחד, ובגהגות המהרשות' כתוב דברי רשי" אלו שייכין למטה, אבל שישנו בשחיטה, כי שם מקומות עי"ש, אלא דרש" ז"ל סותר שיטת עצמו, בימה שכתב כאן, דלכתחלה בעי שני סימנים, וע"כ מה"ת קאמר, ושים בראש השוחט, כתוב דהא דבעי דילמא לא אתה למייעבד רובה חד, אלא מדרבען, ומשום גזרה דילמא לא אתה למייעבד רובה חד, ועיין בלב אריה איך נדחק לפреш דברי רשי" דכאן, ולפער"ד נראת דגס כאן אין כוונת רשי" לומר דמה"ת בעין שני סימנים לכתחה, שכן הוא באמת דעת הרמב"ם, אלא דממה דגזרו חכמים לשוחט לכתחה שני סימנים, דילמא לא אתה למייעבד רובה חד, מוכח דגס שניהם המה בתורת שחיטה גם ביחד, Adams לא תאמיר כן מה אני לחו, האי תקננתא, דדילמא לא יהי' סימן השני הושט שחיט רובה, רק מקצתו, והוא נשחת תחה ואית' יתקשר בשחיטת רוב הקנה כיון דכבר אטורף בנקה"ו, וכן יש נמי להוכיח מראב"א لكمן בהשוחטו שס"ל, בעוף ושת ולא קנה בעינו, וא"כ קשה, אם נשחת הקנה תחלה הרי הוא מעשה טרפות ולגבי שחיטה הלא ושת

עמה מטמא באוהל, והוא דלא אמר זעירי בפירוש ומטמא במשנא וכן שמואל لكمן בעשה גיסטרא, וכן ר"א דאמר ניטל הירך וחלש, לא אמרו רק דנבלה הוה ולא הזכירו דמטמא במשנא ור' רשי" הוסיף גם התם „מטמא עוד בחיה“ - אבל באמת אין בזה צורך, דמובן מאליו דכל שם נבלה מטה מיד בעודה מפרכסת, רוש" ז"ל ג"כ רק בשビル האי „מיד“ שכתב מצא בו צורך להוסיפה של תאמר דר"ל נבלה לעניין שלא תhani בה שחיטה אבל אינה מטמא מיד, וכן הוסיף רשי" דכוונתו דוחה נבלה מיד בעודה מפרכסת, כי האי פירוכס הוה כפירוכס דזגב הלטהה, אלא דגס זאת מובן מאליו ורק לרוחה דמלטה ולתוספת ביאור כתוב רשי" ז"ל את זאת, דניינו דמצינן גם על נקה"ו ופסה"ג דמקרי נבלה, והיין דלא מהני בהו שחיטה אבל איינו מטמא מחייבים, שאני התם לדעת התוס' רק על פסה"ג קאמר כן, ולא הו נבלה מהיים כלל לעניין איסור אכילה נמי לא והכוונה שם דוחה נבלה לאחר שחיטה ומיטה ומטעם, דוגרת הנפסק כמו נבלה בדיקלא דמי הו ולא מצי שחיט ל', וא"כ זאת ודאי לא שייך במילוי אחרינא כמו בנשבר המפרקת או בגיסטרא וכדומה דמ"מ אם עדין היאichi תhani לה שחיטת הסימנים לטהרה מיד נבלה, ואי דלא הו נבלה בחוי הרבי מטמא מיד, ואם לדעת הרמב"ם דגס נקה"ו הו נבלה, ומהיים לעניין אכילת נבלה, וכמוש"כ התבוו"ש שלדעתו אייכא חילוק בין איסור אכילת נבלה לטומאת נבלות, הרי בארכנו הטעם כי"כ משום דכל שיקב השוט הויה נחרהותו לא מצי שחיט, וא"כ בהני דזעירי ודשומואל לא שייך זאת כלל, لكن כל שאמרו נבלה, ע"כ הכוונה דמטמא מיד, והוא דקתני לעיל במתני' שחיטת נקרי נבלה ומטמא במשנא, וכן בברייתא לעיל דף ט' בלא בדק בסימנים נבלה ומטמא במשנא, דבכל hei לא מטמא מיד אלא לאחר מיטה, מ"מ קתני מטמא במשנא, בשחיטת נקרי פריך באמת גמ"י פשיטה, ומשיין לאפוקי דיאינה מטמא באוהל, ובלא בדק בסימנים לעומת מאן דתנאי טרפה ואסורה באכילה, לאפוקי דלענן טומאה אמרין דשפир שחיט, קתני במתניתיא דןבלה ודאי הוא גם לעניין טומאות משא, עיין בראשו יוסף, ד"ה הר"ס ז"ל, שכותב דמש"ה לא קשי' מתני' היא, דמלך בסיכון מטמא בגדים אבית הבליעה, דמשם אין ראי' דמטמא מיד, דאפשר לרמר דוחה כמו נקה"ו ופסה"ג, דוחה נבלה מהיים לעניין איסור ולא לעניין טומאה עי"ש. ובמחכ"ת החליף כאן הסיבה במסובב, דהוא סבר דמשום דוחה נבלה מהיים, لكن לא מהני בי' שחיטה, וא"כ ה"ה בשאר מיili נמי מצינן למירר כי, דוחה נבלה מהיים לעניין איסור אכילה لكن לא מהני בי' שחיטה, אבל באמת נהפק הו, משום דלא מהני בי' שחיטה, لكن מקרי נבלה מהיים, וא"כ דוקא בטופות בסימנים, דaicא טעם לומר דלא מהני בה שחיטה, אייכא הא מיון נבלה שאסור באכילה, ואני מטמא, אבל בשאר מיני טרופות, מה לא תhani בהו שחיטה, זהה ברור כשם בצהרים - ובפתחה שליל וכו' בחודשי ל�מן ל"ב תראה, כי גם מה שמחדר לן התב"ש והסקימו עמו כל האחرونים, חלק בין איסור לטומאה, לא מנוי ולא מקצת', והוא שגייה רבתא, שמעולם לא עלה זאת עד' הרמב"ם ז"ל עי"ש ודז"ק.

רש"י ד"ה וכי מטה עומד ומולך, דהא ודאי עוף בחוד סימן וכו', עכ"ל עיין ב Maharsh"א ז"ל DCovonat Rashi, דבاهאי עוף דכבר נשבר המפרקת ורובبشر בעמה, עי"ש, ויש להיעיד, דהא لكمן קאמר ר"ל. הותז מש, ור"א אומר כהבדלת עולת העוף לראב"ש, והתוס' שם כתבו דקאי על בהמה ועוף במס' אהלות, הרי דגס ר"ל והתוס' שם שני סימנים דוקא, וניהו דרש"י מפרש لكمן דאשרכאים בעוף בעין שני סימנים דוקא, והיין דרש"י מפרש لكمן דאשרכאים קאי, היין כד"י שלא לעשות פלוגתא בין זעירי ושמיואל, לר"ל ור"א מפרש המשנה דוחותיו ראשיהן, אבל אי ליתה זעירי, גם רשי"

מכש"כ פרה, כמו שעושין ק"ו מערופה על שחיתה, אבל רשי"ז"ל דעת אחרת עמו, דס"ל דאפיקו ידיעין דתורים גדולים, מדכתיב בעומת ב"י שהם קטנים, מ"מ הו"א דלמצוחה קאמר ולא לעכב, משום הק"ו, אבל بلا החק"ז ודאי כן הוא, שלא בעין קרא יתרא לעכב, ולכן לא קשה לרש"י קושי התוס' ד"ה וממה תורדים, דלרש"י לא יסתטרו שני הק"ו, כי גם שנייהם יכולם להתקיים, לעכב לא נפסלו קטנים בתורים וגדלים בינה, והכי קאמר, ומה תורדים שלא הוכשרו בקטנים, קודם שעשינו ק"ז להיפך, אז תורדים גדולים דוקא גם לעכב, והוא דזאת דתורים גדולים גופא ידיעין מבני יונה, כמש"כ רשי"ז, מ"מ מצין למליל שפיר דברי" גודלים לא מעכבו בדייעב וממילא נדע דגム בתורים קטנים לא מעכבו בדייעב, ולכן שפיר כתבו התוס' דלרש"י דבעי למדוד רק לעקובי ה"י ניחא, ולפי פרש"י הא דקאמר, שלא לשטמת קרא, הוא דוקא, כמובן, אלא דבזה הקשה מההרש"א, דהא אין מה שום ראי" דמעכב, כיון לדלמצוחה עכ"פ עבי דוקא תורדים גדולים וב"י קטנים, מוכרכ לכתוב בכל מקום תורדים וב"י, והוא קושי עצמה, אבל לפע"ד נראה גם דכוונת הגמי הוא, דהרי בכל הקרבנות אנו מוצאים גדולים וקטנים, כמו פר ועגל, כבש ואיל, ומסתמא הגדל חשוב יותר מהקטן, ומ"מ חיזין דפעם מצוחה בגודל ופעם מצוחה בקטן, ובאלו דמביאין קרבן עופות, כגון יולדות זב וזבה ומצורע ושמיעת קול, לא לשטמי בשות אחד מהם, דיצהוה על תורדים קטנים יונים גדולים, כמו שמצואים בקרבנות בהמה, אלא ודאי דהני אינם ראויין כלל לקרבן, ודז"ק.

ע"ב גמר' ת"ר יכול היהו כל התורדים וכל ב"י כשרים, ת"ל מן וכו', פרט לתחלת הציהוב שבזה ושבזה, הנה לפי דעת רשי"ז"ל שביארנו לעמלה, אף לדלמצוחה גם בלאו מיעוטא דמן, והוא ידיעין דבעין דוקא גדולים בתורים וקטנים ב"ב", ותחלת הציהוב דהוא בריה לא, דהרי איינו לא בכל גדולים ולא בכל קטנים, אבל לעכב לא הווה ידיעין, דכאן לא מצינן למימר, שלא אישטטט קרא לצוחות על תחלה הציהוב, דהא גם בקרבנות בהמה לא מצינן קרא על פlags להיות מצוחה לכתחה, ומ"מ כשר פlags להקרבה (וכאשר מבואר ברמב"ס בפ"א ממעה"ק, וטעמו כתוב ה"כ" דילפין מומאים השמיini והלאה ירצה, דפלgas ג"כ עולה לרצון עי"ש) וא"כ היה מקום לומר דה"ה בעופות כן, لكن בעין "מן" למעט תחלה הציהוב דלא, אבל דעת התוס' דכל שאינו למצוחה ה"ה דמעכב, למה לי קרא למעט תחלה הציהוב, כיון דאיינו לא בכל תורדים ולא בכלל ב"י, אלא דהה Tos' לקמן ד"ה כי איצטריך, באמת כתבו דלפי המסקנא דmittotzmanן אתה לרובע ונרבע, אפיקו אי תחלה הציהוב בריה הווה, לא איצטריך קרא למיעוט, דבלא"ה ממועט, כיון דלאו גדולים ולא קטנים אלא בריה הווה, אלא דליישנא דגמ' לא משמע כלל כן, ועוד דגム לפי דעת התוס' עכ"פ בס"ד ה"י סובר דבעי קרא למעט תחלה הציהוב, ורקשה דהא לפי התוס' כבר ידע לעיל דלא בעי קרא למעט ממש"כ התוס' דה"ה לא לישמעתי, וא"כ בלבד בעי דר"ז הוי"ל להקשות על הברייתא דבעי, מ"ו" למעט תחלה הציהוב הא למה לי כיון דלאו תורדים ולאו ב"י נינהו, ואולי ילי"י דמתחללה סבר דלהא גופא בעי קרא, לאشمיעין דבירה ולא ספק הווה, וכן משמע מפי רשי"ז דה"ה אי אמרת בשלא, אשמעין קרא דבירה הווה וכו' עכ"ל, ולבסוף מסיק דאן בנלא קריא, ידיעין דבירה הווה, ולא איצטריך הקרה ע"ז אלא אתה למעט רובע ונרבע, ודז"ק.

רש"י ד"ה אלא א"א ספקא נינהו, וקרא לא פסלניהו אלא היכי דמחייב תוריין בהדיין או ב"י בהדיין עכ"ל, דברי רשי"ז"ל ALSO לית נגר ובר נגר דיפרקי נינהו, דהא בכל קרבנות כובוה דמצוי מביא או תורדים או ב"י צרך למעט תחלה הציהוב שלא יביא יביא מצד ספק, היכי נאמר דעתה רשי"ז"ל לומר התורדים וב"י חד מינא הוא וצע"ג.

ולא קנה בעין, וא"כ הוה צריכין להזהר שלא לשוחות לראב"א, רק הושט ולא הקנה וגם לדידון, שלא נינקוב הושט בלי שחיטתת הקנה תחלה, אלא ודאי דגמ' שניהם יחד ש"יכים לשחיטתה והשנים מן האחד,ఆ"ג דיליכא מצוחה להדר לכתלה על שחיטתת השני, ולפ"ז לרשי"ז"ל דמפרש האיBei ל�מן ל' ול"א בהחלה במייעוט סימנים ושזה בתרא של השני קמבעי לי, כיון דתורת שחיטתה על שניהם, ויש לעין בזה והסבירה בעצמה דחוקה למורה, דשניהם ביחס לתורת שחיטה עליהם, ומ"מ לא Bei אף לכתלה רק סימן אחד, ודז"ק. **ד"ג** כ"א ע"ב, רשי"ז"ה ובידו הימנית, ואי קשי' למה לי להאי תנא למימר כמשפט חטאבת בהמה, לאוקמא אחתאת העוף דסליק מני וכו', דהא כולהו נמי איתנייה בה וכו' עכ"ל, והתוס' נתקשו הרבה בתירוץ של רשי"ז, ולפ"ז נראה לויל דבורי שניהם, דאי"א לומר דמשפט אתה העוף, אלא שיק' בשאר קרבנות, אבל אם השווי אשר עליו אתה כמשפט, איינו נוגע לקרבן העוף, אלא מה דשווה גם בקרבנות בהמה, לא שיק' לומר כמשפט חטאבת העוף, והוא חלוק ממוני בכל דיניה השיעיכים לעוף, ושוה רק בדינים השיעיכים גם בקרבנות בהמה, ולכן מוכרכ התה'יק לדרוש כמשפט חטאבת בהמה, ולפ"ז ר' ישמעאל דדרש כמשפט חטאבת העוף לעין ממול עוף, וכי שפיר למילך גם הני שלשה דינים מכמשפט, ולא צריך להוכיח את זאת, דממילא משתמש, ולא צריכין למה שכי רשי"ז"ר דרי"י יליך הני מהקיים אחרינה, ודז"ק.

ד"ה כ"ב ע"א גמר' ת"ר, תורדים גדולים ולא קטנים, ופרש"ז"ל لكمי מפרש Mai משמע עכ"ל, כוונתו בהז'ה, דודאי תורדים שם המין, וככלל בין גדולים ובין קטנים, וכמש"כ גם לקמן ד"ה ואימה בני יונה, דזוקא ב"י דכתיב בהו בני יתירה משמעו דזוקא קטנים, אבל תורדים בין גדולים ובין קטנים ממשע, אבל לקמן מפרש, דדרשין סמכוכים דתורים דומי' דבני יונה, מה בני יונה קטנים ולא גדולים, כך תורדים גדולים, ולא קטנים, ומה אמי מתפלא על התוס' ע"ב ד"ה וממה ב"י, שכתו דרש"י לשון תורדים משמע גודלים, וכאשר הראיתיך זה ליתא, שוב מצאת בהගות המהרש"ש שהרגיש בזה, ועיין עוד לקמן מה שאכתב בזה ודז"ק.

תוס' ד"ה שיכול ומה ב"י וכו', א"נ דהוה מצי למיכתב ב"י ותורדים, דרששתא לא הוה מקיש תורדים לב"י, דאייכא למימר דקאי נמי בני אחורים וכו' עכ"ל, תמהני דהא "או מ"ו" מפסיק בין תורדים לב"י, ולא עוד אלא אדם "בני" קאי גם אתרדים, אז ה"י צריך לכתוב תור במספר יחיד כמו יונה, וצ"ל דלא דקדקו התוס' לתקן הלשון, וכוונתם אי הוה כתיב בני יונה ותור - אלא דכפי הנראה לא נחתנו התוס' לחלק בין תורדים לתור, דאל"כ ה"י להם תירוץ מרוחה יותר, דאל"ה ה"י כתיב בני יונה ותורדים, לא הייתה ממעט קטנים מון תורדים, משום דבני מצי קאי גם אתרדים, אבל מ"מ הייתה מרבבה גם גדולים, מפנוי דכתיב תורדים לשון רבים, ולא חור כמו יונה, אבל מש"כ התוס' משום דלא כתיב "בנוי" מפורש גם בתורים, הוא דחוק גדול ממוון.

והנה דברי התוס' אלו מישך ש"יכו, להני דברת התוס' שבטעוד השני, כי שיטותם הוא, דאם הלשון מבורר דתורים גדולים וב"י קטנים ממשע, אז לא בעין קרא יתרא לעכב, כי היכי דלא בעין בשעה דפסח ובפרה אודומה, דזוקא שה לא אל, ולבסוף פרה ולא עגלת, דרך על אופן עשייתו אם כה או כה, אם ליכא יותרה לא לעכב, אמרין דרך למוצה נאמר, אבל על גוף הנקרב לא בעין קרא לעכב, וגם לא נלמד ק"יadam ערלה כשרה לערופה

ספק אם קיים נדרו, אבל בתחום הציהוב דלא נקרב, הרי זו ספק להקריב, וודאי חייב להביא אחרים הרואים להקרבה, ודוק'.

ד"ג כ"ג ע"א רשי' ד"ה ואין עליה לו מזבחו, אם הי' מוחיב איל בלבד או כבש בלבד, וטעמא לא מפרש תנא אי משום ספקו אי משום בריה, עכ"ל, הנה לרי"ש דבריה הוה, אפלו אי מצי מקריב איזה שיחה או איל או כבש, נמי לא עליה לו פלגס מזבחו, אבל רשי' זיל רצה לפרש השטה המשנה גם לבר פדא שספקא הוה, לכן כתוב Adams מוחיב רק אחד לבדוק או זה או זה, אולם על התוו"ט, דמפרש כן המשנה לפי האמת, קמתומה ק"ז רע"א זצ"ל בהגהותיו שם, דהא אנו פסקין כר"י דבריה הוה, א"כ שפיר מצי מיר מתני בnodar או זה או זה ומ"מ לא עליה לו פלגס מזבחו והניח הדבר בתימה.

והנה לדידי קשה להיפך, דאפו לרי"ש דבריה הוה, למה לא עלה לו מזבחו וכן יש לי תימה על הא דפסק הרמב"ם "בריש פט"ז" ממעה"ק, דהנודר קטן והביא גдол, יצא וכת"ק וدلען לרבי במנחות ק"ז ע"ב, ומ"מ בפלגס פסק דפסק הוה, דשמא בריה הוא ולא יצא, ותמהני ייון גדים אם בריה הוה, ראווי הוא להקרבה כמו שהבאתי לעיל, ובנדרים אלא הוליכין אחר לשונ"ב"א, וכיון דמי שנודר בקטן, כוונתו כ"ש גдол דיכול להביא, א"כ גם פלגס כ"ש מקטן, ולא עוד אלא דפלגס בלשון ב"א אין לו מושג כלל, והרי תראה דבמשנה דפירה שס קאמר דר"ט קרי לי' פלגס, בן עזאי קורחו נוקד, ור' ישמעאל קורחו פריך גסא, הרי דין למושג זה, שם בלשון העם, כי רק מכח הכתובים, דכשב בן שניתו, ואיל בן שנית שניות, אנו למדין לאחר שנתו מיום ליום יצא מכלל כבש, ושלשים יום אח"כ נכנס לכלל איל, וממילא תוך אותו שלשים יום אינו יודע ממה לדzon ב"י, اي בריה או ספקה הוה עי"ש בתוו"ט, אבל בלשון ב"א פשיטה לאינים מכירין מושג זה כלל, וא"כ בנודר להביא כבש, להאי לא יכול להביא פלגס הגודל ממנו, דודאי מי שהבטיח לחבירו ליתן לו כבש וננתן לו פלגס תבואה עליו ברכה, ולמזבח נמי הלא גדול במקומן קטן שפיר דמי, ולכן היה נראה דהאי ב"י הכא בפלגס, קאי ריק לרבי, דקאמר בנודר קטן והביא גודל לא יצא, לדידי צ"ל, דברケנות, דעת הנודר שייהי" כדי קרבעות חובה, ובקרבעות חובה, הלא במקומות דבאי כבש לא מצי מביא איל, אבל אנן דפסקין כרבנן דברי, דגדול במקומות קטן שפיר דמי, הרי דנודר בדעת עצמו תלה הדבר, וא"כ אין מקום לומר שלא מצי מביא פלגס לצאת ידי נדרו של כבש, וצ"ע לפ"ע"ד ודוק'.

תוס' ד"ה כי איצטרך וכו', ומורי הר' אהרן תי' וכו' חד למיעוטי רבענו ונעבד, וחדרמייעוטי תחלת הציהוב וקמי' שמ"י ודאי גלי' אי קטנים אי גדולים הו וכו', הנה לדעת הר' אהרן גם לספקא אתה קרא, לברר הספק שלו לצד אחד, אבל תרי מיטוטי לספקא לא, זאת נשאר הספק גם לתורה, זאת א"א דהא קמי' שמ"י גלי', אלאותהמגני ذكري מה קרי לה, דכיוון דהכא תרי מיטוטי כתיבי, חד בתורים וחדר ב"י, ולא ידעין איך מהן לרובע ונעבד, ואיזה מהן להחלת הציהוב, א"כ האי מיעוטא על תחלת הציהוב כדי כתיב, אדם נדע ממקומות אחר דתחלת הציהוב בכלל גדולים או קטנים, לא בעין האי מיעוטא, ואי דלא נדע, לא נתחכם מהאי מיעוטא, ושאר אצלנו הספק בתחילת, اي נמעט מן תורותים או נמעט מן ב"י, והקרא ע"כ לפרש אתה ומיסתם קסטום, וצ"ג.

ע"ב גמר', בעי ר"א, האמור הרי עלי לחמי' תודה מן החמץ או מן המצה, והבא שיאור מהו וכו', וא"י דר"מ לר"מ מדליק עלי' חמץ הוא וכו' עכ"ל הגמ', הנה כל הראשונים ואחרונים عمלו בפרישוה דהאי שקל וטור', ובكونרטסי "מצה שמורה" הארכתי בביור האי

תוס' ד"ה והביא תחלת הציהוב, וא"ת וכו' א"ג כיון שהסבירן ליד כהן יצא ידי נדרו, מאחר דמ"מ האחד מהן ראוי להקריב, עכ"ל, בלח"מ פ"יד היל' ה' ממעה"ק תמה על דברת התוס', דהא אפלו נפסל בשעת הקרבה צריך להביא קרבן אחר וכבדנן בראש זבחים, כל הזבחים שנאצחו שלא לשם כשרים, אלא שלא עלו בעלילים לשם חובה, הנה אי משום ראי' ז לא ארוי, כי התוס' רק בנדר כתבו דיצה' ידי נדרו בהבאה, ומ้อม דלשו נדרו לא משתמע יותר אלא להביא, כי זה הוא בידו, אבל אם אח"כ הכהן פסלו בעבודתו, או ע"י סיבה אחרת לא בא לידי הקרבה, הוא כבר נפטר מפני שעשה מה שהתקייב את עצמו דהינו להביאו לעזרה ולמסרו לכהן, אבל באזחים שחיבר בסוף דהינו להביאו לעזרה בعلמא, מודים התוס', דמחיב זה לא נפטר עד שנקרבו להלכتن, ועיין במעילה דף יט ע"א, דלפי פרש"י שם פליגו ר"ש ור' כהן בקרבתו חובה, אי נפטר בהבאה לעזרה לחוד, ושם ההלכתא כר"י, דלא נפטר עד שיוציאק הדם, אבל התוס' הכא סברו דבנו"ג גם ר"י מודה, דאחר הבאה אין עליו שום אחריות, דכהנים שלוחי דرحمנא נינהו, וכיון שקבלו ממנה, הרי קיימ העשה דוחבאותם שמהו, ולכן בדקడוק אמר התנא, דלא עללה בעלילים לשם חובה, ולא קאמר לשם נדרו, הן אמרת דריש' שם ממשנה מפרש דלא לשם חובתו ולא לשם נדרו, אבל אתוס' אין כאן תPsiה, אם מפרשים דזוקא לחובתו איןו עללה אבל לנדרו עולה, וגם משלו הרמב"ם שם דכ' "עד שיקריב כמו שנדר" לא ראייתי שום הכרע לומר דכוונתו על ההקרבה ממש, ואדרבה ממה שמוסיף הרמב"ם "כמו שנדר" נראה יותר דסגי במסירה לכהן, כי אם בתר אמרתו אזילו, מסתמא אין אדם מתחייב את עצמו בדבר שאינו בידו,ומי שאמר הרי עלי עולה, יותר משמע דלהבאה קאמר ולא להקריב, שהוא דבר התלוי באחרים, אבל מה שיש להעיר על התוס' הוא, דהאי הבאה דכאן, שambil דבר שאינו ראיינו ראי, והר' דרכותי היא, דנעהו דרך מכך ספק לאו בר הקרבה הוא מ"מ אינו ראוי מקרי, ומ"ש ממה דאמרין בפסחים פ"ח ע"ב, בשכח מה שאמר לו רבו, אם קודם זריקה שכח חיבין בפסח שניי לאינים ראוי לאכילה מצד ספק והוא כוזאי לא יצא, והכא דרכותי כל שהביא דבר שאינו ראוי להקרבה מצד ספק, הוה כוזאי דלא קיימ דידי נדרו, אם לא שנחקל דהכא אם הקריב שנייהם, שפיר יצא ידי נדרו, لكن גם בהבאה יצא, אף שאין להקרים בתחילת, ולפ"ז תי' קמא שבtos' משיך שייך לתי' בתרא.

אלא דעל הרמב"ם יש לי תימה רבתא, שכ' בפט"ז ה"ב ממעה"ק, וכו' הנודר עלות מן התורים או מב"י, והביא תחלת הציהוב שבהז שbezeh הר' זה ספק, עכ"ל וכותב ה"כ"מ, דמסופק, אי ההלכה בר"י או כב"פ דלקמן, וא"כ ספק אי בריה או ספקה הוה עי"ש וא"כ ודאי לא יצא ידי נדרו, דהא אי אפשר להקריםם כלל, ואפלו הקריםם בדייעבד נמי ספק הוה אי יצא, דשמא בריה והוסול, ואין זה דומה למה שכ' הרמב"ם ברישא, בנדר מן הcabשים או מון האלים, והביא פלגס, דפסק הוה אם יצא, דשם ראוי האי פלגס להקריב עכ"פ, וא"כ שפיר ריק ספק אם יצא, דשמא בריה הוה, אבל כאן בачלה הציהוב דlatent להקריב גם בדייעבד ספק בריה הוה, אין רק ספק איזה מזבח או מזבח פסוק, ולא נאמר דודאי לא יצא, וממש'כ לפ"ז דעת הלח"מ דר商量"ם בעי הקרבה ממש, זולת זה לא יצא הרי הני לא באים לידי הקרבה ולמה פסק, דפסק הוה, וכן נלפ"ע"ד דמה שכתב הרמב"ם דפסק הוה, היינו דפסק הוה אי מצי להקריב, וממילא באמת חייב מכח ודאי להביא אחרים, והרי תראה דכאן כתוב סתום הר' זה ספק, ולעיל מני בפלגס כתוב הר' זה ספק אם קיימ נדרו, מושום דבפלגס שהוא נקרב בכוב"כ, הוה

בפירוש הקרא דמחמצת דאיתא במכילתא מחמצת היא שאור, ובע"ג קרא משום דאיינו ראוי לאכילה, כי באמת לא נזכר בתורה שהוא מושם דראוי לחם בה עיסות אחרת, אבל לאכול אותו כמוות שהוא, מנ"ל, דהרי בכל התורה לא נאסר לאכילה, דבר שאינו ראוי דרבלה הרואוי לגר אסורה, שאינה ראוי לגר לא נאסרה בלאו דרבלה, אבל כאן בחמץ גה"כ הוא, דגש על אכילת שאור איכא כרת, אולם בגמ' דילן אין זכר להאי פירוש המכילתא, דמחמצת יהי' שאור, אלא בדף כ"ט ע"ב שם מביא בריתא דר"ש שאומר דקרא דמחמצת אתה לחמץ שנתחמץ מחמת ד"א, וכתבו שם התוס' דעת' שאור פשיטה, אלא בנתחמץ עי' שMRI יין, והו"א שיהי' כמו תערובות חמץ, אמור מעתה האי כל דכתיב אצל חמץ, דאיתא לריבוי דבר מה למלכות ולא לכרת, ע"כ דומי' דמחמצת שהיא עיקר הקרא בעינו, וכן למ"ד דהאי ממחמצת הוא שאור שהוא רע לאכילה, ומ"מ חייבה עליו התורה כרת, מסתבר דהאי כל דכתיב אצל אתה על חמץ, רע לאכילה דכוותי, שיהי' עכ"פ בלאו, ולא בכרת כשאור, דחוمرة דשאור הוא משום דראוי, לחם עביה עיסות אחרות, משא"כ בהני מני אומניות שהם רק חמץ ולא שאור, אלא שרע לאכילה הם כמו שאור, אבל אי מחמצת פירוש' חמץ שנתחמץ בשמרי יין, וחיב עלי' כרת ע"ג לדומה לתערובות כmesh'כ התוס', א"כ האי כל דסמק לי' בדומי' אתה לריבוי, והוא חמץ בתערובות דין בו כרת אבל חייב עליו בלאו.

אמור מעתה דר"מ דמרבה נוקשה, ע"כ מפרש הקרא דמחמצת דאיתא על שאור,,וכל" מרביה דומי' דשאור שהוא רע ואינו ראוי לאכילה, דהינו הני דמנה במשנה, ור"מ כולל גם שיור עמהם, ע"כ דגש שיור חמץ גמור אבל רע לאכילה, משום דאיינו לא מצה וגס חמוץ איינו נגמר, ואילו ר"מ בזה לשיטתי" דס"ל בע"ז ס"ח ע"א דעתל"פ' אסור ולפי זאת מגעולי כתומים, ולא חילק בין פגס פורתא לפגס מרובה, ואפילו קדרה בת יומא לדידי' הוה פגס ומ"מ אסור, ולא התיר אלא סרוח מעיקרא מכובאר שם בגמ', וכן גם הא שיור דין בו אלא פגס פורתא הוה לר"מ רע לאכילה, אבל חמץ מקרי, מה"ט גופא דמקצת חמוץ ככל החימוץ, כמו מקצת פגס כפוגם גמור, אלא דלולי הריבוי לכל, הוה מותר משום דהוה כסrhoת מעיקרה, חמוץ ואיסרו בגין כאח, אפילו אם נעשה שיור בפסח, שכן עניין קרא לחיב עכ"פ מלקט, ואולם בتوزה ובמנחות כיוון חמץ הוה, למה לא יוכשרו משום לחמי חמץ, ואי משום הפגם כיוון דלגביוتوزה שנתקdashו הלחמים קודם שהחמצו, לא מazi מיפסלו לר"מ דסובר דעתל"ג אסור, ה"ה דלא נפסל ע"ג גם וממש'כ משום פגס פורתא שלא שיך נמי הקריבתו נא לא לפחתיך, וכל זאת לר"מ, אבל לר"י דמסתמא אית לוי' נטפל"ג מותר קר"ש, וכחלכתא, ומחלוקת בין פגס פורתא לפוגם טובה, איז הוה ס"ל דשיור חמץ ממור הכר"מ, ה"י מוחיב אפילו כרת ובלא שום קרא, אלא ודאי לדידי' אין זה חמץ גמור, ומה"ט גופא דחימוץ פורתא הוה כפוגם פורתא, ולכן יש להסתפק אי בריה או ספקה הוה, ואי בריה הוה פטור מכלום, דהרי לדידי' דעתל"ג מותר, לא מפרש מחמצת שאור, שלא מסתבר כלל לומר דחיבי כרת על אכילת שאור שאינו ראוי לאכילה (ועיין בשוו"ת בית שערים ותנית לי כי הרבה קודם דאייא לריבוי קסmek, אלא קאמר מדליק עלי' בפסח חמץ הוא לגבי תוזה, ועוד אי מסופק ר"ז, בר"י אי בריה או ספקה הוה, כיוון דאייא לריבוי בتوزה חמץ הוה, הרי עכ"פ בריה ולא ספקה, והוא תימה רבתה על תי' זה).

אבל לפע"ד נראה לקיים פרשי' ז"ל, ולא כמו שהבינו קי' החת"ס ז"ל את דברי רשי' על צד הרחוק והדחוק, אלא כפושטן, וכאשר באර בזה בס"ד.

ההנה בפסחים שם איתוי, דר"מ ATA כל מחמצת לריבוי' נוקשה, ולר"א אתה לריבוי' תערובות חמץ גמור, ופלוגתתם תלו依 לפע"ד סוג'י וכאן אקצ'ר, הנה הא דקאמר דל"ר' מ חמץ הוה מדליק עלי', ע"ג דכרת ליכא, פרשי' היינו טעמא דליך ברת, דלאו חמץ הרואוי לאכילה הוא, ועל פ"ז זה קשה טובא כאשר הארכתי שם בكونטרסי, ועייר התימה, אם מחמצת שהוא רע לאכילה פטור מכרת, ולולוי הריבוי דכל מחמצת הי' פטור לנמרי, כאוכל דבר פגום ונפסד, איך יוכשר כזה לגבי חמוץ מהו"ט דין זה רואוי לחמי חמץ, דפסולים מהו"ט דין זה רואוי לאכילה, והקריבתו נא לפחתיך, וא"כ ה"ה שיור אס גס שיור אין רואוי לאכילה, ובוח' קי' בעהחת"ס ז"ל כתוב, דודאי אין כוונת רשי', דאי' לאכילה, דאי' ודאי הי' פסול לتوزה מחמת קלוקלו, אלא כוונתו דין חמוץ עשו רואוי לאכילה, لكن אין חייב כרת על חמוץ זה, אבל בتوزה לא איכפת לו אלא שיהי' חמץ, וחמצ הוה מדליק עלייה בפסח עי"ש, וכל הרואה ישתומים, איך גאו וחייבים כמותו, יאמר דברים כאלו שאין הדעת סובלתן מכמה טעמים, דז"ק ותשכח.

תוס' דרכו דרך אחרת לפרש, דודאי גם לר"מ האי שיור לאו חמץ גמור הוא מדליה חייב עלי' כרת אלא בריה הוה, אלא דכוונת הש"ס במה דקאמר, פשיטה דלא יצא, משום מצה אמר, דלענין מצה ילפין תוזה מפסח, ופי' זה לא הבנתי כלל, דה"ה משום חמץ פשיטה דלא יצא, דהא לא חמץ הוה אלא בריה, מדאייטרך קרא בפסח לחיב מלכות עכ"פ, ש"מ דבריה היא, וממילא לא איצטרך כלל למייף תוזה מפסח, דכל זמן דלית לך ריבוי, איןו לא בכלל חמץ ולא בכלל מצה, ואיך עלה ע"ד ר"ז דקמסתפק לר"י אי ספקא או בריה הוה, כיון דר"מ פשיטה דבריה הוה, מהי' כי תמי' חדש פלוגתא בהז בין ר"מ לר"י, בגין מהות, השיאור, ולא נאמר, דלשניהם בריה הוה, אלא לר"מ דדרש כל, איכא קרא בפסח לחיב על שיור מלכות, ולר"י דלא דרש ליכא מלכות, ופטור אשיאור משום דלאו בכלל חמץ הוה, אם לא שנאמר, דממה דרב' קרא, למדיין לר"מ דבריה הוה, וכמו שכתבנו לעיל לעניין תחלת הציהוב, כנראה מפי' רשי' דה' אי אמרת בשלמא, שכתב דקרה אתה לאשמעין דבריה הוה, אלא דכאן א"ז לומר כן, שהרי במשנה ריש פ' אלו עוביין מונה שם שלשה מני אומניות לשם חמץ נוקשה, ולא מנה שיור בינויהם, והש"ס מוקי' האי משנה כר"מ דשיאור, והני שלשה ודאי לא מטעם בריה קאתינו עליהם, דהרי הים חמץ גמור אלא פוגמים בטעםם, וכולן מריבין, יחד עם שייאור, וא"כ מני'ל דמרבה גס שייאור, ונלמד ממנו דבריה הוה, כיון דבענין הריבוי על הני דפוגמים ואינס ראיון לאכילה, עכ"פ דבלא קרא ידע ר"מ דבריה הוה, וסביר דושא שיור דבריה להני הפוגמים, ומרביה כולן משום דהו מניינו מפקתי, ולא עוד, אלא דזה גופא קשה טובא, דאייז שיווי יש בין שיור שהוא בריה, להני חמץ גמור ורע לאכילה נינהו, עד שיליך ר"מ גס שניהם מחד ריבוי, גם תירוץ השני שבתוס', כנראה שיש שם ריבוי' בتوزה ומנחות, חמץ נוקשה חשוב חמץ לבגי'ו, אין לקבלו, וכי' יתןوابין אותו, דאפילו מצד הדחוק אין לומר כן, שהרי הגמ' כאן לא על האי יי'תורה קסmek, אלא קאמר מדליק עלי' בפסח חמץ הוא לגבי תוזה, ועוד אי מסופק ר"ז, בר"י אי בריה או ספקה הוה, כיוון דאייא לריבוי בتوزה חמץ הוה, הרי עכ"פ בריה ולא ספקה, והוא תימה רבתה על תי' זה.

אבל לפע"ד נראה לקיים פרשי' ז"ל, ולא כמו שהבינו קי' החת"ס ז"ל את דברי רשי' על צד הרחוק והדחוק, אלא כפושטן, וכאשר באר בזה בס"ד.

ההנה בפסחים שם איתוי, דר"מ ATA כל מחמצת לריבוי' נוקשה, ולר"א אתה לריבוי' תערובות חמץ גמור, ופלוגתתם תלו依 לפע"ד

כל הטעמהה בכלי עצם מדרבן, כיון דלענין גולמא דינס כמתכות, משום דדמיה יקרין, למה לעניין פשטיהן עשאום ככלי עץ, ולא השו אותן לכל מיili לכלי מתכות, אלא ודאי דטומאה שלhn דאוריתא, ודוק'ק.

תוס' דה ופosal את המוקה, היינו מקוה חסר, אבל שם אינו נposal בשום עניין וכו', הנה הלשון posol את המוקה לא משמע כן, אלא דהמעיין ב'ב' שם בהגנות אשרי, יראה דג' לוגין מים שאובים בתחליה, קודם שהי' במקוה רוב כשרים, posolין את המוקה מה'ת, למ"ד כולו שאוב posol דאוריתא הוא, (ודבר זה נעלם מעניין הגאון בעל דח' צ'ל בהלכ' מקוואות של), ומעתה לשון המשנה מדויקדק, posol את המוקה שלמה שנמשך לבור אח'כ, והוא posol דאוריתא, וממילא ליתא גם מה ש' התוס' לקמן דבposal דרבנן מיררי הכא, ודוק'ק.

תוס' דה המתמוד ונתנו מים במדחה וכו', וא"ת מ"ט דרבנן שפטרו שמורים שיש בהם טעם יין, ואע"ג דלא החמיין, והלא כל איסור שבתורה שלא במינו בנ"ט וכו' והkosher' חמורה ותירוצם אינו מספיק כמובן, וננתי אל לב, ונתגלה לי חדש לדבר חדש Kosher' ז', והוא עפ"י מה ש' הרמב"ם בפי'א מתרומות הל' ה' ז'ל, "בדרכ' שמרקדים את הקמח בחולין, כך נהוג הכהן בתמורה, מרകד לאכול, ומשליך את המורשן וכו'. בהיל' י"ב הסובין של חיטים חדשות אסורין מפני שרatoi' למأكل אדים, ושל ישנות מותר, בהיל' י"ג הנצולות וכו' שמורים של תרומה שנtran עליהם מים, הראשון והשני אסור לארים, והשלישי מותר וכו', עכ'ל, וכל הנני הדינים, הנה משניות ותוספות, והנה מי לא יודה, שבתווך הסובין והמורשן יש הרבה חלקי' קמח, ואיך יצאו לחולין עד שימושיכן אתם, וע'כ אתה אמר דתרומה הננתנה לכהן לאכילה ולשתיה ולסיכה, כמו שהתחלת שם הרמב"ם בריש הפרך, רק חלק הרואי' לכך נתקדשה בקדושת תרומה, ולא הפסולת שעומדת להתפרק ממנה, ולפ"ז התמוד שהוא הפסולת מן היהין, ודאי דינו כמו הסובין והמורשן מן החיטים, אלא דכיון דרך להוציא עוד מן השمرרים חלקו יין עי' שנותנים עליהם מים, גם להאי תמיד דין תרומה עליו והנה אם בתמורה הדין כן ה"ה בטבל, דלא מazi' להיות חמור מן התרומה, וכמש'כ התוס' קידושין ל"ח ע"א בסוף דה' וה"ה, דכל עצימות אישור טבל הוא משום דפתיכי' בי' מתנות כהונה ולא חמור טבל מן התרומה, אמרו מעתה אם ישראל מפריש תרומה ומעשרות מן הקמח או מון הפת, וכמש'כ הרמב"ם לעיל מינוי' בפ"ה הלכ' י"ח דשפיר דמי, ודאי הסובין והמורשן שהוציא בטבלו מותרין כמו בתמורה, וא"כ הכא נמי בתמוד, לרבען כל שלא יצא יין אלא טעמא בעלמא הרי נידונים הני שמורים כפסולת של יין שאין בהם אישור טבל, כמו בסובין ומורשן של טבל ושל תרומה, וזה נראה לפ"ז אמת ונכון לישב קושי' החמורה של Tos. ודוק'ק היטב.

דף כ"ו ע"ב רשי' משחמיין אין משיקו במים, דחמרה הוא וכו', וממים מטהרין בהשקה וכו', והיה חיבור ובטלי לגבי מקוה, כתובאה טומאה שזרעה בקרעך, וכו' אבל יין במים לאו זרעה הוא, דעתמא לא בטיל עכ'ל, אבל תיבות דטעמא לא בטיל', אני רואה סתירה למה של' רשי' בתחלה, כי בתחילה כתוב דחשקה מטעם זרעה הוא שמחברון למוקה, וזה דקודם שבטלו בבייעת דמקוה, גם בשופכן לבור ריקן רבייעת מים, היו נתחרים מה'ת למ"ד מוקה כולה שאובה מטהרתה דכל שהמים נתחרבו לקרען עולם חבורו למיטען, וגולם יש להן דין מותכת, ולענין פשטיהן יש להם לעניין עז, דהאי תלו, אי איתקש לשק, והאי תלו אי דמיה יקרין, אבל אי נשאר עליהם אבל טומאתן בטלה, אבל בין דלא שייך חיבור

בשיעור כר"י, הוא משום דפסק הכר"ש נטפל'ג מותר ואין בשיאור מה'ט גופא משום חמץ גמור, אלא בריה, ולית לנו קרא לריבוי' ומה ששותם חמץ נוקשה דהני ג' אומניות לעבור עליהם, לא משום דרבנן נוקשה מכל מחמצת הכר"מ, אלא הכר"א, דmoruba מכל מחמצת תערבות, וכמו ששנה שם במשנה, תחלה הני ד' מיini מדיניות שעוברין עליון, ונוקשה לממד מוק'ו מתערבותות כהאי מ"ד שם בגמ' ויתר ביאור הדברים נמצא בكونטרסי מצה שמורה, ואכ"מ להאריך בזה יותר, ודוק'ק היטב.

תוס' דה ותאה פרה כשרה בעריפה מק'ו, והה דהו'ם למperfץ הци, אבל חולין וקדשים וכו' ולפע"ד דברי התוס' תמיוחין בזה, דכל חולין וקדשים הנאכלין, א"א לממד מוק'ו מעגלת בעריפה, דדין לבא מה'ד להיות כנדון, ועריפה בעגלת אינה מתרת לאכילה, ואיך נתיר באכילה עי' עירפה חולין וקדשים, ורק עולה דcolaה כליל ה' מקום למדוד, אבל עולה איתקש כמה פעמים לחטאתי, لكن דברי התוס' צ'ע. שוב נאכrichtי, بما שכתו התוס' לקמן פ"ב ע"א דה' עגלת ערופה דעריפתו זו שחיטתו, ומתרתת מידי נבלה, וחיב משום אוא"ב, וא"כ אין כאן תימה, ודוק'ק.

דף כ"ז ע"ב Tos. דה התורה העידה וכו' הקשה ר"א, מנ"ל דהינו מטעם אויר, דילמא מטעם שכלי חרס מצרף שכוכן נוגעים זב'ז ונוגעים בכל וכו', ולפע"ד נראה אדם משום צירוף כל גם מה שעלה הנודש חוץ מודפוני הכליל, הי' מצטרף להיות טמא, וכך כתיב תוכו דוקא, דמשמע דוקא מה שבתוכו ולא מה שמנוע על הנודש חוץ לתוכו, אלא דשוב נאכrichtי דזאת איבעי דלא איפשطا הוה בפסחים מ"ח ע"ב, בכללי שאין לו לבזבז אס מצטרף מה שמנוח עליו, וככתוב הטור והשו'ע סי' שכ'ה, דלכן יש ליזהר כשמצוין בכללי, שלא יצא שום דבר למעלה מודפוני הכליל, אז הוה הצירוף ספק עי'יש, אולם לפ"ז מدلלא קמבעי בגמ' בנסיבות שמנוחות על הנודש בשל חוץ לדופני הסל, אלא קמבעי בכל שアイ לו לבזבז כלל, יש לממד, דבסל כיון דמצרף מה שבתוכו, נגרר אחריו גם מה שעלה הנודש משא"כ בכללי שאין לו דופן כלל יש מקום למבעי, והדבר צריך תלמוד, ודוק'ק.

דף כ"ה ע"א Tos. דה ואפלו כל שטף מציל, פי' בקי' וכו', וקשה לפירושו דא"כ מה חידוש יש בכללי שטף יותר מכל חרס, עכ'ל ולפע"ד נראה פשוט, דכל חרס שאינו בר קיבול טומאה מגבו כלל, פשיטה דמציל, דהרי הגב שאינו בר קיבול טומאה, מפסיק בין הטומאה שבאור החיצון, ובין האוכלין, משא"כ בכללי טומאה מגבו, אלא דחכרשו כאן שהטומאה קלישטא, מקבלין טומאה מגבו, אך לנגי אוכלי שבתוכו דמקבלין שהיא ראשון ומראשון לאונקלין שבתוכו, הוו"א דגב כל שטף לא הא פסק הוה, טומאה גם מראשון לאונקלין שבתוכו, והוא לא נטמא משום קלישטא ומכenis הטומאה לאוכלי שבתוכו, והוא לא נטמא משום כניסה הטומאה, וכל המעניין בלשון רשי' ימצא שלחבי כיון ודוק'ק.

דף ב' Tos. דה מכל דכל עטם מכבלי טומאה, מדאוריתא קבועי לאתוני וכו', עיין במרח'ס זיל שנטקsha, דמן'ל דר'ג דקאמר, כל עטם ככלי מתכות דמי, דמדאוריתא קאמר, דילמא מדרבן, וככל דתיכון רבנן בעין דאוריתא תיקני, וכיון דהני דמיה יקרים כמו מותכת, גולמא שלhn נמי מכבלי טומאה, ולפע"ד נראה לישב, דהנה הא דתנון שם במתני' דכלים, דכל עטם פשטיה טהורות, ומכבליין טמאים, אי מדאוריתא קאמר לא קשי' לנו מה לעניין גולמא יש להן דין מותכת, ולענין פשטיהן יש להן דין כל' עז, דהאי תלו, אי איתקש לשק, והאי תלו אי דמיה יקרין, אבל אי

מקוואות הארכתי בשיטות אלו, וכן אין מקום להאריך בזה ודו"ק.

הדרן ערך פרק דכל שוחטין

לקרע לא שיק ג"כ זרעה למים, וא"כ איך מסים רשיי דמשום טעם לא בטל אין זרעה, ואולי כוונת רשיי דאלו לאו טעם הנשאר, הי' נתהף הין למים עיי' ביטול ומילא מהני עליו זרעה, ובאמת יש מי שאומר זרעה ג"כ מטעם ביטול קאותין עליה, ובHAL

פרק השוחט

אבל גובה פלוגתת רשיי ורמב"ם, אי בעין בעוף לכתלה ג' סימנים מה"ת או סגי' בס' אחד' תלו בפירוש האי הלכה שאמרה לנו רב בבריתא תנ"ל, דרש"י ז"ל מפרש ההלכה „על הוושט ועל הקנה" שבזה מצין מקום השחיטה, שהוא בסימנים ולא בשאר אברים וכמה שיעור השחיטה, ע"ז אתא סיפא דהאי הלכה ואמרה המשום הרחקה דילמא לא אתה למיעבד רובה חד, וזה דוחק גדול, כיון דעתך פ' כל הסימן בעין לכתלה מה"ת, ואם שחת רקס רובא, עלי השלים שחתתו תוך שיעור השהי', כדי לקיים המצווה לכתלה סימן שלם, וא"כ איזה הרחקה מצאו כאן, להוסיף מצוה דרבנן לשחות לכתלה שני סימנים, ולא עוד אלא אדם חשו חכמים ע"ז דלא אתה למיעבד רובה, ע"כ החש דיכשיר שלא כדי פחות מרוב בחשבו שהוא רוב, ואז הי' להם לתקן דלא ישר עד שנשחט כל הסימנים, וכמו שאמרינו لكمו קכ"ג ע"א, בטלית שנקרע רובה, בטלית שאינה טבולת יומם דלא מהני עד דמייקרעו כולה גורה דילמא לא אתי למיקרעה רובה, ויאמר רובה הוא עיי'ש, אבל בהמה שאמרו דלכתלה ישחות שניים עדין לא הוועילו, אדם מ"מ יזדמן שלא שחת אלא מהחזה ואין בידו להוסיף עוד מפני שעבר זמן שיעור השהי', ישריר בחשבו שנשחט הרוב, גם לישנא דגמי' מורה דלא כפרשי', שהרי המקשן מיד לא הקשה אלא על שניים בבהמה, אבל בעוף לא נתקשה לי', למה לכתלה לא סגי' לי' באחד, והוא לא ידע מגירה זו, והי' לו להקשוט סתם בין אbehoma ובין עוף, כיון דמה"ת לא בעין יותר בעוף מסימן אחד, אבל דריש' אס ס"ל קר' אושעיא שבתוס' בפירוש האי הלכה דלכתלה לא בעין מה"ת אלא רוב אחד בעוף ורוב ב' בבהמה,DOI וαι hei תרי לישנא בגמ' פליגו, דלאבע"א קמא, דמשום אחד בעוף נקט דיעבד, צריכין לפרש דשנים בבהמה שלמים ג'כ' תקנתא דרבנן, ורבנן תקנו שנייהם שלמים בין בבהמה ובין בעוף, ונקט לשון דיעבד משום דריש' ס"ל דשלמים בעין מה"ת, ואז ליל'ק רבן גם בעוף וכן מושם והוא מה"ת, ודבר זה תלי אי ייפניו שחתה לעוף מילופתא דבר קפרא, דהטיל הכתוב עוף בין בהמה לדגים, דאי גם לכתלה סגי' לעוף סימן אחד,DOI ואי ייפקין, מאשר ציד חיה ועוף, כמו שהביא הרמב"ם, אז עוף דומי' דחיה בעין לכתלה שניים סימנים, עכת"ד הכא'ם, ובמהכ"ת אין בדבריו ממש, לכל הני הדרשות מה לידע מי מן הבע"ח צריך שחתה, כי לא ניחא לי' לרמב"ם לומר דגוף חיוב שחתה בעוף נדע מהללם"ס, ואין לה סמק בתורה שבכתב, אבל דיני שחתה כולם, נמסרו ע"פ בסיני, כמו'כ' הרמב"ם בפירוש ביה' ד' שם, ז"ל זביחה זו האמורה בתורה סתם, צריך לפרש אותה ולידע באיזה מקום מן הבהמה שוחטין, וכמה שיעור השחיטה, ובאייה דבר שוחטין וכו' שכל הדברים אלו ע"פ ציהה בהן כשהאר תשבעע'פ וכו' עכ"ל, והוא לוקח ממה שאמר רב, ובחתת כאשר צויתי, מלמד שנצטווה משה על הוושט ועל הקנה, ועל רוב אחד בעוף וועל רוב שנים בבהמה, וכפרש"י שם דה"ה לשאר הל' שחתה, וא"כ אין למד שיעור השחיטה מן הכתובים, ולא עוד אלא אדם אמר דמקרה ציד חיה ועוף נלמד דשיעור עוף וחיה שוה, איך נאמר דמקרה ציד חיה ועוף נלמד כשר בס' אחד, מכח ההלכה שתהיה עוקרת הקרא המורה דשיעור אחד לחיה ועוף גם דיעבד.

ע"ש גמר' א"ר כהנא מנין לשחיטה שהוא מן הצואר וכו', עיין ברמב"ן עה"ת, על הקרא דזובחת כאשר צויתי, ש' דלשו' ושחט פירושו הכרת סימני הצואר, ולפ"ז צ"ל דלרווחה דמלטה קפריך הци, וגס תירוצו דשחיטה מן הצואר גמר', וכו' ג'כ' לרווחה דמלטה אמרה, דהרי תראה דרש"י ז"ל כתוב דלאו דוקא דצע"ג דהלי' שחתה הללמ"ס הם שיש מהן שנכתבו כגון דרשה, וכי גמירי הלכתא אשarra וכו' עכ"ל ומה ש' רשיי' כגון דרשה, משום דעיקור לדעת רשיי' דהוא בסכך פגומה נמי מפורש בשוחט ולא וקרע, ואשר ביארתי בפתחה, וכן לעיל דף ט', גם אנחנו שארא איתן לו סמק מפורש בלשון הקרא, ולא בעין ההלכה אלא על מקצת פיסול הסימנים עיי'ש, וכיון דפסולי' שחתה מפורשים בקרא, ע"כ מקום השחיטה ודאי צרי' להיות מפורש בקרא, באמת ע"כ לומר דשחיטה מן הצואר מפורש בלשון ושחט וזבח, דלא"כ דלשון ושחט וזבח הוה כמו והרג בכ"מ שהוא ובאייה

ד' ג' ע"א משנה, השוחט אחד בעוף ושנים בבהמה שחתיטה כשרה, בגמ' פריך דיעבד אין לכתלה לא ושנים בבהמה, עד כמה לשחות ולайл, ומתרץ אבע"א אחד בעוף ואבע"א, ארובו של אחד כמו'הו, ופרש"י אבע"א בעוף אצרכוו רבן לכתלה תרווייהו, משום הרחקה דילמא לא אתה למיעבד רובה חד, וזה דוחק גדול, כיון דעתך פ' כל הסימן בעין לכתלה מה"ת, ואם שחת רקס רובא, עלי השלים שחתתו תוך שיעור השהי', כדי לקיים המצווה לכתלה סימן שלם, וא"כ איזה הרחקה מצאו כאן, להוסיף מצוה דרבנן לשחות לכתלה שני סימנים, ולא עוד אלא אדם חשו חכמים ע"ז דלא אתה למיעבד רובה, ע"כ החש דיכשיר שלא כדי פחות מרוב בחשבו שהוא רוב, ואז הי' להם לתקן דלא ישר עדין לא הוועילו, אבל בהמה שאמרו דלכתלה ישחות שניים עדין לא הוועילו, וגם שאמרינו لكمו קכ"ג ע"א, בטלית שנקרע רובה, בטלית שאינה טבולת יומם דלא מהני עד דמייקרעו כולה גורה דילמא לא אתי למיקרעה רובה, ויאמר רובה הוא עיי'ש, אבל בהמה שאמרו דלכתלה ישחות שניים עדין לא הוועילו, אדם מ"מ יזדמן שלא שחת אלא מהחזה ואין בידו להוסיף עוד מפני שעבר זמן שיעור השהי', ישריר בחשבו שנשחט הרוב, גם לישנא דגמי' מורה דלא כפרשי', שהרי המקשן מיד לא הקשה אלא על שניים בבהמה, אבל בעוף לא נתקשה לי', למה לכתלה לא סגי' לי' באחד, והוא לא ידע מגירה זו, והי' לו להקשוט סתם בין אbehoma ובין עוף, כיון דמה"ת לא בעין יותר בעוף מסימן אחד, אבל דריש' אס ס"ל קר' אושעיא שבתוס' בפירוש האי הלכה דלכתלה לא בעין מה"ת אלא רוב אחד בעוף ורוב ב' בבהמה,DOI וαι hei תרי לישנא בגמ' פליגו, דלאבע"א קמא, דמשום אחד בעוף נקט דיעבד, צריכין לפרש דשנים בבהמה שלמים ג'כ' תקנתא דרבנן, ורבנן תקנו שנייהם שלמים בין בבהמה ובין בעוף, ונקט לשון דיעבד משום דריש' ס"ל דשלמים בעין מה"ת, ואז ליל'ק רבן גם בעוף וכן מושם והוא מה"ת, ודבר זה תלי אי ייפניו שחתה לעוף מילופתא דבר קפרא, דהטיל הכתוב עוף בין בהמה לדגים, דאי גם לכתלה סגי' לעוף סימן אחד,DOI ואי ייפקין, מאשר ציד חיה ועוף, כמו שהביא הרמב"ם, אז עוף דומי' דחיה בעין לכתלה שניים סימנים, עכת"ד הכא'ם, ובמהכ"ת אין בדבריו ממש, לכל הני הדרשות מה לידע מי מן הבע"ח צריך שחתה, כי לא ניחא לי' לרמב"ם לומר דגוף חיוב שחתה בעוף נדע מהללם"ס, ואין לה סמק בתורה שבכתב, אבל דיני שחתה כולם, נמסרו ע"פ בסיני, כמו'כ' הרמב"ם בפירוש ביה' ד' שם, ז"ל זביחה זו האמורה בתורה סתם, צריך לפרש אותה ולידע באיזה מקום מן הבהמה שוחטין, וכמה שיעור השחיטה, ובאייה דבר שוחטין וכו' שכל הדברים אלו ע"פ ציהה בהן כשהאר תשבעע'פ וכו' עכ"ל, והוא לוקח ממה שאמר רב, ובחתת כאשר צויתי, מלמד שנצטווה משה על הוושט ועל הקנה, ועל רוב אחד בעוף וועל רוב שנים בבהמה, וכפרש"י שם דה"ה לשאר הל' שחתה, וא"כ אין למד שיעור השחיטה מן הכתובים, ולא עוד אלא אדם אמר דמקרה ציד חיה ועוף נלמד דשיעור עוף וחיה שוה, איך נאמר דבדייעבד חלקים המה דבעוף כשר בס' אחד, מכח ההלכה שתהיה עוקרת הקרא המורה דשיעור אחד לחיה ועוף גם דיעבד.

דם לאריקה, פשיטה דלא נפסל הקרבן בשבייל שלא הוציא כל דמו, כיוון דאיכא די דם לאריקה, ועיין בעמיעו"ט על הרא"ש, ע"כ ר"י רק לכתהלה קאמרה, דעתה בריבוי דם לאריקה, ואמאי פליגו רבנן עלייה, אבל אי רישא בחולין וכדמיסיק, עדין אפשר לומר דר"י אוסר גס בדייעבד, ועיין עוד לקמן ודוו"ק.

ד"ה חצי אחד בעופר, ה"ה חצי כל אחד וכו' ומרישא נמי שמייעא לי' דודוקא רוב בעינן וכו' עכ"ל, לויל דיליכא בחצى מעשה אחד אוושט קאי, דבקנה לא אצטרך כיון דליך באחצוי מעשה טרפנות, ופשיטה דמעשה טרפנות עכ"פ בעינן, כדי דליפוק חיוטא, וכן אחד וחציא בבהמה נמי מותפרש אחד הקנה וחציא הוושט, ולא להפוך, כי חצי קנה לאו כלום הוא, וממליא דלא שמעניין האי דין מרישא, דהו"א דהא דקאמר רוב אחד ורוב שניים משום קנה קאמר, אבל בוושט מקצתו הוה כמו רוב קנה דלענין מעשה טרפנות מקצת הוושט ורוב הקנה שווין הון, ולא צרכין לדוחק של התוס', והוא נכוו ואמת בס"ז.

ד"ה שנים בבהמה לכתהלה לא, עד כמה לשוחט וליזיל, ואי משום וורידין אפילו ר"י מודה בבהמה, הויל ומנתחה אבר אבר עכ"ל, הנה לפִי פשוטות לישנא דר"י, דקאמר עד שישחוט ולא קאמר עד שינקוב, ודאי משמע דמدين שחיטה נגעה בה, ודבעינן שפיקת הדם שהוא המmitt, ועיין לקמן מזה וא"כ נפרש דברי ר"י, אז מיליא נם בבהמה בעינן שחיטת וורידין, אלא דלפי דמסיק דאימא עד שינקוב ולא עד שישחוט. אז קיים מירמא דר"ח, דלא אמר ר"י אלא בעופר, וכמבואר כן בגמ' לקמן כ"ח ע"ב, וא"כ הכי הו"ל להתtos' לתרץ קושיתם, ואי משום וורידין הלא איןש בשחיטה, וכן שפיר פריך עד כמה לשוחט וליזיל, ואי דלא מסתבר להו, דהמקסן דהכא כבר נהות, דעת שישחות דר"י לאו דוקא אלא עד שינקוב קאמר, א"כ לא תירצו מידי, די לא נחות אלה אז לא נהות עכ"ג להא דר"ח, דר"י מודה בבהמה, כי אם נפרש שחיטתן בין בעופר ובין בבהמה ודוו"ק.

ד"ה ותו וכו', ונראה כගרטת הספרים ולטעניך, ור"כ קאמר לה שחיטה מן הצואר נמי גמ' ולא מאזנו ולא מחתמו, אבל אכתי לא ידעין מהיכן מתחילה וכו' עכ"ל ועיין בת"ח שהרבבה להקשות על פירושם, ואני אוסף עוד בתימא, דלפי פירושם הקרא ATA לפרש ההלכה, דהלהה מסורה לנו מקום השחיטה שהוא מן הצואר, והקרא ATA לפרש דמתחילה מן הגרון ולא מן העורף כמליקה, ואני לך כיוצא זהה בכל תושבע"פ, דהכתב ATA לפרש את הנמר עלפה, הא חדא, שנית קשה, דלפ"ז אם מתחילה מן הגרון מציע לעשות גיסטרוא, ואיך קאמר דלא לשוו" גיסטרוא, ולא עוד אלא דילמא דוקא גיסטרוא בעינן, דמה שכתבו תוס' בקושיות על פרשי", דמיהיכי תייתי ניבעי גיסטרוא, ליתא דשפיר יש להזכיר גיסטרוא, דשחיטה דומוי" דעריפה בעינן, אלא דעריפה מן העורף ובדרשה, ושחיטה מן הגרון ובמשיכה, אבל לעניין גיסטרוא נימא דשניםיהם שווין, ועיין לעיל דר' כ"ע"א דכל מה אפשר לדמות עריפה לשחיטה טפי עדיף, וא"כ ה"ה להיפך אלא ודאי כיון דכתיב ושות בעינן ומשך ולא ודרס, עכ"מ"ט הוא כדי שאין גיסטרוא, וכאשר מסביר זאת ר"י ז"ל במתוק לשונו, דמי' שמושך הסכין משכו לדעתנו ופסק כשיריצה, אבל הדורס בכח אינו יכול לצמצם שלא יתיז הריאש וועשה גיסטרוא' וניהו דאן לא פסלין גיסטרוא אחר שחחתה ההלכה והבהאה כהונון, כבר כתבתי לעיל, דהא דוקא לד"ע שנתחדש ההלכה, לאחר השחיטה מותרת מיד, ולכן דוקא התייז את הריאש בدرسשה שהוא בפ"א פסול, אבל ע"י הולכה והבהאה, דאיינו בב"א, כיון דאישטרוי עם גמר חתיכת הסימנים تو לא מייפסל,

אופן שתרצה, א"כ עיקר המצווה מהלכה ידעינו, וכעון זה לא מצין, דלעולם ההלכה לא אתה אלא לפреш פרטני דיני המצווה, אבל לא אתה חדש לון מצוה חדשה, ועיין עוד לקמן ודוו"ק.

ע"ש גמר', וקרא למאי אתה דלא לשוו" גיסטרוא, בלשון ראשון פרשי' שלא יחתוך כל המפרקת לשנים, דהיינו משמע חטהו, הוזא את דמו ותו לאו, פ' לקמן חטהו עד מקום שהוא זב ותו לא, אבל בילשנא אחרינה פ' דלא לשוו" גיסטרוא, הינו שלא ידרוס, ולפי פ' זה כתב ר"י דמה שאמרו היל' שהחיטה הללמ"ס, לאו דוקא כולם, דהרי דרשה, מפורש בקרא, הנה לפי פ' הראISON אפילו אם שוחט דרך הלכה והבהאה בלבד דרשה, כל שוחט כל הריא, הריא זה פסול, ודורש זאת מלשון חטהו או חטהו ולא יותר, ואז דרשה לא איתמעט כלל, אלא אתה ההלכה גם על דרשה, ולא כשמיוא וכתנא דברי' לקמן לי ע"ב, דמעטו דרשה מושחת, וכל המפורשים מתפלאים על שיטת רשי' הלו, דמיהיכי תייתי יופסל החשיטה אחרי שכבר נגמרה ע"י שוחטך אח"כ המפרקת, והתוס' כפי מה שכתבו בד"ה ותו, מפרשין דברי ר"י דלא לשוו" גיסטרוא לחותוך גם המפרקת, שאין מצוה בדבר לעשות כן, אבל לא שיופסל אם עושא כן, ולכן קמתמו ע"י מהו לי קרא דמיהיכי תייני ס"ז דבעינן גיסטרוא, והרשב"א בתה"ב כתוב דלאו משום פסול שחיטה נגעה בה אלא מטעם שלא יבליע דם באברים, ולדעתו הוה ר' אסמכתא בעלמא, דעיקר הקרא ATA שלא ידרוס ושלא יעkor, אבל א"כ, האי אסמכתא מה בעי הכא, והלה תראה דרש"י ז"ל מתייגע לפרש גיסטרוא שלא יחתוך המפרקת, כדי שיהי' גם דרשה מהלכה ולא מפורש בקרא, ואם כרשב"א דאיין צריכין לומר דקרה כדמיוא או כתדברי' למעט דרשה ATA, וא"כ הוול"ל דקרה ATA לדרשה.

אבל האם יורה דרכו דרש"י ביל"ק מפרש דלא לשוו" גיסטרוא דשחיטה נפסלת ע"י שוחטך גם המפרקת, אלא דהסוגי' כאן אזלא אליבא דר' ישמעאל דלמד מושחת דעתכיב בקדושים חיוב שחיטה גם בחולין, וס"ל דלא אישתרי להם נהירה במדבר ולידי" לא השחיטה לחוד מותרת, אלא המיתה שע"י שחיטה, וכן שהי' הנירה מותרת לר"ע במדבר, דמפרקסת היהת אסורה משום אבומה"ח, וכאשר ביארתו זאת בארכוה בפתחה בעיקר ב' וא"כ כל שוחט המפרקת אחר שחיטת הסימנית הריא לא מחה ע"י שחיטה אלא ע"י הגיסטרוא, דמפרקת ורוב בשער עשה נבלה, צעררי לעיל דר' כ"ע"ב, ואז שחיטת הסימנים לא מעלה ולא מורד, דלא פעלנו מיד, ורק לר"ע נתחדר האילכה כשנכנסו לארץ, דהשחיטה מותרת מיד, ומיליא דלאחר חתיכת הסימנים מצי' עושא כל מה שיריצה, כדי שתמותת מהר, ולכן אלייבא דרי"ש אבל להלcta מודה הראש מצד פסול שחיטה, והוא אלייבא דרי"ש אבל להלcta מודה דכשרה, אלא דכפי שביארנו בפתחה, גם לר"ע אין זה היתר גמור אלא כמו יפת תואר במלחמה, שדברה התורה נגד יצח"ר, עי"ש בפתחה ותמצא עונג, וכן דאי לדידן נמי אין לעשות כן, ואני זהורת מיאד להשוחטים שליל, שיעכבו מעשה הקצבים שדריכם לדקור סכינים בתוך המפרקת, מיד ממש אחר סיליק זד השוחט, אלא ימתינו עכ"פ עד שיצא דם הנפש, כי כפי שביארתי, אחר יציאת דם הנפש הוה הפירוכס צאנב הlatent והדברים אמיתיים וכיילרין לעינים תל"ית.

תוס' ד"ה השוחט, ונראה דוקא לכתהלה קאמר ר"י וכו',rai ר"י בדייעבד נמי Kasar, דלמא לכתהלה רבנן מודו וכו' עכ"ל,rai ז' אינה מוכרחת, Dai רישא בקדושים וסיפא בחולין, Rai לא קמפליג אסיפה דחולין רק ארישה בקדושים דמצרייך שחיטת וורידין משום

בכל הנסיבות, אבל גם שפיקת הדם ממש עד שתצא נפשה בריבוי הוצאות הדם, על מודча זו כבר ישብ הפרט'ג' שנטקה לוי מ"ל לחז"ל דחשתה מורת איסור אבמה"ח, עד שאמרו דעתך חתך כיית מבית טיבתו, מיד אחר מעשה השחיטה אף שעדיין היא חי' לכל דבריה, ולא היה פנאי למעשה השחיטה לפעול בה מאומה, ויתר מהו אתה רואה, דרי"ז דאמר במשנה עד שישוחט את הורידין, וכן תנא בבריתא המובאה لكمנו, וורידין בשחיטה דברי ר"ז לא הניחו הדברים על פשוטון אלא מגהים עד שינקוב את הורידין, וורידין מנקבים בשעת שחיטה ולא מטעם שחיטה אלא מטעם איסור דם ולכתחלה, וגם הוא דקANTI בתוספות אמר מורה אשלא"ע מה"ת תנאי לי סכך לטהרה מידי נבלה, הריד עבדינו עכ"פ חתיכת סימנים כדי להוציאו מידי נבלה, אלא דיש לראות מני לנו דנחירה בסימנים בעיןן, הלא בשחיטה נשא ונתן הש"ס, שחיטה מן הוצרן מנ"ל, עד דמסיק, אתה מהלה, והרי אמר רבינו לךן דעתו משה על הוושט ועל הקנה וכו', וא"כ בנחירה נמי צרכין לומר דהיה הלכה על הסימנים ורוב אחד בעוף ורוב שנים בהמה, והוא דבר שקשה לשמעו, אז כל מה שאמר רבינו לךן דעתו משה על הוושט ועל הקנה ועל אי' בעוף וב' בהמה הכל הוא ג"כ הלוות נחירות.

והנה מדברי הרמב"ם נראה דלא סבר באזה כריש' ותוס', דיה' לנחירה הלכה מיוחדת בסימנים דוקא, דז"ל בפ"ד הי' "כשהיו ישראל במדבר לא נצטו בשחיטת החולין, אלא היו נוחרים ואוכלי דהנחר והמעקר פטור מלכסות, ופרש" שם וזיל", והא על כסוי הדם במדבר נצטו, ונחרתן הייתה שחיטתן, והנוחר באזה נמי נבעי כסויו, עכ"ל אלא כשהנכוו לארץ נצטו על הזביחה, הון בהמה והן בחיה ועו"ז, וכאשר תנא רבינו בבריתא, וא"כ השוב ראיית כי הפלתי זיל בירוש ספרו עמד על קושי' החמורה הללו, וכל דבריו במחמת' אין ראיין מכוונו, ולכאור רצתי לומר דהיא תנא כר"יש ס"ל, דבשדר תואה איתסר להם במדבר, ולא ה' נחירה מעולם מורת אלא שחיטה דילפין חולין מקדים דכתיב ושחט את בן הבקר, אלא דעופ לא נילוף לא מהיקש ולא משאיר לפוטות מושום דכתיב ושפק, הרי מקרה מלא בשפיכת בעלמא טיגי, אבל כפי הנראה לעיל מתוך הסוגי, וכאשר כתבו שם התוס', גם ר' ישמעאל מודה בזכבי ואיל וכל שאינים ראויין למצבה ה' מותר בנחירה, אלא בדבר זה צריךacial תלמוד, ועיין בفتיחה.

אלומ יש לי תירוץ מרוח על הקושי' עפ"י מה שביארנו דעת הרמב"ם, דעל הנחירה לא היה ציווי מעולם, אלא דכל שהמית כדרכם המתים לצורך אכילה, אין לא טרפה ולא נבלה, וא"כ י"ל דהיא מ"ד אין שחיטה לעופ מן התורה סובר, דהאי ושפק את היצור, ציווי הוה ומוצאה כמו הכייסוי, ופי' הקרא, כי' יצוד ציד חיה או עוף, אז אני מצווה عليك, ושפק את דמו וכסהו בעפר' והנגינה נמי מורה ודושפק שיד לעשה דוכסחו, ואני מתנאי המאמר לומר כי' יצוד וכו' ושפק את דמו, אז אני מצווה לך וכסהו בעפר, דהרי האתנהחתה עומדת על תיבת אשר יאכל קודם ושפק את דמו, ואם ושפק אלעליל קאי, והוא מתנאי המאמר, ה' בעל המסורה להעמיד האתנהחתה אחר ושפק את דמו, כמו דכתיב, אכלת ושבעת וברכת, והעמיד האתנהחתה על תיבת ושבעת להפרידו מן וברכת שהיא המוצה, זה ברור, וכיון דושפק מוצאות עשה הוא ושיך לוכסחו בעפר, א"א לומר דרך שיק' הא夷 עשה, ונתבטלה כשהנכוו במדבר, הארץ, דדמי' דוכסחו לעמה"ת, אבל אכן דס"ל יש שחיטה לעמה"ת באמת צ"ל דישפק דמו הוא מתנאי המאמר, ולא כבעל המסורה, שכן מצינו הרבה דbullet המוסורה הוא נגד ההלכה, יותר נראה לקיים המוסורה גם לדידן לומר, אכן ס"ל דהאי ושפק את דמו

ודע לדמ"ד אין שחיטה לעופ מן התורה יוצאים שתי חומרות, א) שביעין דוקא שפיכת הדם ממש, ושחיטה יבשתה פסולת כי ושפק את דמו כתיב, ועיין לךן במשנה השוחט בהמה חי ועו"ז ולא יצא מכם דם, דשחיטה כשרה, שכבתבי שם, דלכן מה התנא הני שלשה מיini בע"ח הטעונים שחיטה, לענן דין זה, ולא כתיב סתם השוחט ולא יצא דם, מושם דקANTA לאשמעין דאפילו בעופ הדין כן, ולא פוקי מהני תנאים דס"ל אשלא"ע מה"ת, ב) דמפרכסת אסור להאי מ"ד בעוף, מושם דرك בשחיטה התירה התורה מפרכסת ולא בנחירה, עבדינו מיתה, אלא שבהזאת כתבתי אני כבר לעיל דכל שיצא דם הנפש הוה כמותה, וא"כ הינו ה' דלעיל.

ואם תקשה לך' למה לא נאמר, דמצות שחיטה בקרא דזובחת להוסיף אתא ולא לגרוע, דהינו להחמיר ולא להקל, עבדינו זביחה

יש שחיטה לעור מן התורה, ואם רוצה לידע שם האי תנא מי הוא הי' לו לפרוק הכי מאן האי תנא דדרש לעיל זאת תורה הבהמה והעוף, ועל זה לא הי' מצי לתרץ רביה דהרי רבינו ע"כ לא דרש האי דרשה, דהרי תולה עיקר שחיטתה לעוף בהלה ובקרא לכשר צויתיך, וגם הלשון מאן תנא דפליג א"א הקפר משמען כאלו עדין לא ידע שום משנה וברייתא, דס"ל יש שחיטה לעוף מן התורה דאל"כ הוול"ל, "מאן האי תנא" ולא "מאן תנא" פתרון של כל אלו החומרות תמצאה בפתחה עבירות א', ולא אכפול כאן הדברים מפניהם גודל האריכות ודוו"ק.

על"ש גמר' ר'רב"א אמר וושט ולא קנה, מכאן נראה ראי' ברורה, לדעת הרמב"ם ז"ל דכתהלה גם מה"ת בעינן שנים בעוף, דאי כדעת רשי' דמה"ת גם לכתהלה סגי באחד, א"כ לר'רב"א דהאי אחד המיחוד קאמר וושט ולא קנה, הרי דקנה כעופי אינו בתורת שחיטה כלל, ואיך לא יופסל השחיטה בעוף, אם שחט הקנה תhalbה כדרך רוב השחיטות, הלא עשה מעשה טרופות בקנה קודם שהגיעה לושט, ואיך לא השתמט תנא לר'רב"א להזיר שלא לשחוט הקנה קודם ששחט את הושט, אלא דכבר כתבתי לעיל דף ע"ב ברשי' ד"ה כל המעכוב המשעב בשחיטה דגס לרשי' דסני בס"י אחד אפייל' לכתהלה, מ"מ שייכים שנייהם יחד נמי לשחיטה, א"כ גם לר'רב"א צrisk' לדוחוק כן לדעת רשי', דלא מסתבר כלל לומר דשחיטת בהמה תפיס בעוף, וכן מוכח מרשי' ד"ה לא בהמה שכטב כלומר הא אפייל' בהמה קאמר וכו"ז ואם נאמר דמייפסל בעוף אס שחט הקנה תhalbה, לא היה מקום להאי כלומר דדרבהה דוקא בהמה מירי דאיilo מיפסל בשחיטת הקנה תhalbה, אלא ודאי כדאמרו, אלא דשיטות רשי' דחוקה היא, למור ע"פ צrisk' קנה אפייל' לכתהלה לא, מ"מ שייך לשחיטה, ודוו"ק.

תנוס' ד"ה אתה כי ממسمס קועי' דמא, פ"ה וכי' א"ג לענין ספק דרושא, אפייל' לא האידמו הס' אלא משחו טרפה, כדאמר لكمן דרגרת דרוסתו במשחו, דזיהרא מיקלא קל' עכ"ל, הא דהאריכו התנוס' לבאר דדרושא פosal בגרגרת במשחו, ולא סגי להו בפשיטות, דאי משומם כלבא וקני' בעין דוקא נקב, אבל האדים אינו פosal כלל, אבל אי איכא חשש דרושא, אז האדים בלי נקב נמי פosal, משומם דכל שהאדים גם לענין נקב אין לו בדיקה מאותו מקום שהאדים, לכך הוצרכו לומר דמ"מ הנפקותא הוא בגרגרת דנקב משחו אינו פosal, אבל האדים בדרושא פosal במשחו ודוו"ק.

על"ב גמר' אמר רבא, חיכים ר"י בר' בטרפנות כר"י, אלמא אחד דקאמר או הא או הא, עכ"ל הגמ'. יש לתמונה, וכי גברא אגברא קא רמית,ומי עדיף רבא ובר' החיכים, מ"ג החולק על לר'רב"א, ואומר או ושת או קנה, ע"כ צ"ל דמ"מ ממעשה רב קפריך, דמוכח גם למשעה לית מאן דחש לי' לר'רב"א, אלא דעתך יקשה דהו"ל להביא מעשה בכל יום, דשוחטין עופות ולא בודקין אם נשחט הושט, רק תוקפין אנוגדול ואם יוצאת הקנה מכשירין כמו שאנו עושים היום, דמסתמא גם אז הוי יושין, ולמה לי' להביא מעשה שairy' דמסמס קועי' דמא, אבל י"ל דכיוון דכתהלה בעין שני סימנים, או מדאוריתא או מדרבן, ובזמן הגמ' עדין לא פסלו שהי' משחו אפייל' בעוף לא, הי' תמיד בדוקין אם נשחט גס הושט, כדי לגמור, אם לא נשחט תוך שיעור השהי', וכמוש"כ הרשב"א ז"ל בראש מיכילתון דג', דמומר מותר ליתן לו לכתהלה לשחות, אף דאי לא בדק בסימנים נבלח, משומם דמסתמא יבודק, ואם מצא שלא נשחט הרוב ישלים תוך שיעור השהי', וא"כ כל שחיטות שלhem בעופות נמי הוי דבודקים גם את הושט, וגמר אס לא הי' נשחט, וכן לא הי' מצי מביא ראי' ממעשה בכל يوم ודוו"ק.

על"ש א"ר חיכים יוסף בר' בטרפנות כר"י, הנה לדעת רשי' דמה"ת

שיך למצות כיסוי, דהרי בעין עפר למטה, ומפרשין הקרא דושפך את דמו בעפר וגס וכיסחו בעפר, דהרי בעפר קאי נמי על ושפך, וכן יש לפреш מה דאמר שם בפרק כייסוי הדם דבעין עפר למטה מדכתיב, "בעפר" ולא כתיב "עפר" דכוונתו דאלו קאי רק על וכשו הוויל"ל עפר אבל אי קאי גם אושפץ אז שפיר כתיב ושפך בעפר, והוא דבר נאה ומתΚבל בס"ד ודוו"ק.

ד"ג כ"ח ע"א גמר', הוא דאמר כי האי תנא, דתני' ר"א הקפר ברבי אומר, מה ת"ל אך כאשר יاقل את הצבי ואת האיל וכו', מה פסה"מ בשחיטה, אף צבי ואיל בשחיטה וכו', עיין לעיל י"ז, ע"א דקאמר שם בשלמא לר"ע היינו דכתיב אך כאשר יاقل וכו', ופרש"י ז"ל, "אך כאשר יاقل עכשו צבי ואיל בטומאה, ר"ל דחא לא עבי שחיטה), כן תאכלנו לבקר וצאן משתכניםו לארץ, שאע"פ שאני מטעין שחיטה לחולין שתמכנסו לארץ, אלא עצשי, אין צריכין לאכול בטורת הקודש, אלא צבי ואיל של עצשי, שהטמא והטהר יאכלו בקערה אתחת' עכ"ל הרי צבוי ואיל דהאי קרא בצבוי ואיל שבמדבר מירידי דלא תעון שחיטה, אבל מה שמקיש לבס"מ של אחר כניסtan, כי פסה"מ במדבר ג"כ לא היו בשחיטה אלא בנחירה וכמוש"כ התוס' שם ד"ה ר"ע, ויל"י בזה מה דקשה, דלפי הגמ' דילין, ذקרה דזוחבת בפסה"מ במדבר וכמוש"כ רשי' כאין, שחיטה בחולין גרידא מנ"ל, אלא דלפי הנ"ל, שוב ילפינו בקר וצאן של חולין מצבי ואיל, דכמו צבוי ואיל טען שחיטה לאחר כניסtan, כן גם בקר וצאן של חולין, כי היקש זה דרשת גמורה היא, ודוו"ק. על"ש גמר' רבי היא דתני' רבי אומר זוחבת כאשר צויתך, מלמד שצטווה משה וכו', הנה יש להעיר הרבה על האי מימרא דרבי.

א' למה לא נפרש כפושטא דכאשר צויתך בקדשים, דהרי כבר נצטו על השחיטה בקדשים, דכתיב ושותת את בן הבקר, והרמב"ן עה"ת כתוב באמת, דכן הוא העיקר, וכן נשנה בספר, וק"ז בעחחת"ס כתוב דרוב התנאים חולקים זה על רב, ומפרשין כאשר צויתך בקדשים ואני אומר אם כן הוא אכן הביאו הרמב"ם האי רב' וכן הטור מביאו בראש הל' שחיטה, וכל הדין דיש שחיטה לעוף מן התורה, הלא אין לו סמק' אחר רק האי ברייתא דרבי, כאשר תראה בביאורינו בפתחה ואיך נאמר דפירושו בקרא רחוק וڌוחוק, ורוב התנאים חולקין עליו, וכן מ"מ על האי דרשת כסמכין.

ב' למה השמייט רבי עיקר הל' שחיטה שהוא, מה דאמר שモאל לעיל דף ט' ע"א שהי' דרשה חלה הגרמה ועיקור, ומציין להל' שחיטה קנה ושת ורוב א' בעוף ורוב ב' בהמה שהוא ג"כ הכל' נהירה לדעת רשי' ותוס', גם נהירה בעין בסימנים, ומסתמא בעין שיעור, כמה מן הסימנים צrisk' לנחרור.

ג' איך מוכנס בקרא דכאשר צויתך, דקאי מפורש אברך וצאן, גם עוף דלא נזכר כלל בקרא, והתוס' הרגישו בקושי' עצומה הלאו, ורוצים לתרצה עי' שדרשו רשות וgmtori' של כאשר, ואיה מצינו בכל הש"ס שמצוה ולא דאורית', יהי' נבנה על GMTORI' מושכלת צאו.

ד' קושי' תוס' על הגמר', למה לא הביא בר קפרא דלעיל, דדרש מזאת תורה הבהמה והעוף דהטיל הכתוב לעוף בין בהמה לדגים, ומה דלא הקשו דהוומ"ל דתנא דברייתא דלעיל הוא, דלמד מזאת תורה הבהמה והעוף, דאיתא לומר מה בהמה בשחיטה אף עוף בשחיטה, הוא משומם דשם סתמא נשנית ולא נזכר שם התנא, אבל באמת הקושי' על הגמ' יותר עצומה, דמה פריך מאן תנא דפליג עלי' דר"א הקפר, כיון דכבר הביא לעיל כמה תנאים, דס"ל

הדם, וגם ושפק את דמו כתיב בחיה ועוף מן הוצאה הדם ממש קמשתעי וכאשר הארכתי באזה לעופת ומספר אילא מקום טובא לולמר דאורידין קפיד בשחיטה, וכן מפורש ברשי"זיל שכתוב בד"ה דרס בהן, זיל, "שהחיטה ממש בעי ר"י או לא, ר"י לא שמי עלי הא דר"ח עכ"ל, הרוי דאם שחיטה ממש בעי ר"י, איז ליתא לד"ח דמחלוקת בין עוף להבמה, דלאו משום דם הוא, אלא משום דשיך לשחיטה, ואיז עכ"ב מה"ת הוא ולעכבר, ואינו דומה למייעוט בתרא, דומה"ת אילא חילוק בין לכתיחה לדיעבד, משום דשם אתה ההלכה דרבבו של אחד כמותו, אבל כאן, אי שחיטה הוצאה דם הנפש הוא, עכ"ב הוורידין מעכבים דבלא ווירידין ליכא שפיקת דם הנפש, וכל זאת פשוט וברור, ודוק".

דף כ"ט ע"א גמר', חדא בחולין וחילא בקדשים וצריכא וכו', יש לתמורה טובא על האי צריכתא, דהאי טעמא לדם הוא צריך, לא מספיק אלא להזכיר לכתיחה כל הסימן, אבל לא לפסול בדייעבד, וכאשר קאמר נמי ליקמן, דairiyi דקאמר עד שישחות את הוורידין בקדשים, אמאי פליינו רבנן עלי, וכתבו התוס' בריש פרקן להוכיח מהזיה, דרי"ר רק לכתיחה קאמר ולא לעכבר עי"ש, הרוי דהאי טעמא לדם הוא צריך אין כדי לפסול השחיטה, וכן כתוב המעריט על הרא"ש בריש פרקן, וכש"כ דקשה לצד השני של הצריכתא, דקאמר, דאי אשמעין בקדשים דסגי ברוב, הו"א דבחולין דלא צריך לדם, גם בפלגא סגי, ואיז מהיכי תיתי, דמה דשיך לגוף השחיטה, ודאי דין חילוק בין קדשים לחולין, אבל מה שנעל"ד באזה, דהאי צריכתא קאי על ההלכה דקמנני רב"ד דאתא על הושט ועל הקנה ועל רוב א' בעוף ועל רוב ב' בהבמה, דכתבנו לעיל דרישא סותר לסייע. וכן פרשנותו לפי שיטת הרמב"ם ורש"י, דאיicia לכתיחה ודיעבד בהאי הלהכה, דלכתיחה בעינן סי' שלמים, ובדייעבד רובה נמי שפיר דמי, וע"ז קאמר עתה, דלולי דASHמעין תנא בקדשים האי הלהכה הכה, על הושט ועל הקנה בקדשים, ומושום מתרצים האי הלהכה הכה, על הושט ועל הקנה בקדשים, ועל רוב לדם הוא צריך, הצריכה התורה שחיטתת כל הסימנים, ועל רוב וכי" הוא בחולין, דלא צריך לדם, ואי אשמעין בקדשים סגי ברוב, עדין יש מקום לפреш ההלכה דעת הושט ועל הקנה בחולין, ומופטרש להיפך דסגי בכל דחו, דהיאנו מעשה טרופות, והא דקאמר בפלגא סגי אין הכוונה פלאגא דוקא אלא ה"ה פחות מפלגא, ותדע דבקנה ודאי דגס בפלגא לא סגי, דהא פשיטה דעת"פ מעשה טרופות בעינן, ועכ"ב על הושט קאי משום דמייטרף בפחות מרוב, אבל נקט פלאגא אבל לאו דוקא פלאגא ממש, ובהכי ה"י הלהכה מתפרק יפה, וכדי ליתן טעם דמהיכי תיתי נחילק בין קדשים לחולין, קאמר האי טעמא דבקדים לדם הוא צריך, لكن מסתבר לאוקמי האי הלהכה דקאמר שני שיעורין, שיעור הגודל בקדשים, ושיעור הקטן בחולין, אבל לא דאנן הוה פסלין מה"ט בקדשים בשחט רוק רובה, ובזה תבין דברי התוס' בד"ה, אבל בחולין דלאו לדם הוא צריך, אםא בפלגא סגי, שנטקשו להו, וכקאי מה קשי' לה, דהא אפשר וחצי בהבמה שחיטתו פסולה, וכמו דומוקמין לעיל אליבא דמ"ד מע"מ כרוב, דמדרבנן פסולה, וכמו דומוקמין לעיל אליבא דמ"ד מע"מ כרוב, אבל לפי האמור דהאי פלאגא דהכא, לאו פלאגא ממש קאמר, אלא מעשה טרופות, وكאיஆושט, אין מקום לפסול מדרבנן, דכיוון דגס בכ"ש סגי ליכא למיגזר מידי כMOVBN.

ומה ומה מאד מישב נמי באזה קוש' המהרש"א, שהקשה למה לא משני הש"ס לעיל, דפריך מהא דחצוי אחד בעוף, על רב דס"ל מע"מ כרוב חצוי ממש קאמר רב דהוה כרוב, וא"כ א"א לומר בקדשים ממש דם בעין ממשו ונוסף על הרוב, דבاهאי ממשו

לא עבי לכתיחה יותר מס"י אחד ורבנן הוא דחושו שהוא לא אתא למיעבד רובה חד, ייל דהכא ליתא להאי חששא, דילא רוק קשה מהא דאמרו לקמן קכ"ג ע"א דבטלית טבולת יום לא חיישין שלא יקרע רובה ויאמר על מחתה או פחות שחיטה וזה דלא חס דלא חס עללה למיקרעה בשופע, וא"כ הכא בשחיטה ודאי דלא חס למישחט ואיך חששו שלא ישחות רובה, אבל הענין לכך הוא, דחושו שהוא לא ישחות רובה ויבור זמן שהי"י להשלים השחיטה, ואיז יארע שלא ישחות רובה ויבור זמן שהי"י להשלים השחיטה, וזה י"י דראא דמונא והפסד, דיצטרך להתריף, לכן ידמה על מחתה שהוא רובי, ולכן החמירו לשחוט לכתיחה כל שני הסימנים, ומילא הוא רואך רחוק שיארע לו שחיטה מצומצמת זו, אמור מעתה כל זאת במקומות שאיןו אוחז הקנה כדי שלא לנגע בשוט, שפיר חששו שהוא יארע לו שחיטה מצומצמת, ולהשלים לא יהיה בידו, משום שיбур זמן שיעור שהי"י, והי"י החחש שם נקב הושט או דבאותם נקב הושט ולא יכול להוסיף על הקנה משום שהי"י אבל שאוחז את הקנה באופן דבטח לא שיקח החחש שם יאמר על מחתה שהוא רובי והוא מצי להשלים כל היום, כי ממן"ג אי אילא רובה בקנה כבר איתכשר ואי ליכא רובה הרוי על חצי קנה פגום מצי להושף כ"ש, וכך שנוןינו בסוף העמוד בשחט חצי גרגרת ושחה בה וגורה אח"כ דשחיטתו כשרה ממ"ג, ואי דרש"י דשהי"י במיעוט בתרא נמי לחומרה דמסיק בתיקו, מ"מ כאן בספק לית לו בה, וזה קרא לי חכמה עד שאמר חכמים ברι וכוי.

ולדעת הרמב"ם דצרכי מה"ת לכתיחה ב' סי' צ"ל היינו במקומות אפשר, אבל כאן כיון שלא אפשר באופן אחר שרין לי לשחוט לכתיחה רוק סימן אחד, אלא שלא ידעתו איזה חכמה אילא בא האי חידוש דין, ולומר כפשוטו נמצא דבר חכמה בהאי עצה דלשוחט רק הגרגרת בלבד, קשה לקבלו, כי הוא דבר שככל בר ב"י יוכל לאמרו ואולי דחדיש לנו שלא נאמר כלל שהוושט איינו ראוי לשחיטה אפיו מחמת חש טרופות איינו ראוי מקרי ומילא גם שחיטתה הקנה לא מהני דהרי שניהם ראים לשחיטה בעיןן, קמ"ל דהאי ראי מקרי, ויש בעיןן זה חילקי דין ולא כל המקומות שות, עיין דף פ"ח ודווק.

ע"ש עבי ר' ירמי ווירידין לר"י שהה בהן דרט בהן מהו, הלב אר"י רוצה להוכיח מכאן כיון שלא מישת רשי"י, דהאי בעי בחיליד ושחה במיעוט סי' קאי על מיעוטם דשחיטא בהאי עצה דלשוחט ר"י, דוירידין יעכbero בדייעבד אם לא שחותן, דשחיטא דוירידין לא נאמרו בתורה או בהלמם"ס, אלא ודאי ר"י רק לכתיחה קאמר לשחות את הוורידין, ומ"מ מסתפק ר' ירמי אולי שהי"י ודרשה פושל בהם וסימן שהוא ברור ע"ש.

ותמהני על גאון כמותו איך ישגה שגיאה רבתא זו, וגם עירובם דברים ראייתי כאן, דלכתיחה ודיעבד מה בעי הכא, דלפי דעתו, שלא נצרכו ווירידין לא בקראה ולא בהלה נס לכתיחה לא נצרכו להזכיר שחתון, ועכ"ב רוק מדרבנן אצרך ווירידין וא"כ שפיר אפשר דאך בדייעבד פסול מדרבנן, ואם נניח לו דגס זאת פשיטה דרבנן לא תיקנו שחיטתו ווירידין לעיכובי ורק לכתיחה, א"כ נאמר דרב ירמי עליה ע"ד דපלו במה דאצרכו רבנן לכתיחה, אית ב' פסול שהי"י ודרשה לפיסיל, וזה יותר ממה שסביר רשי"י, דרש"י במיעוט בתרא אמר למלאי ומפני שלכתיחה בעין כל הסי' מה"ת וכן רצה ר"י לפסל שהי"י ודרשה מהא דאצרכו רבנן רק לכתיחה אתמהה.

אבל הדבר פשוט כביעה בכותחא דר' ירמי קמסתפק אי ר"י מדין שחיטה קאמר ומילא הוא מה"ת ולעכבר, ושפיר נצרכו בקראי, דהרי ווחט ואבח דרשיין דבמוקם שאב ווחט חטהו, מן

מושום דאגלאי מلتא למפרע דמעיקרא שם גם שחיטה עליה, א"כ איך קאמר לעיל דלפלוgi בהכחירה דפירה בתרי גברא או בתרי סודרא, והוא לכ"ע מטמא אגמל"ם דשחיטה הוה, ונדחק הרבה, אבל יפה כתוב בזה הלב אריה, דודאי מודה ר"ל על גוף השחיטה שams נגמרה בהכרח, אגמל"ם דכלול השחיטה הוה, וממילא האי גם לאו גם מכח הוא, ולכן بلا נתנקה עדין, נוכל האי גם להזכיר עתה אחר שנתגלה גם שחיטה הוא, אבל בנתנקה שצרכין אנו לומר דחשייר אז קודם הגilio, בזה סובר ר"ל ור' דאית ל' כוותי, שלא מהני הגilio על דבר המסתלק, דאנן בעין שאז כאשר הדם על הדלעת יקשר, ואז עדין לא נתגלה ור' סבירו, דהגילוי מהני גם על דבר המסתלק, שנאמר שעשה פעולתו אז קודם שנתקלה, ולכן שפיר קאמרינו לעיל בתרי גברא ותרי סודרא דהוא כמו נתנקה הדם, דואז איזא ל' מעשה קמא ואם אז לא נתماء בשעת מעשה איז טמא למפרע, כי בזה פליגו ר' ר' אל אמרין אגמל"ם אדבר המסתלק, אבל לאחר הגilio, לכ"ע מהני הגilio לדון עלי, כפי אשר נתגלה עתה, דינו לומר דכלול שחיטה מיקר, וממילא מצי הדם שניתז באמצעות השחיטה אחר הגilio, עכת"ד הלב אריה ז"ל וה"ה הדברים שנאמר למ"מ, ובזה ישבתי היטב קושי התוס' כאן ד"ה אר"ל שהקשו מאחר דס"ל רבא בזכחים ל' כר"ל, דין לשחיטה וכו', למה לא חשב בהדי הני תלת הלכה כר"ל לבני ר' ביבמות ל"ז ע"א, ולפי האמור פליגו איז מהני אגמל"ם בדבר המסתלק, הרי הוא ממש אותו הפלוגתא בערך המועברת שהיא בין הני תלת, כי גם שם פליגו איז מהני החלטה שכבר נסתלקה קודם הגilio של הפילה, וא"כ הינו לך ולמה החזירו מכח ההלכה, אבל שעה שחיטה גוף בס"י אחד שחיטה מקרי, ה"ה בבהמה שמשחיטה גוף על סי' א', אלא דלא מתカリ כי אם בשנים, וכאשר כתבעו לקמן ל"ב בסברת ר"ע, כי סברתו זה קיימות דגש ר' ישבע לא פlige עליה מסברא, אלא דהזרעו מכח ההלכה, אבל שונפליה אפי' במיעוט סימנים הוה שחיטה פסולת ולא טרפה שחיטה, וכן בגבור השחיטה כהונג, הדרין לסבירה דגם סי' אחד שחיטה מקרי לחיביו מושם שחווטי חז' צ"ל, וכן הבין ע"כ המהרש"ש ז"ל בהגותיו שם בסוגי' שבמיא ראי לסביר ר"ע, מהאי דכן שעה בה מעשה דחתאת העוף, דאם נפרש כפשו דחתאת העוף דוקא קאמר אדרבא הראי' תתhape לסתירה, אלא דמה שכתו התוס' דפסולה דקאמר לאו דוקא, הוא קשה מאי, אך אפשר לומר כן, כיון דר' יוסא בעצמו משנה לשונו בסוף דבריו מפסק לחוב וקאמר לאו מיעוט סימנים פליגו, דלא מהויב ולאה לא מחיב, וכן מצאתי בהגות מהרש"ש שמתפלא ע"ז, אבל עוד יותר קשה על קושי התוס' שהקשו בעצם על פירושם, מהא דלקמן מי ע"ב, דשותח בשבת בחוץ לע"ז דחיב' ג' חטאות, והוצרך לאוקמא בחטא העוף ובחייב קנה פגום, אבל בזבח בהמה לא, דמכי שחט סי' אחד אסורה ואיך מתחז בעפר הוא, והרי כאן מחיב לכ"ע בס"י אחד בבהמה, ותירצו דשאני הכא דגמור השחיטה בפגם אבל התם כיון דלע"ז שחיטה ונארה בס"י אחד, אכן מתחז בעפר וקנטקלקלת בשחיטה יחשב עכת"ד התוס', וכבר צוחו על דברי התוס' אלו, דהלא מתחז בעפר דקאמר הש"ס שם, הינו דעתו אינה בהמת קודשים הרואי' לבא לפנים, אבל לא שחשיטה תהיה נפסק ע"ז, דהלא משנה שלימה הוא באוא"ב ובכיסוי הדם, דשותח לע"ז חייב משום או"ב, וכיסוי הדם, ואיך קאמרו דהוה נתקלקלת בשחיטה, ואין זה דומה למה שכתו התוס' בד"ה אירע פסול בשחיטתה ודוק, ולא עוד אלא דמי רואה, דלר' לדסובר אינה לשחיטה וכו', ע"כ א"א לחיב בס"י א' בחוץ, אם נאמר לצרכי עכ"פ למגור השחיטה כאשר כן הוא באממת, דהנה לקמן דף ל"ז ע"א, פליגו רבי ור' חייא בשוחט והתיי' גם על הדלעת בין סי' לי' אי מכשיר או לא, וקאמר דפליגו בפלוגתת ר' ר' אל, דרבי סובר דמכשיר סובר ישנה וכו', ור' דסובר אינו מכשיר סובר אינה וכו', וקאמר שם ר' פ', דהכל מודים היכא דלא נתנקה הדם דמכשיר, כי פליגו בנתנקה בין סי' לסי', ונתńska שם בחידושי הר' ז' דכוון דקאמר דליך' ע' بلا נתנקה מכשיר, ע"כ

יותר לא יצא גם יותר, ועוד דלעיל לא קאי לפרש ההלכה, כי היכי דנימא דהא דקאמר על הושט ועל הקנה מוחצה קאמר ומيري בחולין דהרי ההלכה דעל הושט ועל הקנה לא מיתפרש אלא כלו או מעשה טרפות, אבל מוחצה מהיכי תיתי, וא"כ איןו אלא מדרבנו ומהיכי תיתי דנסpoll קדושים בשבל זה, וזה ברור ואמת ואין צורך לכל מה שנחקרו האחרונים בזה ודז"ק.

ע"ב גמר' אר"ל מושום לוי שבא אינה לשחיטה אלא לבסוף, ור' אמר ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף, אמר רבא הכל מודים וכו', לא נחלקו אלא בשחת סימן אחד בחוץ וס' אחד בפנים, למ"ד ישנה וכו' מחיב ולמ"ד אינה וכו' לא מחיב, אמר לו רבא ב"ש, מוד לא אמר היכי ומנו ר' יוסף, והיכי דשחט סי' אחד בחוץ וס' אחד בפנים נמי פסול, שהרי עשה בה מעשה דחתאת העוף בחוץ, לא נחלקו אלא כמו שוחט מיעוט סימנים בחוץ וגמר בפנים, זהה מחייב וליה לא מחיב, עכ"ל הנמי, והיא מוקשה עד מאי יוצא ואני בא בה, רשי' ז"ל פי דבעוף קאי, והתוס' דחו דאי' לפרש כן, لكن פרשו דבבמה קאי, והי' מיטפר לר' מ"ד אינה וכו', אבל חידש לנו ר' יוסף, דמ"מ מודה האי מ"ד דחיב, מושום שעשה מעשה דחתאת העוף, והא דקאמר רק פסולה לאו דוקא דחיב' נמי לכ"ע, ז"ל הא דקאמר שעשה בה מעשה דחתאת העוף, לשנא דלעיל מניה נקט, והכוונה שעשה שחיטה העוף דעלמא, דכוון דמצינן בעוף בס"י אחד שחיטה מקרי, ה"ה בבהמה שמשחיטה גוף על סי' א', אלא דלא מתカリ כי אם בשנים, וכאשר כתבעו לקמן ל"ב בסברת ר"ע, כי סברתו זה קיימות דגש ר' ישבע לא פlige עליה מסברא, אלא דהזרעו מכח ההלכה, אבל שונפליה אפי' במיעוט סימנים הוה שחיטה פסולת ולא טרפה שחיטה, וכן בגבור השחיטה כהונג, הדרין לסבירה דגם סי' אחד שחיטה מקרי לחיביו מושם שחווטי חז' צ"ל, וכן הבין ע"כ המהרש"ש ז"ל בהגותיו שם בסוגי' שבמיא ראי לסביר ר"ע, מהאי דכן שעה בה מעשה דחתאת העוף, דאם נפרש כפשו דחתאת העוף דוקא קאמר אדרבא הראי' תתhape לסתירה, אלא דמה שכתו התוס' דפסולה דקאמר לאו דוקא, הוא קשה מאי, אך אפשר לומר כן, כיון דר' יוסא בעצמו משנה לשונו בסוף דבריו מפסק לחוב וקאמר לאו מיעוט סימנים פליגו, דלא מהויב ולאה לא מחיב, וכן מצאתי בהגות מהרש"ש שמתפלא ע"ז, אבל עוד יותר קשה על קושי התוס' שהקשו בעצם על פירושם, מהא דלקמן מי ע"ב, דשותח בשבת בחוץ לע"ז דחיב' ג' חטאות, והוצרך לאוקמא בחטא העוף ובחייב קנה פגום, אבל בזבח בהמה לא, דמכי שחט סי' אחד אסורה ואיך מתחז בעפר הוא, והרי כאן מחיב לכ"ע בס"י אחד בבהמה, ותירצו דשאני הכא דגמור השחיטה בפגם אבל התם כיון דלע"ז שחיטה ונארה בס"י אחד, אכן מתחז בעפר וקנטקלקלת בשחיטה יחשב עכת"ד התוס', וכבר צוחו על דברי התוס' אלו, דהלא מתחז בעפר דקאמר הש"ס שם, הינו דעתו אינה בהמת קודשים הרואי' לבא לפנים, אבל לא שחשיטה תהיה נפסק ע"ז, דהלא משנה שלימה הוא באוא"ב ובכיסוי הדם, דשותח לע"ז חייב משום או"ב, וכיסוי הדם, ואיך קאמרו דהוה נתקלקלת בשחיטה, ואין זה דומה למה שכתו התוס' בד"ה אירע פסול בשחיטתה ודוק, ולא עוד אלא דמי רואה, דלר' לדסובר אינה לשחיטה וכו', ע"כ א"א לחיב בס"י א' בחוץ, אם נאמר לצרכי עכ"פ למגור השחיטה כאשר כן הוא באממת, דהנה לקמן דף ל"ז ע"א, פליגו רבי ור' חייא בשוחט והתיי' גם על הדלעת בין סי' לי' אי מכשיר או לא, וקאמר דפליגו בפלוגתת ר' ר' אל, דרבי סובר דמכשיר סובר ישנה וכו', ור' דסובר אינו מכשיר סובר אינה וכו', וקאמר שם ר' פ', דהכל מודים היכא דלא נתנקה הדם דמכשיר, כי פליגו בנתנקה בין סי' לסי', ונתńska שם בחידושי הר' ז' דכוון דקאמר דליך' ע' بلا נתנקה מכשיר, ע"כ

הקרבן נגד האי גilio, וכן קאמר דהיכי דשחטו ס"י אחד בחוץ, נoho דלגבוי חיויבא דכרת וחטאת דהוה נתנקנה הדם, פליגו ר"י ור"ל כנ"ל, אבל לענין פסול מודים דפסולה, משום דעשה מעשה דחטאתי העוף, וכאשר פירשנו למעליה, דלישון דלעיל נקט, והכוונה דעשה מעשה דשחיטת העוף דלכ"ע שם שחיטה עליה, ושיהיא כשרה, ע"י מהני הגilio כדי לפסול, אבל לגבי חיויבא ודאי פליגו, דהה הוה נתנקנה הדם, אלא דחידוש דפליגו גם במקצת סיימנים, וזה תלוי בפסקת אגמ"ל, אלא דל"ר"י לשיטו, גם על נקב הושט בלבד, שם שחיטה עלי' והאי מותועס"ס סוףDKامر, מתחילה ממש קאמר, דהינו מיד שעשה בשוט מעשה טרופות, ולר"ל לשיטו על נקה"וו לאו שם שחיטה עליה, עלי', ולסוףDKامر הינו בסוף ס"י אחד, אז שם שחיטה עליה, אפילו הפסיק, אלא דשחיטה פסולה תקרה, ולגבוי שחיטה כשרה לבסוף ממש בעין, והוא כפי שביארנו לקמן ל"ב דר"י יליף מההלהכה, דכל פסול בשחיטה נבלה, דכל מעשה טרופות בסימנים שם שחיטה פסולה עליה, באופן שא"א לשחות עוד אפי' שלא במקומות הנקב, מושום דלשתתי" דל"ל כמוון דמונה בדיקולא דמי, גם במקומות הנקב הי' מקום לשחות כראוי, דאיכא רוב חז' מהנקב בצירוף מיעוט בתרא, ומධאמרה לנ הלהכה דבמעוט קמא מקרי פסול בשחיטה, הרי דנקה"וו יש לעלי' שם שחיטה פסולה, רק כה שגמרה ואפי' בהחサー, דכל שנגמר השחיטה, על ההתחלה לאחר שגמרה, מקרי שם שחיטה, אמרו מעתה בשחיטה כשרה נמי, אגמ"ל דנקב הראשוון לא דחיב נמי השוחט, דמקרי שוחט במקומות קרא, דלעולם לא מציא יליף מן הלהכה דמ"ק נמי בשם שחיטה יקרא, לא מבעי הקרבן אלא דחיב נמי השוחט, מושום דמctrף לרוב השוט, כי המיעוט בתרא של הושט א"א לצרפו לרוב, דהוה חחותך בשבר המת, אבל לעולם מצ שחט שלא במקומות הנקב שחיטה המתרת מידי נבילה, וכיון דלאו בשם שחיטה יקרא, לא מיבעי דאינו חייב כרת וחטא ל"ל, דל"ל אגמ"ל ולא מחייב אפי' בסימן שלם בחוץ, אלא דגס כשר הקרבן דניהו דלענין גופ השחיטה, גם הוא מודה אמרין אגמ"ל, אבל לא נתגלה אלא דגס האי מיעוט ש"יך לשחיטה זה לא נתגלה, ואיך יופסל הקרבן ע"י חלק מון השחיטה והותורה אמרה איש אשר ישחט וע"ז לבד לאו שם שחיטה עלי', וכן כשר הקרבן.

ומעתה תראה איך כל פסקי הرمב"ס מכונינים, ומה שאמת ותורתו אמת, דהנה לגבי פלוגות' אגמ"ל, הלא איפסוק הלכתה כר"ל לנבי ר"י בחולץ למעוברת, ומיליא נס הכא בשחיטה דלא אמרין אגמ"ל לדבר המסתתק, אבל לגבי פלוגות' זו אי תחולת השחיטה דהינו נקה"וו בשם שחיטה יקרא אס בפיסול, להיות שחיטה פסולה, ולא תחני לה تو שחיטה לטורה מידי נבלה, אפילו שלא במקומות נקב, וגם לא בפיסול וגירה בהחサー שנאמר לגבי השחיטה עצמה אגמ"ל, דגס על האי מיעוט שם שחיטה כשרה עליה, או לא אמר כן, בזאת הדברן לכלא דר"י ור"ל הלהכה כר"י, וכן פסק בה' שחיטה דשחט מקצת סיימנים ע"י נカリ השחיטה פסולה כר"י דישנה לשחיטה וכו', ומיעוט דגס המ"ק בשם שחיטה יקרא, והוא צבחו של נカリ, אבל לר"ל לא hei מיפורSEL בכך, דלא קריין בגין ז' בחוץ על מיעוט סיימנים, ומה שאמר רבא דהכל מודים הינו בס"י שלם ולא במיינט השט כנ"ל, ובפסח"מ פסק נמי דבשחט מיעוט סיימנים בחוץ דמייפסל, משום דישנה וכו', וניהו דלא מיפורSEL רק בשחיטה ולזה שתקרה שחיטה בעין הגilio של סוף השחיטה, הלא על גופ השחיטה גם ר"ל מודה אמרין אגמ"ל, כמו אמרין בלא נתנקנה הדם, אבל לענין חיויבא פסק דמייפטר ואפי' בסימן שלם, דבזה

השחיטה, ואי דלע"ז, הרי אכן פסקינו שחיטה שא"ר שמה שחיטה, ואחרי העין מצאת תליית' שאיתן כאן שום קושי' והכל מכון דהנה עיקר פלוגות' ר"י ור"ל הוא מבואר מתוך הסוגי', בהתי על הדלתע באגמל"מ בדבר המסתתק, אבל על גוף השחיטה לכ"ע אמרין אגמל"מ, לקרוא כל המעשה בשם שחיטה, דהינו דגס תחולת לאו מעשה טרופות הוה, אלא חלק מחקקי השחיטה, וכך כל שלא נתנקנה הדם מכשיר הדם עתה אחר הגilio, משום דעתגלה דהאי דם לאו דם מכיה הוה כמש"כ לעיל, אלום כדי לחיב על ש"ח לא די ביה דניהם דעתגלה דגס התחולת הי' שיק לשחיטה והיא חלק ממנה, עד שדים הניתן לאו דם מכיה נקרה, אלא דם שחיטה, אבל השחיטה יקרא, לחיב עלי' חטא, וכן בשחט גו' מקצת סיימנים לדעת הרמב"ס ז"ל דלא בעין שחיטת ישראל דוקא, וכן שחיטת נカリ דהוה כה אדם הי' כשרה, אלא דאסורה מקרה דוקרא לך' ואכלת מזבחו, מכאן שזבחו אסור, לכא למייר כמש"כ רשי"ז' דפסול גם לר"ל, משום דניהו דלאו שחיטת נカリ הוה, מ"מ פסולה, דהוה לי' כקוז בעלמא, זהה ליתא לרמב"ס דאם לא יקרא בשם שחיטת עכו"ם, אז כשר דלא מקרי זבחו, וניהו דהאי מיעוט עכ"פ אינו זבח ישראל, מה בכח והלא לא בעין זבח ישראל אלא למציה, רק כה אדם בעין והוא איכא וא"כ הוה ג'כ' כשותפי חז' דבעינו זבח נカリ כדי לפסול, ואיך נאמר דתחולת השחיטה זבחו מקרי, משום דמצטרף להיות חלק הזביה, כי הגilio לא פעל רק שתהי' נකראת חלק מן השחיטה, ולא בשם זביה סתם, וכן לא נזכיר בגמ' במיראה דרבא בהכל מודים, וכן במה דפליגו, רק שחט סיימן אחד, ולא מקצת סיימנים, ובסיימן אחד כבר כתבנו דשםעין מדר"ע דבשם שחיטה יקרא אף בהמתה, אלא דעתגין אינה שחיטה כשרה עד ישיחוט סיימן השני, וכן קאמר דשחט סיימן אחד נカリ וסימן אחד יישראל, הכל מודים דפסולה, דהרי איכא שם זבח עכו"ם גם על סיימן אחד אפי' بلا סיימן שני, והא דקאמר שהרי עשה בה מעשה טרופות, הכוונה דאי לאו דאיכא מעשה טרופות בס"י אחד, ודאי דלא הוה שם שחיטה עלי', אבל כיון דאיכא מעשה טרופות, הוה שם שחיטה על סיימן שלם, ואם תרצה לדקדק יותר אמרנו לך' דרבא באמת ס"ל, דזבחת לגבי ישראל לעכבר נאמרה כאשר נראה מהה שאמר רבא לקמן ל"א ע"ב, בהא זכנהו ר' נתן לרבען מי כתיב וחთכת וזבחת כתיב, וכו' אכן לא פסקינו ביה כרבא, כאשר מתבואר באורך בקונטרמי מצה שמורה עיישי', וקאמר עוד דבעולות העוף אם מלך סי' אחד למטה וסי' אחד למטה וסי' אחד למטה, משום דעשה דחטאתי העוף למטה, וכמש"כ הרשב"א ז'ל, דמליקה דומי' דשחיטה בהז' וכו' דמצינן שם מליקה על סי' אחד בחתאת, ה"ה דבעולה שם מליקה עלי', לפסלו בעשאו למטה שלא כמצותו, דכלל הנี้ לא בעין שום גilio, אבל קאמר דפליגו בשחט סי' אחד בחוץ וסי' אחד בפנים, דניהו דשם שחיטה איכא על סי' אחד, אבל לא שם שחיטה כשרה, וכו' לחיב על ש"ח הלא שחיטה כשרה בעין, ואתה שהיא שחיטה כשרה תל"י בהגמר, דאם לא גמורה או גמורה בפיסול, הרי פטור דלאו שחיטה כשרה יקרא אלא שחיטה פסולה, וכן ביה פליגו, למ"ד אגמל"מ על דבר העבר ומסתתק, חייב כרת וחטא על סיימן אחד בחוץ, אם גמורו בהחサー בפנים, ולמ"ד דלא אמרין אגמ"ל לדבר המסתתק, לא מחייב וע"ז קאמר רבבה בש"ד, דר' יוסף לא קאמר הכי, דמשמע לי' מدلלא אמר רבא דלענין לפסול קרבן נמי לא פליגו דפסול, דס"ל לרבעא דל"ר קרבן כשר נמי הוה וזה ודאי ליתא, דהא אמרין בלא נתנקנה הדם לכ"ע מכשיר, משום לגבי השחיטה עצמה כ"ע אית' לה אגמ"ל, ואיך לענין לפסול הקרבן הוה בלא נתנקנה הדם, דעתה שהקרבן לפניך אגמ"ל דעתחט בחוץ סי' אחד שחיטה כשרה, ואיך נכשיר

כמו שסבירו התוס', דמנין לנו לילוף מבחן שחוט,adam ה' הקנה פגום במקצת דין לשחטו במקום אחר ולא עוד אלא דר"ל מרוא דין Hai שמעתא, הוא בעצמו אומר לקמן ל"ב ע"ב' בדבשחט שלא במקומות חתק דין אינו אלא טרפה ומהני השחיטה לטהר מידי נבייה, וקשה היא השחיטה מפורעת בעינן, וכל שנפק במקומות אחד שוב אין השחיטה מפורעת במקומות השני, וניהו דשם פריך ע"ז מאידך דר"ל דס"ל בפסק הגרגרת הוה כמאן דמנון בדיקולא דמי, הרי ביארתי שם, דודוקא מותירוצו על מתני' דפסחא ג' הדר ב', אבל בגין הדין לבבי ושט קם דיני', בדנפק הוושט במקצתו, מציא שחט לעמלה או למטה לטהרו מדינ' נבליה, עי"ש, וא"כ יסתורו הני תרתי מירמות אהדי.

אבל לפע"ד נראה ברור, דהא דפosal לדעת רשי' ב' וג' מקומות אף בדיאכ'א רוב במ"א, היינו דוקא בוושט ובשהתחל במקומות אחד, ולא גמר הרוב והתחילה לעיל ריש ד' ח' ע"א, איך יכול שוחט אשר באבר, דבר הקשתי לעיל ריש ד' ח' ע"א, כי יכול שוחט רב בשחט ב' וג' מקומות בוושט, כפי מה דפסקין דכנגד מה שוחט לא מצטרף לרוב אלא בהיקף, וא"כ האי דחתה תhil בושט ביל' לנמרו מעשה טרפות, בעלמא הוא, והלא בלא"ה הקשו הרשב' וא' רשי' לעיל ד' כ' ע"ב, דבכל שחגemo הרוי אגמל' מ' דשייך לשחיטה, אבל כאן טרפות, אלא דכל שחגemo הרוי אגמל' מ' דשייך לשחיטה, אבל כאן בתחיל בושט והניחו מנוקב, וא"כ שוחט לעמלה או למטה, מה שוחט בלא"ה הקשו הרשב' וא' רשי' לא יופסל בהאי נקב דלא שייך לשחיטה, אבל התירוץ בזיה הוא, כיון דביהיקף מצטרף למה שלמעלה ולמטה, שפיר שמשחח עליון מה תאמור, וא"כ יופסל ע"י מה שוחט כננד הנקב, כמו דהוא פסلين סכך מלובנת אי לאו דביה' ש' מרוחה רוח, משום צדדין לעיל שם, שאני התם, דע"י שריפה או קו"ז ודאי מיפסל משום דיש טרפות לחצוי חיות אבל כאן דנעשה בסכך ובדרך שחחיטה, הרי ממי'ן כשר אדם אין טרפות לח' ח' פשיטה דכשר ואם יש טרפות לח' ח' ע"כ לומר דפועל בקרב המיתה גם מה שכננד השחוט, וא"כ הרי הוא מוסיף על השחיטה מה דלא מפסיק, וכמו דאם שוחט עוף בקנה ומkeit השוטט אפילו ניקב תחלה הוושט, דלית לנ' בה, ולא נאמר דהרי ניקב הוושט תחילת והאי נקב בוושט ראוי לצרפו לשחיטה בלבד, ועוד, וא"כ לומר כיון דהוא האי נקב בוושט ראוי לצרפו לשחיטה הרי זה תוספת לשחיטה שאינו מפסיק, וזה אמרת וצדקה.

אמנם כל זאת למ"ד דלא בעינן שחחיטה מפורעת, אבל למ"ד דבעינן שחחיטה מפורעת, ויליף זאת מקרה דח' שחוט, הרי שחחיטה שאינה מפורעת פסול שחחיטה הוה. כמו שהי' ודרשה ואיינך פסולין שחחיטה, וא"כ האי מקצת חתק בוושט לאחר שסילק ידו מן השחיטה, באופן שא"א להוציא עוד על החתק, הרי האי מקצת חתק בוושט הוה שחחיטה שאינה מפורעת, וזה פסול שחחיטה כדרשה, ומה מהני שאח' כ' שוחט שחחיטה מפורעת במקומות אחר, כיון דאחר שעירור שהי', שאינו יכול להוציא עליון הו"ל למפרע שחחיטה שאינה מפורעת, שהוא פסול שחחיטה, ולפ"ז גם בעוף, להאי מאן דפosal שחחיטה שאינה מפורעת, צריך לייזר שלא לנקב את הוושט תחילת כיון דיאכ'א רוב במ"א, הרי שפיר הוה מפורעת, והתוס' דחקו מאד בישובם, לומר כיון דנחתך גם למעליה או למטה ואפילו במקצת, שוב אינה מפורעת, והוא פלא דרש' ע"כ אינו סובר כו, דעת מאפרע ע"ל, וכן מפורעת אז'ל. "מנחה ונכרת דהינו במ"א" עכ' ל', ואין טעם זה מספיק ליפסל אלא בדיליכ'א רוב במ"א, אבל בדיאכ'א רוב במ"א אלא דיאכ'א רובל מעליה ולמטה אייזה חתק ליפסל, hei הול'ל, מפורעת מגולה ונכרת, דהיינו שאין בו חתק חז' מן הרוב למעליה ולמטה, אז לא מרווח, אבל מלשון "דהינו במ"א" שכ' רשי' מוכיח דכל דיאכ'א רוב במ"א מפורעת מיקרי, וגם הילפוטא מבחן אינו מותפרש שפיר לדעת רשי', אם נפרשחו

הלהה כר"ל, דעל דבר המסתלק לא אמרין אגמ"ל, דלחיב על מעשה המסתלק קודם הגilio, הוה כמו נתנקה הדם דלא מכשיר, והבן הדברים כי הם אמיתיים תל"ת.

ורה'י והרי לך מבורר גם מותoxic סוג' ז' דר"י ור' פליגו, כי נקה'יו נבלה דהינו כשחחיטה פסולה, ופסקין קר"י ולא תקsha לך קושי' התוס', דרבא ס"ל בזבחים כר"ל, לגבי אגמ"ל דוקא ס"ל כר"ל אבל לא לעניין אם שם שחחיטה על תחלת השחיטה, ובפרט לפי מה שנראה, דרבא ל"ל כל הא חדש דפירה ר' יוסף דגם במשמעותם פליגו, ולא עוד אלא דמוכרח דרבא ל"ל כל, דעל המציאות שם שחחיטה פסולה עליון דהא הוא מתרץ סתוות המשניות ד' ל"ב ע"ב, דכאן שחחיטה ואח' פסק, דאו פסול בשחיטה מקר', אבל פסק ולבסוף שחחיטה, בדבר אחר גרים לה ליפסל, הרי דהוא סבר דאפי' בסימן שלם שפסק, אין עליו שם שחחיטה פסולה, ובזה נתישב היטב מה שתמה הראש יוסף על היש' ז'ל, על שהקשה על הרמב'ם ז'ל דהشمיט הא דamaro, בהכשרה דפירה פליגו בתاري גברי או בתاري סודרא, והראש יוסף שפך עליו סוללה, דנעלם ממנה, דהרבmb'ם פסק ישנה כי' כר' ז' וזה ליתא לפ' ביאורנו דיפה הקשה היש' ז' דנhydro דלגביה התחלת השחיטה פסקין קר' ז' דהשחיטה מתחלת ממי'ק, אבל לגבי אגמ"ל הדבר הראשון כיון דזהו פסקין כר' ז' ולכן לרמב'ם לפסק הראיש טהור כיון דשהפסק הרמב'ם בפ' ה' בג' טומאות אוכליין, בנית' דם בין סי' לסי', ונתקנה דתולין לא אוכליין ולא שורפין, וזה כר' איש בגמ' דקምר שפץ תולין דרי' חייא הכה, משום דפסוקי מספקא לי', ישנה וכו' או אינה וכו', הרי דהא דפסקין כר' ז' בחולץ לערבות, וגם בגין שחחיטה, אינו מכח ודאי, אלא לחומרה לא אמרין אגמ"ל אדבר המסתלק, וא"כ א"א לטהר בתاري גברי אלא חולין, וזהת אינו מפורש בגמ', ולכן השמיטו הרמב'ם, וסמך שנלמוד סתום מן המפורש, אולם התוס' שישבו דגס לר' הגרגרת עצמו כמאן דמנון בדיקולא דמי, וא"כ גם לדידי' נקה'יו רק טרפה ולא נבלה, וממילא לא הוה לשחיטה פסולה, ולא מציא לפרש דפליגו ר'י ור' ל' בתורת'י כנ"ל ולכן הוצרכו ליכנס בדוחקים שונים בפירוש השוג'.

ד' ל' ז' ע"א גמר', אמר ר'י אמר רב השוחט בשנים ושלש מקומות שהחיטה כשרה, והעיר הת'ח'יך, מה עניין מירוא לו לאין, בשלמא לפ' השאלות דמייר'י דבין הכל איכא רוב, י"ל דקא אמתני' דקטני' דרובהagi, וקאמר רב דהאי רוב אפילו הוה מצורף משנים ושלוש מקומות נמי שפיר דמי, אבל לשיטת רשי' דמפרש דדוקא בדיאכ'א רוב במקומות אחד מכחיר ריב, ושמואל פליג גם ע"ז משום דבכח'go ליכא שחחיטה מפורעת, דיו זה יותר הי' מקומו על המשנה דשנים אווחין בסכך הסמוך בעמוד, וגם יתר הקושיות שהקשה שם על פרשי' עד שמקראי דעתיך בשאלות עי"ש.

אולם לפע"ד נראה דרש' ז' ושאלות לא פלייגו ושניהם לדבר אחד נתקונו, וממילא יתיישב גם קושי' התוס' על רשי', שהקשה כיון דיאכ'א רוב במ"א, הרי שפיר הוה מפורעת, והתוס' דחקו מאד בישובם, לומר כיון דנחתך גם למעליה או למטה ואפילו במקצת, שוב אינה מפורעת, והוא פלא דרש' ע"כ אינו סובר כו, דעת מאפרע ע"ל, וכן מפורעת אז'ל. "מנחה ונכרת דהינו במ"א" עכ' ל', ואין טעם זה מספיק ליפסל אלא בדיליכ'א רוב במ"א, אבל בדיאכ'א רוב במ"א אלא דיאכ'א רובל מעליה ולמטה אייזה חתק ליפסל, hei הול'ל, מפורעת מגולה ונכרת, דהיינו שאין בו חתק חז' מן הרוב למעליה ולמטה, אז לא מרווח, אבל מלשון "דהינו במ"א" שכ' רשי' מוכיח דכל דיאכ'א רוב במ"א מפורעת מיקרי, וגם הילפוטא מבחן אינו מותפרש שפיר לדעת רשי', אם נפרשחו

בהרבה מקומות, דהא דהשחיטה מותרת מיד הוא דבר חידוש גדול, ועכ"פ אין להסיף עליון, וכן אני אומר דנヒו דלאחר שחיטה מיד, מותר לחותך צית בשר מבית השחיטה, וכמו ש兩人 בבריתא דלקמן, אבל מי שחותך צית בשר אחר שחיטה רוב הסימנים קודם שישילק השוחט את ידו, מלגמור השחיטה בכל הסימנים כמוזו עלי מה"ת לדעת רשי" ורמב"ם, הרי זה לוקה משום אבמה"ח, דרך אחר שחיטה דלכתחלה התירה המפרכסת, וכן אחר שחיטת רוב הsei וסילק את ידו באופן דתו לא מצד גמרא מפני פסול שהי", אבל כל מן שעסוק בשחיטה לא, ולול דמיסתפינה, הייתי אמר באמת לא התירה מפרכסת רק בשחיטה שלמה שהיא שחיטה לכתחלה, אבל בשחיטת דיבעד ברוב הסימנים צריך להמתינו עד שמתה משם, ובזה היינו מבינים מה שחלקו התורה השחיטה לשנים לכתחלה ודיבעד, ועיין בفتיחה עיקר ג' שם לעניין שחיטה שאינה רואיה כתבתתי דאיתנה מותרת איסור אבמה"ח, עיי"ש, ומילא שפיר מיפסל במשמעותו בתרא כמו במק"ד דהרי למי"ד יש טרפות לחיצות, ה"ה דלאחר כל הסימנים כל זמן שהוא חי היה נטרפת עי" נקובת הבני מעיים, אי לאו דלאחר שחיטה מותרת מיד, וכן אם נאמר דלאחר שחיטת רוב הsei איןנה מותרת מיד שפיר שייך בה גם טרפה וכן פסול שחיטה במב"ת, כנפלו"ד נכון להמליץ بعد שיטת רשי" ז"ל.

אולם הרמב"ם, ע"ג דס"ל קרשי" דלכתחלה בעין סימנים כולם שחוטים מה"ת, ויתר מרשי" דאפשר בעוף הדין כן, מ"מ לא ניחא לי לפרש האיבעי במב"ת, ומפרשה כפושטה דבמעות קמא קמבעי בחילה, אבל בשיהי, השיכל לפרש דהאייבעי דשהה במיעוט סימנים קאי על שעירו שהי", דהיא כדי הגבה והרביצה ושהיטה, וקמבעי אי כי שיעור כולה שחיטה, או וכשיעור שחיטות מיעוט סימנים סגי, ושראות, מה ראה על כהה, לפרש הני שתי האיבעות על אופנים שונים, אבל אחר העיון שיטת הרמב"ם בזה ברורה ונכונה.

דרhana בין לרשי"י, דמפרש האיבעות על מב"ת, ובו לר"ת דמפרשם על מק"ד, קשה טובא, למה קמבעי, ולא בעיקור דסכי פגומה, ולא דבר הוא, עוד קשה דהרי איכה Tosfa מפורשת דשות מיעוט השוט ושהה כדי שחיטה פסולה, כמו שהקשו שם בתוס' על ר"ת, וכן ס"ל לרמב"ם, דהא פשיטה לי" דפסולי השחיטה פסלו במק"ד, דעת זה ATA ההלכה, כמו שביארנו זאת כמה פעמים במס' ז', וכן בשיהי מפרש דהאייבעי קאי על השיעור אם ככל השחיטה, או בשיהי כשיעור שחיטות מקטת סימנים סגי, והרמב"ם בזה לישטי"ייפה קמפרש דבר ביארנו דהא דנקה"ו נבלה הוא מטעם, ועל מקטת השוט נמי שם שחיטה כשרה, ישנה לשחיטה מתחלה ועד פסולה, וממילא גם בשחיטה כשרה, עיין לעיל בסוגי" סוף, כי על מקטת הsei שם שחיטה כשרה עלייה, עיין לעניין שעירו דישנה לשחיטה ובמש"כ שם, וא"כ שפיר קמבעי אי גם לעניין שעירו שהי", בשחיטת מקטת הסימנים משערין, אבל בחילה מפרש כפשווטו, דההיליד במיעוט קמא ואח"כ גמר הרוב שלא בחילה, ע"ג דבשאர פסול שחיטה פשיטה לי" דפסול מקטת כמו בכולן לאחר שקיביל ר"ע ההלכה שאמר ר' שביב מושם ר"י, מ"מ בפסול תלדה יש מקום להסתפק, משום דכפי הנראה פסול תלדה הוא משום שחיטה שאינה מפורעת, דא"ג דלית לנו הא דשمواל וד"ל דבעו שחיטה מפורעת, היינו דוקא לעניין שחיתת ביב' וג' מקומות, אבל לעניין חלדת הסcin גם אנו בעין שתהי גלו"י הסcin כדי לראות את ביה"ש מפורעת לעינים, וכן נראה משלו התוס' כאן, ד"ה היליד, דקשי' להו, דמה עניין זה להן, ולאחרם גבי מתני תלדה הוה לי להבאו, ותירצטו DAGGER דאכשר רב לעיל שחיטה שאינה מפורעת,

באיורנו זה ליותר דבגרגורת גם ברוב במא כשר, ובושט גם כל הסימן לא מהני מחמת הפסול של המיעוט שאינה מפורעת, והדבר חידוש, אבל לפע"ד ראוי לקביל, כדי שלא לדחוק דוחק אחר דוחק בעית רשי" ז"ל ודוק"ק.

ע"ב גמר' עלי ר"ב החlid במיעוט סי' Mai, תיקו, פרשי" ז"ל דבמעות בתיא קמבעי, וסילק בתיקו, וכן בהג儒家 מספקא לנו דלמא כרבנן טריפאי, וכמ"ד גם בשחתת שני שלשים והגרים שליש פליגו, כן הוא שיטת רשי"י, וריב"ם בתוס' כתוב דהग儒家 שאני דשלא במקומות שחיטה ודאי לא נפסקת, אחר שחיטת הרוב במקומות שחיטה, דהוה כאלו שחיתת ברגלה, ור"ל, דאפשר נפרש כרישי דהאייבעי דהיכא במעטות בתרא קאי, ומ"מ בהרומה ליכא למאבעי כמו בחילה ושהי", דכל עצמיות האיבעי הו, משום דלכתחלה בעין שחיטות כל הסימן, א"כ עדין הוא עוסק בשחיטה, אבל בשגmr שללא במקומות שחיטה, הרי לא גמר שחיטתה, כי מה שחתקה לעלה ממקום שחיטה הוא בחותך ברגלו, ואיך יופסל בשבל זה, השחיטה שכבר נגמרה עי" הרוב במקומות שחיטה, ובער אני ולא אדע דמה עינה הריב"ם, על האי מ"ד לעיל בסוגי" דሞגרמת דמפרש כן פלוגתא דרבנן וריב"י דמתני" דשוחט לתוכן הטבעת, דבשחט שני שלשים והגרים שליש פסלו רבנן, ע"ג דמודדים שאם ה"ה פרש בשחיטת שני שלשים ה"י מתכשר, וכמוש"כ שם הריבט"ז ז"ל, וכאשר הארכתי לעיל בזה עיי"ש, הרי דסבירתי דהוה בחותך ברגלו ליתא, כי באמת עי"ז אתה ההלכה דליפסל השחיטה חשוב במקומות שחיטה, דכך בתבוננו דבכל פסול שחיתת, לא בעין ההלכה על כולה בدرسיה ובעיקור דזאת נשמע מקרה דושחת, אלא ההלכה אתא על מקטת בפיסול, ומעתה נולד הספק על איזה מקטת בפיסול אתא ההלכה, אם על מיעוט קמא דוקא, או אף על מיעוט בתרא, וא"כ שפיר כתוב רשי"יadam כאן מסיק בתיקו, ה"ה לצריכין לחוש לריבנן טריפאי ואיליא דהאי מ"ד דארף בהרים לבסוף פסלו, אלא דהרביב"ם הכי קא קשי לי לרשי" דכיוון דמסיק לעיל דההיליד כריב"י, איך חיש לדעת רבנן טריפאי ואי משום דמסיק כאן בתיקו בחילה, הלא יש סברא לכך בין שאור פסול שחיטה להג儒家, ואי דרבנן טריפאי לא מחלוקת, אבל ריב"י מחלוקת כי"ל ומ"מ בחילה הספק עומדת במקומו, אלא דיויתר ה"י לו להקשות על פרשי"י, אך מסיק הכא בתיקו, על דבר שנחלקו בה רבנן וריב"י במשנה, וזאת קושי" עצומה על רשי".

והנה אי לדעת רשי"י מדאוריתא קמבעי לפסול או רק מדרבן בזה יש חילוקי דעתות בין האחرونנים ז"ל, דנヒו דהא פשיטה לנו, דמדאוריתא בעין לכתחלה כל הסימן לדעת רשי"י וכמו שכ' ג' בהרמב"ם ז"ל, מ"מ לא מסתבר لهו לממר דמיפסל השחיטה במעטות בתרא מה"ת, וכן כתוב מהרש"ל ז"ל גם לרשי"י רק מדרבן קמבעי לי" ליפסל, אלא דלפ"ז נצחת הקושי" איך פסק רשי"י לחומרה בדרבן בספקא דרבנן, וכ' ע"ז הראש יוסף ז"ל, דמשום חזקת אישור דבכמה, אזין גם בספקא דרבנן לחומרה, והנה גם בזה יש פלוגתא, אלא דלא הבנתי איזה חזקת אישור אכן הכא, כיון דמה"ת יצא בהיתר, ועל אישור דרבנן אנו מוספקים אי אסרי זהה, ובשב שמעתתא אכן כווצא בזה, אבל איינו דומה לדרכה דוק"ק ותשכח.

אבל חוץ מכל זה, לא שמעתי מעולם להעמיד על החזקה בספקא דדיינא, כי החזקה לא יכريع את הדין, لكن דברי הרוש יוסף תמויהין.

ולכן אין לנו מנוס אחר, אלא לומר דלשיטת רשי"י באמת מדאוריתא קמבעי לי, ואני לתמונה כל כך על הסברא דאייך יופסל במעטות בתרא כיון דאין בו צורך אלא לכתחלה, דברי כתבונו

והו ל' נקב בעלמא וטרפה, ע"ש, ועין ל�מן שם שכותבי לישב שיטת ר"ת וד"ק.

בא"ד ור' אושעיא מפרש החליד במיועוט סי' הינו לאחר שחחת הרוב האחד והחליד תחת המיועוט שנשאר וחוט סי' השני, ושזה בכליות סי' דלקמן, מפרש דקאי אשוחט בסכין רעה וכו', אבל כאן שכבר חתק רבו הרוי הוא אלו נחתק כלו, וכشمוליך ומביא כל הימים באותו מיועוטא, והוא אלו חותך ביד וברגלו ויש כאן שהי' פסולה, עכ"ל.

כבר כתבנו לעיל, דלシיטה זו צרכין לפרש ההלכה דעתן רב**י** בבריתיא לעיל, "דרוב אחד בעוף ורוב שנים בהמה" הוא השיעור דלכתלה ורישא דלהכה, "ועל הושט ועל הקנה"ATA לציין מוקם השחיטה, ולא שיעורה, ומפירוש זה הצמח האיבעי בחלה כיוון דהאי מיועוט הנשר כפסק דמי, דכמאן דמ"ד, עד שהו חותך בשער המת, והוא כמו עור דלא הוות בכל שחיטה למ"ד תחת העור אינו יודע, וכן מסופק לענין שהי' הינו אם עסוק בחתיכת חיי מיועוטא, יותר משיעור שהי' כיוון דהוה חותך ביד וברגלו, אי שהוא כשהי' בהמה בין סימן לסיון.

ולפ"ז בחלה קםבעי, כמו דמסופק בעור, ולא בדרך את"ל, דהרי אם כשר בעור כשר נמי תחת מיועוט קמא של סימן הראשון, ואם פסול בעור פסול גם כאן, אבל בשהי' לכאור' מאי קםבעי לנו, כיון דלא שיק לשחיטה אף לכתלה, אם שורה בחתיכת דבר דשותט בסכין רעה דקאמר רבא דמליך ומביא כל הימים, אי בעין דוקא חותך תמיד, או סגי בשלא הגביה מביה"ש ומוליך ובמביא תמיד, בין חותך בין אינו חותך, וכਮובא בזה ב' דעות בתו"ש עי"ש, ואם נאמר כדעת המקיל, אז לא איכפת לנו אפילו אינו חותך מס' השני, כי' שעוסק בהא מיועוטא, דלא גרוו ממוליך ומביא בלא חתיכה כלל, אבל כל זה דוחק, דחויל' לספק בשחטה בסכין רעה שפעמים אינו חותך כלל מה דינו, ולכן נראת דהני בעלי האיבעוי מסופקים בפירוש ההלכה גופא באיזה אופן מתפרש או דכתלה בעין סי' שלמים ורק בדייעבד סגי ברוב, או דשוערא דרוב לכתלה הוא, ולא עי' יותר, אלא לא דלפ"ז האיבעוי בחלה ה' בתא"ל דתחת העור כשרה.

ודע דלפ"ז בהני שתי האיבעות הדינים מתחלפים,adam נאמר דבעינן שני סימנים שלמים בשחיטה דכתלה, אז בחלה במעטה בתרא פסול ושבהי' כשר, ואם דסגי לכתלה ברובesi, אז הוא להיפך, דבלילה כשר ושבהי' פסול, וא"כ השוחט בסכין רעה והחליד במ"ת, והוא נבלה ודאי מונ"פ.

עוד תדע דלシיטה ר' אושעיא חלה ושבהי' ממש, וכן שאר פסולי השחיטה במיועוט בתרא, לרשותי קאי האיבעוי עליהם, לדידי' כשר בפשיטות, דינויו דגם לדידי' מסופק בעל האיבעוי בפשט ההלכה כ"ל, אבל אפלו אי בעין לכתלה כל הסי' מ"מ מהיכי תיתי יופסל בו שהי' או חלה, וכן לשיטת רשי' דהאיבעוי קאי על חלה, ושבהי' ממש במ"ת, הא' דיןא דר' אושעיא בשחטה בסכין רעה לית לנו בה ושרי לכתלה כיון דריש"י בעין כל הסי' לכתלה הרוי הוא עוסק תמיד בשחיטה, והוא פשוט, ובזה תמה אקרה על הדרישה והט"ז זיל בריש סי' כ"א, שהקשׁו על הטור והמחבר, דפסקו כרמב"ם, דגם בעוף בעין ב' סימנים לכתלה, ואיך כתבו בס' כ"ד, דבסכין שאינה חד אסור דוקא בהמה ומטעמא דר' אושעיא, אבל בעוף שוחטין בו, ומשמע אף לכתלה, ואמאי כיון דlididro גם בעוף בעין ב' סי' לכתלה, ועמדתי משתומם דלפי הבנטום של הני הגאנונים למה לא הקשו דגם בדייעבד ה' פסול כמו בהמה, דהרי

קמ"ל דאיתנה מפורעת, כזאת פסולה עכ"ל, הרי דפסול חלה, מצה מפורעת גנעה בה, ומעטה יש מקום לומר, דבמיעוט קמא דבלאה עדין אין השחיטה מפורעת, لكن אין להקפיד על חלה הסקין בשעת שחיטתה מ"ק ולכן קמבעי ומסיק בתיקו וד"ק ועין בדיור שאח"ז.

תוס' ד ה' גבי החליד, גבי מתני' דחלידה ה' ראוי להביא, אלא אגבճ אכשיך רב עליל שחיטה שאינה מפורעת קמ"ל דאיתנה מפורעת גנעה התוס' אלו ממש, דפסול חלה מצד שחיטה שאינה מפורעת גנעה בה, וכן כתוב הדרישה בס' כ"ד, דמקרה דחץ שחותט לשונם, יש סדק בחלה, דמה חץ במשיכה אף שחיטה במשיכה, והפרמ"ג במש"ז מגיה בדברי הדרישה, דמה חץ בגלו אף שחיטה בגלו עי"ש, ולכוארה יש להעיר בזה, דהה בסוף העמוד מביא הש"ס, דרבא הוה בדיק ליה גירא לר' יונה בר תחליפה, ושותט בה עופא בהדי דפרה, ופרק ודילמא עיבד חלה, ואבל לק"מ דאן הכי לפין מיחס, דכמו שהחץ מצי עיבד חלה, אבל דלויל' זאת ה' מעוכב מליך כשהוא יורה אותו הולך בגלו ור' יונה בר גלו ולא מרוחק מכובן, כך הולכת הסcin על הצדאר צרך להיות בגלו ולא מעוכב בהליךתו על הצדאר, עי' שנחלה תחת הסי' וממילא גם החץ אם נכנס בתוכו הצדאר ושותט הסיםנים בחלה דפסולה השחיטה ע"פ שעוד הצדאר הלק' בגלו, כי אכן הולכת על הצדאר למדין מהלכת החץ עד הדבר שפגע בו החץ, ומהא נראה דהטעם של חלה הוא שלא יהי' הסcin מעוכב בהליךתו, וא"כ חלה מחש דרש ועיקור נגעה בה, וכן נראה מלשון המשנה לקמן דקטני, או שהחילד את הסcin תחת הסי' ופסקו, נקט לישנא דפסקו וגמ' פריך Mai קמ"ל תנינא, או שהחילד את הסcin תחת הסי' ופסקו וכו', וממשני אי ממתני' הו"א ה"מ מלמטה לעלה דלא קעביד כדרך שחיטה, אבל מלמטה למטה דקעביד כדרך שחיטה, אםא שפיר דמי קמ"ל, הרי דבמשנה הו"א דמשום חשש דרשה נגעה בחלה והוא ממטה לעלה, וקמ"ל ר"י א"ר ליישנא דופסקו למטה הדין כן, וע"כ דגס מלמטה למטה עדין איכא הא' חשש דרשה, דאל"כ למא נקט גם הוא ליישנא דופסקו ולא קטני ושותטו, וע"כ מושום מותrix מיד' למלה נקט ליישנא דופסקו ולא קטני ושותטו, דרצה להשミニו דגס כאן איכא הא' חשש שא פסקו, וניהו דבכוב'כ נפסלת השחיטה בחלה, כיון דatta הקרה או הולכת עלייה, מ"מ נקט ר"י א"ר ליישנא דופסקו ממתני' כדי שלא יהיה לבעל דין לחוק ולומר דשאני ממתני' דהוא ממטה לעלה ואתה ב' טעם שלא שחט כראוי, משא"כ ממטה דליך טעם זה, כמו שאמר בוגמ', لكن הוכחה לינוקות ליישנא דופסקו לומר דגס ממטה לאח' זה, ולכן כל אופן חלה פסולה, כנלפ"ע"ד נכון ודו"ק.

ד"ה החליד במיועוט סי' מהו, ומפרש ר"ת דהכא עי' במ"ק וכו', וכן שהה במיועוט סי' דלקמן מפרש ר"ת דבלא אגמרי' פסולי שחיטה אלא הרא"ש זיל בסברת ר"ת דאפשר דלא אגמרי' פסולי שחיטה אלא במיידי דמנבלה ב' ולא במ"ק, עי"ש ומכאן ראי' גמורה דלשית הנותס' נק"יו אינו נבלה רק טרפה שאיר טרפו, וכאשר אברא لكمן נצמתה שיטה זו, ממה דסבירו ר"ת דאפשר מ"מ בסה"ג אינו אלא טרפה מחיים, רק שאין שחיטה מועלת בגרגרת הנפסק, מושום דהוה כמנחא בדיקולא, וממילא דבנקה"ו דשפир מצי שחט למטה או למטה מן הנكب, אינו אלא טרפה, ולכן סובר ר"ת דאפשר לומר דלא אגמרי' פסולי שחיטה במ"ק, ושיטה זו קשה מאד להולמה, וכאשר דחאה רשי' לקמו נ"ב ע"א ד"ה תיקו, שכטב, דאי במיועוט كما בושט מונ"פ מיטרפא, דכוין דשהה הרי איזל מעשה קמא,

את הראש, והוא דלא קתני התנא בפירוש שחת בhabaa לחוד, ואז לא ה"י צrik להא דהתי את הראש בע"א, מושם דרוצה לאשמעין נמי דלכתחלה לעולם צrik הולכה והbabaa, ואת לא הוה שמעין, מהא דקתני שחת בהbabaa לחוד לשון דיעבד, דבכל הנני דקתני בתמани שחת שני ראשון כאחד, ושנים אוחזין בסכין, נקט לשון דיעבד אף דכרע לעשות כן גם לכתחה מושם דין דרך לעשות כן, ה"ה ה"ו"יא דהאי דשחט בהbabaa לחוד נמי מושם דין דרך לשוחט בהbabaa לחוד נקט כן, אבל לעולם גם לכתחה מציע עביד המכ, אבל עתיה דקתני והתי את הראש, ומושם דbabaa נגמרת עם כל הראש, אבל לויל זיאת ה"ג גס מוליך, הרי ע"כ דלאשמעין אתה דמדינה מוחיב להבאי ולהוליך, דאל"כ, שפת יתר ה"ה דוחתאי את הראש בע"א, ועיין במל"מ פ"ב הילכ' ט' שהבאי חלוקי דעתות בדיון זה אי בעין בסכין ארוכת נמי הולכה והbabaa לכתחה, ולפי מה שכתבנו הדבר תלוי בשיטת רשי"ו רם"ס, דלרש"י נקט והתי את הראש בע"א, כדי להשמעינו זאת, דלכתחלה ה"י מן הצורך להבאי ולהוליך. אבל לרמב"ם ז"ל דודק נקט והתי את הראש, לא נשמע דין זה, ועיין לעיל ד"ב ע"ב בענין זה, ודוק".

הננה הא דנפלה סכין כולל הן דנפלה ע"י רוח או סיבה אחרת בלבד כח אדם, והוא דנפל מיד מושבו ונפל מחיקו, שלו לגבי נקיין ע"י שפט את ידו או שעמד ממושבו ולא אוכל. משנה זו וכל השקיל וטררי' שעליה צריכה ביאור רחב, וכבר כתבתי לעיל בפ"ק על המשנה שחוויות נרכי נבלה, ובשאר מקומות ביאור שיטת הרמב"ם והתוס' בענין גודל ועומוק הלאה, וזה החליל בעזיה"ת.

הננה הא דנפלה סכין כולל הן דנפלה ע"י רוח או סיבה אחרת בלבד כח אדם, והוא מחייב ע"י שפט את ידו או שעמד מושבו ונפל מחיקו, שלו לגבי נקיין ע"י שפט את המזיק יש להם, מושם דין מועד לעולם אבל כאן דבעינן כח אדם לשחיטה זאת לא מקרי כח אדם כלל, כן כתוב הרשב"א ז"ל ומדייק כן מודאמר בגמ' טעמא דנפלה, הא הפליה הוא כשרה, הרי דודק הפליה כשרה, אבל נפלה בכל אופן פסולה, והסביר דבריו הקדושים נמצא ברא"ש ז"ל, שכ' וז"ל, "טעמא דנפלה וכו' ואע"ג דלא נתכוין לשום חתיכה אלא שנתכוין להפליה וע"י אותו נפליה שחת, אבל אם נפלה סכין מידו בלבד כוונה, הוי כמו שמנחת על הקיר והפלתה הרוח, דלא קרין כי זוחבת ואכלת, כיון שלא נתכוין לשום דבר, דעתמא דר"ג דלא עבי כוונה כלל בחולין, מוגלי רחמנא דמתעסק פסול בקדשים, ואף להחטיה לא עבי כוונה, דהא לא כתיב וחטכת אלא זוחבת, ומהו בלבד כוונת שום דבר אלא, מזכינת ובחת דהוי לכל הפלות כמו עשית, וצריך לכוון לשום דבר מעשה" עכ"ל, פי' לדבריו, דנהה בזיבח יש ארבע מדרגות וכולן כח אדם, והמה א' שוחט בכוונת זיבח דהינו לזובח בכל דקדוקי שחיטה כמצוה עליו כדי להתרтир את הב"ח להדיות או לגבואה. **ב'** שוחט בסימנים כדי להmittiat את הב"ח, להקשרו לאכילת אדם בין נקרי ובין ישראל, כי בחיים אסור לאכלו, וגם נייחו דלא בעין כוונה ליביחה, שכתבנו דרבנן דר"ג דבמי כוונה להחטיה, לא להחטיה בעלמא, אלא להחטיה סימנים דיקי, וכוונה זו אין לחשוך עכ"ג דכוונת מעשה איתת להו, כמו דשנינו לעיל ע"ב ע"ב דמעשה יש להם ר"ל כוונת מעשה, הינו מעשה שתכליתה ניכרת מידי, כמו חקיקת אגוז למוד בהן עפר, דמיד שנחנק הרי הוא מתוקן למדיידה אבל כוונת חתיכת סימנים כדי שתצא נפשה לאח"ז, ותהי מוכשרת לאכילת אדם, לכוונה זו בעין קצת חכמה, כי איזה חכם הרואה את הנולד, ולידע החילוק שבין חותך בהתאי

לשדי' כל דשיך בו שחיטה לכתחה, פסולין בו כל פסולין שחיטה אף בדיעבד, והרמ"א בהגה בס"י כ"ג כתוב דפסלין און שהי' וכל פסולין שחיטה במעטה בתרא וא"כ גם האי שהי' דשחט בסכין שאינו חד נפסול אף בדיעבד, אלא דאנו פסקין לחומרא כדעת שנייהם, אמן תרי פירושים של רשי"ו ר' אושעיא בא"כ גס האי שהי' דשחט בסכין שאינה חד בעוף כשר ממן"פ, דאי לר"א, דוקא בהמה קמבעי לי' אבל בעוף כשר ממן"ג, אי שהי' כי האי פסולת, ע"כ מטעם דלא בעין לכתחה יותר מן הרוב, וא"כ בעוף כבר איתכשר בשחיטה הרוב שחיטה דלכתחלה, ורקאי אח"כ לעשות כל מה שלבו חוץ, ואי דבעינן כל הסיס' לכתחה, א"כ הרי הוא עוסק בשחיטה ולית כאן שהי', ולשיטות רשי"י הלא פשיטא לי' דבעינן כל הסיס' לכתחה, ולית כאן שהי' כלל. ולמה לא ישחוט בעוף בסכין שאינה חד גם לכתחה. - ומזה תראה איך בארים הין אריות רשי"י ר' אושעיא.

אבל על הטור והמחבר יש תימא, דחששו על שיטת ר"א כלל, דכפיバイורו הלא בא מלטא, אי בעין לכתחה שני סי' שלמים, או רובו שליהם סגי, פליגו ר"י ור"ל לקמן ל"ב, ומשם נצמה שיטת הרמב"ם דנקה"ו הוה נבלה מפני שפסקין בר"י נגד ר"ל, וא"כ אין מקום כלל לחוש לשיטת ר' אושעיא ודוק".

ע"ש משנה, התי את הראש בע"א פסולה, הי' שחיטה והתי את הראש בע"א, אם יש בסכין מלא צואר כשרה, עכ"ל המשנה, הרמב"ם והרמב"ן ז"ל מפרשין האי בא בתרא, דוקא בהתי און קפidea עכ"ג דשחט רק בהולכה, דנヒו דבבא קמא, האי התי את הראש לאו דוקא, דכל שלא משך הסcin ושותט דרכ' דרשה, אפילו לא התי את הראש רק הסיס' לחוזן ודאי פסולה, מ"מ נקט והתי את הראש מושום, דכן אורחא דמלטה דכל ששחט בדרשה וחתיכות צנון, דרכו להתי את הראש עם הסימנים, וכמש'כ רשי"י ז"ל בראש פרק, עי"ש, אבל בבבא דמיירי ששחט בדרך הבהא ולא בדרשה, אי בעין גם זהה שיור לסקין, لما נקט כלל והתי את הראש, שאין הדרך כן, אלא ודאי דודק אם אירע כן שהתי את הראש, בעין מלא צואר, אבל אם נחתכו רק הסימנים נמי כשר, ויש להסביר הדבר עפ"י מה שכתבו התוס' בדף הסמוך דה חוץ לצואר, דין צרייך להוליך כל אותו השיעור, ולא הוצרך שיור זה, אלא כדי שישוחט בדריות, ופעמים שהסקין חריף וישוחט הרוב בלא הולכת מכלא צואר עכ"ל, וא"כ אין בסכין פחחות מכשיעור אלא חשש דרשה, וזה בעצם מושחה דרשה, דבדרך הולכה אין דרכ' לחזון כל הרחא, וכמש'כ רשי"י בראש פרקן, لكن חשו כאן בסכין קצר ובהבא או הולכה לחוד, אויל דרס אבל בלא נחתכו רק הסיס' שאין כאן ריעوتה המורה על הדרשה לא חיישין גם בסכין קצר והולכה לחוד דרשה, כיון דאפשר לשוחט בלא דרשה, ואדרבה מדלא התי את הראש, איך הוכחה דצמצם את ידו שלא ידרשו.

ולרש"י יותר הראשונים, דס"ל דגס בשחט רק הסימנים לחוד נמי חיישין לדרשה, צ"ל דהא דנקט והתי את הראש הוא ליתן טעם למה הביא ולא הוליך את הסcin, כدرיך השחיטה דלכתחלה, لكن קאמר דמשום שאירע דבhabaa לחוד התי את הרחא, ולא הספיק להוליך וכן מבואר ברשי"ז"ל ז"ל: "וותהי את הראש בהbabaa הראשונה עד שלא הספיק להוליך וכו'" עכ"ל הרי דריש"י כיון לפרש הא דקתני והתי את הראש, לא מושם דודק בא להתאי

דוקא עשויי' לצל, וכదאמר ר"ח סוכה דף ח' ע"א, Mai ההלכתה, אר"ח והוא שעשה לצל סוכה, ופרש"י ז"ל, ז"ל: דעת"ג דסוכה לשם חג לא בעין לשם סוכה בעין וכו"ע כל'. וא"כ הוא ממש כרבנן דר"ג דהכא, ואיך מצינו ידיינו וגלנו בבהמ"ד, דכאן פסקין ברבנן דר"ג דהכא, והוא שעשה צוותת חתיכת סימנים לא, אלא כוונת מעשה ר"ג דלא בעין אפילו כוונת חתיכת סימנים לא, אלא כוונת מעשה תהאי מה שתהרי' סגי, ובסוכה לא סגי בהכי, אלא בעין דוקא כוונת עשי' לשם סוכה, דהינו לצל, שהוא כמו כוונת חתיכת סימנים גבי שחיתטה, ובקונטרסי, "מצאה שומרה" הראית, דהירושלמי בסוכה חולק אתלמוד בבלי זהה, ולית לי' דבעין עשי' לשם צל, ולא פושל רק במעשה מלאיה בלי כת' אדם, וחזרתי על כל הצדדים לישב גמר' דילן ולא עלתה בידי.

עוד זאת יש להעיר, לגבי טבילה דכתיב בה עשי' כמו בסוכה וחיתטה „ורחץ את בשרו במים“, ושם ליכא שום מ"ד דנעבי כח גברא, דלכ"ג גל שנתナル ונפל על האדם ועל הכלים טהורין, אלא דלא יוחנן דאך לחולין בעי כוונה, מוקמאין ביושב ומזכה מתי يتלש הגל, ועיין מהרמ"ל ז"ל באן ד"ה ברש"י אבל הכא, שכ' דሞצתת שמעינו תרתי דבעין כח גברא וגס דבעין כוונת זビיחה, יותר מסתבר לבעי כח אדם بلا כוונה מכונה בלא כח דהינו ביושב ומזכה מתי יפול סכינו עיי"ש. ולא אעד איך נפרנס לפ"ז הדין דטבילה דנהפוך הוא דכח אדם לא בעין, ובכוונה פליגו רב ור"י, ואולי י"ל דשאני טבילה דכתיב, במים יובא וטמא עד הערב, ואשר כתוב הרמב"ם ריש מקוואות, דהאי קרא הרי כתיב „יובא“ לכל הטמאים שיבאו במים עיי"ש, ובהאי קרא הרי כתיב „יובא“ דמשמעו אפילו ממילא בלא כח אדם, וכעון דדרשין גבי הקשר כתיב יותן, והוא דכתיב נמי ורחץ, ורחצו דמשמעו עשי' והו"ל למידרש כמו יותן ויתן דגבוי הקשר, דבעין יותן דומי' דעתך, הכא נמי יובא דומי' דוחץ מדעת ונבעי כוונה עכ"פ, ואנן הרי פסיקין רב דחולין לא בעי כוונה, ואפילו בתורמה וקדשים איינו אלא מעלה דרבנן, אולי אין לדמות הדרשות אהדי, ועדין עצ'ג.

ע"ש גמר' אמר נדה שנאנסה וטבלה אר"י א"ר טורה לביתה, הנה בדיין זה יש לי מקום לעיין הרבהה, דהנה בשחיתה כל שאינו מותכוין לשוחות בדקודקי שחייה הרי עלול לקקלול וכמש"כ הרשב"א ז"ל בריש מכילתו לגבי כתוי, וכן פשיטה לפי דעתך דבטבילה נמי דאית בה דקדוק גדול שתהיה כל גופה תחת המים, ולא יצא שער ראה חז' למים, וכמ"כ הרמב"ם בריש מקוואות, ג"כ הדין כן שאם טבלה בלא שום כוונת טבילה, שחיזינן שמא לא טבלה בחוגו, וכמ"כ בנאנסה כמו נפלת מן הגשר לתוך המים, שמה"ט לא עלתה לה טבילה, ולכן עכ"ז לומר, דמיירican אין באיכא עומד על גבוי שנטכוין לראות אם טבלה בחוגו, וא"כ קשי' לי, הרי איך באן כוונת הרואה, וזה סגי בטבילה כדאמרין לקמן אילימה דאנסה חברתא ואטבלה, כוונת דחרבתה כוונה מעלייתא היא, אלא דבאה י"ל, דבעין דוקא כוונת בעלים, דמי' שנמסרו בידם כשפקחות מתקנות אותן, הינו מצד בעלים, והם דמהני בידם ליטול, אבל בסוכה דכתיב מצוה בשיעיתה, דכתיבת חג הסוכות תעשה לך, ניחו דכתיב רק למצוה ולא לעכב, ר"ל אם עשה שלא לשם סוכה או אפילו עשה גוי כשרה לישב בה, אבל נעשית מלאיה שפיר נדע דפסולה,adam בעשווי' מלאיה בלא כח אדם נמי כשרה, לא הי' מצוה מפורשת בקרוא לעשותה כמו דלא אמרה תורה עשה שופר, וזה ברור ואמת, ולכן באן נמי, דאי נבחה מלאיה עיי' הרוח שהפיל את הסcin נמי כשרה, לא הוה אמרה תורה וזבחת למצוה אלא תאכלبشر זבחה.

אולם מה דקשי לי טיבא הוא, דהכי בסוכה, דמעטין תעשה ולא מן העשווי', ממעטין ג"כ עשווי' לדירה או לצניעות דבעין הרgel לחותך בסימנים, שהוא ניכר רק לאח"ז, אין בכך סכלה של חשוך. ג' כוונת חתיכת בעלמא בלי השקפה על תכליתה, ובזה אין חילוק, אם כיון לחתיכת בע"ח זה, או לחתיכת דבר אחר, או אפילו כוונה הפלת סcin בלי שום תכלית, רק שתפOLF הסcin מידו ויעשה מה שיעשה, כי כל שאיןו מתכוון להmitt את הב"ח להתир או להכשיר, כל שאר כוונות אינם אלא כוונת איזה מעשה, עד שראו לקרותו כח אדם, בזה פליגו ר"ג ורבנן דר"ג מכשיר בכחג'ו' משום דלא בעי רק כח אדם, וכיון דআיכא כוונת עשי' מקרי כה אדם, ורבנן סברו, דניהם דלא בעין כוונות זביחה להתיר להדיוט או לגביה כמו דבעין בקדשים, אבל הכוונה הפחותה ממנה דהינו כוונת נחרה עכ"פ בעין דהינו כוונת חתיכת סימנים כדי להmitt הב"ח כדי להכשירו לאכילת אדם, בלי השקפה על מצות שחיתטה ד' פתח את ידו ונפלה הסcin מידו, הוא כח אדם דרך מתעסק ר"ל מתעסק לגבי פתיחת היד, וניחו דמתעסק לגבי שחיטתה להתיר או אפילו להכשיר כשר, אבל כיון דבעין כח אדם העין כמו כוונת האי מעשה של כח אדם דמתעסק לגבי כח אדם זהה כמו מאן דלא עבד מיד', וא"ג דלא גני גם זאת כAdam המזיק נידון, ע"ז כתוב הרשב"א ז"ל דשאני דמשום אדם מועוד לעולם מחיבין לעל מתעסק בעשי' עד שלא ידע שעשה דבר מה, משום חסרונו זירותו, אבל לא להחשב כח אדם במקומות דהקפידה התורה על עשיית אדם, וחוסיפ הרבא ז"ל דעל זה ודאי קפיד רחמנא דהאי זבחת, עכ"פ כמו ונשית ר"ל דניהם דמעטין כוונת זביחה וגם כוונת חתיכת סימנים, דהינו להכשיר כנ"ל, מדיאצטריך קרא לעכבר במתעסק בקדשים אבל כוונות מעשה בעשיית מעשה כמו מאן שעבד כל יחשב, והנה כאן הבן שואל, הלא זבחת כתיב זהה דלא מוצעה נמי אין כאן כח אדם, דכל שמתעסק בעשיית מזביחת בחולין מנ"ל, דמהא דכתיב זבחת אין למדוד כלל, דהרי למצוות לכתילה זבוחה או לסוכה, והנה כאן אפילו כוונת זביחה, דלול האי כוונה לא קיים המוצה, ואפילו למ"ד מצוות אין צרכיות כוונה, אבל עכ"פ כוונת חתיכת סימנים בעין, שהוא להmitt את הב"ח, דאי נעשה המצואה באן, אבל לר"ג דלא בעי כל זאת, עכ"ב דס"ל דזבחת למצואה לכתילה נאמר, אבל לא לעכבר, וא"כ כח אדם לעכבר מנ"ל, אבל דע כי תירוץ ע"ז מבואר בגמ' מכות דף ח' ע"ב, דשם אמרין דחויב עזים לעמרכה או לסוכה, כיון דאם מצא חותב לאו מצוא השטא נמי לאו מצואה, עיי"ש, למدين מהתמים, דכל דבר שכיר אם נשאה מלאיו, וא"גadam לא נשאה מלאיו מצואה איכא לעשותו, כדי לקיים עיקר המצואה, דהוה מכシリ מצואה אשר לר"א דוחין גם את השטא, כמו לעשות איזמל למול ואפילו לעשות פחמן כדי לעשות איזמל, אבל התורה לא יצוה עליו, דהרי לא ציotta התורה לעשות קדי לקלים מצואות ולקחתם לכם, והיינו טעמא משום כלל הני, אם נמצאו בידך ולא עשי' שפיר דמי, ואמ' הרוח תשל האתරוג כשר ליטול, אבל בסוכה דכתיב מצוה בשיעיתה, דכתיבת חג הסוכות תעשה לך, ניחו דכתיב רק למצוה ולא לעכב, ר"ל אם עשה שלא לשם סוכה או אפילו עשה גוי כשרה לישב בה, אבל נעשית מלאיה שפיר נדע דפסולה, adam בעשווי' מלאיה בלא כח אדם נמי כשרה, לא הי' מצוה מפורשת בקרוא לעשותה כמו דלא אמרה תורה עשה שופר, וזה ברור ואמת, ולכן באן נמי, דאי נבחה מלאיה עיי' הרוח שהפיל את הסcin נמי כשרה, לא הוה אמרה תורה וזבחת למצוה אלא תאכלبشر זבחה.

ולא מן העשווי', ממעטין ג"כ עשווי' לדירה או לצניעות דבעין

אסרת עון כרת מבעי, אבל הוא דוחק גדול.

עוד הקשה הראשiosa'ן, דלמה באמת לא נבעי כוונה לטבילה בתורומה וקדוש מה"ת, דהא لكمן רצה לילך שחתה מטבילה לר"י דלבעי כוונה, ומתרץ הש"ס דשאני שחתה דגלי רחמנא מתעסק בקדושים שפסול, מכלל דבחולין לא בעי כוונה בשחיטה, וא"כ קשה להיפך, לרבות מה לא נילוף טבילה לתרומה וקדושים משחיטת קדושים דלבעי כוונה - ואני מוסיף בתמיा למה לא נאמר דקרה זוכבש שניית, גם לרבת אטא אכוונה לגבי תרומה וקדושים דבגד זוכבש שניית, גם מסתמא נפקותא אחרית בטחרתו אלא לתרומה המנווג אין לנו מיטמא דאיכא גם לאוכל חולין בטחרה אבל מ"מ וקדוש, ואפילו נימא דאיכא גם לאוכל חולין בטחרה אבל מ"מ אמרה תורה וכובס שנייה מדעת ובכוונה, כדי שהבגד יהי טהור גם לתרומה וקדוש.

אבל קושי הראשiosa'ן וממילא גם קושתי לך"מ, דמשחיטת קדושים לא נוכל ללמדך רק לkadשים אבל לטבילהTEMים שהם חולין לצורך קדושים, לכוא למליף מקדושים, וכן מוכבש אין ולומר דרך לצורך תרומה וקדושים בעי כוונה לטבילה ולא לצורך חולין, כי אין לנו רמז לחלק בין טבילה לצורך תרומה וקדוש ובין לצורך חולין, רק לחלק בין קדושים לחולין, כי כן מצינן בשחיטה דמתעסק פסול בקדושים ולא בחולין, וכן לעניין טומאה, היסח הדעת פסול בתרומה וקדושים ולא בחולין, אבל לא נאמר דהה"ז בחולין יפסול את התרומה ואת הקודש בגניעתו, או שלישי בחולין עשה רבייעי בקדוש, אבל מדרבנן עשו מעלה בטבילה לתרומה ולקדוש דבעי כוונה, ולא לעניין חולין, ולקושתיימה מה העלים הש"ס להשמעינו דפליגו רב ור"י גם בתרומה גופה, דלא"י הוא מה"ת ולרבך מדרבנן, ילי", נשמע שפיר מתוך הלשון>D אמר רב טהורה ולרבך מדרבנן, לא אמר אלא אוכל בתרומה, ולא אסורה לתרומה, מכלל לביתה ואסורה לאכול בתרומה, ולא אמר טמאה לתרומה, אבל דרך אישור דרבנן איכא דאיסורה לאכול בתרומה ור"י אמר אף לביתה לא טהורה, ע"כ מדאוריתא קאמר מدل"א אמר אף לביתה אסורה, ומכלל גם לעניין תרומה, מה"ת טמאה היא ולא אסורה לאכול מדרבנן.

ומעתה נאמר דרבא שהקשה לר"ג לא דק בליישנא דבר כנ"ל, והי' סובר דכמו שר"י דבעי כוונה לטבילה מDAOיריתא קאמר, כן לרבת דחולוק עלי רך לבבعلיה חולוק, אבל בתרומה מודה לו מה"ת אינה טהורה, לכן הקשהadam לא בעין כוונה מה"ת באיסור כרת, מכש"כ דלא בעין באיסור מיתה בי"ש הקל, וניהו ודודאי ידע בתרומה וקדושים עשו מעלה למור דוחזק לחולין לא החזק למעשר, ומינה נשמע מה"ת באמת טהור לכל, ואיך עליה ע"ד דרב בתרומה מה"ח פסול, זה ליתא דהרי לר"י באמת מה"ת פסול לתרומה וגס לחולין, וכך מירiy דאננסת לטבילה בלא כוונה כלל, וזאת אפשר דמה"ת הוא, והני מעלות מירiy בשטבל בכוונה לחולין ולא למעשר תרומה וקדוש, ולכן קשי' לי לרבעאadam לא רב לא בעי כוונה לבבעליה הה' וכש"כ דלא ליבעי כוונה לתרומה מה"ת, ולידי' נשמע לי דלא פליג רב א"ר, בתרומה כלל, ע"ז משני לי ר"ג וא"ל, בעלה חולין וחולין לא בעי כוונה כלל, אבל תרומה בעי כוונה מדרבנן ומשום מעלה, ולפליג רב א"ר בתורתית אתה בתרומה ובעלה, ומරיש אני בעצמי כי לשון רבא גם ר"י דוחק, אבל לא מצאתי מפלט אחר מחומר קושי' רשב"א וкосייתי,ומי שכחו הרבה ממנה, יבוא ויתרך הסוגי' בדרך יותר מרוחה, ודוק'.

ע"ב גמר' היכי דמי נדה שנאנסה לטבילה וכו' אר"פ לר"ג בנפלת מה הגשר ולרבנן שירדה להקר, ופרש"י זיל ולא לטבול, ונפלת כולה לתוך המים עכ"ל וכל הרואה ישתומים, דמה בין זה לנפלת מן הנשר, כיון דלמעשה הטבילה לא כיוונה כלל ודרך מתעסק נפלת כולה לתוך המים, היכי מה שירדה להקר בלי טבילה, כוונת מעשה

דשאני גט דבעין דעת בעליים, ממי לא גם להיפך מהני דעת בעליים או שלוחם ממחשבת וכוונת בעליים בשוחט חשו"ק, משא"כ שהיתה דלא עלי דעת בעליים, לכן לא מהני ממחשבת וכוונת בעליים בשוחט חשו"ק, וככען אמריןין لكمן ל"ח ע"א דזה מחשב זה ועובד לא אמרין, ותיית לי שכונוני בזה לדברי הרשב"א זיל שם, עי"ש.

אבל אי קשי' לי הא קשי', דהא פסקין בי"ד סי' קצ"ח דקרה שפותתיה או עצמה עיניה, לא עלתה לה טבילה, והוא מימרא דרי"י בנדזה דף ס"ז ע"א, ואיך יתקיימו הני שני דין, דלא קבעי כוונה לטבילה, ואפילו נפלת מן הגשר טהורה לביתה, והוא אכן למייחש שמא קרצה שפותתיה ועצמה עיניה, ומסתמא כך הוא,-DDRR ב"א לשות כו, אם לא שכינוו לשם טבילת טהרה, וכך ודי לא שייך דאיכא רואה מי שכיוון לראות שלא עשתה כו, והוא דבר שאינו במצבות, שads אחר ידע את זאת, והי' נראה מיה ראי לדעת הרמב"ם ודעמי' שגרשו שם בנדזה, ולית הלכתא הכל הני אמריא, והנ"מ לטהרות אבל בעלה לא כדר"ל, עי"ש בתוס' וא"כ ר"י לשיטתי' באמת בעי כוונה לטבילה, דלא"כ איכא חשאגוף הטבילה אם לא קרצה שפותתיה ועצמה עיניה, אבל אכן דיל' כר"י דההם אלא לטהרות אבל בעלה לא, שפיר פסקין כרב דלא בעי כוונה לטבילה, אבל לפ"ז פסקי השו"ע קשים, דהרי מזכי שטרוי לבוי תרי, לפ███ כרב דלא בעי כוונה לבבעה, ולפ███ דברקרה שפותתיה לא עלתה לה טבילה, ולא עוד אלא דם לרמב"ם קשה דהא אמרו במתני' שם י"ג ע"ב וכמו באים כאן, דכל הני שחברותיה מתקנות אותן אוכלות בתרומה, הרי גם לגבי טהרות לא חיישין לкриיצת שפותתיה ולעצימות עיניה, אם לא שנאמר כיון דאיינו אלא מדרבנן, לא החמיר להאליל להני נשים שאינן בני דעת את התרומה, ואע"ג דאנו מצוין לשומר את התרומה מטוימה, מ"מ הקילו בהני נשים דאי"א בלא"ה, וудין הדבר צ"ע ודז"ק.

ע"ש גמר' אל רבא לר"ג, לרבת התרת איסור מיתה מיבעי, אל בעלה חולין וחולין לא בעי כוונה, עכ"ל הגם' והקשה הרשב"א זיל ועוד אמרו אלא פריך, הלא מצין הרבה דברים דאמרו במס' נדה, דלא אמרו אלא לטהרות ולא בעלה ממשום דטהרות חמיריה להו, עי"ש שנדחק מאד לישוב.

והנה לדידי יותר קשה, דהרי עיקר פלוגתת רב ור"י בתרומה גופא הוא, דרי"י סבר לי כתנא דדרש וכבס שנית, מה ראשונה לדעת שניי לדעת, מבואר لكمן בסוגי' וא"כ כוונה לטבילה DAOיריתא הוא, וכן כ' הרשב"א זיל, דלא"י בעין כוונה לטבילה מה"ת, וממי לא דlididi' ליכא חילוק בין קודש לחול, אבל רב בתרומה ולקיים נמי לא בעי כוונה לטבילה מה"ת, ואינו אלא מעלה דרבנן, וכמובא ברמב"ם ריש פ"ג מאב"ט דכוונה לטבילה בכל מעילות הוא ומד"ס, וסימן שם,, אבל מדין תורה הויל וטבל מ"מ, הרי הוא טהור לכל, עכ"ל, ומזה נצמח דסובר רב דהאי מעלה עשו לתרומה וקדוש, ואלא בעלה חולין, וכמו כמה מעילות דעשוו בתרומה וקדושים וכקושי' הרשב"א, וא"כ קשה טובא, איך העלים לנו הש"ס עיקר פלוגתת בתרומה גופה, אי כוונת טבילה DAOיריתא או מעלה דרבנן והעמיד פלוגתת, בנדזה לבבעה, אבל לתרומה שניהם שווין דלא עלתה הטבילה, וגם תירוץ של ר"ג כספר החתומים, דהשיב לו חולין לא בעי כוונה, הרי רבא לא על דין דחולין הקשה, אלא על דין דתרומה שהוא קיל מנדזה ומה בעי כוונה, והויל לתרוץ דתרומה וקדוש עשו בהן מעלה, וכקושי' הרשב"א, וכן דמצין במיל'ע' שבנדזה דلتרומה מטמאין למפרע ולא בעלה, והותם ליכא האי טמא דחולין לא בעי כוונה, הון אמת שהחותס' ד"ה עון כרת, מהפכין דברי המקשן שהוקשה לו עון מיתה

שחוּשׁ לעשׂותה" עכ"ל, וא"כ פשיטה דבשחיטה נמי דינא הכא דכל שנותכוין לשוחיטה עג' דנתכוין לאחרת, ונשחתה חברתה דכשרה וממילא גם בסנהתו שניהם ג"כ מהני כוונה להאהת גם לשניהם, שלא עד מוקם לחק בין שני דינים הלו, ואם כנים אנחנו בדברנו אלו צ"ל דהא דקאמר רバ דבנשחתה אחרת עמה, דרבנן פרה כשרה, בהמה פסולה, זוקא בפרה אדومة הדין כן משום דפוסל בה שחיטת אחרת עמה, משום אותה ולא אותה ואת חברתה, וא"כ כל שוחט את הפרה הרי הוא לגבי אהרת כהיפך כוונה, ולבנין דבעין כוונה לשחיטה, ה"ה דהיפך כוונה פסולת, ובזה פסולה מלחמת מלאכה האחרת ובבהמה כשרה" עכ"ל, ותמה הראש יוסף צ"ל, למה לא פרשי"י דמשום שחיטת שתים נפסלה הפרה, ואני אוסיף לדקדק, למה הוסיף רשי"י תוספת שאינו צריך, לכטוב דבבמה כשרה, דפשיטה ומה"ט גם רבא לא הזכיר רק פסול דפירה לד"ה, אבל כשרות דבבמה הוא מלתא דפושטא, אבל לפי האמור ניחא, דלכאור' ה"י מקום לומר כיון דפירה נפסלת ע"י שחיטת שנייה עמה הרי אכן סחדי דאיינו רוצה שתתקשר האחרת בשחיטה, אלא רוצה לנוחרה להאכילה לעכו"ם או לכלבים, כי פרה אדومة דמיה יקרים, ומהיכי תיתי רצחה לפסלה בשחיטת הבמה הלו, ונאמר DSTAMA כምפרש דהוה לי היפך כוונה, שלא תתקשר בשחיטה, וזאת מהני לרבען, דבעי כוונה לשחיטה כנ"ל, אבל זה ליתא דאפילו לא תתחשר הבמה ותהי כנחוורה, נפסלת הפרה עכ"פ מחמות פסול מלאכה אחרת, וכן הפרה לעולם פסולה, והבהמה כשרה, וזה נכון מאד בכוונת רשי"ז"ל, וד"ק.

ר"שי ד"ה ופירות הרי הוו בכ"י יותן, ומקבילן טומאה מכאן ואילך, דאשכחנה לו נפילת פירות (לפע"ד נראת להגיה נטילת פירות) ליטול ידיו בהגבהתן, והוא לי' משקין שסופו לרצון וכו' עכ"ל, וכפי הנראה דלהיפך הוול"ל, דהוה לי' משקין שתחלתון לרצון, כי הרצון הוא כניסית ידי והוצאתו מן המים כדי שיוודחו, ושוב מכשירין את הפירות עעפ"ש שהמים שעל הפירות שלא לרצון המה, כי רק תחלת תליות המים בעין שיהי לרצון, אבל נפילתן על הפירות אפילו שלא לרצון מכך.

ועיין בח"י הרשב"א ז"ל, שהקשה על הרמב"ם בפי"ב מטו"א, שפסק דבעין רצון בעלים דזוקא, מהא דקתרני הכא ופשט מי שידייו טמאות דמשמעו אחר שאינו בעל הפירות, ועיין בכ"מ שם שכ' על דברי הרשב"א שאין לדבריו הכרע, ואני תמה דיוטר ה"י להקשوت על הרמב"ם, דמקאו מוכח דלא בעין רצון כלל בשעת נפילת המים על הפירות, כל תחלת תליות המים ה"י לרצון, והרמב"ם דמציריך רצון בעלים דזוקא, עכ' לשיטות' אייל דבעין רצון ומחשבה בשעת תליות המים מן המים, וגם רצון בשעת נפילתן על הפירות, עי"ש בהשגת הראב"ד (ודברי ה"כ"מ שם נפלאים בעין, דהרי בפירוש כ' הרמב"ם כן הלכה ג' שם בדיון כופה קערה עי"ש) והאי רצון בתחלת תליות המים, ודאי דלא בעי בעלים של הפירות, דמה להני בעלים, עם הני מים שעדיין לא נפלו על הפירות, אבל מה דמציריך הרמב"ם דעת בעלים, הוא ברצון השני שבעשת נפילת המים על הפירות, אבל הראב"ד והרש"ש וכן רשי"ו ותוס' דפליגו על הרמב"ם, וס"ל דכל שהמים נתלוון ברצון מכשירין גם بلا שום רצון בשעת הנפילה על הפירות, לא שייך כלל דעת בעלים ואפיקו בהאי דין אדם אין תחלתון ברצון וסופן לרצון מכשירין דאי נמי רק מצד שהמים יהיו כתולשי לדעת בעין האי רצון, עיין בהשגה שני' של הראב"ד שם, וא"כ גם אם לא מצד הפירות בעין האי רצון אלא מצד המים שיתחשב עליהם לשום דבר תלוש, עיון לעיל דף ט"ז ע"א רשי"ז"ה לענן הקשר

מרקם, ואין זו דומה כלל לכונת חתיכת סימנים, כי מעשה דחתיכת הסימנים הוא מעשה השחיטה המותרת, אם לא ארע בחתיכה זו איזה פסול מהני פסולין שחחיטה, אלא דהוא כיוון לשטם חתיכת הסימנים בלי השקפה על דקדוק המשעה הלו, אבל כאן בירדה להקר, אין מעשה ולא בכונתה עני טבילה כל גופה כלל.

אבל דע כי ממו דבשחיטה, אי לאו דאיתא הילכה להגבלה בהני דקדוקי שחחיטה, גם על שחיטת פסולה ה"י שם שחחיטה עלייה, כי הילכה גורמת שאנו מחקלין בין דכון דכונת חתיכת סימנים לבין כוונת מעשה מקרין, דלגביה הכוונה לא נחلك בין מעשה למעשה, כמו כן בטבילה טמאים, דאמירה תורה ורחץ בשרו במים או במים יובא, לoli דרישת חכז"ל, "את כל בשרו" שהי' כל בשרו תחת המים בב"א, במשמעות לשון רחיצה במים, לא הוות מצין לחלק בין שרחץ כל גופו בפעם אחת במים, או שרחץ גופו וראשו בהפסקה, כי האי מושג טבילה שלנו, נתהוו עי' הילכה דבעין רחיצת כל הגוף תחת המים בפ"א, ולכן לגבי כוונה, הוות כוונת ירידה להקר בלי השקפה על תורה שציוויה הרונית אלא נקיות הגוף מזוהמה, כוונת המעשה הכלולת כל מיני רחיצה ואין חילוק בין בפ"א לשתי פעמים, והוא ממש כמו כוונת חתיכת הסימנים בשחיטה, ושומר לך הדבר הזה כי הואאמת לאמתינו, ומתרשים דברי רשי"י כפושטן.

אבל מה שיש להעיר על האי מימרא דר"פ הוא, דלפי מה שביארנו לעיל דגס לר"ג בעין כוונת מעשה הפלת הסcin עכ"פ, דכיוון דכתיב כוונה לכך שמעין דעכ"פ כח אדם בעין, וממילא דבעין נמי זבחת למצות, שמעין דעכ"פ שהבאתי לעיל דמתעסק כוונה לכך אDEM, וכמיש"כ הרא"ש והרשב"א שהבאתי לעיל דמתעסק בכח אדם. לא ייחס עשיית אדם כלל, וכל זה בשחיטה דאייכא קרא דזבחת דמני ילפין דבעין עכ"פ כח אדם לעוכבי, אולם בטבילה דאפייל גל שנתלש ונפל על האדם ועל הכלים מטהר, הרי דלא בעין כח אדם כלל, ומה"ט בנפלה מן הגשר נמי עلتה לה בטבילה לר"ג עג' דליקא בנפילה שום כח אדם, ודומה לנפלת סcin ושותחה, וכיון דלא בעי בטבילה שום כח אדם ולא שום כוונה מעשה כוונה זו להקר לרבען מנ"ל, דכמו דליין נפלת מן הגשר דליקא שום כח כשר, נימא דגס לרבען כן הדין דלא פליינו ר"ג ורבנן אלא בשחיטה דלשניות בעין כח אדם, וממילא גם כוונה לאיזה מעשה, לר"ג סגי כוונת הפלת הסcin ורבנן בעין כוונת מעשה הממית, דהינו כוונת חתיכת סימנים, אבל בטבילה דלא בעין שום כח אדם לר"ג, מנ"ל דפליגו רבנן עליון, ודבר זה צע"ג בעניין ודוו"ק.

ע"ש גמר' א"ר, שחת פרה ושותח בהמה אחרת עמה וכו', נשחתה אחרת עמה, לר"ג פרה פסולה בהמה כשרה, לרבען פרה כשרה בהמה פסולה, ויש לי מקום יעון איך הדין בשתי חוליין, ונתקוין לאחת ושותח השניה, או שחות שניות לרבען דבעי כוונה לשחיטה, דהינו לחתיכת סימנים, מה דינה של השניה, ומזה עמיד רבעה דינו בפרה אדومة ובהמה אחרת, שהוא הלקתא למשיחא ולא קאמר בשתי בהמות חוליין, נשחתה אחרת עמה, דר"ג כשרה גם השני ולרבנן השני פסולה, ליכא למישמע מינה, דבחולין לכ"ע שתיין כשרות, דיל"ל דפסול פרה אתה רבא לאשמעין דתלו בפגולותא דר"ג ורבנן, וכמו שאמר לךן דר"ג איצטריכא לי, אבל לפע"ד נראה דבבמת חוליין גם לרבען דר"ג אין לפסול השניה, דקשה מעד לדבעשה אחת תה"י אחת כשרה ואחת פסולה, וראי' אלה יש להביא ממה שפסק הרמב"ם בפ"א ה"י מהל' שבת, "דהי לפניו שתי נרות دولקות או כבויות, נתכוין לכבות את זו וכבה את זו או להדלק את זו והדלק את זו חייב, שהרי עשה מן המלאכה

פסולה, ויש להעיר לפי מה שכ' רשי' ז"ל על האיבען דשהה במשמעות סי', דבמינו קמא לא מצי מביעי דמן"פ מיטרף, דכיון דשהה אזיל לי' מעשה קמא, וא"כ פסול שהי' דאתה עליו ההלכה להקל ATA, דלולי ההלכה, מיד כסילק את ידו מן השחיטה הוה מטורפין אם ניקב החוט, אפילו بلا שחה כשיור שחיטה או ביקור, וזה דברزر וומר כן, ולא עוד אלא דא"כ איכא מקום להאיבען במ"ק ולהיפך ולומר, דילמא דוקא בשחה בין סימן לא חישב כל דא"כ כבר שם שחיטה עליו וכאש נבר במשנה שאח"ז, אז איכא היא שיוורא שהי' אבל בפסק משלחות אחר מ"ק הוה טרפה מיד, וכן יש לתמונה לפי שיטת ר"ת דלעיל ל' ע"ב דס"ל דבמ"ק קמבעי, טרופות דנקה"ו לא משכחת לה אלא בניקב ע"י קוץ או חוליה, אבל בניקב ע"י סיכון של שחיטה לא מיטרפ לעולם, משום מ"מ מציא משלים השחיטה במקום הא נקב, וזה דבר שאין הדעת סבלתו, ואין לומר דבສילק מחשבתו למגרי משלחות, אז מודה ר"ת דטרפה הוה מלחמות נקה"ו, דהרי במשנה קתני השחוי הסcin וער ובא חבירו ושחט, הרי ע"ג דהראשון נתיאש משלחות עוד, מ"מ מציא השני לגמור תוך שיוור שהי' הרי דהכל תלוי בשיעור, ואם נאמר במ"ק ליכא פסול שהי' ומ"מ כל שמתיאש משלחות נפסל מיד, מכש"כ בין סימן לסייע, למה לא נפסל אם הראשון מתייאש משלחות, אלא דזאת יש לישוב כמש"כ לעיל, דכל שחט סימן אחד שם שחיטה עליו, וכן מציא גם אחר לגמור השחיטה תוך שיוור שהי', ולא איכפת לנו מה שהראשון מתייאש משלחות עוד, משא"כ ללא עשה רק נקב בושט, כל שסילק ידו ומהשבותו משלחות גרע טפי, ולא מציאתו אחר לגמור השחיטה, אבל האמת איינו כן, אלא כפי אשר באර לך זה.

דהנה כבר ביארנו בכמה מוקומות במס' זו, דבניראה בדבר שהותר להם, הי' צריכין מיתה מלחמות הנחרה, ולא אישתריהם מפרקסט אחר הנחרה, ומעתה אני אומר דכל שנחרה ולא מבה תוך מעל"ע הוה נבלה, דmittah שלאחר מעל"ע לאו מיתה שע"י נחרה הוה, אלא גרמא בעלמא, ודבר זה נלמד מדין בענין, דאמירה תורה אם מת תחת ידו נוקם ינקם, ואם יום או יומיים יעמוד לא יוקם, וזה מעל"ע כפי דרישת חז"ל הרי דכל שמת תוך מעל"ע של ההכהה, מקרי מת תחת ידו, וכל שמוט אחר מעל"ע, לאו מעשו ממש הוא, אלא כמו הגרמות וכו' אני אומר בנחרה, כיון דבעין מיתה שע"י הנחרה, בעין המיתה תוך מעל"ע, למען תהיה מיתה תחת יד הנחרה, אולם בשחיטה כיון דהיא מתרת מיד, עוד קודם המיתה, לא איכפת לנו כלל אם יומים יعتمد ח', דהרי איפילו בן פקעה וחורש בשדה כמו יחשב, אחר שנחטה אמו, אמנים אם השוחט ישחה במעשה השחיטה יותר מעל"ע ג"כ נבלה הוה, ולא על חנס אמר רבא בגמ' דשותט בסcin רעה, איפילו מוליך ומביא כל הימים כלו, ושיוור זה דוקא, ולא יותר, כי בשוהה יותר מעל"ע קודם גמור, בטל כל adam דבעין בשחיטה, דהרי ההתחלה היה קודם מעל"ע של הגמר ולא מצטרף, ועיין עוד לקמן במשנה הבאה מה שכתבנו שם בענין זה, ומעתה נאמר דאי לאו ההלכה על פסול שהי' הינו מכשירים לגמור השחיטה גם אחר שפסק, תוך מעל"ע כמו במוליך ומביא דמץ' מריך כל מעל"ע, ואתה ההלכה דכל שפסק משלחות בשירב גם שיטת ר"ת דמפרש האיבען על מ"ק, אפשר שלא פסלת שהי' אלא בין סימן לסייע, אבל במקצת החוט אויל מציא גומר תוך מעל"ע אבל לאחר מעל"ע פשיטה דטרפה, אלא דמ"מ קשי' ל' לרשי' על שיטה זו,adam נאמר דכל זמן שלא שhot הרוב של הרמב"ם בהרבה מקומות לדוחות שkil וטרי' שא"א להעמידו בהלכה ודוק'.

זרעים, וא"כ בעל הפירות לא שייך זהו כלל, אלא רצון שלנות המים כדי שייה' להמים אין תלושים לרצון, הרי דהאי פלוגתא שבין הרמב"ם לראב"ד, אי בעין דעת בעליים דוקא, תלוי בפלוגתא השניה אי בעין גם רצון בשעת נפילת המים על הפירות, ולכן יותר הרו"ל להרש"א להציג על הרמב"ם ולומר דמכאן מוכח דלא בעין רצון כלל בשעת נפילת המים על הפירות, כי הוא העיקר ומילא בטל מה שהצrix הרמב"ם דעת בעליים, דהא כאן לא חישב כל על הפירות, לא הבעלים ולא האי טמא שרצה להדיח את ידיו.

אבל המעניין ברמב"ם יראה שנשמר מוקשי' או דז"ל שם בהל' י"ד "פירות שנפלו לתוך המים ופשט ידיו ונפלן לא הוכשרו, ואם חישב שיזוחו ידיו, והכשרו במשם שבידיו ושעל הפירות הרו"ן כתלושין ברצון" עכ"ל, הנה תראה דהרבmb"ם שינה מלשון הש"ס וכ' ופשט ידיו ולא כ' מי שידיו טמאות, והוא כד' שלא נפרש דעל אדם דעת מא קאי, אלא על הבעלים קאי, והנה ידועה סברת פסיק רישא במעשה שבת, דכל שמתכוין לדבר אחד וע"כ נעשה עוד דבר אחר הרי הוא ממכורין לשניהם, משום דא"א זה בלי זה, וא"כ מי שמעלה פירות מתקן המים כיוו דא"א להעלוון מים שעלייהם, ולכן דוקא להעלוון רק הפירות הראשונה דפשת טמא את ידיו להוציא את הפירות הי' להם שפיר הקשר מים, כי כמו שהעליה הפירות לדעת, העלה המים שעלייהם ג"כ לדעת מכח סברת פסיק רישא, אבל לרמב"ם ניחא דנינו דתליתש המים הוה לדעת משום פסיק רישא, אבל אנו בעין גם נפילתן על הפירות לדעת ולאו ליכא כאן מעשה המורה על רצון ודעת שיתחלחו הפירות מן המים, אבל בחלוקת שנייה שבשביל שיזוחו ידיו פשט את ידיו דהעה מים בידו לדעת ורצון, וכיון שהעליה הפירות עליהם וא"א שלא יתחלחו ע"י המים שבידיו הרי איכא פסיק רישא גם זהה ושפיר הוכשרו, ולכן קושי' הרש"א נתהפק עליו ועל דעתם' דאם ניחא דלא בעין בעלים ע"כ משום דסגי ברצון תחללה על תליתש המים, וזאת איכא גם בחלוקת הראשונה, בטמא שפשת את ידיו ליטול הפירות, ומשום דא"א ליטול הפירות בלי מים שעלייהם, ודוק'.

ד"ל ל"ב ע"א נאמר' נשחתה בהמה אחרת עמה לר"ג פרה פסולה בהמה כשרה וכו'. הרמב"ם בפ"ד הי' מה' פ"א פסק, דבנשחתה אחרת עמה הוה כמו נחתק דלעת עמה כשרה, וכותב ה"כ"מ, דע"כ הי' לרבני גירסת בגמ' והוא, דבנשחתה אחרת עמה לר"גشتין כשרות, וע"ז פריך הש"ס פשטייא, וקמשני סד"א דאותה אמר רחמנא, ולא אותה ואת חברתה, ואיפילו בהמת חולין קמ"ל, עי"ש. ורנה לפ"ד גירסת הגמ' דילך באממת תמורה פא"ד איפילו נימא ذקרה דאותה ממעט גם בהמת חולין, מ"מ עדין מנין לנו Adams נשחתה מלאיה דרך מטעסק, דposelet את הפרה, ולמה לא נאמר דחברתת דומי' דידה מה היא בכוונה אף חברתה נמי בכוונה דוקא, דהרי נשחתת אותה כתיב והאי ושחת ע"כ בכוונה, ומילא דהדיוק ולא אותה ואת חברתה נמי בכוונה, אבל לא בನשחתה מילא, דלא קריין בה ושחת את חברתה, אלא ונשחתה, וכליישנא דרבא, ומ"ל כמעט גס זאת זאת גם הסברא נותנת, דמ"ש פסל מלאכה, דזוקא בחתק דלעת עמה מדעת פסלה, אבל בנסיבות העזה שלא מדעת אינה פסלה, ולמה בשחיטה לא נאמר כן, דושחת כתיב ולא בנשחתה עמה שלא מדעת, ולכן יפה פסק הרמב"ם דלא כי הא שkil וטרי' בין שהי' הגירסה הללו לפני או לא, כי כן דרכו של הרמב"ם בהרבה מקומות לדוחות שkil וטרי' שא"א להעמידו בהלכה ודוק'.

ע"ש משנה, נפלת סיכון והגביהה וכו' אם שהה, כד' שחיטה

זהאי הלכה דרי' לא איצטרך אלא אמצעת השחיטה בפייסול, כי לولي ההלכה הללו לא היו יודעים ממקצת בפייסול נידונות ככלא בפייסול, וכאשר נבואר את זאת לפניו בפלוגתא דרי' ור' ל' לקמן דפליגו לפרש הא מלטה דמה בין מקצת בפייסול לבלה בפייסול, אבל דרא'כ לא נתניישן לו איך עליה ע"ד ר'ע לומר אדם פסק או עקר כל הסימן, ורק אחד מן הסימנים שחת, ולא עוד אלא אדם שחת רק סי' אחד והניח השני שלם, והמתין לה עד שמתה שתהה' ג'כ טהורה מנבלות, ועיין בהגנות המהריש' שישב על מדוכאה זו, ונדריך מאי בישובו, ועוד זאת נפלא ממי מה בעי ר'ע, באמרנו והמתין לה עד שמתה, דהרי בכל נבלות דעתם בעין מיתה ממש, דכל צמון שמספרסת אינה נבלה לטמא כמבואר במשנה דעור ורוטב, והרי לעיל בפ' קתני שחתית נכרי נבלה ומטמא במשא, ולא הוצרך לומר והמתין לה עד שמתה מרוב פשיטתו דעת שלא מתה אין כאן נבלות, ואיך נאמר דהאי והמתין לה עד שמתה שפת יתר הוא לא לארך, אלא דבר התנא במשנה ספריים ושוקלים הם, לא פחות ולא יותר, גם הלשון „והמתין לה“ הוא משונה וכי לא די אם ה' אומר "מתה" אם רצונו לשולול שלא תאמר שכבר מיתה רוצח לשחות יותר נותנין לו שיעור לבודוק בסימנים, ודוק'.

אבל ביאור דעת ר'ע קודם חזרה תמצא באורךה בפתחה עיקר אי' וב', ותמצית הדברים כי במדבר בין נחירה ובין שחיטה לא היו מתירין מיד, אלא ע"י מיתה, ותוך מעל"ע של מעשה הנחירה והשחיטה, כאשר כתבנו לעמלה, ומילא לא ה' שיעור בנחירה ושהחיטה כמה מן הסימנים צריכים לחזור דכל שעשה מעשה המmittah דהוא סימן אחד עכ'פ', ומתה על ידה תוך מעל"ע כשרה, ורק אחר שנצטו על זביתות חולין ואיתסר להם הנחירה בלבד, ונתחדש להם גם היתר מפרקסט, דהשחיטה מותרת מיד, לעומת זאת איקבע שיעור ב' סי' בבהמה וסי' אחד בעוף, ומעתה סובר ר'ע, ניהו דלענין איסור אכילה בעין עתה שני סימנים להתייר, אבל לעין טומאות נבלות, די סימן אחד בשחיטה לטהור, כמו שהשחיטה שבמדבר לא ה' יותר מס' אחד בהברע, כל שמתה בו תוך מעל"ע, וכלן בדיקdock גודול אמר, „והמתין לה עד שמתה“, ר'ל שמתה תוך מעל"ע, אשר ע"ז מורה לשון „שהמתין לה“ שהmittah קרובה לה עד שיכול להמתין לעליה, אבל אם שחתה למותע עד אחר מעל"ע גם ר'ע מודה Dunnah, וכן אם הרגה בקופץ אחר שחת סי' אחד כיון דלא ע"י מעשה בסימנים מטה, נבלה הוה (ובמ"א נסתפקת בדין זה), ואם תרצה לעמוד על עיקרין של הדברים למוד העיקרים בפתחה של' ודוק'.

ע"ש גמר' ורמיינהו, א"ט בהמה נקה"וו ופסה"ג וכו', הנה בסוגי' זו יש מבוכה גדולה, ובנה נשורת הפלוגתא הגדולה שבין Tos' ויתר הראשונים ז'ל במחcit' לא ירדו לסוף דעת הרמב"ם ז'ל. והאחרונים ז'ל במחcit' לא ירדו לסוף דעת הרמב"ם, עד שהפרמ"ג העמק והבקי הנורא, בפרט בהלכות אלו כתוב בס' ל"ג בשפ"ד שלו אותן ה', דהה דמוסכם מכל הפסיקים דנקה"וו נבלה ואין שחיטה מועלת בו, לא ידע מקום זה בא ש"ס, ומזה דצין ה'כ"מ הסוגי' דהכא, הלא רק בפסה"ג קאמר ומשום דכמאנחא בדיקולא דמי, דהסימן עצמו ודיי כמבד'ד (וכוונתו על הרשbab'א שכותב כן בסימן עצמו, גם מאן דל"ל הא דר"ל דלקמן דריאה כמבד'ד מודה) ולכן גם בעוף, כיון דשניהם ראויים לשחיטה בעין, שפיר היה פסוקת הגרגורת או הושט נבלה, אבל נקה"וו מנ"ל, ואח'כ הביא מtos' בכורות דנוראה דנקה"וו איןו אלא טרפה עי"ש שישים ו"ל, גם מקו רעא'ג ז'ל על הי'ד ציין לנו עכ"ל ובהגנות ק"ז דל"ע, הא לא דל"ת כל נבלה הנאמר בפ' ראה לאחר שנצטו על האזיבחה על בשר נחירה נאמר, וכאשר ביארתי זאת בריאות ברורות דכן הוה, עי'ן בפתחה עיקר א' וב', וא"כ צריכין לומר,

ע"ש במשנה ר'ש אומר כדי ביקור, ובגמ' מפרש כדי ביקור טוב חכם, ועיין בפיה"מ לרמב"ם כדי ביקור על הסימנים אם נשחטו רובו, ועיין לעיל דף ט' ע"א איך ישבתי דעת הרמב"ם, דלא די דלא קשה עלייו מן הסוגי', אדרבא שיטותו מוכחת, עי"ש היטב, ועתה אני מוסיף להוכיח דא'א לפרש כדי ביקור הסכין כריש' ויתר הראשונים חדא, כיון דלא הזכיר התנה בשום משנה דין בדיקת סכין, ושצריך לבדוק י"ב בבדיקות אבשרה ואטופרא ואתלת רוחתא, איך יתנו שיעור לשחית' בבדיקה סכין שאין אנחנו יודע עד מה ויתלה תנוי בדלא תנוי, שנית הלא מסתמא גם שיעור שהי' הללממי'ס הוא שאර שיעורי התורה, וא"כ צריכין לומר דגס אופן בדיקת סכין היללממי'ס, וזה את ניתן להאמיר דהרי פליגו לעיל דף יי' ע"ב באופני הבדיקה כמו וכמה אמוראי, ולכן דעת רשי' ויתר הראשונים בזה נפלאים ממי, אבל בבדיקה סימנים בשחיטה מצומצמת הוא DAOРИיתא וכאשר ביארנו זאת שם במקומו, ושפיר נתן שיעור לשחית' כדי שיבקר הסימנים בשחיטה מצומצמת אם צריך להוציא עוד, או אכן ראובן וקשר ללא תוספת, וא"ג דלרמב"ם בעין לכתולחה כל הסימנים מה"ת, מ"מ בשאינו רוצה לשחות יותר נותנין לו שיעור לבודוק בסימנים, ודוק'.

ע"ש משנה שחת את הוושט ופסק את הגרגרת וכו', או שחת אחד מהם והמתין לה עד שמתה וכו' ר' ישוב ואמר נבלה ר'ע אומר טרפה, כלל אמר ר' ישוב וכו' והודה לו ר'ע עכ'ל המשנה, פלוגתא זו הוא יסוד המסכתא שבענייני שחיטה, וממנה מסתעפים דינים ודיניהם, וכרכ'ע קודם חזורה נשנו כל המשניות ולא רק משנה דא'ט, וכמסיק ר' יוחנן לקמן, אלא כאשר הראיתיך עד הכר'ע קודם חזורה, כי לא נתקבל בין החכמים האי אמר דהודה לו ר'ע, אלא אחר זמן רב בדורות שאמר רב, כי כאשר הראיתיך לעיל גם ברייטתא דרבבי, דתני כאשר צויתיך מלמד שנצotta משה וכו' שלא הזכירה הני חמישה הל"ש, נשנית הכר'ע קודם חזורה עי"ש. לכן צריכין אנו למשכנא נפשנא כדי להבין שתות ר'ע קודם חזורה, אשר כל אנשי חיל לא מצאו פשר דבר, דהה דלא או דלא רצה לקבל כללא של ר' ישוב שאמר מושום ר'י, דכל שנפסלה בשחיטה נבלה, מובן היטב, כי לולי האי הילכה לא ה' עולה ע"ד שום אדם לדון כנבלה כל פסול בשחיטה, כיון שריאנו שהחנירה מטהרת מדי נבלה במדבר, דהה' אסור להם טרפה ונבלה, אבל בשר נחירה אישתריהם להם, והיינו אמורים כי נבלה לא נקרה אלא מה שמתה מלאיה או הרגה בקופץ, שלא כדרך המmittah לצורך אכילה כדעת הרמב"ם, ולדעת רשי' ותוס', גם נחירה בסימנים דזוקא, שבעל נשף דם הנפש לחוץ, אבל מי ששפך את הדם ע"י נחירה בסימנים לצורך אכילה, אין זה נבלה אלא בשר נחירה דאיישטרי להם במדבר. - ומה נתחדש להם כשנכנסו לארץ, מצות עשה דזובחת, עי' האי מצוה נאסר להם בשר נחירה, וא"כ מז' והלהא מי שאוכל בשר נחירה עבר אהאי לאו הבא מכלל עשה, אבל אלao נבלה מאן דכר שמי', אלא דההילכה שאמר ר' ישוב מושום ר'י גلتה לנו דלא די-scalable שנפסלה בשחיטה אסורה מקרא דזובחת אלא דגס נידון כנבלה שמתה מלאיה ומטמא במ"מ, ר'ע דלא ידע או לא רצה לידע מחלכה זו, ממי לא סובר דין כאן אלא איסור עשה דזובחת, וטרפה שאמר נאמר דלשון מושאל הוא, ואסורה קאמר. כך היה לכארו' מקום לומר. אלא דזה עכ' ליתא דהרי ר'ע גופה רק בשחת סי' אחד בהכשר שחיטה קאמר, אבל בפסק כל החסנים בפייסול שהיא מודה שהיא נבלה, ועכ' צריכין אנו לומר דל"ע, הא לא דל"ת כל נבלה הנאמר בפ' ראה לאחר שנצטו על האזיבחה על בשר נחירה נאמר, וכאשר ביארתי זאת בריאות ברורות דכן הוה, עי'ן בפתחה עיקר א' וב', וא"כ צריכין לומר,

בדיקולא לנו המיעוט בתרא כחוות בברא רוגרל, ואין לצרפו לרוגרל הנשחתת ולומר דחוץ מן הנקב איכא רוב נשחת בהקשר, لكن הוה נבליה, אבל אם נשחת שלא במקום הנקב, שפיר מטהר האי שחייטה מיידי נבליה, והא דדחה הש"ס האי דר"ל, דמחלוקת כן, בגין נשחת במקום חתך לשלא במקום חתך, היינו בגרgorת דשם אין חילוק, כיון דכל שנפסק פ"א הוה כמנחא בדיקולא, אבל בשוט ודאי קם האי חילוק, וכן הנחלתה של ר' יהושע שפיר מטהר שמי לא מחייב פיסול בשוט, וא"כ הש"ס גם קודם שחדיש ר' ל' תירוץ לחילוק בין מקום חתך לשלא במקום חתך, זאת את גבוי ושת, וכן לא פריך רק מפסה"ג, או נאמר פריך גם מנקה"ו אבל לאחר שתירץ ר' ל' לחילוק בין מקום חתך לשלא במקום חתך לא נשאר רק הקושי" מפסה"ג דבזא נדחה החילוק מכח אידיך דר"ל, אך אמר הריאה כגדמ"ב"ד אבל לגבי ושת, קם תירוץ שפיר ור' הוזכר לתרץ כאן קודם חזורה וכאן לאחר חזורה משום פסה"ג כי גם הוא מודה דעת פ"ה הקנה בעצמו כמב"ד וכמש"כ הרשב"א ז"ל, כך מטהר שיטות אפילו אם נקבע כמה וכמה דוחקים, וכאשר באර בזא.

אי' תירוצם על קושיותם, דהש"ס פריך דהוו"ל למימר עיקר האיסור שהוא נבליה, הוא יותר מדויק וא"א לא קבלו בשום אופן, דהרי התנא מונה והולך הני ח"י טרופיות שנמסרו לממי"ס, ושם ודי נאמר גם נקה"ו ופסה"ג בין הטרופיות, ולמה ישול אוטם שלא למנותם, מפני שאח"כ חל על איסור טרפה גם איסור נבליה, ולא עוד אלא דבשו"ת כת"ס הנ"ל מוכיחה מגמ' א"א דלא חל נבליה אטרפה, וכן כתוב הננו"ב דאיסור נבליה לא מוסיף ולא כולל הוה על איסור טרפה.

ב' התוס' בעצם הגיגשו, כי ממהDDRשו בזחים ס"ט ע"ב נבליה וטרפה לא יאכל, על נבלות עוף טהור, דיצא עוף טמא שאין במינו טרפה, מוכח דכל שא"א לשחותו אין בו משום טרפה, וזה האמת וכאשר נבאר בשיטות הרמב"ם, אבל התוס' נדחקו לפרש האי דרשה, דאין במינו טרפה לחוד קamar,ומי יכול לסבול דוחק זהה, הרי זה מקרי אין במינו טרפה, משום דלאחר מיתה יתוסף עליו גם איסור נבליה, ואיה מ戎מיota זאת בקרא דכתיב נבליה וטרפה, דדרבה יותר מסתבר לומר דבנבלת עוף טמא מיררי, דאית ב' תרתי נבליה וטרפה לעולם, כיון דאין במינו שחיתה - והמעיין בספרא במקור האי דרשה יראה בלאה, דאין מקום לפ"ה התוס' ככל, דשם פליגו ר' יהודה וחכמים בפירושו דהאי קרא, ר' דרש נבליה, יצא עוף טמא אסור משום טמא ולא משום נבליה, דס"ל א"א ח"א, וטרפה אתה על שחיתה, שאין שחיתתו מטהר טרופות נבליה שיש במינו טרפה לאפוקי עוף טמא שאין במינו טרפה, ומעטה אי כפירוש התוס' דאין בו טרפה לחוד אלא גם נבליה, מהה לטרפה, דהא מנבליה לחוד הוה מציא למדרש מי אסור משום נבליה לחוד, לאפוקי עוף טמא דאית ב' תרתי משום טמא ומושם נבליה, כמו שדרש ר' מובליה לחוד, וזה ראי ברורה נגד הפירוש של התוס'.

ג' רבא מפרש אלו אסורות קטני, ש מהן נבלות ויש מהן טרופות, ויפה ד"ק הכת"ס הנ"ל מדאמר, יש מהן בלשון רבים, גם נקה"ו בכל הנבלות ולא רק פסה"ג, ואני מוסיף להקשות מ לצורך הgingה אלו אסורות קטני, מוכח נגד התוס' דס"ל דנקה"ו ופסה"ג טרפה נמי הוה, דא"כ למה לי להgingה דלאו אסורות קטני, דשפירות קטני אלו טרופות, דהרי אמת כן הוה דטרופות הוה, אלא דיש מהן, שהם גם נבלות, והכי הוליל' אלו טרופות, אלא דיש מהן גם נבלות, אבל לעקוור אלו טרופות ולהעמיד במקומו אלו אסורות,

כמ"כ הרמב"ם, נובוכים האחרונים ז"ל בפירושו וטעמו, עד שבא התוב"ש ז"ל, ומחלק בין אישור נבליה לאכילה, ובין טומאת נבליה, ולזה הסכימו כולם, אבל באמות במחכ"ת דבר בטל הו, וכאשר מוכח מסוגי" דמסוכנת לקמן ליקמן ז"ע"א וכמו שהעיר על זה הלב ארוי שם, ואני הריאתי, כי מפורש יוצאה מפי הרמב"ם דגם אישור אכילת נבליה ליכא עד שמתה הבהמה ממש עיי"ש.

אבל הט אונך לשמעו פירוש הסוגי ואיך יוצא ממנה כואר נוגה שיטת הרמב"ם ז"ל ותחילה נבאר איך מטהר השוגן לדעת התוס' ואסדר הקושיות שנטקתה על שיטותם, ואח"כ יairo עיניך לראות אויר בהיר בפירוש השוגן לדעת הרמב"ם ז"ל.

הנה לדעת התוס' לאו דטרפה ולאו דבליה תרי לאוין נפרדים הם, וכל בהמה ועוף שנטרפו הרוי תלי מיד לאו דטרפה עליהם, ואם אח"כ מתו بلا שחיתה חל עליהם הלאו דבליה, והביאו ראי' לדין זה מסוגי" דמסוכנת לקמן, ותירוץ בדוחק השוגן" דזבחים דף ס"ט דלא משמע הכוי, וכן קשי' להו מה פריך הש"ס מהא דמנה נקה"ו ופסה"ג בתוך שאור ח"י טרופיות הא ודאי איכא לאו דטרפה עליהם, אלא דבפסה"ג שוב א"א לשחות, וסופו להיות נבליה בין אס תמות שהיא ובין ששחתה אח"כ, כי הגרגורת שנפסקה הוה כמאן דמב"ד ואין שחיתה אחר פסיקה, וכן מבואר ברשב"א בתו"ב דכל שנחתת הסימן, כמנחא בדיקולא דמי"י אפיילו למאן דחולק על ר' ל' דלקמן, בשחתת הקנה ואח"כ נקבה הריאה, כי הסימן עצמו לכ"ע כמנחא בדיקולא אחר שנפסק פ"א, וכן פסקו בפשיטות הש"ך והטו"ז בסע' ז"ו ודו"ח דברי הב"ח שמסתק אס לסמוך ע"ז למעשה עי"ש, ולפ"ז קושי' הגמ' לא הי' אלא מפסה"ג, אבל נקה"ו, הלא אינו מעכ卜 מלה שחתה הוגנת ולמה תה' נבליה, ועיין בשיו"ת קדושת דודי בעל הכת"ס ז"ל סי' כ"א שמרפרש ג"כ דעת התוס' דkowski' הגמ' ר' מפסה"ג קאי, אלא דרוצה לדוחק להשווות דעת התוס' עם הרמב"ם דנקה"ו הוה נבליה, אבל זה ליתא כאשר תראה כי הא דנקה"ו נבליה תלוי במה דכתיב הרמב"ם דזהו נבליה מהיים ולא טרפה, ומאחר שהתוס' כתבו כאן בפירוש דמזהיים אין כאן אלא טרפה, מילא לא מציז סברו דנקה"ו הוה נבליה, דהרי שפיר מציז שחתה לעמלה או למתה מון הנקב, הון אמתה דלפי מה שהבין הרראש יוסף דעת הרמב"ם דנקה"ו נבליה משום דכל טרופות כסימנים מקום השחתה חמורה וועשה נבלות, ה' מקום לומר דגס התוס' אית להו הци, אבל מי יכול לקבל ציאות, דעל סברא קלישטא בלי' סוד ושורש נבנה די' דנקה"ו נבליה, שיוציא מהה הרבה קולות כמו לעניין או"ב דMOVTOR לשחות אחרים, וגם שורפין את התרומה על מגעה בנבליה צוז, ואני לרווחה דמלתא הוחתמי דסבירת הראש יוסף ליתא ממה דמנה דמנה הרמב"ם נחלפו עורות הושט בין העין טרופות, וניקבה כנפה וחסרון כאיסור בגרגורת לא מנה, והרי אלו על שם שסוף הגרגורת לפסק ברובו טרפה, וכמ"כ התוס' והרא"ש שם בפ' א"ט, ומ"מ לא מנאן הרמב"ם בתוך הטרופות, אלא הוא נבליה כמו פסה"ג וא"כ למה מנה בושט נחלפו העורות בתוך הטרופית, ולמה לא תה' נבליה כמו נקה"ו, אם נימא דכל טרופות כסימנים חמור והוה נבליה, אלא ודאי דזהו ליתא, ועטמא אחרינה אית לרבנן ז' בזא, וכאשר תראה בביורנו, لكن בהא סליקין לדעת התוס' קושי' הגמ' ה' ר' מפסה"ג, אבל נקה"ו לעולם רק טרפה הוה, כמו דמשמע נמי מתוס' בכורות שהביא הפרמ"ג, והוא דקאמר ר' יהושע במשנה כלל, דכל פסול בשחתה נבליה, והוא לא דוקא בסימן שלם בפיסול, אלא אפיילו במקצת השות דהרי במק' פסלין כל פסול שחתה חוץ מהגמרה, ס"ל להתוס' דהוא מפני שבסמוך החתך הרי נגמר הרוב בצירוף הפסול ולදעת התוס' ה'ה אחר שחיתת רוב הסימן הוה כמנחא

שניהם סימנים הרי הלב כמב"ד, ואנו אמרינו דמפרכסת לאח"ש הר' היא חי לכל דבריה, ותנית לי שכונתי בדבר זה לדברי חדשיו הר' ז"ל كانوا בסוגי ליקמן ע"ב, אלא דבר כtabנו מעלה דהלאו דלא"ת כל נבלה אברש נחרה אתה, וכיון דנהירה בסימנים כל שנספקו הרי הוא נחרה והוא בלאו דלא"ת כל נבלה, וממילא דשוב לא מותCSR ע"י שחיטה, ונינהו DCtabnu מעלה דלא"ע גם סי' אחד sagi בנהירה כמו בשחיטה וא"כ איק מטהר ר"ע ע"י שחיטת סי' אחד אחר שכבר נפסק סי' אחד והוה שחיטה אחר נחרה, אלא תנאי התנה ר"ע בדבר „וְהִמְתַּנֵּן לְהָעֵד שְׁמַתָּה“ וכאשר ביארנו היינו אם מתה תוך מעלי"ע, וכן בסתם אין בכח סי' אחד בלי שפיקת דם הנפש להמית את הבמה דנפיש חיוטא בתוך מעלי"ע, לכן לא קמפה מא ר"ע בשחיטה סי' שני אחר פסקות סי' הראשון, אמנים ר' ישבע הביא הלכה מפי ר' יהושע, כלל פסול בשחיטה, ואפילו במקצת הסימן דהינו בשליש אמצעי של הגורתה, ומ"ק של הושט, הוה נבלה, ר"ל שם נחרה עליו, ושוב לא מצי שחוט, וזאת הלכה לפרש קרא דזוחת אתה, DCtab ב"י כאשר צויתיך, והוא DAOיריתא ממש ולוקין עליו, וא"כ נקה"יו ופסה"ג יצאו מכלל שאר טרפיות, כי עלייהם יש הלכה ישות מיחודה דינודים נחרה אשר תוע לא מותCSR בשחיטה, ואפילו לעניין טומאה לא, כי הלאו דלא"ת כל נבלה, קאי על כל בשער נחרה, וכיון דההלה מפרש לנו דזוחת מקרי דזוק אם כל השחיטה היא בהכשר, אבל פיסול במקצת הסי' הוה נחרה, הרי דזקה"ו או פסה"ג נידונו נחרה ולא משום טרפה Katain עלה, אלא משום נחרה דאיין לה שחיטה, אז א"א למנות אוטם בכל hei ייח"ט טרפיות דאיין להם רק דין ד"ס, שאין לוקין עלייהם והני הלא אין שחיטה מועלת בהם ומה נבלה ומיטמאין DAOיריתא. וראה זה בכל המסתכתא, לא תמצא שם נבלה על שחיטה פסולה, רק במשנה דשחיתת נכר, קתני נבלה ומיטמא במשא, והוא לדעת הרמב"ם מקרה דזוק לא ואכלת מבחו וטומאתה DRben ואיסור אכילה שלה DAOiriyta, אבל זולת זאת לא תמצא דקראי לפסולי שחיטה נבלה, והשוחט נתנבלת בידו דפ' OA"ב וכסה"ד, ע"י שיש שבארתי דהפיירוש הוא שמתה ת"י ולא פרכסה, ולא כמו שפרשי נתנבלת בידו שלא מדעת ע"י פסולישחיטה, כי כל המשיכ' נשנית CR"ע קודם חזרה, ולידי"י כל hei פסולישחיטה במקצת הסימנים, אינס אלא כמו hei ייח"ט, ואין בהם טומאת נבלה, דלענין טומאה לא גזרו כאשר תראה במשנותנו לר"ע, DNFSK סימן אחד רק טרפה הוה ולא נבלה, וטרפה דקאמרו היינו טרפה דיח"ט דאיין בו מלוקות.

עד זאת אבאר לך כי לדעת הרמב"ם אין נבלה חל אטרפה ולא משום דאיין אישור חל על איסור, אלא משום דחדא לאו הוה, DCtab כתוב הרמב"ם בפ"ד ה"ז ממ"א, כלל שני לאוון אין מצטרפין זע"ז חזז מון נבלה וטרפה, הוואיל והטרפה תחולות היא ע"י"ש, והדין עמו דהרי בפ' משפטים מזהיר על הטרפה ולא על הנבלה, משום דלאו דטרפה כולל גם את הנבלה, דמי לא עסקין דטרפה חייתו העיר והmittah, ועוד כיון דהוא תחולת נבלות ק"ו DCtab נבלה אסור, והוא ק"ו כמו בת מבת הבית, דלוקין עליו, וכך נבלה אינה אסורה אלא לאחר מיתה דرك איז קורי' נבלה, כי הטרפה רק לאחר שחיטה דמש"ה כתיב בשדה טרפה, ולא טרפה לחוד משום דמיiri דעבד"י כען בש, וכען שדרשו בב"ק מ"א ע"א, ולא יאכל את בשרו דשור הנסקל, בשחוטו לאחר שנגמר דין, ואל תשבני ממה דאמירין בזבחים ע' ע"א דטרפה חמירא מנבלה דאסורה מחייב, הכוונה באזה דלאו דטרפה מתחיל מחייב, ועוד דהרי כולל גם בשר מה"ח וכרי' ליקמן ק"ב ע"ב דאמר האוכל בשר מה"ח מן הטרפה איינו לוקה אלא אחת, וא"כ מה"ט גופא לא מצי חיל לאו דטרפה בעודה בחיותה כי כבר אית בה

הוא לא צריך, גם זאת הוא תשובה נחיתת נגד דעת התוס".
ד' ר"ל מתרץ כאן ששוחט במקומות חתק וכו', ופרק הרא"ש ז"ל, "דר"ל שאמר שני א"ל הכי, והא א"ל וכו', וכتب הרא"ש ז"ל, "דר"ל שכתב דזה דוחק בדברים הסותרים זא"ג, ולא ידען כי מניינו דאחריתא, הלכך עבדין לחומרא עכ"ל, ועיין הଘות מהרש"ש ז"ל שכתב דזה דוחק, גדויל, DCtab כהגו"ו הו"ל להש"ס לפרש דהדר ב"י מהאי או מהאי, لكن כתב מהה דאמר הש"ס, אלא אר"י כאן קודם חזרה וכו', בא לומר דמעולם לא היה ר"ל מתרץ כלום, אלא ר"י ה' מתרץ עיי"ש. ואני אומר דזה עוד דוחק יותר, דמנ"ל להש"ס הא,-DDILMA האי מימרא DR"ל דשחט הקנה וכו' נחתה מפני האי מימרא דמתרץ ר"ל כאן במקומות חתק וכו' או דחרור ממנה, ובפרט דאן בלא"ה לא פסקינו כי הא DR"ל, דשחט הקנה וא"כ נקבה הריה דכמאן דמונח בDIKOLAA דמי, ולמה לא נאמר דמונח הדר ב"י, אלא דהתו"ס הלא סברנו CMS"ב הרשב"א, דלגביה סימן עצמו כ"ע מודים דהוהCMDMB"ד, אבל איז יותר תמורה, דלמה הביא כלל האי מימרא DR"ל לדחות תירוץ, שאין מזה שום הוכחה דאפשר דהדר ב"י וכלהכתא, ועוד דגוף תירוץ עכ"פ לא נדחה, והוא ללהקשות סתם, כיון DCtab נפסק הקנה, מה בין מקום חתק לשלא במקומות חתק, דהרי מכאו דמבד"ד, אם כן הוא דהדר פשוט לבעל הש"ס, גם בלי מימרא DR"ל DCtab שנפסק הקנה פ"א שוב הוה מב"ד, והוא תימה רבתא לשיטת התוס".

שיטת הרמב"ם ז"ל:

טרם שנבו לביואר גוף הסוגי צרכין להקדמות מילין על כל עני שחיתות וטרפות, כפי אשר ראהו הרמב"ם ז"ל בעני שculo ורווח בינו.

בריש א"ט ובפתחה עicker י"ד ביארתי כי לדעת הרמב"ם כל hei ח"י טרפות שננה התנה שהמה מהללם"ס, אין לוקין עלייהם, אלא דיון דברי סופרים יש להם משום דלא בא הלכה לפרש הקראי אלא להוציא עליו, דטרפה המפורש בקרא, היא הנטהה למות, דהינו מסוכנת ע"י מכיה שאין לה תרופה, אשר זאת אומדים הרופאים בכל זמן לפי מעמד חכמת הרפואה, כמו ברוצח, וההלה דלא בעי נתה למות, ולא אימוד הרופאים בכל פעם לפי הגוף המוכה והמה מעמד החכמה, הוא חומרא רבתא, שהויספה ההלה על הקראי, אשר אין לו דיון פירוש הקראי, אלא הוספה על הקראי, שאין לוקין עלייה, וכן כתוב הרמב"ם בפירוש בספר המצות שלו, דאיין בחיה"ט אלא איסור DRben, והתפארת ישראל בריש א"ט הביאו, וכتب דבחבירו יד החזקה חזר מניה, אני הראיyi דנפהז הוא, כי אדרבה חזק את הדבר בכל פסקיו, עיין בפתחה היט ובממצא עונג, וא"כ נקה"יו ופסה"ג כשאר טרפיות אס הולכת ואוכלת כשאר בריאות אין בה אלא איסור טרפה שאינו מפורש בקרא ואין לוקין עליו, אם שחיטה כראוי איפלו בפסה"ג, כיון דaicא ושת ולע"ע קודם חזז מידי נבלה, ואין לומר דהא בעין עכ"פ ב' הסימנים לכתלה, וממילא ראיון לשחיטה בעין גם לעכב, כי גם הקנה הנפסק ראיו להחשת במקומות אחר, כי אין לית לו הא DR"ל DCtab הקנה CMDMB"ד, וכאשר ביארתי זאת ברור כשם בשחרים, כי חיבור הקנה בשאר האברים כמו קנה לושט, ולמטה עם הכרשתא חזק מאד וגם יכול להתרפא כאשר עינינו רואות מעשים בכל יום ואיך נאמר ע"ז דהוהeman דמונח בDIKOLAA דמי, ולא עוד אלא איפלו בפסקת שני הסימנים שכ' הרשב"א דאי לכ"ע כל האברים הפנימיים מב"ד, ביארתי דזה ליתא, והראיyi דיניטל הלב הוה כניטל הרاش דהוה כמתה ומטמא מיד, וא"כ כל ששוחט

שמוספת על המפורש בקרא, ועי' רצה רבעה חלק בין שחת תחלה ואות' כ פסק ובין פסק ואחר' כ שחת, ולפי האי חילוק לא אתא ההלכה על מkeitzet סימן בפיסול כל ואפילו על כל הסימן נמי לא דיין בו אלא מעשה טרפוות בעלמא, אלא על סימן השן שהיא הגמר שחיתה, ואם הוא בפיסול הוה לנחירה, ואולי בסימן השני אחר שחיטתו הראשון גם מkeitzet בפיסול פסול, דלולי זאת, הלכה למה לי, אלא דלא ידעתיך איך יפרש רבעה המשנה דאי' בעוף דקמתי ג' נקה"ו ופסה"ג, הרי יאמר דפסה"ג בעוף לאו נחירה מקרי, הלא פסולו כמו הקשרו, ואחר הנחירה אין תחני שחיתה, וילוי דלפי מה שביארנו לעילadam שהתה מעל"ע, לאו נחירה הוה, וממילא מהני שחיתה איך' לטהרה מיד' נבלה, ובלא' רבעה נפרק בתירוץ והדר ב', ומשיין אלו אסורות כתני יש מהן נבלות וש מהן טרפוות, ורק' דכollow בהאי משנה דאי' הני דאסורות מכח ההלכה דרי' יהושע שהן במלכות, עם הני דאתה מההלה של חייט' מושום שאף בהן יש מלכות לכי לא חש לערבינחו תחת שם טרפה, ועיין ל�מן מ"ט ע"ב ותוס' ד"ה רב ואיסורא דאוריתא שכתו, דרבא הדר לגבי ר' פ', וכותבתי אני שם דסבירת רבעה ה' דלא דניון הני חייט' כדורייתא ממש עי"ש, ואולי נהפק הוא ממה שכ' התוס' כי מאחר ששמע רבעה הא דרי' דהכא, חזר מתירוץ דalgo אסורות כתני, ואחר' כ אמר דחלב טמא סותם מפני הטרפוות אין בו איסור של מלכות, ועי' פריך א' כ למה לא מנה נמי דעתה גיסטרא וגיטל הירך וחולל שלה, ומשיין כי כתני נבלה דלא מטמא מחיים, ורק' נבלה דנקרא ע"ש סופה, כתני בכל טרפוות, אבל נבלה ממש שטטמא מחיים, מושום דהפרוכס איינו אלא כזב הلتאה, לא מציא לחשבן בין הטרפוות.

ומה מאי מיושב לדעת הרמב"ם דקדוק עצום, דלמה סיידר בעל הש"ס תירוץ של רבעה שהוא מאמוראי בתראי, לפני תירוץים של ר' ר'ל וורי' אמראי קדמאי, והוא מושום דיש נפקותא רבתא לדינא, דלי' באמת הני חייט' אין בהם מלכות, וקילו מנקה"ו ופסה"ג שהם פסולין שחיתה, אבל לרבעה כיון דהנתנא ערבינחו נראה דשותון עכ' פ' לעניין איסור אכילה, ולכן לא רצה בעל מסדר הש"ס לקיים תירוץו של רבעה במה שיביאו בסוף בדרכו בכל הש"ס, דהacketaa כבתראי, אלא רצה לקיים תירוץו של ר'י דכאן קודם זהה וכאן לאחר זהה, כי זה האמת דכאשר ביארנו לאו דוקא היא משנה דאי' נשנית כר' ע' קודם זהה אלא כל המסכתא כן מורה, ומסתמא גם רבעה הדר ב' כמו שהדר מתיירוץו קמא אחר ששמע הא דרי', אבל לשיטת התוס' דין שום נפקותא לדינא בין התירוץים של רבעה וורי', התמיה קיימת ומה לא המתין עם תירוץו של רבעה עד לאמר תירוץו של ר'י, והוא נקודה נפלאה.

ועתה נבוא לתירוץו של ר' ר'ל, שאמר כאן שחתת במקום חתך וכן שחתת שלא במקומות חתך, ר' ר'ל אומר לנו מלטה בטעמא על האי הלכה של ר'י מושום ר'י, דמש"ה פסול אפיקו במקצת הסימן מושום דכל שנגמר הרוב של הסימן, הרי האי מיעוט בתרא כמו דמנוח בדיקולא דמי, ולא בעי למשחט אפילו לכתלה לא, וא' כ בהאי רובה קמא פתיכי בי' הפיסול, כמו למ' ד לעיל ייט' ע"א בשחת שיש קמא שליש בתרא, והגרים שליש אמצעי דפסולה בשחיטה, מושום דמיעות בתרא, לא מצי מצטרף להשלים רובה בשחיטה, לאחר פסוקת הרוב הוה כמדמ"ד וכחותך בריגלו כמו שביארנו שם, ולכן הון נקה"ו והו פסה"ג, אם גמר השחיטה באוטו מקום נבלה הוה לאחר שקיבל ר' ע' ההלכה מושום ר'י שכ' פסול בשחיטה נבלה, והאי הלכה, זאת גופא חדשה לנו דרוב הסימן סגי לבכתלה, ואידיך כחותך בשחר המת ולכך כל שפטיכי ברוב קמא מקצת בפיסול הוה ככלו בפיסול, אבל אם שחת שלא במקום

לאו זה بلا שום מעשה טרפוות, אם כחותך צית בשר מה'ח חייב משומס האי לאו דבשר בשדה טרפה, ואל תשיבנו דמ"מ נפ"מ לעניין חלב ובצים דאסורים מן הטרפה, הנה לדעת הרמב"ם אין בחלב ולומר דלאו דטרפה אחלה ובצים כתיב, דכל דליך לאו בבשר ממילא ליכא איסור בחלה, אלא דחלבה אסור מושום דבשרה אסור מושום במה'ח, שהוא ג' בלאו דטרפה כלל, דהרי בלא' אמרין בבכורות דף ו' ע"ב דחלב דשר' חדש הוא דזהו יוצא מאבמה"ח (וכונתו איסור יוצא מבשר מה'ח או אבמה"ח) אלא דהתורה התירה, ונאמר דהתורה לא התירה אלא בבחמה שאיסור בשר אבמה"ח יש לו היתר בשחיטה, אבל בטרפה, איסור בשר מה'ח שהוא טרפה, יש לו המשך גם אחר השחיטה או המיטה שוב אמרין דחלבה אסורה מצד יוצא מן הטמא.

ודרך אגב אודיע כי מכח הא מלטה יש לי תימא רבתא על פסק הרמב"ם בס' כ"ד סע' ט'ו' דעיקור סימנים פסול לשחיטה, אבל אין בו מושום טרפה, וחלה וביצה מותרים, והוא מותשי' הרשב'א, ואני תמה על דין זה, דכוין דלית לה היתר בשחיטה מנ'ל דחלבה שרי', דלמא לא התירה הלב תורה להלך לא מבהמה שאיסור בשר ואבמה"ח יש לה היתר, אבל האי בהמה אסורה לעולם, וצ'ג.

ונחדר מה שהתחנו דטרפה נמי מתחילה מיד ולא איקבע אלא לאחר שחיתה, אולם איסור נבלה אין לו תחילת מחיים כלל רק עם המיטה נעשה נבלה, אולם בטרופות שאין שחיתה מועלת בו, עד שבטה סופה להיות נבלה, אנו קורין את איסורה מיד בשם נבלה, כי מה דחילון הכתוב לשני לאוין הוא, מושום דטרפה ע"ג שהוא תחלת נבלות, אפשר שלא תבוא לידי נבלות, אם תשחט שחיטה המתרת מיד נבלה, אבל האי שא' לא להשחט, لما תקרה טרפה שיש ג' לא הוקבע אלא לאחר שחיתה, כי מחיים בלאו הци אסורה לחתווך ממנה בשר מהאי לאו גופא, וגם מושום איסור עשה דאיינה זוכה ואמ' ע"ש סופה הלא תאי' נבלה, ולמה תקרה טרפה ולא נבלה, אבל מעולם לא עלה ע"ד הרמב"ם לחלק בין איסור לטומאה, ולומר דאם חתךابر או בשר מן בהמה שנטף הקנה שלה או ניקב ושתה, שילקה מושום נבלה ונס מושוםابر או במ'ח, זהה דבר בטל ולא ניתן להאמר, ובפתחה הארכתי' בזה והראיתי' דהראם'ס בפירוש כתוב דוגם איסור אכילת נבלה אינה עד שתמות מוש עי"ש היטב.

ועתה נבוא לבאר הסוגי', הש"ס מבקש למצוא טעם על האי ההלכה של ר' ישבב בשם ר'י, למה תה' מkeitzet שחיתה בפיסול נבלה ומתחיל בקושי' ממתנית' דאי' ט' דשם מנה נקה"ו ופסה"ג בין הטרפוות, ואי דאין שחיתה מועלת בנקה"ו ופסה"ג הרי בשם נבלה יקרא האי איסור, ע"ש סופה שתאי' נבלה לאחר מיטה בין שחיתה או מטה באופן אחר, כי גם הטרפה מkeitzet נבלות, אלא דנקראת טרפה מושום דאפשר שלא תבוא ליד נבלות, אבל האי ראוי להקרא נבלה, מושום דוזאי תבואה להיות נבלה, ואע' ג' דבhai מסכתא בתיקו בשר לאכילה קמייר ולא בעין טומאה וטהרה, ולענין אכילה מהו לטרפה ומה ל'Neillה, ואפשר דמה'ט לא דקדק התנא כ'ב, ומה נבלות בהדי טרפוות הא ליתא דהרי אתה רואה דקבוע התנא כאן פלוגתא דר' ישבב ור' ע' אי נבלה או טרפה הי' לו קבועה במס' טהרונות (ואי דלמ' ד' שחיתה שאינה ראויה שמה שחיטה, הוה ל'י למיtiny בפ' אווא'ב) אבל באמות יש לנו נפקותא גדולה בזה, כי ההלכה של ר' ישבב דכל פסול במקצת שחיטה נבלה, הוה דאוריתא ממש ולוקין עלייה, מפני שאטא לפרש הקרה דזוחחת כאשר צויתך, ואם לא נקבל ההלכה זו ויהי' נקה"ו ופסה"ג רק טרפה כשאר טרפוויות, אז דינם כד'ס, דין דאי' לוקין על ההלכה זו

כשרה עליון, אם גמר השחיטה בהקשר, ואנן כר"י פסקינו נגד ר"ל לענין זה אבל לא לענין אגמל"מ עי"ש בסוגי דלעיל כ"ט ע"ב.

ומעתה אין להקשות על הרמב"ם שפסק כר"י, מותספתא שהביא ק"ז רע"א ז"ל, דהאי תוספתא נשנית כר"ע קודם חזרה בכמה וכמה משניות, וזה ברור ואמת בס"ד.

ועיין לקמן בריש א"ט מה שכתבתי ע"ד סידור הטרפויות שהתחילה בקונה ושות ולא בקרים של מות, ומtopic כל דברנו בענין זה יתבאר לך דבפסק נקה"ו רואיו להחמיר יותר מבואר טרפויות, לא מפני טעם שכ' הפלתי, דהוה ספק בשחיטה כי ע"ז, פלפלו האחרונים כאשר ביארנו במקומו, אבל מטעם דהאי הלכה דפסולי שחיטה חמירי כנ"ל, וכעין שכ' הרמב"ם דספק דרישה חמורה שאשר טפקי טרפויות מושם דדרישה מקרי מוריש בקרה, ועיין היטב בפתחה עיקר י"ד בזה וד"ק.

תוס' ד"ה והרמיהו, בסה"ד, ויל' דמתני' ד"א"ט משמעו לי לאח"ש, מדתני סייפה כל שאין כמות חיה, ולא כתני כל שאין חיה עכ"ל עי"ן בחודשו לנו לממן שם, כי הא夷 לשנאי איצטראך לומר דאפיילו איתרמי דהיא חיה, כל שיש לה אחד מן הטרפויות אלו הרי זו אסורה לו מכח טרפה, ואם הי' כתני כל שאין חיה טרפה, הנה הדיקוק, הא חיה כשרה, וכן נראה מפרש"י שם שהבין כן הא夷 לשנאי, אלא דהתוס' לא הי' צרכין לדקדק מהאי לשנאי דתנא דמתני' בלאה"ש מיררי, דPsiṭṭiaן כן הוא, דרבנן של הנימטרפויות, וא"א למצוא רക לאחר שחיטה כמו טרפויות דברים הפנימיים וכן דרישה, א"א לעמוד עלייה אלא בבדיקותبشر שכגד הבני מעיים ובדיקת הסימנים עצמן, ולא עוד שהרי התנא אקררא קאי, והקראיبشر בשדה טרפה קאמור וכמש"כ לעיל דברן לא איקררי אלא לאחר דעתידי' עיין בשרד והטעם דדיברה התורה מבש, מושום דברמת לא חל אישור טרפה מחיים לא מבעי למ"ד בהמה בחויה לאברים עומדת דimenti תלי אישור טרפה עד שהליך לו איסור אחר ובמה"ח כמו ש' רשי"ז ללקמן ק"ג ע"א ד"ה וכגון שטרפה, אלא אפילו לאידך מ"ד דלאו לא"ע הרי איכא כאן אישור עשה דיאינה זבוחה, עי"ן Tos' שבעות כ"ד ע"א ד"ה האוכל ובמהרש"א שם, ואי מושום הלב וביצים, הלא אין בהם אלא אישור יצא מן הטמא, ומה ציר של טרפה, ואי דליקא על הבשר איסור לאו טרפה, לא מצין למימר מציר היוצא ממנה, אסור מושום יצא מון הטרפה, ומה שמן' רוב טרפה אסורה, כבר כתבנו לעיל מושום לכל שאין להבהמה היתר אכילה הרי בשירה אסורה ועומדת, וליתן למדוד מהלב דעתמא דשרי' רחמנא, מושום דברכל בהמה דעתמא יש לשירה היתר, אבל הא夷 טרפה לא, אלא דאלו התוס' נחתו למה שכתבנו לא היו מקשין מידי, והיו ידעים, דטרפה לא מפני להקראי רק ע"ש סופו ולאח"ש, דאז' איקבע לאו זה דטרפה, אבל מה שלא נטהר בשחיטה לעולם, לא מצי להקראי טרפה ע"ש סופה, אלא נבלה ע"ש סופה, וכדעת הרמב"ם ז"ל והדברים עתיקים הופיע בהם ותמצאים אmittim לאמיתו של תורה וד"ק.

ותלמיד אחד עוררני על הא דאמרו לנו בקמן קכ"א ע"ב דמפרכס לא מקרי סופה לטמא טומאה חמורה, הוαιיל וככל גראה ולהעמידה על פחות ממציאות, הרי גם אישור נבלה מתלי תלי דאפשר שלא תבאו לידי נבלות ע"י שגרה פחות ממציאות, אבל אני עומדים משתומים איך אפשר לומר כן הלא אפילו ניטל הירך וחול שלה הרי זו נבלה ומוטמא מ"ד מושום דאין הפרוכס אלא צונב הלטאה וממש"כ ניטל לבה כאשר כתבנו לעלמה, ואיך אפשר שתחיה בהמה, עד שmagar כל בשירה עד פחות ממציאות, ועל חן נטעתי למצווא פתרון לחידה זו, וצע"ג.

החותך שפיר דמי להוציא מיד נבלה גם לאחר חזרה ר"ע והינו דין דמשנה ד"א"ט, ע"ז פריךומי אר"ל הכי, והוא אר"ל וכו', והנה בא הא夷 אידך דר"ל הוה מצי להקשות מני' וכו', דניהו דלענין נקה"ו שפיר יש חלק כנ"ל,adam גמר השחיטה במקום הנקב נבלה, ואם שחתט לעלמה או למטה ממנה אין אלא טרפה, אבל בפסה"ג, מה בין מקום חתק לא מהני רוב השוט שנשחט כראוי, משום סברתו דבמקומות חתק לא מהני רוב השוט שנשחט כראוי, משום דmajmav"ד אחר שחיטת הרוב וא"כ בפסה"ג אין מקום לשחות עוד, כיון דכבר נפסק רובה, אלא דניהם לא אמר קמייתא דהרי מקמייתא אמר דר"ל הדר מבתריתיא כדי לקיים קמייתא כד' גופא נפרק מותוך סברת עצמו, ע"כ דמעולם לא אמר קמייתא כד' לתרצ' למה תנא התנא נקה"ו ופסה"ג דתירוץ זה לא מספיק אלא על נקה"ו ולא על פסה"ג, אלא דוידי אמר חילוק בין מקום חתק לשלא במקומות חתק לדינא ובפ"ע, אבל לא לישיב המשנה דקתו בה נמי פסה"ג, ועל זה מסיק אלא ארחב"א אר"י" כאו קודם חורה וכואן לאחר חורה, ומשנה לא זהה ממוקמה, והנה ר"י מסתמא לית לי הא דר"ל דאחר שחיטתה הקנה הריהה כmajmav"ד דמי', וה"ה הקנה עצמו, דהרי אין דבענין לכתהה שני סימנים שלמים, וכאשר כן מוכח מהא דר"י א"ר דלעיל ד"י ט', דפסקין דשני שלשים בשחיטה ושליש אמצעי בהגרמה דכשר, משם דהני שני שלשים הקמא והבתרא, מצטרפין לשחיטה, ולכן שליש אמצעי בהגרמה לית לו בה, אלא דהרשב"א ז"ל, הכריח דע"כ בקנה עצמו גם ר"י מודה דכמבד"ד, דאל"כ, למה לי' ליכנוס בדוחק זה, דמשנה ד"א"ט שנית קודם חורה, כיון דל"ל להא דר"ל, יש לו תירוץ מחוור כמו שא"ר לחלק בין מקום חתק לשלא במקומות חתק, אבל לפ"י ביארנו זה ליתא דמה"ט גופא דלית לי להא דר"ל דכמבד"ד לא מצי לחלק בין מקום שחיטתה לשלא במקומות שחיטתה, דכיוון דגם המיעוט בתרא לשחיטה יחשב, מה לי הגרים שליש אמצעי, ומה לי' פגע בנקב בשליש אמצעי, כי חילוק זה שכתבו התוס' שם ד"ה שחיט ופגע בו נקב, הוא כען חילוק שרצת רבא לחילוק, בין שחת ואח"כ פסק, לפסק ואח"כ שחיט, ורק לר"ל דס"ל דבפסיקת הרוב כmajmav"ד, יש מקום לחלק, אבל ג"כ רק בושט ולא בגרגרת, וכאשר הארכתי שם והבאתי דבורי הפלתי שכטב דגם במקומות הגרמה הוה כמבד"ד ע"ש, ולכן סובר, דכל מעשה טרפות במקומות הסימנים דינו כנחרה,adam מותה תזוז מעל"ע ממעשה הטרפות בסימנים, הוה כנחרה, ולכן אין חילוק בין נקה"ו לפסה"ג.

והאי הלכה חדשה לנו שלא אמר דנchorah לא הוה אלא כשותה תזוז מעל"ע, אבל אם שהתה יום או יומיים רבים, תה"י רק טרפה ותהני לה שחיטה, ע"ז אתה הא夷 ההלכה דלא היא דכיוון דשחיטה מתרת מיד ה"ה דנchorah פסולת מיד, וכיון דאלו הייתה מיתה תזוז מעל"ע הוה דינא כנחרה, ה"ה بلا מיתה שסנחרה עלייה, והרי תראה דר"י מה"ט גם בשחיטה סובר, דישנה לשחיטה מותע"ס, ועוד לעיל דף כ"ט שבニアת דר"ל ור"י בתורת פליגו שם, אי על מיעוט סימנים שם שחיטה עלייה, אלא דלשחיטה כשרה בעין הגמר בהקשר כדי לומר אגמל"מ, עי"ש בארכיות.

היווץ לנו מכל האמור דר"ל ור"י פליגו בהאי הלכה דר"ל רק ברוב גרגת אפסל לשחיטה, ומשום דכמה דמונה בדיקול דמי, ובמיעוט ושת לא נפסל אלא במקומות חתק, אבל ר"י דל"ל כמו דמוני בדיקול א דמי טעמא דההילכה הוא משום דכל מעשה טרפות בסימנים, ואפיילו במקצת השוט שם נחרה עליו, لكنתו לא מצי שחת וממילא גם בשחיטה כשרה על מקצת השוט שם שחיטה

אלא ש"מ דקים فهو לח"ל, דוקא ריאת היא דחויתה תלו בקנה בלבד, ולא ינק משאר אברים ולא בשאר ב"מ וכו', עכ"ל הראש יוסף ז"ל. העתקתי כל אריכות לשונו כדי להארotta שcumutet כל דבר ודברו, הוא שנייה רבתא בפ"ע במחלוקת הנשגבה ושכל' עמיד ומשתומם איך לנאו אדר כמותו יקרה כאלה.

הנה דברי חי"ר ר"ן ז"ל שהביא, תיתני לי כי כוונתי להם מודנפשיAi וברכתני ברוך שכונתי לדעת קדשו של גודל הראשונים, והבאתי ראי' מפורשת מרמב"ם פט"ו ממעה"ק, דעתל הלב הוה נintel הרראש אשאין בה שוב שום חיות, עיין ב"ש שפסק שם קר"ש, דחקדייש דבר שמתה בה פשטה קדושה בכלה וכותב כוון הקדיש לבה או ראשה, הרי הקדים עוד לב בראש, וכאשר ידועה כן בין הרופאים שאומרים, אחר געהרנשלאג אפשר עוד לחוית זמן מה, אבל הערצשלאג ממית על אחר, ובזה נדחו דברי הרשב"א שכטב, דבשחיתת שני סימנים לכ"ע כל האברים הפנימיים דמי, וממש"כ פשוטותי" דראש יוסף, דלר"ל אחר שחיתות הקנה גם הלב והכבד כמדמ"ד, דההיפך מזה הוא הפשיות וככיבא בכותחא, דהאי כמדמ"ד, ע"כ לאו דוקא כי חיבור הריאת לגוף הבהמה איינו תליוי ביה"מ, עד כמה שידר מושנה דא"ט לצורתה אחר ר"ע, כבר ידע דהדר ב"י ר"ע ישבב, ולמה סייר מושנה דא"ט דלא כהכלcta, ודלא כפי חזרת ר"ע, אבל האמת הוא דהאי, "והודה לו ר"ע" ניטוסף כאן על המשנה אחורי שקבלו החכמים האחרונים באיזה זמן אחר ר"ע ואילו אחר רב, שר"ע חור והודה לר' ישבב, וכאשר הראיתיך גם האי ברייתה דרבוי קודם זהה, וכן הרבה מישניות במס' זו לפני האי משנה נשנית כר"ע קודם זהה, וכן הרבה מישניות במס' זו לפני האי משנה ולאחריה, כי מי שסובר דבחדא מושב כאשר פלפו ר"ע ור' ישבב ביה"מ, עמד ר"ע והודה לו, טועה טעות גמור, כי אליבא דר"ע נסdroו כל המשניות, וכיון דכל אלו כשייטו קודם זהה, עכ"ד לא ידעו או לא קבלו האי שמוועה, ועיין שבועות דף ד' ע"א, רשי"י דה ומשנה לא זהה ממקומה ז"ל. ומשנה ראשונה ע"פ שחזר מסתימה, מאחר שפשטה ברוב התלמידים, לא יכולת בדורות שאחר רב, לשכח מפיים ולבטלה מביה"מ, והניחו את שתיהן וכ"ל, הרי דשם פירש"י דמה שהי' מקובל בפי התלמידים לא הי' בבחם להשיכחים ע"י זהה, והיינו דלא רצוי לקבל החזורה ולא האמינו לשםות החזורה, ועיין בהגות מהרש"ש שם, שכ' דמדברי רש"י אלו מוכרת, דבמי רבי ודורות שלאחריו, עדיין לא נכתבו המשניות עי"ש, ויהי" איק שיהי" האי והודה לו ר"ע, זמן רב אחרי רב ניטוסף על המשנה אחורי שנתקבל השמוועה, דחזר ר"ע להודיעות לקבالت ר' ישבב ממשמי" דר' יהושע, ולכך דברי רש"י ז"ל אכן תמוון עד להפליא ודוק.

אבל מה ש"כ הרראש יוסף אם תלש הריאת לאחר שחיתות הקנה, שהיא מותרת באכילה, וממילא דגם לדין הדין כן בקנה עצמו, לפי דעת הרשב"א וכל הפסיקים אחרים, דהקנה עצמו לכ"ע כמדמ"ד, דבר זה הוא מבhill את הרעיון, דבזה התיר הרראש יוסף אמרה"ח דאוריתיא דאסור הן לב"ג והן לישראל בלאו שיש בו מלוקת, דאפיילו נ Nich לפרש האי דריאת כמדמ"ד כפשווטו, סכ"ס לא עדיף מבابر המודולל התלויה בחות השערה, דבעי שחיתה, ומהני לי' השחיטה דע"פ דאין בו שום חיות וועומד ליפול, אבל כ"ז שמחובר בחות השערה אין בו מושם אמרה"ח, וככדרשין לקמן ע"ד ע"א, כי יפול עד שיפול, וניתרין בשחיטה עיין ל�מן לע"ג ע"ב בתויס' ד"ה מדלא קברין, שכתבו דמה"ת לא הווי אמרה"ח, כיון שמחוביין הן מעט, מותרין בשחיטהaabrim המודוללים, ואין בהם אלא מצות פירוש בלבד עכ"ל, ואיך עלה על דעת הרראש יוסף דלא ליבעי הריאת שחיטת שני סימנים, ושלא תהני עליה שחיטת סימן השני, דמ"ש משאר אברים המודוללים, וכי ה"סובר דבאמת אין לריאת שום חיובו, אחר פסיקת הקנה, ומונחת בדיקולא ממש אמתהה? ולא אחד תחת לשוני, כי גם ק"ז בעחות"ס ז"ל נפל בהאי שגיאה רבתא, שכטב בתשי' י"ח לוי"ד דהא דעת ב"מ. מושם אמרה"ח בב"ג, הינו דוקא בשנשחתו הסימנים כולם, אבל במעורין עדין

אבל זאת אמת, דתולש בשר מפרקסת שנטרפה בושט או בקנה, אין על האי בשר איסור אכילת נבלה, אלא איסור בשר או אמרה"ח, כי כ"ז שהיא חייה, אין בה לא טרפה ולא נבלה, רק התחלת טרפה או נבלה שנקבע לאח"ש ולאחר מיתה ודוק.

ע"ב גמר' ומשנה לא זהה ממקומה ופרש"י ז"ל וז"ל: „ומשנה דא"ט אחר שנישנת בביהם"ד לא זהה ממקומה וכו' ע"פ שחזר בו ר"ע וכו' ואע"פ שזו קודמת אליו, אין סדר למשנה ואע"ג דבחדא מס' יש סדר, הנ"מ בסתם ואח"כ מחולקת וכו' אבל במיל'i אחראיתיא לא קפדיין אסידרא"ע עכ"ל, כל דברי רש"י אלו אינם אלא דברי תימא, דמו הועל רשי"י בדוחק העצום הלאה, דגם בחדא מס' מצין למימור דין סדר למשנה, עכ"כ קשי' לי לרשי"י על רב' מסדר המשניות, אין סדר המשנה דא"ט לצורתה אחר ששנה בפ"ק דהודה לו ר"ע אין סידר המשנה דא"ט דרב' האי משנה דהaca, לאחר פרק לר' ישבב, ומה מתרץ ע"ז דרב' האי משנה דהaca, כבר ידע דהדר דא"ט, הרי סכ"ס רב' דהאי כמו דורות אחר ר"ע, כבר ידע דהדר ב"י ר"ע ישבב, ולמה סייר מושנה דא"ט דלא כהכלcta, ודלא כפי חזרת ר"ע, אבל האמת הוא דהאי, "והודה לו ר"ע" ניטוסף כאן על המשנה אחורי שקבלו החכמים האחרונים באיזה זמן אחר ר"ע וגם אחורי רב, שר"ע חור והודה לר' ישבב, וכאשר הראיתיך גם האי ברייתה דרבוי קודם זהה, וכן הרבה מישניות במס' זו לפני האי משנה נשנית כר"ע קודם זהה, וכן הרבה מישניות במס' זו לפני האי משנה ולאחריה, כי מי שסובר דבחדא מושב כאשר פלפו ר"ע ור' ישבב בבי"מ, עמד ר"ע והודה לו, טועה טעות גמור, כי אליבא דר"ע נסdroו כל המשניות, וכיון דכל אלו כשייטו קודם זהה, עכ"ד לא ידעו או לא קבלו האי שמוועה, ועיין שבועות דף ד' ע"א, רשי"י ימי חייו משניות רבות ע"פ שיטו, ועיין שבועות דף ד' ע"א, רשי"י דה ומשנה לא זהה ממקומה ז"ל. ומשנה ראשונה ע"פ שחזר מסתימה, מאחר שפשטה ברוב התלמידים, לא יכולת בדורות שאחר רב, לשכח מפיים ולבטלה מביה"מ, והניחו את שתיהן וכ"ל, הרי דשם פירש"י דמה שהי' מקובל בפי התלמידים לא הי' בבחם להשיכחים ע"י זהה, והיינו דלא רצוי לקבל החזורה ולא האמינו לשםות החזורה, ועיין בהגות מהרש"ש שם, שכ' דמדברי רש"י אלו מוכרת, דבמי רבי ודורות שלאחריו, עדיין לא נכתבו המשניות עי"ש, ויהי" איק שיהי" האי והודה לו ר"ע, זמן רב אחרי רב ניטוסף על המשנה אחורי שנתקבל השמוועה, דחזר ר"ע להודיעות לקבالت ר' ישבב ממשמי" דר' יהושע, ולכך דברי רש"י ז"ל אכן תמוון עד להפליא ודוק.

ע"ש גמר' גופה, ארשב"ל שחת הקנה וכו' א"ר לא אמר ר"ל אלא בראיה, הויאל וחוי הריאת תלויה בקנה, אבל בגין מעיים לא, עכ"ל הגם', וכי הראש יוסף וז"ל: „משמע ב"מ הוא דקינוי התלוין בשוט, ומשום דיש טרפות לח"ח, אבל כל מה שתלו בקנה כגון הלב והכבד וככדונה, כולחו כמדב"ד, ולאו דוקא ריאת, ואף שפשוט הוא לאoor, אבל הר"ן בח' כי ואינו מחוור דא"כ הריאת מהתא ואיך יתירנה שחיתות השוט, וכו' עכ"ל. מה שכתב דא"כ יתרינה שחיתות השוט והלא כבר כבר מטה, לכארוי דר"ל, איך ניתר לב וכבד בס' אחד, כיון דברך אין בהם חיית וכו', והנה גם בריאת תקשה זאת, אלאaca אמרה' רחמנא למשה, דבעינן ב' סי' לכל הבהמה, ואה"ג דל"ר, אם שחת הקנה והוציא את הריאת מהבהמה קודם שחיטת השוט, דמותר ידי בס' אחד כיון שיצא כל החיים, כמו עוף דזוטר חיוני" דיב"ס' אחד, אלא דקש"י לי לר"ז, אי איתני" דלב כבך נמי ניתר בס' אחד כמדב"ד, איך ודאי דמתה כל הבהמה בס' אחד, דעקר חיות דבע"ח תלויה בלב, ועיין בשו"ת חכ"ץ ומ"ש שסימן כ' רשי"י ז"ל, הוא מ"ש על הא דامر ראב"י, ש"מ מדר"ל וכו', מושם ריאת, וממאי לא פ' על ב"מ ממש וכשחט גם הושט,

הכלכלי, ולעומת זה קשה גם להיפך,adam טעמו דר"ל משום דא"ט לח"ח, מה נקט דין בnickba הריא, ולא אמר סתם נקבו בני מעיים וכיר"ז, או סתם נטרפה הבמה, בין סימן לסימן.

אבל לפי ביארנו שלמעלה גם بلا האיא אידך דר"ל, מהא דמחלק בין מקום חתק לשלא במקום חתק, שמעיין דס"ל דלא בעינן אף לכתהלה רק רוב הסימן לשחיטה, וע"כ משום דאחר שנשחט רבו הוהCMDMB"ד, אבל פלוגתא דרבא ור"ז לפי הצעתנו הכי מתפרש, דהנה יש להעיר, כי הש"ס לא מבאר לנו אי הא דיש טרפות לח"ח או א"ט לח"ח, מלטה דתלוי בסבואה היא, או הלכה היא שקבעו זה להקל וזה להחמיר, כי כפי הנראה מדאוריתיא קאמר, דיש טרפות לח"ח למ"ד דס"ל כן, ולא מנזרת חכמים, אולם פע"ד נראה ברור דגם האיא דינא תלוי בהסביר וטעמא של האיל הלה שקיבל ר' ישב משום ר"י, דכל פיסול אפילו שמקצת הס"י פוסל את השחיטה, adam כר"ל דאמר דההלה אתה רק אמוקם חתק, ומושום CMDMB"ת כחtopic בידה או ברגלה, וכך לא מctrופ האי מייעוט בפיסול למייעוט בהכרח, להיות רוב בשחיטה, אז אין לנו שום טעם לומר, דה"ה אם באמצע השחיטה ארער טרפות אחרת ב"מ, דנמי אסורה הבהמה, דהרי הסברא החיצונה גוננת דכל שכבר נעשה בה מעשה טרפות ע"י סימן אחד השחותו, שוב לא מיטרופי, ושאני מקצת לפיסול בשוט אחר שחיטתה הקנה, דהרי אין כאן שחיטה כולה אלא פתיכי בה נחרה אבל לר"ז דלא מחלוקת בין מקום חתק לשלא במקומות חתק, ומטעם דבעי לכתהלה שני סימנים שלמים לשחיטה, והרי גם במקומות חתק אכן ראוב בשחיטה, בצירוף המיעוט בתרא, ומ"מ את ההלכה ואמרה, דמקצת נחרה פוסלת גם אחר שחיטת סימן אחד, ה"ה דמעשה טרפות יאסר אחר שחיטת ס"י אחד, דאי אין טרפות לח"ח, כמו כן אין נחרה לחץ שחיטה, ולפ"ז ר"זיפה פריך לר"ל, אם התורת בריאה, הרי יש לך לפרש ההלכה מטעם דבכל מkeit הושט פיסול בשחיטה אין כאן רוב, מילא תtier ב"מ ג"כ, דאין לך טעם לומר י"ט לח"ח, ורבא דאמר, לא אמר ר"ל אלא בריאה, ר"ל דאין להוכיח מר"ל דאית לי א"ט לח"ח, אבל ודאי מודה דעתך סבר א"ט לח"ח, אבל אכן דפסקין כר"ז דכאן קודם חורה וכו' וממילא דלא כר"ל, בהא דריא והנה אחר שחיטת הרוב CMDMB"ד, ומפרשין טעמא דהאי הלכה דמקצת פיסול אפילו באמצע השחיטה פוסلت, מטעם נחרה, ה"ה דטרפות באמצע השחיטה אוסרת דיש טרפות לח"ח, והבן הדברים שהם קילורין לעינים ואמתים למביני דבר.

ד"ג לג' ע"א גמור, אמר רבאי ש"מ מדרשב"ל, מזמן לישראל על ב"מ, ואין זמןין עכו"ם על ב"מ וכו', מה דאמר ש"מ מדר"ל, ולא אמר ש"מ מדרבא דמפרש טעמא דר"ל משום CMDMB"ד, יש ראי' לדברנו דלעיל דגם לר"ז ס"ל, דר"ל מטעם CMDMB"ד קאמר, אלא דמליל נשמע דא"ט לח"ח, כמו שביארנו לעיל.

ומה שאמר מזמן ישראלי, דהוא שפת יתר, וכן נהאה דרש"י זיל בפירושו השמיתו, ועיין בפ"ר הגדים על הדף בש"ס וילנא, כבר כתבנו לעלמה, דה"י מקום לומר דגם לישראל ליתסור הריא משום מצות פירוש, כשאר אברים המודולדים, בסתם שחיטות ששוחתני הקנה תhalb, והוה שחיטת הושט לגבי ריאה וקנה, שחיטה על אברים המודולדים קמ"ל דלא נכנס זה בכלל האיסור, וכמש"כ לעלמה, ומזמןין ישראל עליהם, ועיין מהרמ"ל זיל שambil מקשין סתם, דליהו לישראל נמי אבמה"ח, נמו בחתק בשער קודם גמר שחיטה, וכפי הנראה, גם הנמי מקשין לא נחתו לידע, דהאי CMDMB"ד לאו כנהתק ממש, אלא כאמור המודולDEL, ולכן להקשות אלא דתחה בה מצות פירוש דרבנן, אבל מה שתירץ

במיוחד בתרא, הו"ל רק כאברים המודולדים, שאין בהם אלא מצות פירוש מדרבנן, וכבר תפסו עלי הבאים אחריו, בנו הכת"ס ותלמידו המהרא"ס שיק זיל, דהרי בב"ג בmittah תלוי מלטה, ומיתה הריא עשו ניפול, ונדבר מזה עוד לפניו) אבל לפלא בעינן כי כולם לא הרגשו דלהיפך יש יותר תימא, דמה של' החת"סadam נשחטו כל הסימנים, אז אין להם דין און אברים המודולדים, אלא כמפורשים ממש, זו קשה מכולם, וכאשר באירנו לעלמה, וכל הרוצה לעמוד על הדבר ילק לביהם"ט, וינסה להוציא מתוך חלל הבימה אחרי הפשטה ופתחת גופה, איזה מן הב"מ שיריצה, אם יהי בכחו להוציאו דבר מה בלי חתיכה בסכין ana ana, ודבר זה אין צריך לפנים, ובכל זאת נעלם מעניין הגאנום הראש יוסף והחת"ס, וגם מעניין המשיגים, שלא הרגשו בשגיא גדולה צו, וכן ישתקע הדבר ולא יאמר, דבשחיטת הקנה בלבד יותר דבר מה מן הבהמה, ואפילו הקנה לחוד, לא לדין ולא לר"ל, כי לעולם לכח"פ כבר המודולDEL יחשב כדי ליבעי שחיטה, ואם תקשה לך א"כ ליטרסו הריא לר"ל מדרבנן מאשר אברים המודולדים, וממש"כ לרמב"ס דאיכא איסור תורה באברים המודולדים, ובגמ' משמע דגס לר"ל מותרין לישראל דהרי לא אמר רבאי אלא דין זמןין לנרכי, אבל לישראל שרי גם הריא, ולדעת הראש יוסף והחת"ס לא קשה קשי' זיל דלדידתו הци פירשו דין זמןין לנרכי על ב"מ, כנסחטו כל הסימנים דاز לישראל שרו, דשחיטה אין עשו ניפול, לנכרי אסורים משום דמייתה עשו ניפול, אבל בנשחט רק רוב הקנה אז הריא והכל התלוי בקנה הלב והכבד והטהול, גם לישראל עליהם מצות פירוש, כשאר אברים המודולדים, אבל מי דנייהו דשחיטת הושט מהני עלייהם מצות פירוש, ולדעת הרמב"ס לא הכניסו את זאת בכלל הדרישה דבשדה טרפה שדרשו על אברים המודולדים, דמעשה השחיטה לא מצי עשה טרפות ודוק".

ע"ש גمرا מתקיף לה ר"ז לרבע, מאחר שנולדו בה סימני טרפה התרת, מה לי בריאה, מה לי בב"מ, והדר ב"י ר"ז עכ"ל הגמי, ופליגו בפירוש האי והדר ב"י ר"ז, רשי' ותוס', דלרש"י הדר ב"י מוקשינו, משום דሞודה דיש טרפות לח"ח, וטעמא דר"ל כדרבא, דודקה בריאה קאמר משום CMDMB"ד, ורבאי אמר דילמא לא הדר ב"י, וס"ל דעתמא דר"ל משום דא"ט טרפות לח"ח, אבל דקמבעי לי' לר"ז ניקבו ב"מ בין סימן לסימן, אליבא דרבא קמבעי, דס"ל יש טרפות לח"ח, וכתבו התוס' דרראה, דלרש"י לא ניחא לי' שייחלוק ר"ז אדר"ל, וכן הביא הטור דעה זו, דהלהתא כר"ל, דלית מאן דפיג אידי' בריאה עכ"פ, אלא פליג בשאר בני מעיים מה דינו, וזה תלוי בטumo בריאה, אי משום CMDMB"ד או משום דא"ט לח"ח, אבל דעת התוס' אינו כן, אלא דר"ז פליג אדר"ל משום דס"ל יש טרפות לח"ח, ופליג נמי אדרבא דאמר בטעמא דר"ל משום CMDMB"ד, אלא טעמא משום א"ט לח"ח, لكن פריך, אם התורת בריאה, תtier נמי בב"מ ולכן כר"ז פסקין לחומרא, דיש טרפות לחץ ריאה, והרא"ש זיל מוסיף דר"ל וופא אמר תרתי מיל דסתרו, ולא ידעינו הי דאחרונייתא ועבדינו לחומרא. **והנה** הן שיטת התוס' והן שיטת רש"י לפי הבנת התוס', קשה מעד לקבלים, דכבר כתבנו לעלמה בשם הגאות המהרא"ש, דקמתמה דהוויל להש"ס לסייע, דהדר ב"י ר"ל, שנית קשה adam יש מקום לומר בטעמא דר"ל כר"ז, ומושם דין טרפות לח"ח, ואז לא יסתרו שני מאמריו, מהיכי תהיי לא נאמר כן כדי להשווות שני

כניפול, מושם דעומד ליפול, ודוק.

ע"ש גמר' בישראל דבשחיטה תלי' מלטה, כיוון דאיכא שחיטה מעלייטה אישטריה להו וכוי, עיין בفتיחה עיקר ב', דהא מלטה דבשחיטה מורת מיד, איתחדרש להו שנכנטו לאرض, ונצטו על שחיטת חולין, אבל בדבר בין נורח ובין שוחט, הי' המיתה מורת איסור אבמה"ח, אבל התולש אבר לאחר נהירה או שחיטה הוה אבמה"ח, וכן כי' הפלתי זל' בריש הל"ש דלמ"ז, אין שחיטה לעמלה"ת, מפרקסט בעוף אסור, וא"כ במדבר הי' צרכין להשליך הב"מ בכל בהמה בין חולין ובין קדשים, לכלבים או לשרפן מושום פסולי קדשים, והוא דבר שאין הדעת סבלתו, ובפרט לפי דעת הרשב"א, דלאח"ש שני הסימנים כל האברים הפנימיים כմגדמ"ז, מה נעשה בקרא מפורש ליתן הקיבה להכהן, וכןו שהעיר ע"ז בשו"ת כת"ס הנ"ל, וכי' שביארנו בעיקר א' ר' ישמעאל לית לי' היתר מפרקסט, ולדידי' מפרקסט גם עתה אסורה, והוא האמת והבאתי ליה ראי' ברורה מהא דאר"ל לקמן ע"ב, דר"מ מחולק באברים כמו בעובר דהוה מגע לנבללה, ושם באירתי מושום דר"מ קר"ש ס"ל, ע"י"ש בארכיות, וא"כ לכל הני נמא, דגס לישראל הב"מ אסורים, כיוון דגס לדידרו במיתה תלי' מלטה וזה דבר שא"א, וכבר כתבנו לעמלה דגס לדידן הי'lein לא אסור הב"מ עכ"פ מושום מצות פירוש דרבנן, דהינו האברים התלויין בקנה ועכ"פ הריה, אך אמות שכפי שביארנו אכן לא ס"ל כהא דר"ל, לא בריה ולא בקנה, ולא ב"מ אחר שחיטה שגי סימנים דcmbd"ז, אבל גם לר"ל קשה הדבר לומר, דሊר"י"ש ולר"מ לפי מה שאמר ר"ל, דפליג גם באברים דאסורים, תהיה הריה ג'ב אסורה מה"ט, ואין לנו מנוס אחר, אלא או' קושתיי לעמלה, דר"ל לא אמר אלא דבתו ריה הוה cmbd"ז, אבל בתור בשר אינוCMDL, או שנאמר כיוון דדרך שחיטה נעשה, לא נידון CMDL לעניין האבמה"ח, ומילא דגס בנחירה כן הוא, דדרך נחירה בסימנים, לא נעשה אבמה"ח עכ"פ שהריה מותה קודם לבב, וכמש"כ למעלה, וא"כ כל המאמר דראב"י דאין מזמן נカリ על ב"מ, לחודדי' בעלמא איתמר ולא להלכה, ועכ"פ יפה עשה הרמב"ם זל' דהشمיטו מהלכה, עכ"פ דלא ס"ל האי מי איכא מידי, ואוסר אבר המודולל לבני' ועיין עוד לקמן ודוק.

ע"ש גמר' אבל לנכרי בנחירה סgi להו, ובמיתה תלי' מלטה וכו' ממה דאמר בנחירה סgi להו, מוכיח הגאון רצ"ח זל' בהגחותיו לש"ס, דגס ב"ג נצטוosa שלא לאכול מטה מלאיה ובעי' נחירה עכ"פ, ועיין בفتיחה עיקר א' וב' ארכיות זהה, וכן כתבו התוס' לקמן צ"א ע"א ד"ה כמ"ד, וכן רשי"ד דף צ"ד ע"ב בריש העמוד, בחוד לישנא שהוא בכלל שלשים מצות שנצטו בעי', ולפע"ד הוא בכלל דינים, דברכלם ודאי הוא מצות שמרת הגוף מכל נזק, ואיסור מאבד עצמו לדעת, ידועה דמתה מלאיה, וכן הטרפה המפורש בקרא שהיא נתה למוט מחמת מכוותיה, שאין להם תרופה, שהמה סכנה גדולה לגוף, וכמש"כ האב"ע, על הקרא דכלבל תשיליכון אותו, ותדע דהרי האי קרא דטרפה כולל גם בשר מה"ח, וכדעת ר"י ל�מן ק"ב ע"ב, וכן ההלכה, וכן תרגום אונקלוס, וכןו שאסור ליתון במאח"ח לב"ג כן אסור לו ליתון בשר מבער"ח הנטהה למוט, וכן הוה בכלל לאו דטרפה, גם הנבללה שמתה מלאיה, או מחמת מכוותיה דקו"ו הוא ולא עוד אלא דמי לא עסקינו דטרפה חית העיר והמיתה אבל הלאו דבללה שנאמר ב' ראה, שאמרה תורה לגר תנתנה או מכור לנכרי, היא נבללה חדשה, שנצטוינו עליה בכתינה לאرض, דהינו נהירה או נסלה בשחיטה, שהותרה במדבר, וזה ראוי ליתנה לגר או למקרה לנכרי, וכן איתי' בפסקתא דממה שנ' בנח' "ומכל החיה" ממעט, ולא את המטה מלאיה והוא דלא הביא הרמב"ם זל' בהל' מלכים איסור זה לב"ג, י"ל כיון דבגמ' דילן לא

המור"ם הוא משולל הינה במחכ"ת, שכטב דכין דמיד אחר שחיטת הינה כלה חייתי' דריה, לא מקרי עוד בשר מה"ח עכ"ל, ותמהני והלא כל בשר מה"ח כו' הו, דמיד כשפירוש הוא מות, דהרי דרשינו כי מות מון הבהמה על אבמה"ח, רקמן ע"ד ע"א, אם לא שנפרש דבריו, דכוonto מה ש' הרاش יוסף שהבאתי לעיל, כיון דהוא כמות ממש ומיד, הרי שחיטת הינה לבד סgi לריה, וע"ז כבר מلت אמרה לעיל.

אולם על גוף המאמר דאין זמן נカリ על ב"מ, כתבנו לעמלה דיש תימא רבתא, דהרי מעולם לא עלה ע"ד ר"ל לומר ע"י שחיטת הינה הוה הריה כנפרדה ממש מן הבהמה, אלא דידי' כאשר בשר הבהמה שאינו בה טרפות בנקב, דרך כל זמן שהיא משמשת בתור ריהה המרחפת על הלב ע"י נשימתה אז שייך בה טרפות אם תנקב אבל אחר פסה"ג סבר ר"ל דבטלה פעלוה שעווה ונידונת כבשר בעלמא, והרי תראה דרבא אמר בטעה דר"ל, מושם דחי' הריה תלו' בקנה, ולא אמר דריה תלו' בקנה, והוא דקדוק המכricht כוonto, דפעולתה היא התלו' בקנה, אבל לא היא עצמה בתור בשר, אבל לעניין אבמה"ח הלא עיין שייה' האבר MADOLDL עד שייה' עומד ליפול ממשות דחייבו לריהה קל כל כך עד שטרום מיתת הבהמה עומדת ליפול מכל וכל, אבל האי ריהה חיבור גם אחר פסיקת הינה כל כך חזק, עד שאין לחשוב כלל, שהאי חיבור תופרד קודם מיתת הבהמה, כי או שתטרפה או שתמיית מהר, אבל שתתרפה חיבור הריהה מן הבהמה מכל וכל ע"י רקובו של החיבורים שלה, וудין תחיה הבהמה, הוא מן הנמנע, ולכן אין לדמותה לאברים החיצוניים שנDELLO, כמו יד ורגל שהן עומדים ליפול ממש, בעוד שהבהמה תשאר בהיותה.

ומה שנלפ"ד ביישוב חומר הלאה הוה, דהנה סברת מיתה עשו ניפול הואר, דכל אבר MADOLDL דאין לו רק חיבור דק לגוף הבע"ח, אם תמיית יתפרד האי חיבור דק וקל, זמן מה קודם המיתה, מחמת קלשות יניקותו מגוף הבע"ח, וכך חשבינו את MADOLDL כנפל קודם יציאת הנפש, וא"ת بلا דלול נמי מותים הבהמה האברים החיצוניים והרוחקים ממשן הראש והלב CIDOU, וא"כ נאמר דחרגולים והידים המה כאבמה"ח שנפלו קודם גמר המיתה, זה ליתא, כיון דכך דרך כל המתים, שתחללה יצוא רוח החיים מאברים הרוחקים והחיצוניים, וא"כ מאברים הפנימיים, עד שגס הלב והמוח פוסקים מתנוועתם, הרי לא נחלק הגוף לשנים, מפני שדרך המיתה בכך, אבל אם נפסיק הרגשת, עד שהריהה הסמוכה ללב, שדרקה היהת למוט לבסוף, מפני חזק החיות שבה, עתה תמות קודם הרבהה כמו היד והרגל, בזה שפיר אמרינו, דמיתה הקדומה שלא כדרכה, מושה לריהה כניפול קודם גמר מיתה הבע"ח, ויש לישב בזה עוד קושי' עצומה שנטעור עליה קדוש דודי בשו"ת כת"ס זל' יוז"ד סי' י"ז, דאייך נחיב לב"ג על אברים המודוללים מושם אבמה"ח מכח מיתה עשו ניפול, זהה לפני מקרא דכל אשר יפול מהם במותם, שלישראל נאמור ולא לב"ג, ולפי האמור י"ל, דמכח סברא הנ"ל שלא שום קרא יוזען דכל של שועמד ליפול, דהינו למוט קודם מיתה הבע"ח, מחמת שנDELLO מון הגוף דינו כניטל, אי דאים מעליין ארוכה, עוד בעודם בחיבורים ליטמא המודוללים, דהינו טומאת אבמה"ח שמטמא נבללה, ומושני דאייכא קרא דכי יפול, דילפין מני' עד שיפול, הרי דלולי הקרא היינו מטמאין אותן כאהמה"ח מכח הסברא דהרי הן כנפולים, מושם דכל העומד ליפול דמי, אלא דאייכא קרא דכי יפול עד שיפול, וכן בעין לעומת זאת קרא אחרינא דכי יפול מותם במותם דמיתה עשו ניפול, אבל לב"ג דליך קרא דכי יפול, לא עיין קרא דבמותם, אלא הדרין לסבירה החיצונית, דכל MADOLDL הרי הוא

בשחיטה נמי מצין למים ל' שחייבת עצמה שוחחת מושם דאיינו מצווה על השחיטה, אין לו היתר זה דמפרכשת אם שhot הו, אבל אם שhot ישראל שמותר להשוחט ולכל ישראל חבירו, מהו "יהי אסור לנכרי, כיון דשחטה מי שמצווה על השחיטה, והסבירא פשוטה כל כך, עד שנתהפך לקשי' על התוס' שהניחו זאת בתימא, אבל לפע"ד נראה להוכיח התוס' דיפה הקשו, והוא עפ"י מה שראיתי בספר גינת ורדדים להפרמי' זל שהקשה איך אפשר לומר דמפרכשת שהיתה אסורה לב"ג קודם מ"ת (ולפי שכתבנו לעיל גם לישראל במדבר) שמותרת עתה, דזאת מカリ שיצאנו מקדושה חמורה לקדשה קלה, גם זאת הוה מי אילא מידי, כמובא בסוגי' דסנהדרין שם, ותירץ דכיוון דעתך לנו במצות שחיטה, עי"ז אישטרוי מפרכשת, לא הוה יציאה מקדושה חמורה בקהל, עי"ש, וכן ס"ל להתוס' דכמו דליך מא"מ מקודם מ"ת לאחר מ"ת, מכח האי סברא דעתך לנו במצות שחיטה, ה"ה דליך מא"מ מישראל לנכרי, ונאמר דרך למי שנטקדשו במצות שחיטה אישטרוי מפרכשת, ולא למ"י שלא נצטווה על הזיבחה, וזה נכון.

ומכח הני דברי הגנת ורדדים נדחו דברי האחוריים ובתוכם גם ק"ז בעחתת"ס זל' ביה"ד סי' י"י שסבירו דביצים וחלב של טרפה אסורים לב"ג משום אבמה"ח לדידיהן,lica קרא להתרים, וזה ליתא דהרי כל שאסור קודם מ"ת, א"א שניתר לנו עי' נתינת התורה, וכיון דחלב וביצים אישטרויין לנו, מילא מוכח גם קודם מ"ת אישטרוי, ובאמת אין מקום לאסור, כי מה שאמרו בביברות דחלה חידוש הוא דרשי' דזהו לי' לאסור מצד אבמה"ח, ר"ל ציר של אבמה"ח ומצד יצא מן הטמא, וכ"ז לישראל אבל לב"ג לא נאסר יצא מן הטמא ולא צירן וווטבן, ודוק.

בא"ד, ויל' מ"מ אבמה"ח דידיהו אסור משום דבעי' שחיטה עכ"ל וכי' הרاش יוסף, דמה שתכטו דטעון שחיטה, הינו עשה דזובחת, ומכח זו נתקשה לו, מש"כ דישראל עבי' כי'ת, והא לגבי איסור עשה דזובחת עובר אף בכ"ש, דהאי ואכלת בקרא שם רשות הוא, וכן נדחק דקאי על הטמאים עי"ש, והנה אפיקו נינה לרחש יוסף הקדמתו, דבאייסור עשה סגי בכ"ש לעבור עלייו, גם לר"ל דח"ש מותר מה"ת, מ"מ לא חז' לקחות' במה דחקשה על התוס' דמן'ל דהתוס' ס"ל הכא דזובחת לעשה אתא,-DDילמא קריצב"א בשבעות שצין בעצמו ס"ל, דין בשחיטה אלא תיקון ולא מצוה, ע"כ הוכיח זאת דלא"כ לר"מ דאליבי' קיימו הכא, דלית אבמה"ח בחיה וועפ', תהי מותר לגמרי לחזור אחר ובשר מהם כדי לאכלו, ולא בעינן האי תיקון שחיטה אלא אם ריצה לאכלו אחר מיתתו, אלום זה ליתא דבריך ביארתי בעקר' א' וב' דבאה אי' אובחת מ"ע הוה כתוס' שביעות וביצה או רקס תיקון קריצב"א, הוא פלוגנתא שניה בין ר' ישמעאל לר'יע' ור'ם בהזה קריש' ס"ל כאשר הוכחת שחיטת חולין כדי בירושות, וא"כ לר"מ לא מקרה דזובחת יפלין שחיטת חולין כדי להיות מ"ע, אלא מושחת, דכתיב בקדשים, וא"ז אין מ"ע אלא תיקון הלא, ותדע, דבכ"מ הון בביצה והון שביעות וכן לקמן ל"ז ע"א בתוס' ד"ה השטא מחיים, דקדקו לכתוב "זביחה" ולא "שחיטה" וכן כתבו, "משום דבעו שחיטה", הרי דלא כיוונו על איסור עשה דזובחת, אבל מ"מ עבי' שחיטה לר"מ, משום דבשר ואבמה"ח, אסור עכ"פ משום טרפה, וזאת אפילו לר"ל לקמן דקאמר, דלאו דטרפה לא אתה רק אטרפה, ולא אبشر מה"ח, הינו משום דס"ל דלאו דבשר מה"ח נכלל בלאו דלא תאכל הנפש עס הבשר אבל לר"מ דהאי לאו רק אבמה קאי, ולאו דטרפה כולל גם חייה וועפ', פשיטה דמכנישין בו גם איסור במ"ח בחיה וועפ', דלית בהוא איסור אבמה"ח, ואע"ג דתנותס' לא נחצטו לכל מה שכתבנו, כמו שביארתי בפתחה, מ"מ האמת הוא כן, דלא"מ לא הוה שחיטה אלא תיקון הלאו ולא עשה.

זכור בפירוש איסור זה לא חש להביאו, אבל מכללא איתמר, ממה שכי' בפ"ד ממ"א, דטרפה האמורה הינו שנותה למות עד שלא תהי ראיוי אלא לכבל, דהינו לאחר מיתה, הרי דמפרש הקרא, לא למוצה, על השלcta הטרפה לאח"ש לכבל, אלא דתורתה אמרה דאותה הטרפה שעומדת היהת לכבל, אם לא היה שוחת אותה, לא תאכל, ואפיקו נפרש דעתו תורה שנשליך את הנטהה למות לכבל, ולא התירה לתתת לגר ולמכרה לנכרי, נמי משתמש דאין ליתנה לאדם הנברא בצלם אלקים, ואני ראיוי אלא לכבל, אבל בכל זאת לא שמעין דיה' הנכרי מצווה על נחירה בסימנים, אלא כל שמייתה כדרך המミニטים לצורך אכילה, ואפיקו בקופץ אין לה דין נבלה שמטה מלאיה, אבל ישראל גם במדבר היו מצווים עכ"פ על נחירה בשפיקת הדם, דכתיב ושפק את דמו, וזה שפיקת דם ממש, דהרי התורה חייבו בכיסוי, ומהו הוכיח רשי' זל' בראש פרkon דעתך בסימנים עכ"פ בעין, דמשם بكل שפק הדם, וכך יש לתמוה על הרמב"ם, שכ' בסוף פ"ד מה' שחיטה, דבמדבר היו ישראל נוחרין ואוכלים כשאר עכו"ם, והוא פלא דשר עכו"ם אפיקו נצטו על המתה מלאיה, אבל לא נצטו על שפיקת דם על הארץ, וכך יוכלים להמית את העב"ח כפי רצונם, כדי לאכלו, אבל ישראל נצטו על ושפק את דמו, והדבר צ"ע ועיין בפתחה ודוק.

ע"ש גמר' תנוי דלא כראב"י, הרוצה לאכול מבהמה קודם שתצא נשפה וכו' ואחד ישראל ואחד נכרי מותרין בו, הנה הרמב"ם לא פסק כראב"י, אבל גם לא כי האי ברייתא, דבפ"ט מהלך' מלכים הי' ג' כתוב, האבר ובשר הפורשין מן המפרכשת, עכ"פ שוחט בה ישראל שני סימנים, ה"ז אסור לב"ג משום אבמה"ח עכ"ל, הרי דלית לי' מי אילא מידי, ומ"מ לא הביא הא דראב"י, דין און זמניין לנכרי על ב"מ, אולם זאת ודאי לך'ם, דחוץ ממה שתמיהה לעיל על האי דינא, הלא ביארנו דרי' לית לי' להא דר"ל דכמדמ"ד, לא בריאה וגם לא בקנה עצמו, וא"כ אין כאן משום אבמה"ח, אבל הא דחחה האי ברייתא מוהלכה ודאי קשה טובא, דהרי סברת מי איכא מידי מקובלת להלכה, בסנהדרין נ"ט ע"א עי"ש, והנה פ"ט לפי מה שבארתי בפתחה, דהא דמפרכשת שרי הינו כמו יפה' תואר במלחמה שלא דיברה תורה אלא נגד יצח"ר, למי שהוא להוט לאכול בשר, ולא מazi עמוד על נפשו להמתין עד שתצא נשפה, ולעשotta גיסטרא הינו הך, דושחת ממעט גיסטרא, עיון מש"כ בריש פרkon, וא"כ בנכרי דמצוי שפיר לעשות גיסטרא למה נתיר לו לאכול מפרכשת, וזה ג' כוונת ר"פ דבעי' למימר לי' לראב"י, והא מי אילא מידי, ולא אמר לי' משום דעתמא קאמר, ואע"ג דברייתא מ"מ קתני דאחד נכרי ואחד ישראל מותרין בו, אויל ר"ל דין היב"ג נהרג עליו אבל איסורא עכ"פ אילא, מכח האי סברא הנ"ל, והרי תורה דהרבנן נשמר ולא כתוב דחיב משום אבמה"ח, כמו שכתב שם בשאר ההלכות אלא דאסור משום אבמה"ח, ומהר"ם שי"ף זל' כאן הרגיש בהזה וכותב ג' דרכ איסור קאמר הרמב"ם ולא חיב.

ועוד נלפע"ד לומר, דמאיחר שכפי שביארנו לעיל ובפתחה האי ברייתא כר"ע ATI דלר"יש לא אישטרוי מפרכשת כלל, עי"ש א"כ לבב' ב"ג דלא נאמר ארליך, לא שייך קביעת הלכתא כר"ע ודלא קריש'ש. וממילא נשאר הדבר בפסק, אי שרי לי' מכח מי אילא מידי, ואיסור לו מספק אבל אין חיב עליו, ודוק.

תוס' ד"ה אחד עכו"ם ואחד ישראל מותרין בו, משמע דעתמי משום מא"מ וכור' ותימא וכור' והג' שאני עכו"ם דלאו בני שחיטה נינהו עכ"ל, ותיתתי לי כי כוונתי לדעת המעיו"ט, וכן הוא בהגחות מהרש"ש ויתר האחוריונים, דלק' מ"ד דחתמת ספר קامر דלא תהיורה תורה יפת תואר אלא לישראל דבוני כיבוש נינהו, אבל נכרי דין לו רשות לככוש ממי לא רשות ליקח יפ"ת עכ"ב, וא"כ כאן

הדם, כי השחיטה מתרת מיד, וגם קודם הוצאה הדם מותר לחתק כזית מבית השחיטה, כדלעיל, וזה הוא הפירוש האמיינתי במשנה זו, ומוקם הנicho ליתגדר בו בס"ד וד"ק.

שוב נתישתי, דאפשר לומר דגם הרמב"ס ז"ל לא נעלם ממנו הפטש אמיינתי הלאה, אלא דהוא כבר כתוב בראש הל"ש בפירוש, דמה"ת בעין שחיטה בכל הגו' מינין, וגם פסק דמפרכסת מותרת מיד, בחותך ציטת בשר מבית טביחתה, וא"כתו האי דין שלא יצא מינו דם דהשחיטה מותרת, אין בו צורך, דנסעמו מן הנ"ל, ולכן קامر דיש עוד רשותה במשנה זו דרך אגב דלא חיישין בה למסוכנת, דמה"ט קתני לה סמוך למשנה דמסוכנת, אבל בכל זאת כבר מלתי אמרה דדין של הרמב"ס בזה לפ"ד הוא מכשול גדול, וד"ק.

רש"י ד"ה הוכיחו בשחיטה, מגו דשרי' שחיטה להז בר מידי אבמה"ח, משוי' לי' נמי אוכללה לגבי טומאה, עכ"ל וכ' הרاش יוסף ז"ל, דלפ"ז ה"ה בשחיטה טרפה, ציין Tos' ל�מן ל"ו ע"ב ד"ה שחיטה מכشرת ולא דם, שכתבו מושום דמתורת ברש לאכילה, וא"כ שחיטה טרפה לא, והנה כפי אשר ביארנו בפתחה עיקר י' שחיטה שאינה ראותה אינה מתרת איסור אבמה"ח, אלא מצלת מטומאת נבלות, אין נפקותא לדינא בין רש"י ותוס', ומה ששינו התוס' מלשון רש"י וכתבו מושום דמתורת לאכילה, היינו מושום דהתוס' לא נחתו זהה האמת, דשא"ר אינה מתרת איסור אבמה"ח, ועיין היטוב בעיקר הנ"ל וד"ק.

ע"ב גמר' כל הטוען ביאת מים מד"ס וכי' וחכמים אוסרים במעשר, העין משפט, ציין לדין זה, ברמב"ס פ"ג מהלכ' מע"ש ופט"ז מהלכ' טו"א, דבמע"ש כתוב הרמב"ס שעREL כתמא למע"ש, שמע"ש קרווא כמו תרומה, אבל טבול יום ואוכל במע"ש אף שאינו ואוכל בתרומה, עכ"ל. ולא ידעת, אי אפיקלו מכללא נשמע מהאי דין תורה, האי דרבנן דעתו ביאת מים מד"ס, שהשו חכמים מודתוין במע"ש כמו בתרומה, דהרי אנו רואין לעניין טבול יום דהקליה התורה במעשר יותר מן התרומה, ותדע דגם ר"מ דאמר כאן מותר בחולין ובמעשר, ודאי לא פlige אדין זה שכ' הרמב"ס, דערל וטמא שוין.

וכן בפט"ז ה"ח מטו"א שכ' הרמב"ס, דכל הכתוב בתורה ומדברי קבלה מוהלכות הטומאות והטהרות אינו אלא דיבר הרמב"ס אלא מדין תורה, ותרומה ומ夷' בלבד וכו', לא דיבר הרמב"ס אלא מדין תורה, ואין ללמידה מזה, דזה הפסיק בתרומה מד"ס, דגם במעשר פסול, ובפרט לפי מה דמסיק,-DDOKOA לגבי אכילת מעשר אסירים חכמים, אבל בנגיעה לא, וכמש"כ התוס' דין הדין, וכdomoch משלוν הברייתא, דחכמים אוסרים, בתרומה, הלא אלו פסולין את התרומה ש"יך לשון מטמאין, וא"כ והו"יל לרמב"ס לפסוק דין זה בפירוש, אבל בנגיעה, וא"כ ראייתי מי שנטעור בזה, ובעיני צע"ג וד"ק.

תנוס' ד"ה, והוא נגעה היא, בסה"ד וי"ל דההמירו חכמים שלא לאכול כשייש ידים מסובות, ע"ג דמותר ליגע, עכ"ל, ותמייה לי דא"כ מה בין יצא מהם דם ללא יציא הלא אכילת תומ"ם בטומאת הגוף, אסור אפילו אם המאכל לא הוכה לקל טומאה, שוב מצאתי שקדמוני בתמי הלא בଘות המהרש"ש ז"ל והנicha בצע"ג. **ד"ט** לה ע"ב גמור', א"ר אשי, אומר הי' ר"ש שחיטה מכشرת ולא דם, ופרש"י ז"ל דגפ"מ בוגר דם שחיטה על הזרעים שלא הוכשרו, כתוב הרי' ז"ל אבל בשוחט את הטרפה אין נפ"מ, דהרי גם בטרפה מוציאיה מיידי אבמה"ח, וכבר כתבנו לעלה, שחיטה טרפה אינה מוציאיה מיידי אבמה"ח, אלא דבלאי'ה אני אומר, דכאשר ממשמע

כל זאת כתבתי מכבר, ועכשו אני רואה כי מקומו הוא מוכרע, דהרי טעמא דר"מ, אכן און אבמה"ח נהוג אלא בבהמה טהורה בלבד, אמרו שם בגמ' מושום דלעיל מני כתיב זוחבת מבקך ומצאנך, אמרו מעתה דר"מ ע"כ ליל הא דרב, זוחבת כאשר צויתיך קאי גם על חיים ועוף, וגם לא היקש לצבי ואיל דם חיה בשחיטה דא"כ גם הלאו שלא תאכל הנפש עם הבשר קאי על כל הגו' דרבנן לשחיטה, אלא ודאי ר"מ לומד שחיטה חולין, מושפץ את דמו דכתיב בחיה ועוף, וילך שפיכה שפיכה משוחוטי חז' ומילא דליך עשה בשחיטה אלא תיקון הלאו, וכאשר יתרابر הכל בארכיות בפתחה, וד"ק.

ע"ש משנה השוחט בהמה חיה ועוף וא"כ ממה דם, כשרים וכו', הטור והשוו' העיבו דין זה בס"י כ"ח, בין דיני כס"ד, והשミニו בהמה, מושום דמפריש המשנה דANTA לאשמעין דמצות כס"ד איננה מעכבות והוא פלא, וכי אצטיריך זאת להשミニו, ולא עוד אלא דכמה דחוקים צריכין אנו לשובול. א') דשניתαι האי משנה שלא במקומה, דמקומה הי' בפ' כס"ד. ב') דקANTI בהמה בהדי חיים ועוף שלא לצורך. ג') דכל האריכות למונות כל שלשה מיini בע"ח בפרטות, הוא שלא לצורך. ד') למה לא קתני סתם השוחט ולא יצא מינו דם, כמו בכמה משניות דקANTI השוחט סתם, וכי על כל מינים הנשחטים, והרמב"ס ז"ל דרך דרך אחרת במשנה זו, והוא דקאי אמשנה שלאחריה שדיברה משוחט את המסוכנת, ואתא לאשמעין כאן דבלאי יצא מהם דם אין לחוש למסוכנת להציריך פרוכס, אלא דגם בפירוש זה אנו צריכים לשובול דחוק גדול, דהוו'ל לשנותה אחר משנה דמסוכנת, וגם לשנות השוחט סתם ולא למונות המינים בפרטות, ולא עוד אלא דעל גופו הדין אני נבוק מאד, כי הלא הוא ידועה לכל, דבכל שחיטה יבשתא, הבע"ח שווה למות הרבה גם יום או יומיים, עד שניצרכים להכotta על ראשיו כדי שימות מהר, וכך כל שוחט ולא יצא אף טיפול דם אחת, דכן מיררי הכא, אם הוא מונחת מטה מיד, פשיטה דהיתה מסוכנת, דלולי זאת אין במצוות שמשעה השחיטה עצמה היה מידי, וזה דבר שא"א להכחיש, וכן חיליה להכשיר הנשחט שלא יצא מינו דם אם אינה מפרכסת, ולא נתנה סימן חיות כלל, דהאי דין דבירה לא בעי פרוכס, ודאי לא נאמר אלא ביצה דין הרבה, ובשפיכת דם הנפש, מצי להmittת מיד, אבל בשחיטה יבשתא חס מלzechir, ועפר אני תחת כפות רגלי ריבינו הרמב"ס ז"ל, אבל כאן לפי קט שכלי הפרוי על המדה, להתיר נבלה גמורה.

ולכן לפ"ד ברור כמשמעותו הינה התנא בהאי דין, לא להא דסבירו הראשונים, ולא מהו שסובר הרמב"ס, אלא דANTA לאשמעין, שחיטה יבשתא שררה, ולא בעין שפיכת הדם כמשמעות הקרא דעל הארץ תשפכנה כמים ועם עיקר זוחבת הדם דכתיב אצל זהירות הדם, וכטעם נגלה של שחיטה בצוואר מקום החזאת הדם, כמו שכתב החינוך ועין לעיל בריש פרקן, מה שכתבנו בזה, על דרי' אמר עד שיחסות את הוורידין, והשתא שפיר מקומ' דין זה בפ' השוחט, ומהנה כל ג' מינים הנשחטים, לאפוקי ממ"ד דא"ש לעוף מהו"ת דלדייד' עכ"פ בעוף, ודאי בעין שפיכת דם מנש, דכתיב וشفך את דמו, דוזאי נהירה בלא החזאת דם הנפש, לאו מידיה הוא, דהרי כל עצומות נהירה בסימנים לא ידועין אלא מזכטיב וشفך את דמו, ומוקם הסמנים מוכשר ביותר לשפיכת הדם, כמו שכ' רש"י ז"ל בריש פרקן דף כ"ח ע"א, ואיך נאמר דחתייכת סימנים שלא נתפרק, בלא שפיכת הדם המפורש בקרה תשאי, וכן קאמר התנא דאן דס"ל יש שחיטה לעוף מה"ת, ומקרה דכאשר צויתיך, גם בעוף לא בעין שפיכת הדם, ע"פ שבמדבר בשעת התרה נהירה, כל נהירה או שחיטה יבשתא, נבלה גמורה היה, אבל לאחר שנצטוינו על השחיטה تو לא בעין החזאת

האדם בכלל משקה להכשר הארץים, אלא ד宾 הтолדות שמנא במשנה שם, מצין רוק ומיל רגילים וגם ריע וכדומה שהמה משקה סרוח, ובעל משנה אחרונה כתוב שם לכל הנני מכשרין רק מדרבנן עי"ש, אבל על דם שחיטה בהמה חייה ועוף, "א"א בשום אופן לומר דרך מדרבנן מכשרין, אע"ג דחתנה מנאנס בתוך התולדות, דהרי דם קדשים דאיינו מכשר יליף מקרה דעל הארץ תשפננה כמים, ולא מצין בש"ס כיון זה לילוף מקרה חרושי דינים בענין שאינו אלא מדרבנן, ובכל זאת פסקי הרמב"ם עדין לא נתבררו, צ"ע ודוד".

ד"ג ד"ג ל"ו ע"א נמר' ס"ד א הויאל ואסירו בגזיה ועובדת, דמן ליבעי קבורה, קמ"ל עכ"ל הגמי, התו"ס נדחקו מואד לפреш האי ס"ד, דהא גם הגזיה לאח"ש מותרת, ורק מעשה הגזיה אסורה מחיים בעבודה, אבל לפע"ד נראה לפרש בפשיות, דח"ד היה, מאחר דחין מאיסור גזיה ועובדת דעדיין גם לאחר שהחומר הקדושה עליהם, הו"א דהדם שהיה עומד לאריקת המזבח עדין באיסורי קיימה, דשאני הבשר דוגם בעודה תמים, היה עומד לאכילת אדם אחר הזריקה, ומיכש"כ העור והצمر שהי' ניתנים לכחן גם בעולה, لكن לאחר שהחומרו מותרין, משא"כ הדם שהי' עומד לאריקת המזבח, لكن צריך קרא דוגם זאת יצא לחולין לאחר שהחומרו, והוא נכון לפע"ד ודוד".

ע"ש בגמי, אר"פ הכל מודים, היכי דאייתי לדם מתחלה ועד סוף כ"ע לא פליגו דמכシリ, כי פליגו בנטקנה הדם בין סימן לסיון וכו', כבר הבאתי לעיל דף כט"ב, מה שנטקנה כאן הר"ן ז"ל בחדשו ומה שהסביר ע"ז הלב אריה ז"ל, כי רוח"ק דבר בו, וכי הוא אחת מכללים הגודלים שבש"ס, דפלוגתא זו אי ישנה לשחיטה מתוע"ס, הינו פלוגתת ר"י ור"ל בחולץ למעוברת יבמות ל"ו ולפוגתת אבי ורבא, בלמפרע הוא גובה או מכאן ולהבא הוא גובה, פשחים ל"א ע"ב, כי הכל סובב אל מקום אחד, אי אמרין אגלאי מלטה למפרע בדבר שאינו מוכרח להיות כן לבסוף, ואס דעתן על דבר המסתתק ממנו, ולא על גוף הדבר עצמו, ואבאר לך הדבר.

הנה בכל דבר שיש לו המשך להגמר, כל שנגמר לבסוף אמרין בי אגמל"מ, דמיד בהתחלה הוציאו האי מעשה ממעמדו הראשון, להכניסו למעמדו החדש המשונה, מהיפך להיפך, כי כל המעשה אפילו נמשך זמן רב, כחדא מעשה יחשב מתוע"ס, סוף מעשה במחשבה תחלה, ובזה אין פלוגתא, אבל לדון על דבר אחר המסתתק ממנו, ולומר דוגם קודם שנגמר דהינוי עד שלא נתגלה, הוא כנגמר ונתגלה, בזה פליגו, והוא בחולץ למעוברת דהפלילה לבסוף, דחכל מודים דחיבת בחליצה, אבל אמרין דהניא המת רוע בתוך עיי אשתו, אע"פ שלבסוף הפלילה, דכל שהפלילה לבסוף, אגמל"מ דלאו אורע של קיימת היה, אלא מעוטד ליפול, וכונפל מעולי שתים לדם בהמה לענין הקשר זרים, אשר מינה משמע סובר, דכי היכי דעל גוף חיווב חילצה אמרין אגמל"מ, דהאי לא הניח אורע של קל קיימת, היה אם נחליצה בשעת עיבורה, נמי חילצה כשרה הוה, מכח אגמל"מ, ור"ל פלייג וסובר ניהו לאחר הגילוי אנו רואין דמתחלת לאו אורע של קל קיימת היה, מ"מ האי מעשה החליצה צריכה לחול אז בשעת מעשה, ואז עדין ספק ה'י, אי תפול או לא, ועתה שתתברר הספק, מעשה החליצה כבר נסתתק ולא מציא לחול עתה, لكن אין בעשיה זה כלום, וכן הוא בע"ח שנשתעבד לוחה למלה, ולבסוף בא השדה ליד מלה, כל שהקדיש או זבין לוה בתנאים, כ"ע מודים דאתא מלה ופרק וטרף, מישום דהרי כשלא שילם, ואתא לידי גוביינא, הרי הוא גובה למפרע, דהינו הגביה הוא מתחילה השיעבוד וע"ס, ומילא נגד האי אגמל"מ, לא מציא הלהה להקדיש או לזבן, אבל מ"מ במקדיש או זבין מלה פליגו, דאבי סבר כר"י בחולץ למעוברת, דכי היכי דאתה מודה מכך

מסוף הסוגי', האי הקשר שחיתה לר"ש הוא כען הקשר דחייב הקודש, וחיבת הקודש לדעת הרמב"ם מכשר רק מדרבנן, וא"כ ה"ה שחיתה לר"ש, ור"ש לשיטתי דס"ל שחיתה מצות עשה ומתורת מיד, ולכן חיבת מצוה זו מכשרה ג'כ, ור"מ דס"ל שחיתה איינו אלא תיקון בעלמא, וכפי שביראו גם אינה מותרת מיד, לכן אינה מכשרה, וא"כ אילו והאי נפקותא גם בברשותה עצמה, אי הדם מכשר רק השחיטה מכשרה, אז הוה הקשר דאוריתא, וא"כ הדם איינו מכשר רק מצוה ומותרת מיד, מ"מ לא פסקין כר"ש דמכשרה, מושם דלר"ש נמי רק הקשר מדרבנן הוא מצד חיבת מצות שחיתה המתורת מיד, אבל אכן ס"ל כיון דמ"מ אסור לאכול ממנה עד שתצא נשפה, ולרמב"ם הוא איסור דאוריתא, لكن לא מיסטבר דמשום האי היהר, דיכול לחחות כזית מבית השחיטה שצרכץ להמתין עד שתצא נשפה, אמרו דמכシリ, לכן לא פסקין בהא כר"ש, ודוד".

ע"ש גמר' ת"ש, רש"א דם המת איינו מכシリ, מאי לאו דם שחיתה מכשרה, לא הא דם חללים מכシリ, עכ"ל הגמי, ופליגו רשי" ותוס' האי דם המת, אי דם אוד דם בהמה קאמר, ולשני הפירושים צריכין לשבול דוחק אחר דוחק, כאשר יראה כל המעניין בסוגי', ובפסקין הרמב"ם אני רואה שלא חיש כל הסוגי' דהכא, ודרך דרכן לעצמו, והוא בריש פ"י מHAL טו"א, שלא הזכיר דם חלל אדים שמכシリ, שכפי הסוגי' דהכא הוא עיקר הדם שמכシリ, דכתיב דם חללים ישתה, אשר באיה כ"ע מודים, ולעומת זה כתוב, הדם המוני מנו המשקין המכשירים הוא הדם השותת בשעת שחיתה מן ההמה והחיה והעופות הטהורים, אבל דם הקילוח איינו מכシリ שעדיין חיים הן וכו', עכ"ל, והנה זה הוא נגד המשנה דפ"ו דמכシリין, שמנה דם שחיתה לתולדה, ועכ"כ דאב המוני בין השבעה משקין, הוא דם אדים, ומקרה דם חללים ישתה כתדרבי' דלקמן, וממילא דחילוק שבין דם הנפש ובין דם הקילוח, ג'כ רק בדם האדים הוא, דעל דם האדים כתיב דם חללים, דם שנעשה בו חלל, אבל דם שחיתה המוני בתוך התולדות, ואשר יליף מקרה דעל הארץ תשפננה כמים, לא מצינו חילוק בין דם לדם, וכל דם היוצא דע"י שחיתה מכシリ, והרמב"ם בעצמו מנוי וב"י כתוב, בניitez דם על האוכל בין סימן לסיון ונתקנה הדם, הרוי זיין ספק, ופשיטה דם הניטז בין סימן לסיון, אין זה דם שהנפש יצאה בו, ועודין בהמה בתוקפה וגבורהה ומ"מ מכシリ, והוא סתירה גלו"י מנוי וב"י, ולא זכית לפרש הני פסקיים אהדי, ובגונן תמייתתי, דלא הזכיר הרמב"ם דם חלל אדים האב לענין הקשר, ודם שחיטתה בהמה חייה ועוף הוא התולדה, מצאתי במשניות החדשות דפוס ווילנא, במכシリין שם, שעמד על זה בעל משנה בפ"ב בבכורים, דקתני שם דושא דם כתוב שהרמב"ם מצא משנה בפ"ב בבכורים, דקתני שם דושא דם מהלכי שתים לדם בהמה לענין הקשר זרים, אשר מינה משמע דודם נלמד מבהמה עי"ש.

והנה לפע"ד, דהרמב"ם ה'י סובר דהאי יפותא מקרה, דעל הארץ תשפננה כמים, יפותא גמורה היא לדעת חכמים דר"ש, והאי יפותא דם חללים ישתה, אינה אלא למלוד על דם שחיטתה בהמה, דודק אDEM שהנפש יצאה בו מקרי משקה, דהאי קרא דרכ' מליצה נאמר, אבל לעולם אין דרך לשותות דם אדים כלל, וכעין שנ' ישחטם במדבר, עיין ברמב"ן עה"ת על קרא דזבחת, ש' דרכ' מליצה נאמר על דם אדים לשון שתוי' אבל מ"מ למדין מליצה זו, דודק אDEM שנעשה בו חלל דרך לקרו משקה, ונאמר בו שתייה, ובאמת במשנה גופה לא האזכיר דם האדים, בין ז' המשקין, אלא דם סתם קתני, ואיז דוקא דם האדים אמר ה'י לו לפרש דם האדים, כי בדם סתם לא שמעין דם האדים דוקא, ובדים הקזה קתני, "לשתייה" ר"ל דחייב להש��תו לנכרי, אבל זולת זאת אין דם

ע"ב תוס' ד"ה מתיב ר"י, רש"א הוכשרה בשחיטה, מדרבנן לא פריך דאמרינו דס מכשיר, דהכשר דס חשוב כהקשר מים ויין שהכל משקה עכ"ל, כוונתם דלא תימא דמים חללים ישתה, לא ילפין אלא דס אדים שנקרא משקה, אבל דס בהמה חייה וועף לאו מטעם משקה קמץ כישיר, אלא מליפוטא דעת הארץ תשפכנה כמים, דאיתקס דס למים לעין הקשר, וכאשר כתבנו לעיל דמשנה דמיכירין דקרי לי תולדה, משמע דאיינו אלא מדרבנן וא"כ הוול"ל נמי מדרבנן דר"ש, שכן כתבו התוס' דזה ליתא, אבל דס מטעם משקה מכשיר כמו מים ויין, דמים חללים ישתה שמעין על כל דס בע"ח דאייקרי משקה, וכאשר כתבנו לעיל לדעת הרמב"ס, אדרבה עיקר היפוטא מדים חללים ישתה על דס של בע"ח קאי, ולא על דס אדים, דלא נאמר אלא דרך מליצה, אלא דלפ"ז אינה מובנת הקושי שהקשו אה"כ מבוצר לגת שכתבו, "וא"כ מא依 פריך וכור" מה שסבירות יש לקושי זו להא דלא פריך מדרבנן דאמרינו הוכשרו בדמיה, ודוק".

ד"ג ל"ז ע"א משנה, השוחט את המsocנת רשב"ג אומר עד שתפרקס ביד וברגל וכו' וכתבו התוס' דאפילו לכתלה שרי, ונקט לשון דיעבד מושום דברי לימייני עד שתפרקת עכ"ל, לא זכית להבין, דמה בעו, הרי אפשר לפרש דלכתלה לא ישחות, וישליכנה לכלבים, ולשון דיעבד דנקט היינו שלא ימתין עם החולנית עד שתסתתקן אלא ישחטנה מעט קודם לכן, בעוד יולין עוד להעמידה על הרגליה, וביל"ז כתוב טעם למה לא נחיא להו למיר דלכתלה יש לחמיר כיחזקאל, דאי זה אלא חומר לאגדולי ישראל, אבל דהתפארת ישראל כתוב באמות דמש"ה נקט לשון דיעבד, ואולי כוונתם דמי שרצו להחמיר שלא לאכול מסוכנת, לא ישחטנה, אלא ימתינה כדי שהנקרים ממייתין לצורך אכילה, וימכרנה לנכרי, ועיין לקמן ע"ב ד"ה גמר' ובב"א מהכא מה שכתבתי שם ודוק".

ר"ש"י ד"ה עד שתפרקס, דאי לא פרכסה, קים להו לרבען דנטולה נשמטה קודם גמור שחיטה עכ"ל, והנה הרע"ב מברטנורא במשניות כתוב בלשון שמא, דעתא נטולה נשמטה קודם גמור שחיטה, וכרש"י משמע נמי בגמ' לסתון, דקאמר רבא, כל שנייה עשו כן בסוף שחיטה, בידועה שנטולה נשמטה קודם לכך, וכן פסק הרמב"ס בפ"ד הי"ג ממ"א, דכל שלא פירכהה כלל הררי או נבלה וולקן עלייה, ויש לראות מה באמת היא נבלה ודאית, כיוון דבריאה לא בעין פרוכס, הרי דאפשר שיש בה חיות בלי שתפרקס, אבל מכאן יש ראי ברורה למה שכתבנו למלعلا, על המשנה הקודמת, דכל שייצאה ממנה דס הנפש בשפע, אפשר שתצאה נשמטה גם באמת פרוכס, ואע"ג דאן לא פסקנן קר"א דדי אם זינקה (הטור באמת פסק קר"א ור"ש במצא כתלי ביה"ש מלאים דס), אבל בשופך דס בשפע ובכח ודאי לכ"ע מודים, אין לך פרוכס גדול מזה, אבל מסוכנת דמסתמא אינה מוציאה דמה אלא לאט או לא מוציאה דס כלל, באז כל שאינה מפרכסת, ע"כ דיצה נשמטה קודם לכן, ועיין בפרמ"ג סי' י"ז ובח"ח חת"ס ז".

אבל מהSCI רשי"י דנטולה נשמטה קודם לכן, לכארוי נראה למידק מנוי דאם יצאה נשמה עס גמר שחיטה שפיר דמי וכדמשמע נמי מרבא דלקמן שאמר בידועה שנטולה נשמטה קודם لكن, אבל הש"ז בס"י י"ז סק"ג פסק דבעין חייה אחר גמר שחיטה, וכן משמעו מרש"י גופא בסוף הסוגי ד"ה בסוף שחיטה SCI ז"ל סוף שחיטה ממש שתפרקס בגין שחיטה דתויה בה חיות אחר השחיטה" עכ"ל, הרי דכל שחחיטה ומיתה בגין אחת נבלה, וראיתי במשניות חדשות דפוס ווילנא בחודשי יתרון האור, פלפול ארוך בזאה, והגאון ז"ל ברוחב בינוו ביאור דכן הוא כדעת הש"ז,

אגמל"ם, דקדושת להו לא מהני מה"ט גופא נאמר דקדושת מלה מהני, אבל רבא קר"ל סובר דעתו דעל גופו הגביה לאחר שבא לידי כך, אמרינו אגמל"ם, כדי שלא יויע קדושת להו נגד האי גilio, אבל קדושת המלה דהוה דבר המסתלק,adam לא הי' חל הרקdash בשעה שהוזיא הקדשו מפי,תו לא מצי חיל, כי באoir לא מתלי תלוי, להמתין עד שיתגללה מה תהי בהאי שדה, וכן לגבי דבר המסתלק אנו אומרים מכאן ולהבא הוא גובה.

וכן הכא בשחיטה, דיש לה התחלת וסוף, ליכא האי פלוגטא, רבי אומר הוכשר, ור"ח אומר תולין, ומפרש ר"פ פלוגתם היכי דאיתא לדם על הדעתה מותע"ס לכ"ע מכשיר, והטעם כיון דלבסוך איגגלי דrai שחיטה זהה, מיליא שחשיטה אוכלה מעשה מותע"ס, והוא האי דס דס שחיטה מכח האי גilio, ומכשיר עתה, כיון דעדין לא נתקנת, אבל בנתקנה קודם גמר השחיטה, אנו נפלים בפלוגטא דר"י ור"ל בחולץ למעוברת, ורבי דסוביר מכשיר קר"י, ור"ח דסוביר חולין לראות אם הדם עדיין בעין על הדעתה, סוביר קר"ל, שלא אמרינו אגמל"ם בדבר המסתלק, אבל بلا נסתלק, דהינו לא נתקנת, גם הוא סוביר דעל גופו השחיטה אנו אומרים דמותחלת מותע"ס, ור"א אמר, דר"ח דאמיר הולין, גם בנתקנה קאמר, ומשום דמסופק בהאי פלוגטא דר"י ור"ל, אי ישנה לשחיטה מותע"ס או לא, ועל הקדמה והסביר הלאו, נבנית כל הסוגי דלעיל דף כ"ט ע"ב, וכמה סוגיות במשמעותה זו כאשר ביארתי כל או"א במקומה עיין בהם ותרוח צמאן.

אבל בא וראה, איך שהלב ארי ז"ל שזכה לגלוות האמת הלאה בפלוגטא זו דרבוי ור"ח ור"ל, לא ראה באספקלי' המAIRה את העין כולו, עד שקמתמה על הרמב"ס, דפסק בפ"י מטוי"א בנתקנת הדם דספק הוה, וחולין לא אוכלין ולא שורפין, והוא כר"ח אליבא דר' אש, וקמתמה הלב אריה, הלא הרמב"ס פסק כמ"ד ישנו לשחיטה מותע"ס, וגם פסק דלא קר"ש אלא כת"ק דס שחיטה מכשיר, ולמה פסק כאן דלא כרבי אלא קר"ח, ומשיסים, "והמפרשים לא העירו בזאה ולי צ"ע טובא" וינוי דעת קדשו כי גם הרראש יוסף ז"ל הניח קושי ז"ו בצע", אבל מ"מ הלב ארי' לאחר שזכה להבין עומק פלוגטא זו, לא היה רשאי לתמוה על הרמב"ס בזאה, אבל להיפך הוויל' לתמוה Adams כנים הדברים, דר"י ור"ל פליגו בשחיטה כמו בחולץ למעוברת, אי אמרינו אגמל"ם בדבר המסתלק, כמו שגילה לנו הלב ארי' בrho"ק שעליו הרי צרכין לפסק גם כאן קר"ל נגד ר"י, כמו בחולץ למעוברת ואייך יפסוק הרמב"ס כרבוי, שהוא סברת ר"י ולכך התמיה להיפך הוא מאחר דהאי חולץ למעוברת, הוא מהני תלת מילוי דאמיר רבא שם יבמות ל"ז ע"א, דהלהכה קר"ל לבבי ר"י, וא"כ ה"ה בפלוגטא דיל"ש מותע"ס, דפלוגטא זו היינו היך, וכאשר באמות פסק רבא בזבחים דף ל' ע"ב קר"ל, דאי לשחיטה אלא לבסוף, ועיין תוס' לעיל כ"ט ע"ב שהקשו למוה לא מנה רבא ארבע מילוי דהלהכה קר"ל לגביה ר"י שם ביבמות, ואני כתבתי שם, דלפי דברי הל"א דהכא הקושי' מישבת, דלא מנה הא משוע דהינו היך דחולץ למעוברת, קשה על הרמב"ס להיפך, איך פסק תולין, ולא פסק דין מכשיר ודאי וכרכ"ח אליבא דר"פ, והא דפסק קר"י ישנו לשחיטה מותע"ס, עיין ביאור דבר נפלא הלאה לעיל דף כ"ט, ולא אכפול כאן הדברים, אבל מה שפסק כאן תולין ולא פסק כהלהcta דאיינו מכשיר, משום דלא אמרינו אגמל"ם בדבר המסתלק, ודאי צרכיא עיינה רביה, אלא דבאמת יש לראות, כיוון דרבוי קר"י דאמרינו אגמל"ם גם בדבר המסתלק, ור"ח אליבא דר"א ספוקא לי' בדבור, איך פסקין בחולץ למעוברת ובכל הני שאר מילוי, קר"ל דלא אמרינו אגמל"ם גם אגמל"ם דבר המסתלק, וודבר צרייך תלמוד ועיון גדול למצוא איזה טעם לחלק בין הקשר לשאר מילוי, ודוק".

אבל אין כאן תחלה קושי' למאן דירוד לעומקה דעת הרמב"ם זיל, ושם בפתחה ביארתי הדבר, דהרמב"ס סובר דטרפה ונבלה חד לאו הוא, דטרפה תחולת נבלות הו, דטרפה א"ח ועומד למות, וכן ג"כ מצטרפין טריפה ובילה לכזאת, משא"כ בשאר שני לאוינו, למשל טמאה וטרפה לא מצטרפין, וכל דבר שיש לו התחלה ומגר אמרין בי' אגמל"מ לענין הדבר בעצמו, עיין לעיל בסוגי' ל"ב ע"ב אריכות זהה, ומה שחייב הכתוב נבלה וטרפה לשני לאוינו, והוא מפני שהחיטה מוחלת בינוים דטרפה ששחתה נטהרת מובלות, וטרפה גופא ג"כ לא נקבע איסורה מחיים אלא לא לאח"ש, דלהכי כתיב גבי איסור טרפה "בר" דעבדי כעין בשר ע"י השחיטה ומגר אמרין בי' אגמל"מ לענין הדבר בעצמו, עיין לעיל דקה שחרה דבאין כאח, אבל שחיטה ואיסור שחיטה נבלה והשחיטה זו את זו, דהמיתה אוסרת את הבע"ח באיסור נבלה, ודגבגת דהמיתה והגט כאחת מהני וחל הגט, כדמות מסווגי' דב"ב קנ"ז ע"א, והגנוון זל נדחק לומר דuschitah aiaca hallem"ס שבעין חיota אחר גמר שחיטה, אלא דבעצמו הרגש שהדבר קשה לאמרו עי"ש, אבל לפ"ד נראה חלק, דבשלמה גט ומיתה שניהם המה מתרין את האישות, ואין סותרם אהדיין لكن מצו חליון גם ביחד, וכמו גטה וחזרה דבאין כאח, אבל שחיטה ואיסור שחיטה נבלה והשחיטה זו את זו, דהמיתה אוסרת את הבע"ח באיסור נבלה, והשחיטה מכשרה, שלא תחול איסור נבלה, ואיך אפשר שיחלו שניהם כאח, ואדרבה מגט ומיתה יש ראי' דuschitah ומיתה אסורה דהרי בגט ומיתה אסורה לכחן, ע"פ שנעשה אבל מעתה ג"כ גירושה, וא"כ ה"ה הכי שחוטה ונבלה הוה ולכך אסורה, כיון דשניהם חליון וסותרין אהדיין, הרי אין כאן היתר נבלה, ולכאורה הי' ראי' לדין זה דבעין חיota אחר גמר שחיטה, מהא דתנן במשנתנו, בהמה דקה שפשטה ידה לאח' ה"ה נבלה לא איקרי עד שמותה, וטמאה ואיסור שווין בה דהרי מסוכנת כמו דאיינה מטמא כך שר' באכילה, אלא דהרמב"ס מלוא דטרפה כתוב דכל טרפה שאין לה טהרתה בשחיטה, האי טרפה נבלה מקרי ר"ל דהתחלה איסורה מחיים הו, דכל טרפה נמי רק לאחר שחיטה ומיתה איקבע והאי דלית בה שחיטה, ומה נקרה טרפה ולא נבלה תקראה ולא טרפה, וכן הדין בהמה שישמנה עקרורים, שלדעת הבה"ג, וכאשר מועלט בה דנדות שרים רחמנא, וכן שפיר אמר בגמ' זבחים וכן הכא הסוגי' נבלה לא איקרי עד שמותה, וטמאה ואיסור שווין בה דהרי הריה ובודה, ג"כ נבלה תקראה ולא טרפה, ר"ל דלאח' מ"תהי' נבלה, וכן הוא בנקה"ו ופסה"ג מהחר דמכת הללמ"ס אין שחיטה ר' דרבנן, או הלכה שאין לוקין עליה ואינה מטמא נבלה, וכן בכ"מ במש' זו שקטני שחוטתו פטולה, ולא קטני נבלה, מתרפרש כן, והדבר מובן דכל שטש שחיטה עליה אלא שפטולה, אינה נבלה, וא"כ יש ראי' מכאן להיפך, דהא דבעין חיota בגין שחיטה הוא רק דרבנן, או הלכה, אבל לא מעירק ד"ת, אלא דאני תמה על הרמב"ס דמאיחר הודאת ר"ע לר' ישבד לעיל כל פסוליה שחיטה ההמה נבלה לעניין טומאה וע"כ גט לעניין מלכות, למה לא נימא גט על האידי דינא, דהוה מהלכה וקרוי ל"י פסול בשחיטה, קודם חורת ר"ע, אבל לאחר שחודה גם היא פסול בשחיטה לוקין עליה ומטמא נבלה גמורה, ולהלך בין הנושאים קשה וצע"ג ודוק'.

שוב נתישבת דל"ר ע' קודם חזרא, דסימן אחד נמי מתר מידי נבלה, א"כ כל שייצאה נשמהה בסוף סימן השמי ודאי דאיינה אלא אסורה, ככל פסוליש שחיטה, ולא נבלה, כי בסימן הראשון כבר יצאה מידי נבלה וכיון דכל המשם', נשנית קר"ע קודם חזרא שפיר כתני במשנה רק פטולה ולא נבלה, אבל הרמב"ס שכטב דין זה אחר חזרת ר"ע הו"ל לפ██וק גט זהה נבלה ולוקין עליה, ודוק'.

גמר' ודילמא היינו נבלה היינו מסוכנת, לא ס"ד דכתיב כי ימויות וכי' מחיים לא איקרי נבלה עכ"ל הגמ', מכאן הקשה הלב ארזי זל' על הא דכתב הרמב"ס ל"דנקה"ו ופסה"ג והוא נבלה מהרימים, שהוא נגד גמר' מפורשת הלו,DDRSHO מקרים דמחיים לא איקרי נבלה אלא לאח'ם, ועל חנס חדשו התבו"ש והפלתי זל' לומר, דהרמב"ס מחק בינו איסור אכילת נבלה לטומאת נבלה, שהרי האי קרא בטומאת נבלה כתיב, ואיך יליף הגמ' מנוי דמחיים לייא איסור אכילת נבלה במסוכנת, והניח הדבר בתימא, ואני מוסיף להקשוט גם מגמ' זבחים דף ע' ע"א דקאמר מה לטרפה שכן איסורי מחיים, משא"כ נבלה, הרי מפורש אכילת נבלה איינו מחיים, אבל בפתחה עיקר יוז"ד הראיתיק שהרמב"ס גופא ס"ל דלאו נבלה ליתא מחיים, כי כן כתוב בפירוש בראש פ"ד מהל' מא' זל': "האוכל כיitzת מבשר בהמה שמחה וכו' לוקה, וכל שלא נשחתה כראוי', הרי זו מטהה וכו' עכ"ל ומדא אמר הרי זו מטהה, ולא הרוי זו כמתה, הרי מפורש אומר דעת' פ' בעין מטהה אלא דכל שנפסלה בשחיטה, אין שחיטה זו מצלת שתה' מטהה, אז תה' נבלה, וא"כ סותר את דברי עצמו במה ש' בפ"ג מהל' ש恢חיטה דנקה"ו ופסה"ג הוא נבלה מחיים.

חסרוןابر תאסר ומשום דא"ח וע"כ דאיינו חי מיד קאמר דכל שאינה מחסרא אבר ע"כ רק מסוכנת העומדת למות מיד בכל חייה, אבל בחולה, הרי רוב חולים לחמים, וכאשר מוכיח דמסוכנת שרי, ע"כ דהאי לאו הבא מכלל עשה אמחסרא אבר קאי, וא"ת הלא הוא באלו דטרפה, הלא בשביל זה כתוב הרמב"ם לדלאו דטרפה המפורש בקרא הוא הנטהה למות מחמת חסרון אבר דהיאנו מסוכנת שתמות מיד בתוך מעל"ע, אבל הלא הבא מכלל עשה דחי אכול שא"ח לא תאלל, לא התנה האי לאו חדש דאכל טרפה יחול על איסור חלב, דכיוון שפיר קאמר בגמי' דיבוא איסור נבלה חלב, וממיאלא דליך לא כולל ולא מושיף, כיון דגוף הבמה בלאה אסורה לגבואה מטעם נו"ט, והבן הדבר.

ומעתה שמע נא דבר נפלא דשם בפסחים מסיק דריש"ג ור"ע פליגו, דריש"ג חלב לאו בכלבبشر, וכחותרת נבלה בהנהה חלבב ונידה לא הותרו, וממיאלא דלא צרך קרא לטהר חלב מטומאת נבלה, אלא להתירו בהנהה, ור"ע סובר דחלב בכלבبشر בין להתר הנהה ובין לטומאת נבלה, ולכן איצטראיך קרא להוציאו מכלבبشر לעניין טומאה, ויש לעיין באיזה סברא פליגו, ובפרט יש לתמונה על ריש"ג, דקאמר דחלב אינו ניתר בכלב נבלה בהנהה ופרש"זיל משום דחלב אינו בכלבبشر, הלא בלאו דנבלה לא כתיבبشر, ומהיכי תיתי לא יהי' החלב והגיד בכלב נבלה סתום, אבל דע דריש"ג לשיטתי איזיל וריש"ג בשיטת בר פלוגתי דריש"ע מפרש האי קרא דnable שהוא שמאלא איזיל, דבר הודיעתייך דריש"ע מפרש האי קרא דnable שהוא לאו חדש על הנירהו שנכננסו לארץ וכיוון דהכא לא כתיבبشر מAMILא גם חלב וגיד בכלב נבלה, لكن לא איצטראיך קרא להתר הלהב בהנהה דהוא בכלב נבלה, אלא אדרבה להוציאו מכלב נבלה לעניין טומאת נבלה, וממיאלא הו"א דהה לעניין איסור נמי כו' הו, וממש"כ בטרפה דכתובبشر בפירוש, لكن בא הקרה דאכל לא תאכלוhoe לאסור חלב משום נו"ט, אבל ריש"ג בשיטת ר' ישמעאל איזיל דקרו דnable במשנה תורה הו' החזרת הלאו דטרפה, וככדריש בספרי שם, ל"ת כל נבלה, טרפה מנין, ת"ל כל נבלה לרבות את הטרפה, וכיוון דהוא חזרת לאו דטרפה בשתפה, וממי' גם נבלה, וכאשר ביאנו זאת כמה פעמים, ובטרפה כתיבبشر מAMILא דגט כאן על האיبشر בפ' משפטים, ודוק' היטב.

תוס' ד"ה השתה מהחאים אסורה, בא"ד, וא"ת למאי דפרישית אי אמרת נמי מסוכנת שרי' תקשי אמא איצטראיך קרא לאסור נבלה, הא אסורה מהחאים משום איסור שאינה זבוחה וכי' עכ"ל, וקשי' לי טובא דהא במדבר עדין לא נצטו על הזביחה, ומ"מ נבלה נאסר להם, שב מצאתי שנטעור בזה ק"ז בעחתת"ס זיל בחודשין, ומה שתי' שם, זאת בעצמו מעיד שהוא מימי חרפו גירסא דינקותא, ואינו כדי להסביר עליו.

אבל האמת כmo שהארכתי בה בفتיחה, דבמדבר נצטו על הנבלה מכלל לאו דטרפה, והאי לאו דnable שנאמר במי' אחר שנצטו על שחיתות חולין, נתחדש לאסורبشر נחרה ופסולי שחיתה, כן הוא לר"ע, ולריש' אם נאמר דנצחו גם במדבר על זביחת דברים שאינם ראויין להקרבה, או האילאו דnable, הוא חזורת לאו דטרפה, וכאשר נהראה מדרשת הספרי שם, דקאמר לא תאכלו כל נבלה, טרפה מנין, ת"ל כל נבלה, עי"ש בفتיחה, וא"כ קשי' התוס' הכראי מוצקת דאם לא צרכין קראאנבלא אימסוכנת אסורה, ה"ה דלא צרכין קראאנבלא, משום דנצחו על הזביחה, וממיאלא כלبشر שאינו זבוח אסורה, ואין לנו תירוץ אחר אלא דבאמת הוה מציא למימר ולטעמך ממש"כ התוס' ה"ה אמרת שהתוס' לא נחתו כל זאת, כאשר מוכחה מכל הילוך שיטות במסכת' זו, מ"מ כאן כיוונו יפה, ודוק'.

תוס' ד"ה ודלים הינו טרפה, בא"ד וק"ק דלעיל דפרק הינו נבלה הינו מסוכנת לא קאמר לעבור עליו באלו ועשה כדקאמר הכא, עכ"ל ויפה אמר תלמידי המולג מו"ה שמואל קעפעטש נ"י לדלעיל כיוון דחיה הקשי' וקאמר, לא ס"ד וכי' לא חש בחזק קשי' שבלאה"ה איננה מתקיעימת, אבל הכא הקשי' דלמא הינו טרפה הינו מסוכנת מתקיעימת, שעל ידה נדחה הילפוטא, ביארה כל צורכה, דלמא לעבור עליו בשני לאוין ועשה, ודבר נכוון הוא מאד.

ע"ב גמר' וא"א מהכא, ואומר, אהא ד"א וכי' ויש להעיר, איך נילוף דברי תורה מדברי קבלה, ועד אתה יחזקאל מנא אסורה, ולכן עתה לומוד רוצה להרשות מהאי קרא דמסוכנת بلا שום

מיוחד דאכל לא תאכלוhoe גם משום נו"ט, ואל תשיבני דלשן הגם' מוכח דלא כוותי, דהרי קאמר יבא איסור נבלה ויחול על איסור חלב, הרי דמטעם אין איסור חלב על איסור בעי קרא דחל, שאני אומר דלעולם חלב לאו בכלב שער הוה, לריש"ג בלא שום קרא, ור"ע מכח דחוציאו מכלל טומאה כנראה שם בסוגי' דחזקי' ור"א, ולא נאסר החלב משום נו"ט אלא מכח האי לאו חדש דאכל לא תאכלוhoe, וממה"ט גופא שפיר קאמר בגמי' דיבוא איסור נבלה וטרפה יחול על איסור חלב, דכיוון לאו חדש הוה על חלב, וממיאלא דליך לא כולל ולא מושיף, כיון דגוף הבמה בלאה אסורה לגבואה מטעם נו"ט, והבן הדבר.

רבותה דיחזקאל, וא"ג דיחזקאל כהן הוה, הלא גם כהן צרך לפרש תומ"ו ואסור לאכול טבל עכ"ל, ותימא רבתא על התוס' דמשמעו דס"ל דוגם במתנות זרע והלחמים וקיבה בעינן הפרשה ואם לא כובל כל הבמה, וכן כתבו לקמן קל"ב ע"ב, על האי מירא ד"ר", דטבל ממש קאמר דמתנות לפין נתינה נחינה מתרומה ל�מן קל"ו ע"א, והוא בעני פלא והפלא דעתות הפרשה לא שיק, אלא בדבר שאינו מצוין כמו בתו"מ, אבל בזעוז והקלים והקבה, שמצוין הם ומופרשים ועומדים, מה שיק כאן להפריש, ועיין בו"ד סי' ס"א ובפרמ"ג שם, שכabb ג"כ כדבריו, דלית במתנות מצות הפרשה, אלא מצות נתינה להכהן, ומה שהביאו התוס' ראי מלקמן דיליף נתינה נתינה מתרומה, אדרבה מהתמים מוכח בדברי, והיינו הז, אבל מה שנראה בעני הוא דלפי מה שביארתי בפתחה דעת הרמב"ס דטרפה המפורש בקרא, הוא הנוטה למות דהינו מסוכנת, וע"י מכח באחד מאבריה שאין לה תרופה, והוא נודע ע"י אידך קרא דיחזקאל שהזהיר את הכהנים שלא יאכלו נו"ט, כמו ברוצח דהדין כן, וההלך של ח"ט אתה כדי שלא נצרכז בכל פעם, בכל זאת עדין התנאי העיקרי שתהיה נטחה למות מחמת המכחה, במקומה עומדת, כי ההלכה לעולם לא תבוא לע考ר מה שמספרש בקרא, או שמוכרה ממנו, אלא אתה לפרש לו וכן גם אחר האי הלכה של ח"ט לא הוה אסרין בהמה לקוי' באחת מהני טרפויות שהולכת בשוק ואוכלת כשאר בריאות, וכן לא היינו אסורים בהמה הנוטה למות מחמת המטרפות, כיון דהתורה התנאי לשארה, דבעין תרתי, נתה למות, וגם שתה' זאת ע"י טרפה שאסורה, דבב"ה התנאי, נתה לאבך, אבל יאכל פליג אר"ע בדין של ר"י דכלאלו אוכל טבלים, עצ"ג ודוו"ק.

ד"ה ל"ח ע"א גמר' א"ח פרטוס שאמרו בסוף שחיטה, Mai בסוף שחיטה באמצע שחיטה לאפקוי תחולת שחיטה דלא וכו', הנה לכאר' הני אמרוא לא פליגו עד מתי בעין שחיטה' דאם מטה קודם גמר שחיטה פשיטה דnbella, דכי מטה עומד וגומר שחיטה, וכן כתוב הראש יוסף, וכן הוא בתבורי' ריש סי' י"ז, דבזה אין כאן פלוגנתא, אלא דפליגו למ"ר פרטוס באמצע ולמר אפיקו בתחולת שחיטה די, לידע דכל שפירכמה אז מסתמא חיתה עד לבסוף שחיטה, ולמר בעין דוקא פרטוס בסוף שחיטה שחיטה גם בסופה, אלא דקשה איך מיסתם קסטם, שיעור זמן שחיטה לעניין זה בכמה, דשחיטה הנוהגה בינו אין בה שייעור אלא כמעט כהרף עין מtoo"ס, עד שאין חילוק בין תחולת שחיטה עד סופה אלא כהרף עין, ולעומת זה, מוליך ו מביא כל היום נמי שחיתתו כשרה, הרי נאמר דפרקוט בתקלה או באמצע שחיטה מהני אפיקו שווה בשחיטה שעיה או שתים או יותר, אטמה, ומאד תמנה שהפוסקים ומפרשי הש"ס לא דיברו מזה כלום ועbero עליו בשתיקה, ולא די בזה אלא שראית, בהגות יתרון האור על המשניות שהביא דברי הבה"ג בחל"ש שכabb ז"ל,, "והלכתי דאין לשחיטה אלא לבסוף וכו' ותו טעם אחריא ממהכא, שאמר רבא פרטוס שאמרו בסוף שחיטה" עכ"ל וככל הרואה משותום מה עניין זה זה, ואיך תלה הבה"ג פלוגנתא זו לגבי פירטוס, פלוגנתא דישנה לשחיטה, הרי לכל עין שחיטה מתוע"ס, וכן שאמרו לעיל כ"ט ע"ב, דבין התחיל ישראל וגמר הנכרי, ובין התחיל הנכרי וגמר ישראלי, לכל ע פסולה, וכאשר הבה"ג בעצמו כתוב שם כן, ובעל יתרון האור רצח לפרש דהבה"ג על הברייתא קאי, דקטני אומר ה' ר"מ גועה בשעת שחיטה אין זה פרטוס, הרי דפרקוט שאמרו הוא בשעת שחיטה ומעתה פליגו אימתי הוא שעת שחיטה, למ"ד ישנה לשחיטה מתוע"ס תחולת שחיטה נמי שעת שחיטה קרי לי ולמ"ד אין לשחיטה אלא לבסוף, לא קאי שעת שחיטה אלא על הסוף,

ידעו דמסוכנת שר' ובפרט דקרה דזאת החיה פשוטו, ATA לאסור מסוכנת שאינה חיה, וחוץ מזה יש לתמורה, מה דחקו חז"ל למצוא היתר למסוכנת שמאסה בעני כל בעלי דעה ומחוקי כל המדיניות הנאות עונשין עונש חמור, למי שמוכר בשער מסוכנת העומדת למות ברגעים מסוימים, ואשר השחיטה או הנחירה אינה פועלת מואמה, להצללה מהתנבלות, ומה ראו על כהה להתרי את זאת, ולתלות ההיתר על קנה רצוץ, קרא דיחזקאל דאמר נבלה וטרפה לא אכלי, לפרש על מסוכנת, כי פירוש זה דוחק גדול, וכאשר הקשה המהרש"א ז"ל, דמה נעשה בתיבת טרפה דקרה, וכי לא מסתבר יותר לומר, דהאי קרא נמי אל"י עתיד לדרכו, כמו אידך קרא דיחזקאל שהזהיר את הכהנים שלא יאכלו נו"ט, והיינו הז, אבל מה שנראה בעני הוא דלפי מה שביארתי בפתחה דעת הרמב"ס דטרפה המפורש בקרא, הוא הנוטה למות דהינו מסוכנת, וע"י מכח באחד מאבריה שאין לה תרופה, והוא נודע ע"י אימוד הרופאים לפי מעמד חכמת הרופאה בכל מקום ובכל זמן, כמו ברוצח דהדין כן, וההלך של ח"ט אתה כדי שלא נצרכז בכל פעם, בכל זאת עדין התנאי העיקרי שתהיה נטחה למות מחמת המכחה, במקומה עומדת, כי ההלכה לעולם לא תבוא לע考ר מה שמספרש בקרא, או שמוכרה ממנו, אלא אתה לפרש לו וכן גם אחר האי הלכה של ח"ט לא הוה אסרין בהמה לקוי' באחת מהני טרפויות שהולכת בשוק ואוכלת כשאר בריאות, וכן לא היינו אסורים בהמה הנוטה למות מחמת המטרפות, כיון דהתורה התנאי לשארה, דבעין תרתי, נתה למות, וגם שתה' זאת ע"י טרפה שאסורה, דבב"ה התנאי, נתה לאבך, אבל יאכל פליג אר"ע בדין של ר"י דכלאלו אוכל טבלים, עצ"ג ודוו"ק. מכתابر, אבל יש לנו קרא דזאת החיה, DATA לאסור בלאו הבא מכלל עשה כל שנקראת אינה חי, ומעתה יש לפניינו שני דרכים או לפרש האי, אינה חי על מסוכנת בלי מכתابر ואיז הפירוש אינה חי שעומדת למות מיד תוך מעל"ע, כי עומדת למות אחר זמן רב כמו שלושים יומם או יב"ח אין זה במציאות בלי מכתابر ובלי שום חסרון, אלא חוליה כללית ורוב חולים לחיים ואיך נידון לומר, לאינה חי, או שנפרש, אינה חי, ע"י חסרוןابر, ואיז מצין לומר, שלאחר זמן תמות מחמת האי חסרון ע"פ שלפי שעה הולכת ואוכלת, וכן יותר מסתבר להו דהאי קרא DATA לאסור באיסור עשה כל הני טרפויות המצוויות הרבה, מלאומקי' על המסוכנת בלי מכתابر, DATA לא שכח כלל, DATA ע"י הכהנה נעשה מסוכנת הרוי יש לה דין טרפה, כי הואה טרפה דנפלה מן הנג עיין לקמן במאה שכבתבי' במשנה דא"ט), ולא נשאר אלא מסוכנת ע"י תשות כהה שהגעה קרובה לימותה, והוא מלטה דלא שכח, וגם בלא"ה מייסי בעני ב"א ולא אכלו, ויחזקאל שהתפאר דלא אכל מסוכנת התפאר גם שלא אכל את הטרפה, והיינו טרפה של ח"ט, שלא נתה לשכבותי' והולכת ואוכלת כשאר בראים ובשניהם כאחת יש להתפאר שפיר, דהאי קרא דזאת החיה מורה לאסור את מהני תרתי כמו שביארנו, ומושם דמאסה בעניינו ואת הטרפה לא משום דקרה דזאת החיה ATA לאסור את הטרפה שהולכת ואוכלת, מחתמת שסופה לא תהי' ודוו"ק.

ע"ש גמר' ולא בא בפי בשער פיגול, שלא אכלי מבהמה שהורה בה חכם, מושם ר"ג אמרו, שלא אכלי מבהמה שלא הורמו מתנותיה, עיין מהרש"א ז"ל איך להכenis אלו, בשער פיגול דכתיב בקרא, ונידק מאד, אבל עיין לקמן דף מ"ד ע"ב כי שם פרשטי הדבר בדרך מרוחה ותורווה צמאן.

תוס' ד"ה שלא הורמו מתנותיה, וא"ת לר"י DATA לאסור לקמן דכל האוכל מבהמה שלא הורמו מתנותיה כאלו אוכל טבלים, מה

והותז הראש אפשר שתפרקס גם אחר ההתזה, משום שפעת חיות שבאים החיצוניים מוקדם התזה אבל במסוכנת אם באמת מתה היהת מהמת אפיקת הכה ולא מהמת השחיטה, אז האבירים החיצוניים מייתו בריש ואלא מצו מפרקסים וכל שהיד והרגל מפרקס מורה על חיית הלב ושהלמא הוותז הראש, היה חי עדיין, דאלו בשעת התזה כבר היה מת, מכש"כ שלא היה רגש חיות בידים ונגלים שמתים תחלה.

ולע דהמעין בגמי ותוס' ב"ב קמ"ב ע"ב ימצאו לפום רהיטא סתרה לדברי האmittים האלו אבל بكل יש לישיב, ועל זה וכיוצא בזה צרך למשכן נפשי כדי להעמיד האמת המוסכם ומוחלט על תלו ודוק.

וכאן בסוף הסוגי אני חזר למה שדרשו לעיל ולא בא בפי בשיר פיגול היינוبشر מבהמה שהורה בה חכם, ציינתי לעיל שתעין בימה שכתבתלי لكمן מ"ד ע"ב, וכעת ניתוסף לי ראי' ברורה לדעת הושט, כיוון דשם שחיטה גם על מקצת הושט, וכאשר ביארנו זאת באריכות לעיל ל"ב ע"ב, וניהו דברייאה לא חלקה תורה, ואצריך שני סימנים בבהמה וסימנו אחד בעוף, דר"ע הדר ב"י ממה שאמר, אבל מה שתלי' בשיקול הדעת היינו גמור' דהרי מבואר ביבמות צ"ב ע"א דהרוו ב"יד ששקעה החמה ולבסוף זרחה, אין זה הוראה אלא טעות, והוסמך ע"ז לעשות מלאכה בשבת מביא חטא, אבל ההור בשייקול הדעת דין זה מלאכה או שאין זה הלב שאסורה התורה וטעו, העושה על פיהם פטור ממשום דזה הוראה מקרי, הרי יצא מזה מפורש אבל שדרך הוראה טעה, אין כאן שנגה להעשה על פיו, אלא הקולר תלי' ב"יד שהורה כן, כי כך גורה התורה לומר ועשית כאשר יורוך ואין לך אלא שופט שבימייך, וא"כ למה ניחוש בהוראת חכם על טעות, משא"כ בדבר התלי' במציאות, שאמ טעה אין זה הוראה, והעשה ע"פ טעותו הייב חטא שפיר יש להחמיר שמא טעה החכם בריאה או במדידה וכדומה, וניהו דין פסקין דיחיד שעשה בהוראת ב"יד חיבח חטא ודלא כר"י דפוטר, עיין ברמב"ם פ"ז משגנות, היינו ממשום אבל שהבי"ד איןנו מביא קרבע העושה מביאו, אבל לעולם גם לדידן קיל להעשה, ממה שעושה ע"פ טעות במציאות.

ועכ"פ אני תמה על הרמ"א בהגה סוף סי' קט"ז, שפסק שם דין זה דהורה בה חכם בדבר שתלי' בסברא דלא כרשי", אלא אבל שhoraה חכם מסברא ולא נמצא הדין בפירוש שהיא מותרת בעל נפש לא יכול ממנו, דמשמעו אבל שנדפס בספר להתר ארע"פ שאותו המחבר מסברא והתיר שפיר דמי, ואין לדבר זה טעם,adam החכם הזה יזכה לדפוס חדושיו נעשה סברתו גמור' ע"י הדפסה ואפלו אם ימצא חולקין עליו מ"מ אם רוב הפסיקים מסכימים להתר שפיר דמי, וכאשר באמת כן הוא ולא שמענו מעולם שבעל נפש יחמיר בדבר כמו בתערובות מין במינו דרשוי" וдумאי פסקין כר"י דלא בטל, אבל אכן פסקין קרבען דבטל, ולא שמענו מועלם, מי שייחמיר זה לחוש לשיטת רשי" ולמה נחמיר יותר בדבר שחכם מופלג מתר ע"פ סברא שירה ואין עדיין שום חולק עליו לחוש, שמא טעה בסברא, ואע"ג דבזה"ז דין לנו חכם מוסמך מ"מ לא אוכל להבין דלמה נחמיר יותר בהוראת חכם בשיקול הדעת שאין שום חולק עליו אלא שלא נמצא התייר מפורש בדףס, ממה שנמצא מחלוקת בדףס, אלא שהכريع כדעת המתיר, יודעת שיש מקום לחלק בין שאיקבע התייר בפסיקים מפורסמים, ובין סברת יחיד שעדיין לא נתקבל בכל העולם, אבל הסברא השרה נונתת ההיפך, אבל שסבירה הברורה מסכמת להתר, בלי שנמצא חולק עליה, הא התייר יותר ברור וראוי יותר לטמוך עליו ממה התייר שיצא מtopic פלוגתא בין הפסיקים במקומות שאין כאן הכרעת ב"יד הגadol המוסמך אשר עליו אמרה תורה ע"פ הדבר אשר יורוך והדברים עתיקים ועין זהה لكمן קי"א ע"ב בהא אמר רב חס לי' לרעוי' דבא בר אבא דליספי לי מידי דלא ס"ל, ובמה שכתבתני שם וכן

ולפ"ז אין זה טעם אלא סימנא, וכיון דר"מ אומר בשעת שחיטה סתם, ס"ל אין לשחיטה אלא לבסוף, הרי דבסיום השחיטה בעין הפירקס, עכת"ד היתרונו האור, אלא דשגאה רבתאagna בכואן במוחכ"ת, דא"כ איזה ראי' הביא הברה"ג מהא דרבא דפסק כר"מ דבסיום השחיטה בעין הפירקס, להאי דינה דין דאין לשחיטה אלא לבסוף, דניהו דרבא למدين מר"מ דבעין פירקס בסוף שחיטה, אבל בהאי דינה דין דאין לשחיטה אלא לבסוף מנ"ל דפסקין כוותי דרבא, וכר"מ, דהרי בהאי דינה דישנה לשחיטה פליגו תנאים ואמורים הרבה, וגם גופו הדבר למדין מלישנא דר"מ דאמר סתם, דכוונתו על סוף שחיטה הוא דוחק גדול כموון.

אבל מtopic חומר הנושא נראה לפ"ז דבר חדש בדעת הבה"ג, והוא דס"ל דלמ"ד ישנה לשחיטה מtopic, כמו דבעוף דויטר חיוטא דבסיום אחד ה"ה במסוכנת דויטר חיוטא טפי, די במקצת הושט, כיוון דשם שחיטה גם על מקצת הושט, וכאשר ביארנו זאת באריכות לעיל ל"ב ע"ב, וניהו דברייאה לא חלקה תורה, ואצריך שני סימנים בבהמה וסימנו אחד בעוף, דר"ע הדר ב"י ממה שאמר, דחשת בה סימנו אחד והמתין לה עד שמתה, והזודה דנבלה הוה גם קודם חורה עכ"פ טרפה הוה, שאני התחם לכל שפסק באמצעות שחיטה והי' יכול לגמורה לא עדיף משהה בין סימן לדסול, משא"כ שאינו יכול לגמור מפני שחילת שחיטה פעלה שמתה, כיוון שיש שחיטה על האי מקצת ואין כאן יותר כדי לגמורה ספר דמי, ואף שהסבירא קלישטא, מ"מ מtopic יותר ממה שכ' בעל יתרון האור לפ"ז, ודוק.

ע"ש גמור' אר"ח, מנא אמינה לה, דתנן וכו' אימת אי לימא בסוף שחיטה, עד כמה תח'י ותziel, עכ"ל הגמ', ר"ח היה סובר דפסחה ידה, הוא סימן הוצאת הנפש של עתה בשעת פשיטת ידה, וכמוש"כ התוס', דזדייק כו' מלשון המשנה דקთני, שאינה אלא הוצאה נפש בלבד, ולכן פריך אי פירקס בסוף שחיטה בעין, מה לא תסגי בהאי פשיטת יד, אלא דזה תימא דהרי הפירקס הוא סימן חיות, ולא סימן להוצאה הנפש,ומי שביעי פירקס בסוף שחיטה, בעי' חיות בסוף שחיטה, ולא הוצאה הנפש, וכאשר ביארנו זאת בראש הסוגי' דשחיטה ומיתה בהודיע לא מהני, ומס' תשובה רבא אינה מובנת דלמה לי' למייר, אבל שאינה עשוña כו', דהינו פשיטה והחזרה כמו שפי' רשי" בידוע שנטלה נשמה קודם לכן, דמשמעו אדם נטלה נשמה זאת בסוף שחיטה כפשטה ידה, הוה שפיר דמי, והלא זה ליתא כפי שכ' הש"ך וכנראה מפרש"י הכא, אין חיות בסוף שחיטה בעין ולא הוצאה הנפש בסוף שחיטה, עצ"ג ודוק.

ע"ב Tos' ד"ה אלא דמתה והדר לידתי, והוא דאמר ב' יוצא דופן דעובר מיט בירושא, היינו היכי דמתה עצמה, אבל נהרג לא עכ"ל, והסבירא מבוארת, דבכל מיתה טבעית מחתמת אפיקת הכה, מתיים האבירים הרחוקים ממשן החיות תחלה, וממוש"כ הولد שאינה גופה ממש, ועודיו הלב והאבירים הסומכים ללכ' יש בהם חיים, במייתה פטאומיות ע"י שחיטה או הריגה, הנפק הוא דע"י שפיכת דם הנפש יומת הלב והראש משכן החיות, אבל אבירים החיצוניים עדיין השפעת החיות שלפניהם פועלת בהם, עד שפרקסים גם אחר מיתת הלב והראש, ומ"ה תנן במשנה דאהלות, בהותז ראייהון טמאים עע"פ שהאבירים החיצוניים מפרקסים דאין זה אלא כזנב הלטהה, ר"ל דהאי פירקס הוא משפע החיות שקודם לכן, שעדיין פועלת בהאי אבירים החיצוניים, אע"פ שהראש הותז, ומן האמת הלאה יוצא, כי שגגה רבתא יצאה לפניי האחרונים ז"ל במוחכ"ת, במה שהביא הפת"ש בס"י י"ז דמסוכנת לאחר שהותז ראשיה לא מהני הפירקס שאינו אלא כזנב הלטהה, והוא כיציבא באירוע וגיורא בשם שמי' אבל שכחו ולא ידעו כי רק בבראה

אין האי שחייבת מכשרת לאכילה שחייבת פסולת יקרה, וזה אמת לאמינו, אלא דעת הרמב"ם יש מקום לתפיסה, שכ' בפ"ג ה"ח דכל מקום שאמרנו בשיחיטה פסולת, הרי זו נבלה, ואם אכל קצת ממנו לוקה משום אוכל נבלה וכו', עכ"ל, ואיך כתוב הוא ז"ל על כל הנני, שיחיטתו פסולת כלשנنا דמתני', וזה אינו, דהני גם לאחר חזרת ר"ע אין אלא איסורין באכילה. אבל לא נבלה, ויל"י בדוחק דהאי כלל לא דכלי הרמב"ם, לא קאי אלא במקרים דהפשטול הוא בגין מעשה השחיטה, אבל לא אני בגין השחיטה אין כאן פיסול, אלא מצד מחשבה זהה, ודוק".

ד"ג ذ"ט ע"א גמר' איתמר, השוחט את הבבמה לארוך דמה לע"ז, ר"י פסולת רוליל"א מותרת, ולינו אי מהשBIN מעבודה לעבדה, וליפין חוץ מפנים, והקשה לרשות"א ז"ל דתפ"ל דהוה נבללה מצד השוחט שנעשה מומר לע"ז, כיוון דגס ר"ל מודה דהשוחט חייב וכמ"כ התוס' כאן, והתוס' לעיל בסוגי' דהשוחט בשבת, הוכחיו מכח האי קושי', דבעפ"מ אחת לנעשה מומר, אולם שם כתבתי, לדעת הרמב"ם החלוק שבין מומר לחשוד הו, ובמומר שהוא רגיל בכך חזקתו דלא שבבתשובה, אבל חשוד ע"י פעם אחת, שפק היה שמא עשה תשובה, וממילא דבשעת השחיטה דעבירה אין חילוק בין פ"א להרבה פעמים ולכן הרשות"א בזה קרמבר"ם ס"ל, ושפיר נתקשה לו אם הוא חייב ע"י השחיטה זו ממשום מקריב לעכו"ם, הרי גם שחייבת מומר לעכו"ם, אלא דלהרמב"ם לשיטתי ליק"מ דס"ל דשחיתות נכרוי וכמ"כ שחייבת מומר דעשאו רבנן כהניתן נכרוי, אין בו רק מקרה דוקרא לא ואכלת מזבחו, וכל שנעשה עתה מומר ע"י השחיטה זו, לא קריין כי זבחו, אבל הרשות"א בתוס' ס"ל בהז, דמקרה דזבחת פסלין שהניתן נכרוי, הרי דבעינן בר זביחה דוקרא, א"כ האי דנעשה מומר בגמי' ע"מ לזרוק דמה לע"ז, לא שהשוחט יזרוק אלא ע"מ שהגוי יזרוק דמה לע"ז, ואיז ג"כ הבבמה אסורה לר"י, מטעם תקנות עכו"ם, אבל השוחט לא עבד כלום, וכן נפסק האי דין בטור ושוו"ע סי' ד' וכי יתן וייבנו את זאת, דחוץ מן הדוחק העצום, להכנסי כאן נכרוי בעל הבבמה שאין לו רמז עליו בגין', הרי לא קתני השוחט בהמות נכרוי אלא השוחט את הבבמה, גוף הדין מרפסין איגרא לאראעא, دائ' אפשר לעשות תקנות לעכו"ם, והוא לא עבר עבירה, אלא עע"ז בטהרה, אתה אמרה? דע"כ אתה אומר דבاهאי מהשכח עצמה הוא עע"ז דומי' דפיגול דהשוחט ע"מ שייכלו הבעלים חוץ לזמננו, הרי הוא מגול וлокה, כן ע"כ גם כאן כיון דחייב שמחיטה על האזיקה, מקרי עבודה, וחיביב בין שיירוק הוא ובין שיירוק אחר, ואין לומר דכוונת הרשות"א דהשוחט ידע שדעת הנכרוי לזרוק דמה ולהקטיר חלבת דבידעה כז אין עע"ז בשחיטה ומ"מ נעשה תקנות עכו"ם, דזה ודאי ליתא, וכדמוכחה ממנה דשנינו בסוף הסוגי' בהני טיעני דיבח דוכרי לטבחין ישראל ואמרו להו, דמא ותרבא לדידן, ופרש"י לעכו"ם, ובשרה ומשכלה דידכו, וקאמר דשרי, הרי ע"ג דהבטח ידע דעתם הבבמה יזרוק הדם ויקטיר החלב לע"ז, מ"מ מותר הבשר, ושרי אפילו לכתה לעשות כן, וכן דברי הרשות"א ז"ל תמורה ולית נגר ונגר דיפרקיינו לפע"ד ודוק".

תנוס' ד"ה ר"ל דחייב מיתה וכי' ואין לתמורה איך נירג, הא דלמא מימליך ולא זרייך וכוי' הכא ודאי לא מימליך וכוי' עכ"ל.

הנה לפי תירוץ זה סברו התוס' דחייב מיתה לא בא אלא על

בקדמה של, ודוק".

משנה השוחט לכוטי שחיטתו כשרה, הלב ארוי ז"ל הביא דברי הר"ז ז"ל, שכ' דהלהכה כר"י דזה מוחשב וזה עובד לא אמרין, ומוטר אף לכתהלה, והוא דנקט במתני' שחיטתו כשרה לשון דיעבד וכי' וקמתה על הר"ז, למה לא נימא דلت"ק בדיקת קתני לשון דיעבד, דלפי מה דמוקי' בוגם' אף בדשמיין דחישב, הרי אכן ממשום לפ"ע, וממש"כ לפי ל"ק, דרך בדלא שמעין מיררי, דיש לחוש לכתהלה דלמא חשוב מחשבה לע"ז, עכת"ד ולפע"ד נראה דודאי ליל"ק לת"ק ייל', דרך בדיעבד שחיטתו כשרה, אבל לכתהלה יש לחוש שהוא חשוב לע"ז והשוחט לא שמע, אבל מ踔 דפסקין כר' יוסי דזה מוחשב וזה עובד לא אמרין, גם לכתהלה און לחוש, ומה ש' הר"ז לתרץ לישנא דדייעבד לת"ק, היינו לישנא בתרא דאף בדשמיין דחישב לית לו בה, שלא ילפין חוץ מפנים, וא"כ אין שום נפקותא לדינה בין ת"ק ל"ק יוסי, ומה ש' הלב ארוי' דיש בהז עכ"פ ממשום לפ"ע, זה אינן, דכיוון דזה מוחשב וזה עובד לא אמרין, לא עבד הנכרי במחשבה זו ולא מידידי, דהרי תנוי בסנהדרין נ"ו ע"ב, בעכו"ם דברים שב"ד של ישראל ממתיין עליהם, אין ב"ג מזוהר עליהם, וכן פסק אין ב"ג של ישראל ממתיין עליהם, אין ב"ג מזוהר עליהם, וכך פסק הרמב"ם בפ"ט ה"ב מלככים, ופשיטה דבזה מוחשב וזה עובד אין בי"ד ממיתין, ואין זה דומה להא דלקמן דשות' ע"מ לזרוק דמה לע"ז, דאפילו ר"ל דס"ל דהבהמה מותרת מודה דהשוחט חייב מיתה, וכך שאמרו בסנהדרין ס"א ע"א דגמרה בר קטלא הוא מידי דהוה משתמש להר, דהר מותר ועבדו בסיף דשאני התם דעבד מעשה שהוא עבודה, וכפרש"י ז"ל שם וז"ל, "והכא נמי לא עבי קרא הויל ושותה צורך זריקה הוא, והוא חשב בשחיטה ע"מ לזרוק, הנה לי' בעובד עכו"ם דהא זריקה بلا שחיטה לא סגי וכוי' עכ"ל הרי מסביר לנו רשי' דשחיטה זו ע"מ לזרוק בכלל שעבודה היא, ולכן חייב עליה, אף שלא נאסרה הבבמה על ידה אבל כאן בזה מוחשב וזה עובד, דליקא שום מעשה אלא מחשבה בעלמא, כל שלא נעשה הבבמה תקרובות עכו"ם, גם שם שעבודה אינה על המחשבה לחוד, ואין זה דומה למה שאמרו דע"ז חייב גם על המחשבה לחוד, כדכתוב למען תפוש את ישראל בלבותם, דהינו קיבל אלהות בלב, אבל כאן הקרבה לעכו"ם הוא וככל שאין כאן לא קרבן ולא מעשה, רק מחשבה בעלמא אין כאן חייב לגוי המחשב וממילאlico ליכא לפ"ע, והלב אריה במחכ"ת שגה בהז, ומה שנלעפ"ד כתבתתי ודוק".

ע"ש במשנה ורש"י פוסל, אר"א אפילו שחטה לאכול לכוטי מחצר הכבד שלפה פסולת וכו', הנה התוס' הקשו מהא דלקמן בשוחט לשם הרים, דמדייק פסולת אין זבחי מתים לא, ולידייק קשה להפיך על לישנא דפסולה, דהרי השחיטה אינה נפסקת בכך ואפילו בשוחט לעכו"ם ממש, למ"ד שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה, וכאשר סתם התנה לקמן בפ' אווא"ב דשות' לע"ז חייב ממשום אווא"ב, ואיך כתני כאן וכן במשניות אחר זו, בשוחט לשם הרים וכן בשוחט לשם עולה, שחיטתו פסולת, שוב מצאתי בהגחות מהרש"ש ז"ל בסוף פרקו על המשנה דשות' לשם עולה שננתעורר בהז ולא ידעתி למה המתין עד המשנה האחרון ולא הקדים קושתו במשנה זו.

אבל באמת אין כאן מקום לתמה לפי מה שכפלתי ושלשתי זאת, דכל המסתכת' אליבא דר"ע קודם זרחה נשנית, ולידייק' שחיטה פסולת אינה נבלה, אלא אסורה כטרפה, ואפילו סימן אחד בפיסול אינה עושה נבלה, ורק אחר חזרת ר"ע נידונת כל שחיטה פסולת כנבלה, לענין מלכות וטומאה, וא"כ שיק' לשון שחיטה פסולת על כל דבר המפסדת כשרות הנשחת בשעת מעשה השחיטה, כמו מחשבה זהה, ע"ג דאין הפסול בגין השחיטה, כיוון דסכ"ס

בשעת שחיטה למה לי להכפיל הדבר אחר השחיטה, וצ"ג וד"ק. **ע"ש** גמר' אלא א"ר שיזבי, לא אמרו בה היתר משום כבודו דרש"ב"ג, ועיין בהගות מהרש"ש, והלב אר"י כתוב, דייסור לא אמרו משום דחם בעצם פליגו ארשב"ג, ול"ל סופו מוכיח על תחלתו, ולא הבנתי דא"כ למה לי דהיתר לא אמרו מושום כבודו, דיוטר הו"ל למימר דמסופקים היו בסברא זו דמוכיח סופו על תחילתו, דכמו דמץ' לחולוק על רשב"ג מצי מסופקים בסברתו, אלא דקושי' ז' עוד יותר קשה, לפי המשקנא דרש"ב"ג דהחותנת נכסיו הוא דהרי שם באמות פליגו רבנן עלייו ולמה לא אמר דמסופקים היו, דהלהתא כמאן לבן לא אמרו בה דבר, ור"ח דלעיל דמפרש משום כבודו של ר"א' ורבנן ולא אמר דמסופק ה"י דהלהתא כמאן ייל דלא מסתבר שהיו דמסופקים דאיסור לא אמרו מושום דס"ל קרבען, ד"ל כיון הו"ל לי למימר דאיסור של ר"א, אמר כן גם באיסור דלא אמר מפני כבודן של רבנן, אבל כאן ברש"ג ורבנן ודאי הי' מצי ולומר דמסופקים היו לפסקו כמאן, אלא דיש לישיב דברכל מקום שההלהקה רופפת בידך, בדואריתיא זיל לחומרא ובדרבען להקל, لكن א"א לומר דמסופקים היו אבל אי סברו בחכמים דרש"ג, שלא אמרין סופו מוכיחה ע"ת, שפיר דאיסור לא אמרו, מפני שסבירו בחכמים, והיתר לא אמרו מפני כבודו של רשב"ג, אבל להפק א"א לומר דסבירי רשב"ג ולא אמרו מפני כבודן של חכמים, דין חולקין כבוד לרבות במקומות דאייכא אישורה והוא פשוט וד"ק.

ע"ש משנה השוחט לשם הרים וכוי' שחיתה פסולה, עיין במסנה דלעיל שכבתבי דכל הנני שחיטתו פסולה, ע"פ שאינה נבלת דהרי שש"א"ר ש"ש, מ"מ קרי לי' שחיתה פסולה ככל שחיטתו פסולה דבاهאי מסכת'DKודם חזרת ר"ע אין בה מושום נבלה, וכן ע"כ אתה אומר בן דהרי, בגמ' קאמר דזבחי מתים לא, מושום דהא להר והא לגדא דהה, ופרש"י דלאו תקרובות מקרי מושום דאין ההר העשה ע"א, אבל מ"מ פסולה מלאכול מושום דדמי' לשחיטת עכ"ם, וע"כ דرك לאכול גזרו אבל לא לעניין טומאת נבלות דאם אמר דכל שפסלו השחיטה מדרבנן גם לעניין טומאת נבלות גזרו, א"כ גם לעניין תקרובות עכ"ם לאזרו שיהי' אסור בהאה, אלא ודאי במקומות דקטני במסנה שחיטתו פסולה, אין בה מושום טומאת נבלות, וכיר"ע קודם חזרה, דרבנן לא גזרו אלא על האכילה ולא לעניין טומאה וד"ק.

ד"ג מ' ע"א גמר' א"ר"ה הייתה בהמתת חבירו רבועה לפני ע"ז וכוי' ופרש"י ז"ל דלא מבעי הגביה והרביצה דקנאה בהגבבה וונישית שלו וכו', והתוס' הקשו ע"ז, דהא גזלו אינו קונה רק כדי להתחביב באוניסין, אבל לא להיות שלו כדי לאסרו וכמו דאמר גזל ולא נתיאשו הבעלים, שניהם אינם יכולים לקדשו, וכן מוכיח נמי מדפרק ליקמן לר"ג מננסך, והא שם הגביה כדאמרין בגיטין שם דמכי אגביה' קניה, עכת"ד תוס'.

והנה לפע"ד דבר זה תלי' בפלוגתא, דבב"ק ד"ג י"א ע"א מסקין דין שמיון לנגב ולגוזן, אבל לשואל שמיון, וכתבו שם התוס' בשם הירושלמי,DDRISHIN CHIMS SHENIM YESHEL VLA MOTIM, וכן בגזלה והшиб את הגזלה אשר גזל כעין שגzel, וכתבו שם ז"ל, "והיינו טעמא, דגנב וגוזן קנו מיד, כשהוחציאו מרשות בעלים, אבל מזיק לא נתחביב אלא כמו שהזיק וכו"ז עכ"ל, והוחצרכו להאי טעמא מושום דאן אפיקו אין כאן שינוי לקוחות, מהי' בין לנגב ולגוזן לשלם ממו, ולא להחיזר את החפש ולשלם הפקת, וכמ"כ התוס' שם ד"ג ע"א ע"ב ד"ה א"ה, ובתוס' ד"ג ס"ח ע"א ד"ה מה טביהה, דבסי' אחד או אפילו בשני סימנים שחוטים, אין כאן שינוי לקוחות בכך, ומ"מ אין שמיון המתה לנגב ולגוזן אלא היא שלו, ומשלם בהמה מעלה, וכן כתבו

הזריקה, ואם באמות אירע דלא זרך, דנשפיך הדם וכדומה פטור, והוא תמורה מאד, דاز אינו דומה כלל לפני, דהרי בפיגל לא בעינן שייכל או יקтир חוץ לאמננו, אלא במחשב לאכול מיד נתפגלו הקרבן, והוא חייב מליקות משום מפיגל, ואני לומר דרך לר"ל דלא יlf חוץ מפנים, כתבו דלא חייב עד שיזרוק, אבל לר"י דיליף חוץ מפנים, באמת חייב על השחיטה בלי שיזרוק, כמו שחייב במפיגל, דא"כ הסוגי' שם בסנהדרין אין לה מובן, דהרי פליגו ר"י ור"ל נמי בחיווא דגברה דלרי' חייב ע"ג דמנעל ולא זרייך, ור"ל לא מחייב עד דז裏יך, ואיך קאמר שם בגמ' דלרי' נמי לא בעי קרא לחיווא גברא, הלא בעי לחיבו על המחשה ע"מ לזרוק בשלא זרך לבסוף, וע"כ דלפי תי' זה אין חילוק, דגם לר"י לא מחייב עד זרך, וזאת א"א דשם קאמר דיליף הכל מפנים, הון פסול הבהמה והו' חיוא דגברא, ولكن דברי התוס' בתי' זה אין להלמס, אלא העיקר כתי' השני, וכן כי רשי' ז"ל שם בסנהדרין בפירוש, דחייב אשחיטה עצמה שהיא עבדה, בין זרך אח"כ ובין לא זרך, והוא לר"י והו' לר"ל, אלא דלרי' צריך הדבר הסבר גדול כיון דלא יליף חוץ מפנים למה חשוב זאת לע"ז במא שמחשב מעובודה לעובודה, ומה דקאמר מיידי דזהה אמשתוחה להר, אין הנידון דומה לראי' דבמשתוחה להר עבר עובודה שלמה, אלא דמזהה'כ אין המחוור נאסר ע"י שעבד, אבל כאן החסרונו שלא נאסר הבהמה, הלא בעובודה, שאין מחשבין מעובודה לעובודה, ולמה לעניין חיוא דגברה תחשב עובודה, וכי רשי' ז"ל מה שלגביה התקרובות לא חשב עובודה, ורק אח"כ ז"ל, הואיל ושהיתה צריך זריקה הוא ונחוב השוחט לה שבחיתו ע"מ לזרוק הו"ל כעובד ע"ז דהא זריקה ולא שחיטה לא סגי' עכ"ל, וכוונתו הוא, דזהה כען מה שאמרו בגיטין נ"ב ע"ב דהגבבה צריך ניסוך הוא, ומחייב מיד בשעת הגבבה, עי"ש בתוס' ד"ה מנסך, אלא דגם שם אם אחר הגבבה, חזר בו ולא נסכו דזודאי לאו כלום הוא, אלא דכל שנסכו אחר הגבבה, אמרין דהגבבה נמי שיק לניסוך, לעניין קמ"ל בדרבה מני', אלא אפיקו אם נחلك ונאמר, דהתס' הגבבה בלי' ניסוך לבסוף לאו כלום הוא, אבל שחיתה שאני דהיא בעצמה עובודה היא, אם חייב שפיר, לע"ז, וכן ה"ה אם חייב בה ע"מ לזרוק דמה לע"ז חייב שפיר, א"כ קשה להיפיך למה לר"ל מותרת הבהמה, הלא שחיתה עצמה במחשבת זריקה מקרי עובודה, והיינו מחשבין מעובודה לעובודה, והדבר צע"ג בעניין ואחיזק בטובות למי שיגלה לי טעמא דהא מלטה וד"ק.

ע"ב גמר' שחיטה ואח"כ חייב עליה, זה היה מעשה בקיסרי, ולא אמרו בה לא איסור ולא היתר, ומסיק בגמ' מושום דמסופק אי אמרין מוכיח סופו על תחילתו, משמע מכאן דמחשבה לחוד בא שום דבר מהני בע"ז, דהרי אפיקו נאמר דסופו מוכיח, ואני מוכיח אלא דמחשבתו ה"י גס אז כמו שאומר ATA, אבל אין כאן הוכחה על אמרה שבתחלתן, וזה תימא רבתא דנייהו דעל ע"ז מותחיב גם על המחשبة הינו קובלות אלהות, אבל על הקרבנה שיתחייב על המחשبة שחייב להקרבן, זאת לא שמענו,ומי שלא אמר כלום רק חייב במחשبة ע"מ לזרוק, ודאי דלאו כלום כמו בפייגל דבעינן דזק אמירה ולא מחשבה בעלמא, ועיין Tos' לעיל ד"ה אלא, ובוחיו"ט פ"ג משנה י"ב בב"מ ד"ה החושב, שוב ראייטי שק"ז בעחתת"ס בחודשי נתקשה בהז, ולכאור' לפי דעת רביינו ירוחם דהאי חייב זרך ממש קאמר, ייל דסופו מוכיח דמסתמא דרך המקיבים לע"ז, כן הוא שאומרם, אבל מלשון רשי' ז"ל שכטב דא"כ אמר שיזרוק וכו' וכן מפסק הרמב"ם והשוו"ע שכטבו שחישב עליה אח"כ לזרוק, משמע דעת השטא לא אמר כלום, שהרי מי שמע מה שאמר אח"כ שיזרוק ה"י שומע גם בשעת שחיטה אם היה אומר שחווט ע"מ לזרוק ולא עוד אלאAdam היה אומר כן

ואם ירצו הבעלים ליטול הכלים השבור וישלם להם הफחת שומען להם, וכן מבואר ברמב"ם בפ"ג מהל' נזלה שכטב בטעם דהא מלטה שאם רוצחים הבעלים בשברים הדין עמהם, משום דמןוי תקנת הבעלים אמרו אין שמיין ואם הם אינם רוצחים בתקנתא זו שומען להם, וכן הבין הדבר הב"י סס"י שנ"ד עי"ש, ולדעת התוס' דמה"ת אין כל שבור בתורת השבה, ניהו דאפשר ג"כ לומר, דתלי בדעת הבעלים דאים מחובבים לקבל השברים, אבל אם ירצו לקבלם עדין מצות השבה על הגזלן, אבל אז לא ה' מחייב לשלם הफחת, אלא אם הוא האיזקו או בגרמותו, אבל לא בשנאנס ונשבר, כי הוא לא קיבל חיזוב שמירה על הגזלה, וביאור שיטות אלו תמצאו בארכיות בס' שביבי אש, ואכ"מ להאריך בזה ודו"ק.

רש"י ד"ה הייתה בהמת חבירו, לא מבוי שלו דמיתסרי וכו', מיهو כי עבד מעשה בגופיו מיתסרי, כדאמרין בפ' ר"ש ע"פ שאמרו המשתחווה לקרקע עולם לא אסורה, חפר בה ברורות שיחין ומעורות והשתתחווה להן אסרו, והג"נ וכו', עכ"ל ול依 יש תימא, קרקע עולם דנאסר ע"י מעשה בגוף הקרקע מנ"ל, והש"ס שם על הא דעולה דאמר, המשתחווה לבהת חבירו, בעשה בה מעשה אסורה, קאמר דיליף זאת מכל אחז, כמו שהביא רש"י זיל' כאן, ועל הא דחפר בה בשו"מ דמצאי אוסר, לא פריך מנ"ל, וחתני הרוב משועבעש נ"י עוררני שהריטב"א נ"ב ע"ב שם, עמד ע"ז וכותב, דמהלהה לממ"ס ידיענן דעשה בה מעשה בקרקעם עולם נאסרה, ואם קבלה היא נקבב, אבל עין בין רוקא אבדת תאבדון את כל המקומות, באם דף נ"א ע"ב, מוקי לקרה אבדת תאבדון את כל המקומות, באם אין עין למקומות דלא מציא אוסר, תנו עין לכלים שנשתמשו בהן לע"ז, ומאמאי לא מוקי במקומות ממש, כפשוטו של המקרה, ובחר בפה בשו"מ, עוד יש לי לתמהה על הא דאמר שם אמר ראב"ה, כגון שניסך לה יין בין קרנית, שנאסרה הבהמה זהה כמו הא דעולה, וא"כ ה"ה בקרקעם עולם, אם ניסיך יין על ההר וכיוצא בזה, שנאסר הקרקע, דחד דיןיא אית לי לקרקעם עולם עם בע"ח וכמוש"כ רש"י כאו, וכדמשמע בע"ז מותוך הסוגי' וכן מבואר ברמב"ם ריש פ"ח מע"ז, שכ' דכל שין בו תפיסת יד אדם, כמו קרקע עולם ונחרות ואילנות ובעל חיים, אע"פ שנאבדו הרי אלו מותרין בהנהה עכ"ל, הרי דכל קרקע עולם עם בע"ח בהדי, וא"כ כל שניסך וקייטר על ההר נאסר ההר, כמו הבהמה בניסך לה יין בין קרנית, וא"כ היא דרצה שאין ההרים אלהיהם אין לו מציאות, דהרי מסתמא כל העובד את ההר מקריב עליו קרבנות, הן אמרת דהרבמ"ס זיל' השמייט האי אוקימתא, ניסיך לה יין בין קרנית, ולא הביא רק שחת בפה סימן לעכו"ם, והוא מימרא דר"ה דהכא, אבל מימרא העבדת נאסרה, מזה נראה דסובר הרמב"ס דבעין דוקא מעשה הניכר בגופה, ולכן לא נמצא בהמה הנعبد שתasar ע"י עבודה, וכן בקרקע עולם כתוב דחפר בה בהש"מ לשם ע"ז משמע דזוקא במעשה הניכר בקרקע נאסרה, אבל ניסין וקייטר עליה לא נאסרה, אבל מ"מ מה דלא מוקי קרא דכל המקומות בחפר בה בשו"מ, ודאי קשה טובא, וכעת צ"ג.

ודע דבאה דחפר בה בשו"מ, הוסיף רש"י זיל' כאן, והשתתחווה להן, והרמב"ס זיל' כתוב, שחרר לשם ע"ז, משמעו דבאה סגי, ולפע"ד תלוי הדבר בחופר אם ישראל או נכרי, דבזה פליגו ר"י ור"ע בע"ז דף נ"א ע"ב ולר"ע דהכלכתא כותתי, ע"ז של עכו"ם נאסרה משועשה ושל ישראל עד שתיעבד, וא"כ זיל' דריש"י ורמב"ם לא פליגו ודו"ק. **בא"ז**, הא סימן אחד לא דוקא, דה"ה לחצוי סימן וכי עכ"ל,

כאן טעמא של דבר זה, והוא משום דברם מיד בהגבגה קנה הגנב והגゾן את החפש, להתחייב בתשלומי, אלא כל זמן שהחפש בידו בלי פחת, חייבו התורה להחזיר לבעליו תחת תשלום ממון, והאי מצות והשיב מעכב הקניין שאינו יכול להקדישו ולמכרו, והוא שיבוד שכתב בקרה, אבל אם נפסד הגזלן, ואפילו במקצת שני בו שינוי לכות, כיון שאין להשיב, ד הבעלים אין חיבים לקבע, במעטם הנפסד, שוב הקניין של הגזלן הוה קניון גמור לקבעה, אבל השואל משיכחה שלו אין כדי לנקות, אלא כדי לקבל על עצמו אחריות כל היזק והפסד ואפילו באונס, וכך שמיין לשואל, ואפילו נשתנה החפש בשינוי הראי' רקונט, וממי הגזלן משלים השוויה של הגזלן, כשעת הגזלן בין להקל ובין להחמיר, והשואל משלים כשתה הייך בין להקל ובין להחמיר, והארכתי בעניין זה בס' שביבי אש שנדרפס ע"י תלמידי בשנית תרס"ג, ובתוך הדברים כתבתי שם לישב בהז ע"ג קושי התוס' גיטין נ"ג ע"ב ד"ה גזלו הוא, דבגמי שם פריך אחזק' מהא דגוז חמץ ועה"פ דמצאי אומר לו הרי שלך לפנק, ואילו היק שא"נ שמי' היק האי גזלו הוא, וממנו מעלי' בעי לשולם, והקשו בתוס' איך מדמה היק דמלילא למזיק בידים, דכל שאין כאן שינוי לכות מה ישלם הגזלן יותר מן השומר, ותירצו בדוחך דחזק' דהיאק שא"ג שמי' היק אין לך שינוי גודל מזה עי"ש. וכתבתני אני שהתוס' שכחו דברי עצמס שבב"ק הנ"ל, שהר' כי כאן כתבו בשם הירושלמי וכפי הטברטים, דכל שנספסד ונקלה שווי, ע"י הפסד הניכר לעין אינה בת השבה, דהתרורה אמרה והшиб רק חיים ולא מתים, ואע"פ שא"ג ביה שינוי לכות, ומילא דקני למספר וחיב ממון על קניון של שעת הגזלן, ומודוק מaad לשינה דגמור' שם "האי גזלו הוא וממו גזלו בעי לשולם", ר"ל ממן טוב ולא רע, אבל אין הנגזל מהובי לקבל ממנו החפש שניכר בו הפסדו, כי לא להקל אמרו תורה, והшиб את הגזלן, אלא להחמיר שלא מצץ להחזיק בגילה ולשלם ממו, אם החפש עדין בקומו ובטבונו עומדת, אבל אם הפסדו ניכר, אמורים הבעלים אתה נתכוונת ל凱נות החפש בשעת השגולט ונתחייבת אז לשלו ממו, ואין אני מחייב לקבל ממקח החפש שניכר בו הפסדו, משום שהחמיר תורה عليك להשיב את הגזלן עצמה אם היא ראי' להшиб, והאי אין ראי' להшиб.

ומה מאי נביין בה מה דאמרו בב"ק ע"א ע"ב, כיון דשחת בה פורתא אסורה איידך לאו דMRI' קטבח עי"ש בהגות מהרש"ש של' דמכך מכח דיסורי הנהא מקרי איןו של, והוא פלא, דהרי אין פסקינו דאומרים בא"ה הרי שלך לפנק, וע"כ משום דאית בעלים לא"ה, ולפי האמור, כוונת הש"ס כך הוא, דכיון דשחת בה פורתא שוב איינו בתורת השבה, וקנוו למספר ומילא אסורה בהנהה, וכיון דלענין א"ה חשב כשלו גם לעין תשולם ד' וה', אנו אומרים לאו דMRI' קטבח, אבל בטביחה דעתמא ניהו דמתחלת השחיטה אין בתורת השבה, אבל התורה עשו כברשותו לעניין ד' וה', דהרי א"א להתחייב בעניין אחר, וכמו בחמצ זדא"פ שאסורה התורה בהנהה ואני ברשותו, מ"מ אמרה תורה שלך אי אתה רואה, דעשאו הכתוב לעניין זה כברשותו, אבל בטביחה לע"ז כיון דע"ז האי בטביחה פורתא אנו אומרים דשלו קטבח, כדי שיאשר בהנהה, איך נחייב על הנגמר ד' וה' שהוא תרתי דסתרו, נלפעד' נכו'.

ועלכ"פ מכל הא דאמרן יצא שיטת רש"י זיל' כאור נוגה, דגם כאן בהגביה והרביצה כיון דנעשה גזלן עליה קנאה למרי, אם לא שמעכב מצות השבה, אבל כיון דשחת בה פורתא שוב איינה בתורת השבה מילא חל אישור ע"ז עליה וקנינו ואיסרו באין כאחת. **אמנם** שיטת הרמב"ם אינו כן, וכותבי' איפסק הלכתא בחו"מ סי' שנ"ד ושס"ב, והוא דהא אין שמיין לנגב ולגゾן הוא תקנתא דרבנן,

להעמיד דעה זו מפני חומר הקושי' של הנקה"כ, דוחכיה מתווך הסוגי' גם מקצת קנה די לאסירה לע"ז אלא דנדג שיטת התוס', והנקה"כ עומד הקושי' העצומה, הא לעשות תקרובות בעי אחת מן העובדות, ולא סתם מעשה, ועל חci קנה לא נופל שם שחיטה.

אבל אחר עיון רב האיר ד' את עיני למצוא דעת קדושים, והוא כאשר אבאר באה, דהא דאנן אוורום דאחצוי קנה אין, לא שם שחיטה כשרה ולא שם שחיטה פסולה, הוא ע"י ההלכה, כי יש לנו שתי הולכות שנראות כסותרות, חדא, דכל פיסול במקצת השחיטה נבלה, לקבלת ר' יישבב משום ר' וחדא, דפסוקת הרגרת ברובא, אבל עד חצי כשר ואיך יתקיימו שני הולכות אלו, דמכח הלכה הראשונה אנו פוטלים בנקהיו את השחיטה, וכאשר ביארנו לדעת הרמב"ם, דשם שחיטה פסולה גם על מקצת הוושט, וא"כ ה"ה בגרירת דמ"ש, ואיך יוכשר השחיטה בחצי גרגרת פגום, אלא כיוון דaicא הלכה דפסחה"ג ברובא, ע"כ לומר דכל שאין בו מעשה טרפה, לאו שם התחלת השחיטה עלייו, אע"ג דמצטרף לרובינו דומה להחיתת העור דלא שייך לשחיטה כלל, וכאשר אבאר בפתיחה עיקר יוז"ד ובריש"ט, בפריש א"ט, בפרט אתה הולכת ומטע ורוב קנה פוטל את השחיטה, וכל זאת במקומות דבעינן דיני שחיטה, אבל בשוחט לע"ז, המכ יאמר האמור דזובח לאלהים יחרם, דוקא בזובח עפ"י הולכות שחיטה, אבל הנוחור לע"ז לא עבר מידי, הלא הוכחנו מגמ' דלעיל דך יוז"ע, דגם על הנחירה נופל שם שחיטה וזביחה, כדכתיב הצאן ובקר ישחט להם, והוא נחירה לדעת ר"ע דאישטרி במדבר, ובנחרה, כי היכי דמקצת הוושט מקרי תחלת נחירה, ה"ה מקצת הקנה דמה עניין התחלת השחיטה למעשה טרפוף, כי רק לדין מכח ההלכה אין בתחלת שחיתת הקנה ממשום פסול שחיטה, אבל לויל הא הלהכה, כיוון דשייך להשלמת השחיטה, למה לי מעשה טרפות דוקא, ובפרט לפ"י מה שביארנו בפתיחה ובשאר מקומות, לדעת הרמב"ם לא דנין על פי האיל הלהכה דח"י טרפיפות, לשום דבר מדיני התורה, רק לעניין שחיטה וטרפות בע"ח, וא"כ לעניין שוחט לע"ז, ודאי דין שמקצת בין מקצת הוושט למקצת הקנה, ואם על המקצת שם זביחה לע"ז עליו, כך לי ושת כמו קנה ולפ"י של לקאים שיטת רשי' ז"ל שכ' דמכח ישנה לשחיטה מתוע"ס קאתיין עליה, דע"ג דמוודה רשי' דגם במקצת הקנה קאמר, כיוון דשחט בה פורתא, מ"מ למ"ד דעל מקצת הסימן אין שם שחיטה, ה"ה דין עליו שם נחירה, כי הן בשחיטה והן בנחירה בעין שתה"י כדי שתצא נפשה מהר תוך מעל"ע כמו שביארנו זאת במקומו, וממילא גם זאת אמרת, דכל שלא נמר אין ממשום תקרובות, ומישוב הרשב"א שהביא מין, בין שאר פסולים וכותב דכל שהתחילה ולא גמר, אין כאן ממשום תקרובות עכו"ם, דודאי עבודה לע"ז בעין, וכל שלא גמר הזביחה או הנחירה, אין שם עבודה עליו, אלא כיוון קר"י ס"ל דישנה לשחיטה מתוע"ס, וה"ה בנחירה כן נאסירה בהבמה מתחלת הזביחה, ואפיilo במקצת הקנה נ"ל, והדברים קילורין לעיניים ואmittים לאmittio של תורה בס"ז.

אבל דע לדפי האמור דוקא ללא גמר כלל והנヒ והלך לו, אצל גמר השחיטה אפיilo שלא בכוננה לע"ז, או אפיilo גמר אחר השחיטה בלבד מחשבת עכו"ם, מ"מ חייב המתחיל, והנחתת הוה תקרובות עכו"ם, וכן בשחווטי חזק, בהתחיל בחוץ גומרו בפניהם, למ"ד ישנה לשחיטה מתוע"ס, ועוד בשוו"ת מהרי"א ז"ל יוז"ד סי' ל' מה שפלפל

בזה עס בעל יריונות שלמה ומה שנפלע"ד כתבתתי ודוק"ק.

תנוס' ד"ה כי הא דאמר עולא, לא מייתי סייעתא מעולא וכו', דאי סי' אחד בעי הוול' לפרש עכ"ל, דעת קדש לא זכיתני להבין, והא עלא בענבד מיירן, וממילא האי מעשה דקאמר ע"כ לאו מעשה שחיטה הוא, דין דרכ' לשחות את הנענבד עצמו, ولكن לא מצא

והאי חci סימן אפיilo דקנה כדמות מגמ' דלקמן, דמוקי דוקא בחצי קנה פגום, ואי לאו דפגום נאסר מיד בתחלת חתיכת העור והנקה, אלא דביו"ד ססי' ב', פליגו בזה הטו"ז והנקה"כ ז"ל, שהטו"ז סובר דעכ"פ מקצת הוושט בעין, כדי להקרא עליו שם שחיטה, אבל במקצת הקנה אין שם שחיטה נופל עליו, ולא על חנס נקט ר"ה כיוון ששחט בה דמשמע שחיטה דוקא, והנקה"כ דחיה דבריו מתווך הסוגי' שלפנינו עיי"ש, ופלא שנעלם מעיני שניהם, דסביר פליגו בזה רשי' ותוס' בב"ק ע"ב דבגמ' שם אמר, כיוון דשחט בה פורתא אסירה, ופרש"ז ז"ל דס"ד דישנה לשחיטה מתוע"ס, ומתחלה נאסירה, והתו השיגו עליו, וכתבו דאפיilo למ"ד אין לשחיטה אלא לבסוף נאסירה בפורתא שהאיסור תליי במעשה ולא בשחיטה, וא"כ מAMILא נשמע דלדעת התוס' אפיilo מקצת קנה עכ"פ מעשה מקרי, ולרש"י בעין דוקא מקצת שחיטה.

והנה מה שהשיגו התוס' מהא דועלוא דאמר עשה בה מעשה אסירה, לאו השגה היא, דהרי עולא מנענד מיירן, ושם כוון ניסך לה יון בין קרנית ודאי מעשה עבודה יחשב, כי ניסך הוא אחת מאربع עבודות, אבל ר"ה דמתקרבות מירני ולחיטה עבודה היא, אבל מקצת קנה דלאו שם שחיטה עליו, ואין כאן עבודה, ממיICI תני דתאסר בזה, ותיiti לי שקיימתי מדןPsiAi מה שחידשו הגאנונים החו"ז وك"ז בעחחת"ס ז"ל, דעכ"פ מתחלת חיתוך הקנה מוקצת לע"ז הוה, ועי"י מעשה גם מוקצת נאסר להדיות כמו תקרובות, כמו בענבד דעכ"י מעשה נאסרת הבהמה אף להדיות, עיין בה החות"ס באריכיות, אלא-DDבר זה נפרק, ממה דמתרך הש"ס באומר בגמר זביחה עבודה, דא"א לצמץ זאת, אם לא במדידה בדקוק וצמצום גדול, וכן עכ"ב באומר בתחלת השחיטה שרצו לעבוד בגמר זביחה, ואם כדברי הגאנונים הנ"ל, מה הוואיל הש"ס בת"ז, והלא מצד מוקצת תאסר מיד בתחלת השחיטה, דבלאי"ה הקשה הלב Ari'i, דלמה לא תאסר כמו בשוחט ע"מ לזרוק לע"ז, ות"ז דבעינן עיין פנים שהי' המעשה מעשה עבודה, כמו שחיטה או זריקה, אבל בחצי מתיר אין מפגין, וה"ה בע"ז אין אוסרין בחצי מעשה שחיטה, וכל זה תניין אי מצד תקרובות בעין למיסר, אבל מצד מוקצת אמריא לא תאסר, אלא דאי דגס למוקצת בעין מעשה שמורה על המוקצת כמו גיזה, כמבואר ברמב"ם בפ"ד הד' מהלכי איסורי מזבח, אבל תחלת השחיטה אין מעשה זו שייך למוקצת ולדעת הרaab"ד שם, שיש לו נושא אחרה בגמ' ולא עבי מעשה להகוצאות, הלא נצחים מה דיש לבטל הקצתו בשחוור בו עיי"ש, וא"כ בלא"ה א"א לומר דמתעם מוקצת קאתיין עליה, הא עדין הוא ראיי לבוא לפניים, אם ייחזור מהקצתו בסוף השחיטה, וכן עדיין התמייה במקומה עומדת, איך במקצת קנה תה"י אסורה מאחר שאין על מקצת הקנה שם שחיטה.

ולוד אני מדקדק מלשנאי דר"ה, דאמר כיוון ששחט בה סימן אחד, ולא אמר אם שחט, ד্‏רוצה לומר דעכ"פ בעין שיינמר השחיטה, אלא דלמפרע אסורה מתחלת השחיטה, אבל בשפסק במקצת הסימן מלשוחות יותר, אין כאן תקרובות, כי לכאר' כו' מוכרכה משיטת רשי' בב"ק שכ' דשחט בה פורתא אסירה, מיטעם דישנה לשחיטה מתוע"ס, והרי כל שלא גמר השחיטה גם להאי מ"ד ליכא כאן שחיטה, ובזה נחיא נמי דנקט ר"ה סי' אחד, משום דלא נחوت לפלוגתא דר"י ור"ל, אי ישנה לשחיטה מתוע"ס ומלהטא דפסיקה נקט דבסי' אחד מסיק הש"ס לעיל כ"ט ע"ב דלכ"ע פסול בש"ח, אף כشيخו הרשא השחיטה בפנים וא"כ בע"ז נמי דין דנאסר בס"י אחד, כشيخו אח"כ, ולר"י אה"ג דין על מעוט הוושט שם שחיטה עלה אם גمراה אח"כ, ונאסר למפרע, אבל אחר כל ה兜ר Ach"A

ע"ש גמור' וארכ"פ אי לאו דאומר ר"ה בהמות חבירו, לא הוה חטא תיובתני מיט' דידי' מצי אוסר דחבירי לא מצי אוסר, ופרש"י והאי חטא דכהנים הוא עכ"ל, והוא לכאר' תמורה דהרי כהנים שום משלחו גבוח קזינו, אבל קודם שחיטה וזרקה אין לכהנים שום קניין בו, יותרו הולול' דשל גבוח הוא דהה קדשים הו, ואולי כוונת רש"י ממש"כ בלשנא אחרינא, דشار' זבחים שיש לבעלים חלק בו שפיר מצי אוסר, אבל חטא דכולה לכהנים אלא שהבעלים שוחטין אותה וכו', מאה משמע דלרש"י לאו משום דעתך' ג' דק"ק ממוון בעלים ממש' התוס', אלא דכל שהבשר לבסוף נאכל לבעלים, מקרי בעלים כדי לאסורה בשחיטתה ע"י, כיוון דנסר להם לשחיטה, ולא דמי לעובד ומוקצת דלא מצי אסרו לרבען דריש' ג', מי שלבו רחב יותר, יישב את זאת ודוק'.

ע"ש גמור' ר"ג ור"ע ור"י אמרין אין אדם אוסר דבר שאין לנו, הנה כי מסכת הסוגי' גם הם ס"ל דבמעשה מצי לאסרו, אלא דבישראל שאינו מומר לע"ז אמרין לצערו' קמכווין, והקשה הפלתי, א"כ מה פריך ר"ג לר"ה מברייתא דשלש חטאות, תקשה לדנפשי', דהא בשוחט חטאתו לע"ז, למאן מצער לי' וכיוון שלא שיק' לצערא קמכווין, כי שחת בה פורתא ליתסר.

ונהראה לפ"ז בזה, דהנה ק"ז בעהחות'ס ז'ל בחודשו כן, מביא דברי הרמב"ז זיל ע"ז שכח שם דף מג ע"ב וז"ל, "אבל האוסר דשא"ש ע"י מעשה לא שמענו אלא וכו', וגם שייה' מעשה ניכר בשינויו שאינו חור לברייתו, דדמי' כמוון דקני לי' בשינויו זוממי' דגאלן' עכ'ל ודבריו תמורה כMOVON, וההת'ס מותרים לומר דברצירות עכו"ם, אינה ראוי' לבוא לפניו, אלא דא"כ, פלא למה שתדראי' לקרבן ציבור, והיינו סברת התוס' דהכא, דليلו בעצם אינו ראוי' להבתאת קרבן, אבל שבת רק איסור מלאכה מעכב, דהרי קרבן ציבור נקרב מושם דדוחה את השבת, ומאחר דב"ה לא נחטו חלק בהכי, איך תפסו התוס' כב"ש דانياה משנה במוקם ב"ה, וכמידומה לי שמצאתי אח"כ בטורי ابن שנטעורה בה, ובתשובה אחת הארכתי וארכ"מ ודוק'.

ע"ב גמור' מחתך בעפר הוא, התוס' ב"ק דף ע"א ע"ב כתבו דלאו דוקא מחתך בעפר, דודאי שחיטה מעלי' הוא למ"ד שא"ר ש"ש, דהא שוחט לע"ז חייב מושום או"ב אלא דכיוון דאסור מושום תקרובות עכו"ם, אינה ראוי' לבוא לפניו, אלא דא"כ, פלא למה לא יתחייב אסימון קמא, כיון דגוף השחיטה נגמרה כהונון, ומ"ש משחט סימון א' בחוץ ומגרון בפניהם דלעיל כת"ט ע"ב, ורש"י זיל כתוב כאן דברים מעורבבים, ומשתמע על השחיטה שפיר נגמרה כהונון, דפקע שם קדשים מינה, דמשמע Abel השחיטה כלל, דחיתוך עפרא ואחר'כ כתוב חלק מהא דלעיל, דהתרם טעמא מושום דישנה לשחיטה מותוע'ס, אבל הכא סימון שני לא אישתחט כלל, דחיתוך עפרא בעמא הוא, ולענין שבת וע"ז מושום נטילת נשמה הוא דמחייב, מדברים אלו משמע דין כאן שחיטה כלל, ואחר'כ מסיים, "אבל לענן ש"ח לאו שחיטת קדשים הוא" בזה חור לדבורי הראשונים דשחיטה הוה אלא דלאו קדשים ננהו, והדרה קושי' לדוכתי' אמאי לא חייב מושום ש"ח, והוא פלאי.

אבל אם תרצה לעמוד על אמתת הדבר, עיין היטב במה שביארתי שיטת הרמב"ס בזה לעיל דף כת"ט ע"ב, ותמצית הדבר, דלענין חיוב חטא לא אמרין אגמל'ם, לפי שהוא דבר שנסתלק קודם הגליו, אבל לענן פסול הקרבן שפיר אמרין אגמל'ם, ובזה הסוגי' וכל פסקי הרמב"ס הכל על מקומו יבא בשלום, עי"ש היטב ודוק'.

ולפ"ז אני אומר דעתינו עוד נפקותא, בין ר"ג לר"ה, דלר"ג דמטעם קניון Katain עלה, דוקא בדייד שהוא דחבירי' ואיז ע"י

הש"ס שם בע"ז מעשה אחרת, אלא דניסך לה יון בין קרנית, דמעשה בגופה דהוה עכ"פ מום, אין זה עבודה, אלא ביטול ע"ז, דכל שפחסה וקטעה בטלה, כמבהיר שמס דף נ"ג, וכן שפיר קאמר דמעשה דעולה ע"כ לגבי לאסור את של חבירו, מעשה כל דהו ישב, כיוון דאיינו ניכר בגופה, וכן גם ר"ה לאו דוקא סי' אחד דהוא מעשה הרבה קאמר, אלא מקטת קנה דאיין בו מעשה טרופות, והוא מום עובר נמי סגי, לאסור של חבירו כן הילע'ד, אבל עין ברשי' לקמן ד"ה ועלא, דמשמע נמי דפרש כתוס', וכן מפורש נמי בתוס' לקמן מ"א ע"א ד"ה ת"ש, דעולה מעשה שחיטה קאמר, ולדידי צע"ג דאית שיק' בעבד שחיטה, שאין דרך עובדותה בכך, וכי שלבו רחב יותר, יישב את זאת ודוק'.

דעת הארץ תשפכנה כמים, דהינו כמים השופכין, שאין לאדם צורך בהן, כן צייתה התורה לשופך את דם הנשחט לאיבוד, ולא לקבלו בכלל כדי ליתנו לכלבו או למכורו לנכרי וכדומה, מושם דחק עכו"ם הוא לקבל הדם בכללי, כדי לעבוד בו ע"ז, لكن הרתקה התורה דבר זה, אפילו הוא עושה כן כדי להנות מן הדם, דלוליו זאת קשה למה אמרה תורה לשופך לאיבוד דבר הרואין להנות ממנו, כי לאחר שנספח על הארץ קשה מאד גוררו כדי להנות ממנו.

ואח"כ סיים הרמב"ם וכותב, ואס שחתו שחתתו כשרה, ואת מוכח מלשון המשנה, דבמשנה דלעיל דשות דשות לשם הריס, וכן במשנה שאח"ז בשוחט לשם עולה, כתני שחתתו פסולה, ובهائي משנה כתני אין שוחטי, משמע אין לעשות כן אבל השחתה לא נפסקת בכך, וכמ"כ זאת הרשב"א ויתר הראשונים, וטעמא דהא מלטא דנינו דaicא חש הרואים שיחדשו דלע"ז נתכוון, אבל אין לא חסידין לאיש מוחזק בנסיבות, מושם דעתך דבר מכוור ואפילו הוא איסור מצד בחוקותיהם לא תלכו, לא נוציאנו מחזקת כשרותו, ואי לדעת הרמב"ם עכ"פ בעי בדיקת סכין, אפילו הוא מומר לשאר עברות לק"מ, דעת המשנה ודאי לא קשה, כאשר ביארנו במקומו, דהאי דינה של הרמב"ם די חדש הاء, אחר שהחומרו לפסול כל פגימה הנרגשת אפילו אינה אוגרת, אבל על פסק הרמב"ם נמי לא קשה דהרי דזוקא במומר בעי בדיקת סכין, ולא بما שעבר רק פ"א ולא רגיל בכך, מבואר זאת אצל בסוגי דלעיל בפ"ק.

אולם בשוחט לתוך הגומה בשוק, כתוב הרמב"ם שם בהל' ו' אסור לאכול משחיטתו עד שיבדקו אחריו שמא אפיקורס הוא, וזה זה יצא לו מרבייתא שהביא הגמ' לקמן, דקתי בה, ובשוק לא עשה כן, משום שע' ובחוקותיהם לא תלכו, ואס עשה כן צrisk בדיקה אחריו, אלא דהרב"א הנ"ל בתוה"ב, לא מסתבר לי' הפרש דהאי צrisk בדיקה אחריו דקאמר בגמ', כדי להתריר שחתתו ששחט, ומפרש להיפך דבדיקה זו להחמיר, שאס ימצא בו נמצא בו שמצ' פסול, דהרב"א לא ס"ל לחקל בין כל הני דחشب במתנית, ולכן גם בשוחט לתוך הגומה בשוק אין לאסור זביתתו, אבל הרמב"ם, דמחלוקת בטעמא דהני דיני המשנה כדלאיל, וס"ל דבשות לתוך הגומה יש איסור ממש בדבר ולא רק מצד חיש הרואים, אלא דאית ב' משום חק לעכו"ם, لكن מחלוקת בין שוחט לכלי ריקן או לגומא בחצרו, דיל' דמסתמא עשויה כן לנוקות חרוץ או להנות כן הדם, שאז בדיעבד שחיות כשרה, ובין עשויה כן בשוק, וגם כדי להנות מן הדם לא, כי אין דרך לנוקות משומר, ולכן כל זמן שלא בדקו אחריו ונמצא נאמן וכשר, חיישין אין שמא מן הוא ושחיטתו אסורה.

ואחר באור הני שתי שיטות אני מפליא פלא והפלא בדברי פרט"ג סי' י"ב סק"ד בשפ"ד שלו, שכותב "ואין צrisk בדיקה אחריו בדיעבד, ונפי'ם באינו לפניו לחומרא וכו' גם אין מוסרין לו מכאן ולהבא, אותו אס הוא לפניו לחומרא וכו' גם אין מוסרין לו מכאן ולהבא, ובולדין מפטו ומינו עד שבודקין לחומרא וכו' עכ' ותמה אקררא על הני הדברים שבמחכ"ת כד שכב וגויים כתבם, דינה המשנה ברר מלה דין שוחטין, אבל אס שחת שחתתו כשרה, ומסתמא מטבח השוחט למכוור מיררי, ומילא דמותר ליקח מהאי בשרא, שהוא לכתהלה לבבי הלוקחים וכשכ'adam אין לו שוחט אחר, דמותר לו ליתן לשוחט ולא צrisk ליהוש שהוא מין, אלא דlatent להכתהלה צrisk לבדוק אחריו, כדי שאחר שנמצא עליו דבר המעורר ספק

שאסרו רצה לknotta, כדרך לעבוד בשלו, אבל בסובב שהוא שלו, ואני מתכוון לknotta גם במעשה גמור ושינוי הניכר אין אס, אבל לר"ה דין טעם האיסור ממשום קניין בין שידע שהוא דחbareי ובו שסובר שהוא שלו, מazi אסר, ומתרוץ מעטה הקשי' הנ"ל דשפיר פריך ר'ין לר"ה משלש טחות, דבשלמא לדידי, לא נשא האי חטא תקרבות ממשום דהר' שג' גם בשחוותי חוץ, וסביר שהיה חולין והיא שלו, ולכן לא יכול לknotta בה, لكن לא מהני, אבל לדידי דבעיטה כל דהו סגי לאסורה של חברו, ע"כ אין הטעם ממשום קניין קרמבל'ן, ולמה לא תאסר ממשום תרבותות ודוק'.

ד"מ"א ע"א גמר' ת"ש ב' אוחזין בסכך וכו', עד הבמ"ע בישראל מומר, עיין לעיל בסוגי דהשות בשבת, על התוס' בראש הסוגי' שכתבתי לפרש הסוגי' הללו, כיון דבאהי שחתה שנעשה מומר, אין חילוק בין פ"א לשלה פערמים עי"ש.

ד"מ"א ע"א תוס' ד"ה לאו כל כמייניך, תימא וכו', ויל' דהכי מייתי התם, דכיוון דריב"ב שרי לזבינהו לכל עכו"ם שיריצה, לרבען נמי דפלו עלה, שרי לזבינהו להאי עכו"ם דנסכי, עכ' ואין דבריהם מובנים ועין בתוס' ע"ז שם שביארו יותר, והוא דבשלמא ישראל מומר דנסכי', שפיר חייב לשלם מכח מזק, ממשום דאל' שפכו העבילים את היין נמי חייב, כיון דלא שוה לדידי' מידי, אבל נכרי דלידידי' לא נאסר היין בהנהה, לא מציא ישראל לתבעו נזקו ממנה, אלא כשמניה היין לנכרי שננסכו, דלו שפכו מציא הנכרי מיפטר, מ"מ כיון דבישראל מומר חייב ממשום מציק חשבין גם בנכרי כדמי הזיקו עי"ש, אבל עדיין איינו מובן מה רצוי להוכיח מריב"ב דמתיר למכורו לכ"ע, ממשום דין בא בכח האדים לאסור דשא"ש, והוא פלאי, אולם לפדי דריב"ב ס"ל דלאו כל כמיini לאסור יש פרש הסוגי' דשם כמיון חומר, דכיוון דריב"ב ס"ל דלאו כל כמיini לאסור בפשיות, דין אדים לאנoso, ומה זה דקרו לאנסו ולא קאמר בפשיות, דין אדים לאנoso, אלא ע"י הגבהה וניסוכו, מכירחין את העבילים שיקנה המנסק את יינם לאנסו, והוא כמו תולי' ואבון, א"כ שפיר מצין ליקח דמי היין מן המנסק נכרי ע"פ שצרכיך להנית לו את היין, מפני שקנה אותו בעדו שר, כי הקניין והניסיוק בין אותה כמו SCI החת"ס בשם הרמב"ן, ודזוק היבט כי נכוון הדבר מאד בס"ד.

משנה, אין שוחטין לא לתוך ימים וכו', אין שוחטין לגומה וכו', ובשוק לא עשה כן, שלא יתקה את הצדוקים עכ' המdiskak בלשון הרמב"ם ז"ל, ימצא שמחולק טעמא דהני דינים לשנים, כי ז"ל בפ"ב ה"ה, "אין שוחטין לתוך ימים ונחרות, שהוא יאמרו עובד מים הוא זה, ונראה כמרקיב למים, ולא ישוחט לכלי מלא מים, שהוא יאמרו לצורה שתראתה במים שחת" (וכפי הנראה גרס הרמב"ם במשנה, "אגן" וכගירסת הערוך, ובצלולים כדקאמר בגמ' אסורה, כמו לתוך ימים ונחרות) ואח"כ כתוב "ולא ישוחט לתוך הכלים, ולא לתוך הגומה, שכן דרך עכו"ם וכו'" עכ' הר' דבאהי תרתי לתוך כלים ריקנים ולתוך הגומה, אין הטעם מפני החש של הרואים שנראה כמרקיב לע"ז, אלא ממשום דין דרך העובדים, קיבל בכלי כדי שייעבדו, ויש בכל אחת מהם צד קל וצד חמוץ, דהשות לתוך ימים ונחרות, שהדם הולך לאיבוד, אם לא כיון לעבוד ולהקריב למים, אין לעומת זאת כלום,DMAה לישפכו על הארץ או לתוך המים, אבל לעומת זה איך איכה חש הרואים, שייאמרו דלעובודה קמכוין, אבל המכנסו לכלי או לתוך גומא נקייה, אין כאן חש עבודה כלל, אבל לעומת זה המעשה עצמה מורה, שרווחה בהאי דין לכנסו כדי לעבוד אח"כ ונראה כשות ע"מ לזרוק לע"ז כי לדין דין אסור באכילה, ולמכרו לנכרי, שווי' מיעוטו כ"כ, עד שאין דרך לכנסו בכלי, או בגומא נקי' המעשה עצמה מכוור שעשה כדרך העובדים המכנסים את הדם לצורךizia עבודה ואולי גם הנכרים אין דרכם לאכול דם, ויש להسمיך דין זה אקרה

שחייב לשלם לו כל נזקו והפסדו, כי מוגף הדין אין המדבר שם, אלא בדין דעתך אישן למייעבד דין לנפשו, ואפילו ע"י חבלה, ותדע דלא נזכר דין זה בהלכות שכירות פועלים, כי שם ה"י מקומו, אי להאה אתה, לדידין עם הבעה"ב, שאינו מחייב להחזק משורת שיצא עליו שם גנב, אבל מביאו בהלה' חובל בחברו, המדבר מדין עבידך דין לנפשו, ובזה נפל בברא ג"כ, מה ש' שם הבאה"ט על בעל שבות יעקב דاشתמייטוי' הגהה הלאו, דזה ליתא, וכל דעתך שם במקור הדין יראה דכן האמת, אבל דלפי סברתי שכבתבי לעיל, אולי במקומות דאיכא חשש פסדא רבה בעה"ב, הדין עמו, שלא מטען לחיבתו להחזק בביתו, מי שחשוד בעני הבריות לנגב וצריך להתיישב בדבר, אבל הא פשיטה דומה לא דבר המרדכי והרמ"א בהגהה שם, ודוק.

ע"ב משנה השוחט לשם עולה וכו', שחייב פסולה ור"ש מכיר ופרש"י ז"ל דכל שבא בנדר ונדבה איך מראית עין, דהראוה אמר ער עכשוו הוא מא מקדים ושחטו לעולה, ור"ש לא חייש למזה עכ"ל, מדברי רש"י אלו נשמע דאן לא חיישין, דלמא בהאי שחייב לשם עלה הקדישה עתה, דנhero דהשותט לע"ז מהני לשוחטה תקרובות, ע"ג דלא הוקצה לך מתחלת, וכן ודאי מי שהי' שוחט בעירה בהמת חולין לשם עולה, בלי להקדישה קודם لكن דהוה עולה, אבל השוחט בחוץ שאין דרך כלל לשוחט לא נאמר דכוונתו הי' להקדישה לעולה כדי שיתחייב על איסור ש"ת, DSTAMA לא כיון לכך, ולכן אין כאן אלא משום מרחה"ע, שהראוה יאמר דבהאי אמרה לשם עולה הקדישה, ועיין בטור ריש סי' ד"משמע דס"ל דגם אין חיישין שהקדישה עתה ועיין בבב"ח שם) ולכן הוכרת רש"י לרשות דר"ש לא חייש למרחה"ע דהרי גם לת"ק ליכא רק ממשום מרחה"ע, אולם בתוס' בשם הריב"א מפרשים דר"ש לשיטוט דכל שהתנדב שלא בדרך המתנדבים, אין חל ההקדש, ליכא כאן ממשום מרחה"ע, דהמקדיש עולה כדי לשוחטה בחוץ אין זה עולה, והתוס' לא מפרשים לרשות הריב"א דברי הת"ק, והוא לומר דמפרש כרש"י דמשום מרחה"ע קאtiny עלי', דאי הפלוגתא שבין ת"ק לר"ש רחואה מaad, דלר"ש אפילו הקדישה קודם לכן לא קדוש, משום דהקדש ע"מ להקריבו בחוץ הוא, ולרבנן אפילו בשעת שחיטה בחוץ, אם אמרו לשם עולה, איכא משום מרחה"ע, ע"ג דאיכא תרתי, שהוא בחוץ וגם לא הקדישה מכיון אלא בשעת שחיטה, לכן נראה יותר דلت"ק איכא חששrama שמא הקדשו מכיון, לת"ק, דל"ל הא דר"ש דלא חל ההקדש בשקהדי שלא כדרך המתנדבים, ומילא החשש הוא גם לדין ולא מפני הרואים, ובאמת לדעת רש"י יש להקשות, מ"ש מהא דלעיל דין שוחטן בתוך ימים ונחרות ולא בתוך כלים ונוגמא, דכל הני נמי אית בה חש הרואים ומ"מ אין בו אלא איסור לכתלה לעשות כן, אבל לא אוסרין את הנחת משום האי מרחה"ע, וכאן בשוחט לשם עולה אמרין שהחייב פסולה ממשום מרחה"ע ואולי יש לחלק וצ"ע ודוק.

רש"י ד"הames תלוי בא על ספק חיוב כרת, כגון ב' חתיכות לפניו, ואכל אחת מהם, ובאו עדים ואמרו, אחת מהן של חלב הייתה וכו', עכ"ל מדברי רש"י אלו ממשמע נגד דברי ק"ז בעהה"ס י"ל חומ"ס סי' כי' שכותב, דאשם תלוי חייב אפילו בדי שיש בין החתיכות של חלב ונכנס במאיז בספק, אם לא שנאמר דרש"י נקט מלתא דעתך, אבל לא יכול במאיז אחת משתים בשידע שיש בהן חלב, לא שכח שיעשה כן, ועיין בשו"ת בית שערין ז"ל בראש ספרו שהביא פלוגתא בהז בין הראשונים.

עו"ז זאת נשמע מדברי רש"י אלו, ולאחר שאכל, בעין דוקא שני עדים כדי להוכיחו בקרבו, דנhero דקודם שאכל סגי להחזק החתיכה לחלב בע"א וכמו שפסק הרמב"ס בפט"ז ה"ז מהלכ' סנהדרין, אבל לאחר שאכל לחיבת גברא בקרבו בעין שני עדים, אבל פשיטה לי

על משרתו שנמנע משחיטתו מיינו ומפטו, דשما מי הוא, ומדובר הרשב"א מוכח בכך כנ' שכ' דהבדיקה לחומרא, ולדעת הפרמ"ג הוא להיפך קודם בדיקה אסורה ליתן לו לאבותה, וכן יינו ומפטו אסורים, וא"כ הבדיקה לכולה שאם לא נמצא עליו דופי, לא ליחסותו שהוא מין בסטר וכוי' מוכח מרשי' שכ' דבודקין אותו כדי שיבדל מפטו ומינו, ומפטו וידי' לבבי דין לכתלה הוא ולדעת הפרמ"ג אסורים קודם הבדיקה, ואיך כתוב רשי' דהבדיקה הוא שיבדל מפטו מיינו, ומזה הביא הרשב"א ראי' דהבדיקה הוא לחומרא ולא לכולה כדי להסבירו, ولكن דברי הפרמ"ג משללים הבנה.

ומהה ז"ל, שכטב דשותט שיש עליו לעז רינון, ללא שום בירור תשוי ד' לוי"ד, שכטב דשותט שיש עליו לעז רינון, תהא ראי' להז דין מתר שיצא אם אמת הדבר, מעבירין אותו, והביא ראי' להז דין מתר שיצא עליו שם גנב, דפסקין בחו"מ סי' תכ"א בהגה, דאפילו תוך זמנו יכול להוציאו מביתו, ואם במוון הקל אמרו באיסור החמור לא כשי' וכו', וסימן שם שמצוה לסלקו עיי"ש, ומה עינה הגאון להאי דינא דרש"ב"א ורש"י דהכא, וכדייפסק ההלכתא כוותיהו בשוע", הדבידה אחר השוחט שחתט בתוך כלים או לתוך גומא בשוק, איןנו אלא לחומרא, וכך הרוי עבד איסורה ודאי דאוריתא או דרבנן עכ"פ, דאמרו לא ישוחט בתוך הגומא, ואפילו לדעת הרמב"ם דמחרمير, לאסור שחייבתו עד שיבדק אותו, הוא דוקא בשוחט בתוך הגומא בשוק, דאיכא רגלים לדבר דלשם ע"ז נתכוון, כמו שביארנו לעיל, אבל בחצירו או בתוך ימים ונחרות, עכ"ג דעבר עכ"פ על איסורה דאוריתא או דרבנן, לא אבדanza חיקת שרותו, וק"ז בין בנו של ק"ז על לעז רינון שלא נתברר דאין מקום להעבירה, וראיתו שהבא משרות שיצא עליו שם גנב, אין ראי' כל, כאשר הארכתי בתרומות, דادرבה ממון הקל חמור בהז מאיסורה, והרי ספק ממון להקל להנטבע עכ"ג דאית ב' איסורה ועיין בר"ז קדושים בסוגי' דע"א, שהביא בשם הרמב"ג ז"ל, דמש"ה אין ע"א נאמן לומר, שמן שטהתמיין אביכם של הקדש ושל מע"ש הם, עכ"פ שספק איסורה לחומרא, אבל כיון הכל חמור בהז מאיסורה, והרי חוש לספק איסורה, מכש"כ שמחמת חיש איסור שלו, שלא יוכל לשלק חבירו משירותו המוחזק בו, ושאני במשרת גנב, דהבעלים אומרים, כי חזקת שרותו לא יצילני מגנבותו, אם הוא באמת גנב,ומי ישם לי הפסדי, אבל בשוחט שיש עליו לעז רינון, אם יאמרו העבילים, מי יכפר לי עוני אם האי שחייב ישלני בשחיטה שאינה כשרה, אף אם נשוב לו, מי שאמיר דמותר לסמוך ארוב וחזקה בכל איסורי תורה, ואין צורך לחוש על החלב וביצים שאוכלים בכל יום, שמא מבמה, וועף טרפה הוא, הוא יסלח לך אם אכלת משותות השוחט, שהתרה לך התורה, והרי תראה דחזקת שרות דגbara חזקה כל כך, עד שתשי' כת עדים המכחים זו את זו, בגין ומייעדין בפ"ע כל אחת ואחת על סמך חזקת שרות עכ"ג דבודאי חד כת פסולה, ומכש"ש אין להרוג איש וביתו לסלקו מפרנסתו שהוא עבירה כרכיצה, בשליל חשש לעז רינון,ומי שמקיים מצוה זו של הגה"ק ז"ל, ליפסוק רישא דשותט בשליל קול רינון, חבר הוא לאיש משחת, והוא עצין שאמרו ביום ד"ג דחמירא להם טהרת כלים יותר מהורג את הנפש.

ואחר שכטב תשובתי הנ"ל, נתעוררתי מחכם אחד, כי ראי' הד"ח ז"ל ממשרת גנב, בא"ה בדotta היא, דין זה הוציא המרדכי מהא דאמרו בבר"ק כ"ע"א, דעבד שמסרב לצאת דעתך אינש דין נפשי' בלבד בלא בי"ד, ויליף המרדכי דה"ה ממשרת שיצא עליו שם גנב, אין צורך להוכיח בתיו עד שידין בביתו עמו בדינה ודיינה, אלא מאי למייעבד דין לנפשי', וגם להוכיחו אם לא ירצה לצאת, אבל פשיטה אדם המשרת יתבענו דין, והוא לא יוכל לברר שבאמת גנב הוא

כשרה, ומשום דע"י שפיקת הדם מאי מית גם בלי פרוכס, ותדע שכן כוונתו, אדם נאמר דבלא יצא מהם דם נמי, אפילו ראיינו שלא פרכסה כלל, כשרה, מה לו להוסיף וכן בריהה, כיון דאפילו בחולה, דלא יצא מהם דם הדין כן. ואבקש סליחה מאית רבינו הרמב"ם ז"ל שפלטה קולמוסי נגד דברים קשים שלא כדי.

ולפי האמור תימא רבתא לי על בעלי השיע"ע שהשミニטו דין זה שחידש לנו הרמב"ם, והלא לפי דעת הרמב"ם, יש שלשה מדרגות לעניין פריכוס א) מסוכנת דבעין דוקא פריכוס אבל אם שחתה והלך לו ספק נבלה הוה, ורמב"ם שכתב ודאי נבלה ולוקה, משום דמיירי בראה שלא פרכסה כלל כմבואר בדבריו, ב) לא יצא ממנה דם, دائم ציריך לבדוק אחר פריכוס, אבל בראה שלא פרכסה כלל, נמי י"כ ודאי נבלה, ג) בראה שאפלו ראה שלא פרכסה כלל, נמי כשרה, ואיך שתקו הפסיקים מכל זאת וצע"ג.

הדרן עלך פרק השוחט

אדם ירצה להאמין לע"א שמצו מביא קרבו על פיו ואפילו לא מהימן עליה כב"י תרי, ודוי"ק.

[שייך לעיל] לשנה דף ל"ג ע"א בהמה חיה ועוף כשרים אחריו ההדפסה ראיתני, כי על חנס כתבתי שם דהרבמ"ם נתנו מכשול לפנינו بما שהתריר בלא יצא מהם דם בלי פרוכס, כמו בבריהה דתנן בשנה שאח"ז, אבל אם היה בחזקת בריהה, אפילו אין בה אחד מכל הסימנים הללו, כשרה" דז"ל הרמב"ם בפ"ד הי"ג ממ"א,, השוחט בהמה חיה ועוף ולא יצא מהם דם, הרי אלו מותרין ואין אומרים שהוא מתים הוי, וכן השוחט את הבריהה ולא פרכסה הרוי זו מותרת" עכ"ל, המדקדק בלשונו הזהב ראה, דחילוק גדול יש בין לא יצא מהם דם לביריה, לעניין דין פריכס, אבל יצא מהם דם, נשמר הרמב"ם ולא כתוב ,,ולא פרכסו" אלא סטם دائم אומרים מתים הוי, והכוונה בזה, دائم צריכין לחוש שהוא מתים הוי, ואין צריכין לחזר אחר פריכוס, אבל ודאי אםaira שראינו הטיב דלא פריכסו, ודאי נבלה הוי, ממש"כ שם, דכל שלאי יצא דם ולא נתן שום סימן חיota אחר השחיטה בטח מתה, אבל בבריהה כתוב ,,ולא פרכסה" הינו דראינו דלא פרכסה, ומ"מ

פרק אלו טרפות

בניקב קרום של מוות, דכפי סדרו של התנאה הולך מראשה לסופה, ועיין בהרמב"ם שי"ג בביורו שלו שכ' דלאחר חזרת ר"ע דנקה"יו ופסחה"ג נבלה הוה, شيئا התנאה סדרו ולשונו, אבל לפ"ד דוחק גדול הוא לומר כן, דלאחר חזרה נשתנה סדר ולשון המשנה, שהחיתה שגוררה בפיים מאי ומקדם, ולא תקנה על כנה לשנות נקה"יו ופסחה"ג נבלה, ואם נאמר דבבאי שקהדים ושת לרגורת והפרידם מאין, במה דקתני נקה"יו ופסחה"ג, די לרמז את זאת, והנני חמייו ואית בהו משום נבלה, למה נזכר הש"ס לעיל ל"ב לישיב לר"ע לאחר חזרה האי משנה, בתירוצים שונים עד שבא ר"י לתריצה, דבאמת קודם חזרה נשנית, כיון דבבאי נוסח שהיא לפניו נמי מרמזות, דנקה"יו ופסחה"ג חלוק מאין, וע"כ משום דבנחי אין שחיתה מטהרתן מייד נבלה.

אבל הטע אצק לשמעו מה שמקוסה ומוסתר היה, בהא דקתי נקה"יו ופסחה"ג בשינוי לשון וקדם לשאר טרפיות שלא בסדר, ופשיטת דפירושי סובב לשיטת הרמב"ם ז"ל, דשיטת התוס"ט נפרכת מכח הני דקדוקים מכל וכל, דכאשר בירנו לעיל ל"ב בתוס"ט ד"ה ורמנחו, לדעת התוס' נקה"יו אין בו אלא טרפות בעלמא, כמו ניקב קרום המות, וא"כ למאי הלכתא חיבר התנאה יחד ושת עם הגורגרת והקדים הושט עוד לרגורת, ואין לך תשובה נצחית יותר מזה נגד דעת התוס' דנקה"יו אינה פסולת השחיטה, ואין להמליץ בעדים, דעכ"פ במקומות הניקב אם שחת נפסקת השחיטה משום דהאי נקב לא מצטרף אל הרוב, אז עוד יותר בולט הקושי, דהוה לי להקדים פסה"ג דהוה ודאי אתה לידי נבלות, ולא נקה"יו, דרך אפשר לבוא לידי נבלות, בדרך רחוק מאד, דהיאנו בידע מחייב שניקב החוט שלה, וגם באוטו המקום השחיטה, כי לoli זאת מנין לו

ד"ג מ"ב ע"א לשנה אלו טרפות בהמה, עיין לקמן סוף המס' ק"מ ע"א רשות" ד"ה והוא בהדי כתיב, שכتب דטרפה בעוף לפינן מקרה דນבלה וטרפה לא יاقل לטמאה בה, ובהגבות המהרא"ש קמתמה, דהרי האי קרא לעניין טומאה כתיב, ולא אתה לאזהרת אכילה, ולמה סני לי לרש"י לומרDKרא דבשר בשדה טרפה כולל בהמה ועוף עי"ש, ובאמת זה ליתא דבשר לשון זכור, והויל"ל ובשר בשדה טרוף, אבל האי טרפה אבמה קאי שהיא לשון נקבה, והפירוש, בשרש בשדה של טרפה ל"ת, וקרא דນבלה וטרפה לא יاقل לטמאה בה, דלפי דרשת חז"ל דקאי על נבלת עוף טהור, הע"ג דນבלה וטרפה לשון נקבה והויל"ל נבל וטרוף, אלא דשם נבלה וטרפה הוא שבס"ע ונופל שפיר על עוף כמו על בהמה, מפני שגם בעוף אכן נבלה וטרפה, וזאת ידען אחר דדרשין הקרא על נבלת עוף טהור, אבל לoli האי קרא ודרשת חז"ל, דקאי על עוף, הנה מפרשין כל נבלה וטרפה שבמקרה, על בהמה וחיה מפני שהוא בלשון נקבה, ולא על עוף שהוא לשון זכור, ומישיבים דברי רשות"י, דלעולם לאו דטרפה כולל גם עוף, אבל רק ע"י קובלות חז"ל,DKרא דນבלה וטרפה לא יاقل לטמאה בה קאי על נבלת עוף טהור, הרוי. דגס בעוף שייך לשון טרפה שהוא לשון נקבה ודוי"ק.

ע"ש נקה"יו ופסחה"ג, דקדקוד האחרונים למה شيئا לשונו מאין, ולא כתני ניקב הושט ונפסק הגורגרת, כמו דתני ניקב קרום של מוות, ולמה חיברים יחד, ויפה כיון בני הרוב האברך מוו"ה עקייבא שיחי" דהדקדק הראשון מישוב ע"י החני دقדי לחברים יחד בו"ו החיבור, شيئا לשונו לשנות נקה"יו ופסחה"ג, כי היכי דלא נאמר, ניקב הושט ונפסק הגורגרת חדא טרפות הוה, כמו נשבר השדרה ונפסק החוט שלה, ועוד קשי' לי למה התחל בהם, ולא התחל

בידו דأتא ביחוד על פיסול במקצת השחיטה, שהיא נבלה לטמא, והאי הלכה דין דאוריתא אית לה, וגם למלכות לא מצד הני ח"ט, אלא מכח פיסול השחיטה דהוה לנכירה, והיא הלכה דأتא לפרש את מצות אבותה, ואמרה דכל שלא נבחנה כולה שחיטה הונגת אלא מקצתה בפיסול כנוראה תחש ועל הנchorה יש לנו לאו מוחודש, שלא תאכל כל נבלה אישר לפי האי הלכה קאי, הוא על הנchorה כולה והן על מקצתה, וכך לוקין על אכילתبشر שנחת במקצת פיסול כמו על בשר נחרה, ואחר שקיבל ר"ע הלכה זו,תו אין לו מקום לנקה"ו ופסה"ג בהדי איןך, דהני לכל היית באיסורעשה אסורים, ונקה"ו ופסה"ג בשער נחרה הוה ובלאו ולא עוד אלא דלפי האי הלכה, דאתא מפורש על מקצת פיסול בסימנים,תו לא איצטרך למננות נקה"ו ופסה"ג בכלל ח"ט, (וההלכה בלאי"ה לא באה על פרטיות הטרפויות, עיין לקמן בהא דאמר לעלה שמנת מיני טרפויות נאמרו למשה מסיני ובמה שכותבי שם) ואבאר לך בנחרה, ר"ת, דיל' דתווך מעל"ע מazi להשלים השחיטה, והה' הנאמר כן נעשה טרפה אלא לאחר מעל"ע, אלאadam פסק הנחרה טרפה, וכmesh"כ רשי" זיל לעיל דף ל', הן אמר שכתבותי שם לישב שיטת בנהירה לאו נחרה מקרי, אלא טרפה, אלא דאי"כ יש פסול שהי' בנחרה, אדם ניקב השוט או פסק הגרגרת ופסק הנחרה טרפה, ומושב"כ רשי" זיל לעיל דף ל', הן אמר שכתבותי שם לישב שיטת בנהירה, ולא עשה טרפה אלא לאחר מעל"ע, מהו יגרעו שאור טרפויות להיות אסורות מיד, ולא תהני فهو השחיטה להכשרם בתוך מעל"ע, ולא עוד אלא דמנון היה להם במדבר הני הלוות לממ"ס על הח"ט כי כאשר ביארנו שם בעicker יוז"ד, האי הלכה דין דברי סופרים יש לה שאין לוקין עליה, מפני שאין הלכה זו מפרשת הקרא אלא מוספת על הקרא, אלא דיל' דהאי הלכה אתא לפרש הקרא דזאת החיה דאתא לאסור כל שאינה חי אע"פ שאינה מסוכנת, אלא שסופה למota לאח"ז מחמת מכחה זו, והוא לאו הבא מכל עשה, אלא דבר ביארנו לעיל דף ל"ז ע"א באסוגי דמסוכנת דהאי קרא דזאת החיה מצינן לאוקמי, או על המסוכנת בלי שום מכתابر, או על הח"ט שסופן למota לאח"ז וכמו שכ' שם התנוס' ד"ה שאינה, עי"ש בחודשי, של' למה דרשו חז"ל יותר האי קרא על הח"ט מעל מסוכנת, אmons במדבר שהנחרה היתה מתרת, ה' צד חמוץ זהה, דמפרכת היתה אסורה, דבmittah תל"י מלטא, ומילא גם מסוכנת מסתבר לאסור, דכל שאין המיתה בא מחמת הנחרה, אלא מחמת סיבת הקודמת לה אין הנחרה עצמה מתרת, ושאני שחיטה של עתה דמתרת מיד, וזה נתחש בכניסתן לארץ עם הצווי דזובחת כאשר ביארתי כל זאת בפתחה, וכן גם המסוכנת אישתרי, אבל במדבר באמות היה הקרא דזאת החיה אחא לאסור המסוכנת, ורק כשנתה חדש היתר מפרכת נתחש ג'כ' היתר מסוכנת, ואתא ההלכה על הח"ט, לפרש הקרא דזאת החיה, על מי שאית בה מכח המmittah לאח"ז.

והנה ר"ע קודם חזרה, דסובר מקצת סימן או אפיילו סימן שלם בפיסול אין בו אלא משום טרפה ולא משום נבלה, טumo ונימוקו ה' משום דמעשה טרפות אין בו מלכות אלא איסור עשה לכל היותר, לא מצי מעכב השחיטה ולגרום נבלות לעניין טומאה, ולשרוף עליו תרומה וקדשים, ולכן כל פסול שחיטה במקצת הסימנים לא היה חמור אצלו משאר הטרפויות דין בהם איסור מלכות, דכל שפיסול השחיטה תלוי בהלכה זו של ח"ט, אין דין עליהם לשער דין תורה, כמו שהוחתתי, שכן שיטת הרמב"ם לא מצי משווה נבלה לטמא, ומ"מ אף לפ"י דעתו זה, סיידור המשנה דאי"ט להקדים נקה"ו ופסה"ג ולחרום ולהקדים ושת פפני גרגרת, כל זאת הוא להשמעינו כי עיי' הא הלכה דח"ט נעשה מקצת פיסול עליה, לא היינו מטירפין פיסול, ונפ"מ דלולי ששם שחיטה פסולה עליה, במקצת דריש פיסול בשחיטה, לשחיטה במקצת דריש או חלדה וכדומה לא מבעי בין סימן לסימן, דין טרפות לחci חיות, אלה אפיילו בתחלת השחיטה לא שייך שם טרפות על מקצת שלא בהכשר שחיטה, אם אכן רובה בשחיטה, ואשר ביארנו זאת בפתחה, וכן בסוגי דלעיל ל"ב ע"ב, אבל לעניין טומאה לא נקרה נבלה, כיון דיעקר הפסול נבנה על האי הלכה של ח"ט, אבל ר' ישבע משום ר"י הביא הלכה מיוحدת

שבמקום שחיטה נקב הוה, אבל המשנה מותפרשת לדעת הרמב"ם, עיין בעicker יוז"ד, דשם ביארתי, לדעת הרמב"ם, האי הלכה דחי' טרפויות ג'כ' נתחדשה כשנכנסו לארץ ונמצו על האזביה, אבל במדבר שהנחרה הוור להם, לא נזהרו על הני י"ח טרפות אע"פ שנצטו על הטרפה בקרה דבר בשדה טרפה, כי טרפה המפורש בקרה כפי שמספרש לו הרמב"ם היא הנטה למות מחמת מכותיה, אבל הני י"ח טרפות بلا נטה למות דהינו מסוכנת לא נאסרו במדבר, ותדע דנקה"ו ופסה"ג נחרה הוה דנחרה בסימנים בעין, מה תאמיר דנחרה דוקא בשני סימנים אבל נקה"ו או פסה"ג בבהירה לאו נחרה מקרי, אלא טרפה, אלא דאי"כ יש פסול שהי' בנחרה, אדם ניקב השוט או פסק הגרגרת ופסק הנחרה טרפה, וכmesh"כ רשי" זיל לעיל דף ל', הן אמר שכתבותי שם לישב שיטת ר"ת, דיל' דתווך מעל"ע מazi להשלים השחיטה, והה' הנאמר כן נעשה טרפה אלא לאחר מעל"ע, מהו יגרעו שאור טרפויות להיות אסורות מיד, ולא תהני فهو השחיטה להכשרם בתוך מעל"ע, ולא עוד אלא דמנון היה להם במדבר הני הלוות לממ"ס על הח"ט כי כאשר ביארנו שם בעicker יוז"ד, האי הלכה דין דברי סופרים יש לה שאין לוקין עליה, מפני שאין הלכה זו מפרשת הקרא אלא מוספת על הקרא, אבל דיל' דהאי הלכה אתא לפרש הקרא דזאת החיה דאתא לאסור כל שאינה חי אע"פ שאינה מסוכנת, אלא שסופה למota לאח"ז מחמת מכחה זו, והוא לאו הבא מכל עשה, אלא דבר ביארנו לעיל דף ל"ז ע"א באסוגי דמסוכנת דהאי קרא דזאת החיה מצינן לאוקמי, או על המסוכנת בלי שום מכתابر, או על הח"ט שסופן למota לאח"ז וכמו שכ' שם התנוס' ד"ה שאינה, עי"ש בחודשי, של' למה דרשו חז"ל יותר האי קרא על הח"ט מעל מסוכנת, אmons במדבר שהנחרה היתה מתרת, ה' צד חמוץ זהה, דמפרכת היתה אסורה, דבmittah תל"י מלטא, ומילא גם מסוכנת מסתבר לאסור, דכל שאין המיתה בא מחמת הנחרה, אלא מחמת סיבת הקודמת לה אין הנחרה עצמה מתרת, ושאני שחיטה של עתה דמתרת מיד, וזה נתחש בכניסתן לארץ עם הצווי דזובחת כאשר ביארתי כל זאת בפתחה, וכן גם המסוכנת אישתרי, אבל במדבר באמות היה הקרא דזאת החיה אחא לאסור המסוכנת, ורק כשנתה חדש היתר מפרכת נתחש ג'כ' היתר מסוכנת, ואתא ההלכה על הח"ט, לפרש הקרא דזאת החיה, על מי שאית בה מכח המmittah לאח"ז.

להוסיף, דהינו שלא יועיל בו שהיית י"ב חדש, אבל בily שהיית י"ב חדש, כל שאינה חיה מכך חכמת רפואית רפואה טרפה, א"כ גם הני בגידא נשי ובוכלי, למה לא יהי טרופות בלבד שהוא י"ב חדש.

(ב) מה פרך הש"ס מבוגר' ושב שמעתתא, דילמא הני נמי כהאי דרכיש, לאו מהלכה נאסרה, אלא מהני בעלי המאמר או מרבותיהם הקודמים ומהני אצלם שהיית י"ב חדש, אבל بلا שהיית טרופות כמו לקוטא דרכיש.

(ג) מה נעשה למ"ד טרפה חייה, הכי נאמר לדידי' באמות ליתא לדריכיש הלא הש"ס אתנא דבר', דעת לי טרפה היה קפריך, והוא איךא שי', ובתוכם גם הא דרכיש.

(ד) ועל גוף הגוינו של הדגול מרובבה, אני עומד ומשתומם דמה בעי ממשה רבינו לעשותו לרופא כלبشر ואפלו בהמה חייה ועוף, עד שלא נדרש להלכה על החית', שהיה משה ממצאים מחכמת הרפואה שבו, והגמ' ליקמן ס' ע"ב צוח וכי משה קנייא או בלטורי היה, ומה עשה הדגמ"ר ברוצח, דשם נמי בעינן לידע אם המכחה שהכח הרוצה יש בה כדי להמית כדי לקיים דין דיבערת הרע מקרוב ברוצח, ולא בא ההלכה לממדנו הטרופות המימות באדם, ולמה לא חיבר משה פרק א"ט באדם, והניח הדבר על אימוד הרופאים, שככל מקום ובכל זמן וכל נידון לפ"ע, ולא העמיד כלים השווין בכל זקן ובחור חולש ובריא.

(ה) ואם נניח שעל משה רבינו היה מוטל החיוב, להעמיד לו הני כללים, לדון בדייני טרופות בהמה חייה ועוף, אלא דזהה להקדימו, ולהתכלית שנאסר כל הני אפלו אום י"ב חדש ונתרפהו, נגד הקרא המפורשuchi אכול, מנ"ל דבאמת הני כללים לא משה מפי עצמן אמרו ולא מפי הגבורה, כי בכל מקום שנמצא בש"ס עלizia הלהקה שהיא הללמ"ס, הכוונה כיון שלא מצין סמק בקרה ובודאי מוקובל הדבר באומה שכן הדין, ע"כ מהלמ"ס הוא דמפי עצמו, ודאי לא חידוש משה דבר, אלא או שדרשו מן הכתובים עפ"י המדות, או שנmarsר לו הלכה עפ', אבל דבר הרואי' להאמיר על ידו, כפי הבנת הדגמ"ר, מנין לנו דבאמת לא מפי עצמו אמרו, הלא הני חית' ראיין היו להאמיר מפי משה כי אם אמר דנסרו לו בסיני, הא הלהקה עוקרת הקרה דרכטיב חי אוכל, וכקשי' הדגמ"ר, וכי אמר דהיא לחז"ל עדות ברורה על זה, דהני חית' המקובלים אצלנו לא משה מחכמו אמרו כמו שהיה ראוי להיות, אלא שמען מפי הגבורה, כדי לעקור הקרה דחי אוכל, ולאסור גם את החיניתרפה, מכח גזרת ההלכה וחוק שאין הדעת סבלתו.

ודע כי גם על הרשות'א בתשו' סי' צ"ח המפורסת, יש לי לתמונה הרבה, ואיל שם בתחלת התשו' "אם ראית ושמעת מי שמייקל ומ Chesir ביתרת או בכל מה שמננו חכמים בכל הטרופיות אל תשמעו לו וכו', הרי שמננו חכמים במשנתנו חית', נkeh'ו ופסה'ג וכו' וקוני סייפה זה הкал וכוי ועל זה הкал סמכו להוסיף, בסוג'ר' וש"ש, ועוד היו מקצת חכמים מוסיפים והולclin בטרופיות, בימה שאינה חייה כפי סברתם, וסומכין על הкал הזה וכוי ועל הטרופיות האלו הנוספות, סימן לטרפה י"ב חדש וכו', ומכך'ם כל אותן שמננו חכמים במשנתנו בסוג'ר' וש"ש, ומה שמננו חכמים מכלין, (נראה להגיה ובסוג'ר' וש"ש שמננו חכמים מכלין) א"א להם בשום צד לבוא לידי היתר לעולם וכו' עכ"ל.

הנה דבריו ה"ק סותרים זה את זה מנ"י ובוי', כי מתחילה כתוב דבסוג'ר' וש"ש למדו חכמים מזה הкал, ר"ל דזה הкал יצא מקרא זאתת החיים, שדרשו חי אוכל שאינה חייה ל"ת, ולכן הוסיפו על הני חית' שנmarsרו למ"ס, ומకצת חכמים רצוי עוד להוסיף, כמו ניטל הנוצה בעורף לר"י, ועל הני הנוספות, וכן על ספק טרפה מהני הייתה י"ב חודש להכשרים, ולבסוף כולל בסוג'ר' וש"ש בתוך הני

הרמב"ם דכל שניקבו הקромים הגיע הנקב לשער הריאה מחמת שהוא ספוגי והוא ממש ניקבה הריאה ודז"ק.

ע"ש נפלת מן הגג, עיין מה שכתבתי בזה لكمן בסוגי' ועל המשנה נ"ז ע"א עי"ש היטב ותרווה צמאונך.

ע"ש ודרותת האב, הא דקANTI דרושא לבסוף, ע"פ שהאי טרופות שיק' בכל אברים הפנימיים וגם بواسט וקנה ולדעת הרמב"ם, האי טרופות חמור משאר טרופיות, י"ל משום דעת שלא מכירים האברים דרושא ברישא, הו"א דבכל מקום שהזאת מטיל אורוסטו טרפה, لكن קתני דרושא לבסוף להשמעינו דרך הניג אברים דלעיל פועל הדרושה ודז"ק.

ע"ש זה הכלל, כל שאינה כמות חי' טרפה, בגמ' מפרש דזה הכלל אתה לרבות הני בסוג'ר' ושב שמעפתתא דלא מנה התנא בפירוש, וכן מבואר لكمן דף נ"ד ע"א, אלא דיש לי בזה מקום עיון גדול, דשם מביא הש"ס ע"ז עובדא דבי' ר"י רישבא דמחו בנגיא, ועובדא דר' פ' ב"א רישבא דמחו בכולי' ומותו, ובכולן אמרו וכי להסיף על הטרופות יש, אין לך אלא מה שמננו חכמים, ופרק זה קחין דמתה, ומשנה גמירי דאי בדרי לה סמי חיה, היוצא לו מסוגי' זו דאע"פ שהנסיו מעיד שמקה זו מミית, ואני אתנו יודע בחכמת הרפואה להעלות ארכוה, כל שלא נמסר לנו מסיני שהוא טרפה, אמרין מסתמא יש למכה זו רפואה שנעלמה מאותנו, וקמי' שמי' גלי' וכן הוא מפורסם ברמב"ם בפ"י שכתב וויל,, ואינו לנו להסיף על הטרופות שמננו חכמים והסבירו עלייה בתני ישראל, דכל מהו חוץ מלון, אפשר שתחיה', ואפלו שעפ' חכמת הרפואה שבידנו אין תרופה למכה זו, מ"מ כשרה' עכ"ל וא"כ דכל הני טרופיות שבידנו ע"כ נמסרו כולם מסיני, ולא היה כה לשום חכם בשום צוין לחידש טרופות מכח הנסיו, וחכמת הרפואה, דהרי אפשר שיש למכה זו רפואה והוא לא ידע, וא"כ הני שבח שמעתתא, לא הני אמוראים חדש מכח חכמתם, אלא קבלה היהת בידם איש מפי איש, דהני נמסרו מסיני, וא"כ האי כלל דמשנתינו הוא ללא צורך כלל, כי למי אומר האי כלל, למי שקיבלה בידו דלקתה בכולי' טרפה לא בעי לי' כלל, ולמי שאין קבלה בידו מה מהני לי' האי כל, כיון שאין להסיף על הטרופיות מכח הנסיו וחכמת הרפואה, ומכיון'כ למ"ד טרפה חייה דזודאי בעין הללמ"ס על כל אחת ואחת מן הטרופיות, ובגמ' מוכח דליקא פלוגתא במספר הטרופיות בין הני מ"ד טרפה חייה או טרפה אינה חייה, אלא אי מהני שהיתה י"ב חדש בספק טרפה, וא"כ אין מצא התנא לסמוק על זה הכלל, ולשתוק מן בסוג'ר' ושב שמעתתא.

עד זאת יש לעיון, הא דזודאי טרפה לא מהני שהיתה י"ב חדש מוכח ממה דמנה התנא הני טרופיות סתם שחן טרפה, ולא חילק אם כבר עבר עליהם י"ב חדש או לא, והוא מנ"ל, דהרי מקרא מלא דבר הכתיב, חי אוכל ורק שאינה חי' ל"ת, וכתיב הדגול מרובה בגליון ליז' סי' צ"ט, דזאת Nadu ממה דANTA הלהקה על הני מני טרופיות, ולא קסמרק על הקרה דחי אוכל לחוד, ועל משה רבינו שימצא בחכמת הרפואה מה שיכול לחיות, ומה שאינו ראוי לחיות, אלא ודאי אתא הלהקה לומר דהני בקוב"כ טרופיות, ובממצאה זו מצא הדגמ"ר ז"ל מקום לישב הרמב"ם לחילק בין טרופיות שנלמשמ"ס, דלא מהני שהיתה י"ב חדש, לטרופות דחידש רכיש מחכמת הרפואה, דשם מהני י"ב חדש עי"ש, ובמבחן'ת כל דבריו בזה בטלים ומובטלים, ואין בהם תקומה נגד הביקור השכללי, ואבאר בקיצור.

(א) הר' אמרו חכמים שאין להסיף על הטרופיות מחכמת הרפואה, ואי לפי דעת הדגמ"ר רק להיות טרפה להלוטין אין

וחרמ"ס, ואגימה דקה דבוי חכם קמבעי, דמנין שפוסלת עי"ש, ועוד"פ אנו רואין ממש דדרכם היה להכenis כלאוחר יד תושבע"פ ככלו הוא מפורש בקרא, דרך לעולם על בדיקת סכך קמבעי ל"י דהרי בקרא דושחת ולא וקרע לא כתיב בדיקת סכך, אלא דחשוחת מרגיש בשחיטה עצמה אם קרע או חתק, ומ"מ פריך הש"ס פשיטה שהבדיקה מה"ת מדקטיב ושותת ולא וקרע, עד שמתרכז דעת בדיקה מפגימה כל דחו דבוי חכם, קמבעי לי' וכן ממש הכא, ר"ל סמק זה הכלל דמתני, שהוא פ"י הקרה דזאת החיה, מה פריך הש"ס והא אכן בדיקת סכך ר"ש, למ"א דמתני' מנה הנ"י דנסרו מסני, ובג"ר וש"ש המה תוספת מחכמי דור ודור, והחילוק ביןיהם בשחו י"ב חודש, דבנני שהושפטו מהני, ובנני דמנה במשנה שהמה הללמ"ס, לא מהני וכדברי הדגמ"ר הנ"ל.

אבל דע דהאמת הוא דח"ל בשום דין תורה לא דין עפ"י חכמת הטבע רק עפ"י השמואה וקיבלה או מדרש המקראות, ועייןbek mun נ"ז ע"ב שרשב"ח שעשה תחבולות וניסיונות לברר טרפות, קרוא ל' עסקן בדים, ובאמת כל החכמת יסודתם על תחבולות וניסיונות, ואם ח"ל היו דין עפ"י חכמת הרפואה, היו מוכחים בדבריאות שתהיה בכל טרפה מחמת איה חסרונו באחת מאברהה, נקובה חסורה או שבורה לא שמענו מהאי קרא, וא"כ יפה פריך ר"ל, רמז להני מכות המינויים במשנה שהתנא מכנה אותן בשם דיבור בהו, אבל בהמה שהולכת בשוק ואוכلت כשר בהמות הביריאות שתהיה בכל טרפה מחמת איה חסרונו באחת מאברהה, נקובה חסורה או שבורה לא שמענו מהאי קרא, וא"כ יפה פריך ר"ל, רמז להני מכות המינויים במשנה שהתנא מכנה אותן בשם טרפות מנין מה"ת, ואין להסביר ע"ז ההלכה אתא לפרש הקרה, דהן הנה הטרפות אשר עליהם כיוון הקרה, דהרי בעינן נתה להן עד שתהיה עומדת להשילך לכלב, והוא המשוכנת, ובכל זאת מודה לי בלשון בתמי", מנין ובר בשדה טרפה, אבל ה"י שואל על דבר המפורש בקרא עד שמניה שאלתו, אלא רמז לטרפה שאינה חייה מה"ת מנין, וכן ציריך להפוך הדבר ולומר אלא רמז שכל שאינה חייה, שאסור מה"ת מנין כי אם נפרשו כפשו, התשובה אינה מובנת דקאמר ל"י דכתיב זאת החיים ודרשין מנין כי אוכל שאינה חייה ל"ת וספר ידעין טרפיות משנה איןין חיין, היכי נאמר דקרה אתא לפרש ידעין דהני טרפיות משנה איןין חיין, פלא דריש"זיל את ההלכה, דבר שלא שמענו מעולם, וראה זה פלא דריש"זיל מפרש, לפירושו למתני דקתרני כל שאינה כמו חי טרפה קמבעי ור"ל ע"ג דאין לדינה שום נפקותא, דהרי הטרפות מנוניים וידועים לנו, ואפיו למ"ד טרפה חייה, לא מצינו שום פלוגטה ביןותם, שי"ה האחד מוסיף על הטרפיות והשני מגרע מהם מ"מ רצה ר"ל לידען, מנין לתנא זאת דטרפה אינה חייה, עד שכולל אותן שלא מנאם בהזה הכלל, יותר הראשונים שכפי הנרא לא ניחא להו לומר דרך לפירושו דברי התנא קמצעי לי כתבו, דיש נפקותא לדינה בספק טרפה, אי מהני בי' שהיית י"ב חודש, אבל איך נקבל פירושים כאלו שהן נפרכים מכח קושיות רבות. **א)** איך נימא דатаה קרא על טרפה אינה חייה לעניין ספק טרפה, אין שום נפקותא מה"ת בהז, דבלאה"ה ספק אישור להקל מה"ת, ואפיו לעדעת הרשב"א החולק על הרמ"ס בספק בתולדה, אבל בספק במקרה וממש"כ בדאיכא חזקת שורות, לכ"ע שרי מה"ת. **ב)** פריך בgeom' ולמ"ד טרפה חייה מניל', וכן הבן שואל, למה לי' קרא על טרפה חייה, דהרי הוא המכמיר וסובר דלא מהני שהיית י"ב חודש לספק טרפה, כיון דלא דרש חי אוכל שאינה חייה ל"ת, כן הקשה הר"ז ול בחידושיו והמציאו האחرونנים, דיש נפקותא לעניין טומאת לידי ובודמה עיין בהם, וכל אלו הדברים הבל מהמה במחכ"ת, כי כאשר ביארתי בפתחה בשאר דין תורה לא משଘין כלל על האילכה דחי"ט, אבל חז' מזה לא האיזו הקושי העצומה הללו ממקומה, כי מי הוא זה אשר ס"ל טרפה חייה, כתוב רשי"ז לשמה אותן החכמים דלקמן נ"ז ע"ב, דאמרו לו הרי הרבה מתקומות שתים ושלש שנים, וא"כ הכי לא די הנסיו שהוא מעשה בכל יום, שוראים מתקומות שתים ושלש שנים, לומר טרפה חייה, שוב מצאתי בהגות מהר"ץ חיות שמתמיהן כן ושאני האי מ"ד דעת לי' קרא על טרפה אינה

דמנה דמתני' וכותב עליהם דלית להו שום היתר, והוא סתירה מופרשת, ואם כוננו דבג"ר וש"ש מוקובלים היו אצל איש מפי איש עד משה רבינו, איך כתוב דסמכו על זה הכלל דמתני להוסיף על הנ"י דמתני' בסג"ר וש"ש, ומדמה האי הוספה להא דהוסיף ר"י ניטל הנוצה ובודמה, אבל ה"י איך שהי' כיוון דהרשב"א עכ"פ איזל ומודה דמקצת חכמים הוסיף על הטרפות מודעתם וסבירתם, על סמק זה הכלל דמתני', שהוא פ"י הקרה דזאת החיה, מה פריך הש"ס והא אכן בדיקת סכך ר"ש, למ"א דמתני' מנה הנ"י דנסרו מסני, ובג"ר וש"ש המה תוספת מחכמי דור ודור, והחילוק ביןיהם בשחו י"ב חודש, דבנני שהושפטו מהני, ובנני דמנה במשנה שהמה הללמ"ס, לא מהני וכדברי הדגמ"ר הנ"ל.

אבל דע דהאמת הוא דח"ל בשום דין תורה לא דין עפ"י חכמת הטבע רק עפ"י השמואה וקיבלה או מדרש המקראות, ועייןbek mun נ"ז ע"ב שרשב"ח שעשה תחבולות וניסיונות לברר טרפות, קרוא ל' עסקן בדים, ובאמת כל החכמת יסודתם על תחבולות וניסיונות, ואם ח"ל היו דין עפ"י חכמת הרפואה, היו מוכחים להיות עסקנים, ולהעמיד בתני נסיוון, (פערוזכסאנשטיינטאלטען), כמו שעושים חכמי הרופאים, ואע"פ שבימים קדמונים עסקן חכמי התורה גם בחכמת הטבע, אבל הכרעות בדייני התורה לא היתה רק עפ"י השמואה והקבלה, ופלפול הדרשות במקראות, ובפירוש דברי החכמים הקודמים, כי אם היו דין עפ"י מעמד החכמת הטבעיות, היו הדינים בכל מקצוע התורה משתנים, לפי מעמד החכמה בכל אמן מבון, ובהני מני טרפיות שבידיינו, עפ"י חכמת הרפואה מעולם לא היו מוגעים בידי החלטה כזו, דהרי החכמה אומרת, דבזה א"א להעמיד כללים כלל וכלל לא כי אין כל הגוף שווין, ולא כל המכות שוות, ודבר זה ציריך אימוד פרטיכם בכל גוף וגוף ובכל מכח ומכח, וכאשר באמת ברוצח בן הדין, ציריךAIMOD הרופאים ולא מצין כללים לדון על פיהם, ולכן ההלכה דהעמידה ראוון, בן גרש ר"ח מובה בראש"ש, ומ"פ"י דאיתן פ"ט ע"ב, בהאי דנפיק עלה כלל דאייקדי לקטן הנראת בגודל ואמרו עדין לא הגינו לפלוגות ראובן, בן גרש ר"ח מובה בראש"ש, כמו שיעור גדלות איש, שהוא י"ג שנים בין חכם ובין טפש, ועיין גיטין דף פ"ט ע"ב, בהאי דנפיק עלה כלל דאייקדי לקטן הנראת בגודל ואמרו עדין לא הגינו לפלוגות ראובן גודלים חקרי לב, להבחן בכל איש פרטיכם מתי הגיעו לדעת שלמה, لكن אין לנו אלא השיעור של שנים וסימנים, וכן לעניין שיעור כוכבתה ביוה"כ, דביתובי דעתה תלמי מלטא, ועיין בויאם דף פ' ע"ב דפריך כל העולם בכוכבתה וועוג מלך הבשן בכוכבתה, ובשר שמן בכוכבתה, וללבבי פנים בכוכבתה, ותירצוי מה שתירצוי והעיקר דבכל שיעורים וככלים כן הוא, דאי"א להיות מכוון בכל איש ובכל פרט, אבל כדי להשוו הדין נתנו השיעורים והכללים, וכן על חן כתוב הרשב"א ז"ל בתשובה שם דאפיו מאה מעדים על טרפה שהיתה חי, לא נאמין להם נגד קבלת ח"ל, יותר ביאור העני תמצא בפתחה בעicker י"ד, כי שם הראתי איך חשב הרמ"ס על עניין זה, ועיין بما שכתבנו لكم נ"ד ע"א ביישוב דמתני' על השקשות שהקשתי על האי זה הכלל ועל תוספת דהני בסג"ר וש"ש ודז"ק.

גמר' ארשב"ל רמז לטרפה מה"ת מנין, מנין ובר בשדה טרפה ל"ת, אלא רמז לטרפה שאינו חי מה"ת מנין, דקתרני סיפא זה הכלל וכו' עכ"ל הגמ', האי שקליל וטור' דומה ממש לשקליל וטור' דלעיל י"ז ע"ב, דארח' מנין דבדיקת סכך מה"ת וקמתמה עליו מנין והוא כי נקב טרפה, ר"ל דהא כתיב בתורה ושותת ולא וקרע, הרי לך מקרה מלא דצריך בדיקה לטכון, דאם לא יבודק נקב, וע"ז קמהדר בעי בדיקה לחכם קאמרין, ופרשנוו שם עפ"י הבה"ג

לא היה התרבות אוסר על הספק את הטרפה, דהוה מוקמינו אותה בחזקת שלם, הא בורכו דבשלא ברוצח, אכן קרא רדי יכה כל נפש אדם, לאפוקי מקצת נפש, ע"כ לא מיפטר אלא בטרפה שאין בו אלא מקצת נפש, וכל שאין סופה למות, לא מקרי מקצת נפש, דעתך חסרוןابر לא מקרי מקצת נפש, אבל בטרפה דילמא אמרת וחסרוןابر אמרת תורה בשדה טרפה לא תאכלו, וניהו דיל' דכיוון דההלה מונה דוקא הנ' מכות, ובניהם אברים, ולא מכת אוזן ועין וכדומה, וגם ממה דנקב ביל שום חסרון פסול בכמה אברים, למדיון דעתמא משום דבהני כל חיות של הע"ח תלי, אבל עדין אין לנו הוכחה דיש בו בודאי כדי להמית, אלא מצין למייר דבנהני אפשר דמיית, ומ"ה אסורה התורה, ועל התורה גופא לייא להוכיחות מה לא סמוכה התורה על חיקת שלם, שלא לאסורה את הטרפה, כי זו קוש' לאלקינו שאין מקשן כלה, כמובן, וכמדומה לי כל ישר הולך יבין מכל האמור לעלעה, אכן להעמיד שיטת התוס' בה, אפילו אם נקבל כל הדוחקים.

ולכן אנו מוכרים להודות, כי ממשה ועד משה, לא קם כמשה רביינו הרמב"ם ז"ל, אשר בעיני שכיו היז והטהור ירד לתוך עומק דברי חז"ל המכוסים והנעימים ולמלובשים לפעמים בעשרה לבושים, הנה הרמב"ם ז"ל קבוע במסמורות נטוועים בפ"ד ה"ז ממאכילות אסורות דטרפה האמורה בתורה היא שטרפה אותה חית העיר ושברה אותה ונטתה למות, והאי נתה למות פירושה שאינה יכולת לעמוד והיא כמו מסוכנת וכאשר מוכחת שם במש"כ בהלה"א, ודבר זה נלמד ממה דאמורה תורה טרפה, ולכלב תשיליכון אותו, הרי דמכה זו שעשו רואי' לככל, אם לא ישחטנה מיד, ועל דין זה שהוא דין תורה ללקות עליו, אין כאן שום מחולקות, וגם לא נצטרך לשום הלכה לפרש האי קרא דכל שנטה למות מחמת מכתابر טרפה ואי לצריך לדעת אם אין תרופה למכה זו ולא תוכל להרפא,لال גם ברוחץ כן הוא עיין רמב"ם ריש פ"ד מהלכ' רוץ ה"ג כתוב "המכה את חברו באבן או באגרוף וכיוצא בהן אומדין אותו וכו' ואם אמודינו למיתה וכו' ואם הקל ונטרפה והולך בשוק על רגליו כשאר בריאות וכו' ונפטר" עכ"ל ובמבחן כל זאת בגמר', וכמו דשם ברוחץ לא בעין כללים קבועים לחיים ולמות, רק סומכין על אימוד הרופאים בין להקל ובין להחמיר, ק"ו דראוי לטעוך על אימוד כזה גם בטroppות בהמה, וא"כ האיל הלהקה לקבע כללים לדzon על פיהם על הטרפה, אין זה פירוש הקרא אלא תוספת, כדי להחמיר על המפורש בתורה, ולא עוד אלא דסתור גם את המפורש, כי לפי ביאור הרמב"ם דבעין נתה למות מחמת המכחה, והאי הלהקה ע"כ بلا נתה למות קامر, דהני ח"י מכות מטרופת, דאי שנטה למות על ידם הוא מן הנמנע ע"י נקב بلا חסרון, בושט או בריאה או בב"מ תהי נתה למות, דעתך מה שאנו אומרים, טרפה אינה חייה י"ב חדש הכוונה שהמכה מתפשטות והולכת עד שיחלה הע"ח וימות, אבל הקרא ע"י נתה למות וرك א תאסר, ולכן ע"כ לומר אכן קרא אחר לאסור את כל שיש לה מכחה שסופה להמיתה ע"פ שאינה נתה למות, כי הלהקה לחוד לא תחדר לו אין יstor חדש, ועל האיל קאי הלהקה, שלא נצטרך וגם לא נסמן על לימוד הרופאים, אלא נדון ע"פ הני כללים שנמסרו לו, ולכן כך מtopic שאלת ר"ל רמז לטרפה מה"ת מניין ר"ל להני טroppות של הלהקה דעתך לא אתו לפרש הקרא דבשר בשדה טרפה כנ"ל אלא איזה קרא אחר ומניין, והמקשן לא הבין או עשה א"ע כלו לא הבין, ופרק מניין ובשר בשדה טרפה, ואלו אפשר לומר דהאי הלהקה אתה לפרש האי קרא, וע"ז משיב לו אלא רמז לטרפה שאינה חייה מניין, ור"ל אלא רמז כל שאינה חייה ע"פ שאינה נתה למות, שהוא ג"כ טרפה מניין, דהרי התניא כן אמר דכל שאין כבואה חי טרפה, ולא ע"י נתה למות,

חייה, מוכרת לומר דכל הני יצאו מן הרוב, לא כמש"כ הרשב"א דשקר אמרו, אבל הני חכמים שראו וידעו דברמת מותקיניות שתים ושלש שנים, למה فهو עוד דרשה מפורשת בתורה דטרפה חייה, ומ"ה הוא זה שיתרצה את חומר קושי' הלו. ג) בסנהדרין דף ע"ח ע"א, אמר רבא החורג את הטרפה פטור, והקש שם בתוס' והא הוא דס"ל בנודה דטרפה חייה סופו שימושות מחבלת זו עי"ש ולפ"ז חדש דגם למ"ד טרפה חייה סופו שימושות מחבלת זו עי"ש ולפ"ז לא פליינו אלא בהגבלה הזמן, למ"ד טרפה אינה חייה ימות תוק שלשים או תנ' י"ב חודש, ולמ"ד טרפה חייה ימות זמן שאין לו קצבה, ובר עני ולא עדע איך יפרנסו הסוגי' דהכא, דמן'ל לר"ל, דתניא דמשנתנו סובר טרפה איננה חייה, הלא מזה הכלל אין להוכיח זאת, דהרי רוצה לרבות בסג'ר וש"ש שם ג"כ טרופות לא מוכיחים כבואה חייה, אלא שיש בהאי מכחה, כדי שימושות יפה אמר דכל שאינה כבואה חייה, והוא בין למ"ד טרפה אינה חייה ובין למ"ד טרפה חי' גם הקרא דעתה החיה, שפיר נדרש גם למ"ד טרפה חייה, דכל שאינה חייה ל"ת הלא בקרה לא נרמז כלל צורך למות לאיזה זמן מוגבל, וצ"ל דתניא' המכחים הסוגי', דתתניא דמרבה הני בסג'ר וש"ש באזה הכלל, ע"כ לא מהכמתה הרפואה ידע דכל הני טרופות אינם יכולים לחיות, אלא מקרה, והאי קרא למה לי הלא הטרופות נמסרו לנו מסיני, כי מכח הקרא דטרפה אינה חייה, עדין לא ידענו מאומה. כי מי אמר לנו איזה מכח יכול להתרפא ואיזה ממית ביל חולה, ולא כמו שסובר הדגמ"ר דלעיל, שם"ר וה"ה החכמים שאחריו יכולים לעמוד על הדבר, וע"כ הני טרופות יכולו צרכין להمسר לנו מסיני, ולמאי נפ"מ ATA קרא דטרפה איננה חייה, אלא ודאי כדי שנידע להזכיר ס"ט בשתיית זמן מה, או יום או שלשות ימים או לי יום או י"ב חודש, וכל זאת ג"כ מה לממ"ס ולכן ע"כ דהאי תניא ס"ל דיש איזה זמן מוגבל, למתי מօרכחת למות, אבל למ"ד טרפה חייה ע"ג דעכ"פ גם לדידי' סופה שתומות מהאי טרופות, אבל קרא AA"ד דתניא ע"ז, דלמא נפ"מ אלא אדם ימצא אדם שיקבל את כל זאת, הלא עוד יותר יפול בסבוך הקושיות חדא דמנין לו דטרפה חייה הלא מהכמתה רפואה או מנסיון AA"א לקבוע דינים, ואי דבאמות פריך הש"ס עליו ולמ"ד טרפה חייה מנ"ל, א"כ אפשרшибא קרא על זה שאין לנו שום נפקותא לדינא, מה נשוב ע"ז, נשוב תירוצי האחرونים דיש נפקותא לענין טמאה לידה וכדומה, והלא זה ליתא לשיטת התוס' דכמו בהרוג את הטרפה פטור גם למ"ד טרפה חייה מפני ששופו למות מחבלת זו, כן הדיון בטמאה לידי דמ"ש, הארכתי בזה להראותך עד היכן מגיעים הדברים אם נחיזק בהאי דוחיק של התוס'. ד) עוד זאת יש מן התימא, דלא כו' למ"ד טרפה חייה אין ודאי כי אלא ספקה הזרקה צו, ולא תירצז בפשיטות מהו להו להתו"ס ליכנוס בפרצה דזרקה צו, ומ"ה בנסיבות דא"כ טרפה חייה אין ודאי כי אפילו ספקה הזרקה, ותליי בנסיבות מעמד הנטרף, וכאשר באמות כן הוא, ולכן שפיר פטור ההרוג את הטופה, דמספק לא קטלינו, וע"כ דזה ליתא דאי טרפה ספקה הוה הוה מוקמין הנרצח בחזקת שלם, וכאשר כן פסק באמות הרמב"ם בפ"ב ה"ח מהלכ' רוץ וצ"ל "הרוג את הטרפה ע"פ שאוכל ושותה והלך בשוק ה"ז פטור מידיין אדם, וכל אדם הרופאים שלם והרגו נהרג, עד שידעו בודאי שzie טרפה, יאמרו נרצעת מהאי מכח הינו הורגין את הרוצה מפני שמעמידין הנרצח בחזקת שלם, ולכן הי התוס' מוכרים לומר, שלא פטור אלא מ"ל הרגו, עכ"פ מפורש אומר דבלא אימוד שבודאי ימות מהאי מכח הינו הורגין את הרוצה מפני שמעמידין הנרצח בחזקת שלם, ולכן הי התוס' מוכרים לומר, אי לא זה הרגו, וא"כ אני שואל מ"ל ה"י מ"ת הנרצח מן הטרופה,DOI ודי' סופה שימושות מחבלת זו, דניהו דיש לו קרא דטרפה חייה כדריש הכא התדרבי', מלבדיל כב' אבל ע"ז ששופו שימושות ליל קרא, ומ"ל הא וא"ת דגם לענין אכילת טרפה

כמויה חיה טרופה, ובHAL שחייבת יתבואר לך איזה חולין עושה אותה טרופה וכו' עכ'ל, הרדי דתולה זה הכלל במסרים ולא בקשר דזאת החיה, ועכ' משום דלא משמע לי שתה' דרש גמורה, וגם מקרה דכלכל תשיליכון אותו נמי לא יצא, דהרי ממש ה' צרך לחיות נתה למות, ומה שיויצא מקרה דכלכל תשיליכון אותו, כבר אמרו לעלה בהלכ' ח' ז'יל: "נמצאת למוד וכוי ואסורה הנוטה לשאמור לעלה בהלכ' ח' ז'יל: "נמצאת למוד וכוי ואסורה הנוטה למות מחמת מכותה, ואעכ' פ' שעידיין לא מתה והיא הטרפה, וכשם שלא תחולוק במיתה וכו' כך לא תחולוק בנותה למות, בין שטרפהה היה ושברתה בין שנפלה מן הגג ונשברתו רוב צלעותיה בין שנפלה ונתרסקו אבריה בין שזרק בה חז' ונתקב לבה או ריאתה וכו', הוайл והיא נוטה למות מ"מ הרוי זו טרפה וכו' עכ'ל הרוי דמונה כאן כמו וכמה טרפיות הנולדות מקרה דכלכל תשיליכון אותו, قولן מכות גדולות ונאמנות, קופל ומשליש והוא נוטה למות, דהינו שוכבות בחליה שאין לה טרפה, ומה זה שכטב אח'כ, שאמרו חכמים זה הרג את הטרפה דכתיב, כי יכה כל נפש אדם, כל שאמדוחו את הנרצח שסופו ה' למות אם לא ה' נהרג עכ' פ' שהליך בשוק ואכל ושחה כשאר בראים, מ"מ פטור הרוצה, וכן בטרפות בהמה, איך טרפה שהיא בלאו בנוטה למות דהוא עצמן נפל למשכב, ואייכא איסור עשה דשאינה חיה לא תאכל אפלו בלוא נוטה למות, אלא שמעודד למיתה לאח'י ועל האי איסור עשה קאי ההלכה שנדון לא עפ'י אימוד הרופאים, אלא עפ'י הכללים הקבועים בהלכה, ועכ' פריך ולמד' טרפה חיה מנ'ל, לא מנין פריך מנ'ל, ובא זה ולימוד עז' דלעיל ר'ל נמי מנ'ל, ולא מנין פריך דמנ'ל קרא על הני חי'יט כדי שתבוא ההלכה לפניו, דלמ'ד ט'ח' ודאי פשיטה דלא מצי קאי ההלכה לפרש הקרה דבר שבדה טרפה, דלכ' ע' מירiy בנותה למות, והיא קוש' עצומה, עד שהביא דרשיה לדבד'ר', דדרש להבדיל וכו' ומה דקאמר בגמ' מכלל ט'ח', פירוש טרפה חיה אסורה, ולא איצטרך למימר האי תיבת אסורה, דכיוון דקרו לה ט'ח נכל בזה איסורה, דכל שם טרפה לאיסורה נאמר, ואל תאמר דלפирוש זה בגמר', צרכין ג'כ' לסבול הרבה דחויקים, הלא רמזתי לך בריש דברנו כי חז'ל בכיוון כיiso והעלימו הענים כדי שיטשטשו הגבולים בין דאוריתא המפורש בקשר ובין שהוא מהלכה או מדרבנן וגם הרמב'ם ז'ל רק ברמיזה גילה סודות העלמיים זהה, והרי תראה דטרפה המפורש בקשר העמיד ב herald' מאכילות אסורות וחח'יט הבאים מן ההלכה כולל בהל' שחייבת העலמיים זהה, והוא מדורש בטל' ט'ח' ומ'מ אמר דהורג את הטרפה פטור, דהאי טרפה דקאמר, הוא טרפה שאמדוחו הרופאים למיתה, וכמו שהבאתי לעיל פסק הרמב'ם, דאפילו לדידן לא קשה קוש' התוס' על רבא דס'ל ט'ח' ומאמר דהורג דפסקין טרפה אינה חיה, כל שלא אמדוחו הרופאים למיתה מחייבין את הרוצה, משומ דהאי ההלכה אין לו דין דאוריתא, אלא כד'ס דלא מליקינו עליו וכמו שבל' כן הרמב'ם בספר'ם שלו בפירוש, ולא דניינ בשום דיני תורה עפ'י האי ההלכה ומכם'כ למ'ד ט'ח דלא פטרין הרוצה בשביל נקה'יו של הנרצח בלי אימוד הרופאים, ומה שאמרו לעיל דף י"א עב' דילמא במקום סייף נקב ההו, וכן אמר ר'ע ור'ט במקות אילו הינו בסנהדרין לא היה נהרג אדם מעולם, דשמא במקומות סייף נקב הזה, כל זאת אמרו אי לא אולין בתר רובה, וליכא לאדם חזקת שלם, אז לא מצין להרוג את הרוצה שמא איכא בהאי נקב להאי גברא כדי להמית, אבל לאחר שזכינו דאלין בתר רובה ממילא אית לכל אדם חזקת שלם,תו לא מצעי מצל את הרוצה, נקב בשוט של הנרצח בלתי אימוד הרופאים, וכאשר כתוב כן הרמב'ם שהעתקתי לעיל.

ולהלה הינה נראה לרמב'ם ז'ל, דהאי דרש דזאת החיה אינה אלא אסמכטה בעלמא, ולכן לא הביאה, אבל כתוב בהל' ט' שמ ז'יל: "ענין הכתוב שהנותה למות מחמת מכותה, וא"א לה לחיות מחמת מהה זו אסורה, מכאן אמרו חכמים: זה הכלל כל שאין

וה"ה דהוומ'ל והוא התנא מנה נקובים بلا חסרונו שכן טרפה והמה ודאי אינם עושים ממש כמסוכנת הנוטה למות, אלא כיוון דמהפ' השאה מנין לטרפה שאינה ח' תולה שאלו על האי דזה הכלל, לרמז לנו דלא מנין לטרפה שאינה חיה קמבעי לי', אלא על מה שמספרש בזה הכלל, דכל שא"ח עב' פ' שלא נוטה למות, נוכל לקבל האי הלהקה שקבע לנו כללים קבועים, לדון על פיהם שהמה טרפה, ועכ' קאמר דאיכא קרא דזאת החיה, דאתא על שאינו יכול לחיות, עב' פ' שלא נוטה למות, ואסירה באיסור לאו הבא מכלל עשה, וכן תמצא ברוצח דלחיב הרוצה בעין דוקא מכח שאמדוחו אותו למיתה גם ונפל למשכב הוא בעין נוטה למות, אבל כל שעמדו משכבו והולך בשוק ואוכל כשאר בראים, עב' פ' שאמדוחו למיתה ומות באמות לאח'ז, מ"מ נפטר הרוצה, אבל לגבי הורג את הטרפה דכתיב, כי יכה כל נפש אדם, כל שאמדוחו את הנרצח שסופו ה' למות אם לא ה' נהרג עכ' פ' שהליך בשוק ואכל ושחה כשאר בראים, מ"מ פטור הרוצה, וכן בטרפות בהמה, איך טרפה שהיא בלוא בנוטה למות דהוא עצמן נפל למשכב, ואייכא איסור עשה דשאינה חיה לא תאכל אפלו בלוא נוטה למות, אלא שמעודד למיתה לאח'י ועל האי איסור עשה קאי ההלכה שנדון לא עפ'י אימוד הרופאים, אלא עפ'י הכללים הקבועים בהלכה, ועכ' פריך ולמד' טרפה חיה מנ'ל, לא מנין פריך מנ'ל, ובא זה ולימוד עז' דלעיל ר'ל נמי מנ'ל, ולא מנין פריך דמנ'ל קרא על הני חי'יט כדי שתבוא ההלכה לפניו, דלמ'ד ט'ח' ודאי פשיטה דלא מצי קאי ההלכה לפרש הקרה דבר שבדה טרפה, דלכ' ע' מירiy בנותה למות, והיא קוש' עצומה, עד שהביא דרשיה לדבד'ר', דדרש להבדיל וכו' ומה דקאמר בגמ' מכלל ט'ח', פירוש טרפה חיה אסורה, ולא איצטרך למימר האי תיבת אסורה, דכיוון דקרו לה ט'ח נכל בזה איסורה, דכל שם טרפה לאיסורה נאמר, ואל תאמר דלפирוש זה בגמר', צרכין ג'כ' לסבול הרבה דחויקים, הלא רמזתי לך בריש דברנו כי חז'ל בכיוון כיiso והעלימו הענים כדי שיטשטטו הגבולים בין דאוריתא המפורש בקשר ובין שהוא מהלכה או מדרבנן וגם הרמב'ם ז'ל רק ברמיזה גילה סודות העלמיים זהה, והוא מדורש בטל' ט'ח' ומ'מ אמר דהורג את הטרפה פטור, דהאי טרפה דקאמר, הוא טרפה שאמדוחו הרופאים למיתה, וכמו שהבאתי לעיל פסק הרמב'ם, דאפילו לדידן לא קשה קוש' התוס' על רבא דס'ל ט'ח' ומאמר דהורג דפסקין טרפה אינה חיה, כל שלא אמדוחו הרופאים למיתה מחייבין את הרוצה, משומ דהאי ההלכה אין לו דין דאוריתא, אלא כד'ס דלא מליקינו עליו וכמו שבל' כן הרמב'ם בספר'ם שלו בפירוש, ולא דניינ בשום דיני תורה עפ'י האי ההלכה ומכם'כ למ'ד ט'ח דלא פטרין הרוצה בשביל נקה'יו של הנרצח בלי אימוד הרופאים, ומה שאמרו לעיל דף י"א עב' דילמא במקום סייף נקב ההו, וכן אמר ר'ע ור'ט במקות אילו הינו בסנהדרין לא היה נהרג אדם מעולם, דשמא במקומות סייף נקב הזה, כל זאת אמרו אי לא אולין בתר רובה, וליכא לאדם חזקת שלם, אז לא מצין להרוג את הרוצה שמא איכא בהאי נקב להאי גברא כדי להמית, אבל לאחר שזכינו דאלין בתר רובה ממילא אית לכל אדם חזקת שלם,תו לא מצעי מצל את הרוצה, נקב בשוט של הנרצח בלתי אימוד הרופאים, וכאשר כתוב כן הרמב'ם שהעתקתי לעיל.

בעהחת"ס ז"ל שכותב דרי"י דאית ל' בנדה טרפה חיה באמת ס"ל דטרפה ילפינן מקרא דבוני החיה הנאכלת וכו', וזה הוא לאו, עי"ש לבסוף מ"מ מסיק דלי"י טרפה תרתי משמע, ודבריו דחוקים.

אבל לפע"ד גם לר"י מוכרים לומר דטרפהDKRA על מנת אמרים קאי, דשם בשר הוא לשון זכר, וטרפה לשון נקבה, ואי אברש קאי הוליל ובשר בשדה טרוף, כמו דכתיב עליה זאת טרף באפרה, אלא ואדי דהפריש הוא, בשר מן הטרפה, וטרפה אבהמה קאי ולא אברש, עיין בדברו ריש פרקן בדיור הראשון, וכן אף-DDRASHINEN הקרה גם אבמ"ח ע"כ מתיית בשדה ילפינן, וכן תראה בסוף דברי הרמב"ם, דעת"ג דפרש דבמה"ח הינו טרפה במקצתה, מ"מ כתוב „כיוון שנעשית בשר בשדה“, הרי דאיצטראך האי תיבת בשדה כדי לרבות נמי במ"ח, ואע"ג דהאי בשדה אתה לומר טרפה חית העיר והוא הדרושה, אבל מדכתיב „בשדה“ בין בשר ובין טרפה, ולא כתיב ובשר טרפה בשדה שמעין מני תרתי וזה האמת.

וזע דלא כואר' לפי פירוש הקרה דבר של טרפה, ע"כ בשחותה מיררי הקרה כי בשר מקרי אחר שנחיתה וכאשר ביארתי זאת כמה פעמים לעלה בפרקם קמאי, והאי לכלב תשlicoן אותו אברש קאי דאותו נמי לשון זכר, ולא אטרפה שהיא הבמה ואמ"כ דדרשות הרמב"ם דיליף מני הקרה מיררי בנטהה למות עד שאינה ראי' אלא לכלב, נפל בבירא, דהרי הפסוק מבשר הטרפה שלאחר שחיטה מיררי, אבל דע דהרב"ם יליף זאת מדיניותה התורה להשליך בשר הרואוי' לגר או לנכרי, לכלב, ולית ל' האי דרשת אגדה דנכבד הכלב מן הנכרי, המובהה ברשי"י בסוגי, דחזקיה ור"א, אלא ממש"כ האבן עצרא דיש סכנה לאדם לאכול טרפה זהה ברור ואמת ודוק'.

תנוס' ד"ה א"ט אי גרשין אלו ניחא וכי עיין במהר"ם שי"ף, וכונתו דהאי וי"ו דואלו ניתוסף אחר חזקה, ופירושו אמיתי, אבל אסוף דברי התנוס' יש להעיר שכטבו „אי אכל הנני שחיטתו פסולה דלעיל דזהו פסול דאיירUSH בשחיטה והוה נבלה וכו" עכ"ל, וזה ליתא דלי"ע קודם חזקה כל הנני דקתו שחיטות פסולה אינם נבלה לטמא, כיון דאפיינו סימן אחד בהקשר מטהר מידי נבלה ואע"ג דואדי גם קודם חזקה ידע ר"ע מפסקו שהי' שהוא בין סימון לסייעון, וכן בכל פסולו שחיטה במקצת סימנים, אבל כל הנני פסולים היו אכלו מהני ח"ט מהלכה שאינם דין דאוריתיא אלא מד"ס, וכן אין בהם מלוקות ולא טומאת נבלות עד שקיבלו בצלת ר' ישבב משום ר"י וכאשר ביארתי כל זאת בארכיות לעיל ל"ב ובשאר מקומות, והתנוס' לא נחתו בכל אלה ודוק'.

ד" ה' ניקב הלב באחד ומ"מ ניטל הכבד ולא נשתייר ממנו איצטראך דאפשר להיות ניטל הכבד ונשאר המרה דבוקה בגדי הכבד והסימפונות עכ"ל, ראייתי מי שרצה להוכיח מדברי התנוס' אבל דס"ל כרשב"א טרפות הכבד הוא מצד המרה שסופיה戾ול ולא מצד עצמה, דאל"כ בנסיבות היו להם לתוך דאיצטראך ניטל הכבד באופןן הבעה"ח אין להם מרה או צבי ואיל שאר המרה במקומות הכבד, אבל ואדי דס"ל דבוחני באמת ניטל הכבד כשר, ועוד יש להוכיח זאת ממה דלא תרצו דאיצטראך כי היכי לדנדע שניי בבדין טרפה, אבל אי טרפות הכבד משום מרה היא, דסופה ליטול ניחא אז באמת שניי בבדין כשר כמו שניי כיסי הורדא דתרי רואין לא אמרין, עיין יי"ד סי' ל"ה פלוגתת הש"ז והמ"ב ז"ל בהזאת וכן ישבתי מה שמקשין העולם, לר"ל דນפק הגרגרת, הריאה כאמור דמוני בkoposa דמי, מה ליפסה"ג הרי טרפה מצד חסרה ריאה, ואמרתי משום תרי גרגרת איצטראך וככ"ל, אבל האי קושי' האחורה בלאה"ה לק"מ דאי לא דפסה"ג טרפה הוה אמרין לדזרה בריא, ואין כאן שום ריעוטה גם בריאה ודוק'.

יש להעיר למה לא פריך הכא כדעליל ואידך בהאי קרא מה עבד ל', וממצאי בפלטי שעמד בזה ותני' דהקרא שפיר מתפרש למ"ד טרפה אינה חיה לומר לך דאפיינו אירע שהטרפה חיה י"ב חדש, מ"מ טרפה, אלא דרי' ישמעאל דחייש למיועטה לשיטתי'illion מכאן דאפיינו בספק טרפה לא מוחני שהיה י"ב חדש עי"ש ומאד תמהני במחכ"ת, איך פלטו קולמסו דבר בטל כזה דלפי דבריו פליגו הני מ"ד, לא בטרפה חיה או טרפה אינה חיה, אלא אי חישין למיועטה ועל זהה וכיווץ זהה אין כדי להшиб.

אבל לפע"ד נראה ליישב עפ"י פרש"י עה"ת, שכ' על האי קרא דלהבדיל, ז"ל „דבין פרה לחמור ובין צבי לערוד א"צ, דהן מפורשין בפרשה אלא בין הטמא והטהור, לנשחט רובה לנשחט חייו, ובין החיה וכי' בין סיימי טרפה לשינוי טרפה פסולה", והפלתי הביא דברי רשי"י אלו וקמתמה, דהרי זה כתתדברי"י דס"ל ט"ח, ודלא כהlcתא, ואני אומר דادرבה דהוא כמ"ד טרפה אינה חיה, והכל קאי אליה שחיטה דבין טמא לטהור הוא שפק אם נשחט רובה או חייו, והוא חזקת איסור א"ז, ולהומרה בספק, ובין החיה הנאכלת לאשר ל"ת הוא בנמצא נקב במקומות דמשמשא ידא דטבחא, ובין שאין לתלות והרי נקוב לפניך, ורקリ' לשניהם חייה מפני חזקת כשרותו של הנשחט, חזקה דאתני' מכח רובה, וכן מקרים שאין לתלות והרי נקוב לפניך וחייב דהשחטה מכח רובה תאכל, היינו במקומות שאין לתלות ע"פ שהחזקה מכח רובה אומרת דחיה היהת הרוי נקוב לפניך וחיקת דהשחטה חזק יותר, ולא תלין בדבר רחוק, כן מתפרש הקרה למ"ד טרפה אינה חיה, אבל התדברי"י דקאמר דאתא קרא על ח"ט, ע"כ על גוף הטרפויות מוקי ל', ועליהם אמר קרא להבדיל בין החיה שאין בהם אלו, ובין החיה הנמצא בהם אלו, ושניהם חיה קרי להו משום דט"ח.

אלא דلتדברי' קשה מה שהקשה רשי' שם דלהבדיל נון פרה לחמור לא איצטראך דמפורשים הם, כמו כן בין טרפוiot לכשרות ומה ל' הרי כתוב ובשר בשדה טרפה ל"ת, אלא דמכאן נמי וראי' ברורה דלחכ"ט בעין קרא מיוחד, כי לא נלמד מקרא דטרפה דמיירி לכ"ע בנטויה למות ולא בחיה, ודוק'.

ריש' ד"ה ובשר בשדה טרפה, ואע"ג דליפין נון פרה קדשים שיצא חוץ למחיצתו, מ"מ טרפה ממש טרפה ממש, ובש"ס ווילנא בשטמ"ק מגיה „מ"מ טרפה כמשמעו" והוא נכו' וכמש"כ רשי' ותוס' לקמן ק"ב ע"ב, דמחלוקתן הכתוב לשנים "ובשר בשדה" וזה במ"ח וכן בשר קדשים שיצא ממחיצתו, "טרפה" כמשמעו, ומה שלא הביא רשי' דאתא קרא אבמה"ח וכאשר כן תרגום האונקלס, וכן הוא בירושלמי בסוגי"ר ור"א, מושום לכל הנני אלבא דרי"י קאי דלומד במה"ח, מקרא דבשר בשדה טרפה, אבל כאן מרא דשםעתתא ר"ל הוא דיליף במה"ח מקרא דלא תאכל הנפש עם הבשר, וכן לא הקשה רשי' אלא מבשר קדשים שיצא חוץ למחיצתו, ובתריווץ דמ"מ טרפה ממשעו, מישוב גם לר"י.

אלא דהרב"ם לכואו' נרא דחולק על פרש"י ותוס' לקמן ק"ב ע"ב, שכ' בפ"ד ה"י ממאכילות אסורות ז"ל, "וכן החותך במה"ח וכו' לוקה משום טרפה, שהרי בשר זה מבהמה שלא נשחטה ולא מתה, מהו לי טרפה אותה היה מה לית חתכה בסכך מהו לי בគלה מהו לי במקצתה, הרי הוא אומר ובשר בשדה טרפה ל"ת, כיון שנעשית בשדה הרוי הוא טרפה עכ"ל, הרמב"ם מתרץ בפירושו זה קושי' התנוס' שם שהקשו למה לא לקו על במ"ח ומן הטרפה שניים, כמו בנה וمبושל לגבי פשת, ונڌחו מאי אבל להרב"ם מתרץ אבון פשת, דנא וمبושל שני שמות הוו אבל במ"ח הינו טרפה דמה לי טרפה כולה מה לי מקטצתה וא"כ לא כאו' קשה מניון לנו להכניס שניים דילמא באמת רק טרפה מקטצתה דלית בה שחיטה, אבל בנטרפה כולה דאית בה שחיטה מנ"ל, ועיין בה ק"ז

הרגל למעלה שום טרפות מצד צמות הגידי, ורק למעלה מון השוק יש מושום חתיכת הרגל, שפיר מצין למימר דרש"א מכשיר, אבל עדין יש לתמונה על רשי"י כיון DSTMS טוגן" דחכא, אלה אליבא דעולה, לא לי"ו לפסק כרב אף דלחומרא הוא ודוק".

ד"ה ופרכינן אע"ג דיכולה ליכות, קשיא היא דאפק"ה איכא למימר דארפה לא פליג ר"ש, דלאן קמותבין אתנה דבר"י וכוכו, עיין מהרמ"ל, ופלא שלא הביא הברייתא המפורשת ביבמות ק"כ, דרש"א אומר לענין היתרasha יכול ליכות ולהיות, אלא דא"א לומר דכאן בתוספתא שמודבר מבהמה, יאמר רב"א יכול ליכות ולהיות לדמיון תמא היתרasha יכול ליכות, והוא עיין בח"ק"ז איל' שמביא דברי הרשב"א נבות, שכ" דהאי תוספתא דחכא משובשתא היא, והכא לא קטני אלא רשב"א מכשיר בלי נתינת טעם, אלא שם ביבמות אמר רשב"א יכול ליכות ולהיות והש"ס בגין הביא תחולת דברי רשב"א מיבותות וע"ז פריך מניין דמכשיר לענין טרפה, צ"לDK אמר לה וכו' לרוחא דמלתא קאמר, דהא רשב"א אינו משועבד לתדברי, והויל"ל דלמא אטרפה לא פליג דאפשר ס"ל טרפה חייה.

אלא לש"י א"א לפישך דהאי הביא התוספתא דחכא כצורתה דקטני בה רשב"א מכשיר מפני דיכולה ליכות ולהיות, ומ"מ כתוב כיון דחש"ס לא הביא אלא סוף דבריו דיכולה ליכות ולהיות, קפריך דילמא אטרפה לא פליג, אבל לפע"ד נראה דהכי קא קשי' לי דלפי הס"ד דרש"א לא אמר הכא אלא יכולת ליכות ולהיות, הי' סובר דאפשר דהמסדר התוספתא העמיד הכא דברי רשב"א מיבותות, משום דהוא סבר טרפה אינה חייה, וא"כ מכללא הבין בין דרש"א פליג גם אטרפה, ולכן פריך דלפי תדברי" דטרפה חייה אפשר דרש"א לא פליג אטרפה, רק המסדר התוספתא העמידו הכא, ורמז ע"ז אין אלו דברי רשב"א כאן אלא לקוחים מיבותות מдалא קאמר רשב"א מכשיר שהוא הדין, וקאמר רק הטעם דיכולה ליכות ולהיות, וע"ז משני דלא היא אלא דבאמת קתני מכשיר וכו' וכיון דaicא מאן דמכשיר, מצי תדברי" סובר כוותי ולא מטעמי".

וזע דמתניתין דיבמות דמחלך נמי, בין מן ארוכובה למעלה ובין מן הארוכובה ולמטה, יש להוכיח לעולא ארוכובה עליונה אמר, לדגבי אדם ארוכובה דטמלה בשכיבה ולא באזיפה כבבמה, עיין בשוו"ת ק"ז ציל וא"כ לא שייך לישנא מן הארוכובה ולמטה, אם לא שנדחק כיון דאמר למעלה אמר נמי למטה אף שאינו מודוקך ודוק".

תונס' דה' והא איכא, תימא דלא פריך מניטל צמות הגידיין וכו', ויל' דהוא בכלל בהמה שנחטכו רגלייה עכ"ל, דביריהם מוקשים דבין לרוב ובין לעולא דלקמן, אין לחשוב הני תרתי בחדא, דלא מבעי לעולא, דנחתך למעלה מצוה"ג כשר, ודאי תרתי נינהו, אלא גם לרוב דנחתך בכ"מ טרפה, מ"מ הרי אמר שם נחתך בלא צוה"ג, וצוה"ג בלא נחתך טרפה, הרי שהם שני טרפות הלווקת, וכפי הנראת התוס' נחתו זהה שחרי כתבו בקושיתם, תימא דלא פריך מניטל צוה"ג דתנן בחדי" בפ' בה"מ דטרפה, והאי בהדי' דקאמרו הוא שפט יתר, כיון דהוא סיפא דהאי מתני' ועיין ברשב"א ובחר' ר"ץ ציל, דחקשו סתם, ומה לא פריך נמי מצמות הגידיין כדתנן שם בסיפיא דמתניתין, אבל התוס' כיונו דלא נימא דנחתכו רגלייה היינו ייטל צוה"ג لكن כתבו, דקתרני שם בהדי' צוה"ג בפ"ע, אלא דמ"מ תיזצנו, דהוא בכלל בהמה שנחטכו רגלייה, והוא פלא, אבל כוונתכם כמש"כ בח' הר"ן, דהוא בכלל קשי' הגמי' דנקט רישא דמתניתין, אבל כוונת המקשין גם על צוה"ג, ולא צריך לפרש זאת, כיון DSTMS טוגן" לה ברשב"א דמכשיר, הרי מתרוך נמי מצוה"ג, אלא דחר' ציל לא נחיא לי' בזה, משום דקשי' לי' מסוף הסוגי', דקאמר אלא הנה תרתי דאפקת לא תיפק, והוא נחטכו רגלייה וגולדה, וא"כ עדין

ד"ה דורות הנק באה"ד, טעמא לא משום דסופו לינקב דאי"כ בכל נקובה היה וכוי אלא שהארס שורף וסופה למות עכ"ל, הפלתיyi בס"י נ"ז סובר דכונתם שהארס ממית, ולכנן נתקשה לו מגומ' לקמן דמסתפק בוגרתת דרוסטו בכמה, אי כאיסר כינובתו או סגי במשחו משום דמקלי קלי ואיל, הרי משמע דמקלי קלי עד איסר, ואני תמה דאי' אפשר לומר דהארס הוא הממית, הלא אז אין כאן מחסרא אבר, והויה לי' כמו אכלת הרדופני או צואת תרגנוליס כדלקמן נ"ח ע"ב, אע"ג דמיית בהכי כשר, והוא כמו מסוכנת דודאי מיית דהרי קרי לי' מה"ט אינה חייה, בסוגי' DSTMS מ"מ כשרה, משום דאן בטרפה מהסרא אבר בעין, ושימות מכח האי חסרון, אלא ודאי כוונת התוס' דהארס שורף את האבר והויה כמחסרא משום דבר שרוף מן הארץ הלויה, איינו פועל פועלתו כמו חסר או נקב, אבל לא משום דסופו להתחסר, ומה דמנה בין מיני טרפות דרושא, פירשו, שרופה מן הארץ וקיי אבר שנדרס, ותדע עוד דאי הארץ ממית מה לי מוקם הדרישא היא הוא הלא כל שנכנס הארץ לגוף הוא ממית כמו סם המוות אלא פשיטה ממש"כ ודוק".

ע"ב גמר' והא איכא בהמה שנחטכו רגלייה, הראש יוסף זיל' הקשה למה לא נימא דתדברי" כר"ע לאחר זהרה לא מנה נקה"ו ופסה"ג בין החי"ט, משום דהני נבלות הויה, ותמורתם נוכל להזכיר שתים אהרות, והנה לשיטת התוס' דנקה"ו ופסה"ג טרפות נמי הויה, לא הקשה, וע"כ רק לשיטת הרמב"ם, דאין בהם משום טרפה אלא משום נבלה, וע"כ דלא נמסרנו בהלכה בין החי"ט, זהה אמת וצדיק, אלא דמה"ט גופא מאן דמתקשה לא חל לключи" דכאשר ביארנו הא דכתיב הרמב"ם דהוה נבלה מהים משום דס"ל דכל טרפה תחולת נבלות הוא, דהרי מביאו לידי נבלות, אלא דחילקו הכתוב לשנים משום דאפשר בשחיטה המתרת מיד' נבלה וכן נקה"ו ופסה"ג דאיון להם שחיטה, משום דברם שנחרה על האי טרפות, וכן מיד קרואים נבלות וע"כ אתה אומר דעת' פ' נקה"ו ופסה"ג אינס חיין, דאם נאמר דחמים וטרפות לא הוא אלא שאין שחיטה מועלת בהן, כיון דתחולת שחיטה פסולת איכא בהו, וכسمנים עקרים בה"ג דכשר אלא שאין שחיטה מועלת, וא"כ מ"ש דושט נקב בעלמא שם פיסול שחיטה עליו, ומ"ש פסה"ג דבעינן דוקא רובה, אלא ודאי דבעינן אינס חיין, כי לולי זאת לא מקרי פיסול במקצת השחיטה, ואם נקב בושט אינס חיין ודאי דה"ה בשאר נקבים, כמו נקב הלב שב עיקר משכן החיים, וכן אם פסה"ג אינס חיין, ה"ה פסיקת החוט השדרה.cn הוא דמ"ש, וכן תדברי" DSTL ט"ח, לא מצי סבר קר"ע לאחר זהרה, והוא נקודה נפלה דכל הני אמרואי DSTL ט"ח אלבא דר"ע קודם זהרה אמרו למילתי'יו, וצע"ג,

ומה ש' הראש יוסף, דלמעלה ממקומות שחיטה איכא עכ"פ טרפות בשוט וגרגרת, הוא אמת וצדיק וכמש"כ ה"כ"מ והפר"ח, והפלתי החלק זהה במחלוקת טעה טעות גדול, וכאשר ביארתי כל זאת בסוגי' דמוגרמת לעיל דף יט עי"ש ודוק".

רש"י דה' ארוכובה, מקום חיבור השוק והירך, ויש לי תימא רבתא, דכאן פרשי"י אליבא דעולה לקמן ע"ז ע"א, ודלא כרב שם, DARCOBWA הואה האי דמג'ערת עם הראש, ושם פסק רשי"י כרב זה, DARCOBWA הואה עי"ש, והנראה לפע"ד דהאי סוגי' ע"כ אליבא דעולה אזלה, דשם בסוגי' פריך עולא לר"י, לדידך מאי וכן שניטל צמות הגידיין, ומשני לי' ארוכובה בלא צוה"ג וצה"ג בלא ארוכובה, ופריך והנא נחתך צוה"ג לחוד נמי טרפה, ומעתה י"ל דהאי דרש"א פליג גם בלא צוה"ג לחוד נמי טרפה, אבל אם נחטכו רגלייה ממש באופן דaicא ומכשיר רק בחוד מנייהו, אבל אם נחטכו רגלייה ממש באופן דaicא כאן ב' טרפות לת"ק, לא מסתבר לומר דפליג ומכשיר, אבל אי הסוגי' אזלה לעולא DARCOBWA הואה שכגדו בגמל ניכר, אין בחתיכת

שיעור קייב לחרון גלגולת בשיעור מיתה כיוון דבנקיית הקром לוחוד מת, (וניהו דוידי לען טומאת אוחל דמיiri התם בעין כדי לטהרה חסרון, אבל כדי שנintel וימות אין זה שיעור, עיין בפלטי סי' ל', שכ' דאי עם נקיית הקром מיר' למה לי חסרון עצם, ולא דק בלישני ודוק'). זה ליטתה דהא לתדברי קיימין דס"ל ט"ח וא"כ שפיר נתן שיעור כדי שימות ואעפ' שטרפה הוה بلا שום חסרון ע"י נקיית הקром בלבד, אלא אז גם בחסרון בשדרה י"ל כן דמיiri עס פסוקת החוט, וניהו דפסוקת החוט לחוד טרפה אבל אין מミית אלא עם חסרון חולי' אחת למր ושתיים למר, וראי'ש דamar וכן לטרפה לא ממתני קדייק אלא מסבריה דנפשי' אומר כן, אבל אחר שהקדימו דמש"ה מסדר הש"ס האי דרא'ש בתוך בסג"ר משושים דדייק ממתני דבשיעור מיתה תלי' מלטא דהאו טרפה אינה תהיה ס"ל ושפיר מדייק כן, א"כ קשה גם מגלאת ליפרך בין בסג"ר, ואין להקשות דא"כ בלא"ה לק"מ על תדברי דס"ל ט"ח ולדיד' אין לדיק משם לא לעין חסרון שדרה ולא לעין גלגולת, דחש"ס ידע דיליכא פלוגותא במינו הטרפויות בין הנ"י מ"ט"ח וטרפה אינה תהיה וכאשר ביארנו זאת כבר למעלה, זה כוונת דברי המהרא'ס שיף.

ומה שהקשה על שכטו התוס' בתירוצים, ס"ד דאם נקבות הקром וכו', והא לפ' האמת נמי כן הוא ועודadam לפי האמת איןנו כן לא הי' קשה כלום מעירובין, עיין בזה בפלטי הנ"ל וזה דלא ממש'כ' למעלה.

אבל לפע"ד נראה לפרש בכוננות שכטו ס"ד, כיוון דעתה ס"ד שם מיר' עם נקיית הקром, שבוי ליא' בבחמה שום טרפות בחסרון גלגולת بلا קром, ולכן לא פריך מחסרון גלגולת אבל לפי האמת י"ל דאיKa טרפות באיזה שיעור, ולא שייעורא דמלא מקדח דמתני', דהאי ע"י הקром ובאים קאי, אבל בבחמה מצ' להיות טרפה בשיעורא אחרינא بلا קром, והוא בכל נחבותה הגלגולת, ומ"שפיר הקשו מעירובין דשם אמר דאיKa תרי חומרא DSTARI אהדי' ב글גולת הנצמה מפלוגות ב"ש וב"ה, דמה עניין טרפות הגלגולת בבחמה דע"כ הוא שייעורא אחרינא, פלוגותא זו דמיiri באדם ועם נטילת הקром ודוק'.

ד"ה אפיק חדא ועייל חדא, ולמ"ד חסרון בפנים לא שמייה חסר וחסרון דמתני' לר"ש, דלרבען hei בכל נקבות, צ"ל דח' סוג' כר"ש, דרבנן ליא' רק י"ז עכ"ל, כוונותם מבואר, דניהו דሞקי לתדברי' כייחדי' דלא פסקין כוותני', כמו כרשב"א דמכשיר בנחתוכו רגלי', וכר"מ דמכשיר בגלווה, היינו כדי' להשווות חי"ט דקאמר תדברי' עס המנוויים במשנתנו, אבל כאן דבלאה' מכניס טרפות חדשות שלא נמנה במשנה, מהה ל' לשוטות מהמס' ובה' כ' דחברים התנא בתירתי, חדא כיוון דרבנן דר"ש ליא' רק י"ז, אלא ודאי דסוג' ס"ל דמתני' ATI' כר"ש שחרורה הריאה הוה בכל חי"ט, אלא דלווי' דבריהם hei נלפע' דדקושיטם לק' מ' דהא באמת גם לרבען אייא חסר או חלי' דאונות, וכאשר באמת מפרש בן הרמב"ס בפיה' מ', והוא דלא אמר בגמ' דמשנתינו דקונטי או שחרורה, על חסרון אונות קאי, נלפע' דמושם דא"כ ל�מן במשנה דallow' כשרות בעוף הוו' לחשוב חסרה ראה דהרי בעוף אינו פסול חסרון אונה, אבל לעולם הحلכה באה ע"כ גם על חסרה ראה במינו האונות, וכעין זה מצאתי ג'כ' בהגותה מלא רועים, אבל זאת כתבתי בימי חרפי, אבל הדרנאי בי, דבאו' כשרות בעוף לא שיק' למתני' חסרה אונות כיוון דלית בהו מני' קבוע, מה חסרה שיק' בהו, והוא דלא מתרץ הש"ס דחרורה אונות קאי כאשר מפרש בן הפיה' מ' לרמב"ס, הוא מטעם שאבא, דהנה הרשב"א בתשי' שהזכרתי לעיל, איזיל ומודה דחרסר בתולדה מצ' לחיות בחו"ל

הר' אילא צוה'ג, لكن מתרץ הר' ז' כיוון דבחד אבר יחשב לי' בחדא, ולא ידעת מה עינה לניקב הריאה וחסירה, וכן חרותה שהיא בריאה דהכל בחד אבר, וחשב לי' בתלתא, لكن נראה לע"ד דהותס' לא חשו לקושי' הר' ז' דבאמת י"ל דהנק תרתי, נחתכו רגילה וצוה'ג אמר, ולא ח' למ' שמקשה לי' והא אילא גולדה דמילא יבין דאיKa למימר, דסביר לי' כר"מ דמכשיר בגלווה, ועוד הר' לרבען דר"ש ליא' בריאה חסירה, הר' אפשר לדתדברי' כרבנן דר"ש ס"ל, דחסרונו בפנים לש' חסרון, וכמ"ש'כ' התוס' בד"ה אפיק חדא, עיין ל�מן מה שככתבתי בזה ודוק'.

ד"ה וא"ר' א"ש וכן לטרפה, באה' ז' א"ג לענן טרפות אדם וכו', לענן הרוג את הנפש וכו', ולענן עשה חבירו טרפה עכ"ל, דעת התוס' נפלא ממוני דהרי לבבי רוצח, לא אזלין בתר האי הלהקה של חי"ט, לא ל科尔א ולא לחומרא, דכן מוכח פשוטות לשון המשניות והסוגי' בסנהדרין, וכן מבואר בפסקי הרמב"ם, דאם אמדחו הרופאים למתה ולא קם ממותו עד שמתה נהג הרוצח, אפיק לא נמצא בו אחת מהני טרפוות המנוויות כאן, ולהיפך כל שום ממותו והולך בשוק על משענתו, דהינו משענת בריתו, אפיק עשוו את מן הטרפיות, ומת אח'ז לא נהג הרוצח עלי', ולא עוד אלא שכבר הבאת דברי הרמב"ם בהלי' רוצח, דאפילו הרוג את הטרפה, כל שלא אמדחו הרופאים את הנרצח למתה מכח האי טרפוות, אנו הווגין את הרוצח, אעפ' שהרג את מי' שהי' בו אחת מה'י', ומכם'כ' טרפה שהרג דהדין כן, דאם הרופאים אמדחו לחים, נהג אעפ' שיש בו מה'י' כי האי הלהקה רק לענן טרפוות בבחמה מקובלת, ולא לשאר דיני תורה, כאשר הוכחות זאת מכמה פסקי הרמב"ם, עיין בעicker י"ד, והדבר מוכחה דלמה לא נאמרה האי הלהקה ברוצה שהוא המקצוע יותר חמור, ונלמד ממש על טרפוות בבחמה חיה ועוף וכן מבואר בסוג' דיבמות הנ"ל ועיין בש"ע אה"ע סי' י"ז סע' ל"א ול"ב דאי' מעידין על מי' שדקרו'ו וייר' בו חיצים אף בעשאו טרפה, ומה שמחליך ע"פ מירמא דרבא בין סיכון מלובנת לאינה מלובנת, לגבי טרפוות בבחמה לא שמענו חלק זהה, ואדרבה מירמא דר' ז' לעיל דר' ח' מ' מוכח אין חילוק די' לאו דחוודה קודם לבונה הוה טרפה, אעפ' שלגביה אדם אמרין דאפשר שיחי', ועם בנחתוכו רגלו'ו קמתמה ה'כ' מ', מהו מעידין, עיין' בב"ש סקץ' ז', ועיין בה' ק"ז החת' ס' ז'יל כאן מה שתמה על הב"ח, והדבר צריד עיון, ולפע' דה' נראה דרכ' במים ורגלים בראים וחין עד זקנה ושיבתא, ולפע' דבלאה' מה'ת אשתו מותרת סמכו אס העלו מן המים רגלו' מארכובה ולמעלה, אלא דמן הסוגי' שם לא משמע חci, וצ'ע' דוק'.

בא"ד וא"ת א"כ אמריא לא פריך נמי ולהשוב גלגולת עכ"ל בראש יוסף ז'יל מקשר דברי התוס' אלמעלה, דבלא הקדמות ריא'ש ממתני' דיק', הוה מצינן לתרץ דחסרונו גלגולת הוה בכל גלגולת שנחבסה דפריך מני' בשב שמעתא דבחד אבר כחדא חשיבה, אבל עתה הקשו כיוון דמתני' היא, ה' לפרק חסרונו ב글גולת בתוץ' בסג'ר ולא לכלו בנחבסה שהיא שמעתא דאמורא עי"ש ולפע' ד לא הוועיל בפירישו כלום, דאפילו לא דרי'ש דחסרונו בשדרה טרפה ממתני', מ"מ חסרונו ב글גולת ודאי מתני' הוא דהא קטני' כדי' שינטול מה'ח' וימות, אלמא דאיKa חסרון ב글גולת הממית, אבל ראי'י במר'ס שיפ' ז'יל דזריך דרך לקשר קושי' התוס' אשפנוי, אלא דקיצר כדרכו, וכן אבר כוונתו בתוספת ביאור משלי והוא, דבלא הקדמות ריא'ש מדייק ממתני' היינו מתרצים דלא פריך הש"ס מחסרונו גלגולת מושם דהותס עם הקром קאמר, ולגביה טרפה הלא נקיית הקром לחוד טרפה, ואי' קשי' לך' דאי'ה

להאמר, דהרי רשי' זיל כתוב, וא"ת תה' לסתורא דרך שיכל נקבוה, לאו מלטה הוא, דהרי ניקבה הכללי ליכא מ"ד טרפה, וא"כ למאנ מהני הא סיינא, למאנ דלא ידע דבענוקבה הכללי לית בה טרפות, הרי מצי פסול נקבה ומילא גם לסתורא הכללי ולמאן דידע דלית טרפות בענוקבה, ידע גס בלקתה, הא חדא, ועוד איך יחולוק עולא אטדבר"י דאמר דח"ט נאמרו לממ"ס, לא מביע לפי מה דמשמע מותוך הסוגי וכאשר מבואר ג"כ בתוס' ד"ה הנך דאפקית בקושיטם, דלית מאן דפליג אהא מניון דח"ט דקשה אלא אפלו לפוי תירוצם דלרא"י תנא דמתני פליג היינו דוקא אמניין פלייג דאיינו מכoon, אלא פחת הויה, אבל לא דלא נאמרו פרטימס כלל אלא הכללים, ולומר דעתלא קאמר דחויז מן הפרטימס, נאמרו גם הני כללים, ודאי ליטתא דלמא הילכתא נאמרו הכללים אחר שפרט כל הח"ט, אלא ודאי עולא הוא עדשה הני כללים מותוך הפרטימס שהיו מקובלים בידו, ומותוך דבריו שמעין דלא היה מקובל בידו הא דרכיש, ומלשון הש"ע שכ' ח' מיני טרפות יש, יש למישמע הци, ומסתמא כן נראה לב"י, לפרש דברי הרמב"ס שכ' בפ"ה ה"ד וז"ל: "ויש שם חלאים אחרים אם יארע לה טרפה והן הלמם"ס, ושמנה מיני טרפות נאמרו למשה מסיני וכו'" על' מ"ל מדבר תחלה דחלאים הפטולים נאמרו למשה מסיני, ואח"כ כתוב עוד הפעם וח' מיני טרפות נאמרו לממ"ס, משמע דהאי סיינא דח' מינים עשינו עצמנו, שיצאו כן מותוך הטרפיות הפרטיות שנאמרו למשה מסיני והדברים סתוםים, ומה שהקשו על הרמב"ס דמאי שטרלי לב' תרי, שפסק עולוא וכרכיש, עיין לקמן נ"ד ע"א על המשנה ועל פלוגתא דר"ז ור' ליל, מה שכתבתי שם, ודוד"ק.

רשי' ד"ה לא תיפוק וכו' וחליף היינו חסרה ממוקם הראוי להיות, ובחליף דעורות הושט פרשי' דאין לך נקבה גדולה מזו ואבאר דרש"י סובר דחילוף האונות שהוא מתולדה אין להכנס בכלל נקבה, דל"ל לרשי' דחשר בתולדה סופו לינקוב וע' ב' דחרסה ריאת טרפות בפ"ע הוה, וכפי שביארנו לעיל חסרה הריאת לא בא בה בהלכה על חסרון אונות מתולדה דמצוי בחיות, ואינה טרפה אלא מכח הילכה אחרת דחשר כנטול, כמו יתר כנטול, דבלל הא הילכה דאמר ר"ה כל יתר כנטול גם חסר בכלל והכי מתחפר, כל יתר בחסר וחסר כנטול, ור' הקצר בלשונו, וע' ב' כן הוא אדם חסר איינו כנטול למה הי' יתר גרע מחסר, וחסרה ריאת אי אתה בא בכלל הח"ט בהילכה, מתרפרש או בחסרון בפנים לרבען או בחסר מבוחץ לר"ש, וכן האי חילוף האונות דזהה בכלל חסרה, איינו אלא לרבען דס"ל חסרון בפנים שםיה חסר, דל"ר"ש אם הוא כנטול ביד הוה נקבה עד הסימפונות ולא בעין להכניסו בחסר, ומילא הוה לי' לרשי' להכנס גם חסרה אונה בכלל חסרה ריאת בפנים, אבל לר"ש דחרסה ריאת באה על חסרון שבוחץ וכן לרבען אי ס"ל דחשר מפנסים לא שמייה חסר דלא בא הילכה כלל על חסרה הריאת, כל הטרפיות שבריאת צריכין להכנס בכלל נקבה ומטעם דחשר כנטול ומילא אيكا נקב, וכאשר באמת כן כתוב התבור"ש זיל דכל הטרפיות בריאת בכלל ניקבה הריאת הוה, אבל בחליף עורות הושט גם רשי' מוכರח לומר דבלל נקה"וו הוא דהרי בושט אין לנו הילכה על חסר רק אינקב, אבל מה דקשי לי טובא הוא דכפי מה שכ' רשי' דזהה כנטולן ממוקמן משמע דרש"י מפרש דהאי חילוף העורות בתולדה הוא ולא מחמת חולין שנשתנה מראיתן, וא"כ קשה מנין לרובה טרפות דחילוף בשוט שאינו דומה לחילוף דאונות בריאת, דשם שפיר מיצין למימרAdam נמציא רק תרתי בימין ע"ג דאيكا חסרון ובשמאל תלטא אין זה השלהה אלא חשבין דבימין אيكا חסרון ובשמאל אيكا יתר, וחסר יתר כנטול דמי טרפה, משא"כ בשוט דעתלא קשר עור אחת כשר, א"כ חילוף העורות משום מה נתrief, הן אמת דלפי ההסביר של' גם בריאת

ומים, דהרי הידועה לכל, א"א להכחיש, אלא שכ' דכך היה הילכה לממ"ס, דכל שונית ביד טרפה, גם חסר או יתר טרפה, עי"ש, אמרו מעתה, איך אפשר דבתווך הח"ט ATA תא חסרה אונה כיון דלאה הי' צריך הילכה מיוחדת, דחשר כנטול, ועל ניטל ביד הילכה א"צ בריאה, כיון דנקב בעלמא פסול בה, אבל הרמב"ס לשיטות לא ס"ל כנ"ל דהרי כתוב דבכ"מ שניינו ניטול, חסר בתולדה שר, ולידי"י גם יתר כנטול אינו מכח הילכה מיוחדת, אלא כמו דחשר טרפה לאו מצד דחשר כנטול, אלא שהוא טרפה בעצם ה"ה יתר כו, ולידי"י ל"ק לי' והוא אנו רואין דבון יתר ובין חסר חין הון, דהרי גם בנקבים כן אנו רואין שחין ומ"מ ATA הילכה שבכל טרפיות הון, ולכן שפיר מציין מפרש דחסרה אונה בכל ח"ט נאמרה, ולא חש להא דלא מתרץ הגמ' כן, כדרךו בהרבה מקומות.

אבל דע דהרי הש"ס מחרותא קשה טובא דהא ע"כ בכלל חסרה או נקבה היא, וכmesh'כ רשי' בסוף הסוגי' דכל טרפיות הריאת בכלל חסרה או ניקבה נינהו, והרמב"ס מנה חרותא בכלל חסרה, ותדע דעולה רק ח' מיני טרפיות מנה ואין חרותא בכלל, ולא ראייתי מי שהרגיש בזה, אבל מה שנלפע' דהוא דלקמן נ"ה ע"ב מiotiy עובדא דרבב"ח שאיל בב' מדרשא, ואמרי לי' דיש לחרותא בדיקה אי בידי שמים או בידי אדם היא ע"י מים פושרים, וכותב שם הר"ז זל' דהאי בדיקה רק בספק אי בי"ש או בי"א, אבל בודאי ב"ש לא צריכא בדיקה, ובודאי בי"א לא מהני בדיקה, דעתלו הדירה בריא, לא יצאה מכל טרפה ובו' טרפה ע"כ דהילכה כך הייתה, דתנא סתם חרותא בי"ש כשרה ובו' טרפה ע"כ דהילכה כך הייתה, וכן אין בידנו להקל אפילו הדירה בריא, כמו בכל ודאי טרפות דלא מרווחי' בחדאי הדירה בריא, וא"כ ע"כ הוא טרפות בפ"ע כמו דרושה שכתבו התוס' לעיל דלא מטעם סופו לינקוב או לחסור, וכאשר כתבנו שם בפי' דבריהם, כן אתה הילכה על חרותא בי"א, כי כל מה שאנו מטריפין מושום דסופו לינקוב, ודאי ה"י מהני שהיה י"ב חדש אם ה"י במציאות לדע שנעשה כן קודם י"ב חדש, דכל שלא בא הילכה בפירוש אלא דאן אמרין דסופה להיות כך, אם חזין דלא כן הוא, למה נטרף אותו, ומ mesh'כ הכא דאייכא חרותא דהדרה בריא וחרותא דלא הדירה, והאי ב"ש וב' א' אינו הילכה, אלא סיינא בעלמא הוא, כל שאנו רואין ע"י פושרים דהדרה בריא, מה לי בי"ש או בי"א, זה בורר, ולכן חרותא איינו ע"ש סופה טרפה אלא הוא טרפה גמורה אם היא בי"א, כי כן אתה הילכה, ועלא דלא מה זאת למן טרפות כמו דרושה, מושום דהוא באמת ליל' דחרותא היא חד מחי"ט דאתו מHALCHA, אלא דהוא כמו לocketoa דרכיש, ומה דלא קאמר לאפוקי חרותא, מושום דודאי אמתני לא פלייג אלא דס"ל דהוא בכלל חסרה כmesh'כ הרמב"ס, אבל הש"ס מדיק מדלא קטני במשנה חרותא שהדרה במים פושרים כשרה, אלא קטני חרותא בי"ש כשרה, ובברירותא קטני דב"א טרפה, ע"כ דהילכה כך הייתה, ולא מצד סופה להתחסר אלא, מושום דעתקה שם טרפות בפ"ע המה, ודוד"ק.

ד"ה סימנים שנדללו ברובן וכו' שנתפרד זו מהה, ויש לי ראי' להאי פירושא דאי כרש"י האי תרתי נינהו חד בושט וחד בקנה, ואייכא ח' שמעותתא, ולא שב, ודוד"ק.

ד"ה א"ש נערקה צלע מעיקרה, עיין מה שכתבתי על דבריהם שבכאן, لكمן דף נ"ב ע"א ודוד"ק.

ד"ג מג ע"א גמר' אמר עלא ח' מיני טרפות נאמרו למשה מסיני וכו', לאפוקי לסתורא דרכיש ב"פ, ויש להעיר למאי הילכתא נאמרו בסיני הני סיינאים של ד"ג חנ'ק נפ"ש, וראיתי ק"ז צ"ל בחודשו נתעורר בזה, וכ' דהני סיינאים נאמרו לאפוקי דרכיש, וכן נרא דסוער הפלטי שהבאתי לעיל, אבל במחכ'ת דבר זה לא ניתן

טרופה אע"פ שחזר להקשרו, והוה זאת כמו ודאי טרפה דלא מהני שהיה י"ב חדש, אע"ג ذات מורה שנתרפה המכחה ולא ישטור לעולם מ"מ כיון דשם טרפה היתה עליה פ"א, אינה יוצא שם זה לעולם ודוק.

תנוס' ד"ה והוא ארי' הלכה כסותם משנה אע"ג דסיפה דאלן כשרות מסיע לוי וכוי עד סה"ד, והקשו המהרש"א ומהר"ם שיר "יל מהא דלעיל דאר"י הלכה כריבי', והא למה לי כיון דסתם התנאה ניקבה המרה, ותרצו כיון דרבים פלייג עלי', לא ארי' הלכה כסותם משנה והנה דבר זה בפלוגתת רשי' ותוס' שנוי לקמן נ"ה ע"ב, במה דאמר בלשון יחיד אני שונא אותה דרש"י פי' ייחידי היא דמשמעו דאת' ייחיד ולדעת התוס' הפריש דגוזס במשנה עצמה דברי ר"ש, אבל כל שסתם רב' כדברי יחיד אף ברבים חולקים הלכה כסותם, דהרי ת"ק דר"ש שם סתמא איתתר וסתם סתמא רבים הם, וגם הכא רך סתמא איתתר ת"ק דריב"י בברייתא, ורק ר' לוי' המהרש"א רבים דאיין לומר מושם דר"י אמר, מיי אהדרו לי חבריה לריבי', מוכח דרבים נינחו דהרי ר"ג גופא רך מכח האי ברייתא ידע דפליגנו, ותדע דכו הוא Adams אמר דר"י ידע מקבלה דרבים היו החולקין על ריבי', ממש'ה החצרך לקבוע הלכה כמותו היל' צrisk להקדמים האי מימרא דמאי אהדרו לי וכוי ואח"כ לקבוע הלכה כמותו.

ועוד קשה טובא דאייך שנה משנה דברי יחיד כל דהנה לקמן נ"ו ע"ב קתני במשנה דלו' כשרות בעוף ר"יא אם ניטל הנוצה פסולה וככתבו שם התוס' ד"ה אייבע להו,-DD ברייחיד המה וככתב שם הר"ן דאל"כ הויל' למיתני' במשנה דא"ט בעוף ולא אבל' כשרות, וכן תראה בגלודה דקתני' במשנה דלו' כשרות בבהמה, ר"מ מכשיר וחכמים פולסים ולא קתני' ל' בא"ט מושם דר"מ פליג ומיכשר, ובמשנה דא"ט לאמנה, אלא מה דהוה ד"ה בלי חולק, ואני' דיש פלוגתת מרובה בזה הכלל, ויש מזה ראי' נפלאה ומה ש' הרמב"ם בהלכ' ממרמים דעת הללמ"ס לא נמצא פלוגתא ועיין מה ש' בתקדמתה שליל בענין זה, יה' איך שיחי', עכ"פ חזון דהתנא נשמר למנות בהאי משנה דא"ט דבר דתלוי בפלוגתת דמה"ט לא קתני' בה ברמה שנחתכו גלילה והגלווה רק כוללם בזה הכלל וכן לא קתני' ניטל הנוצה בא"ט בעוף, אפי' לשיטת הסוברים דהיל'ו כגולודה בבהמה עיין לקמן וא"כ קשה טובא איך קתני' ניקבה מרעה כייחידה, אבל ראה זה החדש דהאי ניקבה המרה קתני' בין קביה לדקון ומקומה היתה לעיל מני' אחר ניטל הכלב והלא דבר הוא, וכן אין ספק אצלי כי בסוד המשנה באמת לא היתה שינוי' מרעה, אלא לאחר אמר ר' דהלה כריבי' הכנסותו ושלא במקומו כדי לידע שהוא תופת, ומה שאמר בגמ' לעיל אפיק מרעה ועיל חרותא, לאו אליבא תדברי' דזוקא אומר כן, אלא גם לדידן ולמסקנא צריכין למימר הכי דמירה יחידי היא, ואפי' ס"ל לרבי כוות', היה מרובה טרפות זו בזה הכלל, כי דבר התלוי בפלוגתת להכנס בתוך ה"יח' טרפות אם לא שנאמר דחרותא בכלל ריאה שניקבה היא ולעיל הראתי כי יש בזה פלוגתא.

ומעתה שמע נא דבר נפלא דהנה הרשב"א ז"ל כתוב דטרפות הכלב אינו אלא מושם דסוף המרה לינטול, ולכן בעין כיitz במקומות מרעה, והוא לאכור' תימא רבתא, וא"כ מאן דפליג אריבי' ומיכשר ניקבה המרה, גם טרפות בכבד לית' לי' והוא דבר שא"א לקובלו, דא"כ למה לא פלייג גם בכבד, אבל עכ' כוונות הרשב"א דמאן דפושל בכבד אפי' נשתיר כ"ש עד דאיכא כיitz במקומות מרעה הוא דסובר דהאי שיור דכיזית במקומות מרעה, מושם הגנה דמירה בעין אבל بلا נשתיר כלום ודאי דאיכא טרפות בכבד בפ"ע

בתלתא בימינו וארבע בשמאל הי' כשר דליך כאן שם חסר אלא שם חליף וחילוף לא שמענו מהלהקה דמייטרף, כי רק ח' מיני טרפיות יש, ויש באמת זה פלוגתא אולם מדברי הרא"ש ז"ל מוכח דבושט משום לקותא וחולי' קתני' עלה וא' שפיר הוה בכל נקוב הכל בשර ש佗פה גרדו, אלא מסתמא לרשי' לא ניחה לי' בזה משום דשינוי מראה לחוד אינו פסול רק בקרים הריאה בלבד ולא בשאר אברים כמבעור בי"ד סי' י' באחרונים שם דבעין דוקא לקותא ממש אבל שניי' מראה לחוד שר, אולם לדעת הרא"ש י"ל דבשני עורות ושניהם נשתנה מראיתן גרע טפי, וצ"ע ודוק.

ד"ה והוא ארי' הלכה כסותם משנה, והוא נמי סתמא היא ומאי אלמא דסיפה מרישה עכ"ל ועיין מה שנדחקו התוס' לפרש קושי' הגמר' והנה הריב"ז ז' גרס גם באידך מתני' ונשתיר ממנה כ"ש, וצל' דלקמן דף מ"ו גרס דפרק מבריתא והתני' כאית, וכן כתוב הראש יוסף במשנה לעיל ד"ה בא"ד ניטל הכלב, אלא דקשה להגיה בgeom' וגם לא סגי בהאי הגהה דתנן' תמורת דתנן' דבגמ' הכי איתי' ניטלה הכלב וכו' הא נשתיר הימנה כלום כשרה וכוי' ואי דתנן' במשנה דלו' כשרות בפירוש דנשתיר כ"ש כשרה לא בעי לדיקוא זאת, ולא עוד אלא דכל השקלול וטורי' הי' ללהעמיד שם על המשנה דלו' כשרות דמפורש בה דבשior כ"ש סגי, אבל לפ"ע' נראה דלקמן מתרץ הא ר' חייא והא ר' בר רב' וכוי' וקשה וכי רב' היה סותם מושניות ע"פ תלמידו ובנו דר"ח תלמידו הי' ור' ש' בנו הי', אלא ודאי דהכי פירושו דרש"ר הי' שונה במשנה דלו' כשרות ונשתיר ממנה כ"ש כדי שלא יסתרו הסתומות ור' ח' הי' מחמיר ומגיה ונשתיר ממנה בזית, ולכן הריב"ז הביא המשנה כמו שנאה רש"ר, דמסתבר יותר לגרוסן כן כדי שלא יסתרו המשניות האחדדי אבל להלכה פסקין כר'ח דמחמיר, ולכן כאן פריך על ר' יוחנן דאית ל' הלכה כסותם, איך נקבע ההלכה כר'ח המגיה במשנה השינוי' כדי לסתור המשנה הראשונה, ודוק.

ד"ה בקורבן פסול hei ס"ל מושם שהמאכל מתאש שם, ומחללו ונכנס בנקב וכי רצה בזה ליתן טעם לאסור בקורבן יותר מבושט אלא דא"כ מה פריך לע' אדרבה ושת דأكلה בי' וכו' אבל קורבן מניה נייח כדקאי קאי, והוא בקורבן לאו מטעם דזימן מתרמי אהודי פסליין, אלא מושם דהמאכל מתחחל וויאצא באכלsson, ויל' בדוחק ודוק.

ד"ה אינו קרום ואם ניקב ונסטם וכו' אינה מתקיימת וכו', דהאי סתימה מעיקרה הוא עכ"ל, עיי' בראש' יוסף ז' לשובין מדברי רשי' דטעמא דלא מהני סתימה דלאח' ז' מושם לכל שם טרפה עליה פ"א, שוב אינה חוזרת להכשרה, אע"פ שנתרפה המכחה וע' מביא יש מי שסובר והוא הרא"ש ז' בל' בשמעtan, דטעמא מושם דספסו לסתור הקром. ולכאר' איה מצא ברשי' דלא סובר כן דהיא בתחלת דבריו כתוב ג"כ דאיתנה מתקיימת, וממה דמסיים דההיא סתימה דמעיקרה היא ולא אמר דהאי סתימה מתקיימת, אין להוכיח דאפשר דרש"י טעמא אמר, מושם דהיא מעיקרה לאו מתקיימת, ואולי מושם דאי רשי' כרא"ש ס"ל דספסו לפסק, לא הי' לי' להביא כל הני סתימות של דופן וכבד וחולחות, ולחקל ביןיהם דPsi'תיא דהס סתימות שלא יטלו מושם כל זמן שהבהמה חי', אבל אם אמר דגס קרום שעלה מה' מתקיימים לעולם, שפיר כתוב רשי' לחلك ביןיהם דההס מועלם לא הוה שטרפה על האי מכמה שא"כ בקרים שעלה מלחמת מכמה ויש להביא ראי' לדעת רשי' ודלא קרא"ש, מהא דאמורין כאן בוושט ניקב א' שלכני' ז' טרפה מושם דזימן מניהזין בהדי הדדי' ומה בכך כיון דאי' זה אלא לרוגאים אחדים ואח"כ חזרין למקומן, הרי כאן סתימה המתתקיימת לעולם, אלא ודאי כל שפעם אחת שם נקוב על הושט, שוב לא יצא שם

בשבך קוץ בלא בדיקה, שהוא דומה ממש לודאי דרושא, והוא תימא רבתא.

ועתה נראה, איך מתרפץ כמי חומר השקיל וטרוי' לדעת רשי' אם נפרש הרoria נטרפה, הנה הא דס' לרשוי' דלגבוי נקב נמי אין לישט בדיקה מבחו', נראה דעתמי' הוא, כמו דס' לבודאי דרושא דלא מהני בדיקה, עיין ל�מן נג' ע"ב דהתוא' מסבירים דדעת רשי', בעמיס מאדיס הבשר ואינו יכול לסייע על הבדיקה, ורק בספק דרושא סמכין משום דאיכא עען ס"ס שמא לא דרס כלל, ואת' לדרס, שמא יפה בדקין, וליכא רושם הארס בשבר ובسمינט, וסמכין אבדיקה קלישטא, וא"כ ה"ג בממסמס קווע' דמא דלעיל, ס"ל כיוון דהאי הוה כודאי דרושא דהרי צוארו נקרו מן הקוצים, וציריך בדיקה אלימתא להוציא מספק שמא ניקב הוושט, لكن לא מהני בדיקת חז', דשמא נכנס טפת דם בתוך הנקב ואינו ניכר, וכמוש"כ רשי' זיל לעיל, ולפ"ז אומר אני דלמא' דלא חיישין לספק דרושא, מודה רשי' דמהני בדיקה לודאי דרושא, דכל שלא הייש לספק דרושא, הוא מטעם דמקמין בהמה אחזקת שרוט, מילא גם בודאי דרושא, חז' החזקת שרוט כ"כ, דמהני גם בדיקה קלישטא, ובזה מישוב קושי' התוו' ל�מן, שהקשו על רשי' מרבי דס' ל' א"ח לספק דרושא, ואחר שזכה לשל"ס ווילנא מצאת בגהגות מלא הרועים, שתמנה על התווע' שלא נחטו זהה דרש' מידה למ"ד דאין חוששי לספק דרושא דיש בדיקה לודאי דרושא, וננהANTI מאד, וכעפ' יוצא מואה דלהאי מ"ד דאין חוששי לספק דרושא, ה"ה דגム בממסמס קווע' דמא יש לו בדיקה לושט משום נקב, וסמכין אבדיקה קלישטא, ולא חיישין שמא נכנס דם בתוך הנקב, אבל ישיב לו קוץ בשוט הוה מקום לומור גרען דהא כאן אייכא תרתי, שמא נסתם הנקב ע"י דם, ולא בדיקה מעלייה היא, וא"ת דלא, אבל שמא נקוב היה ונטרפה, וכן קאמער עלא דלשםא בישב קוץ בשוט, דמהני הבדיקה כמו' קוץ בדיקה ודז'ק.

ע"ש גמר' ומ"ש מספק דרושא, מקשין האחוריים לדעת הרמב"ם, דרושא מפורש בקרא, אבל החמירו בה בספק דרושא, והשמ' ח' והפלתי זיל תירצ'ו דנקה'ו' דלרבנן'ס הוה נבלה מהיים, נמי כמפורש בקרא הוה, וחמור כדראשה, עיין בח' ק"ז זיל, וכל דבריו במחכת' דברי תימא הם, כי מה שכולל נקה'ו' עס ניטול הירך וגיסטרא, דהמה נבלות אף כשרכו'ו הוא טעות דמוכת, דהרי ליכא מי שיאמר דבנקה'ו' מטמא מהיים, וגם יתר הדברים שכטב, אין מובנים, אבל הדבר פשט ומבואר אצלנו לעיל, דנקה'ו' הוה פסול שחיטה, ויש בו מלוקת באכילת הבשר אחר השחיטה, ומטעמא נבלה אחר השחיטה, ולכן פשיטה דחמור כדראשה, ודרושא שAKER אצל הרמב"ם מפורש בקרא, צרך ביאור רחב, איך מפורש מה היא הדרישה, ומקומות שפסול בו הדרושא, עיין בה בפתחה עיקר יוז' ודז'ק.

תונס' דה' קסביר עלא א"ח לספק דרושא וכו' וא"ת ואמאי, נימא נשחתה הותרה וכו' והכא נמי כי נשחתה, נעמידנה בחזקת מה שהיתה קודם שנולד בה ספק דרושא וכו' עכ' הפלתי זיל רצה לחודש השתוא' רך אספק דרושא קא קשי' להו, אבל אישב לו קוץ בשוט לא, משום דכאן לא שייך נשחתה הותרה, דהוה ספק בשחיטה, וכבר תפסו עלי, דהתוא' יבמות בפריש כתבו גם בשוט

ולכ"ע, וא"כ באמת ליכא סתירה בין המשניות דבמשנתנו פא"ט דלא כתני רק טרפיות דלית בהו פלוגתא, כתני דוקא לא נשתייר כלום דזאת ד"ה, וمرة לא נשנית בייסוד המשנה כנ"ל, אבל במשנה דאלו כשרות שפיר כתני ונשטייר כזית דוקא משום דהרי פסקינו כריבב', דניקבה המרה טרפה, ומילא אס לא נשטייר כזית בכבד במקום מרה, טרפה מצד המרה ולא מצד הכבד, ולכן הני תרתי דר' דקבע הלכה כריבב' במרה, וכן בכבד עד דאית ב' כזאת מיש שיכי אהדי והוה נקודה נפלאה, ע"ג דחשקל וטרוי' דגמור' לא נחות לה.

ומעתה אומר אני דלר' י"ר ולרמב"ם זיל, דלא גרסו במשנה דלקמן כוית אלא כ"ש, גם ניקבה המרה און לגרוס ומאן דחוסיף מרה במשנה, הגיה ג' כ' כזית במשנה דאלו כשרות ועיין עוד שם, מה שכתבתי בזה ודז'ק.

ע"ב גמר' האי ספק דרושא וכו', עיין מה שכתבתי בפלוגת רשי' ותוס' זהה, דעל דף כ"ח.

ע"ש גמר' אמר עלא יש לה קוץ בשוט אין חשין שמא הברהיא, רשי' זיל הביא שני פירושים בהאי לשון הברהיא, א') שהוא לשון נטרפה, ב') שהוא ניקב מלוון וברא אותו בחרבותם, עיין באחרונים דנקותא רבתא איכא לדינא, בין הני שני פירושים, והנה על קושי' הגמ' ומ"ש מספק דרושא כתוב רשי' דהכא בשוט א"א למידקי' דנקב משחו בעור החיצון לא מיניכר, והוא לכאר' כפי' שני, ולבסוף בד"ה חיישין כתוב, שמא ב' עורות נקבו והברהיא החיצון והוא כפי' ראשון, ואיך מרכיב רשי' אטררי רכשי, עיין מהרמ' ל' מה שנדחק בזה, ולא עוד, אלא דרש' הלא סובר, דגס לעגון נקב אין לשוט בדיקה בחיצון, וא"כ למה לי' למימר דחיישין לשמא נטרפה, כיוון דאיכא למחיש שעידי' נקבו לפניו ואינו ניכר.

והנלפע' דבבואר השיטות הוא, דהנה הרא"ש זיל כי זיל מ"ש מספק דרושא פרשי' וכו', והכא לא אפשר למידקי' דנקב משחו בעור החיצון לא מיניכר, רשי' לטעמי' וכו' ולמאי דפרישית דדוקא אדומית של ארס אינו ניכר, אבל נקב מיניכר ב', פריך הци, ומ"ש מספק דרושא דמצרכין בדיקה, והכא קאמער עלא אין חשין, דמשמע דאפילו בדיקה לא בעיא' עכ' הלא סובר, ונפלאתי מאד, דאייך אפשר שלא ליבעי בדיקה חוכם הוכח בדיל היכי דאיכא بكل לבורי וודאי מברינו, אפילו א"ח לספק דרושא, דשאני התם, דאיכא טרחא גודלה לבדוק מכפה דמווחה ועד אטמא, אבל הכא מהיכי תיתי לא נבדק נגד הקוץ התחוב, שוב מצאתה דהרא' יוס' ג' כ' קמתמה על פי' זה, ולא מצא מענה לישבו, אולם לפע' נראה דכונת הרא"ש הוא, דאין חשין משמע דמעיקר הדין א"צ לבדוק, וכך בנאבד בלא בדיקה כשר, אבל ודי מודה דכל שהוא לפניו דצריך לברר, אבל פריך ומ"ש מספק דרושא דשם הבדיקה מעכבה גם בדייבד, ומה שנדחק הרא"ש לפרש כן, ולא מפרש דאין חשין דקאמער עלא, הינו לאחר שבדק ולא מצא נקב מעבר השמי, דאין חשין שמא נטרפה, מושם דא"כ מה פריך ומ"ש מספק דרושא, דשאני ושאני, דהרי הכא נמצא הוושט שלם, ומהיכי תיתי ניחוש להברהיא נטרפה, כיוון דאיכא חזקה דכמו שהוא שלם עטה לפניו כן ה' מאז, אבל בספק דרושא הרי חשין שע"י הדרושא עטה הוא דרושא לפניו, אם נבדק, וכך לא מאן דס' דיש לנקב בדיקה מבחו', מוכרכין לפרש דאין חשין דקאמער עלא, א"ח דעתה נקב לפניו, נינוי דלכתחלה כיוון דאיכא לבורי מברינו, אבל בנאבד בלא בדיקה כשר, אבל אי קשי' הא קשי' ה' הא יש בקוץ בשוט דומה לודאי דרושא, ונינוי דגס לודאי דרושא מהני בדיקה לדעת התוא' דלקלמן, אבל בדיקה ודי בעי ולעכבר, וא"כ מה מותrz הש"ס דלעולא א"ח לספק דרושא, סכ"ס איך נכשיר

דכשות הוו, והן הנקודות שנאמרו למשה מסיני, ומקום הניחו- לי להתגדר בו בס"ד ודוק".

ד"ה שני הtems דאיתחזק איסורה, ובחתיכה אחת ספק חלב ספק שמן, וא"ג דלא איתחזק איסורה, לא איתחזק נמי התירא, אבל הכא מעיקרא היה החזקה בחזקת כשרה, עכ"ל והנה כפי הנראה לא גרסו התוס' „הטם איתחזק איסורה הכא לא איתחזק איסורה“adam כנירסא זו, קשה להמה לא אמר הכא איתחזק התירא, כדי שלא יקשה לנו מחתיכה אחת וכן נראה דלא גרסו כן, מדרגרסו „שאני התם“ דלשוון זה לא סובל הא סייפה, „הכא לא איתחזק איסורה“ כמוון ולכן שפיר כתבו דוח"ס לא הקשהתו מחתיכה אחת, משום DID ערך דהכא אכן להפוך חזקת כשרות, אבל לירשת יראה מכל רוב הcessות, ולכשורת אין להם מים במוח, וזה האיל ואין להן קול, וזה אויל והוא לא יכול איתרעה לה רובה, והכא נמי רוב במוח כשרות, ולכשורת אין להם מים במוח, וזה אויל והוא לא יכול איתרעה לה רובה, וכך דוחה החוויד ס"י נ' ראי זו, דההט איכא רובה נגדי רובה נשותן אין להם קול לאו בתולות נשותן, אבל הכא מאן יימרו דרובי דאית להו מים במוח אין כשרות, ואני מצאת ראי מוכרתת נגד הרמ"א וכחכמי קראקא, והוא מגני ריש פ' שור שנח, דפליגו שם רב ושמואל במקור שור לחברו ונמצא נגן אי איזלינו במנון בתר רובה דילדיא איזנו, ופריך שם ונחאי אונן, אי האי גברא זבון לרדייא הוא או גברא זבון לשחיטה, ומשיין לא צריכא פלוגתא באדם זבון להא ולהא, וכ' שם הרא"ש זיל וז"ל: „ומוקי פלוגתא באדם שקונה לשחיטה ולהרישה וכו' וכיוון זבון להכי ולהכח, לייכא למיקם עלי דמלטה לפיה מנהג הקונה, וסביר רב דזילין בתר רובה, וא"ג זהה איש קונה זהה כמו זהה, מ"מ כיון דרובה דעתמא מסיעי לרדייא מכרייע דעת הקונה לצד זהה“ עכ"ל הזחוב, ולכאור איןנו מובן כיון דאנן על האי גברא דניין, והוא קונה לה כמו זהה, דיש לו שדות וגם בית המטבחים, וא"א למיקם עלה, לאיזה מהם קזבון יותר, מה מהני רובה דעתמא להכריע דעת הקונה להזה, ושיצא מרובה דעתמא כיון שקונה נמי לשחיטה, ורובה דעתמא קונה רק לרדייא, אבל הדבר מותבאר היטיב עפ"י מה שכטבו התוס' לעיל כ"ח ע"ב ד"ה בידי שמים א"א לצמצם, דכל דבר שאין האדם מצמצם בכוננה, ממילא הוא איינו מצמצם, בידי שמים לא שכיח כלל ישתרמי הצמצום, עי"ש ולכן בכל הני ספקות שאנו אומרים דספק השקל הו, אין הכוונה דבצמצום הוא מחיצה ע"מ, זההPsiṭṭa דליתא אלא ודאי איכא רוב לצד אחד, אבל כיון דאנן לא ידעין לאיזה צד נוטה הרוב קרי לי ספק השקל, למשל מחיצה זקרים ומהצה נקבות, Psiṭṭa לנו דאיינו מצמצם דכל בידי שמים א"א לצמצם, ר"ל דרובי פעים איינו מצמצם. וא"כ האי רוב מעיד דאייכא ע"כ רובה לצד אחד או לאקרים או לנקבות, ולא מחיצה ע"מ במצמצם, ומ"מ קרי לי ממחיצה ע"מ משום האי ספק גופא, שלא ידעין לאיזה צד נוטה הרוב, אמרו מעתה האי איכא רובה דעתמא, שפיר מכרייע האי רובה דעתמא את ספקתנו שאנו מסופקים לאיזה צד נוטה הרוב בהאי נידון שאנו דניין, ואתה הם דברי הרא"ש זיל, דנייה דהאי גברא איזן להא ולהא, וא"א למיקם עלי לאיזה צד זבון יותר, אבל זאת Psiṭṭa לנו דאייכא רוב לאיזה צד, כי לומר דקונה במצמצם ממחיצה לשחיטה ומהצה להרישה, הלא א"א לצמצם וכפי התוס' דהרוב אומר דאייכא ריבוי דעתמא מכרייע ספק זה לצד רובה דעתמא, והרי תראה דהאי הכרעה הוא רוב גמור או פילו להוציא עליו ממוון, לרוב דזיל גם בממוני בתר רובה מכש"כ דמהני באיסור ליזיל בתראי' וא"כ בכל ריעותא מהיים כמו במים במוח, אמרת הדבר דיכאה מרוב במוחות כשרות, דאין להם מים במוח, אבל כיון דספק הו אי הנני שיש להם מים במוח כשרות או טרפות הוא, וPsiṭṭa לנו דאייכא רוב לצד אחד ולא מע"מ במצמצם, א"כ רוב במוחות כשרות דעתמא מכרייע האי ספק לצד רוב במוחות דעתמא,

דשיכח יותר לאיסור מלහיתר, וכבר ביארנו דשיות התוס' הוא דנקה"ו אין בו אלא טרפות בעלמא, והחו"ד וכ"ז זיל בלבד השיגו עלי, דאפילו לדעת הרמב"ם דנקה"ו נבלה, מ"מ ש"ז לאוקמי אוחקה שהיתה רואי' לשחיטה, ואני ביארתי בפ"ק בסוגי דחיקה ורוב דפליגו באה רשי"ו ותוס' עי"ש.

ובגוף העניין אי בוגולד ריעותא מהיים מוקמינן אוחקמת כשרות דאותי מכח רובבא, פליגו בזאת הרמ"א וחכמי קראקא מבואר בי"ד סי' ל' והתב"ש מביא ראי לדעת הרמ"א דאוסר מהא דאמרו בכתובות פ"ב דרוב נשים בתולות נשאת והנשאת בתולות יש להן קול, וזה אויל ואין להן קול איתרעה לה רובה, וזה אויל והוא לא מוסר במוח כשרות, ולכשורת אין להם מים במוח, וזה אויל והוא לא מוסר במוח יראה מכל רוב הcessות, ויפה דחיה החוויד ס"י נ' ראי זו, דההט איכא רובה נגדי רובה נשותן אין להם קול לאו בתולות נשותן, אבל הכא מאן יימרו דרובי דאית להו מים במוח אין כשרות, ואני מצאת ראי מוכרתת נגד הרמ"א וכחכמי קראקא, והוא מגני ריש פ' שור שנח, דפליגו שם רב ושמואל במקור שור לחברו ונמצא נגן אי איזלינו במנון בתר רובה דילדיא איזנו, ופריך שם ונחאי אונן, אי האי גברא זבון לרדייא הוא או גברא זבון לשחיטה, ומשיין לא צריכא פlogue באדם זבון להא ולהא, וכ' שם הרא"ש זיל וז"ל: „ומוקי פlogue באדם שקונה לשחיטה ולהרישה וכו' וכיוון זבון להכי ולהכח, לייכא למיקם עלי דמלטה לפיה מנהג הקונה, וסביר רב דזילין בתר רובה, וא"ג זהה איש קונה זהה כמו זהה, מ"מ כיון דרובה דעתמא מסיעי לרדייא מכרייע דעת הקונה לצד זהה“ עכ"ל הזחוב, ולכאור איןנו מובן כיון דאנן על האי גברא דניין, והוא קונה לה כמו זהה, דיש לו שדות וגם בית המטבחים, וא"א למיקם עלה, לאיזה מהם קזבון יותר, מה מהני רובה דעתמא להכריע דעת הקונה להזה, ושיצא מרובה דעתמא כיון שקונה נמי לשחיטה, ורובה דעתמא קונה רק לרדייא, אבל הדבר מותבאר היטיב עפ"י מה שכטבו התוס' לעיל כ"ח ע"ב ד"ה בידי שמים א"א לצמצם, דכל דבר שאין האדם מצמצם בכוננה, ממילא הוא איינו מצמצם, בידי שמים לא שכיח כלל ישתרמי הצמצום, עי"ש ולכן בכל הני ספקות שאנו אומרים דספק השקל הו, אין הכוונה דבצמצום הוא מחיצה ע"מ, זההPsiṭṭa דליתא אלא ודאי איכא רוב לצד אחד, אבל כיון דאנן לא ידעין לאיזה צד נוטה הרוב קרי לי ספק השקל, למשל מחיצה זקרים ומהצה נקבות, Psiṭṭa לנו דאיינו מצמצם דכל בידי שמים א"א לצמצם, ר"ל דרובי פעים איינו מצמצם. וא"כ האי רוב מעיד דאייכא ע"כ רובה לצד אחד או לאקרים או לנקבות, ולא מחיצה ע"מ במצמצם, ומ"מ קרי לי ממחיצה ע"מ משום האי ספק גופא, שלא ידעין לאיזה צד נוטה הרוב, אמרו מעתה האי איכא רובה דעתמא, שפיר מכרייע האי רובה דעתמא את ספקתנו שאנו מסופקים לאיזה צד נוטה הרוב בהאי נידון שאנו דניין, ואתה הם דברי הרא"ש זיל, דנייה דהאי גברא איזן להא ולהא, וא"א למיקם עלי לאיזה צד זבון יותר, אבל זאת Psiṭṭa לנו דאייכא רוב לאיזה צד, כי לומר דקונה במצמצם ממחיצה לשחיטה ומהצה להרישה, הלא א"א לצמצם וכפי התוס' דהרוב אומר דאייכא ריבוי דעתמא מכרייע ספק זה לצד רובה דעתמא, והרי תראה דהאי הכרעה הוא רוב גמור או פילו להוציא עליו ממוון, לרוב דזיל גם בממוני בתר רובה מכש"כ דמהני באיסור ליזיל בתראי' וא"כ בכל ריעותא מהיים כמו במים במוח, אמרת הדבר דיכאה מרוב במוחות כשרות, דאין להם מים במוח, אבל כיון דספק הו אי הנני שיש להם מים במוח כשרות או טרפות הוא, וPsiṭṭa לנו דאייכא רוב לצד אחד ולא מע"מ במצמצם, א"כ רוב במוחות כשרות דעתמא מכרייע האי ספק לצד רוב במוחות דעתמא,

כן, דהרי אנו מוחמירים בדאוריותא, במקומות שאין כאן הכרעה, אבל הכוונה הרוצה להכריע כב"ש, והוא בר היכי להכריע, ואז לא עבי לחוש על ב"ה הרבים מפני שرك לדורו מהני הכרעת הרבים, אבלدور הבא אחריהם יכול לסתור הכרעתם, כי אין לך כאן אלא שבימייך, ואיןدور זה משועבד לדור שלפניו וכਮבוואר במתנה נ"ד עדויות פ"א משנה ה' ולמה מצירין דברי יחיד בין המרובים, הוайл ואין להכה אלא כמרובים, שאם יראה בי"ד את דברי היחיד ויסמוך לעלי' וכו', ועיין בפי הראב"ד שם שכי' שיקול בי"ד האחורי לקבוע הלכה כדברי היחיד שבודדות הקודמים, כמו שמצינן באמוראים אחריםinos, שהם קבעו הלכה כיחידים הראשונים בכמה מקומות ואע"פ שהמרובים חולקים עליהם, ואם לא שמצאו דברי היחיד הראשון לא היו יוכלים האחרון, לדחות דברי הראשונים מדעת עצמן, לפי שאין בי"ד יכול לבטל וכו' עכ"ל, ולפי דברי הראב"ד לא הי' צריכין להתוטס', דחbarek יצא נגד הסברא דמחודדין טפי, אלא דחbarek יצא לקבוע הלכה כב"ה, גם לדורות הבאים, שלא יבא מי שיכירע נגד ב"ה, ויתלה את עצמו על ב"ה המועטinos, אבל גוף דברי הראב"ד נפלאים ממיין, אדם אין בי"ד יכול לבטל דברי היב"ד שקדמו להם בזמן, מה תחת הא夷יחיד או מיעוט החולקים, שנשנמוך עליהם לבטל דברי בי"ד שגדול בחכמה ובמנין, אבל באמצעות הרמב"ם חולק ע"ז, וכו' בפ"ב ממරומי, דעת דרישות המקראות, יכול גם בי"ד קטן לחלוק על בי"ד הגadol ממנו שי' לפניו בזמן, כי על זה נאמר אל השפט אשר יהיו במיק, ורק בתקנות וגוזרות אמרו, דיין בי"ד יכול לבטל וכו', ועיין בכ"מ ועיין היטב בהקדמה של אריקות דברים זהה ודוו"ק.

ד"ה והא יאיכה עיקור סימנים, לפי היק' דבעיקור סימנים הוה טרפה, תימא דהיכי פשיטה לי' דזהה טרפה וכו', וכי תימא שלא גרע משימות הגרגרת שהיא טרפה, זהה דוחק גדול ועוד קמשני דברובו כשרה, אע"פ שבפסחה"ג תנן ברובו טרפה, עכ"ל ועיין מהרמ"ל, דምפרש דשימות הגרגרת אנו יודעים מפסחה"ג, וזה לכאר' פלא, דהא יאיכה תוספתא מפורשת מובהה לעיל דף י' ע"א, דנסמת הגרגרת ואח"כ שחת את הושט פסולה ולמה לנו לתלות שימות בפסוכה, וממילא דלא קשה כלל מה שהקשו בתוטס' דהא ע"כ גרגרת גרע דטרפה ברובו, ובתורבץ שנintel מליחי ברובו כשר, דהא גם בגרגרת נשנmet ברובו י"ל דכשר, וכאשר באמות פסקינו כן בי"ד סי' כ"ד סעיף ט"ז,-DDזוקא נשנmet כלו, אבל כוונת התוטס' הוא, דנ'תו דתני בתוספתא, דשימות הגרגרת טרפה, מ"מ אין זה אלא מכללה, דהא תוספתא לאו בדיני טרפות מיררי, אלא לאשמעין אתה בה"ג דין עיקור שפוגס בשחיטה, ולרש"י נמי דבפסק נשנmet קודם או לאח"ש, שהוא להחמיר ומלעם שביארנו שם, עיין לעיל בחודשונו, אבל לא למד לו דין דשימות הגרגרת טרפה, וע"כ לומר דעתיך טרפות שמעין מפסחה"ג דקנתני במשנה, ותדעadam נאמר דלא נשמע נשנmet מנפסק, ולא נזכר דין דשימות הגרגרת רק בהאי תוספתא, ממילא דשייעורא בכלו ולא ברובו, נשנmet כלו משמע וכטורבץ, דבעינן ניטל כלו מליחי, וא"כ הוה טרפות בפ"ע במקומו ושיעורו ולמה לא פריך הש"ס לעיל בין בסג"ר, והא יאיכה שימות הגרגרת, אלא ודאי דזהה בכלל פסחה"ג וברובו ודזוקא להב"ג דיין בשמוטה טרפות, עיין כלו, וא"כ בתורבץ הושט כיוון דבאמת רובו שנintel מליחי כשר, כלו דטרפה מנ"ל.

ו"ע דרש"י הוא דלא פריך לעיל, והא יאיכה סימנים שנידלו ברובן, כולל מליחי, מושם דבריך פריך והא יאיכה סימנים שנידלו ברובן, והוא כאשר מפרש כאן, באיפרך אפרק אפרק בכח, ומטעם דזהה כניטל כלו, ובזה נמצא יישוב נכוון לקושי' שהנחתתי לעיל בצ"ע, דלפרשיי היה סימנים שענדללו שטי טרפות, בושט ובגרגרת, בכל אחד

להזכיר את הדינים, אבל הוא רמי עלייה חומרא דרב דהוא במשהו וגם חומרא דשומאל דודאי לאו מקום שחייטה, ואע"ג דרב הא ספקה הוה, ומספר קפריך דזהה ממש כתרי חומרא דסתרי אהדי Dai כרב דבמשהו הרי יש ספק שהוא מקום שחייטה הוה, ודוו"ק.

ע"ש מוקולי ב"ש ומוקולי ב"ה רשע, מחומרי ב"ש ומחומרי ב"ה, עלי' הכתוב אמר כסיל בחושך הולך וכו' והקשה הרשב"א ז"ל, והא אמרו בע"ז בכ"מ דלא איתמר הלכתא, בדאוריותא הלק אחר המשחריר, ובדרבן אחר המקיל, ותירץ דהנ"מ במקומות דלא סתרו החומרות אהדי, אבל במקומות DSTORO כמו בשדרה וגלגולת צריד לשעות, או כמו או ממר או מבר בשנייהם, ואני כסיל בחושך, ולא אבוי בשאין בידנו להכריע, ופוק חי כל פסקים שבשו"ע ותמצאו דАЗלין בשומרה הכא והכא, במקומות שאין לנו הכרעה, אבל לולי דברי הרשב"א, נלפער"ד דהא דקרי לי' כסיל, לאו מושום דלא יאות לשעות כו, דודאי כל של אין בידו להכריע מוכרכה למילול לחומרה הכא והכא, אבל קרי לי' כסיל בשוביל שאין לו דעת מכרעת, לומר כחד מינינו הומסתמא נתעוררו האחרונים על דברי הרשב"א אבל אין עית הפנאי מסכים לחפש אחר דבריהם ודוו"ק.

תוס' ד"ה אי' כשמואל, והוא אמר ברובו אע"ג דשומאל פועל בפ"ק הגרים שליש וחט שני שלישים וכו', הכא בעי למימר דרבא לא פסול מה"ט וכו', עכ"ל תירוצים דחוק, ועוד דסכ"ס, למה צוה ר' בא שישלים רבא דמי תורא למרא, כיון דלשםואל טרפה מצד הנרמה, אלום לפער"ד נראת ברור דשומאל דזוקא בגרגרת פועל, בהಗרים שליש קמא ולא בושט, דעתם הפסול הוא אע"פ דשחיטה לא מצי מצטרף ליפסול, משום דעל שליש אמר צעי בגרגרת עדיין אין עלי' שום שחייב, אלא בצירוף שליש קמא ולכך האי דפוגס ס"ל להיפך, דשליש קמא דהגרמה לא מצי מצטרף לשלייש אמר צעי להקרה בשם שחייב וכיוון דאייכא כאן מעשה טרפה, ועדין שם שחייב ליכא,תו לא מהני שליש בתרא להצטרף עם האמצעי להיות שחייב, אבל בושט כיון דעל שליש האמצעי בלי' צירוף השליש קמא, יאיכה שום שחייב עלי', לא מצי מצטרף להשלמים הרוב לטרפות ועיין היטב מה שכתבתני לעיל שם בסוגי' מעניין זה, והדבר אמת לאמיתו בס"ד ודוו"ק.

ד"ה מ"ד ע"א גמ' למלעה עד כמה, עד כדי תפיסת יד, ופליגו רשי' ובה"ג ז"ל בהאי שייעורא אי אצבע אחת או ד' אצבעות, ולי' קשה טובא דנ'חו צמה הוא, דהא תורבץ ניכר בסימניינו כמו שאמרו למלעה, ואיך יפליגו פלוגתא רוחקה צו', מאתה עד ארבע, ומכם"כ לפי פרשיי דלעיל דיזונה אמר מבלעתה דיזונה שם חכם הי' שייעור זה ד' אצבעות, וצ"ע.

תוס' ד"ה ור"י היא דאמר אין משגיחין ב"ק, תימא וכו', ויל' דשאני הטע שלא יצא אלא לכבודו של ר"א וידע דב"ק דב"ה מסייע קרא, דאחרי רבים להטוט וכו' עכ"ל האי ועוד שכתבו הוא כמו וועי"ל, או כמו א"ג דהא שני תירוצים מהה, דلتירוץ קמא גם נגד רבים משגיחין ב"ק ושאני ב"ק דר"א דלבבדו יצאה, אבל להאי ועוד אין משגיחים ב"ק, אלא במקומות דרבים שומעים מיעוט חרפיי טפי דהסברא באלא"ה קלישטה דהר הרבים שומעים חריפות של המועטים, וכיון דמ"מ חולקין עליהם מסתבר לפ██וק כרבים אלא דקשה טובא, כיון דקרא מסיע לעב"ה ואREL"ה בלא"ה משמע בין שהמעיט שווין או חריפים טפי הלהקה כרבים איך קאמר הרוצה לעשות בדברי ב"ש עושא דאפילו אין משגיחין ב"ק אקרא DARL"ה ליכא ליפלוגי, אבל לפער"ד דמה שאמר הרוצה לעשות וכו' אין הכוונה דברצונו תלי' מלטה או בהטلت גורל חיליה לומר

וחידותם, דהנה לפי מה דמסיק מカリ מורה בה חכם, דוקא במלתא דתלוי בסברא, ולא במקום דסמן אגמרי', ופרש"י ז"ל מלתא דתלוי בסברא, כגון מקיפין ברירה, دائיכא למייר דלמא לא מיידמו שפיר וכו' ופעמים שאדם טועה במראותיהם, ויפה פ"י דאין לפרש דעל סברת השכל לא סמכינו דלמא טעה, דהרי מצינן הרבה פעמים בגין אב"א קרא ובב"א סברא, ומזה הוכיח הרמב"ז ז"ל, בסברא ישרה, שהשכל הישר מעיד עליה חשובה כמו קרא, וכן אמרי כ"פ, סברא היא למה לי קרא, ולא עוד אלא דגמרא دائיכא אמר למלתי, שמקובל מרבי' וכי לא אפשר דברי' מכח הסברא אמר למלתי, וכן מוכחה לומר, דסבירא دائיכא דגמרא ניטל מה שמקובל שצרכיך לקודוק היטב בכוננות הלב, ועיין בח' ק"ז ז"ל שכtabן לדבר שצרכיך לקודוק היטב בכוננות הלב, ועוד אל דינר ק"ז ז"ל שכtabן כן בכוננות רשי', ומה"ט בכל כיוצא בזה בעין חכם דוקא כמו בדיקת הסיכון מפגימה דקה הנרגשת ואינה אוגרת ובבדיקת סימנים בשחיטה מצומצמת, כפי פ"י הרמב"ם בפי' "בפיה" מ לעיל ל"ב ע"א, על כדי ביקור חכם, ועיין שם מה שכתבתי זה, ולכן יחזקאל חש על הוראה אז, דלמא, אז כשבדק החכם את הדבר, לא הייתה דעתו מושבת עליו בראשו ולא הבחן היטב, וכן אין הדמה לסברא בשיקול הדעת דעומד בעדתו ימים רבים, אבל האי הבחנה, אי הנקבים דומים אהדי, אפשר שבاهאי רגע שבדק לא הייתה דעתו מושבת עליו, ואין להקשות א"כ אכך אכל בשאר, דשما בבדיקה הסיכון שהוא ג"כ הוראה, לא כיוון הבודק את לבו, הלא כבר כתבענו במקומו שם, דהיא מפגימה הנרגשת שאינה אוגרת, دائיכא אלא חומרא דרבנן, ובשחיטה מצומצמת דבי הבחנה דקה, אי נשחת רובה, באמת לא אכל, משום דמקורי הורה בה חכם, והוא יותר חמור ממকיפין ברירה دائיכא חזקת נשחתה התורה, משא"כ בספק אם נשחת הרוב והבן.

ומה שאמור משום ר"ג שלא אכל מבהמה שלא הורמו מותנותיה זאת מתבאר עפ"י מה שאמרו בפ' האורע קל"ב ע"ב, א"ר זאת אמרת דהדי עם הטבח, ויליף זאת מדכתיב, מאת העם זוביי הזבח עיי'ש, ועתה נראה, האי טבח עני מה קעבדי שמצוי הכהן לtbodyו ממנה, מותנות מבהמה אחרתיא, הרי מכואן מוכח, דהטבח אסור לו לשחות עד שידע בבירור, שהבעליהם יתנו המותנות להכהן, וכל שלא נתנו הבעלים המותנות, مستמא עבר השוחט ושחט, בלי לחזר אחר הדבר, שייתנו הבעלים המותנות, لكن הדין עם הטבח, וא"כ שפיר איך עיין פסול בזביחה, וכפיגול דתלי בדעת העובד, כן זה נשחת ע"מ שלא ליתן המותנות להכהן, הרי ששחיתתו בשחיטת פיגול.

והנה התה' והלב אוירה ז"ל כיוונו לד"א, והקשו מהו פריך הש"ס ארבעב"ח מיהזקאל, דלמא ס"ל קר"ג שלא אכל מבהמה שלא הורמו מותנותיה, ותירצzo עפ"י התוס', שכתבו דרי' دائיכא כל האוכל מבהמה שלא הורמו מותנותיה באלו או כל טבלים, ע"כ כמ"ד שלא אכל יחזקאל מבהמה שהורה בה חכם, והאי מירמא דרי' רבב"ח אמרה ממשמי' וא"כ גם רבב"ח מסתמא כוותי' ס"ל, עכט"ד הגאנונים הנ"ל, אלא דעת דברת התוס' אני תמה, דמה הוועלו בתירוצים, דסכ"ס פפרק ר"י מר"ג, דעת ר"ג לא מצי פליג והתתק לא פליג אר"ג לומר כדורי', דכל שלא הורמו מותנותיה הוה בטבל, וגם קושיטם דלא"י מה רבותא דיהזקאל, קשה להולמה, דהרי בעצם כתבו דיהזקאל כהן הי', אלא דמ"מ כהן נמי צרי' להפריש ואסור בטבלו, וזה פלא והפלא דשאני תוי"מ, دائיכא מצוח בהפרשה, ומוצוחה בנתינה וניהו דכהן מצי מחזיקם לעצמו אבל במצוות הפרשה חייב שלא יהיה טבל, אבל במצוות פשיטה דלייכא מצוח בהפרשה רק בנתינה, וזה על הכהן ליכא, ולמה הי' לכהן אסור לאכול מפני

ואחד לחוד ולמה מנאן לחוד, אבל לפ"י האמור לך"מ דהא בגירgorת גם אם לא איפרך בכח, טרפה ברובו, משום דבעין כלו וזה נכון מאד ודוו"ק.

בא"ד ומיה ספרים דגירס מעיקרא לא קשי' וכו' עיין מהרמ"ל, שמספרש دائיכא על מה דמקשה הש"ס, והא אמר שמאול תורבץ הושט ברובו, ואני תמה, איך אפשר שבה"ג גרס קושי' ז' כלל, דכמו דנטקשו בתוס' לדעת הבה"ג, מה פריך מרביב"ח, תקשה לדנטפק איך סימנים שנדרדרו ברובן טרפה, אם עיקור כלו כשר, ה"ג קשים מה פריך משומו אל دائיכר תורבץ ברובו אדשומאל אדרם ניטל מלחי ברובו כשר, תקשה לדנטפק, איך אפשר דפסוקת הטורבץ ברובו, כיוון דגס זל יכולו מלאי כשר, אלא שאין שחייטה מועלת בו, ולא עוד אלא דיוטר קשה לרבי دائיכר תורבץ במשחו, והא ניטל כלו נמי כשר, אלא ודאי דלא גרס הבה"ג הא קושי' בטורבץ הושט ברובו כלל, אם לא לפ"י מה שתירצzo בתוס' דהויל' ולטעמיך, ולכנ העיקר כמו שפי' המהרשי' וא"דו"ק.

ע"ב גمراה היה פשה"ג דатаיא لكمי' דרב יתיב וקובדיק לי' ברוב עובי', אמרו לי' ר"כ ור"א לרבי למדתנו רביינו ברוב חלה, שדרי' لكمי' דרבב"ח וכי פליה דעת ממני ולא אצית להבון, אם באמות למד לתלמודוי ברוב חלה, למה בדק ברוב עובי', ולעיל גבי עובדא דס"ר דאתא لكمי' דרביה מתרץ למה בדק מבחו', דלחודדי דאבי' עבד cocci, וכואן א"א לתרץ כן, כיוון דשדי' לרביב"ח ולא רצה להתריר, הרי באמות נראה דס"ל ברוב עובי'.

אבל דע, דבשחיטה פשיטה דליקא למ"ד דסני ברוב עובי',adam נאמר דגס בשחיטה פליינו, למה לא מייתי פלוגתייה בפ' השוחט לעניין שחיטה, ועי"כ הינו טעמא, דבשחיטה דרובה רק בדיעבד כשר, ומושום דהוה ככולו, יליכא למירם דגס רוב ליפסק כלו, אלא אולם בטרפות דין הטעם ברובה, משום דסופו ליפסק כלו, וכמו דפסלינו דשייעורא כך הוא, דבכחיכי ימות טרם שיופסק כלו, בכמה אברים אפי' נקב, משום דבכחיכי אינה חיה, לכן יש להסתפק, אויל' שייעורו ברוב עובי' ותדע דהרי בברייתא תנא כמה פשה"ג ברובה, ופשיטה דלא קבעי כמה, דלמא כלו בעין, דכיוון דסגי בשחיטה רובה מכש"כ דמייטרף ברובה, دائיכן אמר אבוי' לעיל כ"ט ע"א ולא כ"ש הוא, ומה טרפה דבמחשו מיטרפי, היכא דבעין רובה, בעין רוב הנראה לעינים, שחיטה דע دائיכר רובה לא מיתכשר לא כ"ש, ועיין בפרש"י שם, ותמצאו דהסברא היא כמו שכבתבי, אלא ודאי דבכע' בכמה משום דאפשר במחזה או גם מטעם דהוה ככולו, ולכן שייך עדיון להסתפק אי רוב עובי' או רוב חלה, ולפ"ז י"ל דהא דלימד רב לתלמודוי רוב חלה, לגבי שחיטה לימד, והם סברו דהה בטירות כה הוא, אבל רב בטרפות פולס גם ברוב עובי', ומ"מ שדרי' לרביב"ח משום דלא ביראה ליה.

ודע, דרב נמי לאו מדאוריתא קאמר ברוב עובי', adam מדאוריתא קאמר, יש להקשות מה פריך לעיל ל"ב ע"ב ר"ל אדר"ל, דלמא ס"ל ר"ל כרב בטרפה רוב עובי', ובשחיטה הלא בעין גם רוב חלה, וא"כ הא دائיכר, דרייה כמדמבר"ד, הינו בשחיטה دائיכר רוב חלה, והוא כנסק כלו, אבל בטרפה דאפיילו רוב עובי' פולס, עדין מצי שחת שלא במקומות החתחך, דלאו כמדמבר"ד, והיא נקודה נפלאה, אלא ודאי דרב רק מדרבן מטריך ברוב עובי' וד"ק.

ע"ב גمرا' ולא בא בפי בשר פיגול, אכלתי מבהמה שהורה בה חכם, משום ר"ג אמרו שלא אכלתי מבהמה שלא הורמו מותנותיה, עיין לעיל בח"א לmaharshi' ז"ל, איך נדחק להכenis הני תרתי בלשון בשר פיגול, אבל עשה אזיך כאפרכסת ושמע ביאור דברי' חכמים

שם בפרש"י ליתא דהדר בי', ואדרבה שפ"י דלכן האמין לדבריה, וכמ"ש התוס' למלך, וע"כ לדעת רשי"י כן הוא דהאר כתב שם, דמןני כבודו של רבב"ח טימא לה בתיחה, וא"כ דעתם כבוד החכם, אינו רשאי להתייר ולטוהר, מה שחברו אשר וטימא, מה לי סברא ומה לי גمرا, בכוב"כ איכא זילותא דראשון אלא דעת טעם זה קשה, דמה פrisk הכא ארבעב"ח אין עבד הכי, שהרי המהרש"א הקשה, שמא לא ידע רבב"ח, שרבי ה"י אסרו, ותירץ דוקשי' סובבת על רב דשדרי' קמי' דרבב"ח, ועתה אם נאמר דין אין ממש על תירץ דשדרי' קמי' דרבב"ח, לתא דאסורא, אלא ממשום כבוד החכם, הלא רב ה"י מצי למוחל על כבודו, דרב שמחל על כבודו כבודו מחול, ואולי ייל' דמתמחלה דלא ידע הש"ס חילוק בין סברא לגمرا, והי' סובר דבר כל גונוא איכא ממשום הורה בה חכם, א"כ בזמנים שכבר עבד חכם אחד, מן הרاءו לכ"ע שלא לאכול מהה שאחד עבד, כיון דגס לדעת המתיר, יש למנווע עכ"פ לת"ח שלא לאכלו, لكن פריך אין שדרי' רב לררב"ח, אבל לאחר שזכה לחילוק בין סברא לגمرا, שוב ליכא איסור להתייר מגمرا מה שאסר חברו, אלא ממשום כבודו של הראשו, וא"כ הכא ממשום כבודו נמי ליכא דהרי מצי מחל על כבודו, אבל התם ע"ג דאגמרי' סמך לא ה"י מטהר לה, אם לא ממשום דהאמין לדבריה ודוק.

ויש לי מקום עיון על הא דאיובי התם בנדי, פלוני חכם התיר לי צזה Mai, ופרשי' מאי שתסמווק עלייה חברתה שהראה דמה לזו, ואל' בדים זה שלך הרأتي גס אני לפ' חכם וטירר עכ"ל וכ' היב"ח זיל בס"י קפ"ח, דמה שלא פי' דלפנוי חכם אמרה כן, דכיוון דההכם רואה את דמה של עתיה, לעניין מהו מספרת זאת לחכם, אבל אה"נ אם אנו מסופקים על דמה של עתיה, והיא אמורת צזה התיר לי פ' חכם, דהוה בכל האיבער, וכיון דלא איפשטי לחומרא, וככתב זאת כדי ליישב דברי הטור שם שכ' ואסם הביאה לפניינו דם, והחזקונה בטמא, או אפילו נסתפקנו בו בטמא או בטהור, והיא אמורת פ' חכם טירר לי כיוצא בזה, אין סומכין עליו עכ"ל, הרוי דהטור לא כתוב כרש"י דהאיובי הזה אסם תשסמווק חברתה עלייה, ולפענ"ד דברי הטור והב"ח תמווחין מאד, דין לפרש כל דבhbאה לא פנוי חכם קמבעי שתה"י נאמנה, דא"כ לא תהי' צריכה לבוא לפנוי חכם כלל, ותשסמווק על מה שהראה פ"א דס צזה לחכם, וזאת נשמע דילטא מעשה דילטא דזאללה לגבי רבב"ח ואמרה, לכל יומא הוה דכי לה, הרי דזאללה בכל פעם בהא מראה לשאול עלייה, וע"כ דasha לצמה לעולם לא תוכל לטהור דמיה, על סמך שהראה כיוצא בהא לחכם, וממוש"כadam החכם רואה ומסתפק בהאי מראה, דלא מהני הגדתה, שכזה התיר לה פ' חכם, דלו ייחי' כדבריה adam הוא בר הכי' לראות דמים לא יפושט שפוקן בשביל הוראת חברו שטירר, וכן פרשי' דקביעי ניהו דעת עצמה אינה יכולה לשסמווק אولي' חברתה יכולה ליסמווק עלייה דבקל יש לחלק בין הנושאים כמובן, ורוצה לפנות מכך ראייתי ואבדתיו, או מעשה דילטא, דזאללה לגבי חכם והאמינו לה, ה"ה דחרברתא מazi, עיין מהרש"א ומורה"ס מה שנדחקו בהז, ודבריהם סותרים זיא, לא מתיישבים על הלב, ומה שנלפע"ד, דרש"י זיל קשי' לי, למה לא מחלקין גם כאן בין מתר מסברא או מגמן, דבמתר בסברא דהינו כמו שפרש"י בגנו מקיפין בראיה, איכא חсадא אבל אם אגמור"ס סמך הלא גלי' ויודע מהו טעם היתר, דבעינן רוב חלה, ולא ה"י נפסק רק רוב הקיפו, וניתי ספר או חכמים אחרים ונחיז, אי' יפה הורה, ולישב זאת כתוב רשי' דכאן מ"מ איכא חсадא, דנותר שכר בשביל הוראותו דהוא איסור בפ"ע, ממשום דאמרה תורה מה אני בחנם אף אתה בחנם, ולא ממשום שמא יעוטת את הדין, אבל בדין את הדין וכן עדים שהעידו, נקט רשי' מה דרגילין לחשוד, דמשוחד היה כמובן ודוק.

שהישראל לא קים מצות נתינה, וע"כ כמו שכתבנו לעולה כיוון דהدين עם הטבה, הרי השחיטה בעצמה כשחיטת פיגול, ולכן גם לכון אסורה וזה אמת ונכוון.

ולבן נראה דוקשי' הגי אחرونיהם הנ"ל בלאו תירוצים לך"מ, כי לא מיחסקאל אנו מקשים על רבב"ח, אלא מהני תנאים דמפרשימים דברי יחזקאל, וצריכין אנו לחוש על שנייהם כי לא פליגו זה על זה בגין העניינים, דיש לת"ח להזהר בשנייהם אלא דלמר נרא להכניס בהאי בשר, פיגול חומרא זו, ולמר חומרא אחרת, ואולי אז ודאי יחזקאל בשנייהם היה נזהר ושנייהם נקרים בשר פיגול וזה ברור ודוק.

ע"ש גمرا וא"ר חסדאizia שונא מתנות יחיה וכו' ויל"ד מהו לא כפשוטו שאינו מקבל מתנות, וכמו שהביא דר"א ור"ז שלא קיבלו מתנות, ובוח' ק"ז זיל הרגיש בהז, וכו' דגס מי שמקבל שלא לרצונו אלא מצד ההכרח, בכלל שונא מתנות הוה, אבל דכל זה מופרך מעשה דר"א שהביא דלא קיבל ואמר לא קבועי מор דאייתי, ור"א עני מדוכא הוה, וכאשר מביא החת"ס בעצמו מגמי' תענית, ופלא שלא הרגיש בהז, אבל לפע"ד נראיה, דאיכא עוד שונא מתנות, והוא מי שאומר שלוי ושלך שלך, אשר תנן עליו בפ"א, שיש אומרים שהוא מדת סdom, דכל מי שאינו נוטל כדי שלא יצטרך ליתן, הוא מדה גורעה מאד, ולכן קבועיizia שונא מתנות יחיה, שהוא תפארת לאדם, ומшиб הרואה טרפה לעצמו, קלומר שווטרן במומו, והוא סימן שאינו מקבל מתנות מוחמת שאינו רוצה להנות مثل אחרים רק מגיע כפו ודוק.

ע"ש גمرا ר"א כי הוה משדרי' לי' אבי נשיה לא שkil, וכו' הוה מזמני' לי' לא איזיל, אמר לא קבועי מר דאייתי, כפי הנראה דרך אחר דازמני' ליה אהדר לי' לא קבועי מר דאייחי, ויל' דזבזין לשעודה יש עוד טעם שלא לילך, דכתיב משלי כ"ג, כי חשב לבחו' את מושל, בין תבין את אשר לפניך, ושותת שכון בעליך וכוי' אל תלחם את חם רע עין, וכאשר אמר רבב"י לרבי, לעיל ח' ע"ב שלא רצה לשעד אצל אחרים, מושום דיש שיש לו ואינו רוצה, ומ"מ מזמין מפני הבושה, עי"ש בתוס', ולכן במה דהדרי' לי' ולא קיבל, לא ה"י צריך ליתן טעם, דPsiטיא דמשום שונא מתנות, כי בקבלת מתנות המובאים לבתו, לא שייך האי קרא כמובן, אבל כהוזמין לשעודה כדי שלא יחויבו שמטעם, כי תשב ללחום את מושל וכו' נמנע מלайл, لكن אהדר לי' לא קבועי מר דאייתי ודוק.

רש"י ד"ה ממשום חсадא, דלא לימרו ממשום דברי ניהלי' מוזיל גבי, ונראה כנותל שכר על הוראותו, ולמלך ד"ה הרחק מן הכוiro, פי' שלא יאמרו בשביבין צין זיכחו להז, שיתננה לו באול עכ"ל ודבריהם סותרים זיא, עיין מהרש"א ומורה"ס מה שנדחקו בהז, ודבריהם לא מתיישבים על הלב, ומה שנלפע"ד, דרש"י זיל קשי' לי, למה לא מחלקין גם כאן בין מתר מסברא או מגמן, דבמתר בסברא דהינו כמו שפרש"י בגנו מקיפין בראיה, איכא חсадא אבל אם אגמור"ס סמך הלא גלי' ויודע מהו טעם היתר, דבעינן רוב חלה, ולא ה"י נפסק רק רוב הקיפו, וניתי ספר או חכמים אחרים ונחיז, אי' יפה הורה, ולישב זאת כתוב רשי' דכאן מ"מ איכא חсадא, דנותר שכר בשビル הוראותו דהוא איסור בפ"ע, ממשום דאמרה תורה מה אני בחנם אף אתה בחנם, ולא ממשום שמא יעוטת את הדין, אבל בדין את הדין וכן עדים שהעידו, נקט רשי' מה דרגילין לחשוד, דמשוחד היה כמובן ודוק.

תוס' ד"ה היכי עbid הכי, והא תנני' חכם שטימא וכו', וא"ת דלקמן גבי האי מחתא וכו', ויל' דהנתם אגמירה סמך וכו', ופי' שם בקי' דהדר ב"י מאידך שנווי' דשני' מעיקרא וכו' עכ"ל, והנה

לי' למוח שהוא יותר חשוב, ובזפק וושט, שדינן לי' לושט היותר חשוב, ומילא נמצאה דהaca לחומרא והכא לחומרא ודוק'ק.

ע"ב גمرا ניקב הלב בית חלו, עyi ר"ז בית חל גודל או לבית חל קטן, ופרש"י חל גודל האמצעי, חל קטן הרבה חללים קטנים יש לו סביב עכ"ל, ולא ידעתו איה המה הנחלה הרבה, והרשב"א בתוה"ב וכמו בא בטור ריש ס"מ כתוב, דג' תללים יש לבב, אחד גדול באמצע, ושנים קטנים מהם אחד בימינו והרמב"ס בפי"ם וכן בחיבורו הגדויל כתוב דרך ב' תללים יש לבב, אחד גדול בימין, וקטן ממנו בשמאלי, וכן הוא בחכמה הרפואה, אלא שהם שיש ד' חללים לבב, ב' חללים גדולים, ולמעלה מהם ולא מן הצדדים, ב' קטנים, הנקראים "פארקאממערן" והוא הנכון לפרש הגמר', דמסתפק ר"ז, אי חל גדול קאמור, דהינו ב' הגדולים שהוא „הויפטאקאממערן“, כי אפילו היבנה לי לרמב"ס דשל הימין גדול קצת משל שמאלי, לא מסתבר דבשביל האי שניין כ"ש נחلك בהם לעניין טרפות, אבל קמבעי על הנני שני תללים "פארקאממערן" שהם לעלעה אי הנכון פועל בהם, וזה ברור לפע"ד ודוק'ק.

תנוס' ד"ה נתמaza מוחי' דדין תימא לריב"ם, דמייתי ראי' ממוח דראש, דשיערו בנקב משחו, למוח דחוות השדרה דשייערו ברובו, ועיין בת"ח יישוב נכון ע"ז, אבל לפע"ד בל"ה נרא דלקושי' ז' אין לה מקום אלא לשיטות הרוי"ף, דקרמא תattach לחוד נמי טרפה, אבל לר"ת דתלי בעילאה, וכמוש"כ לדעת הרמב"ס ושאר פוסקים דנקבו תרויוהו דוקא, שפיר יליף שדרה ממות, אדם המוזמן מהני לינקוב שני עורות ז' ע"ג ז', ורוחקות זו מזו, מכש"כ שמהני לפ███ עור אחת, ועיין בח' ק"ז ז' ודוק'ק.

ד"ט מ"ז ע"א גمرا ניטלה הקбед וכו', הא נשתייר הימנה כלום וכו', ל"ק הא ר"ח והא רב"ר, כי הא דר"ח זרייך לה, ורב"ר מטביל לה עכ"ל, כבר כתבו על מעלה, כי יש לתמורה על האי תירוץ, דלא מצינן עכ"ז זה בש"ס, לתלות ב' משניות דסתורי אהדי, חדא בתלמודו דברבי ואידך בבנו של רבבי מסדר המשניות, וחתני הרב מ"ה חיים צבי רץ נ"י אמר פרפרת נאה, דשניהם ס"ל צוית, אלא דלמאן דזריך לה ואין הריאה חשובה בעינוי, כל נשתייר פחות מצית לא נשתייר כלום קרי לי, ולמאן דמטביל לה והיא חשובה בעינוי, תנא "ונשתייר ממנה צוית", והוא ע"פ מה דאיתני בביבטה ט"ז ע"ב, דעתנו שיר ממנו כ"ש סומך עלייו לשבת, וקאמר בגמ' מאי כ"ש לאו ע"ג דליקא צוית, לא דעתה בה צוית, ופרש"י ולגביה כרך שלם קרי לי כ"ש, וא"כ ה"ה דנשטייר כ"ש קרי לי ולא כלום, ולפי דעתך יש לומר להיפך, דבדבר שאינו חשוב אפיו דנשטייר כ"ש, ולא כלום קרי לי, יהי איך שייה', אין זה אלא דברי אגדה, ואין לקבלו בתורת אמת, אבל האמת שכונת הש"ס שם גרסו במשנה כן, וכאשר כתבנו לעלעה ודוק'ק.

תנוס' ד"ה עד ועד בכלל, או עד בכלל, מדאמר בפרקון لكمון כל שיעורה חכמים להחמיר, ליכא למיפשט דהני ملي' במשנה או בברייתא, אבל הכא מימרא הוא עכ"ל, הנה התוס' בזה לשיטתייחו איזו, דלקמן דקאמר חז' מגיריס של כתמים, פרש"י ז', מושום דכתמים דרבנן איזלן בשיעורייחו לקהל, אבל התוס' שם פירשו דכך היא המדה, דלא ניחא לה בפרש"י, מושום שלא קאמר חז' מושוך כמו שהוא סברות הפווכות, דכאן במוח קאמר ע"פ שmonthil למושוך חשוב כמו שהוא בתוכה הקדרה, ובזפק הוא להיפך דכל שהתחילה למושוך נידון כחוץ לזפק, אלא דכפי הנרא איזלין הכא לחומרא והכא לחומרא, אבל הש"ס קאמר מסתבר כלפניהם, משמעו שלא מצד חומרא שדינן אותו לפניהם.

והנლפע' ז' דהאי מקום שהתחילה למושוך, לעולם יש לדון לכך ולכאן, אבל מסתבר דנספח לה יותר חשוב ולא להקל ממננו, וכען שאמרנו, هو זנב לאירוע ולא ראש לשועלים, ולכן במוח וחוט שדינן. חומרא ולא מעיקר הדין ואכ"מ להאריך יותר ודוק'ק.

ד"ג מ"ה ע"א גمرا, דא"ר חלבו א"ר נקבים שיש בהם חסרון מצטרפין לכאסר וכו', וכותב הרא"ש ז' דהא מצטרף גם השלם שבניהם בנקה כנפה, מושום דסופו ליטול השלם שבניהם, וראייתם בס' יריעות שלמה שהקשה, דלפ"ז הוה כאן תרי רואין, דחסרוון כאיסר גופה, כתבו התוס' לעיל מג' ע"א ד"ה החן דאפקת, נמי מטעם סופו לפ███ רובה טרפה, ותרי רואין לא אמרין כמו שהביא הש"ד בס' ליה סקי"ד בשם המ"ב לעניין שני כייסי וורדא דכשר, דמשום דיתר כנטול דמי, וסוף הורדא ליטול ע"י חסרון הcis, דהוא תרי רואין זאת לא אמרין, וליל ק"מ דסבירת המ"ב לא שייך אלא בשני אברים, כמו כיס וורדא, ובכיס לא שיק' שום טרפות מצד עצמו, אלא כל שניטל הcis סוף הורדא ליטול, בזה שפיר שייך לומר, דשני כיסין לא איכפת לנו, לא מביע למאן דס"ל דכל יתר כנטול הואה חק בלי טעם, כי מציichi מים אין מס' א'כ לא שייך כל יתר כנטול, אלא באבר דאית ב' טרפות מצד עצמו כמו ברגל, אלא אפילו לדעת הרמב"ס דס"ל דכל יתר סופו להנטל, וכאשר ביארתי הני שיטות לעיל, מ"מ כל זמן שלא ניטל עדין יש להורדא הגנה הצריכה, ובטרפות הלא בעין מהחראהابر עתה, ולא משום סופו ליטול כל מה דפסלין ע"ש סופו הפירוש שכבר עתה החולשה ניכרת בהאי אבר שאין פועל פועלתו, וכאשר ביארנו זאת בתמ"א, ולכן כאן בשני כיסין, כל זמן שההגנה של הורדא קיימת, לא שייך לומר דהורדא מרגשת חולשה, משום דסוף ההגנה שללה ליטול, אבל כאן בגרגת דחכל בחד אבר שהטרפות תלוי בו, מה לי חד רואין או תרי רואין, וזה ברור ואמת ודוק'ק.

ע"ש גمرا אדר"ש ב"ג וסימן ח' הייתה דמתנה בי' מוחא, ארבע"ח אריב"ל, ונגדו בביבטס ניכר, עכ"ל, הנה על האי מימרא דריב"ל פרש"י דמתוך שהקרים התחווון של מוח דק מאז, ואין ניכר לממרי ונרא כמות עצמו, הוא נוון לו סימן בביבטס עכ"ל, ולא פי' כו' בהא דרש"ג דנוון ג"כ סימן ח' הייתה דמתנה בי' מוחא, משום דהאי סימנא קאי נמי אידיינה דעד דאיןקב תחתה, וקאמר ח' היהיא דההינו ש, כלומר דהחיות תלי בקרמא דתתאי, דכל זמן שהמוח מונח בתוכו בלי מפרק, קרי לי' היהיא, ר"ל שהוא משמר החיות, אבל ריב"ל לא נתן סימן על הדין רק על מציאות הקרים, ולכן לא קאמר נמי וסימן, אלא שרצה לצין מקום הקרים, ועי' קשה לרשי' הא קחזין אותו, لكن מפרק דמשום שהוא דק מאז ואין ניכר, צריך לסמנו כמו שהוא בביבטס, ודוק'ק.

ע"ש גمرا אדר"ש ב"פ אבריב"ל משום ב"ק, מוח כל מה שבקדרה נדון כמות, התחיל למושוך נדון בחוט השדרה ומהיכן מתחילה למושוך וכו', ומוהיכן מתחילה למושוך דשל אל לכארו' אין מובן דספר מצין כל מה שבקדרה הוא מוח, וכאשר יצא מן הקדרה הוה חוט, ויתר פלא דכאשר נוון סימן בפולין בפלוניים והוא מושוך, ומסתמא מיד לננד תחלת הפולין, הוא מתחילה למושוך, דאל"כ לא היה מסתפק לננד הפולין Mai, ומ"מ קאמר מסתבר כלפניהם, ועיין לקמן נ"ו ע"ב גבי זפק קאמר ריב"ל, דגנו של זפק נידון כוشت, ופרק נמי היכא כל שנמתח עמו, והנה המה סברות הפווכות, דכאן במוח קאמר ע"פ שmonthil למושוך חשוב כמו שהוא בתוכה הקדרה, ובזפק הוא להיפך דכל שהתחילה למושוך נידון כחוץ לזפק, אלא דכפי הנרא איזלין הכא לחומרא והכא לחומרא, אבל הש"ס קאמר מסתבר כלפניהם, משמעו שלא מצד חומרא שדינן אותו לפניהם.

והנლפע' ז' דהאי מקום שהתחילה למושוך, לעולם יש לדון לכך ולכאן, אבל מסתבר דנספח לה יותר חשוב ולא להקל ממננו, וכען שאמרנו, הוא זנב לאירוע ולא ראש לשועלים, ולכן במוח וחוט שדינן

להכשרה ולא מפני שסופה לסתור, עי"ש מה שכתבנו בזה, וא"כ מה מהני האי סרכא להחזירה לכשרותה, עוד קשה מאד, הלשון והסידור דהאי מימרא אליבא דרש"י, אך אמר סתם תרתי אונה דסרכן להדדי, ומסתמא כסדרן משמע, וכדרכו לסורך כאשר עיננו רואות דמחדא לשילשית הוארחוק המציגות, כאשר נודע זאת לכל העוסקים בבית המטבחים, והול"ל תרי אונה דסרכן להדדי כשרה, שלא כסדרן טרפה אבל הוא אומר להיפך תרתי אוני דסרכן להדדי, ל"ל בדיקה, ואח"כ מפרש והנ"מ שלא כסדרן, שהוא דבר לדלא שכיח וגם לא מישתמע בלשונו, גם האי ל"ל בדיקה דקאמור, אין מובן טרפה הוליל, ועיין בראש' בשם הרמב"ג, דעת מא קייחיב, דמש"ה טרפה מושום דל"ל בדיקה, אבל סכ"ס יותר מובן הי לומר טרפה סתם, ובפרט שיש לדיק אבל בכסדרן אית לה בדיקה, והרי באמת כסדרן לא בעי בדיקה כלל, עיין בראש' ש, וכן משמע מפרש"י שכ' היינו רביתיהו, והדרה בריא, משמע דאפיילו מפקא ייקא לית לו בה דסופה להיות נסתם, דרש"י ע"כ מוכרכ לסביר כי אידי קודם שנסתם טרפה הוה,תו לא מתசר בשום סתימה בעולם, כמו שסבירו לעיל מ"ג ע"א, ועוד קשה על רשי"י ומה הוציאו ח"ל בדיקת הריאה כיון דכל SRCOTOT כשרות חזק מסרכא שלא כסדרן, שהיא מחדא לשילשית דלא מיתרחש אלא לעיתים רוחקים, ולכ"או הייתי אומר לדעת רשי"י משום שאור ריעותות דשכיחו בריאה תקנו, ויש סמק לזה בראש"י לעיל י"ב ע"א ד"ה פשת, שכ' שם, וקובת הריאה משום דשכיח בה ריעותא בדקינו וכו' עכ"ל הריא דנשمر לכתב SRCOTOT אלא ריעותא סתם, אולם לפחות דר' נ' ע"ב ד"ה Mai, כתוב בפירוש ובסריכי דרייא, משום דשכיחן, בדקינו בתרייהו, אם לא שאנאמר דרש"י גם סרכא כסדרן בעי בדיקה, וזה אינו מכובן לשיטת רשי"י, דאפיילו לא סופו לפוסק, לא מהני סתימה כנ"ל, لكن שיטת רשי"י בכל ענפיה א"א להעמידה לפע"ד.

שיטת התוס' דסרכא בין כסדרן ובין שלא כסדרןATA בלא נקב, מחמת ש Shawabot כל מיini משקה, ומ"מ שלא כסדרן טרפה, משום דסופה להתרפרק ולנקב הריאה, וכסדרן שלא כסדרן שניהם בתרי אונה דסמכא, אלא דכסדרן הוא מהיתוך לחיתוך, ושלא כסדרן מהיתוך לבג, או מגב לבג, ושלוון כסדרן ושלא כסדרן דקאי לפי הפשט הפשט על סדר האונוט, אינו מדויק לפי פירושים, והרי תראה שכטבו, "כסדרן" דוקא באוטו הוסיף ביאור, כדי או אצל זו, ר"ל מהיתוך לחיתוך, הריא דצרכיך להוציא ביאור, כדי להבינו, דזוקא באוטו עין ששובבות, אם נסרכו מקרי כסדרן אבל לעומת זה מרוחה לנו, דשלא כסדרן הוא השכיח, וכסדרן הוא הלא שכיח, כדיין את להשותפים, וכך שפיר אמר סתם, דל"ל בדיקה, ואח"כ מפרש והנ"מ שלא כסדרן השכיח, אבל אם אירע בכסדרן היינו ריבוטיהו, ומה"ט אין סופו להתרפרק, אבל אין ריבועון, כמו מרבעתייהו, ומה"ט אין סופו להתרפרק, אבל אין לפреш דרגילותות להיות, דادرבה שלא כסדרן ורחל"ל הטעם דסופה לנקב, ועיקר זה חסר, אבל העיקר מה שיש מן התימא על שיטת התוס' הוה, האי סרכא הוא בדבר שחווצה לה, וכן קוץ ומחט, שסופה לנקב, ועיין בי"ד סי' מ' ובפרמ"ג שם בשם הלבוש, שלא מטרפין ע"ש סופה, ע"פ שבודאי נקב המחת את הלב מעל"ע, אבל כ"ז שלא נקב אין מחרסא אבר, ומכח"כ כאן, שהטרפות אינם בניקבת הקромים אלא בניקבתبشر הריאה, וכדקתני במשנה הריאה שניקב, וכל זמן שהקرومם קיימים, ע"פ שחולשים מהה

במשניות אנו מוספקים, אי עד ועד בכלל, אלא דבדאוריותא אזליין לחומרה, ובדרבן לכולא, כמו בכל שפקה דעלמא, מה בין משנה למימרא דאמורה, אבל לשיטתו לקמן בל"ה קושי' התוס' דהכא לך'ם, דהרי רשי"י מפרש לקמן דבכל הנוי דקמיית מסתפק אי משערין בשוקך או בעצב, ואת פשיטה דאיינו אלא אצימוצים של חוט השערה, ובזה אמר דבדאוריותא לחומרה ובדרבן לכולא, ואני עניינו לכך, דהכא Kmstafek על שטח גדול של בין הפרשות, אי הוא בכלל או איינו בכלל, וזה ברור, ועיין לקמן דף נ"ד ע"ב וריש דף נ"ה מה שכתבתי שם ודוו"ק.

ע"ש גמ' הריאה שניקבה רב ושמואל ור"א דאמר קרמא עילאה, ואמרי לה קרמא תהאה, ופלא בעיני הלא ריאה שניקבה ולא קרומי הריאה שניקבה כתני, ועיין שם בפיה'ם וכן הוא במהר"מ שיף ז"ל שם, דלא קטני קרומי הריאה כמו במוח, דקתני קרום המוח, משום דהטרפות הוא דבשර הריאה הספוגי ניקב ומוציא הרוח מותוק הנקב, ואיך עלהעה"ז דחיך קרום שניקב טרפה, אלא שראיתי בת"ח כאן שכ' וע"ל „הא דלא נקט מתני" קרום של ריאה כדקתני קרום של מות, משום דקרומי הריאה דבוקין ומוחבוריון בבשר הריאה, וכי חדא נינה"ו וכו' עכ"ל ולפי טעם זה יש מקום לומר, דה"ה ניקב קרום אחד מקרי ניקבה הריאה, אלא דדברי הת"ח קשה להולמים,adam הכל ריאה מקרי למה לא נפרש ניקבה הריאה מעל"ע כמו ניקבה הטחול, ור"ש שפיר אמר עד לבית הסمفונות, דיש נקב מפולש שלא נגע בסمفונות, דזאת ודאי כשר לר"ש דבעי סمفון גודל, צ"ע.

לכן נראה לפע"ד לפרש, דלכ"ע ריאה שניקבה דמתני' מיiri שהיעג הנקב לשבר הריאה, דמש"ה כתני ריאה ולא קרומי הריאה, מ"מ קסביר חד מ"ד, דבניקב קרום עליוון טרפה, מצד סופו לינקב, ע"ג דהמשנה לא כתני אלא עיקר הטרפות שנאמרו למשה מסיני, אבל אכן מוסיפין כל שסopo לינקב נמי טרפה, אלא דבר כתבנו לעיל דכל שאין הטרפות בגוף האבר לא פסלין ע"ש סופו, כמו בכיס הורדא דלא אמרין תרי רואין עי"ש וא"כ ה"ג אי הטרפות הוא בבשר ולא בקרומים, לא שייך להטריף בקרום העליון, משום דסוף התחתון לינקב, ובזה פליגו הני אמוראי, אי הטרפות בקרומים או בריאה עצמה.

ומזה יש לתמהה על שיטת התוס' דלקמן, SRCOTOT מטעם סופו לינקב מטרפין, איך אפשר זאת כיון דהטרפות בשר שניקב, והבשר עדין אינו מרגש שום חולשה, וועשה פעולתו לרוחף על הלב בגין מפריע, אין כאן מחסרא אבר, אלא דתימא זו יש בכמה וכמה טרפיות שאנן מטרפין ודוו"ק.

ע"ב גمرا וא"ר הנ' תרתי אונה דסרכן להדדי לית להו בדיקה, ולא אמרן אלא בשלא כסדרן, אבל בכסדרן, היינו רביתיהו עכ"ל הגם'.

הנה רבו הפירושים במימרא זו, וכל או"א נמצא חומר או בלשון או בעין עצמו, עד קשה להכריע בינהם, ולהלכה אנו מחמירין בכלה, ואבראר בהז.

פרש"י ז"ל דכל SRCOTOT הוא בכסדרן והן שלכ"ס מורה על נקב שהיה ונתרפה, והוא קרום שעלה מחמת מכחה, ומ"מ בכסדרן כשר, משום דשובבות האונוט זע"ז ואין מתרקות, והקרום הולך ומתחזק, שלא כסדרן מפרש רשי"י, דשתי אונוט החיצונות נדבקו בSRCOTOT, ועיקר זה ממעל לאמצעית, או מתחתייה, ועל פירשו הקשו בתוס' הכי עדיף SRCOTOT כסדרן מקרים שעלה מחמת מכחה בלבד דיבוק למ"א, יותר קשה דרש"י סותר את שיטתו, דעליל דמפרש קרום שעמ"מ אינם קרום מהמת שכל שפעם אחת שם טרפה עליה, אינה חזרת

דף מ"ז ע"א א"ר ה' אונן איתת ל' לריאה וכוי חסר יתר או חליף טרופה, מדלא החcir וורדא, ע"כ באמנם לא היו לבתנות וורדא, אלא להני חיוי ברייתא, ומילא לרבעא כל דעתית לה וורדא, הוה יתר טרופה, וה"ה לר"א כן, ומ"מ אונן מטריפין בין חסר ובין יתר וורדא, ועיין בב"ח סי' ל"ה וד"ק, ובvikר הענין של חסר יתר וורדא, ייש בהזה ב' שיטות, הרשב"א בתש"ו כתוב, דחסר וכן יתר וחילוף, ייש בהזה ב' שיטות, הרשב"א בתש"ו כתוב, דחסר וכן יתר מתחלת ביריתו יכול לרבות כחול ימים, ומ"מ טרפה דיתר חסר, וחסר כנטול, עיין ש"ך י"ד סי' נ"ז סקמ"ח ובפרט"ג שם, ולכאורה' חסר כנטול, לא מצין אלא דעת' דחויה בכלל כל יתר כנטול והוא קיצור לשון, ורק יתר חסר וחסר כנטול, כאשר כתבנו לעיל מ"ג ע"א, ברשי' ד"ה לא תיפק ולפ"ז כל יתר וחליף בריאה, בכלל ריאה שנתקבה, וההלך לא אתא אלא על נוקובה, אלא הלכה אחרת אתא על כל יתר חסר וחסר כנטול, ובכל האברים וה"ה בריאה וחסורה ריאה דמתני' כר"ש או כרבנן וס"ל חסרון בפניים שמייה חסר, אבל לא חסרון אוננות דלא אתא אלא בהלכה מיוחדת נ"ל, אבל הרמב"ם בפיה' מ' וכן בחיבורו היד החזקה ס"ל, דחסר מןין האוננות הוא בכלל חסירה הריאה, ואתא בהלכה בין ח"ט ועיין לעיל ר"פ, דラרמב"ם לשיטות' דכל היכי דקתני ניטל חסר אשר ע"כ לית ל' דחסר כנטול, ומילא גס יתר חסר אינו הלכה, אלא יותר אינו יכול לחיות כמו חסר דמחייב כח האבר ע"י שיש יתר, ואין אחד מהם יכול לעשות פועלתו כראוי עיין בהגהת מהרש"ש שם, על הא דכל יתר כנטול, ואי דחוינן דחסר או יתר חיוי ימים רביס, לרמב"ם לא קשה לי' כאשר כבר ביארתי זאת לעיל וד"ק. ע"ש גמר' האין ביני וביני וכו' וקרי לטבחא ע"י עינוניותא דורדא ופרש"י צ"ל אוננה קטנה על שם קלישטה ואיזומה, עכ"ל הנה מהה ذكري ל' ביני וביני עינוניותא דורדא, והוציאו האחרונים כמה וכמה הלוות, להתרף שינתה מקומה ותוארה, עיין בס"י ל"ה בהגה וראיתי מקשין, ומה לא נקייד שתה' אודומה ביוטר דע"ש זה קרו ל' וורדא, ולא נאכל בשאר כלל, ואמרתי דיל"י, דבכל הני שינויים במקומות ותואריהם מותולדה, יש לומר דהאי לאו וורדא היא, אלא יתרת אחרינא והוא חסירה וורדא וטרפה, אלא בשינוי מראה אפשר שנשתנה ע"י חולין וכדומה אין כאן הוכחה לומר דחסירה וורדא, ומשום שינוי זו, אין להתרף כמובן, אלא לאחר האמת הלווה נפלו כל הני חומרות בבירא דכיוון דשם וורדא לא מורה על שום פסול, ומה נדרוש עינוניותא וביני וביני, ובלא'ה אני תמה על הני חומרות הלא כפי דמוכח מגמ' אין זה אוננה קבוע, וכי שכתבו התוס' בדורותם באמות רך חיוי ברייתא היו להם, ומש"ה רבא לא האכירה במניין האוננות, ואיך אפשר לחפש טרפיות חדשות ככל, על סמך קנה רצוץ כאלו דכל הרואה בעיניו שכלו הישר את השקיל וטרוי' לא ניתן בכל הני לשונות מקום לדקדק בהם, הרי אמר האין ביני וביני, יאמר נא האומר איך נוצץ מזה אדם עומדת בין ארוכה ובה לאומה, تو לא מקריב ביני וביני, וממה דאמר ר'ה לר"א, וקרי ל' טבחא עינוניותא דורדא, ודאי דליקא למשמע מנ' מידי, דהרי ר'ה לא ידע מהאי ביני וביני כלל, ורצה למיטרף מאן דאית לה, והשיב לו ר'ה, דכל הני חיוי ברียתא אית לה, ולחזק דבריו הנגיד לו דקרי ל' טבחא עינוניותא דורדא, ולא עוד, אלא דקראי לא ממה דקרו לו טבחא ילפו, אלא ממה דהנגיד לו ר'ה דקרו לה כו, ואיך אפשר לומר, דר'ה דחשיב לר'ה שרצתה להתרף בדאייה לה, דאין להתרף משום דלהי' ברียתא אית לה, שמחדרש לו ברמז דأدרכה אי לית לה, או אפילו רק שנתה מקומה ותוארה טרפה ולא יכולתי לשנות ברכוי מלהנגיד ציאות וד"ק.

ע"ב גמר' אמר רפרם, האין ריאה דדמי' לאופטא טרפה, א"ד בחזותא וא"ד בגשתא וכו' וא"ד דשיעא דל"ל חתוכי דאווי

וסופו לינקוב ע"י האי סרכא, מ"מ כל זמן שלא נקבע הריאה משמשת בגוף לרוח על הלב כמוז, ואין כאן מחסרא אבר עתה, אלא סופו להתחסר ואם סופו להתחסר אבר טרפה ק"ו ב"ב של ק"ו מסוכנת שסופה להתחסר מכל וכל, שתומות בעוד שעיה או שתיים, שתה' טרפה והוא תימה ובתא על שיטת התוס', ועיין בעיקר יו"ד ולקמן מ"ח ע"א בחודשנו.

וזע בין מדברי רשי' ובין מדברי התוס' נראה, שלא דיברו אלא מסרכות ממשיות המבדקים אותן ייחד, ולא מחוטין דקין הנמשכים מלהברתא, דוק ותשכח, אלא דהרבמ"ס והטור אחורי כתבו דחותן הנמשך וכו' ואפיו הוא דק ביותר הוה סרכא והנה לדעת רשי' דסרכא מורה על הנקב, אפשר דגם האי חוט דק, כן הוה מורה, אבל לדעת התוס' דסופה להתריך ולינקוב איך אפשר לומר כן על חוט דק, שבתונעה קלה של הבעמה תוכל לפסקו, שבטח תינקוב הריאה ע"י האי פסיקה, וכל מי שירצה, יכול לנסתות את זאת אם יתפרקו האוננות מהדדי, אם יוספק הסירכה או תפרק עמה קרום הריאה, אלא דהרבמ"ס מבואר דמעיקר הדין אין לאסור אלא דיבור ממש ומאותה לשליישת כדעת רשי', כי כן פסק בפ"ח ה"ח, והוא מימרא דרבא, ולהני חוטין הה סגי לחוטכן ולבדוק בפושרין אם אין נקב, אלא דמעיקר הדין אוסרין אותו, כן כתוב בפ"י א"ו עי"ש. ויש עוד שיטה שלישית והוא שיטת הראב"ד ז"ל, דסרכא שלכ"ס מורה על נקב וכרכ"י, אבל כסדרן הכי ריבותיהו, ר'ל רגילה לבוא بلا נקב מחתמת הפשטות הליחה והזיעה, וכמש"כ התוס' בכל הסרכות, וזה השיטה הייתור מתקבלת על הלב מצד הדין אבל מה שיש להפליא עלייה, כי קשה להאמין שהסרכא היוצאות מכח הזיעה, אינה מותדבקת אלא כסדרן, וסרכא היוצאות מותוך ליחות הנקב מותדבקת דזוקא שלא כסדרן, הוא דבר שאין הדעת הבריא סובלת.

ועכ"פ היצא לנו מכל האמור, כי עיקר טרפות הסירכות חותם החומרה עליה, ועכ"פ אינה דאוריתא, דהרי ההלכה שאמרה ריאה שניקבה, א"א להעמיס בה סירכה של התוס', וסירכה שלא כסדרן של רשי' בלאה אינה שכח כלל כמש"כ לעיל, ולכן אני תמה אקרה על רביינו הש"ך ז"ל, שכתב ביו"ד סי' פ"א סק"ט, דסרכא גמורה של כ"ס ודאי טרפה ולא ספק, ואם היה הדבריו, אז לא היתה דברה התורה מדרוסה משום דידיירה בהוויה, כמש"כ הרמב"ס, אלא מסרכות שהמה המជית כ"כ, עד שהוצרכו חז"ל לתקן בדיקת הריאה, ועד שנטרכ במנה אחת מפני שנדרסה, נטרפות אלפים בהמות על סרכות הריאה, וגם מעולם לא שמע או ראה איש, שבמנה מותה, ולא מצאו לה סיבה אחרת אלא שריאה שלה סרכות, ובר מכל הלין טועין שכח הש"ך דאייכא תנא ר"ש במשנה, דאית ל' עד שתנקוב לבית הסمفונות, ולדידי' הלא כל הני טרפיות של סרכות ועוד ועוד, כולל נפלת בבירא כmobvn, והרי לקמן דג מ"ט ע"א, כמה אמראים אמרים הלהקה כר"ש, אלא דבעל מסדר הש"ס מסיק, אכן הלהקה כר"ש, והוא לחומרה ומספקא, אבל עכ"פ אין יוצא מיד ספק דשמא הלהקה כר"ש, ואיך כי הש"ך טרפות הסירכה הוא ודאי טרפה ולא ספק וד"ק.

תוס' ד"ה אין מקיף בוועה, כشنיקבה היכא דלא ממשמשה ידא דטבחא וכו' ע"ס הדיבור, סוף דבריהם הם שפת יתר, דפשיטה דבואה יחידית כשרה, אבל כוונתם, לעומת שיטת רשי' ליקמן ע"כ מירי הכא דיש להרואה זו תרי בועי, لكن כתבו דבתרי בועי נמי כשר אס לא סמכי להדדי, והכא ברוחקים מירי, שוב ראייתי במהרש"א מהד"ב שנתעורר על דברי התוס' והנים בצע"ע.

עכ"ל. שמעתי מקשין, תפ"ל דאפיו היה מחייב למסור נפש גם על שאר מצות, אבל לא نفس חבו ואיתן יביא את התינוק לידי סכנה בשליל המצוה שלו, ואני זה כולם כי המצוה על הבן אלא דהוא לאו בר הכי הוא עתה שכן מצוה על האב או על הב"ד ולשיגדל באמת מוטל עליו המצוה, כן הוכחתி ממה שפסק הרמב"ם בה' מילה פ"ב ה"ו, הא דרבא פשחים נ"ב ע"א דאמר ערל האשאה ואיזמל העמידו דבריהם במקום כרת, הרי ذكري ל"י מילה בזמןה עשה שיש בה כרת ודלא כרשי בסוגי' שם דפרש דעරב פשת קאי עי"ש דא"כ הוול לרמב"ם להביא האי דין בה' פשת, ע"כ דס"ל דלulos המשואה על הבן והוא עשה דכרת גס מלא בזמןו אלא בתורת זכיה מלין אותו האב או בי"ד ובמ"א הארבתי זה, אבל אי קשי' הא קשי' דהרי על עשה בלבד לא היינו מחובבים להסתכן הילד א"פ אילו שלא דרשה דוחי בהם ולא שימוש בהם דرك לעבור בקום ועשה בעין לתת כל ממוני כדי שלא לעבור אבל על מ"ע שהוא בשוא"ת, א"פ אילו ממון הרבה איינו מחייב לפזר, ומכח"כ שאינו רשאי להסתכן בנספו, ולמה לי לרש"י להא דין לך דבר וכו'. ואולי במצבות מילה שאני דבלאי' דרשו עלייה הקרא דעתך הרגנו כל היום, עצ"ו ודז"ק.

ד"ה שנשפהה קיתונו. בשרג הראה נימוח וכוי' ועכשי' חציו ריקנית עכ"ל, לא זכית להבין למה לי לרשי' قول' האיל ולא פ"י בPsiותות כיוון שנימוח הבשר, הרי הוא עכ"פ כבשר שופא גרדו וחסר הכל עצ"ו ודז"ק.

תוס' ד"ה שלישי הביאתו לפני, נראה דסביר דבתרי זמני היה חזקה כרבי, מדבר המתינו עכ"ל, דברי התוס' נפלאים כמו שהקשה המהרשות'א ז"ל ומה שתירץ דר"ג גופא רק עי' מעשה או נתברר לו דין למול האדום והירוק, זה פלא והפלא.adam לא ביראה לי מוקדם דבר זה איך התיר כאן למול אחר שיובלע דמו, דשמא אין בירקות ואדמימות סכנה למול, והני דמותו מסיבה אחרת מותן, והוה לנבי האיל שלishi מותו אחיו מוחמת מילה ואולי ייל כיוון דחזי דהני אדומים ומותן, מסתבר לומר דהא גרמא, מלולות בחולה שאין ידועה לנו, עצ"ו ועין בח' ק"ז ז"ל ודז"ק.

ד"ג מ"ח ע"א גמר' ארכ"י ב"מ אר"ג, ריאה הסמוכה לדופן אין חששין לה, האי סמכה סרכוה קامر וכפרש"י דבוקה בצלעות זאת א"א אלא עי' סירכא, ובש"ס וילנא בפ' ר' גרשון כתוב בפירוש כלומר סרכוה, ושיתן טעם למה שינה ר"ג להחליף סרכוה בסמכה, ונלפע"ד דהוא כדי לאשמעין דמייר הכא שלא במקומות ריביתא, וכגדתראץ לקמן דהינו במקומות שאין הראהה סמכה לדופן, רק נסכמה עתה עי' הסירכא וזאת משמעינו שפיר, במה דאמר ריאה הסמכה לדופן, כלומר שנסכמה לדופן, עי' וכיוצא בה נאמר ותבחר לשון עرومיס, ועין בח' ק"ז ז"ל, שמחلك בעין אחר בין סמכה לסרוכה.

וננה בסוגי' או רבו הפירושים עיין בראש יוסף שסידר וואריך בהם ואני לא באתי אלא להעיר, כי מtopicו סוגי' זו נפרצת שיטת התוס' דטרפות הסירכא מטעם סופו לינקוב הוא, ולית נגר ובר נגר דיפרקיינה, דמה שמחליך הש"ס בין סרכוה מאונה לאונה לסרוכה לדופן אין להעמיד כלל לשיטת התוס', דבר הארכתי בערך י"ד להראות לך דין להתריך ע"ש סופו אם לא שכבר נחהה האבר וחלה כ"כ, עד שראו לומר עליו דמחסרא אבר, דcken יוצא מפורש מtopicו סוגי' דמסוכנת לעיל ל"ז, דמסוכנת, אף דבטח תמות מוחמת החולי או אפיקת הכת, כל זמן שאין כאן חסרון אבר כשרה, ואני טרפה דאסירין ע"ש שסופה למות, מושם דמחסרא אבר, כן מבואר בגמ' וע"כ כוונת הגמ' דמחסרא אבר עתה, די' שסופה להתחסר, היינו מסוכנת, ואי נבלה החמורה אינה אוסרת ע"ש סופה, טרפה

הרמב"ם ז"ל פסק בכל הני א"ד דטרפה מספק, אבל בהאי דשיעא פסק דטרפה ודאי, וכ' ה' בטעמי' דבכל הני מאן דמטריך בהא לית לי' דאחרינא, אבל בהא דשייעא דל"ל חתיכי דאונן בלא פרט, הלא חמשה אונן בעינה ולהאי לית לה, ותיתי לי כי קיימתי דבר זה מדנפשי, אלא דקשי לי' דא"כ מ"ד דשייעא רפרט מאין קמ"ל, דהרי אפיו חסר אוננה אחת טרפה, וע"כ לומר דיש איזה סברא לחלק ביניהם, עד דהוצרך להשמיינו דשייעא כולה נמי טרפה, והדרה הקושי' לדוכתי, אבל הנפלע' דבדאמת זהה פליגו הני אמוראי' על האי מ"ד דשייעא, דלא על חנס בקשרו חשבונות רבות לפרש האי אופתא במשמעותו וכדומה, והניחו היותר מסתבר דשייעא, דיש לו סמק' גדול בדרבא עכ"פ, דבעינן ה' אוננות, אלא ודאי דהני ס"ל דהא פשיטא וק"ו מחסירה אוננה אחת, ולגביה זאת הלכה כרבבים, ונדהה האי פירוש ומילא הוה ודאי טרפה, כהני שאר מ"ד, דס"ל דהאי דשייעא ודאי הוא, ואני ספקא הוה דלא ידעין לאיזה מהם כיוון רפרט.

ובא וראה איך מבואר דבר זה מtopic סידרו של רבניו הרמב"ם ז"ל, דביהל' ב' כתוב, חסר מניון האוננות וכוי' טרפה, והוא מירוא דרבא, ואח"כ בה"ו כתוב נמצא שתי האוננות כאונה האחת ואני נראות כשתיים טרפה, והוא יוצא מミימרא דפרט דדמ"י לאופתא, כאשר כתוב ה' מ' ואח"כ בה"ז כ', נמצא שתי ערוגות ואין לה חיתוך איזנים, טרפה וכוי' עכ"ל הזחוב, ותמה עליו ה' מ' דלמה הקדים דין דשת' אוננות כאונה אחת, היוצא מדין אופתא דין אופתא עצמו, והניחו בתמיא עי"ש, ולפי הצעתינו הכל בדיק ובחשכל וברוח"ק שבו מסודר, כי הרמב"ם פסק כהני א"ד דלא מופשי האי דרפרט דשייעא, אבל הא דשייעא נלמד מרובה דבעינן ה' אוננות, וממילא שתיים כאחת ומכח"כ ערוגה כולה שאין לה חיתוכי דאונני טרפה, וכן אחר דאמר דحصر אוננה טרפה שהוא מפרש במשמעותו דרבא, כתוב דה' שתי אוננות הנראות כאחת, דהוה כחסר וטרפה, ואח"כ כ' דcola ערוגה כאחת טרפה והוא ק"ו משתים, אלא דלאפוקי אתה, ממאן דפרש אופתא דרפרט בהכי דלדי' דעכ"ב מחלוקת בין חסר לאופתא, דוקא אופתא כולה טרפה אבל שתים לא, דרבא ליכא למילוף, ורפרט דוקא ריאה כולא אופתא קאמר, אבל מאחר דלא פסקין כוותי אלא כרבבים דחולקין וסוברים דשייעא מרובה שמעין, ממיילא הון כולה והן שתי אוננות דשייעא טרפה, וכל זאת משמיינו הרמב"ם ז"ל, עי' שישידר תקופה דין דשת' אוננות דאם היה מהפך הסדר לקבוע תקופה דין דשייעא תקופה, הוה מצין לטעת דפסק כמ"ד דשייעא מרפרט נלמד, ולומד אופתא בשתי אוננות מכולה אופתא, וזה אמרת לאמיתו בס"ד. ומזה' יש השגה על פסק האחרונים להקשר בשתי אוננות הנראות כאחת עי' סמפון שבתוכם, ומחלוקת בין כולה אופתא למקצת מאוחר דהרבנן'ם פסק דלא כהאי מ"ד, אלא לומד דין' מ' דשייעא מהן בשתי אוננות והן בcola מרובה, אין חלק בשום אופן בין שתי אוננות לכולה ערוגה וגם זאת אמרת לאמיתו ודז"ק.

ע"ש גמר' ר"ח חלש וכוי' ואיתוי קמ"י ריאה שנשפהה קיתונו ואחרה, א"ר והוא דקימי' סמפוןות, מנא יעדני, מתייון צוא דקוני' וכוי' עכ"ל, ויל"ד אדם דוקא לאחר בדיקה זו יש להזכיר, איך סיפר לנו סתם דר"ח אכשרה והעלים מתנו דבדקה תקופה, או שציווה לבודקה اي קיימי' סמפוןות, ועל ר"י דאמר נמי סתם ריאה שנשפהה קיתונו כשרה, יש לדוחק דאחר בדיקה קאמר, אבל בהאי מעשה רב קשה לומר דשתק ולא סיפר לנו דבדק תקופה, והי' נראה דהאי בדיקה אינה מעכבת, ולהחומרה אמר רבא וצ"ע ודז"ק.

רש"י ד"ה המתינו לו. דין לך דבר שעומד בפני עצמו פקנ"פ חוץ וכוי'

גם דרבנן טרפאי מודים דסימפוני נקט וатаוי, אלא טרפי מטעם חסרון בפנים דש"ח לדידיו אז בכל נוכל להחריע כהני דמכתשי, מפני דחוץ מהני כבר יש לנו רבים דס"ל דחרשו בפנים לא שמייה חסר, דלעיל התירו ריאת שנשפכה כיكتון מעשה רב והי שם ר'ח ור'ג וכל הדר ושתקי לי וכן ריאת שנימוקה התיר ר'ג ותנוי כוותוי ולית כאן ספק לקבוע ההלכה מכישרין, אבל אי נאמר דזוקא במשפט פליגן, והני טרפו חשו מושם דרוב נבעלים דרך הושט, והוא פלוגתא חדשה בין הני תרי כתות של שלשה שלשה, לא ברירה לו ההלך תא כיון דהוא באיסור דאוריתא, ע"ג דר"י מן המתירין ולגביה ר'ל הלכתא כוותי מ"מ בשיש עוד חולקין בדבר אין זה כלל לפסקו קר"י נגד ר'ל להקל בדאוריתא והרי תראה דרש"י צ"ל לא סגי לי לקבוע ההלך תא כרבנן דמכתשי עד נמצא עוד טעם משום דר"א ור'א בשיטתו דמכתשו אזלו ומעטה הци פירושא, לימה דבחזרון בפנים פליגן, ר'ל דמתעם חסרון בפנים טרפו הני שלשה ממילא נדע אכן ההלכה כמוותן אלא כהני דמכתשי ומסיק דפליגו בסימפוני נקט וטאוי והוא פלוגתא חדשה, אלא דמ"מ סכמינו אמרנו דמכתשי ממש"כ רשי ז"ל, ועתה תראה כי לא חנים קבוע רשי ז"ל כאן ההלכה שאין דרכו בכך, משום דשייך זאת לפשט הסוגי כנ"ל, ובכל"מ שתמצאו ברשי קביעת ההלכה יש טעם מיוחד בדבר, כי רשי לא העמיד תבورو אלא לפרש השkil וטררי ולא לקבוע הלוות ודו"ק.

ע"ש גמר' הא יחויבו אמרו, ופרש"י שקשה ואינו מגין אבל להדי בשרוא הבשר שהוא רק נכנס בנקב, ואני תמה דמ"ש מקרומי הריאה שנקבו דלא אמרין שהבשר סותם מפניהם ובפיה"מ במשנה בamatת כתוב והגיא הנקב לשבר הריאה, ושאלתי השוחטים ואמרו לדבරבה מקומות לא תבצץ הריאה אף שנקרו עקרומים, ועמדתי משותומם, אדם כן הוא אז ודאי כיון הרמב"ם היה במא שכותב והגיא הנקב לשבר הריאה, אלא שבחבورو לא האזכיר כלום מזיה וצ"ע.

אבל מה דקשה יותר מזה הוא, דפרק מהדורא דכנתא שניקב להדי חבירי דמגין עלייה, ואמר ר"א טרפות קמדמית להדי, אין אמרים בטרפות זו דומה לו שהרי חתכה מכאן וטרפה וחתחה מכאן וחיה, והוא עבini בספר החותם, דהtmpot עצמה ודאי אין לדמות, דהרי ראיינו נגד השכל דחוות למטה במקום צומת הגידין טרפה, ולמעלה ממנה כשרה, אבל כאן מהגנה המדובר, ושפיר מצי לחקר ולדרוש מ"ש דבחדורא דכנתא מגין ובסימפוני לא מגין, והוא ליחסיב כי הכתנתא רק וסותם והסימפוני קשה ואינו סותם כאשר כתב רשי ז"ל, ולא לעשותו רק שאינו להרהר אחריו והוא פלא והפלא עבini עד שנלפע"ד דזאת הי מכריח את הרמב"ם ז"ל לפרש הא סוגי באופן אחר, דז"ל בפ"ז ה"ג "אחד מסימפוני הריאה שניקב אפיו ניקב לחבورو טרפה" עכ"ל וכבר תמה עליו הראב"ד וכל הבאים אחריו, זה ננד הסוגי דאמרה דזוקא להדי חבירי טרפה, אבל להדי בשרא כשר, ולפע"ד דהרבמ"ס מכח קושי הנו"ל היה מפרש הסוגי הци, דהא דמשני היא לחבورو אמר אין הכוונה כפרש"י דחברי קשה ולא מגין אבל בשרא מגין, ואדרבה בשרא דספוגי אינו מגין כמו בניקבו הקריםים בחוץ דאיינו מגין (ועיין לבב אריה ז"ל שנתעורר ג"כ על זו) אבל קבלה היתה בידם דניקב הסימפוני דזוקא להדי חבירי טרפה, אבל להדי בשרא לא, ולא משום דהא מגין זה לא מגין, אלא דהאי טרפות כן נמסר, ופרק על זה מהדורא דכנתא דמגין ולמה לא מגין גם הסימפוני על תבورو, ע"ז מתרץ לו דין דין טרפות להדי דכאן הטרפות כן הוא דלהדי חבירי טרפה ולא מהני הגנה דסימפוני, ולהדי בשרא ע"ג דספוגי ולא היה ראוי'

הקל מינה לא כ"ש, ועיין בפרק ג סי' מ' במשבצות זהב אות ד' מה שכ' בשם הלבוש לענין מהט לבב, דשאני חסרון בגלגולות וסירכא ביראה, דהוא דבר המתחדש בגופה, משא"כ מהט בסימפונא דלבא דאיו להטריף משום דספוגו לנקב, דהתחליל כבר לשרווף בהטלת הארס, עי"ש, והנה אין ספקacial דגס בסירכא וחסרון גלגולת צריכין לומר דבר נחלשו העורות כ"כ עד שחשובים ננקובים, דאל"כ לא נדע מה בין סירכא למחת, ועיין בפרק ג שם ובסוף פתיתתו לסי' ל"ט, שחקר בסירכא לדעת התוס', אי מצי חי רק עד י"ב חדש או עד כ"ד חדש, ואני אומר דאי"א לומר דאי"א טרפות דמצוי לחיות יותר מיב"ח, דאי"כ גם מחסרא אבר רק לאח"ז, ואת א"א דהרי בעין מחסרא אבר עתה, אלא ודאי דסירכא שלא כסדרון, ע"י שימוש שומשתת לכאנ ולכאנ נחלשו העורות כ"כ עד שחשובים ננקוב, כמו בשר שרופא גורדו דחווב כאיינו, ותדע Adams נאמר דרק משום דספוגו להתפרק ולינקוב העורות טרפה, הלא ודועה דבק נוכל לחזור בין הצלעות כאשר הרופאים עושים מעשים בכל יום, ולפרק הסירכות מן הריאה, והרי אמרו כל דאי בדרוי לה סמי וחיה, אין כאן טרפות אפילו אין עושין כו, וכן רשב"א מכשיר נחתכו רגלייה משום דיקולה ליכוות ולחוויות, ואיך נטירף הסירכא שבקל נוכל לסלקה משום דספוגו לנקב הריאיה, אלא ודאי דחיישין שכבר נחלשו העורות ולא מהני אפיו נסלק הסירכא ממנה, אלא דלעיל כתבתי Adams הטרפות אינה בקרומים אלא בשר הריאה שניקבה כדמשמע מלשון המשנה, וכփיה"מ לרמב"ם, ג"כ נפרכת שיטת התוס' אז גם החולשה שבעורות נמי לא מהני להטריף עי"ש, אבל התוס' ע"כ סבורו דטרפות בעורות גופא, ואולם מתוך סוג'י זו מוכת דמשום ספוגו להתפרק אין זה סתימה, וע"כ משום אמרין דבר אמרית ששם נקב, ולא דספוגו להיות נקב, וצ"ג ליישב שיטת התוס' ודוו"ק.

ע"ש גמ' ריבר"י הוה קאייל באטרי דר"י בשוקא דטבחי, חיזינו להנץ דקיים צמחי צמי"ל לא בעי מר אומצא וכו' ופרש"י דרוצה היה לדעת אם יכירנה אם לאו, ובхи' ק"ז ז"ל הקשה מיש מהני עובדות דברת הכא, בהני דקיממי כנדי וטינרי טינרי דקאמר מדמחלתפי שם ולא אמר להו מיד, ש"מ דכשרים, ולמה החורץ כאן להאי הערימה כדי לידע דעתו של ר'י, עי"ש שנחנק לישב, ולפע"ד נראה פשוט דהני צמחי שהמה מורה או בוותק קטנות אפשר דבעברה בעלמא לא הכיר בהם, משא"כ כנדי וטינרי שפרש"י צמחים גדולים וכבדים וטינרי עוד יותר גדולים מהם וכן הוא בראש"ש דאלו קטנים ואלו גדולים, פשיטה דנפלו עבini כל עובר דרך שם, ואולי רשי ז"ל כיון בפирשו זה לישב האי קושי של ק"ז ז"ל ונכוון הוא ודוו"ק.

רש"י דה קרום אבל סתימה דופן סתימה מעלייתא הוא, עיין הגרות מהרש"ש דר"ל דע"י הסביבה אגלאי דהדופן ה"י סמוך והוא סתימה דמעיקרא, ולא ידעתו למה נדחק בהז, דמה יענה לדעת רש"י בסירכא מחייב לגב או מגב לגב בתורי אוני דסירכא להדי דמקררי כסדרון וכשר ודוו"ק.

ע"ב גמר' איתמר מוחט שנמצא ביראה וכו' לימה בהא קמיילגו דמו סבר חסרון בפנים שמייה חסר ומי"ס לא שמייה חסר, יש להעיר, איך קס"ד דבחזרון בפנים קמנפלגו דז"ל לאיפלוני בפשט דחשרה ריאת שבמשנה, אי חסרון בפנים קאמור וכרבנן או חסרון בחוץ וכרכ"ש כדעליל, והנפערן"ד דודאי גם בס"ד ידע דנקט פלוגתא זו במחת ביראה כדי להשמענו דמן דמכתשי לא חשו לשם דריך הוושט נכנס המחת ליראה, אבל הי ניחא לי לומר

ארישב"ל הלכה כר"ש וכו', ואין הילכה כר"ש, ופרש"י ז"ל גמור' קפסיק לי, ובישיבה האחוריונה נפסקו ההלכות הללו הפסוקות סתם בגמ' עכ"ל, ואני עומד ומשתומם, אם הא הילכה היתה רופפות בידים עד הישיבה האחוריונה, ור' ביבי ור' ב"א אמוראי בתראי סברו דהילכה כר"ש, וכן נראה דסבירו רבה בר תחליפה ור' בר באבא דምפרשי דברי ר"ש דלסמןון גדול קאמර, והמה בשם רב אמרו למלתתייהו כדלעיל מה ע"ב, ורבנו הקדוש נמי אי חסירה ריאה לר"ש קתני, הרי עכ"פ לא הカリ עגנון, מעתה יש לתמונה על כל הגני טרפויות, בריאה, סירכות ומראות הפסולות דנאמרו סתם בגמ' נימא דהימה דלא כר"ש, לדידי' בעינן עד שתינקוב לבית הטעמונות, דכל הגני משום יקבו הקרים או סופו ליקוב טרפה, דלא שוייך אליבא דר"ש, ואך לא נמצא מאן דמקשיר בכל אלו, משום דסובר הלכה כר"ש, ולא עוד אלא דתנקו רבותינו ז"ל בדיקת הריאה משום סירכא דשיכחו, והרי אדרבה היא הנוננת דהילכה כר"ש, דבעינן נקב עד הטעמונו הגדל, כמו דמצין בניטל האם בסנהדרין לג' ע"א, דהאכילה ר"ט לכלבים, וחכמים ביבנה דחו דבירו, משום דהheid תודוס הרופא, דין פרה וחזירה יוצאות מכך, שלא ניטל האם שלה, וכו' שם רשי' ז"ל והרי חזין דמתיקיות, והכא דכווי, דמעולם לא שמענו דעתה בהמה, ולא נמצא לה סיבה אחרת, אלא שריאה שלה הייתה סרכוה או נקובה, ולמה לא תכريع עניין זה את הילכה, וכבר העיר בשוו"ת מהר"ס שיק ז"ל תשוי ס"ז ע"ז לענין תחיבת הcarsת הרגיל בבחמות עי"ש.

אולם אחר זמן רב נתיששתי בדבר דלפי מה שמויק מתני' או שחשורה אליבא דר"ש, כתבו התוס' במשנה לעיל, דבחסרוון כ"ש מודה טרפה, האי כ"ש דקאמורו התוס' בגמ' ליתא, אלא כיון דלא איתפרש בגמ' חסרון לר"ש בכמה, ודאי משמע דאפילו חסרון כ"ש קامر, ונראה לומר דהאי חסרון לאו בשר הריאה בעין, דלא מסתבר כלל בחסרוון כ"ש בשר, יעשה מעשה טרפות דהרי חסרון פנימי לא שמייה חסר ובנימוק הריאה נמי, דוקא בחסרוון יותר מרביעות בעין, אלא ודאי דחסרוון מן העורות סגי לר"ש, וחסירה דומי' דניקבה קטני וכמו ניקבה בעורות כן חסירה, הן אמת שלכאורה' נראה להיפך, דהרייה שניקבה קטני וכבר הבאנו כ"פ דברי הפיה"ם ודברי המהרא"ס שיר על המשנה שכ' משום דכל שניקבו הקרים הרי ניקבה הריאה דسفוגי היא, ולעלום ניקבה הריאה בעין, וא"כ גם או שחשורה אריה קאי ולא אקרומים, ומכח"כ اي אליבא דר"ש, דבנكب בעין עד הטעמונות, איך נפרש או שחשורה הריאה על הקריםים לחוד, אלא דלא אדע איך נפרש חסירה הריאה על כ"ש בשער הריאה, لكن מוטב לקבל דוחק בלשון המשנה מלקלל דוחק בעני עצמו, ולכן נחלייט דר"ש בחסרוון כ"ש שבעורות מודה טרפה, וא"כ גם לדידי' איכא סירכות ומראות המטרפות כי מקום הסירכא והמראה תופס מקום, ואיכא כאן חסרון בעורות, ואפיilo לרשי' דסירכא מחמת נקב בא, מסתמא נקב שמצויא ליהה איןו ולא חסרון כ"ש, וניהו דאי או שחשורה דמתני' דלא כר"ש, אלא מיירי בחסרוון בפניהם או כמש"כ הרמב"ם בפי'ם בחסרוון אונות, לא שמעין כלל דר"ש בחסרוון כ"ש מודה, אבל לפע"ד נראה ברור דכל הגני אמוראי דס"ל דהילכה כר"ש, ה"ט משום דס"ל דרבבי במתני' קטני, או שחשורה אליבי', אבל לולי זאת מהיכי תיתי יפסקו כר"ש נגד סתם מותני' באיסור דאוריתא, וא"כ ממש"ג ליכא כאן חולק על הגני סירכות ומראות, דאי או שחשורה דמתני' כר"ש, ואז הילכה כוותי, הרי מודה ר"ש בחסרוון העורות כ"ש, ואי דלא את"י האי שחשורה דמתני' כר"ש, ואז לא מודה ר"ש בחסרוון כ"ש, אז בא"ה אין הילכה כר"ש, כלפ"ד ליישב הדבר כפי חומר העצום שבו ודוק'.

להג' מ"מ אין טרפה מאיזה טעם שייה' שלא מתגלה לנו כמו בחיתיכת הרגל דאנו רואים ג"כ דבר שמתנגד לשכלנו, דחתוכה מכאן וטרפה וחתחה מכאן וכשרה, ומה שכתב הרמב"ם דאפיilo ניקב לחבריו איזו ר"ל דלהדי' בשרא מאש"כ דטרפה אלא אפיilo להדי' חברו ד"ל דאيكا הגנה מ"מ טרפה, כי כן נמסר האי טרפה, וידעת דהילשון עדיין דחוק והוא נגד הכלל שכתבנו בהקדמה דבלשון הרמב"ם אין לדחוק אבל אין בכלל שאין בו חוץ ודוק'.

ע"ש גמור' הא מחותא דאישתחח בחתווכא דכבדא וכי' אל ר"א אלו אישתחח בשברא כה'ג הוה טריף מר וכו', יש לתמונה דשאני דאישתחח בשברא דלא חיישין כל דאתא דרך בלית הפה, אלא אמרנן דמוחץ אתה ע"י חיכון בכוון או בקרקע, ועיין ברא"ש דאפיilo בקופא לצד החלל מכשryan משום דע"י שמתחכת אף הקופא עוברת דרך עובי העור בשבר וא"כ איך מדמה מהט בכבדא, דוזאי דרך הפה אתא לתוך הגוף למיחט בבשר הירך, ולא עוד אלא דבעצמו מסיק DSTMS מהט בכבדא טרפה משום דרוב נבעליהם הם דרך השוט זרך באLIMITAA בקופא לבר מכשryan, ואיך קמתמה על מר בר' דרי' דסבר למיטרפי, ודחי' לי באלו אישתחח בשברא דין דמיון להאי דינא, צע"ג עניין ודוק'.

רש"י ז"ה נקובי נקיב, בסה"ד והלכטה כהנץ רבנן דמכשryan וכי' ועוד דקם לי' בשיטתהיו ר"א וכו' עכ"ל, וקשה לי איך נשמע מהא דרי' אשן דאית לי' כרבנן דמכשryan, דהא בכבדא בקופא ליגו מש"ה מכשryan משום דא"א דעובר בקופא את הכבד שהוא קשה ולכך אמרנן דרך סימפונות ATA, אבל בראיה דרכיך דלא מתקלינו בה בין קופא לבר או לגי, מציא להיות טרפה לר"א, דאפשר דסביר כרבנן דטרפו, משום דרוב נבעליהם דרך השוט, ויל"י ודוק'.

ד"ה מ"ט ע"א גמור' הא קשיטה דאישתחח במרה וכו' והנ"מ בתמורה, אבל דיזיתא מיבצע בעז ופרש"י, ומאנ דטרוף במחט טרף נמי בהא, וקשה המהרא"א, דהא הכא בכבד קיימין וכו' ומסתמא נכנסה המחת דרך השוט לכבד, כי בכבד לא שוייך בדיקה שהיא שלמה, ות' כיון דאישתחח במרה הו"ל כסימפונא רבה בכבדא וכו' עכט"ד, ואני תהה, דא"כ הלא ליכא מאן דמטריף בהא, דהא אמר לעיל שקיים גילמא דטרופה, אבל לעפ"ד נראה לפרש, דניהם דסימפונא נקטו ואתאי, אבל כיון דמיבצע בעז, חיישין שניקב המרה והבריא, למאן דחייב לעיל במחט בראיה לשמא הבריא, ומטרוף משום דרוב נבעלים דרך השוט, הכא מטרוף מטעם שמא ניקבה המרה והבריא, ואע"ג דלעיל לא חייב לשים רשי', לניקבה הריאה והדרה המחת, אלא דחייב שדרך השוט נכנס לריאה, ואני ריאה דרחבה, משא"כ מרה קטנה שקרובה לניקוב ע"י האי קשיטה דיזיתא, ואס כנים דברנו, מישוב בהז גס קושי' התוס' שהקשו על פרש"י, דא"כ הוה דלא כהלהטה, דין ר"י דלא דמכשryan לעיל פסקינו, ולפי האמור ניחא, ד"ל דאפיilo ר"י דלא חייש לעיל לשמא הבריא, הינו דוקא לגבי החשש דדרך השוט נכנסה בראיה, דהוא חשש רחוק אצלו, דניהם דרוב נבעלים דרך השוט, אבל כל הנבעלים דרך השוט הולכים לחוץ דרך הרכשתא כדרכם, ואפיilo מחת אם נתעכב בהרכשתא לקוץ נתבחה לאיזה אבל שעוברת דרך שם, אבל לא לצאת לשטח הריאה, משא"כ כאן במרה שפיר מצי חייש לשמא ניקב והבריא, ותדע דלעיל דר' מ"ג ע"ב רצה לומר, נמצאת איתמר וזכה לי' דכל הגני חיוי ברייתא קויצי אוכלי, וא"כ במנצא במרה דלא שוייך האי סברא, למאן דחייב בישב לו קוץ בשוט לשמא הבריא, ה"ה דחייב במנצאת במרה, לשמא נקיב והבריא, כיון דуורה דק מאד וצר מאד המקום ודוק'.

ע"ש גمراה יתיב ראב"א קמי' דר"ה ויתיב וקאמור א"ר מלוך

וזיל, „ולהא דברי ה'ך בעי, לא אפשרת לי' אכתיה טעמי' דרב מא' הוא" עכ"ל כוונתו דלא"ז לא ברירה ל' האי טעמא דלא מהדק, כי באמת קשה להבין, וכי עדיף סתימות ירכיכם בחחלות או דופן בראיה, שהם שני אברים, מחלב הדבוק בשער, ובאמת הרמב"ם בפ"ז הי' כתוב בטעמא דחלב טמא, וכל הנני דלא סתום, משום דקשין ה'ן, ומסתמא קושי' מחלחות, ודופן וצדומה, הכריחו לפרש כן, וכעכ"פ כיוון דליך טעם מבורר בדבר קמבעי ל' דלמא בטמא וטהור תלי' מלטא, מפני איזה טעם הנעלם מתנו, וד"ק.

תוס' ד"ה רב ואיסורה דאוריתא וכו' כדר"פ הלכה ומסתבר בדברא נמי חוזר בו, דקרו אמר לסתמן חימצא ובר חימצא חד סתים וחד לא סתים עכ"ל עיין בלב אריה שתמה על ראיית התוס' ובאמת לסתמן עז"א מצין עוד הפעם, דרבא סמך אר"י מטעם דהתורה חסה על ממונם של ישראל, לצרף גידין הריכן לחיות חופין על עצם הנשבר, ושם כאשר השבי לו ר"פ כדחכא אמר אישתיק, וכאן לא קאמר, אישתיק, ולפע"ד נראה דחתם כיוון דבאות ר"י הדר לגבי ר"ל בגידין שסופן להקשות, ודאי לא מסתבר לסמוך ע"ד ייחד שנדחה, אישתיק והדר ב'י, אבל הכא נסמך אר"ש במקום רב, ומושום דח"ט לא חשבא ל' כדורייתא ממש, עיין לעיל ל'ב ע"ב ולסתמן שם שכתבנו בזה ביטר ביאור, ומה שרצה רבא לסמוך להקל בסכנת גלו' מושום דסמך ארבים נגד ייחד, ומ"מ דחה ל' רגבי', ר"ש וסכנות נפשות, כי במקום סכנה יש לחוש גם לדעת יחד.

והנה הלב אריה הקשה על ראיית התוס', דאדרבאה, מדמסופק רב בחימצא ובר חימצא, הי' סותם, עכ"ל חלב טמא נמי סותם, דעת"כ ידע, הי' חימצא והי' בר חימצא וכי עי"ש, וכן כי הת"ח, ולא ידעת למה ל' אריכות הלו', דאפילו נאמר דלא ידע רבא פירושא דחימצא ובר חימצא, הוה ל' להוכיח זאת מכח הדין DSTIMIS ולא סתים, דהרי דאייתרא אינו תותב, ודakashata תותב, וכן קשנה הת"ח, דמה לו לאתו' הא דר"ג דאיינו מיכל קאכל' וכו', כיוון דakashata גרעיני טפי דתותב, כפרש"י, ופשיטה דakashata הוא אינוי סותם, ודאייתרא אינו תותב כלל סותם, ומכך חומר קושי' ז' כתוב, דאי לאו דר"ג הו"א דתורויה מותרין באכילה, וסבירת רשי' דakashata דמי' לתותב לאו סברא היא, אלא מכח ריעותא אחרינא חד לא סתים, עי"ש, ואני תמה, ודודאי אמת הוא, משכ"כ רשי' דakashata תותב קרום, ורק באמצע מחוחר, וא"כ אפילו שנייהם מותרין באכילה, וכליינא בתרא דלקמן, דakashata פליגו, סכ"ס במקומות דתותב איך יסתום, דהרי לא בטהור וטמא תלוי מלטה, ועיין לקמן בתוס' דה' ודאייתרא, ובגהגת מהרשיש', וא"כ רבע דלא ידע עכ"פ מושום ריעותא אחרת, ודע' דתותב קרום בלשנא דבר, אבל רבא אפילו שנייהם מותרין באכילה, מ"מ אין כאן מקום להשחפק, semua דakashata תותב יסתום ודאייתרא אינו תותב לא יסתום אתמהה.

ומה שנלפע"ד להתריך הלהא, דבר הבאתני לעיל דפליגו רשי' ורמב"ם, בטעמא דחלב טמא אינוי סותם, דלש"י' משום דאיינו מוחבר בשער יפה, ולרמב"ם משום דהקרום המפשיק קשה ואיינו סותם, והנה דakashata כ' רשי', דהאי נמי לתותב דמי, דאיינו מוחבר אלא באמצע הקשת, ועיין בהגנות מהרשיש' על התוס' דה' ודאייתרא, שכ' דלפי דבריהם דבעמרבא דאכלו גם דakashata, מיסתם נמי סתים, עכ"ל דלאו תותב כ"כ הוא גם בצדדים, ולפ"ז רבע מסופק בטעמא אי כרש"י אי כרמב"ם דלש"י' משום דakashata דמי לתותב, עכ"פ אינו מהדק כ"כ, אינו סותם, ודאייתרא דלאו תותב כלל, סותם, אבל אי כרמב"ם משום דהקרום ר"ז למיבעי כלל, וכפי הנראה רשי' זיל הרגישי בזה ומש"ה כי

וכאשר חזרתי על הדברים בשעת ההדפסה אני רואה כי עדיין התימה שלי דלעיל קיימת, דכפי הנראה ברור, דר"ש ות"ק פליגו בפירוש ההלכה שהיתה מקובלת בידם, דלשון זה, "הရיא שኒקבה או שחסרה" היה מקובל בידם, ות"ק פירשה הכי, הריא שニー קרוימי הריא ומןני שהנקב מגיע לבשר הספוגי קרי ל' ריא שኒקבה, ואו שחסרה חסרו בפנים קאמור, ור"ש לא ניחא ל' לומר דרייא קרוימי הריא קאמור, וכדקדוק המה"ס שיפ', דמ"ש מקרים המוח דבאה ההלכה על הקרים, لكن מפרש, דעת הסימפונות קאמור, וא"כ עכ"כ Dao שחסרה, ודאי דקאי על גוף הריא ולא על חסרו הקромים בלבד, וזה ברור בעיני ולכן אין בידי למצוא תירוץ לתמייתו, וד"ק.

ע"ש גמר' דתני כי תברכו את ב"י, ר"יש אומר למדנו ברכה לישראל מפי הכהנים, להכהנים עצמן לא למדנו וכי, ולכאר' יש לתמונה על קושי' זו דהרי לכהנים אין חלק ונחלת הארץ ומתפרנסים מיתר השבטים מחלב דגון תירוש ויצהר שליהם, והאי ברכה לישראל הוא עכין אורח מברך לבעה"ב, כן נצטו הכהנים שומרי משמרת הקודש, לברך את העם, יברך וישمرך כפרש"י עה"ת שיתברכו נכסיהם והי' נשמרים מון המזיקון, וכן יאר, ושלום הכל לאישור וטובת האומה, שתשכון בטוח שאנן והשקט, ובאישור אלב האומה, מילא מתברכים כהנחי, ומה צרכין ברכה לעצמן, אבל הנלפע"ד ברכה הנזכרה לכהנים, היא שיצליחו בתורה ויזכו לאוריה האmittiy, כדי שידעו להדריך את העם בדדך הנהה למקומות ולבריות, כאשר כל ת"ח צריך להתפלל עז' בכל יום, יה"ר שתAIR עני בטורתק ולא יאמר פי' דבר שלא כרצונך וכו' וע' קשא ברכה לכהנים עצמן לא למדנו, וד"ק.

תוס' ד"ה, והקב"ה מסכים על ידם, ולר"יש לא איצטריך קרא להכי וכו', וזה דוחק, ולפע"ד נראה דגס בה ר"יש כהנא מסיע כהנא, כי לכארו' דברי ר"ע דקרו מפי הגבורה מ"ש האי מצוח משאר ביאור, דמנין לו שבעין הסכמה מפי הגבורה מ"ש האי מצוח משאר מצוחות למשל הקב"ה ציווה לעשותות מעקה, ע"פ שיפול הנופל ממנו, ר"ל שלא יפול רק מי שרואין ליפול, והוא כדי לצרף את הבריות, כן ציווה לכהנים מקבל פורנסתם מון העם, שיברכו את העם, ואם הקב"ה ימצאים ואוים לברכה ישפייע עליהם, ואם חלילה לא, לא, אבל הענן מ"ז יתבאר, ע"פ מה שכתב הרמב"ם בהל' נ"כ פט"ז וזיל, "כהן שלא ה' לו דבר מכל אלו המונעים מנשיאות כפים, ע"פ שאינו חכם ואינו מדקדק במצוות, או שהו הבריות מרנני אחריו, או שלא היה מ"ז בצדך, אין מונעים אותן וכו', ואל תתחמה ותאמר, ומה תועיל ברכבת הדיטוזה, שאין קיבול הברכה תלוי בכהנים, אלא ברכבת'ה שנ' שמו את שמי על ב"י ואני אברכם, הכהנים עושים מצוחון, והקב"ה ברחמי מברך את ישראל בחפצי' עכ"ל הזהב, ולדבריו כיוון כאן ר"ע בשאלתו, מפי הגבורה לא שמענו, ככלומר שלא תאמיר שיש כה בכחן המברך מצד לידתו, יה' מי שי' דזה אינו אלא הקב"ה ציווה להם כן, כדי שלא יהיה כפו' טוביה, שקיבלו מן העם, ונאה לברכם, אבל חלות הברכה תלוי בחפצי' לת' ולא בכחן המברך, זאת דעת ר"ע מבני הגרים שאינו מיחס, אבל ר"יש מיחסו כהנה, מסיע כהנה, ס"ל דבאמת חלות הברכה תלוי בכחן המברך זרע אחרן חדש ד' ע"פ שמצד עצמו אין ראי' להאי איצטלא וד"ק.

ע"ב גמר' בעי ר"ז, חלב היה Mai, דזוקא אמר חלב טהור סותם, והאי נמי טהור, או דלמא, משום דמהדק והאי לא מהדק, ויש לראות Mai קמבעי ל', וכי האי ממירא דרב גזה' כ' הוא שאין לדריש טעמא, ה'ן אמת דאבי מהדר ל' כן, אבל איך עלה ע"ז ר"ז למיבעי כלל, וכפי הנראה רשי' זיל הרגישי בזה ומש"ה כי

זהו, הרי הוא ושת דנקובתו במשהו, ולהז לישנא דלעיל, דהאי דר' אבינה טפח בכרס סמוך לושט קאמור ניחא עכטד"ק, ואינם מובנים לי כלל, דעת' הכא לא אזיל הסוגי' בחוץ לישנא, אז ודאי דלא פריך מידי, ודר' אבינה מאי, דהוא נמי שייך בדרבה בר"ה, אמר מפרעתא, כמו דרי' אסי דאמר מן המיצר ולטפה, והוא פלא. **וראיתי** בח' ק"ז ז"ל שכ' דהמוהרשה לשיטות' אזיל דס"ל ברכורות' כ' ע"ב, דנקה'ו אינו אלא טרפה, אבל אי הוה נבלה איך באנייו טובה, לעניין או"ב וכסה"ד וחלה וביצה עכטד"ק, במחכ"ת, טעות פלטתו קולמוס, דלענין חלב וביבה לא נקל בנקה'ו נגדי שאר טרופות, דהרי אינו מטמא מחיים, וגם בל"ה שגה, דפסוקות הוושט גם המהרשה מודה דרווה נבלה כמו פסה"ג, וא"כ הרי נפ"מ אי נדונן כושט או ככרס לגבי פסוקה, אבל חוץ מזה גם גוף הדבר ליתא, דגש בל"ה ר' אבינה אין כאן ממשום נקה'ו דתהי נבלה, דהרי לעיל מקיים האי לישנא, דטפח בשוט סמוך לכרס, רק בתורה דמשער טפי, והרי מקום שחיטה אמרו שם אינו אלא עד שישער, וא"כ בכוכ"כ אין במקומות זהה ממשום נבלות דלאו מקום שחיטה הוא, כמו בטורבץ הוושט דנקובתו במשהו מצד נקה'ו, וענין שחיטה לאו מקום שחיטה הוא, זה ברור, ועפ"י הדברים יש מקום אתי ל"יישב קושי' המהרשה (דכפי שבירנו אין בתיה המהרשה' ואלא בח' החת"ס כדי להעלות ארוכה), דהנה תראה לעיל דלשםאל תורבץ דלאו מקום שחיטה הוא, ומעתה לשםאל ה"ה האי מקום שישער, אם אינו שייך לכרס הפנימי, נמי בפסוקה ברובא אין אמת דיש לשאול מנ"ל האי טרופות דבשלמא תורבץ הוושט הוה בכל סימנים שנדרלו ברובן, אבל למטה מנ"ל, אלא דיל' לדמדין למטה מלמעלה, דס"ס הרי נפסק הוייט מון האברים הפנימים, ואם לשماאל כן הוא, גם לרבות קודם דמסקין לעיל להא דרמי בר' יצחקל, דאמר לא יצטי להני כלא דכייל י"ו והוא ס"ד דרב תורבץ במשהו, ממשום דרווה מקום שחיטה, א"כ למטה במקומות דמשער דלאו מקום שחיטה, עכ"פ אין הנקב פועל בו, רק פסוקה ברובא, והסוגי' איזלה הכא אליבא דהאי ס"ד, דכ"מ שאין מקום שחיטה הן בשוט והן בגרגרת ברובא טרפה ולא בנקב, ולכן שפיר פריך, ודר' אבינה מאי, כיון דליך' ע' האי מקום שישער לאו מקום שחיטה, נדונן ברובא, אי לאו דרווה כרס הפנימי, שוב ראייתי דממקומו הוא מוכרע, דהרי דר' אבינה ממשמי' דרב ע"כ כיהودא אחיו דרמי בי"ס"ל, דרב תורבץ הוושט מקום שחיטה, וכל שאינו מקום שחיטה בהרבה, דאל"כ ה' גופה קשה, דלמי הילכתא נאמרה הללמ"ס, כרס הפנימי שניקב על האי טפח אחרון בשוט, דבלא"ה תדוון הוושט לעניין טרופות כמו תורבץ וכוקשי' המהרשה' א, מה תאמר דהאי טפח דמשער גם ביל' שנטנו בו לחמים שיעור דאינו מקום שחיטה, לא היה בכלול ושת כלל, א"כ לא הקשה המהרשה' א מיידי איזה הוה כושט בלי דר' אבינה, וזה ברור אמת וצדיק, עד שאין התחלת לקושי' המהרשה' א, שוב ראייתי בלב אריה ש' דהסוגי' דהכא אלה אליבא דשומאל עי"ש ודוז"ק.

ע"ש גמר' ר' י"א בגדולה טפח ובקתה ברובא, א"ר בניימין בי"אר' לא גדולה גדולה ממש ולא קטנה קטנה ממש וכו', א"ר גניבא א"ר נקדירה כסלע טרפה וכו' עכ"ל ה' ממה דמפרש דברי ר' י, ומدين דנקדרה כסלע, מוכח דהרי הילכתא הוה, ועכ"כ דמפרשין דר' לפреш דברי חכמים אתה, דהא דקנתני שנקרע רוב החיצונה, היינו בקטנה שרובה פחות מטפח, אבל בדאיכה בקרע טפח טרפה גם ב"י אר"א הוא דאמר, דלקמן בדורות השזב נמי ר' י' ב"י אר"א הוא דאמר, דר' לא בא אלא לפרש דברי חכמים, אלא דבחד לישנא ריא"ר חולק עליו, וס"ל דלחכמים זאב אף בסעה דרש ועייש' ברא"ש דבעל סה"ת פסק כהאי לישנא

קשה, נהפוך הוא, דאייתרא דקרים ונקלוף, הקרים קשה ואני סותם, אבל דקשטא כמו שאינו תותב ממש, כן אינו קשה ממש, מפני שהרי באמצע מוחbor, لكن ע"פ שטמא, מ"מ אינו סותם, כן נלפע"ד לישב חומר הסוגי' הלו ודוז"ק.

ד"ג י' ע"א גמר' א"ד דאייתרא לא פלייגו דשרי, כי פלייגו דקשטא, רשי' ותוס' ז'ל הביאו מעשה דרבב"ח בפסחים נ"א ע"א, דכל דאייתרא וכו', וככתבו דהאי קלישנא קמא שבגמי' דהכא, ואני תמה, אכן פלייגו תרי לישנא במציאות צו, דהוא מעשה בכל יום, שאוכלין דאייתרא ואורךן דקשטא משום חלב ואייך אמר ע"ז א"ד דלא היא, אלא אוכלין גם דקשטא, וכן אני עובדות שבביאא כאן, פרשי' דליך' קאי, ומה אמר האיכא דאמרי לשני מעשיות, והוא פלאי, והן אמת, שבכמה מקומות בש"ס יש למצוא פלוגתא עין זו במציאות, אבל און העין רגיל כל כך כמו הכא דבכל יום שוחטין בהמות לרוב, ואייך פלייגו אי אוכלין דקשטא או נמנעים מלאכלו, עצ"ג.

ע"ש גמר' ואין הלהכה כרשב"ג בטרפה, ויש להעיר שלא נacr בברייתא דaicא מאן דפליג, אם לא שנאמר דבמה דקתני, "רשב"ג אומר", ולא "אמר רשב"ג", נשמע דחביריו חולקין עליו, ודוז"ק.

רש"י ד"ה מקיפין בקנה, אם נמצאת פסוקה לאח"ז או קודורה כאיסור עכ"ל, ונדף בಗלוין, "תיבת לאח"ז משולל הבנה קצר, ובפרש"י שביראי' ליתא" האי בעל הגלוין במחכ"ת לא דק, דהנה במקומות דמשמשי ידיא דטבחא, תלין לאח"ש ללא הקפה, משום דלעולם תלין במציאות, וכן להיפך דרוחוק במציאות הרבה, דנעשה לא מהני הקפהiah להקל, דהרי האי הקפה אינה בירור של ודאי, כי הוא השערה אנושי שאפשר לטעות בה, שהרי תורה, דריש' לעיל מ"ד ע"ב מפרש, הורה בה חכם, כגון מקיפין בראיה, דאייכא למימר שהוא לא אידמו, וכן נראת ממה שהסכים רשי' לישנא אחרינא, דמתקה לדקה היינו מאנוה לאונה באותה בהמה, ולא מבהמה לחברתה וטסיים, "ויאת נראית לי" שאין מקילין כל כך, הר' דגוף ההקפה אינה בירור גמור, لكن אין סומcin על הקפה אלא במקומות ספק, אבל לא במקומות שהוא רוחוק המציגות שעשו לאח"ש, ומעתה בב"מ ובראייה דעל נקב כ"ד אנו דנין דבלק אפשר דנעשה בבבלי דעת, אפילו במקומות דלא ממשמשי ידיא דטבחא, שפיר סמכין אהקה לתלות דנעשה לאח"ש, אבל בקנה דבעין דזוקא פסוקה ברובא, או קודורה, שיהי' נעשה זאת בבבלי דעת הטבח, והוא רוחוק המציגות, אלא בהנחת הבהמה והלך לו, ולאח"ז חזר אליה ונמצא כן, אז יש לתלות, דנעשה עי" אדם בטל או קטן המשחית, וזה ברור בכוונות רשי' ז'ל ודוז"ק.

ע"ש גמר' א"ל לאו אמיאנו לכו לא תחלו בי' בוקי סרייאן וכו' ויל"ד מלטה דאמר ר' יוחנן מרא דכולא תלמודא, איז קרי לי' בוקי סרייאן, שלא לתלות בר'ג, ונלפע"ד דאם מקום הדבק ברובו טרפה, אז נמציא עוד טרופות נוסף על הח"ט שמנה בכותני', אלא כבר כתבו הtos' לעיל מ"ג ע"א ד"ה הנך דאפקת, דר' דאית לי' אלו טרופות דזוקא, ליל' האי מספר דחי"ט, אלא דמצין לרבות זה הכלל כל מה שנראה לנו, וא"כ לדידי' מצ' מרבה חלחולת במקומות הדבק ברובו, אבל רבא לא רצה לתלות בר"ג טרופות חדש וקרי לי' בוקי סרייאן לעומת מה דס"ל, דחי"ט דזוקא, וביהם לא נמצא חלחולת במקומות הדבק ברובו, וזה דלא בשיטת ר' יונה מובא בראש' דגש לר"ג, כדי תפישה אין הנקב פועל בו, אבל שיערו בניטול רובו, ודוז"ק.

ע"ב גמר' ודרב' אבינה ודבוני מערבא Mai, והקשה המהרשה' א, ואיל דלא כר' אבינה, נמי טרפה, דטפח בשוט סמוך לכרס אי לא כרס

ועיין בראש יוסף שבאות ברשי' בב"מ שם מבואר טעמא לאסורה בנקיב מצד אחד מושום שעורו דק ולא הוה סתימה במה שנשארא, ולא כמש"כ החoso'ean, דמשום שמא הברית, ועיין בفتיחה עיקר י"ד דכל שלא ניקב מעלי"ע לא נאסר ע"ש סופו, אלא דבלאל"ה אני תמה על פרשי',adam מצד שעורו דק, א"כ גם בנקיב ע"י חוליל הדין כן ולמה נקט מחת ולא קאמר סתום ביה"כ שנייקב מצד אחד כשרה כדי לדיקק "אבל בהמסס מצד אחד טרפה", ואולי י"ל דמשום סיפא דנמצא עליו קורתם,-DDין זה ש"יך דוקא במחט, ולא בנקב בעלמא, ועיין בת"ח שכטב דרישא דהאי בריטיא אפילו באלא קורתם דם מטריף, דמיירי בהוציאה הבני מעיים מיד ומצא ביה"כ מנוקב, דהה דמקיפין לעיל ההינו דוקא לאח"ז, ועיין מש"כ בזה לעיל רשי' ד"ה מקיפין בקנה, אבל דברי ת"ח אין להם שחר במחכ"ת, דהרי כאן מחת תחובה, ולמה לא נאמור דלאח"ש נתחבה מעלי"ע, כיון דליקא קורתם דם, וכי מון השחיטה עד אחר הפשטה ועיין נדנד הbhממה כרגלי, א"א שנתחב המחת להלאה אתמה, ודוד"ק.

דף נ"א ע"א גמר, הוגלד פי המכחה, בידועה שלשלת ימים קודם שהחיתה וכו' עיין חומ"ס סי' רלב"ב סע' י"א ז"ל "המוכר בהמה לתרבו לטבחה ושחטה ונמצאת טרפה וכו'", וכ' הנתייבות ז"ל "בטור לא נקט לטבחה, ומשמעו אפילו מכירה סתום מה מקח טעות, טרפה נקטה לאינה חייה, וא"כ אפילו לחרישה הוה מום במקחת, זנואה דהא זנוקט המחבר, לטבחה הוא, מושום של' בסע' י"ב, דאפי' טרפות דסירקה מבטל המקחת, וסירקה הוא רק מכח ספק וכו', ולפ"ז נראת זנוקט בקנו לאכילה וכו', עכ"ל ואני תמה, איך לא ראה הנתייבות טרפיות ואף בסירקה דין הכה, אבל זאת ע"כ ליתא, כאשר תראה מתוך דברנו.

הנה הזכרתי לך בפ"ז ובעיקר י"ד הארכתי להראותך, כי הרמב"ם בשום שאיר דיני תורה, לא הלך אחר האיל הלהכה דח"ט, כי סובר דרך עניין אכילתבשר נאמרה היא הלהכה, וא"כ גם כאן אם לא כדי לטבחה ולאכלה לקחתה, ילכא כאן מkick טעות מושום דນמצאו בה לאח"ש אחת מן החיט', כי אנו מעמידים אותה בחזקת שלמה ובריהה, לחרישה ולגדול ולדעת, עד שייאמדוה הרופאים שלא הייתה ראוי לחיות, כאשר כן פסק הרמב"ם ברכות דאיינו ניצל ע"פ שיש להנרצחizia טרפות עיין בעיקר י"ד.

וראה זה מה ש' canon הרמב"ם בפט"ז ה"ו מהל' מכירה, ז"ל "מכאן אתה למוד, שהמוכר דבר שה"י בו מום, ועשה הלוקח בו מום אחר וכו', כגון זה ששחט את הבמה פטור" עכ"ל ולפי הבנת הנתייבות דהאי טרפה אינה חייה, ולא יכול לא לחרישה ולא לגדל ולדעת,izia מושם עשה בשחיטה, ואדרבה תיקון הוא זה, כמו במסוכנת, כיון דאיינה ראוי לשאר מיל', אלא ודאי דלגביו שאר דיני התורה אין לנו מושגחים על האיל הלהכה, ודיןן אותה כבריהה, ולכן כתוב הרמב"ם, "לטבחה" דוקא, והטור וב"י לא ירדו לסוף דעתו, אלא דהטור השמייט מה"ט תיבת לטבחה, והב"י סבר לתקנו במה שהעמיס בו דמיiri אפי' בטראות דסירקות שהמה ספקא, והאמת עד לעצמו ודוד"ק.

על ר"ס לאבוי, חז' מר האיל צורבא מרבען דאתא ממערבא ואמר ר' אוירא שmani וכו', עיין בפסחים פ"ו ע"ב דאין דרך לקרווא לעצמו בשם רבוי ורב, ואולי כדיחזק שמוועתו אמר כן, והוא שלא רצה לילך לקראת אבי, וגם לא נחות מאיגרא לארעא לכבוד אבי מרא דאתרא, ולבסוף נתודע דהעליה בידו חופה, י"ל דהוא באמת

דפליגו ולחומרא, וכאן לא נמצא אלא דלימה דפליגו ולכאורה' הכא מסתמא פליגו, דבשלמא בדרוסת האbab י"ל דת"ק נקט זאב מושום דדייר בהוהו וכדכתיב זאב יטרוף וכן הקרא דבשר בשדה טרפה סתמא באב מיררי לפ"י הרב אבן עזרא, אמרה תורה לכלב בה"ה הידועה לכלב שומר הצאן שהכbesch מן האbab, אבל אין דרך הכלב להצל השור מן הארי, ולכן שפיר מצין למימור דר"י לפרש אתה אבל כאן דת"ק שנקרע רוב אקארם, שהוא לפי דברי ר"י בכתנה שבקטנות, ואתה לא איצטרך כלל דרובה כcoleה, דהרי במתניתן כתני פסה"ג ופסוקת החוט ולא כתני ברכובה משום דמסתמא רובה כcoleה וכאן כתני נקרע רוב החיזונה, ושיעור טפח דחוחז מעד לידע לא כתני, ואי הוה כתני פסה"ג פליג עס ר"י, ידעינו דקטנה דליך טפח סגי ברכובה, וע"כ דת"ק פליג עס ר"י, ולא מצאתי ישוב על האי תימא רבתא אלא לפי שיטת הרמב"ם דנקרע רוב החיזונה לא קאי כלל על אורך הקרע, אלא על עובי הבשר שנקרע ברוב עובי, עיין בפ"ט ה"ה, וטעמא של הרמב"ם שכתו ה"כ"ם בשם הרשב"א ובשם עצמו לפ"ע"ד אינם ראיין לרמב"ם, אבל לפי האמור הוכיח הרמב"ם שיטתו מכח קושיתינו הנ"ל דע"כ סבר הש"ס דת"ק על שעיר עובי קאי, והש"ס מוכיח זאת מושום דשיעור רובה באורך א"כ לאמרנו כמו דלא אמר כן בפסה"ג ובפסיקת החוט, והא דקטני נשתרבו רוב צלעותיה, משום דמשונה האי טראות דכולל אברים הרבהה, ועל כן מצין פלוגות הרבה ב庆幸יריהן, אבל מה שיש לעיין הוא כלל הני לשנא חז' מבני מערבה דמפרשי דנקרע רוב החיזונה על הרכס עצמו, דא"א לפריש על רוב עובי דהרכס הוא עור דק, ועוד זאת יש מן התימא דשומואל לעיל בריש פרשן אמר בשער החופה את רוב הרכס ברכובה, כי הוא מפרש המשנה דרוב החיזונה על הרכס עצמו, ואיך נפרש האי ברובו דשומואל, דאי ברוב עוביizia הוכחה יש לנו לפרש כן, ולומר דלשומואל אין הפ"י ברוב עובי כמו מותני על בשער החופה קאי, וא"כ איך פסק הרמב"ם דלא כשמואל, כיון דהסוגי' לעיל פריך מני' בין השב שמעתה, אלא דבלאל"ה שעורא דטפח אליבא דשומואל ליתא דלא נזכר בבשר החופה כלל, ובאותו י"ל אדם כל הרכס קרי כרכס הפנימי ונקובתו במשהו, אז שפיר בשער החופה אותו מיטרף ברוב עובי ובטפח לארכו, כי קרוב להיות הרכס נראת ממש"כ הפווקים הנ"ל בעיטה דרמב"ם, אבל להנץ הרכס החזונה בכרכס עצמו ברובו, לא מסתבר כלל להטרף בשר החופה כמו בכרכס עצמו لكن לשומואל ודאי רך בק:right רובה ממש אמר ודוד"ק.

רש"י ד"ה מי, וכיון דלא איפסק הלכתא, עבדין לחומרא וכו' וביסירקא דרייה משום דשיכין בדקינן אחורייה עכ"ל, מה דבעו רשי' הכא בהז עיין בלב אריה ותיתני לי שכונתי לדבריו, ומה דיש להעיר על שיטת רשי' הוא, Adams Siricohot שכינוי ממילא גם נקבים שכינויו, ולמה לא בדקינן גם אחורייה, דנפיקת הריהה אינה מעיקר הדין. ועיין בש"ז כתוב סופר ז"ל שמישב את זאת, עד הפלפול, שאין דעתך נוחה הימנו, אבל לפ"ע"ד נראת דעיקר מה שחשו החכמים הוא, אדם לא יבדקו אחר הסירכות, יתרבו המכשולים, כי ימכוו הבשר, ואח"כ מי שבא הריהה לידו, בכל ימצענה סרוכה أنها ואני, אבל נקבים אינם ניכרים אלא עיי נפיקה זאת לא שכיח שינפחו את הריהה ללא צורך, ולפ"ז מי שמחמיר בנבגדה הריהה הוא שלא מן הדין, ובഫ"ס מרווחה לכ"ע כשרה ודוד"ק.

תוס' ד"ה מוחט שנמצא בעובי בה"כ מצד אחד כשרה, אבל המסס אפילו מצד אחד טרפה כך פרשי' במ"א, ואפילו את"ל שאון סברא שהי' טרפה, הואיל ולא ניקב רק חצי העור וכו', עכ"ל

מחסרא אבר, ממעטו אותו מכל, דאיין זה כל נפש, ומאן דסבירתו נוטה לדמותו לגוסס בי"ש מרבה אותו מכל דأتא לרבות כל דחו נפש, ר"ל אפלו גוסס העומד למות מיד תוך גוף"ע, כי האי מלת כל, נדרש תמיד לסייע לסייע לסייע, אמור מעטה, לגבי טרפות בהמה דכורותי, התורה אסורה הנבללה שהיא ממש, והטרפה הנוטה למות מחמת מכות אבר וחסרונו, אבל המשוכנת מחמת תשות כח כשרה, דאיינה לא בכל נבלה, מפני שעדיין חייה, ואני בכל טרפה, מפני שאין בה חסרונו, אולם הנוטה למות מחמת הכהה, או נפולה ממוקם גבוה ואני יכול לעמוד דהינו הך, דיש לה דין מסוכנת בי"א, וכל שעמדתה מעל"ע יצא מכל גוסס בי"א, דבר זה נלמד מדין מכחה עבדו אדרמה תורה אדם מת תחת ידו דברתא בעין מחסרא אבר מבואר לעיל ל"ז ע"א בסוגי מסאר טרפות, גם לא איתפרש מה היא, כי כלל גדול בידינו דבטרפה בעין מחסרא אבר מבואר לעיל ל"ז ע"א בסוגי מסוכנת, ושם הרגשו התוס' בא, וכתו וnofלה נמי מחסרא חשובה,ומי הוא שיבין את זאת, ורש"י במתנני דא"ט כתוב על עני נפולה, ואין טעם בטרפות שללמא"ס הם, כי מלבד חומר זה שלא מחסרא אבר, משונה טרפות זו, ובשאר טרפות ודאי שאפלו חי' יחי' אלף שנים לא מתכוון וספקן יצאה מידי חש טרפות ע"י שהיית י"ב חדש ונפולה ודאי יצאה ע"י הנפילה, וזאת אין ניכר ע"י בדיקה, ריסוק אברים שנתחוו ע"י הנפילה, וזאת אין ניכר ע"י בדיקה, וע"ז מהני שהיית מעל"ע, א"כ הרני נפלה מן הגוף רק ספק טרפות, וכי על ספק אתה ההלכה, הא מה"ת ודאי מוקמינן אחיקת כשרות, וכל ששתחה תוך מעל"ע גם בלא א"א להיות טרפה, אלא דבבידקה אינה אלא חומרא דרבנן, שאינה על ריסוק אברים, אלא על שאר טרפות וא"כ האי טרפות נפולה אין לה מציאות מה"ת כלל, ואיך אתה ההלכה עלייה, אבל גם כן לא יצאו הראשונים ז"ל ידי חותבת ביאור ולא ירדו לעומק מחשבות חז"ל, והניחו כל זאת לרבענו הגודל הרמב"ס ז"ל, ולבסוף לא ירדו לסוף דעתו כאשר אורך.

אבל הרמב"ס ז"ל מאיר לנו העינים באזה, דהוא ז"ל סובר דרישוק שנתרסקו ואני חייה י"ב חדש כשאר טרפות, אלא דשייך ריסוק גם באברים שאין הנكب או הניטול פסול בו, אלא תוך מעל"ע עדין לא ניכר האי ריסוק שהוא הפסד צורתו ותווארו, לכן לא מהני תוך מעל"ע הבדיקה ואחר מעל"ע בדעי בדיקה לאו דוקא אשר טרפות אלא גם אריסוק בעי בדיקה, כי ז"ל הרמב"ס בפ"ט ה"ח, וכיצד הוא הריסוק שיתרוצץ האבר ויחלה מחמת הנפילה עד שתتفسד צורתו ותווארו" כך פירשו הראשונים ז"ל דעת הרמב"ס, אלא לפי פירושם זה לא ידוע לפרש למה בעמדת תוך מעל"ע מהני בדיקה, כיון דקים فهو לחז"ל דעד עברו מעל"ע לא ניכר הריסוק, וע"ז נדחק הר"ז הובא בכ"מ שם וז"ל, "בהתני אמרין חושין לאו למימרא דהיבין להו דיני נפולה ודאית דמתני" דלבעי חי"י ובדיקה, אלא בודקין אותה מיד בלי עמידה ושהי"י ולא מהוור, וכי אמרין חושין, משמע שדין נפולה גמורה, ואע"ג אמרין לישנא דחושין, היינו טעמא משום דכלוא מלטא דרישוק אינה אלא חשש בעלמא, עכ"ל וכען זה כי הרשב"א ז"ל, ע"י"ש וראה עד היכן הגיעו הדברים, שהראשונים ז"ל בדו מלבים טעמא לדברי הרמב"ס, ותלאו בו דבר עצם, עד שכ" הר"ז ז"ל, כתוב הרמב"ס וכי ובאמת הרמב"ס לא כתוב בדברים האלו מעולם וגם לא עלו על לבו, כי דעתו רחוק מדועם כרחוק מזרחה ממערב.

ועתה הט אזנק ושמע שיטת הרמב"ס באזה, הנה בנפלת מן הגוף ולא עמדה, נעה מסוכנת בי"א ואפלו אין כאן שום מחסרא אבר, לרבען דריש"ב מדמו לו לטרפה, וכמו דברוץ פטור דהוה כהורג את הטרפה, ה"ה לעניין טרפות בהמה דינה כטרפה, אלא דריש"ב דחיב ברווח מושום דמודמה לי' לגוסס בי"ש כשרה, אבל אין דפסקין שם כרבנן, ממילא גם כאן פסקין דתוך מעל"ע דינו

לחודדי דהני רבנים שבבבל אמר בשם רב דטרף מוחט שנמצא בבי"כ מצד אחד, דבר שהוא נגד המשנה דתקנינו שניקבה לחוץ וגם נגד הבריתא ונגד הסברא, דמ"ש ביה"כ מכל שאר אברים דבעין מעל"ע או חללו, ורצה בזה לנסתום, אי מסברא דנפשים בינו דמסתמא ראה רב קורט דם מבחו', ומילא דאיון כאן חוץ חדש כל, וכיון דלא השינו את זאת, דרך עונש ה' מתריחן לשם פפיו מה שהיה ראי לעד מדעת עצמן, וכך עזזה מצינן בפסחים סי"ו ע"א, דהה הענותין ה' מקנתרן לבני בתירא בדברים, על שלא ידעו מסברת עצמן דפסח דוחה שבת, עי"ש ודוו"ק.

על גמר נפלת מן הגוף אר"ה וכו', הנה טרפות נפולה משונה משאר טרפות, גם לא איתפרש מה היא, כי כלל גדול בידינו דבטרפה בעין מחסרא אבר מבואר לעיל ל"ז ע"א בסוגי מסוכנת, ושם הרגשו התוס' בא, וכתו וnofלה נמי מחסרא חשובה,ומי הוא שיבין את זאת, ורש"י במתנני דא"ט כתוב על עני נפולה, ואין טעם בטרפות שללמא"ס הם, כי מלבד חומר זה שלא מחסרא אבר, משונה טרפות זו, ובשאר טרפות ודאי שאפלו חי' יחי' אלף שנים לא מתכוון וספקן יצאה מידי חש טרפות ע"י שהיית י"ב חדש ונפולה ודאי יצאה ע"י הנפילה, וזאת אין ניכר ע"י בדיקה, ריסוק אברים שנתחוו ע"י הנפילה, וזאת אין ניכר ע"י בדיקה, וע"ז מהני שהיית מעל"ע, א"כ הרני נפלה מן הגוף רק ספק טרפות, וכי על שאר טרפות וא"כ האי טרפות נפולה אין לה מציאות מה"ת כלל, ואיך אתה ההלכה עלייה, אבל גם כן לא יצאו הראשונים ז"ל ידי חותבת ביאור ולא ירדו לעומק מחשבות חז"ל, והניחו כל זאת לרבענו הגודל הרמב"ס ז"ל, ולבסוף לא ירדו לסוף דעתו כאשר אורך.

דע דפרטון של האי חידה, נמצא בסוגי ארוכה בסנהדרין דף ע"ח ע"א, דשם מבואר דהורג את הטרפה פטור, והואוג את הגוסס בי"ד שמיים חייב, וכל זאת לפניו מקרה איש כי יכה כל נפש אדם, דממעט את הטרפה שאין כאן כל נפש, אבל גוסס הרוי אכן כאין כל נפש, אולם בגוסס בי"ד דהינו בהכחה בט' מקלות ועשהו גוסס, ובא העשורי והמיתו, פליגו בה ריב"ב ורבנן, דריש"ב מחייב דכל נפש כל דה נשמעו, ורבנן פטרו דכל נפש עד דאייא כל נפש, וא"ר דבBOR את הטרפה הכל מודים דפטרו, ולא פליגו אלא בגוסס בי"ד אדם, דמר מדמה לי' לטרפה, וממר מדמה לי' לגוסס בי"ד שמיים, וכתו שם התוס' ז"ל, "עגי דקראי קדרשי, איצטרכ לך להני טעמא" עכ"ל ודבריהם צריכין ביאור, כמובן לכל רואה, אבל פ"י דבריהם כך הוא, דהנה בפסחים מג"ע ע"ב אמרין דחוץ מר"א, לא דרשו התנאים "כל" אלא דרך אסמכתא, אבל לא ללקות על ריבוי דכל, וכן פסק הרמב"ס בכ"מ דאיון לוקין על ריבוי דכל, אלא שהתוס' שם ובשער מקומות הוכחו, דריש"ע וכן שר תנאים דרשו כל גם למלקות, ולכן מחלקים דלסייע לסבירא אייא למדרש כל גם למלקות, וזה דרש גם נגד הסברא, עי"ש והוא אמרות.

ועפ"י הקדמה זו תתרפרש הסוגי שלפנינו הכי, דהאי, "כל" לפעמים מרבה ולפעמים ממעט, כמו תועבת ד' כל גבה לב, דמפרשין הכי וכי ידוע, וה"ג ממעטין ההורג את הטרפה לפטרו, מפני שאיןו כל נפש רק חי נפש, דמחסרא אבר שהחחות תלי ב, ומרבינו את הגוסס דהוה גופו שלם, לדריש אפלו כל נפש, ר"ל מkeit נפש, אבל בגוסס בי"א פליגו בסברא דמי שסבירתו נוטה דהוה כטרפה

מה זה שאמר דאיינה צריכה בדיקה, הלא בשחתה מיד, לית לה בדיקה לפי הבנת הראשונים, ואין לדוחוק דעת שאר טרפיות קאмар, דהרי מפרש ואומר לשמא נטרסק אבר "א"כ בדיקה, והוא תימא רבתא ואחר"כ בהלכה י"ט כתוב נפלת מן הגג ולא עדמה אסור לשחוט אותה, עד שתשחה מעל"ע, ואם שחט בתוך זמן זה, הרי זה טרפה, וכשהחט אותה לאחר מעל"ע, צריכה בדיקה כמו שביארנו, עכ"ל כאן עומדת כל רואה משותם, Mai ai Dekman, דלפי שיטת הר"ן והרב"א בדעת הרמב"ם, דעתיך טרפות נפלת היא באינה יכולה לעמוד, איך המתין הרמב"ם בזה עד לבסוף, ולא הזכיר זאת בריש דבריו בהלכה ח', Adams לא עדמה ושחטה מיד טרפה, בין נתרשך ובין לא נתרשך, כי לפי דעתם, הינו דין נפלת מן הגג ושחטה מיד, וכן שפרשי"י על המשנה שהוסיף, "ושחטו מיד", והרמב"ם אדרבה כתב, "ונטרסק אבר מאבריה וכו'" הרי דהוא מפרש כן המשנה, דהרי בהאי, "כיצד דין נפלת", דין של המשנה שהיא הללמ"ס, מביא, הא חדא, שנית מה שכתב, "אסור לשחוט אותה עד שתשחה מעל"ע ואם שחט תוך זמן זה טרפה"لالא זה עיקר הטרפות של ההלכה שענשתה כון, שלא עדמה ושחטה מיד טרפה, ומה זה דקאמר "אסור לשחוט אותה" שימוש מזה, דהוא איסור בפ"ע, ואין זה עיקר הטרפות של ההלכה. עוד זאת מה זה דקאמר "טרפה" דמשמעו ודאי ולהלא רק ספק טרפה הו, משום דא"א לבדוק תוך מעל"ע, דבשלמא לרשי"י דין בריסוק ארבעים שום רעוטה הניכרת, הרי ההלכה כך אתה, וכמש"כ רשי" שאית טעם בטרפות וכן אתה ההלכה, דשחטה תוך מעל"ע, אכן כאן טרפות, ע"פ שם היתה שורה מעל"ע, כשרה היתה מדין ריסוק, אבל תוך מעל"ע טרפה וצ'יל משום דרוב גוסcin למתה אלא דומה"ת גם ספק טרפה לא הוה, הרי נעמיד אותה בחזקת כשרותה שלא נתרשך האבר, וכמש"כ לדעת הרמב"ם דכל ספק מותר מה"ת, וא"כ א"א דאתה ההלכה על דין זה, דשחטה מיד ללא עדמה.

ובר מן דין על לשון הגמר גופה קשה טובא, Dekman נ"ז ע"א אמר"א בן אנטיגנוס אחת זו וצריכה בדיקה. לרשי"י מתפרש כפשוטו, דעת"פ שהשתה מעל"ע ויצאה מחשש ריסוק אברים. אבל צריכה בדיקה משום שאר טרפיות. אבל לרמב"ם לפי הבנת הראשונים, הלא האי שהיתה מעל"ע איינו אלא כדי שנוכל לבדוק, כי אז כבר ניכר הריסוק, מה מחדש לנו ראב"א לצריכה בדיקה, פשיטה הלא שהיתה מעל"ע להכי הוא, כדי שנוכל לבדוק, ולהיפך הולול"ל דאתה זו ואחת זו מהני בדיקה, ואי משום דבמשנה קתני סתם כשרה, עבי הוא למימר לצריכה בדיקה, על המשנה גופה יש לתמוה, אם שהשתה מעל"ע זהה כדי שנוכל לבדוק, אין שתק מחידוש דין זה ולא פירוש דבריו דשחטה מעל"ע יש לה בדיקה, ולא קודם לנו, וכתני סתם כשרה.

כל אלו החומרות והקשרים א"א להתיירה רק ע"פ דרכנו בשיטת הרמב"ם, ונגד דעת הראשונים, אשר עפר אני נתחת כפות רגליהם, ובכל זאת, אם אכbose נבואי ימצאי עוו, כי התורה אמת נקראת, ואין מחניפים בה, לדעת הרמב"ם בנפלת ולא עדמה שהיא מסוכנת ב"א, ע"י הכאח חיוני כל מעל"ע אסורה מצד גוסcin ב"א, דפלו go בה רבנן וריב"ב בסנהדרין, אי דיןנו כגוסcin ב"א ביש' וכשרה או כטרפה, וטרפה, ואנו כרבנן ס"ל דהוה בטרפה ומחרסא אבר, עכ"פ שאין כאן שום חסרון באבר פרטיא, אלא חולשה כללי ע"י רוב המכחות או איבוד הדם, ואע"פ שאם שהשתה מעל"ע, יצאה

טרפה, דהוה גוסcin ב"א, וממילא דלא מהני שום בדיקה, דאפיילו אין בה שום חסרון, הרי מצד גוסcin ב"א דינה כטרפה, אבל לאחר שהשתה מעל"ע אףילו אינה עומדת ועדין היא כמסוכנת וגוסcin אבל כבר יצאה מוגוסcin ב"א, ונעשה גוסcin את ההלכה, דרישוק את מאבריה לא מחסרא אבר, אבל ע"ז את ההלכה, ורישוק כשאר טרפיות של הח"ט, ומאה הפנים ע"י נפללה, היא טרפה, אבל אין זה מה"ט של ההלכה, אלא קתני בה ומפרכסת דיברה המשנה דא"ט באמירה נפלת מן הגג, ולא קתני בה ומפרכסת ושחטה תוך מעל"ע, כמו דקמנן לקמן נ"י ע"א במשנה דא"ט בעוף, דשם כתני והשתה מעל"ע ושחטה דכשרה, ורק מדייקי נדע דבלא שהשתה מעל"ע טרפה, אבל אין זה מה"ט של ההלכה, אלא טרפה המפורש בקרא, דהרי פטרין הרוצה שרצח את הגוסcin ב"א, משום דהוה כטרפה המפורש בקרא, דכי יכה כל نفس ולא מקצת نفس, ה"ה כאן דאמרה תורהبشر בשדה טרפה, שהוא לדעת הרמב"ם הנטה למות מכח מכת הדורס, דשם ודאי דלא כתיב כלל דבעין מחרסא אבר, דהרי עשה נתה למות ע"י הכאח אפיילו ללא מחרסא אבר, לדעת רבנן דריב"ב דינו כמחסרא אבר, אבל מה דבעין בטרפה מחרסא אבר, הוא משום דהקרא בכל עין מיריעי, אפיילו שהשתה מעל"ע, ואז באלא מחרסא אבר אין לה דין דמסוכנת ב"א, אלא כמסוכנת ב"ש, וזה כשרה דלא אסירה תורה אלא נבלת שהיא מותה ממש, אבל כ"ז שמרכסת עדין, כשרה, ולכן משנתינו דדיברה רק מה"ט של ההלכה, לא מציקתני נפלת מן הגג ומפרכסת ושחטה תוך מעל"ע, דזאת טרפה המפורש בקרא, וגם בדקה לא מהני, אפיילו אין כאן שום חסרון אבר דינה כטרפה מצד מסווגת ב"א, אבל כאן מיריעי בעמدة או שהשתה מעל"ע, דתו ליכא כאן משום מסוכנת ב"א, אבל איתן כאן טרפות דרישוק אחד מאבריה, אם נמצא, שסופה אינה חיה כמו שאר טרפיות, והוא מוחלה דח"ט, ומעתה תבין למה לא הזכיר הש"ס, דריב"ב פליג על טרפות דנפולה, לדעת הרמב"ם זה איינו דניפה דפליג על דנפלה מן הגג ומפרכסת ושחטה תוך מעל"ע, דlididi גם גוסcin ב"א כמסוכנת ב"ש כשרה, אבל על טרפות דרישוק אבר שהוא מוחלה, לא פליג, ולכן לדידי אפיילו תוך מעל"ע ולא עדמה נמי מהני בדיקה, ואם לא נמצא אבר מרוסק כשרה, אבל משנתינו לא דיברה כלל מלא עדמה ושחטה תוך מעל"ע, שהוא לרבען דריב"ב טרפה המפורש בקרא אלא מעמدة ולא הלהקה או שהשתה מעל"ע באפ"ן שיצאה מסוכנת ב"א, ואשר אבר לאלקמן במשנה דא"ט בעוף, דבבבמה סתמא דמלטה לא נעשה מסוכנת שאינה יכולה לעמוד מחמת הנפללה עי"ש.

והא לך פסקי הרמב"ם, פ"ט ההלכה ח' כתוב וא"ל, "דין נפללה כיצד, בהמה שנפלת ממקום גבוח ונטרסק אבר מאבריה, עד שתפסד צורתו ותאזרו" הרי דמפרש האי דינה דמשנתינו נפלת מן הגג ונעשה בה מעשה טרפות שנפסד אליו אבר צורתו ותאזרו שהיא ניכר בהאי אבר, וכאן לא מפרש באיזה מעמד צריך להיות הבהמה, כדי שנחש לחאי ריסוק אבר, אבל בהלכה שאח"ז כתוב, "בבבמה שנפלת מן הגג אם הלהקה אין חוששין לה ואם עדמה ולא הלהקה חוששין לה" וכי עכ"ל, ועיין בכ"מ שכ' דהוא מירמא דר"י א"ר, עדמה אינה צריכה מעל"ע, בדיקהDOI הילכה אינה צריכה בדיקה עכ"ל, אבל ראה איך שינה הרמב"ם האי מירמא, שכ' הילכה אם הלהקה א"ח ואחר"כ עדמה ולא הלהקה חוששין לה, והשミニ הא דיאינה צריכה מעל"ע, והלא דבר הוא, ואחר"כ בהלכה י"ז, כל מקום שאמרנו א"ח לה, מותר לשחות מיד, וא"כ לבדוק שמא נתרשך אבר וכו" עכ"ל וממי לא ישתומם על שפת יתר, דמותר לשחות מיד, כדי, כיון שכ' דין צריך לבדוק פשיטה דמותר לשחות מיד, ור"י א"ר בהלכה אמר דaina צריכה בדיקה, ותו לא מייד, ועוד זאת

במשנה דס"ל לרש"י לkomן נ"ג ע"ב דלא מהני בדיקה לודיי דרושא, ואין ספקacial דוחכחו היה, ממה דקטני סתם דרושא האב, ולא קטני והדים הבשר כנד"מ, מכלל דין לודיי דרושא בדיקה, ומה"ת הוא כנ, דהרי ההלכה אמרה כן, דרושא האב, וצל"ל משום ע"פ הרוב דרך הדורס להטיל הארס במקרים שעשו אותה טרפה, וגם לוקין ע"ז לדעת רש"י, דהרי ההלכה אומרת כן, ואין לנו לחזור על טעם ההלכה אם מצד רוב או מצד ודאי אמרה, ולכן גם בンפליה מן הגג ס"ל לרש"י דלית לה שום תקנה וע"כ מירי' דשחטה מיד Adams עמדאה או שהתה מעלי"ע הלא כשרה מצד ריסוק אברים, וגם הבדיקה דעתך אינה אלא משום שאר טרפות והוא חומרא דרבנן, ולכן הוכחה רשי' להודות שהאי טרפות חידוש וגזה"ב הוא, עד שתלו בו הראשונים, דתווך מעלי"ע לא ניכר הריסוק, אלא מצד מסוכנת בי"א אסורה, וכרבנן דריש"ב וכותב אח"כ שאם שחטה הרוי זה טרפה, דרבנן מדמין גוסס בי"א לטרפה, אבל למלכות לא משום דעתם רוב גוסcin למתי אין לוקין, לכן דיק לכתוב רק אסור, ומצד רוב גוב גוסcin למתי, ומה"ט קרי ל"י טרפה ולא ספק טרפה, דהרי מ"מ איכא רוב דטרפה הוה, הרי ממה דאמר תחלה אסור, ואח"כ קרי ל"י טרפה, שמעיין דאיתו כאן איסור תורה ודאי, מכח האי גוסס, אבל אין כאן מלכות, ואם עדין לא די לך בזה שתודה לי דכך הפירוש האמי, אקחך אל מקום אחר ומשם תראנה ברור כשמש דין הוא, והוא במאכילות אסורות בפ"ד, דשם ביאר לך הרמב"ס טרפה האמורה בתורה מה היא, והיא שנטה למות מחמת מכותיה, בין שטרפה חיה ושבرتה, בין שנפליה מן הגג ונטרסקו אבריה ובין שבא לה חולין מחמת עצמה, ונקב לבה או ריאתה וכו' ואח"כ בהלכ' י"א כתוב ז"ל, ברמה שראה חוליה בוחמת למות ונתה למות, הוαι ולאaira לה מכח באבר מאבריה הממייטים אותה, הרי זו מותרת ומ"מ נטהה למות מחמת המכות והפציעים, וכן בנפליה מן הגג ולא נטרסק אחד מאבריה, ומ"מ נטהה למות ואינה יכולה לעמוד, מכח ההכא ושפיקת דמו, ולמה לי' לצין מסוכנת בל"ה חסרונו אבר דוקא ע"י חוליה שבא מעצמה ותשש כחה, כי זאת נדע מק"י אם ע"י מכת הארי והזאב או ע"י נפליה מן הגג כשרה, כשאין בה חסרונו אבר, מכש"כ כשנטה למות ע"י חולשת חולי כליל שכשרה אלא ודאי דהאי נמי כטרפה אסורה, וכרבנן דריש"ב, אלא דין בא ממלכות משום דאפשר שאם לא שחטה הייתה הוה, ולכן א"א לאוקמי הקרא דבר שרבדה טרפה בכחג"ו, דלאו גמור למלכות א"א, דשנא היה עד לאחר מעלי"ע, ולאחר מעלי"ע כליה כהakan מסוכנת בי"א, ולא ע"י חית הייר, כי לאחר מעלי"ע כליה כה המכה, והמתי שאח"כ מקרי בי"ש בהגרות של המכה, והאי דין דעתה למות מחמת המכות בל"ה חסרונו אבר, דהוה כטרפה ובלא מלכות, כתוב הרמב"ס כאן, והוא יוצא ממשנה דין' בועל' דקתי, שם דין שהטה מעלי"ע כשרה, מכלל דין לא שהטה אסורה, ומושם מסוכנת בי"א או שאר סיבה חיזוני דין אחד להם, ואין בו מלכות, כן"ל. וכל שחולק על פ"י זה ברמב"ס, كانوا חולק על פ"ב שנים ששון ארבע, ודין נפליה שבhalbca בין החי"ט, שנשנה במשנתנו דין' בבהמה מריש הרמב"ס בהל' ח' דהיא, כיצד נפליה מן הגג ונטרסקו אבריה דהינו נשנתה צורת ותואר האבר, ובעמדאה או לאחר שחטה מעלי"ע, דיצאה מחחש מסוכנת בי"א, ובזה הלכו רשי' והרמב"ס לשיטות, דריש"י זיל' שמריש דנפליה מן הגג וחיטה מיד, משום דס"ל לרש"י כל שבא ההלכה נפליה מן הגג, ע"כ דיאת הוא הטרפות ללא שום תנאי אחר, כמו דרושא האב דקתי

מיד גוסס בי"א, כמו שביארנו למעלה, מ"מ פטור הרוצה, וטרפה בהמה, ולא נעמידנה על החזקה שהיה בריאה וחיתה, שתחי' גם עד למחור עכ"פ, חדא דלעתיד לא נמרין חזקה, ועוד דהרי רוב גוסcin למתי תוך מעלי"ע, כמו שכטב התוס' יבמות, מ"מ נראה דניינו דפטור הרוצה, ואסורה בהמה, אבל מלכות משום טרפה ליכא משום דין אין עונשן על רוב זה לא איתחזק כמו מוציאין ממון על רוב זהה, ובמ"א דברנו מזה ואכ"מ.

ולכן כי הרמב"ס הל' יט בסוף העניין דין' זה נפליה מן הגג ולא عمדה אסור לשחותו אותה עד שתשחה מעלי"ע ולא מדין נפוליה, כי הלא לא יהיה יש לה בדיקה, ואפילו בחולם לא עליה ע"ד הרמב"ס ז"ל, מה שטל בו הראשונים, דתווך מעלי"ע לא ניכר הריסוק, אלא מצד מסוכנת בי"א אסורה, וכרבנן דריש"ב וכותב אח"כ שאם שחטה הרוי זה טרפה, דרבנן מדמין גוסס בי"א לטרפה, אבל למלכות לא משום דעתם רוב גוסcin למתי אין לוקין, לכן דיק לכתוב רק אסור, ומצד רוב גוב גוסcin למתי, ומה"ט קרי ל"י טרפה ולא ספק טרפה, דהרי מ"מ איכא רוב דטרפה הוה, הרי ממה דאמר תחלה אסור, ואח"כ קרי ל"י טרפה, שמעיין דאיתו כאן מלכות, ואם עדין תורה ודאי, מכח האי גוסס, אבל אין כאן מלכות, אקחך אל מקום לא די לך בזה שתודה לי דכך הפירוש האמי, אקחך אל מקום אחר ומשם תראנה ברור כשמש דין הוא, והוא במאכילות אסורות בפ"ד, דשם ביאר לך הרמב"ס טרפה האמורה בתורה מה היא, והיא שנטה למות מחמת מכותיה, בין שטרפה חיה ושבرتה, בין שנפליה מן הגג ונטרסקו אבריה ובין שבא לה חולין מחמת עצמה, ונקב לבה או ריאתה וכו' ואח"כ בהלכ' י"א כתוב ז"ל, ברמה שראה חוליה בוחמת למות ונתה למות, הוαι ולאaira לה מכח באבר מאבריה הממייטים אותה, הרי זו מותרת ומ"מ נטהה למות מחמת המכות והפציעים, וכן בנפליה מן הגג ולא נטרסק אחד מאבריה, ומ"מ נטהה למות ואינה יכולה לעמוד, מכח ההכא ושפיקת דמו, ולמה לי' לצין מסוכנת בל"ה חסרונו אבר דוקא ע"י חוליה שבא מעצמה ותשש כהה, כי זאת נדע מק"י אם ע"י מכת הארי והזאב או ע"י נפליה מן הגג כשרה, כשאין בה חסרונו אבר, מכש"כ כשנטה למות ע"י חולשת חולי כליל שכשרה אלא ודאי דהאי נמי כטרפה אסורה, וכרבנן דריש"ב, אלא דין בא ממלכות משום דאפשר שאם לא שחטה הייתה הוה, ולכן א"א לאוקמי הקרא דבר שרבדה טרפה בכחג"ו, דלאו גמור למלכות א"א, דשנא היה עד לאחר מעלי"ע, ולאחר מעלי"ע כליה כהakan מסוכנת בי"א, ולא ע"י חית הייר, כי לאחר מעלי"ע כליה כה המכה, והמתי שאח"כ מקרי בי"ש בהגרות של המכה, והאי דין דעתה למות מחמת המכות בל"ה חסרונו אבר, דהוה כטרפה ובלא מלכות, כתוב הרמב"ס כאן, והוא יוצא ממשנה דין' בועל' דקתי, שם דין שהטה מעלי"ע כשרה, מכלל דין לא שהטה אסורה, ומושם מסוכנת בי"א או שאר סיבה חיזוני דין אחד להם, ואין בו מלכות, כן"ל. וכל שחולק על פ"י זה ברמב"ס, שנשנה במשנתנו דין' בבהמה מריש הרמב"ס בהל' ח' דהיא, כיצד נפליה מן הגג ונטרסקו אבריה דהינו נשנתה צורת ותואר האבר, ובעמדאה או לאחר שחטה מעלי"ע, דיצאה מחחש מסוכנת בי"א, ובזה הלכו רשי' והרמב"ס לשיטות, דריש"י זיל' שמריש דנפליה מן הגג וחיטה מיד, משום דס"ל לרש"י כל שבא ההלכה נפליה מן הגג, ע"כ דיאת הוא הטרפות ללא שום תנאי אחר, כמו דרושא האב דקתי

לעומוד חישינן, ולפ"ז צ"ל הא דמתירץ לסתון, ה"ב"ע בהפריס ע"ק, אין הפירוש כפרש"י ננער לעומוד, אלא דהליך ממש ע"ק, אולם הרא"ש ודאי מפרש כרש"י דננער לעומוד אבל לא הילך.

ועפ"י אלה הדברים יש מקום ATI, ליישב פסק הרא"ש צ"ל בפ"ק דברצה דף ו' ע"ב שכ', דהא דשותחוין עגל ביוט' דוקא כשהפריס עג"ק, כדמותה בפאט נ"א ע"ב עכ"ל, וצוחו עליו כל הבאים אחריו, אין זה אלא דחו"י בעלהה הכא ודלא קר"ג, אבל אכן הרוי פסקין כר"ג, דביה"ר אין בו משום ריסוק אחרים, לא בעין הפריס עג"ק, ולפי הניל"ל, דהא דانيا יוכלה לעומוד הלא היא רעוותא גדולה, עד שבכל הנין דלא חישינן, אם אינה יוכלה לעומוד חישינן כנ"ל, אלא דבבית הרחם מיד אחר הלידה, כיון דאי דרכו להלך כלל, אם אינה יוכלה לעומוד רק ריעوتא כל דחו הוה, אולם כל זאת אם נשחת מיד, אבל אחר איזה שעתות אם עדין אינה יוכלה לעומוד, ודאי חישינן, כמו בכל הני דלעיל, וא"כ כוונת הרא"שadam שוחטין אותו אחר כמה שעות, כי מסתמא אין שוחטין את הולך מיד כיוצא לאויר העולם, אז בעין הפריס עג"ק ודוק"ק.

תנוס' ד"ה בה"ר אין בו משום ר"א, משוה דאיכא ריעותא דאיינו הולך איצטריך לי' לאשמעין, דאי לאו הכי פשיטה דאלין בתר רוב ולדות עכ"ל האי, "דאילאו הכי" אין הכוונה אם הולך הוא, אז לא בעו למימור דאלין בתר רוב ולדות, דאפיילו בנפולה גמורה מהני הילוך, אבל הכוונה דאי לאו הכי אלא שחטה מיד, באופן דאיין ריעותא דלא הילך, אין דרכו לילך ברוגליה, וא"כ כמוש"כ לעיל, מ"מ פשיטה דאן מחזיקין ריעותא, משום דאלין בתר רוב ולדות, ודוק"ק.

הרמב"ם צ"ל מפרש האי מימרא דר"ג באופן אחר, והוא דבית הרחם שנתרסק הרי זו מותרת, ואיזיל זה לשיטתי, דרישוק דבר הניכר הוא שנפסד צורתו ותווארו של האבר ופושל גם באברים שנטולו איינו פושל בהם, וכן הו"א דה"ה בנתרסק הרחם כן הוא, קמ"ל ר"ג דלא, וכי זה א"א להעמידו מתוך השkil וטרי' שבגמ', ועיין בכ"מ ובלח"מ, ולכאור' קשה על בעלי שווי' שפסקו האי דינה ושזהו להקל נגד כל הפסיקים, דפרשימים הסוגי' כפשותה דעל ולד הנולד קאי, וניהו דכל הפסיקים הראשוניים אין ריסוק הניכר טרפה כלל, מ"מ כבר הסכימו הרשב"א והטור לפסק זה להחמיר כרמב"ם, דבמצעא אבר מסונה במראה ותווארו אצל נפול להטריף, אבל לק"מ, דהא דפושל הרמב"ם האי רישוק דידי' גם בהני אברים שיטיל שר, כתוב הכה"מ, לדמד זאת מהא דר"ג דיאיצטריך לאשמעין דביה"ר אין בו משום ר"א, ע"פ דינט האם שר, מכל דשר אברים דאפיילו ניטל שר בהם, רישוק פושל, וא"כ, כיון דאן לא מפרשין הא דר"ג דקיי על הרחם, לא פסלין ברישוק הרחם, משום דאן שום טרפות פושל בו, אלא דלפ"ז קשה להיפך דלמה פסקין כרמב"ם ברישוק תחול וכליות נמי, כיון דלא ס"ל כוותי בפירוש האי מימרא דר"ג, אלא לדידין שנשכחין אחרי הרמ"א צ"ל ש"כ בס"י נ"ח דאן לא בקיין בבדיקה זו, בלא"ה אין נפקותא לדינא בזה ודוק"ק.

ע"ב גמרא אמר אמייר משמי' דר"ד, נפיילה שאמרו צריכה בדיקה כנגד ב"מ, א"ל מר זוטרא הци אמרין משמי' דר"פ, צריכה בדיקה כנגד בית החלל כלו, ופרש"י צ"ל כנגד ב"מ שמא נקרע רוב החיצונה או נקבע הדקון, עכ"ל ומסתמא כנגד הלב והכבד והריאה והקבבה ס"ל ליש"י דלא צריך בדיקה, משום שהם רוחקים כנגד מחייבנית הבמה, וגם לא ניחא לי לרשי"י דמן דמוסיף כנגד החלל כלו שהוא מוסיף הני, דמן"ג אי איכא מקום לחוש גם בהני, הלא אפשר להכניס בדרכי אמייר, אלא דלא מסתבר לי לרשי"י כלל שיהי' משום ניקוב או קריעה בהני אברים הטמוניים

ורבן, בסנהדרין שם, וכן התוס' שכותבו לעיל ל"ז ע"א, דנפולה נמי כמחסירה אבר דמי ולכל זאת חד שורש להם, כי לדעתם אין חילוק בין טרפה המפורש בקרא ובין ח"ט של ההלכה, ומה יצא מזה, דריב"ב ב"דס"ל גוסס ב"א דומה לגוסס ב"יש, פליג על ההלכה דנפולה מן הגג, ורבא דامر בסנהדרין, הורג את הטרפה פטור, אטרפה של ההלכה קאי, ואע"פ שהוא סובר ט"ח, עי"ז הוצרכו להמציא דמ"מ סופו שירות מוחבלת זו, לפחות זמנים טובא, ורש"י הוכרח לומר דטרפות דנפולה הוא גזה"כ, יצא מככל שאר הטרופות, אבל לרמב"ם צ"ל אין כאן לא חידוש ולא קושי' וריב"ב לא פליג אטרפות דנפולה דאתה מHALKA, כמו שביארנו די והותר, והוצרכתי להאריך כ"כ, ולכפול הדברים כמה פעמים כי ידעתי שקשה מאד להוציא מלבן של הלומדים כללים ודינים המקובלים מימות הראשונים, בלי חולק ומפרק, ולא אחותה על הרמב"ם צ"ל, כי גם על שיטתו יש לתמוהו, והוא דלמה מהני הילוך, להוציא מחש ריסוק, וזאת לרשי"י ותוס' ניחא, דכיון לדידחו טרפות נפולה הינו מסוכנת ב"א, בלי שום חסרונו אבר, אלא חולשה כלל, וממילא הילוך ואיפלו עמידה מוציאה מהאי מסוכנת מבון, אבל לרמב"ם דתרי מיili נינהו, ולכן בעמלה אף דיצאה מסוכנת, אבל לא יצאה מחש ריסוק, ובви בדיקה על ריסוק, אבל בעמלה אף בדרכה ליבעי האי בדיקה, דלא מסתבר דמשום ריסוק אבר אחד כמו טחול או כליה, או אפיילו כבד, לא תוכל לילך ברוגליה, ואתה ודאי מן התימא, אבל שבורמת ריסוק הניכר, לא רק אבר אחד נטרסק אלא כמו אברים, וזה מסתבר שפיר דאיתו יוכלה להילך הילוך יפה, וכך כל ההלכה שום ובפתיחה עיקר יוז"ד.

ועתה נשוב לבאר הסוגי', א"ה הניח בהמה למעלה ומצאה למיטה, אין חוששין משום ריסוקי' אברים, עכ"ל, لكمן בעובדא דהאי גדי' דחאי חולשלא באיפומא דגר נפל, כתבו התוס' דמייר' ע"כ בלא הילך, דאי בהילך, הלא בהלכה אף בדיקה לא בעי, והרא"ש צ"ל כ' על האי דר"ג דבית הרחם אין בו משום ר"א, דבלא עמד מيري, וא"כ מסתמא לדידי' גם ר"ה מيري בהכי אפייל בלא עמד, והוא פלא בעניין, דכל שלא עמדה, הוא סימן מסוכנת כדאמר כך לעיל ל"ז ע"ב, וניהו דודאי בלא שום סיבה המורה על חליה אין לחוש, אם עי' כאב עובר אינה יוכלה לעומוד לפי שעיה, אבל בהניח למעלה ומזכה למיטה ואני יוכלה לעומוד, הרי רגליים לדבר שנפלה, ולמה לא נבעי עכ"פ שהי' ובדיקה, ומ"ש מהא דשוררים מגנחים זא"ז, או נפל לאראען חישינן וכתבו התוס' ע"ג דיליכא מכריסא דתורה אלא ארבעה טפחים, מ"מ כיון דמחמת הכאנה נפל חישינן, וכך נראה ברור דזוקא בלא הילכה אבל הילכה חוששין, וכן נראה מלשון הרמב"ם, שאחר ש' עמדה ולא הילכה חוששין, כתוב נפלה מחמת עצמה, וכן הניח למעלה ומצאה למיטה, אין חוששין וכן כל הני דחשב בהילכה י"ב, משמעו דעל מה שביאר לעיל דעומדה ולא הילכה קאי, והרא"ש צ"ל נמי נרא, דרך בבית הרחם קאמר דאפיילו לא עמדה לא חוששין, דבבית הרחם, הא דלא הילך מיד אין שום ריעותא דאיון דרכו לילך מיד, וממילא גם איינו יכול לעומוד, איינו מורה על מסוכנת דמחמת כאב הלידה רגליות הוא אפיילו שתתעלף, ובשעה מועצת חזרת לבריאותה, אלא שהתוס' כתבו גם בבית הרחם דאיון הולך ריעותה הוה, משמע דבאיינו יכול

עם האסיטה, ולא נשאר רק אמצעיתה של החולי', ורב טרכ אפיקו בחד צלע כהג'ו, וממה שהшиб להם, גיסטרא קאמוריתא, הינו ריתח'י שמענו מזה דגש בחדא כהג'ו טרפה, וכמיירה דבר, ועיין מהר'ם שיף ויתר האחוריים, דחקשו דלמא משום דנבלת נמי הוה, קאמר לו גיסטרא קאמוריתא, ולא משום דבחדא נמי טרפה הוה, אבל דעת הרמב"ם, הוא בהליך שחיטה והן בהליך' אבות הטומאה, לא הזכיר כלל האי גיסטרא דצלע מכואן ומכאן עם האסיטה, שתה' נבלת מטמא מחיים, והליך' פט' ה"ב הרגיש בזה וכותב זיל' "עוד אמרו שם בעקרבה צלע וקצת חולי' מכואן ואמצעיתה של החולי' קיימת שהיא נבלת, ולא ראתי שהזיכירה רבינו בהליך' שחיטה, שם מצוי הוא להשתבר או לעקור מן העצמות, וגם מזה איכה ראי' ביאור דין הנבלות, ולא ידעת טעמו" עכ"ל ויתר הו"ל להקשות ואפיקו בעקרבה 'ב' הצלעות וכל החולי' עמה לא האיך הרמב"ם בין הנבלות, רק כ' בפ"ג ה"י' וזיל' "בהתמה שנintel ירך שלה וכו' הרי זה נבלת כמו שנחטך ח齊יה ונחלקה לשני גופות" וכו' הרי מלשון זה שכ' "כמו וכו'" מוכח/DDוקא בנחלקה למגרדי דהיינו כל הבשר שבין הצלעות, דרך זאת הוה נחלקה לשני גופות, אבל בעקבית חוללי' ע"פ שע"ז נחשבים הצלעות עוקרים, כמו שאמרינו لكمון, דחוליה בלא צלע היכי משכחת לה, מ"מ בשביב זה לא נחשה הבהמה נחלקת לשני גופים, דהרי החיבור הנורא של הצלעות והבשר לא נתבטל עדין אבל פ"י הסוגי' לפי דעת הרמב"ם זיל' כך הוא, דעל הא דפרק הש"ס, והוא רב נמי גיסטרא קאמר, כתבו התוס' זצ"ל דמעיקרא את' ל' הא דרב שפיר, דלמא לא חשב היא דבר גיסטרא, ועיין לבב אריה זיל' דגש הוא מחייב בסברא הנ"ל דכל שחייב הבשר שבין הצלעות קים, אין לחשו לגיסטרא בשביב עקרית חולי', והיא באמת הסברא החיצונה והפשוטה, אלא דכל זמן שלא ידע הש"ס פירוש הדבר, היה מקבל עכ"ב דברי רב כספיטון, דgisטרא קאמוריתא, DIGSTRAYA ממש' קאמר, ולכן פריך על רב, והוא נמי גיסטרא קאמר,adam שליהם הוה גיסטרא, נס שלו גיסטרא רוח, ואע"פ שנייהם עפ"י הסברא החיצונה אינם גיסטרא, אבל כאשר מתרץ דבר בחצי חולי' קאמר, והם שאלו בשתי צלעות עם מקצת חולי' והינויו דבר, אלא דהוא טרכ בחדא והם שאלו על שנים, מצד זה ומצד שכגדון, וסמכו לידע נס דינו דחדא, מתוך תשובהו אי ירתח או ישוב במענה רך, ורב באמת השיב להם בריתחא, גיסטרא קאמוריתא, דהיינו ריתחא כדאמר בגמי', כלומר דמא依 שאלו על תרתי, דאפיילו בחדא כהג'ו טרפה,שוב לא בעין לממיר DIGSTRAYA ממש' קאמר, אלא דרך גוזמא, כדי לירתו עליהם על שאלהו בתרתי, במקומות שם בחדא טרפה, וא"כ לא שמעין מני' כל דהוא גיסטרא, והדרין לסביר החיצונה דלאו גיסטרא הוא כסברת התוס', ולא עוד אלא דמרב גופא שמעין דלאו גיסטרא ממש' קאמר, adam באמת ס"ל דשלחים גיסטרא ממש' הוה, אין כאן ריתחא דהרי האמת קאמר, ולא נשמע דגש בחדא טרפה, ומושבתת קושי' המהרא'ם שיף זיל', וזה ברור ואמת לאmittio של תורה בס"ד ודוק'.

אחרי כתבי הלכתى לבייהם"ט לראות בעין גשמי' איך תחובים הצלעות בחוליות, ונתודע לי שם דבר חדש לי, שלא נשמע מtopic' הסוגי' והמפורשים, והוא כי החולי' האחת אינה סוגרת בתוכה הצלע, כמו שדמייתי עד הימים, אלא הצלעות תחובים בין החוליות, ומשתתי חוליות נתהוו אסיטה אחת, שסגורת בתוכה הצלע שתחובה בין שתי החוליות, ומה מדויקדק לפ"א, מה דקאמר רב בעקרבה צלע וחולי' עמה ופרש בגמי' דחצ'י חולי' קאמר, שכי פשטו רואה דוחק גדול, אבל השתה ניחא דחצ'י מכל צד קאמר דהאסיטה מתחבר משני חצ'י חולי' ומה שאמר لكمון דאי' חולי' בלבד הדין כן, ודוק'.

בתוך תוכו של החلل, لكن פרשי' דהוא מוסיף דבאי' בדיקה משוע שבירת הצלעות או עקירת השדרה, אלא דקשה לי לומר דאם יימיר לא חש לשבירת הצלעות שהוא עלול יותר לשבור מלנקוב הדקון, אבל לשיטת הרמב"ם ניחא טובא דאמיר בדיקה כנגד כל ה"ב'ם האברים הפנימיים קאמר ולא משום נקב או קריעה דלא שכח כלל, אלא משום ריסוק שינוי צורה ותואר של אחד מאברים הפנימיים, וא"כ האי בדיקה משום טרפות נפולה היא, וע"ז מוסיף מор זטורא, כנגד החلل כולו, גם משום שבירת עצמות או עקירת חולי'Bei למידקי', ע"פ דלא שיק לטרפות נפולה, אבל הלא מצוי הוא להשתבר או לעקור מן העצמות, וגם מזה איכה ראי' לשיטת הרמב"ם ודוק'.

רש'ג דה כגן שהפריס עג"ק, נגע לעמוד ותחב פרוטתו בקרען לעמוד, כדאמרין لكمון עמודה מניפולת אינה צrica מעיל'ע עכ"ל. וניל' דבדיקה מיהא בעי, ויהי' נפשט האיבע' דרי' ירמי' בביבה ל"ז ע"א לכולא, ואתה לפ' מה שדוחין, דלמא דלא כר"ג, אבל לדידון דפסקינו כר"ג, לא בעין אפיקו נגע לעמוד, ודלא כרא"ש בפ"ק דביצה וכמש"כ מזה לעמלה, וכעת אני רואהidis לקיים פסק הראי'ש, לפי' שיטת הרמב"ם דרישוק לחוד ומסוכנת לחוד, והעמדה צריך להוציאה מסוכנת בי"א, דדין טרפה גם بلا ריסוק, ובבדיקה בעי' מצד ריסוק שלא יצא מהש' זה, אלא ע"ז הילוק כראוי, וא"כ ניהו דרי' אין בו משום דביה'ר אין בו ריסוק אברים ולא צריך בדיקה אחריו אפיקו לא עמודה, אבל עדין למה לא נבעי שהיית מעיל'ע להוציאה מסוכנת בי"א, דהרי לא עמד, ואפשר ע"י דחק הלידה נעשה גוסס, כמו בסנדירין שם בהני דרכחו בעשרה מלכות, דט' הראשונים שעשו גוסס בי"א, בלי שום מעשה טרפות וחסרו אבר, אלא דלרשי' ותוס' הינו ריסוק אברים, אבל הריסוק הכללי של רשי' ותוס' זו מסוכנת בי"א, דפליגו בה ריב"ב ורבנן, וא"כ ניהו דביה'ר אין בו משום מעשה טרפות הניכר באבר אבל ריסוק כללי שעיל'ע נעשה מסוכנת שפיר מצי להיות אשר זה בעין מעיל'ע, ולפ"ז מופרש כאן, הא דאמר הב"ע בהפריס עג"ק, גם ליל' נקמר וקמחדש זאת עתה דלכ"ע בעין נגע לעמוד, כדי להוציא מהש' מסוכנת, ואף שהרא"ש זיל' דלא נחות לכל אלה הדברים, ודאי לא כיון זה, אבל עכ"פ די שלא יצא שגנת הוראה מלפניו ודוק'.

ד"ה ביהם"ט, כשמפליים וכו' אפיקו ממוקם נבוה, עיין מהר'ם שיר' זיל' מה ש' בזה ואני עבר ולא אדע, אדם ממוקם גבוה עשרה הפילוחו, הרי לא שיק צפוניו נועץ בקרען, והוא נפולה גמורה וצ"ע.

תוס' דה עמודה א"צ מעיל'ע, בסה"ד ונראה דגרסינן התם, עמודה אינה צrica מעיל'ע וכו' עכ"ל, לפי דעת הרמב"ם שפירשנו דמעיל'ע לא צריך אלא להוציאה מיידי מסוכנת בי"א, כל שעמדת הרי יצאה מכל מל'ם מסוכנת, וא"כDOI צריךן לגורוס עמודה א"צ מעיל'ע, אלא דקשה להיפך לרמב"ם, מה קמ"ל פשיטה, דכל שעמדת הרי אין כאן מסוכנת, ולמה נבעי מעיל'ע, ויל'י דקמ"ל, כל שעמדת פ"א אפיקו יצאה מיידי גוסס בי"א, ונעשית כגוסס בי"ש כיוון דעמדת פ"א דכבר יצאה מיידי גוסס בי"א, ונעשית כגוסס בי"ש כיוון דעליה לעמוד, תו אינה צrica מעיל'ע, מן הנפילה, וכמו שכתב הרמב"א סי' נ"ח סע' ו', כל שהלכה אחר הנפילה וא"כ אינה יכולה לעמוד (ברמ"א כ' לילך וט"ס הווא) דינה כשאר מסוכנת, ה"ה אומר אני דבעמדה וחזרה להיות אינה יכולה לעמוד הדין כן, ודוק'.

ד"ג נ"ב ע"א גמר' א"ר, בעקרבה צלע וחוליה עמה טרפה וכו' עד סוף העמוד, לפי המסקנה ר"כ ור"א שאלו על בעקרבה מכואן ומכאן

ותי" דאיידי דנקט מן הזאב ולמעלה וכו', א"ג כי הicy דASHMUNIN בבהמה, דלא תימא אורחא דמלטה, נקט ה"נ אינכא לשוני בעופות עכ"ל, והנה האי תי' השני הוא אליבא דאב"א שבגמי אבל לתי' קמא, דרב פליג ארבי"ב וסובור דרי" פלייג את'ק זאב בגסה נמי דריש, צ"ל כתיה קמא שברא"ש, אלא דלפי מה של' התוס', דרב קמ"ל דזאב בגסה נמי דריש, מדאמר בבהמה למעלה מזאב, משמעו דכל מז אב ולמעלה שוה, איך קאמר מז הנץ ולמעלה בעופות, וזה ליתא, דהרי הנץ אינו דرس בעוף הגס, ועיין בר"ץ ז"ל מה שטי" בדוחק קושי" הראי"ש ז"ל, אולם לפע"ד נרא ברור, דל"ק דרב פליג ארבי"ב וסובור דרי" פלייג את'ק, פלייג נס בעופות, דلت"ק נס דרס אף בעוף הגס, אב"א גמר' ואב"א סברא, הסברא נוננת כי הicy דת"ק, סובור ביאב שהיא חייה קטינה מציז דרס אף שור הגadol, משום דעת ואלים זהירין, ודרכו לדرس, ה"ה הנץ בעופות, דהרי אמרו לקמן דהנצ אפילו בדרברבי מניה, ואין רקס בדכוותי הרוי דהנצ עלול לדرس יותר מאשר עוף הדורס. ואב"א גמר' דלעיל בשמשנה כתבו התוס' ד"ה ודורסת הנץ ז"ל, גבי טרפות העוף הזה שיק' למיתני, אלא משום ר"י תנא לי הכא" עכ"ל.

ויש' לראות הלא ר"י מן התנאים האחרוניים, מתלמידי ר"ע, ייסוד המשנהalla היהת מסורה בידם מאז, ועד דאתא ר"י, הicy לא היה נשנה דרסת העוף בימה, כמו דרסת הזאב בבהמה, ועתה אם אמר דבמשנה דא"ט בעוף היה שנוי' דרסת הנץ בעוף הדק והנז בעוף הגס, לא ה"י לר"י שום דבר להוסיף או לגרוע ע"ז, ולא אמר על עוף מיד, ולמה מהקה רבינו הקדוש מן המשנה דא"ט בעוף, והעמידן כאן ובשם ר"י, אע"ג דרי" לא אמר בהז דבר, אלא ודאי, דקדום דפליג ר"י או מפרש דברי הת"ק היהת כתני בא"ט בעוף, דרסת הנץ סתם וכמו דקתוני כאן דרסת הזאב סתם, כאשר כתבו התוס' דדין דעוף מקומו בא"ט בעוף, כי בסיס המשנה לא היה כתני יותר, ואחר שר"י פלייג או מפרש כדי שלא להצטרך להעמיד דבריו בשתי המשניות, מהק רב' דין דדרסת הנץ, ממשנה דא"ט בעוף, והעמידן כאן כל דבריו של ר"י, ומילא נדע דחת"ק פלייג hon בבהמה והן בעוף או שר"י מפרש שנייהם ולא איצטרך tuo לדברי הת"ק בעוף במשנה דא"ט בעוף כנלפע"ד אמת לאמיתו ודוק'.

ע"ש גמר' מיתיבי דרסת חתול נץ ונמי' עד שתנקוב לחלל, אבל דרושא ל"ל וتسברא, הרי"ף והרמב"ם ז"ל מפרשיהם, והנה לדידחו, אבל דרושא לית להו" לאו לשון הברייתא הו, אבל הש"ס קמתמה, אבל דרישת ל"ל, וتسברא, אלא דלפי היס"ד דל"ל דרושא כל עיקר, ע"כ ה"י מפרש עד שתינקב לחלל, דמצד נקב נגעה בה כפרש"י, דאל"כ מה פריך מדרוסת הנץ, דלמא באמת לאחר שתינקב לחלל, וגם בלאה" אם לאחר שניקב לחלל יש להם דרישת, גם בגדים וטלאים, לא מסתבר כלל לומר דבעוף הדק לית לי דרישת, אבל לאחר שמתՐץ לעצמו כאן בעופות כאן בגדים וטלאים, אז מהדרין לפרש דבניקב לחלל יש להם דרישת אף בגדים וטלאים, אבל דלפ"ז ודאי קשה טובא, מה דחק לר"י ולרמב"ם לפרש כן, אבל מה שnellפע"ד הו, דמצד מחת בחלל הגוף, לא מיסתבר לו החוש כלל, דאפיינו הגע הצפורה לתוך החלל, אין ארכו של צפורה הנץ מספיק, לנקב אחד מאברים הפנימיים, שהם רכים ואני מותחים וחוזרים בכל לאחריהם, ועיין ברמב"ם פ"י"א ה"ד, דמשמעו מלשונו דודוקא בנכנס הקוץ או החץ בחלל הגוף ממש דהינו בקוץ ארוך, שאחلك גדול ממנה נכנס לתוך החלל, ולא עומד בשפת החלל ע"פ שעבר לפניהם, כנלפע"ד לדינא.

ע"ש גמר' מיתיבי דרסת נץ לא דרס, והוא תנן ודורסת הנץ, הא לך' כאן בעופות וכן בגדים וטלאים, עכ"ל ויל"ד, דלמא הילכתא נקט

הסמכה לה, או בימין או בשמאל, מ"מ כבר מנותק הצלע מקומה, כי חצי חור אינו מחזק את הצלע מבון, וגם ר"כ ור"א דשאלו בעקרבה צלע מכאן ומכאן, שאע"פ שעם האסיטה קאמרו, מ"מ אמרו, והחוללי קיימת, דהאסיטה ניטלת ולא החוללי והאסיטה הוא מkeit מזוה ומזה של שני חוליות, אבל גוף החוללי קיימת ודוק'.

ע"ש גמר' א"ש נעקירה צלע מעיקרה וכו' ופרש"י ואפי' ללא אסיטה, ור"ת מפרש עם האסיטה, כי הicy דלא חילוק שמואל עולא בר זכאי ור"י, דלחיד ברוב צד אחד, ולאידך ברוב שני צדדין בעינן עכת"ד התוס', והי' להם להזיכר גם רב, דרב נמי דוקא וחוללי עמה, דהינו חצי חוללי לדלעיל, והנה האחוריים הקשו סוטרת רשי" אהדדי, דלעיל מ"ב ע"ב מפרש הא דשماואל, דעת חצי חוליתה אמר, והנה משום הא לא ארוי, דהרי בתוס' שם כתבו זול, "לקמן פלייג עלי" בר זכאי, ואומר ברוב צד אחד ונשתבררו ברוב שני צדדים, והכא נקט טפי מלטא דשماואל, משום איןך דקאמר וכו' עכ"ל, ועיין שם במורה"ל מה שתמה על דל"ק דפליג וקאמר בין אבל חוץ מזוה אני תמה, דמה שלא האצירו ר"י, דפליג וקאמר בין נערו ובין נשתבררו, ברוב שני צדדים, משום איןך פריך דלעיל, נערו ונשתבררו, דהינו נשתבררו דקתוני במשנה, ולכך כתבו רק בר זכאי, דמנyi ג"כ הוה מציז להקשות, משום דס"ל נערו מצד אחד נמי טרפה, אבל זה פלא, דהרי אכן קר"י פסקין ודלא כשםואל שהוא כבר זכאי, ואיך פריך הש"ס ולייחסו דשماואל שהוא דלא כהילכתא, אבל הת"י ע"ז דבאמת מרוב פריך, ועם חצי חוללי גם בצלע אחת טרפה, ונקט דשماואל, משום איןך דשماואל, ולא מדקדק bi' דהוא דלא כהילכתא משום דהרי אפשר לפרשו דעת חצי חוללי קאמר כרב, ולזה כיוון רשי" ז"ל דלעיל דדברי שמואל דקאמר סתם נעקירה צלע מעיקרה לא משמע דעט החוללי קאמר, מ"מ קושי הש"ס ע"כ לא ה"י אלא לפי הילכתא וכרב, דעת החוללי דהינו מkeit האסיטה טרפה, אבל התוס' מ"מ מפרשם דבש"ס באמת אמר, והעמידן כאן כלום לעיל, דלייפרך מבן זכאי דלית הילכתא וא"כ לא הוה מkickן כלום לעיל, דלייפרך מבן זכאי דלית הילכתא כוותי אלא על תוס' ליכא למיפור סתירה מושום דהמחברים רבים היוCIDOU, וליחסב דברי התוס' דלעיל, י"ל דפליג דס"ל דשماואל בל cholli קאמר, והוא בר זכאי המכרע בין שמואל לר"י, והלכה כמותו וכוונת הש"ס באמת אמר זכאי, אלא נקט שמואל אף דלית הילכתא כוותי' משום איןך דשماואל ודוק'.

ע"ב גמר' מתקיף לה ר"א ולתנייהו גבי קולי ב"ש וחומריב"ה, א"ל רבא, כי איתשל לעין טומאה איתשל עכ"ל לפי מה שהזכרנו כ"פ, לדעת הרמב"ם, דשר ארני תורה לא נדו ע"פ היא הלכה דח"ט, לכאור' יש לעין, איך קאמר כאן דב"ש סבורו הכא לגבוי טומאה, בעינן שתי חוליות לטהר, ה"ה גם בבהמה לא מיטרפי אלא בחסרון שתיים, אלא דגס بلا שיטת הרמב"ם נמי קשה, דלמא ב"ש ט"ח ס"ל, ומילא לא תלי זה בהז, כמו דאמרין בריש פרkon על בהמה שנחתקו גרגיה, אע"ג דלעין אדם ס"ל לתקדר"י כרשב"א, דיכולה לכחות ולחוות, אבל מ"מ טרפה הוה דס"ל ט"ח, וכן יש לתמונה על הא דאמרו בעירובין, דתורי חומרא דסתורי אהדי כגון שדרה גבלת, דמקרי כסיל בחושך הולך, דלמה יקרה כסיל, אם חשש למ"ד ט"ח, ואיז ליכא סתירה, וניחו דשماואל קאמר וכן לטרפה, משום דהוא טרפה אינה היהת ס"ל, אבל ב"ש מצי סברו ט"ח, ואין כאן כסילות למאן דמחמיר גס בטרפה, ויש לי הרהורי דברים בהז אלא דלא בריiri לי, لكن לא העלטים בכתב וצע"ג ודוק'.

ע"ש גמר' א"ר א"ר, בבהמה מן הזאב ולמעלה, ובופות מן הנץ ולמעלה, ועיין ברא"ש דהקשיה, בעופות Mai קמ"ל, דהא משנה שלמה היא, דרסת הנץ בעוף הדק, אבל למטה ממנה לא דרס,

והנה רשי' ז' ל' לקמן מפרש דאוחז בצרפתני ומגביה מן הקרכע מה שאותל, ולפירושו ודאי דאין לו עין כל להאי דרושא דהכא, אבל התוס' בשם ר'ת מפרשים, דרוס ואותל מוחים, ואני ממתין עד שתמונות, ומבייא ראי' מא'ק ט'ז ע'ב, דאמרו שם ארוי דרס ואוכל פטור, עי'יש ולפ' לא ידעתני מה בגין האי דריש, לדריש דהכא, ולמה לי באמת האי, "ואוכל" דבזרוס לחוד הוה סי' לוטמאה, וה'ה דמטריף, דהרי עופות טמאים אין להם דריש כלל, כמו ש' בעצם דאין דריש לטהורם, ואי' דקש' להו מה קמבעי לי' לר'א בשאר עופות טמאים, דהרי מוכח לקמן דרבבה מהם דורסים והרבה אינם דורסין, ומכח' דמסיק כאן דכלולם יש דריש עכ'פ' בדזוטרי מני' לפע'ד נראה גםן לא קבעי אלא על אותו שדרכם לדروس, אי מטילין ארס, או אי' יש כח באرس שליהם למקי' האבר, אבל על מעשה הדריש בעצמו לא קמבעי לי' דידע שיש מהם דורסים, ויש מהם שאינם דורסים, והוא דבר שיש לבירר, וכמו בחווית שישה דרישים כלל, כמו הדבר והപיל וכדומה, עיין ש'ות' ק'אי החות' ז'ל סי' נ'ח, וכן דבר התוס' נפלאים ממני וצע'ג וד' יאיר עניין להבינים ודוק'.

ע'ש גמרא ארב'ה א'ר, ארוי שנכנס בין השורדים, ונמצא צפורה בגבו של אחד מהן, אין חששין שמא ארוי דרסו וכו' ורב לטעמי' דאמר אין חששין לספק דרושא עכ'ל הגמי'. ותמה אני מאד, איך תלוי זה, בפלוגתא דרב ושותאל, אין חששין לספק דרושא או לא, ובפרט דאמר אבי' דבמוקם צפורה לכ'ע' וחושין, דלמה ניחוש כיון דסביר מוקם הצפורה אין שום ריעوتא ניכרת בעור, הרי אין לך הוכחה גודלה מזו, דלאו ע' דריש בא הצפורה לתוכ' גב השור, דהרי יש ליד הארי הרבה צפורה נס ואמ' תחוב כולם באוטו מקום לתוכ' העור, איך רק האי מוקם צפורה לבד ניכר ונראה, ותו לא, וגם בסתם דרישת דאייהו שתק ואינו מקרקיין, לכ'ור' יש להבוחן, דהרי יש בדיקת חוץ שכל העור נגד החלל שלם ויפא' בלי פצע וחיבורה, דבזחים דר' ע'ב ע'ב אמרין, דאייערב דרישת הזאב בנקבת הקוץ, ופרק והא האי משיך והאי עגיל, ועין בתוס' לקמן וכן שם בזחים, דלמה מהן הזאב אינו ניכר להבוחן, משמע דלמטה מזאוב נמי עכ'פ' ניכרת החבורה, ומכח' בבלמעלה מזאוב, היתכן שלא יהיו ניכר מוקם הדריש בחוץ בעור השור, אלא דבזה יש לדוחוק, דמיירי بلا בדק העור בחוץ, אז צריכה לבדוק בבשר בפנים, אם ליא' אידמיות או רקבון בשר שכנגד האברים הפנימיים, אבל בבדיקה בחוץ העור, ואין בה שום רושם דרישת, تو לא צריך יותר, אבל כאן דמיירי בנמצא בשור ח', תחוב צפורה במקומות ידוע, או נמצא מוקם הצפורה, הלא רואה שזולת האי מוקם הנקב, אין כאן ריעوتא אחרת בעור, ולמה לא נסמק על זה שלא לחוש על דרישת, וצל' דאפשר שפיר שלא תחוב הاري רק האי צפורה לתוכ' העור, ונכנס הארס דרך האי נקב לחול הגוף, אבל שאר הצפורה נס לא נתחבו כלל לתוכ' העור והבשר, ואם כנים דברכו, מישובים בזה כל הגני קושיות שהקשו התוס' ד'ה רוב על פרשי' דלמה לא ניחוש לשאר שורורים שאין בהם צפורה, ולאבי' למה לי מוקם צפורה כלל, ולפי האמור ייל דלגבוי כל הגני חששות סגי בבדיקה העור בחוץ שהוא שלם ויפה, וראה זה מה שמצוותי און לי בפסק' הרמב'ז'ל דסל' בפ'ה ה'א, "ספק דרישת אסורה עד שתבדוק כדרישת ודאית, כיצד ארוי שנכנס בין השורדים, ונמצא צפורה בגבו של אחד מהם, וחושין שמא ארוי דרס, אין אומרים שמא בכוטל נתחכך, וכן שועל או נמי' שנכנס בין העופות, והוא שותק וזה מקרקיין, חושין שמא דרס וכו' עכ'ל ויל'ד א' למאי הלכתא קאמר, דריצה בדיקה כדרישת ודאית, ולא די לו לכתוב דריצה בדיקה לחוד, ב') הלא

התנא דברי'תא נץ דלא דרש בגדיים וטלאים, כיון דמשנה שלמה תנן, דעתן דока בעוף הדק, ולר'י'ף ורמ'ס דמפרשים דכשיגיעו חלל דריש אף בגדיים וטלאים, הא אתא לאשמעין, אבל לר'י' קשה, אולם אם נאמר ממש'כ' למעלת, דלמאן דס'ל דר'י' פlige' את'ק, ה'ה בגין פlige', דلت'ק דריש אף בעוף הגס, וממילא גם בגדיים וטלאים חד דינא אית' להו, אז האי בריתא את'י' כר'י' ולאפוקי מות'ק וקאמר דעתן נץ אין לו דריש בגדיים וטלאים, וה'ה בעוף הגס, ואולי מזה הוכיח רשי' לפרש במתני' דר'י' פlige' את'ק, דמיהאי ברי'תא דקתני נץ דאין לו דריש בגדיים וטלאים נראה כו' ודוק'.

רש'י ז'ה עד שתינקוב לחיל, כקוץ בעולמא ועד שנקבו הדקון וכו' עכ'ל. לכ'ור' סוטר רשי' את עצמו במה ש' לנקן בדף הסמוך ע'ב ד'ה בקוץ עד שתינקוב לחיל, ופרש'י "אבל הגיע לחיל יש לחוש שמא ניקבו הדקון ובבדקה א' מא פנוי שאין נקב דק ניכר בהם" עכ'ל וכאן כתוב דלא מיטרף עד שניקבו הדקון, הרי דמיהני בדיקה עכ'פ', ולקמן יפה מדיק דלא מהני בדיקה, דהרי מדקתי נקב עכ'ל עד שתינקוב לחיל, ובדרוסה משאדים הבשר כנדב ב'מ, הרי דשווין הון נקב לחיל עם דרישת ובדרוסה הלא שיטת רשי' דלא מהני בדיקה, ועכ' הפירוש עד שרואי' להאדים הבשר, דהינו שתחוב צרפוני נגד חל הגוף לאפקוק על ירכיו, וכדומה, ואולי מיר' לנקן שנכנס הקוץ כלו לתוכ' חל הגוף ואז אין לו בדיקה. אבל כאן דהוה מקום ידוע וניכר מודה רשי' דיש לו בדיקה, ועכ' צרי' לומר כן, דכפי שכחתי לעיל, רשי' הוכיח לדדרוסה ודאי אין לו בדיקה, משום דההכלכה כך אתא, "ודרישת הזאב" ובזה סגי להתריף, ואיב' נקבות חל הגוף בקוץ, דאינו מנין הטרפיות, עכ' בדביה יש בדיקה. אבל בקוץ הנמצא בתוך החלל, מסתבר דמן הנמנע לבדוק כל החלל מנקב כ'ז ודוק'.

ד' נ'ג ע'א, גמרא בעי ר'א, שאר עופות טמאים יש להם דרישת וכו' הא דלא קבעי בשאר חיות חוץ מארוי וואב לגבי בהמה Mai, לדעת הרא' ש' ז'ל באמת ליכא דרוס בין שאר החיות, ודעת שאר הראשונים להיפך, עיין בטור סי' נ'ז, ונראה דלפי הני הראשונים, צ'ל דבחיות ידע דדיבר התנא בהווה, ולכן נקט ארוי וואב, דהני שכחיהם יותר משאר חיות לבוא לתוכ' העדר, עיין בב'ק ט'ז ע'ב ארוי דרס וואב טורף, ובשביל זה מצין למימור דר'י' לפרש הת'ק אתא, משום דחתה'ק דיבר בהווה וייתר שכיח הוא הזאב שבא על הצאן לטורף, ולכן אין מקום להסתפק דודאי גס שאר חיתו יער יש להם דרישת, אבל בעופות לא מצין דעתנו וגז יותר ער עלולים לדROS, וחוץ מזה נראה לפע'ד דבضعות טמאים דמשונים הם הרבה זמ'ז' בסימני טומאה שלהם עד שהתורה לא הזכירה סימנים כלל, אלא פרטם בשמותם, ולכן שפיר יש מקום להסתפק לעניין דרישת מה דינם של אינך, דלא הזכירים התנא בשמותם, וע'ז' קפשת ל'י' רב היל, דיש להם דרישת, והא דפרק ל'י' מומתני' והאן תנן דרישת הנץ, לאו ר'א לרבות היל קפריך, דהא ר'א ספוקי מספקא ל'י' בפי המשנה, אלא מסדר הגמי' שלאחר ר'א, ותדע דהא לא כתני, אל'ל' והא דקמשני דהני בדគותיהם או בדרבבמי' מני', ואינך בדזוטרי מני' הינו נמי מפסיק דרים עללים יותר לדROS, שכן אלים אויריהו אפיקו בדרבבמי' מני', וא'כ' בחווית נמי הדין כן, וכן הוא באמת דעת הרשב'א ז'ל, והיא השיטה המחוורת ודוק'.

וזע דח' דרישת בעופות, כתבו התוס' לנקן דעתן זה מה שאמרו, כל עוף הדROS טמא, אלא דשדיה זהיר' כי שליף צפורה, כמו בזאב בהמה, ולא ה'י להם לפרש האי דריש דהכא, שמספרה די והותר בסוג'י הש'ס, דהוא הטלת ארס, כשהוחזיא צרפוני מון הנדרס, אבל ה'י להם לפרש הסימן טומאה של דרישת מה היא,

אסורות, דשיכיוו טובא, בכל יום ובכל בית, لكن יש מקום להחמיר בפסיקות שלא ייקלו ראנן באיסורים, אבל באישות שהוא מלתא דלא שכיח שאירע ספקה בהם, וכל עצימות גיטין וקידושין, איתרמו לאדם רק פ"א בחמי מסתמא, לא מצאו צורך לחמיר בספק נגד חזקה, והרי תראה דהתורה עצמה הקילה בעין ממירות שלא לאסור מזר, אפילו שלא במקומות חזקה ועיין עוד בדבר שחייב זדו".^ק

ע"ש גמר קטע רישא חד מינינו, נח ריגז', וכתבו הפוסקים הא דלא חיישין שמא דרס אחראינו קודם דקטע רישא דהאי, משום דחזקת אלימוטא לח"ל דין הדורס מניח את הנדרס מידי עד שיראה נקמתנו בפנינו, ומזה"ט אף בהmittת יותר, לא חיישין לנשאים, עיין בט�"ז וש"ך סי' נ"ז סי' דאי' פלוגתא זהה, ולפ"ז בכל ס"ד"ר כמו באיהו שתק ואינהו מקרקיין איכה לעומת רוב ארויות דורסים, רוב הדורסים אינם מניחים הנדרס מידם, עד שיראו נקומות בפניהם, וכן שפיר קאמר בגמ', איכה למימר הכי ואלמא"ה, הויה ס"ד"ר, וא"כ קשה דליעל בנמצא צפורה על גבו של אחד מהם, דקאמר רב לטעמי, דהה בהא מצי מודה שמואל, דהרי איכה תרי רובה להתייר, חדא דרוב דורסים ממיתים מיד, ואני מניחים את הנדרס מידם ועוד רוב דין הצפורה נשמטה מיד הדורס, אלא דזה לך"מ דלעומת זה איכה רוב המתחכם, אין צפורה ישב בגבו. אבל מ"מ קשי', דהאי רוב ארויות דורסין לא הי' לו להזכיר כלל דלעומת האי רובה, איכה רוב הדורסין אינם מניחים הנדרס עד שימוש, ועיין בדבר שחייב זדו".^ק

ובגוף הפלוגתא שבין האחוריונים אי קטע רישא דתרי או יותר נמי כשר, כתבתבי בתשובה לדלידין אפילו לא ראיינו הנדרס נכנס חיישין דתלינו במצוין, ודורסים יותר שכחחים שיירגו בעופות ובצאן, מכביבים או עכברים, פשיטה דאפילו בנמצא כמה מתים בעדר או בכלוב במקום דלא ראיינו דرس נכנס דכשר, דניינו דבגמ' קאמר קטע רישא חד מינינו, והוא דוקא חד ולא תרי, משום דהש"ס הלא סובר ספק כלבא ספק שונרא אמר כלבא, ואני לא חיישין לדורס אלא בשראיינו הדורס נכנס, אז ודאי הדין כן דכל שהרג יותר הרי הוא יוצא מן הרוב דנה רוגיזיו لكن חיישין על הנשאים, אבל הרשב"א ז"ל כתוב דבראמנו הכלבים בני תרבות נינהו ולא שכיח שיירגו בעדר או בכלוב ותלינו במצוין שדורס נכנס לשם, וכך בנמצא פצעעים ללא שראיינו שם דרס נמי חיישין דתלינו במצוין וכן רובה דרובה השאלות שבאו לפניו באופן זה המה, שלא ראו דרס אלא שמעו רעש בכלוב או בעדר ובדקנו ומצאו, ובזה פשיטה דגס במצוין כמה מותים והנשאים אין בהם שום פצע וחיבורו, שכחחים הם, דמי הגיד לנו שرك דרס י' פעמים בתחלת הלילה, במאצעו, ובסופו, ובכל פעם קטע רישא חד מינינו. וזה ברור לדינא ביל פקובק לפ"ז ודוק".^ק

תוס' דה רוב ארויות דורסים, וא"ת אפילו את"ל צפורה זה מהמת חיקוך אתה, מ"מ אפילו בשאר שוררים שאין בהם צפורה, היה לנו לחוש כיון דרוב ארויות שבין השוררים דורסים, ובஸמוך נמי דקאמר אבוי וכי עכ"ל, כוונתם דודאי הכא מיiri באיהו שתק ואני הוליל, והוא לי ס"ד"ר ואוקי מלטה אחזקי' עיין באחרוניים, ולפ"ז נראה דהש"ס רצה לשולב זה, שלא אמר דרב ושמואל פליגו אי שייך לאוקמי אחזקה כשרות בנולד ריעוטא מהיים, עיון לעיל בסוגי' דישב לו קוץ בשפט, لكن לשולב את זאת קאמר תחלה, הוא קי מלטה אחזקי' והוא מה"ת לכ"ע, וא"כ אמר והוא וויל ס"ר אוקי מלטה אחזקי' דאין חישין אפילו מדרבן, אבל במקומות חזקה, ורב לטעמי דאין חישין אפילו מדרבן, אבל לשМОואל חיישין מדרבן, ומטיעמים שմבווארים לעיל בסוגי' הניל בתוס' ושאר הפוסקים, ומה שהקשו התוס' שם, מפ' ד"א ביבמות דומוקמין האשפה בחזקת היתר לשוק ע"ג דעתך בעלה קים, לפענ"ד נראה דלא החמירו חכמים רק בטראות ושר מאכלות

גם על שאר השוררים איך אכח שדרושא וכמוש"כ הרשב"א ז"ל, ועיין בטור סי' נ"י וביב"י ומכווא בהגמי"י שם, ולמה שתק הרמב"ס מזה, ג') הביא דין דזהו שתק ואני הוליך רוקרין בשועל או נמי' שנכנסו בין העופות ובגמ' נראה, דבארי שבין השוררים נאמר דין זו, וכן פרשי ז"ל דעל שתיק ואותיב בנינו, על ארבי ביןיהם, וכן על איהו קמעוואי, פרשי נוהם, וזה על ארבי נאמר, ועיין בראש יוסף מה שבי' על דברת רשי', דיש מי שמספרש דקאי על מה דסליק, ספק כלבא ספק שונרא, עי"ש. אבל על הרמב"ס ודאי קשה,-DD בדיבר מאירי שנכנסו בין השוררים, ולמה לי להוסיף, וכן שועל או נמי' וכו', אם גם בארי הדין כן, ועיין בלח"מ שהרגיש בזה כתוב דהה בשורדים, אלא דרהייא דגמי בעופות דקאמר לעיל מני', ספק כלבא ספק שונרא וכו', עי"ש ובאמת זה ליתא, דהרי רשי' ז"ל, בארי שבין השוררים מפרש כל הני, ולא קאי אדעליל, ובפרט הרמב"ס שכותב אח"כ בהלכ' י"ב סתם, ספק שנכנסו לכוא טורף, או נודע אם זה מן הטורפן וכו', למה לא כתוב גם דין זו, בהוא שחק והו מקרקיין בסתם טורף עכ"פ, וכן דرس שנכנסו בין בהמות או עופות והוא שתק והו מקרקיין, אבל אם נאמר דהכל שנראה שום רישום בחוץ, שב א"צ שום בדיקה יותר ניחא דזאת דוקא בשור שעורו חלק, ובארוי שמקום הצפורה גדול. אבל לא בכבשים שעירור, ולא בעופות בנוצתם, והדורסים שליהם צפורה נקנות, וכן בשור דוקא בנמצא צפורה תחוב יש ס"ד"ר, ורק על שור זה ולא על שאר השוררים, שיכולים לבדוק בכל מבחוץ, וזה שבי' הרמב"ס במתוך לשונו דס"ד"ר צריכה בדיקה כדורסה ודאית, ר"ל דלא סגי בבדיקה חוץ אלא עבי בדיקת בפנים, כדורסה ודאית, והמציאות בזה הוא כאשר מפרש, בארי שבין השוררים, בנמצא צפורה בגבו של אחד, דאי איכה ספק על אותו השור לבדו, ואני סגי בראיה בעלמא שאין בהם היכר נקב בחוץ, או בשועל ונמי' בין העופות, אפילו אין כאן היכר רושם מבחוץ, שום דבנהני אין לסמוד על בדיקת חוץ מטעמים שהזכרנו, נכלפ"ע בគונת הרמב"ס אע"פ דהפוסקים לא נתנו ליה.

אחרי כתבי זאת ראיתי בבי' בשם הרשב"א ז"ל הובא ג"כ לקמן במהרמל", על דברת התוס' ספק שונרא שכטב, דכל שאיינו ניכר רושם הדרישה בחוץ, א"צ שום בדיקת פנים, אלא דגס לרשב"א אם ניכר איזה מראה אדמומיות או רושם חברה בחוץ, שב צרייך בדיקה בפנים, ואני אומר דכל זאת בעופות או גו"ט אבל לא בשור הגודל, שדורס שלו הוא הארי, ואולי גם לא אמר ררבבי, שדורס שלחם הוא היזאב, דשם בעין דוקא מקום צפורה ניכר, ועיין עוד لكمן מה שכתבתבי על דברי המהרא"ם, ועכ"פ חידוש נפלא עבini שהמחבר בשלוחנו הטהור, לא הזכיר כלום מהא דרשב"א שהביא בעצמו בבי', יצ"ע ודוק".^ק

ע"ש גמר איכה למימר הכי וא"ה אוקי מלטה אחזקי' והויל ס"ד"ר, ורב לטעמי וכו', הא אוקי מלטה אחזקי' שלא במקומו הוא, דהכי הוליל, והוא לי ס"ד"ר ואוקי מלטה אחזקי' עיין באחרוניים, ולפ"ז נראה דהש"ס רצה לשולב זה, שלא אמר דרב ושמואל פליגו אי שייך לאוקמי אחזקה כשרות בנולד ריעוטא מהיים, עיון לעיל בסוגי' דישב לו קוץ בשפט, لكن לשולב את זאת קאמר תחלה, הוא קי מלטה אחזקי' והוא מה"ת לכ"ע, וא"כ אמר והוא וויל ס"ר אוקי מלטה אחזקי' דאין חישין אפילו מדרבן, אבל במקומות חזקה, ורב לטעמי דאין חישין אפילו מדרבן, אבל לשמוואל חיישין מדרבן, ומטיעמים שמבווארים לעיל בסוגי' הניל בתוס' ושאר הפוסקים, ומה שהקשו התוס' שם, מפ' ד"א ביבמות דומוקמין האשפה בחזקת היתר לשוק ע"ג דעתך בעלה קים, לפענ"ד נראה דלא החמירו חכמים רק בטראות ושר מאכלות

שיסתפק בדרכosa אסורה, הרי אין זה אלא חומרא דרבנן, וא"כ בקדשים ודאי לא החמיר חומרא זו להביא קדשים לביה"^ט, ובפרט שכפי הנראה, הוא חומרא דאמוראי, דלא מזכיר במשנה ובריתא. **ועיין** בזאתים שם דר"ל מוקי בנפולה וס"ל דילכתה נמי צריכה בדיקה, והוא לפי דברינו לכאור פלא דPsiטיא דהאי בדיקה בהלכה, שהוא מצד איזה נקב או שבירה באברים הפנימיים הוא חומרא דרבנן, ואיך מוקי מתני' דכל הzbחים שבתערבו בהכى, אלא דריש"י ז"ל כפי הנראה נתעורר בהזה וכותב ז"ל וכיון דיתחזק בה ספק טרפות אין מכניין אותה לעזרה לשוחטה, משום הקריבתו נא לפחתך עכ"ל, והנה על אוקימוטא דאיתרב בדרכosa לא כתוב מידי, משום דריש"י לשיטתי ס"ל דודאי דרושא לית לי' בדיקה, וכן מוקי דוקא בודאי דרושא. אבל בספק דרושא, כיון דיש לבדוק, שפיר מצי שחתה בעזרה דהרי כאן לא איתחזק בה ספק טרפות, כי האי איתחזק שכ' רשיי הינו דוקא בנפולה, שקדום שהלכה היתה אסורה ודאי משום נפולה ואע"פ שהלכה אח"כ יוצאה מאיסור ריסוק אברים. אבל עדיין נשארה בספק שאר טרפות, וזאת קרי לירשיי איתחזק ספק טרפות דס"ל דמחזקין מאיסור לאיסור, והוה גנאי לשחתה משום הקריבתו נא לפחתך. אבל בספק דרושא דלא איתחזק איסורה כלל, דשמא לא עשה מידי אין כאן גנאי לבדקה, כך מתפרשים דברי רשיי, וא"כ גם לפ"ד דעת רשיי קושי' דחיקם, אלא דהן בדיקת ודאי דרושא והן בדיקת ודאי נפולה, דאוריתא הוא, כאשר ביארנו לעיל בסוגי' נפולה, ואיכא בשינויים משום הקרבתו נא לפחתך, דלו"ל דגס בהלכה צריכה בדיקה, לאו משאר טרפות לחדק אמר, אלא משום ריסוק אברים דיש בדיקה לרמב"ם, ומזה ג"כ יש ראי' מוכרת לרמב"ם, בדיקה משום ריסוק אמר שהוא דאוריתא, כי ההלכה כך אתה על דrostת האזב וועל נפלת מה הגג, ולר"ל אפיו בהלכה لكن שניים פסולים לקרבן, משום דataruo בדרישה ובנפילה, והקרבתו נא לפחתך ודוד"ק.

ד" דרושא שאמרו צריכה בדיקה וכו' פ' בקוני' כגון ספק דרושא או שדרסה ואין מקום הדרישה ניכר מבוזץ, ודודאי דרושא לא מהני בדיקה, וכן פ"י הריב"ם וכו' עכ"ל, כבר כתבנו לעלה בדיור הקודם ולעיל בסוגי' דנפולה דשיטת רשיי הוא כיון דילכתה אינה על דrostת האזב, וכן אנטפלת מן הגג, ולא על האדם, הבשר ע"י דרושא, ועל ריסוק אברים ע"י נפולה, וכן שנינו לפקון בא"ט בעף נפלת לאור ונחמרו ב"מ, ע"כ דהני טרפה להלוטין נינהו, ומשום ע"פ רוב כל הנדרס נכנס הארץ לתוך הגוף, וכל שנפלת מן הגג מתרסקו אבריר, אלא אדם עמדה או שחתה מעלי', מוציאה מידי חש ריסוק, וא"כ ס"ל לרשיי דמה"ת לא מהני בדיקה בלבד, והוא כולה בדרכosa שדרס ולא ניכר תחיבת צפורה הדורס עד הבשר, דשם מה"ת רושם דרושא א"צ בדיקה בפנים כלל, ניכח, וכדבריו ממש כ' ג' הש"ך סי' נ"ז סקל"יו עי"יש. ואני תמה, דמה הייעלו בהזה, דעתך ייש להקשوت למה לא מוקי דאי' רושם אדרמיות בהאי ס"ר, וכן באין' שנתערב ומה ייש הוכח מה שכתבנו לעיל, דלרמב"ם מן האזב ולעלה בעין דוקא מקום צפורה האזב והארו ניכר, ולא רושם אדרמיות בעלמא וכן שפיר קאמר בגמי', דבען דrostת האזב לקוץ ניכר, דהאי משיך והאי עגול, אלא באמות בלא"ה קוישיטם לך"מ, דניהם דאנן ברושים בעלמא סגיין להטירוף ספק דרושא. אבל כותבנו לעיל, דלהכי קאמר לעיל אוקי מלטא אחזקי' והדר אמר הוה לי' ספק דרושא לאשמעין, דמה"ת ודאי דומקמיין אחזקי' וכן חוששן לספק דרושא. אבל לשמאן דחייש לספק דרושא, הוא מדרבן וכן מבואר הדבר ברמב"ם בראש פ"ה מהל' שיטה שכתב מפני שדרושא מפורש בקריאה החמירו בה, וכל ספק

אין מניחים הנדרס מידם, עד שיראו נקמתם בפניהם. ועיין עוד לפניו מה שاكتוב בזה ודוד"ק.

ע"ב גמר' אתררי' דشمואל הוה, להאי גירסא הדר ב"י רב דאי לא הדר הויל' להכשיר גם באתרא דshmואל, משום הפסד ממון ז"ל ויש קטת ראי' לזה מהא דאמרין בפסחים דר' לי' ע"א, דאמר שמואל להני דמצבי ננדוי זיבנא דכנדוייכו, ואי לא דרישא לא כר'ש, אלא ודאי הכל קאמר לו דאם תמכרו בייקר דאיכא הפסד רב, לא אחילוק כבוד לר' מפני הפסד ממונם של ישראל ודוד"ק.

ע"ש גמר' ולהקינחו ולשידינו לאשפפה וכו' בת"ח ז"ל הביא גרסת מקצת ספרים או ניתבינהו לעכו"ם, וכותב דה"ה דהוומ"ל דניזיבינהו לעכו"ם דמקרי נזמן, ואין מושם עושין שחורה בנו"ט עי"ש. ואני תמה על האי גירסא דא"כ מה קאמר, ולעתימיך נישדינו הלא לבבים, וכי הוא יותר טוב ממליטנים או למיכר לעכו"ם, דהרי כל הרואי לאדם, איינו מוכן לכלבים כדאמרין בביצה דר' ו' ע"א דכל דחיזי לאדם, אין מוכן לכלבים. אבל לפ' גירסתנו דלא הקשה שיתנס או ימכרums לעכו"ם חנקים ניכא דכיוון דלא נהרט אל חונקים, הוה נבלה כמותה מלאיהן, שגס לנכרי אין ליתנס לאכול, דהרי התורה אמרה לכלב תשליךון אותן. עיין בפתחה עיקר א' ועיקר י"ד, והא דלא פריך למה באמות חנקם ולא נהרט, כדי שייה ראו לנכרי, משום דכפי הנראה שמואל בכבודו ובעצומו עשה כן שחנקם והשליכם לנברה, וידעו המקשן שעשה כן בעצומו כדי שייה בטוח, שלא יאכלם השואל ע"י הוראת איה חכם המתיר ס"ד' רבב, וכן לא טרח לנחרר כל או"א, אלא חנקם ביחס שהוא קל יותר, והשליכם לנברה, אלא דקשי' לי' למה טרח להוליכם לנברה ולא זרעם לאשפפה כשאר נבלות, ע"ז שפיר קמהדר ולטעמיך, מהו השליכם לאיבוד מכל וכל, אלא כדי לפרשומי מלטה דאסורה עבד הци, ויש מה ראי' לירסת רשיי, "אלא אתררי' דshmואל הוה" ולא הדר ב"י רב, והויצק' שמואל לחזק הוראותן, דאי רב גופא הדר ב"י, למה לי' כולי האי ודוד"ק.

תוס' דה ספק שונרא ס"ק אמר קני', וא"ת דבריש פ' התערבות ע"ד ע"ב אמרין, גבי נתערבה בטרפה וכו', וmprsh כולחו כר' ינאי לא אמרו, דבון נקובת הקוץ לדrostת האזב מידע ידיין, דהאי משוך והאי עגול וכו' עכ"ל, והקשה המהראם' ז"ל, דלמה לא נוקמא דנתערב בדרכosa שאינה ניכרת כלל, באיהו שתק ואינחו מקרקרים, דלשמואל דילכתא כוותי' בעי בדיקה נגד כל החלל, וכו' דכפי מה שהביא הבי' בשם הרשב"א ז"ל, דכל שלא ניכר בחוץ שום רושם דרושא א"צ בדיקה בפנים כלל, ניכח, וכדבריו ממש כ' ג' הש"ך סי' נ"ז סקל"יו עי"יש. ואני תמה, דמה הייעלו בהזה, דעתך ייש להקשوت למה לא מוקי דאי' רושם אדרמיות בהאי ס"ר, וכן באין' שנתערב ומה ייש הוכח מה שכתבנו לעיל, דלרמב"ם מן האזב ולעלה בעין דוקא מקום צפורה האזב והארו ניכר, ולא רושם אדרמיות בעלמא וכן שפיר קאמר בגמי', דבען דrostת האזב לקוץ ניכר, דהאי משיך והאי עגול, אלא באמות בלא"ה קוישיטם לך"מ, דניהם דאנן ברושים בעלמא סגיין להטירוף ספק דרושא. אבל כותבנו לעיל, דלהכי קאמר לעיל אוקי מלטא אחזקי' והדר אמר הוה לי' ספק דרושא לאשמעין, דמה"ת ודאי דומקמיין אחזקי' וכן חוששן לספק דרושא. אבל לשמאן דחייש לספק דרושא, הוא מדרבן וכן מבואר הדבר ברמב"ם בראש פ"ה מהל' שיטה שכתב מפני שדרושא מפורש בקריאה החמירו בה, וכל ספק

דאיינו משום נקב או נפסק אלא שם דרושא הוא טרפה בפ"ע, עיין בריש פרקן על התוס' ודروسת הנץ מש"כ שם, ובדיבור הסמוך ודו"ק.

ד"ג נ"ד ע"א גמר' בתור דבעי הדר פשטה, אחד זה וא"ז במשחו מ"ט זיהרי' מקלא קליל ואזיל. ופרש"י "גרסינן" ולא ידעתו איזה גירסה אחרת הייתה לפניו רשי' שרצה לשוללה. וכפי הנראה האיתיבת, "ואזיל" רצה רשי' חסר בנוסחא אחרת שלפני רשי', ושלנא נטעה לפרש דהארס שורף את האבר ולכן אין נפקותא בשיערו, וכן צרך לגורוס, "ואזיל" לומר דשורף עד רובו של גורגרת דסopo לפסק, וכן משמע מרשי' לדלעיל בדף הקודם ד"ה צרכיה לבדוק שכ' שסopo לשורף עד שתנקוב את בני מעיים, הרי דעתך סopo לנקב קאתין עלי', וה"ה בגורגרת סopo לפסק. אולם דעת התוס' לעיל במסנה אינו כן, אלא דשריפת אבר הנלקה מן הארס, הוא המmitt ולא מצד שסopo לינקוב או לפסק,adam משום דסopo לינקוב או לפסק, לא ה"י טרפות בפ"ע, כמו שלא חשיב מראות פסולות בריאה וכדומה לטרפות בפ"ע. ולפע"ד מה דלא חש רשי' י"ל לקושי' זו הוא מפני דלישיטוי' וdoi דרושא אין לו בדיקה מה"ת, משום דההלהكا אתא על דרושא הזאב דטרפה, א"כ שפיר הוא טרפות בפ"ע, אעפ" שטעם הטרפות משום סopo לינקוב או לפסק, אבל החוס' ורמב"ם דס"ל, דגם לודאי דרושא איתת לה בדיקה, וכל שלא האדים הבשר או הסימנים מחמת הארס כשר, מוכרים לומר דשריפת הארס הוא שם טרפות בפ"ע ולא מטעם סopo לינקוב ולפסוק, והוא בכ"ש בין בשוט ובין בגורגרת, ולא גרסו האי "ואזיל" אלא דשריפת אבר בכ"ש בעל האיבעדי דקמבעי קנה דנקובתו באיסר דרושא בכמה, באמת ה"י מסופק בפלוגתת רשי' ותוס' ופשט לי כתוס' דזהירות' מיקלא קליל, ר"ל שזה טרפות בפ"ע והוא במשחו בכל אבר בשוה, והוא נכון מ"ד ודו"ק. **ע"ש גמר' אל"ר ר"ל**, מנו רב ומנו רב ולא ידענא לי מכאן ישראי' למה שכתבו התוס' לעיל לך"ה אמר יביא ויקיף. הראש יוסף ז"ל הביא אכן קושי' הרשב"א ז"ל דהא לדעת הבע"ג, דין במשמעות הסימנים משום טרפה אלא מגזרת ההלכה אין שחיטה מעלת בהן, לעולם לא ידמו החתוכים, דהא אפילו נשחתה לאחר רב מלידתו, קשה לומר דר"ל לא ה"י זוכר את רב שהי' החשוב שבתלמידי רבי וייתר גדול בתורה וחסידות מר' יוחנן ודוו"ק.

ע"ש גמר' שמותה ושחותה כשרה וכו' ר"י אמר יביא ויקיף. הראש יוסף ז"ל הביא אכן קושי' הרשב"א ז"ל דהא לדעת הבע"ג, דין במשמעות הסימנים משום טרפה אלא מגזרת ההלכה אין שחיטה מעלה בהן, לעולם לא ידמו החתוכים, דהא אפילו נשחתה לאחר רב מיתה: והראש יוסף תהמה דאפשרו לרשי' "דשותות הסטי' טרפה, מ"מ איינו נבלה, דשלא במקומות שחיטה הוא ואטו טרפה אין בה חיota עי"ש. ובמחייב'ת דברים אלו שלא בדקוק כתבים, ואם במקומות שחיטה נבלה, הכמי משום דאין בה חיota קרווא נבלה, דהרי רק לאחר מיתה מטמא, אלא משום דאין שחיטה מועלת בו יותר וכן מקרי נבלה מחייבים, וכן שביארנו זאת בעיקר י"ד באריכות, גם מה שכך דלמעלה דלאו מקום שחיטה רק טרפה הוה, בהז איכא פלוגתא, עיין לעיל בפ"ב בסוג' דמוגרמת. ואני ביארתי שס דלמאן דס"ל דכל שנספק הקנה שוב הוה כמדמ"ד ולדעת הרשב"א על הקנה עצמו ליכא דפליג ע"ז, א"כ מה לי נפסק במקומות שחיטה, או לעולמה ממקומות שחיטה, כיון דטרפה הוה, ממילא דכאן כמדמ"ד ותו אין שחיטה מועלת בו, וממילא יקרה נבלה, אלא דلغבי נידון דיון של הקפה, אין שם נפקותא אם טרפה ואם נבלה, דהכא

רק במקומות דאיכא חשש דרושא וביענו בדיקה להוציאה מספק דרושא כל שהאדים הבשר, הרי עידיון הספק שהוא מכח דרושא אתה, במקומות עומדים ואסורה אבל ואדי לרבות דלא חש לטפק דרושא לא יאשר אפיקו נמצאת האדים הבשר אינה וננה, כי מכח סיבות שונות מצה להיות אדמים בבשר, ראי' השניה הביבאו, ממה דרב מורי ב' מכפה ועד אטמא, וע"כ בודאי דרושא מיירי דהרי לרבות אין חוששין לטפק דרושא, והנה לעיל בסוג' דישב לה קו"ז בשות כתבתתי דלבב גם רשי' מודה דמהני בדיקה גם לדאי דרושא, וכן הבאותי בשם הגהות מלא רועים אכן עין ב'. ועתה הדריני ב', כי טעמא דריש'י מפני שההלהקה סתם אתה, דרושא הארץ, ע"כ דהיא ודאי טרפה ואין לו בדיקה, ולכן א"א דריש'י פליגו בהז רב ושמואל, מ"מ ראי' ז"י אני מכיר, תבקשה לדונפיש'יך דע"כ לרבות צרכי להיות ניכר מקום הדרישה, וא"כ למה עי' בדיקה ב', ועוד אטמא, מה תאמיר דכל שעלה הדורס על הנדרס, גם מודה דבעה בדיקה, דזוקא באיהו שתק ואינו מקרקין פלי', משום דאייכא עיון ס"ס דשמא מוחמת ביעותא מקרקין אבל לא עלה עליון, וכמ"כ למעליה משום דכנגד רוב ארונות דרושא אין רוב שעשוה אותו טרפה, גם רב חייש ומצרך בדיקה, א"כ ודאי דנפל ראיות התוס' בבריא דאפשר רשי' בעלה ארוי על השור, ולא ראיינו מקום הדרישה, ואז צרכיה בדיקה מכפה ועד אטמא, אבל בראינו שדרס דהינו שניכר מקום הדרישה לא מהני הבדיקה דאפשרו לא האדים הבשר כנגד אותו מקום מ"מ טרפה, וכמ"כ באמות רשי' י"ל דהבדיקה מהני, או באיהו שתק ואינו מקרקין, אי בעלה ארוי ולא ניכר מבוחץ מקום הדרישה ובאהי ספק הآخرון גם רב מודה דבעי בדיקה, ולכן ראיות התוס' נגד רשי' אני מכיר.

וזע דבשה"ד כתבו, דגם רשי' לא נקט ספק דרושא אלא משום דאי צרכיה בדוק כנגד כל החلل, אבל אם ה"י ניכר מקום הדרישה, לא ה"י צרכיה בדוק אלא כנגד אותו מקום, אין כוונתך שכן הדין לדידן דהרי אנו פסקין כשמואל דחוושין לטפק דרושא, וממילא לצרכיכון בדוק כנגד כל החלל, אפילו ניכר מקום הדרישה אלא דר"ל, לרבות חייש לטפק דרושא באיהו שתק ואינו מקרקין, ה"ה דלא חייש בלא ניכר מקום הדרישה, וא"כ לרבות דקאמר מכפה ועד אטמא, אם ניכרים כמה וכמה פעעים במקומות מפוזרים צרכיה בדיקה בכל החלל, אבל כבר כתבעו דזה ליתא, דהרי לרשי' כל שודאי נדרס אפיקו במ"א, הרי הוא דרושא הזאב שאסורה ההלכה, וכאשר הוכחת זאת לעיל ומפרש'י שבפ' התערבותות דלא קשי' לי' למאנ דומוקי לי' בדروسות הזאב, דהרי אפשר למבדק' אחר השחיטה.

והנה הלב אריה ז"ל בפירושו לדברי התוס' אלו, ס"ל דספק דרושא בסימניים הוה כספק בשחיטה, לדעת הפלתי דספק נקה"ו ופסה"ג ספק בשחיטה מקרי עי"ש. וכבר כתבתתי במקומות דהאחרונים ז"ל טעו בהז טעות גדוול במחכ'ת בחשבם דכל מעשה טרפות בסימניים הוה נבלה לדעת הרמב"ם, דזה ליתא, דזוקא נקב או פסוקה דמקרי תחלה נחרה ונידון שחיטה פסולה למ"ד ישנה לשחיטה מתוע"ס, אבל לא טרפות דלא שייך לחשבון תחלה שחיטה פסולה, והרי תראה דנקה"ו ופסה"ג וכן נחסרה הגגרת כאיסר ונקהה כנפה, דכל הני לא מנה הרמב"ם בין הטרפיות מפני שהן עניין שחיטה פסולה, אבל נהכו עורות הושט במראו מנה בתוך העין טרפיות, הרי שלך לפניך, דכל דלא שייך לומר דהוה כתחלת נחרה, אין בו משום נבלות, וכן הכא בטראות דרושא

ואם נאמר דה' גם הנה מקובלים בידם מדרות הקדמוניים, האז ה' הכלל למאית אتا, אין לומר אדם ישכו יהיזרים ע"ז' ה' הכלל דהא אין להוציא על הטריפות מכל חכמת הרפואה. וראה זה כי הרמב"ם ז"ל בעצמו נ舷ל במה שהזהיר כאן שאין להוציא מכל חכמת הרפואה על הטריפות והוא הוציא לנו ניטל לח' העלוון בפ"א ה'כ"ג. והסביר זאת לחכמי לוניל אין לך כל שאין כמו מה' ח' יוטר מזיה עי"ש. אבל דעת כי עמקו מוחשבות ח'ז'ל ואין לך קושי' ולא סתירה וגם פסק הרמב"ם על מקומו יבא בשлом, אבל כדי שנבאו למטרת חפצינו צרכיך לפרש המשנה והשקליל וטררי שבעמוד ה'לאה כי מתוך פירושנו יתגלה לנו טעמא ופירושא דהא מלטא ולכנ' עשתיק עצמנו למשנה.

משנה ואלו כשרות בבהמה וכוי' וכתבו התוס' דכלחו צרכיCDFRISHNA בריש פרקו. והמעיין שם בתוס' ימצא דפירושו רק הני אברים נזנרכו בתוך הטריפות והקשרות מגරגרת ועד המסע וביה'כ. דהו'א נסדקה כמו נפסקה וכן כולם. אבל מהני דקתי ני ה'ה' בין הCESSOT ולא נצרכו לעיל בין הטריפות והן הנה תחול כלויות ולחי התחתון והאם לא דברו מאומה, ובאמת קשה למה' קתני באלו כשרות פשיטה דכל שלא נשנו בין הטריפות ממשילא כשרות אין לנו להוציא על הטריפות אבל באמות קתני הני כדי להשמעינו דיש גם בהם אופן המטריף ומכח האי דיווק אמר רבא ניקב הטחול בסומכי טרפה. ורכיש בפ' דלקתיה בכל' טרפה, וניטל האס או דאתא לאפקוי מר'ט בסנהדרין דהשליך בהמה שניטל האס שלה לכלבים או כהני פוסקים דבנימוק האס יש להטריף וניטל לח' התחתון שרחה, למד מזיה הרמב"ם הא לח' העליון טרפה. והנה لكمנו אר' ז' לש' אלא שיכולה לחיות ע"י המראה והעלטה וכוי' אלא דמהרש'ל ז' מזחק מימרא זו שאינה מובהה לא בר'ף ולא ברמב"ם וכאשר כ' המהרש'ל הוא תוספת על הגלילן מן הגאנונים וטעה הסופר וכתבה בפניהם. ואני אומר דמאן דגרס לי' בגמ' הי' מי שייה' הוא מחולק על הרמב"ם בדין דליך עליון ולכון מדיק האי דינא מiotra דמתני' דקתי ניטל לח' התחתון שרחה דל'ש אלא ביכולת לחיות ע"י המראה והעלטה וכוי', אבל הרמב"ם דחה האי מימרא משום דס'ל דלulos יש לעשות אתו תחבולת להכנס המזון כדיוע ולכון דיק משננה יתירה או דנטיל לח' העליון טרפה ולרמב"ם גם הא דאמרו לעיל מ"ד ע"י ואותנא תונא ניטל לח' התחתון שרחה לא גרט ל' דהו ז' פסק דזוקא ניטל עד הסימנים כשר עיין בפ' שמ' שם.

מלטו הדברים שאמרנו אנו לנמדיין דכל הני שב שמעתתא לא מחייבתם בלבד חדש ולא על סמך דזה הכלל לחוד אלא דלכלון יש רמז במסנה ניקב הטחול ולקורתה בכל' כמו שפרשנו גלגולת שנחבסה מהה דקתי נפתחה הגלגולת שרחה נעקרה צלע מעיקרה עם חצי חול'י ה'וא טרפות מורכבות משני טרפיות דענקרו רוב צלעות ללא חול'י שלמה טרפה ממתי' דאהלות וככ'ה' וכל הרכיב רב שנייהם יחד לומר דנעקרה צלע וחצי חול'י דינה לנערה חול'י רב שנייהם יחד לפ' ר'ח' דנדללו מחייבים בארכן סימנים ר'ל עזון עיקור ואי לפ' ר'ח' דנדללו מחייבים בארכן זאת נרמז מהה דקתי נקה'יו ופסח'ג בו'ז' החיבור דASHMUNIN בזיה דבעין שייה' מחוברים יחד בארכן כבר אחד וזה רמז טוב ובר שנקראן אי כפרשי' ממקום חיבורן בלחי הר' ה'וא בכל עיקור דגמירו דאי בדרי לה סמי וח'י. ומה דמתרך ל' בעל מסדר הש"ס על קושיתו דמקשן והא קחציא דמתו, גמירי דאי בדרי לה סמי וח'י לאו דעל ההני מאורעות ה'י קבלת בידיו דיש סם לאלו אלא דרך כלל אמר לו דכל הטריפויות שלא מנו החכמים מסתמא כן ה'וא דיש איזה תרופה למכות אלו. וכן מבואר ברמב"ם שהבini כן. ז' ז' בפ' הי'ב, "ואין להוציא על הטריפות אלו כלל של שארע לבהמה או לחי' ועוף וח'ז מאלו שננו חכמי דורות הראשונים והסכימו עליהם בבתי דין ישראל, אפשר שתחיה ע"י איזה רפואה הנעלמת מatanu וא"כ אם שמסתמא אפשר שתחיה ע"י איזה רפואה הנעלמת מatanu וא"כ אם התנא ריב'ב לא רצה להוציא מ'ט על הטריפויות שהו מקובלים בידו איזה הויספו האמוראים ע"פ המשנה דזה הכלל כהנה וכנהה.

בחיות תלוי מלטה, וכיון דכוכב'כ חי' הוה איך ידמה החיתוכים, אלא דמ"מ לא הקשה הרשב'א על שיטת רשי', וכיון דטרפה הוה, הרי הגורגורתeman דמונה בדיקולא, וניהו דבחמה כולה היה לכל דבריה, אבל הגורגורת דהוה כדמבר' ד הרי חשוב כמת, ובaber המדוולד דין לו התקרשות עם הגוף אלא כ"ש שלא יחשב כניפול, אלא ע"י מיתה, וכן לא הקשה הרשב'א אלא לדעת הה'ג וזה ברור. ופלא על הראש יוסף ז'ל שלא נחות לכל זאת.

וזע דhalb אר' ז' ה' הביא כאן קושי' המהרב'ס שף ז'ל שהקשה דמה מהני הקפה, כיון אפשר דנסמט בין שחיתת הקנה לושט. ותי' הלב אריה, דבאמת בזה פלייגו רב ור' ה'aca, דרב סובר קר'ל, דכל שנפסק קנהCMDMB'Z. וכן קאמר א"א לשוטה שתעשה שחיטה דאפיקו אם נשמט בין סימן לסייען כשר, לאחר שחיטת הקנה השוטה השמוטה אינה פוסלתתו דהוה CMDMB'Z, אבל ר'י פlige על הא דר'ל ולית לי' CMDMB'Z, ואפיקו הקנה עצמו לא, ודלא כרשב'א. וכן לדידי' אפשר שנשמט בין סימן לסייען, אז טרפה הוה לדעת רשי' עי"ש. וכל ההקדמות אמיתיים, ואם תרצה לעמוד על בוריין של הדברים תעינוי היטב מה שכתבתבי בזה לעיל ד' י"ט ודף ל'ב' בפלוגת ר'י ור'ל בהזה. אבל לפреш דרב ור'י כאן פלייגו בזיה, אי שוטה שבין סימן לסייען פוסל, הוא דבר שא"א להעמידו, דהאי יבוא ויקיף דקאמר ר'י, אין להולמו והלב אריה כ' דיבוא ושימות במ"א לראות ההשומות אי דומות האחד. לא הבנתי מה קאמר, דאי' ישנות עוד הפעם סימן השוטה, ועוד זאת דקושי' הרשב'א במקומה עומדת, Dai לר'י סימן השוטה לאו CMDMB'Z, אי' דמו הני חיתוכים אפיקו אם לאח' שנטט, כיון דגם הגורגורת ח' כמו האברים, וכן דבר קדשו אינם כדי להקימם. גם מ' ל' CMDMB'Z לא הריאה ולא הקנה וצע'ג.

ע"ש גמר' זה הכלל: לאתו'י Mai לאתו'י שב שמעתתא דבי' יוסף רישבא וכוי' אל' וכי להוציא על הטריפות יש, אין לך אלא מה שמננו חכמים וכוי' עכ'ל הנם'. ועיין לעיל במשנה ד'ה' זה הכלל מה שתהמאת על הסוג'י דהכא דהרי סותר א"ע מנוי וב' מותה אמר דזה הכלל אתה לאתו'י הנ' ש"ש ועכ' דמוכח זה הכלל אנו מושפין כל מה שנראה לנו שאינה כמורה חיה, וכמוש'כ הרשב'א בתשי' סי' צ'ח דעל סמך זה הכלל שבמשנה הושפו החכמים שבדורות הבאים הני ש"ש, משום דבהתני נמי אינים יכולין לחיות ועכ' ע"י הנסינו שעליה נבנה חכמת הרפואה ידעו את זאת. ובתווך כד' דחה ריב'ב האי רישבא בשתי' ידיים אין להוציא על הטריפות והרי הוא הי' מן התנאים הראשונים שבימי' ה'י עוד מקריבין קרבן פסה (ואולי לא על האי תנא כיון כאן וכן ראה כושי' ודו'ק) וככה וכמה דורות אחריו חדש טרפיות לרוב כמו הני ש"ש ואין לומר דלהיא מכח בגידה נשי' יש תרופה ותחבושת דאי' ה'י הול'ל, דגמירו דאי בדרי לה סמי וח'י. ומה דמתרך ל' בעל מסדר הש"ס על קושיתו דמקשן והא קחציא דמתו, גמירי דאי בדרי לה סמי וח'י לאו דעל ההני מאורעות ה'י קבלת בידיו דיש סם לאלו אלא דרך כלל אמר לו דכל הטריפויות שלא מנו החכמים מסתמא כן ה'וא דיש איזה תרופה למכות אלו. וכן מבואר ברמב"ם שהבini כן. ז' בפ' הי'ב, "ואין להוציא על הטריפות אלו כלל של שארע לבהמה או לחי' ועוף וח'ז מאלו שננו חכמי דורות הראשונים והסכימו עליהם בבתי דין ישראל, אפשר שתחיה ע"י איזה רפואה הנעלמת מatanu וא"כ אם שמסתמא אפשר שתחיה ע"י איזה רפואה הנעלמת מatanu וא"כ אם התנא ריב'ב לא רצה להוציא מ'ט על הטריפויות שהו מקובלים בידו איזה הויספו האמוראים ע"פ המשנה דזה הכלל כהנה וכנהה.

ע"י מחת וכן חסירה ע"י חיתוך, שכן לא הוה ניקבה הכלול ע"י חולין ולקתה בכלל ע"י הכלל סוג נקבה וחסירה וכו' עכ"ל, ותמה אמי שהלב ארוי ע"ל החזק לדוחק, דבר ברור כמשמעותם, אך נוכל להוכיח נקב או חסרונו שערן ע"י חולין בכלל נקבה וחסירה, במקום שהנקב וחסרונו בעלי חולין כשר, הרוי דכאן החולין הגורם שנטורף ומפני שהוא מכאי יותר וא"כ האי לקותא שם החולין, שהוא מכיה יותר גדולה מן סתם נקב וחסרונו, ע"כ תחת סוג אחר נופל, אבל בהני אברים דניקב או נחסר סתם, נמי טרפה, פשיטה דלקתה בחלקיה בכל נקב או נחסר הוא, וכאשר כתוב רשי"ז ע"ל שם, על לאפוקי דרךו וזה אמרת לאמתו, וברור לכל מבין דבר, אמרו מעטה, מהיא דלא מצין במתניתי לסתה לא שמעין דלקתה אין טרפה, והרי בכ"מ דניקב או נחסר טרפה, מכש"כ דלקתה דהינו נתמסס טרפה אלא מהה דלא נזכר טרפה בכלל הרוי אין לנו להוסיף טרפות באבר שלא שנוינו טרפות במשנה, אמנים אם נזכר באלו בשנות, דעתנו הכליות כשרה, דעתה להשמעין דאייכא איה מין מהה בכליות שהוא טרפה, שפיר מצין למדוד, דלקתה שהיא מכיה יותר גדולה מנטיל שהוא טרפה, ואין להסביר כי סוג לסתה עדין לא שמעין בשום אבר שהוא טרפה, הא ברכא, ואדרבה לסתה בכל שיש בהם טרפות, נהוג כיון דכלל מעתים מהה, אולם עלא דמנונה מני טרפיות היוצאות מן הכל הטרפות שיש לנו במשניות הון מפורשות והן מרומות, אי הי' סובר כרכיש דלקתה בכלל טרפה, יוצאת מהה דקתה באלו בשורות ניטול הכליות כשרה, הוול' למנות ט' מיני טרפיות, וגם לכלול לסתה ביניהם, והדברים קלוון לעינים תלית.

ואחר הדברים האלה, נבון היבט השkil וטורי, ולא יקשה לו כלל למה לא קאמר, דפליו בדרכיש, דבאה דרכיש א"א דפליו, והרי לסתה דגרא מנטיל או חסירה, אין להוציא משום דלא דמי' להני, כיון דגרע מהני, ובכלל מעתים מהה, רק הא דר' מתנא דשף מדוכתי' דהוא פחות מונחך וניטיל, אם דמי' לניטולי וככל לרבות דומנה מני טרפיות היוצאות מן הכל הטרפות שיש לנו במשניות הון מפורשות והן מרומות, אי הי' סובר כרכיש דלקתה בכלל טרפה, יוצאת מהה דקתה באלו בשורות ניטול הכליות כשרה, הוול' למנות ט' מיני טרפיות, וגם לכלול לסתה ביניהם, והדברים קלוון לעינים תלית.

אחרי כתבי ראייתי בח' הרשב"א ז"ל של' ג'כ, דהא דקאמר דדמי'

ונקרע רוב הcars חיצונה ומה זה דקאמר "או" דאיתו שייכות יש בין שניהם אבל אם נאמר דמרמז גם עלبشر החופה שנקרע והוא משום דסוף הcars שנטղה לינקוב כמו שכתב הב"ח סי' מה ניחא טובא דקאמר או שנקרע ומרמז על البشر החופה זאת נמי משום ניקב הcars נגעה בה, והוא דר' מתנא דבקי דאטמא דשף מדוכתי' הוא נלמד, מנתכו רגליה, דהרי אמרין لكمן דדמי' קצת לנוטלה Dai כשר הוה הומל' באלו בשורות, דרגל דשף מדוכתי' ע"ג דדמי' לנחתך כשר, כמו דקתיini נסדק הגרגורת שלא נטעה דדמי' לנפסק. **ומעתה** זכינו שא"א להוסיף על הטרופות השינויים במשניות אלא באחד שניים אופנים, או באבר שנוצר בו טרפות ואנו מוסיפן מכיה הדומה לסתה שנייה, כמו הני דבקי דאטמא דשף, ודנעקרה צלע וחצי חוליה, וסימנים שנולדלו, וכן כל הני ניקבה הריאה, או שחסורה טירקה ומורה ובעות, דכל הני בכלל ניקבה הריאה, או שחסורה הם, או באברים שנוצרו במשנהداولו כשרות שnitel או ניקב כשר בהם דתא, דיש מכיה המטריך בהם. ובזה מתיישב היטב דריב"ב השיב לי ליוסף רישבא, דמחו בגדי נשי וקטלי, דאי להוסיף על הטרופות משום דגה"י הוא אבר חדש שלא נוצר לא באלו טרפות ולא באלו כשרות, لكن אין להוסיף טרפות כזו מכיה זה הכלל לחוד, ור' אבא דחשיב כמו כן בהאי דmacho בכלל וקטלי, ע"ג דכלי' תנן באלו בשורות, אלא דאיין לדיק דנחתך טרפה, דמה בז' ניטול כולה או מקצתה, ורק לסתה בכלל יש למידק משום דכאיב לה טפי. ועיין עוד בדיבורו שאח"ז ומה שיש להעיר על כל הני טרפות דnitel כשר בהם ורק ניקב או נליה טרפה, עיין בפתחה עיקר יוד ודוד'ק.

תוס' ד היזה לדר' מתנא דatty' זה הכלל, מ"ט דדמי' לנוטול, ואית דהכא משמע בין לר"ל ובין לר' דלא מרביין בזה הכלל א"כ דמי' להאנך דמתני, וא"כ האי דרכיש דלקתה בכלל היכי ATI, והוא אמרו בריש פרקין דלעולא דאמר ח' מני טרפות מנו חכמים דאתא לטעותי דרכיש עכ"ל. ועיין מהרש"א, מהר"ס שי"ז ויתר המפרשים, ואני עמוד ומשתומים, כי קושי התוס' מרפסין איגרא לאירועו ובתכח"ד סותרים דברי עצם, דהביאו ראייה מדאמר לעיל דועלא לאפוקי דרכיש, והרי מתחלה כתבו דרכיש כיוון דאיינו דומה להני דמתני אין לרבות בזה הכלל ולמה לי לעולא לומר מימרא כד דרכיש, דמי הכניסו כדי שצורך להוציאו, הרי מדאטריך לדועלא כדי לשולח הא דרכיש מכל דמצין לרבות בזה הכלל דמתני, אלא דכפי הנראה התוס' הרגשו בזה, וכך כתבו דלעולא דח' מני טרפות שנוחכמים" והוא שינוי לשון מלשון הגם' דהרי בגם' אמרו "דחי' מני טרפות נארמו למשה מסיני" אלא דההטס' מפרשים האי דועלא, דלא היה בידו קבלה אז, דבשני נאמרו שmeno מני טרפות אלא דהוא מדיק מן המשניות, דלא כתני אלא אני מינים דז' חנ"ק נפ"ש, מכל דמיין אחר ליכא, וא"כ עולא הינו מותני, והנה כן הוא הפ' האmittiy בדברי עולא, וכאשר כן כתוב גם המחבר בריש הלכ' טרפות, וכאשר למד כן מדברי הרמב"ם, כמו שביארנו במקומו, אבל לא הועיל בזה הכלל, להצדיק את דבריהם, דניהם דלא נוצר לרבות לסתה בכלל משום מ"ט טעות גדול לנו, דהרי לסתה דהינו שנטղה בזה הכלל משום דלקתה שם חדש הוא, דהרי לסתה דהינו שנטղה הבשר כאשר כתוב הטור והמחבר, והוא גרע יותר, מניקב או נחתך או ניטול, דהרי כאיב ל' טפי ובכ"מ שהני שמות טרפה, כ"ש לסתה דטרפה, דהרי הוא בשורופא גרדו, וכ"ש מנטיל, ועיין לעיל מג' ע"ב בלב ארוי ד"ה אמר עולא, דקמתמה שם על האו"ה ש' דניקב הכללי ע"י חולין גרע מלסתה עכ"פ אם יש בו חסרון, הרי שפיר הוא בכלל נקבה או חסירה, וכותב שבבודק י"ל דכיוון סוג נקבה דועלא ג'כ

מסתבר לי שהיו ממוני חכמים מיוחדים על טרפיות בלבד, הרי הדහוקים בטבות צריכין להיות בקיום בכל הטריות, אך פ"ד אכן צריך לבדוק אחריהם, אבל שלא יعلמו עיניהם מהם, אם יראו אותן, מחמת שאינן בקיום בהם ובשומות, והם לא מכח הכרעתם אמרו דהכלתא כרכיש, אלא בכך נהנו מАЗ להטריף לכתה בכלל, וכן תראה لكمן דף נ"ז ע"א, דבריך סתירה מרובה בקשרה בכו"ל, והוא שוטק במקומות שיש חילול השם להתריר את הטרפה, ואדרב לגבי שמות ירך בעוף, ואמר לי, בריה נהרא נהרא ופשטי, ופרש"י אין מהנוג המוקומות דומות וכו', וכן שם ע"ב אר"י אמר אידין אילמלי הוה ר"י באתרא דאורו בה החורתה להתריר, לא פירכם עי"ש בפרש"י, והא לכארו פלא, הלא אין חכמה ואין תבונה נגד ד', ואיך ה"י שוטק במקומות שיש חילול השם להתריר את הטרפה, וניחיא מושום דגס הוה רך לחומרה ומצד מהנוג פסק לאסור, ובזה מישוב מה שהקשה הרשב"א ז"ל, דהרי ר"י ס"ל א"ט דוקא, ודלא כר' מתנה, ואיך סובר דשותות ירך בעוף טרפה, וניחיא מושום דלא מעיקר הדין הוי מטריף אלא דבמקומו הוי נהוג לו להתריף, ולא רצה לבטל מהנוג, וכן הרמב"ם פסק כדרכיש משום דטרפא דמערבא נהגו לאסור לכתה בכלל, כי רכשי ב"פ נמי ממשי' דרב אמר לAMILTHI' והוא מאמוראי בתראי ושמע דרב ה"י אוסר, וקרוב הדבר לומר, דרב ה"י אוסר לכתה בכלל, כמו דאסר שמות ירך בעוף, ושם אמר בעצמו מצד מהנוג המוקום עשה כן, ולכן נטאש היסור בשמו, ובכן הוקבעו הני הלוות מצד מהנוג המתרפין, וכלפע"ד נכון ודוק".

ע"ש גמר אל שב בני שב, אין בעלי אומניות רשאין לעמוד מפני ת"ח, בין לפריש"י ובין לפ"י התוס' לשון הש"ס דחוק אבל יותר מחורר פי' הר"ן ז"ל שכ' העוסקין במלאכת עצמן אינם רשיין לעמוד,adam maktzan umodim ומקצתן אינם עומדים איכא זילוטא לת"ח, ואני אוסף על דבריו, ואם אפילו כולם יעדמו מתווך אחד עומד הרי הוא מカリית את חבירו לעשות כמוות נגד רצונם, מה שאינם הוי מוחיבים לעשות, והוא כפייה חבותי (געazzulashafatlichutzawang) שאינו מן הדין, ומה יש ללמידה לכיצוא בזה, אבל הרמב"ם ובעליו ש"ע, לא פסקו כדעת הר"ן דז"ק ותשכח.

ודע דגוז הא עובדא, לא ידענא מה בע הכא ומוקמה ה"י בקידושין ששם מדבר מעין קימה והידור, ואילו משום דרצה לספר דבר נפחא ביקש להמציא דיןיא קורדנאי לשער בו טריפתא, הוא גופא אין לנו בו צורך, דהש"ס איןינו מביא סייפור מעשיות בעלמא, אם לא שיש ללמידה מהם דבר מה, איזה הלכה או מדת טובה, אבל נתיעשב לי במה שכ' ק"ז ז"ל בחידושיו, גם בר נפחא ה"י עוסק במצבה, במה דמחייב אחר האי מطبع כדי לשער ב"י טריפתא, ומ"מ אל שב בני שב, עי"ש דז"ק.

רש"י דה אין בעלי אומניות העוסקים במלאכת אחרים וכו' וצריך להזהר ולתת עינוי וכו' והכי תנ"י בתוספתא וכו' עכ"ל, רשי"ז ז"ל האריך, כדי לתרץ מה דקשה לכארו, דהרי רק בשעת מלאכתן אמרו, אבל בשולחני שאינו עוסק במלאכתו אלאCSI לשפני מוכרים או ליקחים, והאי בר נפחא לא רצה ליקח ממנו אלא לראות האי דיןיא דקורדנאי למזרדו, ולא עוד אלא דמסתמא קם ר' חננה פטוראה, בעוד שהיה בתוך ד' אמות טרם שהגע לשולחנו, וא"כ צריך לומר דהיה אז עסוק בקונים או מוכרים שלפנוי, ואתה הו"ל להש"ס למיימר ולא לסתום, ולכן הוצרך רשי"ז לפרש, דברי חנויות אין דינם כבעל אומניות, רק בשעת שעוסקון במלاكتם אינם רשאין לעמוד, אבל בעלי חנויות, כל זמן שיש בהם בוחנות, מקרי עוסקים במלاكتם, ואין לו להסיח דעתו מסחרתו, אלא לשאול להעבורים מה הם מבקשים וכדומה, שכן משמע מן התוספתא שהביא רשי"ז, אכן רשאי לעסוק במלاكتה אחרת

לנטולו, לאו דדמי ממש אלא דאיכא למיטען ב"י דדמי לניטולי עי"ש מAMILIA דגס אידיך דקאמר דלנטולי נמי לא דמי' ג"כ הכי מתפרש, דהו"א דלא דמי', אלא דמי' מכתב הרשב"א, דלקותא דרכיש דלא דמי' כלל, ליל לר", ומ"מ הלכתא כרכיש עי"ש, והוא פלאי, ומה שכבתבי אני נפלע"ד אמת לאמתו, ומקום הניחו לי להתגדר בו ודוק".

ע"ב גמר גופא א"ר מתנה בוקי דאטמא דשfried מודוכתי טרפה ורבא אמר כשרה, ואי איפסיק ניבי טרפה, והלכתא אפסיק ניבי נמי כשרה, עד דמתעכלא אתעכל, עכ"ל הגמ'. ועיין ברשב"א ז"ל שהבא גירסת הגאנונים והר"ף ז"ל דר' מתנה, כיון דר' מותנה, כיון דר' ז"ל פלגו ב', ור' לית לי דר' מותנה, لكن מקיים הרשב"א הגירסת שלפנינו דר' מותנה מטறיך גם بلا פיסוק או עיכול ניבי, וע"י פליג ר"י דאמר א"ט דוקא, דאתא למיטעט משום דלא דמי' לניטולי אבל אכן דרכ באיעוכל ניבי מטרפין, שפיר מרבין בזה הכלל דהאי ודאי דמי' לניטול או לפוסקי עי"ש. ואני תהה דהרבש"א ז"ל מדויל ידי' קמשתלים, דלעיל הבאת דרכי קדשו, דס"ל דר' ור' פליגו אדריכיש משום דלא דמי' לדמותני דלקתה סוג חדש הוא, וא"כ הכא נמי כיון דאייפסיק ניבי כשר, רק אייכלו ניבי והרי אין זה בכלל פסוקי או נטולה, ואי דמי' מפסקין כן ודלא כר' ור' ול כמו שכבת דמי' מפסקין כרכיש ע"פ שאין דומה, גם כאן הכי הולו"ל, אלא דבזה ז"ל דרך נפסקו אמרין דכרש אבל נטלו למגרמי ודאי טרפה, וא"כ אייכלו היינו נטלו, וכן משמע ממה דכ' הר"ן ז"ל דבנטיל הירך לא בעין אייכל ניבי דכי מכשרין בדאיפסיק משום דהדרא ברייא ור' הרגל לה ישוב למקוםו, והוא דנקט אייכול, משום-DD בדרבר בהווה דלא שכיח כלל שניטלו הניבין במקומות דשfried הבוקי מודוכתי', אלא דלפ"ז יותר קשה על עיקר סברת הרשב"א דכי היכי דבאיעכל ניבי דמי' לניטול דהיאו ניטול הרגל ממוקמו משום דתו לא ישוב למקוםו, ע"כ לרי' מותנה גם בלא אייכל ניבי ס"ל דלא הדרא ברייא לשוב למקוםו, וא"כ למה אין דומה לניטולי, וכן דבריו צ"ע.

ובגוף קושי הרשב"א ז"ל, הנה הוא ממש כמו ברכיש שכבת הוא בעצמו דאע"ג דלא דמי' להני דמתני' מ"מ פסקין כוותי' וכן הקשו על הרמב"ם ז"ל, דפסק כעולה דח' מני טרפות נאמרו למשה מסיני' ומ"מ פסק כרכיש, ואיך מזיכי שטרא ב"י תרי, ועל כל אלו הקושי' נלפע"ד ברור דלאו מעיקר הדין פסקין כן, אלא מכך מהנוג דטבח דנהגו להטריף, דהרי הרשב"א כתוב דמש"ה פסקין כרכיש, מואמרין לקמן א"ג שאולטינחו לכלוחו טרופה דמערבא, ואמרי לי הלכתא כרכיש ב"פ, והני טרופה דמערבא לאו חכמי מערבא היו שבחם הכריעו הלהכה, דרש"י ז"ל מפרש מורי הוראות של הטרופות, הרי שהוא ממוניין רק להורות על הטרופות בלבד, ולא חכמים סמכים בכל מקצוע התורה, והן הנה טבחים שבמערבא שבזמןם היו בקיים בטרופות וראה זה מה שכ' הרמב"ם ב"פ הי"ד ז"ל, כל טבח שהוא יודע הטרופות האלו (וקאי על כל ע' טרפות שמנה שם) והרי הוא בחיקת שרוט, מותר לו לשחות ולבדוק לעצמו ומוכר לאחרים וכו' עכ"ל, וחידוש בעניין שככל הפטוקים העלימו עיניהם מדין זה שלא הביאו דחשוחט צריך להיות בקי בכל הטרופות, דאי לומר דזוקא בטבח המוכר לאחרים הוצרך להיות בקי בכלן אבל אם הם שניים, אחד שוחט ואחד קצב, בטל הדין הזה, דלא ידעתני מ"ש, ובאמת עמדתי משתומים מנין יצא לרמב"ם דין זה, והנושאי כליו שתקו מלצין המקור, אבל לפע"ד ברור דמנה דCKER לוי' כאן טרופה דמערבא שהטעים שבמערבא, דלא

האמור לא שיקד הכה לדהתס כלל. עיין לעיל דף מ"ז ע"א תוס' ד"ה עדועב"כ, שהקשה שם, למה לא פשוט שם מהא דהכה, ואמרו כל שיורי חכמים להחמיר, ותריצו שלא נאמר זאת אלא במסנה או ברייתא ולא במירא אמוראי. וזה דבר שא"א לשם. ולרש"י אין אנו צרכין להאי דוחק, דהרי גם התם הוא כמו בתפלת השחר, דמספקין על פרשה שנייה אי לעלה או למטה שדין, ולא שיקד כל שיורי חכמים להחמיר ודוק.

על"ש גמרא ניטל הטחול א"ר עירא ממשמי' דרבא פ"ש אלא ניטל אבל ניקב טרפה. כבר כתבתי בפתחה דעתרפות זו וכן לקתה בכלל' הו וא תימא רבתא בעניין, דהרי כלל גדול בטרפות דבענן מהсрוא אבר שהחיהות תלוי בו, וכיוצא כלל זה מסוגי' דמסוכנת לעיל ל"ז ע"א, וא"כ ניהו דנאמיין לח"ל דוחול שניקב בסמכוי, וכן לקתה בכלל' כאיב ל"ט וסופה שימות הבע"ח מהאי CAB, אבל כיוון דנטיל כל האבר כשר, הרי דין אבר שהחיהות, שהרי יכול לחיות בעלדי' מה בכך שאם נלקה האיר אבר גדרע טפי וראו להמית הבע"ח על ידו, הרי גם בעין כן הו, אדם נחלה ונתADS הרבה מסתכן בו האדם עד שמלקין אותו, ומסתמא גם בטחול וכליות כן הו, אדם מסלקין אותו מציא לחיות, ולמה טרווף בלקותא שלהם, וכן קשה צאת בניטלו צומת הגידין, כיון שאין נחתק הרגל למעלה, יכול לחיות הרי דין אבר שהחיהות תלוי בו, ולמה יטרוף בנחתכו צה"ג, Dunnיהו דאפשר דכאיב ל"ט כי מיתת בו, אבל משום סופו למות לחוד לא מטרפין, דהרי מסוכנת נמי סופה למות וכרהה כי בטרפה מהסרוא אבר שהחיהות תלוי בו בעין דיןינו שאם חסר אותו אבר אין באפשרות לחיות בלבד, והדבר עצג בעניין.

על"ש גמרא' אידי' דתננה רישא מותר באכילה, תנא נמי סיפא אסור באכילה. לקמן בראש בהמה מקשה כ' רשי' וכן ר"ע ברטנורא זיל' דטחול וכליות דנקט במתני' משום דמידי' דלא מיטרפי' הו, והתה התו"ט זיל' עליהם, דהוא נגד הש"ס דהכה ולא היל' התה' ט הגירסה כאן דאב"א ניקב לחוד ונחתק לחוד) אלא כתוב דהה דנקט טחול וכליות משום דאורחא יותר לחתחכם משאר אברים הפנימיים. עיין בלב אריה שהאריך בזה. עיפוי' התו"ט הי' לי מקום עוד לתרץ קושי' הגמי'adam חתק בין סימן לסייען ואין טרפות לחץ' חיות, שפיר מותרת בהמה, ואי דין פסקין יש טרפות לח"ח, כבר ביארנו לעיל ל"ב ע"ב, דזאת ידען מכח ההלכה שקיבל ר' ישוב מן ר"ג, דPsiול במקצת השחיטה בין סימן לסייען נמי פסולת השחיטה, וא"כ ר"ע קודם חזורה הי' ס"ל כסバラ החיצונה דין טרפות לח"ח, ומותני' דבכמה המקשה נמי נשנה קר"ע קודם חזורה, אבל דברי התו"ט קשה לקבלים דמה לי טחול וכליות ומה ליCBD רווייה, ואיך שיקד לומר אורחא על דבר שלא שכיח כלל, שיחתו אדם חלקי' אברים בהמה חייה ולהניהם שם. וכך העיקר כמש"כ רשי' והרבע"ט דמשום דמידי' דלא מיטרפי' הו. והא דמתרצה הש"ס כאן אידי' דרישא כתני אסור באכילה, ודאי דוחק גדול. וכן האב"א לפי גירסתנו דניקב לחוד ונחתק לחוד, אבל לפי מה שכתבנו לעיל דטרפיות דטחול וכליות באמת אין להם סמוכה במסנה, ורק ממנהגنا נתקבלו להיות אסורים, ואח"כ הוקבעו להלכה ועיין לעיל א"כ אין מן התימא, שהגמי' נדחק לתרץ המסנה שלא תהי' סתרה גלו' נגד האי דין דרבא, ולא מפני שבאמת התננה דמשנה כבר הי' מטריף נקבות הטחול, וכן הוא בהרבה מקומות בש"ס דמנכensis דינים שנתחדשו, לתוך המסנה, וממש"כ לתרץ המסנה שלא יהי' היפך האי דין כאשר הראות במשמעותה זו בכמה מקומות.

ודע' דבלאו כל הניל' מן התימא Adams דחתיכת טחול עווה

כל עיקר, אפילו בעת שפוני, שהרי נתן טעם לפיה שאון עניין על החנות, הרי דבענן שייהו עניין ולבו תמיד על החנות, וזה ברור בכונת רשי' ודוק.

תוס' ד"ה אין בעלי אומניות וכו', כדאמרין בקידושין מה קימה שאין בה חיסרוןisis וכו', עיין בהרמ"ל דכך צרך לגרוס, ובגמ' שם פריך ע"ז והלא נוקב מרגלית שיש בו חיסרוןisis, ע"ז Камар להיפך, מה הידור דין און בו ביטול מלאכה, אף קימה דין בו מלאכה, ואח"כ מקשין להיפך מה קימה דין און בו חיסרוןisis, וא"כ התו"ט הוו' לאתוי' הא דמה הידור אין בו ביטול מלאכה, דבלא זה הריaic בקימה חיסרוןisis, וכגון נוקב מרגלית, וגם כאן ע"כ מצד ביטול מלאכה, ע"פ' שאין בה חיסרוןisis של פרוטה, קאתין עליה, והטעם מבואר Adams יצרך לעמוד, הרי בפני כל עובר שהוא ת"ח צרך לעמוד ואם רבים הם, יתבטל ממלאכתו בחיסרוןisis כיס הרובה, ודוק.

ד"ה כסלע כייר מכסלע, פ"ה דקיי אפלוגתא דשדרה וגלגולת וכו' וקשה לפירושם דמלתא דפשיטה הו, דסלע הווה כייר מכסלע, דלא כתני בהו עד עכ"ל, וכ' המהרמ"ש זיל' דריש' נשמר מקושי' זו דפרש על סלע, דקצת לאשמעין, דסלע מצומצם קאמור דטרפה, אלא דלקמן בדף הסמוך ד"ה התם לחומרא כתוב, אבל כסלע וכאסיר דר"ג וכ' עיפוי' שפלה והפלא מאחר דזכה המהרמ"ש מפרש בכסלע לאשמעין מצומצם במצומצם להחמיר, איך לא הבין גם בכיסיר לרשי' אין כאן רבותא אחרת, דפשיטה דשעורא דשעורו ח"ל אטרפה שערו בכאיסר, אלא דתננה דמתני' אכשרה קמהדר, וקאמור דעת כאיסר כשר משום דכאיסר טרפה, ור"ע קאמור דהאי כאיסר אפילו שבמקומות אחרים, כמו לעיל דף מ"ז ע"א וכן בפ' תפלת השחר דעת ד' שעות. עיין עוד לקמן בראש דף הסמוך מה שאכתוב בהז'ה ודוק.

בא"ד, כמה תחסר ויהי' בה אונאה וכו' עיין בהרמ"ל SCI דלקולא ולחומרא לא שיקד רק באויה או בטומאה וטהרה, אבל לא בממוון, דקלולא לאחד הוה חומרא לשני, ואי קשי' לך דהא גם בממוון אמרין דבספק אולין לקולא לנtabע ולחומרא לתובע, דהמוציא מחבירו עליו הראי' הינו דוקא בספק במציאות, או אפיקו בספקא דפלוגתא, דמקח ספק אין מוצאיין ממון, אבל בעיקר קביעות שיעור אונאה, שאין עדין שום נידון לפניו, לא שיקד קולא וחומרא כמובן ודוק.

ד"ה ע"א גמרא' דא"ר אבוח אר"י, כל שעורי חכמים להחמיר, חז' מגירס של כתמים, וכותב רשי' זיל' דעתמא משום דעיקר כתמים בנדה הוא דרבנן, וכ' בהגחות מהרשב"ש, דלפ"ז לא מקשו התו"ס' מיד' מהא תפלה השחר, דקמבעי' שם אי עד ועד בכלל, דרא תפלה נמי דרבנן, ולפענ"ד בלאה' לדעת רשי' און הדמיון מהכא להתם עולה יפה דהרי מיררי' במצומצם השיעור אי שוחק או עצוב והוא כ"ש, ובזה כתוב רשי' זיל' מוצומצם חומרא הוא משערין במצומצם, דהינו בעוצב ואי קולא הוא משערין כאנ' מדברת מכך אל, דוק' ותשכח. וכן שפיר כתוב רשי' זיל' דבדרבנן דכל ספקא להקל, ה"ה לעניין זה ג"כ לקלוא משערין, אבל שם בתפלת השחר, הרקי מכבעי' על שעעה שלמה, אי עד ד' שעות עד סוף ג' Камар, או עד סוף ד' Камар, וכן הוא بعد י' לתפלת מושף, ולא שיקד שם כלל קולא וחומרא, כיון דלאו אצטצום דיון קמבעי' לי', אלא על גוף קביעות זמן התפלה. ובזה נת'י'ש ג' מה שהקשה המהרמ"ש, דטרם דמסיק הש"ס, התם לחומרא, מהה לא הקשה רבעה לר"ג מתפלת השחר והמוספין, דשם עדזועב"כ, ולפי

אלא כמו שאמר טרפיות הריאה דדמיה' לדיותא או אופטה וצדומה, דכלון בכלל ניקב וחסר הו, ורק התנה מכך הניסיון נתודע לו כי ביש' הדרה בר' וביב' לא, יש נפקותא לדינה לידע זאת במקום דא'א לבדקה כגון שנאבדה, אי יש לתלות בכל רעמים שם שמעה, או שידעו שהבעיטה עי' אדם, אלא דלפ' ז, לא ידעתי איך פסקין כהא דר' ז'יל מאחר שפסק הרמב'ם כעולה דח' מני טרפוות אמרו למשה מסיני וכותב דחוותה בכל נקבה ואין זה טרפוות בפ' ע' וצ' ג' וד'ק.

ע'ש רשי' ד'ה אם נשתייר בו כסלע עי' אותו השior מעלה ארוכה עכ'ל, וכן כ' בד'ה כל העור כולו, ואל' כל היכי נשתייר, ההוא כסלע מעלה ארוכה וחוזר כל ערוו' לקדמותו' עכ'ל, ונראה דרש' ז'יל לא כתוב כן, אלא להני מ'ד דלא בעו מקום מיוחד להאי שיורי וגם סגי בחדא כסלע, אז לא מסתבר לומר, דבاهאי שייר כל דהו סגי לחיות, אבל למ'ד דעת כל פנוי רוחב השדרה ובראשי פרקים ומקומות טיבורו בעין, אז שפיר מצינן לפרש דבחci סגי לחיות אע'ג דנשאר חסר, ובאותה המעין בנדה נ'ה עי' יראה דaicא בא' לשונות שם, אי בעור גזוו מחליף או לא, וא'ד אין גזוו מחליף אמרו, ור' מ' דמחייב מושם דקירות בשרא וחוי, וממליא דלבנן סגי בשינויו להיות ח' בחסרוו' השאר עי'ש וד'ק.

תנוס' ד'ה בלשון ייחד אני שונה אותה, שבמשנה עצמה הי' שונה דברי ר'ש, אבל אין לפреш דאת' כייחדי, דמה בכם וכוי עכ'ל הלשון, "אני שונה אותה" משמע כתוס', דרש' ז' דאת' כייחדי, הeci הול'ל, דהאי סטמא כייחדי את', אלא דקשה לומר דכל סטמא בעלמא רבים אומרים, דהרי פעמים מצינן במשנה בפירוש "חכמים אומרים" ולמה פעמים מפרשיהם רבים ופעמים סותם סותם, ועיין לקמן דף פ'ה עי'א דקאמר שם, ראה רב' דבריו של ר'ם באוא'ב ושנאו בלשון חכמים, ודרא'ש בסכה'ז' ושנאו בלשון חכמים, עי'יש, ואם עשה כן כדי לחזק ההלכה לשנות דברי ייחד בלשון חכמים, מכש' כ' שהי' שונה בכ'ם שבאותם רבים המה, בלשון חכמים ולא בסותם, ועיין מה שתמהתי שם על עניין זה וד'ק.

דף נ'ו עי'א משנה, ואלו טרפוות בעוף נקה'יו ופסה'ג וכוי וכ' רשי' ז'יל ואעפ'י דכל טרפוות בהמה נגדם בעוף, הני איצטרכא למתרני' וכוי, הנה כל הנין דמנה כאן, יפה מתפרשים דאיצטרכא עי'ין בראשונם. אבל מה שכי' רשי' ז'יל דנקה'ו או אטו פסה'ג, ופסה'ג שלא נטעה דבעוף דחויתא מועט מיטרף גם בניקב קשה לקבול, וא'כ גם פסוקות חוט השדרה או נטילת הקבד ליתני, שלא נאמר דבעוף דזוטר חיוותה גם בפחות סגי. ודוחק לומר דבר נשמע זאת מהא דפסה'ג, וגם דוחק גדול לומר דנקה'ו ב כדי נקט מושם פסה'ג, וגם דוחק גדול בז' לומר כן, אבל כאן דפסה'ג גופה פשיטה אלא כדי שלא נתמיר יותר להטרוף גם בניקב קתני, איך מושך זאת אחורי נקה'יו ולשנותו עוד קודם פסה'ג. עיין בראש' יוסף ז'יל שסתמה נמי על פרש' ז' ומש' כ' הוא ז'יל, דקמשמענו לר'ע קודם חזרה דא' בעוף פסה'ג רק טרפה ולא נבלה, זה ליתא דפשיטה לי דרא'ע גם קודם חזרה מודה בעוף, דפסה'ג נבלה, דהרי גם בהמה בשני סמנים נהורים נבלה הוה גם קודם חזרה, דרך בסימן אחד שhort ר'ע וא'כ בעוף בנספק אחד דנחרה גמורה הוה, מהיכי תיתי לא תהיה נבלה. ומש' כ' דבעוף דזוטר חיוותה הוו'א דבסייען אחד הוה כמות, גם זה פלא דהא בהמה גם בשני סימנים פסוקים, אינה כמותה כל זמן שמספרכת, ומהיכי תיתי עופ' בסימן אחד יהיה גרע בהמה בשני סימנים ואפלו בעוף בשני סימנים אינו כמות בעלי שבירת השדרה. עיין לעיל דף כ' ע'ב ברשי' ד'ה וכי מותה עומד ומולק ובמהרש' א' שם. ופלא שבעניין זה נתבלבלו הדעות באחרונים עד להפלा.

אותה טרפה, מה קמ'ל מותני' דחויתך מן הטחול, אסור גם משום אבמה'ח, הא נמי פשוטה, דהרי שחייב טרפה גם אולד לא מהני לאכשורי, וככאמירין لكمן ע'ה ע'א ובדף פ'ה ע'ב, דלא לכל אר'מ' שחייבת שאינה ראותה שמייה שחייה, דמוודה ר'מ בשוחט את הטרפה דאיתנה מורתת את העובר, וממוש'כ' דלא מהני על חתיכות טחול, אבל ייל דהאי דינא גופא אתה התנה להשミニון, דזאת לפינן נמי מקרה דאותה שלמה ולא חסורה, עי' בזה لكمן ס'ט ע'א, ולא קשה נמי דהרי בלא'ה אסור מושום טרפה, דבתלש אבר וטרפה בה, האי אבר לא מיטרפ עס בהמה, אלא הוה אבמה'ח ובמה'ח. עי'ין מה שכותבי בזה لكمן דף ק'ג ע'א, וא'כ אי שוחט את הטרפה הי' מותיר את הولد בן ט' חדשים הנמצא בתוכו, ה'ה דהוה מתייר את חתיכת הטחול. וכך ייל דבאמת בדיק נקט התנא טחול וכליות, לאשמעין תרתי מליל, חדא דשחיטת טרפה אינה מורתת מה שבתוכה, אפילו לא הוה דרישנן אותה שלמה ולא אסורה, ואתה נשמע מחותך מן הטחול והנפ'ם על הولد שבעמי טרפה וכליות נקט לאשמעין דגש בשחיטה כשרה לא ניתר את שנחרס מגופה וד'ק.

ע' ב' גמר' א'ג שאילתינוו לכולה טרופה דמערבא, ואמרו לי הילכתא כרכיש ב'פ', ולית הלכתא כר' עוירא, ולא אמרן וכו' ויש לדקדק, דכמו כן הומל'ם להיפך דהילכתא כר' עוירא, ובニקב בסומכא, ולית הילכתא כרכיש בשלא הגיע הלוקוא למקומות חרץ, דהרי במערבא לא אסרו אלא בהגען הלוקוא למקומות חרץ ויל'י דהא דבעניין שיגע הלוקוא למקומות חרץ יש להכenis בדבורי רכיש, ע'ג דקאמר סטם לכתה בכל', אבל הא דניקב הטחול טרפה דקאמר ר' עוירא סטם, א'א להכenis דזוקא בניקב בסומכ ווחילוק מבואר מעצמו, וד'ק.

ע'ג גמר', ואי אישתייר בה כעובי דינר אהב כשרה, והנה לויל דברי הגמי' הינו מפרשין נקב מפולש בעין. וא'כ חומרא אתה שניין לו חלל, מסתמא נקב מפולש בעין. והנה לויל להשמעין דכל שלא נשתייר וכוי' כשרה, ואיך קאמר להיפךadam נשתייר וכוי' כשרה, וצ'ל דלעולס נקב מפולש בעין, אלא דכל שניקב עד שלא נשאר כעובי דינר זהב, זהה ננקוב מעל'ע מפני שישפו לינקוב, וכמו דס'ל לרש' ז' לעיל נ' ע'ב בהמס' בתוס' שס' ד'ה מחת, וע'א קאמר אם נשתייר כעובי דינר הוה הגנה ואין סופו לינקוב, וכן נראה מפרש' ז'יל במה שכ' ויש הגנה כנדחה, דס'ל דלעולס נקב מפולש בעין אלא דפחות מעובי דינר איןנו מיגנו, ולזה כיוון ג'כ' המחבר בריש סי' מג' שכ' נקב הטחול נקב מפולש טרפה וכו' עי'ש בפרמ'ג' וד'ק.

ע'ג ת' ר' איזה חיוותה, וכל שצמקה ריאה שלה ב'יש' כשרה ב'יא טרפה וכו', עי'ון בחדושנו לעיל מ'ב ע'ב בד'ה, תוס' אפיק חדא, שהוחתמי כדעת הר' ז'יל דבידוע שהוא ב'יא לא מהני בדיקת פושרין ובידוע שהוא בא'יש' לא בעי' בדיקה, דמש' כ' קתני במשנה ובברירית רק עיקר הדין כפי שאתא מהלכה, חיוותה ב'יא טרפה, ב'יש' כשרה, וכל שהוא כן, לא נשנה דינה עי' שהדרה ברי' בפושרין, אבל הבדיקה מהני במקומות דלא יעדין אי ב'יא אי ב'יש', וזה ישבי לעל' הא דפרק, והוא איכא חיוותה, ע'ג דכל טרפיות שבריאה בכלל ריאה שניקבה או שחסירה המה, משום דעת'כ על חיוותה אתה הלהכה מוחצת, דאל'כ מה לי ב'יא או ב'יא'ש, דכל שאינה הדירה בפושרין טרפה וכל דהדרה כשרה, ולפ'ז עלא דחשב רק ח' מני טרפוות ולא חשב גם חיוותה, ע'כ ליל הא סברת הר' ז', וס'ל דכל דהדרה ברי' עי' פושרין כשרה אפי' בודאי עי' בעיתת אדם נשעה, והא דקנתני החילוק שבין ב'יא או ב'יא'ש ע'כ לאו הלהכה היא, כיון דעיקר חיוותה לאו מהלכה את'י

מטהרתת, שכ' ז"ל,, "ואウף טמא קאי וכו', והוא דנקט לה לשון נקבה, משום דרישא אתחיל בה לשון נקבה דתנן בה הכי, נבלת עופר טמא וכו"ו עכ"ל, כוונתו, דשם נבלה וטרפה, נופל בין בעופר ובין בהמה, והוא תמיד לשון נקבה, עיין בחודשנו בריש א"ט, וא"כ גם כשרה שאינה טרפה שיעיך בעופר כמו בהמה, ולכן התנא דקנתני אלו טרפות ואלו כשרותה הן בהמה והן בעופר, שפר קתני גם כאן,, "נפלה וראשה" הכל לשון נקבה, משום דלא על עופר קאי אלא אכשרות שבעופר. אבל הרמב"ם דלא דבר מטרפה וכשרה אלא מעופר, מוכרכה לכתוב הוכתה חולדה על ראשו, ופקח חיז מה בין הרמב"ם ליתר הראשונים, כי הטור בס"י לא שת לבו ליאת, וכותב ז"ל,, "ואウף של יששה אם הוכתה חולדה על ראהשה או נגפה וכו"ו הכל בלשון נקבה מפני שנמשך אחר לשון המשנה, מבלי לעמוד על טעמא דהאי זורות הלשון ודוק".

והנה על גוף הדין הלאה, כתבו הר"ז והרש"א ז"ל דלעיל במשנה תנן נפלת מון הגג, והכא דרשת טרפה וכו', דהאי כי אורחא, והאי כי אורחא, דבמהמה דרכיה להתרסק ע"י נפילה, ועופר ע"י דרשת טרפה בכוטל ולא ע"י נפילה, עיון בהם, וזה ודאי אמרת צדק. אבל עדיין לא נתישב לנו למה לא קתני לעיל דשחתה שוחיתת מעל"ע, אבל בהוכתה חולדה על ראהשה דרכיה בדיקה מהאי טרפות עצמה של האי הכא, לא מצינו קתני כשרה, אלא דלפי מה שסביר רשי"י לדודאי דרושא לא מהני בדיקה וכתבנו בטעמו משום דקנתני ודוריוסת האב, הרי דלהכה כך אתה דכל שנדרס טרפה, וכן בנפולה אתה הלהכה נפלת מון הגג. עיון לעיל בסוגי' דנפולה, א"כ גם כאן לכארוי איך מהני בדיקה כיוון דקנתני הוכתה חולדה על ראהשה, הרי זה שטרפות מוחלתות דאל"כ הוויל' ניקב קרום על מות, כמו דקנתני בא"ט כבירה, ואיך כי' כאן רשי"י בד"ה הוכתה חולדה על מות, וגם רוככ"י מפרק פקע בבדיקה האצבע, וא"כ גם אחר בדיקה יצבץ, אין כאן ודאי טרפות אלא דמי"מ קרי לי טרפה, משום דקרוב יותר שניקב גם התחתון, והוא כמו דרשת ונפולה, דטרפה ודאי מכך דקרוב הדבר, שהארס שורף ונתירסכו אבריה, וא"כ גם גם במשנה יפה קתני הוכתה חולדה במקומות שעושה אותה טרפה ר"ל שהכחאה הגעה עד הקרום התחתון הרכיך, ובזה באמת לא מהני בדיקה להכשיר, אם בטח הקרום העליון ניקב, ומה דאמר בגמ' דמנהני בדיקה הינו לברר אם באמת הוכתה במקומות שעושה אותה טרפה דהינו שהכחאה קרום העליון, ומ"מ כתוב רשי"י חישין משום דאיינו ודאי גמור, אלא קרוב הדבר כודאי דניקב התחתון ואני לו בדיקה, ויש לי מכך לישב בזה דברי התויז"ט התומאין שכ' דמצינו למימר דקמ"ל בהא דהוכתה חולדה על ראהשה, דבעופר טרפה בנקיבת קרום העליון לחוד, ותמהו עליו הראש יוסף והלב אריה ז"ל, דהרי מוכח מן הסוגי' דאיין חילוק בזה בין עופר לבקמה, ולפי האמור, כוונת התויז"ט דהויל' דקמ"ל דבעופר בנקיבת הקרום העליון לחוד טרפה, משום דאי"א למיבדק" דלעלום יצבץ, דהרי חיזין דסמכין הבדיקה אפיקו למ"ד עליאי, אע"ג דלא אינקב תטא, משום דמחמת רככותי לעולם יצבץ, הרי דהוה כמעט מון הנמנע שלא יצבץ בבדיקה, וזאת קמ"ל התנא במוח, שנתקשו בזה המפרשים ודוק".

ORAITHI במשניות וילנא, בגליוון "אור גדור" שהביא תשוי' מהר"ם לובלין ז"ל סי' צ"ד שכ', דלהכי קתני רק ימותין עד שתלך עי"ש. דלכתחלה אין לסמוך על הבדיקה רק ימותין עד שתלך עי"ש. שתלו דבר זה באילן גדול בלשון הרמב"ם ז"ל, דמה ירווחה בהאי המותנה עד לרבתה הוא במחכ"ת של הגאון ז"ל, דמה ירווחה בהאי המותנה עד שילך, וכי יותר כשרה תהאי אז מקודם הילכה, אטמהה, ומה ש'

אבל דע דתנן דמשנתנו אתה לאשמעין בהא דקנתני נקה"ו ופסה"ג דיש שחיטה לעמיה"ת וכל נקה"ו ופסה"ג בעופר טרפה מה"ית כמו בהמה, דלמ"ד אשעלמה"ת לא נאמר נקה"ו ופסה"ג בעופר דפסה"ג פשיטה דהוה נחירה כשרה, דודאי לא בעי יותר מבשחתה, אלא דגס נקה"ו כיוון דבנחרה לא פסול השה"י יכול עכ"פ תוכן מעל"ע למגורר את הנחירה בשות הנקוב ואין כאן טרפות אלא מדרבן, ואזאת כבר שמעין מהא דקנתני בריש השוחט, דבעין שיטתה גם בעופר, ומדמנה כאן נקה"ו ופסה"ג בעופר, מוכח דריצה לומר דהאי טרפות נס בעופר דאוריתיא אכן כ אין טרפות שמנה וזה ברור ואמת לפע"ד, ואם תרצה לעמוד על בורי' דהאי ענייא תעין היטב בפתחה ובסוגיות השיעיכים אלה בחודשנו אהנה ודוק".

ע"ש במשנה הוכתה חולדה על ראהשה במקומות שעושה אותה טרפה עיון בהגות מהריש"ש דקמתה כיוון דמנהני בדיקה כדאמרין בגמ' איך קתני סתמא טרפה, והרי בסייפה בדיספה בכותל, קתני כשרה עג' דבעי בדיקה, הנה לדעת רשי"י דבדיקה זו בשחתה מעל"ע אינה משום ריסוק אברים אלא מחשש שאר טרפות שפיר קתני כשרה משום דקאי על טרפות דריסוק שמאיה יצא לגמרי עי" שוחיתת מעל"ע, אבל בהוכתה חולדה על ראהשה דרכיה בדיקה מהאי טרפות עצמה של האי הכא, לא מצינו קתני כשרה, אלא דלפי מה שסביר רשי"י לדודאי דרושא לא מהני בדיקה וכתבנו בטעמו משום דקנתני ודוריוסת האב, הרי דלהכה כך אתה דכל שנדרס טרפה, וכן בנפולה אתה הלהכה נפלת מון הגג. עיון לעיל בסוגי' דנפולה, א"כ גם כאן לכארוי איך מהני בדיקה כיוון דקנתני הוכתה חולדה על ראהשה, הרי זה שטרפות מוחלתות דאל"כ הוויל' ניקב קרום על מות, כמו דקנתני בא"ט כבירה, ואיך כי' כאן רשי"י בד"ה הוכתה חולדה על מות, וגם רוככ"י מפרק פקע בבדיקה האצבע, וא"כ גם אחר בדיקה יצבץ, אין כאן ודאי טרפות אלא דמי"מ קרי לי טרפה, משום דקרוב יותר שניקב גם התחתון, והוא כמו דרשת ונפולה, דטרפה ודאי מכך דקרוב הדבר, שהארס שורף ונתירסכו אבריה, וא"כ גם גם במשנה יפה קתני הוכתה חולדה במקומות שעושה אותה טרפה ר"ל שהכחאה הגעה עד الكرום התחתון הרכיך, ובזה באמת לא מהני בדיקה להכשיר, אם בטח الكرום העליון ניקב, ומה דאמר בגמ' דמנהני בדיקה הינו לברר אם באמת הוכתה במקומות שעושה אותה טרפה דהינו שהכחאה קרום העליון, ומ"מ כתוב רשי"י חישין משום דאיינו ודאי גמור, אלא קרוב הדבר כודאי דניקב התחתון ואני לו בדיקה, ויש לי מכך לישב בזה דברי התויז"ט התומאין שכ' דמצינו למימר דקמ"ל בהא דהוכתה חולדה על ראהשה, דבעופר טרפה בנקיבת קרום העליון לחוד, ותמהו עליו הראש יוסף והלב אריה ז"ל, דהרי מוכח מן הסוגי' דאיין חילוק בזה בין עופר לבקמה, ולפי האמור, כוונת התויז"ט דהויל' דקמ"ל דבעופר בנקיבת الكرום העליון לחוד טרפה, משום דאי"א למיבדק" דלעלום יצבץ, דהרי חיזין דסמכין הבדיקה אפיקו למ"ד עליאי, אע"ג דלא אינקב תטא, משום דמחמת רככותי לעולם יצבץ, הרי דהוה כמעט מון הנמנע שלא יצבץ בבדיקה, וזאת קמ"ל התנא במוח, שנתקשו בזה המפרשים ודוק".

ע"ש במשנה דרשת טרפה בכוטל או שריצתה בהמה ומפרכסת ושחתה מעל"ע כשרה עכ"ל, בכל המשנה דבר בלשון נקבה, ולא ידעת למה כיוון דעתו לשון זכר, והרמב"ם בחבורו נקט לשון זכר שחתתה בכל אלו, אבל עיון לקמן דף ק"ב ע"א, רשי"י ד"ה ה"ג ואון שחתתה

עמדו, אף דלא כתני ומפרכשת, אלא דרש"י מפרש שם דשחטה מיד, אבל בסוגי דנפלה כתבתני דלא הוועיל בזיה מידי, אבל שלא נתבררلن דאיינה יכול להעמוד לא נחזיק ריעותא, וקשה מאד לומר דהלהכה כך אתה, דנפלה מן הגג ושחתה מיד ודוק"ק.

ע"ש במשנה ר"י א' אם ניטלה הנוצה טרפה, עיין בס"י נ"ט בב"י דלמאן דפסק כרי"מ משום דס"ל דהניינו כלודעה בהמה ושם חכמים דר"מ פולסין, אלא דקשה למה שנה רביע בעיל בלשון חכמים, וכן קאמר ר"י'A בלשון יחיד, ולכן באמת הר"ף והרמב"ם ז"ל השמיטו טרפות זו בעוף, ומה שכטבו התוס' דלכן לא חשב לו ביתר עליון עוף, גם ניטלה הנוצה משום דבלוגותא לא קמיiri ולא זכתי להבון, דהרי מאן דפסק כרי"ע'כ' משום דסובר דנטלה הנוצה הוא לעומת גlodעה בהמה, ואין כאן יתר וצ"ע ודוק"ק.

תוס' ד"ה אבל היפך בהם טרפה, בכל נקובי דמתני' הוא דעתמא משום דסוטפו לינקוב וליירקב עכ"ל, מלשון הגמ' לא משמע כן, דהרי מביא ראי' מקרה דהוא עשיך וכוכונך, ודרש מלמד שברא הקב"ה כווניות באדם, שאם נהפק אחת מהם איינו יכול לחיות, וכן נראה מהרשי" שכתב שאם ירדו מבסיסןשוב איינו מתישבים, ולא מטעם שסופו לינקוב, וכן כתוב הרמב"ם ז"ל בפי הט"ז ז"ל "בני מעיים וכו' ואם נתהפקו ע"פ שלא ניקבו טרפה, שא"א שייחרו כמוות שהיו אחר שנהפקו ואינה חייה" עכ"ל, הרי מפורש אומר דבבניהם מעיים שאינם במקומם אין הב"ח יכול לחיות, ולא מטעם שסוטפו לינקוב. וראיתי למעיו"ט על הראי'ש, שהביא דברי התוס' משום סוטפו לינקוב טרפה, וכותב וכן הרמב"ם כתוב זה הדין גבי דין הנקובים בפי מהל"ש עכ"ל, ובמחכ"ת כי רב הוא, שגנה הרבה ראייתי כאן דודאי לא אתה ההלכה רק על ניקוב הדקון, אבל ניטלו הדקון מקו"ז טרפה, כי רק חסר בתולדת ס"ל לרמב"ם לא הוה בכלל ניקב אבל כל שניקב טרפה מכש"כ ניטול, וא"כ יפה סיידר נהפקו ב"מ בין הנקובים, אבל לא מטעם דסוטפו לינקוב כתוס' אלא דכל שאינו במקומו הוה כניטול, וניטול ק"ו מניקב טרפה והתוס' שלא ירדו זהה, המה נפלאים ממש.

ואולי יש להמליץ بعد התוס' דלא מיסתבר להם סברת רשי"י והרמב"ם דאי"א להחיזרים כמהות שהוי, דזאת לא נשמע מקרה, מה תאמר כלל שהחיזרים בידים אלו חוששין שלא החיזרים על מקומותיפה. עיין בדברי חמודות בראי'ש אותן רעד"ז דעות בזיה, סכ"ס כיוון דיש במציאות להחיזרים יפה למה יטרוף בה, דהרי כלל אפשר דברי לה סמי וחיה, איינה טרפה אפילו לא בדורו לה כלום, וכן סברו כלל שנתקהפה פ"א שם במקומות ההיפוך, נחלשה העור וסוטפו אתה קרא לומר כלל שנתקהפה פ"א שוב איינו יכול לחיות רשי"י והרמב"ם, דלא"כ פשיטה דבב"מ מהוופכים איינו יכול לחיות ודוק"ק.

ד"נ נ"ז ע"א גمرا, א"ר שמות ז' בהמה כשרה, שמות ירך בהמה טרפה וכו'. האי שמות ז' בהמה טרפה בגמרה שלנו נמקח ע"י שני חזאי לבנה, ובגהות מהרשי"ש כתוב כלל ידע מה מהקה. ולפע"ד פשות. אדם רב בפירוש אמר שמות ז' בהמה טרפה, א"כ היינו דר' מתנה דבוקי דעתמא דשר' מודכתיה' ואיך מביא הש"ס בריש פרkon בין הני ש"ש הא דר' מתנה, אם כבר קדמו רב בהאי דינא, אלאadam לא גרסין ליה בדרב, הא גופא קשי' דרב המתנית להשミニינו דין דשומות ז' בהמה ושותות ירך וגף בעוף, למזה השמייט שמות ז' בהמה ולא אמר בה לא אסור ולא היתר. אבל ניאח לאפי מה דמסיק דגס בעוף לאו בפירוש אמר דשותות ירך טרפה, אלא דפומבדיתא נהגו בו איסור, ולא התקירה

הרמב"ם "אם שחטה" משום דמסתמא ימותין עד שתליך כדי למעט בתרוחת הבדיקה. אבל לומר דמשום לתא דאייסורה ראוי' להמתין הוא טעות נגלה, ודוק"ק.

תוס' ד"ה נבלות והא שחיטה היא, וא"ת והוא שמעין לי לר"י בפ' חטאת העוף, דשחיטת העוף אינה מטהרת טרפה מתומנתה וכו', ויל' וכוי עכ"ל. ועיין בפרשימים ובפרט בהגנות המהראש"ש, ותראה כי תירוצם של התוס' גם שניהם משוללים הבנה וקושיתם עצומה ותמייה רבתה, ע"פ שכתו ריק בלשון "ואית".

ומה שנראה לפע"ד זה הוא עפ"י מה שכתבנו לעיל מ"ט ע"ב דרבא ור"פ פליגו אי הח"ט כדורייתא נידונים שלא שידי' להקל בהם משום דהטורחה חסה על מומonus של ישראל או נימא דאיו אלו אלא מד"ס, וכמש"כ הרמב"ם בסה"מ שלו, והכא הני תרי תנאי ר"י ור' נחמה נמי בהא פליגו, ומעתה ר"י'Dבפיק בידא ולא חייש למאכיל טרפות דקאמר לי ר"ג ס"ל דכיון דאין לוקין על הח"ט, ממילא דגס לעין טומאה דדרשין נבלה וטרפה דגביה נבלות עוף טהיר טרפה נבלותה, דוקא בטורה האמורה בתורה מפורשת, דהני הנטטה למות, ולא הני חי"ט של הלהכה.

וע"ז קאמר בגמ' נבלה והא שחיטה היא, ואיך קאמר לי ר"ג נבלות דהרי בין לדידי' ובין לר"י אין כאן נבלות, לדידי' לא דמסתמא ס"ל בחכמים דפליגו על ר"י דשחיטה מטהורתה מידי נבלות, ולרי' לא, דהרי הוא אמר עד מתי אתה מכלה מומonus של ישראל, הרי דחי"ט איןם כדורייתא אצל, דאל"כ לא ה' מקליל לבדוק בידא, וזה נכון מאד.

וזע דלפי האמור קשה לכאור' דמ"ש לעיל דפסקין קר"פ ולהזכיר, דחלב טמא איינו סוטם, וכן פסקינו כמאן דבדק בידא ולקיים, ולא חיישין דאפשר שליא יבצע מחמת עיקימות שנייה החרלדה, אבל י"ל דשאניג גבי ספקא דבלוגתא דליקא לצרף חזקת כשרות דבכמהheid כידוע, אבל כאן בספקא דמציאות אי בדיק שפיר או לא, דאייכא בל"ה חזקת כשרות דבכמה סמכין אבדקה קלישטא ודוק"ק.

ע"ב גמר' דרשת וטרפה בכוטל, אר"א בר אנטיגנוס משום ראהר"י אחת זו ואחת זו צריכה בדיקה, במס' ביצה לא גרסין האי, "אחד" זו ואחת זו" וכן נראה מהרשי" שמש שכטב "הגי גרסין" ומסתמא להא כיון לאפוקי שלא גנروس אחת זו ואחת זו, וכן נואה מזלא מפרש כאן מיד, דאהיכי קאי האי אחת זו ואחת זו. וראיתי בפ' ר"ג בಗליון ש"ס ווילנא שמספרש כלומר בין שדרשה או טרפה או ריצצתה וכו', ופי' זה איינו מתקבל מכמה טעמיים כמובן. אבל לפע"ד נראה לקיים היגירסא, עפ"י שיטת הרמב"ם שביארנו והיא דמשנה דאי"ט בהמה תנא דין נפולה בהמה, ומיריר שעמדה דין דרכך דרכך דרכך ותהי' מסוכנת, וכן בעוף כתני ומפרכשת משום דכך דרכך לעמוד ותהי' גוססת, והיא צריכה מעל"ע לצאת ממסוכנת בידי האדם, אבל הן בהמה שעמדה ולא הלהכה אחר הנפיל והן עוף שלשה מעל"ע אחר הריצצת, תנא בבררייתא דצרכין בדיקה משום ריסוק אבר שניכר, וזה פ' המתקבל על האי דachat ז' ואחת זו, דקאי על שני דיני המשנה, אבל רשי' לשיטתי' לא מצי גרס לי ולפרש כן, לדעת רשי' כל מה ששנה בח"ט בהמה, סתם טרפה אין לו בדיקה כמו דרשות הזאב, דס"ל שאין לו בדיקה, וה"ה בנפלה מן הגג כן הוא ולכן לרשי' צריכין לפרש גם שם דלא

שיטות רשיי ז", דאמירם מביצים שנולדו ולא מבנים שנמצאו בمعنى האם קמיiri, וכן אין למאמר ענינו כלל, להא דב"ש וב"ה בעדיות דאסרו ב"ה אפיilo ביצה נבלה, ומכיון ביצת טרפה בין שיחלא-קמא ובין שיחלא-בתרא, דהותם מיררי בונמא ביצה גמורה בمعنى תרגנותל הנבלה, דב"ש מתירין, וב"ה אוסרין מדרבנן. אבל ביצת טרפה הנמצאת בمعنى תרגנותל אח"ש, קאמר דמודדים גם ב"ש דאסורה, שהרי גדרה באיסור, וניהו דבשחלה בתרא אייא זוז". אבל כיון דבשחלה קמא עכ"פ אסור מה"ת, כל שנמצאת בمعיה לא חלכו בה ואסרו בין שיחלא קמא ובין שיחלא בתרא, משום דלעומם דעתן על האם והביצים שבתוכה ביחס, ואם נתיר הביצה שבمعنى הטרפה, יהיו עלייה המון מלטה דתמייה, וכי היכי דב"ה גיזרו ביצת נבלה אותו ביצת טרפה, כך מודדים ב"ש ביביצת טרפה דלא מחלקין בין גדרה באיסור לגمراה באיסור, ומודדק שפיר היא דקתי נמי במתני' שם, מפני שגדלה באיסור, דאיתא לאשמעין דאפיilo בשיחלא בתרא מודדים לב"ה דיש מקום לגזר או שיחלא קמא או דב"ש כתלמידיך ר"א ס"ל, דזוז"ג אסור, וליאו חילוק בין שיחלא קמא לשיחלא בתרא ושניהם אסורים, ולב"ה כיון דעתן במשמעות הכל אסור, דלא עדיף ביצת טרפה בשיחלא בתרא מביצת נבלה, ועיין בי"ד סי' פ"א סי' י"ו בהaga דבטרפה שנינה מן הכרה אפי" בקרובו, יש אוסרין מושם מר"ע, דנראה כאוכל טרפות, הרי דכל הנמצא בתוך הטרפה אפי' מה שבא מחוץ לה אסור, מכש"כ הגדל בתוכה דאיתא ב' מושם מר"ע, והיינו טעמא דב"ה, דאוסרין נמי ביצת נבלה, אבל כל זה בנמצא בمعنى הטרפה, אבל בנולדו הביצים שאין לנו רק על הביצים כי התרגנותל עדיין היה, זה לא גזירין כלל שיחלא קמא אוatto עטעם ספנה מרערע, ומישוב קושי התוס' ותדע שכן הוא, דהנה מטעם זוז"ג שהтир אמריר בשיחלא בתרא, עכ"ב בעודה בمعنى ומעורה בגידין נמי שרי, אע"ג דאי דינם כשר, וכמש"כ הרמב"ם בפי"ז ה"ז ממאכלה אסורת זוז"ל, "יראה לי דהאוכל ביצי DIGIM טמאים וכו', וכן האוכל ביצי העוף הטמא התלוויות באשכול, שעידיין לא פירשו ולא נגמרו, lokha כאוכל בני מעיים שללים" עכ"ל, ר"ל דעא"פ, ולאחר שגמרו אין לנו lokha על ביצים מבואר שם בהלכתה הקודמת, אבל כל שלא נגמרו זהה כבני מעיים ובכלל בשער המה אבל ביצי עוף טרפה בשיחלא בתרא לדעת אמריר דזוז"ג הזה מותרין למגמי,adam תאמיר דכל צמן שמעורות בגידין נידונים כגון אחד עס העוף, lokha עליהם משום בשער טרפה, אך חזור וניעור היתיר של זוז"ג, אחר שכבר נארו קודם שגמרן, אלא ודאי ניהו דנדונים כשר, אבל האי בשער יש לזכור ולנקבה חלק בו, והוה בשער של זוז"ג, ואיך קאמר דלישנא קמא דאמירם סבר ל"י קרabi" דטרפה יולדת, למאה לעולם טרפה אינה יולדת רק טענת, וכמבואר ברמב"ם דזוקא אינה יולדת. ועיין בשוע" סי' נ"ז בש"ך סקמ"ה, ושפיר קאמר, adam נמצא שאינם גמורות בעוף טרפה שחוטה משיחלא בתרא, שכשרה ממש זוז"ג, וכן הקשה באמת הראש יוסף ז"ל, אלא ודאי דעכ"פ מדרבנן אסורת, דכל שנמצא בمعنى העוף, לא עדיף מביצת נבלה דאסורה לב"ה, ובביצת טרפה גם ב"ש מודדים להא גירה, וכן עכ"פ אמירם רק מביצים שנולדו מיררי, ובנולדו ס"ל דלא נארו שיחלא בתרא אותו שיחלא קמא אפיilo ב"ה לא, ומש"ה לא מצי פריך ר"א אמירם ממשנה עדידיות, דמיiri ביביצת טרפה הנמצא בمعنى טרפה, דומיי דביצת נבלה, דבזה בין שיחלא קמא ובין שיחלא בתרא אסורה וכקושי התוס' ועיין מה שכתבתי עוד בזאת בתוס' ד"ה ושווין.

ועפי"ז הקדמות דברים אלו נbaar הסוגי בס"ד והוא דר"א דפרק אמאירם מושווין ביביצת טרפה דאסורה, משום שגדלה באיסור האי ושווין אר"א ורבנן קαι, דפליגו בولد טרפה לגביה, וקאמר

בפניהם, א"כ י"ל דר' יודה מעשה ראה בעוף דלא התירה וכלן אמר משמו דין זה בעוף, ומכללה נמי א"א ללימוד מדامر שמות יד בבחמה כשרה מכלל דבריך טרפה, DID אציגטרך לעומת עוף דקאמר טרפה, משום חשש הריהה קאמר דביד בבחמה ליכא חשש על הריהה ודוד"ק.

רש"י ז" ז"ה נזכר שאינו בקי בתרגגולים אינו רגיל לאכול תרגגולים לפיכך לא ידע אם יש להם ריהה וכו' עכ"ל. רש"י ז"ל נתקשה, הלא לא ריאנו אינו ריהה ואיך החליט דאיון להם ריהה ולא עוד דכמו כן הוויל דאיון להם כבד וקורבן. لكن פירש דלא היה רגיל לאכלו אבל ראה אותן פתוחים וראה כל הב"מ חוץ מן הריהה דנהבתה בין הצלעות בעוף ואננס נראה את אבל אם היה אכלו היה מוצאה בשעת אכילה ודוד"ק.

תוס' ז" ז"ה שמות ירך וד"ה למה ליה לмер. עיין מה שכתבתי זה לעיל נ"ד ע"א, ועיין בלב אריה ז"ל כאן שכתב היפך דברי דתוס' דרב דאיתא ליה לקתה בכלל מכש"כ דאיתא לה דר' מתנא אף באיל עיכל ניבי עיי"ש. הן אמת דלפי דברי התוס' לעיל שם י"ל כן, אבל לפיה מה שביארתי אני שם אין שום הכרע מזה, דעא"פ דאיתא ליה דרכיש, מצין למעת מא"ט דוקא, הא דר' מתנא עיי"ש ודוד"ק.

ע"ב גמר אל והלא רחל את היתה בשכונתו שנקדר קנה שלה, ועשוי לה קромית של קנה וחיתה, אליל על דא את סמק, והלא הלכה רוחות בישראל, שמות הירך בעוף טרפה, ותרגנותל היתה לי' לרשב"ח שנשماتת ירך שלה, ועשה לה שופרתת של קנה וחיתה וכו', עכ"ל הגמ'. והנה הא דחיתה קמפרש רשי' דעל המכחה שנתרפהה קאמר, אדם על התרגנותל קאי, עכ"ד דחיתה י"ב חדש קאמר, א"כ מה השיב לו בתוך י"ח זהה. אלא דבاهני תרתו זנדקר הקנה באיסר ונשפטו ירכה, לא דעתה בימה חייתה המכחה, הלא זה חסרו שלא יכול למלאות, ונשפטו הינו ניטל למגמי כמש"כ הלב ארוי, דאל"כ האי שופרתת שעשו לה מה מהני לשומותה. אבל כוונות רשי' ה"י נראת לפרש וחיתה המכחה שהיתה בריהה ושלמה ולא מתנותה והולכת, כי ה"י סובר דעתך הטרפות המפורש בקרוא, הריה היא הנטהה למות, וא"כ עכ"פ בהני חי"ט של ההלכה נמי בעין עכ"פ שתהיה החולי ניכרת שמנוניות והולכת, וע"ז השיב לו דגם זאת ליתא, אלא דמצוי להיות בריהה ושלמה עד סוף י"ב חדש ולבסוף מתעורר החולי ומתחה, ומכאן הוכיח הרשב"א ז"ל בתשו' דבושים אופן אין להכחיש קבלת ז"ל, דטרפה אינה חייה י"ח אפיilo מה עדים יעדו כנגדה, ואני בפתיחה ובשאלה מקומות הוכחות, כי לא כן דעת הרמב"ם ז"ל, דהא דאמרנו טרפה אינה חייה, הוא על עיקר הטרפה שאסורה התורה, אבל הכללים שהעמידה לו ההלכה, רק בטעاري"ע אינה חייה ולא, "בפראקסיס" עיי"ש. והוא דאמרו כאן תוכ"ח זה הוא דחו"י בעלמא הוא, דהרי אמרו לו לקמן הלא הרבה תוכ"ח י"ח הוא דחו"י בעלמא הוא, דהרי אמרו לו לקמן הלא הרבה מתקיימות שתיים ושלש שנים, ולא עוד אלא דמה נעשה לר"מ ולרבי דקאמרו סימן לטריפה שלשים ימים, איך נאמר דפליגו במצוות, דלחוד שנים רבות יכול להיות, ולחד רק עד י"ח, ולחד רק עד שלשים יום, אלא ודאי רק לעניין ספק טריפה פליגו, ולא על גוף המជיאות ודוד"ק.

ד"ג נ"ח ע"א גמר אמר אמירם הני ביעי דטרפה, שיחלא קמא אסורה, מכאן ואילך זה זוז"ג ומותר וכו', עד סוף העמוד. הנה סוג' ז' זו עמוקה עד שכל בעלי תריסין נלאו למצוא מבוא לפרשא כראוי, ורש"י ותוס' כא"א דרכ בדרכו לעצמו, ואני בעניי משכנתני נפשאי עליה להבין דעת קדושים ומצאתי כי שיטת רש"י ז"ל היא שיטת הרמב"ם, והיא המתקנית. אבל שיטת התוס' א"א להעמידה מרוביי הקושיות שעלייה, והרבה דוחקים שצרכין לסבול, זה החלי בעזה"ת.

ומהאי פלוגתא שבין תוס' ורמב"ם אי לוקין על היוצא מן הטמא נצחת פלוגתא שנייה ונפקותא רבתא לדינה, והוא ביווצה מן היוצאה, לדעת התוס' כיון דאיתן לו קרא היוצאה מן הטמא כתמא עצמו ולוקין עליו, ה"ה היוצאה מן היוצאה ואפילו עד מהה, דמ"ש, כיון היוצאה כתמא ממש. אבל לדעת הרמב"ם היוצאה אישורה בעלמא הוא ללא מלכות, שוב ביוצאה מן היוצאה לכוא איסור כלל, ולא עוד אלא דרmb"ם רק ביוצאה מן איסור שיש בו מלכות יש איסור, ולא ביוצאה מאיסור עשה, זיל' בריש פ"ג הנ"ל, "כל מאכל היוצא ממין מן המינים שלוקין על אכילתן, הרוי אותו המאכל אסור מה"ת" (וain בו מלכות מבואר בהלו) ואח"כ כתב, דhalb adam מותר באכילה, ע"פ שבשר adam איסור הוואיל ואין בו אלא איסור עשה עי"ש וא"כ מכש"כ ביוצאה מן היוצאה דעל היוצאה אין בו אלא איסור בעלמא בחזי שיעור, כמש"כ הרמב"ם בהלכ' ז', וחיש מהר מסלך בזה השנת הראב"ד על הרמב"ם בהל' י"א, שכ' הרמב"ם שם, אפרוח שנולד מביצת טרפה מותר, שאין מינו טמא, עכ"ל. ותפס עליו הראב"ד ז"ל בבוטהCMD מדרמתה חרב, זיל' "מה ראה לשנות הטעמים שפירושו בו חכמים שהם מתוקנים יותר מוכלים, כי ביצת טרפה אינה ממין טמא ואסורה, והטעם שפירושו בו, לאימת קגביל וכי קמסרחה, וכי מסרחה עפרא בעלמא" (תמורה ל"א עכ"ל). וה"ה זיל' המליך בעד רבינו שכabbת טumo, כדי להוציא אפרוח של ביצת עוף טמא שיישב עליו עוף טהור שאיסור ודאי ולוקין עליו, אין אמרין לאימת קגביל וכי מסרחה. עי"ש בדבורי במחכ"ת אינם כדאים לו, דהרי בעצמו כתב דבזה גם מלכות איכא, עכ"ב לאו מטעם יוצא מן הטמא, דהרי על הביצה גופה אין כאן מלכות לאו מטעם יוצא מן הטמא, דגמא, וניהו שכabbת שם וכן בקמן ס"ב ע"ב, דעיקר דתרנגולתא ותרנגול דגמא שני מינים שיצא ממנה, ועיין בנדה דף נ' ע"ב תוס' ד"ה תרנגולתא דגמא, שכabbתו שם דבעופות הכל תלוי בסימני העוף, וניהו שכabbת שם וכן בקמן דילית לה"ה זיל' להזdicק את הרמב"ם, דאפרוח היה לי, لكن הכ"י הוויל לה"ה זיל' להזdicק את הרמב"ם, המשתייכת טרפה שרוי, משום דהוה יוצא מן היוצאה, כיון דהביצה עצמה ביצת טרפה שרוי, וביצת עוף טמא נמי הכ"י הוה, אלא אין בו אלא איסור יוצא, וביצת טרפה של ביצת טרפה מין ה"ה ביצה האפרוח היוצאה ממנה לאו מושום יוצא מן הטמא אסורה, אלא משום דהוא עצמו עוף טמא ולאחר יש בו מלכות, כי הוא הוה שארשרה התורה. אבל האפרוח של ביצת טרפה מין ה"ה ואין בו אלא מושום מצד יוצא מאיסור יוצא דשרוי, זאת גם לר"ה שטמא ביצת טרפה אסורה, דהוה לבובה קامر וכשר פרשי' שם, דמש"ה נקט אפרוח ביצת טרפה דהינו יוניה. אבל להדיות גם לדידיה שרוי, משום דהוה יוצא מן היוצאה, ומה דקאמר שם הש"ס דאיתמת קגביל לכ"י מסרחה, הינו לסתור דברי ר"ה, דקאמר דמודדים חכמים לר"א דהאי אפרוח אסור ליקרב, זאת נדחה בהאי אימת קגביל ביצת וכו', ובא וזה כי הרמב"ם זיל' מביא האי דינא אפרוח ביצת טרפה גם לעניין הקربה בפ"ג מהלכ' איסורי מזבח, כמו שציין עליו העין משפט שם בתמורה, ולא הזכיר האי טעמא דכי גביל כבר מסרחה, ואדרבה נראה מתווך דבריו דבלא טעם זה כשר להקרבה, דכתב שם הלכ' י"ז דכל האיסורי לגבי מזבח ולדזניהן מותרין, חז"ז מולד נרבעת וכו', שלדזניהן ממונן איסורי למזבח, ואח"כ בהלכ' י"ג כתוב וזיל' "בד"א כשנעבדה בה עבירה כשהיתה מעוברת, שהרי הولد מצוי עמה בעת שנפיסה והיה כאחד מאבירה, אבל נתבערה אחר שנעבודה בה עבירה, הרי הولد כשר למזבח וכו', וכן אפרוח ביצת טרפה מותר למזבח" עכ"ל. הרי כולל האי הדין

ושוין בביבסה טרפה דאף להדיות אסורה, וזאת לר"א ניחא ל' ולא מימר קשי' ומטעם שאבאר וכאן אני צריך להאריך קצת, והט אזך ושמע, ותורה צמאונך. הנה לקמן ס"ד ע"א תוס' ד"ה שאם רכמה הקשו, לאכילה ולמלךות למה לי רכמה, והא קיימ"ל כל היוצאה מן הטמא טמא, וכן בסמוך שס מהה קרא דיבער רכמה הקשו, לאכילה ולמלךות מהה קרא דיבער רכמה, והא קיימ"ל כל ביצת טמאות ותירצין, דאה"נ דכל הני לא צריך קרא, אלא דביצים שאין דחידוש הוא משום דעתו מן החי ושרי עי"ש היוצאה לנו מדברי התוס' אללו, דכל היוצאה מן הטמא דינו כתמא עצמו ללקות עליו. וזאת נלמד בבכורות דף ז' מקרא דאך את זה לא תאכלו מעלי הגירה ומperfisi הפרשה יש לך מעלה גרה ומperfisi פרשה שאית אתה אוכל ממנה, והוא לדעת התוס' דרשת גורה, גוליי מלטה שנשאר באסורי' כמו שהוא במני אמו, דאך החותך ממנהابر פשיטה דאסור משום טמא, דעובר ירך אמו, ואתה קרא דלא תאמיר כשיצא לאoir עולם פקע שם טמא ממנה, עי' שיש לו סימני טהרה, וכן הוא בביבים לדעת התוס' דכל מון שמוראות בגדיין הרוי הוא כבשר עוף טמא, וכמש"כ הרמב"ם שהבאתי לעיל, ואחר נגמר ונשתנה לביצה לא מהני לסליק האיסור שהי' בה, ולוקין על היוצאה מן הטמא כמו על העוף טמא עצמו דהקרה אתא דלא יצא מאיסרו שהי' עליו קודם שנגמר, ואע"פ דלענין טומאת נבלות לא ידונו הביבים הגמורים שבתוכה כבשר, דחתם הטעם משום דכפירים קודם המיתה דמי, ומה שאינם אסורים משום אבמה"ח עי' יש לנו לפותה בסוגי' דבכורות שם, דhalb ובביבים אינם אסורים משום אבר או במה"ח, זו הוא בדעת התוס' אבל דעת הרמב"ם זיל' אינו כן, אלא דהוא מישב קושי' התוס' בפשיטות, דהני דרישות היוצאה מן הטמא טמא, ודרישת דבת העינה אינם דרישות גמורות ולמלךות, אלא לאיסורה בעלמא וכמו חצי שיעור, וכמובא בפ"ג ה"ו מאכלות אסורות, שכabbת שחלב בהמה טמאה וביצי עוף טמא אסורין מה"ת ואין לוקין עליון וכו' וכן כתב בפ"א ה"ה, בהמה טמאה שלידה כמוון בהמה טהורה וכו', הרי זה איסור באכילה שהגדל מן הטמא טמא וכן הטהורה טהורה. ועיין בפרמ"ג ריש ס"ז פ"א שכabbת, לדעת הרמב"ם זיל' גם דרשת גורה במי'א ריש ב"ז למלאכות, דהרי עיקר הקרא לחיזר ושפן אתה, אלא דתמייה בעינוי דלא משתמיט אחד מן הפסיקים לומר כן עי"ש. ובעניין און כאן שום תימא, דברהבה מקומות לא נחתו הפסיקים לדעת קדשו של הרמב"ם זיל'. אבל הדבר פשוט בכיבא בכוחה, אכן כאן מלכות על היוצאה מן הטמא לדעת הרמב"ם, ואח"כ כל נשנתנה הדבר לד"א פקע מיניה האיסור שהי' עליו קודם השנווי' אבל נתחדש לעילו יוציא מן הטמא דאמת דאייסור דם ליכא, כיון דנתנתנה לד"א מלכות, והוא סברת רבינו יונה מובהה בא"ח סי' רט"ז במי'א סק"ג, דמתייר המוסק שנתווה מדם החיה, אלא דשפир חולקין עליו הפסיקים, דニーון דאמת דאייסור מדם ליכא, כיון דנתנתנה לד"א בשמא ובטума. אבל עדין מושם יוצא מן הדם, וכמו חלב למ"ד דם נערך ונעשה הלב, اي לאו קרא הוה אסריםין, לא משום דם ממש אלא מושם יוצא מן הדם, דאסור ואין לוקין עליו דיויאן דמי'ן דם נקון על החלב טמא לדעת הרמב"ם, ומחלב לא נגמר דיויאן הדם מותר, דhalb חידוש הוה, ועיין בנו"ב שהקשה לו חכם אחד, איך הוה אסריםין חלב מושם דם, וכי גרע מדם שבשלו דפסקינן דין עבור עליו משום דראוי לארקה בעיןן, וכש"כ חלב דודאי אינו ראי' לארקה, ולפי האמור לדעת הרמב"ם לק"מ, ה"כ משום דם ממש און באין לאיסור החלב, הלא רק משום יוצא מן הדם, ואיסור יוצא איסור בפ"ע הוה, ודם שבשלו רק אינו עבור עליו. אבל איסור תורה ודאי יש בו, דלא גרע מיויאן מן הדם אסור, (אבל דרmb"ם לא ביאר דעתו בדם שבשלו, עיון בפ"ז ממאכלות אסורות), ועיין בפתחה הכללית של שארכתי בכללה זה.

בתמורה שם, שכותב ג"כ בთוך דבריו דולד נשתנה שני פעמים, "וכך" דמשמע חד דין ואחד טעמא אית לשניהם, וכמו דהני שרנו משום זוז"ג Данן חכמים דרא פסקינו, ה"ה אפרוח ביצה טרפה דהוה זוז"ג, הביצה והאם, ולא בעין טעמא דכי גבל מסרה אלא לר"א. ואפילו תאמר דהams דלגייב ביצה לא חשוב כగורם היתר, אני אומר דאפילו بلا זוז"ג שרי לחכמים דרא, דהתירו ולד טרפה בעיברה ואח"כ נטרפה מושם דעובר לאו ירך אמו, ע"כ לומר דאחר שענשה ולד שלא אישתר לגובה ע"י שינוי זו, כמו אתנן ומתייר, דהשינוי מהני להקשרים למצבה. ועיין בזה בהגחות מהרש"ש ז"ל על המשניות תמורה במסניות דפוס וילנא שכטב כן, דעת הרמב"ס בכל הני משום דחשינוי מכשירן למאבחן, וכותב וכן ביצה טרפה דשרי למצבה משום ה"ט גופא, דכל נשתנה אין פולין יוצא מפסול לגבי מאבחן וכחכמים דרא, ולגביה הדיויט דאייא איסור יוצא, אבל באפרוח ביצה טרפה לא, משום דביצה גופא רק איסור יוצא יש בו, והוא מן היוצא שרי למגורי נ"ל.

אבל עתה נאמר דגם סברא זו תלו בנסיבות,adam נאמר דיויצא מן הטמא לוקה בטמא עצמו וכדעת התוס' יש מקום לסבירתם דכל שיש לו חיות בפ"ע, ניהו דטרפה הוה, אבל ציל בתר טעמא טרפה אסורה התורה משום דאיינה חייה, והאי ולד חי"י, ולמה תאסר, אבל לדעת הרמב"ס דיויצא הוא איסור בפ"ע, מה לי אם חי או לא, סכ"ס הרי הוא יוצא מן הטרפה, וכמו שרצו לאסור חלב מפני שיוציא מן הדם, ע"פ שודאי איו דם. אבל לעומת זה לדעת הרמב"ס שהוא דעת ר' אש"י כמו שבארנו, יש טעם אחר להתריר ולט טרפה, דכיון דיש להאי ולד חיות בפ"ע ושיך בו טרפות אם יטרוף, איך תה"י בו טרפה וגם יוצא מן הטרפה וחמור מן המלמד, דבטמאה ליכא בא' איסורים, טמאה ויוצא מן הטמאה, ובולד טרפה אםaira בוטרפות, ה"י יוצא מן הטרפה וגם טרפה, ולתוס' אין זה הוכחה דהרי לדעת התוס' יוצא מן הטרפה הינו טרפה, אבל לרמב"ס דיויצא מן הטרפה איסור בפ"ע הוה, שפיר י"ל דכל שאפשר להיות טרפה ממש אין לומר ד אסור משום יוצא מן הטרפה, דקרה דלא תאכלו ממפריסי הפרסה, דוקא אטהור שנולד מן הטמא אתה, ד"א להיות טמא מצד עצמו, אבל נולד מן הטרפה דוקא ביצה שייך למילך מנין אבל לא בע"ח הדומה לו דמצוי להיות טרפה כמותו, אלא דכפי שאבא לרמן בתוס' ד"ה והלכתא, לסביר התוס' דכיון דעת ל' חיות בפ"ע, לא שייך לומר ד אסור משום יוצא אין לה שום מקום. אבל אמרו דס"ל בתוס' דיויצא אית בי' מלכות בטמא עצמו, באמת אית ל' דולד טרפה אסור גם להדיות בעיברה ואח"כ נטרפה כמו ביצה טרפה בשיחלא, לסבירות התוס' דכיון דעת ל' חיות בפ"ע, לא שייך פריך ל' ר' אש"י תחלה מהא דושאן בביבט טרפה, וטרם דמסיק דפלוגות ר' וא"ר כי נמי אהדיות קתני ושווין, ולא מודים. ועיין בהגחות מהרש"ש שכטב דחילהוק בין לישנא דושאן ובין מודים הוא, דושון הינו בלא חלקו בה מעולם, ומודים הינו חלקו בו תחלה אבל חזרו והודיע אח"כ. ואני אומר דזה ליתה וכל מי שיש לו חזק לטעום יודה ל', והראי' שمبיא הגאון הוא ראי' לסתור, דוק ותשכח. אבל החילוק האמייתי שבין ושווין ומודים הוא, דושון שייך במקומות דיש חדש בשניהם דס"ל כן, אבל מודים שייך במקומות שرك באחד הוה חדש דמודה לאידך אבל באידך פשיטה דאית ל' כן. ועיין בריש ביצה ומודים ב"ש לב"ה, שאם יש לו דCKER נועץ וכו', ובדף י"ז ע"ב שם, ושווין שמשיקין את המים בכלי אבן לטהרים וכו', וכן נמצא בכ"מ והוא החלוק האמייתי אין להסביר עליו. ומעתה מאחר דהאי ושווין אר"א ור' קאי דפליגו בלבוגה, ובביצה דאסור לד"ה ע"כ להדיות קאמר, ביצה לגביה לא סלקא, א"כ שפיר קתני ושווין. דאייא רבותא בשניהם דאסרו גם להדיות את הביצה, ופרק בהזאה אמרו, דlididi ניחא, דלגייב

דאפרוח ביצה טרפה, עם שאר תולדות מאיסורי מזבח, וכותב עליו "וכך" דמשמע חד דין ואחד טעמא אית לשניהם, וכמו דהני שרנו משום זוז"ג Данן חכמים דרא פסקינו, ה"ה אפרוח ביצה טרפה דהוה זוז"ג, הביצה והאם, ולא בעין טעמא דכי גבל מסרה אלא לר"א. ואפילו תאמר דהams דלגייב ביצה לא חשוב כగורם היתר, אני אומר דאפילו بلا זוז"ג שרי לחכמים דרא, דהתירו ולד טרפה בעיברה ואח"כ נטרפה מושם דעובר לאו ירך אמו, ע"כ לומר דאחר שענשה ולד שלא אישתר לגובה ע"י שינוי זו, כמו אתנן ומתייר, דהשינוי מהני להקשרים למצבה. ועיין בזה בהגחות מהרש"ש ז"ל על המשניות תמורה במסניות דפוס וילנא שכטב כן, דעת הרמב"ס בכל הני משום דחשינוי מכשירן למאבחן, וכותב וכן ביצה טרפה דשרי למצבה משום ה"ט גופא, דכל נשתנה אין פולין יוצא מפסול לגבי מאבחן וכחכמים דרא, ולגביה הדיויט דאייא איסור יוצא, אבל באפרוח ביצה טרפה לא, משום דביצה גופא רק איסור יוצא יש בו, והוא מן היוצא שרי למגורי נ"ל.

ואחרי הקדמות מלין אלו, נחזר לפרש השkil וטור' שבין אמרו לר"א, כי המה פלייגו במה דפליגו תוס' ורמב"ס ז"ל שבארנו, דאמיר דאמיר דאמיר שיחלא קמא אסור, למלקות קאמיר וכדעת התוס' דاع"פ נשתנה ביצה ולא הוה تو ירך אמו, ולא בכללبشر בשדיה טרפה, ואני אלא יוצא מן הטרפה, מ"מ ס"ל דליהקה גם איסור יוצא, דכן גילתת התורה בטהור היוצא מן הטמא דנדיזו בטמא עצמו, ושאמיר סובר כן, מוכח מסוף דבריו, מדהתיר שיחלא בתרא מטעם זוז"ג, ואי הוה ס"ל דיויצא מן הטמא אין בו אלא איסורא בעלמא כדעת הרמב"ס, אז אין בין ביצה טרפה בשיחלא בתרא איזה שום חילוק, דכי היכי דבכיצת טרפה בשיחלא בתרא איזה זרע הזכר גורם היתר, כן בביבט טמא, דהרי זרע הזכר של עוף טמא אפילו איינו כשרו. אבל ע"פ רק דין יוצא מן הטמא אית ל', דהרי איינו בש, והויצא מן היוצא הלא מותר לדעה זו וכרמב"ס ועיין לרמן בתוס' ד"ה שאם רכמה שצינתי לעיל, בסה"ד, דרצו לומר דבלא קרא דבת העינה הוה שרין כולחו ביצי משום דמשכבת זרע קטתו דהוה כנבה משורחת, אלא דלא מת"י שב האי טעמא נגביה ביצים דמתחלתן מעורות בגידין וחשובים כבשר ע"כ. וכונתם מבוארת דניינו דתחלת יצירת הביצה מזער המותרת, אבל כשביר העוף הטמא ומעוריה באשכול בגידין הרי הוה כבשר העוף הטמא ממש ולוקין עלייה כמו על בני מעיים, כמש"כ הרמב"ס, וא"כ שוב כשנגורת ונשתנה ביצה ולבריה בפ"ע אין להתיירה משום דנוצראה מזער שרואה, כיון שכבר הייתה לבשר, אלא נידונות היוצאים מן הטמא, וא"כ מה בין ביצה טרפה בשיחלא בתרא לביצה טמא או לשיחלא קמא, אלא ודאי אמרו ס"ל דליךון על יוציא מן הטמא, ולכן בביבט עוף טמא שני הנורמים איסור המה, שלוקין עליו. אבל בביבט טרפה איכא גורם היתר של זרע הזכר, ויש להסביר דגס זאת תלוי במה דיל יוצא מן הטמא בטמא עצמו גם למלקות, דזהה שמעין, גס גורם היתר לא בטל ונשאר בתוקפו ע"פ שנעשהبشر וכגופו, ולכן ס"ל לאמיר בשיחלא קמא אסור ולוקין עליו, ובשיחלא בתרא מותר מטעם זוז"ג ואפילו בעודו הביצה מעורה בגופה של הטרפה, כיון שם"מ ניכרין בפ"ע הוה האי בש, ולא נידונו כשאר האברים. אבל ר"א דמקשה לי' מושווין וכוי פלייג עלי' בתترت, בשיחלא קמא ס"ל ד אסור ואיין לוקין דכל נשתנה ביצה ואינו אלא מושם טרפה דלא אסורה התורה אלא בשורה. ומהנה נצמה דבשיחלא בתרא פלייג דלא מהני זוז"ג, דהרי גם בביבט טמא או בטהור הנולד מן הטמא אייא האי זוז"ג, דזרע זכר לעולם כגורם היתר נידון (עיין בהגחות מהרש"ש על המשניות

אמו, ולא נטרף הولد עם האם. אבל בבייצה دقוגפה דמי מודה. דשוב כشنגורה ע"פ שפניהם חדשות באו לאן, אסורה משום יצא מעצמו שהיתה טרפה קודם שנגמרה. אבל לאמירם דס"לadel יוצא לוקין קשי' לי' דע"כ פליגו אף להדיוט, דתו ליא' סברא הנ"ל כמבואר בדברכו לעיל, וא"כ ע"כ הא דמודים בבייצה טרפה בשיחלא בתרא, דבשיחלא קמא למה יאסר ר' יהושע יותר בבייצה מולד, דעתה עדין לא ידע דביצה יותר חשוב כוגפה, מעובר קודם שנגמר, ולכן כשמתרכז לו דמ"מ מיריב בשיחלא קמא, פריך לו מפלוגתת ר' וא' ר' דע"כ לאמירם פליגו אף להדיוט, ולמה מודים בבייצה, עד שמשיק דביצה גופה היא, ואנן דפסקין טרפה אינה חייה ואינה يولדת, ומוקמינן פלוגותת ר' וא' ר' בעירה ואח"כ טרפה ובعتبر ירך אמו, ופסקין כר' אשיג נגד אמירם, דיויצו איננו אלא איסורה בעלמא, ע"כ מפרשין פלוגותת ר' וא' ר' רק בלבובה ולא בהדיוט ומטעם הנ"ל, ובבייצה טרפה דלא שייך טעם הנ"ל אסור אפיקו לר' יהושע, דהאי חילוק שבין ולד לביצה דקאמר הש"ס כדי לתרץ דברי אמירם, גם לדידן צריכין, כיון דא"א לאוקמי ושווין בביצת טרפה בשיחלא בתרא דחררי טרפה אינה, يولדה.

בהא סליקין דהאי סוג' דקאמרה דר' וא' ר' פליגו גם להדיוט אליבא דאמירם קאי, אבל לר' אשיג דהלהcta כותוי' לא פליגו רק בלבובה, דלהדיוט לא שייך בולד איסור יוצא לנ"ל, ולכן יפה פרש"י בתמורה במשנה שם, דר' וא' רק לגובה אסורה. אבל להדיוט לא אלא דעתמא שכ' שם משום דמאיורי קרבוי כדקאמר בש"ס צ"ט, דהאי טעמא קאמר הש"ס לר' יהושע דמודה בבייצה, אבל לר' וא' גם הولد נאסר בمعי האם דירך אמו הוא, אלא כשןגמר יצא לאויר עולם פקע איסור זה, משום דעתשה גוף אחד ונשתנה לדבר המותר, ואיסור יוצא בולד חי בפ"ע ליכא, רק בבייצה כמו שביארנו ודוק' היטב בכל אשר כתבענו כי הדברים קילוריין לעיניים בס"ד.

תונס' דה' ושווין, לא כמו שפי' ב��' דקאי אפלוגותת דר' וא' ר' י', אלא קאי אפלוגתא דב"ש וב"ה וכו', וא"ת דהשתא חשבו בה' בביצת טריפה כבשר דאסרו אפיקו ממותה נמכרת בשוק וכו', פי' לדבריהם, דמבייצת טרפה דמודים גם ב"ש, וכן אמירם דאוסר בשיחלא קמא, לא קשי' לה, דהני לאו משום דחשיב כבשר אסרו, דלulosains בככל לאו דבשר בשדה לאחר שגמירו אלא כיון דקודם שנגמרו בככל בשער היי וכמוש'כ הרמב"ם שהבאתי בדיור הקודם, שוב לא פקע איסורין ע"פ שנשתנו לנווש אחר. אבל לב'ה דאסרו ביצת נבלה אפיקו ממותה נמכרת בשוק, ואע"ג דPsiṭṭia להו דין אין בזה לב'ה אלא איסור דרבנן, דאפילו נחשב הביצה הנגמרת כבשר אינה חמורה יותר מאשר המдолדל, דלית ב' נבלה אלא אבמה'ח דמייתה עשו נפול, ובבוח'ח בבייצה ליא' דאל'כ' כל ביצים דעתמא יהי' אסורים, אלא דכל שלא נולד הוה מדרבנן כבשר, והוא בנסיבותת בעיה נבלה כאמור המдолדל, ואסורה מדרבנן כבשר מדרבנן, ותריצו שני תירוצים, חדא דנייחו דלאג' נבלה דהאי ביצה פורש מן הנבלה ע"י מיתה עשו נפול לנ"ל). אבל דהאי ביצה נבלה של עוף דגוף האיסור אינו אלא דרבנן לא חשבו כבשר, כך תי' הבה"ג, תני' השני נבלה דבר האיסור חשבו כבשר. אבל לגבי בשר בחלב דכל חד שרי וצריך להעתה עתה בשר בחלב לא חשוב כבשר, כך תי' ר'ת, וע"ז הקשו על הבה"ג מפ' הדר וכוי' ולקי שעה לתי' הבה"ג דלאג' תירצטו לר' מ' דאית לוי' לקמן ק"ב ע"א דבמה'ח איןנו נהוג בעוף מה'ת א"כ גם ביצת נבלה הווה כמו בשר בחלב גוף האיסור רק דרבנן, דחררי משום אבמה'ח קאמאין עלה ולא משום נבלה לנ"ל. ואך אפשר דר' מ' יתפרק על ביה' דמנין מוכח דנוהג אבמה'ח גם בעוף וזה אפשר דגם ב"ש

הדיוט בטל הוז"ג ע"י שנעשה כבשר האם קודם שנגמר, וכן ר' כמותו, אלא נשתחנה אח"כ לביצה והלך לו איסור זה, אבל בה תחתיו איסור יוצא מן הטרפה, דלא שייך בולד לנ"ל, אבל שייך בבייצה, אבל לאמירם דמותר הביצה בשיחלא בתרא וע"כ גם במעי האם כשמועורה בגידי, מכש"כ שמותר בשיחלא קשה וע"ז מתרץ דאמירם מוקי האי ושווין בדسفנה מרערא דליך זוז"ג, ופרק' לי' אמא לא מוקי בשיחלא קמא, דליך זוז"ג כיון דעתשה טרפה בשעת עיירה, ע"ז מתרץ משום דקANTI שגדלה ולא קANTI שגמרה, וכן ר' כוון הקשה המהרש"א, דהא לפרש"י לא מצי מוקמי בשיחלא קמא, דלמה לי ביצה, דהינו עיירה ואח"כ נטרפה, דגס בולד דינא הכי, ואין זה קושי' דיל' דנקט ביצה כדי שלא צטרך לומר בפירוש דגס להדיוט קאמר, דניהם דLAGBI פלוגותתם אמרינו דר' וא' דאוסר, אוסר אף להדיוט, ופליגו לגובה להודיעךacho דר' וא' אבל בהא דשווין לאיסורה בעירה ואח"כ נטרפה, הו' וא' דשווין רק בלבובה כי להדיוט יש סברא להתריר משום דש' לולד חיות בפ"ע. ולכן נקט ביצה דבזה פשיטה דלהדיוט קאמר, חדא משום דלא סלקא לגובה, ועוד אפיקו תאמר דלענין אפרוח שנולד ממנו יש נפקותא לגובה, דהא ליתא דהרי אפרוח ביצת טרפה לכ"ע שרי, דהא מעפרא קגביל כדאמר בתמורה, ולפע"ד נראה, ר' שם דקטעעה לומר דמודים חכמים לר' באפרוח ביצת טרפה, מכח האי ושווין סבר כו', דהוא סבר דפלוגותתם רק בלבובה קאי וממילא דהאי ושווין נמי בלבובה, וביצה לגובה לא סלקא לנו' ע"כ באפרוח שלו קאמר והוב'. ועתה נפרש לשנא בתרא דרבינו, דלא סבר קראב'י ומותני להא דאמירם בהאי לשנא, אמר אמירם, הני בי' דספק טרפה משחינו להו אי הדרי טענה שרין ואי לא אסורן איתבי' ר' וא' וכו', הנה להאי לשנא לא שמעין לה לאמירם דס"ל בשיחלא קמא דлокין על ביצי טרפה, מ"מ איזיל גם האי לשנא בשיטה זו, דכפי הנראה אמירם גופא אמר הני תרי לשנא דהרי אי טרפה היה או טרפה אינה היה פלוגותיא שונה בין תנאים ואמוראים היא, וה'ה יולדת ואינה יולדת וכדעליל, וכן נראה מלשון הגמ' דר' אחא ורבינה לא פליגו איך אמר אמירם, אלא דמר מתני לאמירם אליבא דמ"ד טרפה יולדת ומור מתני דאמירם אליבא דמ"ד טרפה אינה יולדת, ואמירם גופא אמר שניהם להאי מ"ד ולהאי מ"ד, כי לא הכריע בינויהם, אבל ר' אחא ורבינה דהכריעו דר' וא' סbor ברראב'י דטרפה יולדת, אמר בשם אמירם האי נושא, ורבינה דסבירא טרפה יולדת אמר נוסחא, דאל'כ איך נאמר משום דהוא סbor ברראב'י תולה באמירם דאמירם דאמירם הכי, ואידך משום דLAGBI, תולה באמירם דאמירם דאמירם הכי, ולפיכך בהא דSHMUYIN מלישנא קמא דлокין איוצא ליא' פלוגתא, ואם תרצה אמר לך דהש"ס הכא סbor דאם אין לוקין על היוצאה ואין בו אלא איסורא בעלה מאחצ'י שיעור, אין לאסור ספק ביצת טרפה כלל, ועיין לעיל מ"ט ע"ב תוס' ד' רב ואיסורה דארוי'תא, מה שכתבתני שם, ולכן הוכית ר' וא' מדברי אמירם דבעי'ehyi בספק ביצת טרפה, דס"ל דлокין על איסור יוצא כמו בטרפה עצמה. אבל לר' אשיג דסbor דאיסור יוצא אינו אלא איסור בטלמא וכחצ'י שיעור, ספר מתיש'ב פלוגותת ר' וא' ר' בולד טרפה, ושווין דידיחו ביצת טרפה, דbold טרפה פלייגו בעבור ירך אמו, ודוקא לגובה, דאפילו לר' וא' דעובייר ירך אמו, הינו קודם שנגמר ויצא לאויר העולם. אבל לאחר גמרו ויציאתו הרי פנים חדשות בא לאן, והוא דמ"מ אסור לגובה משום דלידידי לא מהני השינוי להתריר לגובה. אבל להדיוט מודה, מטעה דכתיבנה לעיל בליך דפליגו בנטרפה ולבسو' עיירה בזוז"ג, משום דאיסור יוצא לא שייך בולד כי שמצו' להיות טרפה בפ"ע. אבל בבייצהDOI אסורה משום יוצא אפיקו לר' יהושע דס"ל עובר לאו ירך

ט"ח או ט"ח אבל בגין סברת התוס' כבר כתבו לעמלה, בריש הסוגי' דרך זאת יש מקום לסבירתם אם נאמר דיויצה מן הטמא הוה כתמא עצמו ולוקין עליו, אבל לפי דעת הרמב"ם דasiswa יוצא הוא איסור בפ"ע ואינו בו מלוקות, ונראה יוצא מן הטרפה. מה מהני זאת דיש לוולד חיות בפ"ע הלא לא משום טרפה קתניין עלי', אלא משום יוצא מן הטרפה, ואס תרצה לדקדק יותר ולומר דס"ס האASA דאסורה התורה היוצאת מן הטמא ע"כ משום דיש בו בכך ע"פ שאיןנו נראת דבר מן האס, דלפנ"ד לא על הנם נקט הרמב"ם למשל דחלב וביצים של טמאים דומין לאיסור ח"ש שלא בלבד לעניין הדרשות דומין ז"י, דשניהם מריבוי הכתובים שאינם דרישות גמוראות, אלא גם במחותם יש דמיון בינהם דכמו ח"ש שהוא החיצי בכמות, כן הני יוצאים מן הטמא, המה חיצי שייעור באיכות, כי כח האס ותוכנותה שורר בולדחה ע"פ שיש לוולד סימני טהרה, וכן בחלב וביצתה ע"פ שנשתנה לנוג' אחר ואין כבשר, מ"מ מסתמא יש בהם כח הבשר טמא שה תורה רצתה, למנעו אותנו מלייזון בהם, ממי לא גם בולד טרפה יש בו מליחות האס החולנית ומותמצית גופה שאסורה לנו התורה, אלא דמ"מ י"ל כיוון דהחוויות הוא היפך הטרפות כי הטרפות תחולת נבלות כמש"כ הרמב"ם. והאי ולד הולך ומתחזק, יש סברה לומר דדוחה האי עיפוש וחלהה שקבלה מליחות האס החולנית, וכפי הנראה זה כונתו בגמ' תמורה רשות דקאמר דעד כאן לא פליגו עלי' דר"א אלא בולד טרפה שם דמורי ריברי, אבל ביצת טרפה דמוגפה דתרגונולטה קרבוי, אפילו רבנן מודו, ופרשי' ותוס' דלאחר שנולד הולך, משא"כ בביבה עי"ש, וכן ספקacial דلسברא הנ"ל כיונו דע"י שהולך גDEL ומתחזק החווית, פולט חלקוי השקבלה מן האס. מפני שהחוויות הוא היפך החולי, דאם נפרש כפשווטו דמוסיף בכמות גופו לאחר שנולד, מאורי אין' גם בולד טהור הנולד מן הטמא נמי נימא כן, שלא תאסר משום יוצא, והרי עיקר הקרא דיויצה מן הטמא בולד אית' לנ. אלא ודאי דטרפה שאני שהחוויות הוא היפך הטרפות, והבן את זאת. ובזה מি�ושב לשון רשי' ז"ל בתמורה במשנה שם דמפרש דר"א מודה להדיות דשרי' דלאו מוגפה קרבוי אלא מאורי ולעל הנחתיו בצ"ע דעתם זה לא עבי בגמ' אלא להתייר גם לגובה לרבען דר"א, אבל לפי האמור גם להתייר להדיות בעין האי טעמא דלאו מוגפה קרבוי אלא מאורי כנ"ל.

ודע דיש לי לכואורה קושיא עצומה על הרמב"ם דאית' פרנס הסוגיא דלקמן ס"ט ע"א דמסיק בתיקו בחלב של אבר היוצא, וכאשר פסק הרמב"ם בפ"ה הי"ב ממאכילות אסורת דאסורה החלב מספק, והלא לדידיה אבר היוצא דאיו בו מלוקות, והוה ג'כ' כאיסור ח"ש איך תאסר החלב ממנו דיויצה לא נאסר אלא מאסיר לאו שיש בו מלוקות לדעת הרמב"ם, אבל ניחא לי כי לרמב"ם הכי מתפרש האיבעי בגמרא, דכל חלב דעתמא כאבמה"ח (ור"ל כצר של אבמה"ח) דמי, אלא דשריא רחמנא משום דעתה בהמה התר לאיסור ובמה"ח ע"י שחיטה, אולם האי אשר היוצאה דלית לה היתר בשחיטה, ניהו דלאחר שחיטה אין בו לאו ממש רק איסור בעלמא, מ"מ קודם שחיטה חוזר להיות חלבה היוצאה ממנו כצר של אבמה"ח, ולא כצר של אבר היוצא שלאחר שחיטה, והוא אמת וצדק בס"ד ודוו"ק.

על"ב גمرا תנן התם וכו'. אר"ה ל"ש שלא שחייב ביד, אבל חיסר יותר ברגל טרפה נמי הוה, מ"ט כל יתר כניטול דמי עכ"ל הגمرا. בפירוש דברי ר"ה איך פלוגתא רבתא בין הרשב"א לרמב"ם ז"ל, דהרבש"א בתשו' סימן צ"ח ס"ל דכל טרפה מן החית' א"א לחוות בשום אופן, ואפיו מאה עדים יעידו שראו ח"י עדי שקר הם נגד קבלת ח"ל דטרפה אינה חייה, אבל לעומת זאת בטרפה מבטו, הון יתר והן חסר מודה שאין להכחיש שהחיה חי חי' כחול ימים, אבל

מודים להם, אלא דהם לא גרו בביבה לחשבה כבשר, אלא גם על תי' השני של ר"ת יש לי תימא דאין להטעים סברתו אלא בשנאמר, דלבבי איסור אין מוציאין את הביצה מאיסור שהיתה בו בעודה מעורה במעי האם. אבל כפי שביארנו הלא לאיסור נבלה בלא"ה אין בה, דהרי עכ"פ מודולד מקרי, ורק מטעם מיתה עשה ניפול נוכל לחשבה כשאר אבר המודולד שנעשה אבמה"ח, וא"כ גם כאן איסור חדש רמיין עליה ולא איסור נבלה כפשתות דברי התוס' וקשה להקל בין הנושאים ולכך העיקר כמש"כ התוס' בוועליל, דב"ה גزو בביבה נבלהatto ביצת טרפה, וביצת טרפה אסורה משום דנגמרה באיסור, אלא דעת תי' זה כתבו דאין נראת להם, דהרי לא גרים שיחала קמא ואטו ביעי דספנא מארעה, עכ"ל, אבל דכבר כתבתי בדיור הקודם, דקושי' זו קשה אלה לשפטם דסבירו דקושי' הש"ס מושווין הוא ממשנה זו דעדיות ועכ"ד דהש"ס לא סבר שום חילוק בין ביצים הנמצאים במיע האם לביצים שנולדו, אבל לפ"ד דעת רשי' ורמב"ם ז"ל דושווין קאי על פלוגתת ר"א ור"י, קושיתם לק"מ, דב"ה גזרו על ביצת הנבלה הנמצאת במעי האם משום ביצת טרפה בשיחала קמא, כ"ש שגזרו על שיחала אטו שיחала קמא, אבל כל זאת בנסיבות קאי במעי האם אבל בשנולדה הביצה, דאין הנידון רק על הביצה אין מקום לגוזר הא אטו הא. יותר ז"ל לדידין דפסקין כר' אש' ודלא כאמיר. באמת אין חילוק בין שיחала קמא לשיחала קמא, דשניות אסורים ואין בהם מלוקות יוצא, ובעת שעדיין הון מעורין במעי האם על שניהם לוקין משום דינידונים כבני מעיים של האס, ורק לאミיר קשה, אלא דהש"ס לא הקשה עליו מב"ה דעדיות אלא מר"א ור"י, ולדינא אין נפקותא כיון דבלא"ה לית הלכתא כאמיר, אבל התוס' לשיטות דס"ל דקושי' הש"ס ה' מב"ה, וגם ס"ל דבאה דקאמר אמייר דשיחала בתרא שרוי משום זוי'ג הלכתא כותני, ונפ"מ גם לדידיך, דעתך לאן טרפה אין יולדת באירוע שודאי טרפה טעונה ולידה, או ביתרת שלכ"ע היה ווילדת, لكن דחו הא תי' השלישי שהוא באמת העיקר, ובזה תבין נמי למה העמידו קושיתם כאן שלא במקומו דכאן לא נאסר הא דב"ה רק הא דשווין, אבל לפ"ד האמור, לויל אמייר דהכא היה ניחא להם דב"ה גזרו על ביצת נבלה אטו ביצת טרפה, ולעולם ביצה לאו בשיחала אטז יוצא מן הטמא נאסר ובין בשיחала קמא ובין והוצרכו לתירוץ הבה"ג ור'ת כנ"ל ודוו"ק.

ד"ה במאי קמיפלגי וכו' ובאייך ד"ה הכה' כל מה שנתקשו להם הוא ולפי שיטתם, אבל לפ"ד שיטות הרמב"ם כל זאת לק"מ כאשר ביארנו לעיל בריש הסוגי' ודוו"ק.

ד"ה והלcta באסה"ד, ולענין ולד הינו טעמא, ע"ג דבעלמא עובר ירך אמר הוא, לענין טרפות שאני דתלי בחיות ההבמה ולעובר יש לו חיות בפ"ע עכ"ל. עיין לבב אריה ז"ל דעפ"י דבריהם רצה לישב דעת רשי' ז"ל בתמורה, דס"ל ר"א ס"ל כן, אבל לא פlige רק בלגבוה, אבל כל זאת אי ס"ל טרפה אינה חייה אבל כאן איזיל הש"ס בין בלישנא קמא ובין בלישנא בתרא כמ"ד ט"ח, لكن לא שיקד סברת התוס' עי"ש ומתהו אני על גאנן כוונון, איך פלטהה קולמוסו דבר בטל ציה, הלא גם למ"ד טרפה חייה כתבו התוס' בסנהדרין ע"ח ע"א דסופו שימות מחבליה זו אלא דאין שייעור קבוע לכמה, אי למד יום או ל"ב חדש או יותר, וממש"כ לדעת הרמב"ם שביארנו דעת טרפה האמורה בתורה שיש בו מלוקות ליכא שום פלוגתא, דבעינן נתה למות מחמתה מכח וחסרון אבר. ואיך עליה ע"ד הגאון לעשות מלאו דטרפהחק כפירה אדומה, הלא הלהקה רוחות הוא בסנהדרין דף הנ"ל ולעיל בסובי' דמסוכנת דבטרפה בעין מחסרא אבר שהחוויות תלוי בו ואין חילוק בהז' למ"ד

כントול דמי, וכן מפרש הרמב"ם ז"ל האי מימרא דרא"ה ה כי, ל"ש אלא שחרס ויתר ביד, אבל ברجل חסר מתולדה טרפה, דעתך ההלכה אתה על חסר הרגל מתולדה, ויתר טרפה דכントול דמי מכח סברא, וכאשר כתוב הפלטי בס"י נ"ה וכן בהגנות מהרש"ש כאן, ככל שמתחלק הכח של האבר לשנים נחלשו פעולות ואפשר שימושה בע"ח ברבות הימים, כמו בניקב משחו בשוט או בדקון, וכך מונה הרמב"ם בראש פ"א מהל' שחיטה שתי חסרים בין החית'ם, שהם חסרים מתולדה, וכותב "חסורה כי"ד, ב' אברים הם שאם חסר ממשנין טרפה, ואלו הן, הריאה והרגלים", ואח"כ בהכל"י י"א כתוב "בבמה שהיתה חסורה רגלי תחלת בריאות טרפה, וכן אם היהת יתרה רגלי, שכלי יותר חסר הוא וכו"ו עכ"ל. הרי לך, לדעתך הרמב"ם עיקר הטרפות ברגל שבא בהלכה, על חסר בתולדה, ואח"כ מביא נחטף מארכובה ולמעלה והוא ממשנה דבבמה המשקה אבל זה נלמד מחסירה הרגל בק"י,adam חסר בתולדה טרפה, מכש"כ נחטף, והוא דלא קתני במשנה עיקר הטרפות של חסר הרגל, משום דהוא מלטא דלא שכית, ונחטפו רגלי' שכיה יותר ולא נמנה בפירוש בין החית'ם שבמשנה דאי"ט, אלא נכלל בזיה חסרו בחוץ אליבא דר"ש או חסרון בפנים, מודקד הלשון ניטול ואי אפילו אי לא נשתייר ממנה כלום בעינן, מ"מ הא שירור כ"ד לאו כלום הו, נשתייר פחות ממציאות נמי טרפה, מ"מ הא שירור כ"ד לאו כלום הש"ס ושפיר קרי לי נטלה הכבד, ולדעת הרשב"א נחיא דלא מוקי הש"ס הא דחסורה הריאה על חסרון אונות מתולדה, זאת בכלל ניטול וניקב הוא ומושם ההלכה דכל חסר ניטול ואני להזכיר בח"ט שאים חיין, כן"ל.

והנה בין לרשב"א ובין לרמב"ם פ"י כנטול, שנטו או שחרסו שניים, וממילא באבר דבין חסר ובין ניטול ביד כשר, גם יתר שר. אבל דעת הרמב"ם ז"ל דעת שלישית, דכנטול דקאמור ר"ה הינו דהירתה הו כנטול ממקומו בעומקו, עד שגם יתר טחול טרפה, והוא פ"י דחוק מאד, ומ"מ לדינה חששו הפסוקים גם על שיטה זו.

וזע דרש"י ז"ל נמי מפרש הרמב"ם דיתר חסר, אלא דחויסף בפירושו וכותב, "זהו לי" כשותות ירך בבהמה וטרפה" עכ"ל. וכן בביבורות שמות כותב, "ובבמה שניטול ירך וחולל שלה טרפה, וקי"מ"ל בבהמה שנחטפו רגלייה מן הארכובה לעלה טרפה, ועוד בוקי דעתמא דשך מדוכתני" טרפה" עכ"ל, ועיין בפוסקים ומפרשי הש"ס מה שכתבו בזיה, ולפענ"ד נהא דרש"י ז"ל רצה בזיה, כיון שלא נראה לו לפреш יתר כנטול ביד אלא חסר בתולדה, ובטרפה הרגל הלא לא מצין חסר הרגל אלא נחטפו רגלייה, שכן הוסיף רשי"ז דזהה כשותות הירך, ושותות הירך משמע לי' בין בתולדה ובין ע"י סיבה שאירע אחר הלידה, וס"ל דהאי ששותות ירכו שמנת שמות בביבורות דוקא ע"י סיבה מירוי ובלא אייכל ניבי, כי היני לא תקשה והא טרפה נמי הוועי"ש ברש"י, ודלא כתוס' שמתכוון, דמתולדה קאמור והוא כשר. אבל רש"י ס"ל דאדרביה בתולדה טרפה גם בלא אייכל ניבי, דעתמא דבעינן עיקול ניבי הוא דבלא עיקול ניבי הדרכה ברא, ובונולד כך בירך שמות לא הדר לעולם, ולפ"ז ר' מתנא דאמר דבוקי דעתמא דשך מדוכתני" טרפה, ולא התנה והוא דאייכל ניבי, במтолדה מירוי, ומני' שמעינן דחסר הרגל מתולדה נמי טרפה, ע"כ גם לרשי"ז ציריך לומר דעריך טרפה הרגל של ההלכה בין הח"ט טרפיות היתה חסורה הרגל, דאל"כ אלא דהילכה הייתה על נחטפו רגלייה, חסורה בתולדה מנ"ל טרפה, כיון דרש"י לית לי' חסר כנטול כמו דל"ל יתר כנטול, ודוק"ק.

משנה אחוזת הדם וכ"ו התוס' חדשים על המשניות כתוב בשם הרשב"א, הטעם דאע"פ שהדברים האלה מミtinyן את הבהמו, אינה אלא כמסוכנת וכשרה, וצ"ל שלא שמעינן אלו ממתני' דמסוכנת דלעיל לע"ז ע"א דהיתם במסוכנת מהמת חולשה ואפיקת הכת. אבלanca אשר מעין דאפיקו אילך בגופה איזה דבר שמיימת אותה, כל

מ"מ אתה הלהה מייחדת לומר דכל יתר כנטול דמי, ורק ע"פ דפיעול יתר וחסר אינו כנטול דזה כי וזה אין חס, אבל לעניין דין טרפה דומה זה לזו דשניהם אסורים מכח הללמ"ס, והוא גזרה ביל' טעם. ורק מוחקיק התורה שאין להרהר אחרת, ולפי שיטתו כך מתפרש מאמר הלאה, כל יתר חסר וחסר כנטול, ור"ה קיצר בלשונו באמרו כל יתר כנטול, וסמך על מה שהתחילה לומר "אבל חסר ויתר ברגל" הרי דדייבר מחרס ומיתר, וע"כ הטעם שנתנו קאי ג"כ על שניהם, ולכן ס"ל לרשב"א אכן חילוק בין חסר לניטול ובכ"מ דקאנטני ניטול טרפה לאו דוקא ניטול דה"ה חסר, ומה דקאנטני בכמה טרפיות חסר ובכמה ניטול, וכן הא דחי' מני טרפיות שמנה עלול ובתוכם חסר ונטולה, האי חסורה ע"כ אין הפירוש חסר מותולדה, זאת א"א להיות בין החית'ם שהמה כולם אינם חיין, וחסר מתולדה שהוא כנטול אינו טרפות בפ"ע אלא בכלל ניטול והוא, וגם הלכה בפ"ע היא על כל הטרפיות דכל חסר כנטול, אלא חסורה נופל על ניטול במקצת האבר, ונטולה היינו כולם, ושניהם ע"י מכח או חוליל ולא בתולדה כמו חסורה ריאה שפירוש. או חסרו בחוץ אליבא דר"ש או חסרון בפנים, מודקד הלשון ניטול ואי אפילו אי לא נשתייר ממנה כלום בעינן, מ"מ הא שירור כ"ד לאו כלום הו, נשתייר פחות ממציאות נמי טרפה, מ"מ הא שירור כ"ד לאו כלום הש"ס הא דחסורה הריאה על חסרון אונות מתולדה, זאת בכלל ניטול וניקב הוא ומושם ההלכה דכל חסר ניטול ואני להזכיר בח"ט שאינים חיין, כן"ל.

אבל לרמב"ם ז"ל דעת אחרת עמו, כי הוא לא סבר להכחיש את הידוע בכל, ולומר כי ע"י נקב כ"ד בראיה או בדקון אהת דתו להמית, דהרי אמרו בכמ"ש לרבי לעיל ולהלא הרבה מתקימות שתים ושלש שנים, ועל המעשה בכל יום א"א לחلك, והטרפה האמורה בקרא, ודאי דאייה יכול לחיות, כי היא הנטהה למות, דהינו אינה יכולה לעמוד מחמת מכחה שאמדדו הרופאים למיתה, כמו ברוצח. אבל הני כללים שהעמידם ההלכה ע"כ אינם "המקאסטומים" אלא "המיינמוס" כי לא להקל על מה שמספרש בקרא, אלא להחמיר עליו אתה, ור"ל דהני נמי ראוי להמית את הע"ח על צד הרחוק, ולכן אין אנו שואלים אחר לימוד הרופאים. אלא חשבין האי ההלכה כאימוד הרופאים אבל רק "בטעריע" ולא לומר דא"א לחיות בנקב משחו של אברים הפנימיים, דבר שאין הדעת סובלת בשום אופן. אבל לעניין ספק טרפה מהני לו האי "טעריע" להתיירו אחר שהיתה י"ב חדש, יותר מזה תראה כי בש"ך סי' נ"ז סקמ"ח מסיק, דגム בספק לחיות שנים אין מספר, והוא לדעת הרשב"א, דעא"פ דמודה דיכlol לחזק טרפה מהני לו אמרות וצדוק, דאל"כ יהיה יתר חמור מחסר וניטול, דבسفוק מהני שהיה י"ב חדש ובספק יתר לא תהני, והוא יציבא באראעה וגירא בשםשמי, וכן לרמב"ם כן הוא בכל ספק טרפה, דהאי חומרא של ההלכה שמסרה לנו כללים די לנו אם נטרף ודאי אפילו חיין משום דההילכה כבר קבועו אונון לטרפה. אבל ספקן לא נטרף, אלא אומרים הרי ההלכה על היסוד דטרפה אינה חיה נתיסיד, וכן בספק טרפה מהני הייתה י"ב חדש, אף שענו יודען דאיון החיות מכריע באממת, והעד ע"ז הוא ספק יתרת לדעת הרשב"א, וכש"כ הש"ד הנ"ל.

מאי יצא לרמב"ם ז"ל דלא בעין למימר בחסר מתולדה וביתר, דעתך הלהה מייחדת כנראה ביל' טעם להטריף מה שאין בו שום חוליל וכי חי' כשר בראים, שהוא ג"כ דבר שאין מתקבל, ואיך המתוין האי ההלכה לממ"ס שיתגללה ע"י ר"ה, ולא נזכר בשום משנה וברייתא, וגם ר"ה גופא לא הזכיר שקיבל האי דינה איש מפי איש ומהילכה לממ"ס, אלא מפרש המשנה וטעמא קאמר דכל יתר

טמאים שאינם ביתנים והרבה מהם רוחקים מן היישוב, ואדם אחד מאלף שכירם במשותם, דודאי צריך גדול יש לסייענים כדי להבדיל בין טמא לטהור, אבל מה דלא סגי בסימנים והוזכר בבחמות לנקבותם בשמות, שור שה שבים ועייזים וכו' וכן בחגבים דלא סגי בסימנים, צריך טעם, אבל בעופות לא קשי' דלפרש הסימני טהורה ולא בעי למנות כ"ד מיini עופות טמאים, דהרי בעופות גם בס"י אחד או ב' או ג' טהורם, אם מכיר הני דעתאים כדאמר לקמן בגם, וכן צריך למנותם אף בשידיעין סימני טהרה שליהם אבל בהמה וחגבים דכל שכן להם הסימנים כולן טמאים, הרי שיצינו למשנה דמסוכנת דהיא שרי', גם הנี้ דמנה כאן, אם גם אין מן הצורך למנותם בשמותם, כמו דלא מנה מיini הדגים לא הטהורים ולא הטמאים, י"ל דבא לאסור אם יזדמן דרך מקורה שיהי' בהמה או לחגב טמא, אותן הסימנים שיש למיני הטהורים, ולהיפך, להתריר אם יארע בהמה טהורה סימני טמאה, דהינו גמל בمعنى פרה, משא"כ בדגים דלעלום הסימנים מכריעים, והטעם כי בהמה וחגבים הסימנים כשם כן המה סימנים לא טעמים, אבל בדגים, האי סנפיר וקשחת אין אלו סימנים בלבד, אלא טעם החיתר. וכך לא איכפת לנו במיון הדג, אלא בסנפיר וקשחת. וראה זה מה שכתב הרמב"ן ז"ל עה"ת בטעם סנפיר וקשחת, שהוא שחדוג hei תמיד למעלה בשיטה העליון של המים עד שהαιיר שולט בערו והוציא ממנה הליחות הגຽות המזיקות, ושאן לו סנפיר וקשחת י שכן בתחום המים, ולרוב הליחות ואפיקת החום, לא ידחה בהם דבר עיי". ודבריו הקדושים בניוים על ע"ש במשנה,أكلת סם המוות או שהכיisha הנחש, מותרת משום טרפה, ואסורה משום סכנה נפשות עכ"ל. וראיתי בתפארת ישראל שתימה למי נפ"מ קامر שמותרת משום טרפה כיוון דמ"מ אסורה משום סכנה נפשות, עי"ש שנDACת לישב ומ"כ שם דלו נפ"מ על הזיכר שצרכין פרוכס, כי לא מירוי שהיא מסוכנת עי"ה תלאים אלו, אלא שמחולי זאת סופה למות ומ"מ כשרה, והארכתி בזה ע"פ שהדברים פשוטים, מפני שהחטוי ז"ס קט"ז לא נחות למה שכטבת, והי' סובר דלכל הנี้ דין מסוכנת ממש יש להם, משום לדמדן מדברי הרשב"א וזה ליתא כמש"כ ודוק".

עוד יש למצוא נפקותא, اي הנี้ סימנים טעמים המה או רק סימנים לעניין מה שכתב הרמב"ן ז"ל בריש פ"ב ממאכילות אסורות, דלאו על שאר בהמות טמאות חז' מן המפורשים בתורה, ידיעין מק"ז, ומה הנี้ דרך סימן אחד להם וטמאים, ק"ו הנี้ ב' סימני טומאה, והוא מספרא מובה גם ברשי"ת, והרמב"ן ז"ל החזיר שום חולק עיי". ועתה אם נאמר דעתם הטהרה, מעלה גרה ומפרשת פרסה וטעם הטומאה ההיפך שפיר עבדין ק"ו אם חזיר ומגל בסימן אחד טמא, מכש"כ הנี้ בשני סימנים, אבל אם נאמר חזיר גמל ושפן ואורנבת אסורה התורה, והני רק סימנים נינחו,izia ק"ו אייכא לאסור שאר בהמה טמאה בלאו דעלמא רק בעשה אסורם, דכל בלי שני סימנים אסורים מכח העשה דזאת החיה אשר תאכלו וכו' אבל בלאו אינם אלא המנויים.

הן אמרת דכפי הנראה חז'ל נשמרו מקושי ז', באשר דרשו בכל הני הפרטים, כי מעלה גרה הוא, הוא שליט בעולם יודע שאון לך דבר מעלה גרה וטמא אלא גמל ושפן ואורנבת. וכן חזיר כי מפריש פרסה הוא, הוא שליט בעולם, דין לך דבר מפריש פרסה וטמא אלא חזיר, לפיכך פרט הכתוב הוא, ופרש"י ז"ל ללמדך שאין לך לחוש מעלה גרה אחרת, דכל שאר מעלה גרה טהורים עכ"ל. ועיין בתורה תמיימה שתמה על פרשי"י דלפ"ז כל עיין דרצה או אך למוטר דמהיכי תניית להוסיף על הטמאים שמנאנס התורה עי"ש מה שפירוש לפי דרכו, אבל סידור קושיתו על רשי' משולל הבנה, והכי הוויליל, כיוון דליך מעלה גרה לחוד רק גמל וחבריו,

שאין כאן חסרון אבר עיי' נקב או פסוקה או שבורה וכדומה, אין כאן איסור, ולעומת זה מהכא לא נדע דמסוכנת שרי', אכן לא דיבר מסוכנת ממש שאינה יכולה לעמוד על רגליה, דמה של' הרשב"א ז"ל-DDDD דמסוכנת הכוונה דاع"פ' שסתופה למות מהמת האי חולי, לא גרעעה מסוכנת דעלמא דשר', כיוון דאין כאן חסרון אבר. אבל לא דהאי משנה מסוכנת איירוי, דאפיילו אינה מסוכנת עדין איצטריך לאשמעין דין זה טרפה האמורה בתורה, ע"פ שיש בגופה דבר המעודד להמיתה, אלא דמאחר שיצינו למשנה דמסוכנת דהיא שרי', גם הנี้ דמנה כאן, אם גם הגינו למדרגת מסוכנת נמי שרי', וכן תראה מסידור דיןנים אלו ברמב"ם, דדין דמסוכנת הביאו בהלכ' מ"א, אחר שביאר דין טרפה האמור בתורה, הינו נתנה למות מהמת מכת אבר, כתוב אבל הניטה למות מהמת תשות כחה אין זו טרפה אבל צריכה פרוכס, אבל האי משנה דאחזות הדם והמעונת וכו', כתבה בהלי' שהיתה בפי', בין שאר הח"ט של הحلכה שמוקומם בהלי' שחיתה, כמו שביארנו בעicker י"ד, וכتب דהני אינם בכלל טרפות של ההלכה, ולא הזכיר שצרכין פרוכס, כי לא מירוי שהיא מסוכנת עי"ה תלאים אלו, אלא שמחולי זאת סופה למות ומ"מ כשרה, והארכתி בזה ע"פ שהדברים פשוטים, מפני שהחטוי ז"ס קט"ז לא נחות למה שכטבת, והי' סובר דלכל הנี้ דין מסוכנת ממש יש להם, משום לדמדן מדברי הרשב"א וזה ליתא כמש"כ ודוק".

ע"ש במשנה,أكلת סם המוות או שהכיisha הנחש, מותרת משום טרפה, ואסורה משום סכנה נפשות עכ"ל. וראיתי בתפארת ישראל שתימה למי נפ"מ קامر שמותרת משום טרפה כיוון דמ"מ אסורה משום סכנה נפשות, עי"ש שנDACת לישב ומ"כ שם דלו נפ"מ על מלוקות, למה כתוב דין זה ביו"ד. הנה משום הא לא ארוי, דהרי עכ"פ נפ"מ לפסלו לעדות אםأكل את הטרפה, אבל אוכל דבר שיש בו סכנה אין בזה לאו שיש בו מלוקות אלא איסור עשה בלבד, דושמרתם לנפשותיכם, אבל באמת כבר כתבנו בפתחה לקיים מש"כ הרמב"ם בסה"מ שלון, דעל חיות אין בהן מלוקות, אבל קושיתו בלא"ה לפען"ד לך"מ, דהניأكلת סם המוות והכישה הנחש, לא נאסר בהמה לעולם ועדי, אלא עד זמן מה שאנו משערין שכלה האי סם והאי ארס מתוק גופה, כי לא מישתבר כלל שלעלום תהיי סכנ"פ לאכול מבשרה, והוא דלא נתן התנא שיעור עד כמה תאסר, ואמר סתם אסורה משום סכנ"פ, משום דבאמת אין זהה שיעור קבוע, ודבר זה מסור לרופאים, אבל עכ"פ אחר זמן רב שבתחיה כליה כח האי סם וארס מגופה ודאי שרי', אבל משום טרפה הייתה אסורה לעולם, וזה ברור לפען"ד ודוק".

דפ' נט ע"א משנה, סימני בהמה וחיה נאמרה מה"ת וסימני העוף לא נאמרו, אבל חכמים אמרו וכו' עכ"ל, הנה בהמה נאמרו תרי סימנים מעלה גרה ומפריש פרסה, וגם עשרה מינים טהוריים מנויים בשמותם נאמרו במשנה תורה בפ' ראה, אבל בעופות לא נאמרו סימנים כלל, אלא מנויים בשמותם בפ' שמיini ובפ' ראה, והטעם שמספר השטמאים קامر בגם מפני שהם מועטים נגד הטהורים שאין להם מספער, וסימנים נלמדו מפי השמועה כדמפרש בברייתא דלקמן, דמנשר ותורין אנו למדין ד' סימני טומאה דעופות, ובדגים וחגבים נמי' בדגים לא תלה הכתוב אלא בסימנים סנפיר וקשחת, ובଘבים תלה בסימנים אשר לו כרעים וכו' גם מנה הטהורים בשמותם, הארבה וכו' והנה הא דלא סגי לי' בהני דמנה בשמותם, והוסיף עוד לצינוס בסימנים או מפורשים או מדרשות הכתובים, הוא מובן בפשיות דשותם שלולים להתחפץ, וכן דאמרין בשבת ל"ו ע"א, דשלשה אישתני שמייהו. ועיין תוס' לעיל כ"ב ע"ב ד"ה איצטריך בסה"ד, דאיצטריך קרא שלא נטעה ואשר אמרו לקמן, דסנפיר כתיב שלא נאמר Mai קשחת סנפיר, וממש"כ בעופות

בשدة טרפה כתיב, וכ כולל גםبشر עוף, אלא דתנה חלק עוף מבהמה מפני איזה שינוי אברים שבhem, וכמבואר במשניות דלעיל, וכן שפיר שמעין בא"ט בהמה גם חייה, אבל בסימני טרפה דבקרא בהמה כתיב, אלא דמנה דתחיל הפרשה בזאת החיה אשר תأكلו מכל הבהמה, דרישן דחיה בכל בהמה לסייענים, וככלkommen דף ע"א ע"א, ודאי התנה דתנה סימני טרפה מוכרכת להזכיר בפירוש היה אתה מדרשה דבר כל בהמה היא ולכך דברי רית לפע"ד עצ"ג ודוד"ק.

ע"ב בא"ד יש לה טלפים כטלי פחיה, אכתיא איכא לספקוי בהמה דיש טלפי חיה דומה לטלפי בהמה עכ"ל. עיין במהרשי"א זיל מה שנדחקו בפירוש דבריהם, והלב אריך ליישם, אבל לא עלתה בידו דאחר כל הארכות שלו לא ידעתך איך קאמר ר"ד טלפי חיה הדומים לשלהמה, לא מעלים ולא מורידים לא לאייסור ולא להיתר, דכינון דמנה תורה בטהורם, ואון בהמה תורה בעולם חז' משור כשב וע, ולהן טלפים מיוחדים שונים של חיה, למה לא מהני טלפי חיה להתריר וטלפי בהמה לאיסור, ולכן לפע"ד הפ"י הייתר נכוון הוא פ"י המהרשי"ל זיל, דאין כוונת התוס' לומר שיש מין חיה שתಲפה דומות לשלהמה אלא שמצוין פעומים בהם שינוי הטבע בפרטית ולכן חיש ר"ד לשינוי הטבע זהה גם בהמה לגביה הטלפים, עע"פ שלא ראיינו בהמה כך, משא"כ בקרים דלא מצין שנייני הטבע לא בהמה ולא בחיה, لكن הוה קרנים סימן מובהק, ובזה מסולק קושי" המהרשי"א מעליו ודוד"ק.

ד"ג ס' ע"א תוס' ד"ה הרכיב שניים דשאים זעג"ז ומהו, וא"ת מתני' הוא, אין גוטען אילן באילן ולא יוק בירק וכו', עיין במהרשי"א זיל שהביא דעת הרמב"ס זיל, שהשימות הרכבת יرك בירק, משום דס"ל דמתני' לעניין איסורה תנן ולא למלכות, דמדון ק"ז אין עונשין, והכא קמבעי לי למלכות, דכינון דהסכים הקב"ה עיל ידם כמאן דכתבי בהדי"ד דמי, עכטד"ק, ולא הרגש המהרשי"א דרש"י זיל פריש מהו להרכיב זב"ז, וכן נתעורר ע"ז המהרשי"ז זיל, ולכאור' יש לתמונה על רש"י, למה לא ניחא לי' לפרש כמשמעות לשון הגם', דקמבעי אי מותחיב בדיעבד בשחרביב. אבל יפה עשה רש"י לפענ"ד, וכן נראה שהוא דעת הרמב"ס דהשימי מכל וכל האי דינא דהרכבת יرك בירק, והוא משום דבא"י דלוקין גם על זריעת כלאים בשני מיני זרעים כאשר פסק שם הרמב"ס בריש הלכ' כלאים, פשיטה דלוקין גם על הרכבת דהוא גרע זרעים, וכמש"כ הכר"מ שם, ואי בחול"ל דמותר לזרוע כלאי זרעים, לאסור הרכבה מיל' דלבגי הרכבה אין ק"ז מאילן כמוון, ולא עוד אלא אפילו הוה כתיבי בהדייה למיניה בזועים, לא הוה מצין לאיסור בחול'ל, דאיתמעט משడ לא תזרע כלאים, דנוגה דוקא בארץ,adam בשעת הבריאה לא ה' נצטו לצתת למיניהו והוא יוצאים בערוביה, מミלא א"א לאסור כלל כלאי זרעים אפיקו בא"י לא, כמוון, וא"כ יפה פרש"י דקמבעי רק אי שרי להרכיב או אסוד מדרבן, וזה תלי בהא דר' חנינא בר פפא,adam חשבין כלל כתיב בציווי בהדי' למיניהו בزرעים כמו באילנות, אז ע"כ הרכבה בהן מה"ת. אבל אי לא כתיב בהו למיניהו כמו באילנות, אין מקום לגוזר בزرעים אותו אילנות, כך צריכין לדוחק בפירוש האי האיבער, וכיון דرك מדרבן קמבעי, כל חיקו בדרבן לקולא, וכן שפיר עבד הרמב"ס זיל שלא פסק לאסור הרכבת זרעים בחול'ל ודוד"ק.

ע"ב גמר' אර"ל הרבה מקרים שראוין לשורוף, והן הון גופי תורה וכו', כיווץ בו, ואת העם העברי אותו לערים, מאי נפ"מ, דלא ליקרו לאחיו גולים עכ"ל הגمرا. עיין במהרשי"א חא"ג, דאיכא טעמא א"ט בהמה שנכלל חיה עמה דלבגי טרפה בקרא סתם ובר

ומפריס פרסה לחוד, רק החזיר, אך נוכל להוסיף על אלו כיוון דליכא, אלא דלפ"ז קושתו לך"מ, דאי לאו דגילה לנו קרא דהוא שליט בעולם, הו"א דהני שמנה המה בלאו ואינך שדומה להם, רק בעשה אסורים ומילא גם הני שאין להם סימן כלל נמי רק בעשה, דתו ליכא ק"ז דידי לבא מן הדין להיות כדונן, כיון דכל בסימן אחד כל שאינם מפורשים אינם אלא בעשה, גם הני הבאים מק"ז לא ה'י חמור מהם, ואיפילו נאמר דשיך כאן לומר דכל היכי דמיפרק ק"ז לא אמרין דיין, אבל עכ"פ בק"ז כזו ודאי יפה כתוב הרמב"ז זיל דאין עונשן עליו, וליכא אחרינא בחוד סימן, ומילא איתן לן דהוא ק"ז על שאר הבחמות דלית להו שום סימן כלל, ולא כתוב סתם אלא דסכך"ס נשאר קשה, למה פרט להני כלל, וגורה לא יגר, לא תאכלום וכמו בדגים, דכל שאין מפריס פרסה, גורה לא יגר, לא תאכלום וטמאים הם לכט, ואולי ייל' דאם ה'י כתיב כן הו"א דכל שאין לו שום סימן טרפה בלואו, אבל מי שיש לו אחד כמו גמל וחיזיר, איינו אלא בעשה, אלא דלפ"ז קשה למה באמת לא נימא כן בדגים, דמי שאין לו סנפיר וקששת בלואו, אבל בסנפיר לחוד ואין לו קשחת רק בעשה אסור, והיינו נפלטים מוקשי"ה הש"ס דלקמן, סנפיר דכתוב רחמנא למה לי, אשר לקושי' זו לא מצא תירוץ אחר, אלא לדחוק ולומר דמשום יגדיל תורה ויידיר כתוב דבר שאין בו צורך, שאין לך דוחק גדול מזה, ובעני הוא קושי' עצומה דצורך נגר ובר נגר דיפרינה ודוד"ק.

תוס' ד"ה אלו הון סימני חיה, כל שיש לה קרנים וטלפים, קרנים אתא לאפוקי וכו' אבל אכתיא איכא לספקוי בהמה טמאה, لكن בעינן טלפים פרסות סודקות וכו' ר"ד אומר כל שיש לו קרני חיה אי אתה צריך לחזור על טלפים, דסביר היה טמאה אין לה קרנים וכו' עכ"ל וק"ל דלר"ד ולרביב דסתם כוותי' בנדה כמו שסימינו התוס' לפ"י הריב"ס, תקשה מה האריך התורה בשני סימני טרפה והוציא אח"כ להוציאו והזכיר דאיתו לחוד סימנא, כיון דמצוי אמר כל שיש לו קרנים טהור וכל שאין לו טמא דכמו דבחיה טמאה לא נמצא בקרנים, כ"כ בבהמה טמאה כן כאשר עינינו רואות. עיין במ"א בא"ח ס"י תקפו"ס סק"ג ובמה שהאריכו האחرونים שם, ואי משום דיש מין עזים טהורם ללא קרנים, היה לו להוציאו הני מין עיזים לטרפה ותו לא, והי' מיתר ריבוי דברים הרבה, ואולי ייל' דלא רצה לסמן שבא לאח"ז, דהרי תורה לא תלה טרפה בהן מפני שבאו לאח"ז ודוד"ק.

בא"ד, ור"ת פירש דיש לו טלפים דקאמר לא אתי לאוריוי שחייב טרפה היא, שהרי הכא לא איירי אלא בסימנים להתריר חלבה לאפוקי מבהמה טרפה וכו' עכ"ל, דברי ר"ת בת זהה נפלאים ותמותים מאד, שהרי האי "אל הון סימני חיה" הוא סיפא דתוספתא המובאה לעיל, דבירשא קאמר שם, אלו הון סימני בהמה כמו בא"ג, וכיון דחלקים בתורת, עכ"כ דבבהמה דוקא קאמר ולא כתנא דמשנתנו דקתני סימני בהמה וחיה, ובתוספתא לא כתני נמי דנאמרו מה"ת כמו דתנה תנא דידן אלא סתם, ואיך כתוב הר"ת דתנה דתוספתא לא נחות לאורי' סימני טרפה דחיה, דהרי עדין לא דבר מחיה כלל רק מבהמה ומה דפריך הש"ס על התוספתא קודם שהניחה למירה חייה בכלל סימנים, הכוונה דפריך דלא הוה לי' לחלקיים לשנים אלא לשנות כמו במתני' אלו הון סימני בהמה וחיה, אבל השתה דחלקיים לשנים בתורי בבות, פשיטה דבבא האחرونנה גם לטהר מטומאה קמייר' דאל"כ הוו"ל בבבא הראשונה, אלו הון סימני בהמה וחיה כתנה דמתני' ואין זה דומה להא דתנה א"ט בהמה שנכלל חיה עמה דלבגי טרפה בקרא סתם ובר

אין מספר שיש למצוא בין נשר ליוונה, וכיון דרך על ההלכה נבנה כל הילופוא להוסיף על הנ' כ"ד המנוין, או מין נשר לדעת רשי', או שאר מינים שיש להם ד' סימני טומאה לדעת התוס', איך אפשר ללקות עליין, הלא האי הלכה לאפרש אלא להוסיף על המפורשים אתה, וא"ת דבאמת אין לוקין רק על הנ' כי דמפורשים, והני דמוריין מכח ההלכה, לאיסורא מרביין ולא למלךות, מה פריך הש"ס על מה דקתו במשנה דסימני העוף לא נאמרו, ולא והתני' וכי' והא האמת כן הוא דלא נאמרו, ואין כאן למלךות אלא על אלו המפורשים ואין דאיתרכו מד"ס הנה, ומכח'ך' דקשה על מה שמתארץ אביי דלulos נאמרו, אלא דפירושן לא נאמרו, וזה שナルע' בזיה הוא כי חילוק גודל בין כל הני תחבולות שעשה לטובת המלוכה וההמשלה כדי לחזק העם וככל אשר להם תחת יד פרעה, ובין האי תחבולות האחורה להעיר את העם לערים מקצת אל הקצה, כדי שברבות הימים ישתקע שם מנהלתם, ולא ישובו לעולם עלייה, כי אם היה עבד נאמן לאדון והכל יפה עשה בעתו ולשעתו, אבל תחבולות האחורה הללו עבודה קשה עד למאד להעיר העם מקצת אל הקצה שאין בזה צורך שעה אלא בהשכמה על דורות הבאים, מחשבה כזו אינה עולה אלא בלב איש תושב הארץ שעינו ולבו להשתקע שם הוא וזרעו אחורי ע"ס כל הדורות, כי רק במוח איש זה מצליח להולד מחשובה כזו לחזק ולשככל מולדתו וארצו האזוק בה וכל מחשובותיו לה. אבל יוסף הצדיק מבחר השבטים, אשר בכיה על צוארו בנימין אחיו על ב' מקדשות שעתידין להיות בחלקו יחרבו, ואשר ציווה לפני מותו עלות עצמותי לארץ אבותי איך יתכן שהוא הי' חושב מחותבות ועובד לאדוןינו עבודה רבה, על שם העתיד לדורות הבאים, ואין לך גנאי לישוף גודל מזה, ולכן להעיר האי חופה מעלי, גלו לנו חז"ל מצפוני לבב, מה ראה על כהה ומה הגעה עלי, כי לא מחתמת חיבת הארץ השני ומושליו חקר ודרש פעל ועשה עניין גדול ונורא זה, להעיר את העם לערים, אלא טעם המכוס אתו היה, כדי להסר חרפה מעל אחיו שלא ליקרו גולים, נכלע'ך נכו מאד ודוק'.

אבל ראה דדעת הרמב"ם ז"ל דלא כרש"י ולא כתוס', דהוא ז"ל בראש הלכ' מאכלות אסורות הי' כתוב ז"ל, "סימני עוף טהור לא נתרפש מה'ת, אלא מהן מן הטמאים בלבד, ושאר מיני העוף מותרין, והמינים האסורים כ"ד הן ואלו הן וכוכ'" ואח"כ' כתוב "כל מי שהוא בקי' במנינים אלו ובשותיהם ה'ז אוכל כל עוף שאינו מהם, ואינו צריך בדיקה וכוכ'" עכ"ל, הרי ברור מילנו נגד רשי' ותוס', דלית לנו לרבות שום עוף לטומאה חוץ מאלו המנוין ומפורשים בתורה, וכל המכיר בהם וبشותם, מציא אכל כל עוף שאיןו מהם בלי השקפה על הסימנים, והסימנים לא נאמרו אלא מי שאינו בקי' כדי שיוכל לאכול עוף הבא לפניו ב"ד סימני טורה, וכן אם מכיר עורב בשנים ואם מכיר פרס ועזינה גם בס"י אחד, אלא דלא זכית להבין איך יפרנס הרמב"ם הסוגי', לדיד'י אין צריך להגיה בלשון המשנה כולם, דיפה קתני במשנה דסימני עוף לא נאמרו, ונשר לא לסימנים כתיב ודלא כדקטני בבריטיא, דנשר לרבות אתה, או מן נשר כרש"י, או שאר מינים כתוס', דהרי יליכא שום עוף טמא חוץ מאלו המפורשים, ועלה והפלא תראה דבכל דבר כל זאת דקדק בלשונו לכתוב, "דלא נתרפשו" והוא לשון אביי, ולא כתוב, "לא נאמרו" בלשון המשנה, ולבסוף כתוב דהני סימנים נתנו חכמים, למי שאינו בקי' בהן ושותיהם, הרי דסובר דבאמת לא נאמרו כלל hei סימנים בתורה, ואפילו בהלכה לממ"ס נמי לא, דלא מישתבר לומר דהלהכה אתה למי שאינו בקי', דהלא כל הבקי יכול לעשות סימנים אלו כדי למסרם לאינו בקי', ואין כאן צורך כלל, שייה' נמסר למשה מסיני.

אבל אחר העיון נראה לפע"ד ביישוב לשון הרמב"ם ולהשוותו עם השkil וטורי' שבגמ', כי יש לנו קרא על סימני עוף בקרוא דוחבדתם בין עוף טמא לטהרה דבסוף פ' שמיini, ז"ל הרמב"ם ז"ל בראש הלכ' מאכלות אסורות, "מע' לידע הסימנים שمبادלים בהן בין הימה חייה ועווף ודגים וחגבים שモותר לאכול, ובין העוף הטמא לאכלו שנ' והבדלתם בין בהמה טמאה לטהורה, ובין העוף הטמא לטהרה, ונאמר ולהבדיל וכו'", עכ"ל. ועיין בה'ה שס' דבש"מ מעשה הרמב"ם מכל או"א מע' בפ"ע, ואצת ההבדלה ע"כ ע"י סימנים קאמר, דהוא בדיקה והבחנה חותית בחילוקין דקין. אבל במקום דיליכא סימנים אלא מנויים הטמאים או הטהורים בשמותם לא שייך ע"ז לשון הבדלה אלא לשון הכרה, גם לא צריך להזכיר שנייהם אלא או הטמאים או הטהורים, ולא על חן דיק' הרמב"ם בלשונו הבהיר לכטוב דמ"ע לידע בסימנים שمبادלים וכו' ולא כתוב לידע ולהזכיר הטמאים או הטהורים, ומאחר שזכינו דמהאי קרא יצא דיש גם

שהעביר את העם לערים, כדי לחזק הקני שקנה את הארץ לפרעה, וכפרש"י על התורה שם, מ"מ כל הסיפור הלא לצורך אם לא כדי לאשמעין דהיה חס על כבוד אחיו עכטדי'ך. ולפע"ד לא כיוון יפה, דהרי כל הפרשה כולה שם מלא מסיפורים כאלו מחכמת יוסף ותחבולותיו שליקט כל הכסף והזהב וקנה בהמות וחייהם לפרט ולבסוף גם אדמתם, והניא אדמות הכהנים, והכל בעצה ובזמן עשה, בהשכל ובבדעת כדי לחזק העניים, ולמה לא יספר גם את זאת, דההעביר את העם לערים, שהיא אחת הארץ לפרעה, שנקנו דהיה חס על כבוד אחיו עכטדי'ך. אבל מה שナルע' בזיה הוא כי חילוק גודל בין כל הני תחבולות שעשה לטובת המלוכה וההמשלה כדי לחזק העם וככל אשר להם תחת יד פרעה, ובין האי תחבולות האחורה להעיר את העם לערים מקצת אל הקצה, כדי שברבות הימים ישתקע שם מנהלתם, ולא ישובו לעולם עלייה, כי אם היה עבד נאמן לאדון והכל יפה עשה בעתו ולשעתו, אבל תחבולות האחורה הללו עבודה קשה עד למאד להעיר העם מקצת אל הקצה שאין בזה צורך שעה אלא בהשכמה על דורות הבאים, מחשבה כזו אינה עולה אלא בלב איש תושב הארץ שעינו ולבו להשתקע שם הוא וזרעו אחורי ע"ס כל הדורות, כי רק במוח איש זה מצליח להולד מחשובה כזו לחזק ולשככל מולדתו וארצו האזוק בה וכל מחשובותיו לה. אבל יוסף הצדיק מבחר השבטים, אשר בכיה על צוארו בנימין אחיו על ב' מקדשות שעתידין להיות בחלקו יחרבו, ואשר ציווה לפני מותו עלות עצמותי לארץ אבותי איך יתכן שהוא הי' חושב מחותבות ועובד לאדוןינו עבודה רבה, על שם העתיד לדורות הבאים, ואין לך גנאי לישוף גודל מזה, ולכן להעיר האי חופה מעלי, גלו לנו חז"ל מצפוני לבב, מה ראה על כהה ומה הגעה עלי, כי לא מחתמת חיבת הארץ השני ומושליו חקר ודרש פעל ועשה עניין גדול ונורא זה, להעיר את העם לערים, אלא טעם המכוס אתו היה, כדי להסר חרפה מעל אחיו שלא ליקרו גולים, נכלע'ך נכו מאד ודוק'.

ד"ה ז"א ע"א גמר' סימני עוף לא נאמרו ולא והתני' נשר מה נשר מיוחד וכו', אף כל כיווץ בו טמא, חורין וכו' אף כל כיווץ בהן טהורין, אמר אביי לא נאמרו פירושן מדברי תורה אלא מד"ס, עכ"ל הגמ'. והסוגי' ארכיה והשיות בה מרובים כאשר יראה כל המיעין בה, אולס חוץ ממה שהרגישו ונתעוררו בה הראשונים והאחרונים מפרשיש הש"ס, לי העני בדעת תמורה הסוגי' מאד, דהנה אבוי ע"כ איזיל ומודה דלא נאמרו בתורה סימני עוף טמא אלא מנה אותן בשמותם בפרטוט במספר כ"ד, דהינו כ"א בשמותם ושלשה מריבוי דלמיינו למין ולמיןו, כאמור لكمן ס' ג' ע"א, ואין כאן שום יתרור ולא שום רמז על סימנים, ואיה כתיבי כדי שנctrיך לפירושן הלא תורין לקרבען כתיביו ולא אייתרו לדריש מינם סימנים ונשר הלא הוא כאחד משאר כ"א המנוים בתורה בשמותם, בלי שום השקפה על סימנים, ואיך נבין מה דקאמר דנשר מיותר דהוה נלמד מ"ז משאר עופות המנוים, דהוא בספר החתומים דכל זמן שאין לנו בקרוא שום רמז רמייא על סימנים, איה ק"ז איכא, ובמה עדיף נשר לטמאו יותר מאינך, ולא עוד, אלא דכל הניא קושיות שבגמ' דלא כתוב אלו, או אלל, ווילוף בק"ז מאינך כתיבו, אפילו הי' הסימנים מפורשים, איך נלמד במה מצינו או מ"ז כיוון דאין עונשין מה'ד כידוע, מכח'ך' כשביקר הסימנים אינם כתובים, והני סימנים ע"כ מהלכה נמסרו לך, דהרי אפילו הי' נשר וטורין מיותרים בקרוא ואתה ללימוד מהם סימנים, הלא שניים שונים יש בין תווים לנשר גם חוץ מאלו ארבעה, כמו מה ששנינו במשנה דפירה מובאה لكمן, דכל העופות פסליין את מי חטא חוץ מן היוונה מפני שמוצצת, ובמודש על הקרא עניין יונם מנה כמה שינויים בעניין יהונה מפני שמוצצת, וכדומה שינויים

גם ברישא בנוסח זה דועך בס"י אחד טהור והוא שיכיר פ"ע אלא דייל דלא אמר כן מפני שהוא שפ"ע לא שכחו בישוב כדאמר ל�מן, וכל שאינו מכיר אין מהיכי תיתי יכיר פ"ע. אבל לשיטת התוס' דברישא לא דבר מעור שבא בס"י אחד דוקא אלא במכיר את כלו, עוד הבא בס"י אחד בחוץ טהור בלבד בדיקה, ואפילו אית ל' עוד בפנים סימן שני ושלישי טהור ודאי יותר קשה דהוומ"ל דועך שאין לו אלא סימן אחד בלבד, כל שמכיר פ"ע טהור. אלא דמ"מ לא עשו מזה תימא אלא כתבו, דהוומ"ל וכ"ז משום דגס לדידיו לא דבר מלטה דלא שכיה, שיהי מכיר דוקא בפ"ע ולא בשאריו ודודו".

ע"ב גמר' ארכ"פ תרגנולא דאגמא אסירי, תרגנולתא דאגמא שריא, וכתבו התוס' שאין לפרש שהנקבה מותרת והזכר אסור, דقول היוצא מן הטהור טהור, אלא שני מיניהם הם וכוי עכ"ל, אולם בנדה דף נ' ע"ב כתבו דלא שייך בעופות יוצאת דגש מן הטמא או מן הטהור, דהה הביצה בלאה נשאה תחליה עפרה ומופערת קגביל האפרוח, כדאמרין בתמורה ל"א ע"א, אלא הכל תלוי בסימנים עי"ש, ולפ"ז יש לומר דהיא חד מינא הוא, אלא דלנקבה יש סימני טומאה, ולכך סימני טהרה, אלא דגס זאת ליתא, דהרי בקרא סימנים לא כתיבי אלא מיניהם הטמאים בשמותם, ואמ תרגנולא דאגמא אחד מהני המנוויים הוא, איך נתיר הנקבה שלו עפ"י סימנים להקל נגד המפורש בקרא לאיסור אלא דהטוס' בזה לשיטתי'יו אזלו, דס"ל דמוכח הנ' סימניםanno מוסיפים לטומאה עוד מיניהם הרבה אין מספר, והוא למלאות, משות דוכלים דרשעה גמורה הוא מנשר וטורים. וכאשר בارتהי' זאת בריש הסוגי. ולכן גם להקל מהני האי דרשעה להתריר הנקבה מושם שיש לה סימני טהרה, ולא עוד דאיפלו הנשר אם אריעו ויש לאחד עפ"י מקרה אצבע יתירה הרי הוא טהור, אבל לדעת הרמב"ם שאין לסימנים אלו שום שורש בקרא ורק לאינו בקי אמרו חכמים שיש לבדוק בסימנים, עי"ן לעיל אין מקום לדברי התוס' אל, וגם לרשי"י דס"ל דיליפותא דנשר וטורין לא אתה אלא לרבות מין נשר לטומאה, אין להתריר בסימנים כלל, כל שהוא ממין הטמאים. זה ברור ואמת ודודו".

ד"ג ס"ג ע"ב גמר' ארכ"י עוף טהור נاقل במסורת ונאמנו הציד לומר עוף זה טהור מסר לי רב"י ופרש"ז צל במסורת, אם זכר הוא באדם כשר שאכלו, או שמסר לו רב"ז ציד חכם שהוא טהור עכ"ל. הנה אם זכר אדם כשר אכלו לא בעי להיות לא ציד ולא חכם אלא סתם אדם כשר, אבל מסר לו על פה שזה עוף טהור, צריך להיות ציד חכם, דהינו איש הבקי בהן ובشمוטיהו, והוא לא כואר' אינו מובן. ובאמת הרמב"ם צל מפרש האי מימרא דר' יצחק באופן אחר שכטב ויל', "עוף טהור נاقل במסורת, והוא שיחי' הדבר פשוט באותו המקום שזה עוף טהור ונאמנו ציד שהוא בקי במיניהם אלו ובشمוטיהו" עכ"ל. הררי דמפרש הא דאמר עוף טהור נاقل במסורת, דהינו אם הביאו לפניו עוף ממקום אחר שלא היה ניכר אצלינו, אם שם במקומו שהוא שכיח אצלין אותו, זאת מקרי מסורה, ואין צורך לחזור מני התיר לאנשי אותו המקום עוף זה, כי מסתמא עפ"בeki אוכלין אותו שם, ויש עוד אופן להתיר בצד שמעמיד על עוף שאין ניכר לנו, כי רב"ז אמר לו שהוא טהור, ואז צריכה לדוד שרבו היה בקי בהן ובشمוטיהו, דלולו זאת אין סומכין על הגדרתו. וזה הפירוש נכון מאד. אבל רשי"ז צל שפירש דסגי בז'ר שאחד יהיו מי שהי' אכלו ולא בעי להיות ציד בקי, נראה דרצה חלק בין עבד עובדא עצמוני, בלי כונה להheid, בין בא להheid, ובסוגי' דע"א נאמן באיסורי הארץ בסברא זו, דיש לה מקום, אבל אכן קשה לחלק בהכי.

והנה בתשובה אחת שנדפסה מהגה"ק משינאווא צ"ל שאסור

בעופות סימנים כדי להבדיל בין הטמאים לטהורים, אפילו אין מכיר שום עוף בעולם בשמו ותוරו, שפיר פריך הש"ס על לשון המשנה דקתני דלא נאמרו, ולא והוא תנ'י וכוי והכוונה על הקרא דהבדלתם, דע"כ האי ברייתא על האי קרא כסמק, דיליף מנשר וטורין הסימנים, דהני נשר וטורין אינם מיותרים כלל, אלא אגב דמתורין דההתורה ציוותה להבדילם בסימנים ע"כ מנשר וטורין מוכרכים להוציא הסימנים, והא דילפין מנשר כל כיוצא בהן לטומאה לאו דוקא, דחויז מאלו המנוויים אין שום עוף טמא, אלא גס בנשר דכיוצא מצין לידע כל עוף שיש לו ד' סימנים דטהור, נקט גס בנשר דכיוצא בו טמא, עפ"פ שאין שום עוף חוץ מנשר יש לו ד' סימני טומאה, והני סימנים לא בעין אלא לקים מצות הבדלה בשאיינו בקי בהן ובשומותם, ואני הלאה לא חכמים הוציאם מנשר וטורין, ולכו מדויקך לשון הרמב"ם שלא הבא לשון המשנה דלא נאמרו, אלא לשון אבי דלא נתרפרש, אבל מצות עשה Aiaca להיכרים בסימנים לממי שאיינו בקי בהם, כך נלפ"ד ברור בדעת הרמב"ם ובביאור הסוגי' לשיטתו, אבל שיטות התוס' וגם שיטת רשי"ז דבאמת מרביינו לטומאה אייה עופות חוץ מאלו המנוויים בתורה א"א להעמידו, כי מכך הלאה לאו בקי בקי בהן לאו זיין למלכות, והוא תימא רבתא ודודו".

תוס' ד"ה הדורס. עיין מה שכתבתי בזה לעיל דף נ"ג ע"א בד"ה גמרי' שם ודודו".

ד"ג ס"ב ע"ג גמר' ארכ"ג היה בקי בהן ובشمוטיהו, עוף הבא בסימן אחד טהור. לדעת רשי"ז צל קאי אפרס וענינה המדבר מהן לעיל מני' ודוקא בסימן אחד, ובאופן שאין לחוש רק לפרס וענינה, ומה דלא סגי בקי בהן לחוד ללא שמוטיהן דהיאנו שמכיר בתוארו, כתוב רשי"ז, שאםשמו של העוף שדן עליו פרס, עפ"ש איינו דומה לפרס שמכיר ובקי בו, חיישין שמא איינו הוא עכ"ל. ר"ל שמיון פרס מצי להיות גם מי שאינו דומה לפרס בתוארו, ולכוארה איינו מובן דהא בפרס לא כתיב למיניו, וא"כ רק פרס אסורה תורה, אבל מין פרס שרוי, ועוד דמה מהני בקי גם בשmotiahן ויודע דהאי לאו פרסשמו מ"מ שמא מין פרס הוא, שנקרו בא שם אחר, אבל כוונתו מבוארתadam אינו בקי בשmotiahן, חיישין שמא האי פרסומו, והוא הפרס שאסורה תורה, והאי פרס שהוא מכיר מכבר אינו אלא מין פרס דשרי. ולכן כל שנקרא פרס כלו אסוריין מספק, מפני שא"א לידע לאיזה מהן כיוון הקרא, ולפ"ז קאי האי "ובشمוטיהן" לא לבד על פרס וענינה, אלא גם אהאי עוף הבא לפניו בס"י אחד צריך נמי להיות בקי בשמו.

אבל התוס' דעת אחרת עטם, שמספרים בקי בהן ובشمוטיהו על כל הכה"ד הטמאים ועוף הבא בס"י אחד לאו דוקא אלא ה"ה בב' וג' סימנים, הכל טהור, דכיוון דמכיר את כולם ואני מהם, ואם בא בסימן החיצוני דהיאנו אצבע יתרה, אין מחויב לבדוק שמא יש לו עוד פקוק וקורקבנו נקלף, וגם לא נחא להו לפרש דבעין בקיotas בשmotiahן של הכה"ד, דהא למה לי כיוון דהיא עוף שלפנינו את ל' שמא אחרינה למאי ניחוש, אי דשמא נשתנה שמי, וא"כ גם במכיר את הכה"ד בשמנ' יש לחוש, שמא מתחלת לא היה שם כן, ורש"י סבור דלחדר שמי השם חיישין, אבל לשני שמי שמות לא חיישין, עג"ג דמצין בגמ' שבת שצינתי לעיל דשלשה נשתנו שםיהו, בי' כסא הבלילא והבלילא בעי' כסא. ולכן פירשו התוס' דכדי שלא נטעה בהן צרי בקיotas השם ג"כ. עוד זאת נתקשו לתוס' דהוומ"ל בסימן אחד טהור והוא שיכיר פרס וענינה. וזאת לרשי"י לא קשה דהרי ברישא מזה בקי בהן ובشمוטיהו, דהינו פ"ז, בסימן אחד טהור דוקא בסימן אחד קאמר. אבל בסיפה דבלא בקי בהן ובشمוטיהו, הינו בפ"ז, אז בס"י אחד דוקא טמא, אבל בב' דוקא טהור והוא שיכיר ערוב אלא גס לרשי"ז הוומ"ל

ישוב אחר, אבל התירוץ האמייתי על הקושי הלא הוא, כי מאחר דכתיב והבדלתם בין עוף טמא לטהור, והוא מ"ע מפורש להבדיל בסימנים בין טמא לטהור, כאשר הבאתך לעיל דברי הרמב"ם ריש הלכ' מאכלות אסורות, הרי אמרה התורה בפירוש דלא נסmoveן ארובי, אלא נבדיל ע"י סימנים בין טמא לטהור, ולכן שפיר פריך גם בביצים, דלמא בשל עוף טמא ניניה, אבל בטרפה ע"ג דוגם שם דרישין להבדיל בין הحياة הנאכלת ובין החייה אשר לא תאכל, על הח"ט לתדברי בריש פרkon, ועיין ברשי"ה, דאתא להבדיל בין נולדו בה סימני טריפה כשרה, לסימני טריפה פסולה, ועיין בחידושינו בריש פירקן, מ"מ לא נאמר צריך לבדוק אחר היח"ט ולא נסמק ארובי, דהאי הבדלה מוקמינן בנולד ריעוטא דוקא, אבל לא בסתם וזאת נרמז במה דכאן הקדים הحياة הנאכלת, ולא כמו בטמא דהקדים בין עוף טמא לעוף טהור, ותדע דאל"כ לא נאכל חלב וביצים לעולם, זה אמת לאמתו, ובזה נמצא פשר הדבר למה בנולד רעוטא דוקא מחייב לא סמיכין חזקה דעתך מכח רובה דרבנן, אשר ע"ז כרכרו כמה כרכורים הראשונים והאחרונים זה בכח זה בכח, ולא זכו להאי אמת, דמשום מצות הבדלה שאמרו תורה אין לסמוק במקומות ריעוטא על הרוב, ומקום הניחו להתגדר בו בס"ד, האמת ודוק".

ד"ה ס"ד ע"א גמר' אי וכי Mai Datma, אפילו Dat hora נמי. עיין מה שכתבתי בביור שkil וטר' זו ל�מן בפ"ג ד"ח בסוג' דביצה אפרוח ודוק".

תוס' דה שם רכמה ואכללה לוקה, מה שיש להעיר על דברי התוס' אלו, עיין היטב לעיל בסוג' דשהלא קמא ד"ח נ"ח ושם בחדשו תמצא ביאור רחב לשיטת התוספות דסבירו ליקון על היוצא מן הטמא, ושיטת הרמב"ם דסבירו דאין ליקון, כי אלו הילופות אינם דרישות גמורות אלא כמו דרישת, דכל הלב על ח"ש, ונicha לא לדידי' דבעין בביצים קרא מיוחד דבת העינה ילוף איסורה, ע"ג דסבירו איתך לנ על פרה במיעי גמל קרא דלא תאכלו ממעליה הנירה ומפרשי הפרסה, בכוכורות ד"ה ע"א, Dat hora שיוציא מן הטמא אסור, דהתם בשער, אבל ביצה דהוה גוש אחר ואינו בשער לנ דע' משם לא shores, ולכך בעין קרא דבת העינה גם על גוש אחר שאיכה בו משום יוצא, ומזה דעת גם חלב טמאה שאסורה וכמש"כ הרמב"ם ז"ל בריש פ"ג מאכלות אסורות ודוק".

ומה שכתבו התוספות דביצה Dat hora דשר' ואין בה משום אבמה"ח, ידיעין מתקח לך דרישון ולא לכלביך, הרי ביצים מותרות באכילה עין בחדשו תמן ד"ק ט' ע"א דזה פלא והפלא, דמקרה זה לא אימעת אלא ביצה טמאה אבל ביצה טרפה דראוי להיליד אפרוחים לא אימעת, וא"כ "ה"adam ביצים אסורות מצד אבמה"ח, מ"מ קריין בי' תקח לך גל אפרוחים, ואני עומדים לכלבים וצעיג' ודוק".

ד"ה ס"ד ע"ב ג' אמר חז"ק מנין לביצה טמאה שהיא אסורה מה"ת, שנ' ואת בת העינה, וכי בת יש לה לעינה, אלא זו ביצה טמאה, עיין בהගות ה"ג מהר"ץ חיות ז"ל שהביא בשם בעלי התוס', דיענה בעת זיקנתה נעשה בשרה קשה כברזל מפני שאוכלת אבניים, לכן רק בילדותה אסורה תורה, והניח ה"ג בצ"ע, דלפ"ז אכן נפרנס דרשת ז', דאתא לאסורה הביצים, ומזה באמות נ"כ ראי לשיטת הרמב"ם דאי כן מלכות והדרשה אינה אלא כמו אסמכתא, אלoms לישב דעת התוס' ז"ל י"י דס"ל דמשו"ה ה"י צרך לכתוב בת, דמעצמננו דעתך רק כל זמן שבשרה ראותה לאכילה מוזהרין עלייה, אבל בשיזקון יהיו בשרה קשה כברזל, פשיטה דלאו בר אכילה הוא, ולכן הרא על איסור ביצים שלה אתה, ומה דדייקא בהאי עוף טמא מרבה ביצים שלו לאיסורה, י"ל מה"ט גופא, דמסתמא בילדותה עדין

הבר אווזות הגודלות שהיו מתרבבים אז במדינתינו, הביא ראי לאسرן, מדברי הרמב"ם שהבאים גם המחבר ממה שכתב "והוא שיחי" דבר פשוט באותו מקום שזה עוף טהור" וא"ל של הגה"ק הנ"ל מסורת הוא שעוף זהה נאכל, ומה צריך עוד להתנות שזה עוף טהור נאכל במסורת, באותו המקום הלא בסע' ה' הביא פלוגתא בזה, ואיך סתם בכך שצרכיך שיחי' פשוטו באותו מקום, אלא נראה ודאי פשוטו הוא לבאר, שלא מקרי מסורה רק אם אין שום שינוי ודבר פשוטו הוא השזה הוא העוף הנאכל מקודם, אבל אם אין מרגלים בעוף זהה אין זה מסורה" עכ"ל קדשו.

הנה לא עיין הגה"ק ז"ל בשעה שכ' הדברים האלו, בגمرا ורש"י, דלולי זאת לא ה"י קשי' לי דהאי "והוא שיחיה דבר פשוט באותו מקום וכ"ו" הוא שפט יתר, כי ה"י רואה דמאמר ר' הוא דאמר, דעוף נאכל במסורת, ופרש"י בשוצר שאר כלו, והרמב"ם לא נחיא בפי' זה מפני סיפא דהאי מאמיר דאמר, וכייד נאמין לו מר וכוי, והוא שיחי' בקי בהן ובשומותיהם, דמ"ש כאן דלא סגי באדםCSR לחוד, ובשוצר שאלל, סגי באדםCSR לחוד, لكن מפרש הרמב"ם נאכל במסורת, הפ' שפטו הדבר באותו מקום שהאי עוף שכיח שם טהור, אז מותר במקומות אחר שהביאו לשם מאותו המין לסמוק על מסורת מקום ההוא, אע"פ שאין אנו יודעים עפ"י מי יותר להם לאכלו כיון שפטו לשם להיתר מסתמא עפ"י בקי אוכלים, ומה שכתב הגאון ז"ל דהרי בסע' ה' מביא המחבר ב' דעות אם מסורה מהני מקומות למקומות, במחכ"ת כד שכבணים כתוב צאת, הלא בסע' ה' מירiy בעוף דשכיה הכא והכא, ובחד מקומות אוכלים אותן ובחד מקומות מנניעים מלאכלין, יש מחומרים שלא לסמוק על מה שנטודע לנו שיש מקום שאוכלין אותו, דאפשר דכאן קבלו על עצם שלא לאכלו מפני שכיח כאן עוף טמא הדומה לזה, כן כתוב הרשב"א עיי' ומה עניין זה לכא, דמ"ר שביבאי מין חדש לכאן שלא ראיינו עד הנה, דבזהו עד כ"ע מהני מסורת אותו המקום אשר שם שכיח האי עוף ופשט שם לאכלו, ופשט זה פשט כביעה בכותחא, ופירשו של ה"ג ז"ל דמיiri בעוף שנאכל כאן, ואמר שמותר לאכלו מקודם, והוא פשט שאין הפה יכול לדבר ולא האzon יכול לשמווע ודוק".

רש"י דה אלא אינו מי ידע בהו, כלום מכירן שלא ה"י אחד דומה לזה והוא טמא, עכ"ל, גם בפירוש דברי רש"י אלו במחכ"ת טעה הגה"ק הנ"ל ז"ל בתשובתו הנ"ל שה"י סובר דהאי שיחי' בקי בהן ובשומותיהם קאי על התלמיד המעד לפניו עפ"מ מסורת רב, כדי שלא יחלף טהור בטמא עי' דמיiri כזוב, ומזה דן ה"ג ז"ל להמצעיא אסור עי' גודל וקטן עניין שם ולהזכיר פ' זה, ועל רבוי הציד קאי,adam אין בקי בהן ובשומותיהם ורק בשומותיהם אנו חושין דעל שניים השם יסומך להתייר, אבל באמת הוא דומה בתוארו לעוף טמא, ואסור משום נדמה, אע"פ שיש לו שם אחר מחמת איזה שינוי שבו, ואם כן אדרבה מכאן אכן ראי להיפך דכמו עדי' שנדמה לעוף טמא הוא טהור נדמה כן להיפך נדמה לעוף טהור טהור, וכן כתוב אביון הגה"ק ז"ל בד"ח תש"י מ"ח שכתב על אחד מרבניים שרצה למגר דשכנן ונדמה לא אמרינו רק לאסרו ולא להתייר, הבל יפיצה פיהו, עיי' וכפירושי ברשי" ז"ל נמצא בכל הפסיקים בטור ובש"ך סי' פ"ב סק"ב עיי' ודו"ק.

תוס' דה ודילמא דעוף טמא הוא, וא"ת כיון דעופות טהור' מרובות ניזול בתר רובה וכוי, ותמהני למה לא הקשו כן למעלה על כל הני מירמות דאמרו שצרכיך להיות בקי בהן ובשומותיהם, ולבסוף מיסיק דעוף אינו נאכל אלא במסורת, ולמה לא קשי' להו דנסmoveןarov טהורם, ותירוצים דיש בנסיבות רוב מטמאים, איןנו עולה יפה לרמב"ם דס"ל דרך כ"ד מינים הם ותו לא, וכלו קושי' התוס' בעי

יש לו סנפיר, אבל התורה לא מצה סמוכה על קבלה זו, עיין לעיל דף ס"א ע"א תוס' ד"ה כל עוף הדורס טמא ובמהר"ס שיר שם, והש"ס שפיר פריך כיון דאמות הוא דכל שיש לו קשחת יש לו סנפיר, מה כתוב רחמנא סנפיר, אבל אי או או קאמר שפיר בעי כתוב קשחת לモציא חחיכת דג שאין לו סנפיר מפני שהتورה לא סמוכה שנדע האי כלל דכל שיש לו קשחת יש לו סנפיר, וזה פשוט ואמת בכוונת המהרש"א וד"ק.

הדרן עלך פרק אלו טרפות

איןנה מטלת ביצים אלא אחר שכבר נתקשה בשירה ואז הוו"א דברכה שלה לאו יוצאה מן הטמא מיקרי דהרי אז כבר בשירה עז בעלמא הוא ולא חייבה התורה עליה, וממילא גם ביצים שלה שי"י קמ"ל דמ"מ יוצאה מן הטמא מקרוי וד"ק.

ד"ג ס"ו ע"ב גמי ולכתוב רחמנא קשחת ולא סנפיר בתוס' נדה נ"א ע"ב הקשו דלמא או או כתני עד שיפורט לך הקריאה ייחדי והקשה שם המהרש"א דא"כ לכטוב רחמנא סנפיר לחוד, ותירץ בתירוץ השני, דעתך קשחת לモציא חחיכת דג שאין לו סנפיר עי"ש, והתלמידים לא ידעו לפרש דברי קדשו, אבל פירוש דבריו הוא דנינו דאנן ידענן מקבלת אדה"ר או נה, דכל שיש לו קשחת

פרק בהמה המקשה

ע"כ מיيري בನשחטה אמו, ומה שחסר זאת במתניתין עיין בתיו"ט. אולם דעת הרמב"ם ז"ל אינו כן דסובר דבריו דהיו אסורים, אפילו גולד אח"כ הولد ולא נשחטה אמר כי כן כתוב מפורש בפ"ה מהלכ' מא"ה ע"ט, וכן הבין הכלבו דברי הרמב"ם, אלא שכ' דכל הרשותinos חולקים עליו וס"ל דכל שלא נשחטה אמו ונולד אח"כ אין כאן שום איסור יוצא, אבל הבב"י בסימן י"ד נדחק לאמר הרמב"ם, כדי להשוותו אם שאור הפסוקים, כי דבר זה אצל לא אמר דבוחזיא ידו או רגלו יאסר אותו אבר לעולם, והוא מעשה בכל יום אצל הלידות שהולד מוציאה תחילתה ידו או רגל, ואחריו נשיכו כל הפסוקים האחרונים ביל פוצהפה ומ慈פץ ואני בעניין רואה כי מוכרים אנו לפרש דברי הרמב"ם כפושטם וכמו שהבינים הכלבו. **הננה הרמב"ם ז"ל** השmittה להא דרי' מרשיא דלקמן בדף הסמוך, דקאמר בן פקועה הבא על בהמה מעליთא הولد אין לו תקנה, והbab"י כתוב עליו דלא ידע למה השמיתו. ופלא הדבר שלא שת ליבו הטהור על שיטת רשי' ז"ל לקמן דף ע"ה ע"ב, שכטב דלפי מה דמסיק רבא, ד' סימנים אוכיח בה רחמנא, לית לנו להא דרי' מרשיא, ואפשר דהbab"י לא רצה להעמעיס שיטה זו בדעת הרמב"ם ז"ל מפני הקושיות העצומות שבתוס' שם על שיטה זו, ולקמן תראה מה שכתבתי זה, והנה כל גודל הוא אצלי אפיקו אם נדחק פעם אחת בלשונו לפרשנו נגד המשמעות הפשטות, אבל אם נctrיך לדחוק פעמים, הדרין לכלא דין הלשון יוצא ממשמעותו כי עפ"י שני העדים יקיים דבר. ובפרט בלשונות הרמב"ם ז"ל שמסר המחבר נפשו על ברירת הלשון, שלא יפל שום ספק, באשר לא ציון מקור הדין מאין מוצאו, וכונתו היתה שלא יצטריך אדם לשום ספר זולתו כדי שיוכל לדון בדייני תורה, כמו"כ בהקדמותו בספרו, עד שקרואו משנה תורה, ואיך יעלה על הדעת שהרמב"ם לא ישಗיח על לשונו ויסמוך על המעניין בסוגי' ולכן דרכי תמיד למסור נפשי לקיים פשוטות דברי הרמב"ם ומכך' בתקומתא לטרי מלטה Datmeh. והרי תראה כי הנני תרתי משך שיוכו בהדייadam ליל להא דרי' מרשיא, מכח מימרא דרבא דד' סימנים אוכיח בה רחמנא, א"כ היא דרך דבר עצמוני אסור, דהכלתא כוותי', כדמסיק הש"ס על ריו"ח בר פלוגתי' בתיבותא, והוא מדדרשין בשרדעה טריפה כטרפה שאין לו היתר, ע"כ דמייר אף בלא נשחטה אמו, דכיוון שלא מחלקין בין שחיתת כשרה לשחיתות טרפה ולעלום אמרינן ד' סימנים אוכיח בה וכאשר אבר טעמא דהא מלטה במקומו

ד"ג ס"ח ע"א משנה בהמה המקשה ליד וכו', דין המשנה נבנה על הדין דהolid נ יתר בשחיתת אמו, ודין זה נשנה لكمן במשניות ודרך אגב מתוך פלוגתת ר"מ ורבנן لكمן דף ע"ב וע"ד, ובאמת דהיה לו לתנא להתחל במקור הדין תחלה, והכי הול"ל בהמה שנשחטה ולד הנמצא בתוכה מיותר באכילה, ואח"כ בהמה המקשה לילד וכו', וכן لكمן נמי לא נשמע דין זה רק מתוך משמעות פלוגתת ר"מ ורבנן, ובאמת שהוא היסוד אשר כל אלו הדינים בניוים עליו וח"ל השמיותו ואשמעין רק מכללא, ועיין חדושי ק"ז חת"ס צ"ל במשנה והנרא להענ"ד דדרך התנא כז הוא, לבנות על הקדמה מקובלת להם מפי השמועה, לפי שבוקשי התירו לחבר ספר בתושבע"פ נגד המקרא דעת פ' הדברים האלה כרתו את ברית [ועיין בהקדמה למסכת זו בארכיות מעניין הרג הזה] ולכנן הניח התנא עיקר ושורש ייסוד ההלכה על פה, על השמיעה מפה לאוזן באופן שכטב המתחל ללימוד עם תלמידים הלכה זו, יצטריך להקדמים להם על פה עיקר ושורה האי הלכה, ואח"כ הסעיפים הסடעפים מתוך המשנה הכתובה. וכן תראה בראש ברכות מתחל הימתי קוראיו את שמע בערבית, והשמיט עיקר הדין דחיבי אדם לקרוא ק"ש ערבית ושרית, עד פריך הש"ס תנא היכן קאי דקתרני מאמתית, ומתרכז אקרה קאי דכתיב בשכבר ובקומץ. ובאמת פשطا דקרה לא מירא בק"ש שרית וערבית, רק על ת"ת דהכי כתיב ולמדתם אותם וכו' לדבר בס בשבתך וכו' כלומר בכל זמן אפשר, אבל עפ"י קבלת חז"ל הוא מצות ק"ש שרית וערבית, והתחיל מאמתית כדי שיכטרך המלמד ולהלמוד להקדמים על פה פירוש הקרה ועיקר הדין, דחיבי אדם לקרוא שמע שרית וערבית. ובן במסכת זו תראה שהתחיל התנא הכל שריתין ולא עירית. ובן במסכת זו תראה שחרית בבהמה חיה ועוף מקרה דזבחת כאשר צויתין, בעיקר חיוב שריתה בבהמה חיה ועוף מקרה דזבחת כאשר צויתין, מלמד שנצווה משה על הוושט וכו' והטעים נ"ל כדי שיכטרך הלומד להקדמים עירית דען הדרין דחיב שחרית וענינו על פה, קודם שיוכל ללמידה מתוך הכתוב כדי לקיים למוד תושבע"פ על פה, ולעשות רוח בין תושבע"כ לתושבע"פ, שלא יהא נראה כאילו המשנה הוא המשך התורה, ולהוציא מלבד המכחישים בתו"ק הכתובת שהיא מן השמים, זה ברור ונכוון בס"ד.

רש"י בד"ה בהמה המקשה ליד בשעת שחיתה. הוסיף רש"י ז"ל דבשעת שחיתה מיראי מתניתין בגין הרבה, דמושת באכילה קאי אולד וא מקום חתק, ובין לריו"ח דקאי אבר גופי' דזרה מהני,

נאסר היוצא אפילו לא נשחתה האם וגם לא החזיר האבר, דא"כ האי „ונאסר האבר” שפת יתר הוא, שכבר כתוב לעיל דבר היוצא נאסר, וגם מה מה יונאסר האבר ואח”כ נולד” דמשמע דaicא דבר בין היציאה להלידה, אלא ודאי כדאמרון דהשחיטה של האם או חזרת האבר עשויה טרפה. ולפי”ז מתניתין לא מיריך דוקא בשעת שחיטתה דנימא דוקא נשחתה אמו צריך לאשמעין דמקום חתק מותר בחזרה כיון דבר עצמו אסור, אבל بلا נשחתה אמו,ابر עצמו נמי מותר, אלא אמרין מתניתין בכל גוני מיריך, אפילו לא נשחתה אמו ונולד צריך להתר מוקם חתק, דבר עצמו אסור וכן”. ורש”י זיל דכ’ בשעת שחיתה, ג”כ אין הכרח לאמר דחולק על שיטת הרמב”ם ע”ג דלית לי” דר” מישריא דיל כיון דשיטה זו של הרמב”ם מוכרכות מכח מירמא דרבא, דמהדש לן השחזר ואח”כ נולד, אבל בשלא החזיר לא מקרי יצא חזץ מהחיצתו, דדרך לדידה יציא, וכל שנולד אח”כ אגמל”מ דציאת אבר תחילת לדידה, אבל כשהחזרו הרי בטל הא תחולת לדידה, וכען שאמרו ע”ג דמנكب הוושט תחולת כיון דדרך שחיתה בכך חשוב שחיטה וישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף, ה”ג גבי לידה מצטרף אבר אבר לרובה, עד שאמרין לן דאפשר חתכו אבר אבר מצטרף לרובה, הרי דאמרין אגמל”מ דמיד למפרע דמיד באבר ראשון שיצא מתחלת הלידה, אבל כשהחזר באבר הרי נתבטל הלידה, ותו לא מותחולת הלידה. אבל כשהחזר האבר הרי נתבטל הלידה, ותו לא מקרי שם לידה על יציאה ראשונה זו אף שנולד אח”כ כלו, ובdry ס”ט ע”ב הארכתי בדבר זה עיישי. ואין להקשוט הא בשחיטה נמי אם שחט בשוט במקומות אחד ואח”כ הניחו ושחט במקומות אחר כשר עין לעיל לי ע”א שאני הטעם דבאמת אנו מצרפי גם האי תחולת שחיטה לגוף השחיטה שנאמר כן אפילו פסק משלוחו שם עיישי בחידושי, משא”כ כאן כיון שהחזר נסתלק והלך אותו מעשה למורי.

ודע דלפי באורנו בדעת הרמב”ם זיל, הא דאמרו דבלא החזרו מקום חתק אסור, דינהו דלא יוצא מקרוי ואין בו מושם בשער בשדה, אבל מ”מ לא הותר בשחיטה אמו דלאו בבהמה הוא, איינו אסור אלא בשלא נשחת הولد אבל שחת אח”כ הولد, מהני שחיטת הولد למקומות חתק דד” סימנים אכשר בה רחמנא, דבאה מקום חתק ליא איסור טרפה, דאל”כ למה לא תועל שחיטת הבן פקועה מושריש, דכא פריך בפשיותו ארי ירמי” מהא דר” מישריא ע”כ דלא אסיק אדעתן עדיון הא דרבא, על כן מפרש רשי” מתניתין לפיה הס”ד בוגרמא בדרכו של רשי” בכ”מ, אבל לדינה מציא סבר יכולו ררמב”ם.

וגם כתוב הרמב”ם סתם אסור, יותר נראית לאחר שחיטה ולא הזcir דאם חתק קודם שחיטה בין חתכו לאחר שחיטה ולא הזcir דאם חתק לו שחיטת עצמו להתרו, אפשר לאמר דלאו דלאו לאחר רשות הרמב”ם למלטה דלא שכיח כי הא שיחי הولد אחר שחיטת אמו ואחר שחיטת אבר, ולא עוד אלא דגם בזה צריך לחלק בין טרפה בהאי שחיטת אבר או לא, דודאי למאן דס”ל ד” סימנים וכי ומהני גבי האי מקום חתק, ה”ה דשיך טרפו לתבי האי מקום חתק, ואם לא נחתק כלל עד שנולד אז בלאי”ה נמנע במציאות, להבחן מקום היציאה בדקdock, כדי לידע איזה הוא מקום שעמד בשפט הרחמס, لكن כתוב הרמב”ם סתם אסור, יותר נראית לאחר לפ”ד דכל שאבר עצמו אסור אין להתר מקום החתק ע”י שחיטה, מושם דקרווב הדבר דאתה להתר גם האבר, כי בהאי חילוקא קלשא בין אבר למקומות חתק לביבי ולכנו ודאי דאין להתר ע”י שחיטה את מקום חתק ועין עוד למן ודוק.

וגם ראי” אמר רב ואבר עצמו אסור, מ”ט דאמר קרא ובר בשדה טרפה לא תאכלו, כיון שיצא בשער חזץ לשחיטתו ונאסר האי טעמא אצטיריך לרבות כדי לאסור האבר אף שהחזרו, וכמש”כ התוס” וול”: כדדריש למן דומי” טרפה שאין לה היה, ועיין בהר”ס לובלין דכוננת התוס”, דמהאי דרשת ילפין דין לו היהר בחזרה, אבל בלא החזירו שיהא האבר אסור בין חתכו קודם שחיטתה ובין לאחר שחיטתה לא בעי קרא, דכל שאינו בבהמה לא היהר בשחיטת אמו, ושוב מילא היהי כבר מה”ח שלא נשחת, וראי” דכך הוא דהרי מקום חתק בלא החזיר נמי אסור והאי לאו מיטעם בשעה נאסר דהא לא יצא חזץ למחיצתו, ע”כ דנאסר מושם דלא קריין כי בהמה בבהמה, או כל בבהמה כדאמר לקמן ומילא כשאר במיה”ח שלא נשחת הוא, ובין החזיר ובין לא החזיר האיסור הוא אבמה”ח כלומר דכל שחוציא אבר נעשה האי

אייה והה”ג דמהני סימני בן פקועה דנשחתה אמו לגבי הولد, ודלא כר” מישריא, ה”ה דאנו מוכרכים לכארו” לאמר דמהני שחיטת הولد לאבר היוצא דד” סימנים אכשר בה, ואיך מסיק הש”ס למן בmeno לנgeo את חלבו בתיקו, מושם דין לו היתר בשחיטה אלא ודאי דשאני אבר זה אסור מטעם טרפה והוא דקרי למן אבמה”ח, הינו אבמה”ח שנטלש כי מקרה דבר בשדה טרפה מרביבן ל”, ואם כן הוא פשיטה שאף بلا נשחתה אמו אין האי אבר ניתר בשחיטת הولد דבאיסורי” קיימת דין אין השחיטה מותרת אישור טרפה.

ומה דקשי” לי להבי זיל איך אפשר שאבר היוצא דרך לדידה יאסר לעולם והוא שכיח הרבה הנה כשתקדק בלשונו הרמב”ם תראה שלא אסר הרמב”ם אבר היוצא بلا נשחתה אמו, רק כשחזר ואח”כ נולד, אבל בשלא החזיר לא מקרי יצא חזץ מהחיצתו, דדרך לדידה יציא, וכל שנולד אח”כ אגמל”מ דציאת אבר תחילת לדידה, אבל כשהחזרו הרי בטל הא תחולת לדידה, וכען שאמרו ע”ג דמנكب הוושט תחולת כיון דדרך שחיתה בכך חשוב שחיטה וישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף, ה”ג גבי לידה מצטרף אבר אבר לרובה, עד שאמרין לן דאפשר חתכו אבר אבר מצטרף לרובה, הרי דאמרין אגמל”מ דמיד למפרע דמיד באבר ראשון שיצא מתחלת הלידה, אבל כשהחזר באבר הרי נתבטל הלידה, ותו לא מותחולת הלידה. אבל כשהחזר האבר הרי נתבטל הלידה, ותו לא מקרי שם לידה על יציאה ראשונה זו אף שנולד אח”כ כלו, ובdry ס”ט ע”ב הארכתי בדבר זה עיישי. ואין להקשוט הא בשחיטה נמי אם שחט בשוט במקומות אחד ואח”כ הניחו ושחט במקומות אחר כשר עין לעיל לי ע”א שאני הטעם דבאמת אנו מצרפי גם האי תחולת שחיטה לגוף השחיטה שנאמר כן אפילו פסק משלוחו שם עיישי בחידושי, משא”כ כאן כיון שהחזר נסתלק והלך אותו מעשה למורי.

ואביה לשונות הרמב”ם זיל להראות כי כנים ואמתיים דברי, זיל בפ”ה מהלכ”מ יא”ט “עובד שהוציא ידו או רגלו נאסר אותו האבר לעולם בין שחתוכו קודם לשחיטתו אמו ובין שחתוכו אחר שנשחטו, ואפילו החזיר אותו אבר למעי אמו ואח”כ נשחט, או נולד הولد וכו”, הרי אותו אבר אסור מושם טרפה וכו”, ובהלכה יב כתוב זיל “עובד שהוציא אבר ונאסר האבר ואח”כ נולד, והרי הוא נקבה, החלב שלה אסור לשתו מספק וכו” עכ”ל. הנך רואה דבהלכה ט’ מדבר תחולת מה אבר היוצא ולא החזיר וכותב בין חתכו קודם שחיטת אמו ובין אח”כ, ואח”כ הוסיף לאמר ואפילו החזיר אותו אבר ואח”כ נשחט או נולד הولد, ואי כדוחק של הב”י דגם כאן מיריב נשחטה אמו מה הלקם לשנים ולא הוסיף האי, אפילו החזיר” לחילוקה ראשונה ולכתוב בין חתכו וכו”, ואפילו החזיר האבר קודם לשחיטתו אמו וכו’, אלא ודאי דבזהאי אפילו החזיר אכן חידוש דין, נולד אח”כ אף בלא שחיטת אמו, כל שחזר אין כאן שם לידי על יציאה זו ודינו כהבר היוצא ונשחתה אמו, וכן תראה בהלכה יב כתוב “עובד שהוציא אבר ונאסר האבר ואח”כ נולד וכו” והנה הכה”מ לשיטתו מפרש הני תיבות “ונאסר האבר” דהרבנן זיל היה מחייב כתוב תמורת “ונאסר האבר” ונשחתה אמו” כדי שלא יצטרך הכה”מ לפרש דבריו הסתוםים, אבל אם נפרש דברי הרמב”ם כפושטן, אז בדיק כתוב “ונאסר האבר” כי בשני אופנים מצי להאסר או ע”י שחיטת אמו קודם לידי, או ע”י חורה קודם לידי דהן ע”י שחיטת האם, והן ע”י חורה בטלה הלידה ומאהר שכבר ביאר הרמב”ם לעיל בהלכ’ ט’ אותן שני האופנים שנאסר האבר ע”י, לכן כתוב כאן סתם ונאסר האבר ע”י אחד מב’ האופנים הנ”ל, ומזה מוכרכ ג”כ דין לפреш דברי הרמב”ם דלעולם

התוס' דבאים המודולדים לכוא איסור תורה, אלא מצות פירוש מדרבןן וקרא דובשר בשדהDDRשין ל' אבראים המודולדים, אסמכתא בעלמא היא, ולכון לא מצי סבר, דעיקר איסור דבר היוצא מקרא דובשר בשדה לפין, ד"כ יהא נמי אסמכתא, ואיך אמרו מגע טרפה שחוטה, דנחו גזרו חכמים טומאה לקדשים בטרפה, אבל לא לטרפה דרבנן, ועכ' לאמר דעתך איסור דבר היוצא בלאו קרא דובשר בשדה ידעין, מושום לכל בהמה כתיב, והאי לאו בבהמה הוא, ולא אצטיך האי דרש דובשר בשדה אלא ביצה אבר והחיר, ע"ג דשתאות הוא בבהמה, כיון שיצא פעם אחת שוב לא ניתר בשחיטה אמו לעולם, ונשאר האי אבר כאלו לא נשחת, מ"מ מטהרו השחיטה מידי טומאה, דלא גרע מטרפה כיון דאיתקס לטרפה, וממילא לא מחלקין בין החיר ללא החיר וילפין נמי קולא, דכמו בחיר מהני השחיטה לטהרו מידי נבלה, ה"ה בל החיר תהני לטהרה, ובלאו האי קרא הו אמרין דוחיר מותר אף באכילה דבבהמה הוא, ובלא החיר, לא רק דאסו אלא דמתמא נמי כשר אבמה"ח וכרכ'מ.

נמצא דרמב"ס ויתר הראשונים פליגי בפלוגת הב"ח והש"ג, דלעת הרמב"ס איכא איסור ברור באבר היוצא, איסור דבר בשדה טרפה, וליתר הראשונים לייא איסור ברור, ורק מפני שאין לו סימנים לשחיטה נאסר. ומהז תראה ג"כ איך מוכרת בדעת הרמב"ס לאמור דגם לא נשחתה אמו איכא איסור זה, דהא בהא תליל' דכיון דבלא קרא דובשר בשדה הויה מתירין אבר היוצא ע"י שחיטה האם אף בל החיר, מושום דגזר האבר אחר גוף הولد, דהא אין לידי לאברים א"כ הא דאין השחיטה מועלת לאבר היוצא, והוא מטעם דהוא בשדה, ע"כ דאיסור זה הוא הסבה דאיינו ניתר ולא להיפך דאיינו ניתר יהי הסבה לאיסור בשער בשדה, אלא דבלא החיר ונולד א"כ אין יציאה לחוץ למחייבת מושום דangelai מלטה דתחלת לידה הויה ממש'כ' למעלת בדבר הקודם, משא"כ בחיר דבטל הלידה, וכן בל החיר וחთכו קודם שחיטה, דכיון דחתכו אין כאן לידה לאבר ושפיר איכא חוץ מאיסור אבמה"ח, גם איסור בשער בשדה להו טרפה, ועיין בה"ה הלכ' י' שהרמב"ס השמיט אבעי' דנתתק אבר אבר גורס בגמ' למ"ד יש לידי לאברים והוא דלא כהכלכתא.

ודע דבח"ח ופר"ח בס"י י"ד, פליגו בשוחט את הטרפה והוציא העובר את ידו, אם ניתר האבר בשחיטת העובר או לא. דלעתה הב"ח ניהו דיש שחיטה לולד הנשאר אפיקו רק מיעוט נשאר בפנים, מושום דד' סימנים אפשר בו רחמנא, אבל האברי אסורים, והפר"ח כתוב עליו ועל הש"ג דקאי בשיטתי' דעתות הוא בידם, לכל שיש לפחות סימנים לשחיטה שוב ניתרים גם האברים היוצאים. ולפי באורינו הב"ח לשיטתו יפה כתוב, כי לדעת הרמב"ס ודאי כן הו, דבר היוצא אסור מטעם בשער בשדה עוד קודם השחיטה ואי' תנחני לו השחיטה לסלק איקס, אבל לאידך הראשונים, דין אין כאן איסור רק שאין לו סימנים ממילא כל שיש שחיטה לולד, ודאי דעתרים גם האברים שיצאו, דרך זה איתקס לטרפה דין אין לו היתר בשחיטה האם אבל שחיטה עצמה מהני לי'. ובזה נדחה ראי' הפר"ח דמביא ראי' מהא אמרני גבי אבעי' דמהו לחוש לרעו, אי לר"מ איסור יוצא לייא, אלמא דכיון דיש שחיטה לולד, לא נאסר אבר היוצאה עי"ש. ולפי האמור אין ראי', דלעתה הרמב"ס והב"ח דס"ל כן, ר"מ ורבנן בזה ממש פליגו اي אבר היוצא יש בו איסור טרפה מצד עצמו, או רק איסור אבמה"ח ע"י שאין לו סימנים לשחיטה ר"מ דס"ל דמתמא מושום אבמה"ח ס"ל דאיסורי באכילה, אי לאו קרא דובשר בשדה הרי דלחכמים בעין קרא רק מושום שאין לו סימנים וכונל', וא"כ אם בן ט' חי הו, הטعون לדידי' שחיטה, מועלת השחיטה גם לאברים משא"כ לרבות, וזה נכון מאי גם הריאות האחרות מטוס' ורשב"א דף ע"ה ע"ב אינט

aber היוצא, כבר מן החי הטעון שחיטת עצמו, אלא דבלא החיזיר פשיטה לא בלא לפותא דהוה אבמה"ח דלא ניתר בשחיטת אמו לא האבר ולא מקום החתך, ובכחיזיר בעין לפותא דבשר בשדה דהיהו אבר היוצא טעון שחיטת עצמו, ונשאר באיסור דבשר בשדה שני לה יותר, גם זה אין לו יותר רק בשחיטת עצמו, ועתה א"א. מושום דחולד כבר ניתר בשחיטת אמו והסימנים שחוטוין. וכן מבואר ברשב"א ז"ל لكمן גבי האבעי' מהו לגומו את חלבו, מובאים דבריו בש"ז י"ד סיון י"ד סק"א שמסיק שם על הב"ח דמחלק בין בן פקעה הבא על בהמה דעלמא, דחולד אין בו איסור רק שני השחיטה מועלת בו, והוא כשותה לדעת בה"ג דחלבה וביצה מותרין, משא"כ באבר היוצא דאית ב' איסור טרפה, והביא הש"ז ז"ל דברי הרשב"א ז"ל שכטב, דבר זה אין בו איסור מחמת עצמו כטרפה, אלא מחמת שאין לו סימנים להתרו בהם ע"י שחיטה, והרי כל הגוף כבשר מונח בדיקולא והابر שיצא לדבדו נשר חי וכי עכ'ל. ואני אומר כי הש"ז ז"ל יפה כתוב לדעת הרשב"א ור"ן ותוס', אבל העברי עניינו הבדולחים מעל דברי הרמב"ס שכתב בפירוש בהלכ' ט' היל' „העובר שהוציא ידו בין חתכו ובין לא חתכו קודם שחיטת אמו ואפיקו החיר וכי אותו האבר אסור מושום טרפה, שככל בשער שיצא וכו' שנאמר בשער בשדה טרפה, כיון שיצא למקום לו כשרה נעשה טרפה" עכ'ל, הרי דבעי קרא דבשר בשדה על כל אבר היוצא אפיקו לא החיר, והאי אסור לדעת הרמב"ס בהלכ' י"א דלקון מושום אבמה"ח אבל بلا חתך אין בו אלא מושום טרפה, עי"ש בכ"מ צ"ל דמה ש' לעיל בהלכ' ט', דבון חתך וכי איכא מושום טרפה. וכאשר בארנו דבחתק איכא תרתי, מושום אבמה"ח ומושום טרפה. ומאשר בארנו לעללה הוכרה הרמב"ס ז"ל לאמר דאית כאן איסור טרפה דאל"כ למה לא תנחי שחיטת עצמו מאחר דד' סימנים איכשר בה רחמנא, וא"כ פלוגתת הב"ח והש"ג הוא ממש פלוגתת הרמב"ס והרשב"א ודעמי'. ולדעתני נראה דס"ל לרמב"ס דבזה ממש פליגי ר"מ ורבנן לקמן דף ע"ג דר"מ ס"ל אבר היוצא מגעו נבלה, ורבנן ס"ל מגע טרפה שחיטה. והנה ר"מ דקרו מושום נבלה, הינו אבמה"ח דמתמא נבלה, וקאמור ר"מ דאם תנאר דמהני שחיטה לטהר את האבר תנתרנו נמי באכילה, וכיון דבاقילה פשיטה שאינה מתירתנו, דהא אינו בבהמה, הרי דהאי אבר לא נשחת, ממי לא שחיטה עשוña ניפול, והו האבר כניפול ע"י שחיטתה העובר ומטמא כשאר אבמה"ח. הרי דל"מ לא בעין קרא מיוחד לאיסור באכילה, אלא דכיון דמרקא לכל בהמה לא אטרבי להיתר, ממי לא אסור משא'במה"ח דשחיטה עשוña ניפול. אבל חכמים דאית להו דגם באבר היוצא אין שחיטה עשוña ניפול, ומהני שחיטה גם לאבר היוצא לטהר מיד נבלה, כמו דמנהני לאבר המודולDEL שבוגוף, כי כן אמרו לר' מאיר דמדמין אבר דעובר לאבר המודולDEL, דהווה ר"מ בבריתיא נלמד, דמה שאמרו חכמים במשנה כטרפה, כונתם על כל מני טרפה, והיינו יכולה טרפה או אבר המודולDEL, דהווה נמי טרפה לאיסר באכילה מה"ת לדעת הרמב"ס, עי"ן בה"ה כאן הילכ' י"א) הרי דס"ל לחכמים דכמו דשחיטה מהני לטהר לאבר המודולDEL, ע"ג דכטרפה יחשב, ולא שייך בהמה לעין אכילה, כי מהני השחיטה לטהר לאבר היוצא, ע"כ כונתם לאמר, דנחו דלא מקרי כל בבהמה, מ"מ נגרר האבר אחר העובר, ולא גרע מאבר המודולDEL, דהא אין לידי לאברים פסקין. אמרו מעתה די לאו קרא דבשר בשדה דאתא לאיסור אברים המודולדים, באמת גם באכילה היו מותרין ע"י שחיטתה א"כ ה"ה אבר היוצא היה מותר באכילה, אי לאו קרא דובשר בשדה הרי דלחכמים בעין קרא לאיסור אבר היוצאה באכילה, והו אבר המודולDEL, והו אבר היוצא, מקרי דובשר בשדה אסרים להו. והרשב"א ז"ל צ"ל דازיל בשיטת

ויצא לא שידך רק בנסיבות אמו שחייבת כשרה, וא"כ לענין מה חברים הכתוב אלא ודאי דלהי כתיפה שאין לו היתר.

ע"ש גמרא אבעי להו לדברי האומר אין לידי לאברים הוציא ידו והחזרה וכו', עיין ברא"ש דחד"ף ז"ל חולק עם רש"י ז"ל, וס"ל דלהי לישנא דמערבה דפלוי ביש לידי לאברים, גם ר"י מודה לר' דבר עצמו אסור, ולא מהני זהה, ומאי דאמר מא' בגיןיו לא על שתי הלשנות קאי, רק על רב ורו"ח. ולפי"ז בא פלוגתא דיש לידי לאברים פסקין כרי"ח, ואבעי" דידיין אי מועלן חזורה לענין רוב העובר או לא, אליבא דחלכתא. והנה לא פירשין הרא"ש ז"ל דלפי שיטת הר"ף למה מבועדי דוקא למ"ד אין ליה, דהא גם למ"ד יש לידי מציא מבועי, כיון דחרורה אליבא דשניהם לא מהני, והספק שמא חרורה מבטל הלידה לגבי המעוות הנשאר, דעת"ג דהני אברים אסורים ולא מהני להם שחיטת האם, מ"מ אפשר דלמעוט הנשאר מהני, א"כ ה"ה למ"ד יש לידי, איכא למימר הכל. ולא עוד אלא אדם נאמר דיש חילוק בין יש לידי לאין לידי לענין זה דהazar האברים. א"כ למה לא קאמר הש"ס האי איכא בגיןיו. בשלמי' אבל לר"ף דמאי בגיןיו קאי על ב' הלשונות לא קשה כנ"ל, אבל לר"ף דקאי על פלוגתא ריו"ח ור"ל, א"כ חד נמי איכא בגיןיו. שוב ראייתני כי מהרש"א במחד"ב הרגיש בכל זה והניח ביש לשיב. וכונתו דיש לומר דהא גופי' קמבועי' לי' אי איכא בגיןיו דוקא הא למשיר מיעוט אבר שבפניהם, או לענין זה חד דינא אית להו. ודוק' היטב בכל זה כי הוא פרי גייעה הרבה וס"ד.

דף ט ע"א גمرا ותבעי לך ק"ק בירושלים פרשי"ג כוגן שהוציאה את ידו בירושלים והחזרו, ותבעי למ"ד יש לידי לאברים וכו', עיין מהרש"א והר"ס ורא"י ז"ל, שהארכו בפירוש דברי רש"י ז"ל, ואחרי דברי כולן קשה, איך אפשר למבועי למ"ד יש לידי, דהא כתבו התוס' דהאי ודאי פשיטה לי' אדם נולד כולם או רבו או ראשיו, דטעו שחתות עצמוני, וא"כ למ"ד יש לידי לאברים הרי הוא לגבי האי אבר כמו רובו או ראשו לגבי כל הولد, וכל דהוה כילד לא בעינן קרא דובער בשדה לאיסרו, וכמוש"כ למ"ד אין לידי יש מקום למבועי, נולד כלו לנולד מקצתו, משא"כ למ"ד אין לידי יש מקום למבועי, כיון דרך מכח דהוה בשדה עד שחרורה מהני לשיטת רש"י נאסר, אולי בעזירה או בירושלים לא מקרי בשדה, מגו דהוה מחיצה לגבי שחתה, הוה נמי מהচ"צ לגבי אבר היוציא. ואולי כונת הקושי' בתamt'ך הוא, וכמו דלמ"ד יש לידי ליכא למבועי דמ"ש אבר חבר, ומיש' כלו ה"ה למ"ד אין לידי נמי לא תעבי, דלגי' מחיצת אבר שהוא אמו לעולם מקרי בשדה אפילו בעזירה, דלא מצינו מגו בעין זה רק בחילוק בכמות, אבל לא בחילוק באיכות כמו כן.

רש"י דהא אין לו תקנה, וסימנו אינס סימנים דהא פגלי' כחוותין דמו, וא"נ ה"ל סימן אחד, ובמהמת צrica' ב' סימנים עכ"ל, ולקמן דף ע"ה ע"ב כתוב, דמצד שהח' נגעו בה, דין לך שאין לך דה' גדולה מזו. ולפענ"ד דשני טעמיים אלו תלויים באבעי' דלקמן דף ע"ד

מכريعות דדין זה תלוי בנסיבות לפוגת רmb"ס תוס' ורש"ב". והש"ץ דס"ל בנסיבות כדעת התוס' והרש"ב"א וכנ"ל, וכן פסק ב"ח דשותט את הטרפה האבירים היוצאים אסורים, לכאר' מוצי טורי לב' תרי. ושיטת הרmb"ס ז"ל הוא לכאר' השיטה המוחורת בש"ס דכפי ביאורנו נראה דפליגי בזה ר"מ ורבנן והלכה כרבנן, דמגע טריפה הוא ולא נבלה. אלא דהא אסור מקום חתק לרmb"ס קשה מאד להולמי, דכיוון דלא הוה בכלל בשדרה דהא חזינה דחרורה מהני, וא"כ למה אסור כלל וככל, נימה דמקום חתק נגרר אחר הولد, כמו דהוא אמרין על כל האבר אי לאו קרא דובער בשדה, ואין לומר דהשתא דaicא קרא דובער בשדה לאסור האבר, אמרין מקום חתק נגרר אחר האבר, דא"כ למה מהני חזרה כיוון דנסאר עם היוצא, ועיי' במשבצות סימן י"ד סק"ג בשם הלבוש ומיש'כ עליו שם דברים נוגעים בדברינו כמעט אלא גם עליו קשה ומה תועליל חזרה. ועיי' בדברינו בסוף הסוגי'.

על זאת ראוי לobar דלפי דעת הרmb"ס דבר היוצא עם אבר המודולל חד דינא אית להו, דבנסיבות איכא אישור תורה ואין בו מלוקות, א"כ לענין טומאה דרבנן לטמא קדשים נמי זה כמו זה ומולקא קדשים מדרבנן. ובאמת בפ"ב מהלכ' אבהת' לא ההיכר רבינו הגadol באברים המודוללים טומאה זו, רק באבר היוצא, ואולי מארח שלא נזכר בגמורא לא ח' לכתוב, אבל באמת גם לענין זה חד דינא אית להו. ודוק' היטב בכל זה כי הוא פרי גייעה הרבה וס"ד.

רש"י דה' ובשר בשדה: ככלומר חוץ למחיצתו דהינו לאoir, שורחם זה הוה לי' מחיצה להתרו בשחתה וכו', וכל מי שיש לו מחיצה יצא כוגן בשער קדשים שיוציא, נמי מהאי קרא נפקא לנו עכ"ל, והראש יוסף עמד על שפט יתר ז' ברש"י, שהוסיף האי וכל מי שיש לו מחיצה, והוא באמת פלא והרא"י ז"ל נתקב בשדה. אבל לי' נראה דרש"י הוצרך ליה דהוא קשה לי', מי עשה רחם זה מחיצה לויל, היתר שחיתה והוא לפותא מכל בהמה, ואיך נאמר דהאי קרא דובער בשדה קאי על האיל לפותא דעליקרה על רוך דرك אסמכתא נסכמה לקרה דכל בהמה, דמייר' מסימני בהמה טהורה ולא משותה, וכעון זה לא מצינו, لكن כתוב רש"י ז"ל, דבאמת האי קרא אצל מה שיוציא מחיצתן אתה, כגון בשער קדשים שיצאו, ואנו ידעינו ממילא דהה באבר היוצא אשר מפי השמועה למדנו, דرحمם אמו הויל' מחיצה לענין היתר שחיתה, נמי הדין כן, אבל קרא ודאי לא את לדרבר שלא ידעינו רק ע"פ דנקרא בשער היוצא, והבן את זה כי הוא דבר העומד ברומו של עולם, ומקום הניחו לי' מן השם תיל"ת. ועיי' בסוף הסוגי' בדברינו.

שם ע"ב גمرا, מיתיבי בשדה טרפה מה ת"ל פרשי"ג אטרפה קאי, מה קראו טרפה ומה מלמדינו בכך, הוה לי' למכתב בשער בשדה לא תאכלו, ותמייה לי' הלא טרפהDKרא כמשמעותו כאשר פרשי' ז"ל בריש אלו טרפות, וכן לקמן דף ק"ב ע"ב ד"ה ובשר בשדה, ז"ל בשער בשדה ממשמע שפירש מקומו זה בשר מה"ח, וטרפה ממשמעו. אבל כוונות רש"י ז"ל דמלדא כתיב וטרפה בוין המחלקת מוכרא דקאי אלמעלה, ולמאי הלכת' קראו הכתוב בשדה לא תאכלו, בשער היוצא טרפה, ומיש'כ דהו"ל למיכתב בשער הויל' לחברים ר"ל לאו זה לחוד וטרפה לחוד, ואם ה' רוצה לחברים הויל' לחברים בוין' המחלקה. והתוס' לקמן כתוב וטרפה בוין' ש"מ הטרפה אינו לוקה אלא חדא משום דלא כתוב וטרפה בוין' ש"מ חד לאו הוא, וא"כ לכאר' נימא גם כאן דלאוכל מן היוצא ומון הטרפה, שלא רק אלא חדא אתה הא דכתיבי ייח', ולא לדריש ממוני דשוב אין לו היתר בעזירה, אלא דזה א"א דה' על אבר היוצא אישור יוצא ואישור טרפה לדעת הראשונים ז"ל, דאישור

והנה לדעת רשי' ז"ל דלקמן דהא דר' מרשישא ליתא לדרבא דד' סימנים אכשר בה רחמנא, כתבו שם התוס' ז"ל דלפי' ז' כל הסוגי' דהכא עד דמסיק בתיקו במוחו לגמוע את חלבו תה' שלא כהlecתא, דלדעת רשי' ז' למאן דעת ליל' ד' סימנים אכשר בה רחמנא, גם לאבר היוצא יש תיקון בשחיטת העובר, זה דוחק גדול לומר, דמה דמסיק בתיקו הוי' שלא כהlecתא. וכותבתני אני למעלה דהרמב"ס שלא הביא הא דר' מרשישא נמיอาท' לי' בראש' ז' ועל כן הוכרח לאמר דבריו היוצא שאני דאסור מכח טרפהDKRA דובשר בשדה, ולכן אין לו תיקון בשחיטה וابةית הגמורה דמהו לגמוע את חלבו ומזה דמסיק בתיקו, אלא אליבא דהlecתא, ורק הא דר' משרישא נדחה מהלכה, דשם ליכא איסור יוצא, ולכן מהני שחיטה אחר שחיטה, דאיין חילוק בין שחיטה לשחיטה טרפה וגס בכחג'יו לצריך לסימני האם לוולדת השנולד מבהמה מעלי' אמרין נמי ד' סימנים אכשר בה רחמנא.

ועתה אני רואה כי מאן דעת ליל' בראש' ז', דאיין חילוק בין שחיטה לשחיטה, וכיון שאין צריך לה לענין הولد אמרין שפיר שיש להם סימנים דד' סימנים אכשר בה רחמנא, ע"כ צ'ל' דגס באבר היוצא הדין כן, דלית ב' איסור בפני עצמו שום ובשר בשדה, והני לאבר שחיטה עצמו מושום ד' סימנים וכו'. דהנה טעמא דרש' ז' הוא דלהא דד' סימנים אכשר בה רחמנא לית לנו קרא יתירה, אלא אמרין דהאי קרא דכל בהמה תאכלו היטרה הוא דרב' ב' רחמנא, ולא יכול לצטמוה מהה שום חומרא ואייסור, וא"כ נהו דעתך הولد בשחיטה אמו לא יזיק אם אנו צריכים לשחיטת עצמו, כגון שליל של בהמה טרפה, כי התורה אמרה הولد יכול להיות יותר גס בשחיטת אמו. וכן הוא לשון רשי' ז' לקמן ע"ה ע"א ד"ה ד' סימנים אכשר. ומני' נצמח דע' הא היטרה דרב' רחמנא א"א שיצא שום חומרא ואייסור, וכך אמר דר' ע"א דמושיט ידו למעי בהמה, אי לא בעין אויר לשחיטה דמץ' שחתת את העובר בפניהם, וכן אמרין נמי דף אחר שנשחטה אמו ע"פ דסימנים של הولد כשוחוטין, אי בא אהבהה דעלמא והוליד מצחיחיטו ואטו ולד, והכל מטעם דחומרא לא מציא למיפק מהה קולא דכל בהמה תאכלו, וכי היל' דאם לא היה אמרה תורה כל בהמה תאכלו איין כאן מקום להשחף בולד של בן פקואה הבא על בהמה מעלייה, דיש לוולד שחיטה ה'ה עתה. אמרו מעתה האי אבר היוצא איילאו דכתיב היטרה דכל בהמה תאכלו, לא הינו יכולם לאסרו מצדبشر בשדה. דהא דמחיצת עובר אמו הוא מצד דניטר בשחיטת אמו כל זמן שהוא בתוכה וכמש'כ רשי' בריש' פירקן, וע"כ שיק' ב' יצא חז' למחיצה והני' בו בשדה. אלא אחריו דרבתיה לו התורה מכל בהמה דעובר כ"ז שהוא ניתר בשחיטת אמו א"ק יעשה ע"ז רחם מחיצה ונצמת האיסור דיזא חז' למחיצה כיון דאן אמרין דמכת קולא זו א"א שיצא שום חומרא, גם דרשעה זו דבשר בשדה, לא מצין לדרשעה, ובפרט דיש לנו לאוקמי קרא על מה'ח' כרי'ח' לקמן ק'ב ע"ב, ועלبشر קדשים שציאו חז' למחיצתו כי א"ק אפשר לעשות מכך היטרה דכל בהמה מחיצה חדשה לאסרו על ידה. וגם חז' מזה קשה לאמר דדרשה דובשר בשדה תהא נבנית על דרשאה אחרת דכל בהמה תאכלו, כי לפי דעתינו לא נמצא כזה בכל הש"ס [ועי' מש'כ לעיל בדברי רשי' בריש' פירקן בזיה] וכן אנו מוכרים לאמר דלדעת הרמב"ס באמת לא נבנית דרשאה דובשר בשדה אדרשה דכל בהמה תאכלו, אלא דרכם אמו מחיצה טבעית הוה, וכל היוצא שלא כדרך לידה [כאשר בארנו לעיל דציאת זו כיון דהazar לאו דרך יחשב] בזיה מיריע קרא, ובザחיר אף שלא נשחטה אמו, או בלא החזר ונשחטה אמו, דלא אתא לכל לידה, מקרין יצא לחוץ למחיצתו הטבעית, ואפיilo بلا קרא דכל בהמה הוה אסרין לי'.

ע"א, דהושיט ידו למעי בהמה ושחתת בן ט' חי, דאפיilo לרבן מהני השחיטה, דד' סימנים אכשר בה רחמנא, או נימא דרך ביצא לאoir העולם איך שחיטה בהמה, ע"ג דד' סימנים אכשר בה אדם נאמר דד' סימנים אכשר בה הינו מושום דעדין אין לו סימני א'כ הא דשחיתת אמו מהני, הינו מושום דעדין אין לו סימני עצמו, והוא כابر מאבריה, וכיון שנשחטה הו"ל האיל וכבר שרא בדיקולא, ואין לו סימנים כלל, ולכן אין האיל שנולד מבן פקועה נשחטה אמו ג'כ' חצי שחוט, ואין לו סימנים לשחיטה רק חצי סימנים או סימן אחד, ואני להתרח חצי השני בעין שני סימנים כי כל צוית וכזית בעי' שחיטה ב' סימנים להתרח, וזה אין לו ממש'כ רשי' ז' לאן. אבל אם נאמר הצד השני של האבעי' דשם, דבר ט' חי יש לו שחיטה גם בمعنى אמו מצד דד' סימנים אכשר בה רחמנא, א'כ ע"כ לא אמר הא דשחיתת אמו מהני לוולד שיש לו סימני עצמו לשחיטה, מושום דבשחיטת אמו נחשבים סימני הولد כאילו נשחטו, וא'כ בולד של בן פקועה א"א לא אמר כמש'כ רשי' כאן, דאיין לו סימנים, דהרי יש ויש דהא עוד בمعنى אמו הוי לו סימנים אלא דנחשבים כשותין וא'כ למה לא נתיר עתה להוסיף על חצי השחיטה חציו השני להשלים שחיטתון, לכן צריכין אנו לטעם א'כ דשחיתת ז' וזה ברור ואמת. אלא דלפי' פיש' דלקמן דמצד שהי' נגעו בה שכטב כן אליבא דר' מרשישא תמה, דכיוון דלדעת רשי' הא דר' מרשישא ליתא לדרבא אמר ד' סימנים אכשר בה רחמנא, א'כ ע"כ צריך לאמר דכיוון דשחיתת האם מהני לוולד סימנים לשחיטה כל בمعنى אמו, והוא כחד מאבריה, דכו מוכח מהאבעי' דהושיט ידו למעי בהמה, דקאמר הטעם לרבן לאו דד' סימנים אכשר בה רחמנא לא קמבעי' לי', דאיין לשחות בمعنى אמו, הרוי דחש"ס סבר לסביר פשוטה דשחיתת אמו מהני, משום דאיין לוולד סימני עצמו, ואיך כתוב רשי' אליבא דר' מרשישא דל' ד' סימנים אכשר בה רחמנא, דסימני הבן פקועה נשחוטים כשותין, ומצד שהי' נגעו בה, אשר זה דוקא למ"ד ד' סימנים אכשר בה רחמנא, אבל מה שכטב כן דסימני אינס סימנים ניחא, דכל שניתר בשחיטת אמו ע"כ מושום דאיין לו סימנים וכבר שרא בדיקולא ואבר מאבריה יחשב, ומיש'כ א'כ דהא פלגי' כשותין דמי, לכן גם אחר הלידה אין לו סימנים דנחשבים כבשר שחוט, אבל לא כסימנים שחוטים ודוק'.

תוס' דה תלתא לא אמרין, תימא Mai קמבעי' ל', והוא זוז'ג שרי' עכ'ל. עיין באחרונים ז'ל מה שתמכו על דברי התוס' אלו, הא בחד גופא לא שייך זוז'ג, שניתר הקשו למה לא העמידו קושיותם לעיל דקאמר או דלמא מבלבל עראי', הא הו' זוז'ג, ונדחקו מאי לישב ונלענן' דחדא קושי' מתוڑת בחברתה, דלעיל באמת להכי לא הקשו, כמו שכטבו האחرونים דבחד גופא לא שייך זוז'ג אבל כאן מותרי איסורי'ה הא נהפיך הוא, דהא זוז'ג שרי', והכי נמי אמרין איסורי'ן מבטלין זא'ז' כבזבחים ע"ד דאמר ר' הפיגול והונטור והטמא שבבלן זא'ז' ואכלן פטור, ואיך יגרע מושום דיש כאן כמה כוחות מעורבין. והא דהביבאו מזוז'ג כל ולא מהאי דאסורי'ן מבטלין זא'ז' את זה הוא, כי היכי דלא נאמר דנהי'ו דבעין מבטלין זא'ז' אבל בכחות וגורמי' גרע טפי' ואין מבטלין, על כן הביאה ראי' דזה ליתא דהא חזין דזה וזה גורם שרי' כנפלען'.

להשלמת העניין חורן כאן בסוף הסוגי', לפלוגת הראשונים והאחרונים ז'ל בעין איסור יצא, אם הוא איסור מהמת עצמו מקרה דובש בשדה, או הוא אסור רק מושום דאיין שחיטה מועלת לו מושום דאיין כאן סימנים, כיוון דהוותר העובר בשחיטת אמו אשר דברנו מזה לעיל בארכוחה.

בשدة טרפה דנאמר במדבר קשה, איך מצי קאי על אבר היוצא לאשרו וудין לא ה' נוגג כל היתר שחייבת לוולד ע"י האם, שדין זה נתחדש במשנה תורה אחר שניצטו על האזbatchה, ולבן ע"כ דקרה על שר האזbatchה קאי. כמש"כ רשי"ז'ל, ואנו עתה מאחר שזיכינו לדין דכשנכנסו לארץ נתחדש להם היתר שחייבת אם לוולד מילא נאסר האבר היוצא, וזה אמות וצדקה.

ועיין בעיקר ב' שם ביארתי דרבנן גם האי קרא דת"כ אהיתר שליל אבל לא ב"ט ח' אלא ב"ט מת וכרכ"מ דהרי במדבר אמר דעדין לא נצטו על השחיטה, וב"ט מת גם הנחירה היתה מתרת, ובפ' ראה כאשר נתחדש מצות שחיטה חולין ועמו היתר מפרכסת, שבב' נתחדשה גם היתר שליל ב"ט ח' דלא הותר עד עתה וכן כתיב כאן בהמה בבהמה.

ואותה "דכתיב הכא והכא נמי ייל דמהך דת"כ ילפיין דחויתך מן הטחול ומון הכליות אסור באכילה, דשלמה ולא חסра, והאי דפ' ראה אתא על שחיטה טרפה דלא מהני לוולד ואע"ג דשא"ר שמא שחיטה, מ"מ לא מהני להתייר הولد מטעם שביארנו דד' סימנים אכשר בה רחמנא לקמן, והוא משום דשא"ר עכ"פ אינה מתרת מיד אלא שמיתה שאחר השחיטה אינה נעשית נבליה לטמא ממילא האי ב"ט ח' שלא ניתר במיתת האם שוב לא ניתר, וכן ייל דהאי קרא דאותה אתא להכי אדם הוא שלימה לא טרפה עד שנאנכלת היא עצמה, אז ניתר הولد עמה, אבל לא כשהיא חסра, ואשמעין דהאי שחיטה אינה מתרת מיד וכן שליל בمعنى טרפה לא ניתר, ועיין מה שכתבת בזה לקמן פ"ה ע"ב ולעיל נ"ה ע"א ודודו".

ע"ב גمرا אמרת יצא שלישי ומכו"ם וחזר ויצא שלישי אחר ר"ה אמר קדוש רבה אמר אינו קדוש, ר"ה אמר קדוש למפרע הואר קדוש וכו' ורבה סבר מכאן ולהבא הוא קדוש, ואזו לטעמייו וכו'. **הנה** לכואר' ה' נרא דפלוגתא זו דר"ה ורבה דומה לפלוגת' דאבי' ורבא בפסחים ל"א בעב"ח אי למפרע גובה או מכאן ולהבא הוא גובה, דכל עני שי לו המשך התחלת וסוף מצינו פלוגתא, אי אמרין אגלאי מלטה למפרע, דמשעת התחלת הוה כנגור או לא, וכן הוא בישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף או אינו אלא לבסוף וכדומיהן, והכי נמי הלידה מתחילה יציאת הولد ועד ישיא רובה נגמרת והוה תחילת היציאה עיין שייעבוד של המולגה גבי חוב, דמשעת השיעבוד מתחילה קניינו ונגמר בשעת גוביינה, וכן נמי הכא משעה שהתחילה יצאת נשtabud האיל וולד לקדשות בכור, וכשיצא רובה נגמר הקניין, אז קדוש לחלוין, ופליגו ר"ה ורבה בפלוגתא דאבי' ורבא דשם. אלא דא"כ קשה הא התם אמר דהיכי דמקדייש או זבין לוה, כ"ע לא פלייגי דאתא מלה וטורף ופרק, כי פלייגי בהקדיש או זבין מלה, ועיין לעיל דר"ט ב"ט ע"ב שהארכתי בהאי כללא רבתא והסבירתי הדבר כשמלה, דלכ"ע על גוף העניון אנו אומרים אגמל"ם, דאל"כ נקשר כל פסלי שחיטה ושהיטות נקרי עד הגמר שייה' בהכחשה, אלא ודאי דעת גוף השחיטה אנו אומרים אגמל"ם אלא עיקר הפלוגתא אי מהני האי גilio למפרע, אדבר המשתקל קודם גמר השחיטה, וכן לא פלייגי ללא נתנקה הדם דוחסח הדעת, רק בנטנקה הדם בין סימן לסימן דהוא דבר המסתתק, וכן בעב"ח לא פלייגו זבין לוה דכיוון דעת גוף הגביה, לכ"ע אמרין אגמל"ם, איז נקיים מכירת הלווה נגד הגilio הענירה עד שתמות, וא"ת שגס הולד אינו ניתר רק אם מ"ח' זה ליתא, דהלא מיתה ע"י נחרת אמו, שהיא גופה נתרת ע"י שפיריס ע"ג קרקע ע"י נחרת אמו, שהוא ע"י נחרת ע"י נחרת ע"י לא אדע איך מציין שגדילו מידיין למידרש היתר שליל ב"ט ח' מקרא דפ' ויקרא ע"י מוש"כ בזה לקמן דר"ט ע"ב ע"א על המשנה].

ולפי"ז יש נ"מ בין הלבוש דמקום חתק אסור משום שראה פני השדה, והוה בכל בר שדה, והקsha עליו, חדא דא"כ בלי החזיר כלל לחוץ עד מקום שרואה פני השדה נמי אסר, אותו מקום הרואה פני השדה, ובקדשים מצינו שאנו כן דבפתה העוזרה ע"ג דראה פני חז' לא מיתסר משום יוצא, ועוד הקsha למזה מהני חז'ה כיוון דנאסר משום ובשר שדה, ועיין פרמ"ג שציני לעיל. ולפי הנ"ל ייל דחhilוק בין החזיר שלא החזיר דבלא החזיר אילו יcia כאן תחלת לידה, וגם האי מקום חתק ה' עומד לצאת, כי בא עד שפת הרחם, אמרין דהוה כלו יצא, אבל בחזיר הרי חזין שהאי יצאה לא היתה תחלת לידי כלל, אלא דחולד שדרכו להתוודד במעי amo ana ו Ана וכמה פעמים בכח הוציא ע"כ ידו לחוץ, ומעטה זה שיצא נאסר דזה אין דרכו הטבעית כלל שע"י התונעה הפנימית יצא לחוץ ומרקרי יצא לחוץ למחייבתו הטבעית, אבל עד שפת הרחם שערו חז'ל דלפעמים דרכו להתקדח, ואין כאן יצאה לחוץ כלל, ומלבוש ומנאוי תסתיים שמטטה דרמב"ס ז'ל, וממילא יפה פסק הרמב"ס דמקום חתק נאסר بلا החזיר, ובבחזיר מותר. גם נמצוא לפ"ז אין להתייר מקום חתק בשחיטת עצמו ודלא ממש"כ לעיל דהא איסורה דמקום חתק הוא משום ובשר שדה.

ויעש להביא קצת סיוע להאי סברא שכתבת בדעת הרמב"ס מהא דבעי ר"ח הוציא עובר את ידו בעירה, והנה לפ' צד האבעי' דעוזרה הוה מחיצה נמי לאבר היוצא, א"כ אם שחת בתמת קדשים בפתח העזירה וידיה לחוץ לעזרה ה' נאסר האבר מצד יוצא, הרי דסביר לבעל האבעי', איסור יוצא איינו תלי כלל בהתייר שחיטה של האם על הולד, ונייה דבגמרא מודה באמת האבעי' מצד דמחיצת עובר אמו הואר, הינו דאן מחיצה טבעית בעין לגבי אבר היוצא כנפ"ד לפ' חומר הנושא וכע"פ בהא סלקין לדעת הרמב"ס ודאי אף بلا שחיטת האם איכא איסור יוצא בחזיר, ולא ממש"כ הב"י ונתקח בלשון הרמב"ס דוחק אחר דוחק ודוק"ק היטב.

גמרא שם חתק מעובר וכו' מנ"ל וכל בהמה מפרשת פרסה וכו' הנה פסוק זה בפרש ראה כתיב אלום בויקרא כתיב כל מפרשת פרסה וכו' בבהמה אותה תאכלו, וריש' ז'ל שם הביא דרש זה על השיל הנמצא בבהמה, ואח"כ כתוב על אותה ולא בבהמה טמאה ולעבור עליו ועשה, והוא פלא אלא דרבנן האי דזוקרא כלל להתייר שליל, וק"ז בעחთ"ס בחדשו ציין ת"כ דדרש כן, אבל באמת זה ליתא דגם הת"כ מביא קרא דראה, ועיין בקרבו אחרון. ולפ"ד דוקא קרא דראה דרש דמיותר למגמי', דשים מונה והולך שור שהבשים וכו' ואח"כ כתוב וכל בבהמה וכו' ומאי בעי בה כיוון דברך פרט כוון ולכן דרש דלהתייר שליל ATI, וכל הקרא לדרשה פרסה ופרשות כבשוגן, אבל קרא דזוקרא אינו מיותר לדרשה. אבל רשי"ג דסביר דהה"כ מהאי בהמה דרש, א"כ למה לא סיים למלטה לדרש גם מאותה, כשהיא שלמה כמו שדרש הכא. ודע דלדעתו בא"ה לא מazi דרש הקרא בא' שמיini על היתר שליל ב"ט חי, דהנה האי קרא במדבר נאמר, ובמדבר שעדיין לא נצטו כלל על השחיטה והיו נוחרין או אוכלין שאור עכו"ם, ממש"כ הרמב"ס בפ"ד מה"ש, וממילא דאי בmittah תל"י מלטה ואיך נтир ב"ט חי שפיריס ע"ג קרקע ע"י נחרת אמו, שהיא גופה נתרת ע"י הנחרת עד שתמות, וא"ת שגס הולד אינו ניתר רק אם מ"ח' זה ליתא, דהלא מיתה ע"י נחרת בעין דדי לולד להיות כאמו ולכך לא אדע איך מציין שגדילו מידיין למידרש היתר שליל ב"ט ח' מקרא דפ' ויקרא ובזה נתחזק לי מוש"כ לעיל ברשי"י דריש פרקן. דהנה גם בש"ר

וא"כ הכא דכוותי', דעולה קדושתה אלים ואינו מניח לבא לידי קדושת בכור, כמו קדושת הגוף עצמו דאיו מניח לבוא לידי גמר גוביינא, זהה ברור ואמת לאמתה של תורה תליית'. עיין עוד בדברינו ע"ד התוס' لكمן.

תוס' ד"ה יצא רבו הרי זיה יקרב, ע"ג דתנן בפ' כל פסול המקודשין, דב"ה מתירין למנות נכרי על הבכור וכו', תמייה לי דלא מבעי לרב"ה דמפרש האי דציא רבו נמי במחתק אבר אחר ומנייה, דהוא הני אברים אבמה"ח אלא אפיו מן דמפרש ציא רבו ואח"כ חתכו נמי, הלא אין דרך לעשות ויסטרא אלא לאט לאט, ואיכא כאן אבמה"ח עד שתמות ואסור לנכרי, ולא עוד אלא לפי מש"כ רשיי זיל' לקמן דף צ"ב ע"ב וכן התוס' צ"א ע"א ד"ה כמא"ז, דגם בני נח נצטו על הנחירה, ולא אשתרי להו נבלה ממש'כו, דהtram בשיעבוד לזה או בשתייה לכ"ע מעתה הקין של מלה משעת השיעבוד, והשתייה מתחלת מנוקבת הוושט, ולכן לעונע גוף הגוביינא והשתייה אמרין אגמל"ם אבל הכא בהא גופה פלא פליגו אי מתחילה שיעבוד הקדושה מתחלת הלידה, דלר"ה מתחילה, דאם הלידה היתה בפסול בתקלה' דהינו דרך דופן, שב לא אתהידי קדושה לעולם, אבל לרבה אין מתחילה כלל מתחלת הלידה, אפשר להיות קדוש ע"י סוף לדידה נמי בשני שלישים האחרוניים, וניהו דאם יצא כדרכו מצטרף גם מתחלת הלידה לרוב, מ"מ כל שצבן לנכרי בתקלה הלידה, הרי ליכא תחילה בקדושה כלל, והרי זה דומה לחצי קנה פגום, דהרי ע"י שחיטת רוב הקנה מתכשר העוף, ומ"מ לכ"ע בחצי הקנה לא מיפסל שום פסול, ולא נכרי, ודיל הוסיף עליו כ"ש מכש"כ הכא דלא בעינן כל יצירוף מעוט קמא. ואולי לרבה סגי בשליש אמצעי דרך רחם להשלים לרוב עובר שיצא לחוץ, ולא נקט שני שלישים אלא משושים דאורחא בהכי שכיוון שנפתחה רחמה ויצא שליש גם שליש האחרון ומסתמא יצא כדרכו דרך ולכן שפיר קאמר הרבה דזביבנת נכרי מבטל הקדושה, דכיוון שאין הכרה שתחול הקדושה מתחלה לידה, אין כאן שעיבוד לקדושה בתקלה הלידה, ושפיר חלה המכירה, וכיון דיש מקום למכירה לחול, א"אתו שי"י קדוש כלל ולא שייך כאן אגמל"ם כמו בשחיטת חצי קנה דלכ"ע לאו שם שחיטה עליו.

תוס' ד"ה ר"ה והוא דאר"י דמותר להטיל מום בבכור קודם שיצא לאויר העולם וכו', והיינו דלא כר"ה ע"ל וכותב מהרש"א זיל' ולא דמי' להא דמחתק ומשליך דמעולם לא חל קדושה עלייהו ובגמר יציא הרוב לתנייהו אבל הכא בגמר יציאת הרוב חיל עלי' מיהיא קדושת בכור בעל מום, וא"כ למפרע עביד איסורה שהטיל בו מום עכ"ל, ותמייה הלא לקמן בדף הסמוך בתוס' ד"ה Mai לאו מחתק ומנייה בסוף דבריהם הקשו כן באמת, דלמה לא קשי' לי' אמתקח אך מטיל מום, ותרצוי דמץ' לאוקי בנפל או מחתק קודם שיצא לאויר העולם. וכפי הראיה היה סובר מהרש"א זיל' דהtram לא קשי' להו על מחתק דרישא, אלא על הא דמקשה Mai לאו מחתק ומנייה, ואמאי לא יקבר ונטקוו למה לא פריך איך מחתק וועשה בו מום, ע"ז חרוץ דלא פסיקה לי' להקשות כן, אפשר לאוקמי בדוחק, אבל לפוי האמת ודי דלא מוקמינן מתניתין דוקא בנפל או במחתק וקודם שיצא לאור העולם, אלא גם בגין קיימת והוציא אבר מותר לחתוכך, ע"ז מוכרת מהרש"א לתרץ דשאני הכא דלטנייהו, ויפה כתוב לפוי שיטת התוס' . אבל אני אומר אדם נהתו התוס' לסברא זו, דבלתנייהו לא אמרין אבלאי מלטה למפרע לחיבבו משום מטיל מום, לא היה להם להקשות כלל, לא הכא על ר"ה מדרי', ולא לקמן אקושי' הגمرا דפרק אמריא לא יקבר ולא פריך על הטלת מום, דאיו סברא איכא דבלתנייהו לא אמרין אגמל"ם דהוה קדוש אז כאשר יצא לחוץ, ע"כ משום אמרין דאדבר המסתלק לא מהני אגמל"ם, אלא עתה מהני הגלי' לעשות כל האברים קדושים וא"כ האי הטלת מום נמי ליתא בעולם כדי לחיבעו עתה, דמה לי אם האבר ליתא בעולם או המעשה אשר עליה אני ذן נשעה מכבר וליתא עתה בעולם. ולפ"ז למ"ד אגמל"ם גם בדבר המסתלק כמו בחולץ למעוברת לר"י, ובנטקנין הדם בין סימן לסייע בניתו על הדלעת, למאן דהמני ש החליצה אף דליתא המעשה בעולם בסוף שחיטה, וכן הדם ע"ג דליתא בעולם עתה בסוף שחיטה, מ"מ הדלעת והוכר שפיר מותר להטיל בו מום. וקשי' השני מהקדשו לעולה קודם יציאת רבו לא קשה דהרי אמר רבא בגין מ"א הקדש חמץ ושחרור מפקיעין מידי שעבוד. והיינו קדושת הגוף כמבואר שם,

ומעתה איך קאמר הרבה הכא דמשום ד مكان ולהבא הוא קדוש, שפיר זבין והוא הא זבינה הוה ממש כמו זבינה דלא כ"ע אתה מלה וטריף, ולמה לא יתמי כאן נמי ההקדש לטרוף מן הולקה, מה דשחתעבך לי' מתחלת הלידה.

אבל כד דיק בהאי ואזדא לטעמייה דקאמר, נראה דלק"מ דביצה שליש דרך דופן ושני שלישים דרך רחם פליגי להיפך, לר"ה אין קדוש ולבאה קדוש, ומפרש טעמא דר"ה סבר כל שתחלת הלידה היתה דרך דופן, تو לא מצי מקדש על ידי שלישים האחרונים אבל רבה סבר דהאי יציאת רובה דרך בית הרחים לא איכפת לו, בין רוב ראשון בין רוב אחרון. והרי החלוקת מבואר מעצמו, דהtram בשיעבוד לזה או בשתייה לכ"ע מעתה הקין של מלה משעת השיעבוד, והשתייה מתחלה מנוקבת הוושט, ולכן לכ"ע לעונע גוף הגוביינא והשתייה אמרין אגמל"ם אבל הכא בהא גופה פלא פליגו אי מתחילה שיעבוד הקדושה מתחלת הלידה, דלר"ה מתחילה, דאם הלידה היתה בפסול בתקלה' דהינו דרך דופן, שב לא אתהידי קדושה לעולם, אבל לרבה אין מתחילה כלל מתחלת הלידה, אפשר להיות קדוש ע"י סוף לדידה נמי בשני שלישים האחרוניים, וניהו דאם יצא כדרכו מצטרף גם מתחלת הלידה לרוב, מ"מ כל שצבן לנכרי בתקלה הלידה, הרי ליכא תחילה בקדושה כלל, והרי זה דומה לחצי קנה פגום, דהרי ע"י שחיטת רוב הקנה מתכשר העוף, ומ"מ לכ"ע בחצי הקנה לא מיפסל שום פסול, ולא נכרי, ודיל הוסיף עליו כ"ש מכש"כ הכא דלא בעינן כל יצירוף מעוט קמא. ואולי לרבה סגי בשליש אמצעי דרך רחם להשלים לרוב עובר שיצא לחוץ, ולא נקט שני שלישים אלא משושים דאורחא בהכי שכיוון שנפתחה רחמה ויצא שליש גם שליש האחרון ומסתמא יצא כדרכו דרך ולכן שפיר קאמר הרבה דזביבנת נכרי מבטל הקדושה, דכיוון שאין הכרה שתחול הקדושה מתחלה לידה, אין כאן שעיבוד לקדושה בתקלה הלידה, ושפיר חלה המכירה, וכיון דיש מקום למכירה לחול, א"אתו שי"י קדוש כלל ולא שייך כאן אגמל"ם כמו בשחיטת חצי קנה דלכ"ע לאו שם שחיטה עליו.

אמול מעתה ר"ה דאמר למפרע קדוש, הוא משום דס"ל דהקדושה מתחלה מיד בתקלה הלידה, אין מוכחה לטבור כאבוי במלפרע גובה, יוכל לסביר כרבא וכלהכת' דמקאן ולהבא, ומ"מ על גוף הלידה ודאי אמרין גם לרבע אגמל"ם, דמה"ט לא מהני זבינה הנג' האגמל"ם כנ"ל. ומה מה שהצתעתיז באזה תראה מעצמך, איך שתי קשיות התוס' מותי"שיבות מלאיהן. שהקשו בד"ה ר"ה מסוגי דבכורות לה"ה ע"א, ותמוורה כ"ד ע"ב, וכטבו דהams דלא כר"ה, אם לא שנחקל בין מכירה לעשיית מום, ועיין בחידושי ק"ז בעל החת"ס זיל' שכטב, דהרבמ"ס זיל' שפסק כר"ה וגם פסק כהני סוגיות דמותר להטיל מום בבכור ביציאת מעוט הרاش, וכן בהקדשו לעולה קודם שיצא רבו, שלא קדוש בכוכורה, ע"כ ס"ל כמו שישימו התוס' דיש חילוק בין מכירה לנכרי להנק, אבל אין יודע מה הוא החילוק, ונכח הרבהה, גם הביא שרבה גDOIי האחרונים נדחקו לישוב ולא עלתה בידם, עיין בלח"מ במקומו סוף הלכו' בכורות. ולפי העתינו אין כאן מתחלה קשי' כלל.

ধהנה עשית מום להתחייב עליהם הוא דבר המסתלק כמו הכהר דלעת בנטקנין הדם, ועל דבר המסתלק לא אמרין אגמל"ם דאם לא חייב אז בשעת עשיית המום שוב לא מצי מתחייב אח"כ, ולכן שפיר מותר להטיל בו מום. וקשי' השני מהקדשו לעולה קודם יציאת רבו לא קשה דהרי אמר רבא בגין מ"א הקדש חמץ ושחרור מפקיעין מידי שעבוד. והיינו קדושת הגוף כמבואר שם,

דאית נאמר דחلك מן הבכור הקדוש אינו קדוש, ובפרט לדעת התוס' והרא"ש דהכלתא כרבה.

אבל אבל דעת דלפי הצעתינו דלמעלה מתרש הסוגי' כמוון חומר בלי שום דוחק. דנהה הא פשוטא לי' למ乾坤 לירך או"ה,מאי לאו מחתך ומניח ויצא רבו דקתיini, היינו רבו בת' אחת ולא במחותך, אשר מכח זה נדחקו בתוס' לאמר דלרבה נמי במחותך והניח מצי משליך עד הרוב, כל זאת המשמעות אינו אלא לר"ה ולא לרבה. ודבר זה למדתי ממתוק לשונו של הרמב"ם זל ומפסקיו דהוא זל פסק כר"ה ודלא כתוס' ורא"ש דפסקו הרבה, וכتب בפ"ד מבכורות ה"ג ואל' המבכרת המקשה לילד חותך אבר ומשליך לכלבים, והבא אחורי בכור וכו', עי"ש הנה שינה רבנו מלשון המשנה דקתיini מחתך אבר אבר וכו', והוא זל השמייט ולא כתב רק פ"א אבר, ואמר דהבא אחורי בכור, ודלא כרש"זל דכתיב דפטורה מן הבכורה, דמותניini גס ארישא קאי, דלגביה פטור מן הבכורה אין נ"מ בין שיצא ראשון אבר ובין שיצא רוב כאחთ, דהא שני לאו פטר רחם הו. ולא ראייתו שום אחד מן נשאי כליו ושאר הבאים אחריהם, לפреш דבר זה המבהיר את הרעיון דודאי גם הרמב"ם מודה בפטור בכורהינו תלוי בקדושה, דשם בהלכ' אחרת פסק כדייך דר"ה, דביצה שליש ראשון דרכ' דופן ושני שלשים דרכ' רחם דאיינו קדוש, ומ"מ לא עלה על דעתו לכתוב בהבא אחורי בכור, הרי ע"ג דלא קדוש הרשות נפטרה מן הבכורה, דמי'ם לידה הוה ונפטר רחמה. ובאמת דהרבנן זל' בהלכות בכורות שלו דחה שיטת הרמב"ם בהז' מכח קושי' כעינ' זאת, מההמפלת חרرت דם ושליא דפוטרים הבא אחוריים, ומחתך לא גרע מהם לפטור עי"ש.

ואני אפרש בס"ד עומק מחשבות הרמב"ם זל, דנהה לפום הרהיא ופשתות לשון המשנה דקתיini, מחתך אבר אבר ומשליך, משמע דתחלה מחתך אבר אבר ואח"כ משליך, لكن פשוטא לי' להמקשן להקשות מי לאו מחתך ומניח, ואח"כ אחר חיתוך כל האברים משליכם לכלבים. אולם יש מקום לפרש מתניini הכי מחתך אבר אבר עד רבו ולא עד בכלול ומשליך לכלבים יצא רבו ר"ל האי אבר המשלים לרוב עוברתו לא שליך לכלבים דהרי עתה נתقدس. אלא דזאת א"א לומר אליבא דר"ה דמאי טעםא מחתך תחלה הלא הוא ס"ל למפרע קדוש ואיך מטיל מום ומשליך קדשים לכלב, ועל כרחך לומר דאגמ"מ לא אמר' אליתנייהו, ולא חל קדושה למפרע אדריך דתלאה בעולם, וא"כ כיון דלא קדוש מיעוט קמא למפרע,תו אידיך לא מצי קדשו, כמו ביצא שליש דרכ' דופן דלא חל הקדושה אידיך, מה תאמור שאני בשילש דרכ' דופן דלא מקרי לי'ה, אבל הכא נירא דקדושה לא חל הדבר דלייא, אבל לי'ה מקרי, זה אינו דהא הר"ף והרמב"ם פסקו לעיל בירוי'ח דאיין לידה לאבירים, הר' דעת אבר לא נקרא שם לידה, אלא ביצא רבו אמרין אגמ"מ דהכל לידי מה מאבר וראשון עד רבו, וכיון דעת אבר דלייא בעולם לא שייך אגמ"מ, ה"ה להיות קרוא לידה למפרע לא אמרין על אבר דתלאה וא"כ הוה ממש כיווץ דופן ולא בא כלל לידי לעולם, וכן על כרחנו לאמר דיכול להשליך גס מרוב ואילך ועד לבסוף, וממילא נמי דהבא אחריו בכור כמוון יוציא דופן. והאי אם יצא רבו דמותניini, הוא דין בפני עצמו, דהינו בלבד מחתך ומשליך, דכוין דלא מצין למימר דקיי' אמחתך ומשליך, ממי לא דוחק לומר דקיי' על חצי חלוקה על מחתך ללא משליך, וכן מוכרכה לתיקן מותניini לר"ה הכי, מחתך אבר אבר שני ומשליכו, ואז ר"ל מחתך אבר ומשליכו ואח"כ מחתך אבר אבר שני ומשליכו, וכי מחייך ולהשליך עד כול'. יצא רבו היינו מחתך ומניח דהוה כמו שיצא רבו בב"א, ויקבר הכל דאגמ"מ דהוה לידה וקדוש הכל. והרמב"ם זל' תיקון לשון המשנה בפסקיו כפי מה דנתקנה

ר' יוחנןوابי, דס"ל דגם על דבר המסתתק מהני היגלי למפרע איך יפרנסו המשנה דמחתק ומשליך לכלבים, ודוחק לומר דמויקי מתני' בנפל, כמש"כ התוס' רק לתרץ דהגמר לא פסיקה לה להקשות, אבל לא לפי האמת והם יסבירו מהי דוחק גדול, ע"כ לומר דהם ס"ל כרביה דהכא דמקאן ולהבא קדוש, ר"ל דשליש קמא לא קדיש כלל, כשנתך ורק על המעוות קמיא קאמר התנא דמשליך לכלבים כמש"כ התוס' לקמן [ע"י מה שاكتוב זהה שם]. ולפי"ז ר'ה דס"ל כאן בבכור למפרע קדוש מוכרכה לסbor כר"ל וכרביה וכhalbתא בכל הני דלעיל, דاذבדר המסתתק לא אמרינו אגמ"מ, דאל"כ יקשה לו המשנה איך מטייל מום בבכור ואיך משליך לכלבים אבל רבה דסובר מקאן ולהבא קדוש מצי סבר כרי"ח ואבוי אפילו בדבר המסתתק אגמ"מ, ושאני הכא דשליש קמא לא קדוש ודז"ק היבט.

די' ע' ע"א גמר', תנן המבכרת המקשה ליד מחתך אבר אבר ומשליך לכלבים, Mai לאו מחתך ומניח ואי אמרת למפרע קדוש יAKER מבעי' לי', הנה פירוש קושית הגמר' או צריכה רבה והתוס' הקשו איך ניחא למ"ד מכואן ולהבא קדוש, דס"ס גס ביצא מחתך קדוש בכור בעל מום, דהא גם במוחותך חשוב לידה כבנדה דיא מוחותך אמו טמאה לידה, וככמונתינו דהכא דנטטרה מן הבכורה. ולכאר' ראיות אלו איןן מכריות, דהא לעיל דף ס"ח ע"ב ד"ה הוציא כתבו התוס' דאך דמאו טמאה לידה אינו מוכרכה דיא מוחותך הוה כילוד. וספר קמבעי לעיל אי הוה כילוד וממשנתינו דפטורה מן הבכורה ודאי איןן דאין ראי', דהרי אף לר"ה דמפרש מחתך ומשליך פטורה מן הבכורה אף דלא קדוש הר' דפטר רחם מקרי אף דלא נתקדש שום אבר, אבל כתבו התוס' הוא דלעיל רק לפרש האבעי כתבו כן, אבל מאחר שלא נפשטה ופסקין לחומרה הצד האבעי' דהא נפיק לי' רובה, הר' דלא מחקין בכך, וכמו דאמו טמאה לידה, כך חשבין הولد כילוד. ומה דפטורה מן הבכורה גם לר"ה, אף דמחתק ומשליך דמצוי להשליך כל האברים אינו מטעם דלא הוה כילוד אלא דר"ה לשיטתי' כל שלא קדוש שליש קמא ע"ג דאח"כ נולד כדרכו שוב לא קדוש, דהרי ביצא שליש דרכ' דופן ושני שלשים דרכ' דופן רחם ולידה מקרי, מ"מ כיון דשליש קמא לא מצו חיל קדושת בכור כלל, וא"כ כיון דבשליש הראשו שחתך והשליך לכלבים לא מצו חיל הקדשה, משום דلتנייהו, שוב כשיצא האבר המשלים לרוב ע"פ דודאי שם לידה עלי', אבל הקדושה تو לא חיליא, וכן גם את זה מצי משליך עד כולם. אבל לרבה דמקאן ולהבא קדוש ולא עבי דוקא שליש ראשון, ודאי אין חילוק וכל דמكري ילוד הר' הוא קדוש, וספר הביאוראי' מהא דפטורה מן הבכורה דקדיש נמי. ותרצ'ו דודאי לרבה מפרשינו מחתך ומניח עד רובה ולא עד בכלל, ולפ"ז אין במשנה שתי חלוקות רישה וסיפא, אלא חד דינא דמחתק אבר אבר עד שיצא רבו, אבל האי אבר המשלים לרובתו איינו משליך אלא יCKER, ואין חילוק בין מחתך ומשליך למחתך וממי'יא' דמכי' יצא רבו ואילך טעון קבורה, ועד הרוב אף דהאברים לפנינו אחר שיצא כל הولد מציז להשליך כיון דנתחכו לפני חלות הקדשה ולא אמרין שתתפתש הקדשה בכולו. כן הוא שיטת התוס' ורש"י כמש"כ התוס' . והסביר דחוקה מעד דמ"ש משליש קמא דרכ' דופן, דמותפשטות הקדשה בכולו אם יצאו ב' שלשים דרכ' רחם אח"כ, דגם האי שליש קמא דרכ' דופן קדוש, ומ"ש הני אברים דנתחכו דלא שתתפתש הקדשה עלי'יו כמו דנתקדש שאר האברים אחר הרוב.

ועפר אני תחת כפות רגלי רשי' ותוס' במשמעותו מנויו להרשנו לאמר פירוש מרווח בגמרא, ולא נצטרך לאמר דלרבה מחתך ומניח עד רבו מצי משליך אותו שליש קמא, אשר דבר זה בלתי מתקבל

שלא יבואו לידי נגמר כמו הכא בקדושת עולה דמפסקת לקדושת בכור, דהרי קידושין הם קדושות הגוף מבואר בנדירים בסוגי' דבר פדא. אבל דעתינו זה באրתי בארכוה בפסחים בסוגי' דלמפרקע גנבה, ותוון דברי שם הוא עפ"י דברי הר"ן זיל' בנדרים ריש שאלת המאורסה דמותר קושית הרשב"א ומחלוקת בין קידושין ע"מ שאין עליה נדרים, דמהני אם הלכה אצל חכם והתריר, ובין ששאל על החקם דלא מהני להעמיד הפרה הראשונה דאיתך על מקומה, וכותב הר"ן דהאי הפרה דחיך קלישטה היא בעצם דאנן תרי מפירין בעין لكن לא מציא האי חצי הפרה להמתין על הגilio למפרקע מה שמתיר תיקדש למפרקע, דעא"ג דגס אדבר דליתא בעולם שיק' אגמל"ם אלא דס"ל דהקדושה של בכור אינה מתחלה בהכרח מתחלה הלידה אלא מציא מתחלה גם באמצע לידה, כמו ביווץ דופן דמתקדש בשני שלישים אחרים אין ע"ג דבתחלת ביציאת שליש קמא ליכא לידה, ולכנ"ס"ל דמציא מתחך ומשליך, ואפי' אם יולד אח"כ כלו, האי מעוט קמא לא תקדש למפרקע, אבל דליתא בעולם שיק' אגמל"ם אלא דס"ל דהקדושה מז, וא"כ אבל לא אדבר שאינו מוכרת לאמר דהתחיל הקדושה מז, וא"כ לדידי מותפרשת המשנה שפיר דחדא קטני, מתחך אבר אבר עד רובו, ולא עד בכלל ומשליך לכלבים, אבל יצא רבו אחר שכבר השליך המעוות,תו לא משליך דבhai אבר ודאי אמרין אם יולד השאר אגמל"ם דקדוש דhai אבר ע"כ ציריך שיכל קדושת בכור לחול, ואם ישlico וילוד אח"כ כלו ונאמר אגמל"ם דקדוש היה נמצוא דהשליך בכור לכלבים, וא"כ מתניתין דחדא קטני וליכא כאן רישיא וסיפא, ושפיר פטורה מן הבכורה גם במשליך עד רובו. ולרבה גם בעובר על אישור השלהה ומשליך כלו אבר אבר נמי פטורה מן הבכורה, דהא קדוש למפרקע גם בליתנייה ו록 מיועט קמא איינו קדוש כנ"ל. ואולי גם רשי"זיל לא קאמר דפטורה מן הבכורה אלא לפיה פשوطה דמתפרשת יותר כרביה, דמתחך עד רובו ומتنיתין דחדא קטני, דהא כתוב בין יצא אבר אבר ובין יצא רובה בב"א וכו', אבל לא הזכיר דהשליך ג"כ, אלא דאי להעמיס כן בדעת רשי"זיוון דמפרקע יצא רובו כאחת וחתוכו עכ"ל, וזה דלא כרבה לפי באורנו.

רשי"ז דהאי נימא רובו ממש וביב"א קמיiri ע"כ דעא"ג דשנינו לעיל מתחך ומניה נעשה כמי שיצא רובי שנוי" בעלמא שני אגב דוחקי, ומתניתין במשמעותה קיימה עכ"ל, ודברי רשי"זיל אלו נפלאים ממנה דס"כ"ס הלא לר"ה ע"כ דחקין לפרש מتنיתין כו, דנעשה כאלו יצא רובי, וא"כ לדידי מא"ר איכא ממתניתין לדיניא של רבא, ולמה לא פירש רשי"זיל בפשיות דהגמרה אלא אליבא דרבבה דהילכתא כוותי, ממש"כ הרא"ש זיל' דلسברת ר"י ותוס' מסתבר לפוסק כרביה, ולידי' מותפרש יצא רובי יAKER כפשוינו יצא בב"א יAKER גם מה שבפונים ממש"כ התוס'. אלא דבר כtabתי דבברי התוס' פלאים ולא זכית ליhabitנים, דכיוון דהם בעצם כתבו דלרבה מתחך ומניה לא מציא משליך רק עד רובי, ולא עד בכלל, וא"כ האי יצא רובי על מתחך אבר דלעיל קאי, דרך עד רובי משליך, אבל יצא רוביתו לא משליך, וליכא כאן שום דוחק ממתניתין, ולא איירוי מתניתין כלל ביצה רובי בב"א, וירק לר"ה דמציא משליך אבר אבר עד כלו, אז מוכרחים אנו לפרש יצא רובי בב"א, ולדוחק מתחך ומניה נעשה כמי שיצא רובי הוה כיוצא בב"א, ומזה נמי תראה איך יפה עשה הרמב"ם שפסק הכר"ה, והרי סתם גمرا דהכא רוצה לפastos אבעי' דרבא ממתניתין אליבא דר"ה. אלא דעתנו נגדנו קושית רשי"זיל, דהא לר"ה מוקי' מתניתין במחתק ומניה דהוא כרובה בב"א, ואיך קאמר פשיטה, אבל כד תדי' שפיר, תראה כי ריק לפוי פירוש רשי"ז' ותוס' זיל' קשה קושי' זו, ולא לפי דעת הרמב"ם זיל' דבשלמא לרשי"ז' ותוס' איכא רבותא בהא דמחתק ומניה דהוא כרובה בב"א, לאפוקי מדרבה דס"ל מתחך ומניה מותר להשליך עד רובי, אף אחר שיצא רובי או כלו, אבל לפי פירושנו בדעת הרמב"ם, דגס לרבה לא עלה על הדעת לומר דמציא משליך המעוות קמא אחר יציאת הרוב אס החתיכות לפנינו, רק מפרש מתניתין עד שיצא רובי משליך, ומשם ואילך לא, וממילא אם לא השליך שוב איינו משליך, וא"כ לר"ה דמפרש דמשליך עד כלו, וסיפה דקאמר דמחתק ומניה היה כיוצא רובי בב"א שניהם פשיטה, דבזה ליכא פלוגתא כלל ויצא מחותך או מסורס אמו טמאה. לדעה תננו, لكن ע"כ ציל' דaicא איזו רבותא קדושי ראשון, ומאי לא נימא דקדושי שני פסקו את הראשונים

בגמ' אליבא דר"ה, וכותב מתחך אבר ומשליך וכו' לאמור דכל אבר שמחתק משליכו מיד. אולם לרבה דס"ל מכאן ולהבא קדוש הלא פרשנו למלחה דלאו מטעם דל"ל אגמל"ם אדבר המסתלק וכר"ל ורבא דפסקין כוותיהו, אלא אדרבא הוא ס"ל כריו"ח ואבי', דגס אדבר דליתא בעולם שיק' אגמל"ם אלא דס"ל דהקדושה של בכור אינה מתחלה בהכרח מתחלה הלידה אלא מציא מתחלה גם באמצע לידה, כמו ביווץ דופן דמתקדש בשני שלישים אחרים אין ע"ג דבתחלת ביציאת שליש קמא ליכא לידה, ולכנ"ס"ל דמציא מתחך ומשליך, ואפי' אם יולד אח"כ כלו, האי מעוט קמא לא תקדש למפרקע, דעא"ג דגס אדבר דליתא בעולם שיק' אגמל"ם אבל לא אדבר שאינו מוכרת לאמר דהתחיל הקדושה מז, וא"כ לדידי מותפרשת המשנה שפיר דחדא קטני, מתחך אבר אבר עד רובו, ולא עד בכלל ומשליך לכלבים, אבל יצא רבו אחר שכבר השליך המעוות,תו לא משליך דבhai אבר ודאי אמרין אם יולד השאר אגמל"ם דקדוש דhai אבר ע"כ ציריך שיכל קדושת בכור לחול, ואם ישlico וילוד אח"כ כלו ונאמר אגמל"ם דקדוש היה נמצוא דהשליך בכור לכלבים, וא"כ מתניתין דחדא קטני וליכא כאן רישיא וסיפא, ושפיר פטורה מן הבכורה גם במשליך עד רובו. ולרבה גם בעובר על אישור השלהה ומשליך כלו אבר אבר נמי פטורה מן הבכורה, דהא קדוש למפרקע גם בליתנייה ו록 מיועט קמא איינו קדוש כנ"ל. ואולי גם רשי"זיל לא קאמר דפטורה מן הבכורה אלא לפיה פשוטה דמתפרשת יותר כרביה, דמתחך עד רובו ומتنיתין דחדא קטני, דהא כתוב בין יצא אבר אבר ובין יצא רובה בב"א וכו', אבל לא הזכיר דהשליך ג"כ, אלא דאי להעמיס כן בדעת רשי"זיוון דמפרקע יצא רובו כאחת וחתוכו עכ"ל, וזה דלא כרבה לפי באורנו.

והנץ רואה כי בראש הסוגי' כתבתי בדרך אפשר אולי סובר רבא כריו"ח ואבי', דאמרין אגמל"ם בדבר דליתא בעולם, ועתה לפי באורנו מוכרחים לאמר דרביה סוברכו כנ"ל ודוק' היטב, ותלי"ת כי זכיתי לבאר הסוגי' המקשה הללו ע"פ דעת הרמב"ם זיל' ביל שום דוחק ומה שרשי' ותוספות זיל' לא נתחו להז הוא משום דבריות ובפרט שרשי"זיל פסק לעיל כרב דיש לידה לאברים לע"ז בארכיות ובפרט שרשי"זיל פסק לעיל כרב דיש לידה לאברים וא"כ א"א לפרש דברישא הבא אחריו בכור כרמב"ם ונפל כל הבניין מבואר לمعنى בדברינו היטב.

אחרי כתבי כל זאת ראייתי ברי"ט אלגאי זיל' בהלכות בכורות להרמב"ן זיל' פ"ג אות ל"ג שהאריך בavor סוגי' זו הסתוםה, והוא זיל' וכן בעל דמשק אליעזר שהביא שם ס"ל דהאי פלוגתא דר"ה ורביה, תלוי' בפלוגתא דאבי' ורביה כר"ל ורביה, ע"ז נקבעו בהון ספיקות ונstableco בקשיות וסתירות ומה אומר ומה אדבר, הלא האמת עד עצמה וחיך אוכל יטעם להבחן ולשפוט אם צדקתי בדברי או לא. אולם ראייתי שם שהקשה הריט' אלגאי על הרמב"ם, דפסק בהקדיש לעולה קודם יציאת רובה דלא קדוש ברכורה, וסוטר את עצמו בפ"ז מהלכות ערכין בתוך ל' למאבחן ולשפוט אם מוקדש, והקשה הוא זיל' לעלי' ניהו אי חזרה הוה ניחא דאין חזרה להקדש, ובזה איינו דומה להאי דהאומר בקידושין אבל אי תנאה הוה, הרי הקדושה מתיל תלי' וקאי עד שיתקיים התנאי, ולמה לא חל קדושת עולה הקדומה. ועיי"ש מה שנדחק בהז. ולא הבנתי למה לא מקשה על גוף הדין, דהרי את מקודשת לי מעכשי ולאחריו לי' יומם ובא אחר קדשה בתוך ל' בקידושין דף ס' דבין רב ובין לשמנואל, אי תנאה הוה פקעו קדשי שני ע"י שגמרו קדושי ראשון, ומאי לא נימא דקדושי שני פסקו את הראשונים

טומאה בלעה, ולכון קשי' להו מאי פריך מ"ט דת"ק תיוףוק לי' דהוה טומאה בלעה. וכבר הרגש מהרש"א "ז' ל�מן דף ע"ב ע"א בתוס' ד"ה גזירה שמא יציא הולך ראשו, דתתוס' סותרים דברי עצם דהא ס"ל ל�מן דגס ר"ע מודה בטומאה בלעה, ורק כשהוציאה ידו פליגו ר"וי ר"ע, עי"ש שנדחק, ומה שכתבתני אני בזה בארכיות שם, אלא דחוץ מזה גס על רשי' אני תמה איך על דעתו דבעהיגיל ראשו כפיקה יטמא בהמה נמי בפתחת הקבר בלבד יצא לחוץ, דא"כ גס השחיטה לא תועל להתריר דנchap כילד, וכן אשה תהיי טמאה לידי משעת פתיחת הרחם, ואיך אפשר לומר אמר כן, דהרי בהדי תנן בנדה מ"ב דזוקא הזיא ראשו חוץ לפוזדור היה הילד, ובן ט' חי הנמצא בהמה מותר באכילה ולא נזכר בעבר כמעט אבר. ועיין בריש"ט אלגוי שם בזה. ודזוקא היטיב.

בשות מקום דפתחת הרחם לחוד לשוו' כילד, ובבהמה המῆקה לילד והוציא עבר את ידו אין לך פיתחת הקבר גדולה מזו, ומה שבוחץ אסור ומה שבפניהם ניתר בשחיטתם, ורק לעניין טמאה בלעה קאמר דבעהיגיל ראשו כפיקה איינו בלעה לעניין נגיעה, אבל להיות הילד מען דבר שמיה. וכן תראה מותך פסקי הרמב"ס ז' ל�מן דף ע". ולכן הני תרתרי משניות דבבמה שמת עובה והושיט הרועה את ידו, ודasha שמת עובה ופשטה היה את ידה, מתרפרשות בכל גווני, בין העיגל ראש כפיקה ובין לא העיגל, בהמה לעולם טהור משום דאף דין כאן تو בלעה לגבי נגיעה, אבל כל שאינו הילד אין טמאה כלל, דהרי ניתר בשחיטתם, ואיך אפשר שיתור מה שטמא כבר משום נבלות, אף בהמה טמאה כן דאתקsha לטהורה, וה"ה ממייא דאף בהושיט ידו לחוץ נמי אינו מטמא, ואעפ' פ' דין זה לא ניתר בשחיטתם אלא לאכילה, אבל מטומאת נבלות טהור, וכרבנן לקמן במסנה דין אלו מגע טרפה שחוטה. ופלא על מהרש"א ל�מן דכתוב דעל אבר שיצא אין לנו ק", וכי דזוקא מאכילה עשינו הק"ו הלא גס מטומאה מצין לעשות הק"ו, אם השחיטה מועלת לטhor את היד היוצאה גם אחר שיצא הילד כלו, או חתק האבר אחר שחיטה, מכש"כ שלא טמא קודם שיצא וזה ברור. ובאיידך מתניתן בעורב מת בתוכה מעי איש נמי מתרפרש בכל גווני, אפילו לא העיגל ראש כפיקה טמא, ולכן צ"ל סטמאה זו بلا העיגל אינה אלא דרבנן, ולפ"ז שפיר פריך הכא מ"ט דת"ק, דכיוון דמסתמא כתני ע"כ גס בהעיגל ראש כפיקה טהור, וע"כ דליך טמאה כלל על הילד קודם שלילו ומ"ל הא. ומה שהכריחו לרשי' ותוס' לפרש גס בהמה העיגל ראש כפיקה טמא הרועה, הוא מכח מימרא' דר"י' שם בברורות, דאמר שם ג' פיקות שמעתי בשל איש כשל שתי, ושל בהמה כשל ערב, הרי גס בהמה שיק העיגל ראש כפיקה. וצ"ל דר"י אליבא דריש"ג ז' דקאמר בטמאה טמא, נתן שיעור זה אף דלא קייל כוותי, בהדי איןך מצי לפреш גס דברי'יחיד. וכן תראה דהרבמ"ס ז' מביא שיעור כפיקה באשה סוף פ"ה מהלכ' טו"מ, ושיעור כפיקה של סקאיין לעניין ארץ העמים ובית הפרס בפי' הל' ג' שם, אבל שיעור כפיקה של עובר בהמה השמייט, הרי מבואר לדידיון דס"ל כת"ק דבין טהורה ובין טמאה טהור הרועה, אין נפקות' בין העיגל ראשו כפיקה או לא, דבכל עניין טהור, דהא לכיא אכן טמאה כלל וזה ברור כמשמעותם. ומקצת הדברים מצאתי אח"כ בבעה' מ' ז' ונחנתי ממד. ועיין ל�מן בסמוך.

ד"ג ע"א האשה שמת ולדה בתוך מעי' וכור' גמי' אמר רביה כס שטמאה בלעה אינה מטמאה, כך טהרה בלעה אינה מטמאה, כל הסוג' עד לבסוף. הנה סוג' זו מקשי הבהה, הן לפ' רשי' ז' ולשיטת התוס', ואבאר דעת שניותם ומה שקשה עליהם, ואח"כ אב' דעת שלישית שיטת הרמב"ס ז' של המחוורת כאשר תראה בעינך. הנה דעת רשי' ז' לדר"י ר"ע פליגו ל�מן בטמאה בלעה, דר"י ילי' מעל פני השדה למעט עובר במיעי' איש, - דהינו

בדין זה, לגבי מיעוט אבר שבפניהם שימושים את הרוב, או יצא רוב עbor במעט אבר. וכ"כ התוס' לעיל ע"ח ע"ב ד"ה החזיא ידו וחטכה, דהאבעי' לעניין הנשאר בפניהם, אבל מה שיצא פשיטה דקוש, דיצה מחותך הרי הוא קמ"ל דמחתק ומניה הוה כיצא רבו בב"א לעניין חלק שבפניהם, כמו שפסקו הראשונים ז' דהאבעי' דלעיל לחומרא, דיצה מחותך נאסר מה שבפניהם ולא בעין רובה בב"א ואולי ז' בזה דאה"ג אלא אז היה נשפט האבעי' מומתניתן דהכא, והש"ס רוצה לדחות דאפשר לפרש דלא פשוט לא אבעי' דהכא, ולא אבעי' דהכא, אלא אתה לאשמעין רוב עbor במעט אבר. ועיין בריש"ט אלגוי שם בזה. ודזוקא היטיב.

ע"ב משנה בהמה שמת עובה בתוך מעיה והושיט הרועה את ידו ונגע בו, בין בהמה טמאה ובין בהמה טהורה טהורה, ריש"ג אומר בטמאה טמא ובטהורה טהורה, ופרש"ז דעתם דת"ק מבואר מ"ז כדאמר מפרש בגמרא, ולכאורה' לפע"ז טעמא דת"ק דינא כי דכיוון דחיזין דהתירה ר"ח בגמרא, ובבהמה טמא ממייא דינא כי דכיוון דחיזין דהתירה התורה העובר בשחיטתם אמו, ע"כ לאמר דהנה כאחד מאבריה כל זמן שלא יצא לאויר העולם ולא מקרי בהמה כלל, וא"כ ה"ה בטמאה כך דמה שלא ניתר בשחיטתם אמו, הינו משום גס לאומו אין שחיטה. ותדע דהרי חלב וגיד דשליל מותר מכח כל בהמה תאכלו, והשחיטה ודאי אינה מתרת איסור גיד וחלב, וע"כ אתה אומר דכיוון דיניתר בשחיטתם אמו לא מקרי בהמה לעצמו והוא כابر מאמו, וא"כ ה"ה בטמאח חשוב ולדה כאחד מאבריה, ולא קרין ב' וכי ימות מן בהמה, ולא כי יגע בנבלת בהמה טמאה, דין זה בהמה, ועוד ראי' דפרק בגמרא אחר שбар עונמא דת"ק, וריש"ג מאי טעמא, ומה פריך וכי משועבד הוא להאי הקישא דוכי ימות מן בהמה וכו' לחלק הפסוק לשנים ולאמר דמיירי מטמאה טהורה ולהקיש אלא ודאי הסבר' נותרת גס ביל' שום קרא, דין דריש"ג דמחלוקת בין טמאה לטהורה מאוי. אלא דלפי' ז' קשה איך ילי' נגד הסברא הברורה מסמך בעולם. והנראה לפע"ז בזה דיל' דפלוגתתם תלוי בהאבעי' דרי' הוועדי' דלקמן דף ע"א, דהוושיט ידו למיעי בהמה ושחט ב"ט כי דקמבעי נמי לרבן דיניתר בשחיטתם אמו, ואולי מהני שחיטת עצמו נמי ד"ד סימנים אכשר בה רחמנא, וע"כ לאמר דלאו מצד שהוא כאחד מאבריה ניתר בשחיטתם אמו, דא"כ איך ניתר בשחיטת עצמו, אלא דגזה' ב' הוא דאף דיש לו שחיטה לעצמו מהני נמי שחיטתם אמו. ומה דמסתפק לאמר כן, הוא לפי הילופוא דבבמה הרי דהתורה קראו בהמה ועיין לעיל ס"ט ע"א דפרק באמת לילופוא זו אלא מעתה ימירו בו וכיון דיש לו שחיטת עצמו, א"כ גם מיתה יש לו, לקרווא בו כי ימות מן בהמה, אלא דבטהורה דגזה' ב' יש לו יותר אפילו לאכילה בשחיטתם אמו, איך יטמא, משא"כ בטמאה, ולפ"ז ז' דמש"ה בעי קרא לת"ק לדרוש סמכין טמאה לטהורה, לאוטו צד האבעי' דד' סימנים אכשר בה רחמנא, אז אין הטעם משום דהוור כאחד מאבריה. אלא דלפי' ז' גם חלב וגיד יוטסרו בו, דהרי שחיטת עצמו במיעי' אמו ודוק.

רש"ג ד"ה ק"יו' כלומר אפילו לר"ע דאמר ל�מן טמאה בלעה כגון עbor במיעי' איש טמאה, הכא מודה מ"ז וכ"כ התוס' בד"ה Mai טעמא דת"ק, ורש"י ותוס' הלוכו בה לשיטותם, דבברורות כ"ב ע"א כתבו שניהם, דבעהיגיל ראשו כפיקה גם בהמה טמא הרועה, אף קודם שיצא ראשו או רבו דין כאן

שאצלה לחוצה לה, למה לא תטמא משא כמו שמטמא בשתי טבעות, אבל עצמיות הטעם דגס טומאת משא ליכא הוא, משום דטומאה בלועה נחשבת כמעוכלת ואינה בעולם, כי"רashi ז"ל הכא ובנדה מ"ב ע"ב, וא"כ מה העילו התוס' בפירושים לעומת הקושי, האשה למא טהורה, וכן בטבעת לדעתם דaicא משא, וזה קושי עצומה עד מאד.

אולס לפענ"ד נראה לפרש הסוגי' כמין חומר, וכן פירשה על כרחך גם הרמב"ם ז"ל. דהנה פלוגתת ר"י ור"ע, אין לה שייכות כלל עם היפוטוא דרביה דטומאה בלועה אינה מטמא, אשר לאז כי"ע מודים אבל פלוגותיהם היא, אי עבר במעי אמו יש לו טומאה כלל, דהרי לא קריין כי אדם כי ימות דלאו אדם הו, דגס עניין רוצח פטור על העוברים. והרי בבהמה טמאה נמי שנינו לעיל, דעוברת הרוי הוא רב כלול וטומאותו בוקעת וועל, ולמה לא תטמא במשא, טהורה נמי למזה לא תטמא אין הבלועה עצמא פטיל. וכן קשה על הא דאמרו דברר וחיה כתתי טבעות דמי, ודלא תימא ר"ע הוא, אשר בכולן פרשי ז"ל דעתמא דasha טהורה הוא משום מגע בהיס"ת הו, הא עכ"פ במשא זהה לי' לטמא, דהה טבעת הרוי הוא רב כלול וטומאותו בוקעת וועל, ולמה לא תטמא במשא, טהורה נמי למזה לא תטמא אין הבלועה עצמא פטיל. לפ"ש ז"ל בעצמו בראש הסוגי' גמרא נדה מ"ב ע"ב. ב') קשי' להו לפ"ש ז"ל בראש דרביה ור"י חדא מלטה אמרו, והוא דעל פני השדה דרי', על טומאה בלועה קרא דנבלת דרביה, וקרא דעל פני השדה דרי', ועוד איך ניחא מתניתין דasha טהורה אליבא דרי', קיו' דaicא עכ"פ טומאות משא. וכך פרשו דרביה אתה לאشمיעין דטומאה בלועה אינה מטמא אפילו טהרה שאצלה, מה דלא נשמע ממתניתין, דהתס אינה מטמא דטהרה דעלמא וכן טהרה דaina מיטמא מיטמא, אבל מיטמא שאצלה מיטמא, "וכשם" שאמר הרבה, הכי פירשו כשם שהאדם אינו מיטמא מטיבת שבלי, כך שתי טבעות אין הטהורה מקבלת טומאה מהאטמא שאצלה, ומה דפריך תרוייהו תנינהו, לא קאי על טומאה בלועה דיאנו מיטמא, על זה לא הקשה כלום, דהא זה לא חידש לו רבה, אלא מטהרה בלועה קפריך, ור"ע שניהם מודים דטומאה בלועה אינה מיטמא, אבל פלייג בעובר במעי אמו בחוזיא את ידו, דר"ע מיטמא (ולדעת מהרש"א אף מה שבפניהם) מכח הקרא במת בנפש האדם, ולר' ישמעאל אפילו היד שבחוץ אינה מיטמא, מקרא דע"פ השדה דגזה"כ הוא עד שיזלד אינו מיטמא, וכך שפיר מתוקמי מתניתין בר"ע, דחיה טמא דגזרין אותו החזיא ידו, אבל האשה טהורה דמונגש בשכחה, וכל זמן שלא יצא כלום טומאה בלועה היא ואני מיטמא, ולר"י גזרין אותו הولد ראשו חוץ לפrozדור אז זה היה בילד. ולפירוש התוס' הא דאמר דלא תימא אליבא דרי', ע"ג דאין חילוק בין ר"י לר"ע בלא החזיא כלל, דלשיניהם טהור מה"ת מ"מ איקא חילוק דר"ע גזרין אותו החזיא ידו, לא קשה מ"ש בבהמי' והוישיט הרואה את ידו דלא גזרין ממשום דבבהמה אפילו החזיא ידו ונגע בה הרועה נמי טהורה, וכמו"כ לסתן במשנה אחר זה ד"ה וחכמים אומרים בתרוץ קמא, אבל לר"י גזרין ממשום החזיא ראש צרך לחלק דבבהמה דחרחים מגולה ליכא למנזר כמש"כ רשי ז"ל. גם מה דפרק הש"ס ור"ע, עובר דטמא מן התורה מנ"ל, לדעת התוס' פריך בפשיותו כיון דטומאה בלועה אינו מיטמא כדרבה, מנ"ל לר"ע דבhzcia ידו מיטמא גם מה שבפניהם כמש"כ מהרש"א ז"ל, ולר"ש"י דר"ע מיטמא גם בא ה חזיא כלל מה"ת, ולית לי' כלל ילפונא דרביה מוהאוכל מנבלתה פריך משום דחו"ל למעט ממשמעותיו דעל פני השדה, אף דיאנו מיותר כן כתוב רשי ז"ל.

ומנא לי דכל שהיא משא טבי אין זה בכלל משא, לא באוכל ולא בולד במעי אמו, דבנדה מ"ב ע"ב קמבעי', אותו מקום של אשה בלועה הוא או ביחס"ת הוא, נ"מ שתחכו לה כזית נבלת באוטו מקום. ולמה לא קמבעי' להו על ולד מת, אי מיטמא במשא מה תאמר, דולד ודאי בלועה הוה משום דהוא טבוי, רק בנבלת קמבעי' לי, הרי דכל שטבע הדבר כך הוא לא שייך בו משא, וכן

טומאה בלועה, לדעה זו, - שאינו מטמא, ורק מבמת בנטש אדם, דעובר במעי אשא טמא, דהינו דטומאה בלועה מטמא. ולפי"ז אי מתניתין ר"ע היא, החיה טמא מה"ת, דטומאה בלועה מטמא, והאשה טהורה משום דטומאה ביחס"ת הוא, ואי מתניתין ר"י החיה טמא מדרבנן, גזרין שהוא הولد חוץ לפrozדור, והחיה לא תדע, ובבהמה דלעיל ליכא למנזר הכי, משום דרכם שלה גלי, והאשה טהורה דמרגשת עצמה, ורבה דיליך טמאה בלועה דaina מיטמא מקרא דוהאוכל מנבלתם, עכ"כ רשי ז"ל ומוקי מתניתין כוותי'.

והתוס' הקשו על רשי ז"ל, איך קאמר لكمן דמתניתין דעתבעת לא שמעין לא טומאה בלועה ולא טהרה בלועה דהו"א טעמא משום מגע בהיס"ת הו, הא עכ"פ במשא זהה לי' לטמא, דהה טבעת הרוי הוא רב כלול וטומאותו בוקעת וועל, ולמה לא תטמא במשא, טהורה נמי למזה לא תטמא אין הבלועה עצמא פטיל. וכן קשה על הא דאמרו דברר וחיה כתתי טבעות דמי, ודלא תימא ר"ע הוא, אשר בכולן פרשי ז"ל דעתמא דasha טהורה הוא משום מגע בהיס"ת הו, והא במשא עכ"פ מיטמא כמו שהביא רשי ז"ל בעצמו בראש הסוגי' גמרא נדה מ"ב ע"ב. ב') קשי' להו לפ"ש ז"ל בראש דרביה ור"י חדא מלטה אמרו, והוא דעל פני השדה דרי', על טומאה בלועה קרא דנבלת דרביה, וקרא דעל פני השדה דרי', ועוד איך ניחא מתניתין דasha טהורה אליבא דרי', קיו' דaicא עכ"פ טומאות משא. וכך פרשו דרביה אתה לאshmien דטומאה במשא, אבל מיטמא שאצלה מיטמא, מיטמא, "וכשם" שאמר הרבה, הכי פירשו כשם שהאדם אינו מיטמא מטיבת שבלי, כך שתי טבעות אין הטהורה מקבלת טומאה מהאטמא שאצלה, ומה דפריך תרוייהו תנינהו, לא קאי על טומאה בלועה דיאנו מיטמא, עלר' ישמעאל אפילו היד שבחוץ אינה מיטמא, מקרא דע"פ השדה דגזה"כ הוא עד שיזלד אינו מיטמא, וכך שפיר מתוקמי מתניתין בר"ע, דחיה טמא דגזרין אותו החזיא ידו, אבל האשה טהורה דמונגש בשכחה, וכל זמן שלא יצא כלום טומאה בלועה היא ואני מיטמא, ולר"י גזרין אותו הولد ראשו חוץ לפrozדור אז זה היה בילד. ולפירוש התוס' הא דאמר דלא תימא אליבא דרי', ע"ג דאין חילוק בין ר"י לר"ע בלא החזיא כלל, דלשיניהם טהור מה"ת מ"מ איקא חילוק דר"ע גזרין אותו החזיא ידו, לא קשה מ"ש בבהמי' והוישיט הרואה את ידו דלא גזרין ממשום דבבהמה אפילו החזיא ידו ונגע בה הרועה נמי טהורה, וכמו"כ לסתן במשנה אחר זה ד"ה וחכמים אומרים בתרוץ קמא, אבל לר"י גזרין ממשום החזיא ראש צרך לחלק דבבהמה דחרחים מגולה ליכא למנזר כמש"כ רשי ז"ל. גם מה דפרק הש"ס ור"ע, עובר דטמא מן התורה מנ"ל, לדעת התוס' פריך בפשיותו כיון דטומאה בלועה אינו מיטמא כדרבה, מנ"ל לר"ע דבhzcia ידו מיטמא גם מה שבפניהם כמש"כ מהרש"א ז"ל, ולר"ש"י דר"ע מיטמא גם בא ה חזיא כלל מה"ת, ולית לי' כלל ילפונא דרביה מוהאוכל מנבלתה פריך משום דחו"ל למעט ממשמעותיו דעל פני השדה, אף דיאנו מיותר כן כתוב רשי ז"ל.

וכל המעין בצד יודה, דיבון לרשי ז"ל, ובין לתוס' חכמים אנו לסביר דוחק על דוחק, וכל הסוגי' ספר החותם ובפרט שיטת התוס' א"א להולמה,adam נאמר דלא כרבה, ונחلك בטומאי' בלועה בין טהרה

מן המת משני מותים ובכளו כתב דין מצטרפין, ובהלכ' ג' כתוב דעתית מבשר המת וכיית נצל ומלא חפינו רקב גם משני מותים מצטרפין משום דטומאתן ושיעורן שוה. ובhalb' ב' באבמה"ח של אדם אפלו מdadם אחד אם נחלק לשנים איןנו מצטרף הרי החקוק מבואר, בין אם השיעור בא בכמות ובין בא מצד האיכות, נפש או שדרה וגלגת או אבמה"ח דבוחני לא שיק צירוף משני גופין דאז בטל האיכות, זהה ברור ואמת ומצתתי כעון הדברים בדברים בדרכו סנהדרון ד' ע"ד ד"ה מנין לרבייעת עי"ש היטב.

במשנה בהמה המקשה לילד והזקיה העובר את ידו וחטכה וכו' שחת את אמו ואח' חותכה הבשר מגע נבלה דר"מ, וחכ"א מגע טרפה שחוטה וכו'. הסוגי' מוקשה מdadם, והאחרונים ז"ל לא יצאו יה' בביורום ובראשוני ז"ל אני רואה פלוגתא עצומה בפירושה, בין רשי' ותוס' ורמב"ס ז"ל כי כל אחד מהם דרך דרך לעצמו בהבנתה ובארור דבריהם כדי ה' הטובה על.

א) **שיטות** רשי' ז"ל, כפי המבואר בראש פירkon ס"ל לרשי' ז"ל ולמ"ד חזרה לא מהני, ס"ל יש לידי לאברים ולמ"ד חזרה מהני, ס"ל אין לידי לאברים, וממילא כיון דאותוב ר' יוחנן דס"ל אמר עצמו מותר בחזרה, אידחני נמי הא דאמר אין לידי לאברים, ומש"ה חזרה לא מהני, כמו שלא מהני בהזקיה ראש דהוה כילוד אם החזירו. וממילא דלא בעין דרשא דובשר בשדה טרפה לרבות החזירו. ר' יוחנן דס"ל אמר אין לידי לא מהני בי' חזרה ונאר, אמר היזקיא, זהה מסברא דכל שנולד לא מהני בי' חזרה ונאר, ועוד דלא שיק בלילה טבעית והחרחית לאמר עליה יצאה חוץ למחיצה ולהקרא בשם טרפה. ותדע שכן הוא דהרי אמרו לעיל דאיaca בינייחו דילשנא קמא ולישנא דמערבא למשיר מייעוט אבר שבפניהם, הרי דילשנא דמערבא אסרים גם מה דלא נשמע מקרא רשי' ז"ל וס"ל דבבמה לא איכפת לנו העיגל ראש כפיקה, דכל שאיןו ילוד היינו מטמא הן בבמה טהורה והן בבמה טמאה, ורק באדם טמא מכח הילופטה דר"ע דבמתה בנפש, וכוחתי' פסקינו ודוק.

ב"ה ע"ב גמורא עי"ש היטב, ולפנינו עוסוק בדרכי הגאון אלו.

הנה לפ"ז אין דקי"ל כרב דחזרה לא מהני יש לידי לאברים, כל עbor שהזקיה אבר נידון כולד ולא כאבר מן הבמה ומיד חל עליו איסור אבמה"ח למ"ד בהמה בחיה לאברים עומדת, ולמ"ד לא לאברים עומדת חל עליו אבמה"ח כשיתחתק. דרך בעודה בمعיה בהמה תנן חותך מעורב שבמעיה מותר באכילה בשחיטת האם, אבל בשיצא והוא כילוד אם נחתך, ה' אבר מן הח' ומיד העbor ולא מצד הבמה, דכיון דכילד דמי איך אפשר לדונו כאבר מן הבמה, והוא תרתי דסתרי. ומה נצחה דכל שהעbor מות נידון האיבר היזקיא, דהיינו נידון כעלון נידון וכל לא אמרו. וניהו דחולד שלא יצא עדין נידון כאמור לעניין שחיטה מגזה"כ דכל בהמה תאכלו, אבל לגבי אבר שיצא ונולד ונפרש מן הבמה, נידון הولد כיוצא אם חיה הוה אבמה"ח, ואם מות כאבר מן המת והוא נבלה, זהה שכותב רשי' ז"ל בד"ה מגע נבלה דאי העbor חיה הוה מגע אבמה"ח דטומאתה נבללה, ואם נמצא מות הוה נבלה ממש, דשלשית רשי' קי"ל יש לידי לאברים וע"כ הוה כן. ומה דאמרו בגמור' דטומאת דאמ' משום שחיטה עשוה ניפול, אין הכוונה כמו בmittata דועשה ניפול דהינו שטטמא מיד בעודו בחבورو משום אבמה"ח דהוה כנפל ממש קודם המיתה והשחיטה דזה א"א דהרי כיון דמצדי דכילד דמי קאtinyun עליה, הרי אפלו מיתת האם איןו עושה ניפול דברין לר"מ ובין לחכמים אם הבמה נתנבללה בשחיטתה או נהרגה בההתז' ראשיה והיה בה אבר היזקיא והולד יצא חי,

ה' ניחא לי לאמר דהה' טמא משום מגע והאשה טהורה, דין כאן משא, ע"ז קמורתך דלעולם טומאה בלועה כמוון דליתא דמי, והחיה טמאה מדרבנן, ואין טומאה דאוריתא, ופריך למה ל' למימר قولא הא, ומתרץ דלא תמא אליבא דר"ע דס"ל עובר במעי אשה טמא לית ליה טומאה בלועה, ואתה' מתניתן כוותי' וממילא נפרץ רבה מר"ע ומסתמא מתניתן, דזה ליתא דאפילו כר"י מצי את' מתניתן, ומושם דגזרו באשה שמא הוצאה ראשו חוץ לפרוזדור, וממילא גם אי כר"ע את' מתניתן מדרבנן אמר, דגזרה אותו העיגל ראש כפיקה, אבל מה' ית מודה ר"ע דכל שבכלה הטומאה אין כאן טומאה כל עיקר מגזה"כ וקרו דבמתה בנפש אדים, דMRIBIN מני טומאה לעובר במעי אשה, היינו בעיגל ראש כפיקה, דלא בעין יולד וכל שאין הנגעה בלועה מטמא במעג. ומעתה לא צריכנא להאי דוחק של מהרש"א ז"ל דלר"ע בהזקיה ידו מטמא גם מה שבפניהם, דהא במתה בנפש קדרש. דמהרש"א שפיר נצרך זהה לדעת התוס' דבחעיגל ראש כפיקה גם בבחמה טמא, א"כ ע"כ קרוא דבמתה בנפש את' להוסיף איזו טומאה בולד אדים שאינו בבחמה, ואי דידו שהזקיה דטומאה, להא לא צרך הקרא, לא מבעי פי' דעה שני' שבתוס' לקמן ד"ה וחכמים אומרים, דכן הדין נמי בבחמה טמא אין כאן תוספת טומאה באדים אלא אפי' לדעה א' דבבחמה טהורה, מ"מ קרוא דבמתה בנפש אדים מורה דטומאה מבפניהם ע"כ הוכרח לאמר דע"י הזקאת ידו גם מה שבפניהם טמא, אבל לפ' בארכנו דבחעיגל ראש כפיקה ליה טומאה בבחמה, שפיר אתה קרוא דבמתה בנפש אדים דבאדם טמא דלא בעין לידי שלימה, אלא שי' נראת וגולוי אף שהוא עדין במעיה. וזה היא שיטת הרמב"ם ז"ל ע"כ דכפי שבארנו לעיל דף ע' ע"ב הרמב"ם פליג על התוס' ושאיון ילוד היינו מטמא הן בבחמה טהורה והן בבחמה טמאה, ורק באדם טמא מכח הילופטה דר"ע דבמתה בנפש, וכוחתי' פסקינו וdock.

ו"ע דלמאן דPOSEK הכר"ע יש להקשوت לכאר' הא מתוך השקלה וטרוי' שבגמי' איןנו נראה כן. דהא אמר דפליגי ר' ור' בקרא דעל פני השדה, דל"ר' אתי לאפקוי ולד במעי אשה, ולר' ע' לרבות גולל ודופק ור' ע' עובר דטמא יליף מביבת בנפש אדים, ור' מוקי האי קרא לרבייעת דם מן המת, ור' ע' לטעמי' דיליף לי' מוקרא דעל כל נששות, ס"ל לרבייעת מב' מותים דטומאה ואנן בהאי דינא דרביעית מב' מותים לא פסקינו הכר"ע אלא כחכמים דפליגו עליי' כMOVIM ברמב"ם ריש פ"ד מוהל' טוי' מ', וא"כ איך פסק הכר"ע בעבור במעי אמו, אבל לק"מ דבאמת לא תל' זב', דבלא' הה' הקשו התוס' דל"ר' תרי קראי לרבייעת דם לע' וע' לומר דר' מוקי' חד לד"א, אבל און הכר"ע ס"ל דבמתה בנפש אתי לעובר במעי' אשה ועל כל נששות מות לרבייעת דם ויש אם למסורת וכמוש'כ התוס'.

ול' הא דר"ע דMOREBA רביעית דם משני מותים הקשו בתוס' יומה דף פ"ז ע"א ד"ה טומאתו, דלמה לי' קרא דהא כל שטומאותו שווה ושורוי' שווה מצטרפין, ולא מצאו מענה אחרית, רק דatzterik לבא משני נפלים דין בכל אחד דרביעית (ועיין מש'כ בזיה בסוגי' דט"ח ל�מן ק"ח ע"ב ברשי' ד"ה לעולם לא מצטרפין) והכפות תמרים שם תמה לפ"ז על הרמב"ם, דPOSEK דלא הכר"ע וקאמר דרביעית דם מב' מותים אינים מצטרפין ולא הזכיר כלל דהינו דוקא מב' נפלים, וע' דבכל מותים הדין כן ואיך יתרץ קושית התוס'. אבל לפענ"ד נראה דkowskihet התוס' לך' מ', דכאן אמרה התורה نفس ונפשות ולא רביעית ותלי' הטומאה בנפש האדם אלא דאן אמרין דשיעור نفس הוא רביעית וא"כ איך לצטרף זאת משני מותים כיון דאין כאן نفس, ור' ע' מוקרא יליף דמצטרוף ותדע שכן הוא דהא הרמב"ם שם מונה והולך, שדרה משני מותים וגלגת משני מותים, ואבר

לו הבנה כלל, כיוון דחכמים דר"מ דהילכתא כוותייהו, ע"כ נמי יש לידה לאברים ס"ל, אךמצו אמרו דהשחיטה של האם מהני להאי אבר הנולד לטהר מידי נבלה, וילפו זאת מטרפה, הלא שפיר צוח ר"מ הא נוגף והאי לא נוגף, ורק"ל בטרפה ואבר המודל בנה נשחת גופה, אלא אדרשו מצד אישור טרפה שהיה עלייה מוקדם וכן, אבל האיר אבר היוצא לאו גופה, אלא נולד ונפרד מן הבבמה, ואם מהני השחיטה על הנולד נמי, למה לא יתרנו ע"כ דלא מהני על הנולד, וא"כ איך תטהר דבר שאינו גופה ונקרא נולד ע"י השחיטה גופה, ומה שהשביו שייתר מצלה על שאינו גופה מוגפה, אין זו תשובה כלל, דבחותך מעובר שבמעיה אין כאן לידה, ונותר מכך כל בהמה תאכלו אף באכילה, אבל אבר היוצא דאיכא כאן לידה, איך נחلك בין אישור אכילת אבמה"ח לטומאת אבמה"ח לאמר שם החולד או נחתק האבר, ומכך"ש דקשה באבר דעתך מות, למה לא מטמא מיד לחכמים כמו לר"מ כיוון דכילד דמי, וממילא לא תהני השחיטה לטהר כמש"כ התוס' ד"ה וחכ"א, אדם מטמא קודם השחיטה איך TABA השחיטה ותטהר ועין לבב אר"י ובמלוא הרועים בהגנות הש"ס שתמהו על דמיון זה דשחיטה טרפה לאבר היוצא, ובאמת חומר הקושי איןו אלא לשיטת רשי"ז ל' כאשר בארתי, אבל לשיטות התוס' והר"פ וייתר הראשונים דעתם תראה כי דעת אחרת עם.

ב') שיטת התוס' הווא, דפלוגתא דיש לידי לאברים אינה תלוי בפלוגתת רב וועלא בשם ריו"ח اي אבר עצמו אסור או מותר ואע"ג דאיתוoso בהא דקאמר דאבר עצמו מותר, מ"מ במה דקאמר אין לידי לאברים הלכתא כוותי נגד רב, כי רק במערבא אמרו בטעמא דרב דאבר אסור משום יש לידי לאברים, אבל תלמודן קאמר בשם רב דקיליף מקרה דובשר בשדה טרפה דלה מהני חזורה כטרפה שאין לה היתר, ומעתה סובר לר"מ כיוון דהאי אבר כابر דבבמה נידון, בין עובר חי ובין עובר מת, כל זמן שלא נשחת אין כאן לא אישור ולא טומאה, ולכן כתבו התוס' בד"ה וחכ"א לקודם שחיטה לכ"ע אדם הנוגע באבר זה הטהור, ורק השחיטה גורמת אישור וטומאה ומושום דשחיטה עשוña ניפול. אלא דזה לכארוי אין לו מובן כלל דע"כ אין הכוונה דשחיטה עשוña ניפול מעיקרא אלא כמש"כ רשי"ז ל' דאן השחיטה מועלת על היוצא, וכי נאמר דשחיטה גרעה ממיתה, דהמיתה ודאי אינה עשוña ניפול לאבר היוצא כמש"כ לעיל בשיטת רשי"ז ל', אבל דעתה ניכר לכך הוא דכל שהאבר בחוץ אין לו היתר בשחיטה מקרה דוכל בבהמה תאכלו, דמכללא משמע דמה שאינו בהמה ע"ג דלא הוה כילוד, מ"מ אסור משום דאינו בהמה, ואינו ניתר בשחיטתה. אלא דחזורה הייתה מהני, אי לאו קרא דבשר בשדה טרפה, דמני"י לפינן דכל שיצא חוץ ממחיצתו פעת אחת שוב אין לו היתר באכילה כטרפה שאין לה היתר, ומינה דלא מצי להיות חמור מטרפה דיש לו טהרה ע"י שחיטה, ה"ה אבר שהחזר לא נאסר אלא באכילה כטרפה, אבל השחיטה מהני עכ"פ על מה שבבמה לטהר, וכ"כ הרראש יוסף ז"ל והדברים קילוריין לעיניים, ומה מאורוזים בחידושים הרשב"א ז"ל בשם בעלי התוס' שמספרים כן דברי הש"ס דלקמן, דקאמר ר' יוסי בר חנינא, Mai טעמא דר' יוחנן אליבא דחכמים האיא את לי' תקנתא בחזרה והאי לית לי' תקנתא בחזרה, ופיישו ז"ל דהכוונה דבאבר היוצא את לי' תקנתא בחזרה, להיות נתהר מטומאה גם לר"מ, דבଘזיר מודה דלא גרע מטרפה, כיוון דכל האיסור בא מקרה דטרפה. אלא דבלא החזר ס"ל כיוון דבלאו קרא דטרפה, כל שאינה בהמה אין השחיטה מועלת בו, ומילא דזה כניפול, דשחיטה אינה מועלת, ומילא באיסורה קמא קיימת ונאסר ומילא מיד כהוזיא את ידו, בין לר"מ ובין לחכמים, כל זאת מוכרכ לשיטות רשי"ז ל', דעתם דאבר היוצא הוא ממש דיש לדבון. אבל מה שא"א להבין לדעת רשי"ז ל' הוא, מה אמר הרבה הרבה לכהן דלקמן בין באבר דעתך חי ובין באבר דעתך מות, דעתם דרבנן בהזאה (וכן לר"ח טעמא דרבנן בעובר חי) אין

אין כאן על האיר אבר שום אישור וניתר בשחיטת העובר, ואיך תפועל השחיטה על אבר היוצאה לעשותו ניפול יותר מהmittah, אלא פירשו כמש"כ רשי"ז ל' דלקמן דר' ע"ג ע"א ד"ה עשוña ניפול ז"ל, "עושה ניפול בשעת שחיטה הרי היא כניפול ממנה ואין שחיטה מועלת בו ומשום לישנא דקלר דילפין לפקון מיתה עשוña ניפול נקט לה עכ"ל. הרי דבפירוש מדיק רשי"ז ל' דשחיטה עשוña ניפול הכוונה בשעת שחיטה דוקא, דהינו שאין השחיטה מועלת באבר, ולא כמו מיתה עשוña ניפול דהכוונה כאילו נפל קודם לכן, וכמש"כ רשי"ז ל' לפקון באותו הדף ע"ב ד"ה ואינו מטמא, וכיון דשחיטה עשוña ניפול הפירוש בשעת שחיטה לאמר דין אין השחיטה מועלת לו להתרו, ה"ה דמיתה נמי הדין כן דעישה ניפול בשעת מיתה, ואני פועלת עליו לאסרו באפונ דהmittah והשחיטה שווין לגבי האבר דאים פועלים עליו כלל, אלא דשחיטה כיוון דמגזה"כ פועלח על הولد שבמעי הבבמה להיות ג"כ כשחות, מAMILIA נשאר האיר כבבמה היה שאון לה סימנים לשחיטה, וכן מוכך מרשי"ז לעיל דר"ס ע"א ד"ה אבן פקעה דכוותה, דבאבר היוצא אין כאן אישור אחר אלא דין לו סימנים לשחיטה, וזה אפילו לרבען דר"מ דרבנן ט' נמי איכא אבר היוצא, ומכך"ש לר"מ דרך בגין ח' שיד אבר היוצא דהכי הוה דבען ח' אין במיינו שריטה הוא, ואייכא כאן אבר שאון לו שחיטה ואסרו משום אבמה"ח. מ"מ טומאת אבמה"ח ודאי לייכא עליו, דהרי הוא חי והتورה אמרה כי מותן בהבמה וכו' הנוגע בנבלתה, אשר מהו לפקון קכ"ז ע"ב דאבמה"ח מטמא, הרי דבעין מיתה דוקא ולא גרע אבר זה מבו ח' חי דין במיינו שחיטה, מ"מ כל זמן שהוא חי איןו מטמא, ואייך יטמא אבר שהוא חי משום דין לו שחיטה יותר בגין ח' חי שאון לו שחיטה, וכך הלא דקאמר לר"מ דמגע נבלת דהינו אבמה"ח, הינו משום דחחטכו ומה דאמרו בגמרא דל"מ אפיקלו בלא חחטכו משום דמגע ביה"ס"ת מטמא או למ"ד חבורו אוכlein כמאן דאייפרט הוא, דמסתמא עוז בחבورو ע"כ כשמת אח"כ, דמסתמא בגין חי, מות מהר אחר שחיטת אמו, ומטמא האיר אבר כאבמה"ח דעלמא. ואפיקלו למ"ד בהמה בחו"י לאו לאברים עומדת, האיר דוחלד ניתר בשחיטה והוא נשאר אסור לעולם ולבן חל עומד, כיוון דוחלד ניתר בשחיטה והוא נשאר אסור לעולם ולבן חל עליו איסור אבמה"ח לכ"ע, ואם אח"כ מות מAMILIA מטמא משום אבמה"ח. והרי זה ממש כמו נקבות הושט ופסח"ג לדעת הרמב"ם ז"ל דאית בהם אישור אכילת נבלה מוחים וטומאת נבלה רק לאחר מיתה, והכא דכוותי אישור אבמה"ח חל עליו מיד ע"י השחיטה שפועלת על הولد ולא על האבר, וטומאת אבר מן הח' ע"י מיתה הולד, דכל זמן שהוא חי החיות מציל מן הטומאה. וכל זאת בעובר חי, אבל בעובר מות כיוון דאבר היוצא כילוד, הרי הוא מיד אסור וטמא משום נבלה עוד לפני השחיטה דבשלמא בעובר חי כל זמן שלא שחת את האם עדין אין כאן איסור אבמה"ח לחולתו, לא מבער"ב"ט לרבען דאפשר שיזולד כלו וישחט שחיתות עצמו, لكن לא הוקבע אישור אבמה"ח רק ע"י השחיטה דבבמה, אלא אפילו לר"מ דרבנן ח' מיררי אפשר שישחה עד שישלמו ט' חדשים וישחט שחיתות עצמו لكن לא הוקבע אישור אבמה"ח לר"מ נמי רק ע"י שחיתות האם, אבל בעובר מות דהאי אבר לעולם באיסור קיימת, א"כ מה בין לאחר שחיטה לקודם שחיטה, כיוון דיש לידי שחיטה, והינו טמא דר"ח דלקמן דקאמר, דבאבר דעתך מות לכ"ע שחיטה עשוña ניפול, דשחיטה אינה מועלת, ומילא באיסורה קמא קיימת ונאסר ומילא מיד כהוזיא את ידו, בין לר"מ ובין לחכמים, כל זאת מוכרכ לשיטות רשי"ז ל', דעתם דאבר היוצא הוא ממש דיש לדבון. אבל מה שא"א להבין לדעת רשי"ז ל' הוא, מה אמר הרבה הרבה לכהן דלקמן בין באבר דעתך חי ובין באבר דעתך מות, דעתם דרבנן בהזאה (וכן לר"ח טעמא דרבנן בעובר חי) אין

איו כאן אבמה"ח אלא נבלה, וכך רק ע"י השחיטה ששוחט אמו הוקבע איסור אבמה"ח, על האי אבר היוצא בין חיה ובין מות, ולגביו עניין זה שחתיטה עשויה ניפול. וזה מקרים דכל בהמה תאכלו ידיעין, דמכללה נשמע אדם איןו בהמה לא תאכלו. ולquin על האי אבמה"ח אף דרך כללא דכל בהמה תאכלו ידיעין, משום דחויה כמו דרשה דתזבח ולא גיזה דהדרה לאיסורה קמא, ואע"ג דלא דמי, דתתם אי לאו היתר דתזבח הכל היה אסור משא"כ כאן, דבלא קרא דכל בהמה היה לאבר היוצא יותר ע"י שחיטה הולך אם יצא חי, אבל י"ל דהכא מכח ההיתר דוכל בהמה נצחה האיסור של האבר ממילא, دقיוון שהולך בתוכה כשות הרי אין כאן סימנים לשוחט, וא"כ ממילא אכן איסור אבמה"ח כאשר בהמה דעלמא, וחמור ממנו דין לו היתר בשחיטה. אלא אי מטמא נמי אבמה"ח לאחר מיתה או לא, בזה פלגי ר"מ ווחכים. ר"מ ס"ל כיון שחיטה עשויה ניפול לעניין איסור אכילה לעובר עלי' משום אבמה"ח, עתה שהוא מות מה לא יטמא, ווחכים ס"ל שחיטה עשויה שתי פעולות הפוכות, דעת"י שמכורת את הולך העשה האי אבר היוצא בכינול לעניין אכילה, ומ"מ לטהר מהני השחיטה גם על האי אבר, וילפו זאת מטרפה ומארב היוצא שהחציר, אך ע"ג דאסור מכח קרא דובש בשדה טרפה, دمشים לפניו דבר היוצא שוב אין לו היתר בשחיטה האם, ומ"מ טהור מטומאת נבלה גם לר"מ דלא מצי להיות חמור מטרפה עצמה, ולפgo ג"כ קולא מהאי חומרא דכמו שלגלה תורה דלא מהני חזורה, וגם לאחר חזורה השחיטה עשויה ניפול, להאי אבר שייצא פעם אחת, לפניו נמי קולא דרך לעניין איסור עשויה ניפול, אבל לעניין טומאה לא. והדבר מוכיח הבנה, כדי לאו דחויה לנו קרא לאסור אבר היוצא שהחציר, היו חכמים מודים לר"מ דבר היוצא הוה אבמה"ח, הנה לעניין אכילה והן לעניין טומאה, ורק מכח האי חומרא חזורה לא מהני נצחה קולא דעתה גם אבר שלא החציר אתמה. גם תשובה ר"מ לחכמים קשה להבין, דקאמר מה לטרפה שכן גופה, דהא הם מאבר שהחציר לפו והוא אין גופה, ומודה בה ר"מ דנאסר באכילה, ונטהר מטומאה ע"י שחיטת האם, הרי גם לר"מ עשויה השחיטה ב' פעולות הפוכות באבר היוצא שהחציר לאסור ולטרה.

עתה אצע לפניך שיטת הרמב"ם, דעת שלישית ומכרעת.

ג') **הרמב"ם** ז"ל פסק אין לידי אבירים כדעת הר"ף והתוס', אבל ס"ל דbabר היוצא לית' ב' רך איסורה בעלמא ולא מלוקות, ז"ל בפ"ה הלכ' י"א. אבר עובי שיצא וכוי ואס נחתק לאחר שחיטה האוכלו אינו לוקה, עכ"ל, הרי דס"ל כיון דין לאיר לאבירים אי לא קרא דובש בשדה לאסורبشر שייצא חזוץ למחיצה הוה שחיטה מתרת גם היוצא, דנヒו דיןינו בהמה מ"מ היה הנגר האי מקצת שייצא אחר עיקר הגוף שהוא בפנים, דאין נחקל בגוף אחד לאמר דרויבו שחוט ומוותר, ומיעוט אסור מושום דלא נשחת שהדבר זה זר מאד, וכן ס"ל דין כאן איסור אבמה"ח ומושום שלא נשחת, כי נשחת שפיר וליכא על האבר לא טומאה ולא איסור אבמה"ח, אבל אית' ב' איסור יצא מקרים דובש בשדה, ולא משום שחיטתה עשויה ניפול ואני מועלת באבר היוצא, אלא קודם שחיטה לא איקבע איסור זה דיויצה חזוץ למחיצה, אלא על ידי חזורה דاز נתבטלה הלידה, אבל קודם שהחציר אם יולד אח"כ הרי אגמ"ל דיציאת האבר תחילת לדידה היה. ולעיל בסוגי' דמברכת הארץ בזזה. וכן בשחיטה دقיוון נשחתה אמו הרי נתבטלה הלידה, ואגמ"ל דהאי יציאה לאו לידי היתה אלא יצאה חזוץ למחיצה, ונארס מקר' דובש בשדה. ופסק זה כולל אבר היוצא ואבר המודל בבהמה, ובשר קודש שיצא, וכמש"כ ה"ה שם בפירוש דעת הרמב"ם ז"ל. ולעיל בראש פרקן ברטתי דעת הרמב"ם ז"ל

הابر אבמה"ח דהאי אבר לעולם כחד מאברי האם שלא הועיל לו השחיטה. ווחכים אומרי' כיון דעת מודית לנ' דבhzior מהני השחיטה לטהר האבר, א"כ ה"ה בל החזיר לא נאמר אלא דין חילוק בין עבר מת לחי דבשניהם מודה ר"מ דין כיון לא איסור ולא טומאה קודם שחיטה, וחזרה מהני עכ"פ לטהר ע"י שחיטת האם ולquin רק השחיטה עשויה ניפול בין לעובר חי ובין בעובר מת, ובשניהם נידון האבר ע"י השחיטה כאבמה"ח. ולquin כתבו התוס' דברועה שהושיט ידו דמתניתין דלעיל ה"ה בהוציא עופר ידו הדין כן דתטור הרועה בגע בו, دقיוון דין לאיר לידה לאבירים ונידון כאמור מן הבהמה, מה לי טמאה ומה לי טהורה, כי השחיטה גורמת איסור וטומאה לר"מ ואיסור לחוד לרבען. ועיין במהרש"א ז"ל שכותב דודאייפה כתבו הוציא ידו דרביה لكمון, דקאמר דפלגי בין בעובר חי ובין בעובר מת, אבל לר"ח דס"ל דלא פלגי רק בעובר חי, אבל במת ד"ה שחיטה עשויה ניפול, האי דרואה בפשיטות ATI דוקא בלא הוציא ידו מטמא. ודבורי הקדושים נפלאו ממוני, דפי' דעתו דר"ח בעובר מת מטמא אבר היוצא מיד, עוד קודם שחיטה ולא תל"י הטומאה בשחיטת האם כלל, מה זה דקאמר לר"ח דד"ה שחיטה עשויה ניפול, שחיטה מה בעי הכא, והכי הול"ל אבל בעובר מת ד"ה טמא מיד כשהוציאו, הן אמרת דגם לשיטת רשי' שפרשנו לעיל קשה כנ"ל, אלא דרש"י יש לדוחק ולאמר דלאו דוקא נקייט ר"ח האי לישנא, כיון דרש"י פלגי חכמים ור"מ בתרתי מתרי טעמי לרבה. אבל לתוס' דהוכחו שיטות מסוים דקאמר בגמרא דפלגי בשחיטה עשויה ניפול, ואין כאן פלוגתא אחרת איך מפרש האי לישנא דד"ה שחיטה עשויה ניפול דלאו דוקא קאמור. ולא עוד אלא גוף הסברא קשה, דבשלמא לרשי' דמטעם יש לידי אבירים קטינו עלה, שפיר י"ל דבעובר מת טמא מיד, ואדרבא בטעמא דרביה דקאמר דפלגי גם בזה לא מצאנו טעם הגון, אבל לדעת התוס' דין לאיד לאבירים, ורק מכח דיצא חזוץ למחייבו קטינו עלה, אבל כאחד מדברי הבהמה ייחסב, והוהichi מכח הבהמה, איזו טעם יש לאמר דמטמא וכאשר באמת כתוב המהרש"א אח"כ בטעמא דרביה, דבלא שום קרא אלא משום דין לאיד לאיד לאסור אטמא, אלא ודאי לדעת התוספות גם לר"ח טעמא דר"מ בעובר מת כמו בעובר חי משום שחיטה עשויה ניפול, וקודם שחיטה אינו מטמא. ומה דפלגי בגין בעובר חי ומודים בעובר מת נקבע בי' עד השחיטה, لكن בעובר חי פלגי דאסור יוצא גופה לא נקבע בי' עד השחיטה, וכי מותני השחיטה לטהר עכ"פ, אבל בעובר מת דאסור יוצא נקבע מיד כשהוציאו, ניהו דלא מטמא מיד אפשר בחזרה, והיה נטהר ע"י השחיטה דאמו, עכ"פ מן הטומאה, אבל כל שלא החזיר ונשחתה אמו אין מועלת לטהר. ולפי' בבהמה טמאה והוציא ידו, טהור הרועה גם לר"ח לחד תירוצא שבתוס', אלא דכתבו לבסוף, די"ל דלא ילין טמאה מטהורה אלא למה שבפניהם, ולא מה שבחוץ וטעמא רבה יש בדבר חלק בין טהורה לטמאה, דבטהורה כיוון אפשר בחזרה להיות נטהר אח"כ בשחיטת האם لكن אינו מטמא בחוץ, משא"כ בטמאה ד"א בחזרה להיות נטהר.

נמצא פסקן של דברים לדעת התוס' דbabר היוצא שחיטה עשויה ניפול לעניין איסור אבמה"ח, ר"ל דעת"י השחיטה הוקבע האיסור דbabר היוצא דין בו משום לידי, אבל יש בו משום אבמה"ח, כאשר אברי הבהמה אם יחי' נחתק, כיון שהוא בחוץ, ולמ"ד לאבירים עומדת אית' ב' איסור אבמה"ח מיד, אלא דעת'ו דכמו דבבהמה דאית' לה היתר בשחיטה, כן הוא לא הוקבע. דכמו דבבהמה דאית' לה היתר בשחיטה, והיה לו שחיטת נמי באבר היוצא, אם יצא אח"כ שאר העובר, והיה לו שחיטת עצמו. וגם בעובר מת לא נקבע איסור אבמה"ח,adam יולד כלו

דטרפה ילפינו דחזרה מהני לענין טומאה, וסבירו חכמים דמשם נשמע גם לא חזרה, ואין חילוק בין החזרה, ובשניהם אסור ואני מטמא, ואסורים משום אבמה"ח. זאת הוא שיטת הנני יש מפרשים. אבל שיטת הראב"ד ע"כ אינה כן, דהוא מודה בדברבר היוצא ליכא איסור אבמה"ח משום דכל שאין שחיטה עשוה ניפול לענין טומאה, ה"ה לענין הקשר אכילה אינה עשוה, וכקושי ר"מ לחכמים, אם טרחה מידי נבלה תתרנו באכילה, אלא דיש על האבר איסור אחר דעתא מקרא דבר בשדה טרפה, וא"כ למה לוקין על האבר היוצא דילפין לע"מ מבשר בשדה, ואין לוקין על אבר המдолדל, וזאת דהוה רק אסמכתא בעלמא, והחילוק שזה גופה וזה אין גופה, הלא לית להו לחכמים דק"ל כוותיו, ולכן השגת הדברים זה.

הראב"ד ז"ל אין לה מקום ונפרקת עצמה תכ"ד, ועתה הט אንז' ושמע איך תפרט השוגן עפ"י שיטת הרמב"ם ז"ל. דר"מ דסובר דשחיטה עשוה ניפול באבר היוצא בין לענין איסור ובין לטומאת נבלה, ע"כ לאו מקרא דבר בשדה Kata'a עללה, אלא משות דעתך לי יש לידיה לאברים וכיון דהוא כילד אין לו היתר בשחיטה אמו, אפילו כמו בהוציאו בראשו שחיטה עשויה ניפול, ואם כל זה מה צורך האיל ושי בו לאו דטרפה" עכ"ל, ובסוף דבריו נתפס, דהרי אין מודה לדעתה שחוותה אלמא אמרו שחתת את אמו ואח"כ חתכה חכ"א מגע טרפה שחוטה אלמא אית ב"י איסור טרפה והול"ל אין לוקה משום אבמה"ח דין שחיטה עשויה ניפול, ואם כל זה מה צורך האיל ושי בו לאו דטרפה" עכ"ל, ובסוף דבריו נתפס, דהרי אין מודה לדעתה שחוותה עשויה ניפול, וא"כ השחיטה מטהרת וגם מכשרת את האבר, ואין כאן אלא איסור דמרビין מטרפה, הלא מרביין נמי אבר המдолדל, ומה בין אבר היוצא לאבר המдолדל, וכקושי הש"ס לקמן על ר"מ אליבא דרוי"ח וע"ז מתרצין שם דהאי גופה והאי לאו גופה, אבל חילוק זה אית לי לר"מ, אבל חכמיםADRVA אמרו הרבה מצלת על שאינו גופה, וא"כ למה לוקין על אבר היוצא, ואבר המдолדל אין בו אלא מצות פירוש בלבד, ועיין מש"כ על התוס' שם, וה"ה ז"ל כתוב נמי כדברים האלה להצדיק את הרמב"ם, דס"ל אבר היוצא ואבר המдолדל חד דינא אית להו לאיסורה ולא למלכות, אלא שכטב וש מון המפרשים שפרשין אין בהם אלא מצות פירוש הינו מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא, וחילקו בין אבר המдолדל לאבר היוצא עליו משום אבמה"ח, דכיוון שכן הוא גם דעת הראב"ד ז"ל, ובאמת זה ליתא, דהינו יש מפרשים הנה בעלי התוס' ודעums, ומהנה חילקו בין אבר מдолדל לאבר היוצא, משום דס"ל אבר היוצא לוקין עליו משום אבמה"ח, אבל דלאו בבהמה היא מטמא השחיטה עשויה ניפול, דהינו שמכשר את העובר וקובע לאבר היוצא באיסור אבמה"ח. אלאadam החזרה האבר קודם שחיטה הוי"א דמהני, ע"ז איתא לפותא דבר בשדה דכל שיחט פעם אחר אין לו היתר אם נשחת האם, דעלולים חשבין לי כאלו הוא בחוץ, וואת היא דרשעה גמורה דין כאן איסור חדש, אלא אותו הלאו דאבמה"ח שהיתה באבר היוצאה קודם שחזרה, נשאר עליו גם אחר חזורה מכח האי לפותא, ולכן שפיר מחקלים בין אבר היוצאה לאבר המдолדל, דbabar המдолדל מעיקרה אין כאן איסור אחר, אלא מקרא דבר בשדה דהיא אבמה"ח לכיא, דכי יפול מהם בתובם כתוב גבי אבמה"ח, ודדרשינו עד שיפול אין איסור אבמה"ח אלא דמתיה ילפין דועשה ניפול. ואע"ג דהאי קרא דכי יפול לענין טומאה כתוב, והו"מ"ל דזוקא לענין טומאה בעין נפילה, אבל לענין איסור לא, כמו באבר היוצאה דמחקלין בין איסור לטומאה, לאו קושי" הוא דמסתמא כל שחחיטה מועלת לטהרה, ה"ה נמי להתייר אבל באבר היוצא א"א לאמר דמתיר השחיטה כיון דאמר קרא כל בבהמה, והאי לאו בבהמה הוא, ולאמר דמטמא נמי א"א דהא מקרא

כsmouthה, דס"ל דאיסור יוצא לא תלי בשחיטה דה"ה בהחזרה נשעה יוצא ונאסר, דאל"כ אלא דחשיטה גורמות האיסור, ומקרה דוכל בהמה תאכלו, הרי א"כ בא הכתוב לאסור וזה א"א לפי מה דקיים ז' סימנים אכשר בה רחמנא, ופרש"י זל דהיתרא רבתה לען התורה ולא איסורה א"כ א"א שצמיח מהיתר זה שום איסור, ואיך צמיח מהיתר זה איסור דבר יוצא. ודלא בכ"מ שם שנדחק בפשטות לשון הרמב"ם, וריצה להשוותו עם דעת שאר הראשונים זל, ולא עוד אלא דנטקשה לי הרי רוב לידות הכי הו, שמצויא ידו תחלה, ולא נחית במקצת דהאי מלטה דרמב"ם רק בהחזרה את ידו קאמר ומשום דנטבטלה הלידה. עיין היטב לעיל אריכות הדברים זה.

וראה זה הפלא ופלא איך הראב"ד ז"ל בהשגתו על הרמב"ם מודיע ידי' משתלים. ז"ל על הלכי הנ"ל, "זה שבוע שהרי אמר לעלה שאפייל החזרה וחטכה אחר שחיטה לוקה משום בשער בשדה טריפה (זה ליתא ברמב"ם כמו שהעיר ה"ה זל), ובמשנה אמרו שחתת את אמו ואח"כ חתכה חכ"א מגע טרפה שחוטה אלמא אית ב"י איסור טרפה והול"ל אין לוקה משום אבמה"ח דין שחיטה עשויה ניפול, ואם כל זה מה צורך האיל ושי בו לאו דטרפה" עכ"ל, ובסוף דבריו נתפס, דהרי אין מודה לדעתה שחוותה עשויה ניפול, וא"כ השחיטה מטהרת וגם מכשרת את האבר, ואין כאן אלא איסור דמרビין מטרפה, הלא מרביין נמי אבר המдолדל, ומה בין אבר היוצא לאבר המдолדל, וכקושי הש"ס לקמן על ר"מ אליבא דרוי"ח וע"ז מתרצין שם דהאי גופה והאי לאו גופה, אבל חילוק זה אית לי לר"מ, אבל חכמיםADRVA אמרו הרבה מצלת על שאינו גופה, וא"כ למה לוקין על אבר היוצא, ואבר המдолדל אין בו אלא מצות פירוש בלבד, ועיין מש"כ על התוס' שם, וה"ה ז"ל כתוב נמי כדברים האלה להצדיק את הרמב"ם, דס"ל אבר היוצא ואבר המдолדל חד דינא אית להו לאיסורה ולא למלכות, אלא שכטב וש מון המפרשים שפרשין אין בהם אלא מצות פירוש הינו מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא, וחילקו בין אבר המдолדל לאבר היוצאה עליו משום אבמה"ח, דכיוון שכן הוא גם דעת הראב"ד ז"ל, ובאמת זה ליתא, דהינו יש מפרשים הנה בעלי התוס' ודעums, ומהנה חילקו בין אבר מдолדל לאבר היוצאה, משום דס"ל אבר היוצאה לוקין עליו משום אבמה"ח, אבל דלאו בבהמה היא מטמא השחיטה עשויה ניפול, דהינו שמכשר את העובר וקובע לאבר היוצא באיסור אבמה"ח. אלא adam החזרה האבר קודם שחיטה הוי"א דמהני, ע"ז איתא לפותא דבר בשדה דכל שיחט פעם אחר אין לו היתר אם נשחת האם, דעלולים חשבין לי כאלו הוא בחוץ, וואת היא דרשעה גמורה דין כאן איסור חדש, אלא אותו הלאו דאבמה"ח שהיתה באבר היוצאה קודם שחזרה, נשאר עליו גם אחר חזורה מכח האי לפותא, ולכן שפיר מחקלים בין אבר היוצאה לאבר המдолדל, דbabar המдолדל מעיקרה אין כאן איסור אחר, אלא מקרא דבר בשדה דהיא אבמה"ח לכיא, דכי יפול מהם בתובם כתוב גבי אבמה"ח, ודדרשינו עד שיפול אין איסור אבמה"ח אלא דמתיה ילפין דועשה ניפול. ואע"ג דהאי קרא דכי יפול לענין טומאה כתוב, והו"מ"ל דזוקא לענין טומאה בעין נפילה, אבל לענין איסור לא, כמו באבר היוצאה דמחקלין בין איסור לטומאה, לאו קושי" הוא דמסתמא כל שחחיטה מועלת לטהרה, ה"ה נמי להתייר אבל באבר היוצא א"א לאמר דמתיר השחיטה כיון דאמר קרא כל בבהמה, והאי לאו בבהמה הוא, ולאמר דמטמא נמי א"א דהא מקרא

כבר נפל, ובabar היוצאה לא הוקבע איסורו, כיוון דאפשר בחזרה כדאמר ריב"ח בטעמא דרבנן דמודו הכא, אבל לר"ל רק אמר דפלייגי בזה כמו בזה, לא ידעת פреш דבר, אכן אפשר דפלייגי בזה כמו בזה, דbabar המдолדל יש לנו קרא לטליה דכי יכול עד שיפול, ובabar היוצאה יש לנו קרא לאסור דכל בהמה תאכלו, אבל מה שחווצה לה דוחה כיולד אסור באכילה, ומעתה אי טעמא דר"מ דא"א חלק בין איסור לטומאה, ע"כ לדידי'babar המдолדל גם איסור כלל. אבל עוד קולא יש גם بلا החזיר ואמו טרפה או בתאכילה מותר, ואי דרש כי יכול עד שיפול, א"כ אין לו קרא לאסור אשר המдолדל, אלא קרא דובשר בשדה טרפה, וא"כ איך טטמא ויהי חמור מטרפה, ואי מסברא ידע דבר המдолדל אסור ומטעמא, ולא דריש כי יכול עד שיפול, וכס"ד דגמר' לקמן דף קכ"ז, מניל' לר"ל דחכמים פלייגי על ר"מ בזה, זהה מדבריו משמע דמחוד טעמא פלייגי בזה ובזה, וזה ליתא דכאן אין הטעם משום שחיטה העשויה ניפול, דגם לפניהם השחיטה מתמא משום שעומד לפול לנפל דמי. ולא עוד אלא דלר"ל א"א לאמר כלל, דלר"מ יהיו הابر המдолדל מטמא בעודו בחבورو ומשום דוחה כניפול, זהה לר"ל הוא דאמר לעיל דף ל"ב ע"ב דשחט את הקנה, הריהה כמוון דמנחא בדיקולא דמי, ע"כ ס"ל לר"ל-DDG נאבר המдолדל מכח החיבור שיש לה להגונן, דאל"כ איך תהי הריהה ניתרת בסימן אחד והסימן השני לגבי הריהה לאו כלום הוא, כמו דאמרו לעיל דף כ' וכי מטה עומד ומולק, וע"כ צ"ל דמשום דבוקה במקצת ולהכי מהני שחיטה, וא"כ ע"כ ס"ל לר"ל דbabar המдолדל נמי מהני שחיטה ואיך קאמר כאן ר"ל, דלר"מ באבר המдолדל אסור וטמא דמייד שנתדלל חשוב לנפל ומטעמא משום אבמה"ח, ותקשי איך מהני שחיטת סימן שני להתריר את הריהה, ולאמר דהרייהה נתרת באמות ע"י סימן אחד ואפילו אם נפסק לגמרי ואני מעורבה בהמה כשרה הריהה, ואפילו אם לא ישחטו יותר זה דבר זר ולא שמענו מעולם מי ישיבור כו, (ועיין לעיל בסוגי' שם דהראש יוסף ז"ל שבזה) וא"כ ע"כ דלר"ל גם על אשר המдолדל מהני שחיטה ואנו אסור אלא מצד בשער בשדה טרפה אי דאוריתא לרמב"ם, אי מדרבנן לשאר הראשונים. אבל טומאה מאן דכר שמי, וא"כ התמי' קיימות ועומדת לר"ל לשיטוון, דס"ל דע"י שחיטת הקנה הריהה כמוון דמנחא בדיקולא זהה, איך מציא אמר דלר"מ אין לאבר המдолדל שחיטה. וצ"ל דבאמת הדבר בי' מהאי דהכא לאחר שזכה לאמר שחיטת הקנה וא"כ נקבה הריהה כשרה, כאשר הדר ממה שאמר דשחט בין שחת בטעם חתק או שלא בטעם חתק, עיין לעיל דף ל"ב ע"ב ובמה שכותבת שם בס"ד ודוק' היבט.

עוד שם גמר', אל לא אם טהר שחיטת טרפה אותה ואת הابر המдолדל שבה, דבר שבגופה וכו', הנה כפי שהעלתי לךון דף ע"ה דשחיטת טרפה איינו מסלק איסור אבמה"ח אין הכוונה כאן על אשר המдолדל בהמה טרפה, אלא קרי שחיטת טרפה אם בהמה נטרפה או אם האבר נטרף, כי גם אשר המдолדל קרווא טרפה, וזה ניחה לדעת הרמב"ם דאיica באבר המдолדל אסור טרפה דאוריתא, אבל לתוס' האי אשר דמודולל בה בל"ה אין לו פירוש, דכיון דניתר באכילה ע"י שחיטתה, איך שיק' כאן טומאה כלל והוא ראי' גודלה לשיטת הרמב"ם, ותוס' לקמן נדקרו הרבה בזה ועיין בדיבורים שאחר זה.

ע"ב ותוס' דה' מהי טעמא דר"י אליבא דר"מ, קצר קשה דשאני אשר דבמה דמדאוריתא שרי אף באכילה כדאמרין לךון, דין בהם אלא מצות פרוש, ויל' דמ"מ עלי, דכמו שגורו עליו חכמים איסור אכילה, טומאה נמי הו"ל למינזר, עכ"ל. תורצט לא זכית להבין, הלא אՓושי טומאה לא מפשין, וכן' לקמן דזה חת"ס ז"ל בחידושי, וחומר תימא הלא בטרפה דאוריתא נמי הטומאה רק

tabana לדינה, לדעת התוס' ורש"י ז"ל אילא מלכות באבר היוצא אפילו החזיר, אלא דרש"י בעבור מת אילא נבלה ולא אבמה"ח, ומ"מ בשניהם טהורים מטומאה כרביה, גם בעבור מת פלייגי, ולදעת התוס' לעולם הוא לוכה משום אבמה"ח, משום דכאבר מן הבמה דניין לי. ולעומת זה יש קולא לדעת שניהם בעבור חי וה חזיר ונולד אח"כ כולן שחיטת האם, אין בזה איסור כלל. אבל עוד קולא יש גם بلا החזיר ואמו טרפה או נתנבללה בשחיטה, אין כאן איסור על האבר וניתר בשחיטת הولد, שיש לו שחיטה דכיוון דשחיטת האם לא התירה הولد, אין כאן לשחיטה העשויה ניפול, אבל לדעת הרמב"ס ז"ל באבר היוצא לעולם שחיטה העשויה ניפול ולא מלכות, ואפילו לא החזיר ונשחתה אמו, אין בו רק איסורה ולא איסר למפרע, ואפילו שחת את הטרפה או אבל לעומת זה אם החזיר ואח"כ נולד, או שחת את הטרפה או נתנבללה בשחיטה, לעולם אשר שיצא בין החזיר ובין לא החזיר, יש בו משום איסור טרפה שיצא חוץ למחיצתו, כי לא נגמרה הלידה ונידון כיוצא ונasar למפרע, ובזה תראה דבמה דפלייגי הב"ח והש"ך והperf"ח בסימן י"ג, באבר היוצא ואמו טרפה, הוא תלי בפלוגנת הרמב"ם ויתר הראשונים ז"ל. ובאשר כפי שהראתיק, ועוד תראה לפניו בס"ד שתת הרמב"ס ז"ל הוא יותר מחוורות בסוגי' היא העיקר, ומילא באבר היוצא גם בטרפה או נתנבללה בשחיטה, אסור מן התורה ודוק' היבט בכל זה.

ע"ב גמ' אמא טומאת ביחס'ת היא. כבר כתבנו לעיל, דבעבור חי אפילו בבן ח' דוחה נפל אין כאן טומאה של אבמה"ח זהה כי ימות מן הבמה כתיב, וכמו דליך טומאות נבללה כל זמן שטפרקסת, ה"ה דליך טומאות אבמה"ח כל זמן שטפרקסת, דמקרה דכי ימות מן הבמה אנו למדין טומאות אבמה"ח, ומשום שחיטתה עשויה ניפול לר"מ אין עשויה מות, וא"כ מה היה דעת המקשן קודם חתיכה יטמא. וכן במקשנא קאמר, דלר"מ אפילו בלי חתכו, אבל ע"כ הכוונה بلا חתכה והמתין עד שימות, וא"כ חתכו, דחתכו מסתמא ג'כ' הינו אחר מיתה דאיaca משום צער בעלי חיים לחותך אשר מעורב Chi שלא לצורך האדם, והאיابر הרוי הוא אסור באכילה, ואולי גם בעורבין שייך צעב"ח. ובירישא דחתכו קודם שחיטתה, וכן לעיל במברכת דקtiny מחתק אשר אבר ממשום דהותם היא לצורך הבמה המקשה ליד, אבל אחר שחיטתה אפשר דאיסור לחותך بعد שהולד Chi משום צעב"ח.

דף ע"ג ע"א גמר', ארשב"ל כמחלוקת בעבורין כד מחלוקת באברין, ור' יוחנן אמר מחלוקת באבר דעובר, אבל באבר דבמה דה שחיטתה עשויה ניפול. הנה טעמא דר"מ אליבא דר"ל וכן טעמא דד"ה אליבא דרי"ח, דbabar המдолדל נמי שחיטתה עשויה ניפול לא הבניי ולא ידועنا מה הוא. דנヒו דרב"ח אליבא דרבנן, דהאי לית לי' תקנתה בחזרה אבל טעם זה אינו מספיק. דהא כל עצמיות איסור דבר המдолדל מרביתן מקרא דבר בשדה טרפה, ואיך הי' חמור מטרפה גופה, דמהני שחיטת לטהרה, וזה קשה גם לר"מ אליבא דר"ל, דמה עינה לפיראך דרבנן אם לטרפה מהני שחיטתה למה לא תhani נמי לאבר המдолדל וכאן אין להشب דזה גופה וזה לא גופה, דהא אשר המдолדל נמי גופה. אלא דלא יוחנן י"ל דלאו מקרא דבר בשדה אסירין אשר המдолדל, אלא מסברא חזונה דלקמן דף קכ"ז ע"ב, פריך הש"ס אי דין מעליון ארוכה טומאות נבלות נמי ליטמא, ומפני לעולם דאין מעליון ארוכה והא דלא מטמא משום דכתיב כי יכול עד שיפול. הרי דמסברא החזונה היה לנ' לחשב המдолדל העומד ליפול ואין יכול להעלות ארוכה כלו נפל, ויהי אבמה"ח מטמא בעודו בחבورو להבמה, אלא דגלי קרא דבעין נפילה ממש, וסביר ר' יוחנן דזה דוקא לעין טומאה, אבל לנבי איסור הסברא במקומה עומדת, והוקבע איסור כאלו

שווין הם בדיניהם דאסורי רק באיסורبشر בשדה ולא מלכות, וטומאה דרבנן בשניהם איכה. אלא דהרבנן"ס ז"ל בפ"ב מhalbנות אבות הטומאה הלא ט' פסק באבר היוצא דמתמא בקודש אבל לא את התורמה, ולעיל מני' בהל' ה' באברים המודולדים כתוב והקשרו בשחיטה ואינם מטמאין כנבהלה, ולא האזכר דבקדים מטמאין מדרבנן. ואולי לא חש להזכיר זאת, כיון שלא נזכר בפירוש בגמ' אף שודאי דין שווה. או אולי כיון דכל עצימות טומאה זו מדרבנן ולר"מ לית לי' ב' טומאה אף מדרבנן, כדי הוא ר"מ לסמווק עליו להקל בטומאה דרבנן, שלא לפסול את הקדשים ודוק היבט.

דף ע"ד ע"א גמורה תיבר ר"י ווי אמר רב אכלו לזה לוכה ופרש"ז ז"ל אכלו לזה האבר המודולדי, וכותב מהרש"א ז"ל דזדקך לפרש תירוץ הגמר', האי גופה והאי לאו גופה, דהא רבנן לא ס"ל חילוק זה, אדרבא אמרו יותר מצלת על שאינו גופה וכו', אלא ע"כ דקושי זו, דמה חילוק ביןابر היוצא לדעת התוס', לא קשה לא לר"מ ולא לחכמים, כי באבר היוצא דאיינו בהמה מפורש איסورو בקרא, דכל בבהמה תאכלו, מכלל דמה שאינו בהמה לא תאכלו, משא"כ באבר המודולדי אדרבה, איכא קרא דכי יפול עד שיפול, דאיינו בו מושום אבמה"ח לעני טומאה, וזה לעני איסור אכילה ובזה שווין ר"מ וחכמים, וכיון דקודם שחיטה כן הוא, למה תھחיטה עשו ניפול, ושאי ניפול לא בערין לדיק איכא דילוק ביןabr היוצא לאבר המודולדי לאדרבה, איכא קרא דכי יפול עד לא על האבר היוצא, ואם היה מקום להקשوت ולאמר דמסברא נדמה אבר המודולדי לאבר היוצא, אז גם לרבן היה קשה, אלא דאייא חילוק גדול מה"ת, בגין רבנן טומאה על המודולדי כמו על הטרפה ממשני דלא דמי דהאי גופה והאי לאו גופה. ומעתה לחכמים דלא הקשה, מושום לדידיהו אפשר דבראמת גם באבר המודולדי גزو טומאה כמו באבר היוצא.

וראיתתי בלב ארי' ובגהות הנגאון מהר"ץ חיות דוחין דברי מהרש"א בקש, וכותבו דכונת רשי ז"ל לאפוקי מישיטת הרמב"ס דס"ל דאבר המודולדי ואבר דעובר שיצא דינם שוה, דאסורי ואין לוקין, וע"ז כתוב דקאמר איינו לוכה הוא רק במודולדי דאין בו אלא מצות פרוש, והוא רוק דרבנן, אבל אבר שיצא לוקין עליו מושום אבמה"ח וזה לא אמר דאיינו לוכה, והוא כתוב רשי ז"ל דמתירין לי' מהרש"א ז"ל לא אמר דאיינו לוכה, והוא כתוב רשי ז"ל דמתירין לי' מושום אבמה"ח וזה לא מושום כנבהלה, ר"ל דאיין כאן לאו דנבליה, אבל לאו דטרפה איתא על הבשר לרוי"ח דיליף לקמן דבשר מן החי מקרא דובשבר בשדה טרפה.

וראיתתי בלב ארי' ובגהות הנגאון מהר"ץ חיות דוחין דברי מהרש"א בקש, וכותבו דכונת רשי ז"ל לאפוקי מישיטת הרמב"ס דס"ל דאבר המודולדי ואבר דעובר שיצא דינם שוה, דאסורי ואין לוקין, דאייא אבר דקונת רשי ז"ל לאפוקי מישיטת הרמב"ס דעובר שיצא דינם שוה, דאסורי ואין לוקין לאו גופה, ע"י לשון ראשון דקאמר משמעה דרב אכלו לזה לוכה ה' בא לשולל דבר מה, ולא האידך דאמר איינו לוכה זהה ודאי איינו "דאכלו לזה" ודאי מורה על אכלו כלו, דאל"כ הול' האוכל מהם או האכלו כיון דקיים מה"ת, ומשני האי גופה והאי לאו גופה, ר"ל דאבר היוצא לאו גופה דכילדותה מדרבנן ועל אבר המודולדי טהור, כיון דשניהם אסורים מה"ת, ומשני האי גופה והאי לאו גופה וכו', לאו גופה ולוקין עליו, ולכן לאו גופה וא"כ לחכמים דלית לה' חילוק בגין גופה לאינו גופה באמת גזרו בזה כמו זה וצ"ע.

ועל"פ גם בזה תראה איך נתקחו התוס' בפירוש דברי הש"ס והברייתא, ולפי שיטת הרמב"ס ז"ל ניחא טובא דל"מ אליבא דר"י, פריך למה באבר היוצאה טמא ובאבר המודולדי טהור, כיון דשניהם אסורים מה"ת, ומשני האי גופה והאי לאו גופה וכו', לאו גופה ולוקין עליו, ולכן לאו גופה וא"כ לחכמים דלית לה' טרפה, וכן לית ב' טומאה כטרפה. אבל לרבן לא פריך דבראמת גם באבר המודולדי גزو בשדה טרפה.

קרינן ביה, דוחה סופה ליפול, דלגבוי איסור במה"ח שהוא בכלל טרפה אין לנו קרא דבעינן שיפול דוקא, ומהכי תני לחלק בין נטרף למגורי מן הבבמה או נטרף וудין מעורה במקצת שסופה להתפרק, כיון כלל עני טרפה כן הוא ממש"כ הרמב"ם דוחא תחלת נבלות. והדבר צעיג בעיני ואולי ייל' דחוז'ל דיקו מלשנה דבר בשדה דבעינן דוקא תלוש למגורי עד שיהי' מושך בשדה ובדרך ריבוי לאיסורה בעלמא מרביבנו נמי אבר המודולל, לרמב"ם לאיסור תורה וליתר הראשונים לأسمכתא בעלמא, ודוק היט.

עוד שם גمرا בא"י ר' הושע'י הושיט ידו למעי בהמה ושותט בן ט' כי מהו, תבעי לר"מ ותבעי לרבען וכו', כבר כתבנו לעיל בראש פרקון דספכו של ר' הושע'י הוא בהאי דאמירה תורה כל בבהמה תאכלו, אי הכוונה דשחיטת סימני האם פועלים על הولد, מושום לכל זמן שלא יצא לאור העולם עדין כאחד מאבריה יחשב, ואין עלייה שם בהמה, אז לא דרשינו בהמה אלא כל בבהמה, לכל הנמצא בתוכה כוגפה חשוב, וא"כ פשיטה דין לו שחיטת עצמו בפנים, או נאמר דעת' שחיטת סימני האם נחשב גם סימני הولد כשחוטין, ודרשינו בהמה, דין על פי שנחשב הولد כבהמה מ"מ שחיטת עצמו מטורתו כמו שחיטת עצמו, וא"כ נאמר גם כן דשחיטת עצמו מהני נמי בمعنى אמו. ומה שמכריכי אותנונו לאמור דבר זר זה, דסימני הولد נחשבין לשחוטין ע"י שחיטת סימני האם, הוא משום צד האבעי אליבא דר"מ דס"ל דבן ט' ח' טעון שחיטת עצמו כשיוצא, דבבבמה גמורה בהמה לא ניתר, והוא בזודאי לא דריש אלא כל בבהמה ולא בהמה בבהמה, כמו ש' נמי הראש יוסף ז'ל לעיל, וא"כ לדידי' ודאי ייל' דמהני שחיטת הولد כשחוטיט ידו למעי האם ושותטו. וא"כ נצמחה מהו לרבען נמי מהני, דהא ס"ל ד' סימנים אכר בה רחמנא, ופרש' ז' ל' לקמן משום דעת' קרא להתר את וא"כ מותר, וא"כ לעניין זה נמי אי אמר דלא"מ מהני שחיטת הولد בפנים, איך יאמרו חכמים משום דסבירו להו, דקרה אתה להתר ב"ט ח' הנמצא בבהמה, שי' נצמחה מהני איסור אם שחיטת את הولد בפנים וא"כ מותה אמו, דאי לאו קרא כלל בבהמה תאכלו הי' מותר, וע"י האי קרא נסר. וזה כונת רשי' ז'ל בד"ה או דלמא אפילו לרבען, שכותב דמכתש'כ לד"מ דאמר שחיטה שייכא בהו ור"ל דבאהי צד האבעי ע"כ לאמר דבלאו קרא הי' ראי הولد שבפנים לשחיטה.

והנה האי אבעי לא אפשרה, והרמ"א בהגה סימן י"ד פסקה לחומרה ותימה על הרמב"ם והתו ובי' שהשטיות, ודוחק לומר משום דין בלא"ה לא סמכין על ידייתינו שהוא ב"ט שכלו לו חדושיו ממש"כ הרמ"א בהגה סימן י"ג. אלומ לפ"ד נרא דלפי מה דאמר ר' אלעזר אמר ר"א, דרא דפליגי ר"מ ור"י בחלב וגיד, הלכו בו לשיטתם ובב"ט ח' פליגי, דלא"מ דעתון שחיטת עצמו אסור, ולר"י דנתר שחיטת אמו מותר, ע"כ דלית לי' כהאי אבעי דר' הושע'י דחכא, דלהאי צד האבעי דמהני שחיטת עצמו בمعنى האם, איך פליגי בחלבו וגידו דהא אס מיתר שחיטת עצמו, פשיטה דחלבו וגידו נמי איסורין בשליל זה, ע"ג דליקא אוירא דהא יוצא מת, דכמו דלא בעינו אוירא לשחטה כמו כן וקו' דלא בעינו אוירא לגיד וחלב, וא"כ איך קאמר דלא"י דמותר שחיטת אמו הותר החלב והגיד, והא כבר נאסר החלב והgid בעודן בمعنى האם, ואיך תפעול שחיטת האם על הولد מה שלא תפעול שחיטת עצמו שיש לו בمعنى אמו. אלא ודאי דלהאי דר"א אר"א לית לי' להאי אבעי, וס"ל דלא"ע לא מהני שחיטת עצמו בעודן בمعنى האם, ולהכי פליגי שפיר לשיטות בנשיטה האם ויצא הב"ט ח' לאoir העולם, דלא"מ דלא היה מהני השחיטה נאסר עתה, ע"י אויר העולם החלב והגיד, ולר"י דמהני השחיטה על השליל,תו ליכא אוירא דייסר,

אבל מה דקשי' ל' דבשר המודולל או אבר שיש עליו צית בשר, דילפין מבשר בשדה טרפה لكمן ק'ב ע"ב לאיסור במה"ח, וכרי' שם וכן פסק הרמב"ם בפ"ה ממ"א למה לא נכלל בלאו זה בין פרוש למגורי ובין מודולל, דהרי גם במודולל טרפה מקרי, ועיקר לאו דטרפה הכי הוה, דנקב בעלמא קרי טרפה, דבשלמא גבי לאו דאמבה"ח דאייכא קרא לגבי טומאה, דכי יפול עד שיפול, ולהכי בעי קרא דמיתה יש מה שיש מן העיון הוה דהא מלתא גופה דמיתה עשה ניפול ג'כ' רק לישראאל נאמרה. ועיין בתשי' ק"ד הכת"ס ז' ל' יוז' דסימן י"ז דרצה לאמר כן, אבל באמת זה ליתא דין בעין דרצה למיתה דועשה ניפול, משום דכי יפול כתוב עד שיפול, ולקמן דף קכ' ע"ב אמרינו דמסברא הוה אמרי כל שאין מעלה אוירכה הוה כנפל כיו' שסופו ליפול אלא דדרשין כי יפול עד שיפול, ולהכי בעי קרא דמיתה שעשה ניפול, וא"כ בב"ג הדירין לטבר' החיזונה דכל המודולל עד שאינו מעלה אוירכה הוה כנשל, ולא בעין כלל המיתה שיעשה ניפול.

אבל מה דקשי' ל' דבשר המודולל או אבר שיש עליו צית בשר, דילפין מבשר בשדה טרפה لكمן ק'ב ע"ב לאיסור במה"ח, וכרי' שם וכן פסק הרמב"ם בפ"ה ממ"א למה לא נכלל בלאו זה בין פרוש למגורי ובין מודולל, דהרי גם במודולל טרפה מקרי, ועיקר לאו דטרפה הכי הוה, דנקב בעלמא קרי טרפה, דבשלמא גבי לאו דאמבה"ח דאייכא קרא לגבי טומאה, דכי יפול עד שיפול, אמרי שפיר דגילהلن קרא לגבי טומאה עד שיפול, וה"ה לאיסור אבמה"ח הוה נבלה במקצת דהינו בכמה, דאם מיתה כל הבבמה הוה נבלה, ואם מות אבר אחד קריינן בי' כי ימות מן הבבמה, ولكن כמו באיסור נבלה בעין דוקא מיתה למגורי, אבל מסוכנתה שרי' ע"ג דעומדת למות, ה"ה במתה מקצתה, דהינו אבר אחד, בעין וכי ימות למגורי ולא שייה' לו קצת חיבור לחיות, אפילו עומד ליפול, אבל לגבי איסור דטרפה דבשר מן החי, אדרבה נאמר כמו בטירפה כולה ע"ג דעדין כי אסורה משום טרפה, ה"ה בטירפה מקצתה דהינו בשר מן החי, ע"פ דעדין הוא מעורה בגוף מ"מ טרפה במקצתה

ייפה בדבריו ודוק.

ראשי "ז' קראו שאין צריך שחייב, ומודה ר"מ בהו דארבו מכל בהמה תאכלו, שלא חדשים אייכא ולא אוירא אייכא, הלכך לאו בהמה הוא עכ"ל. ויש להעיר הלא בגין ט' מת שפיר אייכא חדשים, דמי לא עסקין דשלמו לו חדשיו חי ולא עוד אלא אפילו בשעת שחיטה אפשר דהיה חי, ומ"מ ר"מ מתייר כל שנמצא מעת כשפתה בהמה, וכמ"ש "ב' הרא"ש ז"ל דלא חילך ר"מ בין מת קודם שחיטה למת אחר שחיטה, אלא בין בין מצאו חי למצאו מות, וא"ר מ"מ חדשים לחוד גרמו דלא לשטרו בשחיטתם אמו, איך מותר במצאו מות. וכן נפלאו דברי רש"י ז"ל ב"ה טוען שחיטה, שכטב חדשים גרמו לשוו"י בהמה באגפי נפשי. דזה ודאי ליתא, וכמו שכתב רש"י ז"ל בעצמו ע"ב ד"ה חלבן, דמאי בסה"ד, דגהי"ג נהוג בשילול וחלבו דשליל אסור בגין ט' חי. דקסבר חדשים ואוירא גרמו, ואע"פ שנשחטה אמו והוציאו עכ"ל. הרי דגם לר"מ בעינן אוירא גזיד וחלב, אך ע"פ דלא בעי אויר דלידה, וכל זמן דחולד סגור במעי האם ליכא איסור גיד וחלב, וזה דמחייב שחיטה האם עליו ע"פ שלמדו לו חדשיו וחי, ולא פlige אלא כשמצאו כי לאחר שפתח הבטן אחר שחיטת האם, אז לא מהני השחיטה למפרע. ועיין בחידושי הרשב"א ז"ל דנטקsha בדברי רש"י אלו כנ"ל, והביא דלכך כתבו ובויתינו בעלי התוס' דלא אסור אלא בחידושים וביציאתו לאויר העולם קודם מיתה וכו' וזה אינו מחוור אבל הרמב"ז ז"ל תירץ ליישב פרשי"ז ז"ל, דכל דליך שחיטה בגופו מודה ר"מ, דמתרבי מכל בהמה תאכלו, אבל בגין ט' חי דאין שחיטה בגופו לא מרבי לי" ר"מ, ונוכן הוא עכ"ל הרשב"א. ובענין לא הבנתי מה חידש לו הרמב"ז ז"ל לישיב שיטת רש"י, הלא סכ"ס קודם יציאתו לאויר עולם, ליכא שם בהמה עליו, לא לעניין להיות צריך שחיטה לעצמו, ולא לעניין איסור גיד וחלב, דהרי מודה ר"מ דאף שהיה חי בשעת שחיטה ורק שנמצא אח"כ מות הותר לחוד גרמו לשוו"י בהמה באגפי נפשי וזה ליתא חדשים ואוירא בעינן. ותדע שכן הוא דברນמא עובר מות אפיקו לא נשחטה אמו, אלא נחרגה או נפלה בשחיטה ג"כ און על הولد המת איסור גיד וחולב, ולדיין דין בגין בנ"ט מותר הגיד לנמר, והחולב אסור רק מושום נבלה ולא כרת דחלב, שכן כתוב הרמב"ם ז"ל בריש פ"ז ממש אח"כ שחיטה ע"פ שניתר בשחיטה חלבו אסור ומ"מ דוקא בנמצא מממ"א דנפל של מין בהמה טהורה, חלבו כבשרו ואוכל מבשרו כי אבל אנמץאת חלבו מותר. והרי השחיטה לדידי' לא מהני להתר החלב, ומ"מ בגין ט' מת חלבו מותר, ע"כ מושום שלא יצא חי לאויר העולם אין כאן איסור חלב. ועל דבר זה לא מציז רש"י לפלוג, שכן מוכח מסוגי" דלקמן, דפלייגי ר"י ור"ל בלשון הרាលון, בהטילה נפל אי אוירא גרים לאסור החלב או לו, ואח"כ קאמר דכל היכי דלא כלו לא פלייגי דלאו כלום הוא כי פלייגי היכי דהוא ידו לעמי בהמה ותלש חלב בגין ט' חי וכו'. ולמה לא קאמר דפלייגי גם בגין ט' מת, אז כבר כלו לו חדשין, אלא שנולד מות אלא ודאי דכל שנולד מות דינו כלא כלו חדשין, ומושום דליקא כאן אוירא, דאוירא בעודה בחיים בעינן, ע"כ צריך לאומר דהא דכתוב רש"י ז"ל חדשים גרמו היינו עס אוירא, ומה שכתב בד"ה קראו דלאו חדשים ולא אוירא אייכא, הכוונה בגין ח' חי דאין אוירא מוחים, ולכן בגין ט' מת דאין חדשים דליקא אוירא מוחים. וכן הא דכתוב רש"י ז"ל לפקון אהא דאמар ר"י חלבו כחלב בהמה בד"ה דהוא ידו חדשים גרמו, וכיון שכבר לו

ולכן נדחה האי ספקו של ר' הושע'י מקמיה פשיטותי דר"א אר"א,
ועיין עוד לקמן במשנה מה שכתבתי בזה ודז"ק היטב.

רש"י "ד"ה דעובר כי די שמיינו שחיטה מהני שחיטה אף לאבר היוצא עכ"ל, עיין מהרש"א ובלב ארוי זיל איד נדחקו בהז ולפען"ד כוונת רש"י זיל די שמיינו שחיטה בגין ט' חי, דאך על גב דפלוגותם בגין ח' קאי דבן ט' חי לר"מ טעון שחיטה לעצמו, אבל לחכמים דס"ל דגום בגין ט' חי ניתר בשחיטת האם, ומכל מקום ד' סימנים אכשר בה רחמנא, הרוי בגין ט' חי שהוזיא את ידו יש להם סברא לטהר האבר, משוש דיש במיינו שחיטה, ואם כן איך נאמר דמגרע גרע אבר היוצא מבן ח' יותר מבן ט' אטמהה, ציבא בארעא וגירוא בשמייא, והטעם נכוון דאלו הי' ממתניינן עד שיישלם הט' חדשים היה להאי אבר תיקון עיי' שחיטת עצמו, אבל בעובר מות כיוון דאי אפשר לבא לכלול שחיטת עצמו שפיר מקרי אין במיינו שחיטה ודוק היטוב.

והנה ה"ה סוף פ"ה מ"א וכן ה"ב ז"ל סימן י"ג אחורי במחcit' לא דקדקו יפה בדברי היפה"מ אלו, וכתבו בשם "הרמב"ם" כאן דברפריס ע"ג קרקע ע"ג דעתו שחיטה משום מראית העין, אבל טרפות אין פוסל בו, והוא שיטת התוטס' לKNOWN דף ע"ה ע"ב ז"ה דנפל דובא עלי', וכן כתבו יתר הראשונים אבל הרמב"ם ז"ל בפי"מ כאן לא דבר מזה כלל, כאשר מבואר לכל רואה דלא דבר מהפריס ע"ג קרקע דעתו שחיטה מדרבן שנטרף אחר יציאתו, אלא בגין ט' ח' שניתר בשחיטת אמו, והינו בלא הפריס ע"ג קרקע וזה לא טוען שחיטה כלל, וע"ז כתובadam נמציא בו טרפה - הינו מבטן - אשר דבר זה לדעת התוטס' לא צריך כלל להמשמעות כיון שהם סברו גם חלבו וגידיו מותרין, אבל לרמב"ם דס"ל חלבו וגידיו אסור צרכיא הרבה למייר דעתיפות לא שיק' גבי', וטעמא דמלתא הוא כמו שבארנו ותימא על גאנוני עולם מפרשוי הרמב"ם, שלא דקדקו

על פרשי'י למה מתיר ר"מ בב"ט מות כלו חוץ מדמותו, הרי ניחא ל' דהשחיטה מותרת את בשרו, אלא דקשי' ל' למה מותרת גם החלב והגיד, זהה פלא, דעת גוף השחיטה איך מותרת הו"ל להקשוט, כיון דלא"מ חדש לחוד גרמו להשוויה בהמה באנפאו נשפה, מה בין ב"ט חי לב"ט מת. ולא עוד אלא דניחה ל' אם ידוע דעתם קודם שחיטה, ומה ניחותא איכא, כיון דכבר כלו חדשיו וחוי ונעשה בהמה בפ"ע לגבי גיד וחלב וגם הרציך שחיטה לעצמו, איך חזר וمتכשר הכל ע"י המיתה במעיה, ולמה לא הי' נבלה, כי קרא דכל בהמה תأكلו לא קאי לר"מ על בהמה נגמרת בתוך מעיה, אלא על ולד דלא כלו חדשיו. עוד זאת שהקשה אח"כ לדנפשי' על ריו"ח, איך מהני שחיטתת אמו להתר חלבו, כיון דלא"מ חדשים גרמו להיות חלב לא הבנתי הא הרא"ש ז"ל דחוליק על פרשי' לדרא"מ חדשים לחוד גרמו,oso"ל חדשים ואוירא בעינן, ולמה לא ניחא ל' לרא"ש לאמר כן אליבא דרבנן נמי, דק"וadam ר"מ דס"ל דלא מהני שחיטה לבן ט' חי אמרין דזוקא ביצא חי לא מהני, אבל ביצאת מהני, משום דלא היה אוירא בחיות, מכש"כ לרבען דמהני שחיטה גם ביצה חי, דמצין למימר דבעי אוירא להיות קרווא בהמה, וכן נפרנס מיירא דרי"ח, אמר תלש חלב מבן ט' חי דחלבו כhalb בהמה, כיון דהוא מרא דשםעתתא דאין לידה לאברים, ולדי"י הא דחוביןابر היוצא כאמה"ח, היינו כאמה"ח דאמו, ואיך דלדעת התוס' שפסקו אין לידה לאברים, וכן אפילו לרש"י אין נפרנס מירא כhalb הכלויות Dold, והוא תרתי DSTRO. אלא דגם זה לק", דכי היכי דבחוציא ידו אמרין דזה אמה"ח של האם, ולה יש ידים ולא חסר לה מיד' מגופה,uso"כ דחובין שיש לה יתר יד, כמו כן מצין למימר שהוא חלב הכלויות של האם, הע"פ שללה לא חסר מיד', ואולי י"ל אדרבה יותר ניחא לרוי"ח דאית לי אין לידי לאברים וכן מצין סבר דתלש חלב מבן ט' חי דחלבו כhalb בהמה, דכיוון דשדיין האי יוצאה בתר האם, שפיר קרין ב' חלב שור, אבל אי יש לידה לאברים ולא שדיין להו בתר האם אלא בתר הול, והוא עדין לא יצא ולא מקרי שור דבעין אויר דלידה. אבל דאי קשה למה לי בן ט' חי, לימה כן אפילו בגין ח', וגם במתה פשיטה שיש בו אייסור חלב,uso"כ דחובין הנintelש נמי להלב בהמה, אבל גם זאת יש ליישב, דלulos לא מצין להחמיר יותר באבר היוצא מבא"ם יצא כל הול נולד, וא"כ בגין ט' חי דאליו נולד אבל ט' חי או בט' מות אפילו נולד כלו, אין כאן אייסור חלב ואיך יהא חמור ביצא מקטנו דהינו הhalb בחוד. וניהו דלענינו אבומה"ח אפילו בעבור מות חוביןابر היוצא כאמה"ח לדעת התוס', מבואר בדברינו בסוגו"ה הקודמת, וכן פסק הרמב"ם ז"ל פ"ה ממ"א הל"א היינו כיון דאליו נולד כלו הול נבלה, וכן בגין נבלה לאמה"ח אלא דלאבמה"ח מצרפין גידי ועצמות לצית, נבלה, דאמורה בשערא, אבל גוף האיסור חדוא עם זה איינו אלא חומרא בשערא, אבל נמי נבלה במקצת הזה, דילפין לעי' מקרה דוכי ימות מן בהמה, והיינו קרא דنبלה, וגם שם מצינו דחומר מותה במקצת ממותה כולה, דבמלה כולה איינו חייב עלابر ממנה שאין עליו כזיתبشر, ומותה במקצת חייב גם בגין על האבר כזיתبشر.

אבל דרך ישכן אור בזה הוא מה שהעלתי בפתחה עיקר ב' וכו', דרא"מ דהlek בשיטת ר' ישמעאל דהשחיטה אינה מズות עשה אלא תיקון הלאו דنبלה, כמו נחרה במדבר לר"ע, لكن אינה מותרת מיד אלא לאחר מיתה שע"י שחיטה, וכל החותך ממperfesta לאחר שחיטה הרוי הוא אבמה"ח, וא"כ בשליל בט"ח דיولاد להיות כאמו, וכיון דammo לא נתרת מאיסור אבמה"ח רק ע"י מיתה, "ה"הولاد, וכיון דהיא ולד יצא חי לאoir העולם,תו אין המיתה אם ימות אח"כ, מחמת השחיטה, אפילו מות מיד אח"כ עכ"פ ספק הוה אם מחמת שחיטתה האם מת, וממש"כ אם כי אח"כ ימים או חדשים דפשיטה שאינו ניתר בשחיטה אמו שלא פעלת מזומה על האי ולד, וחכמים ס"ל כר"ע דהשחיטה מצוה מקרא דזובחת ומותרת מיד, כאשר בארנו שם בפתחה בארכוה, וא"כ אפילו חי הולד חמיש שנים וחורש בשדה ניתר מה"ת עכ"פ, גם האם נתרת בעודה בחיה וה"הولادה. ועינו עוד لكمון, בסוגי"ד סיימים אפשר בה רחמנא מה שתכנתבי בזה, והדברים עמוקים ואmortים ומקומות הניתנו לי להתנגד בו תליית.

חדש חלבו אסור, ומיהא כי שחיטה לאמו שרי לר"מ מכל בבבמה תאכלו עכ"ל, לדעתינו גם כאן עכ"כ הכוונה חדשים ואוירא גרמו, אלא דמ"מ צrisk רשי' ליישב מה מותר הhalb של בן ט' חי אחר שחיטה של האם לר"י, כיון דיצא חי ואיכא חדשים ואוירא ע"ז מותרץ רשי' דכי שחיטה לאמו הרי נחשב גם הולד כשוחות וכמת,ותו ליכא אוירא מחיים, והוא כמו נפל שלא כלו לו חדשיו, דג"כ ליכא בי' אישור חלב. וכן כל מקום שכתב רשי' ז"ל וכן בוגרא חדשים גרמו עכ"כ הכוונה חדשים ואוירא. ורש"י לשיטת"י דס"ל יש לידי לאברים ניחא הדבר מעד בסברא, דכמו בהוציא אבר וחתוכו דס"ל לרש"י במשנה הקודמת, דאם הולד חי היה אבמה"ח, ואם מות היה נבלה, הרי ע"פ דעיקר הולד עדין בمعنى אמו, מ"מ דני על אבר היוצא וחתוכו, לא כבר מן האם, רק כבר מן העובר, אם חי ואם מת, א"כ ה"ה לענין חלב שנטלש מן העובר הרי הוא כילד, ואם הוא מן הכלויות הרי הוא חלב הכלויות, כי לגבי האי יוצא לעולם חשבין העובר ביצא, דמו לי אם חשבין לי' כאבמה"ח של העובר, או כhalb הכלויות של העובר. אלא דלדעת התוס' שפסקו אין לידה לאברים, וכן אפילו לרש"י אין נפרנס מיירא דרי"ח, אמר תלש חלב מבן ט' חי דחלבו כhalb בהמה, כיון דהוא מרא דשםעתתא דאין לידה לאברים, ולדי"י הא דחוביןابر היוצא כאמה"ח, היינו כאמה"ח דאמו, ואיך נחשבו להלב כhalb הכלויות Dold, והוא תרתי DSTRO. אלא דגם זה לק", דכי היכי דבחוציא ידו אמרין דזה אמה"ח של האם, וזה ידים ולא חסר לה מיד' מגופה,uso"כ דחובין שיש לה יתר יד, כמו כן מצין למימר שהוא חלב הכלויות של האם, הע"פ שללה לא חסר מיד', ואולי י"ל אדרבה יותר ניחא לרוי"ח דאית לי אין לידי לאברים וכן מצין סבר דתלש חלב מבן ט' חי דחלבו כhalb בהמה, דכיוון דשדיין האי יוצאה בתר האם, שפיר קרין ב' חלב שור, אבל אי יש לידה לאברים ולא שדיין להו בתר האם אלא בתר הול, והוא עדין לא יצא ולא מקרי שור דבעין אויר דלידה. אבל דאי קשה מה לי בגין ח', לימה כן אפילו בגין ח', וגם במתה פשיטה שיש בו אייסור חלב,uso"כ דחובין הנintelש נמי להלב בהמה, אבל גם זאת יש ליישב, דלulos לא מצין להחמיר יותר באבר היוצא מבא"ם יצא כל הול נולד, וא"כ בגין ט' חי דאליו נולד אבל ט' חי או בט' מות אפילו נולד כלו, אין כאן אייסור חלב ואיך יהא חמור ביצא מקטנו דהינו הhalb בחוד. וניהו דלענינו אבומה"ח אפילו בעבור מות חוביןabr היוצא כאמה"ח לדעת התוס', מבואר בדברינו בסוגו"ה הקודמת, וכן פסק הרמב"ם ז"ל פ"ה ממ"א הל"א היינו כיון דאליו נולד כלו הול נבלה, וכן בגין נבלה לאמה"ח אלא דלאבמה"ח מצרפין גידי ועצמות לצית, נבלה, דאמורה בשערא, אבל גוף האיסור חדוא עם זה איינו אלא חומרא בשערא, אבל נמי נבלה במקצת הזה, דילפין לעי' מקרה דוכי ימות מן בהמה, והיינו קרא דنبלה, וגם שם מצינו דחומר מותה במקצת ממותה כולה, דבמלה כולה איינו חייב עלابر ממנה שאין עליו כזיתبشر, ומותה במקצת חייב גם בגין על האבר כזיתبشر. **ומא** אני מופלא עד דברי הרא"ש ז"ל, דהוא ג"כ סובר בדעת רשי' כפשטן של דברים, חדשים דרא"מ משום חדשים דא"כ בט' ז"ל, "ולא כמו שפרש"י דטועמא דרא"מ משום חדשים דא"כ בט' מות היכי שרי לר"מ כלו חוץ מדמותו, ולא צrisk לידע אימתי מות אי קודם שחיטה אי לאחר שחיטה אלא ודאי אפילו מות לאחר שחיטה מותר, כל זמן שלא יצא חי לאoir העולם. ואל תhmaה על רוי"ח כיון דנקרא חלב בגמר חדשים, מהו ניתר בשחיטה אמו, דיولاد להיות כאמו, דאי שחיטה מותרת הלבה, י"ל דזאה"כ הוא" וכו' עכ"ל. וערובוב דברים אני רואה כאן, ולא זכיתי להבינים, דהשחיטה

באפסה בעלמא סגי להו ולא בעו שום הקשר לאכילה, אין החitious מצלין מלקבט טומאות אוכlein וכמו שסובר ר' יוסה"ג ב"ב"ט ח' הנינר בשחיתות אמו דמתמא טומאות אוכlein בעודו בחיותו. וניהו דלאגבי טומאות נבלות מצל' החitious, היינו משום כתיב כי ימות, אבל בטומאות אוכlein הכל תלי אם הוא מוכיח לאכילה ואין החitious מצל'ת, וב"ה סוברים דגם לעניין טומאות אוכlein החitious מצלת וניהו דרבשחט בה שנים או רוב שנים בהמה, מודים דמתמא טומאות אוכlein ע"פ שהוא חי צריך לאמר דכל שעומד למות מחמת מסוכנת, ניהו דלא קריין כי ימות משום דעתו נפשו בו, אבל אינוי חי מקרי, דהרי טרפה קריין בה אינה חייה כבריש פרק אלו טרפות וכן מסוכנות בדף ל"ז לעיל דרצה לאסרו משום קרא דזאת החitious, היה אפשר שאינה חייה לא תיקול, הרי דכל שעומד למות עכ"פ אינו חי מקרי, ורק בטומאות נבלות קפיד קרא אמריתא, אבל בטומאות אוכlein כל שקרוא אינו חי אינו ניצל מטומאות אוכlein, ורק חיות שלמה ומוחלטת מצלת. וכעון שאמר חזקה לKNOWN קכ"א ע"ב, דשחתה בה שנים וудין מפרכסת יצאה מכלל חייה, ולכלל מיתה לא באה. והאי חילוקה עושין דוקא בע"ח שיש בהם איסור אבומה"ת, ודוקא בשחיטה ולא בשאר מיתות, עיון משנה ריש העור ההרהורוט בטעמא דהא מלטא, דריבה לטמא טומאות אוכlein ממה שריביה לטמא טומאות נבלות. ובבל ארוי דף קכ"א ע"ב רצה לחיש, דרבאות אין זאת אלא טומאה דרבנן דגזרו קבלת טומאה על המפרכסת ע"פ שהיא חייה, והביא ראי"ה זה מהה שאמרו ב"ה בבדגים עד שימונו ממש, ושכן פסק הרמב"ם ז"ל בפ"ב מ"ט"א הלכ'!. ואגב שיטפי' לא דק שפיר במחלוקת, דזאת אמת שהרמב"ם פסק ב"ה עד שימושו, אבל פסק ג"כ דגנולדו בו סימני טרפות הוה שפק ולהחמיר, כיון דמסיק בתיקו, הרי דעת'כ מפרש הרמב"ם ז"ל אבעי דר"ח אליבא דב"ה, ולא בעו ב"ה מיתה ממש כמו שמโบรา' בלשון הרמב"ם שם, וגם מוכרה דהוא אדרורייתא, דאל"כ לא ה' פוסק האבעי' לחומרא. והאי דג מקרטע ע"כ אינו מפרש כרש"י לדאיינו יכול לחיות אלא כתוספת ואשר אבאר, ורש"י דמפרש דג מקרטע דיבש בו כסlew ואינו יכול לחיות, הלא מפרש אבעי' דר"ח בכנלו' בו סימני טרפות אליבא דר"ע, ועכ"כ ס"ל לרשי' דהילכתא בר"ע, משום דבונה מカリע' בגין' ב"ש לב"ה.

אבל דע דלשיטות רשי' ז' ל דלית הלכתא כב' דבעו מיתה ממש בבדגים, צ'ל דלב'ה גם בהמה אין המפרכשת מקבלת טומאת אוכליין, וממנה דעהר והרוטב נשנית אליבא דר'ע המכריע, ולכן מפרכשת דהינו מסוכנת מקבלת טומאת אוכליין, ודוקא על ידי שחיתת ישראל בטמאה וכרכרי בטהורה, ואשר מפורש שם בטעםא דדראה מלטא, אבל טרפה בעלמא ע"ג דסופה למות לא, דאפיילו בנחירה אינה מקבלת טומאת אוכליין, משום דעתך אין אותה איסור אשר מן החי, בין לישראל ובין לבן נח, ואין כאן אוכל שאתה יכול להאכילו לאחררים, ולא מחמת החיות שבה, אבל בדגים כל שהוא מסוכן כמו דג מקרטע, כיון דאין כאן חיות גמורה ומותר לאכלו ללא להמתין עד שימוש, מקבל טומאת אוכליין. אבל בנוילו בו סימני טרפה, הוה אבעי' דלא אפשר אי מקרי לגבי דגים איינו חי, כיון דזה יכול לחיות ימים וחמשים, ודלא דוקא לגבי הנិ דשטייכי בהו תיקון שחיתה מקרי טרפה אינה חייה וכמפרכשת, אבל לגבי דגים דוקא מפרכשת ממש, כמו דג מקרטע מקרי איינו חי, אבל טרפה בעלמא לא, ולפ"ז בגין ט' חי הניתר בשחיטת אםו, אם נולדו בו סימני טרפה, מקבל טומאת אוכליין, דניהם בדגים מבועי' לי היינו ממש דכל שאין שחיתה בא מקרי אינו חי בשביל טרפות אבל בן פקועה יש במינו שחיתה ואין כאן מוקם להסתפק דטרפה דינו כמפרכשת שמקבלת טומאת אוכליין. אבל

ע"ב גمرا' ארשב"ל לדברי המתיר בחולבו מתייר בדמו, ורי"ח אמר אף על דברי המותיר בחולבו אסור בדמו, איתיב"ר ריו"ח לר"ל, קרווע ומוציא את דמו, א"ז לאמר שאינו ענוש כרת. לפי פשנות הדברים נראה דרי"ח הבין לעי' ממתניתן דשנינו בפירוש דומציא את למגרי אמר, لكن הקשה לי ממתניתן דשנינו בפירוש דומציא את דמו, אפילו בגין ח' לכ"ע, ע"י מתרץ ר"ז דר"ל ודאי לא עלה על דעתו לאמר דdam השיליל היה מותר באכילה, אלא מותר רק אמר שאין ענוש כרת, וממילא דלא פלייג כל דגס לרוי"ח לית לי' כרת בעי' ממתניתן דשנינו בפירוש דר"ל, והוא רק אמר אף על דברי המתיר בחולבו אסור בדמו, לפילוג עיל ר"ל היינו לפ"י הבנתנו דר"ל מותר למגרי אמר, ור"ל לא חש להשיב על קושי ר"י ממתניתן, עד שבא ר' זעיר ומפרש דברי ר"ל. ולפ"ז יליכא מאן דס"ל דם השיליל בכרת, וכן דעת כמה הראשונים ז"ל. אבל דעת הר"ף והרמב"ם והרמב"ן ז"ל דודאי פלייג ר"י ור"ל, דלא מסתבר לנו לאמר דרי"ח דומותיב לר"ל לא הבין דבריו, ור"ל, לא חש לתוך דברי עצמו עד שבא ר"ז ופישן. אלא דהרבמ"ז ז"ל מפרש דר"י ור"ל אליבא דר"י, דעת לי' דם התמצית בכרת פלייגו, ריו"ח ס"ל דם השיליל לא גור מדם התמצית ור"ל פליג. נמצא לדידן דלא קי"ל קר"י בדם התמצית, גם דם השיליל איינו בכרת, דרי"ח לא קאמר כרת בשליל ורק אליבא דר"י, ור"ל אפיו לר"י לית לי' כרת בדם שליל,-DDריש דם וכל דם, דכל היכי דליתא בדם הנפש ליתא נמי בדם התמצית. אבל שתו זו קשה להולמה, דפלפ"ז לא פלייג כלל אליבא מאן דמתיר בחולבו אלא משום שהוא ר' יהודה דעת לי' במקומו אחר דם התמצית בכרת, ופליגו אי גם בדם השיליל הדין כן ומה מה לא הזכירו שמו של ר"י כלל, ותלו פלוגותם רק בהווער חלבו יהי מי שייה' המתיר בחולבו. ולכון דרך הרמב"ם ז"ל דרך שלישי, והוא דפליגי בדם הכנסוס בלבד אי אסור למנין דמתיר בחולבו, אי דם האברים מקרי כיוון דלאו נפש מקרי האינו יחויא דלשליל, או נימא דם שאני ע"פ דאין כאן נפש, אבל דם הרاءו להחיות נפש איניא ואית בי' כרת, וכן פסק לקריו"ח דחביב כרת אדם הכנסוס בלבד, אפילו בגין ח' דחלבו מותר עיין בה"ה, ובלח"מ בפ"ו ממא"ה הילכ' ח'. אלא דנסחר לנו לבאר איך מתפרק לדעת הרמב"ם ז"ל, מה דאותבי ר"י לר"ל ממתניתן, דקתוני קרווע ומוציא את דמו, די הוה מפרש דרי"ח לא הבין דברי ר"ל למה לי' לדוחוק ולאמר דלרא"י חביב כרת על דם השיליל דחלבו מותר. ומה שנראה לפענד"ב זה הוא דמתפרק שפיר קושי ריו"ח על ר"ל, דר"י הוה ס"ל בדר"ל דמהDK אמר דמו מותר לצדדין קאמר, לדידן דמחליקין בין דם האברים לדם הנפש,DOI זדים אבל לר"י דמחייב כרת גם אדם האברים, ע"כ דם שליל מותר למגרי אמר, דהא דריש דם וכל דם, וכיוון דליתא בדם הנפש ליתא בדם האברים, ואין כאן שום איסור, ולכן פריך לי' ממתניתן דמשמעו דהא דקרווע ומוציא את דמו ד"ה הוא, והא לר"ל לאו ד"ה הוא דהא לר"י דהוא הוא המתיר בחולבו, באמצעות דמו מותר למגרי, אלא דר"ז מתרץ לי' דاع"ג דליך כרת בדם השיליל לר"י, מ"מ לאו איניא. ובאמת איני יודע האי לאו מנ"ל כיוון-DDרש דם וכל

ע"ש בוגמר איבען' מהו לפדות בן פקועה וכו', עיין באזה מ"ש
לקמן בסוף פרקון ודוד'ק.
ד"ג ע"ה גمرا, ב"ש דתנן דגים מאמתין מקבלין טומאה בש"א
משיזודו, ובה"א משימיתו, ור"ע אומר משעה שאין יכולין לחיות
מאיבי בינייהו דג מקרטע איכא בינייהו. עבי ר' חסדא נולדו בדגים
סימני טריפות מהו וכו'. בפירוש הסוגי פליינו רשי' ותוס' ז"ל,
ותחללה נברא פלוגתת ב"ש וב"ה ר"ע המכרי ע"ש ס"ל ביוו' דדגים

דאיינו מטמא, והיינו דאמור ר' חסדא טהור מלטמא ואם מות אסור באכילה, וע"כ משום נבלה. אלא דהפרמ"ג מסיים דיש לעין ב' אי כן הוא, משום דקשי' ל' למה ה'י בעבור זה איסור אבמה"ח, כיון דשחיתת אמו התיר את איסור אבמה"ח בהמה עצמה, א"כ גם בולדחה לכיא אבמה"ח, דמה דפעולת השחיטה על האם פועלת נמי על הولد, אלא אדם לכיא אבמה"ח מה הוא האיסור שיש בו. ואין לומר איסור עשה שאינו זבוחה, דהא באמו מהני השחיטה לסלק גם איסור עשה דאי', דהא שחיטה טרפה שחיטה מעלי' היא, וא"כ ה'יה בולד דליקא איסור זה דאיינו זביחה, וממילא שלא ידענה שחיטה בהאי ולד ומה, כיון דהוא שחות וועמד. ופלא עכ"ל, הרי דעתיא לי לש"ך זיל דטרפות פסולת בו, וממילא דבר ר' חסדא זיל דמסתפק בדבר המבואר בש"ך סי' יג סק"ח, שכabbת בין ט' חי הנמצא במני טרפה שחיטה, שטוען שחיטה מן התורה, וכל שאר טרפיות פסולת בו, כך פשות בש"ס ופוסקים עכ"ל, הרי דעתיא לי לש"ך זיל דטרפות פסולת בו, וממילא דבר שמן חי נוהג בו, דהוא ג' בככל לאו דטרפה הוא, וכיון דאית ב' משום טרפה ובשמה"ח, א"כ פשיטה דגס אבמה"ח שייך בו, דכל דאית ב' משום טרפה אית ב' משום נבלה, דהרי טרפה מקצת ותחלת נבלות כמש"כ הרמב"ם זיל, ואיך אפשר תחתلت נבלות תפיסול ונבלות גמורה לא תפיסול. וכל דאית ב' נבלות אית ב' נמי משום אבמה"ח, דהוא נמי מקצת נבלות דכי ימות מן הבמה כתוב, ומני לפין לאבמה"ח דאסיר אבמה"ח ובמה"ח טרפה כולא חדא עניאו הוא, כמובן, ולא אהני שחיטת אמו אלא לטהר מטומאת נבלות וטומאת אבמה"ח. אבל איסור אכילה אית ב', כמו בשאר בהמה שלא נשחטה. אלומ מה שמיין הפרמ"ג בזה טumo וניימוקו עמו מבואר לעיל. דלהמה לא תהני שחיטת האם על הولد להתר איסור אבמה"ח, כמו דמנהני על הבמה גופה, וזה דתימא רבתא שאין עליוי תשוי' לאורו! אבל התשובה האמתנית על זה הוא, דבאמת שחיטת טרפה וכל שחיטה שאינה ראוי' לא מהני רק לטהר מידיו טומאת נבלה וטומאת אבמה"ח, אבל לא לסלק איסור אכילת אבמה"ח ולאחר מיתה משום נבלה, כשאר שחיטה שאינה ראוי', ובטרפה אין נפקותא דטרפה ונבלה חד לאו הוא לדעת הרמב"ם זיל וכאשר מבוואר בפתחה בעיקר ג' בארכיות) ואע"ג ذדבר זה חדש הוא ונגד דעת התוס' והרבה מן הראשונים והאחרונים כולם שנמנכו אחריו דברת התוס' שבת ק"ו ע"א אבל בשביב זו את לא נכח האמת האהובה מכל, ועיין בזה הארוכות בעיקר ג' בפתחה, וממילא דאמור ר' מ"ח חכמים עיליל דג' עג' עא, לא אם טהר שחיטת טרפה אותה ואתابر המודלدل בה וכוי הכוונה דוקא לעין טהרה מטומאת אבמה"ח, אבל איסור אבמה"ח ודאי אית בהאי עבר המודלدل בטרפה, משום דmittah העשו ניפול, דכיוון דשחיתת טרפה גם על עצמה לא מהני להתר איסור אבמה"ח, מכש"כ שלא פועלת זאת עלابر המודלدل. ועיין עוד לקמן על מימרא דר' מה שאכתב בזה ודוק היטב.

תונס' בד"ה לדברי המתיר באמצעות הדבר כתבו, אפילו לרבעה דאמור ד' סימנים אכשר בה רחמנא איך לאבמה"ח לעיל, דלמא שאינו התם דלא יצא לאoir העולם ואיסורapiro לר'ם, וה"ג בין לר' יובין לר' דפליגנו בתשל חלב מב"ט חי, מותקמא הא abusive לעיל וכו' עכ"כ. החלב אר' זיל נתקשה, הא יציאת חלב לאoir העולם דין בזה מה הוא לעשותו חלב, וכן מפרש דכונת התוס' דמשום דכל זמן שלא יצא החלב לאoir העולם, יש לו היתר בשחיטה מזאה"כ דכל בהמה תאכלו, ובזה רצה להשוו שיטת הרא"ש עם שיטת התוס', והם דברי הרא"ש שנתקשתי בס' לעיל במתניתן עי"ש. ובמחכ"ת על חנם טרכ,adam נאמר דלעלום חדשים לחוד משווי' לי לשור להיות חלבו אסור, מה כתבו התוס'

התוספת מפרשים האי דג מקרטע אילא בינייחו דקיי אב"ש ור' עקיבא, ומפרשים דג מקרטע שkopatz ומגדל בחזק, ולב"ש מקבל טומאת אוכlein ולא לר' עקיבא. ולדידחו לא פירש הש"ס מתי מקרי איינו יכול לחיות דאמור ר' עקיבא, וא"כ קשה מאי לאמר דר' חסדא דבעי בנולדו בדגמים סימני טרפות דהאבי' תה' אליבא דר"ע, דאי אליבי' קמבעי' היה לו לבאר תחללה דמשעה שאינו יכול לחיות דאמור ר' עקיבא קאמר, אם לא שנאמר דמסתמא גוסס קאמר ר' עקיבא דהוא נוטה למות וניכר לכל, אבל גולדו בו סימני טרפות קמבעי, כמו שפרשנו לדעת רשי', ולכן לא השיגו התוס' על רשי' במה דפרש דהאבי' הוא אליבא דר"ע. אבל הרמב"ם זיל מיאן בזה וסבירא לי דלר' עקיבא דקאמר איינו יכול לחיות בדגים מכבליין טומאה, היינו מסוכנת היינו טרפה דהרי אנו רואים דטרפה גרוועה מסוכנתה הוא לעניין איסור אכילה והן לעניין הורג את הנפש, מסוכנת שר' באכילה וטרפה אסורה והורג את הגוסס חייב והורג את הטרפה פטור מבואר בסנהדרין ע"ח ע"א, ואיך ישתקפ הכל לאמר דלר"ע דס"ל כי דג גוסס מכבליין, אבל גוסס מכבלי ט"א. ולכן מפרש הרמב"ם זיל האבי' אליבא דב"ה דההכלתא כוותי' דבעינן דזוקא מיתה, אבל גוסס ומפריכסת אינס מכבליין טומאת אוכlein, ומכל מקום מסתפק ר'ח בטרפה דגער מוגוסס כנ"ל, אויל מודים ב"ה משום דהרי אין כאן חיית שלמה בכמהו כי מחסרא אבר, ושפיר חשוב כמת לעניין טומאת אוכlein, כמו דחויב כמת לעניין איסור אכילת טרפה, ולענין רצח דמקריג ברוא קטילא. אלא דמה דליקא בגמי' בצד המקיל דלאה בבהמה דוקא פסול טרפות דיש במינו שחיטה טרפה כמת יחשב לעניין רצח דהא גם באדם דליקא במינו שחיטה טרפה כמת יחשב טמאה והן אמרת דאסיר אכילת טרפה לא שייך רק ביש במינו שחיטה אבל שם הטעם משום דבלאו הци איסור מצד בהמה טמאה ומה עניין זה לכאן. אלא זו זאת גם לשיטת רשי' זיל דאליבא דר"ע מביע' נמי קשה וצע"ג ודוק.

אבל עיין בפתחה עיקר י"א, שם ביארתי דהאבי' הוא בח"ט של ההלכה, ולא בטרפה האמורה בקרה דטרפה למota מלחמת חסרון אבר פשיטה לי' דמקריג אינה יכולה לחיות, וה"ה לב"ה לדעת הרמב"ם דכל שהוא טרפה גמורה, אבל בח"י טרפות של ההלכה, דרך ע"י' שנתהדרה ההלכה דפיסול במקצת השחיטה פסולת נתחדשו הני כללים להחשב בטרפה, על זה קמבעי' לעניין טו"א בדגים Mai, עי"ש'.

עוד שם א"רامي השוחט את הטרפה ומצא בה בן ט' חי לדברי המותיר איסור, ולדברי האוסר מותיר, הרבה דברי המתיר נמי מותיר, ד' סימנים אכשר בה רחמנא. הנה פשיטה לשניהם דבשותם את הטרפה עכ"פ לא ניתר הولد בשחיטת האם, אלא פלאגי אי מהני שחיטת עצמו. ויש לעין מה לא תהני האי שחיטת טרפה להתר את הولد, כיון דכל'ע מהני לטהר מיידי נבלה, כדאמר ר'ח לקמן, ולמה לא תתר בacellularה. לא מביע' למ"ד שחיטה שאינה ראי' שמה שחיטה וכדק'יל לדינא, אלא אפילו למ"ד שא"ר לא שמה שחיטה, הרי האי ולד עושה שחיטה לשחיטה ראי' כיון דמותר בacellularה. ועיין בפרמ"ג סי' י"ד במשבצות סק"ב באמצע הדיבור, זיל: והנה שוחט טרפה ונמצא עובר, טהור הוא מלטמא מבואר, ולענין איסור לכאר' דיש בו אבמה"ח, שכל העובר בפנים הוא, אמונ יש לעין ב' עכ"ל. לשונו מגומג קצת, אבל כוונתו מבוארת, דמסתפק משום איזו איסור אסור האי ולד, דטרפה א"א לאמר דהא לאו ירך אמו הוא, וגם איך אפשר דשחיתות עצמו תהני להתר איסור טרפה שבו, וע"כ דאית ב' אבמה"ח באבמה"ח בעודו חי, ואם מת בלא שחיטה ממילא דאית ב' משום איסור נבלה, אלא

שאין דרכו של הרמב"ם ז"ל כן, ובפרט דילשנא צורך שחייבת הוא לישנה דעתן שחייבת דקאמר ר"מ במתניתן על בן ט' ח', ור"מ ודאי מדאורייתא קאמיר, ואיך משתמש הרמב"ם ז"ל בהאי לישנא גופא לאמר בהפריס צורך שחייבת. ועוד יותר מזה תראה ראי' נפלאה דרמב"ם מה"ת מצרך שחייבת להפריס ע"ג קרקע והוא ממש"כ בפ"ז שם הלכ' ג' ז"ל: "השותח בהמה ומצא בה שליל וכו', ואם שלמו לו חדשיו וממצאו חי, אע"פ שלא הפריס ע"ג קרקע ואין צרך שחייבת, חלבו אסור וחיבב עליו כרת" עכ"ל. והאי "אע"פ שלא הפריס ע"ג קרקע" ע"כ אתה לאמרadam הפריס ע"ג' ק' וטעון שחייבת פשיטה שחלבו בכרת,adam לא תפרש כן כונת הרמב"ם ז"ל אז האי "אע"פ שלא הפריס עג"ק אין לו שום מובן.

אבל עשה אכן כאפרכסת ושמע נא קושט דברי אמרת, הנה הרמב"ם ז"ל השמייט הא דר' מרשישי, דבן פקוועה הבא על בהמה מעליתה הولد אין לו תקנה. והבי' סימן י"ג כתוב דלא ידע למה השמייטו הרמב"ם, מאחר דמסופק אי החושין לויער האב. עוד זאת את השמייט הרמב"ם ז"ל כל דין דקלות בן פקוועה דאמיר אבוי, דהכל מודים בו משום דמדכרי דכרי, וכקמתמה הב"י בסימון הנ"ל עליו, וככתב דבשלמא על הר"ף דהשמיוט לא קשה, משום דלא שכוח, אבל על הרמב"ם יש לתמורה דהוז"ל אינו רגיל להשמיוט שום דבר מה תלמוד, עכ"ד. ואני אומר דאף על הר"ף לא הוועל הרב ב"י ז"ל בתירוץ, דהרי הרמא"ה בהגה סימן י"ג כתוב, דאפיקו היה בו שאר דבר תימא סגי להתריר בלבד שחייבת, ולמד זאת ממה שהביא הג"א מעשה דרב שרירא גאון דהזה לו שני בגין פקוועות והmittים בкопוף והאקלים בחופה וסגי לי' בהא דהזה בשעת חופה להיות תמייה לאינשי, וא"כ איך השמייטה הר"ף והרמב"ם ז"ל.

והנה בראש פירkon כתבתני דהראמ"ם ז"ל דחה הא דרב מרשישיא מכח האי דרבא דד' סימנים אכשר בה רחמנא, אבל עתה אני רואה דבאמת הא דד' סימנים לית לי לרמב"ם, כי לא הביא כלל הא דד' סימנים אכשר בה רחמנא, דהיזנו באמו טרפה שייח' צrisk שחייבת, והיה טהור מלטמא, ואדרבה פסק בהפריס עג"ק גם טמא הוה, והאלקים כי כן האמת בעדעת הרמב"ם ז"ל, אע"פ שלא עלה זאת ע"ד שום ראשון או אחרון ז"ל, אבל מקום הניחו לי אבותי להתגדר בו.

דהנה ק"ז החת"ס בחדשו הרגיש ברוח חדשו, דהא דר' מרשישיא המובהך כאן, בין האי דר' בדק כל מודים בקהלות בן פקוועה ע"ג קרקע, ובין הא דאבי דהכל מודים בקהלות בן פקוועה עומד שלא במקומו, דהאי דינא דר' מרשישיא אין לו שייכות לדר' ש"ש עי"ש מה שנדחק בזה בשם תלמיד אחד בדבר זר ורחוק. ואני דור רביעי אחורי ת"ל מצאתי פתרון הדבר, דבאמת כן הוא דמייך שיקיך לדריש' ולא לחכמים. דבאה דר' כהנא דאמיר הפריס עג"ק איכא בגיןיו לא איפריש מי מדאורייתא טעון שחייבת או מדרבנן, ושפריש ג"כ דמאורייתא קאמיר דחכמים דר"מ ס"ל דדי לולד להיותו אומו, ובאמו גופה בעין שותמות הבע"ח עי" השחייבת, ר"ל שתה' גוססת על ידה, דנירחו דמפרכסת מותורת מיד וחותך כיitz בשר מבית השחייבת כדלעיל לג' ע"א, היזנו משום דעתמת למות לאלטר, דכל שנשחטו שני סימנים חזקה אלימתא לח"ל דמת מיד, וכמו שאמרו בגיטין ע' ע"ב דנסחטו ב' סמינו וברח מתירין את אשתו, ועי"ש בסוגי' ובתוס' דמת בודאי קודם שיתירוה לינשא, וכן כאן ב' הסימנים ממיתין מיד וכאשר בארטיני בארוכה בפתיחה בעיקר ג' דבעין מיתה תוך מעיל"ע. אלא דהתורה התירה בכך נצד'ה' לר' למיל'ות אחר תאות אכילה לאכול מיד כמו יפ"ת עי"ש. אבל כל שלא עלה השחייבת לעשותה גוססת, ואם היה במציאות שתשחה מלומות יותר ממעל"ע, באמת אין כאן שחייבת.

דשפיר מבעי' לעיל דלא תהני שחייבת בהושיט ידו משום חסרונו אוירא, הלא אוירא אינו מועל רק דלא הוקע איסור הלב, משום דיש היתר עי' שחייבת, אבל אי נחרה שפיר נאסר הלב, משום דאיaca חדשים והם לחוד גרמו, אפילו בנמצא מות אח"כ ולא הוה אוירא כל מוחים, וכמש"כ לעיל במתניתן. וכן לא מתפרש מה שכתו התוס', דהאי אבעי' דלעיל מיתוקמא שפיר בין לר"י ובין לר"ל דפיגי בתלוש וכו', דלאי' דאמר חדשים גרמו היינו לחלב שנטלש וצא לאoir העולם, וזה ליתא כמש"כ, אלא ודאי לדעת התוס' ליכא בחדשים לחוד איסור הלב כלל, עד שיצא לאoir העולם בעוד הولد בחיים, ולכן בנמצא הولد מות אפילו לא שטח אמו אלא נהרה הولد אין בו כרת דחלב, וכאשר הוכחתין כן מגמר', ודבורי הר"א שעדין בלתי מובנים. אבל מה שנטקsha הלב ארוי ז"ל על הסברא דכיוון דאין כאן לידי, והוה האי הלב כבשר הפרוש מן בהמה ולא כפורש מן הولد,מאי מהני האי תלישה וכיאה להקרא חלב, דא ודאי צריכא עיינה רבא כאשר נתפלאתים גם בא זה כמבעור למעלה.

שם בסוף הדיבור, ואפילו לר"ל דאמר חדשים ואוירא גרמו, אפשר דבمعنى אמו מהני בי' שחייבת כי היכי דמיהני בי' שחייבת אמו ע"כ. כפי מה שכתבנו לעיל בדעת התוס', דגם לר"י בעין אוירא כדי' שיחול איסור הלב, ודלא כלב ארי' ז"ל, גם לר"ו' ח' בעין לפרש צד האבעי' דלעיל, דמיהני שחייבת בהושיט ידו כמו לר"ל, ודלא כמשמעי מפשיות לשון התוס', דהאי צד האבעי' לר"י מובן מאליו, אלא כיון דלר"י ה' צריכין לפרש צד האבעי' דלא מהני שחייבת בפניהם, لكن לא כפלו כאן לאמר דבין לר"י' ח' ובין לר"ל קמבעי' דתהני שחייבת בעמי אס כמו שמנני לי' שחייבת אמו. אלא דגוף דברי התוס' תמהין, דادرבה מה דמיהני שחייבת האס היא הנותנת דלא תהני שחייבת עצמו, דנvhו דד' סימנים אכשר בה רחמנא, אבל לא ב"א, ואיך כתבו דמשום דמיהני שחייבת האס יש לאמר דמיהני נמי שחייבת עצמו. ואני כתבתני לעיל במתניתן דבאמת מהאי טעמא השמייט הרמב"ם ז"ל האי אבעי', דבمعنى אמו פשיטה דלא מהני שחייבת לשום מ"ד ודוד'ק היטב.

ע"ב גמור' טעון שחייבת, ואס מות טהור מლטמא במשא וכו', ד' סימנים אכשר בה רחמנא. הנה האי דינא דבן ט' ח' הנמצא בمعنى בהמה טרפה דעתון שחייבת, מבעור ברמב"ם בהלכ' מ"א, אבל מה דינו אס מות אח"כ בפ"ב מהלכ' אבה"ט הל"ז כתוב בשם ז"ל בפירוש. אלא דחכ"מ בפ"ב מהלכ' אבה"ט הל"ז כתוב בשם הר"י קורוקס ז"ל, דהא דכ' הרמב"ם שם ואס מות קודם שיפוריס ע"ג קרקע הרי הוא טהור, שחייבת אמו מטהרתו, קאי אפיקו אמו טרפה עי"ש. והוא אמת וצדק, אלא דמה שתנה הרמב"ם ז"ל קודם שיפוריס ע"ג קרקע הוא מן התמיा, דמשמעו שלآخر שיפוריס ע"ג קרקע אס מות מטהר באמשא, ומהכי תייתי, וכי משום דבאי' שחייבת מדרבנן משום מראית העין, נימא דמטמא במשא מדרבנן, אשר זה דבר זר ומ"ל לרמב"ם זאת דגזרו טומאה משום מראית עי'. וראיתי בדגול מרובה בי"ד החדים שהשיג על הטו"ז דס"ל שהפריס ע"ג הקרקע רק לכתחילה צrisk שחייבת, אבל בדיעד לא אסרו מושום מראית עין, מפסיק הרמב"ם זה דבפהפריס ע"ג קרקע מטהר באנבלה, אם לא שחייבת, והוא פלא גдол שלא הרגיש הגאון ז"ל דמשום מראית עין מדרבנן, איך מטהר באנבלה. ולא עוד אלא אדם היה הרמב"ם ממציא דבר זה דבפהפריס ע"ג קרקע גם טומאת נבלה אית בי' מדרבנן, היה לו לפסק כן בפירוש ולא להשמיינו דבר זה מכללא, דבלא הפהפריס טהור. ועוד זאת אני תמה' דבסוף פ"ה ממ"א שהביא דין דהפהפריס ע"ג קרקע כתוב סתמא, ואס הפהפריס ע"ג קרקע צrisk שחייבת, ולא הזיכר כלל שהיה מדבריהם

קשה כל הני קושיות למה לא פסק הרמב"ם כר' מרשישא ולא הביא הא דאבי דהרי ר' מרשישא פליג על אבי כנ"ל וממילא דליתא לדאבי, וגם דר' מרשישא ליתא, דהוא אמר מלתי אליבא דרש"ש, ולית הלכתא קרש"ש, וכן אין הרמב"ם מחק כלל בין אמו טרפה לכשרה, דכל שהפריס עג"ק עבי שחיטה מה"ת, וטמא טומאת נבלות אם מת, היינו אם מת קודם שהפריס עג"ק, כמו שכתב הרמב"ם זל בפירושו. ומהאי טעמא היה הרמב"ם זל מוכרכה נמי לפרש דאיסורابر היוצא אין תליי כלל בשחיטה, דכל שיצא והחזר או נשחת קודם שהחיזיר באופן דין לעין לידיה, איך איסור יוצא מצד קרא דבר בשדה טרפה, דמשום דין לאבר שחיטה א"א לאמר דהה אליבא דהלכתא, הרי טעון העובר שחיטה כיון שהפריס עג"ק, ולאמר דהה אבעי בריש פרkon באבר היוצא מהו לחוש להלכו שהוא בס"ד קודם שזכינו דפליגי רש"ש וחכמים בשל תורה וכאשר נראה דפרק שם בתחלת כאשר עבי מהו לחוש לארעו ותפל' ולא איסור יוצא מהא דר' מרשישא ורק אליבא דרש"ש קאמר למולטי דלית הלכתא כוותי, אבל הוא קמבעי באבר היוצא דאייכא איסור גם לחכמים, אלא ודאי דחש"ס איזיל שם בהאי ס"ד דר' מרשישא הלכתא היא, מ"מ במה דמסיק בתיקו א"א לאמר דלא קאי הא תיקו במסקנא, דכל תיקו הלכתא הוא, ובשל תורה לחומרא איזילנו ולכך הוכחה הרמב"ם לאמר דאיסורابر היוצאה לא תליי בשחיטה כלל כנ"ל.

וזל דעליל דפליגי ר' אשוי ומר זוטרא בגין פקועה אי פודין בו, דר"א אמר פודין ומר זוטרא אמר אין פודין. הנה הסוגי' דשם ע"כ קאי לפי הס"ד, דהה קמבעי מהו לפדות בגין פקועה, אליבא דר"מ לא קמבעי, דכיוון דעתו שחיטה בהמה מעלהיה הוא, כי קמבעי אליבא דרבנן. הרי דס"ל להש"ס שם דרבנן ע"פ דריהיט ואיזיל לא עבי שחיטה מה"ת ולאמר דר"א שהוא מרא דשותעתא דהaca דלית הלכתא קרש"ש, ומטעמא דכתיבנה דחכמים פלייגי עלי' להצהrik שחיטה להפריס עג"ק רקען מה"ת, פליג עם מר זוטרא אליבא דרש"ש דלית הלכתא כוותי, הוא דבר שאין הדעת סובלתו, והכי הו"ל לר"א למימר למר זוטרא דפודין משום דעתו שחיטה. אבל ניחא דהרי רשי זל מפרש הא דקאמר ר' אשוי לממר זוטרא מה דעתך דילפת שהה מפסק, דבפסח פסול יוצא דופן. והתוס' הקשו על פירושו דא"כ גם לר"מ דעתו שחיטה אפשר דקמבעי, דאף דעתו שחיטה נוכל לילך מפסק דין פודין ביוצא דופן, ולכנן מפרשים דמטעם דהו כשות קאמר דפסול לפסק, עיין בחודשי הרשב"א זל דהקהה בשם הרמב"ן זל להלכה, דס"ס יוצא דופן הוא וויפסל נמי לר"מ, ולכן מקיים פרשי"י זל, והא דקאמר בגמרא' בתחלת לר"מ לא קמבעי' הוא מקמא דמסיק הא דקאמר ר' אשוי למר זוטרא, Mai דעתך דילפת שהה מפסק, אבל בתור דמסיק כן, באמתה האבעי' גם לר"מ ומשום דאייכא למילך מיותר מפסק. ואני מתחמי עוד יותר ע"ד התוס' דאיך אפשר דמטעם שחיטה קמבעט, דא"כ שהה מפסק מהו לי, דהרי שחותם במעט משה דכתוב כאן בפדיון בכור, ולא בעין למילך מפסק, וכן נראה מותוק פסק הרמב"ם זל בפ"ב מהלכ' בוכרות הלכ' ח' ז"ל, "אין אין קרוין ש". הן אמרת דבגמרא' בוכרות י"ב ע"א לא משמע כן, שמביאה על האי משנה דמונה אלו דין פודין, דמתניתן בן בג בג היא דבן בג בג אמר נאמך כאן ששה ונאמר להלן שהה בפסק, מה להלן פרט לכל השמות הללו, אף כאן פרט לכל השמות הללו. אי תפדה פלייגי.

זהרי אמרה תורה בchia וועפ', ושפק את דמו שהוא נתילת הנפש ולא מסתבר לאמר דכשנכנו לארץ נתקדשו במצוות שחיטה שבא להקל כ"ב ולאמר, דלא בעין נתילת נשמה ונפש כלל, ואפיילו אין סופה למות מחמת השחיטה מוותרת וטהורה. ואם כן הוא האיל, אם שחיטתת אמו פעלת עליו עכ"פ כדי שהיא גוסס ואני יכול לעמוד שהוא סימן הגסיסה, אז יותר על ידי אמו, אבל כל שהפריס עג"ז רקע אחר שחיטה, הרי סימן דלא פעלת עליו שחיטה מאומה, די לצד להיות אמו, כי גם בה בעין מעשה המmittת תוך מעלי"ע דוקא, וכאן כל שהפריס עג"ק רקען, אפיילו ימות אח"כ אין זאת מהמת שחיטה, אלא מסיבה אחרת, ואל תחמה על דבר זה, איך הקשר הولد מתלי תליי בהמה שיפוריס אח"כ עג"ק אי לא, דהרי גם לר"מ מותלי תליי אם חי היה בשעת שחיטה, דאם מת אח"כ ונמצא מות ניתר למפרע בשחיטת אמו, ואם נמצא חי לא מהני, והci נמי לרבען כן הוא דמתלי תליי אם יפרוס אח"כ עג"ק או לא. ור' מרשישא (חתנו של רב כהנא. עיין בסה"ד) מפרשכו דברי ר' כהנא, ולכן העמיד מסדר הש"ס הא דר' מרשישא בתור דברי ר' כהנא לאמר, דרך עג"ק אמר ר' מרשישא דיננו, כי לחכמים דפליגי וס"ל דבעי שחיטה בהפריס עג"ק רקען, ליתא להאי דינא כלל, ואח"כ מביא דברי אבעי דפליגי, וס"ל בהא דר"כ דהפריס עג"ק איכא בינייהו מדרבנן קאמר, ומפני מראית העי, ולכן הכל מודים בקהלות בן פקועה. ומאחר שזכהנו זהה דר' מרשישא ואבעי פלייגי אי חכמים דרש"ש מדורייתא קאמו דבעי שחיטה או מדרבנן, כי הכל שבדיננו דבשל תורה הלך אחר המחריר, אנו צרכין לפ██וק כמוון דמחמיר. ולא עוד אלא אני אומר דהא דר' חנינא דאמר כל מקום שננה ר' ש"ש הלהקה כמותו, והא דר' יונתן דפליגי עלי' וקאמר דלית הלכתא כוותי' אלא במסוכן ותרומות מעשר ג"כ פלייגי אי שחיטתה בן פקועה מדורייתא או מדרבנן דהנה האי דמסוכן אף דהוא דבר תורה, אבל כפי מה שהוסיף שם על היוצא בקהל דה"ה מסוכן, ועינו רמב"ם פ"ב מהל' גירושין דמקדים האי דמסוכן להני דת"ק ולהני דחוירו לאמר וניהו דבדף י"ג ע"ב משמעו דרש"ש פלייג את"ק אבל אחזרו לאמר אין אלא מפרש, דلت"ק דוקא יוצא בקהל דהוא קרוב להיות נהרג, אבל סכנה בעלמא דקרוב להנצל לא, אבל בחזרו לאמר שהוסיף גם המפרש לים והיציא בשיריא, אין בזה אלא חשש סכנה, ה"ה דמודים נמי במוסוכן מוחות חולין, דאטו כי רוכלא ליחסב ולזול. ועינו מנחות ל' ע"ב בכל הסוגי' שם, ותמצוא דגס למן דלית ל' דהלהקה קרש"ש בכל מקומות, מ"מ פסקינו כוותי' בתלויות השם בס"ת לחلك בין מקצתו או כלו, וכן עוד שם באיזה דין ועינו ש"ד סימן רע"ו, שתמהה באמת איך פסקו הופקים הא דרש"ש בתלויות השם, כיון שפסקו כאן בשחיטתה בן פקועה דלא כוותי', מושום דלית הלכתא כוותי' רק במסוכן ותרומה, עי"ש שכטב דבחבורו הארץ הארץ בזה, ואני לא זכינו לחלק שני מספרו הארץ. אבל לפי העתינו ניחא, דהא דלא קבלו הכלל דהלהקה קרש"ש הינו דרך כלל בלי יוצא ממנהו, אבל יש בידינו לפ██וק כוותי' במילדי דרבנן, או במקומות שמחמיר, ולכן האי ר' יונתן דפסק רק בהני תרתי כוותי', רצה לשולר רק האי דבן פקועה דהה מה"ת לדעתו, ואיך נפסק כיחידי לא גבי רבנן ור"מ דפליגי עלי' להקל בשל תורה ור' אשוי שהוא בתרא חש להאי דר' יונתן ופסק דלא קרש"ש, ע"כ משום דס"ל הכר' מרשישא דרש"ש וחכמים בדאורייתא פלייגי, ולא כמ"ד דבל"מ הלהקה קרש"ש משום דס"לocabyi, דכאן במלטה דרבנן פלייגי.

ומאחר שזכהנו זהה, ליכא בפסקי הרמב"ם שום דוחק ולחץ, ולא

ז' נבלה גמורה, ואיך נתיר חיללה איסור תורה ע"י פסקי יתר הראשונים נגד דעת הרמב"ם במקומות שאין רואים שלא ירדו לסוף דעת קדשו, ושלפי שיטתו אין כאן שום דוחק בכל הסוגיות ולא עוד אלא אדם לא נשחת רק סימן אחד גם בלאה אין להתריר כלל הכתת הראש כմבואר אצלנו בפתחה ודוק' היטב.

ע"ש רשי' ד"ה הפריס וכו', טעון שהחיטה מדרבנן דעתך לאחלופי לאכול בהמה ללא שחיטה עכ"ל, אין לפרש דוחשו לאחלופי כמו בפסחים דף ע"ה דאין צולין ב' פסחים כאחד מושם תערובות גופם, וה"ה הכא כיון דאין כאן שום היכר, דבקל ברבות הימים יתחלף באחרת, אדם נפרש כן לא נבון הפלוגתא בקהלוט אי חד תמייה'aggi או בעין תרי תמייה'aggi וכן לא נבון הא דרא' דלא חש לדרישת בבפ"ק דמ"ש טרפה דלא חש לה כיון דאין חש החלפה אלא דהכא דחישין שיאמרו גם שאר בהמה לא בע שחיטה, וכן מוכחה לשון הרא'ש ושאר פוסקים. אבל הדבר תמורה בעני דמייכי תיתיב ניחוש שבשביל שיתרמי לעתים רוחקים שאחד ינחו או יכה על ראש בהמה ויאכל את בשרו, שיאמרו דבטלה הזביחה והותר הנבלה האםה? וכי לא קרובה יותר לחשוב את האיש שאוכל נבלה. וגם למה לא חששו על תערובות גופן כמו בפסחים וכו'.

תוס' בד"ה בן פקועה מה שפירש בקונטרס דהרי הוא כדי שאין לו אלא סימן אחד מצדamo וכ"ו גם פירש דר' מרשריא ל"ל הא דד' סימנים אכשר בה רחמנא, והכל מגומג דאפיילו היהנה בהמה ניתרת בסימן אחד להכשיר דחויס כל סימן וסימן בחציו שחוט וכו', ואפלו למ"ד ד' סימנים אכשר בה רחמנא מודה הכא, דהתס שחיתת טרפה לא הו שחיטה, אבל כאן הו כאלו חציו נשחת וכו' עכ"ל. ועיין לב אר' מש"כ בזה. ואני תמה מאיד על התוס' דאין כאן שום מקום השגה על רשי' ז'ל, דלפירושם דאין כאן סימנים לחץ הولد הצריך שחיתה קשה יותר, הכא יאמרו דמי שיאכל מאותו ולד בלא שחיטה מחייב או לאחר מיתה, צריך לאכול שני זיתים כדי שישתחביב מלוקות, דמי יימר לנו דחק האב וחלק האם שווין הם בנסיבות, אלא ודאי דאין כאן תערובות בנסיבות, אלא באיכות, וממילא דאין כאן מלוקות כלל על אכילת הولد הזה בלבד שחיטה, והוא כמו כוי לעניין חלב דהוה חצי שעור באיכות, ואין לוין עלי, וא"כ למה לא תהני שחיתה להאי ולד דאיינו זבוח באיכות, ע"י סימני עצמו שהמא ג"כ רק באיכות מקצתם זבוחים ומיקצתם אינם זבוחים, דהאי ולד בר' בפ"ע הוא סימני ובשרו שווין, ומ"ל להתוספות דלהאי בר' בפ"ע לא מהני שחיתה סימני כמו שחון, ולכן הוכרה רשי' ז'ל להמציא דעתך שהי' נגע בו דכמו דבשחי' בנסיבות שחיתה נפסקת, כמו כן נפסקת בשחי' בחיתת איכרות הסימנים. גם מה שרצו להקל בין האין, לשחיתת טרפה איןנו מובן, דהא גם בשחיתות טרפה מהניولاد לטהר מיד נבלה, ולדעת התוס' גם להתריר איסור אבמה'ח כמו באמו, דחוינך אבל ממנה בעודה מפרקסט אין בו איסור אבמה'ח, הרי גם הولد שחחות הוא, ואדרבה יותר מקרי שחות בטרפה, עד שלא מעד מה נשר להתריר בולד טרפה ע"י שחיתת עצמו כמו שתכתבנו למעלה באריכות. וחוץ מזה הלא כל עצימות ההסבר של ד' סימנים אכשר בה רחמנא, ממש'כ רשי' ז'ל דהתיר הוא דרב' רחמנא ולא איסורה, והא סברא המוסכמת עם השכל דעתך נאמר שחיתה המכשרת תקלקל יותר את הولد, מנicher האוסרת, ר"ל אם נחר האם היא הولد נתר בשחיתת עצמו, ואם שחיטה יאסר הولد שלא יהא לו שוב היתר ע"י שחיתתו הוא, ואם הסברא מוכרכות א"כ גם בגין פקועה הבא על בהמה מעלייה אנו מוכרכים לאמור כן, איך אפשר דהשחיטה של האם המכשרת תגרום איסור לבן בתה בדור שלישי. אבל מה שתכתבו התוספות דא"כ הסוגי' דלעיל, דמהו לחוש

ריבת כל הני נמי א"כ שהיא מהני לנו עכ"ל הגמר' הרי דבעין כמעט כל הני מց"ש שהוא מפסח. אלא דנראה דהרבמ"ס ז'ל דחיה האי ברייתא מכח האי דר' אשி כאן. דכי הגראה ר' אשיה מפרש מתניתן דבכורות דמעט כל השמות הללו משה דכתיב בגופי'DKRA, דאל"כ אלא כברייתא דבן בג הלא תקשה לנפשי' דאמיר כאן פודין.

הן אמת דלא אוכל להבין איך פלגי ר"א ומר זוטרא ביזוא דופן, והמשנה בבכורות לא מנה בכל אלו יוצא דופן, הרי דפודין בו. דומה דקמבעי' שם בנדמה ובפסחים'ק אי פודין, היינו אם היא בכלל כלאים דקתני במתניתן וכן בגין פקועה, אי כפ' התוס' דמצד שהוא שחות קמבעי' הרי הוא בכלל שחות דקתני נמי במתניתן, אבל אי נפרש דמצד יוצא דופן קמבעי', באיזו מהנהו דחויס במשנה נוכן להכניiso, והוא תימא רבתא אצל, אלא מזרע פירוש התוס' ג"כ אין להעמידו, דומה פריך ר"א למר זוטרא מה דעתך דילפת שהיא מה פפסח, הלא משנה שלמה היא דאין פודין בשחותה והרי האי בן פקועה נמי שחוט הוא, יהי' מאייז טעם שהיה', אם לא שנפרש דהכי קפעריך לי', דבשלמה אם מפסח ממיעין שחוט, שפיר קמדמיית בו פקועה לשחות דעלמא, דשניות הלא אינם ראיים לפסח אבל אי מסברא קממעט התנא כל השמות הללו, מושום דאיןם בכלל שא וכמיש'כ הרמב"ס א"כ האי בן פקועה ניהו דחויט הוה, אבל מ"מ כיוון דרהייט ואיזל שה קריין בי'. שוב ראיית ברי"ט אלגזי ז'ל שכtab, דר' אשי לא ידע מהיא ברייתא. והרבמ"ס ודאי לא סבר כן,adam ר"א לא ידעה איך פסק שם כר' אשי דפודין נגד הברייתא. ועכ"פ נבוק אני מאייד בפירוש הסוגי' וקשה לי מאי להכניס ברמב"ס כדעת רשי' ורמב"ג, דמטעם יוצא דופן דניין על בן פקועה, והוא לא הזכיר יוצא דופן בדבריו אלא בן פקועה, ובפרט שהגמר' לא הזכיר כלל שם יוצא דופן, וממשנה נלמד דביזיא דופן לא מيري. لكن יותר נראה לךים פירוש התוס' גם לדעת הרמב"ס ז'ל, דמטעם שחותה קמפלגי ומ"מ לא קשי' מיידי ר"א אדר"א דס"ל דחכמים מדאורייתא מצרכו שחיתה בהפריס ע"ג קרקע, דהא דלא פסק ר"א כרש"ש דמתיר גם בהפריס ע"ג קרקע, היינו מושום דכיוון דבדאוריתא קמפלגי לא מלאו לבו לפסוק לקולא כרש"ש נגד החכמים, אבל כאן בפדיון הוי חושש לדרש"ש להחמיר שלא לפדות, אם לאו דס"ל דכוון דרהייט ואיזל שה קריין בי', ומר זוטרא ס"ל כברייתא דבן בג בג, דמשה שה קממעין לבן פקועה, ולפ"י ניחא מה שפסק הרמב"ס כר"א ע"פ דהסוגי' כמר זוטרא אזלה, כמו שתכתבו הראשונים ז'ל שפסקו כמר זוטרא, ובפרט דהבריתא מס'יעה למר זוטרא, אבל אי נימא דכל עצמיות הפלוגתא הוא מושום דהוה כשחות ואיליא דרש"ש דשמא הלהקה כמותו גם בדאוריתא, וכיון זהה גופה הוא כדאי הוא ר"א לסמוך עלי נגד הברייתא ודוק' היטב.

ועל"פ' יהי איך שי"ה בדורו כשם הוא דהרבמ"ס ז'ל פסק דהפריס עג"ק טעון שחיתה מה"ת, כי רק במקרה זה מתפרשים כל פסקיו, וכל מה שהשmittot מן הדינים הנראים כבלי חולק בסוגית הגמר', ואין ספק אכן שאליו זכה ה"ב' לאז ודי היה פוסק הכרמב"ס עמוד ההוראה שהוא שקול אצל ה"ב' נגד רוב הראשונים, ולא עוד אלא דכל הראשונים ז'ל אילו הוי נחטו לעומק שיטת הרמב"ס ז'ל לא הוי חולקים עליו כלל, כי הלא לפי דרכם אין קץ לדחוקים שמכרחים אנו לסביר בסוגיות הללו כאשר בארנו הכל בפרקן, כל אחד ואחד במקומו, וא"כ פשיטה דחלילה לא יכול בגין פקועה שהפריס ע"ג קרקע ולא שחיתה כמו שעשה ר"ש גאון בחופה. אבל עוד יצא לנו מזה דמה שהתריר הרמא' ז'ל בעוף השווה למota אפייל מעלה' להכות על ראשו הוא לפי דעת הרמב"ס

בו גם הבהמה טרפה, אלא אפילו לדעת אידך הראשונים דאין בו אלא מצות פירוש מדרבנן, מ"מ מודים מהה דאיינו יכול להעלות ארוכחה, ובפירוש אמרו לעיל דף ע"ג דבר המadolدل אין לו תקנה בהזירה, ור"ל שאינו חזר ומתדבק לנוף ואיך לא תטרף הבהמה ע"י חסרון זה שאין האבר תלוי בה אלא בחיבור כל דוחוא שסופו ליפול. הן אמת דהש"ס לקמן מביא מתקיף לי ר"ג לשם אל, יאמרוابر שהחיהות תלוי בו מוטל באשפה ומורתת, ולכאורה הוא הקושי' שהקשתי, אלא דהש"ס יאמרו' משמע דמייקר הדין מצ' קיימין הני תרתי, דבר שהחיהות תלוי בו יהיה נדונם כמדולדל, ומ"מ הבהמה תהיה' מותרת, אלא מושם שלא יאמרו מקשה לי' דהויל' דהבהמה אסורה עכ"פ מדרבנן, ועינן לבב ארוי. וזה פלא והפלא דודאי כל שינקר' מдолדל ואון סופו להעלות ארוכחה לעניין טרפות הבהמה ודאי חשבין לי' כנפל, דחובור כל דחו צזה ודאי אינו מצל מלחיות טרפה, ולכן עכ' אנו צרכיכים לאמר דהאי, "יאמרו" דקאמר ר' לעו משום אמרה דבריות קאמר, אלא כונתו דהבהמה נאסרת מעיקר הדין ומון הדין יאמרו' אך אפשר דבר שהנשמה תלוי בו מוטל באשפה והבהמה מותרת ודוק.

גמרא א"ר אש טרפות קמדmittiyil' זכי' שהרי חתכה מכאן וחיה וחתכה מכאן ומותה. הרמב"ז י"ל סובר אדם אחר פסיקת צוה"ג חתך الرجل למعلיה בשוק חזר להחשו, ומ"מ אם לא עשה כן וחתחה כמהות שהוא טרפה ואין זו דומה להא דאמרו לעיל דאי בדרי לה סמא חי' דכמהות שהוא עכשו א"א לה לחיו. והרשב"א אחריו שהביא דברי הרמב"ז כתוב ויז"ל,, וא"ת שמא כבר התחללה מכתה להמיתה בה (ר"ל פועלתה המミיתה) ותירץ חולין והוא זה וזה לשונו: ונזכר הדין זה בפרק הזה מחתמת מה שאמר שחייבתו מטהרטו לאוטו אבל כמו שנאמר בעובר שחייבת אמו מטהרטו ע"כ. ואולי טעות ספר אייכא כאן, דהוא ליה למימר דין שחייבתו מטהרטו כמו בaber היוצא מן העובר. דהה דשחיתתו מטהרטו ברובبشر קיים פשוטיא, דהה ליכא כאן אבל המдолדל שאין מעלה ארוכה, ועיקר הרבותא דסיפא, הוא האיסור דבלא רובبشر קיים נאסר האבר לרמב"ז מן התורה ולאייך פוסקים מדרבנן, גם לא שייך לאמר דנקט רישא דנחתך טרפה מושם היתר דרובبشر קיים אשר ממילא שמעיןן, דהה אין זה נחתק. אלא ודאי כונתו משום איסורא דסיפא נקט האיסור דרישא, ומיסיפה שמעיןן דהאי נחתק לאו נחתק לגמרי קامر, אלא כל שנשבר העצם ואין עור ובשר חופין את רבו טרפה, דכיוון דמקרי בהכי אבל המдолדל שאין שחייבתו מטהרטו במקומות שאין עושה אותה טרפה, דהינו למיטה מארכובה, ע"כ דאיון סופו להעלות ארוכה, אם כן ממילא גם במקומות שюשה אותה טרפה לא בעין נחתק ממש אלא דכל שאינו יכול להעלות ארוכה חשבין לעניין טרפה נמי כנחתך לגMRI דחרי סופו ליפול. והוא דעת רב לקמן, דמלעלת מארכובה ואין רובبشر קיים שנייהם אסורים. אבל לשימוש דס"ל דגס למלעלת מארכובה רק האבר אסור אבל הבהמה מותרת, דנחתך דרישא למגידי משמעו, ודאי קשה מה עניין בהמה שනחתקו רגילה בפרק זה, להא מקומו בא"ט כי הדין דסיפא השיך לכואן לו התקשות עם הדין דרישא. אלא דייטור אני תמה בשיטת שמואל, דאייך אפשר לומר דבבמה תהי' מותרת. דכיוון דקותני מותניון דכל שאין רובبشر קיים נידון כבר המдолדל דין שחייבתו מטהרטו, מה בין זה לחתק לגMRI, דהרי אמרו לקמן כך' ע"ב דאיון מעלה ארוכה והוא לעי' לטמאocabמה"ח אי לאו קרא דכי יכול עד שיפול ממש, אבל לעניין טרפה פשוטיא דחויה כנפל דחרי כמה וכמה טרפיות אסרים על שם סופן. ולא מבעי לדעת הרמב"ז דבר המдолדל אסור מן התורה מקרה דבר שבדה טרפה דה"ה אם החיות תלוי

לזרעו ולהלבו של אבר היוצא תהי' שלא כהכלכתא, וזה דוחק, היא תמייה קיימת כי שם מסיק בתיקו במוחו לגמווע את חלבו, ואיך נאמר דהוא שלא כהכלכתא, אבל זאת התיימה הכריחה את הרמב"ז זיל' לסבורי דברaber היוצא מטעם טרפה נגעו בו ולא שייך לשחיתה כלל. וכפי שביארנו בס הני דין דר' מישרשיא ודרבא דד' סימנים אכך בה רחמנא כולן אינם הכלכתא, כי נאמרו רק לדעת אבי' דחכמים דרש"ש מודים דמה"ת גם הפריס ע"ג קרקע ניתר בשחיתות האם, אבל אין לית לנו זאת אלא קר' מישרשיא דאמר דיןנו אליבא דרש"ש משום דס"ל דלחכמים בהפריס ע"ג קרקע עלי' שחיטה מה"ת, וכייל' בחכמים כמו שכבתבי לעמלה בארכיות בס"ד.

תוס' ז דיה' דנפל דובא עלי', ע"ג דסביר ררבנן לא אסר מושום דrostot ha'zab וכו', כבר הבאתו לעיל דנושאי כל' הרמב"ז כתבו דין זה ממש' דרמב"ז בפיהם"ש, והוחתוי זהה ליתא, דרhm'b"z בפיהם"ש לא דבר כלל מטרפות של בן פוקעה שהפריס ע"ג קרקע, אלא מטרפות שנולדה מן הבطن ובעובר שהותר בשחיתות אמו עי"ש. ולפי מה שהוחתוי דדעת הרמב"ז דהפריס ע"ג קרקע טעון שחיטה מן התורה, ודאי דלא מצי להביה האי' דינא דליתא אלא לדעת יתר הראשונים, דסבירו להו דכללו עלמא בהפריס ע"ג קרקע דמן התורה יותר בשחיתות אמו, ושחיתתו מדרבנן משום מראית עין לחכמים דר' שמעון שורי, וצריך לאמר דלא מייר הכא דעתאו טרפה וכמו שהביא הרשב"א זיל' בחודשי דעת מקצת הראשונים.

דף ע"ו ע"א משנה בהמה שנתחתקו רגילה וכו' האי' משנה אין כאן מוקמה אלא בפרק אלו טרפות וכותב הרמב"ז בפירוש המשניות וזה לשונו: ונזכר הדין זה בפרק הזה מחתמת מה שאמר שחייבתו מטהרטו לאוטו אבל כמו שנאמר בעובר שחייבת אמו מטהרטו ע"כ. ואולי טעות ספר אייכא כאן, דהוא ליה למימר דין שחייבתו מטהרטו כמו בaber היוצא מן העובר. דהה דשחיתתו מטהרטו ברובبشر קיים פשוטיא, דהה ליכא כאן אבל המдолדל שאין מעלה ארוכה, ועיקר הרבותא דסיפא, הוא האיסור דבלא רובبشر קיים נאסר האבר לרמב"ז מן התורה ולאייך פוסקים מדרבנן, גם לא שייך לאמר דנקט רישא דנחתך טרפה מושם היתר דרובبشر קיים אשר ממילא שמעיןן, דהה אין זה נחתק. אלא ודאי כונתו משום איסורא דסיפא נקט האיסור דרישא, ומיסיפה שמעיןן דהאי נחתק לאו נחתק לגMRI קامر, אלא כל שנשבר העצם ואין עור ובשר חופין את רבו טרפה, דכיוון דמקרי בהכי אבל המдолדל שאין שחייבתו מטהרטו במקומות שאין עושה אותה טרפה, דהינו למיטה מארכובה, ע"כ דאיון סופו להעלות ארוכה, אם כן ממילא גם במקומות שюשה אותה טרפה לא בעין נחתק ממש אלא דכל שאינו יכול להעלות ארוכה חשבין לעניין טרפה נמי כנחתך לגMRI דחרי סופו ליפול. והוא דעת רב לקמן, דמלעלת מארכובה ואין רובبشر קיים שנייהם אסורים. אבל לשימוש דס"ל דגס למלעלת מארכובה רק האבר אסור אבל הבהמה מותרת, דנחתך דרישא למגידי משמעו, ודאי קשה מה עניין בהמה שנתחתקו רגילה בפרק זה, להא מקומו בא"ט כי הדין דסיפא השיך לכואן לו התקשות עם הדין דרישא. אלא דייטור אני תמה בשיטת שמואל, דאייך אפשר לומר דבבמה תהי' מותרת. דכיוון דקותני מותניון דכל שאין רובبشر קיים נידון כבר המдолדל דין שחייבתו מטהרטו, מה בין זה לחתק לגMRI, דהרי אמרו לקמן כך' ע"ב דאיון מעלה ארוכה והוא לעי' לטמאocabמה"ח אי לאו קרא דכי יכול עד שיפול ממש, אבל לעניין טרפה פשוטיא דחויה כנפל דחרי כמה וכמה טרפיות אסרים על שם סופן. ולא מבעי לדעת הרמב"ז דבר המдолדל אסור מן התורה מקרה דבר שבדה טרפה דה"ה אם החיות תלוי

מכל בהמה מושם דלא מרביין מזא רקס מה שעומד להיות ניתר בחשיות עצמו לכישולך, דהרי תורה דעליל שם קאמר ר"י דמציא בה דמות יונה אסור באכילה דבעין פרסות, כתבו שם התוס' דזוקא נקט דמות יונה, מושם דבריא לאoir העולם נמי אסור, לפי שאיןנו מתקיים אבל דמות בהמה ורגליה רגלי יונה, שראוי להיות מותר לאחר שיצא לאoir עולם, לא קאמר ר"י דלא מישתרי אע"ג דין לו פרשות עכ"ד התוי הרי דכל תלוי בימה שראוי להיות מותר אחר הלידה, ומעתה האי של"י זודאי לא ניתר אף בנולד הولد והשליל' קשורה בו, וכן למ"ד לעיל ע"ד ע"א בהושיט ידו למעי בהמה דיש שחיטה לولد בן ט' חי במעי האם, דPsiטיא שאין השליל' נתרת שחיטה זו, וא"כ ה"ו"א דה"ה דלא תהי נתרת גם בשחיטת האם, וכן דמות יונה וכן בעין ריבוי יתרה דמ"מ נגרר השליל' אחר הولد להיות ניתר עמו בשחיטת האם, יותר ממה שהיה נתרת ע"י שחיטת עצמו. ומכלוט במעי פרה דל"ש מהני שחיטת אמו אף על גב دقשונל אסור אין תיובתה דחתם נמי מפרשנה בהמה דרשינו קרא יתיר' כמו הכא, "וכל" אשלי'.

ע"ב גمرا לעולם טומאות אוכlein, ושאני עור חמוץ דמאייס קשי' לי', הרי של'י נמי מאיסה ומ"מ מרגע החושב עליה להשותה אוכל, ומ"ש עור חמוץ שלוקו דלא מהני דהאי שלוקו נמי חישב לאכילה דמעשה השליקת מוכיח עלייה. ומצאי שהרמב"ם ז"ל נשמר מקוס'י או דכתוב בפ"ב הט"ז מטומאת אוכlein עור חמוץ שלוקו הרי זה ספק אם מטמא ט"א בפ"ע מפני שהוא מאיס הרבהה עכ"ל. והוסיף על לשון הנגרא דקאמרה סתם מאיס וכ' העין בראש יוסף ולב אר'.

הדרן על פרק בהמה המקשה

שהוא לצורך גמור למוגניהם, גם בפני הבית לא הוה תנא כלל, והיה סומך על הסברא ושכל היישר שלא נטהה בסברא, דמה שמצוין בראש שילוח הקן סברא דלא לנרגג אלא בפני הבית הוא מפני שאם לא נמצא בו איזו צורך, אז בכל הני פרקים דמקילתן ב כדי נסבי, ואת א"א דכמו כן לא נקט דעתוג בפרה אדומה וכדומה ולכן קמהדר למצוא לכל חלקה שייה' לו באיזו מקום צורך כ"ש עכ"פ, כדי להבין למה שנינחו בכל הני פרקים ובזה די למצוא איזו סברא קלישטא, כדי שלא יהיה שלא לצורך כלל, אבל עיקר הצורך שבשבילו נחית האי תנא לשנות כל הני חילוקים, צריך להיות צורך גמור אשר בעין מליף מקראי, לוזה דיקיך רשי' ז"ל במתוך לשונו הטהור דבחולין ובמקדשין דאייצטריך למילך מקראי וכו' אבל לא כתוב דאייצטריך למיןקティינהו דין כאן צורך גמור אלא צורך כל דחו ודוק'.

ככלענ"ד נכון. **ד"ה ע"ז** גمرا אל ר"פ לרבא, ר"ל ואיסורה דאוריתא ואת אמרת התורה חסה על ממונם של ישראל. וכן הוא לעיל ד"מ"ט ע"ב ד"ר"פ השיב לרבא כן לעניין הלב טמא אי סותם או לא, וח"ה תהא איך רצתה רבא להתייר איסור תורה מושום התורה חסה על ממונם של ישראל, וככתב לרבא מספקא לי עי"ש. והלב אר' כתוב דלא הוועיל כלום דגס בספוקא אין להקל בשל תורה עי"ש מה שנחdisk, והקו"ש ודי עצומה דכיוון דבשני מקומות מצינו וכיוכו בין ר"פ לרבא נראה דרבא לא הדר ב"י מסברתו, רק אישתק דרושא, ולכן כפי מה שכי' הרמב"ם ז"ל דליך מפורש בקרא אלא נמי מה שכתבתה בפתחהanza דלדעת הרמב"ם באמת אנו לוקה על הטרפיות שאין הבע"ח נוטה למות) ודי לא קשה מידי אי רבא היה רוצה להתייר גם ספק זה מושום דחסה התורה על ממונם של ישראל אלא דגס לאינך פוסקים דלית להא דרמב"ם, י"ל דרבא לשיטתו אייל דס"ל טרפה חייה כיידע, וכבר כתבתה בראש א"ט דלמ"ד טרפה היה איין כרא רקס עשה דלהבדיל בין ההייה הנאלת וכו', ולא דטרפה מוקי לי לבשמה"ח כמו שמברואר בירושלמי ריש פרק כל שעיה וכגדתרגם אונקלוס או כדעת הרמב"ם דטרפהDKרא נוטה שאינו חי וכיון לדידי' ליכא אלא לא הבא כלל עשה הי' רוצה להתייר מטעם דההתורה חסה על ממונם של ישראל ועיין בח' ק"ז ז"ל בראש א"ט ובחדושנו שם ודוק כי נכון הוא.

משנה שחשוט את בהמה ומצא בה שליא نفس היפה תאכלנה, ופרש"י ז"ל ולא אמרין אבמה"ח הוא שגס הוה ניתר בשחיטת האם, ובגמ' פריך מנא הני מיili, ויליף מכל בבהמה תאכלו לרבות את השליל', ועיין בראש יוסף שכ' דבעין ריבוי דכל שליל' מושום דאיתנה בכל בהמה, ולכאר' קשה דהא לעיל בראש הפרק מסיק דሞכל בהמה ילפנין היתר לווד ולכן גם בחותך מעבור שבמעי מותר באכילה ומהיכי תיתני נאסר השליל', ואפילו אי מבהמה בבהמה ילי', מ"מ אין סברא למעט שליל' דלהבותא קאמר קרא דאפילו בהמה בבהמה וכגון ב"ט חי נמי ניתר, אבל העין הוא כך לפענ"ד דבלי' ריבוי שליל' לא הוה שמעין להתייר

פרק אותו ואת בנו

ד"ה ע"ח ע"ז ממשנה אותו ואת בנו נהוג וכו' בחולין ובמקדשין, כתוב ראש"י ז"ל מושום דבעין למירם בחולין ובמקדשין דאייצטריך למילך מקראי כדילפנן, תנא נמי בארכ' ובחו"ל דלא אייצטריך וכו', והראש יוסף קמתמה על ראש"י ז"ל למה לא כתוב כמש"כ התוס' דתרתית לצורך דגס בפני הבית ושלא בפני הבית לצורך הוא, וכמבואר בראש פרק שלוח הקן. ואין כאן מקום לתמייתו כלל, ובברי ראש"י ז"ל מזוקקים לצריך כסף, וכדרכו בקדושים להיות קולע אל השערה. דהנה ראש"י ז"ל בעצמו כתוב בדברו הסמוך בפני הבית דבפרק בתרא מפרש למה נקטינהו. אלא דהענין מבואר דראי הי"א דלא לנרגג אוא"ב אלא בפני הבית סברא קלישטא היא, וכמש"כ התוס' בעצםם כאן בד"ה אי מה דמש"ה לא צריך קרא לרבות שלא בפני הבית. אלא התנא בעצמו אתה להשミニינו שלא נטהה בסברא, וא"כ די להפיקע את עצמו ולא לגרור אחריו אחרים שאינם לצורך כלל. ר"ל די ליכא בכל הני איזו מהם

זה מהר"ס שי"ר ז"ל מפרש כן הסוגי, ועיין עוד בדברינו על דברו התוס' ד"ה או לרבות.

באו"ד ואית בפרק הזרע דדריש מקרה דין מתנות נהגים בקדושים וכו', וזה מוקמיין קרא בכל מייל עכ"ל. ואני אומר דהאי קרא דמתנות עכ"ל בחולין ולא במקדשין, דהוא במשנה תורה בפ' שופטים נאמר, והוא מצוה מחודשת שנכננסו לארץ כסדר מסדר הפרשיות שמתחליל בשימתי שופטים מלך ואח"כ אמר דכל הנינים ולויים לא יהיו חלק ונחלת הארץ ואח"כ וזה ה'י משפט הכהנים מנת העם מזאת זובחי הזבח וכו', ומה שנתחדשה מצוה זו בכתנתן לארץ הוא ממשום דבמבדבר לא שחוות בחוץ רק בעלי מומי, והביאו חולין לאויל מועד, והורה לכוהנים חחה ושוק, אבל עתה שנכננסו לארץ שהותר להםبشر תאהו לבוחן חולין בחוץ ממשום רחוק מקום כמפורט בפ' ראה, עכ"ל מען לא יפסידו הכהנים חלקם מן הובחים לגמורי, נצטו העם ליתן מזובי חולין עכ"פ המתנות, וחוז"ל מאייה טעם געלם סמכו העניין על דרישות ואסמכות עכ"פ שאין בהם צורך ודוך.

ע"ב **תוס' ד"ה** או לרבות וכו', ואית והיכי פריך לעיל ואימא במקדשין אין בחולין לא וכו', דכלאים בקדושים ליכא, וכותב מהר"ס שין צריך בראשון כלאים והשני קדשים, דגמ' מתחלת דפרק' מנין לאו"ב שנוהג בקדשים הכוונה מנין דיווסל השני מצד מחוסר זמן עיי"ש. ולעפ"ד נראה דיניהו דיש לפריש בן האי דמנין שנוהג בקדשים וליעיב באזה קושית התוס' דלעיל וכmesh"כ לעמלה, אבל מה דפרק' אח"כ ודלא מא בקדשים ולא בחולין עכ"כ הכוונה דלמא שניהם קדשים ולא סגי בשני. דכיו' דבחולין אינו נהוג הרי דלא על השיטה קפיד קרא אלא על ההקרבה לנובה דלא ירצה לקרבן א"כ הא דנקיט קרא לא תשחוות הו, כמו לא תקריבו דלעיל מיני גבי מומי בהמה, כי איןallo מצד השחיטה אלא מצד ההקרבה, ונקט תחלת העבודה שהיא השחיטה ומשום דלא ירצה לקרבן נאסר השחיטה בלאו, וא"כ מהיכי תיתי נימא דאם הראשו חולין נאסר השנוי דהרי בגוף השחיטה לייא איסור, אלא שלא להקריב או"ב ביום אחד. דהאי לא תשחוות מהתפריש כמו לא תקריבו אבל עתה שזכינו לדין או"ב נהוג בין בחולין ובין במקדשין, ומצד השחיטה, שפיר מצין למיר כיון דבענינה דקדשים כתיב אית' ב' נמי פסול ממחוסר זמן על השני ממשום לאו השחיטה, ולא נאמר דגמ' על הקרבת שנייהם ביום אחד קפיד קרא דבר שלא כתיב כלל, דהה לא תשחוות כתיב, מה שאין כן איינו נהוג בחולין אז מסתבר דליך פסול בשחיטה אלא בהקרבה, וממילא דוקא בשניהם קודש ודוק' היט.

ד"ט ע"ג גמור' מהו דתימה את' צד סוס ומשתמש בצד חמור וכו' קמ"ל, ופרש"ז' ז"ל דין כאן שום צד מיחוד דהא מבבל זרעים' ומינא באנפנא נפשי' הוא דמקרי, והוא מין בפ"ע מעין סוס וחמור, וכעין זה כתבו התוס' לישיב הקושי' מחצ'י' שפהח וחצ'י' בת חורין דאסורה לחצ'י' עבד וחצ'י' בן חורין, וסיימו בחגיגא דף ב' ע"ב, דמה'ט שרי לרכוב על פרדה ולית בה ממשום כלאים. ול' קשה דא"כ למה לא דניין להני שתי פרדות שאחד מסוס וחמור ואחד חמור וסוס' לשני מינים, דהה משוניים בקהלם ובתוארט החצוני וכదامر בגמר' דהאי עבי קל'י' והאי צנפי קל'י', והאי רברבן אודנוי' ואוטר גנובתי', והאי זוטרן אודנוי' ורבה גנובתי'. דבשלמא אי ד'ינין להו מצד אב ואם לחצ'י סוס וחצ'י חמור שפיר ייל, דכל מיני פרדותachaת הוא דבשניהם איכא צד סוס ממשום הצד חמור מחמור ולא איכפת לא שהצדדים מתחלפים, אבל אי נימא דפנימ' חדשות בר' משונה ובפני עצמה איכא כאן, דהוא מן בפ"ע, הרי דגם זה משונה מזו ואיכא כאן שני מינים, אבל לומר דמיון בפ"ע הוא

גמר ת"ר מנין לאו"ב שנוהג בקדשים. תימא הלא הא לאו במדבר נאמר, ואז לא היו רשאים לשחות אפילו חולין בחוץ ורק להבאים אל פתח אוחל מועד ולהקריב שלמים עיין היט בעיל דף י"ז בסוגי' דבשר תאوة ובמה שתכתבתי שם ובפתיחה, וא"כ עכ' בקדשים נאמר או"ב לא תשחוות, דאילו בחולין גם אותו או בנו לחוד נמי לא תשחוו ממשום שחוטי חוץ שהוא בכרת, והוא לכארו' תימא ורבטה. אלא דלפי מה שכתבו התוס' מכח קושיותם דקסם להקשوت ממשום שור הפסיק העניין יש לתרץ קושיותי גם כן, בשנאמר דהאי שור דבו הפסיק העניין מתחלת הפרשה דשור או כבש או עז כי יולד, קאי אפרשה שלפניה דמבדרת ממומי בהמה שפושלים להקרבה ועליהם קאי ושור או שה שארשתי לך למעלה להקריבם ממשום מומם, ואוטם תשחטו בחוץ עליהם אני מזיהרך שלא לשחותו אותו ואת בנו, והי' ניחא בזה דנאייד הקרה משור כשב דשור דהפסיק העניין של קדשים, קאי אישור דלפנ' פניו שהוא בעל מום, הרי דבמבדבר בהדי' בחולין דוקא והוא דבר יקר בס"ד ודוק'.

תוס' ד"ה מנין וא"ת וכו' ואין לאמר דאיצטריך שאם צריך לפסה וכו', מכאן ראי' שגמ' התוס' סברו כמו שתכתבתי לעיל, דעכ"ב חולין ומוקדשין ביענו לצורך, ורק אגבם תנא איזיך, דאל"כ מניל' לתנא דברייתא דבאמת אינו נדחה מפני הפסח עד ששאל עלי מין, דלמא שאר קדשים קאמר או בפסח ויש לו אחר, ואי דPsiṭṭא אגב בפני הבית תנא כל הני, והבו.

ועיין בראשו יוסף ז"ל שהביא דברי התוס' מנהרות דף מ"ט ע"ב ד"ה הולה דהיכא דaicא פסל קרבן לא שייך דחיה, וא"כ הכא נמי לא שייך דחיה, דהא מיחסור זמן פסל דהשלמה, דאי אמרת נראה דאי הינדו' דומה לראי' דההנות' דמנוחות לא כתבו זאת רק בפסול קרבן מצד שהוא קרבן, כמו בעשה דהשלמה, דאי מעתה דמיוסל בכך, אך נאמר בו דח', כי דח' לא שייך רק על מעשה דגברא ולא להכשיר קרבן פסל אבל כאן דהאי מיחסור זמן נצמה מלאו דאו"ב שהוא לאו בעלמא, שנוהג בחולין כמו במקדשין, ואס הלאו נדחה ממילא דליך מיחסור זמן, וניהו דלענין דליהו לאו ועשה שפיר אמרין דהוי מיחסור זמן מושום נדחה לא הותרה, ואיכא אגbara גם איסור עשה דמימים השמיini ולהלה ירצה, אבל ארבנן כיון דעתך הלאו אשר ממנו נצמה העשה איינו בקרבו, לא מצין למימור דaicא כאן פסל קרבן.

שוב ראיתי בחודשי ק"ז בעל החת"ס ז"ל שהביא סוגי' דיוםא ס"ד ע"א, דשם קאמר דבאי קרא דמחוסר זמן נהוג בשער המשתלה, כגון ששחט אםו לחולה, ועכ"ב דלא דחי' ממשום דהוה עשה ול'ת. ואח"כ כתוב דיש לתמורה על התוס' דהה דאו"ב חשיב מיחסור זמן הוא דוקא אחר שזכינו להא דוי' מוסיף על עניין ראשון קאי עשה דמימים השמיini ולהלה ירצה גם אשל אחורי על או"ב, אבל בלי זה אין כאן עשה דמחוסר זמן, אלא הוה כמו איסור שבת עיי"ש. ולפי דבריו ז' נוכל לפרש הא דבאי בגمرا' מנין לאו"ב שנוהג במקדשין, היינו מנין דaicא איסור מצד שהוא מוקדשין, ומקרי פסול קרבן מצד מיחסור זמן. ואח"כ פריך ודלא מא בחולין ולא במקדשין, לא דלא יהי' הלאו דאו"ב איינו נהוג כלל במקדשין, אלא דלמא אין כאן איסור מיוחד מצד מוקדשין ודוק'.

מקצתה, והא אין כאן ש כל אלה מון בפ"ע. אם לא שנאמר דבאמת בהא פלגי וכמו שモבא בתוס' חגיגה הנ"ל דף ב' ע"ב תוספתא וירושלמי, דאייסי ב' י" אומר אסור לרכוב על הפרדה משום כלאים, וכל זאת צrisk עיון ובירור ואני לא באתי אלא כמעורר כי לא עיינתי בסוגין כל החוץ.

דף פ' ע"א גמר' א"ר אוושע', כולה מתניתן דלא קר"ש, ממא מדקתני קדשים בחוץ וכו'. הנה מהא דקטני בריש המשנה דנוהג בחולין ובמקדשין לא מצי להוכיח דהוא דלא קר"ש, דבאמת גם לר"ש אם הראשו חולין אסור לשוחוט השני קדשים משום אווא"ב, הע"ג דשחיתת קדשים שחיטה שאינה ראייה הוא, דהרי גזה"כ היא מויו"ז מוסיף על ענין ראשון, דקאי אסור אווא"ב גם בקדשים, וכמש"כ התוס' ע"ב בסד"ה שא"ר, דלר"ש מוקי קרא בראשון חולין והשני קדשים, אלא אי יאיכא מלכות באוא"ב בקדשים זהה פלגי רש"י ותוס', ועיין מה שכתב זה לפניו בס"ד.

ע"ב גמר' שחיתת קדשים נמי שא"ר היא, דכל כמה דלא זיקן שם לא משתריبشر באכילה וכו', הנה צrisk באור דמשום דבעין זריקה להוציא מיד' מעלה, נימא דשחיתה אינה ראייה, וכמו דאמר בגמ' דכי נחר וזרק לא משתרי, וכי שחט משתרי ואיך קרי להאי שא"ר, אבל מה שנראה לפע"ד בסבירת ר' אוושע' היא עפ"י מה אמרו בביבצה כ"א ע"א בטעה דנדרים ונבדות דאן קרבין בי"ט דआ"ג דאיכא בהם חלק לכהנים ולבעליים, מהו משליחן גבואה רקזו אבל שחיתה היא יכולה לצורך גבואה, ואני דומה להבינה חצץ של נחר וזרקי של ישראל וגם לא למסוכנת דמותר לשחטה ביו"ט, אם יש שהות לאכול אפילו רק כיitz אחד, דבاهני מציא אמר דשותט בשבייל חלק זה, אבל בקדשים הכל לגובה, ואח"כ הגבואה מיותר מחלוקת לצורך הכהן והבעליים וכמש"כ רשי" ותוס' שם, דהוא עבד הנוטל פרס מרבי. ולקמן אמר רבא דבעולה ודאי שא"ר לאכילה מהרי, דלית לי דאיכילת מזבח כאכילת הדיות דמי, וא"כ ר' לאכילה מהרי, אלא דעתנה צורתו במקורה זה במקצת כעין סוס, וזה אוושע' סובר דהה בשלמים דהכל לגבואה אין כאן צורך הדיות כלל, ורק ע"י הזריקה והקטירה נפרס חלק ממנו להדיוט, لكن שחיטת קדשים אפילו של שלמים שא"ר מהרי, ורבא דמחלק למינו בין שלמים לעולה לית לי האי סברא וסובר דמי' כיוון דלהתיר בשאר באכילה בעין שחיתה ג"כ, דאיilo נחר וזרק לא אישתר, שחיתה הרואוי לאכילה מהרי ודוק'.

תוס' דהה קדשים שא"ר היא, וא"ת הא בפרק כס"ד מפרש טעמא דר"ש דילוף מטבוח טבח והכנן, ופריך וליף משחווטי חז' ומשני דנין חולין מחולין ואין דנין חולין מקדשים, וא"כ הכא דבקדשים נילוף קדשים מקדשים ע"כ, ועיין במלא הרועים בהגהתו על הש"ס שכטב וז"ל, "משמע מדבריהם דבר דבר שאינו נהוג אלא בקדשים ילפין ממש"ח דששא"ר שמה שחיתה, ועיין בדבריהם בב"ק ע"ז ע"ב שכטבו שם, דאפיילו בש"ח גופה היכי דאית ב"י פסול אחר שא"ר לא שמה שחיתה" עכ"ל. ובמחייבת גברא רבה קחיזנא אבל הקושי בדotta היא, כי אדרבה הני תרתי דברי התוס' מתאימים יחד, כי שם דחאו התוס' האי דעה שרצתה לומר דבר"ח עצמה חייב אףלו אייכא שא"ר מצד אחר, משום דמן הדין דחייבת תורה ש"ת, אין למוד שא"ר שמה שחיתה, דהרי כל עיקר שנעשה ש"ח שא"ר היא ע"י שאסורה תורה ש"ח, ואיך נאחז החבל בתاري ראשון, אדם נאמר דלא נאסר ש"ת, אז תה"י שחיתה ראיי, ודומה זאת למה שכטבו התוס' פסחים כ"ז ע"ב דהה עליה עלייה זכר דעליה עלייה זכר פסולה, עג' דעתה לא ניחה לי, כיון דאם היהתה כשרה הוה ניחה לי. ולכן מן הדין דש"ח א"א למליף שא"ר ש"ש ולכך שפיר כתבו התם דגם בש"ח עצמה אי יאיכא פסול אחרינא והוה שא"ר מצד אחר, אין

ומ"מ כל מני פרדות אחת hon, נראה כאוזן החבל בתاري ראשוני וצ"ע, ועיין לקמן בדברינו.

ע"ש גמר' אלמא קסביר חוששן לזרע האב וסימנים דאוריתא עיי' בתוס' ורשב"א ז"ל, דגס ר'ABA ספקי מספקא לי' קאמו. וקשה לי טובא דהאי סימנים דאוריתא דקאמר כתוב הר"ן בחידושים בשם הרמב"ז ז"ל דאין זה כמו סימני אבודה דמספקין בב"מ אי דאוריתא איי דרבנן, אלא כמו סימני ביצים דלעיל דף ס"ד ע"א, דאמרין גביהו סימנים לאו דאוריתא, דהינו שאינם מקובלים אצלנו מהללם"ס, וכאן אמר דמקובלים מהללם"ס, ודלא כרש"י ז"ל. והדבר מוכרת דמה עניין זהה בסימן כהה, והוא כמו דמיישין לדלא גס אחר אבד חפש כזה בסימן כהה, והוא כמו דמיישין לתاري יוסף בן שמעון. אבל כאן כיוון דהני תוארים מקובלים דבאה מן הסוס והחמור הhei, ומן החמור והסוס' hei, מה תימא לדלא לפעמים משתנה הדבר, אלא בכל התורה ככל אזילין בתרא רובא, ורוב הפרדות באודין רברבן ונובתא זוטרא בר חمرا, וכי גרע האי רובא מרובה דעלמא כגון רוב בהמות שירות הר"ן ז"ל בשם הרמב"ז, דהא ונפה אתא לאשמעין דהני סימנים מקובלים בידינו מהלכה, דבר חמורא וסוסי' כז תוארו, ובר סוס וחמורא כז תוארו, וא"כ ע"כ דאין חוששן לזרע האב מכח ודאי, דעל הלכה א"א לאמר בספקי מספקא ואי חוששן לזרע האב, אין כאן נפקוא בהני סימנים.

עו"ד זאת הקשו האחוריונים ז"ל דאי ספקי מספקא לי' איך מוכח דס"ל סימנים דאוריתא, דאפיילו רק מדרבן הלא שרי מכח ס"ס, שהוא חוששן לזרע האב ושמא חד מינא הוא. אלא שבזה י"ל שמי סימנים אלו לאו דאוריתא א"כ אייכא לספקי נמי שמא אין כאן תערובות ב' מינים דסוס וחמור כלל, אלא דזה כלו סוס וזה כלו חמור, אלא דעתנה צורתו במקורה זה במקצת כעין סוס, וזה במקצת כעין סוס, ועיין בראש יוסף, ודוק'.

ע"ב תננו רבנן אווא"ב נהוג בכלאים ובכוי א"ר חסדא אייזו כי שנחלקו בו ר"א ורבנן, זה הבא מן התיש ומן הצבאי וכו', עד סוף הסוגי', הנה פלוגת חנניה ורבנן לעיל, אי אווא"ב נהוג בזיכרים דתלוי בחוששן לזרע האב מובנת ספר, דיניהו דPsiata דאב נשתתף ביצירת הولد, או כמו שתכטב הרמב"ז ריש פרשת תזיע, דגדעת ח"ל שהזכר מזיער הלובן והנקבה האודם, או כדעת אונקלוס וכחכם היוני, שהאב נותן הצורה ההווית, וגשמי הגוף מהאם מ"מ אייכא מקום לאמר אין חוששן לזרע האב להיות נקרה אב לבנו ביחס שאליו לעומת שאר זרים שבמנינו, מפני שמעשה האב מסתתק, וудין אין כאן בן או בת אלא בכח משא"כ האם שמלודדת ולד שלם וגם אח"כ מיניה אותן. אבל בהרכבת שני מינים כמו שיש הבא על הצבאי או להיפך צבי על התיש לאמר דאין חוששן לזרע האב והוה הראשון כלו צבי עג' דאביois תיש והשני כלו שהעג' דאביois צבי זה דבר זר מאד, דהרי מינו של אב ניכר היטב בתולדתו כמו בפרדוט דצורתו משותפת מחמור וסוס, ומסתמאן כן הוא בכל ולודות כלאים שני מינים, ואיך אפשר לאמר דאין חוששן לזרע האב, גם לגבי מין כלומר דאין כאן תערובת מין האב, רק כלו מין האם, ומה עניין פלוגת ר"א וחכמים לפלוגת חנניה ורבנן, כי ר"א ורבנן ע"כ רק בשא ואפיילו מקצתה מה מצו לאפלויגו.

אבל לעומת זאת גם להיפך קשה דכפי מה שאמרו לעיל דהנולדים מן הסוס ומן החמור מותרים לבוא זה זה, וקמ"ל שלא שייך למימר אתאצד חמור ומשתמש הצד סוס, דאין כאן צדדים אלא מין בפני עצמו, וכמו שפרשו שם רש"י ותוס', איך נאמר כאן דשה אפיילו

שם חולקים על רשי' זל בזיה וכתבו דהוה כמו קדשים שמותו שיצאו מידי מעלה, וה"ה כאן השחיטה מותר באכילה. ועיי"ש ב מהרש"א מהר"ם לובלין ובהගות הרש"ש, ולפענ"ד נראת דודאי גם התוס' מודים דש"ח אסורים באכילה, אלא דס"ל דכמו דילפין מה שי לבי בשליך אסור לגביה, כך שליך בשלি אסור להדיוט ועתה ילפין להיפך, מה שליך בשלি אסור להדיוט כך שליך אסור לבדיוט, ועתה כיון דאיו בש"ח אישור אחר רק מכח ש"ח לדעת התוס', שפיר כתבו הכא והתס בע"ק, כדי אייכא פסול אחר בש"ח פטור דמדין ש"ח עצמו אין למלוד, דבש"ח לא הקפידה תורה על שחיטה רואה, משום שהוא כמו בעלה עלייה זכר, ומ"מ השיגו על רשי' זל דמחלק בין אישור אחר רק מכח ש"ח לדעת דההו תוראה לית' ועbara אמרمرا דרומנה למה לא ילכה ודוק.

תוס' ד"ה הנה למחרור זמן שהכתבו נתכו לעשה, פי' בקונטרס וכו', משמע שרצו לפזר כמו שאר נתיק לעשה שבש"ס, ותימא וכו', ומהו מצינו לאו הנתיק לעשה כהגו' ביוםאי לי' ע"ב אמר ר"י בלאו דنبלה קמנפלגו וכו', עכ"ל. הנה לפי מה שבארנו לעיל דף י"ז ע"א, גם שם ביוםאי לאו מצד לאו הנתיק לעשה קאתינו עליה, אלא דהאי לאו דنبלה מהנירה ופסולי שחיטה דיבר, שנתחדשו שנכנסו לארץ ונצטו על הזביחה גם בחולין, וקאמר ר' ירמי' דפליגי אי האי לאו מעלה הוא ללקות עליו, משום דעתכם מן העשה דזובחת Dolola העשה דזובחת לא היה נחרה או פסול שחיטה נבללה כלל, והרי גם במדבר נצטו על הנבללה מכללא דטרפה, ואעפ"כ אכלו הנחרה, אלא דר"ע סובר דס"ס כיון דעתיסטר עתה בלאו דלא תאכלו כל נבללה, lok'in עליה, ורישא"ג סבר דלא חמור האי לאו שנצטח מן העשה כשר לאו ללקות עליו. אלא דלפי פירושם גם כאן נוכל לפреш כנ"ל דהנה האי לאו דמחורר זמן לא מפורש בהדי', אלא דבכלל לנדר לא ירצה בכתב גבי מומין דרישין, לכל שפסול להקרבה עbor בחמשה שמוט, כברשי' כאן מגמורא חמורה דף י'. אמרו מעתה הא דאו"ב דפסול להקרבה מושם מחורר זמן לא נודע אלא מקרה דמביב השמיini ולהלה ירצה, דקיי נמי זמן לא נודע אלא מקרה דמביב השמיini ולהלה ירצה, עיין בחדושי ק"ז החת"ס זל, ואחר אשлемטה דהינו על או"ב, עכ"ל. כבר כתבנו בדבר הקדום דרש"י זל סובר דלגביה אישור י"ל דזהה כמו בעלה עלייה זכר, לכל עצמיות דאיתנה רואה נצחה מכח שאסורה תורה ש"ח או או"ב, אבל לנגב מלוקות כיון דמאחר שארה תורה ונעשה שא"ר הרי אין שחיטה, ואיך ילקה לנו ס"ל לרשי' דבש"ח דמפורש כתת ומלוקות הרי גזה"כ, אבל באו"ב דלא מפורש מלוקות בהאי לאו שוב אמרין דבקדים אינו לוקה, כיון דהוא מחורר זמן ופסול ואיון כן שחיטה רואוי. ובזה מדויק היטב מה דמפresh רשי' זל דקשיית הש"ס למה פסול הוא מכח שחיטת הראשון דמיקטל קטלי, הרי שני ראי לבא לפנים, וכותב מהרש"א זל, דה"ה מכח השני הוא מצי להקשות אמא פסול, וזה ליתא דמכח החני לא מצי מקשה, דהרי התורה פסול מקרה דו"י מושך על עין ראשון, וכקשיית התוס' אבל מצד הראשון שפיר מקשה דקרה מוקמין בראשון חולין ושני קדשים, אבל אם הראשון קודש גם באו"ב ששי"ר מקרי, ומ"מ אסורה התורה או"ב בקדשים שוב אין לומר דזהה בעלה עלייה זכר, עכ"ד גזה"כ הוא דלגביה או"ב גם שחיות קדשים שחיטה רואוי' מקרי, וא"כ מה לי ראשון ומה לי שני, וגם למה לא ילקה, דכי היכי דלגביה אישור באין האי גזה"כ א"כ ה"ה דלוכה מגזה"כ זו. ובש"ח נמי גם בלאו אישור כתת דש"ח מקרי השחיטה או"ר דהרי לא נזרק הדם, והוא קדשים פסולים ואסורים באכילה, עיין בקידושן נ"ז ע"ב ברשי' זל דה"ה מה שלך אסור, דש"ח כיון דלא נזרק הדם מי יתירם, אלא דההו

כאן שחיטה ופטור, אבל כאן מתקש דנילוף תיבת שחיטה דכתוב באו"ב, מתייבת שחיטה דש"ח בגז"ש, וכך דיליף ר"מ באמת שחיטה דכתיב בעלמא מש"ח, וזאת הילפotta אינה מן הדין דש"ח אלא גז"ש שחיטה שחיטו, ושפיר הקשו גם לר"ש אי לא תשחטו דאו"ב בקדשים כתיב, נילוף גם לר"ש שחיטה דכתיב בקדשים משחיטה דכתיב בש"ח, ונימה דבקדים ששי"ר שמה שחיטה, ואי זה הו האי יפותא קיימת אז ודאי גם בש"ח היה הדין כדאי פלו אייכא שא"ר מצד אחר מ"מ שמה שחיטה, אבל מאחר דההו מותרים דאו"ב עיקרו בחולין ואין ללימוד גז"ש מש"ח,תו ליכא יפותא שחיטה שחיטה תורה ולא נשאר רק הדין דמש"ח ומדין המש"ח אין ללימוד כנ"ל. ומאן דרצה ללימוד שם מדין ש"ח, נהא דה"ה אין למדין כנ"ל. ומיון דרצה למדין כנ"ל, ושפיר מצין מילך דה"ה אם הוא שא"ר מצד אחר.

אבל מה דקשי' לי הוא נאמר לכל שחיטת קדשים שא"ר הוא למה לא נילוף ש"ח מושחתת את בן הבקר, ונחיב בתש"ח גם בש"ח שא"ר מצד אחר, ויש לאמר דין דאי שחיטה דערירה משחיטה דההו אבל באו"ב אם הראשון קדשים, איך אמר ר' אושע'י דמיקטל קטלי, דהאי שחיטת קדשים מעלי' הוא ונקרה שחיטה כבדית וחתט את בן הבקר, ואיך נאמר דלגביה או"ב לא מקרי שחיטת הראשון שחיטה ועיין בדבר הסמוך ודוק.

תוס' ד"ה שחיטה שאינה רואה פירוש הקונטרס לא מבעי' וכי אינו נהא, דכיוון דאסר הכתב או"ב בקדשים, מו"ז מוסיף על עין ראשון, הרי גזה"כ דליקי עג'ג דלאו שחיטה רואוי' היא דזהה מחורר זמן כיון דליקא פסול אחرينא, כמו ש"ח דחיב אפיקו לר"ש עג'ג דלשאר מילוי חשובי שא"ר, עכ"ל. כבר כתבנו בדבר הקדום דרש"י זל סובר דלגביה אישור י"ל דזהה כמו בעלה עלייה זכר, לכל עצמיות דאיתנה רואה נצחה מכח שאסורה תורה ש"ח או או"ב, אבל לנגב מלוקות כיון ס"ל לרשי' דבש"ח ונעשה שא"ר הרי אין שחיטה, ואיך ילקה לנו ס"ל לרשי' דבש"ח דמפורש כתת ומלוקות הרי גזה"כ, אבל באו"ב דלא מפורש מלוקות בהאי לאו שוב אמרין דבקדים אינו לוקה, כיון דהוא מחורר זמן ופסול ואיון כן שחיטה רואוי. ובזה מדויק היטב מה דמפresh רשי' זל דקשיית הש"ס למה פסול הוא מכח שחיטת הראשון דמיקטל קטלי, הרי שני ראי לבא לפנים, וכותב מהרש"א זל, דה"ה מכח השני הוא מצי להקשות אמא פסול, וזה ליתא דמכח החני לא מצי מקשה, דהרי התורה פסול מקרה דו"י מושך על עין ראשון, וכקשיית התוס' אבל מצד הראשון שפיר מקשה דקרה מוקמין בראשון חולין ושני קדשים, אבל אם הראשון קודש גם באו"ב ששי"ר מקרי, ומ"מ אסורה התורה או"ב בקדשים שוב אין לומר דזהה בעלה עלייה זכר, עכ"ד גזה"כ הוא דלגביה או"ב גם שחיות קדשים שחיטה רואוי' מקרי, וא"כ מה לי ראשון ומה לי שני, וגם למה לא ילקה, דכי היכי דלגביה אישור באין האי גזה"כ א"כ ה"ה דלוכה מגזה"כ זו. ובש"ח נמי גם בלאו אישור כתת דש"ח מקרי השחיטה או"ר דהרי לא נזרק הדם, והוא קדשים פסולים ואסורים באכילה, עיין בקידושן נ"ז ע"ב ברשי' זל דה"ה מה שלך אסור, דש"ח כיון דלא נזרק הדם מי יתירם, אלא דההו

לשਬש המימרא דין מלכות או"ב נהוג בקדשים קאמר, ומשום התראות ספק דלא שיק"ב לשון נהוג ואינו נהוג ממשום צ"ע.

תנוס' בד"ה יומ להרצתה, וא"ת מבויים צוותו נפקא ויל' דמהאי קרא לא זהה פסליון לילה אחר שבעה אלא כמו שאר לילות, ואם עליה לא יריד, להכי צרייך קרא דהכא דוחה מחוסר זמן. ואם עליה יריד עכ"ל. ותמונה לי טובא דין איך אפשר לפרש דלהוי הא לילה מchosר זמן, כיון דבפירוש אמרה תורה רך שבעת ימים יהי תחת אמו, ובפרט לר"ש-DDR שטעה מדראה דמשום חיש נפל נאסר, וכל שנשלם השבעה יצא מחושז זה, וגם מהא דليلת לקדושה מוכח דין און מחוסר זמן, דאל"כ מיש הא לילה דמצוי מקדים לי ובכל שבעה עבר על בל תקדשו. ולא עוד אלא אדם לעשות הא לילה מאו הבא מכלל עשה, דמויים השמיini והלאה ירצה הרי הוא לאו הבא כל שבעה הוא בליא ירצה, ומה פריך והא מבעי לי שקדמו והה' לכל שבעה זמן אתא הא קרא דמויים השמיini והלאה ירצה הא בלילה לכדר' אפטורייקי וצע"ג בעני. ועיין בחודשי ק"י החת"ס ז"ל הביא קושי' בשם גאון אחד למלה לא העמיד ר' אפטורייקי מאמרו על פ██וק הקודם בפ' משפטים דכתיב, וכן תעשה לשורך לצאנך, שבעת ימים יהי' עם אמו ביום השמיini תנתנו לך, ושם לא היה יכול לתרץ לילה לקדישה ויום להרצאה, דהא בבכו ר' מיררי דברחים קדושים, עי"ש איך נדחק לתרצ, ואני בעני אני רואה התחלת קושי, ואדרבה הא הנוטנת דכיוון דבבכו ר' מיררי דקדושים מוחכם, א"כ האי תנתנו לך עכ' אהקרבה קאי, לא קשי' לך' ביום השמיini ומילא גם הא שבעת ימים דקאמר שיחי' דלילה לאו זמן הקרבה והלאה ירצה דעליל הקשו דאל'ה אין להקריב עס אמו נמי אימים ולא אלילות קאי, דבלילה בלאה אין להקריב מקרא דבאים צוותו. אבל בהאי קרא דמויים השמיini והלאה ירצה דמיררי בחולין ומיררי נמי מהקדשו, וכאן ויהי שבעת ימים תחת אמו דאסור גם להקדשו בכל שבעת הימים בין ביום ובין בלילה ואח"כ קאמר ומיום השמיini והלאה ירצה נתקשה לך' שפיר הא ליל ח' מה תה' עלי', ועי' קמורתך דנינו דוחה שבעת ימים תחת אמו אקדושה נמי קאי דין להקדשו, אבל הא מים וכו' ירצה קאי גם אקדושה לאו זמן הקרבה והלאה ירצה דעליל הקשו דאל'ה אין להקריב אונ' קושי' מ"ט לא דרש און זאת תשובה דאם התורה אוסרת אונ' און מוסך בקדשים זהה כמו ש"ח ל"ש, וכמש"כ התנוס' לעיל בד"ה ששא"ר. ולפע"ד מכאן איכא ראי' ברורה למש"כ מהר"ם שיף ז"ל בראש פרקן, דואיז גם בליא ועי' מוסיף הוה מפרשינו קרא דאו"ב בין בחולין ובין בקדשים, וכקושי' התוס' שם דכל דכתיב סתמא מהיכי תיתי לחלק בין חולין לקדשים, אבל דלא הוה פסול בקדשים שמחוסר זמן, ומוי"ז מוסיף ילפינן דעתית בי' משום מחוסר זמן בקדשים, ולכן ר' שדקאמר דוא"ב אינו נהוג כלל בקדשים ואפילו איסורא ליכא לשחותו אונ' פריך, נרו דלא דריש ועי' מוסיף לעשותו מחוסר זמן אבל למה לא יהי נהוג כמו בחולין לאיסורא עכ"פ ועי' קאמר דל"ש איכא סברא דלא נהוג בקדשים כלל רק בחולין משום דזהו ששא"ר, וזה פירוש אמתיב בס"ד ודוק'.

ע"ב משנה השוחט ונמצא טרפה, השוחט לע"ז והשוחט פרט חטאתי וכו', בהגות ריש"ש נתקשה לך' אושע'י דלעיל למה לא קתני פלוגתייה בשאר קדשים, וכן לרבע דלעיל הו"ל למינקט שוחט עולה. ולפע"ד נראה ליישב משום דבנה לא מצי למינקט ר' שפטור, דהא חייב עכ"פ מליקות משום מחוסר זמן, דל"ש לקי אמchosר זמן כבזבזים ק"יד, ונירעו דאם הראשון קדשים והשני חולין מצי מתני פטור, אבל סתם פטור לא מצי למתני משום דמסתמא משמע בין ראשון ובין שני. ואל תשיבני משוחט לע"ז דקאמר ר' רל' ל"ש אלא ראשון לע"ז ושני לשלחנו דהתנס לדרבנן דמחיביו קאמור, ושם הרוי גם בשני לע"ז עבר אלא דוא"ב אלא דקלבד"מ, וא"כ מצי כתני מחייבין עכ"ג דבשני לע"ז לא לך, דמ"מ לאו איכא וכו' מ"מ לקבעו בין רשיים גמורים ולשונו מחייבין דנקיט משום ראשון לע"ז, אבל לר"ש דפטור א"א לא אמר כן ממשום וממש"כ לר"י דגס בשני לע"ז מחייבין וכגון דלא אחריו בי' משום ע"ז, א"כ ייל' דר' אושע'י כרי"ח ס"ל ולדיידי' לא כתני קדשים משום דבשני קדשים לא מיפטר. אבל דכל זאת ניחא לך' אושע'י דבשני קדשים איכא משום או"ב ומchosר זמן אבל לרבע דמצוי מカリיב עולה אחר שיחיטת האם וליכא שום מחוסר זמן, ודאי קשה למה לא נקייט בעולה דר' שמעון פטור אלא בזאה ייל' לפ' מה ש' התוס' לעיל, עליה לאו בת אכילה היא, דל"ש לגבי טומאת אוכלין דבעין

פסול מחוסר זמן, ואי איכא עשה לא מוקמינן הלאו דלא ירצה הנאמר בשאר פ██וקים נס למחוסר זמן, ואין כאן ניתק לעשה כלל כמובן. אלא דחוץ מזאת גוף הסברא דלא מוקמינן בלאו יתרי ליתא כאן דהא הלאו דלא ירצה כולל חמשה שמות וועבר על השחיטה לחוד וכן על האזקה והקטרה ומשום עשה דמיום השמיini והלאה ירצה ודאי דלא היה עובר רק על ההקרבה אבל על השחיטה לחוד דאיינה עבודה וכשרה בז לא היה עובר.

בא"ד והשתא ניחא סוג' דפרת חטאתי וכו' אבל לפ"י הקונטרס קשה כי היכי דלא ירצה הוה ניתק לעשה, ה"ג לא תעשו וא"כ מי פיריך עכ"ל. ולא זכית להבון איך לפי פירושם ניחא האי סוג', דנヒו דגיגל לבני שליה כמחוסר זמן דמי, אבל מ"מ אי לאו קרא דלא תעשו וכו', לא הוה ידעין מאיסור הקרבת חותב יחיד בבמת צבור, וא"כ אין זה דומה למחוסר זמן דעלמא, דבריך ידעין מקרא דמויים השמיini והלאה ירצה דאסור להקרבה באיסור עשה, גם איך ילכה משום לא תעשו דקאי אמchosr זמן בגיגל ושילה, גם במחוסר זמן דואו"ב או של תוך שבעת ימים דהמה נאסרים כבר בעשה, ואין להוסיף עליה לאו לדעת התוס'. וכן קשה על פירושו של הר"ר שמואל מווארון, דמכח תרי לאוין פריך איך אתה חד עשה ומנתק לתרי לאוין, דאיך נחשב זאת לתרי לאוין דהא כל אחד ואחד צרייך אידי' דלא ירצה על בעלי מומין, וקרא דלא תעשו אגיגל קודם שליה, וא"כ ניחו דיש להכניס מchosר זמן בזאת וגם בזאת, אבל לעשות מזה תרי לאוין כמו בליא חילפינו ולא ימיר אותו איך אפשר לומר, והרי התוס' לעיל הקשו דאפיקו חד מליקות לא נלקה משום דזהה לאו שבעללות ואיך נוסיף עי' כללות שני לאוין אמchosr זמן וצע"ע ודוק'.

ד"ט פ"א גמר' א"ר המונוא אומר היה ר' ש אין או"ב נהוג בקדשים, מ"ט כיון דאמר שא"ר כו'. ויש לתמוה על האי מ"ט דקאמר, הלא בראש פרקן פיריך להיפך, מנ"ל דואו"ב נהוג בקדשים, ואצטריך למדרש' מוי"ז מוסיף על עניין ראשוני, וא"כ מי קאמר מ"ט דודאי טעמו דלא דרש הא יוו' להוסיף על עניין ראשוני ואמ הקושי' מ"ט לא דרש און זאת תשובה דאם התורה אוסרת או"ב גם בקדשים זהה כמו ש"ח ל"ש, וכמש"כ התנוס' לעיל בד"ה ששא"ר. ולפע"ד מכאן איכא ראי' ברורה למש"כ מהר"ם שיף ז"ל בראש פרקן, דואיז גם בין בקדשים, וכקושי' התוס' שם דכל דכתיב סתמא מהיכי תיתי לחלק בין חולין לקדשים, אבל דלא הוה פסול בקדשים שמחוסר זמן, ומוי"ז מוסיף ילפינן דעתית בי' משום מחוסר זמן בקדשים, ולכן ר' שדקאמר דוא"ב אינו נהוג כלל בקדשים ואפילו איסורא ליכא לשחותו אונ' פריך, נרו דלא דריש ועי' מוסיף לעשותו מחוסר זמן אבל למה לא יהי נהוג כמו בחולין לאיסורא עכ"פ ועי' קאמר דל"ש איכא סברא דלא נהוג בקדשים כלל רק בחולין משום דזהו ששא"ר, וזה פירוש אמתיב בס"ד ודוק'.

עוד שם גמר' דאמר הרבה היא חולין ובנה שלמים וכו' עין לעיל אהא דר' אושע'י דעתמא דקדשים מקרי שא"ר משום דכלו לגביה וכחנים משלחן גובה קצוץ, ועתה דרבא מפרש הא דר' המונוא דאיון מליקות או"ב נהוג בקדשים, ונאייד מסברת ר' המונוא, עכ"כ לאמר דאכילת מזבח אכילת הדיות דמי, וכרכ' יעקב אר"י לסתן דחולק על רבא, אבל טעמא דרבא דמחלוקת בין עליה שלמים קשה להולמו. ועוד קשי' לי, לרבע דמחלוקת בין עליה שלמים, מה לא מפרש הא דר' המונוא דקדשים דקאמר דל' זוקיך דם וכו', ר' סברא דלא נצטרך קדשים ששא"ר היא, ושפיר מתפרש בקדשים דעליה ולא נצטרך

מושום דבאה פרקה בהכא עסקין, ולמה לי האי תוספת לשון בסיפה דחווחת ונתנבלה בידו. ותירץ דקמ"ל דפטור משום אוא"ב, אבל איסורה קעביד משום צעב"ח או בל תשחית. ומה אעשה שמכורח אני לאמיר שבמחלוקת כד שכיב ווים כתוב הא מלטה, דהרי لكمנו פ"ה ע"ב תנינא בברית' ה策יך לדם כיitz' יעשה או נחרו או עקרו, הרי דביש צורך אדם מותר לנחרו, וא"כ נס' כאן מצי מيري דלית לי סכך יפה לשחיתה, רק מסמר לנחר ולעקר והוא צריך לדם ולא עוד אלא דבר שחתט את הנה היום, ועתה צריך לדם ומוקם ואיך ישחות ויעבור על איסור אוא"ב, ועיין נוב"ת חיו"ד סימן י' שכותב ג"כ דיליכא בנחירה לא משום צעב"ח ולא משום בל תשחית. יותר תמייא לעיל ז' לדבשנה דברפרק בסה"ד נמי קשה כנ"ל דמתחללה קתני השוחט ונמצאת טרפה וכו' ר"מ מהHIGH וחייבים פוטרין ולא קתני מלכשות ואח"כ קתני התם השוחט ונתנבלה בידו וכו' פטור מלכשות, ושם לא שייך תירוץו כלל כמובן, וע"כ דאייזו כוונה עמוקה ומוסתרת לרבעו הקדוש ביתרת לשון זו.

אבל שמע קושט דברי אמת, איך צדקו דברי רבנו הקדוש, וגם איך מדוקים לשונות ופסקי הרמב"ם בלי עוקלי ופשווי, וכן כאן לא יתר ולא חסר, ולא סדר הפוך, ודברי חכמים כדרבנות וכמסמורות נטוועים. דהנה כבר בארכוה בפתחיתו לחבר זה, דל"ע קודם חזרה לעיל במשנה דף ל"ב ע"א לא היה בשום פסולישחיטה משום נבלה אלא דוקא נחרה ממש שבמבדר היתה מתורת ומתרת נארסה משעה שנכנסו לארץ שנצטו על האזביחה, אבל פסולישחיטה שאינם אלא מהללם"ס אינם אלא מ"ס ולית בהו מלוקות אלא איסורה בעלמא, ומכח"כ שאינם מטמאין נבלה. אמרו מעתה דהאי הלכה לא אתה אלא להחמיר לעשותו אסור באכילה טרפה, אבל לא טרפה ממש ללקות כי אין לוין על ההלכה, דידי' כדרבנן, כמו דאין לוין על הח"ט לדעת הרמב"ם כאשר ביארתו שם בארכוה ומיליא שלא הקל להתייר אוא"ב ולפטור מכוסיו הדם משום דהוה כלא נשחתה, דהרי אין בו מלוקות ואני מטמא ואיך נשוי' כלא נשחת להתייר לאו המפורש בקרוא, ולפטרו מכוסי מצוחה המפורשת. אבל אחר שר"ע הודה לקבלת ר' ישבב מפי ר' יהושע דכל פסול בשחיטה נבלה והיינו דההלכה אתא לפרש הקרוא וכאשר אומר רב' דזובחת כאשר צויתך מלמד שנצטויה משה על הוושט ועל הקנה ועל רוב אחד בעוף ועל רוב ב' בהמה, וה"ה דעתך על פסולישחיטה במקצת הסימן וכיון דההלכה אתא לפреш דינה כמפורט בקרוא ומליקין עלה ומיטמא נבלה דהוה כמו נחרה ממש, ועיין היטב בפתחה בעירק ה' ותמצא באירור דעת ר"ע קודם חזרה ולאחר חזרה על בור'. שוב גם להקל אמרינו דפטור באוא"ב ומכסה"ד, והנה ביארנו בفتحה דכמו דאמר ר' ילי דף ל"ב דמתנתיןן דא"ט נשנית אליבא דר"ע קודם חזרה, בן הוא בכל סטמי דכולא מכילtan אליבא דר"ע דקדום חזרה נסתמו. והרי תראה דbullet המשניות דברפרק שני דקתני בהו פסולישחיטה לא קותני לשון נבלה אלא פטולה דוק ותשכח, ובאה דקתני בפ"ק שחיטת נכר נבלה ומטמא במשא, ידוע דעת הרמב"ם ז' דאיינו מדיין שחיטתה אלא משום לתא שעבודה זהה ומדרבנן. והנה לכל המעין יקשה מדוע התנא דקתני תחלה פלוגות ר"ש וחכמים בששא"ר, ואח"כ תנא השוחט ונתנבלה בידו וכו', דאם היה תנא בדרכ' ומודים חכמים לר"ש הוה נחיא, אבל לא אמר האי דינא דעתך ונודים חכמים לר"ש הוה נחיא דוק ברשחיטה לא בנחירה, ולהביא אה"כ פלוגות ר"ש ורבנן בששא"ר.

אבל דע כי באמות יסוד המשנה כמו שהיתה שני' מימי ר"ע

אוכל שאתה יכול להאכילו לאחררים ע"כ צריך לומר דגס אכילת מזבח אכילה מקרי אלא דרבא ס"ל דיש לחלק בין טומאת אוכליין לשחיטה הרואין דבעין דומי' דטבוח טבח והכנ עיי"ש, וכיון שאין דאין זאת סבירה פשוטה כ"כ אין דרך התנא לשנות דבר כזה ה策יך עוד הקדמות מלין כדי להבינו ודוק.

ע"ב במשנה השוחט ונתנבלה בידו והנחר והמערker פטור משום אוא"ב פרשי ז"ל, ונתנבלה בידו שלא מדעת והנחר והמערker מדעת עכ"ל. הנה בעיני פלא פירוש זה דלמה קתני כל הנחר והמערker כיון דבר תנא השוחט ונתנבלה בידו דהינו שרצה לשחוט אלא שאירע לו אייזו קלקל בשחיטה ולמה לי למונתי או הנחר והמעקר משנה שאינה צריכה כלל. וויתר השותומתי על הרמב"ם ז' שבפרק י"ב מהלכ' שחיטה הלכה ה' כתוב, ניחר אוו נתנבלה בידו הרי דהרגיש בזה ורצה לתקן במה שמהפכן לכטוב תחלה ניחר, ואח"כ אוו נתנבלה בידו, כדי שיהי לא זו אף זו, ולא ז' ואצ"ל ז', אבל עשה בזה לקוישטי' על סיידרו של רבנו הקדוש במשנה קיומ לדורות. יותר פלא והפלא שבפי"ד שהביא הרמב"ם ז' של דין דכסי הדם, דגס ששניינו כה"ג השוחט ונתנבלה בידו הנחר והמעקר פטור מלכשות לקמן פ"ה ע"א והشمיט הרמב"ם ז' נוחר ומערker, וכותב רק השוחט ונתנבלה בידו לחוד, וזה פלא יותר דהרי שם פסק בחכמים דר"מ דהוא ר"ש דשא"ר לא שמה שחיטה מפני דבכסה"ד אשר יאלל כתיב, וכותב השוחט ונמצאת טרפה וכו' ושוחט ונתנבלה בידו פטור מלכשות זהה ודאי תימא רבתא, כיון דבשחיטה מעלי' שאינה רואה מצד אחר פסק דפטור, מה לו להוציא שוחט ונתנבלה בידו דבשלמא תנא דמשנה כיון דהביא פלוגתא גבי כל הני - טרפה וכדומה - אי ישא"ר שמה שחיטה או לא, שפיר קאמר דשוחט ונתנבלה בידו וכו', פטור מלכשות, דבזה כ"ע מודים, אבל הרמב"ם דפסק הלכה ברורה דbullet השוחט ונתנבלה בידו. עיי כסוי, איך מביא בסוף قول' Tosfot השוחט ונתנבלה בידו. והרי תראה דהוא בעצמו השמייט דינו דנוחר ומערker, משום דהוא משנה שאינה צריכה, וא"כ גם נתנבלה בידו אינה צריכה, והוא דבר המבהיר את הרעיון, ואין מחבר ראשון או אחרון ממפרשי רבנו הרמב"ם שהרגינש בחומר לשון המשנה ולשונות הרמב"ם בזאת. עיין בלח"מ שם שכ' ג"כ דהشمיט הרמב"ם נוחר ומערker משום דכ"ש הוא מנמצא טרפה, ולא הבנתי איך נעלם ממנו שהביא השוחט ונתנבלה בידו. ואולי סובר דמשום דין חשו"ק שהביא נקט השוחט בהלכה מיוחדת דין דחשו"ק.

וראייתי בתו"ט שהרגינש על הא דנוחר ומערker להקשوت להיפך, לממה קתני דוקא hei תרדי, ומנייח שאירר פסולישחיטה עיי"ש, ואני תומה עלי' וכי הני פסולישחיטה הון לא הנחר והמערker אלא שאירע לו איה פסול שוחט ונחיתה הון דוקא בשוחט, אלא שבדרכ' ועיקור במקצת השחיטה. ועיין בפתחה שבייארנו דע"פ שדרשה ועיקור נתמעטו מלשון ושחט דהינו ומשך ולא ודרס ולא ועקר מ"מ קרי נמי להני פסולישחיטה מהללם"ס משום דמרקרא לא נתמעט אלא נוחר ומערker כל הסימני' אבל ההלכה אתא גם למkeit פיסול בתוך השחיטה וא"כ כל פסולישחיטה כבר תנא בכמו דאמר השוחט ונתנבלה בידו ומה דמוסיף והנחר והמערker אין זה שחיטה כלל והויל להתיו"ט להקשות הני למה לי, כיון דבר תנא כל פסולישחיטה.

ORAITEI עוז גאון אחד מדבר והוא ק"ז צ"ל בתוס' רעק"א על המשניות, שמדקדק דקדוק עצום בהאי משנה במאה דקתני בסופה פטור משום אוא"ב ולשון זה "משום אוא"ב" כחומר לשנים דלעיל מני' קתני ר"ש פטור וחכמים מחייבין, ולא קאמר משום אוא"ב,

דוחביה תחלה דין דייסוד המשנה בהכל' ג' ומאהר דעתה הא נתנבללה בידו קאי גם על פסולין שחיטה, הוא מהפק הסדר וככבר ניחר או נתנבללה בידו בדרך לא זו אף זו תחלה נוחר, דauseג' דבמדבר הוה חיב' גם בנוחר משום אוא"ב אבל עתה שנצטו על האזביחה פטור, ולא זו בלבד אלא אפילו נתנבללה בשחיטה דהוא מהלכה, נמי פטור משום דחזר ר"ע והודה דגס זאת נבלה הוה, דהלהקה לפרש אתא דזוחבת דזוקא בלא שהי' וכו', ואח"כ בהכל' ו' כתוב שא"ר לאכילה שיש לפיכך וכו' כי כו' היה רבענו הקדשו עשה'ai לאו משום דלא היה בידו לשנות המשנה שהיתה שגורה כן בפי התלמידים. אולם בפי"ד בכשה"ד דפסק קר"ש דשא"ר לא שמה שחיתה, וכותב דוחשות ונמצאת טרפה וכוי' דפטור מלכסות,תו לא אצטרך להביא דנוחר נמי פטור דפשיטה ופשיטה, כיוון דהקדם בדעתנו ר' מאיר לאכילה מכ"ש נחירה דדין נתנבללה דפטור מכסי, אבל נתנבללה בידו דהינו פסולין שחיטה מוכחה להביא, דאפילו לר"ש דפטור בשוחות את הטרפה היינו טרפה המפורשת בקריא משום דא"ר לאכילה מה"ת, اي לאו דחדר ב"ר"ע היה מחייב בנפשלת שחיתה דין בו אישור ר' מהלכה והוא ד"ס ואינו לוקה ואין מטהמא כנ"ל, אלא משום דחזר בו ר"ע וכן גם פסולין שחיטה פוטרים מכסי ולכן הביא השוחות נתנבללה בידו לבסוף כי זאת רבותא הוה גם אחר שנדע דוחשות את הטרפה פטור מכסי והדברי' אמרתים לאמתה של תורה תלית' ומקום הניחו לי להתגדר בו ודוק היבט.

עוד שם גמרא ורש"ל אמר כיוון דכי אתרו ב' פטור כי לא אתרו ב' נמי פטור עין בהגחות מהירוש"ש ז"ל שכטב דבזה מטורץ מה שהקשה לי ר'יו"ח לר"ל, או איפילו תשב"ר יודעים אותה, דהא טובא אשמעין דאפילו לא אתרו ב' נמי פטור. ויפה העיר וכן נרמז זאת ברשי"ז ז"ל בד"ה פעםים שכטב "וילר"ל כיוון דאלו אתרו וכו', ולא ציין ציוון ודבר מיותר על "ור"ל אמר" הר' דמפרש האי לר"ל אמר דלאו לר"ל השיב כן לר'יו"ח אלא דמסדר ש"ס מתרץ ר"ל, כי היכי דלא תקשה עליו והוא מוכח מהה דלא אמר, אמר לי ר"ל לר'יו"ח כמו לעיל. אמר לי ר'יו"ח לר"ל ובזה מובן דאמר ואזו לטעמי'יו דלכאו"ר כיוון דלאו לר"ל קאמר האי כיוון דאל אתרו ב' וכו', אין כאן פלוגנתה מפורשת בין ר'ל לר'יו"ח. אבל אם לתרוץ קושי' ר'יו"ח קאמר הר' הוה כמו שמספרש כן בדבורי' לר'ל דפליג בזה אריו"ח. ולפי מה דמסיק בפרק אלו נערות דבחיבבי מיתנות שוגני פטורין, כ"ע מודים כמו שהביא מהרש"ל כאן, צ"ל דרי"ח בעצמו לא קאמר לר"ל רק זו תשב"ר יודעים אותה ותו לא מידי ר'ק הש"ס מפרש דבריו דכוonto על אתרו ב' ולתקשות על ר'ל קל Kata'a, אבל לפि המסקנא דalto נערות אדרבה, גם בלא אתרו ב' קאמר ר'יו"ח דתשב"ר יודעים אותה, מדתנא דבי חזק', ור'ל לא חש להסביר על זה, כיוון דבאמת אייכא תנא דפליג אבדי חזקי' עין בסוגי' ותוס' שם ודזוק.

ז' פ' ב' ע"א משנה שניים שלחו פורה ובנה וכו' ובגמר' א"ר יוסף לעניין דינא תנן תנא אם קדם השני הרי זה זרי' ונשר, זרי' שלא עbid איסורה ונשרך דקאלל בשארא, עכ"ל הסוגי', ופרש"י ז"ל לעניין דינא תנן הא דקANTI מותניין מי שלקח ראשון ושות ראשון לא לעניין או"ה שם רצה השני לשחות ראשון והראשון ימתין עד לakhir מותר, אבל דין הוא וכו' ע"כ. הכוונה בזה דלא תימא דלענין או"ה תנן דזה שלחת ראשון ושות' וזה צרך לחוש שמא שחית השני תחללה, משום דלשוני אין לו רשות לשחות בידעו שקדם הראל ראשון בליך, אבל אם קדם השני ושות' זהה ע"פ שעשה שלא כהווגן, דלא היה רשאי לשחות בעלי נטילת רשות מן הראשון, דשמא שחית הראל ראשון ויעבור על אישור אוא"ב, דזה אינו דשניהם שווון לכל

וקודם לכך היה רק האי סיוף חדשנות ונתנבללה בידו וכו' לחוד, כי רק בימי ר'ש ור' מ' תלמידי ר'ע נתחדשה האי חקירה, כיוון דבעינן דוקא שחיתה להתחייב באוא"ב אבל נחירה לא, אי קפיד רחמנא אשחיטה משום דראוי' לאכילה בעין, ואז מミילא דה' הא אם איכא אישור מצד אחר ג"כ פטור, או אשחיטה קפיד קרא בלי טעם, ולא כמעט ר'ק נחירה, וממיילא כל שם שחיטה פטור מעיל, אף שהיא אינה ראו' לאכילה נמי חיב', ובטעמא דפלוגנתא זו עין לפחות פ"ה ע"ב מה שכתבתי בזה בס"ד, וכיוון שזכהנו להא דיסוד המשנה הוא הסיף' וכלן הוא כאמור מוסגר ולא שיק' להא דפליגי ר'ם ור'ש אחר זמן רב, וממיילא דלא קשה מה דקANTI פטור משום אוא"ב, כי כך הייתה נסחתה (ע"ז במבוא התלמוד שלא הי' להם פרקים מסוודרים עיי"ש) קודם שסדר רב המשניות על סדר פרקים, וכן הוא במשנה דכסה"ד, יסוד המשנה מאז הי' הסיפה דוחשות ונתנבללה בידו וכו' פטור מלכסות, ואח"כ נtosפ' עלי' הרישא פלוגת' דר'ם וחכמים שהוא ר'ש. ועתה אין לפреш האי נתנבללה בידו דקאי על השוחות שאריע לו פסלול שהי' וכדומה, דהאי לא הי' נקרא אז נבלה לר'ע, והי' חיב' באוא"ב ובכוסוי דאיון בו אלא איסורה מהלכה דהוא ד"ס ולא אתה להקל וככ"ל, אבל פירוש נתנבללה בידו הוא דוחשת כהונן אלא דיצאה מות מחמת ידו, שיצאה נפשה בגמר שחיטה, וזה נבלה ממש עין י"ד סיימו י"ז ובש"ך סק"ג, ומדוקדק היטב לשון ונתנבללה בידו ר'ל דבעודו עוסק בשחיטה נתנבללה וקמ"ל, דauseg' דוחשתה והmittה געשין אהת אין בשחיטה זו משום אוא"ב וכסה"ד, וזה גרע מניהה דגס במדבר היהת כמותה מלאי', דאן מיתה שע"י נחירה בעין, עיי' מש"כ זהה דף ל"ז בסוגי' דמוסכנת, ואח"כ קאמר דהנוחר והמעקר נמי פטור מאוא"ב וגם דל"ע דהוותר להם בשר נחירה במדבר היה נוגג אוא"ב גם בנוחר ומעיר, דאיון זה כמותה מלאי', וניהו דכתיב לא תשחטו האי משום קדשים הוא דכתיב דוויי' מוסיף על עניין ראשון וכמו כסה"ד דה' נוגג במדבר לר'ע, כן נמי אוא"ב, וכן אמרו ביוםא ס"ד ע"א דחיתתו לצוק זו היא שחיתתו לעניין אוא"ב, אבל לאחר שנטטו על האזביחה ושיל לנו קרא דלית' כל נבלה דקאי על הנחירה לעשותה נתנבללה, שב פטור מאוא"ב כאשר בארנו בארכחה בפתחה. כך הפירוש של יסוד המשנה הללו בעת שנסדרה מר"ע. אבל רבנו הקדוש או אחורי לפי דעת רש"י שנכתבו המשניות אחרי רבי' שכבר זכה להא דחזר בו ר'ע והזודה דכל פסלול בשחיטה נבלה היה צריך לעשות ולשנות נוסח יסוד המשנה הללו ולכטוב, השוחות ונפסקה שחיטתו פטור משום אוא"ב, כי ניהו דלאחר שנטפהה הלהקה דכל פסלול בשחיטה נתנבללה גם נקראת נבלה, אבל מאחר דמוסיף גם קאי, מאחר דעתה גם זאת נקראת נבלה, אבל מאחר דמוסיף גם הנוחר והמעקר, א"א לפреш אפסולי שחיטה דלמה צרך להוציאי הנוחר והמעקר דליקא שחיטה כלל והיה צרך למחוק מן המשנה האי הנוחר והמעקר ורבנו הקדוש לא ריצה או לא הי' יכול לשנות יסוד המשנה וכמש"כ ר'ש' שבועות דף ד' ע"א ד"ה ומשנה לא זהה ממוקומה, מאחר דהיתה שגורה כך בפי התלמידים לה היה יכול לשכח מהם, על כן שכל את ידיו הקדושים לסדר האי יסוד המשנה אחר פלוגנת ר'ש וחכמים, וכךלו היה סיומה דמלטה ומדריכים, ויקשה לנו מה שינה מקומה וממיילא נדע שעשה כן כדי שנפרש ונתנבללה בידו על פסולין שחיטה, ומה דקANTI הנוחר והמעקר ופטור משום אוא"ב, דכל זאת שפת יתר, היינו משום דהמשנה לא זהה ממוקומה.

ועתה נבן לשונות ופסקי הרמב"ם ז"ל על בורין דהוא ז"ל לא הי' משועבד לשנות הדין בלשנא דיסוד המשנה, גם לא הביא פלוגנת ר'ש וחכמים רק פסק באוא"ב הכר"מ דשא"ר שמה שחיטה, אלא

וחרמבי"ן והחינוך ז"ל דרשין טעמא דאיסורה דאי"ב הוא שלא נתזכיר לשחות אם על בנים ביום אחד, א"כ כל עצימות האיסור אינם אלא בידע שני מן הראשון שלקו לשחתה ואז אסור לו לשחות מספק דschema שחת חברו או ריצה לשחתה הימן, והוא שחתתו אכזריות מספק, אבל بلا דעת אין כאן איסור כלל ואינו דומה לשאר עבירה שעבר שלא מדעת והוא מלטה דמסתבר וכיון זה אמרתי גבי איסור סוטה, ודוק'.

עוד שם ואם קדם השני הרי זה זרי ונשכר זרי דלא עבד איסורה ונשכר דקאל בשרא עכ"ל מכאן מדקך הבה"ג מובה בראי"ש ז"לadam לא היה זרי ועבד איסורה, לא קאכל בשרא. ולא מה"ת קאמר דהרי כתבו הוטס' לעיל בראשון פרקן דעתך ל"ת כל תועבה א"א לאסור אוא"ב משום דאשרה אסרו לי לבו ביום. לבוהו, מכל דלהדיות שרי, אבל מצד קנסא אסרו לי לבו ביום. יש דעתות שגס לאחרים אסור לבו ביום כמו גבי מעשה שבת כדי שלא יהנו מאיסורה, והנה אם נאמר כמו שכתבתני לעיל,DSLALA דעתת ליכא איסורה כלל, א"כ המעשה בעצמו לאו איסורה הוא מדעת לאו איסורה כלל, לאו איסורה כבר האם, כי שוחטין את הבן לא נעשה איסור כלל, ולא מקרי מכשול שוב גם אם הוא שחת גבי ואחרים לא מקרי נהנה מאיסורה, דLAGBI דלא ידע זה היה כנשחט שלא מדעת, ואני דומה למעשה שבת מבון.

וראיתי בפרט"ג ז"ל שמביא כאן קושי" אחת דנימא כל מלטה דאמר רחמנא לא תעביד اي עבד לא מהני ותירץ דאיסור התלוי בזמן לא שייך לאמר לעל"מ וכמו בשוחט בשבת עי"ש. ולדעתו ברור כמשש דזה לא מקרי תלוי בזמן, ובכל זמן אסור לשחות אוא"ב ביום אחד, כמו במוחסר זמן של שבעת ימים יהי תחת אמו, דלא מקרי איסור התלוי בזמן. הון אמרת שגס התוס' בסוגי" דמצות עשה שהז"ג נחתו לסבירת הפרט"ג, באשר חשבו מילה וכן שריפת קדשים שהוא ביום ולא בלילה, וכן הקרבת קרבנות למ"ע שהז"ג, אבל האמת עד לעצמה, דין זה זמן גרמא אלא הזמן מגבilo וסיבה אחרת מביאו, ומגן גרמא לא הוה אלא מה שהזמן מביא כמו שבת וו"ט ושביעית ויום ויום ועודמה, ובסוגי" שאר הארכתי בהזה. ועיין בסוגי" דהשות בשבת שכתבתני דבשחיטה בלאיה לא שיק' כלל כל מלטה דאמר רחמנא לא תעביד اي עבד לא מהני. עי"ש.

עוד שם גמר' אמר אוא"ב אמר רחמנא ולא בנו ואותו. הא דPsiṭṭia לוי להמקשן דואא"ב ולא בנו ואותו לכאר' קשה דהא א"א להוציא שני שמות כאחד ולמה לא נאמר דה"ה איפכא בלי דרשעה דתשחו דלקמן, ויל' דמדקך כן מדלא כתיב אם על בנו כמו בשלוח הוקן דכתיב אם על הבנים لكن סבר דזוקא כסדר זה אוא"ב ולא בנו ואותו אלא דלפ"ז באמת צרייך ליתן טעם למה לא כתוב אותו על בנו ולא יצטרך לתשחו, אבל ייל' משום דאי' זה הוה משמע דהאיסור הוא שחיטת שניהם ואם שניהם שוחטין, זה אחד וזה אחד יהיו כמו בחוצאת שבת זה עוקר וזה מנת דשניהם פטורין, וניהו דזה למד מלשון רבים דלא תשחו דחייב השני בשחיטת הראשון, דיןנו אלא מתנאי האיסור ולא שייך לאיסור, מ"מ אותו על בנו אינו משמע שהי' אחד התנאי והשני האיסור, רק שהיהם ייחד הוא האיסור, לכן לא מazi כתוב אותו על בנו ודוק'

עוד שם בגמרה כשהוא אומר לא תשחטו הרי כאן שניים, הא כיצד אחד שוחט את הפרה, ואחד שוחט את אמה, ואחד שוחט את בנה, שנים האחוריונים חייבין. התב"ש מקשה ודלאה קרא בשנים שוחטין בב"א, דשניהם חייבין אחד התנאי והשני האיסור, רק בנו ואותו, וניהו ד"א לצמצם מ"מ למ"ד ישנה לשחיתה מותועד"ס

או"א הרשות נתונה לשחות, אם הוא זרי ומshore בעצמו שמקדש את חברו, ויכול להודיעו שחתוט טרם שיחות חברו, ואם אין יכול להודיעו גם הראשון אין רשיי לשחות, מפני שגס לשני רשות לשחות וrama שחתוט חברו שחתוט, למען לא ישחות הוא, וא"כ משום אוויה אין לרשות עדיפות על השני כלום, אבל לענין דין דהינו כאשר לאחד מהם רזיות שיסמוך על עצמו לשחות ולהודיעו לחברו, ובאים לב"ד לשאל מה דין, דין הוא דהראשון לו דין קדימה ע"פ שה שני צרך יותר, ומושם דעל מנת כן לך החני שלא יהי לו כח יותר מבעה"ב, ובעה"ב לא היה רשאי לשחות קודם קודם הולוקה הראשון, שעמ"כ מכרו שהולוקה ישחות היום. כך מתפרשת האי מימרא דר' יוסף. אלא דיש לראות איך יתקיימו שני דיןים אלו, דיןנו קודם שבאו לב"ד יש לכל אוויה רשות לשחות מצד דין דחבירי, אם בטח בזריזותי, וא"כ לאו מכך בעה"ב קאתה לתבעו שישחות הוא ראשון, ואיך ניחחו מושום דלא לך רק על מנת שלא ישחות תחל. ו גם הא דבעה"ב אין רשות להקדים ולשחות צרך באור, כיון דהיה בידו למקרו לשני והשני יש לו רשות להיות זרי ולשחות תחל, ומה יגרע חזו מכח הולוקה מננו.

אבל דע דכך היא הצענתן של הדברים. המוכר פרה ובנה לשני בני אדם בשאר ימות השנה, דיןן או הוכחה שרצוים הולוקחים לשחות הימים, והדבר בספק מوطל אם הימים או ליום אחרינו לקחו לשחות אין בעה"ב להודיעו הולוקה שנייה אמה מכרתני לשחות, דהוא ס"ס, ספק שהוא לא ישחות הראשון ואת"ל ישחת שמא לא ישחות השני הימים. אבל הוא בעצמו אין רשאי לשחות הימים, שמא שחת הולוקה ונחט ספיקא ודאי אסור וכוון דעתך שמא לדמ"ס דס"א לkolala, הכא דaicא להתברר בכל ודאי אסור, וכיוון דעתך שחש איסור אין בעה"ב לשחות אפילו אם הוא זרי וידוע להקדים לפני הולוקה ולהודיעו למען לא ישחות, מצד דין חברו אין רשאי ויכול הולוקה לתבעו ממנה הבשר או לתבעו מעותיו משום דין אם בשעת המחק היה בדעתו היה מחייב להודיעו דשמא לך ע"מ לשחות הימים. וכיון דלא הודיעו אז הוה כלו התנה עמו ע"מ שלא ישחות בעה"ב הימים. אבל למכור לשני היה רשאי דכיוון דבשביל המכירה לשני לא נאסר לרשות לשחות ואין על הבעה"ב להודיעו משום ס"ס כנ"ל למה לא היה רשאי למוכר. וכך גם אחר שנתודע לשני לקיחת הראשון אם הוא זרי אין לו לחוש על חברו אם ידע בטח שיש לו שחות להודיעו שלא ישחות, כי לא מכך בעה"ב הוא שוחט ולכן אין לשני לחוש על פסידא דראשון, ואין לרשותו שום תרעומות על שהקדים לשחות. אבל אם הוא בעצמו אין סומך על זריזותי וחושש שמא שחת הראשון או שמא לא יהיה לו שהות להודיעו עד שישחות, ולכן בא לב"ד וטעו דהוא קודם מצד שצרייך לו יותר, הנה אם ה"י שני אחין שירשו מ아버지ם פרה ובנה ונתחלקו בין שניהם ודאי היהת טענתו, והיה שורת הדין מכח שודא דידיינה דכיוון דהוא צרייך יותר ישחות הוא תחל, אבל בשני לוקחין דaicא ראשון ושני בזמנם רשותו דחייב השני מידה זו לתבעו את חברך שימתין עד לאחר, רק ע"י שלקה תבנה של האם שהיתה כבר ל Kohacha ביד הראשון, וכיון דקודם לקיחה של בעה"ב לא היה רשאי לשחות קודם הולוקה הראשון, אין לך על ידי הולוקה מבעה"ב רשות יותר מבעה"ב עצמו.

אבל אי קשי' הא קשי' דלמה לא נימא דבעה"ב מחייב להודיע גס בשאר ימות השנה אמה מכרתני לשחות דניהו דהו ס"ס כנ"ל מ"מ לכתבה גס בס"ס אין להכenis עצמו במקום שבקל יכול לברר ועיין בו"ד סימן ט"ז ובפרט"ג שם בשפ"ד סק"ז ח' ט'. אבל יפה אמר בזה בני ה"ב החתן כמר בנימין שיחי' דלפי הרמב"ם

בכל הקרבות שהו ממו אחר הקדש או נתערכו וכדום מה ירעו עד שישתabo ולא נאמר אדעתא שלא יבואו לידי הקربה לא אקדשי' דמה שכתו התוס' כאן בעגלה ערופה דלא מסכו אדעתיהו שימצא ההורג לא סgi לזה כדמותם בבב"ק, דהיינו אדבר הרחוק כמו בנפלה לפני מוכחה שחין, וזה אמרין אדעתא דחכמי לא קדשה נפשה, עי"ש בתוס' דכל שתלי בדעת עצמה אמריןenan סהדי דלא נכסה בשום ספריא אפילו הוא רחוק בתכליות הריחוק, וא"ג דלא התנהenan סהדי דהוה כאלו התנה והסביר אלימטה דכל שתלי בדעת עצמו, למה יכנס עצמו בספק כלל, והדבר צ"ג ובמ"א הארבתי זהה בתכליות הבאר בכמה מקומות בש"ס כמו בנדרים אמרין אין פותחן בנוול אדרבה הוליל' דבנולד אין צrisk התרה כלל, דין סהדי דאדעתא דחכמי לא נדר והא דלא התנה משום דלא אסיק אדעת' להתנות ודו"ק.

ד"ה עגלה ערופה אינה משנה, הקשה הר"ר משה מבונדייש אמר לא אמר דשות הינו עורף וכו', ולפ"ד נראה ליישב קושי' זו בשנאמר דהא התם ביוםאי אתן קרא בשער המשתלח דפסול משום מחוסר זמן, ע"כ דבלא קרא לא היה נסל משום לאו דאו"ב משום דהוה אמרין עדל"ת, וכן כתוב נמי ק"ז בעחתת"ס צ"ל בראש פירkon, מעתה כאן בעגלה ערופה דליתון קרא דפסול משום מחוסר זמן הרי עשה דעריפה דוחה ל"ית דאו"ב. וניהוadam ערך תחלת העגלה ערופה ואח"כ שחת אמו חיב, מ"מ כבר כתבתי לעיל במתניתין, דמתניתן סתמא קתני בין ראשון ובין שני ושוחט לע"ז אני עי"ש ודז"ק היטב.

ע"ב גمراו אל"י ר' יוסף מ"ט דסומכוס קסביר סומכוס אצל שני זיתוי חלב בהעלם אחד חייב שתי חטאות וכו' תמהני מdad דנייהו דסובר סומכוס כן, מ"מ הרי לא עשה שתיים רק שחתה אחת ואיך יתחייב שניהם יחדא מעשה. ולא עוד אלא איך חל איסור כשחתה הראשון נאסר נאסר בניה כיון דכבר נאסר ע"י שחתת השלייש ומכם"כ כשחתה שני בניה כיון דהעט איסור לשחות אמו בשחתת הראשון איך חל עוד הפעם האי איסור עצמו עי"ש חטויות בן שני ללקות שמוניות. ובכל מה שכתבו האחרונים צ"ל זה לא נחה דעתך ולא שקטה רוח. ולולי דמסתפינא אמינה דבר חדש והוא דמאחר דאסורה תורה או"ב וגם בנו ואותו הוה לנו כעון שתי כקרות אחת גדולה ואחת קטנה ונשבע עליה שבועה שלא אוכל הגודלה אם אוכל הקטנה ושבועה שלא אוכל הקטנה אם אוכל הגדולה באופן שכל או"א הוא איסור ותנאי דפסק הרמב"ם בפ"ד מהלכ' שבועות Adams אכל שניהם מזיד דריש שתים דפסקין כדי' לגבי ר'יל בהתראת ספק דשם התנא, הרי Adams מתירין אל תאכל האיסור. אם בדעתך לאכול התנא אח"כ חייב עי"ש דשבועת אכילת האיסור עדין ליכא כאן איסור דהרי תלוא בשני שהוא התנא מ"מ עבר למפרע אם היה מזיד דהינו ששבועת אכילת האיסור היה בדעתו לאכול התנא, אח"כ בהשჩיתת או"ב כל או"א הוא איסור ותנאי, וכאשר כתבנו למעלה Adams שניהם שחתו בב"א שניהם חייבין זה משום או"ב וזה משום בנו ואותו ממש"כ התבב"ש, וא"כ באחד שוחט הול' לחיביו שתים אם התרו בי' כמו שבועה שתלאן זה זהה, אלא כיון דלא אמרו שני איסורין אלו אלא בלאו אחד, איינו דומה לשבעה דשם שבעה תרי שבועות וכן רק לאו אחד כתיב אמנים אם שחת שני בנימן ואח"כ אםם או פרה ובת בתה ואח"כ בתה כל שהתרו בו בשחתת הראשוני שפיר וכי תרתי למפרע על שחתת הראשוני דכל או"א הוא תנאי וגם איסור אף על פי שנשחת ראשון כן נראה לי לפי חומר העניין ואם שגיתתי אני תלין משוגת.

מספר חייבין, ותירץ דרצה לאוקמי אליבא דכ"ע, אף למ"ז אין לשחיתה אלא לבסוף. עי"ז קמתמה הפרמ"ג דא"כ לדידן דקי"ל ישנה לשחיתה מtoo"ד מנ"ל דבנו ואותו חיב, וכותב ע"ז הלב ארוי דשגנה יצאה לפני, דהתב"ש לא אמר דאי קרא להכי ATI לא נשמע דינה דבנו ואותו, ואדרבה דברי התב"ש ברורין להיפך דאחד חייב משום בנו ואותו, וקשייתו רק למה למגירה לאוקמי בג' המות הלא גם בב' אפשר למצוא או"ב ובנו ואותו, בשחווטו שנייהם בב"א עי"ש. ואני אומר דהפרמ"ג שפיר הקשה, דהא DIDUNIN דשנים ששחטו באיזי שה שני חיב, משום דהראשון רק הוא למגירה לאוקמי בג' המות האיסור, הוא מדכטיב לא תשחטו ברבים כדامر בסמור, אלא דילפין נמי דגס בנו ואותו חייב מבדלא כתיב לא ישחווט אבל כל זאת אם ליכא ממציאות לאוקמי בשנים בב"א ולהיב שניהם מנ"ל, דהאחד אבל אי מצין לאוקמי בשנים בב"א ולהיב שניהם מא"ב. התנא והשני האיסור דלמא שעניהם איסור, ואתא קרא דבב"א שניים חייבין כמו בשבת זהה איינו יכול דשניםיהם חייבין וא"כ ליכא הוכחה דגס אבנו ואותו חיב, דהא אם שניהם האיסור, א"כ שניהם שחתו או"ב ר'ל בשנים בצירוף כמו בשבת, וממילא דלא מתחייב השני בשחיטת אחר את האס והוא אחריו את בנה, דהא שניהם המה האיסור. ותלמידי הרב הדין מוויה אמרה משעה נ"י השיב לי דבשלמה מאן דשחט האס שפיר חייב דכל שבזה אחר זה גם בב"א חיב, אבל מאן דשחט את הבן למה יתריב, דהא אלו שחת הוא בעצמו אח"כ את אמה היה פטור, וכל שאינו באיזה א"ז אפילו בב"א איינו. לדעתו לא שייך כל שאינו זהה אחר זה אפיי בב"א אחית אינו רק במקומות שניהם מתנגדים כמו קידש ב' אחית בב"א כיון דז"א אין מנוחה את האחרת מלתקדש והוה כמו און ברירה וכן במעשר ותודה המובאים שם בקידושן נ"א. ועל כן א"א למיימר כן מבון, ועיין ריטב"א שם. ההגה מהתני הרב משעבעש נ"י) ואם כייפה אמר מ"מ הקושי' עדין עומדת דמן"ל דחייב השני באיזה דלמא שניהם בעין עי"ש שחתת אחד והא דלא תשחטו אתה לחיב שניהם כשחתו בב"א כמו שנים שעשו מלאכה. ואין לי תירוץ אחר רק בשנאמר דז' הו למכתב אותו על בנו כיון דשניםיהם שייכים לאיסור ומדכטיב או"ב יעדין דהראשון התנא והשני האיסור ודו"ק.

תוס' בד"ה והתנן נמצא ההורג, וא"ת איך מדקדק מכאן דלא מתרסא מהיים דלמא הינו טעמא דאדעתא דהכי שימצא ההורג לא אקדושא, כי האי דתנן בכריתות וכו' תמה夷 אני על תמייתם דמו ענין זה למפריש אשס ודאי ונודע לו שלא חטא דהרי התם איךא הקדש טעות, דסביר היה שחתה ולא נודע מי הכהן ערופה שנמצא ההורג, אין כאן טעות דהרי על לא נודע מי הכהן חייבת התורה להביא עגלה ערופה, ואיזו טעות איךא בנסיבות ההורג, וא"כ דהא דתצא ותרעה בעדר הינו משום דלא חלה קדושה מהיים, והוא דאמרו שם בכריתות בטעמא דאש דבנודע שלא חטא ירעעה עד שישתאב משום דלבו נקפו וגמר ומקדייש, ולא קאמר משום דעל הספק באה ואין כאן טעות, משום דבאמות גס בנולד סיבה אשר על ידה אין צורך להזכירו, הוה לנו למימר דהקדישו רק על תנאי שיצטרך להזכירו כאשר אמרו בב"ק דף קי"א ע"ב, בחחתת שמתה בעליה, דאי לאו דהולם"ס שד' חטאות מותות הוליל' דאדעתא דהכי לא אקדשה עי"ש בגמרה ותוס', וא"כ הכא באש תלי דליך הלהקה, מה לא נאמר דאדעתא דהכי לא אקדשי לכן קאמר משום דלבו נקפו גמיר ומקדייש. ובמ"א הארבתי הרבה בכלל זה דבאמות קשה

ולעשות מציאות ע"י ביטול, וכן הוא לעניין ספק אם אתה מסופק על חתיכה אחת אם יש עליה איסור או לא עלייך להביא ראי' על המיציאות, ולא על העדר, משא"כ בחתיכה מב' חתיכות דין הספק על המיציאות, רק על מעשה שליל אם אכלתי זו או הוה ספק השkol ואסור מן התורה וחייב עלי' קרבן אשר תלוי ותבן הדבר.

ד"ג פ"ג ע"א גמר' לעולם בזא"ז ודקאמרת מ"ט דר"י כגן דלית בי' צוית וכו', ופרש"י דלית בי' בזאת בחד מננייהו וכוי' ולכאורה' יש לראות לפמש"כ רשי' ז"ל لكمן דך ק"ח ע"ב דבחציזית בשר וחצי זאת הלב אין מצטרפין מכלל היתרן להקרא שם איסור, א"כ גם הכא דכל שאין צוית בכל הגיד אך יטרף עס גיד אחר שאין בו צוית מכלל היתרן להעשות צוית איסור, דשאני ח"ש הבא משוער גדול. ועיין בתוס' יומא דף פ"א ע"א ד"ה כל שטוממאתו דמייתי הך סברא דרביעית דם משני נפלים אctrופיך לקרה דעתשיות שיצטרפו. ועיין מה שכתבתבי זהה לקמן בסוגי' דט"ח שם ודוק'.

עו"ד שם בגמר' תיר את זו דרש ר"ש בן זומא לפי שכל העניין יכול איינו מדבר אלא בקדשים ובקדושיםليلת הולך אחר היום, אבל אף זה כן וכו', תמורה לי דהא בקדשים בלבד האין נשחטין בלילה, וא"כ נימא דיים אחד האמור כאן יום ולא לילה כאמור, וא"ת הראשו מצי להיות חולין ורק השני קדשים, ומכח"כ לעיל בריש פרkon דלהר"ש מוקמינו כן, א"כ ודאי מוכחה דלילה אחר היום הראשון שחתט בלילה שהוא חולין ושני שחתט ביום שהוא קדשים, וצ"ל דהכי קאמר דהאי שור הפסיק העניין לרבות דוא"ב נהוג בחולין הוי' כיון דמ"מ בענינה קדשים כתיב יום אחד קאמר היינו יום ולילה כמו שנקרה בקדשים ודוק'.

הדרן ערך פרק אותו ואת בנו

עו"ד שם בגמר' הכה את זה וחזר והכה את זה וכוי' חיב וכוי' ר' יהודה אומר בב"א חייב בזא"ז פטור, ופליגי בהתראת ספק אי' שמי' התראה או לא, ויש לראות דאפילו התראת ספקשמי' התראה הא הכא לא נכון אלא בספק איסור שאין עלי' חיב מיתה כאשר הכה את הראשון, ואם אח"כ הכה את החני הרי ג' ר' רק בספק איסור נכון, מה תאמר הרי עתה ממי' הכה בודאי את אבי או היום או אטמול מה בכך וכי בשביל מעשה של עתה, נחייבתו על מעשה שעבר סוף כל סוף אטמול רק בספק איסור נכון, נשמע מזה, דכל שנכנס בספק איסור במקום דאייבע איסור, ואח"כ נתברר דעתך אייבע חיב מלוקות ומיתה, ולא יכול לפטור עצמו אני רק בספק איסור נכון נכנסתי, דכל שנכנס בזא"ז אפילו בספק במקום דאייבע איסור התיר עצמו לעונש, כשיתברר למ"ד התראה ספק שמה התראה, שלא גרע משובעה שלא אוכל זו ואכל זו שהבאתי לעיל בדבר הקדום, דחיב באוכל האיסור ואח"כ התנאי, וק"ו הוא אם התם חיב דהאיסור מתלי תלוי במעשה שיעשה אח"כ, מכ"ש אכן דקמא שמי' גליה מיד דבר אלא דלו ולעדים ספק הויה ודוק'.

ואגב אסביר לך מה בין ספק באקבע איסורה לבין ספק ללא אקבע איסורה, ר"ל בין חתיכה אחת משתי' חתיכות לחתיכה אחת ספק חלב שפוק שומן, דודאי צריך הסבר למה זו מותר לדעת הרמב"ם מכל וכל מה"ת, ולדעת הרשב"א ד אסור מה"ת עכ"פ אין בו חיב קרבן, ובזו מביא אשם תלוי. הסבר הדבר דכל היתר הוא העדר וכל איסור הוא מציאות כי קודם מותן תורה הכל היה מותר והוא ההuder וע"י מוצות התורה נאסר והוא המיציאות ולכן תראה כי איסור בטל בהיתר ולא היתר באיסור ממשום דמציאות כדי להבטל ולהעשות העדר, אבל להיפך מן העדר לא מצי

פרק כסוי הדם

בעלי מומין דהמה לא שכיחי, גם בזה דיבר הכתוב בהוה, דאמרה תורה כי' יצד' חייה וועף דבכמה לא אשטרוי כלל בחוץ אם לא בע"מ, ומאל לו לא דבר הכתוב אבל באמות גס אלו אי אתרמי ושחטן בעו כסוי, והאי יעקב מינאה אליבא דר"ש איזיל, ומה דפריך מבכמה בכל חייה הינו דמשום דבר הכתוב בהוה לחוד, קשה להוסיף מין שלא אמר, ולכן קאמר דלעלם בהמה נכלל בחיה אלא דכאן דיבר בהוה הן בכ"י יצד' והן בחיה, אולם לר"ע דבר תאויה לא איתסר כלל אלא אדרבה אשטרוי להו לנחוור והאי ושפק את דמו דכתיב בסוסו נחרה הואר, הרי מוכחה דכתיב כי' יצד' דהאי חייה דוקא קאמו, דלא שייךתו לאומר דבר הכתוב בהוה דאסם בחיה בכמה בכל חייה, אז בהמה דלא בעי' צידה הוא השכיח ולא הcheinיה המחוורת צידה, ולא בעין שום קרא למעט בהמה מכסוי, ובזה מודקדק דחשיב לו רבא, עלי' אמר קרא וכו' דמשמע דין לא בעין הא ילפotta, ולפי הנ"ל ניחא דין דרכ"ע קי"ל לא בעין שום ילפotta. ומעטה מה דנקטו במוניטין ונוהג בחיה ובעוף סטם, ולא קאמר ואני נוהג בחיה ניחא מiad, מושום דכולא מוניטין בהאי מסכת אליבא דר"ע נשנו, וככל המשניות הסטומות

ד"ג פ"ג ע"ב משנה ונוהג בחיה ובעוף, הא דלא קתני במשנה דאו"ב דנווהג בחיה וועוף, לא בחיה וועוף, מושום דפשיטה דשור ושה כתיב אבל כאן הי"א דברומה בכל חייה כמש"כ התוס' לבן בעי' להשמעונו, אלא דק"י החת"ס ז"ל בחודשו מדקדק, דא"כ למה לא נאמר בפירוש ולא בבכמה כמו בגיה"נ דקתני ואני נוהג בעוף. ולדידי קשה עוד דהא כי' יצד' כתיב, וכו' הרמב"ם ז"ל בחבورو פי"ד מהלכות שחיטה דלא אתה למעוטי מזומן דאשר יצד' דכתיב, משום דדבר הכתוב בהוה, וא"כ עכ"ה האי חייה דקרה דוקא ולא שם הכלל חייה ולבמה, דהא בהמה דהואה שור ושה אין דרכם לצוד דביביטים המה, וא"כ קרא מפושט טפי' ממוניטין דבראה כי' יצד' כתיב אבל במשנה דקתני סתם חייה אפשר דבכמה בכל. (הא דבכמה בכל חייה הינו בלשנא דקרה אבל בלשון חכמים לא. מחתני הרוב משעבעש נ"י) זה ליתא והוא ראי' אלו טרפות בכמה וכן קשה לקמן בגמר' האי יעקב מינאה דקאמר לרבע דמייא באכמה בכל חייה לכסי, ורבא השיב לו עלייך אמר קרא על הארץ תשפכנו כמים, ותפ"ל דכתיב כי' יצד', עכ"ה דהאי חייה דוקא ולא בהמה. אבל דעתך כתבתבי בפתחה דלה' ישמעאל דס"ל בשער תאווה של שור ושה אתרס להם במדבר, ולא הותר להם רק

בריאותו מכל וכל, ורבה המבוקה זה אומר בכה וזה בכה, ותמצית דבון דהה שפיר מץ' מכסה ע"ג גיריה, שנית הלא דם היה שנותר בעדם בהמה הרי לנו לפקון פ"ז ע"א במתניתו דרויין אותו כאלו הוא מים, אם היה בו מראית דם חיבר לכטוטה, והש"ס לא הביא האי ברייתא אלא להוכיח מה דעפר למיטה איינו מעכב. ועיין בחודשי ק"ז החת"ס ז"ל שכותב, דהאי תנא סובר דגש לח בלח אין בילה. ובמחלוקת ארשה לאמר כי לא דבר נכונה, כי מאן דס"ל אין בילה, ע"כ אין הכוונה דלח עומד השני על הראשו שתחתיו כמו ישב ביבש, אלא איננו נבל בשוה וא"כ אדרבה היא הנותנת לחיבר בסיסו אם שפק דם בהמה על דם היה וכעפ"פ מיד ספיקא לא נפקא דשמא אכן מדם החיה גם למעלה. ואלא ודאי דדם שאינו דשנופל על הארץ ומתפרק מיד נקרש קצת עכ"פ, כאשר נראה הכל, ולכן פשיטה לי להאי תנא דדם שלמטה נשאר במקומו ודם הבא בזמן מה אח"כ - דבר שחייב לשחיטה שתמא איכא שהי"י מיעוט - עומד כולם למעלה ומכתה את שלמטה הימנו. והוא דתנן לקמן דם שנשאר בעדם הינו בידים או בשפק זה על זה בעודו חסם טרם שנקרש קצת.

אחרי כתבי זאת הראה לי תלמידי הה"ג מו"ה אברהם משה נ"י דבריו הטו"ז או"ח סימן תש"ז דס"ל לאסור הbeer שנפל בתוכו מים חמוץ קודם הפסח מושום דעומדים למעלה, וזה דלא כתח"ס. אמנם החת"ס אדרבה הראשונים קסמייך דגש בלי בלילה ביד אמרין כלוח יש בילה, וכבר עמד בהזע על דבריו הטו"ז בפרט"ג שם עי"ש. עוד הקשה תלמידי הנ"ל על הברייתא דהא לח איננו חוץ ולמה לא יועל כסוי לדם החיה שתחת דם בהמה, והשבות לו דזה לך"מ דהרי אדרבה אמרו במנחות כ"א ע"א, דדם בין לח ובין בש חוץ ופרק שם מבריית' דלו לחין אין חוץין יבשין חוץין, וחדא מנינו דם, ומ שני הא דסביר הא דלא סביר, ועיין י"ד ס"ק צ"ח ובפוסקים שם, הרי דדם שאני משאר משקין וטעם אמר מא"כ, דבdem איכא ממשות הרבה ודרכו להסתובך וכיון דעתם דלח בלח אינו חוץ הוא מושום יש בילה, ובdem לא שייך טעם זה רק בעודו כלל. עוד אמרתני בסברא דכפי כמה שפרש"י ז"ל לפקון פ"ח ע"ב ד"ה כלל הצריך לפרט דבעין הדם נבל בעפר דכיוון דהקפידה תורה על כסוי עפר דוקא, שדרכו לבלו מסתמא מושום דבתוכו הי"י נבל ולא שייה ריק מכוסה למעלה, א"כ כל שיש דם בהמה למעלה ואינו נבל עם דם שלמטה הימנו מעכב הכסוי בעפר דהא לא יהיה הדם דלמטה נבל בעפר רק מכוסה ולא סגי בהכי. ובזה מטורץ נמי היא מין במינו אין חוץ, אבל לפ"ז ז"ל רק מ"ב"מ אינו חוץ שייך רק במקומות שעדרם צריך שייה' מונח על דבר אחר ומינו מפסיק אמרין דמינו אינו מעכב מלحوות נקרה מונח עליון, אבל כאן דבאי נבל בעפר איך יתקשר ע"י מ"ב"מ אינו חוץ, ס"ס אינו נבל ואפיו ליכא שום דבר המפסיק עיי חוץ מכסוי גם בלילה בעפר ודוק היטב.

שוב רأיתי דכל הקושי מותלמיidi נ"י הנ"ל לך"מ והוא ממה שנינו בזבחים ע"ח ע"ב, דלי שיש בו יין לבן או חלב והטבilo הולכין אחר הרוב, וכתו שמתוס' דלא דמי להא דתנן הדין והחלב לחין אין חוץין דהכא כיון דלי יש בו חלב עד רבו לא מחלחל, ולא דמי להחלב דמיח אגבא דיניין הרי דבריבוי משקה לא אמרין יש בילה ודוק'ק.

עוד שם בגמר' דא"ר זира כל הרואי לבילה אין בילה מעכבות בו. ויש לי מקום עיון דהרי בחולין לא בעין שנה הכתוב לעכבר רק בקדשים, וכמ"ש'כ התוס' מנהות ל"א ע"א ד"ה ואם הקדים,

ולר"ע הרי הפסוק מבואר באור היטב דרך בהיה ממש דבר דהא כי יצד כתיב, וכ"כ הראטיב"ז ז"ל דמה ממופרש בקרא אין דרכו של התנא לשנות, אבל כאן לאו ממופרש בקרא קאתא, דהוא ממופרש ועומד אלא לאפוקי מדר"י ש בר פלוגתי" דס"ל דבשר בהמה אתסר לחם ואיז הוותם בהמה חייב בכסי, אליו דaicא יפותאת אחרין לפטרה, וכדרבא لكمן שהשיב לעקב מינאה. ولكن בדיק נפלא, לא קאמר ממופרש ואיינו נוהג בבהמה לרמז דלא אצטריך, דהרי בקרא מבואר דחיה ממש קאמו, ולא כתני במתניתו הכא אלא לרמז ולהראות מקום לקרא עצמו שמתפרש כז, משום דאשר יצוד כתיב ולאפוקי מדר"יש, דalgo לר"יש ודאי דהוה כתני ואינו נוהג בבהמה, לדידי" מכך הרא גם בהמה היה חייב בכסי, דחיה דכתיב משום דודים דדייבר הכתוב בהוה ושמור לך הדבר הזה, כי הוא נקודה נפלאה בס"ד ועיין עוד לפקון.

עוד שם במשנה במאזון ובשאינו מזומן ופרש"י ז"ל משום דלפקון בשלוח הkon אצטריך כתני נמי הכא. והקשו בתוס' דא"כ למה לא תני לי נמי באידך פרkon אלא ממפרשים דמשום דכתיב כי יצד הוו"א דוקא באינו מזומן נקט לי במתניתו. ולפי האמור למעלה יש לישוב פרש"י ז"ל דהאי כי יצד דמפרשיין דדיבר הכתוב בהוה כבר ידענו מדקתני דנוהג בחיה ובעוף, ואילו דינימה דוקא באינו מזומן חייב מדקתיב כי יצד, א"כ מנ"ל דאינו נוהג בבהמה דלמא גם בבהמה אי מתրמי אינה מזומנת חייבת בכסי, והוא דכתיב היה משום דבר הכתוב בהוה דחיה דרכה להיות אינה מזומנת ולכן מוכחה לאמר דלא כתני אלא משום דברך שהק כתני נמי הכי ע"ג דבר נשמע, והוא דלא כתני בשאר פרקי, משום דברכל הני לא צריך כלל הכא הרי יש צורך, אלא כבר נשמע ממה דקתני נוהג בחיה ובעוף, ודוק היטב.

עוד שם גמור, דא"ר זира השוחט צרייך שיתן עפר למיטה ועפר למיטה, שנאמר ושפך את דמו וכסחו בעפר, עפר לא נאמר אלא בעפר וכו', ופרש"י ז"ל עפר למיטה ולא על קרקע קשה. ריצה לשולול בהזע פי התוספ' דאמרו בסוף ד"ה צריך שיתן, לצריך עכ"פ הזמנה ז"ל ב' הפירושים. ולפע"ד ב' דעתו אלו תלויים בפירוש דברי ר' זира דלפי פשטות הדברים דרש ר' הא בעפר דבעין שיכסהו מלמטה ומלמעלה בעפר לאחר ששפך את דמו, ואתה אי אפשר רק ע"י גיראה אלא דא"כ חסר בקרא הגירה דחול"ל ושפך את דמו על הארץ, וגררו מושם וכסחו בעפר, וכיוון דלא כתיב הכי, אנו דנין לאפשר לקיים וכסחו בעפר ע"י שיתן תקופה עפר על הארץ לשיזמין בפה העפר דלמטה דמעיקר המצואה הוא שיעיטוף בעפר לאחר ששפך אלא אדם הזמן עפר דלמטה בתחלת דיבך. אבל יש לפреш דר"ז דרש הא בעפר אשלפנוי נמי והוא כלו כתיב ושפך את דמו בעפר וכסחו בעפר, דגש השפיכת תה"י לתוך עפר, וא"כ לא בעין שום הזמנה אלא אם איכא שם עפר תחוות לשוחט לתוכו, מקיים בזה קרא דכתיב ושפך את דמו בעפר ונראה פירוש זה השני יותר מן הראשוני, מדහביה ר"ז האי ושפך את דמו שהוא לפירוש הראשוני לא צורך כלל כMOVEN. ולעת דף ל"א השמייט באמת האי ושפך את דמו אלא דשים מCKER במאמרו משום דאינו עיקר מקומו. אלא דבשור"ע י"ד סימן כ"ח עוזה האי דעה לצריך הזמנה בפה לשיטה העקרית, ועיין עוד לפקון.

עוד שם גמור' ניהו דלמטה לא אפשר למעלה לעבוד כסי, מי לא תני ריב"י אומר שחתת חיה וא"כ בהמה פטור מלכסות, בהמה וא"כ חייה חייב לכסיות הפסוקים הראשוני השמייטו האי

בסיור דיני הכסוי, מיד נתגלה לי אוור גдол אוור בהיר בשחקים. הדנה מתחילה הפרק עד קרובי לסופו מסדר הרמב"ס ז"ל דיני כסוי הדם ולא הזכיר מאומה דחכסי הוא עיטוף בעפר למיטה ולמעלה, ואח"כ בהלכ' י"ד כתוב ז"ל: "השותט צריך ליתן עפר למיטה ואח"כ יסחוט בו ואח"כ יסחוט בעפר אבל לא ישחוט בכלל ויסחוט בעפר" עכ"ל הזהב. הנה כל רואה ישתומים כאשר יתבונן בדבריו הקדושים. א") דמתחיל השותט צריך ליתן עפר למיטה בדבריו הקדושים. ב") מכך מחייב נตอน עפר תחוות למיטה ועפר תחוות לעעלת ואלו לא דבר עד הנה מצאות כסוי כלל. ור"ז דקאמר לשון זה הוא משום דמדבר מכל המיטה וקאמר דחשוט צריך שיתן עפר למיטה ועפר לעעלת. וכן תראה מלשון הטור שבריש דבריו כתוב כיצד מחייב נตอน עפר תחוות למיטה ועפר תחוות לעעלת ואח"כ מביא דעות אי צריך האמנה בפה, הרי דהטור מביא ממש מימרא דר"ז אלא שלא אמר השותט צריך שיתן וכו', משום דהוא כבר עסק בדיון דחייב לכוסות. אבל הרמב"ס ז"ל אחרי כל דיני כסוי מתחיל במימרא בפ"ע השותט וכו' הא חדא. ג") דקడק הרמב"ס ז"ל לכתוב בעפר למיטה „צריך שיתן" ובupper לעעלת כתוב "ואח"כ יסחוט בעפר" והלא דבר הוא דמשנה לשון ר"ז דקאמר ליתן עפר למיטה ועפר לעעלת ועפר תחוות לעעלת ועפר למיטה ואח"כ מחייב נตอน עפר תחוות למיטה ואח"כ יסחוט בו, והאי ואח"כ נאכר בדברי ר"ז כי באמת ר"ז לא אמר דצריך ליתן עפר למיטה קודם קודם שהחיטה בהכרח, אלא לצריך ליתן עפר למיטה ולמעלה, דבקרא שדרש משמע שיכתו בעפר לאח"ש ואן זה אלא עצה טוביה, שלא יצטרך לנגרור הדם יתן עפר תחליה. אבל הרמב"ס שנה בדיק והוסיף ואח"כ יסחוט בו משמעו אדם לא עשה כן בטל המיטה עפר למיטה, וזה נגד הש"ס דקאמר ולגרור ולכסות. והלח"מ דן להיפך הרמב"ס ס"ל דבעי גורירה וזה ליתא, דהא מצריך לשוחות בתוך העפר, ובגירירה לא יתוקן האי מעות כי רק בדברי ר"ז דלא אמר ואח"כ יסחוט בו, יש לפרש כן דיתן עפר למיטה בין קודם ובין אחר שהחיטה כموבו בכל מבחן דבר. ובזה נפרק גם פירוש דלעיל דתבנית בעפר קאי גם אשפנויו דאם קרא שפיקחה בתוך עפר מצריך, מה מהני הגירירה, סס"ס לא קיים השפיקה בתוך העפר כדכתיב בקרא, דמאן ספון לפרש טעמא דקרה דמשום הכסוי קאמיר ושפק את דמו בעפר, דלמא אכן טעמא אחרינא בציווי ודושפק לתוך העפר והבן זאת. ד") והוא העיקר דמסיים, אבל לא ישחוט בכליל ויסחוט בעפר. וכי לא ישתומות על המראה הלו, והלח"מ שם הרגשי בהאי זרות וכותב ז"ל: "פירוש בענין דליך למחוש למינות כגו' ע"ג כל, אי נמי אפילו אכן למחוש למינות קאמיר, דזולת האי טעמא דהוא דרבנן, מדאוריתיא אסורה" עכ"ל. העתקתי כל לשונו כדי להראות לעין המשמש דבשות אונן אין מתבלין דבריו. דבדרך הראשון דמיירי ע"ג כל דמותר מצד חשש מינות, מה עבי הרמב"ס הכא בזה, דהלא דין שפיקחה בכליל אסור ועל גבו מותר באר לעיל בפ"ב ורקע נמי אסור בלי עפר למיטה, ולא עוד אלא דהרבנן בפ"ב ולא ישחוט בכליל ולא על גבי כליל. ודרך השני דבانون אסור לשוחות בכליל מיيري, ואთא לאמר דעתך ב"י נמי איסור מה"ת משום דליך עפר למיטה, גם כאן הבן שואל, מה עניין זה לכליל פשיטה דבלא עפר למיטה בטל חלק ממצות כסוי ולא בכליל בלבד אלא ואסמכותו אקריא, אבל כאן לפום רהיטא לא מצאת מייזו טעם היה נראה לחז"ל להוסיף על הכסוי דלמעלה גם עפר למיטה.

וא"כ איך מדמה הא דר"ז דמיירי בקדשים להא דכשי הדם דהוה חולין. דנiamo דמצינו גם בחולין דרך למצוה נאמר ולא לעכב כמו קרייה בחלוקת ע"כ לאמר דזה>Dוקא בדבר שאינו מעיקר המיטה רק טפה בעלמא. אבל ליתן עפר למיטה דהוא מעיקר המיטה מהכייתי לא יעכב. ואולי כי ממה שכתבנו לטמלה בעפר למיטה ידיעין מדמפרשין הקרא דתבנית בעפר קאי אשפנוי נמי דהינו אושפץ את דמו, א"כ י"ל דהוה כתמי מצות שאין מעכבות את את חברתה, כמו תכלת ולבן בצדית ומ"מ קאמר דכל שהוא ראיינו ראוי לעפר למיטה גמור גמור דקרו אמייר קאי דאנן מספקין אי האי מצות כסוי נאמר דזוקא בחולין כמשמעותו הסתמית או נאמר דה"ה בקדשים, ע"ז שפיר פשיטין כיוון דקרו תרתי קאמר עפר למיטה ועפר לעעלת, ע"כ דלא מייר מקדשים וליכא מצוה בקדשים כלל לכוסות הדם, ולא מטעם דאיינו ראוי לעפר למיטה, אלא דקרו מוכח דלא אייר בקדשים מאיזו טעם שהיה להמצואה ב"ה, שלא לצות כסוי על דם קדשים כמו דלא כזה בבהמה רקי בחיה ועו"פ. ואי קשי לך א"כ הא דר"ז דכל הראי לבילה וכו', מה בעי הכא, לעפ"ד נראה דגס התם בהא דביבה נמי הפירוש כן, דכיוון דהתורה אמרה בollowה דלמצואה בעין לבול, ע"כ דלא דבר הכתוב ממנה גדולה יותר מס' עשרונים דזה פסול, ולא משום שאינו יכול לבול אלא מטעמא אחרינא דהקפידה תורה שלא להביא מנוחה יותר מס' עשרונים, דמשום דאה"א לבול למה יפסל כיוון דאיון בבלילה אלא מצוה. וכן צ"ל בכל הנין שהביא התויס' כמו ושמע אשה דמעיט חריש, אין הטעם משום דבענין ראיו לשמעו כדי שנוכל לקיים ושמעו אישה, אלא דמהא דושמעו אישה אנו מוכחים דדברה תורה מאיש שאינו חריש, אבל החרש אינו יכול להפר מאייזה טעם נסתור מatanנו. אלא שהתוס' כא"ז דבענין עכ"פ ראיו ואני בעניין לא אבין האי סבירה מה היא, צ"ע.

ובגנו' הענין דר"ז דבעי עפר למיטה אשר עליו בהנה מסדר הש"ס יסודו, ולכן קדשים פטורין מכוסוי והפוסקים פליגי אי בעין הזמנה בפה דזוקא בעפר למיטה. ובענייני יפלא מאייך השמייט רבנו הקדוש במשנה וכן ר"ח ור"א בברייתא האי הילך המצואה ולא הזיכירו אףלו ברמז רמאי, אם לא במה דקתני דאיון נהוג במוקדשין אם נפרש מטעם דלא מציא ליתן עפר למיטה. ועיין בימות לע"ז אמר ר"א אפשר דאיתא להא דר"ל ולא תנן במתניתן, והיינו נמי מטעמא הנ"ל כיוון דידיינו של ר"ל הוא מעיקר דיני ליצחא, א"א שלא יהיו נזכר ונרמז במשנה, ומיתתי התם מתניתן וברייתא לסייע עי"ש. ועוד דהדרישה דר"ז גופא נראה כעין אסמכתא. דאייך יכתב וכשהו עפר, הלא כל מקום דמשתמש בפועל בסה תבא אחריו ב"ית השימוש, כמו סוף פ' במדבר וכוסו בה את מזבח הזהב, שם א"א לאמר עטוף מלמטה. ואפילו אם נאמר כמש"כ לעללה דהאי בעפר קאי אשפנוי ושפק את דמו בעפר, איזו לזה תואר דרשעה גמורה והכרחית כموבו לכל מבחן לשון והגינוי, ובפרט דדרשין لكمן בברייתא דמי שפק יסח, ובמה שפק יסח, שלא יסכו ברגל דכל זאת מורה דמעפר למיטה אין זכר. ולעומת זה נס להיפך קשה דדרשות של אסמכות לא מצינו רקי בדבר של טעם שהיה נורה לחכמים מושם סיג וגדר או מושם נמוס וד"א ואסמכותו אקריא, אבל כאן לפום רהיטא לא מצאת מייזו טעם היה נראה לחז"ל להוסיף על הכסוי דלמעלה גם עפר למיטה.

ומתנו' עיוני זה אמרתי אלכה אל הבאר באר מים חיים רביינו הרמב"ס ז"ל, כדרכי תמיד אولي מתווך דזוקק לשוננו הטהור והברור, אלמד סוד הדבר הסתום הלאה, וכאשר בינותי בפי"ד מה"ש

הכל גם קדשי בדה"ב, וטעמא משום דמיחה ועופות טהורין אין מספר קמיiri במתניתן, ואין מסתבר כלל במקדשון סתם דהכא מיiri רך מתרירים ובנ"י". ותדע דברי הש"ס על הקושי וליגרר ולכסי מתרץ אי בקדשי מזבח ה"ג. אבל הכא במה עסקיים בקדשי בדה"ב, וקשה איך קאמרו סתם לא במקדשון אי קדשי מזבח בעי כסוי, ואדרבה נהוג במקדשון הוליל, אלא ודאי משום דחיה ועוף כמעט כולם אינם ראויים למזבח זולת שני מינים בעוף, דהינו תורים וכוסוי, ולא חיש לדבר עליהם, וסתמא מוקדשין דהכא קדשי בדה"ב הון, וא"כ גם מר בר ר' אשיש ס"לDKדשי בדה"ב עכ"פ נמי בכל פטור נהוגו, ומדרשה דושפיך וכסה מי שאינו מחוסר אלא שפיקחה וכוסוי, יצא זה דמחוסר פדי". אלא דלא ז"ל מהו לי למר בר"א לחידש דרשה דמה חי" אינה קודש דהא שפיר אמרין לעיל דלא שייך כסוי משום האי דרשה גופה דפטר בקדשי בדה"ב דמחוסר פדי" פטור נמי בקדשי מזבח דמחוסר גיריה. ותרצו דלא ס"ל למր בר ר' אשיש רך מchosר פדי" דהוא מעשה רביה ובעי בי"ד וכחן. אבל מchosר גיריה דהוא מעשה כד"ל לא, ובמחכ"ת תירוץ זה לא נתן להאמור, דהרי משנה מפורשת שנינו בגיטין דין כותבין במחובר לקרקע וטעמא משום דוכתב ונתן כתיב ולא שי"י מchosר תלישה, עי"ש בתוס' וכן לקמן פ"ט בסוף פרקו, ועל משנה זו בודאי לא יחולוק מר בר"א, ומה בין תלישה לגרירה. אבל לדעת הרמב"ם מר בר"א נאיד מהאי טעמא דלעיל דמחוסר גיריה, משום דס"ל דכל עופר למטה איינו אלא מדרבן, ומהטעם שכותב הרמב"ם ז"ל, וקרא דר' זира הוה אסמכתה בעלמא ודוק"ק היטב.

ד"ה פ"ד ע"א מר בר"א אמר, אמר קרא היה או עוף, וכו', הנה הדרשה נראה דחוקה מאד, אבל כבר הודיעיך דכל דרישות כאלה לא באו אלא לחזק סברותם או קבלתם של רובתוינו חכמי התלמוד ז"ל, ועicker הטעםDKדשים פטורין מכסי הוא דעתן כסוי הדם שייך לאיסור הדם כאשר הארכיך הרמב"ן ז"ל עה"ת על הקרא שם, כי נפש הבשר בדם הו, ואני נתתי לכם לכפר על המזבח, ותמצית דבריו ש הוא כי בkowski התיר הש"ית אכילת בשר בכלל, והרי עד נח אנסר ובנה אחר שהקריב קרבנות התיר לו השוחותה, ור"ל הנחירה) והתיר לו רך גופם אבל דם שהוא נפשם לא, כי און לבעל נפש לאכול נפש, רך נתן הדם לזרוק על המזבח שיבא נפש וכיכפר על הנפש. ואח"כ בא החוו עלי כסוי"פ הדם, כי גנאי שאים באים לכפר ולא יהי יסחה עכ"פ הדם, והוא לאדם שימית בע"ח להאנטו ורק בkowski התירו לו, וכן יסחה הוא לאדם שימית בע"ח להאנטו ורק בkowski התירו לו, וכן יסחה עכ"פ דם. ולא חיבבה תורה רק בחיה ועוף ולא בהמה משום דבמדבר הכל היי קרבנות וגם אח"כ על הרוב בן היה עי"ש. והנה מש"כ דבמדבר לא היה בהמה נשחתות לחולין נרו דין זאת אלא לר' ישמעאל דבשער תאה אתרס להם. אבל לר"ע הלא הותר להם לאחר רחלה העמאר, ובסתמו והו יטור ממש לא צורך דרכי הילל במאמר דר"ז גופא שכופל הא דיש ליתן עופר למטה ועופר למעללה ברא"ז ושפק את דמו ויכוסחו בעופר עופר לא נאמר אלא בעופר מלמד וכו' ומידתחילה בדיון צריך שיתן משמעינו דהדין נולד קודם הדרש ומונע הטעם שכותב הרמב"ם ז"ל, ואח"כ נסמק אקרוא וזה רמז הג� לדעתינו.

ו"ז דבביצה ז"ה ע"ב דהביבא הש"ס נמי הא דר"ז פירוש רש"י ז"ל פריש פירוש חדש בהאי דרשה דר"ז, והוא בעופר משמע שעוזם טמוני ונבל בעופר קודם הכספי, ור"ל וכסהו כשהם כבר נבל בעופר, והוא פלא דא"כ עופר למעללה היכן כתיבא דאפשר לשכות במהו שירצתה רק שהם יהי טמוני ונבל תחלה בעופר. ומה גופה דריש ז"ל פירש פעמיים כך תראה, כי הילופוא הלווע עופר למטה הוא דחוקה בקרה בדף אסמכתה. עוד יש לי רמז זה במאמר דר"ז גופא שכופל הא דיש ליתן עופר למטה ועופר למעללה ברא"ז רחלה העמאר, ובסתמו והו יטור ממש לא צורך דרכי הילל אר"ז ושפק את דמו ויכוסחו בעופר עופר לא נאמר אלא בעופר מלמד וכו' ומידתחילה בדיון צריך שיתן משמעינו דהדין נולד קודם הדרש ומונע הטעם שכותב הרמב"ם ז"ל, ואח"כ נסמק אקרוא וזה רמז הג� דרא"ז אסמכתה נדרש כך.

ו"ז דבביצה ז"ה ע"ב דהביבא הש"ס נמי הא דר"ז דמר בר ר' אשיש עכ"ב דס"ל דהאי עופר למטה איינו אלא דרבנן וקרו אסמכתה. דהנה האחרונים ז"ל כתבו דלמר בר ר' אשיש דודאי אית לי דגס קדשי בדק הבית לא עבי כסוי, עכ"ב דאית לי לילופוא דלעיל דושפיך יסחה מי שאינו מחוסר אלא שפיקחה וכוסוי, יצא זה שמחוסר שפיקחה פדי"י וכסוי, דלא"כ הלא היה מצוי להיות קדוש קדשות בדה"ב ויפה כתבו בא דנייהו דרש"י ז"ל מפרש במתניתן אבל לא במקדשון חטא ועולת העוף, אין זה אלא לעומת מה דס"ד בגמר' דהטעם משום דלא מכי ליתן עופר למטה וזה לא שייך רק בקדשי מזבח. אבל לפי המסקנה פשיטה דכיוון דמקדשין סתמא כתני, כולל

מבקר וצאן מיררי, מ"מ האי כאשר צויתך לשוב קאי גם אחיה ועוף שלא הזיכרו בקרה, דהא זכר מבקר וצאן הוא משום דברם היה בעי היתר על האזיפה שנasar להם במדבר משום שי"ח, אבל כיון דשענין מהאי היתר זיבחה אישור נירה שוב גם חייה ועוף בכל האי איסור, דמהיכי תמי תחקל בינויהם. ולאמר דלא נסارة הנחירה רק בבר וצאן ולא בחיה ועוף. ואדרבה הר' בבר וצאן היה מוכרת להתר איסור שי"ח שהיה עד עתה, משא"כ בחיה ועוף דלא נסارة השחיטה גם עד עתה, וא"כ כמו באיסור נחרה וציווי השחיטה קאי הקרה על כל בע"ח, כמו כן נימא נמי דעת הארץ תשפכנו כמים (עיין בהגחות הרש"ש ז"ל דע"כ אקררא דבפ' כי ריחיב הארץ תשפכנו כמים וכוי הנה כתבתי לעלה השואל והן רבא לא מל כל בע"ח שנתחיבו במצבות שחיטה, ומסתבר מלטה טובה, כמו דבמדבר רק בנחירה היה חיוב כסוי בין בחיה ועוף ובין בבר וצאן ורק בשחיטה ומילקה דהיה מצוה לא בעי כסוי, כמו כן נימא עתה שנתחיבו במצבות שחיטה על כל בע"ח נפטרים מכסוי בכלל).

ומתוך חומר קושי זו נפרכים דברי הרמב"ן ז"ל בטעם פטור כסוי דבHEMA משום דרובם נקרבים דהרי להאי מינאה דפיך דלמא בהמה בכלל חיה לכסיו לא שמעין פטור בהמת חולין דהרי הוא בכלל חיה אלא דדייר הכתוב בהוא כי יצוד וככ"ל, ואי מקרה דעת הארץ תשפכנו כמים הלא נתחש לפטור מכסוי כל בע"ח מאחר שנתקדשו במצבות שחיטה. אלא ודאי דכל"ע היו גalign בנהירות בהמה במדבר, וממילא וכי יצד דמייר כטב בהמה לא"א להיות בכלל חיה, וכל דברי יעקב מינאה ותשובה רבא איזדו לדעת י' ישמעאל, דברש בבר וצאן נאסר להם במדבר, רק בעלי מומין אשתי ושבחיטה אז מצין למימר וכי יצד דכתוב משום דדייר הכתוב בהוא וכמיש"כ בריש פרkon וזה ברור שימוש בצהרים. וכיוון שזקינו להיא עוד יותר מובן לשון המשנה אליבא דר"ע, דקתי נוהג בחיה ועוף ולא קתני ואינו נהוג בהמה, דלר"ע הא דאיינו נהוג בהמה משנה שאינה צריכה היא, וכקושית הריטב"א ואינו לאמר דלאפוקי מהאי מינאה וכמיש"כ התוס' דלא נימא בהמה בכלל חיה, זהה ליתא דהרי כי יצד כתיב ובהמה בייחות היא ואני נצדota ולא מקרי ציד כלל. אבל לעומת זאת אצטריך טובה לאשמעין דחיה ועוף בעו כסוי גם עתה אחר שנתקדשו במצבות שחיטה גם בחיה ועוף, דלא נימא כדעת הרמב"ן ז"ל דגס לר"ע לא היה דרכן לנchor במדבר רק מקריבין קדשים, ומושום הכי דבר הכתוב בהוא ובאמת גם בהמת חולין שנחר היה חיוב בכיסוי, ושוב עתה שנצטו על האזיפה, נאמר על הארץ תשפכנו כמים לפטור מכסוי בכולם, لكن קתני נוהג בחיה ועוף ודוק' הייב כי הדברים ברורים ואמתים לאמתת של תורה תל"ית.

עוד שם גמ' על הארץ תשפכנו כמים מה מים לא בעו כסוי. מכאן נמי משמע, דעפר למטה איינו אלא דרבנן וקרא אסמכתא, דאי דרש גמורה היא, למה לי הקישא למים הר' מהא דעת הארץ תשפכנו ולא בעפר תחוות מוכח דלא בעי כסוי, דניזה דאפשר לגרור ולכשה וכקושית הש"ס לעיל, זה איינו אלא דיעבד אבל לכתהלה הלא בעי עפר למטה, דהרי לעיל ל"יא ע"א דפרק עיל רבא דבדיק גירא לר' יונה בר חלפתא לשוחות עופא בהדי דפרה, והא בעי עפר למטה ולא מצא שינוי אחרינא אלא דאמין לי' לכולא בקטא ולא משני בפשיות בגריר לדם ומכסה מוכח דלבתלה מצוה שישחוות לתוך עפר תחוות, ואיך יאמר כאן על הארץ תשפכנו וארץ סתם איינו עפר תחוות, וזה הערה נכונה לפ"ד.

עוד שם גמ' אלא מעטה יטבilo בו. תמייה לי, וכי משום דאיתקסם דם למים דלא בעי כסוי כמים, נימא נמי דאיין היקש למוחזה ויהי

דמחלק הקרה בין חייה לבHEMA במצות כסוי, משום דבHEMA על הרוב קדוש וא"כ מסתבר דעתו קדוש נמי פטור מכסוי, וא"ת א"כ כמו בהמה דפרטתו ולא חלקת בין קדוש ובין איינו קדוש כיון דמיינו קדוש, ע"ז אמר דומי' דחיה לא חלקת בה, ר"ל דכל חיות דמיינים קדוש, וזה יותר מסתבר משנאמר דבתוך הרוב עופות דאיין במינם קדוש, וזה יותר מסתבר שהרוב שבין שאיין קרבין אחר מועט מין דתורים וב"י יהי' גנור הרוב שבין שאיין קרבין הנרבין ודוק' היב.

עוד שם א"ל יעקב מינאה לרבע קייל חייה בכלל בהמה לסייענים, אםא נמי בהמה בכלל חיה לכסי, א"ל רבא עלייך אמר קרא על הארץ תשפכנו כמים וכוי הנה כתבתי לעלה השואל והן רבא דהשיב, אליבא דרי"ש אמרו דבש"ר תאوة איתסר להם במדבר, א"כ מהא דכתיב כי יצוד יליכא להוציא דחיה דוקא, אפשר לאמר מומין שהוא מהא מלטה דלא שכיח, אבל לר"ע דהוה מצי לנchor וקרא דושפיך את דמו מוחירה דבר וcmbואר לעיל דף י"ז ע"א, דהרי קרא לר"ע נחירה קאמר א"כ מי יצד דקאמר, כיון דבHEMA נמי מיררי, אלא ודאי דהרי חיה דוקא חיה, כי בהמה גם במדבר היה פטור מן הכלוי, כך כתבתי לעלה. אולם לפ"י מה שהבאתי בדבר הקדום דברי הרמב"ן ז"ל דגס לר"ע רוב בהמות היי נקרבין, א"כ גס לר"ע יש לשאול דלמא גם בהמה חייב בכיסוי, והוא דכתיב כי יצוד ציד חיה, משום דדייר הכתוב בהוא, דלא היי נוחרין במדבר בהמות הראוין להקרבה. אלא דיש להעיר טובה דלמר בר"א והוא העיקר וכמיש"כ לעלה, דרך מדרשת דמה היא אינה קדוש ידעין דאיין מצות כסה"ד נהוג בקדשים, וא"כ אם נימא דבHEMA בכלל חיה, נפל כל האי דרש בבריא, והי' גם בהמת קדשים חייב בכסוי אחר זריקת הדם, וכמו דפרק לעיל בעוף קדשים, וא"כ כיון דכתיב איך נפרשו, דתו לא שייך לאמר דבר הכתוב בהוא, כיון דגס בהמת קדשים בכלל כסוי.

לכן נראה לפ"ד דלא נוהג כסה"ד בהמת קדשים לא בעי קרא כלל, דהרי תראה דאפייל בלאו דאו"ב פריך הש"ס ר"פ אוא"ב מניל דנווהג במוקדשין ע"פ דכתיב בענינה קדשים, וממוש"ש כאן דלא כתיב בענינה קדשים כלל, ולא עוד אלא אדם נאמר דמצות כסה"ד נהוג במוקדשין ג"ב, וכולל כל מיני בע"ח למזה פרט חייה ועוף כלל והול"ל סתמא, איש אשר ישפוך דם כל חי אשר יאכל, יסחו בעפר ומדפרט חייה ועוף ע"כ דבאה להוציא בהמה, אלא דהרי יעקב מינאה פריך דלמא בהמת קדשים הוא דרוצה לשולול ולכך כתיב כי יצוד ציד חיה ועוף דדבר בהוא, וכמיש"כ הרמב"ן ז"ל דבמדבר לא היה בהמת חולין נאכל כלל רק נקדש ונקרב, וכל שנקרב פטור מכסוי וממילא דגס חטא עולת העוף פטורין וכמיש"כ הרמב"ן ז"ל שם טמא רבבה איכא לפטור קדשים מכסוי, דכל שדמו נזרק על המזבח ומכפר לא בעי האי דם כסוי, כמו שהסבירנו לעיל בדבר הקודם. אבל בהמת חולין אי אירע שהיה נחרה בחוץ, באמת בעי כסוי כך מתפרש שאלת האי מינאה, ועי' השיב רבא דהתורה מיעיטה בהמה מכסוי בהמה דאמרה בפ' ראה על הארץ תשפכנו כמים. אלא דלפ"ז נצמת לו קושי' יותר חזקה ועצומה מקושית האי מינאה, דלר"ע דלא היה מצות שחיטה נוהגת במדבר אלא בקדשים, ובחולין היי נחרין ואוכלין כשאר עכו"ם, ולא היתה הנחרה מצוה כלל אלא תקoon, וכסבירת הריצב"א בתוס' שבועות כ"ד על השחיטה עצמה, וכאשר הארכינו בזה בפתחה עיקר א' עיי'ש וכאשר נכנסו לארץ נתחדרה להם מצוה חדשה לשוחות גם חוליהן, וא"ג דקרה רק

שדרכו להיות מזומנים, וזאת לא קתני במתניתו, ודוק היטב.

עוד שם גمراה ת"ר כי ירחיב ד"א את גבולך למזה תורה ד"א וכי עין מה שכתבנו זהה בפתחה עיקר א' עי"ש היטב.

תוס' ד"ה וליפרקיינו ולכיסינו תמיוא וכו' ויל' דחכי פריך כיון שסופו לפדותו וכו', א"כ לכיסינו ואפילו קודם פדי' ואפילו לא יפדם לבסוף היה שחייב ראי' כמו שחיטת קדשים לר'ש וכו', והקשו האחרונים זל' דא"כ מה אמר לבסוף דפטור מכסי מושום ומחוסר פדי' והוא גם بلا פדי' חייב בכסי כל שעומד לדפות ותרצוי דמל מוקם מקרי מחוסר פדי'. וכמ"כ התוס' לעיל דף פ' ע"ב ד"ה דכל כמה, דזוקא לעניין לשוו' ואוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים היה צורך, אבל לשוו' שחיתה ראוי משום דברוך דמי' ועוד מדין מאליהן כגון אווזין ותרנגולין מןין הנה מלשון זה המשמע לא. ואני אומר במקח'ת לא כוונויפה בזה דתנות קאו התוס' אליבא דר'ש דס' ל' שחיטה שאינה ראייה לא שמה שחיטה, ע"כ שפיר כתבו דכל שלא נזרק ע"פ דעתך לזרוק, עדין ששא"ר היא מקרי וכן נמי לעניין כסוי לר'ש כל שמחוסר פדי' עדין ששא"ר היא ופטור מכסי, אבל תנא דמתניתן ניהו דעתך לי' קר'ש בכסה'ד' לשא"ר פטור מכסי, אבל לא מטעמי' דס' ל' ששא"ר לא שמה שחיטה דהרי תנא דזוקא לעניין ששא"ר באוא'ב שנה ר'ם בלשון המכימים דס' ל' ששא"ר שמה שחיטה, אך בכסה'ד' דכתיב אשר אכן דרש דבעין ראי' לאכילה, וא"כ כל שיש במצבות שיה' ראי' לאכילה ע"י פדי' אשר יاقل קרין בי' כמו ואוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים, דasher יاقل משמעו דכל שאפשר לבושא לידי אכילה, וא' משום ששא"ר הלא אכן קר'ם ס' ל' דשם שחיטה ולא נראת דעת התוס' קשה להולמה וצער'.

תוס' ד"ה בעין העמדה והערכה וכו', ומפרש הר'ר שמעי' דשחט בה שנים או רוב שנים הינו דזוקא ישראל בטמאו ונכרי בטהורה וכו', אבלanca דבחיתה זו משתרי באכילה לאו בני העמדה והערכה ננה עכ'ל, וא"ג דגש בהאי שחיתה לא משתרי באכילה דהרי אסור מצד איסור קדשים, מ"מ הר' איסור אבמה'ח אשתרי בשחיטה, וא"כ דחושהה כתבה כן כתבו האחרונים זל', אלא דלפי מה שבארנו בפתחה עיקר ב' כל ששא"ר דלאו מצוה היא אינה מתרת איסור אבמה'ח והו כmo נהירה במדבר דיןנה מתרת רק איסור וטומאת נבלה א"כ ליתא האי סברא דנימא דמ"מ חשובה כתבה אדרבה כדי חשובה גם לעניין איסור אבמה'ח, מ"מ יש לקיים שיטת הר'ר שמעי' בשנאמר דהaca אם אמרת דהוה חי ובכלל העמדה והערכה, ממילא תה' השחיטה כשביטה דעלמא המחרת איסור אבמה'ח, ושוב חשובה כתבה ואיך נערכה, והוה כמו שכתבו החוס' בפסחים כה' ע"ב ד"ה עליה זכר ודוק.

עוד שם אמר ר' נחמן כגון לנוין ואוכליון, בב"ק דף ע"ב ע"א קאמר ר'ג לא אכילה היום בשרא דתורה. ופרש' זל', ולא דקדקי בדבר, ומשמע דרגיל היה בבראה דתורה בכל יום, וכડאםר הaca דאן לנוין ואוכליון, והתוס' שם פירשו דלאו דזוקא אלא שרווי בתענית היה, ואולי גם התוס' על האי גמר' קנסכו דכיוון אמר ר'ג דאן לנוין ואוכליון א"כ למה באמת לא אכל בשרא דתורה, דא"א לאמר דהיה כללה פרותה מכיסו, כיון דמסתמא היו לנוין לו, אלא ודאי יושב בתענית היה דלוי זאת היה אוכל בשרא דתורה בכל יום.

שם ע"ב גמורא לעולם יאכל אדם וישתה פחות ממה שיש לו וילבש וכיסה ממה שיש לו ויכבד אשתו ובניו יותר ממה שיש לו שהם תלויים בו והוא תלוי במי שامر והי' העולם עכ'ל בפשיותו יל' דשפע שמקבל האדם מושחת' צריך לחשב תמיד אויל איינו ראי' לך' ע"כ יאכל וישתה פחות ממה שיש לו אבל יلبש וייכסה ממה

כמים ממש גם לעניין טבילה, אטמהה, והרי תראה דכמה פעמים כתוב האי על הארץ תשפכנו כמים, ודרשין דם מותר בהנהה כמים, ודמ' מכשיר כמים פסחים כ"ב ע"א ושם לא פריך אלא מעתה יטבilo בו, אלא ודאי דלא שייך בצעין, זאת איין היקש למחלוקת, דורחץ כל בשרו במים כתיב, ואין דרך בדים, אין דמי' רק שפיקת דם דקארו דלא מאשר משקין אבל דם דקארו מים לא, איך אקרי כאן דם מים, הלא רק שפיקת דם איתתקש לשפיכת מים, ולא דם משפק ור'ל כמו מי שופך מים על הארץ איינו צריך לכשות, כך מי משפק דם על הארץ, אין בו מצות כסוי וצעיג.

עוד שם גمراה ת"ר אשר יצוד, אין לי אלא אשר יצוד, נצדין ועומדין מאליהן כגון אווזין ותרנגולין מןין הנה מלשון זה המשמע דרצה למעט מין עופות מכסי דהינו שהוא בייתי ואין דרכו לצוד אבל צפורים דדרךן לצוד אפילו אם נצדין ועומדין, לא עלה על העתו לפטרן מכסי וה"ט דידי' דהאי כי יצוד דיבר בהוה ממש'כ' הרמב'ם זל' וממי שדרכו לחיות נצד חיב גם בניצוד ועומד, אבל אתה למעט אווזין ותרנגולין אכן דרכן לחיות נצדין והם פטורין אבל אמי'ם אירע שנצדדים דמה'ט גופא דבר הכתוב בהוה מעתים הני אכן דרכן לחיות נצדין, ולכן דרש ציד מ'ם דכל שאפשר להיות נצד בכל כסוי, ומAMILא גם אווזין ותרנגולים בכל כסוי, ובין נצדין עתה ובין נתגלו בבית דכי' יצוד דבר הכתוב בהוה, ומשום חיות ורrob עופות שדריכם להיות נצדדים נקט לה, ולא למעט אתה - וכן נראת ממה דלא מצין הש'ס המשנה במזומנים ובשאינו מזומנים ועליו ליתנה האי ת"ר כדרכו תמיד לצין המשנה ולפרשה ע"י הברייתא שופיע בה הדרשה מקרא. ועוד ראי' לזה דהרי בפרק שלוח הקון כתני במשנה,இזה שאינו מזומן כגון אווזין ותרנגולין שקנו בפרדס, הרי דחשוב אווזין ותרנגולין בשקנו בפרדס לאינו מזומן, ואיך כתני הaca כגון אווזין ותרנגולין למזומן, אלא דהaca ממש'ן שדרכו לחיות מזומן משתייע, והותם בקנו בפרדס במרקחה מיררי ולכאורה ייל' דבזה מתישב פרשי' במשנה דכתיב במזומן ושאינו מזומן דנקט מושם האי דשלוח הקון, ותמה'ו התוס' עלי' דהא איצטריך כי היכי דלא ניכא כי יצוד דזוקא בשאינו מזומן, ולפי הניל' ניחא דהא בר'ר' לא דבר כלל מזומן ושאינו מזומן, דידעין מושם דכי' יצוד דבר הכתוב בהוה, אלא רצה לשול שלא מעט מין שאין דרכו לצוד והוא כמי' אווזין ותרנגולים - ומה מאי מתישבים בזה דברי הרמב'ם זל' שכותב בפי' ה' הלכ' ב' זל' פ' ניחא דהא בר'ר' לא דבר כלל מזומן ושאינו מזומן, "כסה'ד' נהוג במזומנים ושאינו מזומן, לא נאמר אשר יצוד אלא בהוה" עכ'ל. וכ' עלי' הלח' זל' דזה כתוס', אלא דקמתמה מה לא כתוב רבינו דאשר יצוד כתיב ללמדך דרך שאיל אכל אלא בהזמנה הזאת כמפורט בהאי ברייתא ולפי מה שבארנו זה ליתא דרמב'ם קר'ש' ולא כתוס' ס' ל' והפרש המשנה דמזומן ושאינו מזומן לא איצטריך דהרי דיבר הכתוב בהוה, והאי ברייתא דאיתא לפרש שלא נמעט מין שאין דרכו לצוד דהינו אווזין ותרנגולים, לא הוצרך להביא כלל, כיון דכתיב בריש הפרק מחות כסוי לכתות דם שחיטת חי' טהורה או עוף טהורה וכו', הרי דכלל כל מיini חיות ועופות הטהוריים הנשחטים, שוב נתיעשבתי דהתוס' נמי נתחו לכל זאת, דהרי תראה שהתוס' לא ציינו הברייתא דלקמן להקשות על רשי', אלא כתבו מדעת עצם דאצטריך מושם דכתיב כי' יצוד דלא תימא דזוקא מזומן, וכווננו ג'כ' להא דרמב'ם זל' דדיבר הכתוב בהוה, ולא להא דברייתא דלמלך דרך ארץ Kata'a, אלא דרש' ס' ל' דניאדו דיש קצת רבותא דפרשין קרא דדיבר בהוה, אבל ס' ל' לא היה כתני במתניתן דהרי הברייתא גופא סמכתה על המובן, ולא תשמיינו דאי' במזומן חיב בכסי, אלא דאי' במי'

אלא היה דורש טעם כלל, דלמה ל"מ בכל מקום ששא"ר שמה שחיטה ולר"ש לא שמייה שחיטה. אבל עתה דרואה שרבנו הקדוש פוסק כאן כמר וכאן כמר ע"כ דאין טעם הדבר שוה בכל אלו, וכן צריך להמציא דרישות חלוקות לכל או"א כדי שיוizard טעם לפסק רבנו הקדוש, דראה לפוסק כאן כמר וכאן כמר. ומעתה אומר אני דבאמת רך אליבא דרבבי בעין הני טעמים ודרישות אבל ר"מ ור"ש גופי לא צריכין לתרי טעמי ולא לדרישות הכתובין כלל, דהנה באוא"ב ובטח ומכר דכתיב שחיטה וטביחה הרוי מפורש שחיטה ולא הריגה וע"כ מעשה המכשרת קamar. וכן בכסה"ד דכתיב וشفך את דמו נמי ע"כ מעשה המכשרת לאכילה קבעי בין לשפיכה מ"ח דשחיטה קאמר ע"י"ש ברשי"ד"ה פטור מלכשות, דמה"ט ניחא לי" דלר"ש בנוחר ומעקר פטור מלכשות, אע"ג דגם נוחר ומעקר שפיכה מקרי, ולר"ע באמת גם נוחר ומעקר היה חייב במדבר לכשות, מושם דז' הנחירה היתה מעשה המכשרת, וشفך את דמו עכ"פ נחירה בסימנים הו, ולא פוקה הריגה בעלמא דלא. וכן כתוב רשי"ז"יל לעיל דף כ"ח ע"א ד"ה לטהרה מידני נבלה ע"י"ש, וא"כ בכל הני ממוצע הריגה. הרוי דלכ"ע מעשה המכשרת לאכילה בעין, ואין בזה פלוגתא. ועתה נצחת לנו קירה בעשה מעשה המכשרת אלא דמצד אחר אין הנחתת ראי לאכילה, מה דינו לעניין או"ב וכסה"ד וטבח בגנבו. וקאמר ר"מ כיון דושחת קריינן ב', אין דרישן טума דקרה וחיב על מעשה השחיטה שעשה. אכן קרא כדכתיב בעין והוא כן עשה, אבל ר"ש דדורש טума דקרה סובר, דמה טעם אמרה תורה דוקא מעשה המכשרת ולא הריגה בעלמא, ע"כ משום דזו מכשרת לאכילה וזה לא, א"כ כל שאין המעשה מכשרת לאכילה בין מצד מעשה משחיטתה עצמה, ובין מצד דבר אחר, ס"כ"ס אין הנחתת ראי לאכילה, ומה ליריגנה ומה ליטחיטה, וכיון דכל עצומות הטעם דבהרגינה פטור הוא מצד שאינו ראי לאכילה, הא נמי אינו ראי לאכילה הוא. כך עלה במחשבה לפניה במושכל הראשון, אמנם הדרנא ב', אין זה בגדר טuma דקרה לאמר דראי לאכילה בעין דזה בעצם עלי, ומה הקפידה התורה שהי"ה ראי לאכילה כדי לעבור על לאו דווא"ב, ומכו"ש האי דגנב וטבח למה לא היא חייב בד' וה' באשר שנה בחטאו לטבוח הנגב אף אם אינו ראי לו לאכילה אלא למשרטו או לכלבו, ואדרבה קשי' לי על חז"ל, למה לא ניחא להו למייר דאפילו נוחר ומעקר חייב משום או"ב ומשום ד' וה', דשחיטה נתנת דכך לי באיזו מיתה שהוא ממית אלא דידי' הכתוב בהווה דהממית שור ושה, סתמא כדי לאכלו הוא, ולא להשליכו לכלבו, וע"כ צ"ל דקובלה היתה בידים דזוקא קפיד הקרה אשחיטה אבל עכ"פ א"א לאמר דר"מ ור"ש שדורשן טuma דקרה פליגי דביבוכ"כ הוא גזה"כ, דזוקא שחיטה ולא הריגה בעלמא.

אבל מה שנראה לפ"ד ברור הוא ממש"כ בעיקר ד' דר"מ ור"ש לשיטתייהו אזלו. דר"מ כרי"ש ס"ל, דבר תאות אטרס להו במדבר, ולידי' השחיטה אינה מתרת איסור אבמה"ח ذקריא דכל אותן נפשך וכו' אתה להתיר בשר תאווה ולא מפרכסת וא"כ אין בין שחיטה ראי' לאינה ראי' ולא כלום, אבל ר"ש כר"ע ס"ל דבר תאות לא איتصر כלל ואדרבה בשר נחירה יותר להם במדבר, ונתחדשה ההלכה לאסור הנחירה ולקדשם במצוות שחיטה ואתה קרא דבכל אותן נפשך להתיר איסור אבמה"ח ע"י מצוות שחיטה, וכעין כל שנעשה מצותו אין מועלין בו וכגד יצה"ר דברת תורה (ע"י היטב בעיקר א') א"כ בששא"ר דליך מצוה וגם בלא"ה דליך בא הץ רציך אכילה, באמת איסור אבמה"ח במקומו עומדת

שים לו, משום גודל כבוד הבריות אבל לכבד אשתו ובניו שהוא חיווב אצל, צריך לחשב תמיד אולי לא יצא י"ח, ע"כ צרך לפחות עליהם יותר ממה שיש לו, והיינו שאמר שהם תלויים לך ואתה וכו'.

עוד שם גמוא השיב ר"א הקפר ברבי תשובה מה למילה שכן אינה נהגת בלילות כבימים, וע"י בתוס' لكمנו ד"ה מה למילה שפרקא זו קולא וחומרא דכתיבי הוה. ואני תמהני מדוע איך נחשב זאת דانيا נהגת נהגת בלילות קולא, אדרבה חומר' הוא זו דانيا רשאי למול בלילה רק ביום, כי בין כך ובין כך א"א למול רך פ"א ואי לאו דהגבילה התורה אמנה ביום ולא בלילה, הייתה מילא באיזו זמן שארצה, ועתה מוכרכה אני למול בזמן שהוגבל למצוצה זו. ובזה השגתי על התוט' קידושין דף ב"ט ע"א שחשבנו מילה ופדה"ב למצוץ עשה שהזומן' ג' ומודברי רשי"ז'יל שם במשנה למדתי שזה אינו דרש"י ז'יל במתוך לשונו הזהב מפרש מ"ע שהזומן' ג' שהזמן גורם לה שתבא, ור"ל שבשת המצות היא הזמן כמו לולב שופר וסוכה וכדומה הדזמן מביאן על כל איש ישראלי ומהם נפטרו הנשים כי זה קולא במצוצה דגס באנשים איכא זמן פטור וכן כתוב שם הפ"י דו סברת חז"ל שחלקו במצוצות בין זמן גרא מא לאון הזמן גרא מא, אבל בהנק מצוץ הנ"ל אין הזמן מביאם אלא סבה אהרתת כגון לידת הבן והזמן שאמרה תורה לעשיותם הוא חומרא להגבילים דוקא ביום ולא בלילה, ואין זה בגדר מ"ע שהזומן' ג' ובכאן אני רואה סתירה לדברי עיין טורי אבן חגינה דף ט"ז ע"ב ד"ה בני ישראל סומכין ולא בנות ישראל דברים קרובים לדברי רבנו שליט"א. הג"ה מחתני הרב משעבעש נ"י) אבל הדבר צ"ג כי סברתי מוכרכת. וע"י כאן בלב ארוי ז'יל דנחיתת לחקל בין יום השמיני דעדין לא חל המשועה ובין שאר הימים דכבר חל עליו המצוצה. הנה לפי פסקו של רמ"א ז'יל בהלכתי מילה ר"ס ר"ס ב' נהפק הוא שהוא פסק שם אדם מל תוק' ח' ובוים אין צרך הטפת דם ברית אבל מל בלילה צרכי הטפת דם ברית, ולט"ז וש"ד שם תוק' ח' ולילה שווין הן דלא קיים המצוצה כלל ועכ"פ חומרא היא זו דלא יצא רק ביום ולאחר מכן, וצע"ג.

דף ע"א גمرا א"ר חייא בר אבא א"ר, ראה רבינו דבריו של ר"מ באוא"ב ושנאו בלשון חכמים, ודרכ"ש בכסה"ד ושנאו בלשון חכמים. וכעין זאת בפסחים מ"ח ע"ב במשנה דאייזו שיאור וכו', דברי ר' יהודה, וחכ"א זה זה בכרת, ואייזו שיאור וכו', וברבריתא שם כתני להיפך אייזו שיאור וכו' דברי ר"י, וחכ"א וכו', וכtablet ר"י ז'יל דבריתא הוא ר"י דמתניתין וחכמים דמתניתין הוא ר"מ דבריתא. פלא דברי שנית האמת ותלה דברי יחיד ברבבים כדי שיקבלו לקבוע הלכה/carbis נגד היחיד. ואין זה דומה למא דהרבבה פעמים מביא דברי היחיד בסתם דבזה לא שנייה מיידי, אלא דהעלים שם בעל המאמר, להורות דהוא מורה כתוי". לפיכך הביאו בסתם, אבל כאן במשנה בפירוש לאמר דברים חולקים על היחיד, דבר שאינו כן הוא פלא, אלא דווד יותר מזה מצינו בפסחים כ"ז ע"א דקרו בבא"א השני והוא העתיק. בעלמא קסביר שמואל הלכה כרבי מחבריו ולא מחבריו וכן אפילו מחבריו, וסביר מתני' איפכא כי היכי דליהו רבנן לאיסורה עי"ש. הרוי דשינה דברי רבינו. כי היכי דעתיקום הלכתא/carbis נגד היחיד, וזה דבר המבהיר את הרעיון דאית שרי לשונות האמת כדי לחזק דעתו ושיטו וצע"ג.

עוד שם גמ' מ"ט דר"מ באוא"ב וכו'. הנה אי לאו דברי היה מזקה שטרי לבני תרי לפסק באוא"ב כר"מ ובכסה"ד כר"ש, והיה מביא פלוגתתם כאן וכן בטבח ומכר בבב"ק, דבכל אלו ס"ל לר"מ ששא"ר שמה שחיטה ור"ש לא שמה שחיטה, לא היה עולה על דעת הדורש טעם פלוגתתם, לדורש טעם בכל או"א בפ"ע,

ז"ל מביא דברי הספרי, כאשר מובא דרשה זו ג"כ בगמ' כאן, וזאת לכ"ע דהרי הש"ס מתרץ אליבא דר"ש הא דרצה דלמעוט עופר טמא - וועף טמא מ"ט משום דאר לאלילה הא נמי אינה רואו"י לאכילה - ולא אמר דר"ש באמת מעטה מאשר יאכל כל شيئا נמי רואו"י לאכילה - הרי דלכ"ע כך היהת מסורה בידם דאשר יאכל אתה למייעוטה עופר טמא, אלא דבימי ר"מ ור"ש נתהוווה הא פלוגותא בשוחט את הטרפה מה דינה ודוק.

עוד שם גמור מה נפ"מ הא תדבר"י ושב הכהן ובא הכהן וכוכו, מכאן נחין דברי הרמב"ןעה"ת על הקרא דזוחבת דכתוב שם, דוחשת משמעותא חיתוך סימני הצואר, אבל אוחבת איינו כון, לבן צרייך לכתוב בזוחבת, "כאשר צויתיך" בקדושים. מכאן מוכח דוחשתה וטביחתה וממילא זביחה (זהה ממש חד מליה היא אלא זי' וט' מתחלפין כיודע) הכל מובן אחד להם דאל"כ איך קאמר מה נפקא מינא.

עוד שם בגמור ור"ש נמי ליגמר מש"ח, Dunnin חולין מחולין ואין Dunnin חולין מקדשים. ור"מ אטו אווא"ב בקדושים מי לא נהיג. כתבו התוס' דל"ר' ש גם בקדושים אין אווא"ב בשא"ר משום דעתך קרא בקדושים כתיב וכותב הריטב"א דעתמא דר"מ משום דעשה עיקר בקדושים כיוון דבעניאן דקדשים כתיב עי"ש. ולפי מש"כ אני דר"מ ור"ש פליגי בפלוגותא דרי"ש ור"ע ניחא טפי בפשיות, דל"ר' ש דסובר קר"ע דבר נחירה אשתרי להם במדבר, והאי לא תשחטו נחירה במשמעותו, דנחירתן זהו שחיטתן, א"כ שפיר קאמר דעתך קרא בחולין כתיב, דהוא הרוב אבל ר"מ דרבי"ש ס"ל דבר תאוות איתסר להם במדבר זולת בע"מ וטביחה דוקא קאמר, וא"כ רובה קדשים זהה, והוא דקאמר וכי לא נהיג בקדושים דהלא וויי' מוסיף על עניין ראשוני, וא"כ דגס בקדושים נהיג הו"ל קדשים הרוב נגד בע"מ דחולין, דתמים לא הי רשיים לשוחות חולין. ומכאן נפרכו דברי הרמב"ן ז"ל בפרשת כסוי הדם שכטב, דבמה פטורה תורה מכסיי משום דבמדבר רובן קדשים, ואפיקלו לר"ע דחולין מקדשים לא ילפינן להם, וזה ליתא דא"כ איך קאמר ר"ש דחולין מקדשים היו במדבר. ואולי ייל היפך כיון דבפ' קדשים כתיב ורובן קדשים היו במדבר. ומכך רואו להרבה ודוק היבט.

ולע דהא דאמרין הכא דש"ח קדשים הוה לפ"י דעת התוס' לעיל ט"ז ע"ב נחיה, דגס במדבר רק בקדשים נאסר ש"ח, אבל לדעת רשי"ש ז"ל שם דגס בחולין נאמר, ולדעת הרמב"ם והרמב"ן ז"ל בין לר"ש ובין לר"ע וכי הכי הוה, וכן עיקר עיין בפתחה עיקר א' קשה טובא מה זה דקאמר דש"ח קדשים הוה, הא נהוג בחולין כמו בקדשים, כמו איסור אווא"ב. ופלא וראיתי בחודשי ק"ז החת"ס ז"ל שכתב על הא דקאמר דש"ח ששא"ר הוה, די באשר תאוות, איתסר להם ואי קדשים וכי עי"ש ואיך לא הרגש כיון דקרו באשר תאוות ג"כ מירא א"כ גם בחולין נהיג. אבל לעפ"ד נואה ברור דחולין ע"פ שהיה חייב ברות על השחיטה בחוץ, אבל הבשר לא נאסר באכילה והא דאמר ר' ישמעאל דבר תאוות איתסר להם, והיאנו דנאסר להם שחיטה אבל לא האכילה אם עבר ושות. והא דפרק שם רビינא א"ה לעולם שוחטין ואוכלין מבעי לי עי"ש בראש יוסא שעמד ע"ז דלפרשי" דהאיסור נצחים מאל פתח ואול מועוד לא הביאו מאי פריך. ולפי האמור דאכילה לא נאסרה מעולם, עוד יותר קשה. אלא דבלא"ה צ"ל לפרש"י שלא נחתו

דבmittah תלי מلتא, וא"כ חילוק גדול יש בין שחיטה ראיי לאינה ראיי, ולכן סבר ר"ש דלא שמייה שחיטה מכח האי סברא עצמה, דהרי אינה מועלת אלא שלא תטמא ממש נבלה, אבל אינה מתרת איסור אבמה"ח. ומעטה רבוי ע"פ שסובר קר"ע כאשר באנו בעיקר א' ומ"מ סובר לענין ששא"ר ר' קר"מ באוא"ב ע"כ ממש דדרש ג"ש משחוות חוץ דאע"פ דהאי שחיטה גרוועה היא, דaina מתרת רק לחצאי נבלה ולא אבמה"ח, מ"מ שם שחיטה עליה לחיב משום אווא"ב, וטבח בגין כמו שחיב בש"ח על השחיטה דוקא, ולא על הנחירה ע"פ דגם שם אינה מתרת איסור אבמה"ח כיון דאיו ראיי לאכילה. ובכשה"ד שאני דאשר יאכל כתיב. והוה האי מ"ט דר"מ דקאמר כמו לקמן דקאמר לא לכל אמר ר"מ דמגיה הש"ס דכונתו על רבוי אליבא דר"מ, ועיין עוד לקמן ודוק.

עוד שם ור"ש מ"ט, א"ר מנין בר פטיש, גמר מטבח טבח והכן מה להלן שחיטה הראיי אף כאן שחיטה הראיי, והקשה מהר"ס שיף ז"ל למה לא יליף מזבחות ואכלת, ובכשה"ד הולל מעל הארץ תשפכנו דהולל מושחתת את בן הבקר, וכותב ר' דבצ"ה דשאינה ראיי לא שמייה שחיטה ז"ל שהקשה כמים, וכותב דמכל אלו אין למילף דוכי מפני שמצינו שחיטה הראיי קרי לי' שחיטה, נילוף דשאינה ראיי לא שמייה שחיטה, אלא מטבח טבח והכן יליף מיטורא, דאתה יאכלו האנשים, וכמש"כ רשי"ז ז"ל ובספר הישר לד"ת מבואר דמווהן יליף עי"ש. ואני לא אדע איזו יתורה איכא בהאי קרא ובגמרה לא מיתורא יליף אלא כמו דיליף ר"מ מש"ח דש"ש יליף ר"ש מטבח טבח דלא שחיטה. אבל לפ"ע דנראה דר"ש יליף מטבח טבח דאע"ג דההטס ע"כ לאו טביחה ממש קאמר, דהרי עדין לא נצטו עלייה, וע"כ אמר דכל המmittah בע"ח לצורך אכילה טביחה או שחיטה קרי לי'. וככ"כ הריטב"א כן. וכן אמר לעיל י"ז ע"א על הא דפרק לר"ע מקרה דהצאן ובקר ישחט لهم, ינחר להם מביעי ומתרץ דנחריתן זו היא שחיטתן. ושם ביארתי דאע"ג דמושחת את בן הבקר מעתה שחיטה דציוויי מדקדק על הלשון לפרשו בדקודוק כדכתיב, משא"כ במקומות דאיו ציווי אלא ספרו בעלמא, כל שלצורך אכילה טביחה זביחה או שחיטה קרי לי'. ומעטה קאמר ר"ש דהה בלאו דאווא"ב וכן בטבח ומוכר לישנא דשחיטה דנקית אנו Dunnin אותו כמו שחיטה וטביחה דנאמרו בתורה דרך ספרו, דשם הכוונה על הכהנה לאכול גם כאן חיבת שחיטה על מי שמנית לצורך אכילה, וכוון דעתה נתקדשו במצוות שחייטה ממילא א"א להcin לאכילה בלא שחיטה כשרה, אבל משום האי מצות שחיטה לא ווציא מלת שחיטה ממשמעותי הפטוט של קודם שנצטו על דקדוקי שחיטה, כאמור דאפיילו בשוחט לכלהו כל שדקדק במעשה לשוחט בעלי פסול, שחיטה קרי לי' וניהו דהכוונה לחוד לא מגרע משחיטה לפטרו מאווא"ב כיון דס"כ"ס שעשו ראיי לאכילה אבל אם באמת איינו ראוי לאכילה מלחמת אייזו איסור,תו לאו בשם שחיטה יקרא, דהוראות הראשונה והעקרית של מלת שחיטה טבחה וכן הרבהה. ובזה מיושבת קושית התוס' ד"ה ור"ש אשר יאכל כתיב, דלמה לא יליף מטבח טבח, ולפ"ז א"א למליף מהתס דושפך את דמו שייך לציוויו הרי על אונן המעשה קפיד או אשחיטה לר"מ דיליף שפיכה שפיכה מש"ח, או אנחרה לר"ע דבמדבר הותר להם הנחירה, דעכ"פ ATI למעוטי הריגה בעלמא, וא"כ אין מקום ליליף מטבח טבח דבעין נמי ראוי לאכילה, ודוק ועיין לקמן עוד בדברי התוס'.

ועיין בראש"י עה"ת שמספרש ג"כ אשר יאכל פרט לטמאים והשפתי חמימים שם הניח בצ"ע שרשי" מפרש הקרא קר"מ שלא כהכלתא, דלחכמים גם את הטרפה כמעט אכל - ושגהanza כי רשי"

וצ"ל דהאי מסורת דהעמידה אתנה על אשר יאכל תושבע"פ הוא ולא קסמן הקרה ע"ז דהרי אפשר לקרווא האי ושפק דמו אשפינו ולחברו לתנאי המאמר דכי יצוד וכו' ושפק את דמו, אז מצוח וכסהו בעperf לך שפיר בעינן אשר יאכל להורות ע"ז גופא דמשם ואילך שיקץ ציווי. אלא דלפי"ג גם לר"מ מאשר יאכל דנטא למעוטי עופר טמא נדע דהאו ושפק את דמו שחיטה קאמר, מאחר שמקח האי אשר יאכל אנו למדין דהאי ושפק את דמו שיקץ ציווי, וע"כ הקשר אכילה קאמר, ולא היה צריך רשי"זיל לאמר דמשפיכה שפיכה איליף דשחיטה קאמר, אלא דמ"מ אמרת דר"מ משפיכה שפיכה יליף, דמשחיטה דבר הכתוב ולאפוקי נחירה, ר"ל דלא נימה דעתירה מכשרת בחיה ועופר, וכאשר לר"ע באמות כן הוא אלא דר"ע גם בברker וצאנן הכל הוה במדבר, ולדיד"י גם שפיכה דגביה ש"ח נחירה קאמר, דהרי לר"ע מדם יחשב דם שפק דכתוב בש"ח מרביבן עופר, כמובא באבותים ק"ז ע"א (וכאשר בארטוי בארכיה בעירker א' עי"ש הטיב) היינו נחירת עופר, דהרי במדבר הי', דהקשר האכילה היתה הנחירה ומיליקת עופר בחוץ נתמעט מאו אשר ישחת, כבגמרא' שם, אבל לר"מ דס"ל כריש' כמובא בעירker ד', ומרובה עופר בחוץ מאו אשר ישחת, לדידי' לא אשתרי נחירה במדבר, ע"כ לאמר דהאי ושפק את דמו דגביה כסוי נמי שחיטה קאמר, ע"ג דכתוב סתם שפיכה, וע"כ ממשום דגמור שפיכה שפיכה משוחוטי חז'.

ובדברי אלו תבין מה דקשה טובא, דר"ש ליל' למידרש מאשרiac אל כל דבראו לאכילה הכתוב מדבר, לאפוקי מדרשא דר"מDDRASH שפיכה שפיכה מש"ח, תפ"ל דר"ש קר"ע ס"ל, בל"ה לא דרש שפיכה שפיכה מש"ח, דהאי שפיכה דש"ח לר"ע נחירה קאמר, ועל נחירה לא בעינן גז"ש ודשפק את דמו ע"כ למעוטי הרינה בעלמא אתה, וכמיש"כ רשי"זיל דף כ"ט ע"א. ולפי הנ"ל ניחא דאפילו אי נחירה קאמר, מ"מ איכא גז"ש שפיכה שפיכה מש"ח, דכמו דהתם נחירה שאינה ראואה שמה נחירה, דהרי עופר קדשים בחוץ פסול, כך האי ושפק את דמו גם נחירה שאינה ראואה חייב בכסוי, لكن בעינן אשר יאכל לאפוקי מהאי גז"ש.

ומה מאי שי לישב באזה קושית הלב אר"י זיל דהקשה, איך יליף בסה"ד מש"ח, דזה ודאי חולין מקדשים הוה, דהרי בסה"ד אינו נהוג כלל בקדשים. ולפי הנ"ל ניחא דהרי עיקר השחיטה לר"י'ו, ו/or"מ בשיטתי הלק', לפין חולין מקדשים עיקר השחיטה בקדשים כתיב, וע"כ לילך שפיכה שפיכה מש"ח, דשחיטה קאמר ולא נחירה, כמו שהארכנו באזה בעירker א'. ע"ז לא מצין להקשוט חולין מקדשים לא גמרין, דהרי האי שחיטה דכתיב בקדשים. לאו מצד שהוא קדשים כתיב דלאו עובודה היא אלא מצד הקשר הבשר hon להדיות והן למצב, דמשקה ישראל כתיב מן המותר לישראל, וכיון דלגביו עיקר השחיטה שפיר לפין שפיכה שפיכה מש"ח, לא מסתבר לחלק דלגביו שא"ר דוקא בקדשים הוה שחיטה ולא בחולין, ממשום דחולין מקדשים לא לפין, דהרי אין גז"ש למחצה. ובפרט דכמו דילפין עיקר השחיטה מקדשים כמו כן כל העסיפים המשטיעפים ממנה שפיר לפין, ואני משיבין דחולין מקדשים לא לפין. והוא דהשיב ר"ש כן היינו לשיטתי' דעתירה היתה מעשה תואו דבאותה השחיטה היתה אז עובודה שאור עבודת, וא"כ שפיר קאמר חולין מקדשים לא לפין. ור"מ שהשיב אתו או"ב בקדשים מי לא נהיג רק לדבריו דר"ש השיב. ומפני זה ראה דבratio של ר"מ באוא"ב עע"פ דגס הוא קר"ע ס"ל, ממשום דגם לר"ע מסתבר למליך או"ב מקדשים מטעם דמי לא נהוג בקדשים, אבל כאן בסה"ד דר"ש לא השיב כלל על גז"ש שפיכה שפיכה, אלא יליף מאשר יאכל דבעינן ראי לאכילה אין להקשוט על ר"מ איך יליף

מוחלה מטעמא דמלטה דר' ישמעאל, דהרי פריך לר"ש צבי ואיל גופי מי קשי, וכמו שהקשה התוס' על רש"י זיל, וע"כ לאמר דר'ך אחר שתירץ דכי אסר רחמנא בהמה דחזי להקרבה נתגלה לו טעם, דמשום איסור דש"ח קאמר ר"ש דנאסר להם. א"כ גם רבינו דמקש' שוחטין ואוכליין מבעי' לי לא נחית בטעמא דרי"ש אבל לפיה המשקנא והאמת כיון דמש"ח יליף אין כאן איסור אכילה כלל, וכן משמע מרשי' שם שכחוב וע"ל: "שאן יכולין לאכול אלא בשור שלמים ואם hi' שוחטין בלי קרבן hi' ענושים כרת שנאמר ואל פתח אורח מועד לא הביאו" עכ"ל. הרי מפורש אומר דאיון כאן איסור אכילה רק שאין יכולין לבוא לידי אכילה מחמת איסור שחיטה שהיא בכרת. ותדע שכן הוא דאפילו בש"ח דקדשים אין טעם האיסור של הבשר משום חיוב כרת דשחיטה עיינו קידושין נ"ז ע"ב דרש"י זיל כתוב על מה שלוי בשלך אסור, ממשום דמי תירטם הרי לא נזרק הדם, ולא יצאו מידי איסור מעילה, והתוס' הקשו הרי קדשים שמתו יצאו מידי מעילה גם בלי זריקה, וכתבו דבאותם אין בש"ח איסור. ועיין באחרונים זיל ובמ"א הארקטיבי בזה, ועכ"פ בחולין בחוץ לכ"ע אין כאן איסור על הבשר, וא"כ שפיר קאמר דרך בקדשים איכא בש"ח שא"ר. אבל בחולין אף דאית בי כרת אבל איסור אכילה על הבשר ליכא, אלא דלפ"ז נצחת קושי' עצומה מנ"ל דבאותם מיררי הפרשה גם בקדשים דהוא שא"ר דלמא רק בחולין מיררי ממשום דשחיטה ראיוי היא. אבל קדשים בחוץ דשאלה היא באותם פטור. שוב ראיתי דלק"ם בפשט הפרשא שם כתוב חוקת עולם לדורותיכם, ועיין לעיל בסוגי' דבשר תאوة דהראש יוסף הרגש באזה דהוא מיותר עי"ש מש"כ בזה, ועכ"פ מהאי קרא מוכחה דש"ח נהוג גם גם בקדשים, דאי ריק בחולין לחוד הלא אין איסורו נהוג לדורות דכשנכנסו לארץ אישתרי להו לשחות בחוץ זה נכון ואמת.

על שם גמר' מ"ט דר"מ בכסה"ד גמור שפיכה שפיכה מש"ח מה להלן שחיטה שאינה ראיוי' שמה שחיטה, אף כאן שא"ר דשחיטה בעינן ולא שפיכה בעלמא, לדלי זאת גם הנחורה והמעוקר היה חייב לכיסות, וכן פרשי"ל לעיל דף י"ז על הא דמקשה שם הש"ס לר"ע מהאי משנה דהנחר והמעוקר פטור מלכיסות וזיל' שם: "פטור מלכיסות דכתוב אשר יאכל ושפק וכסה בראי לאכילה הכתוב מדבר, ואפילו למנאן דמחייב בכסוי בשוחט את הטרפה (והוא ר"מ דלא דרש אשר יאכל דראוי' לאכילה בעינן אלא למעט עופר טמא) הכא מודה דשחיטה מיהא בעינן דגמר שפיכה שפיכה מש"ח, והתס' שחיטה כתוב' עכ"ל הרי דלשני צדדים גמר ר"מ שפיכה שפיכה. חדא דשחיטה בעינן ולאפוקי נהgor ומעוקר, ושנית דשא"ר שחיטה וחדיב בכסוי דומי' דש"ח. ואין להקשוט דאי' אשר יאכל למעט גז"ש שפיכה שפיכה דקרוא בטהורים הראים לאכילה מיררי, אין ללמידה גז"ש שפיכה דמוריה על אופן המיתה, טרם שננדע דקרוא מיררי בטהורים הראים לשחיטה. אבל דקשי' לי הוא דהרי האי ושפק את דמו ציווי הוא, וכן מורה הנגינה שנמסרה מסני דהעמידה אתנה תא על תיבת אשר יאכל, ורוצה להורות באזה דעד אשר יאכל הוא תנאי המאמר, וא"כ בא הציווי ושפק את דמו וכסהו בעperf, וא"כ מזה גופה מוחך דבתרוריהם וברוצה לאכלים הכתוב מדבר, דאי בטמאים נמי איך יצוחה לשפק דם אס' צד אונטם לגדרם לנו או לשאר תשמשו, ודבר הלמד מעניינוDKRA מצדיה כדי לאכלם מיררי, וא"כ אשר יאכל דבעינן ראי לאכילה אין להקשוט על ר"מ איך יליף

את ידו, דקאמר ר"מ דוחבר מגע נבלה, ועיי"ש מש"כ בפלוגתא דר"מ וחכמים, א"כ אי הוה ס"ל דבט"ח ניתר בשחיטת אמו, גם בעמי טרפה הוה דינה הци, אבל רבינו דס"ל בהא בחכמים דבט"ח ניתר ובשא"ר ש"ש כר"מ, אבל לא מטעם דיליף מש"ח דעת"פ כל מה שחויטה ראיי פועלת, אלא מטעם דיליף מש"ח דעת"פ דינה פועלת להתריר איסור אבר מ"מ שמה שחיטה, لكن קאמר דמודה דבמעי טרפה לא ניתר הבט"ח הנמצא בה, ומטעם הנ"ל כדי לولد להיותו אמו. ובזה תבין הטוס' בד"ה אימא, לא מצי למימר דמודה ר"מ ובב"ח חי, דשם אין הטעם משום דחשיתה לא פעה להתריר הولد לדידי' ליתא האי סברא כלל, דהרי גם על האם אינה מועלת אלא לטהר ולהתריר מיד' נבלה, וזאת גם על לוד מהני, והיה האי ב"ח חי שרי באכילה אף שאמו טרפה, אבל כיון דאין לו חיות בפ"ע אמרין דטרפה כאמו, דירץ אמו כל זמן שאין לו חיות בפ"ע: ובזה הוה כטרופות החזר להכשו דאס היה משלם חדשו במעי טרפה היה כשר, אבל צ"ז שלא שלמו לו חדשו טרפה הוה. ועיין לעיל בדף ע"ה בסוגי' צ"ז סימנים מש"כ שם ודוק"ק.

על"ש גמור לא לכל אר"ש וכי, לא צריכא לשוחט את הטרפה והיא חולין בעזירה וכו', ס"א הוואיל וא"ש מותר בהנהה אלמא לאו שחיטה היא כלל. ועיין בלב אורי' קומתמה מהיכי תיתי הו"א דמשום דהוה תרתי טרפה וחולין בעזירה לא תהי' שחיטה כלל ובפרט מה זה דקאמר הוואיל דאמר ר"ש מותר בהנהה, אדרבה כיון דאמר מותר בהנהה הרוי אין כאן משום חב"ע אלא טרפה לחוד, ולמה לא תתריר שחיטה מיד' נבלה, עי"ש מה שנתקה בה.

ולפענ"ד עפ"י מש"כ התוס' ב"ק ע"ו ע"ב ד"ה הוואיל דיש מי שרוצה לאמר דבש"ח גופא אף הוא פסול מצד אחר היה חייב, אי לאו קרא דואל פתח אורול מועד לא הביאו, ודוחז זאת דא"כ ר"ש למה בטרפה חולין בעזירה מותיר בהנהה, דהא חולין בעזירה בלאה"ה שא"ר, אלא ודאי דא"ג דחולין בעזירה שא"ר בהכי חייבה רחמנא, אבל אי יאכיא פסול מצד אחר פטור עי"ש. ואתה הכוונה כאן דחו"א כסבירת היש מי שאומר בתוס' שם, והיה קשה למה מותיר ר"ש בהנהה אלא ודאי דשחיטת טרפה לאו שחיטה כלל גם לענין טומאה, ודלא כר"י א"ר דשחיטתה מטהורתה מיד' נבלה, וכן קאמר ר"ש דמותר בהנהה. ע"ז קאמר דלייא לאו דשחיטת טרפה מיד' נבלה, ומ"מ כיון דשא"ר הוא מצד אחר לא עבר אחולין בעזירה. ומה דקאמר בגמר' לא צריכא לשוחט את הטרפה והוא חולין בעזירה לאו דודוקא בכחגו' לא תתריר שחיטה טרפה, אלא דהוא כמו לא צריכא, אלא לעומת מה דקאמר ר"ש בטרפה והוא חולין בעזירה דמותר בהנהה דמס' ההינו למدين דשחיטת טרפה דעלמא לאו שחיטה היא כלל. ומה מאי מישוב בהז' קושי' התוס' בד"ה ס"ד א"ה שהקשו, למה לא נקט שוחט את הטרפה והוא או"ב דפטור ר"ש. ולפי פירושנו לק"מ דהרי באוא"ב שחיטה ראיי היא, ופשיטה אדם היא טרפה ונעשה שא"ר דפטור ר"ש, אבל כאן הו"א הוואיל דחולין שנשחטו בעזירה בלאה"ה שא"ר לא גרע משום שהוא טרפה, אם לא דשחיטת טרפה לאו שחיטה היא בכלל ודוק"ק היטב.

כל מה שכתבת כי כאן הוא טרם שזכיתי ללמידה פ' ראשית הגז אבל עיין מה שכתבת כי שם דף קל"ו ע"ב ד"ה חומר ברזוע באירועים גדולים ותמצית הדבר לדעתה הרמב"ם שהשミニט האי Tosfeta מהbabiah בהלכותיו משום דהיא דלא כהכלכתא דרבינו דס"ל שא"ר ש"ש כר"מ ומ"מ בכסה"ד פטור מקרא דארש יאכל, פטור גם בשוחט שלא לצורך אכילה. ועיין בمعدני יוט' כאן שדחה דברי רמי'

חולין מקדשים, כיוון שכל דין שחיטה מקדשים ילפין וזה אמת וברור בס"ד ודוק"ק היטב.

תוס' ד"ה ור"ש אשר יאכל כתיב, אבל אם לא אשר יאכל מטבחה לא גמר, משום דלא דמי שפיקחה לטביה כמו שחיטה לטביה. לכוא' דברי התוס' אינם מובנים דכל זמן דאי נו אשר יאכל לא ידיעין כלל דמהசר אכילה מירי, דהרי לויל אשר יאכל גם עוף טמא במשמעותו, ומה נילוף מטבחה דהרי הטעם מהசר אכילה מדבר, והכא אפלו הרגו צריך לכיסות דמו וכיוון דבי"כ ובב"כ צריכין אשר יאכל להורות דמה�ר אכילה מדבר הכתוב ולמשמעותו ר"ש נס זאת דבעינן ראוי לאכילה ממש, ולאפוקי הריגה, שוב יליף ר"ש מטרפה. הכל דבב"ח הטעם מטבחה דבלא אשר יאכל למוטטי שא"ר, אלא למוטטי הריגה בעלמא, וכר"מ דאיתא למוטטי עוף טמא דאי נו שחויטה וזה יש במינו שחיטה, נמי הומ"ל דר"ש מדרמה טרפה לעוף טמא, אף מטבחה, ולא היה צריך לדוחוק דר"ש מדרמה טרפה לעוף טמא, אף דזה אין במינו שחיטה וזה יש במינו שחיטה, ע"ז תרצו דעא"פ דהאי שפיקחה נמי הקשר אכילה קאמර. מ"מ אין הלשון שפיקחות דם מורה על מעשה מיוחד להכשיר, דכל הריגה בעלמא נמי קרי לי' שפיקחת הדם על שם נתילת הנפש והחיות אלא מאשר יאכל ידיעין דבחכsher אכילה קמיiri, لكن און לעשותו לפוטא משפיקחה לטביה. ועיין בראש יוסף שהקשה לפום סברת התוס' בקושיותם, איך נפרנס הא דראא רבינו דבריyo של ר"ש בכסה"ד, ותירץ דשפיר נראין דבריו בכסה"ד דהוה חולין ולא יליף שפיקחה חולין מחולין עי"ש ר"מ מה יוננה, ולמה לא יליף שפיקחה חולין הוה דלא שייך כל דיני שחיטה מקדשים משום דענין שחיטה חולין הוה דלא שייך לקדשים. ועתה אני מוסיף מה שהשגב ר"מ לר"ש אטו או"ב מי לא נהיג בקדושים הכוונה דנהיג בקדושים להיות נפסל משום מוחוסר זמן, הרוי דאית ב"י משום פסול קדשים, וזה שראא רבינו דבריyo של ר"מ אלא דר"ש ס"ל דפסול מה"ז נצחים מאיסור או"ב, ע"כ הוה עיקרו בחולין.

ע"ב גמור לא לכל אר"מ שא"ר ש"ש מודה ר"מ שאינה מתירתה באכילה, ומסיק דאליבא דרבנן דס"ל כר"מ בשא"ר וס"ל בט"ח הנמצא בהמה שחיטתה אמו מתירתו בנמצא במעי טרפה מודה דאיינה מתירתו. משמע דר"ש דשא"ר לא שמייה שחיטה לא אצטראיך כל להשמיענו האי דニア דבט"ח הנמצא בהמה דאי שחיטה מתירתו וזה תימא, דמה עניין לה לפלוגתא דשא"ר. דהרי אפלו אי לא שמייה שחיטה מ"מ הו"א דמחייב להתריר הולד ותהי' ממיילא שחיטה ראיי מושום הولد. ובגוף הדין באמת צריך הסבר רב, למה באמת לא תהי' שחיטה להכשיר הولد כיון דלגביו איסור טרפה אמורין עוברiao ירך אמו הוא, וכמ"ש ב"ח התוס' בסוגי' דעליל דג"ח ע"א. אבל כבר הודיעתיך בעיקר א' וד' דשא"ר אינה מתרת איסור אבמה"ח ומילא גם איסור נבלה לא, דכל שניין השחיטה מתרת מיד אינה מתרת לא אבמה"ח ולא נבלה, דאבמה"ח נמי נבלה יקרה, כאשר דרשינן לKNOWN קכ"ח ע"ב קרא דכי' ימות מן הבהמה על אבמה"ח דמטמא, ולא פעה השחיטה רק על טומאת נבלות ולא לגבי איסור אבמה"ח וטומאה תרי' מילא נהו, אמרו מעתה דדי' לولد להתריר שום איסור, וכיון דבאמו מה שחיטה רק לטהר ולא להתריר שום איסור, א"כ גם הولد אם מותהר מלטמא, אבל אסור משום אכילת נבלה כאמור שאסורה משום טרפה (وترפה ונבלה חד הוא וכמ"ש הרמב"ם ז"ל דמצטרפין דטרופות תחולת נבלות). ולפ"ז לר"מ דס"ל כר"י' דאפלו שחיטה ראיי אינה מתרת מיד איסור אבמה"ח רק נבלה, וטומאה ואיסור חד הוא לדידי' כמבואר לעיל דג"מ"ב ע"ב במשנה דהוציא העובר

גמר, אלא דקרה אתה אפיו ליכא שוחט המתחיל חייב לכוסות, וכמ"כ הרמב"ם ז"לDicevi מזכה בפ"ע ואינה תלוי בשוחט בלבד, ור"ל דלאicia שוחט אייכא כסוי, ולכון גם בסחו"ק צרייך אחר לכוסות. זאת ATA התנה להשמענו^ט 2150 ואגב כסוי נקט נמי בסייעת באוא"ב האי דין אף דשם ודאי א"צ. ואולי גם באוא"ב י"ל דזהו"א דוקא בדאיכא שוחט דלא תשחטו כתיב, אבל בדלאicia שוחט גנון חשו"ק או במתעסך. אז פטור השני. אולם הרמב"ם ז"ל שכתב שם וגם באוא"ב דחו"ק שוחטו ביןין לבין עצמן ליכא מוצאות כייסוי ולא איסור אווא"ב, ומכללה נשמע דבאחרים רואים אותן חיב מושום אווא"ב ובכיסוי לא חש להביא האי דין באפרוש כנפער"ד ודוו"ק.

שם גمرا ורבנן מ"ש רישא דלא פלגי ומ"ש סייפה דפלגי. הקשה הלב ארוי הירשנא ושנא לרבי דיסטם לעיל באוא"ב כר"מ דשא"ר ש"ש, ובכשה"ד כר"ש דלא שמייה שחיטה מושום דאשר יאלל כתיב, וא"כ האי שחיתות חשו"ק דספק הזה ובמקומות חזקת איסור דלכ"ע אסור מן התורה, ולא קרינן בי"א אשר יאלל לנו לכ"ע פטור מכוסוי, משא"כ באוא"ב אע"ג אסור באכילה חייב בששא"ר וזה כאן בספק שחיתה אסור עכ"פ לשוחט אחריהם מספק והביא דעת הב"ח דבכל ספק בשחיטה שאירע פטור מכוסוי מטעמא דאשר יאלל כתיב והאי אסור באכילה מה"ת עי"ש.

ולפער"ד לא נראין הדברים דכל דקמא שמי' גלי' דראוי לאכילה חייב בכוסוי, כי לאו כל אנפין שווין בהא דבעינן ראיוי לאכילה למשל בעירוב או במבשל בי"ט כל שעינו ראיוי לאכילה אפיו מצד ספק אין עירוב, וגם חייב אבישול בי"ט, וכן בקרבו פsch דשכח מה שאמור לו רבו, אם קודם זריקה שכח זה אינו ראיוי לאכילה מהמת ספק כבפסחים פ"ח ע"ב, אבל כגון הכא דבעינן ראיוי לאכילה חייב בכיסוי לא בעינן ראיוי לאכילה ממש דלאו מושום דסופה להיות נאלח חייב בכיסוי אלא הוה כמו אתרוג דאיינו יוצא, אלא אם הוא ראיוי לאכילה ובכען אלו לא אמרין דספק כודאי אינו ראיוי דהא לא בעינן כלל שביא לדי' לאכילה כמו בפסק דאייכא מוצה באכילת פסחים וכן בעירוב דקובע מקום במקומות שישועד וכן מבשל בי"ט דחוור רק לאוי. ובמ"א הארוכתי בכל זה. ותדע דכן הוא אדם כדברי ה"ב ז"ל גם באסור מדרבן לאכול מקרי אינו ראי מה"ת, עיין מל"מ ריש פ"ז מתרומות ובשעה"מ ריש פ"ח מלולב, אך אמר בגנרא לעיל דלמ"ד אין שחיטה לעוף מה"ת, בנורח ומעקר צרייך לכוסות, ואמאי הא סכ"ס אינו ראיוי לאכילה הוה אלא ודאי דכאן כל שאפשר להיות ראיוי חייב לכוסות ודוק. (וממה שכתבתת לעיל לענין שוחט וצרייך לדם לכארו' יש סתירה אבל ילי").

והנה הסוגי הלו כולה מוקשה מרישא ועד גמירה ואין יוצא ואין בא בה כאשר אסדר לפניך החומרות העצומות אשר נופלת בה:

א) **ኮושית התוס'** דאיך אפשר לומר דמשום שלא יאמר דמשום שחיתה מעלייטה היא, נתיר לאו דואוא"ב בקו"ע, וע"כ כתירוצים DIDU הש"ס דמשום דרוב מעשייהם מוקלקין מעיקר הדין היה פטור מלכסות, ומותר לשוחט אחריהם אלא דשלא נהמר להטעין כסוי צרייך ליתן טעם שלא יאמרו, וא"כ ה"ה באוא"ב. ועיין בלב ארוי שהביא בשם הריטב"א ז"ל דבאמת רק משום חומרה בעלמא ס"ל לחכמים לצרייך כסוי ואסור לשוחט אחריהם, וכן משמעו שלשון הש"ס דקאמר בעלמא רבנן לחומרה. אלא דא"כ הקשה הלב ארוי מה פריך אלא ר"מ Mai טעמא, הלא כבר הטעם אמרו כדי שלא יאמרו שחיתה חשו"ק שחיתה מעלייטה היא, עי"ש מה שנדחק בה. ובסיום דברנו ישבנו קושי' זו בטוב טעם, אלא דבאוון אחר קשה

ז"ל, דמפרש טעמא דתוספות דמחייב מושום דלאו באכילה תלה רחמנא. ובאותה הפשט האmitti הוא כן, אלא ששקל וטרוי דהכא לא נחות אלה. עיין בדברי לקמן ותמצאו עונגה.

עד שם בוגרואה והתניא השוחט וצרייך לדם חייב לכוסות כיצד יעשה או נחרו או עקרו. ש לראות מה קמ"ל בהא דחייב לכוסות פשוטה. וכפי הנראה רשי ז"ל נתעורר ע"ז ומשום הכל כתיב חייב לכוסות ולא יעשה בהם צרכיו ור"ל דהא אתה לאשמעין דכיוון דהתורה צותה לכוסות דמו אינו רשאי לגלותו ולעשות בו צרכיו. (מכסהו ונוגלה דפטור מלכסות נשמע דלאחר שנעשה מצותו אין בו שוב שום חייב והוא כתשימי מוצה אחרים דק"ל דנזרקין דבטל מהם כל קדשות המוצה. מחתני הרוב משעבעש נ"י). אבל לגלותו אסור וכש"כ להנות ממנה הכל הנברין). ולפער"ד נראה דאתה לאשמעין דלא תמייא כיון דאשר יאלל כתיב דמנני ממעטינו גם שעא"ר מפנין שאינו ראיוי לאכילה דמליצה ממי שוחט שלא לצורך דמו, כבhai עובדא ולא נבי עסוי, קמ"ל דכל שהוא ראיוי לאכילה לא איזלין בת רוחש把他 וחייב בכיסוי נכלפער"ד נכון. ועיין לעיל כ"ז ע"ב דשם לא פירש רשי"י כמו הכא דכתיב חייב לכוסות על קרחו ושוב אינו ראיוי עוד למלאכה. ולפער"ד דכאן נתקשה למה לא צוה לכוסתו ואח"כ ישליך הדם עם העפר לתוכן הכיתנה דוזאי לריחא מהני גם אחר הכסוי, וכן הוכיח רשי ז"ל דאסור בהנאה דכיוון דעתה תורה לכוסתו בעפר דהוה כען קבורה ממשמע דרצה לאסרו בהנאה, ויש להסביר עוד יותר דהיתר הנאה בדים לפיקין מעל הארץ תשפכוו כמים וזאת נאמר בברker וצאן דלא בעו כסוי אבל דם חייה ועו"ף דבעו כסוי אם שחוטן וכשה דמן באמות אסור בהנאה מפני דתורתה אמרה לכוסתו בעפר ולא לשפכוו כמים ופלא דלא נתעורר שום פושק בהז' וצ"ע. והתוס' לעיל לג ע"א ד"ה השוחט וד"ה דם שכתבו דכל דם מותר בהנאה גם של חייה ועו"ף עי"ש. הינו מה שלא כסה כמו דם הכנס בלב וכדומה.

ד"פ פ"ו ע"א במשנה חשו"ק שוחטו ואחרים רואין אותן חייב לכוסות, ופרשי ז"ל "דאםון בראש מכילתן דשחיטתן כשרה אותו אחרים חייבין לכוסות, כדתנן لكمן שחט ולא כסיה ורואה אחר חייב לכוסות" עכ"ל רשי ז"ל, רצה לתרצ דלא תמייא דמשנה שאינה צריכה היא דכל דאתה לאשמעין דאחר חייב כדתנן لكمן. אלא דלא ידעת מה הוועיל בזיה דכיוון דהכל תנ מפורש במסנה אחראינה, הן הא דאחרים רואין אותן דחשיתה כשרה, והן הא דהרואה חייב לכוסות, מה בעי הכא לאשמעין ומכ"ש דסיפה באוא"ב היא אינה צריכה, דPsiטיא דאסור לשוחט אחרין כיון דשחיטתן כשרה. ופלא תורה דהטור בסימן ט"ז וכ"ח מביא הני דינים דאחרים רואים אותן חייב מושום אווא"ב בשוחט אחריהם וכן חייב לכוסות דם שחיטתן אבל הרמב"ם ז"ל השמייט את שניות, וע"כ מושום דPsiטיא ומשנה שאינה צריכה היא, אלא דא"כ קשי' על רבנו הקדוש למה הביא הוא דין דא"צ, אשר הרמב"ם ז"ל השמייט מלחמת רוב פשיטותו. אבל דעת דלפי מה שבארתי لكمן שם המשנה דקתני ראה אחר חייב לכוסות, אין ללמידה על שחיטת השו"ק דחייב אחר לכוסות,adam נאמר דמצות כסוי גמר השחיטה אין חייב למגורר אלא אי יאיכא התחלת המוצה ולא גמורה, שוב חייב כל מי שרואה למגרה מצד ערבות משא"כ בחשו"ק דהוה מותק דאין כאן התחלת מוצה כלל, וליכא כאן שוחט אלא נשחת, הו"א דם אחר פטור, אבל בברית' דדריש מואמור אל בני' שהוא זההה על כל ישראל דוזאי לא צריך קרא מיוחד ע"ז, מצד ערבות חייב הרואה למגרה מה שפשע בו חברו והניחו בלי

אבל לפי הצעתיו בפתחה בעיקר א' וד' תגלה המכסה ויתמלא הבית אורה, דנהה כמי שהוכחנו ר"מ קריש ס"ל דוחירה לא אשטריכ כלל, ולידיי כל פסול שחייב השיטה אפיו במקצת השיטה נבלה הוּה, דהרי לא שחתו רובה כאשר באրתי שם, וא"כ שחייב השוויק אע"ג דודאי דרכם לשחוט בדרך השוחטים מ"מ אין מדויקים על מקטת פיסול, כי זה ציריך התבוננות וזהירות יתרה שלא יקלקל השיטה, וכמשמעות' הרשב"א ז"ל בריש מכילון בשחיטת כתות עיי"ש. ומכך' חשיוק דאין דעתם שלמה שעולמים לקלקל במקצת. ועי' אמר ר"מ מהיב על שחיטתן מושום נבלה, ומשום דרוב מעשיהם מוקלקלים. אולם חכמים דר"מ דכר"ע ס"ל, וכן שנטתקבלה חזורתו (דהרי כל המשניות נסדרו עוד בימי רבינו קר"ע קודם חזרה מושום דהאי והודה לו ר"ע לא נתקבל מיד וכמשמעות' בפתחה) אין פיסול במקצת ואפיו סימן אחד כלו בפסול רק טרפה ולא נבלה, ובמקצת הסימנים רק דברי סופרים דאין לוקין, וא"כ אין לומר דרוב מעשיהם מוקלקלים ועלולים לנchor ולעקור ולשחות כלל, דמיהיכי תיתי. וכן לרבען חייב לכשות וגס אסור לשחות אחריהם דהרי אין כאן נבלה רק טרפה ואסורה באכילה. לשחות אחריהם דהרי אין כאן נבלה דקה טרפה ואסורה באכילה. וניהו דלא"ש גם בזה מותר לשחות אחריהם דהוה עכ"פ שעאר' מה"ת, ואפיו בפיסול במקצת דאיינו אלא ד"ס מ"מ לעניין זה כדאורייתא יחשב רק שאין לוקין עלייה, דהרי תראה הרמב"ם בפ"ב מהל"ש פסק דחולין שנשחטו בעזרה אין אלא מדברי קבלת מ"מ פסק דבחולין שנשחטו בעזרה פטור מלכשות, מ"מ הגי חכמי של ר"מ הון רבינו ותברוי, דלענינו שא"ר סברו כר"מ דשמה שחיטה, ולכנן פליגי וס"ל דאסור לשחות אחרים אבל בכשה"ד דס"ל לרבי קר"ש דושא"ר לא שמייה שחיטה מושום דאשר יאלל כתוב, גם לדידי' פטור מלכשות. וא"כ ברישא כתני סתם דפטור מלכשות בין לר"מ ובין לחכמים, ולא מחד טעמא דלא"מ דס"ל ששא"ר ש"ש גבי כסוי פטור מושום דהוה נבלה ממש, וליכא כאן שחיטה כלל, ולחכמים דהם רבינו ותברוי דלא הוה נבלה אלא אסור מדברי קבלת כמו חולין שנשחטו בעזרה לדעת הרמב"ם, מ"מ לפטור מכוסי סגי דהרי אסורה באכילה והוא כדאורייתא, אבל באוא"ב דס"ל לרבי ותברוי קר"מ דושא"ר ש"ש פליגי ואמרו דאסור לשחות אחריהם, ומודים דאיינו סופג את הארבעים דאפשר דנהרו או עקרו והוא נבלה.

וכל זאת קודם שקבל רבינו החזירה דר"ע דהודה לקבלת ר' ישבע בשם ר' יהושע דכל פסול ואפיו במקצת השיטה נבלה, אבל אחר חזורה זו פשיטא דיש לפטוק הכר"מ הון בכשה"ד והן באוא"ב, ולכנן הורה רבינו תחלת כחכמים ואח"כ חזר להורות הכר"מ, דהינו לאחר שקבל דהודה ר"ע, כי רק בסוף ימי או אחריו נטוסף במשנה האי והודה לו ר"ע, כי רק כאשר בארנו בפתחה ובמקומו לעיל ל"ב עיי"ש.

ועתה בין תבין דמתחלת הטעוני כבר ידע מהא דרוב מעשיהם מוקלקלים גם לרבען, וכמשמעות' התוס' אלא דב"ס"ד רצה למՅוז טעם אחר לחלק בין כשה"ד לאוא"ב אבל כאשר מסיק דרבנן בתרתי פליגי, تو לא ניחא לי בהא דקאמור לעיל דחושו שלא יאמרו, וכאשר באמת הקשה התורמות הדשן ז"ל על טעם זה, דהיא מכסין דס כי בחול ואין וחושין להתרת חלבו, והלב אורי רצה לחלק דשם בכוי הספק ידוע לכל העולם משא"כ כאן עיי"ש ולפע"ד לא אמר כלום, דהרי בי"ט אין מכסין מושום חש התורת חלבו, ומ"מ בחול לא חששו דהכל יאמרו דמהיות טוב מכסין, ולא מפני שודאי עבי כסוי, וא"כ הכא דכוותי. וכן קאמור בשלמא לרבען לחומרא, ור"ל דחושו לחומרא דשמא פסול שחייב במקצת אין בו מושום נבלה דהרי ממתניתן מוחץ דלית ב' מושום נבלה ודאית, וכמשמעות'

دلמה לי טעמא כלל לר"מ, כיון דמעיקר הדין פטור והלא הגמור לא חידש לנו באזאת מידי רק דאמרו דלא"מ מעיקר הדין פטור ואת כבר ידענו.

ב') **ויתר** קשה לי דר"מ ורבנן פליגי כאן מהיפך להיפך דר"מ דחייש למעוטי מותר לשחות אחרים, ולרבנן דלא חיישו אסור את מהה!

ג') **דקאמר** בטעמא דר"מ משום דמחייב היה ר"מ על שחיטתן מושום נבלה, ועי' מקשה מ"ט, א"ר אמרו הואיל ורוב מעשיהם מוקלקלים. מלשון זה מוכח דרבנן לא פליגי על הא דרוב מעשיהם מוקלקלים. דהרי לא אמר דר"מ ס"ל רוב מושם מוקלקלי, אלא דכן הוא אליבא דכ"ע. ותடע דר"י יעקב א"ר לא קאמור אלא דר"מ הי' מחייב על שחיטתן מושום נבלה, ועי' בודאי פליגי רבנן וכן מוכח זאת מן המשנה עצמה, דקנתני ומודים חכמים לר"מ שאין סופג את הארבעים, ואי ס"ד דמודים דליהקה מושום נבלה על אכילת שחיטתן, יותר הול"ל דמודים חכמים דליהקה מושום נבלה, אבל למה לא קאמור ר' יעקב א"ר יקאמור דר"מ משום דרוב מעשיהם מוקלקלי אי רבנן פליגי עלי' וס"ל דאיינו כן.

ד') **וממילא** נצמתה הקושי העצומה שבתוס' ד"ה מ"ט דרבנן דלמה לא ילקה לרבען מושום נבלה, דלא די הוחתת דלעיל דמשמע דהאי רוב מעשיהם מוקלקlein הכל מודים, וגם קשה לאמר דר"מ ורבנן פליגי בנסיבות הקשה הרש"ש מודין Mai ס"ל לרבען אי ס"ל רוב מעשיהם מותוקנים למה לא נאכל משחיתתם וא"י ס"ל פלאו ופלגא למה לא יתחייב על שחיטתן מושום נבלה כיון דספק במקום חזקה מוקמינן אחזקה. ואפיו נאמר כדעת הרשב"א ז"ל לעיל ט' דבמקרה הנעשה ומספקין על המעשה לא שייך חזקה, מ"מ אמרינו חזקה שלא נעשה מעשה מחוקנת עיי"ש מש"כ בארכיות.

והתוס' שתרכזו בהא דרבנן מספקא להו اي רוב מעשיהם מותוקנים או מוקלקלים והשתא לא מהני החזקה מיד, לא אכתי להבון דכל ספק דעתמא דሞקמינן אחזקה הוא כן דלא ידען לאיזו צד הרוב נוטה כי כל דבידי' שמים "א" לא לצמצם ולאמור דמחיצה הכי ומוחיצה הכי, ואדרבה בטח אנו יודעים דלאו בנסיבות הוא וכמשמעות' התוס' לעיל כ"ח ע"ב ד"ה לפי שא"א לצמצם, אלא כל שאין אנו יודעים להיכן הרוב נוטה מקרי אצלינו ספק השkol, והחזקה מכירעה הספק לצד החזקה לאמר דעתכו כך היה, כדי להעמיד הדבר בחזקתו, וא"כ דברי התוס' בזה נפלאים בענייני הרי דבושים אופן אין לאמר דר"מ ורבנן פליגי בנסיבות הרוב הלאה ובמה פליגו?

ה') **דקאמר** בגמרא דרבנן אכולה מלטה פליגי, וזה פלא דבמשנה לא כתני הכי אלא דבכשה"ד לכ"ע פטור מלכשות, ורק באוא"ב מביא פלוגתא דר"מ ורבנן והגמר' לא הגיה במשנה מאומה, ועי' בחדושי החת"ס ז"ל מה שנדחק בהא.

ו') **והוא** יותר זר בענייני, דמסיק דהורה רבינו קר"מ והורה רבינו כרבנן, והוכיח דאחריניתא הא דהוראה רבינו קר"מ, וכן אקבע הלכתא ברמב"ם וש"ע, ויאמר נא כל מי שריגל בדרכי הש"ס, איה נמצאו כמו זה דבמשנה שנה רבינו קר"מ וחכמים, ור"מ לקולא וחכמים לחומרא, דPsiṭṭa וPsiṭṭa דהלהכה כמותם, וחזר רבינו אח"כ, ומה ראה רבנו הקדוש על כהה, לחזור מהוראותו כחכמים ולחומרא ולקבוע אח"כ הלכה כיחידי ולהקל, אם כל עיקר הפלוגות' כפי שפרשו התוס' והראשונים ז"ל, אי רוב מעשיהם מוקלקלים או רק ספקא הוה אי רוב מותוקנים או מוקלקלים, וכל מי שיש לו מוח בקדקו צריך להזות כי סוד כמוס איכה הכא שנעלם מأتנו.

שחייבתן שחיטה כלל ומותר לשוחות אחריםם כר"מ, וברוך שבחור בהם ובמשנתם.

עוד לאליך מילין בהא דכתוב הש"ד סימן כ"ח ס"ק כ"ד, דאמ רצה לכסות דם שחיתתן אסור משום דחישנן שיאמרו שחיטה מעלייה היא, וכתיב דכן משמעו מגמור ואתוס' וכ"כ הב"ח ואני בעני אני רואה ההיפך מהה מדרך השקלה וטרוי שבגמר' דנהה משנה שלמה קתני דפטור מלכסות, אבל לא אסור לכסות, ואיך מינחה הרבותה הגדולה דאסור לכסות כדי שלא יאמרו וכו'. אבל מה דאמר בגמרה בס"ד דרבנן מודים ברישא דפטור מלכסות כדי שלא יאמרו, הינו דוקא אי רישא דברי הכל היא, אז נוכל לאמր כן דבטעמא דרבנן דהם החמירו באוא"ב שלא לשוחות אחריםן אבל הקילו בכסי כדי שלא יאמרו, ומה דלא קתני אסור לכסות משום דר"מ, דהוא לית לי האイ חשש שלא יאמרו, لكن לא מצי קתני אסור לכסות דזה אינו דה. אבל כאשר מסיק דרבנן ארישא נמי פיגוע, וא"כ רישא רק ר"מ אמרו, ולא קתני אסור אלא פטור הרי דר"מ לא חש לשמא יאמרו, ואיך נחולק על ר"מ במקומות דלא פיגוע עליו חכמים. ובזה מיושב קושית הלב ארוי שהbabות לעיל דלמה לא ניחא לי להש"ס למימר בטעמא דר"מ ממשום שלא יאמרו, דזה א"א דא"כ אסור לכסות הול"ל, ודוק.

ראשי דה שדרכו של תינוק לטפח ידיו באשפוז ששרציםמצוין שם, וטמא את העיסה שאנו רואים שנגע בה עכ"ל, והתוס' חולקים על פירושו ומפרשים דהתינוק ודאי טמא בלבד בא"ה, מפני שנשים נdotות מגופות אחרות, אלא דהתיפות בעיסה ספק וע"ז קאי דאיaca למותליadam נטול מן העיסה וננתן לתינוק.

והנה יש לראות על פרשי ז"ל לכארו' קשה מאד, לפי מש"כ הטווי י"ד סימן א' סק"ו ויוטר מבואר ברטיב"א ז"ל, דכל טהרות שנעשו על גבי מקווה שנמדד ונמצאה חסר דעתאות, וא"ג דהני טהרות הינו תרומה, כמש"כ רשי ז"ל בגיטין, יש להם חזקת טהרה, ולמה לא נעמיד הטהרות על חזקת טהרה שלhon כמו שמעמידין הכלים על חזקתן דעתאים, וכתובו דהינו טמא ממש דבשבעת טבילהת הכלים לא היו לפנינו הני טהרות, ולא נפקא להו מידי اي הכלים נשארו בטומאתו או לא, וממילא אמרינו דעתאים הם מחמת חזקתן, וכן לעולם נגררו הטהרות אחר דין הכלים, משא"כ חזקת הכלים מהני שפיר על נידון המקווה, ממש דעל זמן טבילתו לנו דניון, אם נסתלקה חזקה זו או לא, ואמרין העמד כלים על חזקת טומאתן עי"ש וא"כ הכא דהאי תינוק כבר החזק לו לטמא לפני נגיעהו בעיסה, חזקת העיסה מה בעי הכא הלא נגררת העיסה אחר התינוק. אבל לק"מ דזוקא שם במקווה שנמדד ונמצאה חסר דעתה לריעות' אנו מחזקין הכלים או האדם שובל לו Davies טמא, וכיון דלו Davies טמא חשבין להו, ממילא נגררו הטהרות אחריו הכלים והאדם, ולא יסתור מה שהחלנו כבר לו Davies טמא, משא"כ בהאי תינוק תלוי הדבר اي רוב כודאי יחשב או רק כספק, ובזה באמת פילגו ר"מ ורבנן דר"מ דחיש לمعוטי, אפילו לא חייש ריק מדרבנן וכמש"כ התוס' לעיל י"ב ע"א ביא מתרפרש, ניחא מה דלא נתן טעם זה בכsha"ד דשם לא צריך דסגי לפטור אפילו הוה ריק שא"ר, אבל אי נפרש דוכנותו מכח רוב מעשיהם מוקלקלים, אין אנו חוששין שוחתו שפיר הרי גם בכsha"ד בעי האי טמא לפטור מכסי. הרי ברור לפניך דהרמב"ם ז"ל הי מפרש כפירושנו דזה דרוב מעשיהם מוקלקלים כ"ע מודים, והוא דבר פשוט וכמו שאמר ר'امي הואיל ורוב וכו', ולא קאמור דס"ל לר"מ רוב מעשיהם מוקלקלים, אבל מה דפליגו חכמים אר"מ הוא ממש דס"ל דהוה עכ"פ שא"ר וכרכ"ע קודם חזקה, אבל אחר שחרר ר"יע ורבי קבל לבסוף האי והודה לו ר"ע, שוב אין

לעיל מדקתי ומודים חכמים דאיינו סופג, ולא קתני רבota יותר דמודים דסוגם ממשום נבלה. וממילא עתה דזקינו אלה שוב אין תימא דלענין כסוי כתני סתם פטור ממשום דנhydroו לארם דס"ל כר"מ בשא"ר לגמרי אף בכsha"ד, חולקים גם ברישא לאמר דחיב לכשות אבל רבני דס"ל לגברי בכsha"ד כר"ש דלא שמייה שחיטה שפיר במסות קסטים דפטור, דעכ"פ ששאר הוּא כנ"ל, ولكن לרבען ניחא, אלא ר"מ מ"ט. אינו חשושת דלמא פסול שחיטה במקצת אשר זהה עלולים הני חשו"ק דאיינו אלא אסור ולא נבלה ועי"ז קאמר ר"י ארי, דמחיב היה ר"מ מליקות ממשום נבלה דהוא כר"ש ס"ל. ומה דפרק אח"כ מ"ט, והביא דר'امي ממשום דרוב מעשיהם מוקלקין ע"ג דבר ידע את זאת דגם לחכמים כן הוא דבזה ליכא שום חולק, לא הביא זאת אלא ממשום מה דקשי' לי דר"מ דחיש למעוטי גם אי הוּא ס"ל פסול שחיטה במקצת לאו נבלה נמי הוה מחיב ממשום נבלה ממשום מיעוט דשמא נחרו או עקרו ברוב הסימן. כך היה נראה לפע"ד נכו' לפרש הסוגי, שתהא מוסכם להאי פירוש האמתי במשנה, ובאה דזרורה רבי והורה. אבל אם תמצא שהוא דוחק יותר מדי לפרש בן הסוגי, אני אומר להא הרבה מן האמורים לא נתרצו להא דאמר ר' יותן לתרץ המשנה דאלו טרפות דנסנה קודם חזקה, דהרי תורה שם ל"ב ע"ב דרבא ור"ל טrhoו לישב המשנה באופן אחר וא"כ י"ל דגם כאן לא בעו לישב האי ממשום באופן שנצטרך לאמיר דחכמים דר"מ תפסו קר"ע קודם חזקה, עכ"פ לחומרא שלא להתריך לשוחות אחריםם. אבל ר' יותן בעל המירא דהכא דאמיר בטעמא, דר"מ ממשום דמחיב על שחיטתן ממשום נבלה ודאי כוון למה שbarang דlidid" דס"ל לעיל דמשנה דאלו טרפות דנסנית קודם חזקה"ה"ה דכולא מסכתן כנ נשנית, כי לא קבלו האי חזקה עד סוף ימי רבי או הרבה אחריו וכמש"כ רשי ז"ל בשבועות דף ד' ע"א דה לא זהה ממשימה עי"ש במחרש"ש ודוק.

ועפ"י דברינו אלה נבון דברי הרמב"ם ז"ל והם יהיו לי לראי גדולה ועמוד חזק לסמוך עליו פירושי בסוגי זו, דנהה מפי"ב מה"ש ה"ד כתוב ז"ל, "חו"ק שוחתו בין עכ"ל ובפי"ד הלוי י' אהריםם, לפי שאין שחיתות שחיטה כל"י עכ"ל ובפי"ד הלוי י' לעניין בכsha"ד כתוב סתם פטורין מלכסות, ולא נתן טעם ממשום שאין שחיטתן שחיטה, ולא עוד אלא שהעלים עיקר הטעם דקאמר בגמרה, ממשום דרוב מעשיהם מוקלקלים, דמהה ש"כ הרמב"ם דאי שחיטתן שחיטה (ומכ"ש לפי גרשטיינו דהוסיף תיבת כלל, וכפי הנראה מאן דמחק תיבת "כלל" ברמב"ם הרגיש בהא ורצה לתקן בהאי מחיקה, כדי שנוכל לפרש כונתו בהא דאי שחיטתן שחיטה, ממשום דרוב מעשיהם מוקלקלים, ולא חיו"שין שמא שחת יפה. אבל לא הועיל באז כלל, דאם להא מתכוון הרמב"ם, גם בכשי היה לו ליתן טעם זה, דהרי חכמים דר"מ בתוויזיהו פליגי כפי הפירוש הפשט וסבירת התוספת) אין כוונתו לאמר דעפ"י הרוב מוקלקלים אלא דלא תאמיר דאית בי עכ"פ שא"ר, והוא"י אסור לשוחות אחריםם, קמ"ל דזה אינו זאת שחיטה כלל. ואם כן מתפרש, ניחא מה דלא נתן טעם זה בכsha"ד דשם לא צריך דסגי הוה ריק שאר"ר, אבל אי נפרש דוכנותו מכח רוב מעשיהם מוקלקלים, אין אנו חוששין שוחתו שפיר הרי גם בכsha"ד בעי האי טמא לפטור מכסי. הרי ברור לפניך דהרמב"ם ז"ל הי מפרש כפירושנו דזה דרוב מעשיהם מוקלקלים כ"ע מודים, והוא דבר פשוט וכמו שאמר ר'امي הואיל ורוב וכו', ולא קאמור דס"ל לר"מ רוב מעשיהם מוקלקלים, אבל מה דפליגו חכמים אר"מ הוא ממש דס"ל דהוה עכ"פ שא"ר וכרכ"ע קודם חזקה, אבל אחר שחרר ר"יע ורבי קבל לבסוף האי והודה לו ר"ע, שוב אין

ע"ב גMRI אס אמרו ספק טומאה לטהר יאמרו ספק אייסור להתייר. הקשה בהגחות מלא הרועים, מה פיריך הש"ס דנימא סמוך מעתוא לחזקה, גם כאן הלא נגד חזקת אייסור איכה חזקת תהרה, ולעיל ט' ע"א פליגי תנא באז לא בדק בסימן אי היה טהרה כרפה או נבלה נמי הוה, ודילמא ר"מ כי האי תנא ס"ל דרך טרפה ולא נבלה, ואי נתיר לשוחות אחריהן (ור"ל דהה ר"מ ס"ל שא"ר ר"ש) ותירץ מטמאין משום דלא חיישו למעוטא, ורובה וחזקה רובה עדיף. ולפע"ד נראה ליישב עפ"י דברי השמקב"צ ב"מ דף י' ע"ב שמדובר שם קושית התוס' גבי קפץ אחד מן המנוין לתוכם למה פטורין, וככשנהנו דנניido ויהיו חיבין במעשר, מכח כל דפריש מרובה פריש, ותירץ הוא ז"ל דאפ"י אי אמרין כל דפריש מרובה פריש, עשרי ספק מקרי אלא דהתורה ספק זה באיסורין דכתיב אחריו רבים להטאות ונחפק האיסור להיות יותר ע"י ביטול ברוב, אבל הכא לא נפיק מכל ספק עשרי עכ"ל, ודבריו הקדושים לא נפרשו דמה עני נחפק האיסור להיות יותר לכואן, כיון דמכח כל דפריש מרובה פריש אתינו עללה. ועוד יותר קשה דהרי דבר זה אי רוב כוזאי או רק כספק והتورה התיירו, הו באמת פלוגנתה ר"מ ורבנן מבואר שם בקידושין, דרבנן מיועטה כמוון דלייא דמי, لكن לא סמכין חזקה להדי מיועט, אבל ר"מ ס"ל דרובא רק ספיקא שהתירו התורה בקושי וחיש עכ"ל למיעוטי מדרבנן, ועכ"ס"ל סמוך מיועטה לחזקה ועייש' בפרש"ז ולומצא כדברי, ואיך מתרץ השמקב"צ קושי התוס' אליבא דר"מ דלית הלכתא כוותי. אבל חדא קושי מתרצת בחברתה, דהה דامرין רבנן מיעוט כמוון דלייא לכואר' בעו הסבר גדול, דמהיכי תיתני נימא הци, דין ברוב מעלה על המיעוט אלא דזה גיל יותר מאה, אבל לא שהמעוט כמאון דלייא מכל וכל, אלא דחכמים למדזו דבר זה מביטול חד בתרי דשם אמרין נחפק האיסור להיות יותר, הרי דהמעוט ברובא דליתא קמן כמוון דלייא, וכן מסתבר לאמר דגס ברובא דליתא קמן המיעוט כמאון דלייא, דהרי למשל ברוב הheimerות כשרות אמרין שפיר כל דפריש מרובה פריש בודאי משום דכל הheimerות שבועלם יחד כלם כשרים מכח ביטול חד בתרי. והנה כל זאת כשהמעוט הוא האיסור והרוב ההיתר, אבל בהיפך אם המיעוט ההיתר והרוב האיסור אז לא אמרין נחפק ההיתר להיות איסור וכמו שכtab הר"ן ז"ל בנדרים דרכו של איסור להבטל ואין דרכו של היתר להבטל, והסביר הוא דלעלום האיסור המציגות והיתיר העדר, ולכן המציגות יכול להחשב ע"י ע"י הרוב להיות נעדר וכמאון דלייא, אבל להיפך להחשב ע"י ביטול ולעשות מהעדר מציאות מהיתר איסור זאת לא אמרין, אמרו מעתה דגס כל דפריש מרובה פריש אינו מכח ודאי אלא משום דספק כזה התירה תורה משום אחרי רבים להטאות. וזה כוונת השמקב"צ ז"ל דהאי קפץ לדיר הוא הפטור וההדר, ואני רוצים לעשותות מציאות ע"י ביטול דהינו החיבור במעשר זה א"א, וא"כ לעולם ספיקא הוה דرك במקומות שישיך נחפק, דהינו באיסור שיתעורר בהיתר לתוך איסור כמו הכא דפטור קפץ לתוך רובה דחיק, אבל בהיתר לתוך איסור ממשים אחרי רבים להטאות.

ע"ז שם הורה רבינו הכהנים והורה רבינו קר"מ, הי מינינו הזאת. לפי מש"כ ליל דהוראות אלו תלויין בהא דחזר ר"ע והזודה לוי' ישבב, לכואו אין מקום להסתפק דהוי דחויריא, אלא דילל הלא כמה אמראים רבא ור"ל ליל ל"ב ע"ב לא סברו קר' יוחנן דרבבי סתם המשניות ר"ע קודם חזרא, וכמש"כ לעיל, ולא עוד אלא דאפילו אליבא דר"י אויל הדר ב"י לרבי מהא דזודה לו ר"ע ופסק קר"ע קודם חזרא ודז"ק.

ע"ז שם ת"ר חייה כל משמע חייה, בין מרובה ובין מועט וכו', לפע"ד מצד חייה קדרש, ולא מחיה לחוד, הצד חייה הוא שם דבר על מי שהליך לצד חייו כפי אשר יעלה בידו רב או מעט ודז"ק.

ד"ט פ"ז ע"א ת"ה ושפק וכסה מי שפק יכסה, שחת ולא כסה וראחו אחר מנין שחביב לכסתות שנאמר ואומר אל בנ"י איזהה לכל בני ישראל עכליה", הרמב"ם ז"ל השמייט האי דרשה דואמר אל בני ישראל, וככתוב בסוף פ"יד מה"ש וז"ל: ומישחת יכסה שנאמר וכסהו בעפר, ואס לא כסחו וראחו אחר חייב לכסתות שזו מצוחה בפני עצמה הואה, ואינה תלוי בשוחט בלבד עכ"ל וכן הטור סיימון כ"ח כתוב בטעמא דהאי דינא, שמצות כסוי הוא כאשר מוצאות עשה שכל ישראל חייבים בהן, אלא שהשוחט קודם לכל אדם. ובדרישה נתקשה בדברי הטור, דלמה לי' למטל' דזהה כאשר מוצאות עשה, כיון דאייסא כאן לפוטה מיחיקת לחיב כל ישראל (ויתר הוליל'adam בטעמא דהטור דהיה כאשר מוצאות עשה, מה לוי' קר' ומדאצטריך קרא עכ' דאייסו כאשר מוצאות עשה) ותירץ דלולי' סברת הטור הוה לנו מעט מדכתוב שפק וכסה, דזוקא על השופך אייסא חיוב כסוי ולא הינו למדין מואמר אל בנ"י, דילל דקאי אכל שוחט ושותחט, אבל השטא מס'עה הסברא לדירוש ואומר אל בני ישראל, דכל ישראל קامر ולהוציא ממשמעותי דושפק וכסה שאינו דזוקא עי"ש וחוץ מן הדזוק האידול שבדבריו, ומה נפרכים מכמה צדים. א") איזו מועט אייסא במה שצotta תורה להשופך שיכסה שם עבר או אננס או שגה ולא כסה שאין אחר יכסנו במקומו, כמו בשאר מוצאות עשה כגון נטור או חמץ דזוקא עיקר המצווה על הבעלים, אבל אם לא קיומה מאייזו סבה

ודאי אלא דעושה ספק השkol, ובטומאה הספק מותר דתינוק בדבר שאין בו דעת לשולח חשבנן אבל באיסור אסור הספק. ובהצעתינו נמצא יושוב נכוון לקושית התוס' ע"ב ב"ה סמוך מעתוא חזקה, דחקשו מהא דעשה וחיסיו פ"ז ע"א דאר"י שם דרבנן עשו תינוק כמו שיש בו דעת לשאל, וקשה הא לרבען בלא"ה שפיר מטמאין משום דלא חיישו למעוטא, ורובה וחזקה רובה עדיף. ולפע"ד נראה ליישב עפ"י דברי השמקב"צ ב"מ דף י' ע"ב שמדובר שם קושית התוס' גבי קפץ אחד מן המנוין לתוכם למה פטורין, וככשנהנו דנניido ויהיו חיבין במעשר, מכח כל דפריש מרובה פריש, ותירץ הוא ז"ל דאפ"י אי אמרין כל דפריש מרובה פריש, עשרי ספק מקרי אלא דהתורה ספק זה באיסורין דכתיב אחריו רבים להטאות ונחפק האיסור להיות יותר ע"י ביטול ברוב, אבל הכא לא נפיק מכל ספק עשרי עכ"ל, ודבריו הקדושים לא נפרשו דמה עני נחפק האיסור להיות יותר לכואן, כיון דמכח כל דפריש מרובה פריש אתינו עללה. ועוד יותר קשה דהרי דבר זה אי רוב כוזאי או רק כספק והتورה התיירו, הו באמת פלוגנתה ר"מ ורבנן מבואר שם בקידושין, דרבנן מיועטה כמוון דלייא דמי, لكن לא סמכין חזקה להדי מיועט, אבל ר"מ ס"ל דרובא רק ספיקא שהתירו התורה בקושי וחיש עכ"ל למיעוטי מדרבנן, ועכ"ס"ל סמוך מיועטה לחזקה ועייש' בפרש"ז ז' ולומצא כדברי, ואיך מתרץ השמקב"צ קושי התוס' אליבא דר"מ דלית הלכתא כוותי. אבל חדא קושי מתרצת בחברתה, דהה דامرין רבנן מיעוט כמוון דלייא לכואר' בעו הסבר גדול, דמהיכי תיתני נימא הци, דין ברוב מעלה על המיעוט אלא דזה גיל יותר מאה, אבל לא שהמעוט כמאון דלייא מכל וכל, אלא דחכמים למדזו דבר זה מביטול חד בתרי דשם אמרין נחפק האיסור להיות יותר, הרי דהמעוט ברובא דליתא קמן כמוון דלייא, וכן מסתבר לאמר דגס ברובא דליתא קמן המיעוט כמאון דלייא, דהרי למשל ברוב הheimerות כשרות אמרין שפיר כל דפריש מרובה פריש בודאי משום דכל הheimerות שבועלם יחד כלם כשרים מכח ביטול חד בתרי. והנה כל זאת כשהמעוט הוא האיסור והרוב ההיתר, אבל בהיפך אם המיעוט ההיתר והרוב האיסור אז לא אמרין נחפק ההיתר להיות איסור וכמו שכtab הר"ן ז"ל בנדרים דרכו של איסור להבטל ואין דרכו של היתר להבטל, והסביר הוא דלעלום האיסור המציגות והיתיר העדר, ולכן המציגות יכול להחשב ע"י ע"י הרוב להיות נעדר וכמאון דלייא, אבל להיפך להחשב ע"י ביטול ולעשות מהעדר מציאות מהיתר איסור זאת לא אמרין, אמרו מעתה דגס כל דפריש מרובה פריש אינו מכח ודאי אלא משום דספק כזה התירה תורה משום אחרי רבים להטאות. וזה כוונת השמקב"צ ז"ל דהאי קפץ לדיר הוא הפטור וההדר, ואני רוצים לעשותות מציאות ע"י ביטול דהינו החיבור במעשר זה א"א, וא"כ לעולם ספיקא הוה דרכ במקומות שישיך נחפק, דהינו באיסור שיתעורר בהיתר לתוך איסור ממשים אחרי רבים להטאות.

ולפי האמור גם הכא בתינוק באשפחה כפרש"ז ז"ל הרי המיעוט הטהורים שהם העדר, לעולם לא יתבטלו ברוב הטמאים שהם המציגות, וממילא גם כל דפריש מרובה פריש אפילו לחכמים דר"מ רק ספיקא הוה, והוא אמרין סמוך מיעוטא לחזקה אי לאו דשאחו כדבר שיש בו דעת לשאל. אלא דהתוס' לשיטות דסבירו דרוב ומיעוט דהכא מטפוח בעיטה מיריע לא מצי לתרצ הци ודז"ק.

דמיסיים דם כל בשר לא תאכלו, ומה ענין אכילת דם לכסי אם לא בטעם הרש"ם ז"ל, וזה ברור ואמת בדעת חז"ל שדרשו הא וואמר אל בני ישראל לאזהרה לכסי. ועיין מש"כ במשנה זה דבר נפלא בחוש"ק שוחטו ודוק"ק.

ד"ג פ"ז ע"א תנ"י אידך, ושפק וכסה בימה ששפּך בו יכסה שלא יסנו ברגל, שלא יהיו המצות בזיות עליו. ויל"ד מה זו שאמר שלא יהיו המצות בזיות עליו דרך כלל, ולמה לא קתני שלא יבזה את המוצה, דהינו הכספי ומה שמכסה ברגל. והנראה לפ"ד כי מחייב הטע אומרים, כי הדם הוא העצם הייתר עלול וממהר להבאיש ועפשו מקלקל האיר, וגופם מחלות רעות, וע"כ צותה התורה לכיסותו בעפר שהוא יותר מוכשר לבטל האדים המזיקים והבאצלין היוציאים מן הדם הנשף. ואם נאמין לטעם זה, תה"י מצות כסוי הדם, כען מצות וכסית את צאתיך. ואם נאמר טעמיים כאלו במצות ה' יתברך, תtabזה המצוה בעיניו כמובן, וכן דרש שכסה ביד דיקי ודלא כדרך המכיסים דבר מואס ברגל, כי יש טעם כמוס ותיקון הנפש בקיים מצות ה' שלא נחלגה לנו, וכן עליינו לכבד את המצות מצד קדשות המצוה. ורא"י דכו הוא ממה לדלמוד מה, בשבת כ"ב ע"א שאסור להרצות מעות נגד נ"ח, ולהרבה פוסקים אפילו מרוחק ואיזו בזין אייכא באזה, עד שלמדו מה הוא און מכסין ברגל, אלא ודאי כדאמרו, דמשם ילפין דבעינן לכבד המצוה ובעינן דוקא ביד ולא ברגל כשר דבר מואס, ומזה שפיר ילפין גם להרצאת מעות נגד נר חנוכה דמורה על אי כבוד. ובזה נבון נמי למה דוקא כאן בכסי גلتה התורה שלא היה המצות בזיות עליינו עד שאמרו שם בשבת, אבוחון דכלחו דם אבל לפ"י האמור ניחא דכאן בכסי המעשה בעצמו שהוא לכיסות דבר מואס ועלול לעיפוש, היה הדריך הרגיל לכיסות ברגל ומ"מ הקפidea תורה לכיסות דוקא ביד כדי להראות כבוד לא להמעשה אלא להמצוה בה, וכ"כ הרמב"ם ז"ל במתוך לשונו הזהב בסוף הל"ש ו"ל: וכשיכסהו לא יכסה ברגלו וכו' שאון הכבד לעצמן של מצות אלא למי שצוה בהו בה וכו' עכ"ל ודוק"ק.

עד שם גמרא אבעי' להו שכר מצוה או שכר ברכה, כבר נתעורר בל"ת הא תורתיא אייכא מצוה וברכה. והנראה לפ"ד בគונת האי אבעי', דהכי Kmסתפק מצוצה עצמה כיון דאיתא בשיליח ושלוחו של אדם כמהתו. אך אפשר לחטפה מן המחייב בה, דהרי הוא שלחו ונייה דבתורותם שלא מדעת בעליין עשה כלום, ועוד דחתם ג' מודות בתורמים ואמר בעה"ב שהוא רוצה ליתן חוות או יותר, ע"כ צרך לעשותו שליח בפירוש, אבל בכסי או במילה וכדומה דבלאה"ה א"א לבטל המעשה, מסתמא ניחא לבעלים כדי שייהי' שכר של המצוה שלהם אלא דמ"מ אפסדי' הא מצוצה בו יותר מבשלוחו. וכך בברכה אייכא ספק דהרי אמרו גודל העונה יותר מן המברך וכע"פ מביך, וא"כ מה אפסדי', ועיין ש"ך ח"מ סימן שפ"ב דהעהלה באמות דביברך בלחש מיררי, דאי אייכא עונה הרי הוא יותר או כمبرיך. ועיין בחדושי ק"ז החת"ס ז"ל שהקשה א"כ מ"ט אמר דנ"מ לעניין ברכת המזון, ולא אמר בפשיטות דנ"מ בעונה אמרנו יפה דחיה דברי הש"ך ז"ל, אלא דלא בהר למה באמות ישלים שכר ברכה במקומות דהנzel ענה אמרן. אבל באמות רק"מ כאשר בארתי במקומות, דהא גדול העונה יותר מן המברך, היינו מן המברך בלבד עונה, אבל לא מן המברך בדיאכאה עונה. דהא דעתנה גדול מן המברך משום דשםוע ושותם עוננה וגם עונה אמרן, אבל מבריך בלבד עונה לית ל' רק אמרית הברכה לבד בלבד שמייעת אמרן, משא"כ בדיאכאה עונה דגס למברך אית ל' תרתי מברך וגם שומע עניית אמרן דהוא בעונה אמרן, וא"כ סכ"ס אייכא אייזו יתר

שייה, ודאי דחייב על כל ישראל לבعرو ובפירוש אמרו ז"ל בחmix דהכל מצוין עליו לבعرو. ואין לך דבמחץ אייכא לאו דב"י, דלאו הא אין בו מעשה, ומה לי לאו זה או ביטול מצות עשה, ועוד לדעת רשי ז"ל כל שהבעליהם לא ידעו מחמצץ ולא ראויהם אינם עוברים כלל. **ב'** לפי דעת הפרישה הכי הול'ל בברייתא יכול ראהו אחר פטור, ת"ל ואומר וכו' אבל בבריתא כתני,, מנין" ואיך פריך מנין במקומות דבכל המצות הכי הוא, וכל עצימות ספיקו כאן דשמא אתה ושפק וכסה למעט כל ישראל אתה והול'ל יכול וכו'. ג') הפרישה לא העמיד קוישתו על הרמב"ם ז"ל שהמשמעות ג' דרש דואמר אל בנ"י, ותרוץ נפרק מלשון הרמב"ם, דמדבריו משמע די לאו דכסי מצוה בפ"ע אלא גמר מצות שחיטה לא היתה מוטלת על כל ישראל, והוא מניל דמ"ש מכל המצות שלא קיימה בעלייה שחייב כל מי שבידו לקיימה לתוך המועות וכמוש"כ הטור, וא"כ מנין לרמב"ם לאמר דמצות כסוי מצוה בפ"ע, דלמא גמר מצות שחיטה היא, ומ"מ כל שלא גمرا השוחט חייב הרואה לגמורה.

אבל האמת יורה דרכו דהרבמ"ם והטור לדבר אחד נתכוונו דקשה להם על הבריתא למה לי ילפota דואמר אל בנ"י דהרואה חייב לכיסות פשיטה דמ"ש משאר מצות עשה, לכל שלא שעאה מי שחייב בה חייב כל מי שיש בידו לקיימה מצד ערבות, ז"ל איצטריך האי קרא דמצות כסוי מצוה בפ"ע, ולא גמר השחיטה, וניהו דב"כ וב"כ מחייב הרואה לכיסות וכקושיתינו, אבל הנפקותא הוא דאם שחת חשי"ק או זרך סכך לנעיצה בគותל והלהקה ושחיטה כדרכח, דבחני אופנים לא נתקיים מצות וובה, ומ"מ הנשחת כשר (ובפרט לדעת הרמב"ם ז"ל דנפלה סכך ל"א ע"א ודוק") דבכל הני מה"ת. עיין מש"כ בסוגי דנפלה סכך ל"א ע"א ודוק) דבכל התחלת, ואין ליכא כאן חיוב על השוחט למגור הרואה ליכא שום חיוב כאן שוחט אלא נשחט, א"כ גם על אחר הרואה ליכא שום חיוב למגור. משא"כ אי מצות כסוי מצוה בפ"ע היא אז בכל הני אייכא חיוב כסוי וזאת ילפין מואמר אל בנ"י דמצות כסוי מצוה בפ"ע היא ואינה תלוי' בשוחט בלבד, ואפילו ליכא שוחט אייכא כסוי. ולהא כיון גם הטור דנגרר בזה אחרי דברי הרמב"ם בכהו שכתב דמצות כסוי היא כשר מצות עשה שכיל ישראל חייבים ר"ל שאינה גמר מצות שחיטה שאז היה החזיב או ראה רק מצד ערבות למגור מה שפשע בו חברו, וממלא בשחיטת חשי"ק דאין כאן שוחט בכוננה ולא בר חיזבאה היה פטור גם הרואה מלכסות, וע"ז אתה קרא דואמר אל בנ"י דהוא מצוה בפ"ע ואינה גמר מצות שחיטה. וא"כ טעם של' הרמב"ם הוא פירוש למה לי קרא ודוק"ק.

ועיין זה אי מצות כסוי הוא מצוה בפ"ע או גמר מצות שחיטה תלוי בטעמי המצואה של הרמב"ן והרש"ב ז"ל, דעתה הרמב"ן ז"ל בטעם המצואה הוא, משום דין לשפוך דם בע"ח לצורך אכילת אדם בלבד, שלא לצורך גבוה כלל, ולכן טעם זה הכספי הוא להראות ווער שאינם קרבים על המזבח, ולפי טעם זה הכספי הוא להראות שהאדם מתבישי על שפיכה זו ומכסה את דמו, וכדכתיב באחוי יוסף שאמר יהודה מה בצע כי נהרג את אחינו וכסינו את דמו. דכו דרכ הרוץ לכיסות דם הנרצח מפני הבושה או המורה מעונש. וא"כ במקומות דליקא שופך כגו' במתעסך וזרק סכין ובחשו"ק דאין להם מחשבה ושחיתון חשובה כמתעסך מבואר לעיל י"ב ע"ב, ליכא כאן מקום למצות כסוי. אבל לדעת הרמב"ם שכתב דעתם המצואה הוא הרוחקת אכילת דם שאינו קרב לגבי מזבח, ולפי טעם זה ודאי הכספי מצוה בפ"ע הוא, ואני תלוי' בשחיטה כלל, וקרוא ומתניתא מסיע לרש"ב דהרי האי קרא דואמר אל בנ"י דאם ר' ז"ל שהוא אהירה לכל בני ישראל על הכספי, באיסור דם קמיiri

חייב לברך וכותב דמלשוון הגמור' דקאמר שאם חזר ונתגלה חייב לכוסות, וכיון דمحובי לכוסות מAMILIA או ע"י עצמו חייב להכשות, דהא בסוכה לג"ג ע"א מסיק דר"פ גופי ספקא לי' אי יש דחווי אצל מצות ולחומרא אמרין ולא לכולא א"כ ספק ברכות להקל עכת'ז. והדבר נפלא עד מאי דהרמב"ס ושאר פוסקים לא האצירו כלל דבר גודל כזה דהאי חייב לכוסתו היינו מספק ובלא ברכה, ועל הש"ס גופא שי לתמורה דאייך יסתפק ר"פ במקום דקתני בתמאנתן חייב לכוסות, ולא מצינו כיין זה בש"ס שהתניא יסתפק בדין ועין באחרונים שם בסוכה שנתפלו באזה.

אבל מה שנראה לפ"ד באזה הווא דהנה רש"י זיל בד"ה הא אידח' לי' פירוש זיל "והא אידח' לי' מכספי, דהא כסחו ונתגלה פטור מלכסות" עכל. והוא פלא מה מביא ממש דהא בכשה בעצמו העשיה מצותי. ובসוכה לג"ג ע"א באמת לא פירוש כן אלא דכתוב על הא אמרין והוין בה כי חזר ונתגלה אמרاي חייב לכוסות כיון אידח' אידח' ופרש"י זיל הויאל ואידח' ע"י הרוח מכסי של מצוה כדקאמר, דכי לא נתגלה פטור מלכסות ע"כ והוא הנכוון דקושית המקשן יתמה מנוי ובדי זכין דבלא נתגלה פטור הרוי דנדחא, איך שבוי ה'י נרא אבל לפ' פירושו כאן אין הקושי' מצד דחווי, אלא כיון דעתכסה מה לי ע"י אדם ומה לי' ע"י הרוח, דהרי כבר נעשה מה שראו לעשות, ונשלם כוונת המצווה יתברך, ואי שבביל דעתשה דבוסוכה קפריך "כיוון אידח' אידח'" וככא פריך "והא אידח' לי'", הרוי שלך לפניך דשם כונתו למיפורך זכין דע"י הרוח נדחה מכסי איך יהי' חזר ונרא, ולבן אמר כיון אידח' אידח'. אבלanca פריך למה לא נימא דכבר עשתה מצותי' ברוח כמו בכשה בעצמו, דמ"ש דסכך' סתקיימה כוונת המצווה בה' שיתכסה הדם פ"א, ובהכי סגי דוכשו מעוטא הוא נ"ל. ומה דקאמר לישנא דואה אידח' לי' ולא קאמר והא עשתה מצותי' כיוון דאין כאן מצוה רק התכלית של המצווה עשו וע"י נדחה זה מן המצווה. ואם כן הוא הפירוש כאן בקושית המקשן והא אידח' לי', גם בתירוץו של ר"פ דאין דחויב אצל מצות צרכין אנו להכנסיס כוונה אחרת מה דחשיב ר"פ שם בסוכה על הקושי' דהואיל ואידח' אידח', והכוונה כאן דאין דחויב אצל מצות דכל שכסה הרוח והרוח חזר ונגלה המשם כמו השב חשבים ושלח תשלה, דבכל פעם הוה מצוה חדשה, ולא שיד' כאן דחויב כל וכסבירת הרא"ש זיל ס"פ אלו מגלחין לגבי שבת, דבכל רגע אילך יובטח חדש דלא שיד' דחויב, ואי דבכסחו בעצמו פטור, שם אילך מיעוטא כדامر בגמור' והסבירו הוא דכל שכסה פ"א אין דרכו להתגולות עוד, משא"כ ברוח המכסה דרכו לגלות כמו שכסחו הו"ל כמו שליחות הקן דרכו של האם לחזר אל קנה. ותדע דהש"ס לא על דרשה דהשב כסוך, דהרי פריך מ"ש מהשבת אבדה דהשב אפי' מאה פעמים, ומ שני התם לא כתיב מיעוטא הכא כתיב עמיוטא וכסהו, ואיפכא הוליל התם כתיב השב במקור דמותה על התמדת המעשה, אבל הכא לא כתיב רבוי כאה, אלא ודאי עיקר העניין אסבירה נבנה, והאי מיעוטא דוכסחו קאי דוקא על כסוי של עצמו, או אפילו של חז"ק ונכרי, אבל בכשה הרוח דרכו לגלות כמו לכוסות הדרין לסבירתיו, להיות כמו השבת אבדה ושלוח הקן. ומעתה מה דקאמר שם דר"פ גופי ספקא לי' אי יש דחויב או אין דחויב, היינו בשאר מצות אבל בכסי' ציל ע"כ דלא שיד' כלל דחויב, דכל שהרוח כסיה וגללה, הוה כהשבת אבדה לאפיאו מאה פעמים חייב לכוסות, וכסתימות לשון המשנה דאמרה

להמברך בדאיقا עונה נגד העונה ועל אותו חטיפה חייב 'זוהובים' וזה דקמסתפק שכר מצוה ומשום למצוה בו יותר מובלחו, אבל שכר ברכה לא דעונה מברך או שכר מצוה לא, דמשום האי פורטה מצוה בו יותר מובלחו לא מטללים מדי', אבל שכר ברכה משלם משום דהמברך בדאיقا עונה גדול מן העונה ומשום האי יתר משלם. ובזה נ ditchן נמי דברי הש"ץ זיל שמכוכיח מדברי הרא"ש זיל כאן, שמחליך בחטף מצות מיליה בין חטפו מן האב דחביב, ובין חטפו משלחו דפטור דומה מוכחת אכן לעשות שליח למול, דאל"כ הרי סכ"ס חטף המצווה מן האב אם חטף משלחו שהוא כמהותו. ולפי הנ"ל ליתא דהרי בחתיפת מעשה המצווה אין אלא משום למצוה בו יותר מובלחו, וזה הפסיד האב בכו"ב, ואיל דחטף זאת מן השlich' ע"ז כתוב הרא"ש זיל דבדבר בעלמא, אבל השlich' זכה במצוה דנינו דהאב מסתלק ע"י דבר בעלמא, אבל השlich' לא זכה בה להיות טובע הפסדו מן החוטף ודוו"ק.

עוד שם גمرا כסחו הרוח חייב לכוסות. ארבעב"ח ארי' ל"ש אלא שחזר ונתגלה וכו', ויש להכenis זאת בלשון המשנה דאל"כ הוליל כסחו הרוח חייב לכלותו ולכסותו, אלא ודאי קאי' אשלהעלת כסחו ונתגלה פטור מלכסות והני מיili אם כסחו בעצמו, אבל כסחו הרוח חייב לכוסות כנתגלה. אלא דעת גוף הדין אני תמה כיון אדם נתגלה חייב לכוסות למה לא יתחייב לכלותו ולהביא עצמו לידי חוב שהיה עליו מותחה. וק"ז הוא ממה שאמרו חסדים הראשונים הכניסו פירוטיהם דרך חצירותם כדי לחיים במעשר והרי שם לא היה חייב מתחלה כלל, מכ"ש הכא דהיה מוטל עליו החזיב לכוסות והרוח חטף ממנו המצווה, ולמה לא גילהו כדי ליקות במצווה שהיתה כבר מוטלת עלי, וחכם לב יקח מצות כתיב. וע"פ שיש חילוק בין מעשר לכסי, דחתם לא נפרש המעשר אבל כאן הרוי נתכסה הדם, ורצון הבורה ב"ה נתקיים בלאדי עשייתו, ואין מקום לעשות עוד, אלא דזה ע"כ ליתא דהרי אם כסחה בעצמו וחזר ונתגלה פטור, ובכסחו הרוח וחזר ונתגלה חייב, הרי מוכחת מהא דכל זמן שלא כסחה הוא לא עשה רצון הבורה.

אבל דע כי כבר אמרתי לך כמה פעמים דנקוט כלל גדול בידינו, דכל דרישו זיל כען אלו הייתה סברתם או קבלתם האב, והדרשה להסמייך לקרה התולדה, וכן גם כאן שאנו רואים דבהתשב אבדה ושילוח הקן ובתוכחה בכלם אנו דורשים אפיו מאה פעמים, וכך בכסוי דורשים וכיסרו דסני בפ"א, ואע"פ שחזר ונתגלה פטור, העיקר הסברא שיש חילוק בין הנושאים, וע"ז סמכו לדרישן כאן ה'כ, וכאן ה'כ, והסבירו מבוארת לכל שופט בצדק דבכ"מ מדרך שיחזור הדבר לכמות שהיה לא סגי בפ"א. ובהמה שדריכה לבrhoות מבית בעליה, או האם המשתלהת מקנה דדריכה לחזר ולברוח, לחזר ולשוב אל קנה, והתוכחה דרכה שלא תתקבל בפ"א עד שיתמיד המוכחים בתוכחותו, וכן מסתבר דעת שנסיג התכלית אינה חיוב בהתמדת המעשה הלו אפיו מאה פעמים. אבל בכסוי הדם לא כל שנטכסה פ"א אין דרכו להתגולות רק ע"י סבה דלא שכחיה, ולכן לא מסתבר שיתחייב השותט שיחזור אחר הדם, אם אירע שנטגלה, וכך בכסה"ד אמרו דוכסחו מיעוטא הוא דסאי בפ"א, אמנים כן בכשה רוח כמו שהרוח מכסהו כך דרכו לגלותו, כי כן דרך כידוע, וא"כ שפיר אמרו דבכח"ג חייב לחזר ולכסותו. ולפ"ז דוקא אם חזר ונתגלה ע"י הרוח אבל אם ע"י סבה אחרת נתגלה באמת פטור מלכסות, וכן אם כסחו נכרי או חשות'ק ע"פ שחזר ונתגלה פטור מלכסות, ודבר זה חדש הוא ולא עלה ע"ד שום פוסק.

והנה הפר"ח בסימן כ"ח חקר באם הוא גילה בכשה הרוח אם

החייב אנו דנין, אם חזר או לא, וכן משמעו מילשון הש"ס שם בבכורות, בлокח ציר מע"ה דקאמר ואי משום מעוטי מים שבציר בטלי ברובאו, וקאמר ר' דימי ל"ש אלא לטבל בו פטו, אבל לקדרה חזר וניעור, ופרק אבוי וכי טומאה שבטלת חזרה וניעורה, ולא פריך וכי מים שבטללו חזרו וניערו הרי דודאי חזרו להיוות מים ע"י שמאלא מין את מינו, אלא דהטומהה שדבוקה במרקחה עליהם והלכה ע"י הביטול איך חזרה וניעורה. ולכן קאמר ר' ר'פ' לחalk בין קדשים לכסי, דבכשי החייב לא מציז ליבטל, כיון דחזר להיוות גם נתחדר החייב לכסי דין דחויה אצל מצות, משא"כ בקדשים לא מהני היא דחזר להיוות דין כיון דפקע מנין הקשר זריקה שבפטומהה ומכ"ש באיסור דם חזורים וניעורים, וזה כמו קדשים לכל שנכח אינו חזר ונראה ה"ה כל שפקע האיסור והטומהה איך יזרו למוקמו וכקושית אבוי שם בבכורות, וע"ז תרצהו דמ"מ גם בהזה יש לחalk בין קדשים לאיסור וטומאה, דבאמת לא פקע למורי לא האיסור ולא הטומהה וה"ה גם ההקשר לזריקה, אלא מתלי תלי, עי"ש בבכורות פלוגתת רשי" ותוס' בזה, ולכן באיסור וטומאה שפיר נטעררו ע"י התוספות, אבל בקדשים לא מהני כיון דנדחתה פ"א דשוב אינו חזר ונראה.

ובאמות כשאני לעצמי היתי מחלק באיסורין עצמן, בין אם האיסור מקרי או עצמי, כגון ינ"ס דהאיסור מקרי דין דפ"א בטל אסור, רק מה שננטנסך לע"ז, בהז שיך לאמר כיון דפ"א בטל האיסור ניהו דחזר וניעור היו בתורת יין, אבל לא בתורת איסור, והוה האי יין כיוון דעתמא דשתי, וכן לעניין טומאת המים ניהו דבקדירה חזרין להיוות מים, אבל הטומאה שהיתה במרקחה דבוקה בהם, כבר אזלא לה ואני חזרת, אבל כגון דם וחלב הרי כל דם וכל חלב ל"ת כתיב, ואין זה איסור במרקחה אלא בעצם, וכל שינקראה דם וחלב בהמה רביע עלייהו איסור תורה בכען אליו כיוון מינו צרכיו ואילו אסור לו לעשות צרכיו כפרש"ש, שלא עשה לזרוק הכל לתוך ביבותא דמיין, אלא ודאי דבעין שישאר מכוסה. וחילוקו של הת"ח בין נ"ח לכסי לא הבנתי, דהלא הקושי" הוא כיון דהתמים מושום פרטומי ניסא בעין שידליק עד שכילה רgel מן השיק, כמה לא הוקקו להזכיר ולהדליק אם כבנה, וכן לנו מנוס אחר אלא לא אמר דכל שאי עול לכבות לא אטריחו, והיינו טעמא לכסי נמי וכ"ל, והוא אמת וצדק וברור לדינה בס"ד וד"ק.

תנוס' ד"ה רואין אותו כאלו הוא מים, והקשה הרר"ש מوردין, דבಹקומץ הרבה מפרש טעמא דרבנן ור' מדקטיב ולקח מדם הפר ומדם השער, גלי וידוע שדם הפר מרווחה מדם השער, מכאן לעולין שאין מבטlixן זא"ז, ור' אומר מכאן למיון במינו שאינו בטל. והשתא היכי מוחץ דאפשרו מבטlixן עולין זא"ז ומ"מ בטל,anca לא בטל שאפלו היה דין הפר מים, היה ניכר אידמיות דין השער. ויל'adam דין הפר היה מים לא יהי' בدم השער מראית דין גמור וכו' עכ"ל. ומיל' לא ישתומם על הדוחק הגadol הלא, דלא אמר דין השער לא ניכר אידמיות גמור בימים שכגד דין הפר. ולא עוד אלא דתירוצים נפרק מלשון הש"ס שם, דהרי הדבר ידוע שדם הפר מרווחה מדם השער, וכי בשבייל שהוא מרובה עדין לא סגי ליבטל דהרי רואין כאלו הם מים, וע'כ' תאמר דהאי מרובה דקאמר דמורובה כ"כ דלא ניכר אידמיות דין השער, וכי הוא קרא דבר ידוע, הלא אינו ידוע מב' צדדים, דלפי דעתך ידוע להיפך דין השער בימים כפי דין הפר אדום הרבה, ולא עוד אלא דהאי מראית דין אינו משוער במתניתין עד כמה מקרי מראית דין, ואיך מצא קאמר ע"ז שהוא דבר ידוע שאין בדם השער בימים כדם לשאר איסורי, דהיא הינו דאמר ר'פ' ממש, כדי לאו דחזר וניעור מה מהני היא דחון אצל מצות לחיבתו לכסי, הא היא דין נהפק למים ואני חזר להיות דין לעולם. אבל ניחא לי בשנאמר דודאי על העצם כ"ע מודים דחזר וניעור דהרי מראה דין לפניך, וכן באיסורי אכילה הרי חיך אוכל יטעם. וכן רק על האיסור או

חייב לכסיות ולכך כל שחזר ונתגלה ע"י הרוח חייב לכסיות בברכה אבל אם הוא אלה או נתגלה ע"י סבה אחרת, אין כאן מצות לכסי כלל, כמו בכשו בעצמו ובכ"ל והא דמקסה בעצמו, וחזר ונתגלה אף ע"י הרוח דפלוור משום דהא גופא שיהי רוח מנשב בחזק שוגלה לכסי עפר שבארץ הוא לא שכיח, אבל בכשו הרוח הרי כבר איכה רוח המכסה והוא המגלה אין זה לכסי העומד. היוצא לנו מזה לדינא להלכה ולמעשה כל שכחו הרוח והרוח גלו ודי כיסה בברכה כסתם משנה וכסתימת לשון הפסוקים, אבל אם גלה בעצמו או נתגלה ע"י סבה אחרת ודאי יש לחוש ולכסיות ולא נסוך על סברתינו נגד סתיות לשון הפסוקים שלא נחתו למה שכתבנו, אבל חילתה לברך על לכסי זו באשר גם הפ"ח וכמה אחرونים שאחריו מסכימים שלא לברך, ולפי הצעתנו אין כאן ספק מצוה, אלא ודאי לא בעי לכסי כלל.

ועפ' דברינו נדחה מה שראיתי בת"ח ז"ל שכتب דממה דקטני במתניתין בכשו ונתגלה פטור מלכסיות, לכ"ו' משמע דודוקא אם נתגלה בדיעבד, אבל אסור לגלותו לכתלה, וא"כ הוה אסור לשוחות ברחוב העיר מקום דרישת הרבים, אבל נראה דמתניתון אורחא דמלטה נקט, דאפשרו לכתלה מותר לגלוות כיון דמיועט קרא דחזר ונתגלה פטור מלכסיות, אלמא לכסי לחוד עשה מצוה, דכל שמכוסה אפשרו רגע יצא לה המצווה. וא"ג דגבוי נר חנוכה נמי קייל הדלקה עשויה מצוה וכבתה אין זוקק לה, מ"מ אסור לכבותו תוך השיעור שאני התם דפרטומי ניסא בעין וכו', עכ"ד, ולפי דברינו ליתא דגס לכסי, ממש כדי נ"ח הוא, דחון זוקק לכוסתו אם נתגלה אבל אסור לגלוותו וכן ברוח מצוי' לגלוות אין הכסוי פוטרו מלכסיותו פ"א כמו שבארנו לעלה. וואי' לזה מהא דלעיל פ"ה ע"ב דאמר לי' צא טרוף כפרש"ש, שלא עשה ויתחיב בכסי, שוב אסור לו לעשות צרכיו כפרש"ש, וא"כ ממנו צרכיו ואילו אסור שרוי לגלותו מיד, היה יכול לכסיות וא"כ לזרוק הכל לתוך ביבותא דמיין, אלא ודאי דבעין שישאר מכוסה. וחילוקו של הת"ח בין נ"ח לכסי לא הבנתי, דהלא הקושי" הוא כיון דהתמים מושום פרטומי ניסא בעין שידליק עד שכילה רgel מן השיק, כמה לא הוקקו להזכיר ולהדליק אם כבנה, וכן לנו מנוס אחר אלא לא אמר דכל שאי עול לכבות לא אטריחו, והיינו טעמא לכסי נמי וכ"ל, והוא אמת וצדק וברור לדינה בס"ד וד"ק.

עד שם גمرا ומי"ש מהא דתניתא השוחט ונבעל הדם בקרע חייב לכסיות, ופרש"ש חייב לכסיות ע"ג שלא חזר ונתגלה, ופלא להבין דמה ס"ד דגס הכא בכשו הרוח יהי' חייב לכסיות אחר שכבר נתקassa, ואיך אפשר לאמר כן דמה מהני הכסוי על לכסי, דהא בא ר' יוחנן הוה מפרשין מתניתין דכסחו הרוח חייב לכסיות דר'ל' שחייב לגלותו ולכסיות, אבל לכסיות מה שכבר מוסה מהיכי תיתוי וצ"ל דהומ"ל ולטעמייך, וד"ק.

ע"ב גمرا' א"ר חי' בר"א א"ר' לא שנו אלא שנפלו מים לתוכן, אבל נפל דם לתוכן מים, ראשון וראשון בטל. א"ר פפא לעניין לכסי אינו כן, דחון אצל מצות. מבואר מדברי ר'פ' דלעולים לכסי חזר וניעור בכל מקום, אלא דגבוי קדשים לא מהני הא אמרין דמיון דנדחתה פ"א שוב אינו חזר ונראה, ולכן לא ידעתלי לכ"ו' לפרש קושיות התוספות מהא דלוקח ציר מעם הארץ דammerin שם חזר וניעור. ותירוצים שמחלקים בין קדשים לשאר איסורי, דהיא הינו דאמר ר'פ' ממש, כדי לאו דחזר וניעור מה מהני היא דחון אצל מצות לחיבתו לכסי, הא היא דין נהפק למים ואני חזר להיות דין לעולם. אבל ניחא לי בשנאמר דודאי על העצם כ"ע מודים דחזר וניעור דהרי מראה דין לפניך, וכן באיסורי אכילה הרי חיך אוכל יטעם. וכן רק על האיסור או

בפרקם הבאים. אבל מוח שנראה סתירה לדברינו הוא מה שאמרו מצות אין מبطلות אז"ז, מhalb שהיה כורך ומרור, ומ"מ אמרו בפסחים קט"ז ע"א דבזה"ז דמצה DAOРИיתא ומורור מדרבנן, ATA דרבנן ומובל ליה לדאוריתא, מזה לא כואר' מוכח דרישות מובל מצוה ורכך מצוה לא מובל מצוה, ומילא גם בעולין נמי דוקא עולין אין מבלתיין אז"ז. אבל דם חולין מבטל דם עליה. אלא דמשם לא מchein להקשוט, דהרי התוס' בזבחים שם הקשו קושי' חמורה על הא דמרור דרבנן מבטל מצה DAOРИיתא, דהרי חזין DAOΡו אין מבלתיין והויצה בה י"ח בפסח (והתוס' לית להו DAOΡו איננו מבטל הדגן והוא מבלין רואין וזה מובל ברוב בעולמא עכ"פ מה"ת, ולא מאנ דמציריך שיש הוא משום גזירה מינו או אין מינו מינו).

וכדאי להזכיר כאן דבר שכלי שימושתי מפה קדוש כבוד הגאון האמתיתי מרבעיאן צוק"ל, לפרש מאמור הגמר' יומא ל"ט ע"ב ת"ר ולא תפטעו בהם ונטמאתם בהם, אדם מטמא עצמו מעט, מטהמאין אותן צוות רשות איסור עם צוית היתר דלקה על האיסור, ולמה אוכל צוית פת איסור עם צוית היתר דלקה על האיסור, ולמה לי מצות אין מבלתיין אז"ז, אבל יהי' איך שיחי' כיוון דהאי סוג' דחתם בלאל'ה אינה מובנת א"א לסתור בה דבר הנראת לאמת בפי המשניות וסוג' זבחים זדבחים דוד"ק היטב.

ע"ש גמר' ר"א מנהרביל אמר בצללתא דדמא, ר"ע מדייפטא אמר הענוש כרת והוא דaicא צוית. וכתבו רשי' ותוס' דבעין צוית דם גמור, ועיין בת"ח שנטקsha הרבה בהז דכינוי דהאי צלلتא דדמא ראי' לזרקה, הרוי כדס גמור יחשב ולמה לא יתחייב כרת על צוית ממנה, ולא עוד אלא דרי' רמי' וכן במתניתא רק ענוש כרת ומטהמא באהיל קאמר, והגמר' הויסיף והוא דaicא צוית והוא דaicא רביעית, וא"כ מה קמ"ל דעונש כרת ומטהמא באהיל, וחכי ס"ד דלא, כיוון דaicא צוית ורביעית. ועיין בריטיב"א שכטב דמיiri בדאיכה הרבה צלול ולבן ומעט דם גמור עד דהוה יותר מכדי אכילת פרס ואס היה מעורב במים כה"ג לא היה עונש כרת ולא מטהמא באהיל, אבל האי צלلتא אפיilo הלבן עכ"פ דם הוא שלא יתבטל בדם הנמור בו עיי"ש. ולא הבינוותי דבורי הקדושים ז"ל, דהרי אפיilo הדם גמור כל שושואה באכילתיו יותר מכדי א"פ פטור, ואיך יתחייב בהאי צלلتא כיוון דעכ"פ שושואה בסתם אכילה יותר מכדי א"פ. יותר היה נראה לי עפי' הריטיב"א, דהרי קאמר והוא דaicא צוית ורביעית בכדי א"פ, ואיך חייב על כל צוית ורביעית מותן התערבותה דרך אז אנו דעתן הכל כדם, אבל בפחות מכך דם גמור בתוך א"פ לא חשבינו ליה לדם גמור, כיוון דלאו כברירתא הוא ונעשה צלلتא. ועדין צ"ע.

ד"ף פ"ח ע"א דtos' ד"ה ור"י סבר דמו ואפיilo מקצת דמו תימא דספ"ק דבכוורות סברות הפוכה וכו', لكن נראה שאין לדמותה הדרשות אלא מה שהש"ס מדומה וכי עכ"ל, מכאן ראי' מה שהזכיר פעם אין מספר, כי רוב דרישות חז"ל מיוסדות על

מים ולא בטל מה"ת, דהרי מכסיון בברכה קאמר, וזורך את הדם ומ珍惜ין הקרבן, ועל מה הטבע דין זה דראין, שוב מצאת ש"ז החת"ס ז"ל בחדשו יש בעל מדוכה זו, ואח"כ עינייתו בסוג' דזבח' ע"ב ושם בחדשי שיטה מקובצת הנdfsים חדש בהשומות וקמתהה על עניין זה, דῆמה בין חזוותא לטעמא והרי הש"ס פריך אר"ל ונשער במב"מ כמו בשא"מ הרוי דמדומה חזותא לטעמא, וא"כ איך מצינו ידינו ורגלינו בההמ"ד, דהרי פסקינו הני טטמי הון זבחים והו בכסיוי דאמורין רואין ואין מובלין ברוב, ובאייסורין קי"יל מב"מ בטל ברוב בעולמא עכ"פ מה"ת, ולמאן דמציריך שיש הוא משום גזירה מינו או אין מינו מינו.

אבל מה שנראה לענ"ד בזה הוא, דהנה כל שלא נודע התערבות לא שיק ביטול מבואר בי"ד סיון צ"ח וק"י, וראיתי ברמ"ז בחדשו לע"ז טעם נפלא להא מלטא, דביבטול בעין דעת בעליים ויש להסביר העניין כי הא דאמורין אחרי רבים להחות בקושי התירה התורה, כדי שלא יגרר הרוב אחר המעוות, וא"כ כל דלא איכפת להו לבעלים בביטול, באמת לא בטל, והיינו טעמא דהיתר בהיתר לא בטל, וכן אייסורין דין מבלתיין ז"א כי דפסקין כר' אלעזר שם זבחים ודלא כר"ל, דסכ"ס אסור לאכול אי משום האי איסורא אי משום האי. ואי דעכ"פ לא לקי זה דוקא לר"ל דס"ל התיראת ספק לא שמה התורה, אבל לר"א (ובירושלמי הוא ר' יוחנן דפלייג אר"ל) דס"ל שמה התורה, אין שום נפקota בביטול ולכן שפיר לא בטל. וזאת מה שאמרו רבנן דעולין אין מבלתיין ז"א. ור"י לית לי' הא סברא דרצו בעין לbijtol לך' וליפ' דמבע"מ לא בטל. אמרו מעתה דרבנן דעולין אין מבלתיין ז"א, מכ"ש דרישות לא מבטל מצוה ששאן לו צורך בביטול, דῆמה איכפת לי' אם יסחה הכל או יזרוק הכל, וכל עניין bijtol אין אלא דלא צrisk לחוש על המיעוט אבל לא דאייסו רשותה לעלי' במוקם דלא הפסיד מידי. והרי היינו טעמא דחצ"ל שאיסרו דשליל"מ, משום דבקושי התירה התורה לסמו על הרוב, ושלא לחוש על המיעוט, וא"כ במקום שאפשר להמתין עד למחרה למה יהיה נחא לי' בביטול האיסור. וכל זאת בDALIA ר' רוב דבעין למסימק על אחריו רביים להחות, אבל בDALIA ר' כ"ב דאי היה אינו מינו היה בטל בעצם מיעוטו דלא היה נותן טעם או בדבר שאינו יכול דלא היה ניכר חזוותא דתו לא בעין היתר דאיתרי רבים להחות, אלא משום דחשוב כאלו הוא נאבד מן העולם, לרבען דלית להו סברת ר' דמבע"מ מתחזק ואני בטל לעולם במעוטו, אז לא בעין דעת בעלים לביטולו ולכן שפיר אמרו הון בכסיוי והן בזריקה דכל זמן דאי היה בימי ניכר חזוותי ולא בטל בעצם מיעוטו, מציז ריק ומץ מסכה, וממילא מהויב לעשותו דמייכי תינתי ריצה לבטול כדי בטל מצות עשרה, ולפסול את הקרבן ועיין כאן בלאשון הרמ"ז שכטב אם ניכר מראית הדם חייב לכסתות הכל. והאי תיבת "הכל" לפום רהיטא הוא שfatת יתר וכי לא היה די לאמר חייב לכסתות, וכלאשון המשנה ולא לחנס הויסוף הרמ"ז ז"ל תיבה זו, אם לא להביניינו למה לא יתבטל חד בתורי לגבי חזותא, כמו באיסורים לגבי טעמא, דלא אמרין רואין ולתראץ זאת קאמר האי "הכל" ר' ל' מה איכפת לי' אם יסחה הכל, ולכן חייב משא"כ באיסורין דפסיד הרוב אגב המיעוט. ואי קשי' לך' א"כ בDALIL' נמי לסגי בששים דאי בטל בעצם מיעוטו י"ל, כיוון דביבטול לא מהני ס' דלעולים לא בטל אלא מכח אחריו רבים להחות, לא פlige רבנן בגזירותם בפרט מה"ר דרי' סובר בלאל'ה מב"מ לא בטל כלל, لكن אסור בDALIL'

ובזה יש לישב סוג' זבחים, וגם פסקי הרמ"ז המקושים מאד עיי"ש, אלא דלא רצתי להאריך כאן זהה ועוד חזון למועד

אלקי אביך, להכير גודלות הבורה ב"ה, יותר מבן שפלות עצמו, כי לעומת גודלה ונציחות הבורה ב"ה. מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו, וממילא בטלו כל המדרגות של בני עניינו, כמו שלעומת עשרו של מילאRADUR לא יחשבו מי שיש לו מאותים, שהוא קרוב יותר לעשרו ממי שיש לו רק מנה ואעפ"כ שניים לעניינים גמורים שווים יחשבו. ועיין במד"ר ריש ויקרא דקרה לעונתנותי דמשה רבינו דעת, וקאמר שם דעת חסורת מה קנית, דעת קנית מה חסרת, וב恰עתיו מובן היטיב כי עונתנותי דמשה היה נצחת מעדתו כתיבגב' אשר ידעו ה' פנים אל פנים ולעומת גודל השגתו היה אומר על עצמו ונחנו מה דלא חשב לכלום, אבל אברהם שלא הייתה השגתו גודלה כ"ב בהשגת משה רבינו, כתיב ב"י ואנכי עפר ואפר והבן.

עוד שם גמורא אר"י מה דכתיב האמנים אלם צדק תדברון משרים תשפטוبني אדם, מה אומנתו של אדם בעזה^ז יעשה עצמו כאלים, יכול אף בד"ת כן ת"ל צדק תדברון, יכול יגוס דעתו ת"ל משרים תשפטו ב"א. ועיין בפרש"י ומהרש"ז א"ל שכטב עלי שהוא דוחק, ולפע"ד הא יכול אף בד"ת כן ע"כ איינו כפשווטו, דמהיכי תיתיא לאפתח פיו בד"ת דכתיב בהו ודברת בם, אבל הכהנה אם טוב לו לעשותות עצמו אלם כגון יראה חברו עובר על לאו או עווה אסור ג"כ ישtopicת ת"ל צדק תדברון, וזאת נקרא צדק דועשה צדקה אם מוכיחו וממלמדו און אותו במזון רוחני, וע"ז אמר צדק תדברון. יכול יגיס דעתו באשר הוושם למוכיח אחרים, וידון את העולם לכף חوب, ת"ל משרים תשפטו ב"א, ואל תדונ את חברך עד שתגיע למקומו, והו דן את כל אדם לכף זכות ודוק".

עוד שם גמורא יצא זה שמחוסר תילisha קביצה וشرפה. והתוס' רצוא להוכיח מזה מק"ו לפסול גט שנכתב על קלף גדול ואח"כ חתכו, ולפע"ד נראה דגם האידי דרשת דמנה יلفו להתריר עפרה בהנהה, אינה אלא סמק בעלמא לחיק הסברא, דמסתמא לא רצתה תורה^ה לאסור קרע עולם של עיר הנדחת, רק המטלילין והבתים שהם תלוש ולבסוף חברו, ועיין לעיל דף ט"ז ע"א דדרשין בע"ז אלהים על ההרים ולא ההרים אלהים אבל השתחווה בבית אסרו, דלגי ע"ז מקרי תולש. וכיון דברתם הייתה דלא אסורה תורה בעיר הנדחת יותר מן המשתחווה להר لكن סמכו זו את אהווא דרשת כדרכם בכ"מ שלא בגלות שברטם רק לסמוך הכל אקרא, וא"כ מהייכי תיתיא נילוף מכאן לפסול את הגט שנכתב בתולש על קלף גדול, בשבייל שהוא מחוסר חותיכה. שוב ראיתי בשטמי'ק הנדפס על הגליון בש"ס וילנא שכתב ווז"ל, "יצא זה שמחוסר תילisha שאינו חשוב עיר הנדחת" וננהתי עד מאד ודוק".

עוד שם איתבי בשופר של ע"ז לא יתקע לאו אם תקע לא יצא. משמעו דלא קשה לי בלאו האידי דיקוא, למה בשופר לא יתקע בו לכתהלה, ובupper עיר הנדחת מכיסין בו דמשמעו לכתהלה, משום DIDDU לחקל דבשופר ולולב דבאים לרוצות מאיס הוא ואפ"י שמות דידע כתבו התוס' לדכתהלה לא משום דמאיס למצה, אבל לגבי חיליצה כתבו התוס' לדכתהלה לא חיליצה בין חיליצה בכסיוי לא חיישין להא דמאייס. אבל קשה לי לחקל בין חיליצה לכסיוי באשר דרישו לעיל ושפק וכסה שלא יכנסו ברגל מושום ביוזו מצוה וכי היכי דכסיוי ברגל הוה בזוי, ה"ה בעפר עיר הנדחת וע"ז. ואולי הא דקתויני מכיסין בעפר עיר הנדחת היינו דוקא בלית לי אחר. והרמב"ם פי"ד הי"ג כתוב מותר לכסות בעפר עיר הנדחת משמע מדבריו דሞת לכתהלה, אבל דהלה"מ כתוב שם דupper עפרה אמר, וכתרוץ זעירי בגמר. אבל היכ"מ שם כתוב דמשום מללה^ה, וכתרוץ רבא. ולכאור מסתבר יותר דאפר שריפתה אמר כדרבא, דאי צעררי ובupper עפרה, מה עניין זה לבן הלא בהלכות כסיה^ד, ושיך בהלכות ע"ז ושם בפ"ד הי"ג כבר פסק

סבירתם ושכלם האלקי, או על קבלתם, כי רק אם נאמר כן נוכל לקבל מש"כ התוס' דין לדמות הדרשות האחדדי רק מה שمدמה שה"ס ומשום דלא תדע אם הסברא נותנת גם כאן לדירוש כך, או שהיה העניין מקובל כך באומה מאז ומקדם, ווრחו למצוא סמך לדבר בקרה, אבל הקרה לעולם איינו מוכיח כלל כי הלא אפשר למדרש כך או כך, וזה ברור ואמתות וכל שאינו מקבל הכל הזה לא יצא מסבך הקשיות לעולם.

ע"ב דתוס' ד"ה מצינו אף שקרווא עפר, וא"ת דהכא פליגו ב"ש ובפ"ק דביצה תנן דמודדים וכי שאפר כירה מוכן הוא, ותירץ ר"ת דאפר כירה שבא מן העצים מגדל צמחים ולא דמי לאפר פרה וטלית דלא מגדל צמחים. ולא ידעתני מניין לר"ת לאמר דאפר ואוכלי גרע מאפר עצים לעניין מגדל צמחים דהסבירא החזונה אינה נותנת כן, אם לא שמחה הקשיי הוכיח דע"כ כן, והדבר קשה מאד דמרקא מלא כתוב עפר עתה ועל עפר תשוב הרי דע"כ פ' לא גרע עפר הנעשה מבשר מעפר דעלמא, ומלעומת זאת גם על פ' ר' שמואל דפירוש מבשר גרע מאפר עצים. ומלעומת זאת גם על פ' ר' שמואל דפירוש דבאמות ב"ש דוקא עפר קامر, ואפר נמי לא חזי לכסיוי של העיר, איך אפשר דפליגו ב"ש וב"ה בדבר הרגיל ונעשה בכל יום ובכל בית לשחות ולכסות ואיך נתהוו בימיהם פלוגתא בדבר הרגיל ממשתמא הוה כ"ע מכסין באפר שהוא מצי בכל בית ואיך יחולקו ב"ש על דבר הנהוג בכל ישראל לאמר שבטעות נהגו כך ודבר זה צ"ע בכמה פלוגות כעין זו וצע"ג.

ד"ט ע"א גמורא לא מרכיבים מכל העמים השק ה' בכם אמר להם הקב"ה לישראל חקנני בכם שאFIELD בשעה שאני משפייע לכם גודלה אתם ממעטים את עצמכם. ופרשי ז"ל לא מרכיבים לפ' שאין אתם מרבים עצמכם אלא ממעטין וכו' עכ"ל, וכפי הנראה מפרש רשי ז"ל דהאי לא מרכיבים הינו ה'ק, עם כי אתם המעת, והכהנה שאין אתם מרבים רק ממעטים את עצמכם והוא דוחק כמובן. ולולי פרשי נראה לי הכהנה דקשי' לי לבעל המאמר בהאי קרא,adam כפשווט אין הלשון לשון ערומים, די אמר לא תעעה שמחמת שאתם הרוב השק בכם דהרי אתם המעת, פשיטה Adams הם מיעוטי עמים איך עלה על דעתם שמחמת רבוי השק בהם. לכך מפרש הци דהאי דברה ה' בנו להיות לו לעם סגולה ולקיים אותן בתורה ומיצות יתרות על שאר העמים, ע"כ מחתמת הנסיבות הנועלות שמצוין בנו, אבל החשך שמצוין בנו איינו מכיון כשרונותינו במדות ודעות טובות שבנו אם היינו מתגאים על זה כי אז יצא שכנו בהפסדנו ותוועת ה' כל גבה לב, ורק מפני שבכל זאת שמדרגתינו גבוהה על שאר העמים, אנו מכנים עצמנו לידע, כי עדיין לא יצאנו י"ח, וכך שאמיר יעקב איבינו ע"ה קטנטני מכל החסדים. וכל מה שנתקרנו אליו יתברך יותר גודלה עונתנותנו, לכן השק ה' בנו. וזה שאמיר לא מרכיבים דהינו מצד שאתם עומדים מעלה בשלמות האדם נגד העמים נגד העם, עע"פ שאמתה הוא דהרי מה"ט בחר בנו לתת לנו את תורה, אבל לא מצד האי יתרון השק בנו, אלא משום דכי אתם המעת, דבכל יתרון שבכם אתם המעת וממעטים את עצמכם והוא פירוש נכון לפע"ד.

ע"ז שם א"ר ואי תימא ר"י גדול מה שנאמר במשה והארון ממה שנאמר באברהם. באברהם כתיב ואנכי עפר ואפר ואלו במשה ואחרון כתיב ואנחנו ממה. הכהנה בזיה דעתינו בגודלי עולם העמידים בראש המין האנושי אין להבין בפשיטות שמדמה שקר בנפשו, שהוא פחות וגורע במדרגה מוחטבי עצים וושאבי מים, כי אין זאת בגדר מציאות שיטה בכך, ואיך נבין ה"ה דכתיב במשה שהיא ענו מכל adam אשר על פני האדמה. אבל העניין הוא כך דכל מה שהאדם יותר משתמש במושכלות ומגין למדרגת דע את

מש"כ התוס' סוכה ל' ע"א ד"ה משום במאצע הדבר וצ"ל: „אלא טעמא דכתותי מכתת שיעורא אתרוג נמי בעי שיעור כאגוז או בכיבזה, דאע"ג דאמרין لكمן טעמא משום דלא גמר פירא, מ"מ בעינן דמיינר לקייתה, דמה"ט פסילון ל�מן פפלפין" עכ"ל ועיין שם במחר"ס ולכאור' אינו מובן, מה לי אם משום דברינו גמר פירא או משום דברין מינר לקייתה, דזה כאן בשל אחרה כמו דגנמר פירא אף דעתך לשรอง, כ"ב מינר לקייתה. אבל העניין לפי האמור-DDוקא שיעורא מכתת ולא איקות הפרי ולכך שפיר כתבו התוס' דאי בעין שיעור כאגוז או כביצה ממש גמר פירא, אין לומר משום דכתת שיעורי' לא גמר הפרי, זה באיכות האתרוג הוה, כמו דמיינר אתרוג בן מוגמר פרי מקרין, אבל אי משום דמיינר לקייתה דין זה באיכות הפרי, אלא בכמות וגודל הפרי, בזה הלא אמרין שיעורי' כמו שאינו דכתותי מכתת, אלא דזה גופי' ודאי טעמא בעי דלמה לעניין איקות הדבר לא אמרין דזהו כמו שאינו מחמת שעומד לשรอง, רק לעניין שיעורי' וצ"ע עתה.

הדרן עליך פרק כסוי הדם

הרמב"ם צ"ל אפילו בפירות האילנות שמוטרין משום דכתיב תקבוץ ושרפת, יצא זה שמחוסר תילשה, אלא גם על המימרא גופא בגמ' קשה, דאי בעפר עפרה ומשום דמותר בהנהה דאיינה בכלל עיר הנדחת, מה קמ"ל בכסי הוליל בעפר עיר הנדחת מותר בהנהה, וממליא נדע דמכסין בו. ולא עוד אלא מהא דמכסין בה לא נשמע כלל דמותר בהנהה, דזה אפשר משום דמצות לאו להנות נתנו, ומכ"ש הרמב"ם דפסק בראש הלכות שופר ובכמה דוכתא דמצות לאו להנות נתנו, ודאי דלא אתה לאשמעין דמכסין בה משום דמותר בהנהה, אם לא שאמר דalo הוה בכלל עיר הנדחת היה עכ"פ אסור לכנות בו בתחילת משה דמאייס קמ"ל דמותר בהנהה, אבל הוא ודאי קשה דלא שיק האידי דינה כלל לכסי אלא לדין עיר הנדחת דכל שהוא מחומר לא נאסר כלל, וצ"ע עתה.

עד שם אר"א הכא השთא הטע שיעורא בעין ועיי כתותי מכתת שיעורי' וכו', יש להעיר למה דוקא השיעור מכתת אבל אתרוג לווב שופר ايיכא, דכיוון דעתך כל העומד לשรอง כשרוף דמי אתיין עלה, אין כאן אתרוג לווב שופר כלל, אלא אף, והכא ודאי שיעורא דוקא דכתותי מכתת קאמור, אבל פרי הוה. ובזה תבין

פרק גיד הנשה

גם במחומר לא יעלה כיון דנוסף לזה דאיינו בכללبشر גם איסור אכילה להדיות יש עליו لكن צריך לחלצו, ועיין מה שאכתב עוד בזה לקמן בד"ה הסמוך ודוק'

ע"ש ונוהג בבהמה ובchia, עיין בחדושי ק"ז בעהחת"ס צ"ל שהביא דברי הרשב"א בתשו' דוגה"ג של אדם נמי אסור דעיקר המשעה באדם הוות, אלא שהעשה"מ צ"ל כתוב לדעתה הרמב"ם דבשר אדם אסור בעשה א"כ גידו מותר כמו בבהמה טמאה לר"ש אבל משנתנו דל"ל טעמא דר"ש דמי שבשו מותר וכ"ג שפיר בבהמה בחיה עי"יש, ואני אומר דא"כ למה לא קתני במתניתן ונוהג בבהמה בחיה ובאדם, אבל כבר כתבתי בפתחה כללית של' דבשר אדם לא יכול הוא יותר מתועב ומשוקץ מכל לאוין שבторה, ולא היה צריך לאשרו, כי הוא יוצא מכלל אדם מי שאכלו, ולכן לא קאי איסור אכילת גיד, אגיד של אדם דבלאה"ה אין שום אדםأكلו, ובפרט שאיסור גה"ן הוא לאחר נאסר כדי שננקר הגיד מן הבהמה ונזир אותו מעשה, ומה"ט קאמר ר"ש דאיינו נוהג בטמאה כיון דבשרה אסור ממשילא דלא ינקר הגיד ולמה לי' לאשרו, והת"ק דפיג נמי לא פlig אלא אברהמה טמאה משום דלבני יעקב נאסר ועדיין בהמה טמאה מותרת להם ולא מסתבר לי' לומר דע"י שנתנה תורה ונאסר הטמאה שיתור הגיד שכבר נאסר מז, אבלبشر אדם דאסור לב"ג כמו לישראל כי גם הוא נברא בצלם אלקים, ומצווה על הנימוס והמוסר הכללי ממילא דלא קאי איסור גיד על גיד האדם, וזאת ברור בעניין ודוק'.

ע"ש ונוהג בירק של ימין ובירק של שמאל, וגם' קאמר מתני' דלא כר"י דאמר אינו נוהג אלא באחת דהינו בשל ימין, והלב ארי' צ"ל מדקדק למה שתיק רבוי מהודענו שר"י פlige וסובר דאיינו נוהג אלא בשל ימין כיון דבלאה"ה מביא בהאי משנה דעת ר' דאיינו נוהג בשיליל, הנה מלא מעכין זה בש"ס דרב' במתניתן ה比亚 הלכה

ד"ט ע"ב משנה גיד הנשה נהוג וכו' בחולין ובמקדשין וכותב רשי"ז צ"ל ולקמן פליגו בה, איך לא מ"ד אפי' בעולה ואיכא למ"ד בקדשים הנאכלין עכ"ל, ובפיה"מ לרמב"ם כתוב ג"כ וצ"ל: "ומה שארם מוקדשין ואפילו עללה ששורפני אותה ע"ג המזבח, מוציאו ומשיליכו" עכ"ל. ורבים תמהו דא"כ מה פריך הש"ס מוקדשין פשיטה, דזה טובא קמ"ל קרבען דרבבי וכרכ'ה דלקמן דגה"ן חלצו לתפות, ועיין בראש יוסף צ"ל שכ' דדין זה לא שיק הכא בפרקון עסקקו מאיסור אכילת גה"ן לאדם, וכונתו דבלאה"ה כל הנני דמתניתן שלא לצורך נשמו בשליל האי דנוהג במקדשין וא"כ מוקדשין עכ"פ צריך להיות לצורך מענין אכילת אדם דשיך בהאי פירא והוא נכוון, אלא דקצת קשה, דא"כ איך רצה הש"ס לומר דאיתא לאשמעין דמקדשין חיל ואיסור גיד, או אי אין בגידין בנוטן טעם, דאיסור גיד איכא ואיסור מוקדשין ליכא, דכל זאת לא שיק كانوا להאי פרק דמדבר מאיסור גיד ולא מאיסור מוקדשין.

ולכן אני אוסיף על דבריו, ואומר דלא שמעין מהא דנוהג במקדשין אי קרבען אי כרבי, דהא גם לרבי שפיר שייך למיתני נוהג במקדשין דאם פרשו לא עלו דرك במחומר קאמיר עלה, דמתניתן סובר יש בגידין בנוטן טעם כמו שנאמר דרכ' דלקמן והוא גה"ן בכל בשר ומה שמעט מועשית עלותיך הבשר והדים גם גידין עכ"ג גידי צואר דאים כבשר אבל גה"ן הרי הוא כבשר ולכך מה דקאמיר רב' במחומר דוקא יעלה ולא בפירוש הינו משום דאסור באכילה וכתיב משקה ישראל למנה מהו המתור לישראל. ולכך לא מצי קאמיר דמשום דנווהג איסור גה"ן לעניין הקרבה כתני נוהג במקדשין דרא אין להעלותו כשפירות ודיי דאיון זה עניין גה"ן כלל דכל מה שאסור באכילה אסור להקרבה ואי' קרבען דחלצו לתפות זאת לא נשמע דדילמא כרבי ולא עולה בפ"ע כשפירות אבל הרמב"ם בפיה"מ שפיר כתוב לדידין דס"ל אין בגידין בנוטן טעם עכ"ג דשair גידין ועכמתות במחומרים יعلו אבל גה"ן לרבען

גה"נ' שהוא אסור, דעשה דוחה לא תשעה לא נאמר אלא בדרך הגדמנות באופן שידעינו בודאי דעתך כאן עשה, ודרכ מקרי עומד ל"ת כנגדה בהז שיק עשה דוחה לא תשעה, אבל בענין שלulosם כן הוא, אם בפירוש אמרה תורה שיקים המוצה ע"י עברית הלאו אז מצותי בכך וכמו יובם במקום כרת או מליקה בערך קדשים, דין זה בגדר עדילתי, אלא מצותי בכך וליכא כאן ל"ת כלל, ואי לא אמרה התורה בפירוש, אז אין לא נעשה עדילתי בכח'יו, לדדרבה אמר דין כאן לעשה, וכמו כאן דאמרה תורה ואכלו אותו אשר כיפר בהם, לא עללה על דעתינו דהעשה הללו כולל גם גה"נ שבתוכם הבשר, דמהיכי תיתי נאמר דין כאן ל"ת וממצותי בכך, ועיין לממן בדף הסמוך, דרבינו אומר דעתך קרא דוחקה הכהן את הכלל, לרבות גה"נ שבתוכו, מיד דהוה אהלב ודם, והшибו לו חכמים דשאני חלב ודם מצותי בכך, משא"כ בגיד הנשה בתוך הבשר, ומעתה זה שאמר מוקדשין פשיטה, ואיד דהווא"ד עדילתי, וכי משום דקדשי פקע איסור גיד מני', ר"ל אדם נאמר דנאכל הגיד עס הבשר תמיד, הרי דעתך איסור גיד לגמרי, ומהיכי תיתי, דעל זה בעין קרא מיוחד, אפילו לרבי דלקמן, ודוק', ובגוף הסברא כוונתי לדברי ק"ז בעחתת'ס צ"ל בחדשו עי"ש.

עוד י"ל בכוונת המקשן דאמר משום דקדשי וכו', שלא תאמר דעתך לאשמעין אפילו לר"ש דס"ל כל שבשו איסור גיד מותר, הינו דוקא מין שבשו אסור, אבל לא קדשים, וכמש"כ התוס' לממן ק"ג ע"א ד"ה ומור סבר, לעניין אבמה"ח בטרפה, لكن קאמר דגם זאת פשיטה, ולא איצטראך התנה להשמייננו.

ודע כי יש להעיר מהא דאמרו במכות כ"ב ע"א, דהמניג שור פסהמ"ק לוכה משום כלאים, עיין בפרש"י שם, דהוא חולין וקדשים מהם שני מינים, ועיין ברמב"ם ספ"ט מהל' כלאים ובמל' מ' שם, וכע"פ אס קדשים חשב מין בפ"ע, למה באמת לא נימא לעניין גורע' דהוה כמי שבשו אסור, וכע"פ רבותא אייכא באמרו דנורא במקדשין וצ"ע ודוק'. ועיין עוד לממן בדף הסמוך.

ראשי ד"ה איסור גיד נהוג בבחמה משעה שנוצר עכ"ל, עיין בראש יוסף וכן בהגהת מהרש"ש שלא ידען, מה הוץך רשי"ז לפרש כו, כיוון דקוושי הש"ס גם בלאה' קשה, דהרי לא מצי מקדיש הבחמה קודםليل שמוונה לילדתה כדלעיל פ"א ע"א, לילה לקדושה ויום להרצאה, וא"כ לעולם גיד קדימים. אולם לפער' נראה שלא ציין רשי"ז על לשון הגמי' איסור גיד, ועיין בשטמ"ק שנדפס אצל הש"ס ווילנא שmagia בלשון רשי"ז, להוסיף על החיזון, "איסור גיד" גה"נ נהוג בבחמה" וליראה דליך כאן ציוון כלל, רק להקדמה בעלמא כתוב רשי"ז ל"ד דהסוגי' איזלה כאן בשיטה זו שגיד הנשה נהוג בבחמה משעה שנוצר, ודלא כר"א א"ר דלקמן, והקדמה זו צריכין כדי להבין השקיל וטררי שלפנינו כמובן ודוק'.

ד"ה יש בגידין בנוטן טעם בשר, ואשמעין האי תנא וכו', ואחת משום מוקדשין שיש בו טעם וננהנה מן המוקדשין וכו', עכ"ל. הנה בדקודק גדוול נקייט רשי"ז ל"ש שננהנה מן המוקדשין ולא שאכל בשר קודש, אע"פ שקיים למ"ד יש בגידין בנוטן טעם כבשר, משום דלאו של אכילת בשר קודש ליאך רק בדבר שראו' למאבחן או להננים, עיין היטב ברמב"ם ריש פ"יא מעעה"ק, וריש פ"א מהל' מעילה ובמל' מ' שם, ולאו דמעילה אע"פ שהازהרה שלו הוא, מלא ציטת, וכן תראה מותוך הנוקודה נפלאה שבפיה"מ לרמב"ם בכריות דר"א, ועיין שם שאכתב גם אני בעניין העמוק הליה, ודוק'.

בסתם ובלי חולק ובברייתא איתא פלוגתא בהאי הלכה, וא"כ בכל אלו מקומות יש להקשوت מה השמייט רבנו הקדוש דעת יחיד החולק, והרי שנינו בעדיות פ"א דלמה מזכירין דברי היחיד וכו' ע"כ הי' לרבי טעם מיוחד במקום שלא הזכיר הכהן, אבל כאן קשה לי' לבב ארוי ז"ל דכיוון דהזכיר במשנה זו דברי ר' דפלייג בשליל וקאמר דיןנו נהוג משמע דביתר דין המשנה מודה זהה אינו דהרי פלייג גם אם אהא דנורא ביריך ימין ושמאל, דיןנו נהוג אלא בשיל ימין. ועיין בלב אריה מה שכתב בזה ודוק'.

ע"ש וחולבו מותר בגמ' לממן מפרש דהאי וחולבו מותר חלבו דעתיך קאמר ומה"ת מותר אבל אסור מדרבנן דישראל קדושים נהגו בו איסור, יש להעיר איך שתק רבנו הקדוש מהאי אישור וקטני סתם וחולבו מותר דמשמע מותר למגרמי, והנפער' בזה עפ"י מה שהביא היב' בסס'י צ"ט בשם הרשב"א בתורה'ב' דמסופק אי' שמננו של גיד אסרו מושם לתא גיד או מושם לתא דחלב ובביבמות כתוב הרשב"א ז"ל בחחלה דמשום לתא דחלב נגעה בו, ונראה הדבר זה תלו依 בפירוש משנתנו דקתני חלבו מותר מה היא דאי מפרשינו חלבו גיד, ומה קרי ל' חלב ובברייתא כתני שמננו, אלא ודאי דהנתנה שחמייט דישראל קדושים נהגו בו איסור קרי ל' חלבו כדי להשלים האי חסרונו דבזה משמעינו דראואה להמנע מלאלכו משום דנוראה כחלב ובפרט דמתניתן ר' מ' דדייק בשמא, אבל בתנא דברית' דקתני בפירוש דנהגו בו איסור קרי ל' שמננו מפני שכך הוא, וא"כ אז יש הוכחה גמורה דמשום לתא דחלב נאסר שמננו דגיד, אבל אם נפרש חלבו מותר דמתניתן אחלה דשליל אז ליכא שום הוכחה ונוכל לומר דמשום לתא גיד נאסר שמננו ודוק'.

והנה ראש' ז"ל מפרש דחלבו דשליל קamar ורב"ט הנמצא בהמה, והוא כר"א אר"א לממן צ"ב ע"ב, אבריתא דפליגו ר' מ' ור' י' בגיד וחלב של שליל, ועיין בתוינו'ט ובראש יוסף כא, וצ"ל דריש' ז"ל ס"ל דרא"א גם משנתינו מפרש כ, והוא דחלבו מותר לאו ד"ה אלא סיומה דפלוגתא דת"ק ור' והוא דלא קתני בדברי ת"ק דחלבו אסור, משום דרב"ט חי הנמצא בבחמה ועל עסקי שחיתה קמיiri, בלבד' אין די זה שיקן לכואו ושנו'י' כבר לעיל בפ' בבחמה המקשה, דלר' מ' טעון שחיתה, וא"כ פשיטה דנהוג בו איסור גיד וחלב, אין זה שליל אלא בבחמה מעלי', ולא נשנית כאן אלא בשביל דברי ר' דקאמור אי' נהוג בשיל וחלב מותר, דזאת לא נשמע מדברי חכמים לעיל במשנה דקאמרו שחיתת אמו מטורתה, דהרי עדין אפשר גיד וחלב שלו אסור, דדי' לולד להיותו כammo, וכקושי' הראי' ז' ז' התם, ולכן קיצר התנה דמשנתינו בדברי ת"ק, שלא הובאו אלא בשביל בר פלוגת' ולא קאמור רק נהוג בשיל בשביל שצרכ' שחיתת עצמו, וממילא נדע דבון גיד ובו' חלב נהוג דהרי הוא בבחמה מעלי' אבל בדברי ר' דקאמור אי' נהוג בשיל, ובשביל שהוא שיל ולחיטת האם מטורתו, קמפרש בהדי' דהו גיד והוא חלב מותר, אלא דלפי פירוש זה קשה טובה, אך שינה רבינו הקדוש טעמו מלעיל להכא, דלעיל בעסקי שחיתה מאן דמטיען שחיתה הוא ר' מ', ומ"ד שחיתת אמו מטורתו מה החכמים, וכך הוא להיפך, דברי ר' מ' שנה סתם בלשון ת"ק ודברי חכמים דלעיל, בדברי ר' יהודה. ומכח קושי' העצומה הללו נצחים כמה שיטות בעניין זה ומובאים לממן בראש יוסף בסוגי' דר"א, ועיין שם שאכתב גם אני בעניין העמוק הליה, ודוק'.

ע"ש גמר' מוקדשין פשיטה ממשום דקדשי' פקע לי' איסור גיד מני' האי משום דקדשי' וכו' לכארוי' שפת יתר הוא ודאי הי' להקשות סתם פשיטה, אבל לפער' נראה, דבא לשול קושי' השאגת ארוי' המפורשת שהקשה דינמא עשה דאכילת בשר קודש ידחה ל"ת דגה"נ. והקושי' לך' מ' דמן'ל דאיכא עשה כלל על

בשר נתقدس לצורך הקרבה או אכילה, וממילא ايقا עלי' נמי לאו דמעילה משא"כ בגיד דמתחלה יצא מכלל שאר הבשר דלא חל עליו לאו דכליל תהי' לא תאכל, אלא לאו דמעילה לחוד, ולא עוד אלא שאני נבוק מאד גם בלאו דמעילה אי אית ב', דעתו בתוס' ישנים בריתות יג' ע"ב, שהקשו שם איך מתחייב על נותר וטמא אשם מעילות, כיוון דלא שוה מידי להקדש, ותירצוי דקדשי הגוף שאני דלא פקע, ועיין שם בהגחות ק"ז בערךת"ס ז', ועיין Tos' מעילה יי"ד ע"א ד"ה הבל מודים, וכע"פ האי גה"נ דמתחלה עומד לחלו' לאו דמעילה מנ"ל, ולכן נהרא דאיסורה בעלמא קאמר ולא מעילה ממש, וא"כ ודאי דהאי איסור עומד בפ"ע חולוק משאר הבמה, ואולי מכך הלאו דלא תאכל באש תשרף דדרשין מני בפסחים כי"ד ע"א דבאה ליתן ל"ת על כל פסהמ"ק, והאי גה"נ הוה פסהמ"ק מתחלת הווייתו וכע"פ אין בו מושום כולל בשארبشر, ובזה מיושב נמי מה שיש להקשות דהאי מוקדשין דנווהג בגין נמי פשיטה דמה אתה לאשמעין, אי דיש בגידין בנותן טעם הלא הוא משנה שלמה لكمון ריך שנתבשלה בה גה"נ וא"י דמוקדשין חל על איסור גיד הלא כולל דחל הוא משנה שלמה בבריתות כmobא בתוס' כאן, ובפרט ש את איינו שייך כלל לפפרקן שעוסק בדינני גה"ג, אבל אם אמר דהאי איסור מוקדשין איסור פרטני דווקא בגין שפיר שייך הכא. וממהות שתירצטו בתוס' דאיסור מוקדשים חמורים באכלו בטומאה, נמי איך למשמע מני דס"ל דאיقا על גיד איסור אכילתبشر קודש, ולא לאו דמעילה דנהנה מן ההקדש כדכתוב רשי' ז', דבhai לאו ליכא קרת גם באכלו בטומאה, דהקדישה איינו אלא רקדשות בדק הבית ודוק"ק היבט.

שוב ראיינו דא"א להעensis בדעת התוס' דמוקדשין איגיד לאו כוללו הוה, דהרי בדיבור שאח"ז כתבו בפירוש דמוקדשין איגיד כוללו חומרו הוה.

תוס' ד"ה אלא קסביר ולא ה"י יכול להקשות והתנן איינו נהוג בטומאה וכו' אי אף' הי' יכול לדקדק ממש דיש בגידין בנותן טעם ניחא לי' למיפורך מירך שנתבשלה בה גה"נ 'שנון' קודם עכ"ל, וכל הרואה ישתומים ודקרו לה מה קארו לה, וכי לא יידעו התוס' המשנה דירך שניוי' קודם ממשנה דנווהג בטהורה שהוא מצעי האחורייה בפרקון, עד שנshawו וננתנו להקשות ולתרכז תחלה דלא מצעי למפרק ממשנה דנווהג בטהורה, ורק בא"נ נתחדש להם דקושיותם מעיקר' ליתא דהרי הש"ס פריך ממשנה דירך שניוי' קודם זהה פלא והפלא לפום רהיטא. אבל חיללה לחשוד לעבלי תוס' שכתבו דברים של מה בכך. שוב מצאתה שלב ארוי' עמד בזה ונתקח מאד בישוב דבריהם עי"ש, ואין דרכנו לדוחק בדוחקים ולהעמיד פילא בקייא דמתחטא.

אבל דע כי קושי התוס' כראוי מוצקת, דהאי משנה דנווהג בטהורה ואני נהוג בטומאה, סיוםא דמשנתינו הוה, דהרי מנוהג ואני נהוג דיבר והפסיק בשאר דיני דגה"ג עד שישים לבסוף מה שהשאריך כאן במשנתינו, וא"כ פשיטה דהאי משנה דנווהג בטהורה ומשנתינו דנווהג במוקדשין חד תנא אמרה והי' לו להקשות יותר מסימונה דמשנתינו ממה שמקשה ממשנה דירך דאפי"ה עדיפה דהיא אליבא דתנא אחר נשנה, ומ"מ תירצוי לבסוף דאפי"ה עדיפה לי' להקשות ממשנה דירך השנון' קודם ואני אסיף מיא ואסיף קמחא להמתיק תירוץ התוס', והוא דנהנה דהיא דנחلك היא משנה לשנים להפסיק בין כל הני נהוג בשאר דינים ולשנות בסוף הפרק דנווהג בטהורה ואני נהוג בטומאה, ע"כ טעמא עי. ויל' בטומאה דהיא מלטה דרבינו הקדוש רצה להורות לנו, דכל סתמי דהיא פרקא חד תנא אמרה, וכעין שאמרו בנדרים פ"ב ע"א, דמייתור דקתני דברי ר' יוסא שמעין דכולא פרקה ר"י אמרה, ומפרש שם הר"ן

בגיד הנשה שאינו עומד להקריב למזבח אלא חלו' לתפות, אין בו רק לאו דמעילה דאיقا גם בדשן, עיין ברמב"ס בפ"ב דמעילה, וכן בדיקוק נקט רשי' ז'ל דבאכילת גה"נ של מוקדשים איقا לאו דנהנה מן המקדשין, ולא לאו דאכילתبشر קודש.

ומכאן נפרק סברת התוס' פשחים דף כ"ב ע"א ד"ה ור"ש, שכתבו דבגיד הנשה למ"ד אין בגידין בנותן טעם מודה חזקי' דאיقا הנהה במשמעותו, כיוון דלא שיכי כי באכילה, ור"ל דניהו דלאו אכילה גמורה היא אבל עכ"פ טעם קליש' באכילה, וכמ"ש"כ הרשב"א ז'ל מיחסב אכילתנו עכ"פ כשאר הנהה, ולא כאוכל קליפי ערלה וקשה של כלאי כרם, דלא עבד מידי, דחתם עץ ממש הוא, ואין באכילתנו שום הנהה, משא"כ בגין הנשה דעת בא' קצת טעם כן מופרשים דברי התוס' שם. אבל נפרכו מהא דקامر אכן דודקן אי יש בגידין בנותן טעם איסור מוקדשין אגיד, אבל אי אין בגידין בנותן טעם ליכא איסור מוקדשין ולסברת התוס' הלא שפיר איכא איסור אכילה שהוא בננה מקרי, אם לא שנאמר דהתוס' כתבו טעם גמור בגיד, דעכ"פ נהנה מקרי, אס' ר' שאותר גה"ג בהנהה, אבל זאת רק שחזק' מazi לתרץ כן דעת ר' שאותר גה"ג בהנהה, אבל אין לא סבירא לך סברא זו והוא דוחק ודוק"ק.

תוס' ד"ה ואתה איסור מוקדשין וחיל איסור גיד וاع"ג דתנן لكمון איינו נהוג בטומאה וכו', איסור מוקדשין דחמור דעת בא' כרת אם אכלו בטומאה חיל עכ"ל.

והקשה המהריש' ז'ל דהא דאיינו נהוג בטומאה מצין לפרש כר"ש, דמי שבשו מותר וכו' וכמ"ש"כ התוספות בעצםם لكمון בד"ה בולדות קדשים, ותירץ דמותוך הסוגי דחתם משמעו דרך לר"ש אית' לי' האי סברא דפטור בגין של טמאה לממרי אבל לתנאי דמתני' דפטור רק מגיד ולא מטומאה, מטעם אין איסור חל על איסור קפיטר ומ"ש"כ התוס' דגמ' לתנאי דידן מצין למימר דעתמא כר"ש, הינו דכיוון דמצוי למיחדי כן ניחא לי' יותר להקשות ממותני' דניזיר עכ"ד, ורק שי' ל' טובא חדא, דהכא נמי הרוי מקשה הש"ס דא"כ מוקדשין נהוג בגין מבעי' לי', דהוא קושי' יותר עצומה מלהקשות מאינו נהוג בטומאה, דמצוי מڌי' ל' דטעמא כר"ש, אבל יותר קשה דנהנה הראש יוסף ז'ל הקשה ג'כ' על קושי' התוס' דמה קשי' להו, הלא הכא מוקדשין כולל הוה על איסור גיד, ותירץ, דלפום סברא דהשתא דגידי חל משעה שנוצר ומן' איינו חל בטומאה, ע"כ משום דלי' להאי תנא איסור בת אחת, א"כ ה"ה דל"ל כולל עכ"ד, ודבורי נפלאים ממן דא"כ מה הקשו בד"ה בולדות קדשים, דאמאי לא פריך מאינו נהוג בטומאה אלא דטומאה קדים, הלא איינו מוכרת דהרי גיס איסור בת אחת לית' לי' כמ"ש"כ הרוש יוסף וע"כ לומר דתנן דלקמן כר"ש, מלומר דלי' איסור בת אחת, דל"ל איסור בת אחת, וא"כ קושי' הרוש יוסף הדרה למקוםה, וממילא גם קושי' המהריש' ז'ל יותר נכון לומר דהמ乾坤 סבר דעתמא דתנן דלקמן כר"ש, מלומר דלי' איסור בת אחת.

ולפי חומר העניינה מה שנראה לפע"ד לישיב דברי התוס' מוקשי' הרוש יוסף החמורה, והוא דכבר כתבנו לעלה דעל גה"נ ע"כ ליכא איסור אכילתبشر קודש דכל שאיינו בכלל כליל תה' איינו אלא תאכל, אלא אית' בא' לאו דמעילה, כיוון דמ"מ נתקדש בכל הבמה, ואע"פ ששאר הבשר עומד ליקרב בעולה או לאוכל להכנים בחטא ואשם, והאי גיד מתחלה עומדת ליזוק ולעין מה נתקדש, והרי תראה בעור העולה אמרה תורה שניתנה להכנים וחולין הוה ואני מועלין בה, וצל' דמ"מ נתקדש בכל שאר הבשר ונידון קדושים פסולין מתחלה הקדשו ונתקדש מיד רק למיעילה ולא לשום צורך הקדש כלל, וא"כ ס"ל לתוס' דלא שיך כאן איסור כולם, דהרי איינו דומה קדושת שארبشر לקדושת גה"ג דשאך

אי טעמא כר"ש אין כאן חשובה של כלום, ויפה כתוב הת"ח שהוא דבר שבדיל מני לא בעי התורה לאשרה, אך לא נחתו למה שכתבנו, וס"ל דר"ש סמנא ולא טעמא אמר, אבל דבר זה הוא פלא והפלא, דאייה הקרא על האי סימנא ובפתחה תראה כי שיטת התוס' בלאייה נפרכת מכמה מקומות ודוח'ק.

שוב נתיבותי שיש ליישב דברי התוס' ע"פ שר"ש טעמא ולא סימנא אמר, דנヒו דעתם איכא שלא נאסר גה"ן של טמאה נאסר גם של טמאה לא מסתבר עתה להתריר דא"כ נמצא דיצהה מקדושה חמורה לקדושה קלה ומ"מ איכא מיד' וכי כאשר אמרו בسنחרין. ותדע שכן הוא דהרי בגדי הנשה של נבלה וטרפה גם ר"ש מודה דלוקה ומטעם דرك מין אסור ממיעטין והוא גופא צרך טעמא, די משומם דבלאה לא יאלכו, גם בנ"ט שייך, אלא ודי דכל שפעם אי ה' חל לא נתיר בשבייל שנופל הטעם ה"ג לר"ש בטמאה שנאסרה לב"י לא נתיר עתה אע"פ שנופל הטעם, אז יצאו מקדושה חמורה לקלה משא"כ לת"ק דמשום אחע"א קטאין עלה, סכ"ס נשאר הגיד באיסור מצד איסור הקדום והבן כי נכון הוा.

ד"ה איסור גיד איכא בסה"ד, א"ג לא בעי לשוני הци, משום דאתתי תקשה לי דא"כ אין מוקדשין נהוג בגין מביי לי' והשתא דקאמר דקסבר אין בגיןנן טעם, הוומ"ל אין מוקדשין נהוג בגין מביי לי', אלא עדיפני מינני פריך עכ"ל, ודבריהם צרכין בגין, אם התרצין לא מוקדי קושי התוס', משום דידע דיש להקות עליו קושי ז' או ממש. אבל פירוש לדבריהם כך הוא, דהרי שקייל וטרי רצח להראות דא"א לאוקמא רבותא בהאי נהוג במוקדשין לא למ"ד יש בגיןן כנ"ל, איך קאמר מה שאמר שג'כ יש להקות עליו ומתחילה תחליה ביש בגיןן בגיןן טעם ומדחה, ואח"כ בגיןן בגיןן טעם ומדחה, ועי"ז הקשו והלא יש לאוקמא כאוקימתא קומייתא ביש בגבנ"ט אוקימתא מתקימות דס"ל אחע"א דל"ל כולל, ע"ז קתרציו דגס זאת אינה מתקימת דהרי יש לדוחות דא"כ אין מוקדשין נהוג בגין קמבעי לי' וαι קשי' לך א"כ איך קמנסה לאוקמי כמ"ד אין בגיןן בגיןן טעם ואיסור גיד איכא ואיסור מוקדשין ליכא שיש ג'כ לדוחות כנ"ל אין זה קושי', דהרי לכך מתכוון להראות דגס אין בגיןן בגיןן טעם א"א לאוקמי כי כך דרך הש"ס ודוח'ק.

בד"ה אם יש בה בנ"ט תימא, דילמא אסורה משום שמו של גיד וכו', ולפ"ז הר"ס אתה שפיר, דפ"ז דין להחמיר ולאסור בשמו של גיד, כיון דגיד עצמו אינו אסור עכ"ל, להסביר שתורת הר"ס צרכין דברי הרשב"א דבגדי איכא עכ"פ טעם קליש, אלא שטעם קליש אינו אסור, אז יש מקום לומר דין להחמיר בטעם דשmeno יותר מבטע גיד עצמו, אבל אם נאמר דכלי' ממש הוה, ואני מוציא שום טעם, לא שייך לומר דין דאין להחמיר בשמו יותר מבגדי כובן. וגוף דברי הר"ס עכ"פ הרשב"א ז' ביבמות ס"ל דשmeno של גיד משום לתא דחלב נאסר ולא משום לתא דגיד לית להוא מקום וכבר הבאתוי דבריו לעיל ועשיתי סמכין לדבריו אם מפרשין הא דחלבו מותר דחלבו דגיד קאמר עיין לעיל. אלא דלפי שיטה זו ממשיא מישבת קושי התוס', דמתני' דירך א"א לפרש דמשום שמו קאמר דהרי סתם ירך קאמר הן דבמא והן דחיה, ובchein דחלב גמורשרי' מכם'כ שמו של גיד ודוח'ק.

בד"ה בולדות קדשים עסקין וא"ת והיכיantu בההדי, ואיסור גיד אינו חל עד שהוא בן ט' כי כדאמר ליקמן ר"א אדר"א, מחלוקת בין ט' ח' והלך ר"מ לשיטתי' ור"י לשיטתי' וכו', ויל'

ז' לדוכיא סתמא דפרקא דברי ר"י הם, והכא דכוותי' והנ"מ הוא לדיע פירוש המשנה דנוהג בטהורא ואני נהוג בטמאה, שלא כאמור דר"ש אמרה דס"ל אין בגיןן בנותן טעם ומ"מ אינו נהוג בטמאה, מעולם דכלבשרו מותר וכו' ומילא חלקו האי סתמא אסתמא דירך השינוי' קודם, דס"ל יש בגיןן בנותן טעם, لكن כתני האי דנוהג בטהורא לבסוף פרkon לשברו עם תחלתו, ולאשמעין דכלא סתמא דהאי פרקה חד תנא אמרו, ומילא תדע דעתם אסתמא דיאנו נהוג בטמאה הוא משום דאחע"א, דכמו דמשנה דירך לאו ר"ש אמרה, כמו כן משנה דיאנו נהוג בטמאה לאו ר"ש היא, וכן שפיר מקשה הש"ס משנה דירך אע"ג דמשנה דנוהג בטהורא סיומה דמשנה ראשונה, משום דזזה גופא נדע דכלא פרkon חד תנא אמרה, וא"כ נקא המשנה השינוי' קודם, והבן כי הדברים קילורי לעיניים תל"ית.

בא"ד ומה שמקשה ר"י וכי לא מסתבר למימר דאח"כ פקע ממעו אישור גה"ן עכ"ל וכותב הרראש יוסף דודוקא לטעמא דר"ש יש להסביר כן, דכיוון דכן נתנה המצואה אף בהמה טמאה דבשרה הייתה מותר, ותו לא נשנית המצואה בסיני ודאי דלא נשנית דינה משום דבבמה טמאה נאסר בשירה, אבל אי מצד אחע"א קטאין עלה, אז לא נוכל להסביר דלבני יעקב נאסר אף בטמאה דהאי מותרת להם ושוב לא פקע גם אצלו שבבמה טמאה אסורה דאמאי לא, כיון דנתהדרה ההלכה דבבמה טמאה בשירה אסור ובכל מקום אחע"א מAMIL דאסיר גיד לא מצי חיל אטמאה, וכלו קמתמה על הת"ח שלא נחות זהה לקמן דך קע' ע"ב ד"ה והלא מבני יעקב נאסר עיי"ש. והנה כוונת הרראש יוסף ז' מבוארת דוחולק בין טעמא דר"ש דמי שבשרו מותר, אינו טעמא אלא משום דאחע"א דהאי טעמא דמי שבשרו מותר, נאuber יעקב נאסר בעלמא, וכן כל שאסירה התורה אז לבני דת"ק דלקמן באיסורי דמהיכי תיתי נאמר נשנית הדין דגה"נ ע"ז שבטל הסימן, אבל טעמא דאחע"א טעמא ממש דכל שאסור מצד אחר לא חל עליו אישור אחר דהלא די במה שמזהר ע"ז מצד אחד, כי רק מצד הדוחק אמרין דאותו שני לאין על עני אחד כדי ללקות שתיים, וא"כ שפיר מצין למימר כשותהדרה ההלכה לישראל דבבמה טמאה אסורה נשנית הדין ופקע איסור גה"ן מטעם. אלא דלפער"ד אין לומר כן בשום אופן, דהאי סימנא היכי כתיבא, אדם נאמר דלר"ש איתרת האי אשר על כף הירך מה שלא הזכר ליקמן בגמי' ולא ברשי"ע עיי"ש וא"כ לדרשא אתה למעט ע"כ בבהמה טמאה לאחר מ"ת, דלבני יעקב לא צרך קרא דלא אימעת להם שום דבר, וא"כ מה משיב לו ר"י והלא מבני יעקב נאסר, אלא ודאי דלא מייתורה דקרה קדרה דהרי הקרא דאשר על כף הירך איצטריך כדלקמן בדף הסמוך לכל מר וממר כדאית לי', וגם איצטריך למיעוטי עוף דלית לי' כף, וא"כ ר"ש ע"כ מסברא קאמר וכאשר ביראנו לעיל דכיוון דאית ל' אין בגיןן בגיןן טעם קשה לי' איך אסירה תורה עץ בעלמא לאכול וכאשר אמרין בע"ז דר"ח ע"ב בשארים המאוזים דבדיל' אינשי מני' ולא בעי קרא לאסרו, ולתרצ' זאת נאמר דגה"נ שעני, דמ"מ לא יסלק עמי קרא אDEM מון הירך ואיכל אותו מתוק שאר הבשר, וכן שפיר בעי קרא לאסרו, ונזכר מה דכלבשרו אסורתו לא איצטריך קרא לאסור הגיד דבלאה לא יאל אוילו אפילו פירוש מן הירך דהרי אין בו טעם ועץ בעלמא הוא, ועיין בה בפתחה מה שכתבתי בארכיות בפלוגת רשי"ו ותוס' בע"ז הנ"ל. ועכ"פ אמת וצדק דר"ש ע"כ טעמא קאמר דהרי לא סימנא, דהרי ליכא קרא מיותר ע"ז, וא"כ הוה האי טעמא ממש בטמא דאחע"א, ולפ"ז דברי הש"ס ליקמן דך ק' ע"ב דקאמר, דיקא נמי דקתני אורי וכו' כפשטוא את' דע"כ טעמא דת"ק משום אחע"א, ועי"ז משיב ר"י דחומר חל ספר, אבל

דказמר שמו אל ד"ה ממש קאמר, וכן יותר ניחא לומר דאחלבו דגידי קאי וכדי לאוקמא ת"ק דר"מ הווא, כאשר סתמי דמתני' ו/or מפליג בניד על ר"י בתרתי דלא מבעי בגין ט' חי דהרי בעי שחיטה בפ"ע, אלא אפילו בפחות מזה משום דהשחיטה לא תתייר איסור הקדום לה ובחלב לא מיריר תנא דמתני' אלא מחלבו דגידי שהוא מותר לד"ה אלא דלפי שיטה זו נשאר הקושי' דמה קאמר הש"ס הכא ולקמן דהא דנוהג בשליל, דהינו דאיסור גיד משעה שנוצר, פליגו ב' ר"י וחכמים, והוא גם ר"י מודה דאיסור משעה שנוצר, אלא דס"ל דהשחיטה מתרת אותו, ע"ז חידש לנו הרשב"א בסברא, דכל איסור שיש לו יותר ע"י שחיטה לא מקרי חל לענין איסור חל על איסור, ומבייא רא"י לזה ממה דאמור ר"י בשילוי פרkon, אבל חלב מן החיה ומון הטרפה לוכה שלש, ואוקימני' בשנטרפה עם יציאת רובה, דכוון בהדי הדדי קאטו, והא ר"י לעיל בפ' בהמה המקשה שמעין לי' דתלש חלב בגין ט' חי לוקה דחדשים גרמו לי' הרוי דאיסור חלב קדים, אלא ודאי כיון דיש לו יותר בשחיטה מיתלי תלוי ועומד, שמא תשחט האם ולא מקרי חל לענין איסור חל על איסור עיי"ש, מי יתן ויארו עניין להבין דברי קדשו, כי מהה לפע"ד מופרכים מכח הרבה טעמי.

א') **אייך** מדמה שני עניינים שאינם דומין ורחוקין זמ"ז כרחוק מזרח ממערב, דלקמן קאמר שפיר אבמה"ח וטרפה חלין על חלב בהדי הדדי, דיניהו דחלב חל עד במעי אמו בשלמו לו חדשין, מ"מ כל שלא הוקבע עדין לחלווטין דהרי יש לו יותר בשחיטה לא מצי מעכב שאר איסורים מלחול, אבל לא למד מזה להיפך דמוקדשין יכולים לעכב איסור גיד מלחול משום דמתלי תלוי והבן.

ב') **הרוי** ממוקומו מוכחה חילוק זה דאל"כ אייך חל אבמה"ח על טרפה וחלב בנטרפה עם יציאת רובה, הא אבמה"ח מותלי תלוי דהרי אפשר בשחיטה ואפילו בנחירה ומיתה, אז הlkן לו איסור אבמה"ח.

ג') **הרוי** מוקדשין בקדשים הנאכלים נמי מותלי חלי דעת ידי שחיטה וזריקה תועת הבשר לכחנים, וקדשים קלים גם לזרים ומה לי אם השחיטה מתרת או שחיטה וזריקה מתרת, וכמו שהקשו התוס' לOLUMN בדף הסמוך לדלהה לא חל גיד אוולדות קדשים, כיון לאחר זריקה מותר הבשר ותירוצים דבענן חל מחייבים לפי סברת הרשב"א ליתא, דכוון דאיסור מוקדשין מותלי תלוי שפיר חל גיד מיד בשעת לידה עכ"פ, דהרי הוא קבוע נגד מוקדשין דמתלי תלוי ועומד, עד הזריקה המתרת איסור זה, ולכן דברי הרשב"א באזה לא ידעתם להולמים.

ולענין ההלכה יש באזה ד' שיטות עיין ברשב"א זל' ובראש יוסף לCOLUMN דף צ"ב עכ"ב ובמה שאכתוב אני באזה שם בס"ד וד"ק.

בא"ד **אג'** ניחא לי למפרק ממתני' דניזיר, דמשמע בהדי דלאו בהדי' אותו עכ"ל, בפשטות לא מצי לתרצ' דניחא לי' יותר למפרק ממתני'ן מליפרך מדברי אמרוא, דהא ממתני' דניזיר לא שמעין דאיסור גיד וחלב תלוי בחדשים, רק שהגיד לא בא עד שנטקשו ראייריו, וא"כ ודאי יותר הי' לו למפרק ממיירא דאמוראי כדי להעמיד האמת, דבענן שלמו לו חדשיו עכ"פ, ולכן הוסיפו דלא פריך מר' יוחנן דלעיל דלא קתני בהדי' דגידי דינו כhalb וモתר בגין ח', וממילא התדע דהתוס' לא רצוי לתרצ' רק קושי' השני', אמא לא פריך מר' יוחנן דלעיל, אבל קושיותם הראשונה דאמאי לא פריך מראהרא"א דאמר דר"מ ור"י הילכו לשיטות לא מצו לתרצ', דניחא לי' יותר לפרק ממתני'ן דניזיר זהה אינו, דהא ראהרא"א בפירוש אמר דר"מ ונוהג בשליל משום דבעי שחיטה הרוי דבן ח' דלא בעי שחיטה לית בי' גיד, אלא דהרבש"א זל' כתוב גם על קושי' זל' בפ' בעי שחיטה, ויל"י בדוחק דמשמע לי' דד"ה

זהא דשרי ר"מ בגיד דשליל בגין ח', הינו לאחר שחיטת האם דנימטר בשחיטת אמו וכו', עכ"ל. והנה אבא בקיור שיטת התוס' דהכא, והוא בניד וחלב לעולם חלין עוד במעי האם עכ"פ בגין ט', ולתיווך קמא איסור גיד משעה שנוצר, ומ"מ השחיטה מתרת hei ני איסורים מגוזה"כ דכל בהמה תאכלו, ולא פליג ר"מ ור"י אלא על עסקי שחיטה, דלר"מ בגין ח' דוקא מתרת שחיטת האם את הولد, אבל בגין ט' חי בעי שחיטה בפ' ור"י גם בגין ט' חי יותר בשחיטת האם, ולפי פ' זה דברי הת"ק דקאמר נהוג בשליל, אין בהם שום רשותה דהרי אין זה שליל לר"מ, דהרי בהמה מעלי' הווא, וכבר כתני פלונטה או בגין ט' חי לעיל בפ' בהמה המקשה, ולא איצטריך הכא אלא לר"י דקאמר איןנו נהוג בשליל דນיתרין הגיד ובחלב מגוזה"כ דכל בהמה תאכלו, דלא שמעין זאת מדעליל, דממה דנימטר הولد בשחיטת האם, עדין איכא למימר דידי' לוולד להיות כאומו, וכקושי' הרא"ש זל' לעיל בסוגי' דשם, ולהכי ניחא דלא נקט בדברי ת"ק וחלבו אסור, דבדברי ת"ק בללא' אין כאן שום רשותה, ולא נקתה אלא משום דברי ר"י המתר גיד וחלב ע"י שחיטת האם, ולכן' איכא מתרת בגין ט' חי יותר קשה בו, אבל לשיטה זו קשה מאד איך שנין רבינו הקדוש טעםו מלעיל עד להכא דלעיל שנה דברי ר"מ ביחס ודברי ר"י בלשון חכמים, ועכ"ב כדי לקבוע הלהכה כחכמים, ולא עוד אלא דר"ש שורי מוסיף עוד אפילו בהפריס עג"ק, וכך שנה דברי ר"מ בסתם הרוי דרצה לקבע הלהכה כוותגי' דהשחיטה אינה מתרת בגין ט' חי יותר קשה דהנתא הי' יכול לסתום סתם ואני נהוג בשליל והיינו יודעים דלכל מושר ומר' כדאית לי', דלר"מ קרי שליל בח' או ב"ט מת ולר"י קרי שליל אף בגין ט' חי.

אלום הרשב"א זל' בחודשו הביא בשם תוס' שיטה אחרת, והוא דר"א אר"א לא אמר דהלו לשירתם רק בחלב, אבל בגין גיד בשילוב בעין דר"י מכל בהמה תאכלו, עכ"פ שנאסר משעה שנוצר. ואין זה כתירוץ שלפנינו שמלחקים ג' בין גיד לחלב, דזוקא בחלב בעין ט' חדים, משום דכתיב חלב שור כשב וע, ולא איקרי שור עד שגמרו חדשין, אבל גיד איכא משעת יצירה, דאפילו לפני תירוץ זה עדין מתרפרש הא דראאר"א דקאי בין אחלב ובין אניד, דהלו בפלוגתם לשיטתייהו, דעכ"פ שאיסור גיד חל משעה שנוצר, מ"מ ניתר בשחיטה בין לר"מ ובין לר"י, לזה בגין ח' ולזה אף בגין ט' כי לשנים השחיטה מתרר אסורים אצל השילוב, לר"י גיד וחלב, ולר"מ עכ"פ גיד. אבל האי שיטה שהרבש"א זל' סובר דלר"מ באמת איסור גיד דחל משעה שנוצר לא פקע ע"י שחיטה, אפילו בגין ח' משום דידי' לוולד להיות כאומו, ואני חלב בגין ח' דעדיין לא מקרי חלב שור, ורק ר"י דמתיר אף בב"ט עג' דאייקרי שור, מצד גזה'כ דכל בהמה תאכלו, ה"ה דמתיר גה'ג מה'ט, ולפ"ז התנאו דידן סתום באזה כר"מ דנוהג בשליל הון גיד והוא חלב, דיניהו דלגביו שיטה שנה דברי ר"י בלשון חכמים דגם בגין ט' חי יותר בשחיטת אמרו, אבל לגבי גיד וחלב סתום כאן כר"מ, דאינו מתרר איסור גיד וה"ה חלבו, והא דלא כתני נמי דחלבו א Sor, ייל' משום דלא דמי, דגידי איסור אפילו בגין ח' ועוד פחות מזה, אבל חלב אינו אסור עד שהוא באזן ט' חי, ולא עוד אלא דיל' דהאי ת"ק דנוהג בשליל, ואני ר"מ בר פלונטה דר"י בעסקי שחיטה, אלא מהני חכמים דסבירו בשחיטה קר"י, דבן ט' חי יותר בשחיטת האם, אבל איסור גיד שהוא מעשה שנוצר לא פקע ע"י השחיטה ולכן בחלב ד"ה מותר, שהוא מעשה שנוצר לא פקע ע"י השחיטה ולכן בעי שחיטה, אלא מברכת אלא דלפי דרך זה, קשה מה פריך لكمן בד"ה מברכת אמר דר"מ אדשנואל דאמור וחלבו מותר לד"ה, הלא יפה אמר על ת"ק דמשנתינו דפליג אורי בגין, מודה בחלב כנ"ל, אבל לעולם ר"מ פליג נמי אחלה עכ"פ בגין ט' חי ומשום דעתון שחיטה, ויל"י בדוחק דמשמע לי' דד"ה

מיהא אשוו להחדי, מר לא מכשר ומר לא מכשר, הוה ל' רבי חד במקום שניים עי"ש וכן לא מצי פריך והא hei תנא איינו נהוג בטמאה ס"ל דהרי ה' הוא מה שהחידש התרצן דלכן חלקן התנא לשנים, משום דס"ל כר"י לענין נהוג במוקדשי ולא לענין טמאה ודוק"ק היטב כי נכוון הוא בס"ד.

ע"ש גמר א"ר י"פ ולא פליגו כאן להלכותו וכו' והקשה בראש יוסף ובבלב ארוי ז"ל דמה קמ"ל ר"י נהוג להלכותו פשיטה וכקושי' הגמ' בריש שמעתין, וככתב הלב ארוי ליישוב עפ"י התוס' דלפקן ק"ג ע"א, שהקשׁו לרבען דס"ל כל שבשו אסר אין אתה מצוא על אברהם, בטרפה נמי נימא דלא חל אבמה"ח, ותירצ'ו דהאי לא אתה למיעוטי אלא מין שבשו אסר, דהיאנו טמאה אבל לא טרפה, וא"כ הכא דכוות' אתה ר"י לאשמעין לאפקוי אליבא דר"ש דדרש כל שבשו מותר גידו אסור אבל בטמאה שבשרה אסור גידה מותר, דמוקדשין לא, דין זה מין אסור, אלא דא"כ למה לא מתרצ'ו הש"ס כן לעיל על הקושי' פשיטה עי"ש ועיין לעיל מה שכתבת' בהזה. והנה יותר יש לתמונה על הרמב"ם ז"ל שכתב בריש פ"ח ממאה"א וזל, "גה"ן נהוג בבהמה וחיה הטהורים ואפי' בנז"ט שלhn נהוג בשליל ובקדושים בין קדשים האכלין ובין קדשים שאינם האכלין עכ"ל, ועיין בה"ה שם ובלח"מ בפ"ז מעעה"ק, דודאי לא נהות כאן הרמב"ם ז"ל לדינא דהקרבה למזבח, אלא לומר דלוקה על אכילת גיד בין בקדשים האכלין ובין קדשים כאלו כתבת' זאת, והוא פשיטה הוא ועליו אין לתרץ אתה לאשמעין דלא נימא מי שבשו אסור אין גה"ן נהוג בו, דהרי כבר כתבת' דונoga בنبבות וטרפות שלhn, ובלי"ס לאתה כיון נימא כל שבשו אסור וכו'. אולם לפ"ז מה שכתבנו לעיל יש לתרץ זאת דתחלתה דמוקדשין בנז"ט, ומושום דין מינו אסור, ואח"כ קדשים דהו"א אישמעין בנז"ט, וכמו שhabati לעיל דחויש בשור פשהמ"ק דכמ"ן אסור יחשב, וכמו שhabati לעיל דחויש בשור פשהמ"ק לוקה מושום לכלאים עי"ש, וכל זאת ניחא ליישוב הגמ' והרמב"ם ז"ל אבל הש"ס לא מצי לתרץ משנתינו דונoga במוקדשין כן, משום דהרי התנא דמשנתינו לית ל' הא דר"ש, דהא ס"ל יגבנ"ט וטעמא דאיינו נהוג בטמאה משום דאח"ע"א וכ מבואר לעמלה, ודוק"ק היטב.

ע"ש גמר ורבי מחבורין דתהיira לא איצטריך קרא לרובי' כי איצטריך קרא לגה"ג במ伙bor וכו', קשי' לי טובא דהאי איסורה דלא ליקרב מקרא ממשקה ישראל ע"כ סברא היא דלא ליקרב למזבח מה שהמקריב בעצמו אינו יכול דאל"כ עד DATA תיאץ חזקאל איסורה נהוג בב"ג, דהא הוא סתם דאיינו נהוג בטמאה עכת"ד, וכוונתו כפי מה שכתבת' לעיל על דברת התוס' דשם דלמה הקשה ממשנה דיריך דאיינה מוכרכחת חד תנא אמרה, ולא הקשה ממשנה דאיינו נהוג בטמאה, דהוא ודאי סיומה מלטה לכל הנני נהוג דודאי חד תנא אמרה, ועפ"ז יפה הקשה המהרש"א דהו"ל להקשות כאן, איך תרצה לומר דמשנתינו תנא אמרה דס"ל בטמאה כר"י, והוא הוא מסיים דבריו ואיינו נהוג בטמאה. וזה קושי' הנה ראי' למהרשה"א ז". אבל לפ"ז נראה לתרץ בטוב טעם, דכבר כתבנו דהא דחק התנא האי משנה לשנים, והניח חד נהוג ואינו נהוג, לשנותו בסוף פרkon טעמא בעי, וכתבת' לעיל דכיוון להודיעינו דכולו פרkon חד תנא אמרה, וממילא דעת דהא דאיינו נהוג בטמאה לאו ר"ש הוא ומטעם שבשו אסור גידו מותר, דהרי ר"ש ס"ל אין בגידין בנז"ט טעם, ומשנה דיריך סותם כמ"ד יש בגידין בנז"ט טעם. אולם ייל עוד טעם אחר ולהיפך דמש"ה חלק המסדר משום דלאו חד תנא אמרה, וכואן סתם כר"י, ולגביה טמאה סתם כר"ש, ואין כאן תרי סתמא דסתורי אהדי, דהא גם ר"ש מודה דנoga במוקדשין, וניחו דלא מטעמי" דר"י משום דגדי חמור ונוהג בב"ג, אלא מטעם דאגבן"ט, מ"מ כיון דבדין דונoga שמיון סתם כר"ש כאן כר"י, דונoga במוקדשין וכן מצינו הרבה פעמים בש"ס כגון

דסוגי שלנו דלא כראאר"א ודוק"ק.

בד"ה והאר"י לא נזכרה אלא לנפל וכו' תימא דבנזר גרשין בכל הספרים כדאר"י, משמע דר"י לא אמר אהאי דנזיר וכו' עכ"ל, תימא צו לא נמצא בשום מקום בתנ"ס, אבל כוונתם לתמונה על בעל הגמ' למה לא הביא עיקר המאמר אשר עליו סובב ר"י וע"ז תירצ'ו דעיקר מימרא דר"י על משנה דאהלota איתמר והיא אחר משנה דנזיר שניית, וגם לא היו שגורות נגעים ואהלוות כ"כ בפי התלמידים כדיוע לבן הביא משנה דנזיר ור"י כאשר עסק באהלוות הקשו לו ואמר שם מה אמר, וכן מצינו הרבה פעמים בש"ס כגון זה עין בפסחים דף ל"ז ע"א ודוק"ק.

ד"כ צ' ע"א גמר אלמא איסור מוקדשין קדמים בח' ק"ז בעחהח"ס ז"ל הקשה והא קיימ"ל אבלו ואין בו כזית חייב משום דגדי בר' הוה, וא"כ כשנטקشرو אבריו בגידין מסתמא אין בו כזית והוא עניין קדשים חצי שייעור ושפיר חל גיד על חצי שייעור קדשים, עניין קדשים חצי שייעור ושפירות חל בד"ה וולדות קדשים שהביא קושי' זו, ומסיק דכיוון דהוה שייעור לג"ה הוה נמי שייעור להקדש כמו בשבת עי"ש, והנה יפה כתוב לתרץ שם איך קאמר דבחדדי קאטו דנימא דגדי איכא וקדשים לייא, דכאן לא שייך הי מיניהם מפקית דודאי איכא להפקיע קדשים דאיינו אלא חצי שייעור, אבל מה עינה כאן דקאמר גדי לא חל משום קדשים קדמים. אבל לפ"ז אין מקום לקושי' זו דאה"ג דכל מן שאין בכל הגיד כזאת דאייכא גיד על קדשים אבל אם אח"כ נתגדל ונעשה כזית ודאי שלא לקי אגיד, כיון דליך אקדשים וכ מבואר לפנינו בסוף פרkon בסוגי" דאייסור חל על אישור דאע"פ שחל על חצי שייעור מ"מ אם אכל שייעור שלם מן האיסור הראשון לא לקי אשני כאשר כן פסק הרמב"ם והשׁו"ע ועיין שם בחודשו וא"כ ק"ז הכא דאם נתגדל הגיד עד כזית דפקע איסורה ממשום איסור קדשים קדמים, ושם נתבאר טעמא דהא מלטה בטוב טעם וא"כ איך קתני סתום דונoga במוקדשין, היכי נוקי זאת בתולש הגיד ממעי אמו של שליל קודם שהיא' בו כזית אתמהה? והוא ברור בעיה"ת ודוק"ק.

ע"ש אמר דשמעת לי' לר"י בטמאה וכו' וככתב המהרש"א דלפי מה שהזכירו התוס' לתרץ לעיל דלא ה' יכול להקשות מאינו נהוג בטמאה, ע"כ משמע להו דהאי תנא דמתני' ס"ל ה' כי כסתמא דמתני' דסיפא, א"כ הול"ל בשתמיות יותר והא תנא דידן צ"ל שכן איסורה נהוג בב"ג, דהא הוא סתם דאיינו נהוג בטמאה עכת"ד, וכוונתו כפי מה שכתבת' לעיל על דברת התוס' דשם דלמה הקשה ממשנה דיריך דאיינה מוכרכחת חד תנא אמרה, ולא הקשה ממשנה דאיינו נהוג בטמאה, דהוא ודאי סיומה מלטה לכל הנני נהוג דודאי חד תנא אמרה, ועפ"ז יפה הקשה המהרש"א דהו"ל להקשות כאן, איך תרצה לומר דמשנתינו תנא אמרה דס"ל בטמאה כר"י, והוא הוא מסיים דבריו ואיינו נהוג בטמאה. וזה קושי' הנה ראי' למהרשה"א ז". אבל לפ"ז נראה לתרץ בטוב טעם, דכבר כתבנו דהא דחק התנא האי משנה לשנים, והניח חד נהוג ואינו נהוג, לשנותו בסוף פרkon טעמא בעי, וכתבת' לעיל דכיוון להודיעינו דכולו פרkon חד תנא אמרה, וממילא דעת דהא דאיינו נהוג בטמאה לאו ר"ש הוא ומטעם שבשו אסור גידו מותר, דהרי ר"ש ס"ל אין בגידין בנז"ט טעם, ומשנה דיריך סותם כמ"ד יש בגידין בנז"ט טעם. אולם ייל עוד טעם אחר ולהיפך דמש"ה חלק המסדר משום דלאו חד תנא אמרה, וכואן סתם כר"י, ולגביה טמאה סתם כר"ש, ואין כאן תרי סתמא דסתורי אהדי, דהא גם ר"ש מודה דנoga במוקדשין, וניחו דלא מטעמי" דר"י משום דגדי חמור ונוהג בב"ג, אלא מטעם דאגבן"ט, מ"מ כיון דבדין דונoga שמיון סתם כר"ש כאן כר"י, דונoga במוקדשין וכן מצינו הרבה פעמים בש"ס

התוס' למה שכתבו لكمון בד"ה קדשים דאייסור כרת, דכל שאיןו חל מחייבתו לא חיל, או דבלאי"ה מסתבר דגיה"ג חל מחייבים נמי. ואני אומר לכל הפירושים דברי התוס' פלאים וא"א אל הולמים, וכבר כתוב הרראש יוסף ז"ל דהרמב"ס ז"ל לית ל' סברת התוס', ואלא"כ איך לא מכיר חדש זה (ע"ג דהרמב"ס פסק דאגבנ"ט, מ"מ הלא ס"ל דאוכל גה"ג של נבלה לוקה שתים, א"כ לא מצוי חיל גיד על מוקדשין, דሞקדשים לא פקע אף כשנתקשה הגיד, כיון דאחסבי לאכילה גבי גיד).

ובאמות יש לתמוה איך עלה בעדעת התוס' לומר דכל שלא חל מחייבים לא חל לאחר שחיטה, דהלא גם טרפה למ"ד בהמה בחיה לאברים עומדת כתב רשי"י لكمון ק"ג ע"א ד"ה וכגון שנטרפה, ז"ל ור"ל סבר אין אייסור טרפה חל על הבבמה עד שתישחט דאייסור מיטלא תלי וקיים, וכי פקע אייסור חיות אתוי אייסור טרפה וחיל"ע עכ"ל, ועיין בעיקר י"ד וו"א אריכות דברים והרי תראה דכתיב ובשר בשדה טרפה דלא דברה התורה אלא כשבודה עיין בשער דהוא לאחר שחיטה, כמוDDRשין ב"ק מה"ע וא"ל יאל את בשרו דשור הנסקל, דמיירishi בשחוות לאחר שנגמר דיןנו, וא"כ ה"ה בגיד אע"פ שנאסר מעשה שנוצר ונתקשה היינו להיות מיטלא תלי המהרש"א ז"ל דלא מצי להביא דברי רב מוחתקיר הכהן את הכל, דעתך לא ידע מביריתא מדקאמר לא פליגו. וצריך להוסיף עוד על דבריו דס"ס ומה לא נימא דר"פ השיג מעצמו דעת רבי דיש לרבות גה"ג במחובר מוחתקיר הכהן את הכל, ולא ידע דרבנן פליגו ע"ז, אלא דא"כ היהתן דר"י וממש"כ ר"פ דמפרש דבריו יסתום דלהעלתו לכ"ע שרי נגד הכלל דמשקה ישראל למנחה משום DDRשין בו מסתימות הכתובים וא"כ היהתן דכל הני אמראי קמאי וברträei דלא ידעו מבריתא זו לא ידעו ג"כ מקרא דמשקה ישראל עד שפשט בעיניהם דמותר להעלתו וע"כ לומר דה"י סברא פשוטה בעיניהם דעל מוחבר בשער לא שייך ממשקה ישראל ומעתה איך נאמר דמלתא דה"י פשוט בעניין כל הני אמראים חזר בו הש"ס מנוי ובי' ומפרש פלוגת רבי ורבנן נגד האי סברא החיצונה אלא ודאי הפירוש ממש"כ.

תנוס' ד"ה קדשים דאייסור כרת מי שמעת לי', משמע דאפיקו שלמים לאחר זריקה דשרי אף לזרים, בעי למימר דלא חיל אייסור גיד כל וכוי' מدلא אשכחו דחיה"י אלא והקשו כן מיד שמתארץ תמה למה המתינו בקושיותם זו עד הכא ולא הקשו כן מיד שמתארץ הכא בולדות קדשים עסקיים ובהדי הדדי אותו, והוא"ל להקשוט קושיותם כתבענו לדיבור הקודם ד"ל דהא דקאמר דאייסור גיד חיה"י אמוקדשין היינו בין שחיטה לזריקה, דאי לא חיה"י אז לאחר שחיטה שוב לא מצוי חיה"י לאחר זריקה דזומני' דשרар בהמות בעין ולא צרכין לדוחק של התוס' דבעין שיחול אייסורי מחייבים.

ועוד נלפע"ד לומר דזריקה אינה מתרת אלא מה שראוי' לאכילה, דחררי תראה בעור העולה اي לאו קרא מפורש דלכניים תהיה היהנה קדושה לבדוק הבית וא"כ גה"ג נמי אי נאמר דאחר הזירקה חיל אייסור גיד שוב און הזירקה מתירתו לאכול ונשר ער איסור מוקדשין על הגיד ודז"ק היטב.

ע"ב גמר' מתני"ן דלא כדורי, דחני"ר י"י אומר לנו מה אלא באחת והדעת מכרעת את של ימי, איבעיא להו מפשט פשוטא לי', ומאי דעת דעת תורה, או דלמא ספוקי מספקא לי' ומאי דעת נוטה, עכ"ל הגמר', וש לתמורה איך אפשר לספקוי בשל שמאל קרא סתמא כתיב ולא בא ליסותם אלא לפרש ודוחק גדול ולומר דמספקא לי' דלמא איכא רמז בתורה על של שמאל אלא דאן לא ידען לדרשו, (אולם במד"ר פ' ע"ח איתי דaicא מ"ד בשמאלי ודרש מקרא עי"ש דaicא חלופי גרסאות על של שמאל אלא דאן לא ידען לדרשו, (אולם במד"ר פ' ע"ח איתי דaicא מ"ד בשמאלי וגדרש מקרא עי"ש דaicא חלופי גרסאות שם) אבל הנראה לפע"ד

בפ"ע אתה, ואע"פ דברי קאמר דאתא קרא אמחוביים דאייסור האכונה דהקרה דבר ממחוביים כדרכו, אבל אנחנו ממילא יעדינו דגיה"ג דבכללبشر הוה מקריב אפילו בתולש, מDUCTיב ועתית עלותיך הבשר, והוא נמי בשער מקריב אלום ר"ה דס"ל מסתמא כהכלתא אגבנ"ט, ולא הוה בכללبشر וכרכבי ס"ל בסටירתה הני פסוקים, א"כ ע"כ קרא דועשית עלותיך הבשר למיעוטה גה"ג ATA, צריך לך חלצו מגזה"כ, ולא כשאר גידין ועכומות, ואולי משום דתרתי אית' ב', איןו ראוי בעכם וגם אייסORA רביעי עלי', והא דהשיב לר"ח ממשקה ישראלי הוא לעומת קושיתו מי כתיב לא יאל המזbatch, דלא ידע כלל דaicא חילוק בין גה"ג לעכומות ושאר גידין שאינם נאכלין, השיב לו ממשקה ישראלי למינחה, אבל לעולם מותמעט מושעת עולותיך הבשר, ולא גה"ג אבל שאר גידין ועכומות במוחוביים יעלו מקרא דוחקטייר הכהן את הכל, ומישוב זהה ג"כ דלא פליגי ר"ה ור"ח בפלוגתא דתנאי. ולא תאמיר כי הסוגי' רק בדוחק מתפרש כן, כי על דוחק זהה כ' ק"ז בעחתה"ס ז"ל הדוחקים רובם אמיתיים, וכאשר ביארתי דבריו הקדושים בהקדמה.

ויש להביא ראי' לפירושנו גם מרשי"ז ז"ל שכtab על הא דר"פ דלא פליגו דלהעלותו אין גה"ג נהג דלא כתיב ולא יאל המזbatch, וכותב המהרש"א ז"ל דלא מצי להביא דברי רב מוחתקיר הכהן את הכל, דעתך לא ידע מביריתא מדקאמר לא פליגו. וצריך להוסיף עוד על דבריו דס"ס מהו לא נימא דר"פ השיג מעצמו דעת רבי דיש לרבות גה"ג במחובר מוחתקיר הכהן את הכל, ולא ידע דרבנן פליגו ע"ז, אלא דא"כ היהתן דר"י וממש"כ ר"פ דמפרש דבריו יסתום דלהעלתו לכ"ע שרי נגד הכלל דמשקה ישראל למנחה משום DDRשין בו מסתימות הכתובים וא"כ היהתן דכל הני אמראי קמאי וברträei דלא ידעו מבריתא זו לא ידעו ג"כ מקרא דמשקה ישראל עד שפשט בעיניהם דמותר להעלתו וע"כ לומר דה"י סברא פשוטה בעיניהם דעל מוחבר בשער לא שייך ממשקה ישראל ומעתה איך נאמר דמלתא דה"י פשוט בעניין כל הני אמראים חזר בו הש"ס מנוי ובי' ומפרש פלוגת רבי ורבנן נגד האי סברא החיצונה אלא ודאי הפירוש ממש"כ.

ואם כנים אנחנו בדבינו סר מהר התמיה הרבתית שתמה הלח"מ ז"ל על הרמב"ס ז"ל בפ"י ממעה"ק, דהרמב"ס ז"כ זיכה שטרוי לבי' תרי דפסק כרבי וכסתם משמעות המשנה בזובחים דפרשו לא יעל, ומ"מ פסק דגיה"ג חלצו לתפוח, דלפי האמור כן הוא לר"ה, דג"כ ס"ל קרבי אבל אית' לה אגבנ"ט ודז"ק היטב.

תוס' ד"ה אלמא אייסור מוקדשין קדים, אומר ר"ת משום דמתחללה הכל בשער והבשר עצמו מתקsha אח"כ ומותלבן ונעשה גיד וכו', עכ"ל, ותמה תמייה עצומה בהଘות ר"ץ חי' ז"ל, הלא אכן חזרת ר"ץ ס"ל דבחר לבסוף איזלין בגין שטוף להקשוט, וכן בעכומות הרכין הנאכלין פסק הרמב"ס דחיב בפסק משום שבירת עצם בפסח, ולמה לא יהי' חי' משום גיד ע"ש סופו עי"ש, ואני גברא הרבה קחיזנא, אבל תמייה גם זוטרטא ליתא, דאן רק גידין שכבר נתלבנו ועל עצמות שכבר תואר עצם עליהם אלא דעדין רכין הון, אמרין דnidonim ע"ש סופן, אבל כאן מדייק הר"ת לומר דמתחללה הכל הוא בשער ואין זכר לתואר גיד כלל, רק אח"כ מותלבין ומתקsha קצר עד שנופל עליו שם גיד, וכן מורה לשון הש"ס דקאמר שלא נתקשרו אבריו בגין, כי אין כאן גידין שעשו פועלתם לקשר האברים משום דעדין רכין הון כבשר ממש, ואז לכ"ע נידונים כבשר, וזה ברור ואמת.

בא"ד ואע"ג דהשתא ר"ל אין אייסור גיד חל על מוקדשין על איסור אבמה"ח דלא חמיר כמוקדשין חיל וודע דאי"א לאיסור גיד בע"א עכ"ל, ועיין במהרש"א וביתר האחرونים ז"ל, אי כוונת

חכמים מחמות חומרא בעלמא לא בעי ס', ובטל ברוב עיי"ש, והרי תראה דדמאי וכן חמץ שעעה פ' בטילים ברוב, ומ"מ שמנו של גיד בעי ס', ולא עוד אלא שהח"ז והטו"ז מתמיהים על המחבר בס' כי, דלמה לא אוסר הירך מצד איסור דבוק והן אמרת דהפרט מגשם הביא ממנה ז"ל לתוך, דשmeno של גיד קיל ויפה כתוב לתרץ המחבר שהרי הוא ז"ל בכ"מ שלו כאן המליך על הרמב"ם בשmeno של גיד מה"ט, אבל האמת איינו כן,adam ה"י קיל לא הי ציריך ס', והי" דינו כדמאי וחושעה פ', והרי תראה דעת מימרא דר"ז דבנוח ישראל החמיירו על עצם ויושבת ז' נקיים על טיפת דם חרודל, מברכין על הטבילה לנדה גמורה, הרי דקבלה שבכלו המון העם על עצם לתוספת קדושה, הרי הוא עכ"פ כשר דרבנן דשייך לומר עליו וציווין, ואולי עוד חמוץ יותר מדרבנן בעלמא דהרי הוא כגדיר, (הארכתי בזה لكمון דף צ"ז ע"א על המשנה הנוטל את גה"ע להוכיח דלא כחת"ס שסובב דקבלה חומרא הוּה לנדר דאוריתא עיי"ש ומיעיר איסור גיד אתה למועד דאתא מכבלי יעקב ובניי לדעת הרמב"ם ז"ל גם אליבא דרבנן ואין להאריך בזה יותר). אבל דעת הרמב"ם ז"ל כפשוטו, בכל הנני קромים וכן שמנו של גיד לא החמיירו בפסח להוציאם קודם צלי' מפני דהמה רך מדרבנן אסורים, וטעם בעיקר הוּא ג"כ מדרבנן לדעת הרמב"ם, והוא תרתי דרבנן במקומות מצוחה לצלתו שלם, והפלג הראב"ד ז"ל, adam היו מביאין לפניו פסח זהה, הי' חבטו בקרקע לפני אינו אלא גוזמא בעלמא, וחיללה לחשדו שהי' עבר עשה דאכילת פסחים ואלאו דבל תותירו, משום האי איסור קל شبקלים, ואולי נזהר כתוב "לפנוי" וכונתו כדי לסייע את הצולה המביאו, אבל אח"כ הי' מגביחו ואכלו.

והנה ה"מ ז"ל לא מצא ראי' לדברי הרמב"ם ז"ל כי ראויito שambilא שם לא הבנתי, אבל לפע"ד מוכח כן מהכא, דהרי ר"ת מפרש בדביגת הנשה ואelibא דר"י אמר, ור"א מוקי בשmeno של גיד, וע"ז נשנה במסנה דישרפו בששה עשר עם הנותר, ואם נאמר דהה' מסיר את הכל לפני הצלוי, הרי הי' מצי להוציאם בעוד יומם בע"פ ולשרפן מיד קודם שיבואו לידי נותר, דהרי תרומה תורה שירפה בתחלת שיש מושם דאסורה מדרבנן, ולמה ימוציא עד שיישעו נוחר, וניהו דכל שאסור לו חכמים לאכול ודאי דלא עבר אלא דלא תותירו, דכל שאינו בכל ואכלו את הבשר איןו בכלל לא תותירו, אלא דאי"כ גם שרפה לא תעבי, ונשדי'יו כמו שאר עצמות וגידין לאלו בשר נינהו כמבואר בגמ' והרי תראה דרש"י ז"ל נתעורר ע"ז, ובדר"ח דקרו אמר דעת הג"ז קאי כתוב ז"ל, "ותתרו'יו בעו שרפה לכל חד ודוד מספקין לי' בהתריא, והוא נותר שפיר וכו'" ולקמן בשmeno של גיד כתוב ז"ל והלך עכ"ל משיר לה משום מנהגא, ושרפה בעי הויאל ומדאוריתא בר אכילה הוּא עכ"ל, הרי לך דכל דין נותר יש לו וא"כ למה לא יבער את הקромים והחותמים וגה"ג ושמנו קודם שיבואו לידי נותר, ובפרט גה"ג דיבגבנ"ט דהה' הוּה בכללبشر ונעשה נותר ושם ודאי נותר גמור הוּה דהרי רק מספק מיניהם מלאכל גם שניהם, ומה ימוציא עד שייהיו נותר ויעבור על לא תותירו במקומות דיקול לעברן לפני זה, אלא ודאי משום דמצוחה הוּה לצלותו שלם, וזה נראה לפע"ד ראי' נcona ומכורחת לדעת הרמב"ם ז"ל, ממילא נלמד דאפילו גה"ג לר"י דיש בו טעם והוא איסור תורה, לא חששו להיסרו קודם צליה ומכש"כ שאר הקромים דרבנן ודוד"ק היטב.

ע"ש גמר' ח"ש אכל מהז' צוית ומזה צוית וכו', כבר כתבתי לעיל שאין זה תוספתא כמו ציון בעל מסורת הש"ס, אלא משנה שלמה בפרקן لكمון צ"ז ע"א אבל בתוספתא איתוי פלוגתא זו בין ת"ק לר"י בסוגנו אחר והוא "האוכל מגה"ג צוית הרי זה חייב ר"י פטור איסורים, וכבר כתוב הש"ז ז"ל בדיינו ס"ס אות י"ז, דבר שאיסרו

דר"י לשיטת"י דס"ל לבני יעקב נאסר, שפיר מצי לסתוקי בשל שמאל,adam לבני יעקב נאסר אז אין זה ציווי, אלא סייר המעשה דבני יעקב קבלו על עצם שלא לאכול את גה"ג, וכיון דכתיב עד היום הזה אנו ידעים דהקב"ה הסכים על ידים, שנאר איסור זה לעולם, וא"כ לא הי נחוץ ליכתוב בתורה מאיזה גיד המדובר, אם של ימין או של שמאל, הלא פשוט איסורו בעם קודם מ"ת, ואם של שמאל געתך ולא אכלו של שמאל, עד מ"ת למה להם לפרש יותר, אבל לחכמים דס"ל דבשיני נאמר והוא ציווי כאשר ציווי התורה אין מקום להסתפק בשל שמאל כלל, אם לא שנאמר דשניות נאסרו כדעת המשנה.

וכתב הרاش יוסף ז"ל דהמשך לשון האיבעי הוא, دائ אמרין ספוקין מספקא לי' אפשר דמתני ר"י היא, ר"ל דלא פלא ארישא דלאיסורא קאמיר דתתו'יו יהו איסורין עכ"ל, אין כוונתו דרישא ר"י אמרה ונוחג דקרו אמר לאיסורא קאמיר, דאי"כ כי פשיטינו דמיישט פשיטה לי' נימא דחכמים דפליגו ספוקין מספקא להו, ומספק קאמרו דנוהג בתרוי'יהו, אלא ודאי דזה ליתא דנוהג ממשמע מכח ודאי, ועוד דהרי בהדי תנן لكمון צי' ע"א (ובמסורת הש"ס בדף הסמוך נסמן תוספתא פ"ז והוא טעות) דأكلה מהז' צוית ומזה צוית סופג שמנים, אלא דכוונת הרаш יוסף הוא לומר דר"י נמי מודה דעכ"פ לא אכלין לתרוי'יהו, لكن לא חש התנא להזיכר כאן דר"י פלא, וסמק אמרתני דלקמן דקתני ר"י אומר אינו סופג אלא ארבעים, ועיין בלב אר"י בריש פרקן דנדחק לישב למזה לא תנן דר"י פלא דאיינו גהגה אלא באתה כמו דתנא דפליג בשליל. ולפער"ד במאמת נראין דברי הרاش יוסף ז"ל גם לר"י לא אכלו גיד של שמאל אף"י אי מפסיק פשיטה לי' דשל ימין מטעם דלא אותו לאחלה פי ובפרט דכפי שראיתי במד"ר פע"ח דר' יוסי ס"ל דנוהג רך בשmeal עיי"ש כי איך נוכל לציר לעצמו פלוגתא דתנאי בתראי ר"י ור"מ בדבר הנוהג בכל יום ובכל מקום אם פלוגתם ירכות או רק הימנית אלא ודאי דלא אכלו שניהם אלא פלוגתם הי' אי מעיך הדין כן הוא או רק מצד ספק או חומרא בעלמא, ועיין עוד لكمון מה שנכתב בזה בס"ד וד"ק.

דפ"צ ע"א גמר' ר"א אמר לא נצרך אלא לשטנו של גיד דתנאי ופרש"י ז"ל, "מהכא לא חפותו וכו' והוא לא כאו' פלא הלא אין מאמתני דגידיון והעצמות ישרפו פשיטין, אלא מר"ח דקרו דפירוש למתני מונני ר"י היא, ופשיטות זו לא נדחה מהא דר' אשדי דפירוש למתני בעניין אחר. אבל ניחא לי' דודאי מר"ח אמרה בתרא א"א לפשוט ספקתנו אי ר"י דעת תורה או דעת נוטה קאמיר, דלר"ח מנ"ל הא, אלא מה דפשיטין מר"ח הוא משום דר"ח גופה פשט לעצמו דודאי ר"י דעת נוטה קאמיר, מדקתו במשנה דפסחים דהגדין ישרפו ואין פירוש אחר במסנה זו, אלא דשנית אליבא דר"י, וספוקין מספקא לי', וממילא אי מצין לפרש המשנה באופן אחרתו ליכא למפסיק מדר"ח, שהוא בעצם לא ידע בבירור דעת ר"י, אלא מכח האי משנה דפסחים, דלא מצי לפרש בא"א ודוד"ק,

ודע הרמב"ם ז"ל בסוף הלכ' ק"פ כתוב, דהה' צולין את הפסח שלם, ולא היו מנקרים כשאר בשר, אלא דבשעת אכילה ה"י מסירין גה"ג ושאר קромים והראב"ד ז"ל הרעיש עליו, והכ"מ שם מצדי'קו באמרו, כי הלא גה"ג אין בו ליתן טעם ולא קאמיר רק על שmeno של גיד, דאיינו אלא מצד ישראלי קדושים נהגו בו איסור, אבל שאר קромים האסורים מדרבנן ודאי גם להרמב"ם ז"ל בעו ניקור קודם צליה עיי"ש, איך נדחק בלשון הרמב"ם. הנה מה שרצתה ה"מ ז"ל לחלק בין שmeno של גיד לשאר קромים האסורים מדרבנן, לפע"ד ליתא דהרי תראה שהmeno של גיד בעי שישים בתערובות ככל שאר איסורים, וכבר כתוב הש"ז ז"ל בדיינו ס"ס אות י"ז, דבר שאיסרו

והלב ארוי וק"ז בעחתת"ס ז"ל הביאו כאן דעת הזוהר ק"ש גשה"ג מן שיש"ה גידין מכון לילאו דשתי אחיות מן שיש"ה ל"ת, ושרו של עשו לא הי' יכול לו עד שהגע להאי גיד, וא"כ הוא, ודאי לא נגע רק באחת ולא בשתיים, אלא דבמד"ר שצינתי כבר לעיל איתני, דר"י אומר באחת מהן נגע ואחת נאסרו ור' יוסי אומר באחת נגע ושתיין נאסרו, אלא דח"כ כתוב שם אית תנא הדעת מכרעתה שהוא של ימין כר"י, ואית תנא הדעת מכרעתה שהוא של שמאל כר' יוסי, מ"ד של ימין ויגע בclf' ירכו, ומ"ד שהוא של שמאל כי נגע בכף ירך יעקבclf'ל, ועיין במפרשי המדרשים שם, זה בכיה וזה בכיה הנחות ותיקוניהם, אבל מדברי قولם clf'פ' זה יצא ברור דליקא שום מ"ד דבשניהם נגע, אלא דמ"מ נאסרו בשניהם. ועפ"י המקובלים ניחא דהרי בבהמה וחיה ודאי אין האברים והגידים מכונים למספר רמ"ח ושות"ה כמו באמון, כי היכי דנימא דהאי גיד שנגע בו ביעקב תאסר כנגדו בבהמה ולכן כיוון דנאסר ע"ש המאורע נאסרו שניהם, אבל דעת חכמי תלמודינו קשה להלום וד' יair עני וד"ק היבט.

שוב נתישתי שיש ליישב תלמודנו עפ"י דברי המהorer'ם שיפ' שהבאתי לעיל, דין דרך המתאבקים לשום שתி ידיו למיטה, אז שכנגו נצח אותו לעלה, אלא דבזה לא הוועיל אלא לתרץ למה שכנגו נצח אותו לעלה, אבל עפ"י דברים י"ל דהאי סברא גם איד אחת אי'cascricir למייר דמאחריו' אתה, אבל עפ"י דברים י"ל דהאי סברא גם איד אחת אי'cascricir בתרווי'יו, אבל עפ"י דברים י"ל דהאי סברא גם איד מצ' להשלפו למימר דבמתאבק פנים אל פנים ס' ידו אחת לא מצ' להשלפו למיטה מטעם שכטב המהרמ'ש ז'ל, ולכן ס'ל לחכמים דר' דע"כ לומר מדאחריו' נשוי' וכיוון שכן מסתמא לא חס עליו להכוותו רק ביד אחת על ירך אחת רק בשתי ידים על שתי ירכות, והוא הנכוון ודוד'ק.

ע"ש בגמ' אמר יוסי ב"ח דבר שלח ביעקב ונפל בישראל, דבר שלח ביעקב זה הג'ג', ונפל בישראל שפשת איסרו בכל ישראל. ועיין ב מהרש"א ח"א שנראה שמספר שלח ביעקב על מעשה המלאך שנעשה את ידיו של יעקב, וע"י האי מאורע שפשת איסרו בישראל בסיני, ובמחכ'ת לא דק בהז כי כל השופט בצדק הון לשון הגמ' והן פרש"י ז'ל, וכן לשון הקרא בעצמו כפ' הדרשה הללו מורה, דר'יל דבר שלח ביעקב זה איסור הג'ג' ופושט אח'כ איסרו בכל ישראל, ומילא קאי האי כמ"ד נה"ג נאסר לב'ג' גם אם ימירא זו דרי' יוסי ב"ר, ומושב בזה ג'ב' קושי' התוס' ד"ה כמ"ד, ומה שקשה מכאו על שיטת הרמב"ם ז'ל דס"ל דלכ"ע התחיל האיסור בבב' אלא דרבנן עכ' נשנית בסיני, עיין לקמן בסוגי' דאייסור חל על איסור מה שכטבו בזה, ודוד'ק היבט.

תנוס' ד"ה כמ"ד נה"ג נאסר לב'ג' דלא לא נאסר אפ"ה הי' מקיימין שחיטה וכי' clf'ל, ולפע"ד נראה דגהה'ג' שאני דבפירוש אמרה תורה דנאסר ע"ש המאורע, ועל כן לא יאכלו ב"י את נה"ג, אין לומר דאבות קיימו את הציווי הלאה מדנפשם, קודם המאורע ואין זה דומה לשארמצוות ולא תעשה אף דנזיר אצלם זכר ליציאת מצרים וכדומה, מ"מ יש לכולם איזה תועלת ותיקון גוף ונפש בעצם וากילת מצה ואיסור חמץ וחוכית, שנצטו עליהם עוד במצרים טרם יצאו, וכן אכילת קרבן פסה ובכולם כתיב, טעם של יציאת מצרים שלא הספיק בזקם להחמי ופסח ע"ש שפסח על בתיב ב"י ועכ' דיש בקיום איזה עניון חז' מן הזכור הלאה, משא'כ' בגין הנשה דכתיב ב' עכ' לא יאכלו וכי' וכיוון דאבות לא קיימה השבטים מנ'יל ודוד'ק.

בא"ד א"ג פרע להו ביה"ש הינו נהירה שנצטו על הנחירה clf'ל, ובחדושים הרשב"א כי' דלא למא דמאכיל אותן אבמה'ח'. אבל התוס' בפירוש כתבו דנצטו על הנחירה, ועיין בהגורות מהרש"ש שתמה איה נצטו על הנחירה, ועיין בהגורות ר'ץ חיות מה שכטב

עד שאכל משניות" הרי לך מפורש דר"י ספקי מספקא לי' דאל"כ הוליל עד שאכל مثل ימין. וא"כ ע"כ הסיפה דתוטסתה, דאל' ב' גידין מב' ירכות מב' בהמות וכו', אשר מינה פושט הש"ס דר"י מיפשטו פשיטא לי' דשל ימין, ג'כ' או הפירוש כמו שסביר הש"ס, אלא דאל' כל הד' גידין, וכפשות לשון התוטסתה, ועיין לעיל פ"ג ע"א דרש"י ז'ל תיקון הלשון תחת "מב' בהמות" כתוב "של ב' בהמות". ועיין בראש יוסף שכטב דהאי מב' ירכות הוא שפת יתר Adams אמר מב' בהמות, ממילא נדע שהוא של ב' ירכות ימנית, דאל'כ ב' בהמות למה לי. אבל אנחנו נפרש כפושטא דאל' כל הד' גידין, ומירי שאין בכל חד צית' כדמוקי בגמ', ואין זה דוחק כי התוטסתה קאי על החלוקה הקודמות שם אכלו ואין בו צית' חיב, ר' פוטר עד שיהי' בו צית', וע"ז כתני אח'כ האי חלוקה דאל'כ ב' גידין, דلت'ק לוכה פ' ואע"ג דאל' ד' גידין לא לקי ד', או משום דבתורתהacha אחת לא לקי רק אגופין מחולקים, או נאמר דעל בר' לא לקי על כל בר' וביי, כל זמן דליך צית' דהא דבר' חשוב הוא לחיב פעם א', ע"פ שהוא פחוות מכזית דכיוון דאל'ו אהשבי' אבל באכל ב' או יותר ובין כולם אין בו אלא צית לא לקי תרתי, והוא נכוון בסברא. (דנעהו דבריה דחביב משום דהתורה אהשבי' אבל מהכי' תיתני לא נבעי נמי מחשבת האוכל). ולר' אינו חייב אלא חדא דרך שני גידין של ימין או של שמאל מצטרפין לצית', ואני כאן אלא חד לאון, וזה ברור לפע"ד בគונת התוטסתה, ועכ' כו'ר דבעל מסדר הש"ס לא הי' שני לפני האי ריש דתוטסתה כמו שהיא לפנינו, ולכן לא נחות לפרש כפירושנו וудין צ"ג. ודע כי מה שכטבו דגופין מחולקים אף בתורתהacha אחת לוכה שתים עיין בזאה בראש יוסף כאן, ומה שהביא בשם מל'ם ריש הלכ' א"ב דגום בהמות ש"יך גופין מחולקים, ואפי' בשחוותין לדעת התוס' זבחים ע"ח ע"א ד"ה והפיגול. ולפע"ד דהכא בגיד הנשה ואליבא דרבנן דמחייבי מכח בר' אף פחוות מכשיעור לכ"ע הוה שני גידין משתי בהמות גופין מחולקים, ובפרט לפי מה שכטבו התוס' לעיל דגידי בעין שנאסר מחחים, דודאי הוה משתי בהמות לכזית אליבא דר'י, בזאה יש מקום עיון גדול, לפי סברת רשי' ז'ל لكمון ק"ח ע"ב דאי' מכל התוין להקרא שם איסור, עיין לקמן מה שכטבتي בזאה ודוד'ק היבט.

ע"ש גמר' וטעמא Mai, לא קאי אמה שאמר ר'י דאיינו נהוג אלא באחת, דהרי פשיטה דקרה מורה על אחת דbullet סיפור המעשה רק מירך אחד דיבר, אבל בעי וטעמא Mai, על דעת מכרעתה של ימין, וכן פרש' ז'ל במתוך לשונו הזהב, וטעמא Mai פשיטה לי' לר'יל דשל ימין, ור'יל דהא דנווג באחת לא בעי טעמא דהרי רק באחת נגע ותקע ירכו האחת כפושטא דקרה, אלא דלפ' פלא והפלא על מה סמכו חכמים דס'ל דנווג בשניהם דמה שאמר בגמ' ורבנן מאחוריה אתה ונשי' בתרווי'יו, אין זה מספיק כלל ללקות על תרווי'יו, על השערה צו' בלי שום רמז בקרה ונגד פשوطות הכתובים, ולא עוד אלא שהיא ג'כ' נגד הקרא דזיאבק איש עמו, הци' דרך המתאבקים כן הוא, אטמה? וגם זאת לפלא בעני' למה לחו למימר מאחוריו' אתה, והלא גם מლפניהם מצ' לנשי' בתרווי'יו אתא' ריאתי שההרמ'ש שיף ז'ל נתקשה בזה ות' דמלפניהם אין דרך לשום שתי' ידיו למיטה, אז את שכנגו יגבור עלי' מלמעלה עי"ש, וכןון הוא אלא דאי' יותר קsha מה ראו על כהה למימר מאחוריו' אתא' ונשי' בתרווי'יו ולא עוד אלא דגום על דרשת ר'י "דהירך" יש לתמונה Adams פשיטה אליה מכח פשوطות הכתובים דرك באחת נגע ותקע ירכו ושל שמאל כמו בשל ימין, אז האי הירך דכתיב בצוויי אין בו הכרע כל דשל ימין הוא, דהרי קאי האי ה"ה הידיעה על אותו הירך שנגע בו.

נאסר להם בחולין, אם נאמר האבות קיימו כל התורה, איך יוכלبشر חולין כלל. אלא ודאי הא פרע להם ביה"ש על הנחירה קאמר וכבר"ע, דהותר לישראל במדבר נחרה אלא דנחררת עוז"ז אסורה להם מצד לתא דעתך לעצם, וכן קאמר לטבותיהם יטבוחו בעצם, ולר' ישמעאל צל דחיה שאינה ראוי להקרבה שחת ליהם.

ומצינן עוד כעין אגדה זו, על הקרא דشا נא כליך, דאמר יצחק לעשו חודד סכינך ושותיו יפה שלא תאכלינו נבלות, כמה שמשינו אין משחיזין את הסכין אבל משיאנו אותה על גבי חברתה, והוא ממדר' מובה ברשי"ע ה"ת ושמעוני מקשין דמביא ראי' לסתור, דsha אין לו לשון הש恊ה דהרי קתני אין משחיזין אלא משיאנו אותה ע"ג חברתה, והגס שאין זה אלא אגדה דרך רמז בעלמא מ"מ היכי אפשר ליישבה שתה"י מכונת להלכה ודאי שפיר דמי.

והנה כפי שכתבנו לעמלה בלאה א"א לומר דאבות הקדושים נזהרו על דקדוקי השחיטה שלא יהיה הסכין פגום דבר שלא נצטו עליו במדבר לאחר מ"ת עד שנכנסו לארץ. אבל גם בנחירה אפשר לקלקל בשחוטה בסכין שאינו חד עד ששותה הרבה במעשה נחירה, ובאופן שהבע"ח מות תחת ידו ועיין לעיל פ"א ע"ב במשנה השוחט ונתנבלת בידו, שביארנו שם שהפירוש האmittiy הוא שוחט ושותה השחיטה ב篪ו, וזה הינו נבל מהרבה גם במדבר כל כך בשחיטתו עד שנתנבלת בידו, וגרע מנותר ומעקר דקנתני אח"כ ע"י' שהנחירה אישתרי להם, וגרע מנותר ומעקר דקנתני אח"כ ע"י' והרורה צמאן. וא"כ גם בהאי אגדה נפרש שיצחק אמר לעשו חודד סכינך שתה"י חדה כי בסכין שאינה חדה יכול לנבל ע"י' ששותה הרבה בשחיטה, ולזה די במשיאה ע"ג חברתה כיudo, אבל להוציא פגימות הסכין ודאי לא מהני מיידי להשיאה ע"ג חברתה אלא צריכה משחיזות וזה פרפרות נאה ודוק' היטב.

ע"ב גמר' א"ר ע"ש אלתי את ר"ג ואת ר"י וכוי' שהלכו ליקח בהמה למשתה בנו של ר"ג, כתיב וירוח לו המשם, וכי שימוש לו לבדוק זרחה וכוי' מה ששאל זאת דока ביריד מקום קיבוץ בהמות, אמר אמרו"ר ה"ג צ"ל עפ"י המדרש הידוע, אדם האדם אין ראי' שירוח השמש, משמשים המזלות בשביל ובזכות הבהמות, ולכן שאל שפיר וכו' לו לבדוק זרחה השמש, דין לומר דברצוטו, שלא פשט ידו בגזיל כדעליל, זרחה השמש, דהרי כמו בהמות אייכא בשוקא ובסבילים ראוי' לארוח השמש.

ע"ש ויפגע במקום כי מטה לחרן אמר אפשר עברחי על מקום שהתפללו אבותוי ואני לא התפללת מיד הייב דעתו למיחדר וכו', ופי' אמרו"ר ה"ג צ"ל כי יעקב שהי' טמון י"ד שנים בבית מדרשו של שם וuber, כפי הנראה חשקה נפשו בתורה כבן עזאי, ומאוס בכל תחלוכי העוה"ז ובquo' נערת לציווי אביו ואמו לילך לבית לבן וליקח שם אשה ויעסוק בהווית העולם, ומספר עתה כי מטה לחרן וuber את הר אלקים מקום מוקדש לתפילה מאברהם ויצחק אמר, היכי אי כאשר היתי אడוק בתורה בביham"ד של שם ה"י אפשר לי לעבור על מקום קדוש כזה בעלי להרגיש קדושתו, וממה שיאירע לו שעבר בעלי להרגיש קדושת המקום זו על עצמו כי מחשבתו לא טובה לילך לבית לבן וולעסוק בהווית העוה"ז, כבר עשתה פירוטה, החללו והפרידו מדיקות קדושתו, וכן יဟב דעתו למיחדר לביהמ"ד, כי שם ביתו להיות איש תם יושב אוהלים, ומה לו לעסוק בעסקי העולם המחללים אותו מקדושתו, מיד וילך שם כי בא המשם והראה לו הקב"ה בחלומו כי מחשבתו לא טובה היא, כי פרוש ממחמודי העולם מכל וכל, ולהתדבק רק במושכלות אין זה תעוזת האדם בעוה"ז, והוא מדרגת מלך אלקים שאין לו יצר, אבל שלמות האדם הוא לחיות חי' חברותי, ולשם זה חי' שעה

בזה, ואני בפתחה של לי ובהרבה מקומות בתוכה המסקנת' הארכתני הנבלה שמותה מאלי', דהרי אבמה"ח הוא רק מיתת אבר ומטמא כנבלה כדריש בדף קכ"ז ע"ב לקמן דכי' מותם מון הבהמה, ק"ו מותה יכולה דגער מאבר מות, וכתיב' בב"ג אך בשור בנטשו דמו לא תaccelו כל זמן שדמו בו לא תאכלו הון בחיים וחון במתה רק ע"י הסרת הדם תאכלו, והוכחתி שכן דעת הרמב"ם ז"ל שכטב בסוף פ"ד מהל"ש דישראל במדבר לא נצטו בשחיטת חולין אלא היו נוחרים ושוחtiny כשר עכו"ם עכ"ל, הרי דישראל לא נצטו על הנחירה אלא כשר עכו"ם, וע"כ דsharp עכו"ם נמי נחירה בעו, דאל"כ הרי על הנבלה נצטו ואפי' על הטרפה, ואיך כתוב שנוחרים כשאר עכו"ם ואכ"מ להאריך ודוק'.

ועיין בmahרש"א ח"א שכטב שדקדק לומר נבי הג"נ טול בפניהם ובגי' שחיתה לא קאמר טבח בפניהם כי בשחיטה לא סגי בהכי דהרי שחיטת נכרי נבלת אפי' בע"ג, אלא פרע להם ביה"ש שיחטו בעצם ע"י' שצין על מש"כ בח"ה, והוא דטבוח טבח אין צוויי וכפרש"י בחומש שהוא כמו לטבוח מדרלא כתיב וטבח, אבל והכו ציווי הוה, ולפ"ז ניחא דלא קאמר טבח, שלא רצה שיטבח האיש אשר על ביתו בעצמו, אלא שיתתקן בה"ש לטבוח טבחו הון בעצם, והדבר נכון מאי בלשון, ומכח"כ בלשון הש"ס דקאמר פרע להם ביה"ש, ולא קאמר שחוטו להם או בפניהם, אלא דכל זאת אי שחיטה ממש קאמר, אבל אי נפרש כתירוץ השני שבתוטס', דנחירה קאמר אז הלשון פרע להם ביה"ש מדקדק, דלא בעי לפניהם אלא להראות דלא הרגה בקייפז ושלא מטה מלאיה וקרא דקאמר לטבוח ולא טבח, י"ל דלטבוח מי שרגיל לטבוח דמסתמא לא האיש אשר על ביתו ה' הטבח, אבל נטילת הג"נ דלא נהגו בו במצרים, גם יוסף לא מסר זאת רקס לנאמן ביתו שהי' נאמן אצלו על ניקור הגיד, אלא דמחcit' של mahersh"א ז"ל לא דק בימה שכטב שחששו על שחיטת נכר שהוא נבלת, דהרי טעמא דהא מלטה לדעת התוטס' והראשונים טעמא מדכתיב וזבחות ואכלת, ודרשין דדока המזוודה שלא נחירה ראוי' ליזביחה, ולא נכר שאיינו מצווה. וא"כ אז דגם הם לא נצטו על הזביחה ולחומרה היל' להם דין דין ב"ג, מה בנים לשאר ב"ג, ואם ה' מחייבין שלא לאכול, מזביחת איןנו מצווה, גם מזביחת עצם לא ה' רשאין לאכול, אבל דברי נקונים בשנאמר דלא היו אוכלים משחיתות מצרי מקרים דוקרא לך ואכלת מזביחו, ומושום לתא דעתך ע"ז כמש"כ הרמב"ם ז"ל, ואז שהיו ע"ג גמורים אפי' בהנאה אסור כמבואר לעיל דף יג ע"ב, וא"כ הוא, אז גם אי נפרש דנחירה קאמר שנצטו על הנחירה שפיר קאמר דפרע להם ביה"ש שנחירות לעצם כי גם נחירה שלהם לע"ז, דקרה דוקרא לך ואכלת מזביחו לאו דока זביחת שחיטה כשרה קאמר כמובן וזה אמת וצדך.

ובלאה אני תמה מאד איך אפשר לפרש דחכא שחיטה ממש קאמר, דהרי אנו קיימ"ל קר"ע דישראל במדבר אכלו בשור נחירה ולא נצטו על שחיטת חולין עד שיכנסו לארץ, וא"כ היכי יאמר דאבות החMRIו על עצם יותר מדור המדבר, להיות נזהר שלא לאכול נחירה, מה שأكلו ישראל במדבר, ולא עוד אלא דהוא חומרא דעתך לידי קולא דהרי לא ה' רשאין לשחוט חולין במדבר משום ש"ח ואם האבות קיימו כל התורה, ודאי קיימו גם זאת שלא לשחוט חולין אלא קרבנותיהם שהיה מבאים גם איז, כדכתיב גבי יעקב ויזבח זבחים לאלקי אביו יצחק ע"י' ברמב"ן ז"ל, ולר' ישמעאל נמי דנחירה לעולם היה אסור אלא במדבר גם שחיטה

שהמצבה אבן אחת, והמצבה נבנה מאבני הרבה וא"כ האי מצבה שהעמיד יעקב דינו כמצבה, דהרי מאבנים מצבה יהי ראו' גם לאחר מ"ת, והאבן הזאת אשר שמותי מצבה יהי ראו' גם לאחר מ"ת, להיות בבית אלקים, ולעולם מצבה שנואה מעיקרה הייתה מאייה טעם נסתר, ויעקב שניני מצבה שלו הייתה מצובח ודוחק כי הוא כפchor ופרח בס"ד.

ד"ג צ"ב ע"ב גמר' שאין שוקלין בשר המת במקולין, וכ' רש"י זל שני פרושים בשר המת של אדם, ואני שמעתי בשר בהמה שמותה עצמה. ופי השמי מסתבר הן מצד הענין והן מצד הלשון, שלא שמענו מعلوم גם בימי הביניים והישנים שהוא"ע היה אוכלים בשר אדם, ובין התוצאות שעשו הגויים לא הזכירה חותורה תועבה הלו, וא"פ הרמב"ם זל כתוב דבר שר אדם אין אלא בלאו הבא מכלל עשה, זאת החיה אשר תאכלו, לא משום שאין מתוועב כשר מאכלות האסורים, אדרבה התורה לא הי' צריכה להזהיר ע"ז, לא לישראל ולא לב"נ דמווזהرين ועומדים מעלהיהם, דאדם הנברא בצלם אלקים לא יاقل בשר אדם המת וכמש"כ הרמב"ז זל דהרביה לא האיהira התורה עליהם כמו שלא לך האדם עורם וכדומה. וגם בלשון בשר המת לא משמעו אדם דאי הויל' בשר אדם, וממילא הוה ידעינו דמת קאמור, ומה שלא קאמור בשר המתה ותהה הפירוש בשר מבהמה שמותה, משום דרצה לכלול גם בבה"ח, דין שאין שוקリン במקולין, וכן קאמור בלשון זכר המת וסובב על הבשר דכל בשר מת הן מבהמה שמותה כולה או מקצתה עד שלא מתה, רק הבשר בשר מת קרי לי' ועיין לעיל צ"א ע"א בתוס' ד"ה כמ"ד ומה שתכתבו שם ודוחק.

ע"ש גמר' ואני נהוג בעוף, והוא קחיזין דעתית לי, אית' לי ולא עגיל, ופי רשי זל ואינו דומה לכף. ולקמן צ"ו ע"א דאמר שמואל שלא אסורה התורה אלא שעל הקף שנ' על כף הירך, פריך לבסוף והאי כף מעבי לי למיועט� עוף דכיו' דאמר תורה כף כתיבי, ולכאורה תמורה דהרי מAMILא נשמעו למיועט� עוף דכיו' דאמר תורה שלא נאסר אלא מה שעל הקף, הרי ממן שיש לו כף דיבורה, אבל כוונת הגמי' דילמא רק למיועט� עוף קאתא, ומ"ל לשمواל לדריש שלא אסורה תורה רק במין שהוא דומי' דאסד שיש לו כף, ולא הי' צריך כתוב בצדיו, אלא ע"כ לא יאכלו בי' את גה"ג כי נגע בכף ירך יעקב בגיד הנשה, ונשאר האי, "אשר על כף הירך" שבציווי לדריש לדושמאלו. ולפ"ז למיועט� עוף אין לנו יותר כי כל הני כף הירך כתיבי לצרכו איכתבי דכך הי' המעשה, אלא דמסתבר דדמי' דמעשה נאסר לזכר המאורע דока, במין שיש לו כן לאופקי עוף. ועיין עוד בדיבור הסמוך ודוחק.

ע"ש בעי ר"י לעוף ועגיל, ואית' לי' לכהמה ולא עגיל, מהו בתור דידי' איזלין או בתור מיני' איזלין תיקו. והקשו הראשונים למה לא פשיטין מתפליין דדרשין ידכה יד כהה ואיזלין באיטור יד בתור דידי'. ויש בזה כמה תירוצים ושיטות היוצאים מהם. ובשם אחרים כתוב הרשב"א זל דשאני הכא דיש לספק שנайл בתור מיני' מפני שנאסר ע"י מעשה, ומה יעקב ומינו שיש להם כף, אף כל שהוא ומינו יש להם כף עיי"ש, ועיין בח' ק"ז בעחתת"ס ז"ל, שהניח דעה או בצע"ג דהרי לפ"ז בבהמה ולית לי' פשיטה דאי נהוג ממ"ג דאי כתפליין הרי איזלין בתור דידי', וא"י דבעינן דומי' דמעשה הרי שם יעקב ומינו אית להו כף והאי בהמה הרי לית לה. ולפ"ז נראה דודאי היא פשיטה דדמי' דיעקב בעינן ואשר ביארנו למעלה דלאו מיותרא קמעט עוף, אלא משום דהמעשה הי' שנגע בכף, וכן

ברשות התורה והמצוות, ולקיים בכל דרךך דעהו, כדי לקשר הגוף והנפשה, וזה שהראה לו בחלום „והנה סולם מוצב ארצה" "סולם" כינוי לאדם בעזה"ז עולם העשיי', שהוא עולה או יורץ תמיד כי הולך הוא או מעלה או למיטה כידוע, והנה עיקר עמידתו ומצבו של אדם הוא ארצה כי לא לתהו ברא לשבת יצרה, אבל ראשו מגיע המשימה, כי התקין עצמן בפראזדור כדי שתכנס לטרקלין, והנה מלאכי אלקי' עולים וירדים בו" ר"ל דמלכים תחלה הם עמידים במדרגה אל האדם אבל לבסוף יירדים בו, כי האדם השלים המקימים בכל דרךך דעהו כנ"ל, גדול ממלאכי מעלה, וכאשר מבואר כאן בgeom' בסוף העמוד דחביבן ישראל לפניו הקב"ה יותר מלחה"ש וכו', וא"ת גודל הנסיך וכי יכול לעמוד בקשרי מלוחמות היצור, אם לא שמתבודד עצמו בד"א של הלכה, ע"ז הראה לו „והנה ד' נצב עליו לשמרו", וכאשר קץ משלתו אמר „מה נורא המקום הזה" ר"ל הדרך הזה נורא ואוים לחבר שני הקצוות והי' האוהל אחד "אין זה כי אם בית אלקים" הלא ס"ס הכלכלי אשר עליו סובב הכל הוא להגיע למדרגות נפשי חלל בקרבי, ושלא יהי' לו אלא לב אחד לאבוי שבשים „זה שער השמים" והשער להישג מדרגה זו, יהי' דרכי זאת אשר אני הולך חRNA, לישא אשה ולעסק ברעות צאן לבן הדבר הזה הוא נורא ואוים, כי מי יודע אם אזכה ע"ז להשלמה התכליות ולכך נדר נדרו. והוא אגדה נאותה ודפח"ח.

ע"ש גמר' ייקח מאבני המוקום, וכתיב ויקח את האבן וכו', וכתבו התוס' דעל פי פשוטו יש לפרש שלקה אבן את המוקום עכ"ל, אלא דאי' כקשה מה ראו' ח"ל לדרוש מלמד שנטקבצו כל אותן האבנים אל מקום אחד וכו', אבל הנראה לפ"ז דלאו מכח סתירות הכתובים קדרש אלא משום דקשי' לי' כיוון דה' שם אבני הרבה דהרי כתיב ויקח מאבני המוקום, لما העמיד המצבה דזוקא מאותו אבן ששבב עליו אבן השם שנטבש בו הדיטו, יותרה הי' לו ליקח אבן אחר שלא נשמש בו אדם מעולם, שהוא כבוד שמים יותר ולכן קדרש דנטקבצו כל האבנים של אותו מקום ונעשה אבן אחת עד שלא נשאר שם אבן. ותடע שכן הוא הכוונה דאם כפי מה שרגילים לפרש דמסתירת הכתובים קדרש, מה זה דקאמור שנטקבצו כל אותן האבנים, הלא יעקב לך רק אינה אבני ועשה אבן כמי מרזב סביב לראו' כמו שכתב רשי ז"ל בחומר. וא"כ רק אותן האבנים היו מרבות זו עם זו והמה היו מקובצים ע"י יעקב, אלא ודאי כפרושנו כן הוא, דכל אבני המוקום ההוא, וכפי מה שכתבו המקובלים דהני אבני המזבח שנעתק עליו יצחק, הי' לכולם השתווקות זו שעלי' יניח צדיק ראשו. ויל' דנטעורה יעקב לשום אותו האבן למצבה מלחמת ענותנותו, והוא לא החזיק את עצמו לקדוש אלקים שהיה האבנים מריבות עברו, עד שנעשה לחם נס זה שובלעו באחת, ותלה המריבה והנס באשר הרגינו שיעמיד מצבה, וכל אחת הי' רוצית להיות המצבה הלו. ובהאי אגדה אמרתני לפרש באופן נאה מה שאמר יעקב, והאבן הזאת אשר שמותי מצבה יהי בית אלקים, עיין בפרש"ז זל וברמב"ז זל, ולפי הנ"ל ייל' דהרי מצבה נאסר במ"ת,CDCתוב לא תקום לך מצבה, אבל אמרו זל דאהובה הייתה בימי האבות ונעשה שונאה אח'כ מפני שעשו עכו'ם חק לע"א, ובאמת הדבר קשה מאד דהרי כ"כ מזבחות בנו,CDCתוב ואת מזבחות תתווכן ומבלעם אתה למד שערך כמה וכמה מזבחות, וכל מעשה קרבנות בעצם נהוג הי' בעע"ז CDCתוב, למען לא ישבחו עוד לשעריהם, וכתיב ויאכלו זבחים מתים ישתו יין נסיכם, ואני חילוק ביןינו לביניהם, אלא שהם מקריבים ויזבחו לשדים, לא אלה, ואנו מקריבים לשמים לאין סוף ב"ה, ובכוננה המבוארת במפורשי התורה. וא"כ מה בין מצבה לשאר מזבחות אבל לפ' האמור כאן דכל האבני עפ"י נס נבלעו באחת, והרי החלוק בין מצבה למזבח כתוב רשי ז"ל בחומר

ניתר בשחיתות אמו דשנאו בלשון חכמים, וכן בגדיד הנשה סתם כר"מ דנוהג בשליל, ושנה דאיינו נוהג בשליל בלשון יחיד ור' יהוד' אומר אינו נוהג בשליל, ואם תלוי זה זהה לרואה"א הרי זה רבנו הקדוש מפרק לפרך, ועי' חומר אלו הקשי' נתהרו ד' שיטות בהלכה סידרים ופירש הרاش יוסף ז"ל על נכון, ואלו הן א') ר' אפרים פסק לכך זה כר"מ גם בשחיטה דבן ט' חי בעי שחיטה מה"ת ושיטה זו א"א להעמידה כלל דכמה סוגים מורים דהלהקה זהה עכ"פ כר"ג, דבן ט' חי ניחר בשחיטת האדם. ב') שיטת רבני הceptorsים דפסקין כר"י הן בשחיטה והן בחלב וגדי דעתךין בבן ט' חי ע"ז שוחיתת האם, ונהי דתולש הלב מבן ט' חי חלב בהמה, היינו משום דיצא לאויר העולם, והא דרבינו סותר את טעמו לסתום לעיל כר"ג וכאן כר"מ, הוא משום דבגדי פלאג אי אסור משעה שנוצר או בעין ג' כחדים כhalb דכתיב בי' שור או דמוץ מא מכלל שליל הוכחו חכמים עי"ש) וא"כ הכא דכוותי' כיוון דלא גلتה אי בעין לאידך ספקא אי סגי בדומי' דידי' או דמיינן, כיוון דaicא סברא ללימוד מתפלין דברתך דידי', ואיכא סברא דבעין דומי' דמעשה שאירע, האי ספקא במקומו עומד, דאולי יש להכריע מכח הסברא לכאן או לכאן ולכן לא קמבעי להתר שנים אלא או זה, ודוק' היטב כי נכון והוא בס"ד.

ודע דהא דזילין בתפליין בתר דידי' ואיתור מניח בימין של כל אדם, האי הלכה הוא נגד הקבלה, כי עפ"י הסוד האי ידכה יד כהה אמרה תורה, איינו אלא סימן אבל הטעם הוא מפני שמאלו נגד הלב, וכמו שאמרין כן בהיר' הנדפס בכל השידורים ודוק'.

הפרמ"ג בס"ה הביא הכהנה ג' שכתב בשם הבה"ג דגה"ג נוהג בח"ד דחיה בכלל בהמה, ותמהו עליו דהרי לא נזכר בתורה בהמה רק גה"ג סתם עד שאפי' בשל עוף הי' נוהג, אי לאו דמגעטינו מכף הירך דאיין לו כף, ועיין לבב אר"י כאן שמרתץ בדרך רחוק ודחוק, ולפע"ד נראה דכוון דדמי' דיעקב נאסר הי' סברא לומר לכארו' דזוקא גה"ג של בהמה ועוף שהוא יותר דומה לאדם, דהרי מקריבין קרבנות רק מבהמה בקר וצאן ועוף, והוא עני נפש תחת נפש כדיוע, והבהמה שהוא ממין תרבויות מסוימת הקרא לאדם, כדכתיב אדם ובבהמה תושיע ד', ועיין לעיל דף ה' ע"ב, שדרשין אלו בני אדם ממשימין א"ע כבבמה, ופרשי' דכאי רוח, הר' דהאי בהמה בקרוא דזוקא בהמה, ולא חייה כי רק הבהמות המה דכאי רוח, והנביא מוכחים את ישראל אמרו ידע שור קונוּחוּ וחמור אבוס בעליו, ישראל לא יידע, لكن הי' מקום לומר דזוקא בהמה שיש לה יותר דמיון לאדם אסירה תורה ולא חייה שאינה בת קרben, מפני שאין לה דמיון לאדם, וכן אמר הבה"ג דלא אמרין כן, כיון דבעניי אכילה לטימנים ולשחיטה, חייה בכלל בהמה, לא מסתבר להוציאו כאן חייה מכלל בהמה, על סמך סברא קלישטא כנ"ל לישב דבריו שלא לעשותו כתועה בדבר פשות ודוק'.

ע"ש גמר' ונהוג בשליל, א"ש וחלבו מותר לד"ה, חלבו דמאי, וכי' וארא"א מחלוקת בין ט' חי וחלך ר"מ לשיטתי', ור' לשיטתי' ולא חלבו דגיד וכו', ומסיק דעתם חלבו דגיד קאמר ומונתי' מחלב דשליל לא דבר, רק הבריתיא כולל גם החלב עם הגיד חד דינא אית להו, ותלוי בפסקות ר"מ וחכמים בעסקין שחיטה בפרק בהמה המקשה. והנה יש כאן מבוכה גדולה בין הפסיקים כי הסוגי' והמשניות סותרים אחדדי'. דנהה הסוגי' דכאן מביאה דברי ראה"א בלי חולק עד שמקשה מני' עלי' דsharp, וועל' ע"ה ע"א קאמר ר' יוחנן דתולש הלב מבן ט' חי, חלבו כhalb בהמה, וכיון דaicא איסור חלב במעי אמו, די לולד להיות כאמו, ואיך תתייר השחיטה בולד מה שאינו מתיר באמו. ושנית והוא יותר קשה, דלעיל בהמה המקשה סותם רבני הקדוש הכר"י דבן ט' חי

אבגבע"ט עי"ש בדבריו הק'.
ו אני אומר דעת כזה וכיוצא בה נאנו דברי ק"ז זכ"ל שהבאתי בקדמה, החודדין רובם שקר והדוחקים רובם אמת, ואף כאן אע"פ שדברי הר"ן זיל נראין דחוקים ממד אמיטים הם וסבירות הני גאנוני בתראי, למדו מהם במרוחות וק"ו על גה"נ שאינו ב"ט שקר הוא. כי לעולם כלל זה תקח בידך דלא דרשו ח"ל בפרט דרישות דחוקות רק לחיזוק הסברא הירוש או לקים דבר המקובל בישראל ביל' חולק, אבל חלילה לחדר דעת נגד הסברא עפ"י דרישות אלו, ולכן אין לומד גה"נ של שליל לאסור, לא מסוגי' דחוקים ולא מדברי הר"ץ בדים, אף דנראה כק"י, דבפסחים שפיר קאמרו דאי' להתריר גה"ע בהנהה מכח קרא דנבלחה נגד הכלל שבידינו דכל לא תאכלו א"ה במשמעו, רק למ"ד יש בגידון בנוטן טעם, וע"כ בכל בשר הוא אבל למ"ד אבגבע"ט דילמא באמת טעם מודה להוציא הגיד, וגם בהזהה לא ס"ל כן, אלא דגה"י מותר בהנהה אע"פ שאין בו טעם. ועיין בהז במקומו לקמן. וכן בדים הסברא נונתנת דחיפוק גדול איכא בין גיד וחלב לדם, דגיד וחלב דבר מסוימים ומופרש לעצמו הו, ואיין לבמהacha ד' גידין ושתי חלב הכלויות וכיוון דהשחיטה משווה לויל' כירך אמו וכחד מאבירה, אין נאמר דיש להבמה או כפל בגיד וחלב, משא"כ גם שאינו מסוים ודם אברים אסור עכ"פ בלאו, ולכן לא מסתבר שבשביל שנותר הולוד בשחיטת האם שייתור הדם שבתוכו יותר מדם שאר אברים שאסור, ולחזק סברא האmittiyת הלאו, המציא הר"ן זיל דרשה דחוקה ממשותה. והרי תראה דלעיל ד' ע"ד ע"ב פליגו ר"ל ור"י בהז, ולר"ל למאן דמתיר בחלווה מותיר נמי בדמוי, ומסיק לומר שאין בו כרת ר"ל בדים הכוויס בלב, אבל בלאו בשאר דם החמצית אית' בי לכ"ע, והרי לך הסברא לפניך וכל שאין לפני כל זה, חדש חידודין אין מספר והכל הבל. והנה כפי הנראה הלב ארי' זיל נשמר מזה דמש"ה הביא דברי הר"א"ש כדי לולד להיות כאמו, וע"כ מגזה"כ התיר חלב וגיד, וסביר הלב ארי' כיון דבלאי"ה האי שרויותא גזה"כ ביל' טעם, ממילא די לומר דחלב בכל תאכלו ולא גיד דין לך בו אלא חידושי". אבל באמת הלידה, "יל' כיון דאם הולוד הי' מת קודם יציאת ר"מ, אלא סתם ונוגה בשליל, והוא תנא אחר דחולק באמת על האי סברת ר"י ור"מ דהשחיטה מותרת איסורי", וס"ל דגה"נ כיון דחל מחייביםתו לא פקע עי' השחיטה, ורבי סתם כוותי" וambilא דברי ר"י החולק בהזה בדרכי ייחיד, ואנן כיון דפסקין בהזה כסותם מתניינ' גם בחולב בן ט' ח' הדין כן. והוא דאמרין לקמן ק"ג ע"א בנטרפה עם יציאת רובה דאיסור חלב ומאה"ח וטרפה בהדי' קאי' דמוכח דאיסור חלב אינו חל עד הלידה להתריר האי חלב שהי' אסור בעור עולם. הן אמרת דיש לדון אם מכח כל בבהמה תאכלו אפי' לר"מ, א"כ לענין איסור חל על איסור לא איקבע איסורי' עד שיצא לאור עולם. והן אמרת דיש לדון אם בבן ט' ח' החלה מותרת מטה קודם יציאתו, וזה החלה מותרת מכח כל בבהמה תאכלו אפי' לר"מ, א"כ לענין איסור חל על איסור לא איקבע איסורי' עד שיצא לאור עולם. והן אמרת דיש לדון אם איכא גם בשחיטה עצמה לר"מ, דבן ט' ח' טעון בשחיטה בפ"ע, וא"כ אם בשעת שחיטה הי' בון ט' ח' מה מהני מה שמת אחר השחיטה קודם קריעת הבطن. ועיין בהזה בחדשי בפ' בהמה המקשה שם. ועכ"פ שיטת הרמב"ם זיל היא לפ' ביאורנו היותר מחזרות, וצריך לחוש עליה עכ"פ להחמיר באיסור כרת דחלב. ובגיד הלא דעת הר"ף והרמב"ם שוין ואיסורים אותו משעה שנוצר, ולא בבן ט' ח' דוקא, لكن יש להזהיר להשוחטים שלחילה לאכול אחרים של שליל ביל' ניקור הגיד. וכבר עורתני ע"ז את הנה"ק בעל יטב לב מסייעת זיל' מבואר בחשובותיו אבני צדק סי' כ"ב, והוא רצה להצדיק הדין, אבל לפע"ד אין זה כדאי להקל באיסור תורה שיש בו מלכות ודוק' היטב.

באי"ז משות דלא מקרי חלב דאיינו בעמוד והקרבב וכו', עיין בראש יוסף זיל' שמתקן דבריו יוצא דמפרש דחלבו מותר אפילו בבן ט' ח' הנמצא בבהמה, ואפי' אי ת"ק ר"מ הוא, דמצרך שחיטה לויל' זה, ומזה'ה קשי' להו לתוס' מ"ש גיד מחלב, ולא מצץ לתרץ דשאני חלב דלא מקרי שור דהרי האי בון ט' ח' לר"מ שפיר איקרי שור, וקמתמה הראש יוסף על הת"ח דמתרכז קושי' התוס' כנ"ל אבל התוס' תירצ'ו דאיימת מהקרבה, ולכן גם באכילה מותרת, ולכן קשי' לי' לראש יוסף מ"ש מחלב בעל מום. ואני אוסיף ומ"ש מיצא דופן דמלידה פסול להקרבה, וכי עלה ע"ד להתריר חלבו. אבל כל דבריו בזה אינם אלא דברי תימוה דאם ת"ק דמתני' ר"מ הוא אז ודאי משליל דידי' קמיiri דהיאנו ב"ח הנתר ברשותה אמו, ולא בון ט' ח' דלא נקרא אצלו שליל, ורק ר"י דקאמר אינו ונוגה בשליל אפי' בון ט' ח' קי' אמר, לדידי' עדין שליל קרי' לי' משות דניתר בשחיטת אמו, ואפי'ה שפיר קאמר שמואל דחלבו מותר לד"ה, כל או"א בשליל דידי' לר"מ ב"ח ולר"י ב"ט. ולא עוד

באישור כרת אין להקל נגד דעת הרמב"ם זיל, אפילו הוא ייחיד כי פסקיו המה סולת נקייה מנופה ב"ג נופת, ואבאר בזה.

הנה לפע"ד נראה ברור דהרמב"ם זיל hei מקיים הני תרי משניות דראין בסטורין וגם דברי ראהר"א, ומ"מ אין כאן שום קושי' דראאר"א שפיר קאמר דר"מ ור"י דברייתא דפליגו בגין גיד וחלב של שליל, לשוטתייהו איזו וועל עסקי' שחיטה פלייגו ובון ט' ח' אבל בון ח' לד"ה הן גיד והן חלב מותר, דניהם דגיד איסור משעה שנוצר, דליקא שום טעם לומר דבגיד בעין חדשים, מ"מ השחיטה מותרת דאן לומר דר"מ פלייג וסובר דאין השחיטה מותרת כלל, וכקושי' הרא"ש זיל לעיל, דדי' לויל להיותו כאמו, דא"כ, איך כולל גיד וחלב בהדי', לומר בשינויים דנוזר, אלא ודאי דגס ר"מ מודה בהא לר"י, דכל שהשחיטה פועלת על הולד, גם גיד וחלב מותר, ולכן שפיר כולל הני שנייהם בהדי', דניהם דבגיד מתיחיל האיסור משעה שנוצר, וחלב רק מב"ט מ"מ אין נפקota בזה, דהא עד שנעשה ב"ט השחיטה מותרת, ורק בב"ט נאסרו שנייהם, משום דעתו השחיטה ואי דנפ"מ בתולש מן הולד שבמ夷 אמו, דבחולב עד ב"ט מותר, ובגיד אסור, ממציאות רוחק כזו אשר בו פלייגו ר"י ור"ל לעיל בפ' בהה"מ לא דברו התנאים, והאי נוגה ואינו נוגה בשנמצאו בمعنى בהמה לאחר שחיטה קamaro, אבל אם נאמר דר"מ פלייג אגוף הדין דאין השחיטה מותרת אסורים שכבר חלו, א"כ האי ונוגה בשליל בגין אפי' ב"ח ופחות מזה, וחלבו אסור אינו אלא בב"ט ואיך כולם יחד, ולכן שפיר קאמר ראהר"א דזוקא בגין ט' ח' פלייג ולא הזoir ר"מ, אלא סתום דמשנתנו דלא דיבר מחלב רק מגיד ולא הזoir ר"מ, והוא נוגה בשליל, והוא תנא אחר דחולק באמת על האי סברת ר"י ור"מ דהשחיטה מותרת איסורי', וס"ל דגה"נ כיון דחל מחייביםתו לא פקע עי' השחיטה, ורבי סתום כוותי' ומבייא דברי ר"י החולק בהזה בדרכי ייחיד, ואנן כיון דפסקין בהזה כסותם מתניינ' גם בחולב בן ט' ח' הדין כן. והוא דאמרין לקמן ק"ג ע"א בנטרפה עם יציאת רובה דאיסור חלב ומאה"ח וטרפה בהדי' קאי' דמוכח דאיסור חלב אינו חל עד הלידה להתריר האי חלב שהי' אסור בעור עולם. והן אמרת דיש לדון מטה קודם יציאתו, וזה החלה מותרת מכח כל בבהמה תאכלו אפי' לר"מ, א"כ לענין איסור חל על איסור לא איקבע איסורי' עד שיצא לאור עולם. והן אמרת דיש לדון אם איכא גם בשחיטה עצמה לר"מ, דבן ט' ח' טעון בשחיטה בפ"ע, וא"כ אם בשעת שחיטה הי' בון ט' ח' מה מהני מה שמת אחר השחיטה קודם קריעת הבطن. ועיין בהזה בחדשי בפ' בהמה המקשה שם. ועכ"פ שיטת הרמב"ם זיל היא לפ' ביאורנו היותר מחזרות, וצריך לחוש עליה עכ"פ להחמיר באיסור כרת דחלב. ובגיד הלא דעת הר"ף והרמב"ם שוין ואיסורים אותו משעה שנוצר, ולא בבן ט' ח' דוקא, لكن יש להזהיר להשוחטים שלחילה לאכול אחרים של שליל ביל' ניקור הגיד. וכבר עורתני ע"ז את הנה"ק בעל יטב לב מסייעת זיל' מבואר בחשובותיו אבני צדק סי' כ"ב, והוא רצה להצדיק הדין, אבל לפע"ד אין זה כדאי להקל באיסור תורה שיש בו מלכות ודוק' היטב.

תוס' ד"ה אילימה חלבו דשליל וא"ת ומ"ש דבגיד פלייגו ובחלב מודו. עיין בלב ארי' זיל, שרצה להמציא דלמ"ד אבגבע"ט, אין גה"נ בכלל כל בבהמה תאכלו, כמו שאינו בכלל נבלה כדאמר בפסחים, וק"ז וצ"ל בחדושיו כיון ג'כ' לסביראו או לחזק שיטת הר"ף, וכtablet סברת הר"ן זיל, דdemo אינו בכלל כל בבהמה תאכלו מפני שיכלון קיים הקרה באוכלון ממש, לא מוקמי קרא בדים עיג דקרה אוכל כל דם לא תאכלו, וא"כ ק"ו לגה"נ למ"ד

יווחנן דבר משיעור שבון הכל והוא צוית ואפי' לעברו, ולא מליקין כלל, ולכן עבי כאן לקבוע הלכתא דלא תימא כיון דלפי דברי מר זוטרא הר' בעינן לידע הא שיעורא דכשועורה גם לר' דאמר בכזית דה'ינו לענין צירוף ב' ו' מקומות דלא מצרפין פחות מכך, קמ' ל' ננייה זו ודי אמרת כן הוא מ"מ הלכתא ג' כ' קר'פ' דיש חילוק בין לעברו ובין להלכותו דכשועורה לחוד מעברין ומ' גם גם בכזית דמליקין בעינן ודאי דבכשועורה במ"א עכ'פ' דפחות מכםורה לא מצרפין לכזית. וללא תורה דהרמב"ס ז"ל משנה הא דאמרו בגמ' בב' ו' מקומות וכותב אף' במקומות הרבה, ולכאו' רצה לשולב זהה בכזית מצרפין גם פחות מכםורה וצ'ע'ודו'ק.

ע"ב ותנו' מدلآل קא בר'ין אבמה'ח ינחו', מה'ית לא הו' אבמה'ח כיון דמחוברין הון מעט וכו' עכ'ל. והנה יש לי מקום עיון גדול בעינן זה, דאם דאמר המודלדל אף דלא מצי הדרא בריא וסופו ליפול וליסרת, אין בו ממשום אבמה'ח עד שיפול ממש'כ' התוס', אלא דבר זה לאו מסברא בעלמא ידעין אלא מקרא לפיןן, דלקמן דק' ע"ב פריך הש"ס, טומאת אוכlein אין, טומאת נבלות לא, היכי דמי אי דמעליין ארוכה אף' טומאת אוכlein נמי לא ליטמא ואי דאן מעליין ארוכה, טומאת נבלות נמי ליטמו, וקמשני לעולם דין מעליין ארוכה, ושאני טומאת נבלה דר חמנא אמר כי יפול עד שיפול, תנ'ה האבר והبشر המודלדלין בהמה ומעורין בחוט השערה, יכול יטמאו טומאת נבלה, תל' כי יפול עד שיפול וכו' עכ'ל הסוגי' שם, הרי לך דהקרה אתה להוציא מסברא החיצונה, ולומר דהאי חיבור בחוט השערה שסופו ליפול בקרוב, ואין במציאות להעלות ארוכה שמנהני להציג מטומאת נבלה והנה היא לא קשי' לי דענין דלענין טומאת אבמה'ח גلتה התורה דבעין דזוקא עד שיפול, אבל לענין איסור אכילה מנ'יל דלא מקרי אבמה'ח עד שיפול או עד שתנותם בהמה ותהי' המיתה עשוה ניפול, דילמא שאני טומאה מאיסור, דכבר ביארתי בפתחה עיקר יי'ד וכן בסוגיא דמסוכנת לעיל דף ל'ז דאיסור וטומאה חד דינא אית' לחו' ודלא כדעת האחرونים דתלו בוקי סריקה ברמב'ס ז'ל, חלק בnable בין טומאת נבלה לאיסור אכילה כי מש'כ' הרמב'ס דנקה'יו' ופס'ג' נבלה, הינו תחלת נבלות ולא ללקות עלبشر התולש ממנה גם משום נבלה עיישי' בארכיות ותרזה צמאונך ודבר זה גם מהכא מוכח דbabma'ח דמטמאCN נמי דין טומאה ואיסור שווון בו, דכל שידען דאינו מטמא מילא גם איסור אכילת אבמה'ח ליכא אל מוצות פירוש דרבנן לדעת התוס', ואיסור בלי מלוקות מריבו הכתוב לדעת הרמב'ס ז'ל. אבל מה דקשי' לי הוא דבר מה'ח דאית' לדין דפסקין קר'י לקמן ק'ב ע"ב, מקרא דבר בשדה טרפה, למה לא נימא דכל שעומד ליפול בנפל דמי וטרפה הוה כטרפה עצמה אסורה, עכ'פ' שעדיין חיה משום דסופה למות, כמו כן האיبشر המודלדל ממנה דהוה ג'כ' טרפה במקצת ממש'כ' הרמב'ס ז'ל בפ'ד ה'י מ'מ'א, דהחותוך בשר מה'ח הר' יוטו הבשר טרפה מה לי כולה מה לי מקצתה עיישי', וצל' דמש'ה כתיב בשדה למד עד שנעשה בשר בשדה וכל שעדיין מעורה אף' בחוט השערה לא מקרי בשדה, כי לפי פ' הרמב'ס ז'ל דמש'ה טרפה ובמה'ח חד לא הוא משום דעתינו שווה דהאי טרפה כולה והאי מקצתה, באמת האי בשדה לכואו' שפת יתר, אבל אתה לומר דהאי מקצת בעין ממש בשדה וכדי שלא תאמר דדרשה יבשתה היא בלי טעם, תסביר לך העניין כי הא לאו דטרפה עם לאו דnable מישך שיכ'ו, דמש'ה כתיב הרמב'ס שם הי' ז' מצטרפין לכזית דטרפה תחלת נבלות עיישי' אלא דחלוקן הכתוב לשנים משום דטרפה אפשר דלא תבא לידי נבלה עי' שהשחיטה מבטלת הנבלות, אבל עכ'פ' בעין אפשר בוא לידי נבלות עי' מיתה بلا שחיטה. ועיין בפתחה שם שביארתי מה

אלא דלפי האי ס'ד/man אין דהאי תנ'ק ר'מ הוא דכינוי דלא פליגו כאן בעסקי שחיטה מצי להיות תנא אחר דס'ל בשחיטה כר', אבל פלייג עלי' בגיד וס'ל דבunning הלב שור וכמוש'כ' בעצםכו תירצו התוס' כת'ה, משום דבunning משעה שונצרא. ומה שלא בריש פרken. ותירוצים דילפין מארש, איינו מובן, דהרי לעיל דף ע"ה ע"א בעצם כתבו הא דיכול איינו בעונש ואזהרה, לאו מהכא ילי', אלא מכל בבחמה תאכלו ועיין שם בלב אריה ודוק'.

ומה שנראה מתוך דברי הראש יוסף דל'ר'ם כל שה' ח' בשעת שחיטת האם עכ'פ' שמות אח'כ' קודם קריית הבטן נבלה ההו, גם זה ליתא כי כל שנמצא מות עכ'פ' שבשעת שחיטה אפשר דה' ח' גם לד' מוחני שחיטת האם לטוחו. ועיין בהז' לעיל בפ' בהמה המקשה מה שכתבנו בזה ודוק'.

תוס' ד'ה גוממו עם השופי פי' בקו' חלב הגבוח וגיד הנרא על השופי גוממו ומשילכו מופיע מוש'ע וכו', ולפ'יא לא פליגו וכו', עיון בלב אר'י ז'ל, ולפ'ע'ד נראה עוד להוציא על דבורי דשמננו של גיד הוא מסתמא לעמלה ולטטה, והגיד מכוסה בשומו, ומושום מראית העין שכותב רשי' ז'ל איינו גומס אלא מה שלמעלה מן הגיד, אבל לא שלמעלה ממש'ו ודוק'.

תוס' ד'ה עלוא אמר וכו', אלא קסביר רב דהא דפליגו תנאי ביש בגבנ'ט בקנקנות הוא דפליגו וכו' עכ'ל, ועיין במהרשות'א ז'ל ואני בער ולא אדע, אם אגבג'ט אקנקנות קאמר האי תנא דלקמן דף צ'ט ע"ב, لما יאסרו הקנקנות ולא הגיד, דכפי הנרא הא דקאמר רב דלא אסירה תורה אלא קנקנות שבו מצד הדוחק אומר כן, משום דהgid אין בו טעם, אבל למ'ד גטם בקנקנות ליכא טעמא, لما יפרש הקרא דקאי אקנקנות אם לא שנאמר לדידי' א' אקנקנות קאמר דבכל גיד המה, ורק רב דס'ל יגבג'ט קאמר דקנקנות דזוקא, אלא דל'אי למה לא נפרש דברי עולא דקאמר עז' הוא והتورה חייה עליו, דמודה להא דרב דגט הקנקנות בכל גיד אלא דס'ל דאפי' למ'ד יגבג'ט ובקנקנות כרב, מ'מ' גם הגיד שהוא עז' בעולא אסור רחמנא, ומ'ל' לאב'י דלעולא גיד ולא קנקנות וצ'ע' כת ודו'ק.

ד' צ'ג ע"א **תוס'** חתכי' ומלהתי', בסה'ד, מדנתן הבה'ג שעיר לשהיית מליחה כשיעור צלי' עכ'ל. כוונתם דמהא דשומואל דמליחה הר' הוא כרותין און ראי', דיש לפרש דמליח לאוורהה קאמר ולא מליחה לדקרה, אבל מבה'ג דילף מושואל דשיעור מליחה כשיעור צלי' מוכח דפרש הא דשומואל דמליח לדקרה קאמר, ובגוף שיטת ר'ת עיין לקמן בסוג'י' דכבד ובמה שכתבנו שם ודוק'.

גמר' אמר טבח שנמצא חלב אחריו וכו', עד והלכתא להלכותו בכזית לעברו בכםורה עכ'ל הגמ', ידוע דלא שייך הלכתא במקומות דליך מחולקות, וכפי הנרא מר זוטרא לא פלייג אר'פ', אבל דעת הרשב' ז'ל נמי אמר מר זוטרא ולא מר זוטרא אמר, ומ'דעת הרשב' ז'ל דמור זוטרא אתה לאפלוגי אדר'י, דבמי' צוית במ'א, אולם הר'י' והרמב'ס ז'ל פסקו כמר זוטרא וכר'פ' דמפרש, דר'י' ורב יהודה לא פלייג ולפ'יא נשאר הקושי' דגמי' קאמר והלכתא מכל דפליגו, ועיין במהרשות'ל ז'ל דרצה לתרץ זאת, אבל דבריו אינם מובנים ומסתמא טעות הדפוס ערבעבו דבריו עד שהמהו מושללים הבנה. ואולם לפ'ע'ד נראה לפרש דוזראי מר זוטרא לא פלייג אר'פ', אבל דמימה דאמר דשיעורא דרב יהודה בכழורה הוא במקומות אחד ושיעורא דר'י' בכזית הוא אפי' בב' ו' מקומות, נצחה מילא דאפשר לומר דלא כר'פ', דלעולים לעברו ולהלכותו חד שיעורא הוא, אלא דקאמר של מ'א בעין עכ'פ' בכழורה, אבל בין כולם גם לעברו בעין צוית, אלא דפחות מכםורה לא מצטרף לכזית, ור'

דר"י לסתון ק"ב דבמה"ח נמי כתיב בהאי קרא, הרי מחלוקת הקרה לשנים בשר בשדה וגם טרפה ל"ת, הרי שלא קאי בשר אטרפה, שפיר מציין למילש מטropa כקושי הפ"י, אלא דלר"ש דאית ל"י כ"ש למלקות, ע"כ לא בעי קרא מיוחד אברש מה"ח, וכמ"כ רשי"ז צ"ל לסתון ק"ב סוף ע"א, דלהכי פלגינוו קרא לאבמה"ח ובמה"ח לחביב אברע ע"פ שאין בו שיור בשר, ואברע ע"פ שאינו אבר, ולר"ש גם בבשר לא בעי שיור, וא"כ שפיר קאמר לר"ש גה"ג אסור בהנהה, אלא לדידן מותר בהנהה מקרא דטרפה עכט"ק מימי חרפ. ובמתק"ג גירסה דיניקותה היא, וכל דבריו באז אינם אלא חמוחין. כאשר אברע לך חדא: קרא דכלבל תשליקו אוטו לכ"ע ע"כ אברע דכתיב בירושא דקרא קאי, ולא אטרפה דהרי אותו בלשון זכר כתיב ולא מציא קאי ריק אברע, ולא אטרפה שהיא לשון נקבה, ועיין לסתון ק"ב ע"א בראש"י ד"ה ג' ואין שחיתתה ממש. ואין להקשות באבר המודולל דסופו ליטמא כשיפול נימא עכ"פ דגם בעודו מעורה במקצת טרפה הוה ולא תחני שחיתה רק לטהר מן הטומה ולא להתר בacellular, זה ליתא דכל שבשר מוה"ח ליכא איסור טרפה לאחר שחיתה איך נחلك בין אבר בשר, דע"כ השחיטה אינה מתורת איסור שהיה עליו כבר ואם בבשר המודולל ליכא איסור ה"ה באבר המודולל ובא וראה כמה עמקו מחשבות חז"ל והכל בחבונה ובבדעת עליון היהיב חכמה לחכימין, ודוד"ק היטב.

תוס' ד"ה נאמנין עליו ועל החלב בסתם חלב איירי וכו' ופליגו, דר"מ סבר דעתן נאמנים בגיד הנשה לצריך חיטיטה וכו', ולר"י נאמנים בגיד משום שלא עלי גימה ובחלב נמי וכו' עכ"ל, ועיין בלב ארוי ובוח"ק"ז בעחתת"ס צ"ל, דשניהם קמתמהו איך סמכין אנן אטברים, כיון דפסקין כר"מ דבעי חיטיטה, تو ליכא תנא דקסמך אナンמנות הטעבה, דעתמא דר"י משום שלא עלי חיטיטה. ולפע"ד נראה דרבינו דסTEM וחויכים אומרים עכ"ב בחיטיטה כר"מ סובר, ומ"מ לעניין נאמנות הנקור קסמך כר"י, דאל"כ איך סתס לסתון כר"מ נגד hei חיכים דהכא דמתני, אלא ודאי דרבינו הכריע לפסק כר"מ בחיטיטה וכרכ"י בנאמנות, ואולי hei תרתי לשנאה בגמר פליגו בהא, דל"ק דמחני, הא דאמר ר"י חזו ר' לומר נאמנים ארישא הי' סובר דנאמןות תלוי בפלוגנתה דר"מ ור"י לעניין חיטיטה, ומעיקרה סבר רבבי כר"י ואחר'כ חזר בו וסתם כר"מ לצריך שיטול את כולו, ואנן לא משועבדים לפסק כהכרעת רבוי במשנה השני כר"מ, אלא סברנו כר"י ולכן חזו לומר נאמנים, דהרי איכה תורי מ"ד אליבא דר"י, אי אמר הלהקה כסתם משנה, עיון ריש פ' א"ט. ואידך לשנאה סובר דהלהקה כסתם משנה, והני תרתי סתמא לא סתמן אחדדי, דלענין חיטיטה סתם רבוי כר"מ ולענין נאמנות כר"י ודוד"ק היטב.

משנה שלוח אדם ירך לנכרי שגה"ג בתוכו מפני שמקומו ניכר. אגב אורחא שמעין ממשנתינו דגה"ג מותר בהנהה, וכדדייך כו' בפסחים כ"ב ע"א, והביא הרא"ש צ"ל כאן פסק הרמב"ס צ"ל דגה"ג מותר בהנהה, אלא דחכמי לוין נתקשו בפסק זה שהוא נגד הסוגי דפסחים שם דתולה דין זה במד"ג יגבגנ"ט משום שהוורה נבלה ליתנה לגר או למקרה לנכרי, היא וחלבנה וגידה הותר, אבל למ"ד אבגנ"ט לא חותר גה"ג בכלל נבלה א"כ אסור בהנהה, וכאשר באמת ר"ש אוסר גה"ג אף בהנהה וכיון דרמב"ס צ"ט ס"ל כר' אבחו ופסק אבגנ"ט, וכדאיפסקי הلتכתא לסתון צ"ט ע"ב, איך מוצי שטרי לב"י תרי ופסק גה"ג מותר בהנהה, והרבה דיו נשפהה לתוך פסקי וזה ולא אביה כאן רק מה שכתב ק"ז בעחתת"ס צ"ל בחדשו מימי חרפ, והוא עפ"י קושי הפ"י בפסחים דנילוף היתר הנהה מטropa, דהתמים הרי כתיב לכלב תשליקו אוטו, וגה"ג אפי' אין בו טעם הרי ראוי לכלב עכ"פ. ותמי הצל"ח דבטropa דכתיב בשר בל"ה אין הגיד בכלל, כיון דלית ב"י טעם, אלא

שנית מה שיל' דלר"ש ע"כ קרא דלא תאכל הנפש עם הבשר רק אבמה"ח אבל בהמה"ח לית לי' כלל, די' בשר מה"ח אסור, لما לי לאו דאבמה"ח זה איכא כ"ש בשר באבר, דבר זה קשה לשם ע, דלא לישטמט תנא לומר דליך לאו אברש מה"ח והוחתחו דא"כ לד"ש למה חקלן הכתוב לשנים כקושי רשי"ל לסתון אינה מכרצה. לא מבуй' לר' יקר שבתוס' שbowות דבתערובות מודה ר"ש דלא מחייב א"כ דליך אברא סברת אחשב, דבעינן לאו מיחיד לאבמה"ח כמובן אלא דגס בל"ה יכו' דלקברן גם לר"ש בעי צית וرك למילוקות סגי בכ"ש, משום דחשב"י ע"י שאכלו בziejיד, א"כ פשיטה דאף לדידי' לא חל איסור אכ"ש בתחלת בייתו לעולם, והתולש כ"ש בשר מה"ח, ודאי דלא מחייב על אכילתו, כיון דבשעת תליה לא חל עליו האיסור. וזה אמתה.

אבל מה שנראה לפע"ד ביישוב פסק הרמב"ס צ"ל הוא, דלפי דרכו בפיה"מ לסתון במשנה דונוג בטורה, דבון לר"י ובין להחכמים קרא, דע"כ לא יאכלו ב"י את גה"ג, לבני יעקב בניין, או שנאמר דע"כ מיחסקין בהאי איסור מטעם שנאסר לבני יעקב, או שנאמר דע"כ נשנית בסיני, דלולו זאת אין אנו מוחיבים לקיים מה שנאסר קודם מית' עי"ש, א"כ ליכא מהאי קרא שום קושי' א"ר' אבחו דהרי הוא יליף דכ"מ דכתיב אכילה גס הנהה במסמיע, או מנבלה או מטropa כמובואר שם בסוגי, והוא דרשא מיטורא דקרא ולא מציא קאי על האי, ע"כ לא יאכלו ב"י את גיד הנשה, שהוא סייפור המעשה של קודם מ"ת, וא"כ גם ר"א ודאי מודה דבנוי יעקב לא החרו אלא על אכילת גה"ג, ולא על הנהתו, וממילא אכן דלא אכילין או

לאכילה הן במכר והן במתנה הן בשלמה והן בחתוכה, והתוס' ל�מן אzzo לפיה הילוק שבן מכיר למchnerה הגם שהביא כן בשם הדרישה לא שמייע ליadam המקובל מתנה מתקבב יותר בירך שלמה ממילא שוי' מעתלה,ומי שלוקחה כדי לכבדה במתנה לאחר יתנו יותר עברו הירך שלמה מחתוכה. ובגוף סברת התוס' אני בעניין בער אני ולא אבין, איך מקרי צאתה הנהנה מן הגיד מה שהירך שלמה ולא ניטל גידה, הלא אם לא היה להירך הג' נמי הייתה שלמה, כי הלא לא הגיד עשו אותה שלמה, אלא אם ה' מוכרכ להוציא ממנה הגיד, היהת מתקלקלת ומי שמע מועלם הנהנה צוז. ומה דוחוכיח הש"ס בפסחים מהאי משנה דגה'ג' מותר בהנאה הוא משום דהאי תנא סובר יגבגנ'ט, וא"כ שפיר מוכרכ מהא דשולח אדם ירך לנכרי שגה'ג' מותר, ומה דפריך שם על היפוטוא מנבליה הנחיא למ"ד יגבגנ'ט אבל למ"ד אגבגנ'ט מא"ל, לא פריך איך מותר לשלוות ירך לנכרי דלמ"ד אגבגנ'ט בלבד"ה מותר לשלוות דאיתו שוה יותר בשbill הגיד שבתוכה, אלא דהगמ' פריך, הכי נאמר דלמ"ד אגבגנ'ט תה' גה'ג' באמת אסור בהנאה, אם יש לו בו צורך להשליך לכלבו או לушות ממנה רצואה וכדומה. ועיין עוד לקמן מה שכתבתי על דברת התוס' שם. שוב ראייתי דהראש יוסף ז"ל לקמן בעצמו הריגש במה שכתבתי.

בגהגות מהר"ץ חיות ציון כאן ירושלי פ' כ"ש והצל"ח שם דמפרש דבריו דמוקמי מתני' בנבלות ובנבלות דוקא גה'ג' מותר בהנאה מטעם דר"ש מי שבשו אסור גידו מותר. ולא ידעתني איך מתרפרש האי מפני שמקומו ניכר והק"ע קמפרש דמותר אפילו במקומות שמקראיין, דישראל חבירו יכיר שנבליה היא דהרי לא ניטל גידה, והוא פלא דידלמא חתק ל' עכו"ם ואח'כ' ייכרנה לשישראל, ועיין לקמן בד"ה גמר' חיתוכה דעתו'ס מה שכתבתי שם גם זולת זאת אין דין זה שיק' בפרקון דעתוק בדיני גה'ג'. גם לשון בגיד של נבלות דקאמר, איינו מדוקדק, דיויתר הוול'ל בגדיד דטרפות דהוא יותר שכיח מnbולות. ולפנ' פירוש זה בירושלמי קשה להולמו ודז'ק.

רש'ג'י ד"ה ירך שלמה משמע. אין זה ציון, דגבג' לא כתני תיבת ירך כלל, אלא רשי'ג' ז"ל כתוב שלא ידע מי הכרתו זהה, ולמה דבעל הגמ', והרש'ב'א ז"ל כתוב שלא ידע מי הכרתו זהה, ולמה לא פירש דקמדייק מדרתני, "מפני שמקומו ניכר" דע'כ' בשלמה קמיiri. ותלמידי הרבנן מוו'ה שמואל קופטש ע"ז דלשון "מפני" שהוא בחרטלו מורה דע'כ' ירך שלמה משמע די' ירך בין שלמה ובין חתוכה, ה' לי' למיתני, "אם מקומו ניכר" ולא, "מפני" ולכן יפה עשה רש'ג' ז"ל שה' מדקדק נפלא שכתב, ירך שלמה משמע, דרך אז מצינו כתני מפני שמקומו ניכר, יפה דבר, ומ'מ אמר אני דשפיר תפיס הרשב'א ז"ל, כי פרשי' ז"ל בזה הפלאopolא, כי האי, "חתוכה לא" דקמדייק הש"ס, אין הכוונה על חתוכה מן הירך, שלישי או רביע, דהרי חתוכה בו'ז' ולא חתוכה בי'ז' קאמר, כי באמת בין כולה למקצתה אין נפקותא כי אותו חלק של הירך דהוא הক' מקומות מושב הגיד, אם אינה נפרעת לעומת הגיד, ניכר שפיר כמו בכולה, והא דנקט ירך דודאי כולה, ולא מקצתה משמע, אין בויה דיק של כלום דהרי ממתנה דבר התנא, ואין דרך לשלוות אלא ירך כולה, לאו מקצתה ממנה, אבל הדיק הוא דמיiri ע"כ באינה נפרעת במקומות הגיד כדרכ' שפורען אותה כדי לנקרה, וגם חתוכה כולה קאמר, אלא שנפרעת ומילא אין חתוכה ממש מירך דכלה ירך, דהאי חתוכה נמי כולה ירך קאמר, אלא שנספרעת, אבל ממיוט מהה דקמדייק מפני שמקומו ניכר, ותடע שכן הוא, אדם מלשון ירך, משמע איינו מפרעת כמש'כ' רש'ג' ז"ל, מה זה דקמדיין במשמעותה ג' בתוכה, פשיטה דבירך שלמה שאינה מפרעת, הגה'ג' בתוכה, והכי הוול'ל שלוח אדם ירך לנכרי מפני שמקומם גה'ג' ניכר אלא ודאי דאיכא ירך שאין גה'ג' בחוכו, והיינו

כר' מושום דנאסר לב"ג, או כרבנן משום דע'כ' האי איסורה דבנ'י נשנית בסיני ע"פ, פשיטה דלא ניתוסף איסור הנאה אח'כ, שלא נשיח אלא מה שנאסר לבני יעקב ולא יותר, ור'ש דאוסר גה'ג' בהנאה ע"כ שלא סבר בזה כפ' הרמב'ם ז"ל, וכמו שהבאתי לעיל צ"ב ע"א, אלא דהרב'ם נגד הרמב'ם ז"ל, מסתמא מצ'י חיל'י ממקומות אחר, עד שלא חס לא להא דר'ש ולא להני שkil וטרי שבגמ' דנראת דלא כוותי, וכאשר במקומו הארכתי, והראתי דקרה מסיע לע'כ' מורה דאיינו ציווי אלא סיפור המשעה שלא יכול. ולשון זה ע"כ מורה דאיינו ציווי אלא סיפור המשעה שלא יכול. ועכ'פ' האי פסק דגה'ג' מותר בהנאה אף' למ"ד אגבגנ'ט לפי שיטותו דלב'ע הקרא בעקב נאמר ולא בסיני, שיריך וקאים ודז'ק היטוב.

ודע לדידי בלא"ה קשי' לי על הסוגי' דפסחים הנ"ל דמקשה מגה'ג' ודם דאי אפשר דהני איסור גיד וחלב ודם יה' א"ה הלא אז כל בהמה מקצתה איסור הנאה יש בה מחיים דגס גה'ג' ע"כ מחיים נאסר כמש'כ' התוס' בריש פרkon ומכם'כ' דם וחלב ואיך התירה תורה לחROSS ולדוש בשור דכתיב לא תחרוש בשור ובchromו ייחדי, אבל לדוש אבל בשור לחודה ספר דמי, ולא תחסום שור בדיש, אבל לדוש بلا חסימה שפיר דמי, והרי נהנה מגה'ג' וחלב ודם ואל חשיבנו דሞטור מצד זוז'ג, דאפי' למ"ד זוז'ג אסור איינו אלא מדרבנן, דזה טעות גדול דפשיטה דמי שמסיק תנורו בעצי הקדש ועצי היתר ביחסו, או החורש בשור של הקדש ושל חולין ביחס דמעל מה'ת מושום דנהנה מן הקדש, דהרי אישתרשי לי' האי שוי' של עצי הקדש, או מלאכת השור של הקדש, דמה מהני לי' שננהנה גם מן החולין להציגו מיד' איסור נהנה מן הקדש, ורק אחר העשה אם דינן מה דיננו של התנור המוסק או שדה החROSS, באזה ליכא איסור תורה כלל להנות מהם, אף' באלו זוז'ג דאפי' ביחס הקדש או שור הקדש לחוד אין זה אלא גורם הנהנה דשרי'ת, כמו חלפי איסורי הנהנה דע'כ' פ' שהחלהפה בעצמה הוא איסור תורה, אבל החליפין מותרים אבל מדרבנן אסורים הן החליפין והן התנור המוסק והשדה החROSSה, בدلיכא זוז'ג אבל בדאיכא זוז'ג עצי איסור ועצי היתר פלוגתא הוא וכאשר הארכתי בזה בסוגי' דשוחט בסכך של ע"א לעיל ד' ח' ע"י'ש, וא"כ פשיטה לי' דאמ' גה'ג' וחלב ודם הי' איסורי הנהנה, דלא הי' רשאי לחROSS ולדוש בשור, וא"כ מה פירך הש"ס והרי גה'ג' באמת דגה'ג' מוקראי להתירם בהנאה ומכם'כ' דקשה לר'ש דס'ל באמת דגה'ג' אסור בהנאה, איך נהנין משור בחוזי לעבוד עמו או לרקוב עליו, וביעני צע'ג' וד' יאיר עניין.

שוב נתישתי דעל ר'ש לא קשה מיד' דהוא ע"כ ס'ל דגה'ג' לא נאסר מחיים, כיון דדרש כל שבשו מותר גידו אסור למיועטו גיד של טמאה, ה'ה דקאי על זמן נמי דכל זמן נמי דכך אוכל ולא גידה, ע"כ מירך המוכנת נאסר הגיד, דהוא דרש דירך אוכל ולא גידה, ור'א לאכול דירך הכתוב. ועיין בצל'ח' פשחים בסוגי' דחזק'י ור'א שהביא דעת הירושלמי דל'ר'ש גם גה'ג' של נבליה מותר לטמאה דכל שבשו גידו מותר. ומה דבעין קרא להתיר חלב ודם בהנאה אין קשי' כ"ב, אבל סמך הקרא ללימוד הינה מכללא וכען זה מצינו הרבה הרכבה פעמים ודז'ק.

כתב הרראש יוסף ז"ל דהא דנקט שלוח ולא מוכרכ דאתא לאשמעין דרכ' אגב דגה'ג' מותר בהנאה, ובמוכר הלא כתבו כתבו הtos' ל�מן צ'ב ע'ב ד"ה והלכטה, דין הנכרי נותן יותר בשbill הגיד אלא דבמתנה מתקבב כשהריך שלמה ולא חתוכה עכת'ז', ולא ציתתי ליריד לסוף דעת קדשו, הלא תנא דידן יגבגנ'ט ס'ל בכלא פירקון, א"כ בכל גוונא איכא הנהנה כשהגיד בתוכו כיון דראי

דוחטך לי' ומזבין לי', חתך לחתיכות ולא בכוונה לרמות שהיא מונוקרט, אלא דעל ידי שנחתך לחתיכות אין מקום הגיד ניכר, ואתא למיזון מנוי, ע"ז משני דחיתוכא דעכו"ם מידע ידיע, ר"ל כל שלא ניכר מקום מושב חתך הגיד, על הספק שמא בא חתוכה מיריך מנוקרט לא יקחנה, ואם הוא מקרי הדת שמקלו יגיד לו, אין אנו אחריאן לו כאשר כן מתרפרש לדעת הרשב"א ז"ל, אז ליכא שום הוכחה דኒוקור הגיד יהי סימן בשולח לחברו ע"י עכו"ס, דהרי התם המחליף מתכוון לפרטעה כמו אותו הירך שבידך, ומינן לנו שאין בידו לדמות חיתוכו לחטך דישראל. אלא ודאי דרבו של רשי"ז ז"ל היה מפרש קושי"ג הגמי דחטוך לי' ומזבין לי' בכוונה לדמות לחטך דישראל, כדי לרמות לולוח שהוא מונוקרט, ומ"מ מתרץ דכל שאינו בקי ב尼克ור ולא ידע מושב הגיד אינו יכול לכובן חטך לחטך, וזה ברור לפע"ד בס"ד.

ועפ"י הדברים האלו נפלאתי עוד על דברת הרשב"א ז"ל בריש הסוגי" שכתב דמה דעתן התנא דינו דחיתוכה לא, בשולח לנכר, ולא נקטו בישראל בתנא דבריתא משות דעתא לאשמעין, דלא תימא דהאי שילוח לנכריו הוא כלפי פנוי, שלא קפדיין כמבואר בגמי ע"ז דף י"ד ע"א ודף ח' ע"א, קמ"ל דהכא קרוב הדבר וכודאי משווין לי', וכשה דתנן בגין שאבד בה כלאים לא ימכרנה לנכרו, שמא ייחזר וימכרנה לישראל עכת"ד, ועיין בהගות מלא רואים, דהקשה לפאי מה פריך הש"ס דילמא חתיך לי' ומזבין לי' דהרי זה איינו כודאי עכ"פ, וא"כתו הוה לפני פנוי. ואני תמה למה לא הקשה דעתיך מנוי, הלא התם בע"ז מוסחרים דיבר שקרוב לוודאי שימיכרו להעובדים, ומ"מ מותר מושם דחשב לפני פנוי, ואיך כתוב כאן הרשב"א דבשולח דורון לנכרי חשב יותר כודאי מהתם אתמהה, הלא בשולח דורון לנכרי קמיiri דאין דרכו למוכר, ואם אויל ימכרנה, הלא הרבה נוכרים לפני למכרה, וכן הוא בגין שאבד בו כלאים דמסתמא סתם קונה בגין ייחזר וימכרנה לישראל, ולא למיכרו לאחרים ומ"מ חשוב שמו שמא ייחזר וימכרנה לישראל, ואיך סבר הרשב"א לתרצ' זאת במה שכתב דהכא כודאי יחש, והוא הפלא ופלא.

אבל מה שנראה לפע"ד ביישוב קושי הרשב"א ז"ל מסוגי דע"ז דלפניהם שרי, הוא דלא אמרו חילוק זה בין לפני לפני דלפניהם, אלא במקומות שהעשה שלא כדין עשו, ועובד עבירה במצויד, ואנו אם מקרביין לו הדבר הר夷 עוברים אלףני עור, משות מסיע, באופן דרך בתורי עברדי דנהרא עוברים אבל בחוד עברא לא, כדאמרין בריש ע"ז, ה"ה בלפניהם נמי שרי דכל שהוא עובר עבירה, אין אנו אחריאן לו, אלא בחוד לפני שלא להוציא כס יון לניר ואבמה"ח לב"ג, אבל לא שלא להוציא לאחר אפייל קרוב הדבר שמננו הגיע לניר ולב"ג, דאלפניהם לא מקפידין במקומות דין בעמעהה שלנו אלא מסיע, ועיקר העבירה על הניר והב"ג שעוברים בשאט נפש, אבל כאן מיריך דישראל הלקחו בהיתר גמור אכלו, כי שרי לי' לסמוק על החטך הלהזה לומר דעתך גידה, וכן בגין שאבד בו כלאים, דשרי לישראל ליקח מן הנכרי דין לו לחוש על חוט של כלאים שאבד בו, וא"כ מי שמכרו לנכרי אם אח"כ יגיע לידי ישראל וכיישל בו, כל הקולר תלי בצוארו והרי הוא העושה כל האיסור, ר"ל דמבטל איסור לכתלה, דהרי ע"י שמסר האי בגין והאי ירך מפורעת שנראית כמנוקרט ביד הנכרי, הרי הוא כמבטל איסור לכתלה, והוא איסור אוריינטיא עין בנוב"ת י"ד סי' מ"ה ועיין היטב מה שכתבנו בזה בפתחה הכללית.

והרי הרשב"א ז"ל בעצמו כתוב דברין מカリין ובין און מカリין תקנתה הוה אבל מעיקר הדין אסור למוכר וモטור ליקח מהם ובודאי די אוריינטיא כאמור דאסור למוכר דהוה כען שלח לתקלת

כשהיא מפורעת, ומ"מ נקרא ירך וא"כ איך מצי לידע מיריך דמיירி באינה מפורעת, אם לא ממש דקתי מפני שמקומו ניכר.

ומה דקתי לשון "מפני" שהוא בחחלתה, ולא לשון "אם" הו, משום דמסתמא אינה מפורעת, דכל שהגה"ג בחוכה למזה היה לו הפרעה דיותר מתכבד בה כשהיא שלמה ולא נפרעת, ועל התאמר א"כ מהא דקתי שגה"ג בתוכה למידין דבשלמה מיריך, ולמה לי מפני שמקומו ניכר, הא בוכרא דנייהו דמסתמא בשלמה מיריך, אבל א"כ נודוק מני" דחיתוכה אסור לשולח וכמו שכתבו לעיל, דלא מצין למילך דחיתוכה וחילק ממנה אסור, ע"ג דמתני"ג כולה ירך קאמר, משות דידי'ר התנא בהווה, ולא לדיק מני" דבאוון אחר אסור, והג' א"א למידק דחיתוכה אסור, משות דמסתמא משילימה דבר, ולכן יפה העיר הרשב"א ז"ל על דברי רש"י, דלאו מיריך קדייק אלא משות דעתמא קתני מפני שמקומו ניכר, וזה ברור ואמת בס"ד.

ודע דמה שכתבת דחיתוכה מן הירך נמי מותר לשולח, אפייל אם אינו ניכר אי ניטל גידה או לא, ר"ל שאפשר שנייטל ע"פ שאין האי חיתוכה מפורעת כי הפרעה מסתמא אינה ניכרת בכל חיתוכה וחיתוכה, מ"מ מותר לשולח, הואאמת וצדקה דמה דקתי בתמיינ"ט טעמא דמפני שמקומו ניכר, לא תידוק מני" דבאוון אחר לא לכאן ולא לכאן אסור, דזה ודאי ליתא, דכל שאין לולוח מן הנכרי איזה הוכחה שהחיתה מני הירך המונוקרט נתחתה, מהכי תיתני יאלנה, והרי תראה דהראב"ד ז"ל מובה בח' רשב"א ז"ל ובראי"ש ז"ל, מוכיח מהא דחיתוכה לא, דיש לסמוך על כל אדם מעלה מא שニיקר כמו בשיטתה עי"ש, הרוי דמש"ה אסור לשולח משות דמדינא שרי לסמוק על מה שראה שיריך חיתוכה כדרך שפורהין הטבחים לנקרה, דמסתמא גמר ניקورو ויודע לנcker, אבל כל שאין הוכחה כלל שעסוק אדם בניקור האי בשער, פשיטה אסור ליקח ולאכלו, ביל' בקי שיראה אם אין בחיתוכה זו חלק מן הגיד. והא דקתי בתמיינ"ט מפני שמקומו ניכר דלא ניטל גידה, או אם שלמה אין בנסיבות אלא או שתהיה ניכר דלא ניטל גידה, או אם היא מפורעת בדרך שפורעין לנקרה שתהיה נראית כמנוקרט, אבל לעומת בחיתוכה שאפשר להסתפק אם בא מיריך מונוקרט או אינה מונוקרט נמי שרי. ולפ"ז הא דפרק בגמי ע"ה שלמה נמי לא לישדר לי' דחטיך לי' ומזבין לי', נמי אין הפירוש דחטוך לי' לחיתוכות ומזבין חיתוכה חיתוכה, אז פשיטה דלא קזבני מני" דעכ"פ ספק אכן, אלא דהש"ס קפרק דהכרי הרוצה למיכרו לישראל יפערעה בכיוון לרמות את הлокח שיהי סבר שהוא מונוקרט ומוכנת לו מיד לאכללה. שלא יצטרך להוליכה למינך שיש בו טורח והוצאה, אמתה דאי' נחפק הוא דאפי' חיתוכה לישדר לי' דכיוון דגוי מציל לחיטוך חיתוכה דישראל, מAMILיא אין לסמוק אלא דהש"ס לא חש להאריך והקשה אפייל שלמה לא או אדו' דאפשר חיתוכה שרי חד טעמא איתם בשנים דמצוי מחותוך ומזבין יש לאסור בשניהם, ומAMILיא גם להתיר בשניהם וע"ז קמשני דאפא"ה חיתוכא דעכו"ם שאינו בקי במושב הגיד לא יכוון המקומות, ומידע ידי' לכל המכיר את מקומ מושב הגיד, דין זה חתיכת ישראל המנקר, ואם האי לוקח גם זה אינו בקי, כי גם הוא אינו יודע לבו מוקם מושב הגיד, אז מסתמא לא יקחנה ואכלנה בלי להראותה למבחן ולא צריכין לדוחק שכ' הרשב"א ז"ל על דברת הראב"ד הנ"ל, דב"ס"ד קודם דמטורץ דחיתוכא דນכרי מידע ידיע, באמת ה"י סובר דמשום קל הדעת אנו צריכין לחוש שלא לימкор ירך שאינה מונוקרט משות דידי'קינו מון המשנה דחיתוכה לא, דזה ליתא כמש"כ לעיל דמשנה מש"ה נקט שלמה, משות דין דרכ' לשולח חיתוכה. והרי תראה דרש"י ז"ל בשם רבבו הוכהי מכאן דניקור הגיד סימן מובהק הוא לשולח לחברו ע"י נכרי בלי חותם ואם ה"י מפרש קושי"ג הגם'

ודוק' היטוב.

ד"ג צ"ד ע"א גמור' רבע אמר אנפקא אמר לי' לאשköוי והוא אשköיה חמורה מזינה, לא ידעתاي איזה גניבת דעת איכא כאן, דמיל' דנקרי לא הריגש שהוא מזינה, ואם הוא באופן דאי אפשר להרגיש, וכי מהחייב הוא להגיד לו שהיין מזון, הלא אמרו ליקמן במקום דאייהו מטעה אנטשי' לית לך בה, ורוב משתיין אז הלא הי' חמורה מזינה, ואנפקא חיא משמעו, ושפיר נגב דעתו דנקרי מצד ציוו' דשומאל, דאטעהו לסבור שהוא חייא ולא מזוגא, אלא דלא משמעו הכא ממה דמשני ליקמן אנטפקא חייא משמעו. משמעו דעת השთא לא ידע זאת, ולא עוד אלא דלא קמנשי מיידי זהא עדין מוכח מהיה אנטפקיד דאסור לגנוב דעת, אטס מותר לגנוב דעת לא עבר על דברי, דהרי הי' מצי סבר דגס שמואל רק כדי לגנוב דעת הנקרי אמר בפni הנקרי לאשköוי אנטפקא, ע"פ' שכונתו הי' על מזינה, אלא ודאי דשלא בפni אמר לו, וא"כ הדרא קו' לדוכתיה במוה גנוב לי' דעתטי. ותלמייד מהוי שמואל קעפטש נ"י השיב ע"ז דרכם הי' למזוג בשעת שתאי' והוא אשköי' מזוגא מכבר ובזה אטעהו. וככון הוא דכן ממשע בפסחים דף פ"ג ע"א במשנה שם והmixם באמצע כשהמשם עומדים למזוג, ופרש' שמחממי בו חמין שמזוגין בו את היין עיי'ש. ובלאו הци מוכח דאטעהו דהרי מזינה הי' בחמין ויין חייא ודאי לאו חם הוא, וע"כ דעתנו לו מזינה קרייא, דלויל' זאת הי' מכיר מן החמיימות שהוא מזוג ודוק'.

ע"ש בגמי אל יסרב אטס בחברו לסעוד אצליו יודע בו שאינו סועד וכו', ואל יאמר לו סך שמן מפה ריקן. עכ"ל הברית', ורש"י ז"ל הוסיף שידע בו שאינו סך דגנן לי' דעתו, כסבר שיש בו שמן עכ"ל, וקיים לי' וכי על חנס המשנה התנאה מלעיל לדחכא, דלעיל קאמר העמים יודע בו שאינו סועד, יודע שאינו מקבל. ואכן הניח דבר זה על רש"י ז"ל להשלימו, גם למלה הפסיק עס דבר אחר, "ולא יפתח לו חיות המכורות לחנון" ואח"כ קאמר "ולא יאמר לו סך שמן מפה ריקן" שהוא ג"כ ענין אחד אם הא דלא יסרב בו לאכול. ועוד זאת דרש"י ז"ל בעצמו סותר את דבריו מנוי וב"י, דמסיים ביעמיא דגניב דעתטי, דקסבר שיש בו שמן, דהא באלא"ה גניב לי' לדעתטי" אפי' הי' בו שמן, כיון דידע בו שאינו סך. אלא דרש"י ז"ל נתקשה לו אותו בשופטני עסakin דמי פתי יאמר לחברו סך שמן כשהפח ריקן, דהא אפשר שייתפס לשקרן, لكن הוץרך רשי' לפרש דחכא נמי מיררי כדעליל, דודיע בו שאינו סך. אבל לולי שאינו כדי ארשני לומר, דלא כן הוא דהרי שניינן גדול יש כאנו בדברי התנא, דלעיל קאמר "אל יסרב", וכאן "אל יאמר", אבל העניין כך הוא, דכלל גדול מכללי דרך הוא, דמסרבין לקטו, דהינו לחברו כמותו או לקפן ממנו, ולא מקבלו מיד עד שייפזר, וכן קאמר דוקא אל יסרב בו ביש לו, אבל יודע לחברו לא יסועד ולא יקבל, אבל פעם א' שרי למימור לי', ע"פ' שידעו שלא יסועד, ולכך באזה גניבת דעת, דהרי חברו יכיר בו שאינו רוצה שישועד אצלו כיון דלא יסרב בו כדרך כל הארץ, ולא אמר לו אלא משפה ולחוץ הרי לבו בל עמו. משא"כ בפרק ריקן אפי' פעם א', לא יאמר, וע"פ' דבעפעם א' לא הטעהו שרוחה שיסוך, שהרי חברו לא יסוך על אמרה פעם א', ומ"מ הטעהו עכ"פ' במה שסובר חברו, שיש לו שמן, ומה שקריא זאת גניבת דעת במה שמטעהו שיש לו שמן דומה הנה מגע לו מזה, ואיזה החזקת טובה יקבל. צ"ל דמהנהו במה שידמה בנפשו. שיש לו פת בסלו שמן לפני לסוך, ואע"ג דהאי הנה באמת יש לו, מ"מ מカリ גניבת דעת.

ע"ב דת"ח וע"ה שבאים לדין מותבין לת"ח, וע"ה אומר' לו ייב

וכו' ע"ש, דלאור' קשה איך מתקים בצדק תשפטו עמייך, שלא יחדר את האחד נגד חברו, אבל לפי האמור ניחא טובא, דהאי מיתבין לת"ח ר"ל שஸרבין בו לישב, ואות עושין לת"ח שהוא יידון כתבריו של הדין, וא"כ בפעם' לא סגי דחרבי לגב' ת"ח לא מקרי הדין גדול, וכאשר אמרין שם בגמ' בע"א שלח לי' ר' יוסף עלה חברנו עמיית בתורה ובמצוות. וע"כ בcn מיררי, דאי באמת הדין גדול בחחלה, הררי סגי נמילבצ'ורבא מרובנן באומר לו תיב, אבל בע"ה דלגב' ודאי מקרי כל דין גדול, סגי באומר לו פעם אין דחרבי אין מסרבין גדול, ואם בכל זאת הוא קאי, לית לך בה, דסביר לת"ח ופעם' לע"ה, שפיר קרין ב' בצדק תשפטו עמייך ודוק'.

ע"ש גמר' כיון שראתה אמו עלתה ledge ונפללה ומתה, אף הוא עללה לגג ונפל ומתה. הא דלא אמר שהփילה את עצמה, וכן בכ"מ שמדובר ממאבד עצמו לדעת נקט האי לישנא זיל' דרצה זהה ולומר דבשעת מעשה עצמה, כבר איינו שפוי בדעתו, וכאלו מעצמו נפל ולא חיב אלא על ההסתמה שמתהלה, כשהיא עדיין דעתו צלולה, ונפ"מ דכל שעווה מעשה ע"ז מקרה נורא שאירע לו בפתע פתאום איינו נידון כמאבד עצמו לדעת עין בי"ז ובאחרונים בהה ודוק'.

רש"י ד"ה אין מוכرين טרפה לעכו"ם בסתם א"כ הודיעו שהיא טרפה דתו לכא גניבת דעת, ובמקומות שאין מכריזין דליך למכיר שמא ימכרנה לישראל וכו', עיין בראש יוסף זיל' וזה דוחק נдол לפריש דברי רשי' דלאוקימתא דר' אש"י דמוקי כולה במקומות שאין מכריזין קאי, ובפרט דכתבת דליך למכיר שליח שמא ימכרנה וזה ליתא לדר"א עדין אייכא למכיר שיראה ישראל ויקחנה, וגם מה שמשם רשי' זיל' דחכי מתוקמא ליקמן, דליתא דהרי אייכא אבוי' ורבא דמוקמי האי מציעטה במקומות שמכריזין. אולם לפע"ד דחכי פירשו דבסטם קאמר, אבל בהודיעו שהיא טרפה דליך גניבת דעת שרי למכור אם הוא במקומות שאין מכריזין, דליך למכיר שימכרנה לשישראל אחר דזאת לכ"ע הדין כן, דחכי מתוקמא ליקמן דהינו דחכל מודים ביה אט הודיעו גם הוא במקומות שאין מכריזין דשרי, אבל בלא הודיעו אפי' הוא במקומות שאין מכריזין אייכא מושום גניבת דעת, ולחד מ"ד דהינו ר"א גם משום שמא יחוור ימכרנה להרואה.

ע"ב גמר' אחד מפni האנסין, לכאור' איינו מובן דאם הואAns ליקחبشر על כרחו של טובח ביל' לשלמי, גם אם לא ישלחjisrael זה את הנקרי יעשה כן, ואולי זיל' דגס האנס רק מצד ההכרח עושה כן, ועלול הוא שאם יקבל דינר מן הישראל ליקח לוبشر שעוד שmagu לאייטלי' ויציא את הדינר לצרכו כנו' להשתכר, ומחייבת פחד משלחו יקח הבשר ביל' מעות. אלא דמפרשי' לא משמע כן שכתב שמעכבו את הדינר בידו. ואולי זיל' דניזה דהוא אנס ליקח מה שצורך לו ולמכרו כדי להשיג מעות אלא hi חומס סוחרים בעדו ליקח ולמכרו ביל' לשלים, אבל לשבר דלא צרך לי' לא hi עולה כחצ'ו על מה שאמרו בגמ'. ואון דרכו של רש"י זיל' בכך כתוב דברים שלא לצורך. ומה שנראה להפ"ד בפי' דברי רש"י זיל' אלו הוא עפ"י מה שכתב הרשב"א זיל' בשבותות דף י"ח, דע"פ' דלפרוש מאשתו עונה סמוך לוסטה איננה אלא איסור דרבנן וקרא אסמכתא בעלמא, מ"מ אםaire שבא עליה אז ופרשה נדה חיב חטא על

ע"ש גמר' אימא סיפא וכו' ואיב במקומות שמכריזין אי' איתא דזהו טרפה אכרזוי הוה מכרזוי עכ"ל הגמ' ורש"י זיל' הוסיף על זה זוז'ל: "ומדלא אכרזוי לאו טרפה היא ויאכל ומה בכ"ל" ועמדתי כשעה חדא משתומם על האי תוספת שנראה כו'לו מיותר רק כמחזר על מה שאמרו בגמ'. ואון דרכו של רש"י זיל' בכך כתוב דברים שלא לצורך. ומה שנראה להפ"ד בפי' דברי רש"י זיל' אלו הוא עפ"י מה שכתב הרשב"א זיל' בשבותות דף י"ח, דע"פ' דלפרוש מאשתו עונה סמוך לוסטה איננה אלא איסור דרבנן וקרא אסמכתא בעלמא, מ"מ אםaire שבא עליה אז ופרשה נדה חיב חטא על

סתירת המשנה והברייתא, ואילו דוחות רשי' ז"ל דמציא מתרצץ דמתני' במקומות שמכראיין מיררי, א"כ גם לר' אשיש מצין למימר כן ולא נצטרך לומר דפליג המשנה עם הברייתא. ולפ"ז נראה לישב דלית לרשי' ז"ל דזוקא לר' א"מ מוכרכין לומר דפליגו, ולא לאבאי ורבה. דלא כאר' קשה דנינו דרישא במקומות שאין מכראיין, וכן כן אמר דאסור לישראל ומותר לנכרי מ"מ ליפלוג בדידי ר"ל בנכרי גופא במקומות שמכראיין גם לנכרי אסור חתוכה, ומדמליג רק בין ישראל לנכרי ש"מ דלנקרי לעולם מותר. אלא דיש לתרץ מהרי' זאת מציאותה שמעין דמייר לאבאי ורבה במקומות שמכראיין אלא שאירע להם טרופות וקאמר דאסור לנכרי נו"ט, מילא נדע דבראותו מקום גם ירך חתוכה אסור לשולח, דשما ימכרנה לישראל, דהרמי מהאי סיפא שמעין דחיישין אלפוני דלפני, וכמש"כ הרשב"א וכאשר הסברנו לעיל בטעם של דבר, וכן לדיזה לא קשה ליפלוג וליתני בנכרי גופא דפערמים אסור לשולח ירך חתוכה זאת שמעין מסיפה וכן יותר קמ"ל במקומות שאין מכראיין מותר, ולא חיישין שםיא יתננה לו בפני ישראל. אולם לר' א"ד יכולה בריתיא במקומות שאין מכראיין ומיציאותה קאמר דא"ה אסור למכור בסתם לנכרי נו"ט דשמא הרואה העומד שם באיטיליז דשם מתאפסים הרבה לוקחי בשר, יטעה לומר דכשר הוא, דאל"כ ה"ט הטבח מטעחו כמש"כ רשי' ז"ל וברישא דליקא רואין לא חייש, וא"כ לדידי קשה ליפלוג וליתני בנכרי גופא, במקומות שמכראיין אסור זוגם בלבד רואין אין יקא למיחוש שמא יזמנן לו לפקח ישראל, זאת לא נשמע מציאותה דשאני שם באיטיליז דשם אין רeba לוקחי בשר, משא"כ בשולח מבתו לבית עכו"ם אויל לא חיישין שהעכו"ם יליך ויקש לו קונה, אלא ודאי דלית לי לר' א"ד חתוכה עכו"ם מידע ידייע, וכן גם במקומות שמכראיין באמות מותר לשולח כי ישראל לא יקח ממנו כל זמן שלא ידע מי חתוכו, וכאשר כתוב הרשב"א ז"ל בדמשקנא אם ס"ל חתוכה עכו"ם לא ידייע, אז לא דקתני במציאות ומפני ב' דברים וכי ומלה זו משמע דקאי לפרש הרישא דלוי זאת למה לא כתני ולא ימכור אדם טרופות לנכרי מפני שני דברים וכי' כמש"ש בסיפה ולא יאמר אדם לעכו"ם קח לי בדין זהبشر מפני ב' דברים וכי' אבל לפאי אוקימתא דר' א"ר רצה לפרש הרישא, דהא דהתרתי לך לשולח חתוכה לנכרי ולא חשתי לא מפני גניתה דעת ולא לשם ימכרנה לשישראל אחר, מושום דהני שני חשות אינם אלא במוור בשר טרופות ונבלות במקולין, בדנו"ט במקומות כשרות אפי' בסיפה ולא במקולין דלא שכיה דעת, משא"כ בירך במקומות שאין מכראיין ושלא במקולין דלא שכיה שהנכרי ימכרנה לישראל מה איכפת לי' بما שהיא מנוקרת, וכן מושום שמא יחוור וימכרנה אינו אלא במקולין, ואם תקשה למה לא דקתני דינו בירך חתוכה ובמקולין אז אסור מפני הני ב' טעמיים לק"מ דהרי התנה מביא מה שאמרו חכמים, והם אמרו דבר זה בהמה שמצו'נו"ט מצוין, אבל ירך פרועה שלא ניקרו מיעוט דלא הכריו דגס אז לאו טרפה היא, ודבר נאה ומתקובל היא לפרש דברי רשי' ז"ל שלולי זאת אין להם מקום ודוו"ק.

תוס' ז'ה אמר אבי תימא לאבוי ורבה ור' א', בראש היכי משדר לי' חתוכה וכו' ויל' דלית להן שינוי' אלא שינוי' קמא דאקי במקומות שמכראיין וחיתוך דעכו"ם מידע ידייע, ומותויך כך נתקש לחו על רשי' דפי' אמלטה דר' א' דפליג תננה דמתני' אנתנא דברייתא, דהררי ר' א' נמי מצי לתרץ מתני' כשינוי' קמא דלעיל, דמייר במקומות שמכראיין עכתי' דדבריהם. ופירש לדבריהם דבחורת קומתמה על רשי' ז"ל דלמה לא פי' גם אליבא דאבי ורבה איך קמתרצço

ביה א', ולא דמי לשאר רואה דם בשעת תשמש דפטור, משוע דאנוס הוא דמאי הוה לי' למיעד, דהכא כיון דהיא מזוהה ועומד מן החכמים לפרש והוא עבר על זה, אע"ג דרך אישור דרבנן עבר, אבל מ"מ לא מצי מתנצל דאנוס היא, ועיין לעיל דף י' ע"א וגם בפתחה מה שהעלתי בזה דכל הני אסורי דרבנן דאסרו מושום דחששו שמא בהאי מעשה יעבור אדאורייתא ולא סמכו על רוב וחזקה, כמו שהזיהרו על עונה סמוך לסתה וכמו בדמאי שחששו על מיעוט ע"ה שאינן מעשרין, אין כאן אישור מוחלט דרבנן אלא ספק איסור תורה, דמכח האי סברת הרשב"א ז'ל, تو מה"ת אסור לסיכון ארוב או חזקה, דהוה כמו סכתנתא דלא מהני רוב וחזקה מה"ת, והסביר הש"ש ז'ל הטעם מושום דכיוון דאם יארע שעבר הרי' ה' ניזוק ממשא"כ באיסור אף אי קמ"י שמי' גלי' שעבר לית לו בה כי התורה התירו אנתנס הו, אמרו מעתה כל שהזיהרו חכמים דתו לאו אנטס הו, מילא אסור לו ליכנס, לספק זה דשما יעבור עי"ש בארכות באזה.

ועל' פ' לענינו הכא לכאר' ה' מצין לומר דלעולם במקומות שמכראיין ולא הכריו אבל מ"מ הרי מתרחש לפעים דAIRע טרפה ולא הכריו מחתמת איזה סיבה וכמו דמייר במציאות שאירע להם טרפה ולא הכריו ניהו דלא בעי הלוקח מן הנכרי לחוש להז' ומציין סמך ארוב דכל שלא הכריו מסתמא ליכא נו"ט במקולין, אבל האי משלח עכו"ם ליקח לו בשד דמויר שאלא לשולח מושום דאנס הוא ומץ גוזל את הטבח, שוב אם יארע אונס דלא הכריו והי' נכשל בבשר טרפה, לא מצי מתנצל אנטס היטתי ברשות התורה דאמרה מותר ליקח מן הנכרי במקומות שמכראיין, כי נשב לו אתה שלחת לאיטלי' את העכו"ם שאסרו לך חכמים מפני האنسין, מילא אין כאן טענות אונס מצדך ואל תתעקש לחלק בין אסרו לך חכמים מצד שלא סמכן על הרוב או שאסרו מצד אחר דזיל בתר טעמא, הכא והכא לאו אנטס הו, מושום דעשה שאלא כדין ועבר אדרבי ז'ל, והוא זאת כמוה תחלנו בפשיעה וסופה באונס דפסקין כמ"ד חייב בב' ק"כ ע"ב עי"ש, דהתמס נמי הפשיעה הוה לעניין קפיצה והוא לא קפץ אלא נפל באונס, מ"מ אמרין אלו ה' משמרין, שלא יהיו הכלב והגד בראש הגג, ממילא לא הי' באים לדי אונס נפילה, וכן הכב וזכה בדכוותי אלו ה' נשمر מלשלוח עכו"ם למקולין ושלח חייב, והכא דכוותי אלו ה' ניצל מאיסור, וע"י שפשע בשילוח זר ועבר אזהרת חכמים, בא לדי אכילת נו"ט ולא אונס מקרין, ולא נא די' בימה שאמר בגמי' אי' איתה דהוה טרפה אכרזוי הוה מכרי דהכא עבר לשולח נכרי נגד אזהרת חכמים צrisk לחוש שמא אירע אונס דלא הכריו דז' נקרא אצל מכך שלול ולא אונס דתחלת שילוח בפשיעה היה, لكن צrisk רשי' ז'ל להוציא, דאפי' אידע כן דלא הכריו איז אין לטבח רשאי למכור נו"ט לנכרי כדלעיל, וא"כ באמות לאו טרפה הוא זה שהוסיף רשי' במתוק לשונו הזהב על דברי הגמי', ומידלא אכרז לאו טרפה היא. ר' ל' אפי' אירע דלא הכריו באונס אבל האי בשד שלחק הנכרי גם איז לאו טרפה היא, ולא קאמר דליך טרפה בעיר אלא דהאי שבד הנקרי בכוכ' בל' לאו טרפה היא ויאכל ומה בערך דבכהג'ו אוף דפשע בשלוחו מ"מ לא צrisk לחוש למיעוט דלא הכריו דגס אז לאו טרפה היא, ודבר נאה ומתקובל היא לפרש דברי רשי' ז'ל שלולי זאת אין להם מקום ודוו"ק.

נתקבל, ואילו משום קבוע קאמר הרשב"א הו"ל לפреш כן. וגם דינו שהמציא דבela נודע ליכא קבוע איפלו אם נהיה לו שכן הוא (הרא"ה מפלפל עלייו). לא הבנתי למה דין זה ללא נודע, דהרי נודע למוכר הטבח שמכר דמה שלא נודע להלוקחים, אי גם זה לא נודע מקרי אז גם בט' חניות איך קאמר דבלוך מהות מון דמקרי קבוע, דהרי ע"כ הא לוחך לא ידע בשעת לקיחת דבאתה מהנה מוכרים טרופות, دائمו ברשייע עסקינו דיעד והלך ליקח באחת בלי לשאל אי כשרה אי טרפה, ולכן דינו של הרשב"א לא שייך אלא בנודע אייזה טרופות בסתר שלא ה"י ניכר ונודע לשום אדם, עיין בפסחים פ"א ע"ב אייזה טומאת התהום כל שלא הכיר בה אחד בסוף העולם, הכיר בה אחד בסוף העולם אין זה טומאת התהום ומסתבר דהכא נמי דכוותי ה"ו, וזה לפ"ד ברור עד שני תמה שלא ראייתי מי שהרגיש בזה וד"ק היטב.

על"ש גמר' אמר רב בשר כיוון שנתעלם מן העין אסור וכתבו התוס' דחומרא בעלמא הוא, ומושום עובדא דלקמן, אלא שכתו הachableים ז"ל, דב"ד דבעל השקיל וטרי' ע"כ סבר דמדיאן קאמר רב ולא שגאר הוא ע"י מעשה שאירע, דלא"כ מה פריך מכל הני משנהיות וברייתא שנשנו קודם רב ועין בה' ק"ז בעהחות"ס צ"ל שרצה לתרץ בזה פסק הרמב"ם ז"ל ואני תמה מאד איך ס"ד דבר מדיאן קאמר דחיישין עלبشر שהניח ומצאו אח"כ במקומו, על החלפה של עורבים. וכי לא ידע מכל הני ברייתאות מובאות בפסחים דף יוי"ד ע"א דפלייג בהניח תעש ומצא עשר או עשר ומצא תשע, אבל מצא המספר כמו שהניח לית מאן דחש להחלפה וגם בחזר ויתר כתבו שם התוס' דודקה בקשורים יחד פליגו, אבל בלא"ה מה שחרר אחת אין זה כעורה אצלנו הספק שהוא נמי אחירנא נהנו, וכן פליגו התרם רב ורשב"ג בשדה שנאבד בה קבר אם מצא אח"כ קבר, אם חיישין שהה קבר אחר והוא משום דלא ידעין המקום כי נאבד מקומו. אבל כאן שמצא הבשר במקומות שהניחו שנחosh להחלפה מהיכי תתי, ע"כ חומרא בעלמא היא שחדיש רב ומה פריך מ"ט חניות ומיתר משניות. ולעומת זה קשה גם להיפךadam רב רק רק מצד חומרא גוז לאסור בשר שנתעלם מן העין איך קאמר בשם רב סתם, בשר כיוון שנתעלם מן העין אסור, דלשוון זה משמע דידיינה קאמר ולא גוזה שנזר רב, וכן דלעיל דף ה' ע"ב דקאמר ר"ג וב"י' נמנו על שחיתות כותוי ואסרוו, ומסתמא גם רב לא עדיף מר"ג הנשיא ולא ה"י יכול לגוזו מעצמו דבר גדול זהה, לאסור בשנמה"ע בלי' למנות עליו חמי דורי ואיך לא הזכיר זאת בכל התלמוד. ומה שנראה לפע"ד בזה ה"ו, דהרי מצין הרבה פעמים בש"ס שדרכם היו לתלות גירותם וחידושי דינים באילו גדול מדורות הראשונים, וכן שסמכו דבריהם אל אייזה מקרה שייה' נראת כדורייתא, כן עשו לתלות דברי אמראים במסניות וברייתאות הקודמין להם הרבה, כדי שיקובל הדבר בעם, ולכן שנה רב בדורי יחיד בלשון חכמים וכן מצין בפסחים דף כ"ז ע"א דsharp מאול החילוף רב בחכמים, כדי לקיים ההלכתא כייחיד נגד רבים, וכאשר הארכתי בזה בכמה מקומות במקילתן ועין לעיל בראש המ██' בסוף האוקמתות מה שכתבנו בזה. וא"כ ה"ג חשו חכמי התלמוד אמרואין בתראי, שלא יקבלו גירות רב ובית דינו שגוזו על בשנמה"ע, لكن אמרוא משמו בדרך החלטה דאסור, כאשר הוא גוזה ישנה מתנאי קמאי שעיל זה שייך שפיר לומר אסור סתם, דהרי כבר אישטרש איסור זה מזמן כבירות, ע"ז פריך מ"ט דsharp מאול החילוף רב בחכמים, אשר חי דמנה נשמע דאין זה איסור קדום ע"כ. ולא פריך מהני ברייתאות דפסחים שהבאתי לעיל, זאת פשיטה לי' דבשנמה"ע חומרא וגוזרה דרבנן ה"ו, دائمא פשיטה דלית כאן מקום לחוש איפלו בקולא טבחי נקרים, דכל שמצווא במקום שהניחו בלי' שום

תעשה שambilaididi גנית דעת והוא דוקא במקום שמכרין ולא הכריזו, וכן שמא ייחזר וימכרנה לשישראל וד"ק היטב.

תוס' ז"ה אינו דקמטעו אנפשייחו פי' בכו' וכו' לכך נראה דהתמס בסתם אסור משום דאיו לאורח לאסוקי אדעת' דמכורות לחנוני אבל הכא וכו' עכ'ל, ועל הא דמכור לו בחזקת שחוותה לא השיבו התוס' כלום, והיינו טעמא משום דזה תלי בהני אוקימות דעליל, דלאביי ורבה דמוקי האי דלא ימכור לו נ"ט במקום שמכרין ולא הכריזו, ועוד גם בסתם איכא גנית דעת דלא הוה לי' לאסוקי לנכרי שהיוער לעם טרופות ולא הכריזו, אבל לר"א דמוקי גם האי דינא במקום שאין מכריין ודאי מודו התוס' דצריך לאוקמי כשאומר לו בפירוש שהוא כשרה, וכמש"כ לעיל בשם ר"ת אלא דריש' ז"ל שכtab דהתמס במוכר לו בחזקת שהייא כשרה שלא אליבא דוד"א כתוב כן, דלדיי איפלו בסתם נמי איכא גנית דעת וד"ק.

ודע דלאביי ורבה דמציעתא מיר'י במקום שמכרין ולא הכריזו, אלא שאירע להם טרפה, הא דקאמר שמא ייחזר וימכרנה לשישראל ולא קאמר שמא שלח ישראל את הנכרי ליקח לו בשר משום דלהא לא צריך לחוש, דהרי אסור שלוח נקרי לאיטלי גם במקום שמכרין ולא הכריזו מפני טעם אנשיין וד"ק.

דף ז' ז"ה גמר' אמר רב, שבביל שוטה זה שעשה שלא כהוגן נאסר את כל המקולין עכ'ל הגמ', כפי הנראה מפי' רשי' ותוס' ז"ל, הא נכי דיבין לי' הא טבח מן שר הטרפה, בעל מקולין הי' ולקחו כדי למכוו, והמקום ההוא ה"י מקום שאין מכריין או מקום שמכרין ולא הכריזו ה"י, באופן שלא ה"י רשאי למוכר לנכרי מון הטרפה באותו היום, והוא עבר ועשה שלא כהוגן, אלא דמ"מ קאמר דלא נאסר שאר המקולין נקרים, מיחמת חיש שמא גם לשאר בעלי מקולין מכר כמו שמכר לה, אבל מאותו הנכרי שמכר לו פשיטה דאסור ליקח איפלו יש לו גם בשר כשר במקולין שלו כיוון דאיתחזק אצל טרפה, ולישנא בתראי אי לא דאמירין דלצערוי קמכוין דמש"ה מותר נמי ליקח מאותו הנכרי, והוא אסרין את כל המקולין, דהוה חיישין כי היכי דמכר זהה מכר נמי לאחירנא, והנה יש לראות דס"ס כמה נאסר כל המקולין בשביבה אהת שנטרפה, דהא דאסרין למוכר אפי' טרפה אהת בעיר במקום שאינו מכריין, או דבשביל טרפה אהת מכריין בעיר כדי שלא יקווח בכל המקולין נקרים, הינו משום תקנה להטבותם, דלוליזאת שאסרו ליקח לא ה"י רשאי למוכר טרפה לנכרי מושום דלא אמרה תורה שלח לתקלה והוא מה"ת דאסור לבטל איסור לכתלה עין ברשב"א בסוגי' דמכרין לעיל, ובפתחה של' אבל כאן דהאי דמכר טרפה بلا הכרזה כבר דזה שמכר מליקח באיל אחר מקולין לאחרת לאיסור לבטל איסור לכתלה, ולמי שנטבתל בשביבו אסרו חז"ל הוא מבטל איסור לכדרכו בכל יום תמיד, מקרי האי ביטול כמבעט בשביב הישראלים שרגילים ליקח אצל המקולין, אבל יותר נראת המכולין נמי קבוע הם, וכמש"כ התוס' בד"ה ובנמא וכמש"כ המהרש"א ז"ל, וא"כ מדיאן אסור ליקח אצל מקולין ואע"פ דקבע שאינו ניכר ה"ו, עכ"פ מדרבנן הוה לי' קבוע גם בכחג'ו.

אולם הרשב"א ז"ל הביא בשם תוס' שיטה אחרת בזה, והוא דודאי לכתלה ליקח אסור כיוון דמהימן לו דמכר את הטרפה הוה ל"י במקומות שמכרין והכריזו אלא על מה שלקווח קודם שנודע קאמר דלא נאסר דכל שלא נודע בשעת לקיחת עכ"פ שנודע אח"כ לא מקרי קבוע למפרע עיי'ש. והנה מה דדמה זאת למקומות שמכרין והכריזו ה"ו פלא ממש"כ למלחה, דהתמס תקנתא הוה כדי להתיר המכירה, אבל לא להציג את הלוקחים מאיסורה שכבר

הר"י החלק על רשיי ומפרש דלענין אכילה קבעי ודוק".

ועתה בא וראה עד כמה נכנסו התוס' בדוחקים ודוחקי דוחקים מכח שיטה זו דבט' ציבורין לעין אכילה מيري דע"י שיטה זו והכרחו לומר דראה שלקה הנכרי מן החנות באמת אסור דמקרי נולד הספק במקומות הקביעות כמו הtems בעכבר, ומהז נצחים להם קושי מפ' התערבותות, אכן מהני ניכבשינו דנייניזון, דהרי ראה שניניגיזו מן הקבוע ונכנסו בדוחק גдол דמיירி באופן שלא ראה, ע"ז קשי' להו עוד ע"ס הדיבור, ועיין לבב אר' מה שתמה עליהם. אבל כל זאת לשיטת רשי' ז"ל בפסחים דלענין בדיקה אחריו מيري לא צרכין כלל, כי הכל יבא בשלום על מקומו בעלי שום דוחק והוא דאפיילו ראה ישראל שלקה הנכרי מן החנות, כל שאין לו נפקותא בזה אין לומר דנולד הספק במקומות הקביעות, דנולד הספק לא מקרי אלא כצרכין לדון עליו, ולכן דבעכבר מקרי נולד הספק במקומות התערבותות, משום דיש להישראל נפ"מ אי חמץ אי מצחה שכול כדי לידע אם צריך בדיקה אחריו, אבל בנכרי שלקה בשר באחת מן המקולין, ע"פ שראהו ישראל אבל כל זמן שלא לקחו מהם אין לו נפ"מ ובזמן שלקו ייש לו נפ"מ כבר פירוש, דיןנו שנוכל למוכר טרפות ונבלות לנכרי שהוא אסור מעיקר הדין משום דלא אמרה תורה שלח לתקלה, הזרכו לתקן שלא לנקות בשר מן הנכרי. ומשמעו فهو דהאי תקנתא רק אלכתלה הי' אבל מי שכבר קנה ומחייב בנתערב לו ואפיילו חד בחד, כיון דרוב טבחין ישראל תנומת לתקלה, הזרכו לתקן שלא לנקות בשר בזמנים אחדים ע"ז אחר גזירת רב, ואסרו אפיילו בדיudit ואפיילו יותר מבשנמה ע"ז אחר גזירת רב, ואסרו אפיילו בדיudit ואפיילו בתערבות חד בחד כדמותה מעובדא דלקמן, וכאשר אבאר שם בהוט' ד"ה אסיק תרין ואולי גם התוס' לא בכוונו להתייר שלקה, אלא לומר דעתיך התקנה הייתה שלא לנקות ומילא מי שעבר ולחק אסرين לי'adam לא קיימי הא לא קיימי הא מבונן, ואיצטריך לכתבן כן כדי שנדע למה בט' חניות מותר בנסיבות אע"פ דאתה מוכרת בשר טרפה, וא"כ או במקומות שאין מכריין או במקומות שمبرיאין והוכרז היום מيري, ואיך מותר בשר הנמצא. ע"כ לומר דלא גزو כך שלא לנקות מן הנכרי. אבל בשר מושליך הנמצא הינו על עיקר הדין דסמכין ארובה. אלא דמה שיש לתמונה הוא, דא"כ איך מוקי הש"ס לתרץ הא דרב בנסיבות נידיעת ניטול אחד מהם ואומר דמרובא פריש ואית שפיר דמי, אבל שיק נולד הספק באחת הטעות, לא נולד רק עתה שלקהו להפרשו מן הנידיעת, וכיון דלא ביטל האיסור מה בכך שראה ביטול הקביעות דהרי לא הינו נפ"מ על שום אחד מהם, עד שאחר דבר נידיעו ניטול אחד מהם ואומר דמרובא פריש ואית שפיר דמי, אבל שיק נולד הספק באחת הטעות, דהרי אז כלו איסורות הי', ואיך שיק לומר דנולד הספק אז, דהאי ספק אי הא שור פריש מן הרוב פריש או מן המיעוט, לא נולד רק עתה שלקהו להפרשו מן הנידיעת, ולכן לא מקרי נולד הספק במקומות הקביעות כך מופרש הכל היבט לשיטת רשי' ז"ל בפסחים ודוק"ק בכל זאת.

אחרי כתבי מצאי לי ראי נפלאה וברורה בירושלמי שקלים פ"ז הלכ' ב' המובא ג'כ' בפוסקים, והוא דאחר שהביא הברייתא ט' חניות דבלוך מן הקבוע וחושש לטרפה ובנמצאת הולclin אחר הרוב, א"ר יוחנן שם הנמצא ביד גוי כנמצא בפלטיא, פי' ומותר דחולclin אחר רוב הטבחים, ופרק מעשה שאירע חד ארכמא הי' חותך מן סוס' ונפיקן לברא למכוון וא"ר יוסי דר' יוחנן רביה ג'כ' בראה אותו יוצא ממוקולין של ישראל עי"ש.

והנה ע"כ מيري דלא ידע ישראל אם מחות שמכרין טרפה או משאר חניות יצא, אכן בידע דמחנות של כשרות יצא מאי למימרא ולא עוד אלא דרי' הלא כנמצא בפלטיא קאמר וע"כ דASHMUNIN דכמו דבנסיבות בפלטיא סמכין אבל דפריש מרובה פריש, כמו כן

שינויו ודאי האי שנמצא הוא שהניחו, אלא דרבנן גזרו, אבל מאחר דאמרו ממשי' דרב דבשנמה ע"ס אסור, ע"כ גזירה קדומה הוא ואי אפשר לפרנס hei ברייתא ומשניות, וע"ז קמדחיה דאפשר לאCKER לאCKER ביד עכו"ם ובעומד וראהו ולא דכו האמת, אלא דכו דאי נכן הוכח מוכרכחת דגזרת בשנמה ע"שונה הו, שפיר קאמר בשם רב סתם אסור כדי לקבלו מני' כאלו הוא גזירה ישנה, אבל לעולם רב הוא דגזר על בשנמה ע"ע, ואמוראי בתראי אמרו משמו בלשון דמיישתמע שנאסר מכבר, ולפ"ז יש לקיים הא דמתוך החות' ז"ל הנ"ל דעת הרמב"ם ז"ל, דס"ל לפ' האמת דרב גזר על בשנמה ע"ע, אין אנו צריכים לחלק בין נתעלם מן העין לנמצא ביד עכו"ם, ועיין עוד לקמן ודוק".

תוס' ד"ה ובנמצא הלא אחר הרוב, וא"ת דבמקומות שמכריאין והכרייז משום טרפה אחת אסرين כל המוקולין וכו', עד שמסיק לבסוף דחקנתא בעלמא הוא שעשו חכמים במקומות שאין מכריין שלא לנקות מן עכו"ם לכתה לאע"פ שרוב טבחין ישראל וכו' עכ"ל, וכוונתם בל"ס למה שכותב הרשב"א ז"ל בסוגי' דמכריאין לעיל כדדי' שנוכל למוכר טרפות ונבלות לנכרי שהוא אסור מעיקר הדין משום דלא אמרה תורה שלח לתקלה, הזרכו לתקן שלא לנקות בשר מן הנכרי. ומשמעו فهو דהאי תקנתא רק אלכתלה הי' אבל מי שכבר קנה ומחייב בנתערב לו ואפיילו חד בחד, כיון דרוב טבחין ישראל תנומת לתקלה, הזרכו לתקן שלא לנקות בשר בזמנים אחדים ע"ז אחר גזירת רב, ואסרו אפיילו בדיudit ואפיילו יותר מבשנמה ע"ז אחר גזירת רב, ואסרו אפיילו בדיudit ואפיילו בתערבות חד בחד כדמותה מעובדא דלקמן, וכאשר אבאר שם בהוט' ד"ה אסיק תרין ואולי גם התוס' לא בכוונו להתייר שלקה, אלא לומר דעתיך התקנה הייתה שלא לנקות ומילא מי שעבר ולחק אסرين לי' adam לא קיימי הא לא קיימי הא מבונן, ואיצטריך לכתבן כן כדי שנדע למה בט' חניות מותר בנסיבות אע"פ דאתה מוכרת בשר טרפה, וא"כ או במקומות שאין מכריין או במקומות שمبرיאין והוכרז היום מירי, ואיך מותר בשר הנמצא. ע"כ לומר דלא גזו כך שלא לנקות מן הנכרי. אבל בשר מושליך הנמצא הינו על עיקר הדין דסמכין ארובה. אלא דמה שיש לתמונה הוא, דא"כ איך מוקי הש"ס לתרץ הא דרב בנסיבות נידיעת ניטול אחד מהם ושרי' זאת במקומות שמכריאין טרפות במקומות הרי' דשם איכה תקנה ע"כ שלא לנקות מיד עכו"ם, ודוחק גדול לומר. גם' זאת בעומד וראהו קמו' לי', דהרי הש"ס חידש זאת لكمון, משמע דברי'ת' דט' חניות מירי בנסיבות נידיעת עכו"ם ממש, ועיין בפלתי' שהרגיש בזה ולפ"ז אין לנו מנוס אחר אלא לאמר דהאי ברייתא דט' חניות לפ' מה דמוקי לי' בנסיבות נידיעת עכו"ם, מيري בנסיבות מוקם דליך שום תקנה ומדינה אסור למוכר טרפה, ומותר ליקח מן הנכרי, והאי אחת המוכרת בשר טרפה הוא טבח נכרי שטובח ומוכר לנכרים, ומ"מ מותר ליקח מיד נכרי מושום דרוב טבחין ישראל ודוק". ועיין בבב אר' שמספרש דברי התוס' כפושטןadam ליקח מותר בדיudit ולפ"ז נראה כמש'ג.

תוס' ד"הanca נמי שנמצא ביד עכו"ם, וא"ת דאמר בפ'ק דפסחים ט' צבורים של מצחה וαι' של חמץ ואתא עכבר וشكل וכו' דמה לי' נמצאו בפי עכבר ומה לי' נמצאו ביד עכו"ם עכ"ל. התוס' לשיטתייה בפסחים שם הקשו כן דס"ל דלאכליה קבעי, וא"כ לא נולד לנקות רק כשמוציאים מפי העכבר או שנפל מפי, ואז הינו היך שנמצא בשר ביד נכרי' אבל לרשי' ז"ל שפירוש שם כפושטו דלענין להצריך בדיקה קמירי, א"כ שאני עכבר בחמצ, מנכרי בשר, דמיד שלקה העכבר מן הציבורין נולד הספק לעניין בדיקה וכדאמר שם לעיל שמא לטול חולדה בפנינו וצריך בדיקה אחריו, ועיי"ש בתוס' ותמצוא שסידרו התוס' קושי' רק אחר שהביאו דעת

איתמר עלה רב אמר מותרות משום נבלה ולוי אמר מותרות באכילה, וכך הקשו האחרונים ז"ל הרי דרב בפי אוסר בשר הנמצא במקומות טבוח ישראל משום חשש שבאיו מרובה דעתם, ואיך מסיק מכך דרב לאו בפירוש איתמר אלא כלל לא ק"ז בעחחות"ס ז"ל כתוב, דבאמת כאשר מסיק דמקלא איתמר גם זאת דמפרש רב האイ חתיכות מותרות משום נבלה י"כ לאו בפירוש שאמרו אלא כלל, ודבר גודל דבר הנביה זה, אלא בל"ה קשה לשון הש"ס דקאמר דמידי הוא טעמא אלא לר ובוי' דכל מקום שמצוין כן הוא על אופן דין חדש מישיב הקושי, אבל כאן הלא רב כדי לתרץ דין דבשנמה"ע הוכחה לפרש האי מותרות דלעין טומאה אמר. וא"כ האי מידי הוא טעמא אלא לר אינו מדוקדק, והכי הוליל רב מותרך לך מותרות משום נבלה קאמר ואיתמר נמי הכי וכו'.

ד') הקשו ג"כ האחרונים ז"ל, הלא لكمן קאמר רב דאל תהי שוטה בחזרום, הרי בפירוש אסור בשנמה"ע בחזרום ודאי לאו סימן הוא במקומות דבעי היכר מדינא, כמו שבאיו התוס' لكمן מגני' ארכוה באלו מציאות, ורק לבג' חומרת בשנמה"ע מהני סימן כל דחו כמו חזרום, ואיך קאמר דרב לאו בפירוש איתמר ודורי הראש יוסף ז"ל בהז אינן מובנים לי.

ה') ממה דאמר רב, עבדי נמי הכי ואסרינהו ניחלי, אך נשמע דאוסר בשנמה"ע וחיש להחלפה, דשאני התם דעתן תרי במקומות חד וכפי הנראה הרגשו התוס' בהז, אלא דקשי' להו יותר דממה דקאמר עבדי נמי הכי, אדרבה מוכח דalo עלה רק חזא לא הוה אסור לי' ומתרצים בדוחק גודל, דהרי ראה שלא היה שם עורב ולמייחס שמא קודם לנו שדא עורב ראש במים אין כאן חשש, וא"כ הוה לי' לעלות שניהם דמחייבתי שלו נאבד במים ואידך עלה, כך מתפרשים תירוצים וכי לא יודה זהה דוחק גודל, Adams חישין להחלפה במקומות דליך שום ריעוטא למה לא ניחוש גם בגין שי' במים ראש אחר ואדרבה דורך המים להולך מה שנארק בתוכו להלאה, וכן עד שבאי הסל, שט ראש שנפל ממנו להלאה וראש אחר שבא ממקום רחוך אריע עתה לאן ועליה בסל שלו, אבל אם יהיה לנו לומר דלא נשמע להיפך, אבל עדיון קשה מנ"ל דלו הוה מיתרמי בראש אחד ולא ראה אם לאו ערב ה' כאן דווה אוסר,-DDילמא דוקא מושם דעלו תרין, ואיכא כאן בטוח ראש חדש שלא ידע מאין בא, אי מכאן ואי מעלמא, ואין כאן אף' מقلלא דרב חייש להחלפה במקומות דליך שום ריעוטא והוא קושי' עצומה שאין לIALIZED הימנה. ולא עוד אלא דקשה לי' ע"כ כאן בהאי עובדא איך ח' בשנמה"ע כל דורי בחזרום קאמר רב בעצמו דווה סימן לגב' חומר' דבשנמה"ע, וא"כ ה' חתיכה מסוימת כמו ראש ורגל דווה סימן, דעין שם ב"מ דף כ"ג ע"ב דכמו דפרק آخرווים דליהו סימן להחזר או אבדה, כמו כן פריך את חתיכות דליהו סימן או דפרק או דאטמא, הרי דשותין הון חזרום או חתיכות מסוימת דשניהם לגב' אבדה דבעין סימן גמור לאו סימנים נינהו אבל לבגי' חומרת בשנמה"ע גם שניהם סימנא הוה דמ"ש היא מהא דבעי ר'יה מרוב בחזרום ולא בעי בחתיכות משום דשם במתני' חזרום קתני' ברישא, נקט הוא נמי חזרום אבל אה'ג דבעי נמי בחתיכות ותדע ע"כ חזרום וחתיכות שות הן Adams תאמיר דחרוזים הוה עדיף מחתיכות למה סיידר התנא שם רקתני' הרי אלו שלו חזרום ואח'ג חתיכות דווה זו ואצ'ל או והו"ל להקדמים חתיכות ואח'ג חזרום אלא ודאי דשווין הון ורב לא גזר רק רק חתיכות בשר בעלמא דלא ידע מאייה חלק הבימה הוא אבל בידע דראש או גREL או מאטמא הוה סימן וכאשר פריך רבו איך אכל בשרא ונשוי בסימנא כי הוא דרב בר'ה דמחתק ל' אתלן קרנה לכתלה ודאי עשה סימן גמור אבל לאוסר בדיעבד

בנמצא ביד נכרי כן, וכיון דמיירי בראה יוצאה מחד מן המקולין הרי ראה שלקה מן הקבוע, ואיך נאמר כאן כל דפרק מרובה פריש כמו בנסיבות פטנטיא, אלא ודאי דכל זמן שלא ה' נפקota לישראל במה שלקה הנכרי, ע"פ שראהו יוצאה מן המקולין די בשר שנמצא יש לו ואזאת אתה ר'י לאשמעין ולאפוקי מישית התוס' דראה לחוד גורם לשעותו ספק נולד במקומות הקביעות והואראי' שאין עליה תשובה ודז'ק היטב.

מהדורה בתרא בסוגי' דבשנמה"ע

בעברי עוד הפעם בעין עיוני על סוג' העומקה הללו האיר ד' עני וראיתי אויר בהיר או מצחצח ורק ע"פ פירוש זה אנו הולכים בהרחבה בכל שקל וטרוי' בלי דוחק כאשר אבר, ואסדר תחלה מה שיש מן החומר בסוגי' זו טפי' פירוש רשי' ותוס' והוא:

א') אמר רב בשר כיון שנתעלם מן העין אסור. דבר פשוט הוא דרב החמיר חומריא תירה לחוש להחלפה במקומות דליך שום ריעוטא נמצא במקומות שנייה, וуд כאן לא פלייג תנאי בפסחים דף י"ד אלא בהניח מהנה ומצא מאתים או בהיפך, ורק בקשורים יחד וכמש'כ התוס' שם, אבל מצא כמו שהניח מאן דכרשמי' שהיה' חחש אחלפה, והרי בתרומה וקדשי' דפוסל היסח הדעת, היישין על נגעת טומאה ומשום דכתיב ומשמרת תרומות, אבל על ההחלפה לא חישין, ע"ג דבעי שימור וע"כ דרב חומריא תירה החמיר לאסור בשר בהיסח הדעת, שמא הוחלש בנבלה, וא"כ קשה מאי מה פריך לי' ממשניות ובריותות שנשנו מכבר ובמה שכתבתי למלعلا דמלשונו דקאמר אסור ממשמע לי' ע"פ דהוא גורה קדומה לא נתקorra דעת, דעתין אין מקום להקשות דאפשר דהני נשנו קודם האי גורה ומשנה לא זהה מקומו, ואין זה כמו בשאר מקומות שמרתץ תחלה בשאר אופנים ורק מצד הדוחק מסיק דמשנה נשנית קודם ולא זהה מקומה (עיין לעיל דף ל"ב ע"ב ובמה שכותבי, שם זהה) דבכל הני מקומות גורה הוה, וממילא בטעות נשנו והי' מן הרואי לתקן הטעות אבל כיוון שכבר ה' שגור בן בפי ה תלמידים לא ה' יכול רבנו הקדוש לשכח, אבל כאן בגורה לא בעו המשניות הקודמים שום תיקון דבלאה'ה כל גורה דלא נתקבלה ולא נפתחה בתוך העם לאו גורה היא, וכל שנטקבלה ונחפיטה לא תבטלה בשביל שבמשנה שניתנית קודם הגורה שנו' היהר, וכן כאן שום מקום קושי' ממשנה או בריתיא השנו' קודם האי גורה, שלא זהה מקומה גם אחר הגורה.

ב') **תירוץ** הש"ס נמצא ביד עכו"ם שאני אין לו מובן, ניהו דביד עכו"ם שפיר משתمر מן העורבים שלא יהליפו, אבל האי עכו"ם שאמן מן העורבים דשדו קיבל. כמו מעשה דלקמן דשדו עורבים כבדי וכוליתא במעלי יומא דכפורי, וק"ז הוא אם חישין להחלפת העורבים על בשר שהניח והעלים עינו ממנה, מכש'כ' דבנמצא ביד גוי דניחס שמא ממה שבאיו העורבים בא לידן. ומה שכתב רשי' ז'ל שהיתה בחזקת משתרער מראיה דהרגיש בקושי' ז' ורואה לתרץ זאת ולומר דሞמן דמוקמינו האי בשר שהיתה בחזקת משתרער כמו שהוא עתה ביד אדם כך ה' מלפנים, ובא לו מיד אדם המשמר ולא מן השוק, אלא אדם מכח חזקה זו לא ניחוש שהגוי מצאו בשוק מכש'כ' דמצאו במקומות שהניחו דאייא חזקה טובא דכאן נמצאו וכאן היה, ומהיכי תיתי הוחלף ע"י עורבים שלא ראיינו, וזה תימיא רבבתא.

ג') **על** קושי' האחורה ממשנה דשקלים נמצא בגבולין אברים נבלות חתיכות מותרות, קמתרץ מידי הוא טעמא אלא לר הא

להם וגם למייעוט לא יחשב, שכן לרוחח דמלתא הביא מעשה שהוא, ולכן מסיק דרי"י לא התירبشر הנמצא ביד גוי אלא בראו שלקו מהן המקולין באופן דיליכא רק חשש שהוא מנו"ט לך ועל זה מהני הרוב וכמוש"כ בועללה דלא שייך בנכרי לך מן הקבוע והא דמתיר בנמצא לפטלי" ע"פ דבזה שוב איכא חששبشر טמא שנפל מן הנכרי שיש לו נבלות הטמאים בבתו וכמעשה שהי"ל כיון דבריך שרובא ישראל דרים בה הוה נמצא בפטלי" תרי רובה דמסתמא מישראל נפל שהמה רובים בעיר, ואית"ל שמעיינות הנכרים נפל הלא גם המה רובبشر שבידם מן המקולין הוה, ובתרי רובה המיעוט כמאן דליתא, וכמובואר בכתבונות דף ט"ז ע"א דמעלה עשו בייחוסין שלא לסמך ארוב כשרים אלה, אבל ברוב העיר ורוב סייעת רוחקים מעליין ליחסין, וע"ז קאמר בירושלמי דרב כי אתה לבבל וראה שמקילין בשבר שביד עכו"ם שאסור מדינא משום מיעוטبشر טמא, החמיר עליהם לאסור גם מה שנטעלם מן העין ולהושך להחלפה במקומות דיליכא שום ריעותא, וממילא אין צרייך לומר דעל עורבים שהביאו מעלמא חס, אלא החלפה שבכאן ע"י נכרי שיש בידוبشر טמא, ואולי משום לא פלוג גזר נמי בגיןך שאין זה מן הטמאים, כל שאין לו סימן ואפשר דוחולף אסור, וממילא אוסר גם בשער הנמצא בשוק, ע"פ שיש תרי רובה ומשום לא פלוג אבל מן הברייתא דט' חניות וממשנה דشكלים דקתי נחיתיות מותירות לא קשה דהרי חומרא דרב הוא שלא ה"י בזמן הקדום.

אולם הגמ' דילן דעת אחרת עמה, דגס היא ידעה דמה דאסור רב בשנמה"ע הוא חומרת עצמו שחייב, ובס"ד שהקשה עליו מהא דרב דמקולין וטובי ישראלי בשער הנמצא ביד עכו"ם מותר, אולי באמת סבר דעתמי" דרב בירושלמי דחייב משום דראיה מקילין בשבר שביד עכו"ם, וע"כ דבשער ביד עכו"ם אסור מדינא, אבל המתרצה דקאמר נמצא ביד עכו"ם שאני מגלה לך טעמי" דרב דלעולם בשער שביד עכו"ם המשתרם מיותר דלייעוט טמא לא חישין כמו למייעוט טרופות, אבל בשער הנמצא איכא איסור מדינא והוא להיפך מסברת הירושלמי, ומטעם דחווש לרוב בשער דעלמא שהוא נו"ט ועי' עורבים המבאים, ואיל' דאן זה מצוי, עין בפי' כתובות הנל"ד"ה שם ומדאוריתא, שכותב דע"ג דלא איזלין בתר רובה דעלמא נגד רוב שבעיר, אבל עכ"פ מייעוט עושה, ואם היה פלנא בעיר מצטרוף האי מיטוטא לפלנא, וא"כ ה"ה אם איכא רובה בעיר דעשה האי מייעוט בצירוף מייעוט שבעיר פלנא, וכן כתבת הרץ"ז לעיל בסוגי" דביבים, דף ס"ג ע"ב, דמייעוט טמאות ומיעוט טרופות מצטרופין להחליש הרוב, וכן ה' סברת רב בשער הנמצא בשוק ע"פ שרוב בשער שבעיר כשר, אבל חשש הבאת העורבים מرواיה דעלמא שהוא טרופות ונבלות מגער הרוב, ועשה ספק ואסור, וכך לחזק האי דין דבשער הנמצא אסור מדינא ומשום חשש עורבים המבאים מرواיה דעלמא, אסור רב כל בשער שאינו ביד המשוחרר. וראה זה בפי' רשי"ז עיל דעל דין דרב בד"ה אסור מפרש סתם שהוא נתחלף בנבלה ולא הזכיר עורבים ואח"כ על המתרצה נמצא ביד עכו"ם שאני כתוב אבל בשער המונח שמא עורבים חלפו, ולא כמש"כ התוס' מיד על רב דעתמי" שמא עורבים חלפו, דהמקשן ודאי לא ידע מה"ט עורבים מדרפרק מבשר הנמצא ביד עכו"ם דין כאן חשש עורבים, כיון דהוא ביד המשתרם, וחזקה אלימטה הוא דכמו שהוא עתה ביד המשתרם כן בא לידי מיד המשתרם. אלא דלפי דרכנו לא היה לי לרשי"ז עיל כתוב "אבל בשער המונח וכו'" אלא "אבל בשער הנמצא וכו'" כי עתה מאחר שגור רב לאסור אפילו בשער המונח על שלחנו משום שהעלים עינו ממן, פשיטה דגס בשער ביד עכו"ם כmorph, דמסתמא איכא העלמת עין במקולין וגם ברשות הגוי, דהרי תראה דחש"ס

ודאי דסגי בסימנה דחתיכה מסוימות כמו דסגי בחרואים וייתר נראה לומר דחש"ס טרם שמסיק דרב פשוט לי לריה דחרואים הוה סימן לרוחח דמלת' קאמר דعبد סימן מעלי' אתלת קרנא אבל לעולם בהיכר חתיכה מסוימת חלק הבהמה הוא ג"כ שפיר דמי ועין באות שאח"ז ודוק".

ו) **ממעשה** דרב דקאייל לב' רב חנן חתני' וכו', ולא עלים רב עני' מיניה דהאי חייתה דתלי' הקשו בתוס' דמקאן מוכח דרב אסר בשנמה"ע, ותירצו דכלמה רוב טבח עכו"ם, וכי חיישין קומתמה הראש יוסף ז"ל דמה בכך דרוב טבח עכו"ם, ורב רק לעורבים חושש להחלפה עכו"ם דהא ה"י נתפס כגבג, ורב רק לשארם דבחדדי דאותיא כ"ע לאפי' אבל הביא בשם הת"ח דה"י מתירה שיצאו כולם ויהי טרודים ולא ייאר חילפיהם הנכרים, או דמותרא שיצאו כולם ויהי טרודים ולא יש לא פעל"ד לא הוועיל בהז כלום, חדש החלפה בנכרי לא שיק אלא בנסיך לו דבר بلا סימן ולא יכול להחזיקו לעצמו, אז קאtiny עלה בחשש החלפה טוב ברע, אבל במקומות דלא מסרנו לו מידי, אם איינו נתפס כגבג ונכנס לבית למה יניח אחרת תחתיה ואם יש לו מצע מחזיק בשניהם, ואולי יל"ש זאת בשנאמר דמחליף כדי שלא יתעוררנו בעליך לחזור אחריה הגנבה וה"י נתפס אח"כ בגנבה שבידו, אבל סכ"ס גם بلا נתפס כגבג לחוש להחלפה בעלי שום ריעותא, ודאי דאיינו מדינא אלא משום חומרא דרב דחש בברשות השנמה"ע להחלפת עורבים, וה"ה ברוב טבח עכו"ם להחלפת עכו"ם במקומות דאיינו נתפס כגבג, אבל بلا חומרא דרב, ודאי אין מקום לחוש שעכו"ם ה"י לו בהמה ביוזו גרוועה מזו והחליפה, דחשש זה ממש רחוק כ"כ כמו שיש דחלפה עורבים, ولكن עדין קושי' התוס' במ"ע, למה לא מדקדק מהאי מעשה דרב אוסר בשנמה"ע מהש החלפה, וזאת בפירוש נשמע ולא מכללא, ולתרץ כל זאת נראה לפע"ד פרש הסוגי" לולי פרשי" ותוס' ז"ל באופן אחר והוא.

דבעל מסדר הש"ס ידע שפיר מיד דאסור בשנמה"ע מצד חומרא שהחייב הוא אסור כן, וכמובואר בפירוש בירושלמי דשקלים דרב ראה דמקילין בעין לקיחת בשער מן הנכרים, והחייב עליהו, אלא דירושלמי וגמר' דילן פליגו בטעמא דרב, דבירושלמי מוקי להא דארזי' שם דבשער הנמצא ביד גוי כמנמצא בפטלי', והוא שראו אותו יוצא ממקילין של ישראל, ומשום דמקשה לי התם ממעשה השה', חד ארמאי מקטען מן סוסי' ומפיק ברא. ויש להעיר וכי משום دائירע שנכרי מכיר נבלה שבבתו תו לא נסנק אrose בשער כשר שבעיר, ומה חדש מצא בהאי מעשה כדי לאסור בשער הנמצא ביד עכו"ם, ושנית קשה דאם חושש למיעוט נבלות שבבית הנכרי, מה הנמצא בפטלי' מותר, ולא עוד אלא דהא דקאמר ר"י דמנציא ביד נכרי כמנמצא בפטלי' מותר נפרש כמו שאמר שם ר' יוסי תלמודי" דראו אותו יוצא ממקילין של ישראל, ע"כ הפירוש דלא ידעינו אם מרוב כשרים או מיעוט טרופות, ובדאיכא אחת מוכרות נו"ט דאל"כ Mai קמ"ל, וכמש"כ למעלה בתוס' ד"ה ה"ג בנמצא, ואם כן הוא מ"ש ראה ומ"ש לא ראה, דהכא והכא איכא מייעוט נבלות ופלא בעני' שכל הפסיקים הביאו דברי הירושלמי וכדי לישב שיטת הרמב"ם ז"ל, ולא נתעוררנו לפרשים, אבל לפע"ד נראה עפ"י מה שכתבנו לעיל דף ס"ג ע"ב בתוס' ד"ה ה"ג אסור דעוף טמא נינחו, דמש"ה לא סמכנו ארוב עופות טהורים משום דaicא עשה דוחבדלטם ובענין דזוקא הבדלה ע"י סימנים ולא מהני כל דפריש מרבא פריש, וא"כ ס"ל לירושלמי דבמקומות דaicא חשש בשער טמא לא אזלין בת"ר מושום עשה דוחבדלטם ולא הביא האי מעשה דנכרי אחד מכר בשער סוס וחמור דמאייס משום שלא תאמיר דגס העכו"ם נזהרים מברשות סוס וחמור דמאייס

ואשר הש"ס מסיק דמסתבר דפרותא דעכו"ם ה' מודהшиб רב דייסורה שכחיו טפי, והרי גזירת שחייבת כותים אמרין לעיל דף ה' ע"ב דר"ג ובית דיןנו מןו עליהם ולא קבלו הגזרה עד שבאו ר' א"ר ואשאום בגויים גמורים, וכן שאור גזירות ה' נמנים עליהם חכמי הדור, ונשאו וננתנו בדבר עד שיצא אישור חדש לעלמא, והיתכן דגזרת בשנמה"ע שהוא גזרה כבודה עד דפרק הש"ס ורב היכי אכל בשארא, רק לאחר יד נתהווה מעובדא שהיה ומכללא דלא ביריא לו כלל דעתיך רב, והוא מן הנמנע, ואדרבה לפ"י רשי"ו ותוס' ז"ל/DDינה דבשנמה"ע אשר רב נשמע מכללא דהאי עובדא ודאי דרב דין קאמר ולא חומרה וגזרה שגזר הו,adam אמר דרב גזרה ולא דין קאמר אז פשיטה דרך בפירוש מציא אמרן כן ולא מכללא, ולכנן לרשי"ו ותוס' ע"כ רב דין אמר. ולכנן תמהני מאד על הב"י ויתר הפסיקים שתמהנו על הרמב"ס ז"ל דאין הנית סוגי דילן ופסק כירושלמי, דאפילו לפ"י שיטות דהסוגי דילן ס"ל דרב דין קאמר, ולכנן פריך לי' מכל hei משניות וברייתנות, כיון דבריו של הרמב"ס ז"ל דפסק שהחמיר עצמו, הלא היירושלמי נסדר בדורו או קרובה לדורו של רב, כמה מאות שנים לפני הbabli וא"כ פשיטה דזהו יותר דסכמה לידע מה דקאמר רב, אי דין או גזרה קאמר ואין זה דומה לשאר פולגותות בסברא או בקבלה בפירוש המשניות דאנן אחריו תלמוד בבבלי גירין נגד היירושלמי, אבל במה שהיעיד היירושלמי דרב אתה לבבל וראה מקילון והחמיר עלייה, ע"פ שהגמי דילן לא ידע מיה וסביר דדין קאמר רב, לא נדחה עדות ברורה של היירושלמי שנסדר אז בזמנו של רב, מפני השערת תלמודא דילן דין קאמר רב, וזה ברור ואמת, אלא דלפי פירושינו גם הbabli לא עלה על דעתו דרב מדינה קאמר לחוש להחלה בשר המונח על שולחנו לפי שהעלים עניינו ממנה, זהה דבר שאין הדעת סבלתו, דבעל התלמוד טעו בהכא, אלא הפירוש האמתי הוא כמו שביארנו, ומוקם הניתן לי' מן השם להגדיר בו תליית ודו"ק.

ע"ב גמרא אמר רב בעדי נמי הכלאי אסרים ניהלי תמהה לי הלא באברים כתני במתני" דشكלים דובלות, לכל בשאר המושליך איתרעו הרבה ממש"כ רשי"ז, דכו דרך הנבלות לחתחלה לאברים ולהשליכם לאשפה, ופשיטה דהה לנחר, וא"כ האי ראש הנמצא בימים אפילו נבלה הוה דראש ודאי בחתיכה ניזון מבון. והוא תימא רבתא בעני אם לא שנאמר דרכם ה' לילך לנחר בראש ומיעין לחלים ולהדים וכן נראה מירושלמי שקלים הנ"ל שהביאה האי עובדא באופן זה חד בר נש איזיל עבי' משיזגה אסקופתיה בגו נחרה ומפרש שם הפני משה אסקופתא הוה הראש והרגל ובני מעיים עיי"ש וא"כ אין بما שמנצאה ראש ריעוטה כנמצא בשוק כי עלול הוה בשעת רחיצה בנחר שיפול מידו לתוכה המים ואין זה דומה לנמצא בשוק דשם ע"כ אבידה הוה ואין דרך לאבד מה דבעי' שמייה וכמש"כ לעלמה אבל ברוחץ האברים בנחר שפיר דרך לאבד. ואולי אלה כיון רשי"ז במה שכtab וכוי בעדי נמי הכלאי כלומר אחרים הוו נמי התרם בראשיא עכ"ל דדברים אלו לפום רהיטא אין להם פירוש דהלא יפה מפרש וכי דרך הוה כן שמאבד חפץ רק לענן טומאה ולא לאכילה אמרו. אבל מירא דבר כיוון שנמה"ע אסור דבאהי עובדא אסור להני תרי רישי אבל אי עולה חדא לא ה' אסור, וע"כ או דה' קודם גזרתו שגזר על בשנמה"ע, או דלפי שיטת התוס' בד"ה בחורותים דסימן כל דהו מorny, אבל אסור משום דעתך עלה עוד אחד עמו והוא מדינה משום דחווש ארובא דעלמא, הרי דפרש ע"כ האי חתיכות מותרות, רק לענן טומאה ולא לאכילה אמרו. אבל מירא דבר כיוון שנמה"ע אסור ודאי בפירוש אמרו, ולכנן לא קשה מעובדא דקזיל לבי רב חנן חתני ולא מהה דקבעי לי' ר"ה בחורותים Mai, ע"ז לא על דעת הש"ס דלאו בפירוש אמר דרב גזר על בשנמה"ע, ותמה תמה אקרה על רובינו גDOI החרונינו ז"ל שסבירו לטרץ הסוגי' באמרים דלמסקנא דהאי דרב דבשנמה"ע מכללא אמר, הדר בי' מכל הני קושיות דלעיל, דהרי רב גזר על בשנמה"ע מכח האי עובדא דלקמן, אם הגירסה הללו נcona בתוס'. דמי שמע גזרה חדשה וקשה כגזרת בשנמה"ע נלמד מכללא מעובדא דהאי גברא,

לא מצא ממציאות על רב דהיכי אבל בשרא אלא בשעתו' ופרש"י מיד כנסחתו, או בצריך וחותום או בסימנה וא"כ בנסיבות בש"ר ביד עכו"ם, ליכא חד מכל הני הרי דהוא בכלל אסור בשנמה"ע, ועיו בלב אר"י שנטעורה ע"ז, אלא דלפי דרכנו דכמו לדעת היירושלמי חומרא דרב ה' משום שמקילין בבשר שביד נקרי, אבל כיון דרב גזר על בשנמה"ע ממילא גזר גם על בשר הנמצא, ע"ג דזאת מדינה ה' שרי, כן נמי לתלמידא דילן דרב גזר על נתעלם מן העון משום בשר הנמצא בשוק, אבל גזרתו כולל ודאי גם בשר הנמצא ביד עכו"ם אבל גזרה מושר המונח על שולחנו מבון, וכמוש"כ בפסיקים ובזה יצא כנוגה צדקו של הרמב"ס ז"ל דפסק בין בשר הנמצא בשוק ובין הנמצא ביד גוי ואפיקו נתעלם מני העין אסרו חכמים, דיבין לירושלמי ובין לש"ס דילן אחר גזירת רב הכל אסורי אלא דשני התלמודים פליגו בטעמא דרב אי משום דס"ל דבשר הנמצא בשוק אסור מדינה ולכנן גזר אי משום דס"ל בשר הנמצא ביד עכו"ם אסור מדינה, אבל גזר אחר לדעת שניהם אחר גזירתו אסור הכל כנ"ל, וזה תורה הרמב"ס ז"ל תורה אמת ומוסכם עם השכל. ועתה נשוב לפירוש הסוגי', ואחר שזכה דעתמא דרב משום דחשש לרובה דעלמא שמדובר הרוב שבעיר, והוא מדינה אי' בשר הנמצא בשוק שאינו ביד המשתמר מדינה אסור, פריך לי' מט' קמייר, דהאי מדינה קודם גזירת רב שרי, ואח"כ פריך לי' ממשנה דמיכשין מבשר מboseל ומתרך לי' בעומד ורואה, ואח"כ פריך לי' ממשנה דشكלים דשם תנן בהדי' דחתיכות הנמצאות מותרות, וא"כ מדינה בשר הנמצא מותר, ומה ראה רב לאסור גם בשר המונח על שולחנו מצד גזרה, ע"ז ממשני מידיו הוא טעמא אלא לר' רב באמות מפרש האי מותרות דרך משום נבלה מותרות אבל באכילה אסורים מדינה, ומשום חשש רובה דעלמא שעשו פלאג ובטומאה על פלאג לא החמיר לצרף תרי מיעוטה לנרע הרבו, אבל באיסור אכילה חששו מדינה וא"כ ספר ATA רב לשיטתי' וגזר גם על נתעלם מן העין כנ"ל, וע"ז אמר והוא דרב ר"ל הא דאתמר דרב מפרש המשנה דחתיכות מותרות משום נבלה ולא באכילה, לאו בפירוש אתמר ולא כמו שפי' רשי"ז' דהא דרב משמע דקאי אמאי דסליק מני' ולא אדרב דלעיל, אבל לפ"י דרכנו שהוא דעת הרמב"ס ז"ל, האמת כן הוא דקאי על האי דרב דמפרש המשנה דחתיכות מותרות וקאמר דלאו בפירוש אתמר, אלא מכללא משום דבאהי עובדא אסור להני תרי רישי אבל אי עולה חדא לא ה' אסור, וע"כ או דה' קודם גזרתו שגזר על בשנמה"ע, או דלפי שיטת התוס' בד"ה בחורותים דסימן כל דהו מorny, אבל אסור משום דעתך עלה עוד אחד עמו והוא מדינה משום דחווש ארובא דעלמא, הרי דפרש ע"כ האי חתיכות מותרות, רק לענן טומאה ולא לאכילה אמרו. אבל מירא דבר כיוון שנמה"ע אסור בפירוש אמרו, ולכנן לא קשה מעובדא דקזיל לבי רב חנן חתני ולא מהה דקבעי לי' ר"ה בחורותים Mai, ע"ז לא על דעת הש"ס דלאו בפירוש אמר דרב גזר על בשנמה"ע, ותמה תמה אקרה על רובינו גDOI החרונינו ז"ל שסבירו לטרץ הסוגי' באמרים דלמסקנא דהאי דרב דבשנמה"ע מכללא אמר, הדר בי' מכל הני קושיות דלעיל, דהרי רב גזר על בשנמה"ע מכח האי עובדא דלקמן, אם הגירסה הללו נcona בתוס'. דמי שמע גזרה חדשה וקשה כגזרת בשנמה"ע נלמד מכללא מעובדא דהאי גברא,

כלל, כמו הכא דסימנים אינם אלא כרוב דרכי המיעוט מתרמי סימון כסימן, לא נהרג על הרוב, משא"כ אם המעשה נעשה בטוח אלא ממץ' אחר אלו רוצחים לפטרו דילמא טרפה הרוג, או דלמא לאו א"א היא, כל שע"פ הרוב הוא כשר והיא א"א הרי הוא נכנס לעבר על איסור שענשו מיתה ולא מצי טעון דילמא האי גברא או אתנא מן המיעוט ודוק".

משנה הנוטלגה צריך שיטול את כלו ר"י אומר כדי לקיים בו מצות נטילה, ופרש"י צל דהוה פלוגתת ר"מ ור"י בבריריתא דלעיל צ"ב ע"ב "דרם" א"ה ג"נ מוחטט אחריו בכל מקום שהוא וחותך שמנו מעיקרו ור"י אמר גממו עם השופי וא"כ פליגו בעומק אם צריך לחוטט או שדי במה שלמעלה וכאשר ישמעו נמי מלשון הגני' דאמר שמואל לביר פולי דהוה גאים לי', חות' ב' טפי, אבל באורך הגיד לא פליגו, ושניהם מצי סבירי דלא אסורה תורה אלא מה שעלה הכה' כשמואל בגני' או שנייהם מצי סבירי דבעינן כלו באורך הגיד, וניהו דבריריתא לסתן פlige ר"י עם ת"ק באכלו ואין בו כזית, ומפרש פלוגתתם בהא דשמואל דרבנן ס"ל שלא אסורה תורה אלא מה שעלה הכה' וכו', ולר"י אסורה תורה דcola ירך רבינו הקדוש וכי הראה לא ידע מפלוגתא זו, דהרי לא הביא דבר ר"י שהחוק על הא דأكلו ואין בו כזית, ואדרבה מדהבאי באדכל מהז' כזית ומהז' כזית דפליג ר"י ואומר אינו סופג כלל הארבעים, ובמציאות באכלו ואין בו כזית סתם דחיבב, הרי מבואר דעתך ד"ה הוא. ולא עוד אלא אכן נאמר דרבינו הקדוש מביא פלוגתת ר"מ ור"י בחטיטה דרבנן, והשמייט פלוגתתם בעיקר דאוריתא אי דוקא מה שעלה הכה' אוcola ירך, ועיין בפוסקים דאיכא מבוכה גדולה באזה', ולפי הפסיק פסקינו כשמואל ופסקין דביני חטיטה הכר'ם, נגד הכלל דר"מ ור"י הלכה כר"י. ובאמת לשון ר"י כדי לקיים בו מצות נטילה קשה מאד להולמו, לא בלבד מה שנטענו ר' והרש"ב"א צ"ל דלא נתן לנו שיעור במה שאמר כדי מצות נטילה, אלא דהאי מצות נטילה מה היא, וכי יש מצוה בניקור גיד וחלב עד דקרה לי' מצוה. ומה שנראה לפע"ד זהה דר"י לשיטתי' דס"ל לבני יעקב נאסר, והיינו דיעקב ובניו נהגו באחת כמעשה השהי', ועיין לעיל בריש פרקנו מה שכתבתי זהה והבאתי דעת חכמי המדרש וכן הוא בזוזה"ק דלכ"ע לה נגע המלאך אלא באחת וכפשתת הקרא Dunnע בכף ירך יעקב ותקע כף ירכו הרי לפי ע"ז אין בעצם הגיד שום איסור המזיק באכילתו דמ"ש גיד ימין לשמאל, אלא דמשום זכר נאסר, וא"כ עיקר הזכור הוא בנטילתנו שהוא מעשה בפועל, כי רק הפעולה מעורר המחשבה ולא המניעה וכבדרישין זכר את יום השבת לקדשו בין או עכ"פ בפה, ולכן קרי לי' מצות נטילה, עיקר הלאו נאמר רק כדי שינטול הגיד, ועיין מעשה הניקור נזכר אותו המאווע וניהו דודאי לאו מקרי ללקות על אכילתו, מ"מ הלאו נאמר כדי לקיים בו מצות נטילה, ולכן כל המוסיף בנטילה גורע דדומי' דמעשה בעינן גיד אחת ולא שתים, ולכן גם החטיטה עס' שמננו הרי הוא מגרע הזכור, וזאת שמענין מהא דאמר כדי מצות נטילה, אבל ר"מ דס"ל נהוג בשתיים מושום דליישראל נאמר האי לאו ככל לאוין שבторה, ואע"פ שנכתב במקומו לידע מאיזה טעם אסורה התורה גה'ג' און בשbill' זה עיקר טעם התורה לעשות זכר להאי מאורע, הרי כמו כן כתיב בשבת כדי לזכור יצ"מ וכן בתפилиין ועוד, hei נאמר דין בכל אלו המצאות שורש וטעם רק לעשות זכר ליצ"מ, וכן סברו חכמים דנוהג בשני היררכות ויש ג"כ מקום להחמיר בחטיטה וישראל קדושים נהגו איסור בשמננו, וכל זאת רק למ"ד בסיני נאמר, וכיון דאנן קרבען דר"י דבשו' פרקו ס"ל, דבשיני נאמר לנו דרכה ר"י מהלכה גם בהא דאינו נהוג אלא בשאת, וגם בפלוגתת חטיטה כנלו פ"ג לפי חומר העניין ואם שגית'

ע"ש גמר' בעי מני' ר"ה מרוב בחרזין Mai, אל תה שוטה בחרזין. הנה דעת התוס' דהאי חרוזין לענין אבודה לאו סימון, וכדקדקתי במשנה בב"מ דחרוזות של דגימות הרי אלו שלו, ובתוספותא קתני דשל דגימות ושל בשר, הרי דחד דינה אית' להו, אבל לגבי בשנמה"ע דהוא חומרא בעלמא סגי בסימן כל דחו, אבל בהג"א כתוב דודוקא בשל דגימות דדריך לחזור אותם לאו סימון דעלמא, והאי בבשר דאין דרכ' בחרזין הוה סימון כאשר סימון דעלמא, והלב אר' דתוספותא שהוא נגד המשנה דב"מ לאו דסמכה הוא, והלב אר' צ"ל מוסיף לדחות שיטת התוס', דאם האי חרוזים לאו סימון הוא לענין אבודה, מה זה שהשיב לו בחרי אף אל תה' שוטה בחרזין, ואני תמה עלי'ו דלהפוך הוא דאסון מהן הוה סימון באמת מה עלה על דעת ר'ה לשאול כאן באיסור דרבנן בעלמא דלא להוי סימון, ובפרט דלאידך לישנא בניחותא אר'ה אמר רב דבחרזין הרי זה סימון, ומה שכתוב דמתני' דבב"מ דקתני' חרוזות של דגימות וחיתוכות של בשר דודוקא דגימות ולא בשר, צ"ל דאה' דאן דרכ' לחזור רק דגימות קטנים אלא דגם בცפרים כן הוא עין לעיל ריש דר' דקתני, וכן מצא בידוDKORI של צפירים ופי' רשי' חרוזות עופות, וא"כ י"ל דתוספותא ג'כ' הא בשר דקתני צפירים קטנים קامر דדריך לחזור כמו דגימות קטנים ודוק".

ע"ש ר'ח בר אבון איתבְדֵל' ר' כרכשא ב' דנא וכו', בכל הני עובדא דבוי סימונא או טב'ע, ודאי סימונא מעלי', ולא כמו סימוני בחרזין, ותדע דהרי דומי' דתכלתא קאמר, ובתכלת ודי מיינא צrisk סימון, דלא שיק רוב טבחין ישראל בהז, וע"כ או דברוב טבחין עכו'ם מירו, או אליבא דרב בשער הנמצא אסור מדינה וכמוש'כ לעיל ודוק'.

ד' צ"ו ע"א תוס' ד"ה ולא מהדרין בטב'ע תימא דשאני התם דחישדין לי' דלמא משקר דהא לצורבא מרבען מהדרין בטב'ע. והנראה להפע"ד בזה דהנה חד מן חררי'א הקשה לי' קושי' עצומה דהה שפיר מציין להחזר בטב'ע גם לעם הארץ דחישוד לשקר ע"י שמניחים לפניו כמה מן כלים כלו, ואנו מסמנים אותם ואם הוא יכיר את האבודה בין כמה שאר כלים הדומים ע"כ טב'ע אית' לי' ב'. ולא מצאת עינה לתרץ קושי' זו אלא בשנאמור, דאפשר כסומא בארכובה פגע בזה ואין לומר דאיכא רובה נגד האי ואיך מסתיע' דפצע בזה דהרי הוה קבע וכמע'ם דמי, ואין כאן הוכחה, אלא דעדין איכא הוכחה דאין לא ח' לעצמו שמא לא יגע באבודה, ונמצא הוחזק לרמא, אלא דזה אינו דהרי אפשר לטעות בטב'ע דהרי טב'ע כל דחו קאמר, דבנני כלים דמייר' התם שדומים ממש אחד לחברו א"א מסתמא אלא טב'ע כל דחו (ופלא על התוס' שכתבו דהה בטב'ע גמור דוקא מהדרין זהה ליתא) וכיון דבקל אפשר לטעות לא הוחזק לרמא וזה שקבע דמהה דלא מהדרין לע"ה אבדה בטב'ע ועל אופן הנ"ל, מזה מוכח דבטב'ע כל דחו עכ"פ יש לטעות, וא"כ גרע מסימנים דניהם דגם בסימונים ריעותא דרצונו שיזירעו לו אבדתו אטעת' להכירה בדמיון שוא, ולא משום שרוצה לשקר שאינו חדש כיוון דהוא ת"ח אלא משום דהרצון מוקור השכל CIDOU ודו"ק'.

תוס' ד"ה פלני' דהאי סימונא והאי קטל נפשא לא קטלין לי' וא"ת והלא משיאןacha עפ"י סימונים וכו' ועיין באחרונים שמיישבים קושי' התוס' דכל דבר שהוחזק ע"י סימונים או ע"י אחד, שפיר סוקlein ושורפין עליה, ועיין בזה באריכות ביריעות שלמה בבית יד שלו וגם אני הארכתי במקומו בענין זה בתכלית הארכות'.

ועיקר החילוק הוא דבמוקום דהמייעוט אומר שלא עשה מעשה

לענין לעבור על המנהג זהה ברורו. ומה"ט הקיל הרמב"ם ז"ל במשמעותו של גה"ג לענין קרבן פסח שפסק בפ"י ה"א מהלכ' ק"פ שצולח הפסח כולם בעלי להוציא גה"ג וכותב שם ה"כ"מ דנינו דמוודה דחווטין וקורנות האסורים אף" מדרבנן צריך להשירו ולא לאכלו אבל שמננו של גיד שאינו אלא מנהג קדושים בפסח לא נהגו עי"ש, ולפי דברי החת"ס ז"ל אדרבה שמננו של גיד ה"י חמור משאר קורנות וגידין שאסורים רק מדרבנן אלא ודאי ממש"כ דהקבלה ה"י שלא ה"י חמור משאר איסורי דרבנן וזה ברור לפ"ע"ד וכן ה"א דלא הזכיר התנא במשנתינו מנהג דשמננו של גיד לאסרו אין לנו מנוס אחר מלומר דנינו דפסח כר"מ לענין חיטיטה שהוא מדרבנן אבל לענין שמננו שאינו אלא לר"מ מנהג קדושים ור"י חולק וכגדsmith על השם הגמ' דלעיל, דקרו אמר והוא בשמננו של גיד מיפילג פליגו, ורק לר"מ אסור מושום מנהג, ובזה לא רצתה רבינו הקדוש לסתום כר"מ, והניח הדבר על המנהג kali לקבוע הלכה במשנה בדבר זה, מה"ט גם הרמב"ם ז"ל לא כתוב בפירוש שצורך להסביר שמננו של גיד רק בריש הפרקכנ"ל ודו"ק.

תנוס' ד"ה מ"ט מדרבנן בריה היא וא"ת ומ"ש וכי' ויל' דהינו טעמא דהני דכי אמר רחמנא לא תאכלו גיד עוף טמא ואמבו"ה, כאלו פירש בין גדול ובין קטן וכי' ויפה מפרש הראש יוסף ז"ל כוונת התнос' דגה"ג ועוף טמא דוקא שלם מקרי ולא חסרים ומילא דחיב' גם אקטון כל שהוא שלם, ואם אינו שלם בעין צית דוקא משום דכתיב אכילה, ולדעת התוס' דלקמן בדיבור שאח"ז בכל הני לאווי דשרצים דלא כתיב אכילה באמות אינו לוקה אלא כשאוכל שלמים, אלא דבזה הרמב"ם ז"ל פlige עליהם שהרי כתוב בפ"ב ה"ב ממא' האוכל כי משרץ המים לוקה מה"ת שני אל תשקצו את נפשותיכם בכל הארץ השורץ על הארץ וכי', וכן בנבראים באשפות ובגופי הנבלות האוכל מהן צית לוקה שנ' ולא תטמאו את נפשותיכם בכל הארץ הרומש על הארץ וכי', הרי מפורש אומר דלوكה על צית מהם ע"ג דלא כתיב בהני לאוין לשון אכילה אלא דמ"מ לא פlige על טעם התוס' בבר"י דלוקה בשלם גם פחות מכזית, משום דשרץ ורומש על הארץ שלם משמע, אלא בסופר דלא מסתגר כלל לומר דבשביל דאותה רחמנא להחמיר לחיב' על בריה שלמה גם בפחות מכזית דנצח מה קולא, דיפטור באוכל צית מברשות נגד הני טמאים דכתיב בי' מבשרם לא בשיצים כמה מלקיות, لكن שפיר כתבו באוכל צית בהו אכילה, רק אלוין רק אלוין דאכילה, ולא אלוין דלא כתיב בהו אכילה, דהני לאוין הנוספות אפשר דוקא אשלים קפיד רחמנא אבל הרמב"ם ז"ל דסל' דליך רק חד לאו וחד מלוקות, ורק בהצטרכות העוניים לוקה ג' ד' ה' וגם שיש מבואר שם בסוף הפרק, לכן לא מסתגר לי' לומר דברון דעתך באוכל שלם גם בפחות מכזית הוא חד, ועוד דהראב"ם הלא פסק כר"ש דדורש טעמא דקרה, סובר דעתם החשוב של בריה הוא מטעם חשיבות, וא"כ באוכל צית דלא בעין חשיבות למה יפטור וכאשר אבא.

דרנה לפי דעת התוס' הא דחיב בבר"י אל"ש גאה"כ בלי טעם הוא ולכן ס"ל דברין לחומרה ובין לקולא אמרי' דהתוורה קפיד דוקא אמר' שלמה אם לא במקומות דכתיב ביה נמי אכילה, דאותה לחיב' נמי אכיזית ממנה, ולפי שיטות הביאוראי' לדבריהם מגמ' שבויות כ"א ע"ב דקאמר מפרש נמי בבר"י דמי' דסבירו דמפרש כבר'י, ובבר'י למפרשי ר'ל דמשום דמפורש בקרוא שרך שלם, لكن אף בגין בו בזית חייב, ה"ה במפרש בשבועה. ותמה תמה אקרה הלא פ"י רשי' ז'ל שם דמשום חשיבות קאמר דמפרש דומה בבר'י העי' שמספרש כ"ש אחשב' הוא פירוש מוכרכה שם, דהלא תחלה

ד' הטוב יכפר ודוי'ק.

ודע דיש להעיר עוד דלמה המשmitt רבני הקדוש מכל וכל הא דשמננו של גיד דהוא מנהג ישראל קדושים, כי במה דקמני צרך שיטול את כולם ודיילו מותר ומפרש ר"י א"ש לעיל דעל שמל שמננו קאי כתני בפירוש וחלבו מותר כתני לדעת הרשב"א ז"ל דשמננו של גיד משום ומותר לד"ה, ולייל כתני שיתוק מאיסור זה הנוהג לתא דחלב החמיר על עצם, ייל' דמרומי מנהג זה בשמא שקראו חלב, אבל הלא הרשב"א ז'ל יחיד בדבר זה, ובתוס' וכן ברמב"ם מבואר דמשום לתא דגיד נאסר. והיתכן שיתוק מאיסור זה הנוהג בכל מקום ובכל יום והתוס' לעיל צ"ב ע"ב ד"ה גוממו עם השופי, כתבו דומה שהנו לאסור שמן היד הוא כמו חומרא דר"ז דבנות ישראל דחומרו על עצמן לישב ז'ל על טיפת דם כחרדל דאמרו בנדה ס"ו ע"א, דהיכא דאחמור אחמור, לפ"ע"ד נראה דמנהג של שמננו של גיד דקאמר עלי' ישראל קדושים נהגו בו אישור, מנהג קדמוני מאד ה'י, ונתפשט בכל האומה דלולי זאת לא ה'י קורא עלי' ירושל קדושים נהגו בו אישור, והרמב"ם ז'ל ריש פ"ח כולל חלבו וקונוקנות כתוב עלייהם שהם מד"ס, ותנא דמשנתינו הזכיר הקונוקנות במה דקמננו משום ר"מ דצעריך ליטול את כולם, וושםיט החלב שעל היד, ופלא על הרמב"ם ז'ל דגס הוא הנם שהזכיר החלב בריש הפרק אבל בהלכה ז' שהביא האי דינה' דמשנתינו כתוב וא"ל: הנוטל גה"ג צריך לחטט אחורי עד שלא ישאיר ממנה כלום עכ"ל, והשmitt דחוות שמננו מעיקרו דקמנינו בבריות'. ועל השmittות רבינו הקדוש נראה לפ"ע"ד.

דרנה ק"ז בעהחת"ס ז'ל ביו"ד חשי' ק"ז כתוב ע"ד חלב שחלבו עכו"ם אם נניח דהלהקה כרבב"ז דבאיין דבר טמא מצוי אין אישור הרוי אנו קבלנו עליינו לאסור בכל מקום, והרי הוא דאוריתא ככל קבלה של פרישות ומצד נדר עי"ש.

ואם כדבורי כן הוא ה'י מקום לומר דהנתא דמשנתנו לא כלל' עם הקונוקנות מה"ט גופא, דהני דרבנן בעלמא אבל מנהג ישראל קדושים הוה כדאוריתא, והשארו על המנהג, ולא עוד אלא דקמנינו בפירוש וחלבו מותר לידע, דרך מצד מנהגאית ב', וממילא דחומר מן קונוקנות דאיינס אבל מדרבנן, אלא דבגוף דברי החת"ס אני נבוך מכך כי הלא בעצמו כתוב שם דנינו דכל מליל קיל כשר אייסור דרבנן הינו משום דכך קיבל שי' אייסור עליהם קוקלי אסורי דרבנן, אבל לעבור ע"ז, הרי הוא עבר על נדר דאוריתא עכ"ל, ולדעת קדשו לחולה מאכילין גיד החיצון והקונוקנות טרם שמאליכין לו שמננו של גיד דהוא חמור מאיסורי דרבנן, אולם במחכ'ת של ק"ז צ"ל דבר זה ליתא, כי כמו שאזיל ומודה דלכל מיל ודאי כדרבנן יחשב, כי כך קיבל על עצם שלא ה'י יותר חמור מגזירת חכמים, ה"ה לענין לעבור נמי קבלו שלא ה'י חמור העובר על מנהג קדושים, מעובר אגירת חכמים, ומנא אמינה לך דרכ' הוא, דרנה הרמב"ם ז'ל בראש' פ"ד מהלכ' שבעות כתוב דהנשבע שלא לאכול הימים ואכל פחות מכזית הרי הוא אוכל חצי שעור מנבלות וטריפות וכיוצא בו, והמל"מ שם חקר ממ"ג אי כוונת הנשבע ה'י גם על חצי שיעור הרי הוא לוקה, וכמפרש חצי שיעור, ואי כוונתו רק על סתם אכילה שהוא בכזית ה'י חצי שיעור היותר גמור, והביא שם דעת הרץ ז'ל שבאמת ה'י סובר כן דבשבועה ונדר חצי שיעור מותר למגורי, אלא דחזר בו והחסכים לדעת הרמב"ם ז'ל וטעמא דהא מלתא דעתה התורה הרי לך דלענין לעבור על השבועה יש ג' מציאות שי' רק איסור בעלמא דרבנן, או איסור תורה בלבד לא מלוקת כאשר חצי שיעור באיסורי תורה, וא"כ ה'ה כל מנהג שקבלו העם על עצם ג'כ' לא רצוי להיות חמור מגזירות ותקנות חכמים גם

בקרה ודוק.

תוס' דה ור"י אכילה כתיבה ב"י באמצע הדיבור, ויל' דודאי אלא דשרצים דכתיב בלשון אכילה לקי מושם כזאת שרצ, אלא שיש לאו דשרץ דלא כתיב בהו אכילה וכן אל תשڪצו. עכ"ל. כבר כתבנו לעיל מהרמב"ס זיל' בפירוש כתוב דמשום לאו דאל תשڪצו לקי אכיות דשרץ המים, ורק חד לאו אית בהו, ומתרץ קושי התוס' לפי שיטתו דرك בהצטרפות עניינים שונים אפשר ללקות כמה פעמים עי"ש, וצ"ל אף דלא כתיב אכילה סטמא כמפורט דאל תשڪצו באכילה קאמר, ואעפ' דפסחים דרכ"ה ע"א קאמר נפ"מ לעניין שלא כדרך הנאותן אסור בלאיו דלא כתיב בהו אכילה האי להחמיר הוא, אבל להקל ולומר דלא מחייב אכיות עד דאכל יכול לא, וכמוש"כ למעלה ודוק.

משנה ירך שנתבשלה בה הג"ג וכוי כיצד משערין אותה כבשר בלבד, הנה הרמב"ס זיל' בפייה"מ מפרש דר"ל שיטועם בהיק טעם הגיד בירך כמו שימצא אדם טעם הבשר בלבד, והוסיף עוד לפיה שהבשר נוטן טעם בלבד יותר מבשר צמחים והאי תוספת דברים הוא, מפני מה שאמר ר"ה לKNOWN כבשר בראשי לפחות הרי דיש חילוק בין הצמחים לעניין קליטת טעם בשאר שנתבשל בתוכם, אלא דלא עיקם פירושו פלא והപלא, דলפי פירושו דבעינן שירגש ממש טעם הגיד, אז האי שיורו כבשר בלבד הינו על חזק הטעם קאי והוא לקלא, שלא סגי בהרגשת טעם כל דחו, אלא כטעם הנרגש מן הבשר בלבד אשר זה בעצמו כמעט מן הנמנע, מפני שהגיד עכ"פ לכ"ע בעצמו טעמא קלישטה, וכמה מן הgid בעי כדי שייה"י האי טעמא קלישטה נרגש בשאר, ואעפ' דלפי סברת הרמב"ס טעמו חלק מטעם הבשר, אבל מ"מ קרוביים הטעמיים כמו כבד ולב ובשר דמボואר בב"י סי' צ"ח דנידונים כאינם מינים, דחלוקים בטעמים, אבל מ"מ טעמים קרובים הם, ואם יבושל בשר וכבד ולב קשה להרגיש בשאר טעם הכבד והלב, ולהיפך טעם לב וכבד בשאר כדיוע לכל, ואיך אפשר שריגיש בירך טעם הgid בחזוק טעם כמו בשאר בלבד, אפי' אם לא נאמר דcola היך ירך קאמר, ולא די לו בזה אלא שמוסיף הרמב"ס זיל' דנקט התנה לפת מושם דבו נרגש טעם הבשר יותר מבשר צמחים, וא"כ הוא עוד תוספת קולא, דבעינן שיטועם בחיך את הgid בירך חזק כ"כ כמו שמרגש הבשר בלבד וא"כ הוא לא אסור לעולם ומניין לתנאה קולא זו דלא סגי בטעם הנרגש סתם, בין אי טעם בעיקר דאוריתא ובין דרבנן, ותעד דהרי בע"ז שנשנית קודם חולין, קתני שם במסנה דף ס"ז ע"ב ג"כ בנותן טעם, בגין שנפל על תנאים ושם לא קתני האי כיצד משערין, הרי דלא בעינן ע"ז שום שיעור דכל שנרגש טumo בחיך לדע ולבחון שיש כאן תערובות יון, אסור מושם טעם בעיקר ואם כן הה"הanca אם ירגש טעם הgid בשאר אסור, ואי דמאן טעם לי, הלא ר"י אמר לנו לKNOWN דטעם לי' קפיא ארמא. עוד קשה לי לפ"י הרמב"ס זיל' מה יענה להני בנ"ט דקטני בסיפא, גבי גיד בין הגדי וחתייה בין החתיכות, דחתם ע"כ ליכא לפרש שריגיש בחיך דהרי מין במינו ממש הוא, ולפירושו א"א לפרש דבמ"ב שעירוחו בששים כמו שכתב רשי זיל' דהאי גורה תערובות מינו אינו מינו דלבעי ט' כאשר אמר רבא לKNOWN עכ' לא ה"י בזמן המשנה לפירוש הרמב"ס זיל' דבשר בלבד הינו הרגשת הטעם ממש, דהרי כל תערובות ה"י נידון בפ"ע, ולא שיעור מוסום לכולם, וכי בשר אוילי אפי' עשר פעמים בשר ה"י סגי, כדי שלא ירגש טעם חזק של בהמה, וא"כ פשיטה דיויתר מסתבר לרדרשו דאיתא לצין עד כמה לא נאכל הgid וקאמר אשר על כף הירך והוא הפירוש הפשטוט, וממילא שמעין דקיי אבמה וחויה ולא אווע' שאון לו כף, צ"ל דלהוווחא דמלתא לרדרשו מותrix יו דהמי כף כתיבי, אבל אה"ג דבלאי"ה רק"מ דנוקי כל הקרא למיעוטי עוף, במקום שיש פירוש מרוח

פריך על הא דאמרו רבנן היאק מצין באוכל כ"ש שהוא חייב, והרי נמלה ומשמי בריה שאני, ואח"כ פריך והרי מפרש, ומתרץ מפרש נמי כברי" דמי, ועתה לפי פי' התוס' דבר"י נמי כפרש, הדרה קושי' ראשונה לדוכת'י והרי נמלה, ומה מתרץ בר"י שאני, היינו דמפורש בתורה לחיב, הרי אותה מבקשת לדיע אסור, וא"כ עכ' מה דחשיב בר' שחיב ב'כ'ש, והרי מצא מפורש בתורה לחיב אנסלה דע"כ מה דמורש בתורה אין זה טעם לאסור, וא"כ עכ' מה דחשיב בר' דמפורש בתורה דהיא מטה אסורה כ"ש משום דהוא בר' ואין לו דין כ"ש מלחמות חшибתו, וא"כ כי מתרץ על והרי מפרש דמפורש נמי כברי" דמי, הפי' כמו שפי' רשי זיל' דע"י שאסור על עצמו כ"ש אחشب'י לאכילה, ובלא"ה עכ' לר"ע דדורש טעמא דקרוא כתלמודי ר"ש כמובא בגיטין סוף פרק השולח, טעמא דنمלה הוא משום דברי" חשובה ומילא דליתא מה שכטבו התוס' דשרץ וגיד בין קטן ובין גדול משמע אשר מזה נצחה דאפילו גדול בעינן قول' מצד גזה"כ וכאשר הראייך דהרמב"ס בפירוש פסק להיפך, אבל הילפotta דחיב אבר' כ"ש הוא מלוא דרמשים דהמהו כולם קטנים פחותים מכ zie, וכאשר כתוב רשי זיל' במקו' ט"ז ע"ב דרומש על הארץ על הנקי הקטנים קאי, ולא מסתבר כלל דשאمرةה התורה דאל תשڪצו בכל הרmesh הרושש על הארץ, דכוונתה על הרבה רמשים ביחס, ומזה נדע דברי' שלמה חשובה ככזית, אם הוא דומה לנמהה בכל פרטיה, וזאת אפילו למד' דלא דרש טעמא דקראי, דכאן חדש הזה נגד כל איסורי תורה דבעינן בית, ומהיכי תיתני נימה דרמשים יצאו מזה מכלל שאר איסורי התורה, אם יש טעם מספיק לפניו דבר' חשובה גם בפחות מכשיעור. וכפי הנראה גם התוס' לא נכנסו בכל האי דוחק אם לא משום האי שkill וטרי' דכאן דמשמע מני' דלשון אכילה מבטל חשיבות הבריה, וכלקמן בדיור שאח"ז אבל הרמב"ס זיל' לא שلت לביו להאי שkill וטרי' דלא אמר אלא לרווחה דמלתא לפרש פלוגת ר' ר' ובבן על צד הרחוק דפלגו בדשモאל, והנה היה המקום איתי' להשות על דרך פלפול האי שkill וטרי' עם דעת הרמב"ס זיל', אלא דהוא טרחה דלא צrisk,ומי שמכיר דרכו של רבינו הרמב"ס זיל' דפסק תמיד כפי עיקר הסוגי' שנשנית במקומו, ולא חיש על מה שאיתمر במי'א שלא במקומו נגד זה, וכך אין עיקר עסקו לפרש דיני בריה, אלא קאי אמיומו דשםואל לומר דבלפלוגתא שנה, ובפרט שהרמב"ס זיל' בלאי' פסק בפ"ד באכל צפ/or תורה בחיה בכ"ש ממש, ומושם נבלה עי"ש, ועיין מה שכטבתי בה לKNOWN בסוגי' שם ודוק.

בשה"ז וא"ת ור"ש דחשיב חטה בר' היאק תרומה עלה בק"א וכו' אכתי ערלה וכלי הcars לא לטלו עכ' לה, הקשה לי תלמידי הרב הגדול מהו"ר אברהם משה נ"י והא ערלה וכלי הcars דעומדים לשרפפה וכותוי מיכתת שיעורייו לא שייך בהו חשיבוי' בר' ומה קשי לו והוא מרטהי לו דלא קשה מיד' דע"י ביטולתו לא עומד לשروف, והוא שפיר חייב וכמו שכתבו התוס' לKNOWN ק' ע"א לעין חתיכה הראוי' להתקבב, דכל שראי' להתקבב אחר הביטול ע"פ שהי' אסורה בהנהה מתחלת אינה בטלה, והה לעין בר' ודוק.

ע"ב גמרי' והאי כף מבעי לי' למיעוטי עוף דלית לי' כף, תרי' כף כתיבי. ועיין לעיל צ"ב ע"ב בעי' דר"י מה שכתבת' בה, אבל עדין לא נח דעתני כי אכן נאמר דקרה דאיתא על כף הירך למיעוטי עוף כתיב, דתמורה זאת היה מצוי לכטוב בפירוש את נה"ג של בהמה, וא"כ פשיטה דיויתר מסתבר לרדרשו דאיתא לצין עד כמה לא נאכל הgid וקאמר אשר על כף הירך והוא הפירוש הפשטוט, וממילא שמעין דקיי אבמה וחויה ולא אווע' שאון לו כף, צ"ל דלהוווחא דמלתא לרדרשו מותrix יו דהמי כף כתיבי, אבל אה"ג דבלאי"ה רק"מ דנוקי כל הקרא למיעוטי עוף, במקום שיש פירוש מרוח

ועתה נזהה איך מתרפרש האי משנה לדעת רשי זיל'. הנה רשי זיל'

ה' מוסכם אצלם דשיעורبشر בلفת כמו הוה, ולכן לא האכיר התנא שיעור מצומצם, וממילא דבמ"ט דמשום לא פולג נמי בעין ביטול כמו אינו מינו, נמי כל או"א ה' משער כפי השערתו דבר בلفת, וכן במשנה דקתי ניד ביגידן בן"ט, ודאי ג"כ אשיעורא בשער בلفת קסמרק, ואל"כ גם כאן הוויל'ל מצד משערין, ומ"מ כתוב רשי ז"ל דלקמן בגין מפרשין דבמ"ט משערא בששים, לא שכונת התנא בטוח ה' על שישים זהה ע"כ אינו, دائ לרביינו הקדוש ה' מוסכם שיעור זה דשים, לא ה' כתני כבשר בلفת, כי לפרש אתה ולא לסתום, אלא דרש"י ז"ל כתוב כן לפירוש הסכמת אמרוראי בתראי, דשים סגי בכל האיסורים, אבל בזמן המשנה כי היכי דבאיינו מינו ה' משער כאו"א כבשר בلفת לפי השערתו כן ה' במ"ט, והטעם דחומריו גם בתערובות מב"ט בלח שלאל סגי ברוב חד בתראי, עיין באזה לקמן. ועכ"פ לדעת רשי ז"ל משער דCBSR בلفת הוא מחלת על כל תערובות משא"מ, ואע"ג דaicא איסור חזק מן הבשר ונוטן טעם בפחות משער בשער בلفת, מ"מ לא הקפידה תורה על האי טעם דהוא לעלה מכשעור בשער בلفת, אבל מדרבנן לא מהני שיעור כבשר בلفת, אלא להחמיר, דפחות משער זה לא נתיר שום תערובת, אבל תערובות דאפשר שנרגש האיסור בתוכו גם אחר שיעור זה אסור מדרבנן, ולזה ה' צרך עוד קפילה, אלא דבגדי בירך גיד בלא"ה טעם קליש הוא אוקמי אישעor של ההלכה ולא עיין זען קפילה. ועיין עוד לקמן ודז"ק.

תנוס' ד"ה אם יש בן"ט הרי זו אסורה לאו בגין חודי משערין וכוי ולפי ר"א שמפיר דלא אמרין חתיכה עצמה נ"ג אלא בב"ח ATI שפיר, ואח"כ כתבו דמשמע קצת דין הרוטב ולא שאר חתיכות מסיע לבטל הגיד, והאי לפ"י הקונטרס ניחא וכו' עכ"ל, הנה כפי שבארתי לקמן בסוגי" דטפת חלב, להוכיח דעת רשי ז"ל כפי פ"י הט"ז בס"י צ"ב, דלulos יצא הבלועה מחתיכה שמקצתה ברוטב גם לשאר הקדרה, ומ"מ נעשה האי חתיכה נבלה, מושום דברך ראשון שהוא רתיחה שלא רוטב לא מazi להתפשט רק בהאי חתיכה ולא חוצה לה, ורק אחר שהבלועה נכנס בחלק התחthon שבחתיכה שברוטב מתחיל כח הרוטב להוציאיה שם וזה לא מקרי סופיה להתפשט עיי"ש, א"כ אי בשאר איסוריין אין חתיכה עצמה נ"ג כדעת ר"א אז לא שייך הכא לומר דרך בירך מישערין מטעמא דרש"י ז"ל דלקמן דשם מבב"ח מיריד דאית ב' מושום חתיכה עצמה נ"ג, אבל הכא גיד בירך אינו עושה נבלה, וא"כ מה שכתו התוס' דלפי רשי ז"ל דלקמן ניחא הינו אי ס"ל דלא כר"א ואמרין חתיכה עצמה נ"ג גם בשאר איסוריין, וזאת ה' להם לפרש ולא לסתום, יצ"ע.

אולם איכא מאן דגרס במתני' אם יש בו בן"ט ולא בה עיין במשניות, ואי אין כאן ממשמעות כלל דבריך לבדה משערין, דהרי אם יש בו אגיד קאי ודז"ק.

ד"ה עד שמנגע גיד לאו דוקא עד שמנגע לייד ממש, דהא צרכש שנייה כדי קליפה סמוך לגיד, ואפלו כדי נטילה וכו', הא דלא קאמר דעת ולא עד בכלל, ובפרט דיל"פ דקוול' עד הגיד ממש, אבל אינו ואוכל האי קליפה ממש דאו ה' מוכחה דסגי בקליפה, וזה ליאתא דהרי עיין נטילה ממש"כ התוס' ודז"ק.

ז"ל סובר דעתם הגיד והבשר שווין, ואפלו אין שווין ממש מ"מ להרגיש זען טעם גיד בשר אפלו למ"ד יגבנ"ט הוא דבר רחוק וכמ"כ למעלה,ומי הוא זה שיבחין בשער הירך אם נתשל בעינן או בא גיד. והי"כ בשmeno של גיד דודאי חד טעמא אית' ע"ם הבשר, וא"כ מעיקר דין תורה הרוי זורק את הגיד ואוכל את הירך חד בתרי בטל, וזאת אפלו למ"ד מב"ט לא בטל, דהרי שוה בשמא בעין וגיד עס בשער אינו שוה בשמא וגם לא בטעה, ומ"מ קתני בגין ועכ"פ מדרבנן הוא וצרכין לחקר חדא מפני מה גרו להצריך יותר מרוב, ומה בין תערובות יש ביבש דהנחו על דין תורה להיבטל ברובה, וכאשר פריך לקמן על גיד בין הגידין וחתיכה בין החתיכות דיבטל ברובה, ובכל בלח ניחא לי' דבעין בגין טעמו, היאך משערין האי בגין בגיד עם הירך, ד"א לעמוד על טעמו, אלא דעת קאמר התנא כיצד משערין אותה כבשר בlfat. ופירושי ז"ל דרואין כאלו הירך לפת והגיד בשר ושיעור זה הללמ"ס כשאר שיעורו ה תורה, וכאן הבן שואל חדא דהלא רשי ז"ל פסק בסוגי" דזרוע בשלה לקמן דעתם כעיקר לאו דאוריתא, וכל הדרישות בה אין אלא אסמכתא בעלמא, ואיך בא הללמ"ס לשער הטעם דבלא"ה אינו אסור מה"ת, ולא עוד אלא דכל שלא נרגש הטעם בlfat העירובות שאנו דנין עליה, מה איכפת לי' שאלו ה' בשר בlfat עיין זה ה' נוטן טעם הלא אכן טума בעין וחיך ואוכל יטעם.

אבל דע כי כפי שראתה לפניינו בバイורנו בשיטת רשי ז"ל הוא, דעתם הנרגש עד איזה שיעור, הוא אסור מה"ת, דיליפותא דזרוע בשלה יլפotta גמורה הוה, ורק הטעם שלמעלה מאותו השיעור והוא טעם קלש, אין מה"ת רק מדרבנן אסור, ווילפotta ע"ז מנזר או מגיעולי כותים מהה אסמכתאות וכן ביאור הגאון בעל כנפי יונה בספרו הנעים על י"ז בסימן צ"ח עי"ש בארכיות, ועין עוד לקמן מזה, ועכ"פ גם לדעת רשי ז"ל טעם גמור של איסור אסור מה"ת, ע"ז אתה ההלכה כדי להגביל איזה טעם איסור ואיזה מותר והגביל זה את אמרים בשער בlfat, ולא כמו שפירוש הרמב"ם ז"ל שאם נרגש בהחיך כמו שרגש הבשר שדרכו ליתן כדי להטעם הלפה, אלא הוא שיעור על כמהות האיסור וההתיר ר"ל שייהי האיסור בכמות נגד ההיתר כמו שדרך ליתן בשר בתוך הלפה, ועכ"פ שבזה עדין אין כאן שיעור מוצמצם כי לאו כל אדם שווה בזה ויש חילוק בין עשיר לעני ובין בשר כדיוע ומה שכתו התוס' דCBSR בlfat הוא שווה עם שיעור ששים קשה לשמעו מכמה טעמיים, אולם כפי הנראה האי שיעור ששים לא ה' מוסכם אצלם עד סוף ההוראה שבתלמוד וכאשר תראה לקמן בバイורנו ולכן קתני עיקר השיעור של ההלכה שהוא בשער בlfat ומהא גופא דקתי ניד כבשר בlfat שיעור שאינו מצומצם ידע רשי ז"ל דע"כ הלהקה היתה בדים, דשיעוריו חכמים לעולם מצומצמות כפי האפשרי, דעל זה אמרו במנחות ק"ג ע"ב כל מודת חכמים כך הוא מ"ס חסר קורוטוב אינו טובל בו וכו' ואי שיעור זה חכמים אמרוה ומדרבנן בעין כך, ודאי לא היו תולין זאת בכבר בשער, שעדיין צרכין אנו לידע וכמה הוא וזה כתוב רשי ז"ל על גיד שנרגש בשער הירך בין הירך דלקמן מפרש דיל"ט מבב"מ שיעורו בששים, ולא כתוב כן לעלה בכבר בשער. וס"כ אן לא פירש כן על בגין אלא בד"ה כוון אסורות ממשום דבאמת בזמן המשנה עדין לא

אלא ודאי נזכר באן ע"ש אומנתו שהוא נהנות, וזה נכון מאד, אבל נשאר עליינו לobar למה צריך לכל זה, ואם אכן אומן שלא מרע חזקתו למה לי לפי תומו. אבל דעת כי מאחר דאנן מהדרין בברר אחר ששים אי אית' בי טעמא קליישטה שאסרו חז"ל כל שטועם לפי תומו ואינו מותכוון לכך, לא סגי לנו בסתם ב"א, אם אחר טעימה כלאחר יד ולפי תומו יאמר, שלא הרגש אותו הטעם שאנו דניין עליו דכיוון שלא נתכוון להבחן בטעמיים, מלטה דלא רמי' עלי' הוה ולא אדעת' וכלען ביעין דוקא שידע בשעת טעימה שיש נפקותה בטעמיתו אז ודאי סגי גם בסתם ב"א כל שלא הרגש וכן בתמורה סגי לי' בסתם כהן, וכל שנווון לקפילה אומן הוא מפסיד ממשן של ישראל חנן, אמנים בתרומות דיסורא מה געשה אם ליתנה לקפילה אומן שייטעמנה ויאמר לנו כפי אומנתו אם הריגש הרי הפרשנו על המדה להחמיר יותר מדי, ואם שנטעמנה לסתם נקרי הלא איינו נאמן לנו בהגדתו שלא הרגש. מלטה דעבידי לגלי לא שיק' אכן דבשתם ב"א איכא דרגש ואיכא דלא מרגש, כי חוש' ב"א חולקים, כמו בבדיקה שכין דין כל אצבעות שוות, כן בחוש החיך הטעם. ואם נתנו לו לטעם כלאחר יד ולפי תומו לא סגי בהכין, דכל שלא כיון להבחן איינו מרגש כ"כ כמובן, ולכן נתנו ר' יוחנן דחכים בטרפות ובכל מייל עזה טוביה ומושכלת, לדלition לקפילה ארמאית דליתעמעה לפוי תומו מפני דאומן הריגל בטעמיות המאכלים להבחן בין הטעמי' גס בטעם לפוי תומו בלי כוונה להבחן בין הטעמיים, ירגש עכ"פ כסותם ב"א בכונה ואין מدت הדין לקו אם נשמק על הגדתו, ולכן אמר לטעמי' דהינו לפוי תומו, ודיקי' קפילה ארמאית שהוא אומן להבחן. כדי שהי' טעימתו שווה עם שעימת סתם אדם הטעם בכונה, כדי להבחן אבל אחר שכבר טעים שפיר מצין לשאול אותו בתורת אומן מה שהרגש כי הגדתו אינה צריכה להיות מסלפ"ת דכיוון דהוא אומן שפיר סמכין אחזקתו שלא מרע אומנתו כמש"כ התוס, ולכן דקדק רשי' זיל שלא האזכיר "מסיח" רק דסמכין עלי' לפוי תומו ר'ל בטעימה לפי תומו, דהרי מלשון וליטעמע' נשמע רק דהתעימה תהיה' כלאחר יד ולפי תומו. וא"כ אח"כ דושאlein אותו בתורת אומן זה שהרגש והוסיף רשי' זיל שפיר דלא יודיעו שצרכין לו לדבר או"ה, אלא דנפ"מ למלה תא אחריתא Adams יודיעו שבדבר או"ה צרכין יש חשש שכדי להכחיל יאמר דלא הרגש ולא יפסיד אומנתו בכך, כי הכל יודיעיםDDRם כן להכחיל, ובזה דברי רשי' זיל שפיר מזוקקים ומוציאר' כזהוב וככסף וחכמת שלמה דבר בו, בפירשו של הני שלשה תיבות דליתעמעי' קפילה ארמאית. ומה מאד מישוב בזה קושי' התוס' שהקשו על הא דרבא דעמד על הבהיר'ת' לשאול, בשלמא תרומה טעם לי' כהן, אלא בב"ח מאן טעם לי' שהקשו להם למה לא קמתמה רבא על כל הני משניות דקתיini בהו בנוט' בתערובות יי'ג' ובב"ח, ולפי האמור בשיטת רשי' זיל ניחא, דבכל הני ידע לאפשר לסמוך אומן נקרי שיחמיר שלא יפסיד אומנתו, ואי דבאותן שהוא מרגש יותר ימצא שיחמיר שלא כדין, שאני היכי דאפשר מהיכי דלא אפשר, אבל כאן בברייתא דקתיini תרומה ובב"ח בהՃדי, משמע לי' דושאlein הני דעתן טעם בב"ח כנ"ט בתרומה, ואם נctrיך בב"ח אומן המבחן בטעמיים הרי איינו שווה האי' נ"ט עם נ"ט בתרומה, דעת לא צרי' אומן אבל השטא דאמר רשי' דסמכין אקפילה ארמאית בטעמי דלפי תומו, אז שפיר שווין הן כנ"ל, ואע"ג דלפ"ז חסר בדברי רבא האית' בתיבת "טלטעה" דמיינ' לפינן כל זאת כנ"ל, אין זה קושי' דכיוון רק אמר דשמען מר'י דסמכין אקפילה ארמאית א"כ באופן הnal' קאמר, די' בתורת אומן ומשום חזקה דלא מרעה אומנתו אין הרובותא דפשיטא, דהרי על האי' חזקה סמכין בכ"מ אלא ודאי דהרבותא דסמכין בטעימה שלפי תומו, ודוק'.

בד"ה אף' מראש אינו באה"ד, ובלא"ה נמי כיון דלא אפשר האיסור להתפשט חוץ לציר שרי, שלא אמרין חתיכה עצמה נ"ג ואוסרת את כל החתיכות אלא במקום שהאיסור מתפשט בכל החתיכה וכו', על"ל, בטעם דהא מלטה כתבתה דבר יקר לקמן בסוג' דטפת חלב, וישבתי בזה סתרות הטור והמחבר מס' צ"ב לסי' ק"ה אשר נלאו האחرونים למצוא פשר הדבר עי"ש ותורה צמאונך.

ד"ג צ"ז ע"א גמר' ובחלב אסור, והוא ארבע'ח עובדא הויה קמי' דר"י וכו', הראש יוסף הביא בשם הח'ח' זיל שהקשה למה לא פריך בלא"ה סתירה על ר"ה מעובדא דר"י, עי"ש מה שכתבו האחرونים בזה, ולפע"ד נראה פשוט עפי' מה שכתב הר"ץ זיל בשם הראה זיל דבחלב בצליל דמפעפע רעב מביבול ולא מהני שישים, מושום דאיינו מפעפע בשואה. והנה סברא זו נcona לפוי מה דפסקין דרותה דעתלי איינו כרותח דמboseל, אלא דחלב שאיני דמפעפע, וא"כ שפיר ייל דחלב איננו מפעפע בשואה אלא הולך בשביבל הנוח לו יותר ana ana ולא מתפשט בשואה, אבל אם נאמר דכת הצליל בכח הבישול,תו/licא להקל ולומר דעתלי איינו מוליך הטעם בשואה דמ"ש כיוון דכתות צלי' ובישול שווין הן. וכך קודם שמסיק דחלב שאני דמפעפע, לא מצי מקשה אר"ה מהאי עובדא דר"י, דיל' דשם הויה שישים נגד החלב דחויש הויה, ורק'ל' בסיפור דהאי עובדא דר"י תימא צלי' איינו כמboseל אלא חלב דמפעפע, וא"ז הי' אסור בצליל עע'פ' דעתו בו סמק' וכדעת הראה, דאיינו מפעפע בשואה, קמ"ל דגם בצליל מהני שישים דהוה כרותח דמboseל, אבל מאחר שחדיש לנו דעתלי איינו כמboseל אלא חלב דמפעפע, שפיר פריך מעובדא דר"י דתו ליכא לתרץ דהיה בו ס', דהרי בחלב דעתו מפעפע בשואה, לא מהני שישים כנ"ל וצריך לתרץ בחוש הוה ר'ל חלבו בחוש ואינו מפעפע, וכפי' ר'ת בתוס' דה' בחוש הוה. ולאידך פירוש שבתוס' דחויש הויה דאית בה סמק', ציל' דקמ"ל נגד דעת הראה הניל', דמוני ס' אף בצליל ואע"פ דחויש פחות מרווח דמboseל, מ"מ מפעפע החלב בשואה אלא דלפ"ז קושי' הת' הדרה לדוכתי' ודוק'ק, אח"כ מצאת שקרוב לדברי כתוב הלב ארי' זיל'.

ע"ש גמר', ואמר להו ליטעמעה קפילה ארמאית, ופרש' זיל זיל זיל, "נחתום עכו"ם ואשמעין דሞתר לסמוך עלי' לפוי תומו ולא יודיעו שצרכין לו לדבר או"ה" עכ' מהא דפרש קפילה נחתום נחתום עכ' דלאו ע"ש האי מעשה קרי לי' כן, אלא דבעין אומן הידוע להבחן בין הטעמיים ומ"מ בעין לפוי תומו ולא סמכין אחזקה, דאומן לא מרע אומנתו, ופירוש זה הוא פלא והפלא, חדא דלמה צרי' אומן ולא סגי באיינו נוגש לשסתם בני אדם, ובפרט לדעת רשי' זיל' דעתם עלי' דבעי קפילה, דודאי רק דרבנן הוה עיטה טמא שלآخر ס', ולמה לען להזכיר אומן המרגש יותר מסתסם ב"א. שנית אמאי בעין מסלפ"ת ולא נשמק דלא מרע אומנתו כמש"כ התוס' ומה שהוסיף רשי' זיל דלא יודיעו שצרכין לו לדבר או"ה, הוא סותר מה שכתב תחלה לפוי תומו, דהרי מסלפ"ת הינו שלא ישלו כלל, רק כלאחר יד יציאו לפע"ד בזה. הנה תחלה נאמר דרש' זיל' ה' לפרש דעת רשי' זיל ובכל מה שכתב בזה באחرونים זיל לא נח דעת' זה מה שנרא' לפע"ד בזה. והרבה דיו' נשפץ מדקך שיתו מלשון הגמ' דמלא קאמר יטעמנחו לקפילה, אלא "טלטעה" משמע מלאיו ולפי תומו, וממלא גם קפילה עכ' אומן קאמר ולא על שם המשעה העשויה עכשו קראו כן, דכיוון דהיא כלאחר יד ולפי תומו טעם ולא בתורת ציווי לידע ולהבחן בטעם המאכל איך קראהו קפילה בשבל עשיית דבר שאינו מותכוון לכך.

חדש הוא דלא אסורה אלא קדרה ב"ג, מ"מ דין חדש הוא לא אסור פליטת כלים, טעם הבא מן הטעם, ולא למדין רק על הני איסורים שעלהיהם קאי הקרה לצווות להגעיל, ולא ב"ח דתהירא בעל ולא תרומה דין איסורו שוה בכל, וה"ה נמי כי יון לנזיר ודלא כמו שכתו התוס' בפסחים ובניאיר בסוגי דעתם עיקר דה"ה כי יון דהרי ציווי דהעגלת kali מדין כמו kali חלב או בשער משום דמה ענין זה למלחמת מדין ממש"כ לבועל, ה"ה kali יון לניאיר נמי אין לו שיקות למדין, וא"כ למד"ד דיליף טעם בעיקר מגעולי עכו"ם, באמת לא יליף רק לאיסורי טמאה ונ"ט ודם וחלב שישראל נזהרים בהם ולא עכו"ם, אבל בשער או חלב או תרומה לר' ווין לניאיר טעם בעיקר מה"ת עכ"פ בפליטת כלים לא שמענו לדעת הראה"ה זיל, אשר כפי הנראה שכן סובר האי תנא דבורייתא, אשר משום זה צריך להשמעינו דמ"מ מדרבנן אסור לבשל בהם, וממילא גם באינו ב"י אפשר דלא פלוג רבנן, אע"ג דווה גזירה, ועכ"פ מכאן "א"ל מדין היתר ודוק"ק היטב.

אחרי כתבי כל זאת ראייתי בחודשי הצל"ח על חולין שכטב בPsiiotot דבלועת חלב בכלי לדעת רשי"ט דעתם בעיקר אינו אלא מדרבנן ק"ו דאיינו עשו ב"ח,adam בלועת איסור אינו אסור כש"כ דבלועת היתר לא נעשו איסור עי"ש מה שמייש בהז Koshei העולם אכן למד רבא מכיליכת באילפת דאיינו אלא טעם בעיקר מדרבנן אבב"ח דעתם בעיקר דאוריתא לסמוך ארמאית. ועכ"פ כיוון שכתב הוא זיל דלרשי"י איכא ק"ו דבלועת חלב לא נעשו ב"ח, ה"ה לתוס' דס"ל טעם בעיקר בכל איסורין דאוריתא, ב"ח עדין לא שמעין דבלועת היתר יעשה ב"ח וכוקשי המהרא"ם א"ש זיל.

ע"ש גמר' א"ר אמרו רבנן בטעם ואמר רבנן בקייל ואמר רבנן בשים, הילך וכו' אין לפרש דכל מקום שנינו בנ"ט, הוא בתהירא דמצוי ליטעמי' כהן דזה ליתא, דהרי בכל המשניות ובריותות שנינו בנ"ט בין דתהירא ובין דאייסורא, ובין במושב"ם ובין במ"ט, כמו במשנתינו ובברייתא דהביא רבא בעצמו, ב"ח וברותומה אלא דכל הני שנינו בהן בנ"ט אין פירושו שוה, דבנ"ט דשנינו במשנתינו בגין בין הגידין וחתייה בין החתיכות דהוא מב"מ ע"כ בנ"ט היינו ששים, או כבשר בפלפת, ובנ"ט שנינו בבב"ח או ביון בימים היינו בקייל ארמאית ובנ"ט שנינו בתמורה היינו ע"י טעימות כהן, ולכן קאמר הילך וכו' ר"ל דאן למדין מכל הני משניות ומミימרא דר"י דאמר ליטעמי' קפילה ארמאית, דהדין כן, ועכ"פ לפרש כן, דשים רק אמרינה נאכרת בשום משנה ואיך נאמר דמה דקתני במשנתינו בגין בין הגידין בנ"ט שהוא ס' דבר שלא נאכר כלל, וכמוש"כ לעיל במשנה ודוק"ק.

תוס' דה"ה א"ר וכו' ואמר רבנן בס' באמצעות הדיבור, ור' אפרים ה"ד דווה דהכא אייריב בחומרא חדתא בעינבא וכו' ויש לי מקום עיון זה דאמ' נאמר דרבא ס"ל במ"ט בשמא אבל שוה בטעם יהודה דמ"מ לא בטל, א"כ באינו שוה בשמא אבל שוה בטעם כחומרא חדתא בעינבא, מה בעי ס' ולא סגי ברוב כמו תערובות יבש ביבש, ואי משום גזירה תערובות מינו אותו אינו מינו, לנו ר"י איינו מינו בשמא אותו מינו בשמא, וליתסר בשמשחו ואולי ייל עפ"י דברי הריטב"א זיל ע"ג ע"ז דס"ל דהה דקאמר רב ושמואל דכל איסורין שבתורה במשחו מדרבנן אמרו, ואפילו לרבען דר"י, וא"כ לא שייך לגוזר אינו מינו בשמא אותו מינו בשמא, דזה גזירה לאיזרה אבל אותו אינו מינו בטעם לאיכא רק חד גזרה, דעתם בעיקר דאוריתא. וכשאני לעצמי אפילו לר"י לא ידעת מניין לו לא אסור אלא מדרבנן מ"מ מה"ת, דהרי חצי שיעור בתערובות לכ"ע לא אסור אלא מדרבנן וא"כ בכל תערובות פחותות מכך"פ, ליכא

ע"ש גמר' דתני קדרה شبישל בה בשער לא יבשל בה חלב ואם בישל בנ"ט וכן תרומה. ועיין בראש יוסף שהביא דברי הרמב"ם בשם הראה"ה זיל דמייתורה דהאי רישא דפשיטה הוא דלא יבשל חלב בקדחהشبישל בה בשער מדקדק הראה"ה דאתא לאשמעין, דודקה בתבז ימא, אבל באינה ב"י מותר לכתחה ולא גארינו אותו ב"י, משום דתהירא בעל, והנה בתרומה לא כ' מידידי דלמה היאי מותר אינה ב"י דהרי כאן לזר איסורה בעל ועיינתי ברטיב"א גופא, ומצתתי שכטב דתהירא בעל אינו דומה לכלי מדין.

ולכאור' אין מובן לדבריו, הרי אדרבה מקשין העולם איך יליף טעם בעיקר מגעולי נקרים, דלמא משום ב"ח ציווה להגעיל דכל"ע בבב"ח אמרין טעם בעיקר, אבל באמות קושי ז"ו כרוב קושי' העולם, אין לה התחלה כלל, دائ' רק משום kali חלב כדי לבשל בהם בשער, וכן להיפך ציווה התורה להגעיל, ומה המתין בפ' ז' עד מלחתת מדין, הלא בכל בית ישראל יש kali חלב ובשר ואם רוצה להשתמש בהם להיפך צריכין הגעה, ואל תשיבני דאה"נ אלא דאגב ציווה להם להטבילים מטופמות עכו"ם ה"י מוכרת לצווות גם אהעגלה דזה ליתא, דהרי טבילת כלים לדעת הרמב"ם ורוב הראשונים אינו אלא מדרבנן, וקרא דוטר אסמכתא בעלמא, אלאapiro לדעת הרשב"א זיל שדאורייתא הוא ונאמר שכלי תשימוש צריכין תחלה העגלה קודם טבילה, אז ואדי לא דברה תורה אלא מ כלים שנשתמש בהם איסור אבל נשתמש בהם חלב וטור ואנובלות ולכן יפה קאמר הראה"ה זיל, דבכל מדיין לא דברה מהתירה אלא דבירה לטבילה. ועכ"פ ברור הדבר דמשום בשער או חלב לא ציווה התורה להגעיל רק משום בשער או חלב שאסורים בעצם משום טמאה וטרפות ונובלות ולכן יפה קאמר הראה"ה זיל, דבכל מדיין לא דברה מהתירה בעל, וממילא דלא דברה מהתירה בעל, דודאי לא ה"י בתוק kali מדין, אלא דתימא גדולה היא, דמה רצה בה זיה לומר, הכי בשביל זה לא נצריך מה"ת הגעה בקדחה ב"י מבשר לחלב ומתרומה לחולין בשביל שאינס דומי' דכל"ע המהרא"ם אתהמה. והי' עליה בדעתך דהרא"ה זיל סובר רק' קאמרי' המהרא"ם א"ש זיל שהביא ק"ז בעהחת"ס זיל בתשי' פ"ו לוי"ד, דחקיר אפי' א"ש זיל שהביא ק"ז בעהחת"ס זיל בתשי' פ"ו לוי"ד, דחקיר אפי' אי בכל האיסורי טעם בעיקר דאוריתא, מ"מ לא אסורה תורה אלא טעם הבא מון המשם, כמו משות ענבים שיהם קבלו טעם מן הענבים, וכן יקדש להיות כמותו, וה"ה ב"ח, טעם הבא מון הגדי לתוכה החלב, אבל טעם kali לתוכה חלב שהוא טעם מן הטעם מני"ל, ואפילו מאן דיליף מגעולי עכו"ם הרוי אין בהז לא עשה דתעבירו באש, ולא לאו ללקות על האטי טעם היוצא מן הכליל, וא"כ א"ז נאמר דיתהווע ב"ח מפליטת כלים עי"ש דרבו החת"ס זצ"ל קלסי' בסברתו, אבל כתוב דסוגי' הש"ס וכל פסקי הפוסקים לא חלקו בה, בין טעם הבא מון המשם ובין טעם הבא מן הכליל. ואם הראה"ה זיל סובר כן שפיר כתוב דבתהירא בעל לא מצי להיות ב"ח, ולכן לא בעי הגעה kali בשער לחלב או להיפך מה"ת, אלא דגס א"ז עדין קשה בתמורה מ"ט לא נלמד לאסור טעם היוצא מן הכליל לתוכה חולין, כיון דכאן איסורה בעל לגבי זר. שנית עדין קשה דאם לאזה כיון הראה"ה וס"ל דבאמת אין איסור מה"ת לבשל חלב בכלי של בשער וכן להיפך מה"ט דתהירא בעל, וא"א ללימוד מכל מדיין רק איסורה בעל, כי מכח טעם בעיקר א"א לא אסור רק טעם מן המשם ולא טעם מטעם, וא"כ נפל פיטתא בבריא דמה קשי' לוי' דתתנא מה קמ"ל באמרו דקדחהشبישל בה בשער לא מדרבנן אסור וצריך להשמעינו איסור זה באיזה משנה או בריתיתא, ולפ"ע"ד באמת נראת דהאי בריתיתא מש"ה נקט ב"ח ותרומה הני דלא ה"י בכלי מדין להשמעינו דאין בהם איסור תורה לבשל, כיון דהיא פחות מטע"כ, וניהו דאסרה תורה kali מדין ונאמר דלאו

בתרי בטל לתנאי דמתני' דאית ל' כרבנן דרי' דמ"מ בטל, ואיך אפשר דאתא הלכה על תערובות גיד בירך ביחיד שייעור לאסרוгалו הי' בשר בלפת, ובשאר תערובות מב"מ או טעםם קרובים כמו בשר שור עם כבד ובשר, קם דינה דכל שלג נרגש בטל מה"ת ברוב, כי לית לנו שום הלכה לאסרו תערובות מב"מ, רק בגין בירך, הרי יש דברZR יותר מזה. וכבר כתבנו במשנה דעתך רשי' זיל דישיעור דכבר בלפת הוא הללמ"ס, אין לו מקום כלל אלא בשנאמר דעתם עיקר עד איזה שייעור הוא דורייתא, ולמעלה מהו השיעור אין הטעם אסור מה"ת, ואתה הלכה אוסר תערובות מב"מ במשהו מה"ת, דעיקר הפלוגתא דרי' ורבנן לאו לעניין אכילה איתשל, ובאיסורי אכילה דקאמר דרלי' אוסר במשהו, וכדלקמן דף ק"ט ע"א באמת רק מדרבנן קאמר וממה גזר רב בחמץ בפסח אינו מינו איין ראי' כ"כ דהרי מצינו הרבה גזירה לגזירה והרי להרבה פוסקי' ובראשם הרמב"ם טעם בעיקר גופא אינו אלא מדרבנן ומ"מ גוזו במ"מ להצrik ס' אותו איינו מינו. ומהאי דברי הרטיב"א ומשאר פוסקים ראשונים ואחרונים נראה דרלי' מין במיינו במשהו מן התורה, והדבר צרי' תלמוד.

ע"ב גמר' הני אטמהתא דאיימליך בי' ריש גלותא בגידה נשוי וכוי' מלל דכורתה דצליל קאמר קשי' ובכ"מ דקאמר בגמי' קשי' יש לו תירץ, וכך אין איכא תירץ מרוחה, עפ"י מיה שכטבו התוס' לעיל דרבניהן ע"כ משום שמנו של גיד אוסר, דמסתמא לא יחולק על ההלכה שקבעו לעיל דין בגידין בנותן טעם, וא"כ ייל דס"ל לריבניה דשmeno של גיד מפעפע חלהב, וכן אוסר גם בצל' ור' אתה סבירו ליה דכחוש בטבעו ואינו מפעפע, או כדעת הר"ם שהביא התוספות דשmeno אינו אוסר יותר מן הגיד ודוק'.

ע"ש אר"א אר"י, כל אישורין שבתורה משערין כאלו הן בצל וקפולות, הא שייעור רק על האיסור לחודא קאי וכמו שפרש' זיל והא דנקט תרתי בצל או קפולות, משום דאם ההיתר מהד מהני משערין האיסור בשני, אבל במשנה דוחיב שייעור לאיסור וליתר, לא בעי רק חדא לכל חד כבשר איסור בהיתר של לפת, וכותב רשי' זיל דהאי שייעור דבשר בלפת רק לדינ' הנשה נאמרה, ור' לדיג בירך, וכן לא סגי בשיעורא דגיג' בלבד לומר דזהה כבשר, דהרי גם ההיתר הירך בשר הוות ולבן אתה הקבלה גם לשיעור הירך דהוא כלפת, אלא דזאת רק לגבי גה'ג נ' דקליש טעמו כן הוא, אבל בשאר איסורין משערין האיסור בצל או קפולות, וההיתר כמהות שהוא, ומיליא דלייא ליתן שייעור מסויים מהאי שייעורא דרי' לומר, שהוא שישים או מאה, דהרי דבר זה תלוי עדין בהיתר מה הוא, ומיליא גם בתערובות מב"מ, אין השיעור שהוא לר' דהרי רואין האיסור לאילו גיד בצל וההיתר תמיד כפי מה שהוא, כן מתרפרש ע"כ לדעת רשי' זיל, והוא פלא והפלא, חדא דהלא במתנית' תנא אח'ג' גיד בין הגידין וחתיוכה בין חתיכות בנט'ט, ולא קתני כיצד משערין את אלו, ולדעת רשי' בעין כאן שייעור אחר לא מבעי בחתיכת נבלה ודיג טמא בין חתיכות היתר, אלא אפילו בגיד בין הגידין,adam נאמר דשייעור בשר בלפת דוקא לגדי בירך ATA, ומושום דגיג' קליש טעמי' א"כ בשחהיתר ג'כ' גידין דקלישון בטעםם, אין כאן מקום להקל גנד שאר תערובות מב"מ, ואין בחתיכה בין החתיכות בעין האיסור בצל למה בגיד בין הגידין לא נשער כמו בחתיכה בין החתיכות, וכיון שכן איך סתם לנו התנאה לכתוב בנ"ט ולא מפרש כיצד משערין כמו שפרש בירך שנתבשל בה גה'ג' הא חדא, שנית קשה טובא על גוף העניין, איך אתה הלכה על גיד בירך לשער כבשר בלפת, כיון דבאמת אין הגיד בירך נרגש אם מפני שיטעם הגיד בטעם הירך והוא מב"מ בטעמא, או אפילו אין שוויון ממש אלא דגיג' בטעם הירך והוא נרגש בירך שהטעמים קרובים עכ"פ, הלא דין מב"מ אית' לי', דכל שלא נרגש הטעם הרי חד

של הביצים מצטרפין לבטול והיה הקילפה של הטמא, א"כ ד' בسمך ולצרכו האיסור כמו בכח, קמ"ל דלא, אבל מה שכתבו התוס' דמשום דআיכא ביצה טמא דלא אסורה כדאמר איןשי דמי' בעלמא הוא עכ"ל, דבריהם אינם מובנים ממשמעו דקאו אמסקנת הש"ס, דבביצה אפרוח קמיירין וע"ז כתבו דהוו"א להקל גם בביבה שיש בו אפרוח, משום דשאר ביצים מיא בעלמא נינהו. ואין לה מובן כלל דמהיכי תיתי נקל בימה שיש לו טעם גמור משום הני דלית בהו טעם, ואם נדחק בלשונם ונאמר דכוונתם בס"ד דביצה טמאה אמרו ואתא לאשמעין לאפוקי ממה דאמרו אינשי גם זה ליתא דמה עניין זה לכאן בהאי מירמא דנראה בעילע דעיקר דאתא לאשמעין הוא דאין האיסור עללה במניין הששים, ועוד זאת דלמה לא פרשו התוס' לפि המסקנה דביצה אפרוח קאמר מה אתה לאשמעין, ולכן דברי התוס' לפני הספר החותום, ולוי נראה דלפי המסקנה דביצה אפרוח קאמר, אתה לאשמעין שלא תאמר דדומה לכח, דאיו כלו אסור דהרי האפרוח אינו ממלא את כל החל דין כי גם פרש הרבה כדיוע ותסגי בנ"ט והוא, להשלים הסמק כמו בכח קמ"ל דלא, וכלפ"ע"ד נכון מאך.

ודע דרש"י ז"ל פירש ביצה בס' ביצה של עוף טמא, והקשה הראשiosa ז"ל למה לא ביצה טרפה או נבלה, והנה תלונתו איינו כנגד רשי"ז ז"ל כי הלא הגמ' אמרה כן כאשר מריש דהה"ע בביבה אפרוח קפריך אבל טמאה לא, הר' דהה"ס hei סובר אדם לא בביבה אפרוח אז בביבה עוף טמא קמיירין אבל מה ראי לשיטת הסוברים וכאשר הכריע גם הרמ"א ז"ל בריש סי' ק"ט דכל שבטל ישב ביבש חד בתاري, تو לא נאסר גס בנטבשoli יחד, דאין איסורו חזר וניעור עיי' הבשול כל שנtabטל ביבש ונחפק האיסור להיות היותר עיי"ש, ולכן לא מאי מיררי כאן בביבה טרפה ונבלה דהרי שבטל חד בתاري ולמה לי שים בבישול, דהרי ביצה טרפה אינה נכרת בתוך שאר ביצים, אבל אי בביבה עוף טמא או כפי המסקנה בביבה אפרוח קמיירין, שפיר בעי' ס' דהרי היא ניכרת ואני בטלה בגין הביצים הנסיבות ודוק'.

ע"ב גמר' האי צויתא תרaba דנפל בדיקולא בדשרא סבר ר'א לשערוי' במאי דבלע דיקולא וכו', האי פלאג' דזיויתא דתרבא וכו' סבר מר בר"א לשערוי' בתלתין פלאג' דזיויתא וכו', נ"ל דהנ' תרתי עובדי משיך שייכי אהדי, דמר בר"א כאשר ראה דאבי הי' משער ההיתר במא דבלעה קדרה, והאיסור לפיה שנצטמך כמו שפי' רשי"ז ז"ל, hei סובר דעתמו בהז' מה שמוסד דהאי זיויתא דחרבא שנצטמך ונעשה חצי שיעור, لكن יש להקל בשיעורי ע"פ דבשעת נפילה הי' זית שלם, ולכן בשנפלו רק חצי זית דחרבא, hei רצח לשער בתלתין. אבל לא hei טעם אבוי כן, עיין בהגנות מלא הרועים מה שכתב בזה ודוק'.

ע"ש גמר' א"ל אבואה לאו אמינה לך אל חゾל בשיעורין דרבנן, הפירוש הפשטוט הוא דלא תゾל בשיעורין שהן דרבנן, במקרים שיש להקל כמו כאן דלא נפל אלא חצי שיעור שבאייסור ג'כ' רק דרבנן, ולא hei צריך להזכיר האי קולא דחצי שיעור דפשיטה דלא רצח לשער כל האיסורים בתלתין אז לא hei קורא זול, אלא חולק ממש על שיעור שקבעו חכמים, וכיון דקרה לי זול נדע דמשום שיש מקום להקל רצח למיעוט בשיעורי, אבל רשי"ז לא ניחא לי' בהאי פירושא, דהרי הוא ז"ל סובר דCBSR בלא פשתה שהוא שיעור שים הוא הללממי'ס, ומפני שטעם עתיקר עד ס' הוא דאוריתא, וכן שכתב רשי"ז לעיל בדף הקודם בד"ה במאי דבלעה קדרה, וכיון דאייפלגו לישנא ואיסורא דאוריתא היא אזלין להומרא" עכ"ל, וכן קשי' לי' איך קאמר כאן דשיעורין דרבנן ולא יזל בזון,

ליקח תמורהبشر טמאה בשער טהורה וצ"ע.

ע"ש א"ל ר'א לאבוי ולישערינהו בפלפלין ותבלין א"ל שעירו חכמים דאיו נ"ט באיסורי יותר מבצל וקפלוט. תשובה זו צrica הסבר דהלא איכא פלפלין ותבלין דאסירי, וא"כ מה דאו חכמים להחמיר עד בצל וקפלוט ולא יותר, ולפע"ד כוונת המתרצה הוא דלא החמיר חכמים אלא עד בצל וקפלוט נאכלים בעינא והוא שפיר בכל איסורים, משאכ' פלפלין ותבלין דאיו בכל איסורים שאסורים בעינא רק בתערובות, ולא אותו למיטע' בהו לשערם בתערובות שאר איסורים, דהרי איסורים מתחילה בתערובות כי בעינא אינם ראויים לאכילה ודוק'.

ע"ש, אר"ג גיד בששים ואין גיד מן המניין וכו', כתוב הרاش יוסף ז"ל דהא דנקט ר'ג'ני הני שלשה גיד כחל וביצה, י"ל דס"ל כר"י דכל אסורים שבתורה כבצל וקפלוט, אלא דבגיד דקליש טעמי'ס ב"א, וכח דחלב שחותה דרבנן הקילו בו יותר וסגי בנו"ט של היהר, וביצה דלא יהיב טעמא قول' האי הוה כמו גיד בס', והוא אפילו לפיה דמקי בביבה אפרוח איינו אלא איסורה דרבנן עי"ש. ודבריו במחcit' לא מהוירין חזא דלקמן אמר לי ר'א לבריה אל תזאל בשיעורא דרבנן, וא"כ מהיכי תיתי ר'ג' פlige אהא דר"א, ושנית האי ביצה למלה לי, דהרי כבר כתני כחל דמשום דהוה ר'ק איסור דרבנן סגי בס', ואדי דבכחל גם הכלח מצטרף לס' הוא מטעמא אחרינא משום דהיא עצמה אינה יכולה אסורה כמש"כ התוס', ועוד זאת הר' בזמנן אמוראי בתראי איקבע הלכתא דכל איסורין בששים, ור'ג' הלא אמר אחד מהם הי' ובזמן רבא, ומהיכי תיתי נימא דהוא עדין החזיק בהא דר"י דבעינו כבצל וקפלוט, ולכן יותר נראה דר'ג' כרבא ס' דכל איסורים שבתורה בס' ובין איסורה דאוריתא לאיסורי דרבנן לא חלקו בשיעורין וכדר' אשי דלקמן, דלא תזאל בשיעורא דרבנן, אבל כל דברי ר'ג' לא סבבו רק אם סמק חז' מן האיסור כבשר בלאפ, חז' מן האיסור קאמר. דהרי מכיוון עם השיעור כבשר בלאפ, חז' מן האיסור קאמר. דהרי מצינו דחז'ל אמרו במקומות אחד שעירוזה של ששים שמשם נלמד אחד מן ששים יש בו ממש וכמו שאמרו בברכות נ"ז ע"ב חמישה אחד מששים, ואלו הן וכו', עיי"ש. ואמרו בנדירים ל"ט ע"ב כל המבקר את החולה נוטל אחד מששים בחלו ולבן בעין סמק חז' מן האיסור דاز' אינו יחשב בעוצם מיעוטו. ורמז הנה אמרתי דנותן טעם ראשית התיבות נ"ט.

ומעתה يتפרשו דברי ר'ג' הכהי, דתחלתה קאמר גיד בס' ואין הגיד מן המניין והוא גופא אתה לאשמעין, דשיעורא DCBSR בלאפ דקתני בתמanny' דהוא סמק, היינו בלבד מן האיסור, ונקט גיד משום דעל'י קתני בתמanny' דשיעורו כבשר בלאפ, וממילא וממש"כ בכל איסורי התורה כן הוא, אבל אין לומר דגינ' נקט משום דעתמא קלישטה הו"א להקל בו, דהרי משנה שלמה הוא דמשערין כבשר בלאפ, הר' דבשר נבלה בלאפ שוה בשיעורו עם גיד, אלא נקט גיד משום דתחנתא עלי' קאי לומר כבשר בלאפ, וכן נראה דסבירו התוס' ז"ל שהעמידו דבריהם על ביצה בס' לכתוב וה'ה בשאר איסורים, ולא נקט ביצה אלא שלא אמר מ' בעלמא היא, ולמה לא נתקשׂו על הא דגינ' בס' דקאמ'ר, ע"כ דסבירו דגינ' נקט משום דתחנתא בגינ' קאמ'ר כבשר בלאפ וה'ה שאר איסורים ואח'כ' קאמ'ר דבכחל כיון דאיו יכולה אסורה רק החלב הכנוס בתוכה עללה שכן ולכך ומctrף עם הנ"ט של היתר להשלים הששים. ואח'כ' דביצה איינו כן אלא בה בעין סמק לבד ממנה שאר איסורים, ואי ביצה טמאה קאמ'ר וכס"ד שבגמ' צ"ל דהו"א כיון דחקיפות

משערין במדידה במים כדיודע, והוה בסמך כשאר איסורין, אבל כאן מيري בתערובות שנראות לפני האומדן שותה, ואז צריך ס"א דין לאסמן זהה על האימוד. אבל דבר זה קשה omdat לקבל מכל מה טעמים, חדא דעתך הוויל לפרש דבכחיקי מיר, ושנית הלא אין זה דין אלא עצה טובה אם לא ירצה לטורוח ולמדוד דלא מסתבר כלל לומר דיاسر לחלוטון התערובות שיש בו ששים, ולא הני מדידה כמו שמהני בביבצים שאינם שותה, ועוד בו שלישיהadam באמות לפי האימוד שותה הביצים, למה לא סמכו על זה הלא מב"מ דבלאי"ה כל עצימות הששים אינו אלא חומרא בעלמא אותו אינו מינו, וגם רק לעומת הפליטה אנו דין דבלאי"ה רק מחומרא דלא ידעינו קמא נפיק בעין ס' נגד כל הביצה, וכל זאת אינו שוה להם עד שהושפטו עוד ביצה אחת, והוא דבר שאין הדעת הבריאות סובלתו היא חדא. ועוד אני תמה מהה אקרה על רבותינו הראשונים ז"ל, הלא אי אפשר לבשל ביבים שלמותם ללא מים, וא"כ גם המים מצטרף לבטל האסורה ולא עוד אלא שוגם הקЛОפות בין של היתר ובין של איסור מצטרפים לבטל כמו שתכתב הש"ץ ז"ל "בסי פ"ו" סקט"ז ומפרש בזה דהני אמוראי דרצו לשער במ"י ומ"ה אביצים קאי, ומשום דחשבו הקЛОפות בהדי היתר, וא"כ בלא"ה צרכין אנו למדידה, כיון דaicaca כאן מים וקליפות, וכיון שאנו מודדים און בגין שום מקום למדוד על שיורו ביבים ביןוניות, רק למדוד את כל הקדרה נגד שיעור הביצה האסורה, אם יש בה סמק והוא יותר קשה על שיטת הראשונים ז"ל, ואון לי מקום לישב עד שייאיר ד' עיני למצוא דעת קדושים.

ועתה נבוא לבאר דעת הרמב"ם ז"ל ושיטתו. וצריך אני להעתיק כל פסקי הרמב"ם ז"ל אותן באות בהאי עניינה ולדקדק בלשונו שומן של גה"ג שנפל לקדרה שלبشر משערין אותו בס', ואני שומן הגיד מן המניין, ואע"פ שומן הגיד מדבריהם הוואיל וגה"ג בריה בפ"ע החמירו בו כאיסורי תורה וכוי הלכ' י"ח אבל שנותבשהה עם הבשר בששים וכחלה מן המניין, הוואיל והכחלה מדבריהם הקלו בשיעורו, הלכ' י"ט ביצה שנטמא בה אפרוח שנשלקה עם ביבים המותרים, אם הייתה שם ששים ואחת והיא הרי הן מותרים, היהת שס' בלבד נאסרו הכל, מפני שהיא בפ"ע עשו היכר בה והוסיף בשיעורה, הלכ' כ', אבל ביצת עוף טמא שנשלקה עם ביצי עוף טהור לא אסורה אותם, וכוי"ו עכ"ל. והריני לבאר פסקים אלו שהוציאה הרמב"ם ז"ל מתוך האיסוגי. הנה דעת הרמב"ם ז"ל דר"ג ע"כ ס"ל כהכלכתא דאגבנ"ט, ומה שאמיר גיד בששים ע"כ אשmeno קאי, וכן הוא דעת הריף ז"ל, ולא עוד אלא אי אגיד עצמו קאי, ולפרש שיעורו לפי התנאי דמתני' מה לי ייד ומה לי שאר איסורים, ואני לומר גדייך איצטרכי לי שלא תאמר דעתך פ' קליש טעם, וסגי לי בפחות, הלא משנה שלמה הוא דמשערין אותו כבשר בפלט, ובלא"ה הלא מפשטות לשון האי מימרא דר"ג משמע דעיקר חידושו הוא אי האיסור מן המניין של ס', או חז' לאיסור בעי' ופשיטה בשבב קליל שטעם הגיד אם רצוי חז' לחהל עליו לא בחדא מול ס' מקלין אלא בעשרים או שלשים וכדליך, וכן בחל נמי מה"ט לא ייחא לי לרמב"ם ז"ל כמה שכתחבו התוס' ובהשות הראב"ד מתכוון על דבריהם, דמשום שאין הכחלה גופא האיסור רק משום החלב הכנס בתוכה, שכן בצו רחא מן שיורו ס' דאי מה"ט בצו רחא להם להקל עכ"פ על שלשים. וכן ביצה לא ניחא לי לומר דמשום גודל וקטון הוסיפו חדא, וכמוש"כ למעליה דחאי חדא פחות או יותר לא משווה החילוק הגדול שבין גודל וקטון בששים ביבים, ולכן ס"ל לרמב"ם דחאי תוספת וגרעון של אחת בששים אינו אלא משום הכריא דבברי' שאינה בטלה בעצמה מפני חשיבותה עשו היכר להוסיף חדא על הששים, ובאישור דרבנן שלא יחלפו

הלא שיעור זה דאוריתא כמו שאר שיעורין שבתורה, ולפיכך כתוב רשי"ז'ל כלומר אפיו במידי דלא מיתסר לדאוריתא לא תזאל בשיעורי עכ"ל, ולפי פירושו צרכין להפסיק בין תיבת "בשיעורין" לתיבת "Drvbn" ועוד זאת קשה לפרש"י כמו דמר בר ר"א רча להקל בשיעור דאוריתא משום דעתך בעצמו רק אישור DRVBN, ה"ה דחק בנדזה DRVBN כמו כתמים דלא בעין מ"ס של מקווה וכדומה, והוא דבר קשה לשמעו. אבל אם נפרש דחאי שיעור שים באמות רק שיעור DRVBN הוא, והוא כמו מהה בתמורה ומאתים בערלה וכלי הכרם, אז ניחא דרך בהני שיעורים רча להקל במקומות שהאיסור אינו אלא DRVBN, וע"ז אמר לי' אבוחה דגם בשיעורין שהן DRVBN, אין לאל בהן במקומות איסור DRVBN וד"ק. **ודע** אכן יש לי מקום עיון רב בדבר אני ולא אדע מה לי בין נפל כזית תרבה לדיקולה דבשרה, לנפל חצי אית' דכל שאין בתערובות כל כך אישור שהיה כזית מן האיסור בתוך כדאי"פ, לעולם רק חצי שיעור הזה דהרי לא מציא אלך מן האי תערובות כזית מן האיסור בתכבד"פ. ועיין בש"ת מהר"ם שיק ז"ל יוז"ס קי"ח שהשואל חקר בטעם עתיקר ע"י חצי שיעור אס הוא ג"כ דאוריתא ולוקין עליו, והשיב לו הגאון דמסתemat לשון הפסוקים נשמע דאין חוליק, וכן נראה מרשי"י פסחים בסוגי" דמשרתת, וכן ס"ל לר"ת דעל כל כזית של התערובות מבשא"מ לוקין, והוא ז"ל הסביר זאת בטוב טעם עי"ש, וא"כ ה"ה בתרבה בبشرיא שהוא מב"מ, כיון DRVBN אצרכיו גם במ"מ בלח בלח שים וכאשר כתני בפירוש במשנתינו דגידי בין הגידין וחתייכה בין החתיכות בנ"ט, והוא בס' כבשר בפלט דלעיל, וע"ז ודאי דלא פלייג מר בר ר"א, וא"כ גם שם ליכא רך חי שיעור מן האיסור, ולמה בעין סמק ולא די בתלטן, והדבר צרי' אצלי עיון גדול וד' יאיר עניינ' ודוק.

ע"ש גמר' דבי' נשיאה אמרו ביצה בסמך אסורה, בס' ואחת מותרת, הא דהפסיק מידי ביצה דלעיל בעובדא דנפל כזית דתרבא, וכחצ'י איתא דחרבא - ובלב ארי' הרגשיז זהה - נראה לפע"ד דחאי חומרא דביצה נצמתה מהא אמר למלעה דאל תזאל בשיעורא DRVBN ובعين סמק ודעמי' מושום גודל וקטון או מטעמא בביצה או מטעמא דרמב"ז ודעמי' מושום הכירה דבריה, אבל אי הוה אמרין דהאי שיעור דסמק לאו דוקא, ומוצמצם קאמור, דהרי ר"א רча לשער האיסור כמו שנטצטמך והיתר כמותה שי' קודם ובחצ'י שיעור רча בר' להקל עוד הרבה יותר, אז אין מקום לדביצה אפרוח רק אישור DRVBN כבביצה, ומכם"כ אם נאמר דביצה אפרוח רק אישור DRVBN ממש"כ הראש יוסף ז"ל דודאי ניחא שהביא האי דינא בת רם דמסיק דלא תזאל בשיעורין DRVBN.

ובטעמא דחא מלטא דחמיירו להוסיף אותה על סמק בביצה כתוב הרשב"א והרא"ש ז"ל בשם הרמב"ן ז"ל, דמשום שהביבים אינם שות בוגדלו וקטונו וטעם זה בעין לפלא יחשב, חדא דחאי תוספת לכולא יתhapeק הלא אם הביצה האסורה היא מן הגודלות מה תת כחה של תוספת חד ביצה ופשיטה דלולי האי חומרת חכמים לא הי' עולה על דעת שום אדם לשער שים בביבים עפ"י המניין כסומה בארובה אם האיסור גדול וכן להיפך אם הביצה האסורה קטנה, מה החמיירו قولוי האי להזכיר ס"א במקומות דלפי המדה הי' דיבארבים למשל, ומה תאמיר דכל חומרא זו באמות לא נארה אלא במקומות שלפי אומד שות הנה האסורה עם המותרים, וכאשר כן משמע קצת משלו הרשב"א ז"ל עי"ש. ואם נאמר כן hei מישוב שלא יסתטרו המימרא DRVBN דלעיל דביצה בסמך והברייתא דקתני סתם בנ"ט, להא דריב"ל דבעי ס"א מן הנסיבות, משום דלעיל מיררי בסתם תערובות דמסתמא אין הביבים שות, ואז

שמא כרבא וכל ששה בsuma בעי ששים, ע"פ דבטעמא איןו שוה, וטעם קפילה ולא הרגיש, לדעת הרמב"ם סגי בזה מבשא"מ, אבל אם שווה בשמא לא סגי בקפילה בלבד, ובמי ששים והענין מובן היטיב עפ"י ביאורנו בפתחה דכל תערובות מבשא"מ עי התערובות לח שבבל ונעשה גוף אחד, הרי הוא עתה מב"מ, אלא כיון דשמא של האיסור נשתנה וכייל עתה שמא של היתר שהוא העיקר בהאי תערובות, פקע איסורי" שהי' עליו, ואי דיאסר מכח יצא מן הטמא ודלא כרבנו יונה, הרי זה איסור חדש ולא מצא חיל בתערובות כדברי המרדכי עי"ש ותמצאו נחת, ולפי הקדמה זו, כל שווה בשמא ולא בטעמא, כמו חמרא עתיקה בחדთא, לא סגי לנו בטיעמת קפילה עד דאייכא ששים, גם לדעת הרמב"ם ז"ל דהרי עי התערובות נעשה מב"מ, ושמא לא נשנה, כי היכי דינמא דפקע איסورو הראשון, זה אמת וברור, ולכן כאן דכוותי כיון דגם האי אפרוח בשם ביצה יקרה כל זמן שלא יצא האפרוח לאויר העולם, لكن לעניין ששים דין מב"מ איתת לי', ומה עמקו בהזאת דברי חז"ל דקמפרשו הא דקתני בתוספתא, ביצי טהורות שלוקן עם ביצים טמאות בביבה שיש בה אפרוח, ואמאי קרי לי טמאה כיון דאית ביבי אפרוח קרי לי טמאה. ולא על חנים קרי לי ביצים טמאות, אלא להודיעך דהאי בגין דקתני היינו ששים מכל תערובות מב"מ דבעי סמך דוקא ולא סגי בקפילה, משום דבשמא שותה הנה, דביצים קרי להו, ועניין בראש יוסף ז"ל ד"ה ע"ש גמר' שכותב ז"ל: "ודע דנו"ט דקתני היינו שעיל' ומה עינה הו ז"ל לרמב"ם דבעי בביבה אפרוחינו מינו" ר' ר' דרישא ביצים טמאים שלקל ס"א והיא, היכי הו ז"ל נמי בדיליכא קפילה איירוי, אבל באדיכא קפילה ולא הרגיש טעם האפרוח מוותרות הביצים שנשלקו עמה גם בפחות מס', והיתכן דהרמב"ם ז"ל יסתום דבריו לכתוב דבדיכא רק ס' בלבד נאסרו הכל, ולא יציר אדם אייכא קפילה ואמור דאיון בהם טעם אפרוח דמותות, אם לא שיאמר דע"י האי תוספת חד על הששים עקרו דין קפילה בביבה אפרוח מכל וכל וזה דבר זר לא ניתן להאמר, ולא עוד אלא דא"כ לא היה הרמב"ם ז"ל כותב בשmeno של גיד שנפל לקדרה שלبشر כמש"כ לעיל, אם דגס באינו מינו גזרו להצrik ס"א משום בר", אלא ודאי כמש"כ דגס ביבית אפרוח שוה בשמא עם שאר ביצים, וכן החמירו עוד להצrik ס"א וממילא בנשלקה בתבשיל אחר איןו מינו הדין בגין ע"י קפילה בכל שר אויסורי התורה, ודלא כ"ז פרמ"ג ז"ל, אם לא שיאמרו מאחר דאן עפ"י הסכמת הרמ"א ז"ל בראש סי' צ"ח אין סומקין על קפילה וצרכין תמייד ס' גס באינו מינו, ממילא בביבה אפרוח בעין ס"א משום חומרא דבריה, אבל לאחו חומרת הרמב"ם בביבה אפרוח משום בריה וחומרת רשי" ז"ל להצrik ס' גס באינו מינו, ע"ז אמרו חכ"ל כסיל בחושך הולך.

ועדיין נשאר לנו לבאר בשיטת הרמב"ם ז"ל דאי' פרנס הרמב"ם ז"ל הסוגי' דמיירוא דר"ג והתוספתא דביצה שיש בו אפרוח דין כשר מא"מ דבעי ס' חוץ מן האיסור ותו לא, דהרי ר"ג בפירוש אמר כן בדיצה בס' ואין ביצה מן המניין, והתוספתא נמי דקתני בה בגין דהיא ששים ותו לא, דבשלמא לאין הראשונים מר"ג לא קשה דעתך מירוי בביבה בשאר תבשיל ולא עם ביצים, והתוספתא דקאמר בגין דביצה בס' הינה כס' בשאר איסורין, דהאי יתר ביצה משלים הקוטן וגודל, משא"כ לרמב"ם ז"ל ר"ג לא מצי מירוי בשאר תבשיל, דהרי איןו מינו בקפילה ולא בס' והתוספתא דקאמר בגין ט", ע"כ דלא בעין יותר משיעור ששים שהוא בגין ט", דרmb"ם ודאי מודדין הביצה האסורה ומ猝רfin להיתר המים והקליפה לבטל, אלא דמשום בריה בעין תמורה

באיסור תורה גראו אחת מששים, להכירה בעלמא, ואע"ג דהאי טעם דהכירה לא האזכיר הרמב"ם ז"ל רק בהאי תוספת חדא בברוי, אבל בגרעון חדא בכח כתוב סתם דהואיל וכחן מדביריהם הקילו בשיעורה, נלמד סתום מן המפורש דכוות קולא זו הוא העשות הפרש בין דאוריתא לדרבנן, דלולי זאת אין להאי פחת מששים על נ"ט דאין בו תועלת אלא במצביות רוחקה שום טעם, ואשר מה"ט כתוב עליו הרaab"ד ז"ל "ויש נוון טעם טוב מזה" אבל אם נאמר דלהכירה כדי להבדיל בין איסורי תורה לדרבנן אין טעם טוב מזה, כי כל שאנו עושים מדרבנן דאוריתא יש בו ממשם בל Tosfot, וכאשר כתוב הרמב"ם ז"ל סוף פ"ב מממרים באומר בשר עוף בחלב מה"ת, ועיין בש"ך בסוף סי' רמ"ב בהגנת הוראות או"ה אות ט' ذכריך המורה להודיע לשואל אם אסור מצד ספק או מצד חומרא שאין האיסור ברור, עי"ש בטעמא, ומה שלא נהגו כן כדי ביוזן. ואכ"מ להאריך בהזאת. ועכ"פ דעת הרמב"ם בהאי תוספת וגרעון בן הוא. ועפ"י הקדמה זו מפרש מימרא דר"ג הци, גיד ר"ל שמננו של גיד שהוא דרבנן מצד מנהג קדושים, ה"י ראו להתבטל בגין של היתר כמו חל אלא דכיוון גיד ברייה הוא, וה"ה לשmeno הדבוק בו, لكن הוסיפו עליו חדא להכירה, שלא נבטל הגיד חד בתاري ביבש, ולכן בעין ס' בלבד מן הגיד כאיסורי תורה. ובדקדוק נдол כתוב רבינו ז"ל שמננו של גיד הנשה שנפל לתוך קדרה שלبشر, דהאי שלبشر הוא לא כארורה שפת יתר דכן הדין גם בנפל לקדרה של ירקות או שאר תבשילן מבשא"מ, ומדנקת קדרה שלبشر הרי מוכת דרכ במב"מ הדין כן כי שמננו של גיד עס בשר מב"מ הוא, וכמובא בפי המשנה לרמב"ם ז"ל עלי משנתינו ומה נSTER מה שכותב הש"ך ז"ל בס"י פ"ז סק"ז לדעת הרמב"ם בביבה בעין ס"ב, הוא בתבשל הביצה בשאר התבשיל, והפרמ"ג ז"ל כתוב עי' דהוא פשוט, ובמחכ"ת של הני שני עמודי ההוראה זה ליתא, ופלא והפלא שלא השו על דברי הרמב"ם ז"ל שכותב בפרק ביצה שנמצא בה אפרוח שנשלקה עם ביצים המותירות, ומסתמא סבورو דלאו דוקא נקט שנשלקה עם ביצים ודיבר בהוויה דאיון דרך ביצה שלמה בתוך התבשיל, אבל מה יענו על הא דשmeno של גיד דודאי דרכו יותר לתתו בתוך ירקות להטיעם, מליתנו לתוך קדרה שלبشر ולמה הוסיף הני תיבות שלبشر, ולא כתוב עכ"פ סתום שמננו של גה"נ שנפל לתוך קדרה, ה"ה מה שי"י אלא ודאי דהאי תוספת אחת משום בריה לא שייך אלא בתערובות מב"מ. ולא בשא"מ, והטעם פשוט וمبואר דהרמב"ם ז"ל ס"ל דעיקר שיעור ששים על מב"מ נאמר וסמכוונו אקרא דזרוע בשלה וכאשר אבר דעתו ז"ל לפניו בסוגי' דזרוע בשלה, אבל מבשא"מ הוא תמיד בגין דהינו בקפילה, ורק במקומות דיליכא קפילה סמכין אשימים עפ"י הסכמת אמוראי בתראי. אבל המשניות והבריתיות לא ידעו משיעור זה במובא"מ כלל, וכאשר מבואר דעתו ז"ל בפט"ו שם, ואכ"ח האי תוספת אחת להכירה אין לו מקום אלא בתערובות מב"מ דשם תמיד בעין ס' ווושען על ברוי' עוד אחת בתערובות איןו מינו דעיקר בקפילה ואם אין בו טעם מתירין גס בארכבים, ועוד פחוות מזה, ורק במקומות דאריע דיליכא מי שיטועם משערין בס', מפני שאז בטח לית ב"י טעם, ומה מקום יש כאן להוסיף חד להכירה, ולא עוד אלא דבאיינו מינו לא נושא לעולם לבט ביריה שלמה דהרי ניכר האיסור, ולכן כל עצמות טעמו של הרמב"ם ז"ל לא שייך אלא מב"מ, ולכן נקט קדרה שלبشر אצל שmeno דגדי, ודוקא נקט ביצים אצל ביצה אפרוח, משום דזוקא במוב"מ אייכא האי תוספת חד להכירה, ואל תשיבו נבדיצה שיש בה אפרוח ביצים מבשא"מ הוה דלא שווה בטעמא. דהנה לדעת הרמב"ם ז"ל דעיקר שיעור ששים על מב"מ נאמר, וכאשר ביאור בתחילת ובהלכה כ"א הרי במוב"מ איזלן בחר

דמרבנן „מכל“. ודע דבלאה נמי לא הבנתי דברי הראש יוסף זיל במא שכטב דאם משום נבלה אין כאן בריה. הלא לרמב"ס קאי ולרמב"ס זיל הלא גם בנבלה איכא בריה כמו שפסק בפ"ד ה"ג עי"ש.

והשתא דאתنين להכא נאמר דרי"ג קאמר ביצה בס', ולא בעי ס"א מיריע בבייצת אפרוח עוף טהור דמסתמא כך הוא כמובן, דהרי בייצת טמא ניכרת ואין דרכו לשלקו אפי' אינה אוסרת בטעםא דמייא בעלמא היא, אבל דכיוון דעתמה מה ישולנה וגם איסור שישבדר לבשל טמאות ונ"ט דשמא יבא לאכלו, וס"ל לרי"ג דגם מה שאסור מריבוי הכתובים כמו חצץ שיעור כדרבנן יחשב, וכמו שכתבנו לעיל דף מ"ט ע"ב בתוס' ד"ה רב ואיסורא דאוריתא, לישב דעת רבא דרצה להקל בח"ט כמו בשאר דברי סופרים, משום דמלוכה אותו עי"ש, וכן מר בר ר"א לקמן דרצה להקל בחצץ שיעור אף דודאי ידע וסביר כרי"ג בחצץ שיעור אסור מריבוי הכתובים, וכן סגי לי' בס' כמו בשמננו של גידת ותחליה אמר דין דשמננו של גיד וכחל שנדע דבאיסור דרבנן הקלו לפחות חדא וסגי בנז"ט ט"ת והוסיפו חדא בגין משום בריה, ואח"כ קאמר דבייצת אפרוח טהור נמי כדרבנן דניין לי' ולכך בס' והוא סגי, כמו בשמננו של גיד, אבל אנן דלא פסקינו לא כרבא דלעיל ומחייבן בס' ח"ט כמו בשאר איסורי תורה, וכן מר בר ר"א לקמן דרצה להקל לענין שיעור ס' קר' אשוי, لكن שפיר פסק הרמב"ס קר' חלבו אמר ר"ה, דבייצה בס' והיא אסורה, בין בטמאה ובין בטהורה, דשניהם אסורים מה"ת. אולם בתוספתא דקთני דבייצה בנ"ט ודאי דלדעתה קודם האי גזרה שהגزو להוסיף חדא על הביצה משום בריה דלדעתה הרמב"ס זיל בלאה"ה מוכחה לנו ר' כון, דהרי לדעתו גס בגין ציריך להוסיף חד משום בריה, ואיך יפרנס משנתינו דקთני בגין בין הגידין בנ"ט דהינו שישים והרי התנא דמשנתינו סובר יש בגידין בנותן טעם והוא לוי' דאוריתא, ולמה לא בעי ס"א כמו בבייצה להכירה דברי, אלא ודאי דהמשנה נשנית קודם האי תקנה, ובזה נתבאר שיטת הרמב"ס זיל על נכוון, וגם הסוגי מתישבת שפיר בס"ד. ועוד זאת הראשונים כאן דומה שהקשה הפלתי זיל ואחריו יתר האחראנים על התוס' ד"ה ביצה בס', ומה לא כתבו דרי"ג אחא לאשמעין לאפיקי מדר' חלבו אר"ה דסגי בס' והיא, ולא בעין ס"א והיא. קושי' בדotta היא, דאי לאפיקי מדר' חלבו הוליל' ביצה בס' והיא מותרת, וכלשווון ר' חלבו, אבל מדקאמר ביצה בס' ואינו ביצה מן המניין, הרי הרבותא דאן ביצה מן המניין של ס' ולא דלא בעי ס"א וזה פשוט.

על' ש' גמרא ארחב"א אריב"ל משום בר קפרא כל איסורין שבתורה בס' וכי כל איסורין שבתורה במאה, ושניהם לא למדוה אלא מازוע בשלה וכי הנה סוג' זו מרישא לסייע עמקה וסתומה, ויש בראשונים זיל ומכח"כ באחרונים זיל מבוקה נדולה ואני העני בעדעת אתנהלה לאטי לבאר שיטת רשי"ו ותוס' והרמב"ס זיל כל או"א לפידרכו וארכא כי שיטת הרמב"ס זיל היא השיטה המחוורת שאפשר להעמידה קרובה לה שיטת רשי"ז, והרוחקה ממנה שיטת התוס' שאין להעמידה כלל, וכאשר כן הוא ברוב המקומות כאשר ביארתי בחבירוי זה.

ואתחיל בביואר שיטת רשי"ז ולוז היא: האי דרצה דזערע בשלה דרצה גמורה היא, ולהצריך בכל חורבות לח בלח שישים או מאה לכל מר כדאית לי', משום דזוקא שלמה צויתה התורה לבשל האיל עם הזורע ולא חלק בשתי קדרות, משום דאי אוסר הזורע את המתבשל עמה פחות מששים, כי כן כתוב רשי"זיל בפירוש لكمן בד"ה הא חומרא זיל: „דלא תימא ליבטן ברובה וכו' ומוה איל נזיר דאקיל גבי', לא אקל אלא במאה או בששים,

ששים בדקודק שניים ואחד בדקודק, וא"כ במקום דקתני בנ"ט א"א להכנס האי תוספת אחת על סמך הא חדא, שנית הלא הרמב"ס זיל בשמננו של גיד נמי בעי תוספת אחת משום בריה, אלא דכיוון דהוא רק מדרבנן ובדרבנן בעלמא כמו בכח ובודמה סגי בנז"ט ט"ת לפירשו, لكن סגי בשמננו של גיד בס' והוא, וא"כ בבייצת אפרוח לפי מה שפסק הרמב"ס זיל בפרק ג' ה"ח לחלק בין בייצת טמא לביצת טהור דביצת עוף טמא שהתחל האפרוח להתרוקם בה לתקה עליה משום שרך העוף אבל בייצת אפרוח בו אלא מכת מרדות מדרבנן עי"ש, וכאן כתוב סתם בייצת אפרוח דבעי ס"ב והי לו לחלק בין בייצת עוף טמא לטהור דבביצת רשי"ז דמשום טהור סגי בס' והוא, ולא עוד אלא דלפי שכתב רשי"ז לא העלה כלום כאריך בהני עניינים, אבל לישב דעת הרמב"ס זיל לא העלה כלום כאשר יראה כל רואה.

אבל מה שנראה לפע"ד בזה הוא, דלהרמב"ס זיל האי בייצת אפרוח טהור לענין זה כדאוריתא, דהרי דומי' חצץ שיעור הווא דנלמד מריבוי הכתובים מכל השוץ השורץ על הארץ לרבות אפרוחים שלא נפתחו עיניהם כדתני' לעיל ס"ד ע"א. והא דקאמר שם דהוא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא, משום דאפילו ביצא לאoir העולם אסור כז' שלא נפתחו, וזאת ודאי רק דרבנן בעלמא ופליגו בה ראבי"ו ורבנן בבייצה דף ז' ע"ב, אבל ביצת שרייקמה שכטב עליו הרמב"ס דמקין אותו מכת מרדות אם אלה, הוה איסור תורה בחצץ שיעור, דהרי מריבוי דכל Kata'a, ותדע דהרי שם בהלכ' שאחרי כתוב הרמב"ס זיל דין נמצא עליה קורט דם, אם על החלמו אסורה כולה בבייצה, ולא כתוב דמקין עלי' מכת מרדות כמו שכטב תחלה בבייצה שרייקמה, וכן דרכו בכל מקום לכטוב מכת מרדות רק על דרבנן שנדרש ונסמוד אל הכתוב שהוא שאחרי כתוב הרמב"ס זיל דין נמצא עליה כען שלוקין על לא גמור מלכות ארבעים, וכן תראה שכתב בפ"ז הטז' זיל: „יראה לי שכל אלו החוטין והקרומות איסורן מדברי סופרים ואם תאמיר שהן אסורה כולה בבייצה, ולא כתוב דמקין אין לוקין עליון עכ"ל, הרי משמע מדבריו דעל דברי סופרים ממש גם מכת מרדות ליכא אלא במקום שדרשו כן מריבוי הכתובים, וגם משקל וטרוי" שבגמ' מוכח כן דפרק.htm על הא דפרש רבא על ביצת השוץ שאם ריקמה ואכלה לוקה עליה משום שרך השורץ על הארץ, אי היכי Mai Ari' דטמאה אפי' טהורה נמי, דתני' כל השוץ השורץ על הארץ לרבות אפרוחים שלא נפתחו עיניהם, ומתרץ מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא. ויל"ז הלא לדעת הרמב"ס זיל דכל דאתה מריבוי הכתובים אין בו מלכות, מה פריך טהורה נמי דהא עכ"פ אין לוקין אותהה כיון דאתה ריק "מכל", ועכ"ב לומר דהכי פריך כיון דאתה מריבוי דכל, אפרוח שיצא לאoir העולם לראב"י, עכ"ב דרייקמה אית בי' מלכות דעל ריקמה לא בעין ריבוי כלל,adam בעין הריבוי על ריקמה באפרוחים שיצא מנ"ל, ועכ"ז מתרץ דבאמת גם לראב"י לאו מריבוי דכל אסור באפרוח אלא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא, וריבוי' דכל אריקמה אתה ולאeki ריק מכח מרדות כמו בחצץ שיעור. ועכ"פ יצא לנו מכל הנאמר לדעת הרמב"ס זיל בריקמה דאתה מריבוי דכל ולוקין מכת מרדות עליה הוה דאוריתא בחצץ שיעור, וציריך ס' כשאר איסורי תורה, כמו שאמר ר"א لكمן ועוד בחצץ שיעור אסור מה"ת, וממילא דהאי תוספת חד משום בריה שיק' נמי בייצת אפרוח טהור. וזה דלא כרשי"זיל שכתב דמשום נבלה נגעה בה ואז לא הי' בה משום בריה ממש'כ הראש יוסף זיל, אלא משום שרך נגעה בה

הזרוע נגד האיל. כיוון דאיכא הללמ"ס לשיעור ביטול האיסורים כבשר בלפת. אולם בהז"ל דלא מצינן הלהקה צו שתחדרש לו איסור נגד מקרה מלא אחריה רבים להטוט שמה נשמע ביטול איסורים חד בתרי וכמו שאמרינו בגמרה דמדאוריתא חד בתרי בטל ופירש"י ז"ל מקרה אחריה רבים להטוט, לולי הילפota דזורי בשלה, וכן בעין הילפota דזורי בשלה להוציא ביטול איסורים מקרה אחריה רבים להטוט, ולצמצם השיעור בכמה ATA הלהקה דכבר בבלפת, אלא עדין קשה כיוון דمزורי בשלה גם השיעור נלמד למ"ב' ולמר במאה, מה מוסיף תחת לנו שיעור אחר כבשר בלפת, שאינו מבאר יותר אלא אדרבה סותם יותר כמובן, ולא עוד אלא כיוון דלפי באירינו לשיטת רשי"ז"ל, הא יילפota דזורי בשלה עיקרה על תערובות מב"מ אתה, דלמ"ד טעם עיקר DAOיתא רק על מב"מ אתה ולמ"ד טעם עיקר דרבנן מבשא"מ מב"מ דלא בטל ברוב, ובענין נמי ס' כמו מב"מ דמ"ש אמר הא שיעורא דכבר בבלפת אין לו מקום כלל, דהרי הא דבעין יותר מרוב בביטול האיסורים איןנו כדי לבטל טעם הנרגש במבשא"מ, אלא גם בענין יותר מרוב ולא אותו איןנו מינו, רקADRבה איןנו מינו נשמע ממענו גנ"ל, ומה זה דקאמר התנהא לשינה דבנ"ט כל ותולה אותו בשיעור בשר בבלפת כיוון דעיקר ביטול האיסורים דבעין יותר מרוב מזורע בשלה נלמד שהוא מב"מ, ושם נתינת טעם לייא, והוא חומר עצום על שיטת רשי"ז"ל, והרבה יגעתו לישבו, ולא עלתה בידי, אבל מ"מ ברור אצל דשיטה רשי"ז"ל כן הוא, דעיקר יילפota מזורע בשלה על מב"מ הוא דבעי ס' או ק', אלא דלי"י דס"ל מב"מ לא בטל וכאשר כן הحلכתא לדעת רשי"ז"ל, פליגו בי' אבוי ורבא לקמן איך יילפין מזורע בשלה דלאבי קתני בבריתא זה היתר הבא מכלל איסור למיעוט שאר איסורים מב"מ כמו מזורע בשלה נלמד דלא בטלו, מ"מ יילפין לרaben דר"י דבמ"ב לא סגי ברוב אלא בעין ס' או ק' בלח בלח, ואז באמת האי יילפota מזורע דלא הحلכתא הוא, אולם רבא מפרש באטל, והיינו נמי דר"י דכלכילת באילפס דاع"פ זהרציך מהו"ת, אמר דלטעמי קפילה ארמא, וכן בבריתא דקדדרה שבשל בה בשר וכו' דאפילו איכא ס' בעין קפילה ואשמעין דסמכינו אשש דרבנן אקפילה ולקולא, אבל הא ס' דקאמר רבא איןנו דבעין ס' אלא דסמכינו אששים ולקולא בدلיכא קפילה, והוא נתחדש בזמן אמוראי בתראי כמו שפרש"י ז"ל לעיל על הא דרבא דאמר רבן לא סגי בס' מדרבן במבשא"מ דטעמא לא בטל, והיינו נמי דר"י דכלכילת באילפס דע"פ זהרציך מהו"ת, אמר דרא"י קפילה ארמא, וכן בבריתא דקדדרה שבשל הא דריב"ל דהכא, אבל הא דאייפסק הילכתא בע"ז וכן כתוב רשי"ז"ל על הא דרא"י כל איסורי שבתורה משערינו בבצל וקפלוט, הינו קודם דאייפסק הילכתא בששים, הרי דסובר רשי"ז"ל דהאי פסק הלהקה מאמוראי בתראי בע"ז שם, הוא לקולא ולהוחمرا אבל בימי ר' יוחנן ורב"ל אכתי לא אייפסק האי הילכתא ועכ"פ לkolola לא, והי' צרך קפילה גס בדאיכה ס' בدلיכא קפילה הי' צרך לפי האומד כבצל וקפלוט, חז' מגה"ג דסגי בס', כפרש"י ז"ל על הא דרא"י משום דמתני היא דכבר בבלפת משערינו. אבל רבא דקאמר אמר רבנן בס' הינו דסגי בס' בدلיכא קפילה בכל איסורין ולא בעין יותר ולקולא זו נתהזה ע"י האי קביעת הילכתא מאמוראי בתראי.

וז"ע כי האי כבשר בבלפת דלפי רשי"ז"ל הללמ"ס זהה, הנו אם נאמר דרך על גיד בירך ATA וכפטת דברי רשי"ז"ל, והן כפיバイורנו לעיל כל איסורין אתה, אפילו אם נאמר דהינו שעור שישים, לא יתתיشب שפיר עס האי מימרא דריב"ל, משום בר קפרא, לפי מה שמספר הש"ס דשניהם ילו מזורע בשלה, יילפota גמורה על ס' או מאה, למאי הילכתא ATA שיעור דכבר בבלפת ולא עוד אלא אדם נאמר דשיעור כבשר בבלפת על כל איסורין אתה, עכ"פ דהני תרי לשינה דריב"ל גס בשיעור בשר בבלפת פליגו אי בס' אי בק', וא"כ מנ"ל להש"ס לתלות פלוגתתם בזורי בשלה ולומר דמשם למדוה שניהם דמה"ת לא סגי ברוב, אלא בעין כשיעור כ"ש באיסורי אחרים" עכ"ל ועיקר הילפota הוא על מב"מ אלא דרבנן אפילו שוה בשמא, ולר"י דמ"ב' מזוה בשמא לא בטיל, במ"ב' מזוה בטума כמו חמרה חדתא בעינבא, ועיין ברשב"א ז"ל דזורי בשלה באיל נמי הכה דמויה הזרוע לגבי אל חמורתה חדתא בעינבא. וממילא במבשא"מ נמי בעין ששים דמ"ש, ואפילו אי נס בפחות כבר בטל הטעם מ"מ לא גרע משה בטума דבעין ס', אלא באם נרגש הטעם גס אחר ס' תלוי בפלוגתא דטעם עיקר, ולמ"ד טעכ"ע DAOיתא אסור, ולמ"ד טעם עיקר לאו DAOיתא מותר מה"ת אבל מדרבן עכ"פ אסור מצד טעם עיקר, ולפ"ז הא דקאמר דכל איסורין בתורה בס', לא בטין בס' קאמר, אלא דעט סמך ז"ל בד"ה איסורין מה"ת, ולא בטין ברובא, ולפ"ק פרש"י ז"ל בד"ה בס' דהיכי דבדיקנא ולא יהיב טума, או במ"מ דליך למקים אטומה בעין סמך, וממילא שמעין דבדאיכא סמך בטל מה"ת, אפילו כי היב טума למ"ד טעם עיקר לאו DAOיתא, וזה שכטב רשי"ז"ל בד"ה ושניהם לא למדוהו, דמהאי יילפota שמעין גם ביהיב טuma, אבל רבנן אחמור ואמור דרבא לעיל דרבא לעיל איזורין ז"ל בד"ה ולא תקשה מהאי דרבא לעיל דרבא קפילה נמי קפילה ולא תקשה מהאי דרבא לעיל דרבא קפילה ואמר רבא סגי בס', וכן מר"י לעיל דкамר ליטעמי קפילה ארמא, ואמר רבא דשמעין מני דסמכין אקפילה הרי ממשע דבדליך סמך ולקולא סמכין, דאי בדאיכה סמך וליכא קפילה נמי מותר דקאמר רבא מה רבותא דסמכין אקפילה וכאשר נתקשו בכל זאת על רשי"ז"ל בכל המפרשים הבאים אחריו, אבל לפ"י באירינו לך"מ, דהאי סמך דריב"ל שלמד מזורע בשלה, איןו האי סמך דקאמר רבא לעיל, דאמר רבן בסמך, דהאי דריב"ל הוא דבעין ס' מה"ת, ומילפota דזורי בשלה, אבל עדיין לא סגי בס' מדרבן במבשא"מ דטעמא לא בטל, והיינו נמי דר"י דכלכילת באילפס דע"פ זהרציך מהו"ת, אמר דרא"י קפילה ארמא, וכן בבריתא דקדדרה שבשל בה שר וכו' דאפילו איכא ס' בעין קפילה ואשמעין דסמכינו אשש דרבנן אקפילה ולקולא, אבל הא ס' דקאמר רבא איןנו דבעין ס' אלא דסמכין אששים ולקולא בدلיכא קפילה, והוא נתחדש בזמן אמוראי בתראי כמו שפרש"י ז"ל לעיל על הא דרבא דאמר רבן לא סגי ז"ל בפ"ב דע"ז ס"ט ע"א פסקין הילכתא בכל ששים ז"ל עכ"ל הרי דלא הזיך רשי"ז"ל הא דריב"ל דהכא, אבל הא דאייפסק הילכתא בע"ז וכן כתוב רשי"ז"ל על הא דרא"י כל איסורי שבתורה משערינו בבצל וקפלוט, הינו קודם דאייפסק הילכתא בששים, הרי דסובר רשי"ז"ל דהאי פסק הלהקה מאמוראי בתראי בע"ז שם, הוא לקולא ולהוחمرا אבל בימי ר' יוחנן ורב"ל אכתי לא אייפסק האי הילכתא ועכ"פ לkolola לא, והי' צרך קפילה גס בדאיכה ס' בدلיכא קפילה הי' צרך לפי האומד כבצל וקפלוט, חז' מגה"ג דסגי בס', כפרש"י ז"ל על הא דרא"י משום דמתני היא דכבר בבלפת משערינו. אבל רבא דקאמר אמר רבנן בס' הינו דסגי בס' בدلיכא קפילה בכל איסורין ולא בעין יותר ולקולא זו נתהזה ע"י האי קביעת הילכתא מאמוראי בתראי.

מבשא"מ בנן' ומב"מ שא"א לעמוד על טumo יבטל ברובו", ואח"כ מפרש תערובות מבשא"מ כיצד, אם יש טума וממשא דהינו כיitz בצדא"פ אסור מה"ת אבל פחת מזה ע"פ שנרגש הטעם איינו אלא מד"ס, ולוקה רק מכת מרדות ואח"כ מפרש דין תערובות מב"מ בהלכ' ד' וצ"ל, "נפל חלב כלו לחלב האלי" ונnoch הכל, אם ה"י חלב האלי" כשנים בחלב הכליות הרי הכל מותר מה"ת אבל מד"ס הכל אסור עד שיאבד דבר האסור בעוצם מיעוטו ולא ה"י דבר חשוב שעינו עומדת כמו שתיבאר, הלכ' ה' ובכמה יתעורר דבר האסור ויאבד בעוצם מיעוטו כשיעור שנטנו בו חכמים, יש דבר שישعروו בששים, ויש שישعروו במאה ויש שישعروו במאתיים. הלכ' ו' נמצאת אתה למוד, כל אישורין שבתורה וכו' מבשא"מ בנן' בטל בס' מושום דבריו מינו גם העיקר והמשש שנימוח בטל, וא"כ אין חילוק בין קדשים לחולין במושם".

שיטת התוס', עיקר מימרא דרב"ל דכל אישורין שבתורה בס' או במאה על תערובות איינו מינו ולבטל טעם הנרגש בחיך קאי, ובמקומות דיליכא קפילה ארומאי, ורק באיסורין שאסורים גם לזרים, ולא בתורמה ולא בין לניר, דכל דיליכא טעם הנרגש אין צריד יותר ושורי, והא דatzricco גם במ"מ בלבד ס' הוא רק ממשום דלא פלוג רבנן כן כתבו הראשונים ז"ל ولكن כתבו התוס' בד"ה ומ"ד בס' דלענין מבשא"מ דעתם עיקר דאוריתיא לאו דרשא גמורה היא, דהרי זרוע עם האיל מב"מ הוה דבטל מה"ת ברוב, אלא ס' או מאה קבלה היתה בידך, ואסמכותו האי קרא, ואם באמות טועמים ואין בו טעם גם בפחות סגי, ואם אריע דיש בו טעם אחר ס' ודאי אסור מה"ת, אלא כתבו בתוס' לחומרא דקים להו דוביור מס' לממר וכ' לממר פוסק הטעם - ואין כוונתם כמו שראה משלו, דלענין מב"מ דרשא גמורה הוה דלבעי ס' או ק' דהרי כתבו דמדאוריתיא בטל ברוב, ולא כמו שפרשיי לולי לפותא זרוע בשלה, אלא דרך החילטה כתבו דמה"ת בטל ברוב - ומ"י חכם יבין את זה חדא דסכך"ס עיקר הדין לריב"ל הוא לkolא דסמכינו אס' או ק' במושם" וליקא קפילה, דמסתמא ליכא טעם הנרגש, ואת אסמכותו אקרה זרוע בשלה שהוא מב"מ, ואין לו עניין כלל למה צריךין לדעת דהינו דב"ס או ק' אין הטעם נרגש בחיך.

ומה שכתבו בד"ה ולהומרא ז"ל "ועוד דזימן פוסק בפחות מס' או ק' וא"כ הא דילפין לאסור עד ס' וכ' חומרא בעלמא הו"ע צ"ל אין מובן כלל דלפי שיטותם אם באמת פסק הטעם לא בעניין ס' או ק' דהינו בטעם קפילה ואומר שלא מרגיש, שנית קשה טובא במ"מ שכתבו הראשונים ז"ל דמשום לא פלוג הצריכו כן איך חמור מב"מ דבטל מה"ת ברוב יותר ממבשא"מ דסגי בקפילה, גם לא שיק לא פלוג כלל, כיון דבדאיכא קפילה לא בעניין ס', הרוי מב"מ כמו איכא קפילה דמי, אלא דבזה אוי רואה שהתוס' לא סברו דמ"ב"מ אותו מינו גרו להצריך ס' או ק', אלא מעיקר הדין הצריכו ס' או ק' במ"מ וכאשר כן הוא ג"כ דעת הרמב"ם ז"ל כמו שאבאר לפניו אבל חוץ מכל הנ"ל שיטת התוס' כעشن לעינים וכחומר לשנים בפירוש הסוגי בהא דתני בבריתין, זה היתר הבא מכל אישור ודברי רבא דקאמר לא נזכרה אלא לטעם עיקר דקדשים אסור, דנדחקו בדוחקים לא פשוטים, אלא נפלאים ורחוקים הן בלשון הש"ס וזה בסבירות, וכאשר יראה כל רואה ואין מן הצורך לבאר כל זאת.

120 שיטת הרמב"ם ז"ל: דמה"ת חד בתורי בטל במ"מ וכן מבשא"מ אי לית ב' כיitz בצדא"פ דהינו טума ולא ממשו מותר מה"ת, דעתם עיקר לאו דאוריתיא, אלא מדרבנן אסור במ"מ עד ס' ובתרומה עד מאה ובערלה וכלי הcars עד מאתיים, ובאיינו מיינו כל זמן שיש בו טעם האיסור דהינו שנרגש בחיך. כי כן כתוב בראש פט"ו ממ"א ז"ל: „דבר אסור שנתעורר בדבר מותר

והא דקתני במתני"כ כיצד משערין כבשר ב:left הרכבתה ז"ל בפיה"מ מפרשו דעל איינו מיינו קאי. כי הגיד נרגש בירך אלא דהתנא נותן לנו שיעור על הרגשת הטעם, שהי' נרגש בחיך כ"כ כמו שנרגש הבשר שנוטן ב:left. אלא מה דקשה טובא לרמב"ם ה"איך מפרש מה דקתני אח"כ במשנה, בגין הגידין ובחותיכה בגין החתיכות בנן' ו' דאין ה שיעור דהרי בגין מיינו בטעימה

המשנה החמירו יותר לאסור באינו מינו כל טעם הנרגש וסמכו על געולי עכו"ם דאפיקו פליטת כלים אסור, ואז נתחדש ג"כ הא אסמכתא דזרוע בשלה ולשאר כל תערובות מב"מ בס', ולכן הא משנה דCBSR בלפת במושגא"מ ובו"ט במב"מ לאו הלכתא הו, אלא במושגא"מ אסור כל טעם הנרגש אפיקו כל דחו, ובמב"מ בעין ס' כדי שיבוטל בעוצם מיעוטו, ומזה סמכו אח"כ אמראי בתראי להתריך גם תערובות אינו מינו בדליך קפילה בביטול ס' או ק' או מأتים להשות שיעור הביטול באינו מינו כמו במנינו כי מסתמא הטעם כבר בטל עוד קודם שיעורין אלו, כך דעת הרמב"ם זיל ומיל שלבו רחב יוכל לסליק החומרות מרשי"י ורמב"ם על אופן אחר כדי שלא נצרכך לכל מה שכתבנו אחיזק לי' טבות רבתא.

ע"ב גמור'ומי לפינן מינה והתני' זה היתר הבא מכלל איסור זה למיעוטי Mai/co, והתוס' הקשו דהרי שפיר אמר זה למיעוטי שאיר איסורי תורה דאי מבלתי לכתחה, עיין בראש יוסף זיל שכתב דהותס' סברו דביטול איסור לכתחה איסור מה"ת, וכדעת הראב"ז זיל והוא אמת וצדק דארחרי רבים להחות בקשי התירו ההוראה, ומהיכי תיתני לכתיחה לבטל, עיין בفتיחה מה שארכנו בה, אלא דלא פאי יש לישב קושי' התוס', דהכי פריך דאי נימא דילפין מהכא ביטול ס' או ק' דעדיף מרובה וכאשר הסביר הרמב"ם זיל דנאנך בעוצם מיעוטו והוא כמו דליתא, א"כ נימא דבלט ביטול בס' שרי גם לכתחה עכ"פ מה"ת, דנינו דביטול חד בתרי לא, אבל בס' שפיר דמי אף לכתחה, וזה נכון מאד, אולם בלא"ה נראה לעפ"ד לישב קושי' התוס' דהרי ביטול איסור לכתחה אפיקו הוא דאוריתא, עכ"א אינו אלא דעת איסור בביטולו, אבל לא שרי' התערובות איסור אחר שביטול, וא"כ כל זאת לא שייך אלא בכונתו לבטל, אבל הכא דמצותוי בכך לבשלה בהדי האיל, וליתנה אח"כ להחן, לא שיך כלל לומר דעת איסור בביטולו, ואין זה דומה לשאר איסורין כמו איסורי מלאכת שבת, דאף שלא בכונה חייב במקום דאיaca פסיק רישא דהכא עיקר האיסור כוונת הביטול כדי לאכול האיסור ע"י תערובות והמעשה של הביטולibli כוונה זו אין בו איסור של כלום (ותדע דאל"כ איך מצין למילך טעם עיקר מגעולי עכו"ם דאפיקו אי טעם עניין לאו דאוריתא שפיר צייתה התורה להגעיל כל"י ב"י כדי שלא יתנו הבלעה טעם במתבשל דהרי הוא כמבלט איסור לכתחה ומיל' דאם בישל בלא הגעה דהתבשל נאסר, וניהו דאיינו כוונתו לבטל מ"מ הנה פסיק רישא וכמבלט בכונה, וכן אמרה תורה להגעיל אבל לא לאסור בדיעבד כשבישל בלא הגעלתן) ומ"מ קאמר בגמ' דזרוע בשלה חידוש הוא ופרשי' זיל לכתחה התיר לבטל איסור דנייהו כיוון דעתה כן לבשליה יחד ודאי דלא עבד איסורה כל ניל' אבל מ"מ על האי מצוה לבשל יחד שפיר אמר חידוש הוא דעתה תורה לבשל איסור עם היתר ודוק' היטב.

ד"ה צ"ט ע"א גמור' רבינא אמר לא נרכה אלא למקום חתק ופרשי' זיל דבעלמא בכל איסור והיתר המוחבורים כגון הוציא העובר את ידו וכגוןابر המודולל כולן איסורין כדאמרין בפ' בהמה המקשה ס"ח ע"כ"ל, ואני עומד ומשתומם דלעיל שם ליכא שום זכר מאבר המודולל לאיסור מקום החתק, רק באבר היוצאה ומשמעות דמה שעומד על שפת הרחם ע"פ דאיינו בכלל יצוא להיות נאסר מצדבשר בשדהתרפיה, אבל גם בכלל כל בהמה תאכלו אינו, להיות ניתר בשחיתת האם וכמוש"כ שם רשי' זיל בפירוש, וא"כ באבר המודולל מאן דבר שמי' "שייה" מקום חתק שלו אסור. שוב ראיית שהרראש יוסף זיל נתעorder בזאת וצינו דברי הרשב"א זיל לעיל נ"ז ע"א, ובושא"ו י"ד ס"ב והנה הרשב"א באמת כתוב כן ולומד דבר זה מהא דרבינא דהכא דבכל איסורין

תלו ושיעור ששים לא נזכר כלל, ולא עוד אלא דלישנא דבנ"ט לשיטת הרמב"ם זיל אינו מובן כלל כיון דעיקר שיעור ס' או ק' אמר"מ נקבע ומשום דאיינו ניכר בנסיבות התערובות מחמת עצם מעוינו ולא משום דהטעם של אינו מינו נאבד בס' ועוד זאת דבפ"ב דערלה תנא שיעור ק' בתמורה ומאותים בערלה וכלאי הכרם, ולמה השםיט שיעור ס' בשאר איסוריין, וזאת גם לשיטת רשי' זיל קשה דסובר דהאי ק' ומאותים הן במנינו והן באינו מינו. רשי' זיל סובר דשיעור ס' עיקר אמ"ב איקבע א"כ מה ראה התנא להשמיט שיעור ס' בשאר איסוריין הן במ"מ והן באינו מינו. ולדעת רשי' זיל אין לקושי' זו שום ישוב לפע"ד. אלא דבלאי'ה יש לתמונה על הרמב"ם לפיה פירשו בהאי כבשר בלפת דקאי על חזק הטעם דבעין שיטיעום מה השםיט דין זה בחיבורו יד החזקה, ניהו דהנתנא על ירך שנתבשלה בה גה"ג קامر, ואנן איתן לנ' אבן"ט, מ"מ במאמר דבעין שיטיעום טעם האיסור כבשר בלפת, על כל תערובות מושגא"ם קאי, ולא דוקא איגד כהן, והרמב"ם בחיבורוADRABA סתם וקאמר בהלכ' כ"ט דתרומה טעם לי' כהן, ושאר איסוריין סמכין אסתיימת קפילה עכו"ם, ולא האזכיר כלל דציריך שיטיעום טעם גמור כמו שדריך ליתן בשר בלפת להטעינו משמעו דכל טעם שנרגש אסור ודלא כתונתי' דדוקא כבשר בלפת בעין.

ולכן קרוב בעניין לדעת הרמב"ם (ולא לרשי' זיל) דבזמן חיבור המשנה, דהיאנו תנאים הראשונים באמת לא ידעו משיעור ששים, הן במ"מ וממוש"כ במושגא"ם ובמנינו מינו ה' בטיעמה וכבשר בלפת, ולא כל טעם כל דחו אסור, והדבר מסתבר, דהרי למאן דיליך טעם כעיקר ממשרת צmockים במים כדי לעשות ממן מין לשותות, וכן אם מבב"ח ילפין טעם עיקר הרוי אמרין לקמן ק"ח ע"א דלאו כל שהוא קאמיר משום דדרך בישול אסירה תורה, והכוונה באזה דידייבר הכתוב בהווה בדרך שads מבשל בשר בחלב, וא"כ כמו דממעוט כ"ש דאי טumo נרגש כלל, ה'ה ממועט טעם קלוש דהרי דרך בישול אינו כן, אלא כדי להרגיש טעם גמור, ורק אי מגעולי עכו"ם כיליך, אז אפיקו בפליטת כלים שהוא ודאי רק טעם כל דחו, ולא בדרך המבשלין או השורין אסור, אבל תנא דמתני' דבשר בלפת קאמיר דהיאנו בדרך שmbshlim בשר כדי להטיעם הפלפת, עכ"ט טעם גמור הנוטן בכונה לתוכן המאכל אסור, ובב"ח פשיטה דכך הוא אפי' למאן דיליך מגעולי עכו"ם, ואפי' הוא דאוריתא כדעת הר"ת מ"מ בב"ח דרך בישול דוקא אסירה תורה, פשיטה דפליטת כלים רק מדרבנן בעלמא הוא, וכאשר הארכנו בזה לעיל בהרא דקדדרה שבישל בה שער עיי"ש. וא"כ הוא במושגא"ם, דלא מקרי תערובות האסור רק אם נתערב איסור כפוי דרך המבשלין להטיעם המאכל בכונה, וגם זאת לדעת הרמב"ם זיל רק מדרבנן, דכן מבואר בריש דבריו בפ' זה דכל שהאיסור פחות מחד בשתה שהוא פחות מידי אכ"פ אין לוין עלי, אפיקו אצל כל הקדרה, וא"כ במ"מ דמה"ת בטל ברובא חד בתרי, ודאי די' ה' אם אסרו לפי ערך אינו מינו שהוא כדרך המבשלין ליתן טעם ולא יותר, וכן קתני שפיר במתני' גם בגין בין הגידין וחתייה בין החתיכות בנ"ט, ור"ל כערך בשר בלפת על חזק טעם הנרגש בחיק דבעין להרגיש דמפרש כבשר בלפת על חזק טעם הנרגש בחיק דבעין להרגיש כבשר בלפת, פשיטה דאי זה ס' ולא קרוב לו, וממילא דהאי בנ"ט דסיפא שהוא במ"מ נמי ע"כ קאמר אלא לפוי ערך בשר בפלפת, ולכן לא כתני במשנה דערלה שיעור שאר איסוריין במ"מ משום דז לא ה' שיעור קבוע אשר איסוריין רק כבשר בלפת באינו מינו ובמ"מ ה' נגרר אחר אינו מינו, אבל בזמן אחר יסוד

ודו"ק.

מקום חתק אסור, אבל בגין דלעיל אין זכר לדבר זה, גם מה שציין סי' ס"ב אני לא מצאת דין זה לא בטור ולא בשוו"ע והדבר צע"ג

דורי לא נזכר שיעור ס' לא במשנה פ"ב דערלה ולא הכא, רק שיעור כבשר בלפת באינו מינו והוא הרבה פחות מס' ובגיד בגידין בגיןCSI כשיעור בשר בלפת, והוא כדי שלא החלוק בין השיעורין ממש כשייטת התוס', אלא אכן ס"ל כבירית' דריש'ל משום בר קפרא דבשר אייסוריין מצאו חז"ל ג"כ סמך להצריך במ"מ ס', כמו שמצאו בתורה טעם על מאה, מקרה דעת מקשו ממן, וא"כ הוא, פריך שפיר על תנא דמשנתינו, וليبוטל ברובא וברובא ממש דבביש ביבש ליכא טעם להצריך שיעור של אינו מינו וכדעת התוס' וכן מתפרש מה שהביאו סוג' דב"מ ד"ב מ"ב דקאמר על מעשר דבטל ברובא, והיינו לפי סברת תנא דמשנה, אבל אכן דבעינן ס' במב"מ מעיקר הדין, שוב ממילא גם ביבש בעין שיעור זה, והראב"ד צ"ל דנדחק לפреш דברובא דקאמר בגמ' ברבייה קאמר, הוא משום דמסתמא בשיטת רשי' צ"ל איזיל, דס"ל דבנ"ט כתני במתנית' היינו ס', ושיעור דכבר בלא פ"ה דזוקא על גיד בירך נאמר, וא"כ גם התנא דמשנה סובר דבעינן ס' במב"מ, ולישנא לנו"ט מושאל ואין מודקדק, וכמשמ'כ למעלה בשיטת רשי' צ"ל, ולכן צרכין לדוחק דהא דפרק וליבוטל ברובא ברבייה קאמר, אבל לרמב"ם צ"ל אין צרך לשום דזוקק לנ"ל ודו"ק היטב.

תנוס' ד"ה שאני חתיכה הויאל וראו'ו להתכבד, בסה"ד, וי"ל דהכי פריך וכור' א"כ לא לתני חתיכת ב"ח, כיון דכבר אשמעין הכא דחתיכת איסור לא בטלת משום דזהה דבר שבמנין עכ'ל, התוס' לשיטתייהו דסבירו לעיל דגס חתיכת חטא טמאה זהה חתיכת הרואה להתכבד שפיר כתבו דה"ה ב"ח נלמד מנבלה, אבל לפי דעת הרשב"א והריטב"א צ"ל שככטו, דחתיכת טמאה הוה חתיכת שנארה מכח בלעה, וכוונתם לדעתך דחריל"ה לא מקרי אלא בשנאסרה מתחילה ברייתנו, וכן גם ב"ח נלמד מנבלה, דהרי שע"י בישול ובליעת הטעם נאסר, ולolio' איסור הנאה הוה שפיר בטלת, אבל גם לפי דעת התוס' י"ל דאייצרך לאשמעין חתיכת ב"ח, למ"ד אפשר לשחות מותר, דהרי פלוגתא דתנאיiac באזה لكمן ק"ח עי"ש. ולהאי מ"ד ודאי דאית ל' דין כחתיכת שנארה עתה קודם שנשחתה אסורה בהנהה, עיין ברא יוסף צ"ל שחקר לדידן דפסקין בכל איסוריין חתיכת עצמה נ"ג, למה לא תה' לחתיכת שנארה ע"י בלעה, ומ"מ קאמר התנא דלא בטלת כיון דכמות שהיא רק עי' בלעה, ומ"מ קאמר העצמה נ"ג בשאר איסוריין חוץ מב"ח אינו אלא מדררבנן, מ"מ גם באיסוריין דרבנן אסירין התערבותות משום חתיכת הרואה להתכבד, ולפע"ד נראה מושום דחתיכת שנארה ע"י בלעה עע"פ דנעשה נבללה וביעין ס' נגד כולה, מ"מ לא מציא איסור בפליטה רק כשאסור דמעיקרא מצח הולך עמו, הרי דלא לכל מיili חשובה כಗוע האיסור, ולכן גם לעניין חתיכת הרואה להתכבד לא נחשבייה כगוע האיסור, אבל בב"ח אפילו למ"ד אפשר לשחות מותר ולא מציא איסוריין בס' דין חילוק. כי רק לשיטת התוס' דעיקר שיעור ס' על כיון דאסורה בהנהה כगוע האיסור תחשב לעניין חתיכת הרואה להתכבד, ודו"ק.

בסוג' דחתיכת עצמה נ"ג עיין מה שכתבנו لكمן בסוג' דטפת חלב דף ק"ח.

ע"ב משנה נהוג בטהורה ואני נהוג בטמאה. הלשון אכן נהוג משמע דלית ב' שום איסור גיד כלל דלא נאמר איסור גיד על טמאה, והנה אם המשנה כר"ש,-DDRASH מינגדו אסור וברשו

ע"ב גמר' כיצד משערין אר"ה כבשר בראשי לפטות, הון לפ' רשי' צ"ל וחן לפ' הרמב"ם צ"ל בפיה"מ, ר"ה לקולא קאמר דרש"י כתב דבעינן בראשי לפטות בשר הרבה כדי לטעם טעם בשר, ממה דבעינן בגין הלהפת, וכן הרמב"ם צ"ל מפרש דהטעם נרגש בלפת דהינו בראשי הלהפת יתר מבשר חמחים ואנן בעין הרגשת טעם הגיד בחיק, ולכן בעין ייד הרבה כדי שירגש טעמו בירך, וכעכ"פ לדעת שניהם ע"כ זאת השיעור פחות מס', דכיוון דאן לפי הסכמה אמרוין באיסוריין אששים במקום דלאיא קפיא לא בכל האיסורים, ע"כ דבש' לא נרגש שום איסור חוץ מדברים החריפים שאינם נאכלין לבדן, אלא מתחלה עומדים לתבל ולהטעים המאכלים וא"כ א"ל לומר דישורא דבשר בלפת יהי' מכון עס' ומילא א"א לפרש גם בגמ' דסיפה בגין הגידין ובחתיכת בין החתיכות בס', כמו שפי' רשי' צ"ל במתנית' ועכ"ל לומר לדעת רשי' צ"ל דס' לעולם בעין, וכאשר זהה סתרה גלו' לפירושו בהא דריב"ל דלעיל דלמד מזרען בשללה, דהוא דרשה גמורה לדעת רשי' צ"ל דס' לעולם בעין, וכאשר הארוכתי באזה לעיל אבל לדעת הרמב"ם צ"ל ודאי כן הוא דחכמי המשנה לא ידעו מחומרא או דס' בשאר איסוריין רק מחומרא דק' בתרומה וק' בערלה וככלאי הcars וכם"כ למעלה ודו"ק.

תוס' ד"ה אגבגנ"ט למאדי דקימ"ל גה'ג אסור בהנהה וכוי' עיין בזה מה שכתבנו לעיל בריש פרקן ודוי'ק.

דף ק' ע"א גמר' וליבוטל ברובא, בר' שאני, וככתבו התוס' בד"ה בר' שאני ודבר שאינו בר' ולא חתיכת ראו'ו להתכבד בטל ברוב, ואפיקו איסור דרבנן לייא' וכון הקבע ההלכתא בשוו"ע סי' ק"ט, אלא שיש פלוגתת הראשונים הרשב"א והרא"ש צ"ל אל שרי לח גברא לאכול שלשתן. ולא חשו הטור ובעל ש"ו לשיטת הראב"ד צ"ל המובאת ברשב"א צ"ל, דגס יבש ביבש עי' ס' ואעכ"פ שהב"י כתב דכן נראה דעת רשי' ורמב"ם צ"ל. והראש יוסף צ"ל כתב דלא מצא כן ברשב"י. ואני אומר דאלו ה' נחתו וירדו לסתו דעתם של רשי' ורמב"ם צ"ל, ודאי דהיו פוסקים כמוותם בפרט לחומרא. דהרי באירנו למעלה דעת רשי' ורמב"ם צ"ל, וזה שווין זה שווין דעתך רבקיעת שעור ס' הוא על תערובות מב"מ, כמו תרומה במאה וערלה וככלאי הcars במאתיים, כן כל שאר איסורי תורה בס' במב"מ וסמכווה על קרא דזרוע בשלה, ועכ"ט טעם צ"ל להצריך יותר מחד בתרי, משום דאחרי ריבים להטוט ריק בקושי התירה התורה והצרכו ס' ק' ומאתים כדי שיבוטל האיסור בעוצם מיעוטו, לא בטעם דהרי במב"מ בלבד להא' לייא' העין עומדת עליו כמשמ'כ הרמב"ם צ"ל, והוא בנסיבות שאין הריבוי ניכר, הכל כמו שביארנו לעללה, וא"כ פשיטה דאיין חילוק בין לח בלח ליבש ביבש, כמו בתרומה וערלה דלכ"ע גם ביבש בעין ק' וק"ק, ה'ה בשאר איסוריין בס' דין חילוק. כי רק לשיטת התוס' דעיקר שיעור ס' על אין מינו מינו גירו להצריך ג"כ ס', אז שפיר מחלקים בין רק משום אינו מינו מינו גירו להצריך ג"כ ס' ורמב"ם צ"ל אין כאן מקום תערבותות לח ליבש, אבל לשיטת רשי' ורמב"ם צ"ל להיא חלק כלל. ומאחר שכפי שביארנו למעלה שיטת הרמב"ם צ"ל היא מהחוורת וגם רשי' צ"ל בפירוש הסוג' נתה עליה עכ"פ באזה דשיעור ס' על מב"מ הקבע, ונלמד מזרען בשלה לא ידעת אייך נוכל להקל גדים. ולפי ביאורינו דלעיל לדעת הרמב"ם צ"ל משנתנו באמת לא סברה שיעור ס' בשאר איסוריין רק ק' בתרומה וק' בערלה,

חומר מקרי וכמו שסביר באיבות דף ה' ע"ב שלא מצין למילוי העזה דוחה לא תעשה ממילה ותמיד שכן ישנו קודם הדיבור הרי דחומר מקרי מה שישנו קודם הדיבור. אלא דשם באיבות ראיית בהגנות הגאון ר"צ חיות ז"ל שהקשה והא גם יום נהג קודם הדיבור ביהודה, והביא שם דברי הריטב"א שכטב דעתו"ג יהודה ואבות נוהגן ביום, לאו מטורת חיוב אלא כמו שקיים אברהם אבינו כל התורה וכותב הגאון ז"ל דבזה ניחה דהרבמ"ס פ"ט ה"א מהלכ' מלכים דמונה והולך המצות של אר"ה ונוח ואבות, השמייט יבום, ופלא על הגאון ז"ל דהעברי עניינו דהרבמ"ס שם האזכיר מעשר ביצחק, ותפלות שתקנו האבות, והלא אלו ג"כ מצד עצם עושים ולא ע"י ציווי השם, ולא עוד אלא דגה"ג כתוב הרbam"ס ז"ל שם, דיעקב חדשו, ולא כמו מילה שנצטווה עליה אברהם אבינו, עי"ש בכ"מ שכטב ג"כ דמלשון הרbam"ס מוכח כן, וא"כ קשה למה נאמרו, ואז לא הי' טומאה קדים והי' אסור אהאי דור ג' גיד של טמאה, ולמה לא יהיו כן לעולם. - כן יש להקשות לכאר' - אבל עד כל hei איסורים אשר בטבע העניין עלול באים באח'י, כמו גיד אטמאה דלעלום טומאה קדים קודם שנתקשו אברוי בגידין, או נו"ט איגיד דלעלום גיד קדים או בב"ח אחלה, דלעלום הלב קדים וא"א בעניין אחר, אשר מה"ט אנו אמורים דהתורה עצמה לא אמרה איסור גיד אטמאה, ולא נו"ט אגיד, ולא בב"ח אחלה, מפני שהتورה לא יסור דבר ויחזר וייסור אותו עי' שינוי שיתהווה אח'כ, שב אין כאן האיסור שני לשום דבר גס לקברו בין רשיים גמורים לא, דהרי האי לאו לא קאי כלל על אותו חלק שנאסר מוקדם מצד טبع העניין, ומילא לא שייך לומר בקטן שנתקدل, וכן בשעת מ"ת דatto בהדי הדדי, כיון ד鬱 העניין הגוף הללו דניין, אי נאמר איסור גיד הטמאה, כיון דבטבע העניין לעולם טומאה קדים, ולא אסורה תורה גיד שנאסר תמיד קודם שנעשה גיד, ושאני הני איסורים שדברו בהם ביבמות, כמו אחות אשא ואשת אחוי, או שבת טומאה וזרות, דין בהם קדימה בטבע העניין, כי לפעמים האי קדים ופעמים האי קדים ורק כשאיירע שניות בהם יחד זהה אח'ז, אין אמרין דין אח'ע"א ללקות או להביא קרבן על שניהם, זהה שייך לומר אבל לאיסורה בעולמא שפיר חל וממילא בקטן שנתקדל חל נמי ללקות כיון דבמקורה באים בהדי הדדי, משא"כ באיסורים שבטבע העניין באים זה אח'ז שלא אסירה התורה מעיקרא השני על הראשון שקידם לו בטבע, וזה ברור אמת וצדקה ולפנינו נדבר עוד מזה בס"ד.

ומה"ט בהני איסורים שבטבחם באים בהדי כמו לאו דנדרכים דאמרו ז"ל דליה חמש וששבע במכות דף ט"ז, אין להקשוט להמה לוכה משום כל הני ולא נאמר דלאיסורה בעולמא נאמרו, ולא ללקות תרתי ושׁ שבע, ונפקא מינה לקברו בין רשיים גמורים, או בחולה שיב"ס, להאכיל אותו הקל הקל, זהה ליתא דכל שאסורה התורה ממליא לוכה משום דבר אמרה דרחמנא, ולא שייך לחלק בין מלכות לאיסורה רק בהזדמן במרקחה, שני איסורים כנ"ל ודוק' היטוב.

ע"ש אר"י והלא מבני יעקב נאסר וудין בהמה טמאה מותרת להם עיין בת"ח ובראש יוסף דמוכרח מגמ' דmutsum חמוץ קתינו עלי', אבל אין לומר כיון דבני דבמ"ת נתחדשה ההלכה דבחמה טמאה חשתרי, זה אינו דכוין דבמ"ת נתחדשה ההלכה דבחמה טמאה נאסרה גם דין אח'ע"א, ממילא דלא חילג גיד אטמאה, אלא דלפ"ז קשה טובא הפיה"מ לרbam"ס דמפרש, דלעלום גם לרבן נאסר גה"נ לבני יעקב, אלא דפליגו אר"י באמרים שאין אנו מקיימין המצות שנצטו קודם מ"ת לאבותינו, אלא מפני שנתחדשו בסיני, כמו אבומה"ח ומילה וכן גה"ג, ויש לתמורה סכ"ס מה השיבו רבנן לר"י דשפיר מציא מודה להו בכלל זה, אבל מ"מ כל שנצטו קודם הדיבור

יותר ניחא, אבל אי התנה דמשנתינו מטעם אין אח'ע"א סובר, דאיינו נהג בטמאה ובאשר באמרת מסיק כן בגמ' אז לכאר' יש לראות, והא דזוקא לעניין מלכות אמרין דין חל ע"ב דלבקרו בין רשיים גמורים אח'ע"א, ואיך אמר כן דאיינו נהג دمشמע דלא שייך כלל איסור גיד בטמאה, ולא עוד אלא דקשה יותר לפי מה אמרין שם באיבות דבקtan שנתקדל בשבת אתה אישור טומאה וזרות ושבת בהדי, כמו כן נאמר דקטן שנתקדל הני בהמות טמאות דאייכא בעולמא עתה נאסרו עליו היום וגם איסור גיד שליהם עמהם דהא לביה בהדי הדדי קאתו, ושוב הוה מושיף ומיגו דחל איסור של גיד טמאה אקטנים שנתקדל היום חל אcolo עלמא, וכן מיד בשעות מ"ת יש לומר כן דהא בסיני כל איסורי תורה בהא הדדי נאמרו, ואז לא הי' טומאה קדים והי' אסור אהאי דור ג' גיד של טמאה, ולמה לא יהיו כן לעולם. - כן יש להקשות לכאר' - אבל עד כל hei איסורים אשר בטבע העניין עלול באים באח'י, כמו גיד אטמאה דלעלום טומאה קדים קודם שנתקשו אברוי בגידין, או נו"ט איגיד דלעלום גיד קדים או בב"ח אחלה, דלעלום הלב קדים וא"א בעניין אחר, אשר מה"ט אנו אמורים דהתורה עצמה לא אמרה איסור גיד אטמאה, ולא נו"ט אגיד, ולא בב"ח אחלה, מפני שהتورה לא יסור דבר ויחזר וייסור אותו עי' שינוי שיתהווה אח'כ, שב אין כאן האיסור שני לשום דבר גס לקברו בין רשיים גמורים לא, דהרי האי לאו לא קאי כלל על אותו חלק שנאסר מוקדם מצד טبع העניין, ומילא לא שייך לומר בקטן שנתקדל, וכן בשעת מ"ת דatto בהדי הדדי, כיון ד鬱 העניין הגוף הללו דניין, אי נאמר איסור גיד הטמאה, כיון דבטבע העניין לעולם טומאה קדים, ולא אסורה תורה גיד שנאסר תמיד קודם שנעשה גיד, ושאני הני איסורים שדברו בהם ביבמות, כמו אחות אשא ואשת אחוי, או שבת טומאה וזרות, דין בהם קדימה בטבע העניין, כי לפעמים האי קדים ופעמים האי קדים ורק כשאיירע שניות בהם יחד זהה אח'ז, אין אמרין דין אח'ע"א ללקות או להביא קרבן על שניהם, זהה שייך לומר אבל לאיסורה בעולמא שפיר חל וממילא בקטן שנתקדל חל נמי ללקות כיון דבמקורה באים בהדי הדדי, משא"כ באיסורים שבטבע העניין באים זה אח'ז שלא אסירה התורה מעיקרא השני על הראשון שקידם לו בטבע, וזה ברור אמת וצדקה ולפנינו נדבר עוד מזה בס"ד.

חחי דכתיב בנה לאפוק מטה מלאיה, והוכחות דעה זו מכמה ראיות מוכחות כראוי מוצקות, יש לעיין מהו לא יכול נבלה אטמאה או גה"נ וכדומה, מצד אישור מוסיף לב"ג, וצ"ל דברמת לא דברו אלא מנבלה שהוא בשר נחרה, או נשחטה בפייסול דהני נתחדו לקרו נבלה שנכנסו לארץ ונצטו על השחיטה, כאשר ביארתי זאת בארכוח שם בפתחה, וזאת רק ליישר נאמרה, אבל מטה מלאיה באמות חל גם אטמאה ודוק.

ד"ג ק"א ע"א גמר' מאן תנא דאישור כולל באחע"א לית ל' ואיסור כולל באיסור חמיר אית ל', הנה רשי"ז מלפרש דאה"ג מקרי מוסיף, דכמוadam האיסור מוסיף גברא מקרי מוסיף, ה"ה דאם מוספי היה חומר כמו הנהה, מוסיף מקרי וחונס' הקשו עליו מלכון קי"ז ע"ב דפרק לשימוש וסביר שמואל אחע"א, והאתם בב"ח אחלה הזה אישור מוסיף ממשום דאטור בהנהה, אבל ודאי החומרא זו לא משווה לי להיות אישור מוסיף, אלא דהרמב"ס ז"ל בפייה"מ בכירויות בנודה נפלאה שלו, מישב קושי' ז' ע"י שמכרע בין שתי שיטות הללו אמרו דלulos אישור הנהה מקרי מוסיף, אבל דוקא אם האי אישור הנההינו נצחים מן אישור אכילה, רק הנה אישור בפ"ע, כמו בהקדש דאישור מעלה אין תלוי באיסור אכילה זהה מועלין גם בעור וקרן העולה, וכן אמרין כיון דאישור הנהה חל על כרחו, דין וכיון מי שייעבענו מלחול, لكن מושך עמו גם אישור אכילה לחביב תרתי, אבל בב"ח ושאר אישורין הדומה לו, דכל עצמיות אה"ג נמשך מאיסור אכילה, ואם אין כאן אישור אכילה אין כאן אה"ג, אך נאמר מגו דאיתו סוף הנהה וכו', אדרבה מיגו דלא חל אישור אכילה גם אישור הנהה ליכא, ואין זה אלא אישור חמור בעלמא ולא מוסיף. והנה הסברא הלו באמות נקודה נפלאה וראוי למי שאמרה, וכן מוסבר עניין מוסיף ברשי"י כאן דוק' ותשכח, ומיה"ט אישור כרת לא מקרי מוסיף כמו שנראה מדברי התוס' שהקשו על רש"י ז"ל, דמה פריך הש"ס לקמן לר"י ניהו דאישור כולל ליל, יבא טומאות הגוף שהוא בכרת ויחול על טומאותبشرשהואבלאו, דלמא ר"י מוסיף אית ל', אבל חמור ליל, אבל מה דקשי' לי על סברת הרמב"ס ז' הו, דהא בימות שם אמרין דמודה ר"י לענן לקבעו בין רשותים גמורים דחל, וא"כ גם בב"ח נימא דהא לעניין לקבעו וה"ה לעניין להאכיל לחולה שב"ס הרי חל, ומילא דאטור בהנהה, שוב הנהה מוסיף דמיגו דאיתו סוף הנהה איתו סוף גם אכילה ולמלךות הון אמת דלפי מה ש' הלח"מ בפ"ט ממ"א הלו"י, דכל שאין מלכות על הנהה לא מקרי מוסיף, לא קשה מיד אלא דדברי הלח"מ תמהון, דהוא ז' רצה לתרץ בזה דעת הרמב"ס שפסק בסוף פ"ד דהקדש הנהה מוסיף מצד אה"ה, ובב"ח פסק שלא חל אחלה ואנבלה, וכן מחלוקת כ"ל והוא פלא, כי לא ה' באותה שעה נגד עניini הגאון, דברי הרמב"ס בנודה נפלאה שמותרין קושי' ז' באופן הינ"ל, הרי דלא מחלוקת הרמב"ס בין אייכא מלכות על הנהה או לא. וא"כ קושתי במקומה עמדת דכון דחל לקבעו, הרי אייכא אישור הנהה נמי ושוב אייכא מוסיף. אבל כבר כתבנו בריש דברנו דלא ש"יך הא דלקברנו דחל אלא באיסורין דבאי דרכ' הזדמנות זה אה"ז וה' א' אפשר לבוא להיפך, אבל כגון בב"ח אחלה ואנבלה דלulos כלב ונבלה קדים ואשר מה"ט אין במציאות לעולם شيء' בב"ח תחלה וא"כ חלב ונבלה בזה אין כאן שום אישור גם לקבעו, לא, וזה ברור.

ואמ כנים אנחנו בדברינו נצחים לנו ישב נכוון על שיטת רש"י ז"ל לסתן דפרק בגמי וריוסה"ג אישור כולל ליל, והתניא שת ווה"כ וכו', ופרש"י ז' דआ"ג דאישור ב"א הוא, מאן דלית ל' אישור כולל גם אישור ב"א ליל, והקשו בתוס' דהא מבואר בגמי' בימות לי' ע"ב, דיוור מסתבר אישור ב"א מאיסור ב"א מוגבר כולם. ולפי הצעתו

איסור טמאה, אלא דהרמב"ס סותר א"ע בזה דברי' בבסופו, הביא מימרא דר"ז בריש נמלות והביא אחת שלמה עד שנעשה צוית לוקה ש, חמיש משום נמלת ואחת משום צוית מנבלת המתאים, וה"ה הניח סתירה זו בצ"ע, והכ"מ כתוב בכוונות הרמב"ס דלאו דברשרצים קאמר, ולא לאו דນבלה והלח"מ תמה עליו מאהר דברבר חייב על כל שמות המפורשים בתורה, איה הא לאו מיוחד עלبشرשרצים. ולפע"ד נראה לקיים דברי הכה"מ ז' לדלא"ה יש לתמורה דאפילו נימא דאישור חל על אישור לאו דນבלה גם בשרצים המואסים כמו נמל' דהא אמרין בע"ז דף ס"ח ע"ב, דלאו דשרצים חידוש הוא משום דבדילא אינשא מני' מחמת מיאוס ואיך נחייב עוד משום לאו דນבלה דלא כתיב בהוא בפירוש, בפרט בלאו דນבלה דלא כתיב ב' י' לגר אשר בשער תנתנו הרי דבעין ראי' לגר והני שרצים הללו אינם ראוי' לגר מקרי, מצד דבדילאי אינשי מינייהו, ועיין ברמב"ס שם הלו' כ"א ז' זה שאמרנו בפרק זה שאוכל כיון שאכל כיון מבריה גודלה וכו', אבל האוכל ברי' טמאה בפ"ע הרי זה לוקה אפילו היהתה פחותה מן החדרל וכו', ואפילו סרחה הבריה ונשתנית צורתה, הויאל ואכללה כולה לוקה עכ"ל, וכותב ה' דמה שכותב ואפילו סרחה הברי' וכו' הוא בשלא סרחה והבאישה עד שלא תה' ראוי' לאדם, אבל אם סרחה כ"כ כבר ביאר רביינו בפ"ד דכל שאכל אוכל האסור אחר שהסרה והבאיש שבטל ממאל אדם ה' פטור, וכן הוא דהלהקה כר"ש דאמר נבלה שאינו ראוי' לגר אוינו קורי נבלה כמו שתבהיר שם עכ"ל. ואני תמה על דבריו ז'ל, דמה ראי' מובללה, אדרבה משם ראי' להיפך דהרי בשרצים המואסים גם ר"ש מודה דנטלפ"ג אסור כמובן גבורא שם בגמר' ע"ז הינ'ל, וכן יש להוכיח מפסיק המחבר ביו"ד סוף סי' ק"ד ש' דברים המואסים כנלים וזובים ויתושים שלם אדם בודל מהם למיאוון אפילו נתרבו בתבשיל וונימחו גוףן לתוכו אם ההיתר רבה עלי מותר, והוא מריש"א שכטב דבහני אין לך בו אלא חדושן לאסרו בעין מגזה' אבל לא לאסרו תערובתן, וא"כ ה' להחומר נמי, דכל שהוא בעין אפילו נסrah א Soror, דאיון ללימוד מנבלה דבעין ראוי' לגר, כיון דהרי בלא"ה אין ראי' לאדם ומ"מ התורה אסרתן, וכבר חולק הפרח' בס"י ק"ג על האי ה' וכותב דבහני שרצים אפילו נסrah לוקין עליהן, וכפשתות דברי הרמב"ס ז'ל. ולפע"ז קשה טובא לאו דນבלה בעין ראי' לוגר, והני ראי' לאדם בלא"ה ליתא, דהא בណבלה בעין ראי' לגר, דוקא בנסרה איינו ראי' לוגר, ואל תשיבו דהאי איינו ראי' לגר, דוקא בנסרה אח"כ קאי, ולא כמעט שרצים הנימאים בטבעם זהה ליתה דהא שם בע"ז קאמר דלר"מ אתה קרא למעט סרחה מעיקרה, ולר"ש סרוח מעיקרה לא צריך קרא, וא"כ לכ"ע קשה נהמעט מהאי קרא איסור נבלה משרצים המואסים שאינן ראוי' לגר, אבל ודאי למ"ד אהע"א לא צריך למעט, ולפע"ד אהע"א באמות נעעת ה' סרחה והן שרצים המואסים דשניהם אינם ראוי' לגר. ומוכרחים אנו לומר דאייכא לאו מוחך לבשרשרצים, ולפע"ד נראה לבאר זאת עפ"י מה שכטבו התוס' מכות ט"ז ע"ב ד"ה רישק ט' נמלים. דמש"ה בעין אחד Chi דהינו שלם ולא סגי בכזית, משום דאייכא כמה דכתיב לא כטב בהוא אכילה, כמו ואל תשקו את נפשותיכם בכל השרצ וכו', ועל אלו לא לקי עד שאוכל שרך שלם, וא"כ י"ל בהני שרך לא יאכל, הוא לאו מוסיף על צויתبشرשרצים, ולפע"ד דאיתו שכם דלא כטב שכם ט' נמלים. דמש"ה בעין אחד Chi דהינו שלם וגם צוית לוקה משום שרך, ומושום בשם מן השרצ, ומישב שפיר דעת הרמב"ס ז' ולכפירוש הכה"מ ז' ז"ו.

וזע עוד דלפי מה שהארכתי במ"א (עיין בפתחה עיקר יו"ד וו"א) דນבלה שמתה מלאיה גם ב"ג מצווה עליה, וכదדרש בפסקתא מכל

היתה שלא לחדש חדים, ולא נחאה לי' דלעומם הגזירה הייתה על יהוה"כ לבטו, אלא דהמה עשו עצות בנפשם שלא לחדש חדים, כדי שלא יצטרכו למסור נפשם על יהוה"כ נראת מזה דכל שהיתה הגזירה על יהוה"כ, לא הי' רשותם להנצל ממשית נפש ע"י ביטול מע"ש כל קידוש החדשים, אלא דקשה אם לא גזרו על יהוה"כ, למה קבועו על שבת דזוקא להתענות בו ולבטל עונגה שבת, ולא קבועו באחד מימי החול, וצ"ל דכוונת הריטוב"א ז"ל דלעומם כוונות הגזירה הי' לבטל המעודדים וגזרו על הב"ד שלא לחדש החדשים כדי שיבוטלו המעודדים ממילא, ומ"מ לא הי' צרכין למסור נפשם ע"ז, כיון דעיקר הגזירה הי' על העשה דקה"ח והמעודדים ממילא יתבטלו, או אולי י"ל דעתע"פ שלא קדרו החדשים מ"מ לפי החשבון נפל יהוה"כ על שבת, ולכן ציוו לשמרו בתורת יהוה"כ שלפי החשבון אף שלא נתקדרו החדשים. ובזה הי' ניחאה מה דקשי' לי' דמהה אתא ר' יצחק לאשמעין דבריה"כ כזה דלא חייב חטאת עליו פשיטה, דודוחק לומר דקדרתא לאשמעין לאפקוי מקושי' התוס' ד"ה יהוה"כ, דתירוצים פשוט כ"כ עד דלא איצטרכ' ר' יצחק למימר, וממילא שפטור, אבל אם נאמר דבאמת לפיה החשבון נפל יהוה"כ דהאי שתאת אשבת, רבותא גדולה קמ"ל, דכל שלא קדרו הב"ד החדשים נתבטלו המעודדים ולא מהני החשבון לקבוע מועד ודוק.

ע"ש תני אמרו לו לר"י וכי נאמר ע"כ לא יאכלו בני יעקב וכו' ולא נקרוו בני ישראל עד סיני אלא בסיני נאמר אלא שכתב במקומו לידע מאי זה טעם נאסר להם עכ"ל הגמר' כבר כתבתי לעיל דלפיה"מ לרמב"ם דגס לרבען נאסר נה"ג לבני יעקב ע"כ הא בריתיא משושבתה היא, והוכחת הרמב"ם ז"ל הוא ממה כתיב "עד היום הה"ד דאי"א להיות ציוויו". עתה אני מוסיף בתמיון על האי בריית', דהנה הש"ס פריך מתיב רבא, וישאו בין ישראל את יעקב אביהם, ובଘחות ש"ס וילנא הקשו דהיה לי' להביא עוד פסוקים קודמים כמו ויבאו בני ישראל לשבור אוכל ועוד שם, וכל זאת איינו אלא דקדוק בעלמא, דבמה שנדחק הש"ס לתרץ ולהלך בין קודם מעשה ולאחר מעשה מתישב הכל, אבל אני תמה אקרה מה יענו למקרה מלא במעשה דידיינה שהי' קודם המעשה, והתמס כתיב כי נבלהudo עשו בישראל, הרי דגס המעשה נקרוו ישראל.

עוד אני תמה דלעיל דף צ"א ע"א איתתי, אמר ריב"ח Mai dictibet דבר שלח ביעקב נפל בישראל דבר שלח בעקב זה נה"ג, ונפל בישראל שפשת איסרו בכל ישראל, עיין ב מהרש"א שמספרש דבר שלח ביעקב קאי על המעשה שאירוע בעקב עם המלאך, ופשט בישראל כי סיבה זו גורמת שנאסר גה"ג לישראל, והוא פלא והפלא דמה זה שказמר, זה גה"ג" והול"ל "זה חקicutת כף הירך" וכן קאמר בכל ישראל" ולא ذי לו לשנא דקרה שנפל בישראל, ורש"י ז"ל בפירוש כתוב דעיקר הדרש הוא לדבר הנשלח בעקב, דהינו איסור גה"ג שנטപטש, "בכל ישראל" מדייק האי בכל ישראל לומר, דנhero דרך יעקב הנהג כן, נתפסת איסורו לא רק על בני לחוד, אלא שנשאר חק עולם בכל ישראל, והמהרש"א ז"ל נראת דרצה לפרש האי מימרא אליבא דרבנן דסבירו בסיני נאמר, אבל זה ליתא וצ"ל דמה דקארם ש"ס על איזיך מימרא דריש"ח דדריש טבוח טבח והכך, טול גה"ג בפניהם דאתא כמ"ד גה"ג נאסר לב"ג, קאי נמי אמיירא הקודמת, והש"ס קאמר לה הא, "כמ"ד גה"ג נאסר לב"ג", ולא ריב"ח, אלא דלפ"ז מה השיבו כאן רבנן לר"ג, והא לא נקרו בני ישראל עד סיני, והא גם לר"י הפירוש בקרא, "על כן לא יאכלו בני ישראל את גה"ג עד היום ההז'" ר"ל מאז שאירוע המעשה ועד היום ההז', אינם אוכליין, ועתה כבר נקרוו ישראל כאשר כתוב משה את התורה, וכיון שהוא מספר שמאז ועד היום אינם אוכלייןיפה קראו אוטם בני ישראל בשם של עותה, כמו דכתיב ונפל בישראל,

دلעיל י"ל, דהש"ס מוכיח דריש"ג ע"כ ל"ל ב"א, כמו דל"ל כולל דהנה התוס' יבמות ל"ג ע"ב ד"ה אר"י כתבו דנבללה מקרי חמוץ שכן מטמאה, והנה התוס' לשיטתו דגס אה"ה רק חמוץ מקרי ולא מוסיף, ואולם לדעת רשי"י ורמב"ם דגס אה"ה מוסיף מカリ, מה לא נימא גם טומאה מקרי מוסיף מיגו דמוסיף טומאה חל נמי לבב' אכילה ואיך אמרו חכמים שהמו ריוסה"ג, דנבללה אגיד לא חל, והקדש ושור הנסקל חל אגיד, וידעת מה שב' הנז'ב בהז' וכון הטעם המליך, אבל אין סברתם דתרי מיili נינחו מתקיימת לדעת הרמב"ם אדרבה הנה גבי הקדש מש"ה מוסיף מカリ, משום דלא תלי באכילה. אבל הנכוו בהז' הוא דلسברת הרמב"ם לנו לא מקרי טומאה מוסיף אגיד, משום דבאמת אי נבלה לא חיל אגיד, גם טומאה דגה"ג של נבלה אינה מטמא, ובאמת סוברכו ריוסה"ג בפסחים בסוגי' דחזק'י ור' וא' ומשום דאין איסור נבלה חל אגיד עי"ש בגמי' ובאחרוניים, וא"כ שפיר לא מקרי מוסיף, אמנים אם יש בנסיבות דיחול נבלה אגיד באיזה אופן, שוב לעולם איכא טומאה עכ"פ דהרי אז חל לקברו בכל אנפין ממש"כ לעיל, וממילא דהזה מוסיף. אמרו מעתה בנבלה שנטנבללה עם יציאת רובה של הולך דאתא גיד ונבלה בהדי הדדי אם נאמר דבב"א חל איכא מציאות איסור נבלה אגיד ושוב גם בשאר נבלות חל עכ"פ אגיד לקברו, וממילא דמטמא נבלה, וכיון דמטמא הוה מוסיף, ואיך קאמרו חכמים דנבללה אגיד לא חל כיון דמוסיף אית להו, הר'י גם נבלה אגיד מקרי מוסיף מכח טומאה, אלא ודאי דהין חכמים גם ב"א לית להו ולא חל נבלה אגיד אפילו דגס טומאה ליכא אגיד, ולא רובה, וכיון דלעומם גיד קדימים ממילא דגס טומאה ליכא אגיד, ולא מקרי מוסיף ולכן שפיר פריך משבות ויה"כ דריש"ג עכ"פ כי הicy דל"ל כולל ל"ל נמי איסור ב"א והבן.

אללא מה דקשה לי על הרמב"ם ז"ל הוא איך פסק במבחן חלב או נבלה בחלב, דלוכה על בישולו ולא על אכילתו דלמה לא מקרי מוסיף כיון דחל איסור בב"ח לגבי בישול הר'י חל נמי לבב' אכילה וכח דישנא בגמי' לקמן דף קי"ד ע"ב אבל דעת הרמב"ם ז"ל בלא"ה בעניין תמורה טובא דהוא ז"ל מביא שם בהלכ' ב' א' איסור אכילת בב"ח מכך' מ��בישול דשתק הכתוב מאכילה מפני הבישול הבישול שהוא אחת מצורכי אכילה, וכק"ז אכילה עצמה והוה כמו ששתק מבת מאחר שאסר בת הבת. ולפי"ז הי' לו לפ███ כאו כהאי לישנא וכחאי מ"ד דקאמר מזלאeki אכילה גם אבישול לא לקי, אך אפשר ללקות אבישול אם כל עצימות הבישול לא נאסר אלא מפני האכילה, והוא פלא והפלא לית נגר ובר נגר דיפרקיינהו ודוק.

ע"ב גמור' והתנני' שבת ויה"כ וכי הנה שיטת התוס' הוא דהש"ס ידע מיד דשבת קדמים מושום דקביעה וקיימה, ולכן פריך וכי ל"ל לריוסה"ג כולל, דהא מהחייב איזה"כ מושום כולל, וקשה לי דאפילו אם נימא כן מ"מ קשה, מה פריך הש"ס דהנה לקטנים שנטנבלו בהאי יהוה"כ, ליכא למימור דשבת קדמים דהא עליהם לא חל שבת רק בעשרה בתשרי כיון דלולי שהוא עשרה בתשרי עדיין לא בא כלל גדולות, וכיון דלהני עכ"ב בא שבת ויה"כ בב"א, שוב הוה מוסיף לכ"ע מיגו דחל אהני שנטנבלו היום, וזה הערת נפלאה.

ע"ש אלא א"ר, שמאדה הוה ושלחו מותם דiomא דכפורי דהאי שתא שבתא הוה. והקשה הריטוב"א בשם התוס' איך אפשר שבטלו יהוה"כ מושום גורה, והא בשעת גורה אפילו אעוקתא דמסאנאי' יהרן ואל עברור וכו', ותירץDKידוש החודש בבי"ד עשה הוה, וע"ז עברור ואל יהרג והואה"ע גרוו שלא לקדש חדשים עי"ש. כוונתו דכל שלא קדשו ב"ד חדשים, ליכא מועדים כלל. והוא דוחוץ לומר דהגורה

למה באמות לא נאמר כן, דכמו בשורצים אם אכלו כלו אף בכ"ש חייב משום ברוי', ובדאיכא כמה זיתים חייב אבל כאיז מಡתיב בי אכילה, אבל הטעם מבואר דבשרצים אתה אכילה לחיבב אכיות בשער ממנה, דודוקא בכלו בעינן גם עצמות וגידין כדי שייה' שמו עליון, דבחסר עצם או גידתו לאו ברוי' הוה, אבל באבמה"ח אם נאמר דעתך ברוי' חייב אפותות מצית בין הכל, אכילה דעתך ב夷' למה אתה, ע"כ אכיות בשער דבמץתו לא מצין לצרכ' עצם וגידין, דהה לאו ברוי' הוה ולכיות בשער לא צרך קרא, דהה חייב משום ב夷' אף דלא תלשابر רק בשער לחוד, וכל זאת אי איכא קרא לחוד אברשות מה"ח, אבל אי לא הי' קרא רק אבר מה"ח, ודאי הוה אמרינו דין חייב אבר בכ"ש בין הכל, ואכילה דעתך ב夷' אתה אכיות בשער ממנו.

ולפי האמור האי מימרא דרב לאו ד"ה הוה, אלא תלי בפלוגת' דרי' ור' ל' לפון, דודוקא לר' ידבמה"ח אתה מקרא דבר בשדה טרפה, מצין למייר דbamha"ח בעי בזית מפני דעתך ב夷' אכילה, משא"כ לר' דבון אבמה"ח ובין בשער מה"ח, את' מקרא דלא תאכל הנפש עם הבשר, ואיצטיך אכילה דקרא משום ב夷' ח' דבעי בזית, ע"כ באבמה"ח חייב אכ"ש משום ברוי' אפי' بلا בזית, כאשר ברוי' דלא בעי בזית, דניהם דהה לא תאכל אשניהם קאי, מ"מ לא גרע מאכילה דעתך בשער עצמו, דמחלקין לומר דעל שרצ' שלמה חייב בכ"ש, ולא קאי לשון אכילה אשרצ', אלא אתה לאסור באוכל מקטתו מה דלא כתיב בקרא, מכש"כ הכא דמפורש בקרא גם בשער מה"ח, דשפיר מצין למימר דלושן אכילה דעתך משום ב夷' ח' אבל באבמה"ח חייב בכ"ש משום ברוי', ומיוישב זהה מה שתמנה התווית' מובא בראש יוסף על הרמב"ם והרשב"ט זיל שכתבו, למ"ד באבמה"ח צרך בזית, דהה ד"ה הוה דלא מצין מאן דפelig אהאי מימרא דרב. ולפי האמור תלי זה בפלוגתא דרי' ור' ל', ועינן עוד לקמן בסוף פרקן מה שאכטוב זהה, אלא דרלטב"ם דעה אחרת איכא בהאי דינא וכאשר אבראר שם ודוו"ק.

אחרי כתיב כי ריאתי בראש יוסף לעיל דף צ"ז ע"א בסוף העמוד ד"ה ועוד אפשר לפרש שכתב דמדברי רשי' דהכה משמע דחולוק על התוס', וס"ל דbamha"ח לאו ברוי' מקרוי, כי הרבה יש לחלק בין מה"ח לאבמה"ח צרך בזית, דהה ד"ה הוה דלא מצין מאן דהה דעדיין קשה דעכ"פ הוה לי לרשוי הפרש, דרב אתה לאפוקי דלא תימא דברי' הוה כמו גה"ג, אבל באמות ניחא דא"כ מה קאמר רב משום אכילה כתיב בעי בזית, דהה בגיד הנשה נמי כתיב אכילה ולא בעי בזית, וכמו שאמרו חכמים לר' לעיל דאכילה כתיב כדי לחיבו על בזית בדאיכא בו הרבה בזיתים, מה תאמיר דהכה באבמה"ח ליכא למימר כן ממש"כ התוס' שם, וכמו שהסבירו לעיל, ע"כ מצין למימר דעתך ברוי' הוה, ומ"מ בעינן בזית כמו בגיד הנשה לר' ידבמה"ח אכילה, אלא ודאי ס"ל לרשי' דלאו ברוי' הוה, ולא אתה לאשמעין דלאו ברוי', דזה פשיטה לך, ומ"מ הווע"א לחיב בכ"ש, משום דחלוקה כתוב לשני לאוון בשער מה"ח ואבמה"ח, והואו"א דבזה חלוקין דבשר בעינן בזית ובابر סגי בכ"ש, וכן קאמר רב דזה ליתא דאיך יתחייב בכ"ש כיוון דעתך ב夷' אכילה, אלא החילוק הוא דbabar מצרפינו גידין ועצמות משא"כ בשער, ואי לא דעתך ב夷' אכילה, הוה מהיבין אכ"ש ולא מטעם ברוי', אלא מטעם דחלוקה כתוב ממש"כ רשי' זיל' וכן תראה דידייך רשי' זיל' לקמן בריש' ע"ב בד"ה בmittata בכ"ז ו"ל, "בנבלת אכילה כתיב ב夷', וכל אכילה בכזית בר מאבמה"ח דרב' קרא וקפיד אבר לר' ידרשי' זיל' מדייק לומר דאפי' נחייב באבמה"ח בכ"ש, לא מטעם ברוי' נהייהו אלא מטעם דרב' קרא דקפיד אבר בגידין

הענין צע"ג לפע"ד.

ד"ג ק"ב ע"א גמר' כל שאתה מצווה על דמן אתה מצווה על אבריו, והני טמאין נמי וכו', הרаш יוסף זיל' העיר כאן דלר"א דאיתיך קרא לאסור אבמה"ח של טמאייס, מנ'יל דאמה"ת נהג עתה בב"ג, דהה נשנית בשביל דבר שנתחדש בו, דלולי קרא לא הי' אבמה"ח בטמאים משום דआחע"א, ולא מצין תנא שיאמר דב"ג מותר באבמה"ח עי"ש והנה לפי סברתו גם לר' קשה קושי' זו דהה התוס' ד"ה ור' הקשו, מה פריך לר' זיל' קרא, דלמא ר' מוהقا יליף דאסיר חמוץ חל, ותירצ'ו דמהכא א"א למילך דהה מושך הוה דנווה עתה בב"ג משא"כ גה"ג, ועתה אם נאמר דגס אבמה"ח איןנו נהג עתה בב"ג לא הוה מושך רק חמוץ, ושפיר מציע יליף מוהقا על גה"ג דחל על הטמאה, ולא עוד אלא גם לרבען דס"ל דאיינו נהג אלא בטהורים בלבד, דלמא אתה קרא ללימוד דआחע"א ולא מקרי נשנית בסיני, משום דמשנית בשビル דבר שנתחדש בו. אבל קושי' חדא מתרצת בחברתא דהה דआחע"א סברא חיזונה היא, דכמו שאמרו בע"ז דף ס"ח ע"ב דשרצים חידוש הוא דבלא"ה בדילאי אינשי מני' ולמה אסורה ההנורה, ה"ג בדבר דבדיל מיini' מהמת איסור שאסורה התורה, לא בעי לאסורה עוד הפעם, וכן אמרו בלאיו יתריא, וכל היכי דאייכא למידרש לא מוקמין בלאיו יתריא, וכיון שכן מהיכי תיתי נימא דbamha"ח איןנו נהג בב"ג ונשנית כדי לחיב על הטמאים שהוא חידוש, אם מצין למידרש קרא כרבנן דלהתיר אתה בטמאים ודוו"ק.

שוב נתישבותי דקושי' הרاش יוסף זיל' במחכ"ת בדotta היא. דהנה בסנהדרין שם פריך למה נאמר דנאורה ולא נשנית, לישראל נארה ולא לב"ג, ולא נאמר אדרבה לב"ג נארה ולא לישראל, ותירץ הש"ס משום דליך מיידי דרישראל שרי' ולב"ג אסורה. והנה התוס' לעיל דף ל"ג ע"א כתבו דר"ם דהה דאינן אבמה"ח נהג אלא בבהמה טהורה בלבד ולא בחר' וועפ', ע"ג דליך מיידי דרישראל שרי' ולב"ג אסורה הכא בלאה אסורה לישראל משום דלא נשחתה ואע"ג דליך אכית בשער באבר (זהה דהollow' משום ב夷' ח' לר' דאתא מקרא דבר בשדה דבלא"ה רק לר' קאי תירוץ זה וזהו) דחצ'י שיעור אסור מה"ת, ולר' דחצ'י שיעור מותר מה"ת אויל באמות לית לי' כלל דמי איכא מיידי עי"ש. ומעטה קושי' הרаш יוסף לית לי' מקום, דbamha"ח אפיקו לא ה"י נשנית בסיני נמי הוה נאמרה לב"ג ולא לישראל, דהה ליכא להקשות מי איכא מיידי דהה אסורה לישראל מצד א"ז או ב夷' ח' עכ"פ בחצי שיעור, ואי לר' הלא ל"ל מי איכא מיידי, וא"כ הכלל דנאורה ולא נשנית לישראל נארה ולא לב"ג ליתא לדידי', וזה ברור כשםש. וממיילא דנדחו כל דברי הרاش יוסף דלקמן בד"ה רישא בישראל וסיפא בב"ג שנתקשה לי' בעין זה באבמה"ח מנ'יל דנווה בב"ג עי"ש ודוו"ק. **ע"ש** גמר', אמר רב באבמה"ח צרך בזית, מ"ט אכילה כתיב ב夷', פרשי' זיל' ע"ג דתורי קראי כתיבי, חד לאבמה"ח וחוד באבמה"ח, לא תימא דאייכא אבר ע"ג דאיין בו שיעור וכו', והעיר הרаш יוסף זיל' דלמה לא כתוב רשי' דמשום דbamha"ח בר' הוה לא בעי שיעור, וכמו שבאמת הקשו התוס' לעיל צ"ז ע"ב ד"ה ור' יותר ה' לו להקשות דריש' טעמא לסתור קאמר, דנהפוך הוא דמשום דחלוקה כתוב לשני לאוון אבמה"ח וב夷' ח' ידעינו דבעינו באבמה"ח בזית ולא מהיבין אכל שהוא מטעם ברוי', כי על קושי' התוס' תירצ' שס דא"א לחיב באבמה"ח בכ"ש משום ברוי', דכיוון דאיינו חייב רק באכלו כלו אפי' איכא ד' וה' זיתים لكن אכילה כתיב ב夷', ע"כ אכיות אתה עי"ש, והדבר צרך ביאור דסכ"ס

ולא נשאר לנו לבאר, אלא איך אפשר דוחיים בלי שום תלישה תהיה עליה איסור בהמה"ח דأتא מקריא דטרפה, דהינו בשර בשדה שיצא חוץ למחיצתו, וזו לא נקרהת בשר ולא יצאה חוץ למחיצתה. אבל דעת דלכאו'ר כמו כן תוכל להקשוט על המ"ד בהמה לאברים עומדת, הלא האיסור הואابر שנתפשט מה"ח, ואמרין לפחות דף קכ"ח ע"ב, ד'אבמה"ח מטמא נגבלה, ויליף לי' מՃכתי וב' ימות מן הבמה החיה, והרי ד'אבמה"ח הואابر המתמן מן הבמה החיה, ואיך נאמר ד'איכא איסור זה עליה כל זמן שהאבר חי, אבל צ"ל דהלא כל בעל חי עומד ג"כ לאכילה ואמ' לא הי' לנו תיקון שחיטה של אחר כניסתו לארץ, או נחרה של מדבר לא הי' מציאות לאכול בשר, רק או מה"ח או מנבליה, וכיון שכן הר' ביל ציוו ה תורה עומדת כל בהמה לאכילה או חיה או מותה, ושניהם נאסרו לנו והוא חדא איסור, ומctrף ר' ל' מציאות כמו שבירנו, אלא דלמ"ד אינו לאברים עומדת סובר דעתמות ונידין אינם עומדים לאכילה בלי חתיכתابر, ולפ"ז אינו אומר דהא פלוגתא אי לאברים ולא לאברים עומדת תלי באידך פלוגתא אי אבמה"ח ובמה"ח מחד קרא אתה, או מחרי קראי, או ר' ל' סובר לאברים עומדת כיון דעכ"פ לאכול חי עומדת כתם לאכול מת, ובמה"ח ושפיר לאו לאברים עומדת, דנヒו שעומdet לאכילה או חיה או מטה מ"מ לאו לחותך ממנוابر עם עצם וגידין, ור' ל' סובר לאברים עומדת כיון דעכ"פ לאכול חי עומדת כתם לאכול מת, ובמה"ח ואבמה"ח מחד קרא אתה, מה לי בשר ומה ליابر, ומעתה דברי רשי' צ"ל מזוקקים שכותב דבاقלו ואית ב' כזית לא גרע מבהמה"ח ר' ל' דזאת א"א לומר דלא תהי על בעב"ח לא איסור אבמה"ח ולא ב מה"ח דהרי עומד לאכילה עכ"פ, ומה לי מת ומה לי חי, דהא לר' מctrף וחדא איסור הוה, ומה תאמר דכיו'ן דאמורה תורה תיקון ע"י שחיטה או נחרה,תו אינו עומדת לאכילה לא חי ולא מות, זה ליתא לכל שמחסור תיקון מחוסר מעשה הוה, והרי ربיעה עליה איסור כל זמן שלא נתקנה, וש' לי' כמה הרהורי דברים בזה וcutת אין להאריך יותר, ועיין עוד לפחות דזוק' היטב.

הטול בס"י ס"ב כתוב ד'אבמה"ח נהוג בטהורים ולא בטמאים ובין אית ב' כזית ובין לית ב' אסור, ותמה הב"י צ"ל למה לי להשמעינו גם פחות מ贗ת אסור, ומ"ש משאר איסורי תורה דחצ'י שיעור אסור מה"ת, וגם מש"כ ד'אינו נהוג בטמאים לי' נפקותא לנו בהאי צ'אן דנין דיני מלקיות, דבכוב"כ אסור, ועל קושי' הרשונה היבא הלב ארוי' בשם פרמי', ג'adarבה יש להקשוט למה באבמה"ח יהיו' חצ'י שיעור אסור, כיון דלא שייך בו חי' לאצטרופי, דהא חלקו בחוץ פטור, ואני תמה דהא עכ"פ איכא גם בהאי חצ'י שיעור קצת בשר דפשיטה דעתך ועטם לחוד לא מקרי חצ'י שיעור, וא"כ איכא משום חצ'י שיעור בהמה"ח. אבל חוץ מזה נראה לפע"ד דהטור כאן דבר גדול אתה לאשמעין, דכיו'ן דכתוב ד'אינו נהוג בטמאים, הרי' דנתנות כאן לדיני מלקיות, וכמש"כ הפרמ"ג' דנקותא גם לדידן לעניין פסולין עדות. וחוץ מזה יש כן נפקותא גדולה לעניין להאכיל לחולה שב'ס' דמאכליין אותו הקל הקל,adam יש אבמה"ח מטעמתו, וצריך לאכול כלו למילוי כרס, דמאכליין אותוابر טמא דלית ב' איסור מלקיות, ולאابر טהור דאית ב' מלקיות, וכן קאמר נמי ד'אבר שאין בו כזית אסור, ר' ל' שאם תלשابر שאין בו כזית יש עליו איסור אבמה"ח כיון שהוא עכ"פابر שלם, ואם אצל שני אברים כאלו ודאי חיב' מלקיות, דנヒו דבחלק אבר בהז' פטור הינו טעמא דבטל מנ' ש' אבר וה תורה הקפידה דזוק' על אבר שלם כמש"כ התוס' לעיל צ"ו ע"ב, אבל בשני אברים שלמים דאית בהו כזית בין שניהם ודאי מctrף אין דהא איכא כאן אבר

ועצמות כבריתנא הוה אמינה לחיב' בכ"ש ודזוק' היטב.

ע"ב גמר', ת"ש נטל צפור שאין בו כזית ואכלו, רב' פוטר פרשי' צ"ל רב' פוטר מפרש ואזיל דקסבר אין אבמה"ח בשלמה דלאו או בר מקריא, ומיהו אי איכא כזית הוה מחייב דלא גרע מבשר מה"ח דמחייב עליה בכזית, דהא נמי בשר הוא, עכ"ל. וכותב המהרש"א צ"ל ואיל': ולא ידעת מי הכריחו לה, דהא אי איכא כזית בשר הוה חיב' משום נבליה. כמש"כ רשי' ב' אלו הן הלוקין, בהאי דט' נמלים ואחד ח' דחיב' אף משום נבליה, דכשבלו'ו הוא מות וכוי' עכ"ל, ואני תמה על תמייתנו דאיך אפשר לומר הכא דבכזית בשר ה' חיב' משום נבליה ממשום דמת בבליעתו, דא"כ איך מחייב רשב"א ממשום אבמה"ח דכיו'ן שמת בבליעה והוה נבליה, הר' אינו אבמה"ח, אלא ודאי דזוקא בנמלים כתוב רשי' דבבליעתו מת משום דזוטר חיota טובא וגוסס נמי כמת ייחשב, וכמו דקמבע' לעיל דר' ע"א בנוילו בדגים סימני טרפה אי חשוב רשות חיותיהם, בוגדים סימני טרפה אי חשוב רשות דבבליעתו הוא אבל בעוף דבבי שחיטה ומוסכנת בו שר', לא נאמר דבבליעתו הוא מות ממש. אבל לעומת זאת שיטת רשי' צ"ל דחייב משום בהמה"ח גם לרבי דס"ל לאו לאברים עומדת, חוץ ממה שהקשו עליו התוס' קשה להולמו, דמה שכתב דלא גרע מבמה"ח דהא נמי בשר הוא, תמהו מאי לא מבוי לר' דיליפ' ב מה"ח מבשר בשדה, דיצה חוץ למחייבתו טרפה קרי' לי', הר' כ"ז שלא נחלש מון הח' איך יקרא בשר בשדה וכטרפה, אלא אפי' לר' דיליפ' מלא תאכל הנפש עם הבשר, דבר שchodא ונפש לחודא לחיב' על אבמה"ח ועל מה"ח הלא בשר לא מקרי עד שמת, וכמו דדרשין ב' בק' ובפסחים על ולא יכול את בשרו, אפי' עבד'י כען' בשר, דהינו שחתו לאחר שנגמר דין, הר' דבש' לא נקרה מהיים, ואיך מצין לחיב' בבלע צפוי ח' משום בשר מה"ח.

והנה כדי לבאר לך שיטת רשי' צ"ל בהז' צריך אני להאריך קצת. ודע דעפ"י מה שישuber רשי' כאנ' דבמה"ח לכ"ע איכא מוחיים מובן שיטת רשי' צ"ל הידעו' דחזקת איסור בהמה דקאמרין הוא איסור אבמה"ח, וכן גם בנטבנה ביהו'כ פוטר ר' ש' משום דלא מצי' חיל' יו'ה'כ איסור זה הקדום, והתוס' שביעות כ'ה ע"א, וביצה כ'ז ע"א, הקשו עליו והא אבמה"ח חלף הlek לו ע"י המיתה, ולמה לא יכול יו'ה'כ נבליה בהדי', וכן כתבו דחזקת איסור הינו אינה זבוחה משום דכתיב וזבתח וסימנו שם בביבה דבז' נחיא גם למ"ד בהמה בח' לאו לאברים עומדת, דלשטי' יקשה מה נעשה להאי מ"ד דהכלתא כוותיה, דאייה חזקת איסור איכא לדידי'. אבל אין ספק אצלי דרש' צ"ל בשיגרא דליישנא נקט אבמה"ח וכוננו' ב מה"ח, וכן הוא רגילות לקרו'א גם במ"ח בשם אבמה"ח, וכן הוא בירושלמי ריש פ"ב פסחים דקאמר אבמה"ח מותר בהנהה, מקריא דבש' בשדה טרפה לכלב תשיכון אותו, וכוננו' ודאי לבעמ"ח, ובמה"ח הלא לדעת רשי' דהכא ליכא מ"ד דלא חל מל' מוחיים, וכיון שכן מישב ג'כ' קושי' התוס' העיקרית שהקשו דהא בינו' שמת הלק' לו הא איסור ואתא תמורה איסור נבליה, ולפ"ז לא קשה דהא במ"ח וטרפה אליבא דר' דהכלתא כוות' חדא לאו הו, דאית' מקריא דבר בשדה טרפה, וכבר כתוב הרמב"ס צ"ל בפ"ד הלכה י"ז דבליה וטרפה מצטרפין לכזית משום דחדא איסורה קחשיב, דטרפה תחולת נבלות, וא"כ ה'ה' במ"ח עס נבליה נמי מצטרף משום חדד לאו הוה על טרפה וכן מבואר ברמב"ס שם בהליך הנ"ל דבליה ובמה"ח מצטרפין וא"כ לעניין איסור חע"א נמי חדד יחשיב, וכן לעניין חזקת איסור, ולא שייך לומר דהא איסור במ"ח הلك' לו ואתא תחתו נבליה או טרפה, דכיו'ן דמצטרפין לכזית הר' דהינו ה'ק, והוא ברור כמשמעות דכך ס"ל לרשי' צ"ל.

ומבוישל, וחילוקם דשם כתיב ויו' וכך נבלא ויו' דחוק. והרי תראה הרמב"ם באמת באבר היוצא פסק דאיו לוקה מבואר בפ"ה הلق' י"א, והטעם כתוב ה"ה דס"ל דחן דינא עם אבר ובשר המдолDAL דנפקא לי' נמי מרביוי דבשר בשדה, והכל אסור מה"ת ואין בו מלוקות, ולפ"ע' דאיו בכל אלו מלוקות מושום דהוא לאו שבככלות, דאיו לוקין עליו, וכן תראה שהרמב"ם לא האזכיר נמי האי לאו דבשר קדשים שיצא חוץ למחיצתו, עיין במכות דף י"ח ע"א, ומסתמא ס"ל דחן דקרו אמר שם דללקין נמי מושום בשדה טרפה, אתי כמ"ד לאו שבככלות לוקה עליו, וכן כאן און דבון ר"י ובין ר"ל ס"ל דלוקין אלו דבמה"ח, ע"כ דהאי לאו מעלי' הוא לר"ל מלא תאכל הנפש עם הבשר ור"י משבר בשדה טרפה, ואני דומה להני דמרביבן מבשר בשדה דלית בהו מלוקות, אלא דהאי במה"ח ממש בכל טרפה הוה, מכח מה לי וכמו' שכתב הרמב"ם וכי להבין הדמיון איך עולה יפה נאמר, דנהנה שתפקיד בלשון הרמב"ם תעמוד משתומות בלי לידע כונתו, כי זיל שם "וכו החותך במה"ח וכו', שהריبشر זה מבהמה שלא נשחטה ולא מותה, מה לי וכמו' עכ"ל, הנה איזה טעם קאמר כאן למלוקות על במה"ח שהאי בשער מבהמה בלבד נשחטה זה איינו מספיק אלא לאסרו מכח עשה דיא'ז, ומה שאמר "ולא מותה" בודאי איינו טעם לאסרו, אדרבה הוא טעם להתריר כי הבהמה בריה ושלמה ולא חסר לה כלום, כי עושה חליפין, ולמה יהי'بشر זה אסור בלבד מושום טרפה, ואי משום דבשר זה בעצמו נטרף, ויש עליו שם טרפה הלא זה מה שאמר אח"כ מה לי טרפה כולה ומה לי מקטנו, אבל דעת כי באמת האי בשער מבהמה ומון הראווי להקרא נבלה דהינו נבלה במקצת דמה לי מותה כולה ומה לי מותה מקטנו, כמש"כ הרמב"ם לעניין טרפה, והש"ס לקמן דף קכ"ח ע"א יליף דבמה"ח מטמא נבלה מקרא דכי ימות מון הבהמה אפילו מקטת ופרק א"כ במה"ח נמי, ומשנין דזוממי' דבמהמה בעינן שאינו עושה חליפין, הר' דלויל זאת הוה קרי לי' לבמה"ח נבלה, דהרי עתה מותה, אלא הן אבר והן בשער מה"ח א"א להכenis תחת סוג נבלה, כי סתם נבלה היא דמתה מלאיה מחמת מסוכנת, כמו שאמר לעיל דף ל"ח ע"ב, אבל כל שמית בעפ"ח לצורך אכילה ע"י מיתה הנוהגה אין זה בככל נבלה, עין מזה באריות בפתחה להלכ' שחיטה דברים קילוריין לעניינים, אלא דלאו דלא"ת כל נבלה אתה לגלות לנו, דכל שלא נשחטה כראוי' בשם נבלה תקרא, ולכן כתיב כל נבלה, ורק משם אנו למדין דבר נחירה דאישתרי להם במדבר אחר כניסtan לארץ שנצטו על הזביחה דינו נבלה, וממילא מזה מצין לומוד דכל בשער שלא ניבח דינו נבלה עכ"פ לעניין אישור אכילה, ובזה מצאת פירוש הגון לدرשת הספריDDR שכל נבלה אין לי אלא נבלה טרפה מנין ת"ל כל נבלה, והרבה פירושים נאמרו בדרשה זו ואני הארכתי בזה בקונוטרט הלהכה למשה והעלתי דהרבינו דכל אתה על שחיטה פסולה דהינו במקצת הסימן, דאיו בזה אלא מעשה טרפות, מ"מ אמרה תורה דבשם נבלה תקרא ומשם אנו יכולים ללמד נמי במה"ח דתאי' בככל נבלה, אלא דיא'א לומר כן דזאת אסור גם לב"ג, ואיך אמרה תורה לגר ולנכרי תנתנה ואכלת, ולכן הוכרכו חז"ל לחיש דבמה"ח איינו מטמא כנבלה, ומשום דעשה חליפין, להוכיחו בלאו, וכן הוכיחסו בככל טרפה, וכך עיין שאמר ר"ע קודם חזקתו הtos' בדיבור שאותו בלאו דטרפה דתאי' נמי אינו מטמא, ועייר ההכרח לחז"ל ה"י משום דמרקא נבלה ידעו דכל בשער שלא נזבח אית' ב' לאו דnable, וא"כ לא מסתבר לומר דהאי בשער מה"ח שלא נזבח לא תהיה בלאו, וכן הוכיחסו במשנה ל"ב ע"א בשוחט סי' אחד דטרפה, משום דס"ל נינו דמהני לטהרה מידי נבלה אבל כל שלא נשחטה קרואו, עכ"פ בלאו הוה כמו טרפה, וזה שכתב הרמב"ם זיל דהאי בשער מבהמה

ואיכא כאן אכילה, ושפיר חייב מלוקות עליהם אפילו אכלן באז"א, וזה נכון מאד בס"ד. ומה שיש להעיר עפ"י מה ש' רשי' זיל לKNOWN ק"ח ע"ב בסוגי' דטפת הלב דבח"ש א"א מכל התירן להקרא שם איסור, ואיך יחול מתחלה איסור אבר אחצי' שיעור עיין מה שכתבתבי באזה שם בסוגי' וירוח צמאונך ודוק'.

תוס' דה שאין בו כזית באמצע הדיבור, ועוד דא"כ אמא לא חיל עליה איסור אבמה"ח כיון דליך מאטרפה אלא ח"ש, דבפ"ב דיומא וכו' מ"מ חיל אחצי' כזית עכ"ל, הנה רשי' זיל ביום א פי' דודקה באכל ח"ש, אבל אם אלל שיעור שלם לא לקי מושום השבועה, כיון דחיבב מושום טרפה, וכן הוא ברמב"ם ובשו"ע י"ז רlich ס"ד, ועיין שם בהגותות אמרי ברוך שתמה על דין זה. ועיין בספרישביבי אש בלקוטים שברתי כי הדין דין אמיתי ומוכרת, ותמצית הדבר הוה, כי הא דחל אח"ש הוא דוקא שלא ה' בעדו לאכול רק ח"ש באופן דאפילו השלמים אח"כ איינו חייב מלוקות, וח"ש זהה אין בו איסור רק מכח ריבוי לכל חלב, ושפיר ח' עליו איסור מלוקות מצד השבועה, אבל באוכל ח"ש וודעתו להשלים תוך כא'פ' גם לר"ל הוא אסור מה"ת ובלא ריבוי לכל, וכן הוה בירושלמי תורות פ"ז דמודה ר"ל בעדו להשלים דכוין דמצטרף תכדיא'פ', עכ' לומר דאיסור אית' ב' בחצי שיעור, דלא"כ הרי היתר באיסור לא מצטרפין אפילו במקומות דammerין היתר מצטרף לאיסור אלא באוכל בב"א, ולא בזיא'ז' כמבעור בגמ' פסחים מה' ע"א, וכן כאן כל שאכל צאית מן טרופות ונבלות אפילו אכלו בזיא'ז' תוך כדי אכילת פרט פטור על השבועה כי ניהו דחל אחצי' שיעור דוקא ח"ש שאכל בלי כונה להשלים לכשיעור עי"ש בארכיות דברים קילוריין לעניינים ועכ'פ' הדין דין אמיתי. וכן ל'ק קושי' התוס' על רשי' זיל אמרת שצירוף עוד ח"ש מטרפה אחרת ואכל שיעור שלם בשער טרפהתו לא מצי' מחייב מושום אבמה"ח גם על הא ח"ש של אבמה"ח והבן.

ד"ה ובשר בשדה טרפה זה במה"ח, מדכתי' בשדה דריש דמשמע שפרש מקומו, וא"ג דאיצטרך לשער שיצא חוץ למחיצתו כדאמר בפ' בהמה המקשה ס"ח ע"א, כולהו דריש מיני, עכ"ל, המשיך דבריהם דלא תימא דבמה"ח הוא עין טרפה, וכן שסובר הרמב"ם זיל בפ"ד הל' י"ד, דמסביר לנו מה לי טרפה כולה ומה לי מקטצת ומה לי טרפה ח' או חתכה בסכין, דחתוט' וכו' רשי' זיל מיאן בזה עדני טרפה הוא חוליל רע המmitt את הבע"ח אח"י, וכמש"כ הרמב"ם זיל בעצמו דטרפה תחולת נבלות ובמה"ח הנפוץ הוא, דהאי אמרין לעיל ל"ג ע"א דהרוצה שיבリア חותך כזית בשער מבית טביחחה, ואיך נדמה זאת באיכות לשער מן הטרפה לומר חד עניין הוא ובחפז עלה בדעתו לומר דבאות ר"י לשיטתי' איזיל בזה, דהיא ס"ל ט"ח CIDOU, וא"כ שפיר מדמה במה"ח לטרפה, והחותס' לא מצי' סברנו כן מפני שבסנדדרין ע"ח ע"א כתבו, דגם למ"ד ט"ח סופו למות מבלה זו, אבל הרמב"ם זיל לא ס"ל בזה כתוס', עין בזה באריות בפתחה להל' טרופות, ובריש אלו טרופות, אלא אדם לנו איך פסק הרמב"ם כאן כר"י ולענינו טרפה פסק דאייה חייה כר"ל, ומוציא שטרוי לב' תורי, ונתתי אל לב' לברר דעת הרמב"ם בזה אולם טרם עננה חליקי אברר שהרמב"ם יפה עשה למאנ' בפירוש רשי' ותוס' מפני תרי קושי', חד מה שהקשוו התוס' בדיבור שאותו זילומהeki על במה"ח לר"י, דהאי הוי לאו שבככלות, ותירוצים איינו מספיק, דנייהו דבשר בשדה כולה כל מיני יוצא כלאו בעפ"ע נגד טרפה, מ"מ כיון דבשר בשדה כולה כל מיני יוצא מה' מציתו, במה"ח ובשר קדשים שיצא מה' מציתו ועובד שהוחזיא את ידו בשעת שחיטה, דהכל כלל בהאי לאו דבשר בשדה, איך ילקה, הא הוה לאו שבככלות. ב' קשה קושי' התוס' שלחא'ז, דלמה לא ילקה על במה"ח ובשר מן הטרפה שתים, כמו בנא

זה האיבער הוא מצד שאבמה"ח חידוש הוּא, וכן בעינן דוקא בב"א והנה כבר כתבנו לעיל לדעת התוס' דאבמה"ח בר"י הוה אין כאן שום חידוש דמצרפין גידין ועכומת, דהא בכל ר"י דעלמא נמי הדין כן, אדם יחסר ממנו עצם שהחיה תלי בותו לאו בר"י מקרי להתחייב עליו אלא האי חלק משאר בר"י דכל שאר בר"י חייב אכ"ש, וכן בעינן דוקא כיוזת, מושום דכתיב ב"י אכילה, ושאר בר"י דכתיב ב"י נמי אכילה, אתה שאם יש הרבה זיתים שחייב אכיזת פנויו, אבל כאן א"א לומר כן, דכלzeit ממנויך נצטרף גידין ועכומת, ואי דaicא מבשר לחודא צוית לא בעי קרא, דהרי הוא במא"ח וככתבתי לפ"ז לר"ל דאבמה"ח ובמא"ח מחד קרא נפקאתו באמת קאי אכילה דכתיב ב"י אבשרה מה"ח, ולכן חייב אבבר שלם גם פחות מכך ודלתא כרב דלעיל, א"כ קשה מה חידוש יש באבמה"ח יותר משאר בר"י וצ"ל דבאמת לר"ל לאו מכח חידוש קאתא עלי' אלא דבל' בר"י ס"ל כן דחלקו מבוחץ בטל מנין שם בר". ומה דקבי עלי' דוקא באבמה"ח אליו לר"י קבעי, דlid"י אבמה"ח בעי צוית גם בחלוקת מבוחץ חייב כמו בכל האיסורין ודוד"ק.

ע"ש גמר ר"י חיב הרי נהנה גרון בכזית, ורל"א פטור אכילה בעמי עיין. האי פלוגתא דר"י ור"ל לא איתפרש במוה פליגו דבשלמא ר"ל ניחא דבעי אכילה שלמה שינה גרון ועם מעיו, זדרך אכילה כד הוא, עיין בשו"ת ק"ז בעל כת"ס זצ"ל או"ח סי' צ"ו שכתב דלאגבי נשבע שלא לאכול לכ"ע לא עבר עד שבعلתו בעמי, דבלשוון ב"א ודאי אכילה לא משמע הנאת גרון לחוד, וכן ביהו"כ דביתובא דעת"י תל"י וכן בבהמ"ז דתלי הקרא בשבעה לכ"ע אכילה בעמי עיין עי"ש, וא"כ קשה טובא מנ"ל לר"י דאכילה ذקראי משונה עד דקרוי לי אכילה בהנת גרון לחוד.

אבל מה שנלפע"ד דסבירת ר"י הוא, מאחר דהלהלמ"ס ATA דישעור אכילה בכזית ואמרין בימ�ו דף ע"ט ע"ב, דישעור שביעיה בכביצה ושיעור יתובה דעת"י בכתובתת שנייני שיעורים אלו הם יותר מכזית, הרי דבאכילת צוית לית ב"י לא כדי שביעיה ואף לא כדי יתובה דעת"י וא"כ אכילה בעמי למאי עלי, כיון שלא פעיל מאומה, אלא ודאי דסגי בהנת גרון לחוד חייב מלוקות על איסורין. ואולי ר"ל סובר כמ"ד התם ביוםא כמהו בלג רעניתא דהוא פחות מכזית, וא"כ איכא יתובה דעת"ת כלען בעי אכילה בעמי דוקא להיות מיטבא דעת"י. ולפ"ז נדחיס דברי הכת"ס זיל מה שהחיליט דבנשבע גם לר"י בעין אכילה בעמי כלשון ב"אadam נאמר דבלשון ב"א אכילה בעמי או' ממילא גם שיעור יתובה דעת"ת ממשע להו, ונבעי עכ"פ שיעור כוכבתת, אלא ודאי דלאגבי שבועה אינו אומרים דכוונת הנשבע על מה שהחשב אכילה בתורה וראי' ליה ממשה שכתב הריב"ש זיל מובא במל"מ היל' שבעות ריש פרק ד' דח"ש שבועה אסור ואני לוקין עליו שנטקsha לו ממ"נ אי כוונתו ה"י גם אח"ש, ללקות עליי כמו בפרש, ואי דלא כיון רק אכיזת, הרי אין כאן איסור כלל, ותירץ דאמדיין כוונתו לעשות איסור זה כשאר איסורא תורה עי"ש, וא"כ לענין זה נמי כיון דבל' איסורי תורה הנאת גרון אכילה יקרה, ה"ג לענין שבועה, זה אמת ונכוון בס"ד ודוד"ק.

ראשום מה ע"ד מה שכי התוס' שבעות דף כ"ד ע"ב ד"ה דמויק לה כד"ה, דלאו ח"ש חל שפיר השבועה גם לר"י, אף דח"ש נבלות אסור מה"ת. וממש"כ לר"ל דס"ל דאין בו אלא איסור דרבנן, והרשב"א חלק עליהם והביא ראי' מהא דאמרו ריש פ' יה"כ, לר"ל כיון איסור מדרבנן אין חל השבועה, ופרש"י מושום דaicא לא חסור, ומISK דמ"מ חיל', משמע דלר"י פשיטה לי דלא חל

שלא נשחתה, ומון הדין הי' לו דין נבלה, דכל נבלה אפילו מקצת נבלה, דמה לי מטה יכולה או מטה מקצתה, אבל כיון דהבהמה גופא לא מטה וממעטין אותו מטומאה דזוקא אבמה"ח מטמא דהוה דומי' דבכמה דאיינה עשו חליפין לנון האי מה לי וכו' דהוה שיק לומר על נבלה, אנו אומרים על טרפה, אבל עיקר סמכית דרש זה הוה מושום דכל שלא נבחה עכ"ב בלאו הוא, כמו נהירה ושיטתה פסולה, דלא הי' בכלל נבלה קודם כניסtan הארץ, ואח"כ כנבלה תשחוב, ה"ה במא"ח ודוד"ק היטיב בכל הדברים שתכתבתי.

ד"ג ק"ג ע"ג גמר' רבא אמר כגון שתלשابر ממנה וטרפה בו, מר סבר לאו לאברים עומדת, אישור אבר וטרפה בהazzi קאטו, ומור תימא רבתיא יש לי כאן, דאי אפשר לומר לאו האבר הנטלש אשר על ידו נטרפה הבהמה, ה"ה בכלל טרפה, הלא אין טרפה לאחר מיתה, ומה להאי אבר הנטלש עם הבהמה, ובשלמא לר"י שפיר מחייב משום טרפה דהא עכ"פ טרפה הוה משום במא"ח, ולוקה על האיר אבר תרתי, ואי קשי' לך מה נקט מן הטרפה הלא בלאה' חיבי אפילו לא נטרפה הבהמה משום אבר, ומושום במא"ח, קושי' זו בכב"כ קשה, וע"כ לומר דלרבותא דר"ל נקט מן הטרפה, אבל לר"ל למה לי לרבה למימר דמש"ה אינו חיבי אלא אחת משום לאברים עומדת ולא חל טרפה אבר, תפ"ל דעל האבר הנטלש לא מתפשט האיסור טרפה שהוא דוקא על בע"ח מחייב, וכעת איINI יודע פשר הדבר ולפע"ד לית נגר ובר נגר דיפרנקהו.

תוס' ד"ה מר סבר ר"י וכי' משמע דאי לאו לאברים עומדת דאייסור טרפה קדים, לא אתא איסור אבר חייל עלה, ע"ג דאייסור מוסף הוא ותימא וכו', ולפע"ד נראה ליישב קושי' התוס' דהנה תראה דלעיל בדף הקודם, דפרק הש"ס לר"י למה לו קרא, ליתי איסור אבר ולחול איסור טומאה שכן איסורו נהוג בע"ג, ולמה לא קאמר הש"ס שכן מוסף הוא לב"ג, כמו שכתבו שם התוס', لكن אני אומר דהא דס"ל לר"י דבכמה בח"י לאו לאברים עומדת וליכא איסור אבמה"ח אבמה בעודה בחיה היינו דוקא לישראל דנטקשנו במצב זביחה, עד שאפילו לאו דל"ת הנפש עם הבשר, לא הייתה הבהמה עומדת לחזק ממנה אבר ולאכול משום דאנו ביבחה בעין לנו מהיים ליכא לאו על אכילת אברים כיון דבלא"ה אינה עומדת לכך, אבל בע"ג אי לאו דאסרה תורה אך בשנפשו דמו ל"ת הייתה עומדת לחזק אברים ולאכול ממנה, لكن לכ"ע לאברים עומדת ומעתה ניחא דאייסור אינו אלא חמוץ ולא מוסיף, למ"ד לאו לאברים עומדת, מושום דלב"ג חל קודם תילשה ולישראל רק בשעת תילשה ודוד"ק.

תוס' ד"ה דאייסור הלב באמצעות הדיבור, ונראה לפרש דזוקא נקט תלש והוציאו וכו', אוירה דבכמה הוא דלא עלי אבל אוירה דhalb בעי עכ"ל, כל המיעין בסוגי' לעיל דף ע"ה ע"א יראה, דין לסברא זו שום קיום, לומר דלא מקרי הלב עד שיצא החלב לאoir עולם, וכי בשביב שהוציא החלב חלב שור מקרי אטמהה דהא הولد עדין לאו שור הוה, וגם השקיל וטררי של ר"י ור"ל מחלב ושתי כליות האמורות באשם לא מתיחס, אלא לפי דעת הרשב"א דמש"ה בעין אוירה דחלב, דכ"ז שהוא בעמי אמו יש לו היתר בשחיטה, ולא איקבע איסורה לענין אחע"א, אתה שפיר, והראש יוסף וצחה להכenis זאת בדעת התוס', והלשון אינו סובל זאת, אבל גם שיטת הרשב"א זיל בהז מוקשה ועין לעיל ריש פרק מה שכתבתבי זהה ודוד"ק.

ע"ב גמר' בעי מני רשב"ל מר"י, חלקו מבוחץ מהו, ופרש"י זיל

בית הוצר בחלוקת, ובמוחק אותן יתר כדי לתקן התיבת, ולמה בעין דוקא ע"מ לחפור וע"מ לכתוב, אלא היינו טעונה, מושם דפוחת בית הוצר אין על המשעה הללו שם קריאה כי שם קרואה אינו נופל אלא על קלקלול ולא על תיקו וכן מוחק אינו נופל על מהיקת אותן יתר, כי זאת בשם כתיבה יקרה, כי שם מחיקה הוא דוקא על קלקלול שיק, הרי ע"ג דהמשעה שוה כאן וכאן, מ"מ תלוי' שמה בכוננה ותכלית המשעה וה"ה בזומר עצים לא מקרי קוצר אלא ע"י מוחשבתו שצרכיך לעצים כך מתפרשים דברי התוס', ובחדושי להלכ' שבת ישבותו בזה חומרות רבות, ולענינו כאן נמי הכי הוה לבב לאו דלא תסור, דלא מצי עבר אלא ע"י מוחשבתו וכוננותו לעבור על לא תסור כי לויל' זאת המשעה בעצמה אינה מורה על לא תסור כמוון.

ובזה מישיב ג"כ מה שהקשו על הרמב"ם דס"ל דבכל דרבנן אילא מושם לא תסור, למה שפקו להקל. ומה שתירצו דכך תקנו דפספון הי' להקל כבר העיד ע"ז הרמב"ן ז"ל שהוא דרך עקש לומר כן, ויפה כיוון דחשכל הפשות מתנגד זהה, אבל מ"מ שיטת הרמב"ם ז"ל לא נפרקתו, כי מה שכותב הרמב"ם דבכל דרבנן אית' ב' מושם לא תסור, היינו דכוחים לגוזר ולאסור הוא נזכר מלאו דלא תסור, וכל העובר על דבריהם בכוננה זו לעבור על לא חסור, עבר על האי לאו. אבל מאן דבר סתום, ולא כדי לעבור על לא תסור, עבר אישור דרבנן ולא על לא תסור דאוריתא שלגביה לאו זה מתעסק הו, כי כל שחסר הכוננה אין במשעה עצמה יותר מעבירת אישור דרבנן, ותדע שכן הוא לדעת הרמב"ן ז"ל דלאו דלא תסור על דרישות חז"ל קאי שדרשו הכתובים ופירושו התורה, א"כ בח"ש שאסור מה"ת מכח ריבוי דכל חלב עבור עליו על לא תסור, גם לדעת הרמב"ן ז"ל קsha איך חל על ח"ש אישור שבועה, כיוון דאית בי, תרתי אישור בעלמא מכח ריבוי הכתובים, וגם לאו מפורש דלא תסור אלא ודאי דלכ"ע בלאו זה אינו עבור אלא במתכוון לسور מדבריהם ולא בסתם עובר. וזה אמת לאמתו של תורה בס"ד.

הדרן עלך פרק גיד הנשה

משום דaicaca איסור תורה. ואני תמה בין לר"ל ובין לר"י, איך חל דדרםב"ם על כל תושבע"פ וגם על תקנות וגזרות דרבנן קאי באלו דלא תסור, איך חל על לאו מפורש אישור שבועה, ועיין באבני מלואים בתשובותיו סוף חיבורו סי' י"ד שנתקשה בזה בספר זהור הרקייע, ולא העלה כלום ליישב עי"ש. ולפע"ד נראה דהא ידוע דהן לצאת והן לעבור עכ"פ כוונות מעשה בעין, אבל بلا כוונות מעשה זהה מתעסק ולא יצא ולא עבר דכל שאין כאן כוונות מעשה כמוון דלא עבד דמי. והנה בכל לאוון כמוון לא תאל נבלה וטרפה, אם אכן גו"ט בלי שום כוונה הריaicaca כאן כוונות מעשה, ובחלב שmbia חטא ואפיilo במתעסק חייב בחלבים ועריות שכן הנה והנתת איכילטו משה לי' כמעשה, אולם בלא דלא תסור מטיב הלא זה, דין כאן כוונות מעשה אלא במתכוון לסור, דהינו לעבור על מה שאמרה תורה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך, ואפיilo ידע לעבור אישור דרבנן, כל שאינו מתכוון לעבור על לא תסור, אין כאן כוונות מעשה דלא תסור, דלבבי לאו זה הוה מתעסק, ולא מהני בהזאה גם אם נהנה וגם לא פסיק רישא, ואסביר לך הדבר יותר בדברי תוס שבת ע"ג ע"ב ד"ה וצרכיך לעצים שכותבו ז"ל "נראה דאפילו לר"י דמחייב אמלאה שאצל"ג, בעין צרך לעצים, דלא מקרי קוצר אלא בעין זה, מידי דהוא אקורע ע"מ לתפור ומוחק ע"מ לכטוב וכוכ"ע עכ"ל ועיין בהගות ק"י רעכ"א ז"ל במשניות שם שהתפלא על ראיות התוס' שאינן מובנות, וכתבתתי אני בחדושי פירוש לדבריהם, כי סברתם הוא דיש מלאכה שرك הכוונה עשו אותה למלאכה זו ולולו הכוונה אינו נופל על האי מעשה שם מלאכה זו ולכן הזכור אינו חייב נמי משום קוצר אלא בשצרכיך לעצים, כי לויל' שמתכוון לעצים העש בעצמה מורה על נוטע, ולא על קוצר, ואני דומה לקוצר עשב השדה, אפי' אני צרכיך לעשבים מ"מ קצירת עשב מקרי קוצר, בין צרך לעשבים שכיוון לך, ובין לא צרך להם ולא כיוון לך אבל זומר עצים לא מקרי קוצר רק ע"י הכוונה שצרכיך לעצים, ולסבירה זו הביאו התוס' ראי' נפלאה ממה דלא מצאו לחיב אמלאת כורע אלא בעווה אותה ע"מ לתפור ובמוחק רק אם עשה ע"מ כתוב, והלא יש קורע שהקריעה בעצמה היא לצורך כגון פותח כתוב,

פרק כל הבשר

נicha ל' לומר דאטו איןך קתני אסור, וה"ט משום דכל דaicistruck לאשמעין דהם בכלל העינוי דקרה אין רשי לכלול מה דחייב עליו עם הני דין בהם אלא אישור בעלמא מד"ס, ולכתוב על כולם לשון אסור זה ברור.

והא דקטני אסור לבשל והשמיט אכילה והנהה כתוב הרשב"א ז"ל דילשנא דקרה נקט ולבשל ולאכולكام, ואני תמה ע"ז הלא ג"פ לא תבשל כתיב ומני' ילפין מכח אם אין עין חד לאכילה וחוד להנהה וחוד לבישול אבל לישנא דלא תבשל לא משמע אכילה ואיך סגי ל' לתנאי לשנות לבשל לחוד והשמיט אכילה והנהה, ולא עוד אלא דלקמן דף קי"ג ע"א תנן בשיר ברמה טורה בחלב בהמה טורה אסורה לבשל ואסורה בהנהה, ולמה כפל שם דאסורה לבשל מה שכבר תנא בריש פרkon ואידאג בנהה קתני א"כ גם אכילה היל לו לשנותו, אבל הפירוש האmittiy הוה, דכאן רק מאיסור אכילה

משנה כל הבשר אסור לבשל בחלב וכו' בפ' יהה'כ קתני יהה'כ אסור באכילה ושתייה וכו' ופרק שם בגמר' אסור והא ענוש כרת הוא עי"ש וכאן לא פריך אסור והוא ענוש מלכות עליו משום דהתמס דכתיב ועניתם את נפשותיכם ואתה התנא לפרש מה הוא האי עינוי דכיוונה עליה התורה ושפיר פריך אסור והא ענוש כרת הוא, אבל כאן דמפורש בקרא לא תבשל, והתנא לא אתה כאן אלא לפרש דלאו דוקא גדי בחלב אם אלא כל בשר בכלל האי לא תבשל הוא אינו צרכיך לדקדק ולומר על כל בשר מזוחר שלא לבשל, כי לא נחתת כאן לומר אסור אלא דכל בשר בכלל האיסור המפורש ושhaiyi איסור המפורש יש בו מלכות פשיטה דמ"ש האי לאו משאר לאו התורה, אבל אין לומר משום דכולל כאן גם היה ועו"ר ואס כר"ע ע"ת' מתני' איז אינס אסורים אלא מד"ס, ולכן קתני רק אסור ולא קתני מזוחר, דהא שם בפ' יהה'כ נמי מונה והולך כל החמשה ענוים ומ"מ פריך אסור והא ענוש כרת ולא

נאמר בזה, עיין לעיל בראש הסוגי' דנוהג בטמאה שכתבותי שם, אכן כתני אין גה"ג נוהג בטמאה, דהיינו לשון משמעו דגם ל夸בו אין כאן אישור גיד כלל, וא"כ גם גם בב"ח שלא אסורה התורה כלל בחלב ובבליה הרי אין כאן אישור כלל, וא"כ איך אפשר שאסורה התורה הבישול שהוא אסורה רק כדי להרחיק את האדם מלאכלו, אולם י"ל דשאני בב"ח דס"כ"ס איסור המפורש הוא הבישול ולגביו בשול גם חלב ונבליה מכלל אישור אכילת בב"ח מצד אחע"א וכיוון דמקלל והגבלה מכלל אישור אכילת בב"ח מצד אחע"א אלא דآن מוציאין את החלב בשול אלא לא לחוצאים,תו גם מכלל אישור אכילה איינו יוצא אלא מכלל מלוקות אבל איסורה איכא דהרי בכל בישול המה, והבן ולפניהם נדבר עוד מעין זה ודוק.

תנוס' ד"ה כל הבשר תימא דלא תני וכו' בחולין ובמוקדשין וบทוספתא תני فهو וכו' עכ"ל ועיין באחרונים מה שכתבו בה, ולפע"ד נראה דבקדים הנאכלים פשיטה דחל כיוון דלאחר זריקת דמים נאכל לכחנים ולבעליים וממילא חל מכח מוסיף לשאר בני אדם, ואיבשר עליה פשיטה דאיינו חל כמו דלא חל אחלב ונבליה, ואי דס"ל לתוספתא דחע"א או כמ"ד לזמן מಡליק אבישול אכילה נמי לך, יותר היה לשנות דין זה בחלב שהוא בכל בהמה דנוהג וכן בנבליה וטריפה דשכיח יותר ודוחק לומר דמשום אין רק דקתו חולין ומוקדשין תני נמי הכא אבל יותר נראה בכונות התוספתא דקתו דנוהג במוקדשין עפ"י מה דמובואר ברמב"ס ספ"ט אהל"כ כלאים וז"ל "דבhamת פשה"ס עשה הכתוב כשמי גופין כבבמה טמאה וטהורה דהכי הוא אומר ואם כל בהמה טמאה אשר לא יקריב ממנה קרבן לד', מפי המשועה למדו שאינו מדבר אלא מפסחה"ם וכו" עכ"ל וא"כ הו"א דלאגי בב"ח נמי נחשב בהמה קדושה כמין בפ"ע שאין בכל גדי וכאשר כתבתاي לעיל בראש פ' גה"ג עי"יש ודוק.

ד"ה ק"ד ע"א ממשמה הנודר מן הבשר מותר בשער דגים וחגבים. הראש יוסף ז"ל נתעורר על האי באא איך משיך שייכי להכא, והרי בנדרים הולcin אחר לשון ב"א. ומה עניין זה לבב"ח אם לא לפי מה שכי הלח"מ על דעת הרמב"ס ז"ל בפ"ט מנדרים דעופות בכ"מ בכלבשר, ודגים דקאו במקומות דמייל עלי' שליח דעתומה כיון דלענין בכ"ח הוה בכלבשר לר"ע, ה"ה לעניין נדרים. דעתומה כיון דפריך בנדרים מ"ש עוף מגדים היינו לריושה"ג דשרי בב"ח ומה דוגדים הוא לריושה"ג הלא בהדי' קאמר שם דת"ק דרש"ג בעוף. אלא דהראש יוסף קמתמה על דברי הלח"מ, דמאי שייאכி דנדרים לבב"ח דאסור מושום שדומה Katz לשער ברמואה ובטעמא דמשה"ה אסור רבנן. גם מה שכי' דהשוגי' דנדרים דמקשה מ"ש עוף מגדים הוא לריושה"ג הלא בהדי' קאמר שם דת"ק דרש"ג הוא ר"ע וכו' עכט"ד דברי הראש יוסף ז"ל. ואני אושopic הקשות אם שיויו האיסור בב"ח גורם דעוף בכלבשר לנדרים הלא גם בלוא איסור בב"ח שוה עוף להמה, לאיסור אבמה"ח לטרפה ונבליה לדם ולשחיטה וכן להיפך הרי רשב"ג שם בנדרים קחשב לב וכבד וכל בני מעים דאינם בכללבשר לנדרים, והרי בכלל איסור בב"ח לכ"ע גם אלו המה, הרי דנדרים מلتא באנפה נפשי" הוא התלויב בלשונו ב"א. ולא במה שאסורה תורה. אלא דמ"מ אני רוואה דבר גודל דבר הנביא בעל לח"מ ז"ל, כי Mai דקתו הכא הנודר מן הבשר הוכיח הרמב"ס ז"ל שיטותו, דלר"ע דס"ל דעוף אסור בב"ח מדרבנן נגרר די' דנדרים אחוריו להיות בכללבשר ואפיקו ללקות עליון, ודוקא לר"ע דס"ל חיה ועוף אינם מה"ית, אבל למאן דס"ל דעוף מה"ת אסור, לא, וכאשר אבר והא כתוב הראש יוסף דנדרים אמר דת"ק דרש"ג ר"ע הוא במחלוקת זה להיתא, שלא קאמר התם אלא מאן תנא דפליג אדר"ע רשב"ג הוא, ור"ל מאן תנא דמותני' דקאמור מותר בدلועין רשב"ג דברייתא הוא, אבל

והנה מדברי תרבר"י דלקמן נמי משמעו דקרה קמא מוקמיין איסור אכילה ורק קרא בתרא אבישול כמשמעותו וכSIDORו של תנא DIDON דכאן מאיסור אכילה דיבר וככלל חיה ועוף שהמה מדרבנן, וא"כ לקמן קי"ג ע"א תנא איסור בישול והנה, והא דתנא הנה לבסוף משום דבאמת רק הנזקי תרתי לא תבשל שב' משפטים ופ' כי תשא אתה חד לאכילה חד לבישול ולוקין על שניהם, אבל איסור הנהא דילפין מקרה דלא תבשל הנהא במשנה תורה בפ' ראה, באמות אין לוקין עליו כאשר פסק הרמב"ס, והטעם דמהו שנשנה במשנה תורה לאו שכבר נאמר בד' ספרים לא נוכל לדרש באם אין עניין לדבר חדש, כי איך נא' דכל ארבעים שנה במדבר היה בב"ח שרי בהנהה, ונתחדש להם עתה בשכננסו לארץ איסור הנהה, ולכן סבר הרמב"ס ז"ל אכן זה אלא דרך אסמכחה, לדרוש האי השינויים הללו במשנה תורה על איסור הנהה, ובספר המצוות שלו באמות לא הביא הרמב"ס אלא אני תרי לא תבשל חד לבישול חד לאכילה כמו שהביא דביו הלח"מ כאן בראש פ' וילך גם תנא דמשנינו הינה הנהה לבסוף ונשמע מזה אכן כאן מלוקות דאל"כ הוויל' תחלת איסור בהנהה ואח"כ ואסור לבשל מקרה שלishi שבפ' ראה, והתדבר"י דבאמת מנה הנהה אחר אכילה ובישול לבסו' אין הכרע לומר דס"ל דמקרה השני לפין הנהה ולוקין עלייה, כי י"ל מאחר שמנוה כל שלשה איסורים דאית בב"ח בהדי' והראשון היא אכילת בב"ח כנ"ל לא רצה להפסיק בין אכילה להנהה דמשיך שייכי ע"פ שהנהה את' רק מקרה השלישי ואינו אלא מדרבנן כנ"ל, וכן מסתבר לומר דהרי בגמ' לזמן יש כמה י寥פות וDOI דלא נזכיר לאכילת בב"ח שאסור, וכלל הני י寥פות וDOI דלא לקי על איסור הנהה דבב"ח דוק ותשכח ואי נושא זה פולוגתא בין תדרי' לשאר התנאים והאמוראים, דבר שלא נזכר בגמ'.

אבל מה דיש מן העיון הוא על הרמב"ס שישדר תhalb איסור בישול ואח"כ איסור אכילה וכן בסה"מ שלו שכתב מצוח קפ"ו שלא לבשל בב"ח, מצוח קפ"י, שלא לאכול בב"ח, והוא נגד סיור/DTDתדרי' ומשנותו, אבל האמת יורה דרכו כי לדעת הרמב"ס הון דרשיהDTDתדרי' והוא שאר הדרשות שבגמ' לזמן אין דרישות גמורות לחיב' עלייהם מלוקות. ולכן בדרש המדרש רבה שלא נזכר כלל בגמר' כאשר תראה שכטב בהלה ב' ז"ל לא שתק הכתוב מלאיסור אכילה אלא מפני שאסור בישול, כלומר ואפיקו בשולו אסור ואצ"ל אכילתו כמו ששתק מלאיסור הבת מאחר שהאר בת הבת' עכ"ל הרי דהרמב"ס מיאן בכל הני י寥פות שבגמ' משום דاسمכתות נינחו, ולמד איסור אכילה מאיסור בישול שנאסר מפני שהוא אחד מצורכי אכילה מכש"כ אכילה עצמה, וא"כ מוכרכה היה להקדים איסור בישול שהוא המפורש בקרה והוא האב ואיסור אכילה שהוא התולדה אחריו.

אבל מה שיש להעיר הוא, דאין פסק הרמב"ס בהלה ב' שם כמ"ד דהמברש **מל'ב** או נבלה בחלב דלוקה על בישולו ואינו לוקה על אכילתו, דהוא לכוארה סתריה להאי דמדרש רבה דאיסור אכילה נלמד ממה דאסורה התורה אפילו לוקה על בישולו וא"כ בחלב או נבלה בחלב דליך איסור אכילת בב"ח איך לוקה על אכילתו ניהא בשנאמר דהרי רק מטעם דחע"א אין לוקין על אכילתו אבל לעולם איכא כאן איסור אכילת בב"ח לעניין לקבעו בין רשעים גמורות. אלא דלפי מה שכתבנו בריש פגה"ג דהאי לקבעו לא נאמר אלא במקום דרך דרך מקרה לא מציז חיל אל יש בנסיבות שיחול אם הוא יהיה קודם, כמו דחוות אש ואשת Ach, דלפערם זה קודם אלה, ולפערם להיפך. אבל במקומות שא"א בשום אופן שיחול בב"ח על חלב או נבליה הרי אין איסור זה כלל בשול נבליה או חלב, ולא שיק' לומר דחל לקבעו וכו' כיוון עצימות האיסור לא

רק משום דמיילך עלי' שליח, לא מצי סברו דגזרו על עוף, (עיי"ש בנדרים בהגותה הגאון ר' יוסף חנינא לפא מיזישל ז"ל דברי טעם, דממה דנקט התנאה שם ועופות, אחר שאמר דאסר בכל מני בשר ובלב וכבד וקורבן מוכח דעוף לאו בכלל בשר אלא דמיילך עלי' שליח) וכן אין זה פלוגתא חדשה ר' דרייה"ג מצי סבר כהני תנאים דעוף לאו בכלל בשר וממיאלא דליך מקום לגוזר, עיין עוד לקמן מה שכתבתי שם.

היווצה מן האמור דיפה כתוב הלח"ם ז"ל, דודוקא לר"ע לא בעין בעור טעמא דמיילך, אבל לא מטעמי" דהינו משום דאסר בב"ח, אלא נהפוך הוא, דר"ע דאסר בב"ח מדרבנן וכדי שלא יטעו לומר דגדי בחלב אמו ממשמעו זוקא, ע"כ ט"ל דיאניש קרו גם בשר עוף סתם בשר, ולא בעי שליח למילך כלל, ולכן קתני תנא הכאawai דיאנא דנודר מן הבשר דממה דאסר גם בשר עוף וכרכ"ע שמעוני גם לעניין נדר דאסר בכל בשר חז' מזדים וחגבים, וגם לעניין מלכות בשר עוף בכלל בשר אבל לריוסה"ג וה"ה להני תנאי בנדרים דפלוغو שם בנדרים, בשר עוף לעניין נדרים כבשר דגים דמיילך עלי' שליח, ותלו בפלוגתא דר"ע ות"ק דידי' במתניתן דנודר מן הירק. והש"ס דהכא דפריך רישא לסיפא דרישא דרישא עוף מה"ת כפי היס"ד דלא כר"ע, ובסיפא קאמר דעוף בכלל הנדר והוא כר"ע דמיילך עלי' שליח (ועיין בלב אר"י שנטקשה בזה לדעת הרמב"ם דבעוף לא בעין מילך עלי' שליח) הכי פירושאadam התנאה סובר דעוף בחלב דאוריתא ודלא כר"ע, איק קתני בסיפא דעוף בכלל בשר לנדרים דכמו דאמרין לקמן דרייה"ג פלייג ארא"ע דעוף אינו בכלל בשר בלשון בא", מסתמא גם האי תנא ס"ל כן דאי לאו תנאה סתום לו כאן כר"ע דעוף אינו מן התורה אלא מדרבנן, הרי ר"ע יחיד בדבר הזה דעוף בכלל בשר סתום דהן ריוסה"ג והן רש"ג ות"ק שלו בנדרים, לא ס"ל כר"ע לעניין זה, וע"כ דעתם מילך עלי' שליח קאמר דבשר עוף בכלל נדרו, וכרכ"ע דמתניתן דהנודר מן הירק, וא"כ רישא רבנן דעוף בחלב דאוריתא, וסיפא אליבא דר"ע דמיילך עלי' שליח מני' הוה, ולא ר"ע גופא דר"ע לא מצי אמרה, דהרי לדידי' עוף בלאה" אסורה בnder דכלול בשר אלאandalibava דר"ע דהנודר מון הירק נשנית ומשום דמיילך עלי' שליח. ולפי האמור למ"ד דרישא דלא כר"ע, אלא עוף אסור מדאורייתא בamat התאוי סייפה דהנודר מן הבשר לא שייך הכא ולא חש הש"ס להביא ראי" ל"א דאמר דרישא נמי ר"ע הוה, מהא דקטני הנודר מן הבשר ודוק"ק היטב.

גמר' הא עוף אסור מדאורייתא, המהרמ"ל מדקדק למה לי' דיקוא מסיפא, דהינו ממה דקאמר חז' מבשר דגים וחגבים, כיון דMRIsha שמעין דהיא כל הבשר קתני, והכי הול"ל, כל הבשר ואפיו עוף, ולפע"ד רק"מ דאם עוף מדאורייתא אסור לא שמעין דעוף בכלל בשר בלשון בא"י לעניין נדרים כמש"כ למעלה וא"כ גם בדברי התנאה בא"ה להכenis עוף בכלל בשר ר' מדיוקא דחו"ץ, אלא אי קsha הא ksha, דחיה ודאי בכלל כל הבשר, וא"כ מחיה הול"ל דמתניתן דלא כר"ע, אלא דחיה לחודה לא מצני נקט דאי משמע להיפיך, דעוף אינו בכלל כל הבשר, וזה ליתא מדוקא דחו"ץ, והא דלא נקט חיה ועוף כבר הקשו בתוס', ודוק"ק.

תנוס' דה הנודר מן הבשר בגמי' מוקי' כר"ע, ובנדרים פריך דדגים נמי מילך עלי' שליח ומוקי' מתניתן דהכא במאן דכאיב לא' עינה וביניא דהקה וכו' עכ"ל, הנה שם בנדרים לא הבא משנתינו כלל, אלא אבריתא קאי דפלוغو בה ת"ק עם רש"ג, והת"ק אסור בעופות ומתייר בדגים ופרק מ"ש עופות דקאסר משום דמיילך עלי' שליח, דגים נמי, וקמשני כנ"ל וכמה מון הדוחק לאוקמי הבריתא דנסנית בנדרים דמיירי ביום דהזה ור' קא' מותר

תק דבריתא ודאי לאו ר"ע הוא דילד"י עוף בכלל בשר גם בלאו טמא דמיילך עלי' שליח, וגם למלכות. ולא על חנס קטני ר"ע דינו במתניתן שם בירק ולא קטני בשר דהוא עיקר מאכל האדם וכארשר בamat קטני בבריתא דת"ק ורש"ג אלא ודאי דלגביב בשר לא קאמר ר"ע מלתי' וכארשר אבא.

דראה זה דבר נפלא בדרכי הרמב"ם ז"ל בפ"ט ממ"א הלכ' ד' ואיל' וכו' "וכן בשר חיה ועוף וכו' ואסור באכילה מד"ס כדי שלא יפשטו העם וובאו לידי איסור בב"ח של תורה, ויכאלו בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה, שהרי אין משמעו הכתוב אלא גדי בחלב amo ממש, לפיכך אסור כל בשר ממש" עכ"ל הזאב, וכל שדרכו להעמק בהמה שלומד ישנותם על האי אריכות דברים בכלל, כי אין דרכו של הרמב"ם ז"ל בכך זה לפרש טעם חז'ל, שלמה גזרו, מפני שבון מאליו שעשו גדר וסיג משמרת למשמות, כדי שלא יגעו באיסור תורה, וכן תמצא לעיל מני' בפ' ח' בגה'ג כתוב שאינו אסור מה"ת אלא מה שעיל הקף אבל שאיל הגיד וכן חלבו של גיד אינו אסור אלא מד"ס ולא פירוש טעם האיסור, וכן בפ' באיסור דם כתוב, דודם האדם האיסור מד"ס. וכן בפ' הט"ז כתוב יראה לי שכאל החווינו והקרונות אסוריון מז"ס, ולא פירוש טעם האיסור משום דמובן מאליו, כדי שלא יבואו לאכול האיסור עצמו. ומה ראה הרמב"ם ז"ל כאן לפרש טעם איסור ח' ועוף בב"ח. ולא עוד אלא שהרמב"ם לא סגי לי' במא השכטב, כדי שלא יפשטו העם ויבאו לידי איסור בב"ח של תורה" אלא שהוסיף דברים "שהרי אין משמעו הכתוב אלא גדי בשר שור שב ועז בחלב, לא ה' מקום כתיב בתורה מפורש ל"ת בשר שור שב ועז בחלב, אבל האמת דבדביו ז"ל, הלא תראה דבאייסור חלב לא מצאו מקום לאסור חלב היה אטו חלב בהמה, ולא דם דגים וחגבים אטו שאר דם - ודם אדם משום בשרו אסור. - הרי דאי מקום לגוזר ממיינו על שאינו מיינו. ומה ראו על כהה בב"ח לאסור בשר חיה ועוף אטו בשר בהמה, لكن המציא הרמב"ם ז"ל חידושא רבה, והוא דלהוציא מלבו לפреш הקרא כמשמעותו גדי בחלב amo ממש, וכטעמא דרבנן עזרא דמשום אכזריות אית' ב', ובאיו ראי' לדביריהם מהה שחייה ועוף מותרים, דאם גדי בחלב amo לאו דוקא אלא כל בשר חיה ועוף בחלב אסור, אלא שדיבר הכתוב בהווה. למה אוכlein בשר חיה ועוף בחלב ולא יהיו משמעו להו דג"פ גדי אותו למעט חיה ועוף ובמה טמאה כדלקמן. לכן הוצרכו לאسرן, וזה ברור ואמת בדתות הרמב"ם ז"ל, ופירוש זה מוכרכ בדעת ר"ע דס"ל חיה ועוף אינם מה"ת, דלוליז' זאת אין לנו טעם למה אסור בחיה ועוף בב"ח יותר מבחלב חיה. אמרו מעתה אי בלשון העם בשר עוף לאו בכלל בשר הוות, למה אסור בעוף, כדי לאסור בחיה מה"ט שכתב הרמב"ם, אלא ודאי דר"ע גם עוף בכלל בשר בלשון העם, ולכן הוצרכו לאסור גם בעוף וממיאלא דלבבי נדרים ג"כ עוף בכלל סתום בשר הוות, ולא תלי בחמלכה. ותדע שכן הוא דלקמן דף קט"ז ע"א מסיג באב"א, דריוסה"ג ור"ע פלייג בעוף אי אסור בדרבן או לא, ועיי"ש בראש ר' יוסף שכתב דלהאי אב"א בחיה גם ריוסה"ג מצי סבר דמיינעט אלא דאסרו מדרבן, אבל עוף דלא דמיינעט בשר מהה לא אצרו, ועיי"ש בלב אר"י שנדחק לפרש במא פלייג ר"ע וריוסה"ג ודבורי אין ראיים למי שאמרם במחכ"ת.

אבל יפה הקשה דכיוון דע"כ פלייג בחיה כDMINORSH בדבירות מהיכי תיתי לומר דפלוغو עוף דאי בדבירות רמי', אבל לפיה העצטנו בדתות הרמב"ם ז"ל ניחא טובא, דר' ר"ע מצי סבר דגזרו על עוף משום דלא ס"ל דבאי המלכה אלא דגס בסתם הוה בכלל, אבל רש"ג דמתיר בנדרים בשר עוף וכן ת"ק שלו דאסר

הטור והשוו"ע ע"פ שהביאו לשון הרמב"ם, כיוון דהර"ז ז"ל בפירוש כתוב-DDOKA בנדור על אותו הימן, ה"י להם לפреш. ולפער"ד נראה כדעת הרא"ש ז"ל דבאמות קשה טובא לדעת הר"ז ז"ל אכן נאמר דלא כיון לאסור דגנים מושום דהוא על יום הקזה נדר שבלא"ה איינו אוכל. והרי חינן שהוא רוצה לאכול דאל"כ למא נפ"מ, וכיון דרוצה לאכול אדרבה מסתבר יותר בכךור את עצמו מלאכול דגים, כיון דתאב עליו לאכלן גם ביוםא דקהזה. אבל לדעת הרא"ש ז"ל דקיים על שאר יומא ניחאה אלא דלעומת זה קשה כיון דנדור על ימים רבים למה נוציא דגים מושום, דהיום איינו אוכל בלא"ה וצ"ע.

תנוס' ד"ה הא עוף אסור מדאורייתא וכו', ונראה דהא דס"ד שהוא דאוריתא מושום דסמק אסיפה דגזר העלהה אותו אכילה וכו', אבל אין לומר וכו' דהא הנודר מן הבשר אין כל בשיר שהוא וכו' עכ"ל, עיין במהרמ"ל ובמהרמ"ש ז"ל, שדברי התוס' תמהוים והא בסיפה דנדור מן הבשר לא קטנה איסורה כלל, וגם לומר דידייק כד"ר יוסף דאי מדרבנן, לא הוא גרו על העלהה שהוא גזיל"ג, קשה לשמעו, דמה מתרץ ר"א מהן ד"ת ומהן ד"ס וכולה ר"ע היא, הלא יעקר חסר מון הספר דהרי לו לתרץ איך גור כאן גזיל"ג וכדמתרצ אבוי.

והנה לפען"ד בהא דכתבו, דא"א לדיק מהא דקתיini כל הבשר כוונתם הכי הוא,adam נאמר כן, אז הנודר מן הבשר נמי בעין למינר דושא עוף לבמהה ע"ג דלא קטני בפירוש, דאל"כ אין כאן מקומו כדהקהה הראש יוסף ז"ל וכדי שלא נסבול דוחק כזה שסבירא כאן דין הנודר דלא שייך הכא וגם איינו שווה בדין עם בב"ח, נסובל יותר דוחק קטן מזה, דקתיini כל הבשר אסור יש מהם ד"ת וש מהן ד"ס, אבל אי דיקיא מצד איסור העלהה היל, אין ניחאה, דע"כ נסובל האי דוחק גדול דלא שווה דין בב"ח לדין נודר. ומה דלא חש ר"א לתרץ איך גרו אהעלאה בעוף דרבנן נראה לפען"ד דבר נכון עד מאי, והוא דהרי הש"ס דמדייק מהוז מבשר דגים, דעתו אסור, ולא מרישא דכל הבשר, כבר כתבענו לעיל דהיה סובר דעתו לאו בכלל סתםبشر הוה, ואם בכל זאת נאמר דאסור מדרבנן, אז נפרש המשנה הכי "כל הבשר אסור בבל" הינו בשיר בהמה, ומזה"ת, "חו"ץ מבשר דגים וחגבים" דשי' לנמרי אבל בשיר עוף נשמע מדייקא דאסור מדרבנן, ע"ז ודאי קשה א"כ למה גרו עליו גזיל"ג, העלהה אותו אכילה, אבל ר"א דקמתרצ כולה ר"ע הוא מושיר עוד ואמר דעתו נכלל בראשא דכל הבשר ומשום דאייקרי בשיר סתום וכדעת הרמב"ם ז"ל לעיל, וטעם הגירה כדי שלא טעה העם לפреш גדי בחלב אמו כדכתיב, שכן הצריכו לאסור כל הבשר ואפיilo עוף, מפני שבפי העם גם עוף בכללبشر, וא"כ כוונת האי גורה ה"י שייהי בעיני העם שווה כולם אסורים מה"ת, ואם ה"י העלהה אסורה בבהמה ומורתת בעוף שוב הדר החשש שיימרו מה"ת גדי בחלב אמו דוקא, וכן שפיר לא חלקו בגורת העלהה לא מד"ת ולא מד"ס, עיין באחרונים שנטקתה להם על אריכת דברי ר"א אבל לפי האמור ניחאה דרוצה לומר שלא טעה כדעליל דמסיפה דחו"ץ שמעין עוף אסור, ואז עכ"ז ודאי דאוריתא, דאי דרבנן ומה גרו אהעלאה, אלא דMRIsha נשמע עוף, ומ"מ הוא מדרבנן וככלו בחדי דאוריתא מטעם הנ"ל, וממילא לא קשה איך גרו גזיל"ג, והוא דלא גרו גם אבישול והנה לדעת הרמב"ם ז"ל לפי טעם הנ"ל, ממשום דכל שנגزو אכילה שוב לא שכיח כלל שיבשלו, רק דרכ' מקרה בנפל עוף לחלב רותח, ועל מלatta דלא שכיח לא חשו על טעם הנ"ל משא"כ העלהה אם ה"י מותרת עילו בצל

בדגים, ובפרט דקתיini בהדי חגבים, ובଘבים פשיטה דמותר בכ"מ, וכמ"ש"כ הפסיקים, אבל משנתינו דאין לה עסוק בדברים, והביה דין זה דנדור מן הבשר הכא מושום שיוי הדין דהכא והכא כל הבשר אסור, ודגים וחגבים מותר, לאוקמי דמותר ביוםא דקהזה או בדכאייב לי עינה, הוא דבר זר עד להפליא, וס"ל דבר דגים לעולם מותר, ועיין באמות פליג אש"ס דילן בהז, וס"ל דבר דגים לעולם מותר, ועיין בר"ז נדרים דף הנ"ל ד"ה והא מן ירך נדר, ובגהגת הש"ס בעליפה עינים שם. ובאמת עניין יפלא מאד איך אפשר לומר לשון נדרו, דאייך איינו מושום דמיילך עלי' שליח יהי' במשמעותו לשון נדרו, דאייך נפרנס המשניות דסוף פ' הנודר מן המבושל, הנודר מן היין מותר בין תפוחים והנודר מן השמן מותר בשמן שומשיין, וכתב שם הר"ז דכל שיש לו שם לווי' לא מקרי יין ושמן סתם. ופשיטה דבכל הני מימליך עליויה שליח. אדם רוצה לשחות יין אפיilo על שכר מימליך השלח, והצריך לשמן להדליק או לבשל אם לא ימצא שמן זית יקח אישׁ שומן אחר ממה שימצא ומ"מ פשיטה לי לתנא דמותני" דבלל נדר איינו אלא מה שנקרא יין ושמן סתם ולא מה שמוסיפין לו שם לוויי, וא"כ בדגים נמי ניחeo Adams לא ימצא בשר يستפק בדגים דהמה קרובים לשבר, אבל מהיכי תיתי היו בכל נדרו. ועוד זאת דהרי לנגב בב"ח דאמרין דגדי בחלב אמו לאו דוקא אלא שדיבר הכתוב בהווה, ולכן אסרים מה"ת כל בשיר שתתבשל בחלב, ואפי' חי ועוף ובהמה טמאה היו בכלל, אלא שיצאו מן הכלל עי' י פעמים גדי שכותב בתורה מבואר לקמן קי"ג ע"א במשנה שם, ולמה לא בעין מיועטא על בשיר דגים וחגבים (دلמ"ד היה ועוף אינם מה"ת קשה לומר דמעט דגים וחגבים מוקיש דבבלחה וכריש"ג לקמן) הרי דדים וחגבים איינו בכלל בשיר כלל, ובDALICA שום מיועטא נמי ידענין דלא הוא בכלל בשיר כלל, ואיך נאמר דהוה בכלל נדר מושום Adams רוצה לאכול בשר ולא ימצא, יאכל דגים ולא ירך או קטניות יותר קרובים לשבר מן ירך וקטניות, והוא פלא והפלא בעין. ושוב דקדקתי בלשון הרמב"ם בפיה"מ כאן שכ' וזול, "כבר באנו במקומות מנדרים, שעיקר אצלנו בנדירים היל אחר לשון ב"א, אבל בזמן שחברו המשנה היו עושין שהנודר מן הבשר אסור אפיilo בשבר דגים וכו'" עכ"ל ומיל לא ישנותם על לשון הלאה, שbamן שחברו המשנה היו עושין שהנודר וכו', ועכ"פ כפי הנראה בעיליל דגם הרמב"ם ז"ל הרגיש בזירות דין זה, דהנודר מן הבשר יהי' אסור בדגים שאיןם מין בשיר כלל וכמו חגבים, ולכן כתוב שהיה דבר זה גורה חדשה להכניס דגים בכל בשיר, ור"ע רק בנודר מן הירק אסור בדלקוני משום דירק כולל גם דלויעון אבל דגים בכל בשיר כלל, ולכן נחקרו לפרש היתר דגים דקתיini במשנה ובבריתא ביוםא דקהזה, ולא שבסיסוד המשנה שהיא ישן נושא מתפרש כן, אלא דהמשנה לא זה מקומה, גם אחר שהכניסו דגים בכל בשיר לעניין נדריס, מפני דיש מקום להיתר זה ביוםא דקהזה והבן את זאת, כי עיין זה צrisk לפרש בכמה מקומות וחד מהם הוא בריש מילתו דכמה אוקמות שבגמ' הכנין בריבוי דהכל שוחטין דינים חדשים שנתחדשו זמן הרבה אחר יסוד המשנה, ודוק'.

ודרך אגב אכיע' כאן מה שיש לי מן התמיा על הפסיקים הטור והשוו"ע שסתמו דבריהם ביום"ד סי' ר"ז בהא דמותר דגים ביוםא דקהזה, אי דוקא בנדור רק על יום אחד והוא יומי דקהזה, או אפיilo נדר על שלשים יום או סתם נמי, ובדבר זה אני רואה פלוגתא דהה"ז ז"ל שם בנדירים כתוב בפירוש, דדוקא בנדור על יום הקזה, אבל מלשון הרא"ש שם משמע דה"ה בנדור לכמה ימים, כיון דהיום לא מציא אכל דגים, ומילא אין כוונתו בלשונו על הדגים, וכן נראה מלשון הרמב"ם שכ' ואם מראין הדברים בעת שנדר וכו', אבל

בעירובין, והוא הרי ס"ל דרב"ח בעור מה"ת עי"ש. ולפי ביאורנו זה ליטתה דר' יוסף קמפרש רישא דמשנתינו דכל הבשר רק אבהמה קאי ומדוקא דחוץ מדגים וחוגבים קמידיק הא בשער עוף אסור, הינו דפלוغو בי" ב"ש וב"ה כדמפרשוו איזיל וכמוש"כ למעליה, וא"כ ליכא כאן סטמא דב"ה אוסר דהרי מני וב"י אמר דר' יוסי קאמר לוי יש חולקין עליו ולא משום מביא גאולה קאמר לה, אלא לידע דלאו ד"ה הוא אלא דיש חולקין וס"ל דנהפהוך פלוגו ב"ש לחומרא וב"ה לכולא, והוא תנא עדויות דפ"ד, וממילא צרכין אנו לפסקן כמותו, ממש"כ הראב"ד, ובפרט שהוא במילוי דרבנן דהעלאה וגופא בכוכב"כ אינו אלא מדרבן. וא"כ ר' יוסף להלכתא ס"ל דעוף בחלב דרבנן כב"ה אליבא דת"ק עדויות, וממילא דמותר להעלתו על השולחן וזה נראה ברור ונכוון מאד ולא נצרך לומר דאמוראי פלוגו אי בשער עוף בחלב דאוריתא או דרבנן דבר שלא הזוכר בפירוש בגמי' ודוק"ק. ועיין לקמן קי"ג ע"א מה שכתבת שם על המשנה המעליה את העור עיין שם היטב.

וראתاي כאן בדברי הלב אר"י ז"ל שכותב להתנצלותו דבריהם אבינו ע"ה דאיתך העלה לאורחים שלו בן בקר, עם הלב וחמאה כיוון דקיים א"א כל התורה כולה ואפלו עירוב תבשילין כמשׁח'זיל, והביא בשם הפסוקים דמה שקיימו האבות התורה הי' אצלם כדרבן כיוון שלא נצטו עלייה, ומאחר דאמרין דבחול"ל לא גרו על העלתה חלה משום דליקא דאוריתא, ה"ה לאבות קודם מתן תורה דליקא בב"ח דאוריתא, אין מקום לאזר העלה אותו אכילה עכת"ד. ואני בער ולא אבין, א"כ איך קיים א"א גם עירוב תבשילין יותר משמרת דרבנן דהרי כולן גוזרות והרחוקות נינחו שלא לבוא לפגוע באיסור תורה, ועירוב תבשילין בפירוש כתוב הרמב"ס בראש פ"ו מיו"ט דנתקן כדי שלא יבא לבשל מיו"ט לחול והוא טעםא דר' אש"י בגמי' ריש פיו"ט עי"ש ודוק"ק.

תנוס' ד"ה ונינתן לכל כהן שירצתה, פ"י ב��' אפי' אינו מחזיק בתורת ד' ואין נראה לר"י וכו', וחשיב בהדי'יו הזروع והלחאים והקבבה ואמרין לקמן שאין ניתנות למי שאינו מחזיק בתורת ד' עכ"ל כוונתם דרש"י ז"ל לא ה"י לו להזכיר כאן האי קרא דلتת מנת לכהנים המחייבים בתורת ד'. דמה"ט חلت ח"ל נמי אינה ניתנת אלא למחזיקים ומתק"ו,adam חلت הארץ דאוריתא דתביעת הכהן עליה יותר חזקה, אמרה תורה למי שאינו מחזיק בתורת ד', מכך' מה שצוטטו בה אינה אלא מדרבן, אלא רצוי חז"ל להזכיר בה ידי' עובי ריש ויתבטל מצות נתינה ודאי יותר טוב ליתנה גם למי שאינו מחזיק, וכן אם הוא עני ובלא"ה צרי' ליתן לו בתורת צדקה, אבל חلت הארץ דיש בה משום טומאה שאינה משמרה כראוי בכל אופן אסור ליתנה לע"ה שאינה משמרה בטירה לכך ס"ל להתוס' ז"ל, אלא דלשון המשנה,, ונינתן לכל כהן שירצתה" אינו מדויק לשליטם דהרי אין לו ברירה, דהרי אין לנוינו כהן אחר, והכי הול"ל ונינתן אף לע"ה וצ"ע ודוק"ק.

תנוס' ד"ה עוף וגבינה אין בשער וגבינה לא, תימא דהיכי פריך מגבינה אחר בשער, אבשא אחר גבינה וכו'. הנה מפרש"י ז"ל מוכחה דס"ל דאין חילוק דבד"ה ללא קינוי הפה כתוב "שם אכל זה ובקש לאכול זה וכו' אבל בשער בהמה בעי' קינוי כדלקמן, שלאichi נדבק כלום מן הרשות בחניכיו" עכ"ל מזכותם סתם אכל זה, ולא פיש' גבינה וכו' בסה"ד שכותב סתם,, "מן רשותו" ולא כתוב גבינה, הרי דבון בשער ובין גבינה תחלה צרי' קינוי ונטילה וסגי בהיכי, ובהיכי מתפרק הסוגי' על נכוון ורק ר'ח' דמחקל לקמן בין בשער תחלה לנגבינה הוא חידש לו דבבשר תחלה צרי' המתנה. ולפע"ד ברור דאיסור זה דקאמר ר'ח' הוא חומרת אמוראי, וכיון

עת על השולחן עם החלב.

ועפ"י האמור מיושב ג"כ ממש"כ הרמב"ס ז"ל פ"ט הלכה כ' דהעלת עוף אסור משום הרגל עבירה שייכל זה עם זה, אע"פ שעוף בחלב אסור מד"ס עכ"ל ועיין בלח"מ שהקשה הא בגמי' אמרינו אי שרית לאסוקי עוף וגבינה אותו לאסוקי בשער וגבינה ובאליפס רותח דאייכא בב"ח דאוריתא. ועיין באחרונים ז"ל מש"כ על פרשי' במתנית'. ולפע"ד נראה לפי האמור דהא דמתרך אבי בגמי' כנ"ל הוא אליבא מה דס"ל הש"ס בתחלת הסוגי' דעוף מדוקא דסיפה דחוץ מדגים וחוגבים אסרים, אבל אליבא דר'א דקאמר דמתנית' דכל הבשר כולל גם עוף ומטעם הרמב"ס ז"ל לא צרכין כדי שלא יטוע למורה דגדי בחלב אומו דוקא ודוק"ק.

ד"ה ק"ד ע"ב. משנה העוף עולה עם הגבינה על השולחן ואיינו נאכל דב"ש וב"ה אמורים לא עליה ולא נאכל. התניס' הקשו דזה הווע מחלוקות אחר הסTEM דלעיל, דכל הבשר אסור עלות על השולחן. ובאמת לפי מה שכתבנו למעלה דהש"ס ממש"ה מדיקמן דחוץ מדגים וחוגבים" דעוף אסור ולא "מכל הבשר" משום דס"ל דחוץ מדגים וחוגבים סתם, דיש לו שם לויי' כמו דגמים, וא"כ הכי פירושא דמשנה כל הבשר, דהינו בשער בהמה אסור עלות חוץ מדגים וחוגבים שמותר לעלות. וזאת לד"ה, עוף פלוגו ב"ש וב"ה. אלא דלפ"ז צרכין לומר דמתנית' דלא כר"ע, דהרי חיה ודאי היה בכל כל הבשר, ואיך קאמר דאיינו עולה לד"ה כיון דגם חיה איינו אלא מדרבן לר"ע, ולפ"ז ליתה ג"כ מה שכ' התוס' דפליגי ה"ה בחיה, ולא נקטו בלשונים משום דלא שכיח,adam בחיה נמי פלוגו היה לי' סTEM ואח"כ מחלוקות. וממילא צרכין ג"כ לומר דב"ש וב"ה פלוגו בעוף אי דאוריתא או דרבנן דאי לשניםיהם דרבנן ופליגו אי גרו כאן גזל"ג או לא, וכדabei' לעיל, הרי שניהם ס"ל דחיה מד"ת ועוף מדרבן וזה חד לא דלא תנא דלקמן קי"ג ע"א, דلت"ק היה ועוף מה"ת, ולר"ע חיה ועוף רק מדרבן, ולריוסה"ג חיה מה"ת ועוף מותר אף מדרבן כדמסיק בסוגי' שם, דבמקומו של ריוסה"ג היו אוכליין בשער עוף בחלב, וכאן בין ב"ש ובין ב"ה סברו דחיה מוח"ת, ועוף מדרבן, אבל אי פלוגו בעוף בהמה וחיה. וכל זאת לר' יוסף והס"ד שבגמי' לעיל, דעוף אינו בכלל כל הבשר, אבל לר' אש"י דטורץ דעוף בכל כל הבשר ויש מהן מדורייתא ויש מהן מד"ס עכ"ל לומר דהוה סTEM ואח"כ מחלוקות לעניין העלה, אי גרו גזל"ג עוף אותו בהמה ממש"כ התוס' ודוק"ק.

ע"ש גמר הא קמ"ל מאן ת"ק ר' יוסי כל האומר דבר בשם אמרו מביא גאולה לעולם. לכארו' תמייה לי דהרי בא"ה צרי' לומר דר"י קאמר לי' דלא תימא ד"ה הוא דב"ש לכולא וב"ה לחומרא אלא דרך ר' יוסי אמר כן, אבל יש חולקין ואמרין דפליגו להיפך וב"ש לחומרא וב"ה לכולא, עיין בריש פ"ה מעדריות בתומי"ש סTEM תנא דפ"ד שם לית לי' דהני נמי דקחشب ר' יוסי הוא מוקלי ב"ש, ולדעת הראב"ד באמת אין לפסק לא כר' יהודה שם ולא כר' יוסי, אלא כתנאו DSTEM בפ"ד דלא כוותי'יו חוץ ממה שמצוין במא" דסטם כר' יודא ור' יוסי עי"ש וצ"ל דהכא כיון דרביש פרקו סTEM כר' יוסי דהרי קתני כל הבשר אסור להעלות ועוף בכלל כן פסקין כוותי' עע"פ דהוא נגד הסTEM שבעדיות דפליג ר' יוסי. וממילא כאן לא הביא שהוא לא כר' יהודה שם ואמר דבר בשם אמרו מביא גאולה לעולם. והשתא דאתינא להכי לא צרכין אנו למייר דר' יוסף ס"ל בשער עוף בחלב דאוריתא. עיין כאן בהגות הגרי"ב שסתמה על הבה"ג שס"ל דמש"ה שרי' ביעא בכותחא משום דעוף בחלב דרבנן, הלא ר' יוסף קאמר לי' שם

חוּמָרֶתֶם, וְכַעַן שְׁכַתֵּב הַטֵּי דְמַלְתָא דְמִפּוֹרֵש בְּקָרָא לְהַתִּיר אֵין כָּחַ לְחַכְמִים לְאָסְרוֹ, כִּן הַדָּבָר הַזָּה דָלָא רְצֹו לְהִיּוֹת מְפּוֹרֵש בְּמִימְרָא דָרְיַי הַפְּךָ חֻמָרֶתֶם רַחַ, אֲבָל בְּאַמְתָה רַי אָמַר סָתָם וְלֹא כְלָום, עַל שְׁנֵיהֶם, דַעֲדֵינוּ לְאַהֲיָה הַיִלּוּק בְּינֵיהֶם, וְכֵל מַיְשָׁאנוּ מַתְעַקֵשׁ אֶלָא מַבְקֵשׁ אֶת הַמְתָהָת, יָדָה שְׁהַדְבֵר כֵךְ הוּא וְדוֹקָךְ.

ע"ש גמר' א"ל ר' אתה בר' יוסף לר'ח בשיר שבין השנים מהו קרי עלי הבשר עודנו בין שנייהם, לפירושי ז"ל השאלה ה'י עלبشر שבין שניים, אפילו לאחר ששות, שלא לאכול בגינה עד שיטלנו מפני שעדיין חשובبشر, וע"ז קרי עלי' האי קרא, דאלמא מיקרי בשיר, עיין בפסקים, ופירוש זה לפלא בעניין דע"כ שאל אם לא חשב אחר שיש נתעכל דמיד ודאי חשוב בשיר, דהרי אמרתו דלא הוה עיכול, פ' גה'ג דאפילו חזר והקיאו מתחייב על אכילתו דלא הוה עיכול, מכשכ' מה שנתקבב בין השניים דלא הוה כמעוכל, ולכן ע"כ לפרש דשאל אלהר שיששות, וא"כ מה השיב לו מן הקרא דבר שודנו בין שנייהם, דלא מוכח מיד אלהר שיש, ולא עוד אלא דהקרא בפשיטתו לא מייר קל בשר שנתקבב בין שון לשון, אלא פירשו הדבשר עדין בפיקח דהינו בין השניים שלמעלה ושלמטה עיון ברשי"י בחומש, טרם יכרת כתורומו עד לא פסק, ד"א אינו מספיק לפוסקו בשינוי עד שנשנתמו יצאה עכ"ל ולד"א דהינו שלא הספיקו לעלוס הבשר, ודאי אין מקום לדרש זה שבגמ' אלא דגס לפי התרגומים שפירושו דלא פסקו מלאכול ג"כ און המדבר מבשר שבין שון לשון כמובן, ועוד קשה לי דמ"שDKMSופק אבשר ולא אגבינה אם נמצאת שנתקבב ממנה בין שניינו ועדין הוא שם לאחר שעות אי שרי לאכול בשר בלי ליטול הגבינה שבין שניינו דמהיכי תיתני נימא בגבינה חשוב כמעוכל בין שניינו ואפילו מיד, דהרי אחר גבינה מותרת לאכול בשיר מיד אחר קינוח והדחה, ודוחק לומר דע"י קינוח והדחה א"א שתשאר בין שניינו רק בשר ולא גבינה. ולכן יותר מסתבר שיטת הרמב"ס ז"ל דס"ל דעתמא דר"ח דאמר אכל בשיר אסור לאכול גבינה הוא מetus בשיר שבין השניים שאינו סר בקנוח כמו גבינה אלא דמהרמ"ל ויתר המפרשים נתקשו להו, דא"כ מה שאל לי ר' אתה בשר שבין השניים מהו, כיון דעתיך חוב השהיאי שבין בשר לגבינה הוא מetus בשיר שבין השניים שאינו סר בקנוח, ואני תמהני לכארו' עוד יותר דלפי שיטת הרמב"ס דלאחר שיש באמת חשוב כמעוכל, ואין צורך להסירו וקשראל רק דאפילו בלעו והקיאו לא הוה עיכול, אבל לפע"ד נראה דהפרוש בגמ' לפי שיטת הרמב"ס כך הוא דר'acha בר"י הקשה לר"ח בשיר שבין השניים מהו כלומר אויל אינו חשוב ואין זה אלא כ"ש ואינו כדי לחש עלי ולאסור בשבל זו לאכול גבינה אחר קינוח, וע"ז השיב לו דרך מליצה והבשר עודנו בין שנייהם, דחשוב וכדי לאסור בשבל האי כ"ש שבין שניינו ולא דרך ראי' הביא האי קרא, אלא דרך מליצה זהה ונראה לי ברור ונכון לפי שיטת הרמב"ס ז"ל ודוק'ק.

ע"ש גמר' א"ל הנ' להיכא וכו' וכותב המהרש"א בח"א אפשר שהרגיש בו שרצה לגנבן עכ"ל, וכותב בהגותה מהרש"ש זוז' ול"ז מה חדש על פרשי"י שהיה גנבן עכ"ל, ולפע"ד כוונתו של המהרש"א להקשות למה לא קיבל אבי תשובה אריסי, דאמר לי' מ'ר, וע"ז כתוב דאפשר דהיא לאבי' איזה הוכחה דלאו אמות קאמור שוב עיינתי בעין יעקב ושם הגירסה בדברי המהרש"א, "אפשר שהרגיש בו שאינו אומר אמת אלא שגנבן" ונהנתאי ודוק'ק.

תנוס' ד"ה לסעודת' אחראית אכילה לאו בסעודה שרגילין לשות, אחת שחרית ואחת ערבית, אלא אפי' לאalter אס סילוק השולחן ובירך מותר דלא פלוג רבנן עכ"ל, מה שהזכירו להו,

איסור דבר שסנהמה"ע ذקאמר רב לעיל צ"ה ע"א דאסור, ומבואר בירושלמי דבר גזר על זה, ועינו שם שהארכתי בזיה. וכאשר ביארנו בראש מכך תלען דהא דפוסלן השחיטה בנסיבות פגימה שאינו אוגרת רק נרגשת חומרא זו חיש לון ר'ח באמרו ר'י שלפני עי"ש, והכא דכוותי" דאיך יעלה על הדעת-DD בדרכו שלא נזכר בשום משנה או ברינייתא, ואדרבה ההן מברינייתא דאגרא והן מברינייתא דפליגו בה ב"ש וב"ה דלא דיברו אלא מקינות והדחה ונטוי מוכח דז' לא ה'י חומרא זו דהמיתה ולומר דחיחת המתה נברא והן מברינייתא בשר תחללה ולא האצירו התנאים ומה שדיברו מן קינות והדחה סטם נוקמא על מציאות דבתחללה גבינה הוא דוחק שאין הדעת סבלתו, ומה דפרק' לקמן ארי"י דאמר, "ולא כלום" מר"ח דאמר אכל בשיר אסור לאכול גבינה וגם יתר ביאור הסוגי', עיין לקמן בדיור הסמוך ודוק'ק.

ד"ה ק"ה ע"א גמר' בעיא מינין ר'א מר'י, כמה ישחה בין בשיר לבינה א"ל ולא כלום, איני והוא ארכ'ח וכו', אלא כמו ישחה בין גבינה לבשר א"ל ולא כלום עכ"ל הש"ס וכל השקיל וטרוי הלה כולה מוקשה, דהאי ר' אסיד דקבעי כמו ישחה, הכי לא ידע מברינייתא דב"ש וב"ה, דבעי' קינות והדחה, ומילא מילא מילא דבכחא סגי דקשה מאד לומר דלא ידעה מאחר דהוא מלטה דנוגה בכל יום ובכל אדם ופוק חז' מה עמא דבר, וע"כ דקבעי לי' כמה ישחה כדי שלא יצטרך קינות והדחה, דהאי ר' אסיד דקבעי כמו ישחה בין גבינה לבשר כדי שלא יצטרך קינות והדחה, דלפי מה דפסקו דבון בשיר לבינה בעין שהי' שישות או עכ"פ סעודה אחראית מושום טעם המשך מן הבשר בתוך פיי כדעת רשי"י או מושום בשיר שבין השניים כדעת הרמב"ס. עדין לא נדע שיעור שהי' שבין גבינה לבשר כדי שלא יצטרך קינות והדחה, דכיוון דגבינה אין אכן מושך טעם ולא גבינה שבין שניים, אבל מ"מ מיד אסור לאכול בשיר אחריו עד שיקנח ידית, וכמה ישחה שלא יצטרך קינות והדחה. גם מה דקאמר הש"ס דעל גבינה ואח'כ בשיר שאל, קשה טובא למה לא של גם על בשיר ואח'כ גבינה הци האי מימרא דר"ח כבר היהתה מפורסת וידועה, עוד פלא ר'ח לא אמר שיורא אלא אסור ורק מעשה דמר עוקבא ידיעין דאביו המתין מעלי' והוא הקיל עד סעודתא אחראית הרי דלא ה'י להם שיעור מבורר על האי המתה, וא"כ ר' אסיד דבעיא מרבי' ר' יחנן כמה ישחה בין גבינה לבשר, והшиб לו ולא כלום, והיינו בקינות והדחה כדעת רוב הפסוקים, איך לא של אל לו כמו ישחה בין בשיר לבינה דלא סגי בקינות והדחה. ומtopic' חומרה הנ' קושיות אני אומר מר"ח ארי' קפרק' איני' דר"י בamat עדין לא החמיר חומרא זו דר"ח, להמתין אחר אכילת בשיר רק ה'י די לו בקינות והדחה, וכברינייתא דב"ש וב"ה דקאמרו סטם על בשיר וגבינה באכל, אכל אחת ורוצה לאכול אחורי השני', וכפרשוי ז"ל לעיל, אלא דעל מאן דקאמר מימרא זו דר"י ביביהם"ד להלכה קפרק', איני והוא ארכ'ח הרי דסבירו על עצם שלא לאכול גבינה אחר בשיר ובתורת איסור כמ"ש ר'ח ואיך נקבע תשובה ר'י לר' אסיבגמ', וע"ז השיב לו דעכ"פ תלי בין גבינה לבשר, דבזה לא החמיר להמתין והרי תראה דבדורות הפסוקים הוסיףו חומרא גם על גבינה קשה להמתין כמובא ברמ"א בהגה ס"פ"ט, וכאשר הראותיך בכמה מקומות בש"ס שנדחק לישב במאמרות הראשונים להשווות עם חומרות שנთהו ארכ'כ, כדי שלא ה'י מפורש היפך

ראשונים קרי מצוה, והשנאים חובה, דחחיו נצמה ונתווה מילא מן הראשונים שהם מצוה ודוק.

בנ"ד ובה"ג פירוש הראשונים שהם מצוה משום סרך תרומה טעוני ברכה, אבל אחרים ששם לצורך אדם אינם טועני ברכה, ומכאן כי הר' שאין לצורך על ק"ש שלפני מותו וכי"ל, ולכאר' תמורה עשית מעקה וקביטת מצוה מהו מברכין עליהם, ובכללה כלל כל המצות נצטו לטובת האדם כמפורט בתורה כמה פעמים, ואולי לא אמר הבה"ג כלל זה אלא במצבות דרבנן ולא בדורייתא מפני שבדרבנן אנו יודעים הטעם בבירור, אבל בדורייתא הלא חזץ מן הטעם הנгла, יש בהן סוד ממש, ועיין מה שכתבי בזה לעיל צ"פ פ"ז ע"א לעניין מצות כסוי הדם ודוק.

ע"ב גמר אר"ג לא שנן אלא בין תבשול לתבשול, אבל בין התבשול לבניה חובה, הנה לדעת ר"ש שבתוס' וכן הוא דעת הר"ף והרמב"ם ז"ל, אין חילוק בין תבשול לבשר ממש, התבשול נמי התבשול של בשר כאמור, אלא דלפ"ז צריכין לדוחק דברין התבשול לבניה היינו לבניה תחלתה דבתבשול תחלתה הלא בעין שהי"י עד סעודתא אחריתא, והנה אם נאמר לדעת התוס' דלעיל דסודה אחריתא אפילו מיד ועיי"ט סילוק שלוחן ובה"מ, ומ"מ צריך קינות ונטוי" וצדעת השו"ע שהבאתי לעיל, לא הי" צריכין בתוס' לדוחק כאן דבגינה תחלתה דזואה קמיiri, דהא גם בתבשול תחלתה מצוי מיר' ובສילוק שלוחן כ"ל. אלא זה ליתא דכיוון דעתכ"פ בעין ברכת המזון הרי עבי נטוי" מצד מים אחרים, ולמה לי נטילה ב"פ ודוק. עוד זאת יש להעיר על שיטה זו דתבשול היינו בשר מה קמ"ל ר"ג דבין לבניה לשבר צריך נטוי, הלא כבר נשמע זאת מביריתא דאגרא ובפלוגתא דב"ש וב"ה דלעיל, לפי הסוברים הדחחה היינו הדחת ידים. ואולי לאפוקי מהא דר' יצחק דלעיל דמחלק בין לילה ליום, ואז לא הי" קורא אותו חובה, ואולי מה"ט השםיט הרמב"ם ז"ל הא דר' יצחק דקאמר דסגי בעיננו בעלמא, ועיין בס"י פ"ט בש"ך סק"י עיי"ש ודוק.

צ"ט ע"א גמר כי אתה ר' דימי אמר מים הראשונים האכלו בשר חזיר וככתב רשי"ז יול שחונוני ישראל ה"י מבשול ומוכר בשר שחוטה לישראל, ונבלות לנכרים, ולזה שלא נטיל ידיו האכלו בשר חזיר, ומהרש"א ז"ל נתעורר על דברת רשי"ז שמתחליל בנבלות ומיסיים בחזיר, וככתב דריש"ז רצה לתרץ איך נשא וננתן בדברים אסורים لكن כתוב דמוך נבליה וטריפה שנזדמן לו מרותם בהמותינו, ועתה אירע שנזדמן לו בחובו וכדומה בשר חזיר עיי"ש. ולפנ"ד נראה ברור לדינא אפילו בנזדמן לו דרשאי למכוון לנכרי, מ"מ לבשלו ולהאכילו לנכרי כדרך אקסני פשיטה דאסור דזה לבשל ולמכרו מבושל הוא מסחר חדש ולא הותר לו בשבייל שנדמן ובפרט דבבישול קרוב החשש שמא יבא לאכלו, שוב ראיתי בפתח"ש ססי קי"ז וז"ל: ונראה קצת דהה" דאסור לבשל בשר טרפה שנזדמן כדי למכוור לכוטי מפני שקשה למכוור בשר יה"זישין לתקלה עכ"ל, ולפנ"ד מה שנראה לו קצת הוא אצל ברור כמשמעות דאסור כנ"ל, ולא מטעם דקורוב להחסל באכילתו לחוד, אלא משום דלבשל ולמכור מבושל הוא מסחר חדש, שלא הותר לו בנזדמן לו טו"ז בתוך בהמותיו ודוק. אבל מה שנראה לפנ"ד בכונת רשי"ז יול הואר, דרצה לומר דהיא גברא שהי' מזלאל במשום הראשוני חטא כאן בכפלים, דהה' לו לחוש שלא יכירו מהו ישראלי ואכילה נבליה וטריפה אצל האי חונוני שמאלכי ישראלים ונכרים וכמוש"ב מהרש"א ז"ל, דنبילה וטריפה שכחיהם אצלו, אבל על בשר חזיר לא הי' לו לחוש דהוא לא שכיח, ובמה שבישיל ומוכר באמת איסורא עבד, עיין בהגות מהר"ב מרנשבורג ז"ל ודוק.

دلכאר' קשה דהרי אביו הי' שווה מעיל"ע ולמה נימא שבנו מор עוקבאה הקיל נגד אביו לאכול ע"י סילוק שלוחן וברכת המזון. אבל לפע"ד נראה דהחותס' לא פירשו, עד לאחר מכן השטא, כמו שפרש"י ז"ל דהינו מעיל"ע, אלא דסתם סעודת בשער ה' בערב וכדכתיב בערב תאכלו בשער, ובבוקר תשבעו לחם, ושזה מן הערב עד הבוקר, כי השטא ר"ל עונה אחת חצי היום דהינו י"ב שעotta, וא"כ איך נפרש דמר עוקבאה הקל בסעודתא אחריתא דהינו ה' מן הערב עד הבוקר, ואם לא דוקדק על צימצום השעות שהיא עונה שלמה י"ב שעotta, ע"ז לא הוה קامر דהוא חלה בר חמרה, ולא עוד אלא אדם בשביל שעעה קללה לא הי' משנה ממנה אביו, אלא ואדי דהוא הקל לאכול עוד בערב בגיןה אחר בשער ע"י סילוק שלוחן ובה"מ.

אלא דהותח' הקשה על שיטת התוס' דא"כ הוא הרי אין זה אלא להכירה בעלמא, שלא לאכול בשר וגבינה יחד בלי קינות והדחה, וא"כ גם בגבינה תחללה וא"כ בשר ה' לו להחמיר עד סעודתא אחריתא, ועיין בלב אר"י מה שכתב בהז, ואני תמה על הניגאנום איך עלה על דעתם לתלota בוקי סריקה בתוס', שהמציאו טעם סעודה אחריתא להכירה, הלא כבר עשו חכמים הכירה טובא שלא להעלות על השולחן בשר וגבינה יחד, ולמה לי עוד היכירה דסילוק שלוחן ואדרבה אם יעשה סילוק שלוחן ישכח בקינות והדחה הכרי סילוק השולחן יזכירו. ולא עוד אלא דלשון התוס' מוכח דלא כוותייו דהרי כתבו דמשום היכירה עבדו כדי שלא יוכל באלא קינות והדחה הלא משום היכירה עבדו כדי שלא יוכל באלא קינות והדחה צריך כלל. אבל לפע"ד נראה ברור דכונות התוס' דא"ג אסור רבנן לאכול באוטו סעודה גבינה אחר בשר אף אחרי קינות והדחה עד סעודה אחריתא, משום מושך טעם קרשי", או משום בשר שבין שניים רמב"ם, מ"מ לא נזרו רק עד סעודה אחריתא דעפ"י רוב ישחה בין סעודה לסעודה עכ"פ שיש שעotta, אבל מ"מ אם לפעמים יתואה לאכול בגבינה מיד די לו בסילוק שלוחן וברכת המזון לצאת ידי תקנת חכמים שאסרו רק בחדא סעודתא, ויש להם סמק גדול ממיימת דר"ח גופא, אמר סתם אבל גבינה אסור לאכול בשר, ולא יהיה שיועורא למלאה, ע"כ בחדא סעודתא אסור, וכל שלא יכול בחדא סעודתא לא עבר אתקנת חכמים, וח"ל עפ"י הרוב עשו תקנות, וכאשר מצין כזה הרבה הן בתורה והן בש"ס, ואין להאריך כאן בהז.

ודע דלפי שיטת התוס' דסעודה אחריתא אפילו מיד ע"י סילוק שלוחן ובה"מ סגי, אני מסתפק ושותל אי גם בלי קינות והדחה מוהני, כמו שהי"י דשש שעotta לרמב"ם דודאי לא בעי קינות והדחה, או נאמר דרכך לחומרה א"ר חסדא דגבינה אחר בשר אסור עד סעודה אחריתא, אבל לא להקל דלא נצרך קינות והדחה עיי" שסילוק שלוחן וברכה ובשוי"ע כתוב צריך קינות והדחה והדבר צריך אצל תלמוד ועיין בראש יוסף ז"ל מה שכתב בהז ודוק.

תוס' דהה' מים ראשונים מצוה ואחרונים חובה בברכות דרש תרוייתו מקרא מוחתקדשים, אלו מים ראשונים, והייתם קדושים ALSO מים אחרים וכו', עכ"ל לפי מה שכתבו דמה שאמרו שם שהמוזהoms פסול לעובדה, כך ידים מזוהמות פסולים לברכה, היינו להם כיון דהדבר ה' עלייהם חובה ליטול אחר הסעודה לפיקד נחבות כמוهماות, י"ל גם להפקיד כיון דמים ראשונים מצוה דאין לאכול בסתם ידים דהו מזוהמות, א"כ מכש"כ דלאחר אכילה נחבות מזוהמות לעניין ברכת המזון, ומדוקדק הדבר בקרה דוחתקדשים הוא הצוויי למים ראשונים, וממילא והייתם קדושים מפונקים שידים שלאחר אכילה נחבות אצלכם כמזוהמות, וכך

ס"י ד' בשם תשוי הרשב"א ז"ל שלומד מהאי מירמא דבר דעתו של שחרית בעי כל וכל דיני נטילה לשעודה. וופר אני תחת כפota רגלי הראשונים ז"ל, אלא דלפער"ד אדרבה מדלא אמר מותנה אדם על נטילת שחരית רק אמר גוטל אדם וכי' משמע דלא דבר מנטע"י לתפלה דלא בעי דיני נטוי כבשעודה, וסגי גם בмеди דמאנקי כמו צורו באין לו מים, ונלמד מקרה דארחץ בנקיון כפי, וכמבואר שם בב"י לדעת הרא"ש והר"ן והמרדכי ז"ל, אלא גוטל אדם שתי ידיו שחרית לסעודה שחരית ומותנה עלייהן על כל סעודות היום, ומילא מישיב קושי התוס' מהא דערבי פסחים דקאמר שםDKידוש הוה הפסיק בין נטוי לשעודה, דשאני הכא דהרי לא הפסיק בין נטוי לשעודה שחരית, אלא בין שעודה לשעודה וע"ז קאמר רב דמהני תנאי, דהרי הוא כיושב בסעודת כל היום מבוקר עד ערב. ולפי פירושנו כל הדינים היוצאים להפסקים מכח שסבירו דעתו של הרמב"ם הנקיון של קימה בבוקר קאי נופלים בבירא. וחיליל מלשון הרמב"ם ז"ל דס"ל בפ"ז מברכות ה"ז, גוטל אדם ידיו שחרית ומותנה עלייהן כל היום ואני צריך ליטול את ידיו לכל אכילה ואכילה וכ"ל בהאי תוספת דברים, "ואין צריך ליטול בכל אכילה ואכילה" אתה לאשמעין דמנטי לאכילה דבר ולא מונטילת שחരית לתפלה זהה ברור לפער"ד ודוק". שובראיתי בהגחות מהרש"ש ז"ל שום הוא ז"ל הרגישי בימה שכבתבי וננהנתי.

דף ק"ז ע"א גמר א"ד בשעת הדחק אין שלא בשעת הדחק לא, ופליגו אדרב, וא"ד אפיקו שלא בשעה"ד נמי והיינו דרב. קשי' לי לפי דעת הרמב"ם ז"ל שם הלכ"י י"ח דע"י כריכת מפה מצי אכל בלא נסי', איך שיקש עשה"ד דהרי לכל אדם מסתמא יש לו מפה, אם לא שנאמר דקשה לאכול במפה, וא"כ שעה"ד דקאמר הכא שעה"ד כל דחו קאמר, ולפ"ז יש לומר דרמב"ם ושאר פוסקים דעתךשו על הא דרב מערבי בזה, דלשתת התוס' והוכrhoו לתרץ דרב מים בסמוך פסחים כדעליל, והוכrhoו לתרץ דרב נמי ריק באין לו מים בסמוך קאמר ממש"כ התוס', וא"כ הא夷 שעה"ד דקאמר הכא שעה"ד גמור קאמר, וע"כ דלא הותר לאכול במפה רק לתרומה ולא לחולין, אבל הרמב"ם ז"ל כפי שביארנו לעמלה דרב נתני לשעודה שחരית קמיiri, ובזה לא שיק הפסיק בין שעודה לשעודה, ואפי' בלא שעה"ד כלל מצי מותנה על כל סעודת היום בחוד נטילה, لكن האי שעת הדחק דקאמר כאן שעה"ד כל דחו קאמר, ולא הוצרכו לכרכוךידיו במפה שקשה לאכול בידים כרכוכות במפה כידוע ודוק".

תוס' דה מי לאו, עיין בראש יוסף על דבריו זה ובסוף דבריו קמתמה על הרמב"ם ז"ל שכ' דלט אדם ידיו במפה ואוכל תרומה אבל לא חולין על טהרת הקודש או על טהרת הקודש, וההרמב"ם ז"ל סובר לחולין על טהרת הקודש בחולין גמורין הון, ולא כקדש דמי דכך כתוב בפ"א ה"ט, חולין על טהרת תרומה השליש פסול בהן, ועל טהרת הקודש הרי הון בחולין גמורין, ובחולין גרידא הרי סובר הרמב"ם דמותר לכרוך ידיו במפה והניח הדבר בצ"ע. ואני אומר במחכ"ת של הרаш יוסף ז"ל דכך לא חש לקמחוי, אבל עצימות הפלוגתא אי חולין שנעשה על טהרת הקודש רק קדשים דמי, או לאו קדשים דמי, הוא אם אכן נדו בי' דין קודש שהשלישי שלו עשה רביעי בקודש, או אפיקו הוא עצמו אם צריך לייחר שלאיטמאו, ומה"ט בראש מיכלון מוקי רביה ב"ע מתני' דהכל שוחטין בחולין שנעשה על טהרת הקודש ובטמא שחתט דוקא למ"ד בקודש דמי, דרך אין אסור לו ליתן לטמא לשוחט בסיכון קצרה שמא יעבשר ויגרום טומאה לחולין שדים קודש מחמת הבעלים שנוהגים בו דין קודש, אבל למ"ד לאו קודש דמי, גם בעליו אינםמצוין לשומר את חולעו שלא יטמאו, אבל אם באמות נטמאו, ודאי דאסויים לו לאכלן מפני נדרו שקיבל ע"י לאכול חולין עטה"ק, ולכן

ע"ש כי אתה רבין אמר ראשונים האכלו בשר נבלה, עיין בראש יוסף ז"ל שכabb דמסתמא לחומרא קאמר, ונבלה חמורה דאית בה גם עשה דaina זבוחה, ולא ידעת הרכחטו להה, והא אדרבה הש"ס קאמר אח"כ דר' אבא מתני חדא מהני וחדא מהני לחומרא, הרי דחזר חמור מבלה, שנית נעלמו מעני קדשו לפיע שעה דברי הרמב"ם ז"ל בפ"ב ממ"א דבכל הטמאים הון בהמות והן עופות אכן חוץ מן הלאו גם לאו הבא מכלל עשה דאותה תאכלו ויל' בדוחק ודוק".

ע"ש חמיט בטרי' וכו', וככתב רשי ז"ל דבחמי טרבי' כ"ע מודים דין נוטlein ממשום דלא היו להם שעת הcores, ובעינוי פלא, דבמלתא דרבנן דיזעינט טעם תקנות שנתקלק בעין ה' לו שעת הcores או לא, ובפרט לפי מה שנבער בדיבור הסמוך דעיקר נטילת ידים לתרומה ה' משום נקיות לדעת רשי ז"ל, וכן מים ראשונים ואחרונים גם שנייהם חד טעמא איתו להו, וא"כ כמו דבמים אחרים בחמי לא מפני שמליביען את הזהומה ממש"כ רשי ז"ל לעיל, או מפני שאינו יכול לשפשף בהן ממש"כ הרמב"ם ז"ל בפ"ק מברכות, כמו כן מים ראשונים ומה לי שעת הcores הכא. ולטעם שככתב הרמב"ם שם דחמי טריה מפני שאינט ראיין לשנית בהמה ואיינט בכלל מים ניחא ודוק".

ע"ש א"ר אידי וכו' נטילת ידים לחולין מפני סרך תרומה וועוד משום מצוה אמר אבי משום מצוה לשמעו דברי חכמים, ופרש"י ז"ל משום סרך תרומה שהידים שנויות הן לפסל אל את התרומה, אבל חולין לא מהני فهو שני לפסלו, וכדי שירגלו ואוכלי תרומה ליטול ידים הנגיה בחולין, ועל מצוה לשמעו דברי חכמים פי' שתקונה עכ"ל, והתוס' הקשו והלא משום סרך תרומה תקונה, וא"כ מאי עוד ויל' דתקנו מפני נקיות עכ"ל. והנה רשי ז"ל כתוב בשבת דף י"ד ע"א על הא דאמרו שם גוזרו טומאה על הידים מפני שעסקניות הם, דנוגען במקומות טנופות וגנאי לתרומה שנמאסת בכך, ודלא כמו מ"ד דמשום טומאה ממש נגעה בה, דהרי אם נעב בא בתומאה הרי גם אחר נטילה מטמא את התרומה מה"ת, וגם מ"ש ידים מכל גופו, ועוד מה מהני נטילת ידים לנבי טומאה, אלא נבעי טבילה כל הגוף עי"ש, הרי לדעת רשי ז"ל עיקר נזירת טומאה על הידים לבני תרומה מושום נקיות היהת שלא יכל מאכל מסואב והרחיבו דבר זה גם על חולין דודייא ננאי לאדם השלם לאכול מאכל מסואב אפי' הוא חולין, אלא דממה שגוזרו טומאה על הידים להיות שניות מוכח דעיקר תקנות ה' על אוכלי תרומה שהמה הכהנים, ומפני שטומאה וטהרות חמורה להם, כמו שאמרו ביוםאי גזו טומאה על הידים, ומילא בחולין דלא מהני לחו טומאה שנייה, ובפרט לאוכל בימי טומאותו עכ' לומר דמשום סרך תרומה שייה' רגיל בתני' אמרו גם בחולין ליטול ידו לשעודה שהוא עיקר אכילת אדם, אבל באמת עיקר טעם ח"ל ה' הי' משום נקיות שלא يتכלך המאכל עי' ידים העסקניות, הון בתרומה והן בחולין והן בכחן והן בישראל, אלא שלבשו דבר זה בתומאה מפני שירדו לסוף דעתו של המון העם, שאם גלה להם עיקר הטעם שמנוי נקיות תקנו ליטול ידים לא יהי'. נזהרים בה וכאשר גזו טומאה על הספר כדי שלא יניח אצל האוכלי ומשום עבריים שיקלקלו הספרים, כמו שאמר שם בשבת ומה דלא סגי לי' לומר דמשום סרך תרומה לחודא נתנקה, ותרומה משום גנאי לקדשים וכדמשמע נמי שם מלשון רשי ז"ל משום דא"כ די' לתקן נזוי' להנימן לחוד ולא לכל העם ודוק".

ע"ב גמר' אמר רב נוטל אדם את שתי ידיו שחരית ומותנה עלייהן כל היום כולם. עיין בתוס' ובשאר פוסקים וմדברי כלו' נלמד דס"ל דבר קאי אנטילת ידים של שחר לתפלה, ועיין בב"י או"ת

להתפשט בכל הקדרה ועיין.

והנה אני רואה ברשי"ז ד"ה אם יש בה בנ"ט מבואר, דרש"ז סובר שמקצת החתיכה ברוטב מיריר וככבות הט"ז DAOסורת שאר החתיכות בלי ניעור משום דפלות החלב מהלך התחthon שבה לחוץ דז"ל רשי"ז ל"א אם יש בה בנ"ט באוותה חתיכה כלומר שאין באותו חתיכה בלבד ס' לבטל הטיפה, מיד נאסרת החתיכה וכ"ו עכ"ל. האיל כי לומר שכתב רשי"ז ל"ה לא פלא לאור' דלמה מפרש האיל בנ"ט דמתנני דר"ל שאין בה ששים, והוא לעיל צ"ז ע"א מבואר דבנ"ט בכל מקום בקפילה ורק היכי קפילה, או ליכא למיקם אטעמא משערין בס'. וכי רוצה רשי"ז ל"ה לאוקמא מהני בדיליכא קפילה אהמזה? ועיין לעיל בתוס' ד"ה אבל שחקשו אמריא לא פריך אמתנני דטפת חלב מאן טעים לי. והנה קושי' ז' הקשו רק לשיטות דמשנתינו מיריר בחתיכה כולה חוץ לרוטב אבל לדעת רשי"ז ל"ד מיריר במקצתה ברוטב וככבות הט"ז לך"מ, דהאי בנו"ט דמתנני ע"כ ליכא לפреш בעיטות קפילה דהא אפשר דלא טעם טעם חלב, ומ"מ אסורה החתיכה דהא כש מגע החלב לחלק התחthon שבתוכו הרוטב יצא וויאצ, ומ"מ החתיכה כבר נאסרת חלק התחthon מן העליון כמש"כ הט"ז. ולכן צריך ע"כ לפреш האיל בנ"ט בס', משא"כ בסיפא דמתנני מניח רשי"ז ל"ה בנו"ט כמשמעו דבניעור בתחלת מיריר ואיז שפיר מס' טעים לי קפילה. ולשיטת התוס' דבכלה חוץ לרוטב מיריר וניעור דסיפא הוא לבסוף הוא להיפך בנ"ט דרישא הוא בקפילה וכן דסיפא הוא בס' דיקון, דהא מב"מ הוא וביע ס' כנגד כל החתיכה ודז"ק. וכן נראה מtos' כאן שסבירו כן בשיטת רשי"ז ל"ה מהא דהיבאו ראי' לשיטות והקשו על שיטותו של רשי"ז ל"ה מלקמן אמרין, אי לא ניעור ולא כיסה כלל, מבלע בעל מפליט לא פליט, ואי כפי' הרמן'ז ל"ד דרש"ז מקצתה ברוטב אינה אוסרת השאר בלי ניעור כמו לדעת התוס' בכלה חוץ לרוטב לא הביאו מידי מלקמן, דואיה היכי הוא דלא פלט החלב לחוץ גם במקצתה ברוטב, אלא ודאי דגס התוס' הבינו כן דעת רשי"ז דמלפלט החלב ואסורה השאר בלי ניעור, ומ"מ נעשה החתיכה נבלה תחלה נג"ל. ולכן שפיר הקשו מלקמן אמרנו מבלע בעל מפליט לא פלט ואינה אוסרת השאר בלי ניעור וזה ברור ונכון ועיין היטב במה שכתבת לפקון ד"ה גמר' אמר רב.

אבל הר"ן ז"ל דעת אחרת לו בשיטת רשי"ז ל"ה, דהוא לא האזכיר כלל בשיטת רשי"ז שהחתיכה מקצתה ברוטב ומ"מ אוסרת כל שאר החתיכות ע"י פליטת טעםبشر לחוד, דכיון דחנ"ג הרי הבשר בעצמו גosh האיסור ומץ' אסורה בפליטות טעםبشر לחוד, ולית לי' סברת התוס' דאין הנאסר יכול לאסורה אלא במקרים שאיסור עצמו יכול לילך שם, והוא דאיון הקליפה איסורת את השני', הטעם דלא הויה דרך בישול דומי' דבב"ח, ומה אמרין לפקון אי דלא ניעור מבלע בעל מפליט לא פליט היינו בס' ד' אפשר לסחטו מזור עי"ש בארכיות. והנה מובן דפי' דרכו האיל כולם דכתיב רשי"ז ל"ה אשר הארכתי בו לעיל מוקשה ועומד הוא.

אלא דלעומת זה ניחא טובא מה שכי רשי"ז ל"ה, ובשאר חתיכות פליגו אמראי בגמ' אי אסורתן או לא, והוא פלוגותת רב ושמואל באפשר לשחטו, והקשו כל האחרונים ז"ל דהא למ"ד אפשר לשחטו מיותר גם האיל חתיכה הנאסרת חזקה להיתרה וכmesh"כ רשי"ז ל' בעצמו בפירוש פלוגותת אפשר לשחטו, וכן בסוף הסוגי'. ולפי דעת הר"ן דרש"ז ג' מיריר בחתיכה שכלה חוץ לרוטב ניחא, דהיינו לכ"ע באיסורה עומדת דלא נפלט החלב כלל, ופליגו אם פליטת עצמה של מוחל בשאר אוסרת השאר אבל לפקון ובסוף הסוגי' מיריר בעיניו לבסוף דאי יוצא החלב לכל מותרת. וכן נראה שהוא דעת הרמב"ם ז"ל בפ"ט ממ"א לפי מה דמפרשים דבריו שאסורה בלי

כאן דיש לחוש דגם במפפה לא יהי' נשמר יפה מנגיית ידו ויבא לידי אכילת חולין טמאים אשר אסור לדיד' מחמת גדרו לאכול חולין בטהרה, לבוי היא מלטה ודאי לכ"ע כקדש דמי, וזה ברור כמשמעותו' ז' ודו"ק היטב.

ע"ב גמר' אמר שמאלו התירו מפה לאוכל תרומה ולא התירו מפה לאוכל טהרות. כבר הזכרתי לעיל שיטת הרמב"ם ז"ל דחולין גרידא התירו מפה, אבל יתר הראשונים ס' ל' דחולין גרידא ודאי לא זהיר כן כתוב הרא"ש ז"ל ועיין בראשו יוסף לעיל ע"ד תוס' ד"ה מיли לא כביצה שכתוב לדעת התוס' אפללו לכחנים דהתירו להם מפה דזוקה לתרומה אבל לחולין לא, ובאמת שיטה זו קשה להולמה, דזה מקרי יציבי באירוע וגיורי בשמי' שמי', דכל עצמיות נט"י לחולין תקנו אותו סרך תרומה, ואיך תהא ז' שהביא ראי' ז' מפה דהו אכילה אי עי' נט' לאוכל והרי הוא חמור מפה, ואיך קמבעי תחלה להתיר לאכול בלי נט' בחולין דאסור במפפה עי"ש. אלום לפע"ד נראה דלישית התוס' דבחולין גרידא אסור אף לכחנים, אין הטעם מפני שחולין לא יהיה זיהר כmesh"כ הרא"ש ז"ל, אלא דלפי מה דאמרו לעיל בדף הקדום דנט"י לחולין מפני סרך תרומה, ועוד משום מצוה דמצואה לשימוש דברי חכמים, הרי אכן בחולין יתר על תרומה, מצות חכמים בלי טעם, והיינו בפתח דקובע סעודתו עליו תקנו נט' גם ללא סרך תרומה, ولكن לא התירו לא מפה ולא אוכל מחמת מאכיל, והה בפתח של תרומה לכחן נמי דין הקי, והוא דהתירו מפה לאוכל תרומה, היינו תרומה דאיינו פת וככמעה דר' צדוק דאל כותבת נclfפ"ד ודז"ק.

ד"ה ק"ח ע"א. משנה טיפות חלב שנפלה על החתיכה וכו' הנה פליגו בפירוש משנה זו רשי"ז ותוס' אי בחתיכה שבתוכו הרוטב מיריר או בחתיכה שכלה חוץ לרוטב, ומזה יוצאים דיןדים שונים, גם נמשך פלוגותם או בכל השקל וטרוי', لكن ארוחיב באזה הדבר ואבאר את שיטות וגם הסוגי' לפי שיטת כאו"א כדי' ד' הטובה עלי.

דעת רשי"ז דבחתיכה כולה חוץ לרוטב מיריר לא בפירוש אटמר אלא שתוס' כתבו כן לעיל ד"ה צ"ו בשם רשי"ז, והאחרונים דקדקו מדברי רשי"ז ל' אינה וגנה להוציא ממשמעות דבריוו שכן הוא, גם בפירוש שיטת רשי"ז יש פלוגותא בין הרמ"א והט"ז ז' בריש סי' צ"ב דהרמ"א סובר לדעת רשי"ז במקצת חתיכה ברוטב הוה הדין כמו לדעת התוס' בכלה חוץ לרוטב עצמה נאסרת אבל אינה אוסרת את השאר משום דזה הבל מפעפע רק עד סמוך להחלה שברוטב אבל לא בכלה כדי' שתצא ממנה לשאר חתיכות שבקרה. אבל הט"ז חולק וסובר דרש"ז במקצתה ברוטב איכא תרי חומרות דבחתיכה עצמה נעשה נבלה ואסורה גם השאר בלי ניעור משום דחלק התחthon שבחתיכה אסורה השאר שבקרה. והכוונה דואיה כשמגיעה החלב לחלק התחthon שבחתיכה שהוא בתוך הרוטב מוליך הרוטב את החלב גם לחוץ, וכן מן החלב לא נאסר חלק התחthon שבחתיכה דכבלעה כך' פלטה החלב לחוץ בשוה לשאר חתיכות שבקרה, אבל חלק התחthon נאסר מהלך העליון מכח איסור דבוק, וחלק העליון נעשה נבלה אע"ג דסופה החלב להתפשט לחלק העליון ומשם לכל הקדרה משום דבהאי כח המתפשט בחלק העליון לא מציא יוצא לחוץ לשאר חתיכות כיוון דליקא רוטב, וניהו דחלב המגע לחלק התחthon שבחתיכה תתפשט עי' הרוטב גם לחוץ, מ"מ חלק העליון נשאר באיסרו כי לא מסרי מתפשט דרך הילוכו, אלא אם מיד בכל הראשון מציא

דלא קיימא הכי במקננא, משום דלא מסתבר לומר דגדי אסור וחלב מותר, כיון דשניהם היתר ותירובתן אסRNA, ואיך יאסר האחד והשני בשירותא קיימא, لكن אמרינן דלעולם שניהם אסRNA, והא דנקרא האיסור בתורה על שם הגדי לשיעורא אתה דגס החלב נישער בכזית גדי ולא כמשקה בריבועית. אמננס כל זאת ניחא אי ליכא חילוק בין בשר לחלב מצד אחר, אבל אם נאמר דבבשר איכא חלב ממש, אבל בחלב ליכא רק טעמא ולא ממש שפיר נאמר דעתם עכיר הא מנין לנו ובשלמא אי ילייפין טע"כ ממ"א ניחא, אלא מבב"ח עצמו איך נילוף דלמא באמות החלב אינה אסורת מהמת דלית בה רק טעמא בעלמא ולא ממש שפיר נאמר בפסחים שם באמות כתוב דהילופוטא הוא מבשר שהבשר בעניא אלא שטעם החלב נבלע בו עיי"ש. והרואה יוסף ז"ל כתוב דבאמות ליכא חילוק בין בשר לחלב ובשניהם רק טעמא ולא ממש איכא, דהא רשי"ז"ל בסוגי" דזרועו בשלה כתוב דלולי יילופוטא על טע"כ הוה בטל חד בתורי מקרא דאחרי רבים להtotot, והנה לעולם החתיכה לא תקבל חלב כמוות שהיא רק פחות ממנה וא"כ מצד העצם הרי בטלה החלב ברובו בשר, ורק מצד שנרגש הטעם אסורה. והנה במ"א כתבתוי דדבר זה אינו מוסכם, כי לפי מה ש' הרשב"א ז"ל בסוגי" שטעם עדי שנרגש הטעם הוה כניכר האיסור ובניכר האיסור לא שייך ביטול, א"כ ליתא הא מלטאת דחלב בבשר רק טעם מקרי ולא ממש, ולא עוד אלא דלפי מה שכותבו התוס' והראשונים דבב"ח היתר בהיתר הוה ולא בטל והוא זכ"ש אינו אסור, משום דדרך בישול אסרה תורה ובעין טעם, וא"כ במקומות דאיכא טעמאתו לא מצינן למימר דעתם של תליה, דהא היתר בהיתר לא בטל. ותו קשי' לי טובא על הא דכתב רשי"ז"ל דהילופוטא הוה דכי מסלק מה מותוק זה לאחר בישולו, אין כן אלא הטעם עכ"ל. והוא פלא דהא און כרב וכרי"ס"ל, דאפשר לסתחו אסורה, וא"כ אפילו מסלק גם הטעם עדי' שמבהיר החתיכה אח"כ בימיים, נמי נשארה באיסורה הראשוון ואיך נילוף מכאן טע"כ בכל איסורי.

ואחר העיון נראה לפע"ד דאן הכי גמרין טע"כ מבב"ח, דחזינן דאיסור בבב"ח נתהוווע עי' נתינת טעם זה בהז דזוקא דרכ בישול אסירה תורה, ואם הי' מתבשלים בחלב לא נאסר הבשר מחלב שחווצה לו לנבה, וא"כبشر שנטבש לחלב לא נאסר הבשר מחלב שבקדרה בתוך הקדרה רק מחלב שנכנסה לתוך החתיכה והחלב שבקדרה לא נאסורה מון החתיכה עצמה שננטבש מותוק הקדרה רק ממהול שיצא מן החתיכה לתוך החלב וננטבש בה, וא"כ לא תנבל גדי בחלב אמו ע"כ הכוונה על טעם הגדי שננטבש בחלב אמו כי הגדי עצמו אינו אסור מחהמת שננטבש בחלב רק מחמת שהחלב ננטבש בתוך הגדי ולכך מה ש' רשי", דאס הדרינו זה מזה און דין אלא הטעם הכוונה להסביר דפיעול הבישול אינה נিcritת רק בהא דבכל אחד נשר טעם, ועל זה הקפידה תורה, וקרי לי' גדי בחלב אמו היינו טעם הגדי בתוך החלב. וממילא ליכא להקשות ג"כ דילמא משום היתר בהיתר דלא בטל, והא און על הטעם און דין אם הוא עכיר דאי טעם לאו עכיר, לא איכפת לנו דלא בטל, דסוכן כל סוף ליכא למילך דהא דאסורה תורה לאכול הבשר לאו בו חלב ממש איכא לא תנבל גדי נחשב החלב משום דניכר בו החלב ואני בטלה דהא אדרבה אי נחשב החלב כעומדת בפ"ע שרוי' דהא שניהם היתר וכל האיסור לא נתהוו ריק ממה שנכנס טעם החלב בבשר, ומה שהזכיר רשי"ז"ל איסור אכילה ומג' פעמים לא תנבל, ולא די לו באיסור בישול לחוד אי מני' ילייפין, זה לק"מ دائן דיליפין איסור אכילה ומג' פעמים ל"ית, לא הוה ידענן כלל דדרך בישול אסירה תורה ומשום טעם שנכנס מאחד לחברו, כי אם פעלות הבישול נאסירה בלא אכילה,

ניעור כל הקדרה עד ס', ומ"מ תולה האיסור בטיעמת החתיכה אי יש בה טעם חלב או לא, הרי ע"כ דחתיכה כולה חוץ לרוטב דמהני טעימה, ואפ"ה אוסרת השאר בלי ניуור. אבל כפי אשר הוכחתתי מדברי רשי"ז"ל אין דעתו כדעת הר"ו, אלא דבכלה חוץ לרוטב אינה אסורה וכן איקבע הלכתא בש"ע סי' צ"ב, דבלא ניעור אינה אסורה את השאר אלא בסיסי ק"ה סטרו בעלי השו"ע את טעםם, דשם סי' ז' פסק הטור והמחבר דחתיכת בב"ח מקרי גופ האיסור ואסורת את חברותא בצלוי כדי נטילה, כמו חתיכת נבלה וכל מפרשי' השו"ע נלאו למצוא פשר איך זכו שטרו לבב' תרי. ומקומות הניחו לי העני להתגדר בו, כי לפע"ד שני פוסקים אלו שריין וקיימין זה אצל זה וליכא שום סתרה בינם.

דהנהיפה דבר הר"ז ז"ל לכואו' להסביר על סברת התוס' דאין הנאסר יכול לאסור וכי כיון דהוא כוגוף הנבלה מה תח' כה בhalb' עמו טעם האסור ובפרט בבב"ח לא ליכא אסור לחוד, ונשאר לחוד, כי שניהם נעשים איסור מכלל היתר עי' מעשה הבישול, ונשארים באיסורים גם אחר שנחסטו זה מהז, ולמה לא הי' בכח האחד לאסור ביל' הלוויית השני, ובפרט שמכח מב"מ קאתין עלה, וא"כ טעם הבשר לחוד הוא האסור ולא טעם החלב שעמו, ואם נאמר דבב'ין גם טעם החלב עמו הרי אין כאן מב"מ לא בטעמא ולא בשמא.

אבל הנראה לפע"ד הסבר חדש בהא דאין הנאסר יכול לאסור אלא במקומות שהאסור יכול לילך שם, והוא דכלל מונח אצלונו בסופו להתפשט לא נבלה, כי כל דרך הילoco אינו אסור, כמש"כ התוס' לעיל דף ק' בד"ה שקדם, והסבירו מבוארות דנון דנון כל דבר על שם סוף תכליתו והנחתו וכיון דהאי טפה שנפללה על גג החתיכה לא תנוח עד שתתפשט בכל החתיכה, אנו דנון עלייה רק אחר הנחתה, ועפ"י סברא זו אני אומר גם לאיזיך גיסא, אם הטפה אסורת החתיכה מפני שיש בה כדי ליתן טעם בכל החתיכה, אותו המוהל שלبشر שעומד להתפשט חוץ לחתיכה מלאו לא נידונו עם החתיכה להיות נבלה עמה כיון דעתם להפריד מן החתיכה ולילך לדרך החוצה, لكن אעפ' שהחתיכה נעשה נבלה, אבל האי מוהל שעומד לצאת ממנה לא נאסר עמה, ולכן שפיר אין החתיכה שכלה חוץ לרוטב אסורת את השאר, כי מה שנפלט ממנה בעוד שמווחת שטם בקדרה בלי שום סיוע הרוי היע עומדת להתפשט ולא נאסר מעולם, ושפיר פסקו כן בסיסי צ"ב, דשם מיררי מהאי דינא החתיכה שבתוכה הקדרה שנפל עלייה טפה חלב, אבל אם לך החתיכה משם ומקרובה אצל חתיכה קרירה על הגללים ודאי דגוף האיסור הוה ואסור המוהל היוצא גם ביל' חלב, כי האי מוהל לא הי' עומדת להתפשט מלאו רק עי' מעשה שלו, שAKER פסקו לאסורת כנבלה דמ"ש חתיכת בב"ח משאר איסור עיקרי, ודוק' היטב כי הדברים אמיתיים בס"ד.

גמר' אמר אבוי טעמא ולא ממשא בעלמא דאוריתא דאי ס"ד דרבנן, מב"מ מ"ט לא גמרין וכו', ופרש"ז"ל טעמא ולא ממשא מקרי היכי דסליק האיסור ולא נשאר רק הטעם, וכמו טעם כעיקר בפסחים מ"ד ע"ב דשרה ענבים בהםים שהמים לא קיבלו רק הטעם, ולפ"ז הילופוטא מבב"ח לאו מבשר אתי' דבו נכנס ממשא של חלב, אלא מחלב שנאסרו עי' שקיבלה רק טעם הבשר, אבל ע"ז קשיה תרתי דא אבוי העמיד דבריו על משנתינו דאיסור החתיכה מחמת הטפה שנבלע בה, הרי דסובר דזה ג"כ טעמא ולא ממשא מקרי ולא עוד אלא דמחלב לא מצין למילך, דחלב שנאסירה לא נזכר בתורה, עד שבגמר' רצוי לומר דבר באמת אית' לי' גדי אסירה תורה ולא חלב, משום דכתיב ל"ת גדי "בחלב" ולא "עם חלב" אלא

ומעתה נשוב לדברי רשי' ז"ל דלפ"ז איך נאמר דמשחו חלב בהרבהبشر, בב"ח מקרי, כיון דעתכם החלב נשתנה ונעשה בשר, חלב מאן דרך שמי' ומה'ט ג"כ אין לומר דהיתר לא בטל, וכמיש'כ הטע' ז" מובה בש"ך ריש' רצ'ת, דכל שננטערב ואינו עומד בפ"ע שפיר בטל, ולא שייך כאן היתר בהיתר לא בטל דהא לאו מכח ביטול חד בתרי Katain עלי', רק מכח נשתנה עצם לעצם אחר בשמא ובטעמא, ואנו בשר בחלב בעינן וליכא ואי' קאמר אבוי דאפשרו ליכא נ"ט נמי והוא תימא רבתא, ודברי הש"ך שם נפלאים ממנה לא הבננים ודוק'.

אבל הנראה לפ"ד, דאביי דלא דרייך בישול אסורה תורה הי' סובב, דמיד בתחילת הבישול קודם שנותנים טעם זה בזה נאסרין, ובתחילת הבישול הלא עומדים בפני עצם וכמו טפת חלב שעל החתיכה קודם שנבלע ונופשתח. ואיז בב"ח מקרי והיה אסור ע"פ דאחר שנבלע בתוך החתיכה תסתבל שטם מקרי, כמו באיסורה עומדת כמו בנסחת א"כ אמרינו אסור, חלב, מ"מ באיסורה עומדת כמו בנסחת א"כ אמרינו אסור, כמו כן בנאסר קודם שנבלע. ועי' השיב לו רבא דדריך בישול אסורה תורה, ר"ל דלא נתהוו איסור בב"ח עד שנתבשל זה בזה כל צרכו, ואיז אי אפשר שלא יהיה נבלע אחד בזוך חמירין, וממילא בכ"ש חלב ליכא כאן בב"ח, דהכל נשתנה לבשר. ועיין בפלתי ריש' הכל' בב"ח שמספרש דברי רשי' ז"ל בד"ה אמר לי' ר'בא, דכוונתם מגדל אסורה תורה כבוש רך בישול הרוי דהקפידה דוקא שתנתן טעם זו בזה, כי רשי' ז"ל לשיטתי' דכובש דוקא בציר וחומץ הוה כמבושל ע"י'ש, ודבורי רשי' ז"ל מטהין בדבריו דוק' ותשכח. ולפ"ז צריך לפרש מה דקאמר מ"ט לא גמרינו דחודות, אי חדש כי ליכא נ"ט נמי האי חידוש ע"כ האי לחודה והאי לחודה שרי', ולאו מטעם חדש קאהה עלה רך דשאני היתר בהיתר דלא בטל, ונאמר דע"י הטעם הנה ניכר המשם, ובאותם רך בשר אסורה תורה ולא חלב, ע"ז פריך א"כ כי ליכא נ"ט נמי כנ"ל, ומה מעד מישוב בזה קושי' התוס' מהא דפסחים דלא קיימה בהאי חדשא מושום דהנתם כבר ידע דדרך בישול אסורה תורה ורק מכח חידוש לא רצה למילך מני', ועי' שפיר מודה לאלים נמי הכי הוה, אבל כאן לאו מעד חדש.

קאתא עלה רך כיון דהיתר בהיתר הוא לא בטל ודוק' היטב. **גמר'** אמר רב כיון שנתן טעם בחתיכה ע"ג וכו', הנה כבר דברנו בריש דברנו מפלוגות רשי' ותוס' בפירוש המשנה ומילא דפליינו נמי בפירוש דברי רב. ואסדר כאן כמה דקדוקים קשים ואיך נתישבו לכל מיר כדאית לי'.

א') מלישנא דרב דפתח כיון שנתן טעם משמע דקאי אמתני. וכן כתוב הרץ ז"ל, ואיך יפרשו התוס' דברי רב באיה, לדידיהו לא קאי אמתני רך מימרא בפ"ע היא כמו ש' הרשב"א ז"ל. ב') דלישיט התוס' הלא ע"כ מייר רך בגיןו לבסוף, ולמה לא דקdock הגמ' עליו, אלימא לא ניעור כלל וכו' כמו שדקדוקו ל�מן על הבריית' ולא עוד אלא שאמורא צרך לפרש דברי, ולמה קיצר בלשונו ולא הזכיר תנאי של ניעור לבסוף. ג') דפרק לימה פליינה מעיקרא ליכא און איסור הידוע ביחסו לדברי רב, ופרק ומאי קסביר ולהיפיך דרך הש"ס לפרש תhalbה המימרא ואח"כ שקיים ותורי' בה ממי'. וגם לישנא ומאי קסביר בו' מורה דקאי אדלעיל מני' וחוזר על הנשכותות. ד') מתרץ אי דנפל ברוטב רכה ה"ג, אלא דנפל ברוטב עבה, ופי' רשי' ז"ל רוטב עבה דק של בשר ושומן דהכל מין בשר. וזה למה לי דהא די בשיאמר דליקא ברוטב שישים, וכמיש'כ התוס' באמת על הבריית' דלקמן דמשמע לי' דמיiri בלית ברוטב שניים. ה') ברשי' ד"ה ומאי קסביר באיסור שנבלע בהיתר, והוא פלא דהא מבב"ח המדבר כאן, וזה היתר בהיתר ולא איסור בהיתר. וכן ל�מן בד"ה אלא קסביר פרשי' ז"ל ואשמעין אף היתר

טע"כ Mai בעי הכא, כי כל עצמיות טע"כ לעניין איסורי אכילה אמר, ואפיו ילפין איסור אכילה מל"ית כל תועבה, נמי לא מצינו למילך טע"כ מבב"ח, כי איסור אכילה בב"ח אין לו שיקיות על הבישול, רק ע"י שנעשה תועבה בבישול נאסר האכילה, אבל אי מ' פעמים ל"ת ילפין איסור אכילה הרוי דעיקר האיסור האכילה וכמיש'כ הרמב"ם דהbihshol נאסר מושם דהוא מצורכי אכילה, וא"כ שפיר אמרין דאנטינט טעם זה בזה קפיד רחמנא כי זה הנחינת טעם משוו' לי' לאיסור, וניהו דע"ח א"סorus לעולם אפיו נסחט גם הטעם, אבל האיסור נהווה ע"י נתינת טעם, ועיין היטב במה שכתบทוי כי הדברים עמוקים ואמיתיים בס"ד.

רש"ג ד"ה אי חדש הוא וכו', ואפיו כל דחוא בב"ח הוא וכי' עכ"ל. והנה תימא רבתא עניין איך נאמר דחלא כל דחוא בשר הרבה בב"ח מקרי, דחא כל עצמיות ביטול מני' בשנה, על דכל נשתנה שמא וטעה בטל שם העצם ומילא פקע שם האיסור וכasher אבארא.

דהנה מעולם תמהתי להבין מה בין תערובות מב"מ לשאינו מני' בלבד בלחביות ממשים, עד שלר"י מב"מ לא בטל ואני מני' בטל, וכן לדידן דבר שיש לו מתירין דמתעורר בז' זה בז' לשאלין מני' לאינו מני' אחר ס', דחא כיון דמתעורר ונבלל זה בז' למשל יי' בימים הרי הצל נתהפק למים ונעשה האוסר והנאסר הכל מים, והרי אכן מב"מ איסור והיתר, ולמה יבטל לר'י, וגם לדידן בדבר שיש לו מתירין. ולמה לא נאמר גם בז' עד שתאכלנה באיסור תאכלנה בהיתר, או עפ"י סברת הרץ ז"ל מושום מב"מ הרוי עתה הכל מן אחד הוא כי הכל מים ועל מודוכה זו ישבות הרבה שנים עד שהAIR ד' את עני' כי העני' נכו מאד, Adams נתערב יי' בו מתחלה, כי ע"י שינוי העצם פקע האיסור, ממשו האיסור שהי' בו מתחלה, כי ע"י שינוי המובא בא"ח סי' ר'וי במ"א ואע"ג זה הוא סברת רביינו יונה המובא בא"ח סי' ר'וי במ"א שם, דנשתנה לדבר המותר שרי', ואנן לא פסקין בהא קר'י הנ"ל, כאשר הארכו בז' האחרונים להרבות עליו קושיות. הטעם דלא פסקין כוותי' אינו מושום דל"ל סברתו, רק ה"ט דלא ס"ל כוותי', ממשום דאמרין ניהו דפניהם חדשות בא לאכן ופקע איסורה מני', אבל נאסר מצד היוצא מן הטמא טמא כמו דילפין זאת במס' בכורות ד' י' מקרים, וזה איסור חדש שחל על האי פנים חדשות אחר שפקע מני' האיסור השו', ולכן אין נסח נשתנה לד"א אבל נאסר מצד הותר, עפ"ד פסקע מני' האיסור ע"י נשתנה לד"א אבל איסור שהוא יוצא מני' נסח שאסור ככל היוצא מן הטמא, וכל זאת איסור שהוא בעין אבל בתערובות שפיר נשאר בהיתרו ולא חל על עליו איסור של יוצא מן הטמא כסברת המרדכי הידוע בדבתרובות לא מצי חיליל איסור חדש וכבר כתבתי דבר זה בפ' גה'ג ובפתיחה כוללת ע"י' והסביר נפלאה ומושכלת הוא, דהא התורה אמרה אחורי' רבים להחות ובטל איסור בהיתר חד בתרי', וכיון Adams יכול האיסור יתבטל מני' וב'י אין יכול כלל כיון דאין רגע אחת שיקרא שם איסור עליו דחוא בתחום התעריבות לח בלתי, וא"כ הוא אין אנו באים להתייר תערובות אינו מני' מכח ביטול חד בתרי', דחא מעיקרא ליכא כאן איסור הצריך ביטול, כי איסור הראשוןخلف הילך לו מלחמת נשתנה בשמא ובטמא לד"א, והאיסור החדש של יוצא מן הטמא לא ה' מקום לחול, לכן שפיר בטל לר' יהודה וגס לית ב'י' חומר דדבר שיש לו מתירין לרבען, משא"כ בתערובות מב"מ דלעולים Katain עלי' רק מצד קרא דחומי' רבים להחות, ואשת בקושי התירה תורה וכמו בטומאה אי' דחומי' היא בציבור אמרין דכל כמה דמץ להדר אטורה מהדרין ה"ג בביטול חד בתרי' צריכין להמתין עכ' פ' מדרבנן עד למחה. והוא הון הדברים שנאמרו למשה מסיני בס"ד.

לשותתו מותר וע"ז מכיריע רבי בלא ניור מתחלה אלא לבסוף כר"י
ובגניער מתחילה ועד סוף בחכמים אבל במקצתה ברוטב לא מיiri
הכא, אבל במשנתנו מיiri בהכי ולכן אסור את כל הקדרה גם
בלא ניור לרבות וד"ק היטב. אבל לדעת התוס' רב אמר דין
עלצמו וחולק אמשנתינו, כי לדעת התוס' בעין ניור כדי שייאסר
כל הקדרה, ולכן מפרשים הרישא דלא נזכר ניור, דאיינו אסור רק
החותיככה אבל אין לפреш המשנה דלאסור כל הקדרה כאמור ומירי
בוניור, כמו שמספרים ע"כ ר"ד דבריתא, ע"ג דלא הזכיר ניור
דאנס נפרש משנתינו כך דלאסור את כל הקדרה קאמער, הריסות
האי סתמא, סתמא דירץ שלמעלה, ואין לומר דרב סובל האי
סתירה ממשום דברי"ס"ל כמו שתכתבו כן לשיטת רשי", לדעת
התוס' זה ליתא דהא בעין ניור, ולמה לנו לפреш המשנה דמיiri
בוניור בלי הכרח, ונבווא מבוכחה שיסטרו תרי סתמי חדדי. אלא
ודאי דרישא דמשנתינו בלא ניור מיiri ואסור דקאנני רק אחותיככה
החותיככה قولן מפני שהן מינן, ולא צריך לי לפреш דבינויוור מיiri,
וקאי, אבל לעומת זאת הסיפה מאירי בוניור לבסוף, ועוד שתתן טעם
אחותיככה קאי, ובס' משערין דמבר"ם הוא ולא בטיעינה וע"ז קאי רבי
וחולק אסיפה וקאמער, כיון שננתן טעם בחותיכה חענ"ג ואוסרת כל
החותיכאות قولן מפני שהן מינן, ולא צריך לי לפреш דבינויוור מיiri,
וגם הגמ' לא פלפול בזה כלל, משום דמלשונו דקאמער כיון שננתן
וככו מוכח דקאי אמתני" וע"כ אסיפה קאי ולחולק אתה ובסיפה
מיבור דמיiri בוניור, אלא אי לאו דרב, הויה מצין לפреш דעת
שתנתן טעם הטפה דכו מפרש מאן דאמר אפשר לשוחטו מותר, אבל
רב דסובר אפשר לשוחטו אסור האי עד שתנתן טעם אחותיכאה מוקי'
ואומר דגם התנא דמשנתינו סובר חענ"ג אלא דמבר"ם בטל אבל
הוא אמר מלתי' לר"י דמבר"ם לא בטל. וכן קשי' הגמ' וכי לית לי'
סליק לשיטת התוס' קושי' קלישטה היא, וכל לדוחתה דמיiri בלית
ס' ברוטב, ולא בעי למימור ברוטב עבה וככיפריש"י דליך רוטב כלל
פרק הכל מין בשר, אבל לדעת התוס' הפ' של רוטב עבה הוא
דאיכא רוטב מועט ומה דקראי לי' רוטב עבה משום דרב קאמער
דאוסרת כל החותיכאות אפילו הי' הרבה חחול הים, ואם כן אם
הרוטב מועט ממילא עבה הוא ע"י ריבוי החותיכות. ולכן לדידחו
הוא מazi להקשות כמו כן על הברייתא דלקמן כנ"ל אלא שם יש
לו קצת הוכחה דמיiri ברוטב מועט כמש"כ התוס', אבל על רב
מקשיה קושי' קלישטה כמוות שהיא ומתרץ דמיiri ברוטב מועט
וקרי לי' עבה כנ"ל.

ועתה נבוא אל העיון מה רහיט להקשות מסלך על רב, טרם שביאר דברי רב מי קסביר באפשר לסתותו, ובפרט לשיטת התוס' דהקושי' בלבד"ה קלישטה. דנהה הר"ן ז"ל נדחק מכך ומה בין חנני' לאפשר לסתותו אסור, דהיינו היא, וכן נראה דהאי אפשר לסתותו באמות אשר איסורין קאי ממש'כ רשי' באיסור שנובל בהיתר ומסתפק מי קסביר רב בשאר איסורין באפשר לסתותו, אדם בשאר איסורין סובר דמותר אז לא ה' מצי לאסור כל הקדרה בב"ח, והוא עפ"י מה שחדיש לו הרשב"א ז"ל בסוגי דזרעוש בשלחה, דרבא דאלזילן בתור שמא וכאשר פסקין נ"ג כוותוי', לעומת זאת חתיכות מין בשא"מ הויה, דהיא המוחל היוצא מן החתיכות האיסור עם החתיכות אינו שווה בשמא, זה מוחל בשאר זהה בשר, וכן חמרה חדתא בעינבא אבל שאור החתיכות נאסרין ע"י שמוחל שיוציא מהם עם מוחל של החתיכות האיסור נפגשו יחד בתוך הרוטב, ונאסרו מצד מב"מ וממיילא יש כאן מוחל איסור הרבהה שמצוין אוסר את החתיכות, וכן כתוב הרשב"א ז"ל כאן בסוגי" דתחלת נאסר המוחל היוצא ושוב נאסרו ממנה החתיכות והוכיח זאת מתוך קושי' עצומה עיי"ש. והנה ידוע מש"כ הש"ך של סי' צ"ב דכל שנעשה בב"ח ואוסר תערובות אחרת לאו בב"ח

שבה נעשה איסור להיות כאן שיעור גדול לאסור אחרים הרבה עכ"ל. וזה אינו דהא בב"ח קיימין ואשמעין דבר נעשה עצם האיסור לאסור את הקדרה מצד מין במינו אם רב אס הרבה וזה תימה רבתא והאחרונים הרגשו בשני דקדוקים האחרונים עיין בהם מה שנדחקו בהז. וاعנן אני את חלקו בעזה"ת.

הנה לדעת רשיי זל דבר לפרש משנתינו אתה, וקאמר דאסור דרישא לאסור את כל הקדרה, ע"כ بلا נייער קאמור, דחא בא"ה קשה, איך יפרש משנתינו אליבא דרי"ד דמ"ב לא בטל, והתננא דיון סתם למלעה במשנה DIRCK CRBEN DM"B בTEL, וכותב הר"ן זל דבר כיון דCKER"I ס"ל, הי' מדקדק בלישנא דמשנתנו דקאמר סתם אסור, ולא קאמר עד שישים, DSTAM CANO CR"I, ועתה אם נאמר דבלא נייער לא נאסר רק החתיכה לבדה הרי יש לנו מקום לפרש שפיר המשנה דאסור החתיכה לבדה קאי, ולמה לי לאוקמי בגיןו לבסוף אשר אין זכר למו במשנה ויצטרך לדוחוק DSTOTM CR"I נגד סתם שלפני זה, אלא ודאי לרבות אסור שלא נייער, שכן מוכרכ פפרש דאסור את הקדרה קאמור, וכיון דקאמר סתם ניחא לי לתלות בהאי דקדוק כדי לאוקמי מותני CR"I DS"L כוותי. ולכן כאשר פריך, וכי לית לי לרבות סליק קושי עצומה הוא דלא מצינן לדוחות DSTOTM מייריב בילכא ס' ברוטב, דחא כל חיל"י דרב DSTOTM CR"I ATI, מושם DSTOTMA KTANI, ומסתמא מייריב בכל גוונא אפילו אייכא הרבה חתיכות, ואם נוקמי מותני לעניין חתיכות בכל גוונא, כמו כן מוכרכים לאוקמי לעניין רוטב בכל גוונא. ועיין ברשב"א זל ותמצא שם כי כיון זהה, במלה של' ח' שיטת התוס' כתוב זל: ולו פירוש זה לא שמענו מדברי רב שיש לו לא אמרין סלק אלא ממה שסתם דבריו וכוכ"ע עיי"ש, וע"כ כיון לדברנו אלו, והוא עפ"י דברי הר"ן זל CNL. ומעתה א"א לתרצ דמייריב דרוטב מועט דליה בה כדי לבטל החתיכה, لكن קאמר אי ברוטב רכה ה"ג ר"ל אם היינו מוכרכים לומר דaicaca בקדירה זו רוטב עכ"פ עכ"פ ה"י נשמע DL"L סלק, DCYON DM"YRIB BDAICACA ROTUB UC"F API ROTUB UBAH VPIRESH"Y זל דק דק שלבשר ושותון דחכל מין בשער הזה. וכן זל דוחק כיון דלא הזכיר רוטב במותני MS"A CHATIKOT SHENZKIRIM AM NOKMI DIS MAFPER LEHMS PACHOT MAS' ZA HAYI DUCHAK CIYON DSTOTMA KTANI. CK פירוש לדעת רשיי זל דרב מפרש המשנה. ומה מאי מישב לפ"ז גם הוא דלקמן דקאמר מבצע בעל מע מפלט לא פלט אשר מזה הוכיחו TOS' LESITIM, דחאי BRITIT' UC"F MIYRIB BCOLE CHOZ ROTUB GM RASHI"Y דחא רבבי מוקי לה בגיןו מתחלה וע"כ מושם DBALA נייעור כל אינו אסור אפילו החתיכה עצמה דבכולה CHOZ ROTUB CKHN LRDASHI"Y, DAINO ASUR ALA CDI NETILAH WR"Y DCHIVB SHMA ALA נייעור יפה דהינו נשתקע החתיכה כולה ברוטב רכך מקצתה, لكن שפיר אוסרת את כולו ולכו שפיר קאמר הגמ' DBALA נייעור כל מבצע בעל מפלט לא פלט, RI"L מבצע בעל רכך במקצת החתיכה וכפראש"Y שם דחחלב עומדת בוגנה של חחיכה דאין לומר דרבבי מוקי GM HBRITIYAH BMKZTAH ROTUB CMU RAB MSHNCHNO, DA"C MN"L DR"Y גוזר שמא לא נייעור יפה, דחא לא נזכר בדבורי נייעור כלל, אלא ודאי דרבבי מוקי הא DR"Y בכולה CHOZ ROTUB VBIENUR BTCHLA VGOZR SEMA LA NIYUOR YFEH VCHCMIM MTHIRIN APILO NIYUOR BSOF DSBRVO AFSER

על גוףא חצי זיתبشر וחצי זית חלב שבשלן ע"ז, א"ר לוכה על האכלתו ואינו לוכה על בישולו וכו', בבא מירוה גדולה, ולוי אמר אף לוכה על בישולו וכן תנא לוי וכו'. הנה אמרתיך לא כארוי' דפלוגות רב ולי תלי באפשר לטחono אי אסור או מותר. דהנה רשי' ז"ל מסביר לנו סברת רב דאיינו לוכה על בישולו דא"א מכל התירן להקראה שם אסור. ר'ל דניאו דהתורה אסורה גם חצי שיעור היינו בנפרד משיעור שלם אבל להעשות איסור חדש בעין שיעור שלם, והנה כאן אם נאמר אפשר לטחono מותר איךACA שיעור שלם, דהני שני חצי ציתים ייחד כחדא איסור חשייבי, ואם יתפרדו זמ"ז פקע איסורון וכל זמן שהם ייחד איךACA כאן שיעור שלם, ולכן מהחייב לוי ואה"ג דמודה ברבע זית מכל אחד דלא נתהווה שם איסור עליהם כדי לצרפן עם חצי זית בב"ח ללקות עליון, ורב דסובר אפשר לטחono איסור סובר דכל או"א איסור בפ"ע הוא, لكن בעין שיעור שלם מכל אחד. ואמרתיך לישב בהז דעת הר"ף ז"ל דלא הביא בהלכותיו הא דרב דחענן וגופר לטחono אסור, מושום דס"ל דלי פלג עלי' וכיוון דתני בברייתא כוותי' דלי היכי הלכתא ממילא גם אפשר לטחono איסור סובין דפסקין כלוי בשני חוות זתים דליה על בישולו פסקין ג"כ כרב דאפשר לטחono איסור רק דסבירא לא דלי פליג על גוף הסברא דא"א מכל היתרן להקראה שם איסור, כי באמת מצין כמה פעמים בש"ס היפך סברא זו, לעיל דף צ"א ע"א דפליגו ר"י ורבנן בגיד שאין בו כזית, וקאמר שם דأكل شيء גידין משני בהמות, לר"י דאיינו סוגג רק מ' מושום דמייריך דאין בכל אחד כאית, הרי דלא בעין זית שלם להקראה שם איסור, וכן אמרתיך במכות דף ע"ז בירושק ט' נמלים והשלימו כתבתי לעיל דף ע"א ע"א ד"ה ועל הא דר"ע עי"ש דבר יקר מאד ודוד"ק.

ר"ש"י ד"ה לעולם לא מטרפי בסוף הדיבור, לפי שאין מטרפני מכל היתרן לקרות שם איסור עד שיהי' בכל אחד ליעשות איסור לעצמו עכ"ל, נראה לכארוי' מזה אדם יש שיעור באחד ואין בשני ג"כ לא מצוי ליטסר, אלא דלא מפורש ברש"י אם לא נעשה איסור כלל גם על אותו שיש בו שיעור, או שرك אותו בו שיעור נשאר בהתרו, וזה נפרק מהא דפרק לעיל על רב בכזיתبشر שנפל לתוך יורה של חלב אמר מאי מותר דלפי רשי' ז"ל Mai פריך, והא בכזיתبشر א"א ליינס כזית חלב ואשר כן כתוב הראש יוסף ז"ל לדלולום החתיכה רובו נגד הבלועה שבתוכה, וא"כ שפיר קאמר רב לשיטותו דחלב מותר משום דלית בה כזית אם לא שנאמרadam החלב לית בה כזית, גם הבשר לאי מיטסר, וע"כ רב לאו כזית ממש קאמר רק לאפוקי פחות מכזית, אבל לעולם הוא כ"כ בשרש יוביל בתוכו כזית חלב. אבל אין לומר דבאמת לא נאסר מה"ת רק מדרבנן ומדרבנן ודאי נעשה גס חצי שיעור איסור, דרב לא קאמר רק דאיינו לוכה, חדא אדם ליקא ורק איסור דרבנן הא בטל גם במינו כמש"כ התוס' לעיל צ"ט ע"ב ד"ה זיעה בעלמא הו, ולא עוד אלא דלמה נקט רק כזיתبشر והוא גם בפחות מכזיתبشر איסור מדרבנן, והוליל מעטبشر ביורה גדולה של חלב או חצי זיתبشر, אם לא שנאמר דבאמת הבשר איסור מה"ת בדאיכא כזית אף דחלב לא נאסרה רק מדרבנן ואתא רב לאשמעין רבותא דבב"ח שחייבתبشر איסור מה"ת, מ"מ החלב מותר אלא דקושי' ראשונה במקומה עומדת דלא הוא פריך מידי לרבות והנה בגוף

מרקרי, רק כאשר איסורי יחשב והוא פשוט וברור. והנה לפי הקדמתנו מבואר דבר סוביר חענ"ג בס בשאר איסורי דאלת"ה, איך נאסרו כל החתיכות דהא צריך ליתסר המוחל של החתיכות המתרות מן המוחל של חתיכת בב"ח, ואי בשאר איסורי לא אמרתיך חענ"ג המוחלים נאסרים ולא נעשים נבלה, ושוב כשכננסו בתוך החתיכות לא צריכין רק ס' נגד מוחל של חתיכת האיסור ומци ליבטל דמוחל עם בשאר מחשש"מ זהה, א"כ לעולם לא נצטרך יותר נגד החתיכת, וזה הוא שורח להוכחה כאן דרב סבר גם בשאר איסורי אפשר לטחono איסור ונוכנים דברי רשי' ז"ל שפי' באיסור שנבעל בהתר, וגם מה ש' ואשמעין דaicaca כאן שיעור גדול לאיסור איסורו הרבה הרכבה כנgado, היינו דהאי מוחל של היתר ג"כ העשא איסור ואיכא כאן שיעור גדול לאיסור כל החתיכות מצד מבשא"מ,adam לא נאמר בשאר איסורי אפשר לטחono איסור לא העשא המוחל נבלה, ואיך יאסרו החתיכות מן המוחל, (VIDUTI שיש סטייה לדברי ברש"י ד"ה אמר, אלם אולי תיבת חלב שברשי' ט"ס הוא ודוד"ק) אמנים כל זאת מוכרת, אי אית לי' לרבות סלק אבל אי לית לי' סלק נסתה כל הבניין דז' מצין למימר דלית לי' לרבות בשאר איסורי אפשר לטחono איסור והמוחל היתר העשא רק איסור ולא נבלה, ומ"מ אוסר כל החתיכות אם נכנס בתוכו מושום דלא אמרתיך סלק, ולעולם המוחל באיסורי עומד כבתיחה דהוה מב"מ מוחל היתר על מוחל איסור ולא מצי החתיכה בבטל מוחל האיסור, כיון דaicaca בהדיי גם מוחל היתר שנאסר מצד מב"מ, ולכן צריך להקדמים דרב אית לי' סלק ואח"כ פריך ומאי קסביר אפשר לטחono.

והא דפרק לסתו וסביר רב באפשר לטחono איסור, מכזיתبشر שנפל לתוכו יורה של חלב, דקאמר רב דחלב מותר הרי דגס בב"ח לית לי' אפשר לטחono איסור אה"ג דהוא מצי פריך ולטעמך, בב"ח עצמו ע"כ אית לי' אפשר לטחono איסור אלא דמשני לי' דהאמת ודוד"ק.

שם גמר' והאitemor כזיתبشر שנפל לתוכו יורה של חלב, אמר רב בשאר איסור וחלב מותר, ואס"ד אפשר לטחono איסור חלב אמר מאי מותר. והנה האחרונים נובכו הרבה דנטקsha להם, הא האי חלב שבתוכו היצית בשאר מקשרו הוא עם החלב שבירוה, וסופה להתפשט בתוכה, ואיך נעשה נבלה כלל וכמו דלא אמרתיך נעשה נבלה הבלוע שבקדרה, ונڌחקו מaad לומר דהבלוע בקדרה מקשר יותר למה שבקדרה מלולו שבחתיכה, והנראה לפע"ד בזאת דהכא ע"כ החלב שבתוכו הנגר אחר הבשר דהא א"א שהבשר בלבד אסור ולא החלב, כי האיסור בב"ח היכי נחחו, שנייהם יחד נאסרו, ונינוי דכל אחד נעשה איסור בפ"ע, כאשר נבראר לפניו בס"ד, מ"מ צריך לחול האיסור על שניהם וכיוון דבליעת החלב פועלת על הבשר ליטסר, ממילא נאסרה היא עמו, ולא עוד אלא שיש לומר כיון דהחלב פועלת לחדר איסור חשבנן אותה כנח ע"פ שהיא דרך הילוכה. וכעין שכתבו התוס' שבת י"א ע"א ד"ה לא יעמוד, דבליעתו זו היא הנחתו, וכן כתיבתון כשהוא מוחל זו הנחתו, ובכל הני טעם מא שמוס דכל שבעת הילוכו נתהוו דבר חדש, מקרי שם הנחה לעניין שבת, ה"ג כיון דהחלב פועלת לאיסור הבשר מקרי שם נח כדי שתארס גם היא. ועפ"י אלה הדברים נפרק ג"כ דינו של ר"ש המובא בתוס' لكمן להצריך ב' ששים ודוד"ק.

תוס' ד"ה אפשר לטחono מותר בדיעד פ"י בדיעד וכו', אבל לכתיחה אין מבטלין איסורCDFI בקוי' עכ"ל, ואני נבוך בזאת דכיוון דבב"ח שניהם היתר, אי אין חענ"ג איזה ביטול איסור איכא כאן, והדבר צריך תלמוד, ועיין מה ש' لكمן ק"ט ע"ב בסה"ד של תוס' ד"ה אין עובר ודוד"ק.

להתир על תבלין הנאסרים מדם להתרין בס' דהא תבלין האוסרין מדרבנן נמי לא בטול באלו כל אמן שנרגש טעם. וצ"ל דהתוס' סברו כיון דעתיך האיסור שנאסר הרוטב דווריתא אלא דהא דעתשה כנבלת הוא דרבנן, זה חמור מזיעא דעתיך האיסור אין אלא דרבנן, אבל זה דוחק גדול דהא דעתיך האיסור דווריתא הכא אין אלו אותו הטעם בשר נבלה שנרגש ברוטב, אבל הרוטב בעצם לא נאסר מה"ט מעולם, ואפיו לר"ת דלוקין על קצת מטעם בעיקר, הינו משום דלוקין על הטעם כמו על העיקר, אבל לעולם החיתר לא נהפק לאיסור, ורק מדרבנן גם ההיתר נעשה כנבלת, וננהפק לאיסור ואייסור זה אין לו שום שייכות לדוריתא, ואיך יאסר מטעם מב"מ אי באיסור דרבנן לא אמרו מב"מ לא בטול וצ"ג וד"ק.

הרמב"ם ז"ל בפ"ט הלכ' י' מהלכ' מ"א כתוב, וכן אם נפל חלב לתוך המرك או לכל חתיכות ולא נודע לאייה חתיכת נפל, נוער את הקדרה כולה וכי עכ"ל, וראייתי בהගות ק"ז רע"ק ז' צ"ל ביו"ד סימן צ"ח שמתמה ע"ז הרבה, אכן מונע הקדרה שמא ימצא בו אח"כ טעם ויתחייב משום בישול בב"ח, דמגניס חייב משום מבשל בשבת, והיה בב"ח, לפע"ד הי' גראה דהרמב"ם לשיטתי' איזיל בזה, דהוז ז' לביא בראש הפרק הלכ' ב', איסור אכילה מק"ו מבישול, ור"ל דהתורה הרחק אכילת בב"ח כל כך, ואפיו בישול שהוא צורך אכילה נמי אסור לנו. ומלקין על האי ק"ו משום דהוה כמו בת מבת הבית, עי"ש. ומעתה אין אומר שלא אסורה התורה אלא בישול שהוא לצורך אכילה, אבל שלא לצורך אכילה לא אסורה דאלת"ה רך הבישול בעצם אפיו שלא לצורך אכילה איסור, איך נילוף אכילה מק"ו ויהי כמו בת מבת הבית אכילה אבל אם נאמר דרך לצורך אכילה אז שפיר הוה כמו בת מבת הבית, עי"ו, וכן אם נינער כדי לבטל טעם החלב ולא כדי לאכלו אין זה בגדר מבשל בב"ח לחיב עליו, ולכן גם לעשותות מלוגמא לצורך חולה שב"ס מותר לבשל לדעת הרמב"ם ובזה יש ליישב מה דקשי' לאחרונים על הש"ך בס"י פ"ז סק"ז עי"ש עי"ש וד"ק.

ORAITHI לרשותו כאן דבר פלא שראיתית בדברי לב ארוי בסוגי' זו דרצה לתרץ קושי התוס' ד' דהא חדש הוא דבאמת משום דכלאים נמי הכי הוה עדין חדש מקרי כמש"כ התוס' לעיל דף ס' ד ע"ב, אבל כוונת הגמ' שם בפסחים' כלפי מה שאמרו חכמים דמשרת לטע"כ ומכאן אתה ذן לכלאים בשלש ולערלה בתורת, ע"ז פריך לילוף מבב"ח, ואי חדש הוא עכ"פ לכלאים דנמי חדש כמותו נילוף מבב"ח. ודבריו במחכ"ת שגיאה המה, דהא אי מבב"ח לא מצי למילוף משום חדש הוא, אז גם חתיכות בב"ח לא תאשר תערובות אחרת בנ"ט דכל שנעשה כבר בב"ח כאשר איסוריין הוא, וכן שנבלה אינה אוסרת בטעמה כ"כ בב"ח, וא"כ ככלאים נמי אין איסור את חערובות וזה ברור. ולעומת מה שהביא ראי' מתוס' לעיל ס' ד ע"ב דגם בתורי מיל אמרינו חדש הוא, כבר כתוב ק"ז ועל חת"ס צ"ל לחלק בין הנושאים דשני מיני חדש איכה, א' מה שהוא חדש נגד הסברה והascal, וזה לעולם בחידושים קאי אפיו נמצאי אלף פעמים, שנית חדש מצד שלא מצינו כיוצא בו, וזה אם נמצא עוד אחת בטל חדשו, וכן התוס' לעיל מיריע בחידושים נגד השכל, היתר מכל איסור, שפיר כתבו דאפיו נמצא כמה פעמים חדש מקרי, אבל הגמ' בפסחים מיריע בחידושים שלא מצינו כיוצא בו, וד"ק.

ד"ה ק"ט ע"א משנה הכתול קרעו ומוציא את חלבו בגמרה אמר לפרש המשנה כיצד קרוו ארי' קרוו שתי וערב וטחו בכותל. וא"ג דבסייעא בלב נמי קאמר האי לישנא קרוו ומוציא את דמו, והם

הדין אי לרוב הבשר אסור מה"ת הגם שהחלב לית בה כזית יש פשוט ממשנתינו דתנן טפת חלב, וסתם טפה פחות מכזית היא ומ"מ הבשר נעשה נבלה, אלא דהאי לאו דיקא הוא דהאי טפה ע"כ לאו דוקא, דהא בגיןור את הקדרה דסיפה קתני עד שתתנו טעם בכל הקדרה ולפרשי' ז' לדאטפה קאי ובגינור בתחילת הרי אפשר דיש בה ליתן טעם בכל הקדרה, ועיין.

תוס' ד"ה אמר, חלב נבלה היא, מכאן הי' מדדק ר"ש, דלמ"ד מב"מ לא בטיל צריך תרי שישים וכו', הנה הא דסגי בתרי, ס' הוא משום דאמורין קמא קמא בטיל, ולא חזר וניעור, דאל"כ לא תסגי אפיו בהרבבה פעמיים שישים, דהא נכנס וויצא רוטב הרבה בתוך הנבלה שעשה איסור, וא"כ גם חד שישים ומהו לי והוא קמא בטל, אלא מי צריך לומר, דנדג חתיכת האיסור הנראה לעינו לעולם צריך שישים, ולא אמרין קמא קמא בטיל, משום שלא תחולק בביטול האיסורים, בין לח לבש, כי בלח שנפל בפ"א לא שייך קמא קמא בטיל, ולכן לעולם צריך ס' נגד חתיכת האיסור, אבל גוף הרוטב שנבלע בחתיכה וחזר וויצא שאינו נראה לעין כבכל דחו תסגי, כי קמא קמא בטיל, ושאני חלב היוצא מהו לי ס' בכל דחו תסגי דילכיא אינן מינו כלל ולא שייך ק"ק בטיל, דכל שהוא מחלב מצי אוסר זבל להצרייך ס' נגד הרוטב מנין וצ"ע לפע"ד. עוד שניתנתaska לי טובא על שיטת ר' שמואל דלפי דעתו מהו מהני ס' בחתיכות להתרין הרוטב דכיוון דרוטב נאסר מצד מב"מ וצריך לומר סלק את הרוטב והחתיכות מבלתיו רוטב הנבלה, הלא החתיכות ניכרים בפ"ע, ואיך יבטלו הרוטב שבתוכו הרוטב, וצ"ל דהמוחל היוצא מן החתיכות בתוך הרוטב הוא יבטל את רוטב הנבלה, אבל מני' דחתיכות יפלטו כל כך מזור שייהי ס' נגד הרוטב שלפלטה החתיכת איסור דמאן מפיס לשער זאת, וכל זאת צ"ג וד"ק.

שם בא"ד וקשה לר"י לדבריו דמשני גדי אסורה תורה ולא חלב, הלא בעלמא חתיכת של יותר נעשית נבלה מדרבנן וצriger ס' כנגד כולה, דמדאוריתא לא צriger ס' וכו' עכ"ל. הא דידי'קו דבעלמא חענ"ג רך מדרבנן ולא מדאוריתא צriger ביאור, וראייתי שהאחרונים הרגישו זהה. אבל לפע"ד גראה דהתוס' רצוי לשולש שלא לתרץ עפ"י סברת הר"ן דחענ"ג דוקא דומי' דבב"ח דמני' לפינן, וא"כ אם גדי אסורה תורה ולא חלב הרי דבלח לא מצינן חענ"ג ממילא לא אמרין כן גם בשאר אסוריין, אבל התוס' לא ניתא להו דרבנן עשו זאת דוקא דומי' דבב"ח, אבל אי מדאוריתא הי' וילפotta גמורה מבב"ח אז הי' החילוק בין לח ליבש מוכרת, דהא גדי אסורה תורה ולא חלב, הרי דבחלב דהוה כשר ארי איסוריין לא אסורה התורה ההיתר שקיבל טעם מן האיסור, אבל אי דרבנן הוא אין מן הסברה לומר דוקא ביבש אמרין חענ"ג ולא בלח לנפער"ד כוונת התוס' וד"ק.

בא"ד אלא וכיון שהחלב הנפלט מן הבשר לא נ"ג אלא מטעם בשר המעורב בו, אין לו דין חלב טמא וכו', ומכאן, יש להוכיח דתבלין הבלו מחלב ודם ונפלו לקדרה מटבלין בששים, וא"ג דנותנים טעם אפיו באלו, דאינו חמור מן האיסור הנבלה בהן עכ"ל. והנה ראייתך בברוך טעם ז'ל ש' דיש לחלק בין הנדן לראי' דנייהו דלענין מב"מ איזילן בתר האוסר, אבל כל שןרגש הטעם מנין לנו להתרין, ודבורי טעם הם. אבל אני הוסףתי עוד להקשות, דלמה להו להtos' לחפש זאת הסברה דין הנאסר הי' חמור מן האוסר, דבלא זה היו יכולם לדוחות דין של ר"ש, דניהם דנאסר הרוטב מן החתיכה, אבל הא דנעשה נבלה הוא רק מדרבנן כאשר כתבו בעצם, ובדרבנן הלא כתבו לעיל דף צ"ג בד"ה זיעא בעלמא דמבר"מ שפיר בטל, וממילא לא היו באים לדון

אלא שדרכם היו להסמיד דין שחדשו על המשנה, כמו שסבירו דבריהם על המקרא ואשר הארכתי בזה בפתחה, וכן הוא הכא דהתנה בכל מאמרו לא כיון אלא להשמעינו, דחלב שחוותה אין בה בב"ח מה"ת אבל יש בה מדרבנן, ובגוף דיו החול רך תיקונו של לכתהלה כתני, דקרווע ומווץיא את חלבו, אבל אם צלאו או בשלו ללא תיקון מה דין, מהא לא דבר התנה לא בפירוש ולא מדוקין ודוק.

ע"ש גמור א"ל יתלה לר"ג מכדי כל אשרلن רחמנא שרואן כוויותי, אסור לנו דמא שרואן כבדא וכוי, א"א גורשה בחוי בעלה וכוי, הנה הנני קמאי דחשב איתו שאינוי טבעי ושפיר קאמר דזכותתו יהו שראו לנו אבל בא"א ואשת אח וכחות דלית בחווא שניוי טבעי משאר נשים אלא איסורה דרווע לעליהו ממתקים אוטם, כמו"ש בסוף נדרים, דס"ד דניאח לי דלא למות בעל, דמים גנובים ימתקו ולחם סתרים יונעם, וא"כ לא שיך כל שרואן לנו נגדן כל דשרא הויה לחו בשאר נשים, אבל ייל דכל הנני דחשב מן העיריות גם במאה דשרא נגדן יש בהן קצת איסור דגורשה קראו התורה איש אחר דהוא מכניס לביתוasha שבעה מצא בה ערות דבר, אשת אח במקום מצוה אם אין כוונתו לשם מצוה הרי הוא פוגע בערווה, יפת תואר הלא לא דברה תורה אלא נגד יצה"ר, ואין כאן היתר גמור אלא דלפ"ז בגורשה לא הי לו לומר בחוי בעלה. דמהאי לשינה משמע דאית בה עדין צד א"א. אלט זאת בלאה"ה קשה דהרי גם מיתת הבעל דמתיר בעין קרא מבואר בפ"ק דקיודישן וכקדתני במשנה וקונה את עצמה בgett ובmittat הבעל, ומכאן נראה דמיות הבעל הוא היתר יפת תואר, וכן הביאו בשם הקליר שכנגד א"א אמר היתר יפת תואר, וכן נגנת בפה"ד דעפ"י לא אמר מייד והכל עשה עפ"י הירושלמי. כוונתם לפע"ד דעפ"י הירושלמי ריש קידושין דין גירושין לב"ג ועיין שם במראה פנים שתמה על הרמב"ם פ"י מהלכ' מלכים, וא"כ ה"ה מיחת הבעל אינה מתרת, ولكن אמר היתר דיפת תואר, ולעומת כוונת לא אמר משום לדעתה הירושלמי, גם ביאה ראשונה לא הותר עד אחר כל המעשים והרי היא גיורת ודוק.

תוס' ד"ה אין עובר בסה"ד, ושי להעמידו לפ"י הקוי שיש בימים ס' וכוי ועיין בהגנות מהרש"ש שנתקשה לו, דמ"מ מה פרץ הש"ס והוא קתני بشלו דיעבד והא בבישול אפי' בדיאכ'ס' בימים איכא עכ"פ ביטול איסור בב"ח של כל לכתהלה, ואני גברא רבה החזינה אבל קושי לא חזינה דהרי הא בב"ח בתערובות בא לעולם ולא אתה כל ידי איסור ואין כאן ביטול איסור לכתהלה ועיין לעיל מה שכתבתי בדף ק"ח ע"א **תוס'** ד"ה אפשר לסתחו מותר ודוק.

דף ק"י ע"ג גמור ורב בקעה מצא וגדר בה גדר, דרב איקלע לטטלווש וכוי אמר לא גמירי דבב"ח אסור, אייעכ' וקאסר להו חхи. ויש לתמונה וכי מקרה מלא לא ידעוו, דלא תבשל גדי בחלב אמוני, ולא עוד דמה מקום יש כאן לגדר גדר דדי הי למדם מקרה ואין זה דומה לבשר שנטעלם מן העין דאסור להו רב כדעליל נ"ה ע"א, ומובהר בירושלמי דמפני שהי' מזולאין ליקח בשר מן הנכר, דשם ידעו ונשמרו מאכילת נבלות וטריפות, אלא שלא חשו בנמצאה ביד עכו"ם, אבל כאן דלא גמירי כל איסור בב"ח מה ראה להוסיף חומרה וכפי הנראה רש"י זיל נשמר מזה, וכותב גם כאן ד"ה בקעה מצא כלומר ראה שהי' מזולאין באיסור בב"ח משמע מיני' דעיקר האיסור נודע להם אלא דלאו בו ולן ראה לפע"ד באמות ידעו מקרה, אלא דהיו מפרשים קרא כדכתיב גדי בחלב Ammo, וכמש"כ הרמב"ם זיל ריש פ"ט דמה"ט אסרו חז"ל גם בשר ח' ועוף, עיין מותר. ולפ"ד נראה דהש"ס קמותיב משום דרב העמיד דין על לשון המשנה, אבל באמות אין כוונתו כלל להכניס דבריו במשנה לאסור להם גם כחלי, ודוק.

לא בעין שתי וערב ולאacho בכותל דבריהם מוציא כדרכו קאמר, דבלב שדמו כניסה בתוכו, מצי להוציא בידו הדם אחר הקרייה, אבל בחל דהחלב מובלע בשער הכלל, במה יציא החלב, והרי מוציא את חלבו קתני, וע"כ בטוח בכותל, וכיון דעתה בכותל עיין מובן מאליו דקרווע אחד לא סגי להוציא חלב המובלע בתוך הבשר כולם ודוק.

ע"ש הלב קרעו ומווץיא את דמו לא קרווע אין עובר עליו וכותב רשי זיל דבגמי' כריתות מוקין לה בלב עוף שאין בדמו כזית, וכן הוא דעת הרמב"ם זיל דס"ל דם שבשלו נמי עובר עליו, וע"כ דמשום דאין בדמו כזיות פטור הכא, ומיררי בלב עוף שאין בדמו כזית. ומאוד אני תמה דחווץ מן הדחוק הגדול והנורא דרישא דחל מיררי בבחמה וסיפה דלב מיררי בעוף קשה טובא, מה אתה לאשמעין דעל חצי שייעור דם דאיינו עובר עליו, מה שיטי הכא, הלא בכל איסורי תורה הדין כן ד齊ת בעין, והנראה לפע"ד בזה הוא, דआ"פ דבגמי' שם בקריות דקאמר בלב עוף דאין בו כזית, דמשמע דבכל הלב אין בו כזית, אין הפירוש כן, אלא שאין בדמו כזית וכאשר כתבו רשי ותוס' הכא וכן הוא ברמב"ם זיל שכותב שאון בו כזית "דס" חסיף תיבת "דס" ללשון הגמ', וע"כ לפרש אתה דאין ר"ל דמיiri בעוף שאון בכל הלב בזאת דזה לא הי' צרך להשמענו הכא דPsiṭṭaa דמ"ש מחלב ושאר איסורים דבעין כזית, ועל פחות מחייבור אין עובר עליו, אבל הכא אתה לאשמעין דלא מצרפין בשער הלב לדם הכנוס בתוכו, מפני שנידון הבשר כשומר לדם וכאשר מצרפין בפירות השומר לפני להשלים לכזיות או לככיתה לעין טומ"א, עיין מנוחות דף ע"ב וברמב"ם פ"יד ממ"א ובפ"ד מהלכ' טו"א, لكن קמ"ל כאן דבשער הלב איןנו נידון כשומר לדם הכנוס בתוכו. וא"כ משנתינו דקתני כון ועיין נידון כשומר לדם הכנוס בתוכו. והרשות מלהתא דפסיקה ובשרו של לב בהמה נמי אין עובר, אלא דבעוף מלהתא דפסיקה הוא דליך שום עוף שדים הלב יהי' בו כזית ודוק. ועיין מה שכתב לישב דברי רשי זיל דבמה שכתב דאיינו עובר עליו יוסף מה שכתב לישב דברי רשי זיל דבמה שכתב דאיינו עובר עליו להיות בכרת דמשמעו הא מלכות אכן דם הנבלע בשער הלב מצרפין למלקות, ולא הבנתי דהלא לא דעין כמה נפיק וכמה נבעל ואייך נלקה מספק, ובפרט לרשי זיל דטעם עיקר אין אלא דרבנן לעולם ילכיא מלכות על בלוטת איסור ודוק.

ע"ב גמור א"ר ז"ר א"ר אין עובר עליו ומותר וכו' וא"ד אין עובר עליו ואסור. הנה הא דקתני במתני' דאם לא קרווע אין עובר עליו ודאי בכל אנפוי קמיiri בין בצליל ובין בבישול ואפילו עם שאר בשר, דהכי עיקר הרבותה דמתני' הוא להשמענו דחלב מטה לית בה איסור בב"ח מה"ת, דממעטין מחלב אמו ולא בחלב שחוותה لكمן קי"ג ע"ב, ודובר זה לא קתני במשנה זלוט הכא ומדקתני החול קרווע ומוציא את חלבו עכ"פ שמעין דאייכא בחלב שחוותה איסור בב"ח מדרבנן, דמבלש בשר בחלב שחוותה דאסור לאכלו עכ"פ, אבל מדין החול עצמו שבישול או לא באלה קרייה מה דין, מזה כפי הנראה לא דבר התנה כלל, ולכן רב דקאמו מותר או אסור לאו לפרש משנתינו ATA, אלא דין קאמר, והוא דנסמך אלישנא דמתני' דאיינו עובר עליו ומותר או אסור, היינו דלא תקשה ולא תידוק ממתני' דלישנא סובל ההיתר כמו האיסור דהרי האי אינו עובר דקתני דמשמעו מני' הא איסורה איכא, הלא בעיקר אכילת בשר בחלב שחוותה ודאי עכ"ע איכא איסורה, וכך גם בכחל בהדי בשרא עכ"פ אסור מדרבנן, וכמש"כ התוס' ד"ה הא איסורה איכא, אלא שנՃקו לפרש הא דפרק הש"ס מדיוקא דמתני' ארבע דאמיר מותר. ולפ"ד נראה דהש"ס קמותיב משום דרב העמיד דין על לשון המשנה, אבל באמות אין כוונתו כלל להכניס דבריו במשנה

המצאות מסויע לאבדון האומה בכללה, כי אם רבים יהיו העוברים גיען הנזק גם להמקיימנו המועטים מטיב הענין כנ"ל, וכן שפיר כופין על הממצאות, אולם מצוה שמותן שכחה בצדה, הלא יצאה מן הכלל לידונו בפרט שככל המקימה גיען לו שכר בעולם התהיה ליום שכלו טוב וארוך, ואז אין ערבות ואין אחד תלוי בחבירו, וכל או"א פרי מעלה יאכל, ומה לי ולו לכופו שקיים מצוה זו על כרחו, מצוה שאין אישור האומה בכללה תלוי בה דליה יצאה מן הכלל להיותה נידון בפרטן. והדברים עמוקים ואמתיים תלי'ת.

ובזה תבין מה שסבירobar ברמב"ז ע"ה בתכמה מקומות וכן ברש"י עה"ת על הקרא דושמות את דברי אלה על לבבכם, דעתך קיים ההוראה והמצאות הוא בארץ דוקא שנראה לך או'ר' כתשרה מפורשהbekבלת חז"ל דמצאות שאינם תלויים בארץ נהוגות בין הארץ ובין בחו"ל, מבואר בקידושין בפ"ק. אבל לפי הנ"ל כוונת הרמב"ז ז"ל, דעתך ההוראה לכו עלי קיומה מי שאינו רוצה בה הוא דיקא בארץ, כי רק בשיטתה האומה על אדמתה תלוי האומה במעשהה היחיד, אבל בגלוותה כא"א נידון בעזה"ב, כי שכר מצוה ונעשה בהאי עלמא לייא, רק על האומה בכל דרך טبعי ולא דרך קביעת שכר ווניש, ולמה נכו' בשוטים לעובר אם לא ממש"ש רשי"ז לאחר שתגלו תהיו מצויניגים במצוות כדי שאם תחזרו וכוי ור"ל לפ"ד דברנו שוגם בגלות מוטל עליינו החזיב לראות כלל או"א קיימים המצוות אפילו על כרחו, מפני שאנו מצפים בכל יום לשוב לארץ אבותינו ולהיות עם אחד קשר אחד באחד וערבים זה זה.

ובמה שכתבנו יש תשובה נצחית למה שהתפלא ק"ז בעל החת"ס ז"ל בתשובה אחרונה בחו"ד שכתב ז"ל: אך א"א לי בשום אופן להאמינו שתהיה גנותינו אחד מעקר הדרת ואשם יפל היסוד תפול החומה חיליה, ושנאמר אלו הי' ח'וי חטאינו גורמים שיגרש אותנו גירוש עולם, וכדס"ל לר"מ בעשרות השבטים שהם נדחים לעולם, המפני זה ראשאים לפרוק על מלכותיהם, או לשנות קוינו של הארץ דפ"י מדברי רבנן חיליה, אנחנו לא נעבוד ד' לאכilo מפרי הארץ ולשבוע מטובה, לעשות רצונך אלקי חפצתי. עכ"ל העתקתי לשונו הטהור, מפני שחביבין הדברים הייצאים מלבד טהור וקדוש על כל השומעים אותם וממש"כ עלי אחד מיעצאי חלצוי, אבל מהਆה כי כאן הפריז על המדה ושלא בכיוון כפר בעירך לומר שאינו מעיקר הדת מתווך רוב התלהבותו לעובוד UBודת ה' שלא ע"מ קיבל פרס, ופלא אוראך כי ק"ז ז"ל בעצמו כתוב לחודשו למס' גיטין דף מ"ד ע"א בד"ה חוץ מלאלכתו ז"ל: יש לעיין הר' אפי' מכרו לחו"ל דמקים כל התורה רק מצאות התלויים בארץ אינו יכול לקיים, ואפי' היא יצא לחרות, ויל' דהתם אינו מקים שום מצואה דכל הדר בחו"ל וכי שמי שאין לו אלה, ואפי' ק"ש שקורא בחו"ל, אינו לקרוא בא"י, כי גרשוו מהסתפק בנחלה ד', וזה מוסר גדול. עכ"ל האזהב, והוא מכוון למה שכתב הרמב"ז בסוד הארץ דעתך ההוראה והמצאות בארץ ובזמן שישובת הארץ ומושלת בה, וכן בתשובה דאמונה על גאולתינו ב"ב אינה מעיקר האמונה, אולם אין לי עסוק בנסיבות ולא באתי בסוד אלקי לידע מה בין ארץ לחו"ל לעניין קיומם המצוות, אבל הנגלה לנו לפי ביאורנו דמלעלת דכל יודי התורה נאמרה על האומה בכללה ובזמן שישובת הארץ שב"ד של מטה מזוהרין עליה, כי אז והמצאות היא משפט הארץ שבי"ד של מטה מזוהרין עליה, אבל תלי' אישור כל האומה במעשה היהודים, אבל בחו"ל ניהו דמצווים לקיים, ומה שמי מצווין לכוף לקיום המצוות למי שאין רוצה בהן צריך להעניש על בטולם בעזה"ב, אבל דבר זה לא נמסר לב"ד לכוף למי שאינו רוצה בתקנות עצמו, ולול' אמוןתנו החזקה בגאולתינו ושנשוב לארץ אבותינו להיות עם אחד, ה' בטלה התורה בתורו

ע"ש גמר' דתני כל מ"ע שמותן שכחה בצדה אין בי"ד של מטה מזוהרין עליה, ופרש"י ז"ל דליך פי' מתן שכחה לומר אם לא תקיימנה זהו ענסו שלא תטול שכר זה, עכ"ל. לך או'ר' נראה דין לו שום עונש אחר גם מיד' שמים לא, רק שנטש שכר המצווה, אלא דאי' הזה האי מצוה רשות בעולמא דמי שירצה לקיימה יקבל שכר ומוי שלא יקיימה לא יטול השכר אבל לא עבר אמירה דרhommeana, וזאת אי אפשר לומר כן מכמה טעמיים מבון, ובפרט שלשון הגמ' סותר פירוש זה דהרי אמר דין בי"ד של מטה מזוהרין עליה, ולדיקא אתה אבל בי"ד של מטה מעניש על בטול מ"ע זו כמו בשאר מ"ע דגעש על ביטולה, דהרי אפי' על בטול לביש בתגד של ד' כנופת אמרו ז"ל, דגעש בעידנא דרישחה ע"ג הדוח רשות של לא לבוש בגין ארבע כנופות, וכך קשה למה באממת אין בי"ד של מטה מזוהרין עליה לכופו לקיים מ"ע זו, כמו שאר מ"ע כיו' דגס עליה נגעש בידי' שמים על ביטולה, הרי הוא עבר אמירה דרhommeana בשב ואל תעשה.

ולולי פי' רשי"י "ול' היהי מפרש הци, דבר אמרו חז"ל שכר מצוה בהאי עלמא לייא, דהיום לשוטים ומהר לקל שכרם, ז"ל מטה יודי ההוראה על קיומה, ונעשה על ביטולה, שמצוין בתורה דכל האומה קאי, ולא על היחיד המקיים או העובר, כי דין על כל האומה קאי, ועל כל האומה הנשומות אלא שיש פרטיהם יוצאים מן הכלל עין מה שהארכתי בהא בספר שביבי אש בפ' בחתקי, ומ"ע שמותן שכחה בצדה היא ג"כ פרט היוצא מן הכלל, וקאי על היחיד העושה וכאשר מוכח מהאגודה דסוף אכילתון דתני ר' יעקב, שכל מצוה שמותן שכחה בצדה תחיה המתים תלויות בה, דר' יעקב מבש ראה שאמר לו אביו להביא גוזלות וכו' ובחזרתו נפל ומת וכו', עי"ש הרי דמחלוקת בין שאר יודי ההוראה דכתיבו על כל קיומ התורה דקאי על עזה"ז לפני התהיה, ועל כל האומה ולא על היחיד והוא בעולם הנשומות אלא שיש פרטיהם יוצאים מן הכלל ברשותו, אבל במצב כבוד אב ואם ושולוח הקון דמתן שכחה בצדה, לא ניחא לי' לפרש דקאי על כל האומה, ובטעמא דה מלטה ייל' דקיים ההוראה בכללה וע"י ריש' פ' בחתקי ד' והנתני האומה בטבעה ודלא ממש"כ הרמב"ז ז"ל ריש' פ' בחתקי ד' והנתני משכני בתוככם, וכאשר הארכתי בהא במ"א, דכל שאומה גדורה בעיריות ובמאכל ומשתה, ומולמדה בדעתות ובמדות נשמר את דרך הצדק והיושר, מגיע לה כל טוב וכל אושר, וושבת לבטח בארצה בגין מפרקיע, והכל בטבע העניין, ולכן יפה אמרו חז"ל שכר מצוה בהאי עלמא לייא, דכל יודי ההוראה לא בדרך שכר שנקבע להם מאת השם ית' אלא הוא מונח בטבע העניין, וכל זאת בכל התורה וכל האומה, אבל במצב פרטית לא שייך לומר דאם האומה יחזיק בהאי מצוה ייחידית, תארכיך ימים על הארץ הטובה לרجل מצוה זו מבון, ולכן עכ' לומר דהאי הבטהה דרך שכר סגוליל ואלהطبع נארמה, וא"כ ממילא דקאי על היחיד דקיו' דהוא שכר המגיע למקרים שלא מדרך הטבע, אלא שהוקבע לו שכר זה לא תלי הדבר בכל האומה וכל או"א נידון מעצמו, ולכן ספר קשי' לי' לר' יעקב היכן אריכת ימי של זה והוכיח מזה דשכרכו אחר התהיה ומעתה מאד עמקו מחשבות האי גברא רבה דאמר דכל מצוה שמתן שכחה בצדה אין בי"ד של מטה מזוהרין עלי'. דכל מה שאנו מצווין לכוף לקיום המצוות למי שאין רוצה בהן צריך טעם, דמה שמורגל בפיינו לומר דמצד ערבות מחובבים לעשות כן הוא גופא בעי טעמא דמה לי ולמי שאינו רוצה לעשות סוכה או להניח תפילין דלעיל מובן הדבר, אבל א"כ דבר שאינו מזוהרין, אבל כפי הצעתינו דלעיל מובן הדבר, דהלא אישור האומה על האדמה תלוי' בקיום התורה והמצאות, ולכן כל יחיד ייחיד המבטל קיומ

מצوها האחרונה הלאו לכבודם משליהם אין לכוף בשוטים עד שיאמר רוצחה אני, משומש דמתן שכחה בצדיה ואני כאן משום תיקון ואישור האומה, והרי כאן בהכא מيري דהרי כפתחתו, ואיבא לנו לאב ושבן הלא הי' יורדין לנכסיו וישכוו מי שישראל את אביו ואמו, אלא ודאי דהיא להם משליהם ורצה לכפונו עד שיאמר רוצחה אני, כדי לקבל שכר מצوها, ע"ז השיב להם שפיר דמי' שמתן שכחה בצדיה אין בי"ד של מטהה מוזהרין עליה, אבל היירושלמי מيري ביש לבן ואין לאב שכופין הינו שירודין לנכסיו, זאת ודאי עשוין מפני תיקון העולם, וכן הוא בהשחת העבות וכון בצדקה שהקשו התוס' דירודין לנכסיו ע"פ שע"ז זה עדיין לא קיים הוא המצווה, אבל להתכלית המגעה לאחררנא השגנו ספר, ובשביל שככו אין אנו אחריאין, רק במצבה שאין מתן שכחה בצדיה שהיא לתכלית אישור האומה בכללה כופין בשביב האומה, ולא בשביב שיקבל הוא שכרו בעזה"ב, ודוק'.

ד"ה כבда מה איתין בי, אומר ר"ת דכולא חק שמעתא אייר' בכבד שלא נמלח וכי שכך נהגנו העולם לבשל אחר צלייה וה"ה דשייר אחר מליחה וכו' עכ"ל. תמה אני מאיד דמביא ראי' ממנהג העולם דMbpsלין אחר צלייה, על היתר בשיל אחר מליחה, דמסתמא לא היה העולם נהוג היתר בשיל אחר מליחה, כמו שכתו בסוף דבריהם בשם הר"ף דכל ישראל נהגון שלא לבשל אחר מליחה, הרי ממנהג העולם דין דאיינן רקי צולין מוכח נגד ר"ת, ואיך פשוטיא לי' להתריך דבר שנגנו בו איסור בימי כמו בימנו דין Mbpsלין כבד אחר מליחה, עצ"ג.

בג"ד דשיעור מליחה פי' הבה"ג דהוה כשיעור צלייה משומדמליח הרוי הוא קרותה דצלי וכו' עכ"ל. הא דבעו לאתווי דברי הבה"ג ולא סגי לי' בגין' דאמיר שמואל מליח הרוי הוא קרותה דצלי. עיין ל�מן קי"ב ע"א בתוס' ד"ה הנ"מ דין דין נאכל מלחמת מלחו, דיש שיטה דזדוקא מליח לאורהה עין עיבוד הוא דהוה קרותה דצלי אבל מדברי הבה"ג שמעין דין וכו', אלא גם מליחה לקדרה שאנו מולחין הוא קרותה דצלי ודוק'.

והנה בסוגי' או דכבדא יש מובכה גדולה בין הראשונים אי בלא מליחה קבועי, או אפילו במליחה ומושם דכולאDMA. ועיין בראש יוסף ז"ל שסדר השיטות וביאור טעםם ונימוקם, אבל לפע"ד לא יצא ידי חובהתו כי באירוסוגי' זו תלוי ביסודו עני מליחתبشر אשר לוטס' ויתר הראשונים לי' להם שיטה לעצם, ולרמב"ס ז"ל שיטה לעצמו ורש"י ז"ל בינותם נוטה לכך ולכאן. ولكن שיטתו בסוגי' או סתומה, ואשר גם הראש יוסף ז"ל כתוב דלא בירין דבריו עין בסי' ע"ג ואבאר שיטתו זהה.

הפרמא"ג בפתחתו להלכ' מליחת חקר, אי מליחתبشر שאנו מולחין חייב דאוריתיא או דרבנן, ותולה הדבר בפלוגתא אי דם שבשלו או שמלו דאוריתיא או דרבנן עי"ש. וכאשר אבר או פילו לדעת הרמב"ס ז"ל, ע"פ ריש"י ז"ל קרשי' דם שבשלו ושמלו עכ"פ אסור בלאו מה"ת, או אף' בכרת, מ"מ חייב מליחתبشر אין אלא מדרבנן, דם הנבעל בשבר אין לו דין דם אברים שהוא בלאו כדאית' בכריתות כ"א ע"א, דם הנבעל בשבר שאיןנו בחוטין או בשאר חלול שבברים, אבל דם הנבעל בשבר שאיןנו כנוס במ"א איןו בכלל זה, כאשר אבר או דבר זה ה' בהעלמת עין של הראשונים ז"ל נמי, והוא לפלא והപלא בעני.

הנה בבריתא ובגמ' שם לא נזכר אלא דם הטחול דם הלב דם הכליות ודם האברים. והאי דם האברים דומי' דם הטחול והכליות המכונס בעركי וגידי האבר קאמר, ולא דם הנבעל בשבר דאם על האי דם ה' כוננתו הויל' דם הנבעל באברים ולא דם

משפט הארץ שיה' ביה"ד של מטה מהויב לכוף על קיומה, רק היתה עני פרטיו לכל או"א פריוואטאכע, כמו כל הדחות שבזמננו שאין מושלי הארץ כופין על קיומם באמרים שהוא געוויסטעןאנאכע שאין מן הראו' לכוף על אמוןוט, ועיין ברמב"ן עה"ת ריש' פ' שופטים שכותב בשם הרמב"ס וכן הוא ז"ל הפסים על ידו דהकמת שופטים אינו אלא בארץ ולא בחו"ל עי"ש, הכי אית' לך עיקר גדול מזה. הבן הדריך ויפה אמר תלמידי מורה שמואל קפעטש נ"י דלא על חנס אמרו ז"ל תפח רוחם של מחשבין קיצן, דמפרש רשות ז"לadam לא יבא בחשבונם מחייבים כח האמונה על ביאת המשיח, ואם כדברי החת"ס ז"ל דאין זה עיקר מעיקרי התורה לא הי' מקהל מחשבי הקיצין בתפה רוחם ר"ל. ודוק' היטב בכל מה שכתבנו ועיין מה שכתבת בתוספות ד"ה כל מ"ע.

תוס' ד"ה טלית שאולה מדאוריתא פטוראה לעולם וכו' ולענין ברכה נראה שאין לבך על השאלה וכו' ואעפ"כ המברך לא הפסיד עכ"ל. הנה המהרה"ס שף ז"ל כתוב דהთוס' דברço מטלית שאינה מצויצת דallow בטלית מצויצת ודאי מברך דאדעתא דמי'רי השאליו כדי לצאת בו עי"ש, אולם לשון התוס' לא משמע דמי'רי בטלית שאינה מצויצת, אבל עיין בא"ח ריש' סי' י"ד בט"ז שם דרך במי ששאל טלית לתפלה וכנהוג אכלנו שלא לבשו בכל יום אמר הרואה"ש ז"ל סברת דמסתמא אדעת' דהכי שואל לו, שיהי' במתנה עמליה כדי שיצא בו ידי מצוח, אבל אם שואלה לצורך לבישה בעלמא ע"פ שהטלית מצויצת, ליכא האי און סחד. ולכן אף בטלית מצויצת שפיר כתבו התוס' דין לבך, דמי'רי בשאלת סטם ולצורך לבישה. ומ"מ סיימו דהמברך לא הפסיד דאפיילו בכחגו כיוון דדרך העולם לבך על טלית מצויצת שוב גם בשואל סטם אמרין דעמליה נתנו לו כדי שיוכל לבך עליון ברגיל נלפע"ד בכוונת התוס' ודוק'.

בד"ה כל מ"ע וכו' ואית' והרי צדקה וכו' ועיין בו"ד ריש' סי' ר"ס בט"ז שהקשה מהא דкопין בהשחת העבות, וכן מירושלמי דכוכין את הבן לזו את האב, ונכנס בדוחק גדול חלק בינו אם הביה"ד רוצה לכוף, או שמחוויבים לכוף, ועיין בחו"מ סי' ק"ז בסמ"ע דבאמת דוחה האי דהשחת העבות מוקמי' דהאי גמר' דין. ולפע"ד לויל שאיינו כדי היתי אומר דין לא קושי' ולא סתירה. דעינו בשטמ"ק ב"ק פ' הנזול שהקשה כיוון דפריטות בע"ח מצוה למנה לא מכין אותו עליה עד שתצא נפשו כמו בכל מ"ע, וכמו סוכה ותפלין, ותירץ דכיוון דמצינן לירד לנכסיו ולשלם חבו למה לו להלquitנו, ויהה דבר הנביא, דב_socה ותפלין נמי הינו מושיבים אותן בסוכה ומניחים לו תפילין בזרוע ובראשו, אי המצווה היתה מתקינה אף נגד רצינו אבל בהני מצות כל שהוא נגד רצינו ועל כrhoו, אין כאן מצוה, דאפיילו למ"ד מצות א"כ, אבל היפך כוונה ומכת"כ על כrhoו הוה כמו מתעסק דלכ"ע לא יצא, כי כוונת מעשה עכ"פ בעין ולכן אין לנו תקנה אחרת אלא להלquitנו עד שיאמר רוצה אני ואיז חשבין לי' כעשה מרצינו וכמו שהסביר זאת הרמב"ס ז"ל CIDOU, משא"כ במצוות פריעת בע"ח ניהו דאמיר יורדין לנכסיו על כrhoו, לא קיים המצווה לקבל עליה שכרך דאנוס כמו דלא עביד דמי'. זה עוד גרע מאנטס דהרי לא עביד כלוס, אבל מ"מ תכלית המצווה שישלם חבו ושהתובע לא יזק השגנו וזה די לנו כי בשביב שככו לא נכו' אותו בשוטים רק בשביב תיקון העולם ננ"ל. וכמ"כ למעלה ומכאן ג"כ ראי' דעיקר העrobotות הוא משום דכל יחיד צריך לסייע לאישור האומה אבל אין כופין כדי שיזכה האי יחיד לחחי עזה"ב כי מה לילו. ומעתה במצוות כבוד אב ואם איכה ג"כ תרתי דבאן לו לאב ושיש לבן נזון משל בן, ואפיילו יש לו לאב מצוה על הבן לכבדם משליהם ובשוטים רק בשביב תיקון העולם ננ"ל.

בשעת שחיטה, ודם הכנסו מותחה וכאן כתוב החינוך מצוחה קמ"ת. דאך לפי גירסת הר"ף ורמב"ס דם הנבלע בשר הלב בל"ת מה"ת, ולפ"ע"ד זה ליתא וא"א להיות מטעם האמור לעלה, וכל המעיין בדברי הרמב"ס ציל יודה לדברי, שהרי הוא ציל כתוב בפי ה"ד וציל דם התמצית ודם האברים, כגון דם הטחול ודם הכליות ודם בעיצים ועודם המתכונס ללב בשעת שחיטה ודם הנמצא בכבד, אין חיבור עליון כרת וכו' עכ"ל. הנה הקדים הרמב"ס דם אברים ועשויו כלול ואחר' כתוב פרטיהם כגון דם הטחול וכו' ודם המתכונס ללב בשעת שחיטה, והוא משום דופרש מה דמותר בגמ' תנא והדרותנה דר"ל דהאי דם אברים דתנאו לבסוף הוא הכלל ומה דקתוינו תחילה הנה הפרטיהם ובכל כלל ופרט אנו אומרים אין בכלל אלא מה שבספרט, וממילא דם הנבלע בשר אין בכלל דם האברים כי בכל הני פרטיהם שמנוה הדם כנוס בעורקים וכו' ובם המתכונס ללב דבדם כנוס מיריר ולא בנבלע בשר הלב הרי לך מפורש דעת הרמב"ס דם הפורש מן הבשר לאח"מ אין בו לאו מה"ת, ורק מדרבנן אסורה והצריכה מליחה או צלי', וכן פסק הרמב"ס ציל שם הלכ' י"ב, דהרווצה לאכול בשר חי מולחו יפה מה שמוס דלית לי' חילוק זה שכתו הותשי' והארשוניים אחרים בין פירוש ללא פירוש, דמה"ת אין כאן אפשרות כלל ומדרבען אסורה לאכול הבשר רק קודם שנוציא ממנו דם הנבלע בהוכו, אמרו מעתהafi לדעת הרמב"ס דם שבשלו ושמלוועו עבר עליון, אין מה"ת חיוב מליחה על בשר לקדרה, כי דם הנבלע בשר אין דם אלא חמץ בשרא ורוקן אוצרכוו מליחה, וכי שנראה בזמן המשנה עדיין לא ננתפשט חיוב זה למלאות בשר לקדרה, דאל"כ היתכן שרבענו הקדושים העלים במשניות שלו, כל עניין חיוב מליחת בשר שהוא דורייתא, ונוהג בכלל יום ובכלל אדם, ויפה אמר תלמידי הרבנן מו"ה יחזקאל ר'ב נ"י דאי חיוב מליחת בשר לקדרה ה' דורייתא, אין שתקה הקרא מהקשר זה ואסור לנו דם שבברים ומתייר לנו לאכול בשר בכל אות נפשנו, ולא אמרה לנו איך נ בשל בשר שנבלע בדם, וכי גורע זאת מהקשר כל' מדין דנאמרה לנו, ונכוון דבר. ולכן דעת רשי"י ציל שסובר דם שבשלו אסור מה"ת ונורס דם דידי' אסור בכלל, דהיינו המובלע בבשר, הוא פלא והפלא, אז כבד דכו לא במא במא יתקשר לכל מה שפולtot אפיו אחר צליה, הרוי הוא דם דהרי כבד שינויו נידונו כל המחו"י דם ואיך נاقل אותו הפלייה היוצאת ממנה והבן הדברים ודוק"ק היבט.

כ"ז ק"י א"ל הא נמי לא תבעי לך, דאנא וויאי בריה
דרבי אמר איקלאן לבו יהוד' בר"י דר"ש בן פאי וקריבו לנו קני
בקופיה ואכלנא עכל'ל, ומדמסיים ואכלנא משמע דלא מהא דקריבו
להו בבב' יהוד' בר"ש ב"פ מוכחים אלא מהא דאכלו הוא וויאי בר'י
דר"א. ולא ידעת מה ראי' מעצמו ומחבר' הדומה לו וצ'ל דאבי
רצחה לידע איך עמא דבר בארץ ישראל בענין כבדא, ולכן הביא לו
ר' זוקא ראי' מעובדא דהו מאכלין ואכלין באנו מפריע, אבל
עליל שאמר אנה שלקי לי לר' אמי ואכל ה' מביא ראי' ממעשה
רב בר סמכתא, משאכ' כאן דהן בי יהוד' המאכל והון ר' זוקא
וויאי לא היו ראוי' לסmock עליהם מצד הוראה שלחן אלא מכח
עמא דבר ומסתמא כד מגנט בגין מערבא ה' ודונ'ק.

ע"ש אמר לנו קראו שתי וערב וחתוכא לתחת וה"מ כבדא אבל טוחלא שומנא בעלמא הו, ופרש"י דאקרעה ש"ע וערב דבעי בכבדא משום סمفנות, בטחלא לא בעי. אלא דלפ"ז מה זה דקאמר דשומנא בעלמא, ולכן כתב רשי"זיל דאך לקדרה שרין, ווא"כ תרתי קאמר דלא בעי קרעה משום דאין בו סمفנות, וגם צלי"י לא בעי ושרי לקדרה במליחה כשאר בשר, משום דאין כלו כבדא כבדא, ועיין בתוס" בור"ן ובהרשות"א לעיל בתוס" ד"ה כבדא

הברים ולא עוד אלא דדים הנבלע בבשר הול' אל עין זבחים כיו' א"א דקאמר ש"מ דם המובלע באברים הויה דם ובתוס' ד"ה ש"מ ובהגחות מלאכת יו"ט ובהגחות חشك שלמה שהביא דברי הרשב"א בתורה"ב בית י' ריש שעיר ג' דלהתהייב מלכות קודם שפירש אמר, ודחי דילמא משום שמנוניות, והביא מזה ראי' דקודם שפירש מוטר, וא"כ הא דלא אמר כאן הנבלע משום דאי' הויה משמע דבעודנו נבלע אסור, זה וודאי איינו, אלא לאחר שפירוש, וכן הוא שיטת התוס' במקילתן דף י"ד ע"א ד"ה ונסביר דקודם שפירש בעודנו נבלע בבשר מוטר, ורק לאחר שפירש אסור אלא דדבר זה הוא תימא רבתא בעניין, דאסור דם יתהו לאח"מ ופרישה מן הבשר, ומנייל לחוז'ל דבר זה, דהלא יתורא דלאו דלא תאכלו כל דם שפיר יש לו מקום על דם הכנס שabayim שאינו דם הנפש, שהוא אסור בעודו בחים בכל מקום שהוא כנוס, ומניין לו לרבות דם שהוא מובלע בשער שאינו דם וכemberג' הניל' אשר ממנו לומד התוס' ב', דכל זמן שהדם מובלע בשער אין עליו שם דם, ולא עוד אלא שיש לי להביא ראי' ברורה שדם הנבלע בשער אפי' פירש אח'כ לא נאסר מה'ת דעתין כאן בחדושי ק"ז בעחתת'ס יצ' שהביא קושי' חמורה דכבדא מניל' דשתי' דהרי כולה דמא ואמרין בבכורות נ"ה ע"א ذיכרותא דדמא כבדא, וככאמר ר' יצחק כדב' שנימוח מטמא במות ברביית, וכן פסק הרמב"ס ז'יל שם, וא"כ כי היכא דחקיר בבכורות דף י' דחלב מניל' דשתי' ומה לא חקר על כבדא דכוכא דמא, מניל' דשתי', והביא בשם הלבוש דהיתר כבדא ידיעין מדקתייב באיסור דם על הארץ תשפכני, הרי דרך על דם הרואין לשפיקה נאמר איסור דם עיי'ש, והוא תירוץ מספק ואמת וצדק אלא דלא הבניתי איך ניחא لهו בכבד' שנימוח דשפир ראי' לשפיקה למה לא תאסר, והרי לא עליה ע"ד אדים מעולם לאסור כבד לאחר שנימוח, והרי ר' יצחק נמי רק לעניין טומאת מת קאמר דידי' דכבד כדים, אבל לא לעניין אכילה, וע"כ לומר דכל שלא נאסר מחיים לא אסור לאח"מ, וכאשר כתבו התוס' ריש פ' גה'ג' לעניין גיד, דכל שלא נאסר מחיים שוב לא תאסר, כן הוא בחלב ודם. אלא דדבר זה תלי בගירסת רש"י ובدم דידי' כי קאמר רב בדם דאתא מעלמא כך הוא גירסת רש"י, ור"י ורmb"ס ז' בגמ' קרויות הניל', פריך שם על רב דקאמר על דם לב דבמהח' חייב כרת, מברייתא דקתוינ' דם הלב בהדי' הני דהוה בל"ת ואין בהם כרת, ומשני הא דקתוינ', אין חייבים עליון, בדם דידי' הוי קאמר ר' בלב'ת, וא"כ לאחר שפירש קאמר, וככמו'ת מגמ' זבחים הניל'. אבל גירסת הר"י ורmb"ס ז' הוא להיפך בדם דגופי' חייב כרת ובדם דאתא מעלמא רק בלב'ת, ופירשו כך הוא, בדם הכנס לבב שהוא משכן דם הנפש חייב כרת, אבל דם הלב דקתוינ' בברייתא דהוא רק בלב'ת, הוא דם המתכונס לבב בשעת שחיתה, ועי' פריך הא כתני דם האברים, ומישני תנא והדר ותנא, וא"כ קאמר בגמ' דהינו דם האברים, אלא תנא והדר ותנא, והרי דלפי גירסתא זו מפורש בגמ' דם הנבלע הון בשער הלב והן בשער בשר הויא כי בשעת שחיטה ואפי' אח'כ כל זמן שטפרקת כח' תחשב, וכל שנעשה אז מכונס וrai' לשפיקה הרוי זה בלאו, אבל מדם הנבלע בשער לא דבר כלל, ואדרבה מדלא מוקי' הא דקתוינ' דם הלב בלב'ת דם הנבלע בשער הלב, מוכרא דעל האי דם דאיינו מכונס ואין ראי' ושפיקה רק אחר שירפוש ע"י מליחה או בישול, אין בזה איסור תורה וכמו בכבד' שנימוח אח"מ, שמורתת משום דם. ועיין בפרמג' במשבצאות ריש סי' ע"ב שהביא גירסת רש"י ור"י ז'יל וככתב דלשוני' רק ב' מניינים יש בלב, מה שכנוס בו ומה שנבלע בברשו, אבל לר"י יש ג' מניינים דם דם הנבלע בברשו, ודם המתכונס

אלא שהתורה ציוותה לעשותה כהסכמה זו, אפילו למי שלפי דעתו האמת אינו כן, וא"כ כל זמן שאין כאן הסכמה המכרחת, אפילו קמי' שמי, גלי' דהאמת כמוון דמקיל, מ"מ לנבי מאן דס"ל אסור הוול' לדידי אישור גמורadam יקרעו הלהקה כמותו הרי באמת אסור אף אילו קמי' שמי, ולפי' ז' כל זאת רק למאן דהגעע להוראה וודעתו מכרעת אבל לתלמיד שלא הגיעו להוראה לא נאמר אסור להאיכלו משום טעות' שנגרר אחר המחרמיר, ומסתמא לאיה כיון מהר"ם ש"ז' ז' בדברי.

אבל מה דקש' לי הו, דע"כ הא אמר שמואל, לרבע יhib לוי' ואכל היינו מדעת רב הדודיעו לו שהוא נ"ט, דאל"כ מי רבותא דאלל, וכיון שכן מה זה דקאמר רב חס לוי' וכו' והלא הדודיעו וייתר הוול' חס לוי' לא יכול מה דלא סבירא לי. ואולי לפי מה שכתבנו בדברוקודם ז' דלעומם שמואל נתן לרוב בלי להודיעו, ומושום דלא ידע שמואל מהא דרב דאוסר, ומ"מ הוכיח לתלמידיו וכפרש' ז' ז' לא"כ סיפא דצונן ע"כ נמי בהכי מיيري ודוק.

ע"ש גמר' והוא דרב לאו בפירוש אמר אלא מכלא אמר וכוי', ולא היא שאני התם דנפיש מררה. וכתבו התוס' כלומר מכוא אין להוכיח, אבל הוא בפירוש אמרה כדמוכת בסמוך, עכ"ל. והוא פלא דעתיך הש"ס דהאי דרב לאו בפירוש אמרה. אבל לפער' ז' הוכיח פירושו משום דבריא דרביה לחתוך בה רותח אפיקו בסכך מקונה והודח קאמר, דהרי ביה' רותח ובולע וכפרש' ז' ז' לא"כ סיפא דצונן ע"כ נמי בהכי מיירי ודוק.

ע"ש גמר' והוא דרב לאו בפירוש אמר אלא מכלא אמר וכוי', ולא היא שאני התם דנפיש מררה. וכתבו התוס' כלומר מכוא אין להוכיח, אבל הוא בפירוש אמרה כדמוכת בסמוך, עכ"ל. והוא פלא דעתיך הש"ס דהאי דרב לאו בפירוש אמרה. אבל לפער' ז' נראה דכוונת הש"ס דרב גופה המציא את דינן דנ"ט בר נ"ט אסור מהאי עובדא שאירע לו דאייתי בכריתות דף י"ג ע"ב דכל היכי דיתיב רב לא סגי בא הוראה וכו' בפרש' ז' בע' מני', והוא דוחק דמי' ש רב משאר גдол הדור בעירו אבל עיין ברמב"ם פ"ב ה"ד מהל' דעות ש' דרב אמרו עליו שלא שיחה בטלה כל ימי' והכ'ם שם כ' דאיינו יודע מוקומו. ולפע' ז' אם איינו מפורש במ"א למדום מהכא, דקאמר כל היכי דיתיב רב לא סגי בא הוראה משום דגש מישחת חולין שלו היה לומדין הלכה משום דברור להם שלא שיחה בטלה מימי' ולכן לא נמנע מלישיב ביוםא טבא עת שכורות בין תלמידיו והעם והוא נכון מאי פער' ז' וא"כ שפיר לפינן גם כאן ממה שאמיר יהיב טעמא قول' האי דלהלכה אמר כן ואולי הוא בעצם ידע חלק דהאי מררות' קגרים, אבל כיון דאייכא דיחב טעמא, גزر על כל נתבי' ועיין איסורبشر שנuttleם מן העין דלעיל צ"ו, דרב אשר מצד גארה עפ"י עובדא, ועיין לעיל במה שכתבנו שם. ושוב מצאת' שכונתי בפי' זה לדברי הר"ן ז' וננהנאתי ובזה ניחא דאמר חס לי לארע' דאבא בא דלייספי לי מידי דלא ס"ל, דכבר תמווהו איך יוכחש שמואל לומר שקר. ולידיidi עוד קשה דאמר חס לי לארע' דאבא' וא"כ פירוש דאבא' דשמואל חסיד גדול ה'י, ולמה לי قول' האי, וכי בלאה לא סי' למיר דלא עבד שמואל איסורה, דוזאי אסור לעשותות כן גם לאיש פשוטו, וכאשר נכתב בדיור הסמוך אבל לפני האמור י"ל, דכיוון דלאו בפירוש אמר לא ידע שמואל דרב אוסר נ"ט בנ"ט, ולכן נתנו לאכול אבל רב אמר דמסתמא הי הקב"ה ממשמרו שלא יבא מכשול לידו שיתן לרוב דבר שלפי דעתו אסור לו, ולכן אמר חס לי לארע' דאבא' שחסיד גדול ה'י שיבא לידי מכשול. ועיין עוד لكمון ודוק'.

ע"ש גמר' אל חס לי לארע' דאבא' וכו', ולכארה יש מן התימא למה לא יאכיל לאחרים דבר שברור לו שהוא מותר, ועיין מהר"ם שיף שנuttleר דמלعلا אמר ר' ג' גאמו לשבא, וכתב דבר שבא לא חשיבא לר' ג' כ"ב. ובפשיטות און לדבריו הבנה ולפי מה שכתבנו לעיל דבר מצד גורה וחומרא קאסר י"ל דהוה קבלחה כל גדר וסיג ואסור לדידי' משא'כ בהא דבר שבא דתלי בפלוגתא דתנאי לעיל אבל עיין לעיל דף י' ובפתחה של שביארתי העניין שבתנאי דבאמת אין לנו בהלכה אמת החלטי במקום דaicaca פלוגתא רק אמרת הסכמי,

בתערובות בא לעולם נמי נחshaw טכ"ע וככינר. זכ"ע ודז"ק.

ד"ג קי"ב ע"א גמר' ומ"ש לכ"י תיכול עלה כורא דמלטה, ופרש"י כתהמודוד לי כור של מלך בשכרי וכוי ולעל דף י"ב ע"א הוסיף רשי", ציל דבדיחותא בעלמא הוא, אולם לפע"ד נראה דהיא תיכול אכילה קאמר, וכוונתו כי יש שני מיני שואל אחד המסתפק בסברא, ושואל על עניין הדומה, משום דמסתפק מפני שיש לחلك בסברא, שני שואל סתם ואע"פ שלא ידע שום סברא לחלק בין הנושאים, מ"מ שואל על שני דברים הדומים אלו יש חילוק ביןיהם והוא לא ידע, והנה בכל מקום שתמ冤א האי לכ"י תיכול עללה כורא דמלטה, הוא על אופן שאל באיז' עלי שני עניינים הנראים לדומים, ומ"מ יש חילוק ביןיהם, וכאש הרשיב המשיב באחד לאייסור ובשני להיתר, חזיר ושאל ומ"ש. מזה נשמע דהשואל שאל סתם בלי שעלה על דעתו שיש חילוק ביןיהם, וא"כ קשה מה עלה על דעתו לשואל, ולא פשט לעצמו מן הראשון על השני, ועיין במהר"ס שיף צ"ל שנטעורה ע"ז, אבל הוא מה שהשאיב לו לכ"י תיכול עללה כורא דמלטה, כי יש שואל ע"ה שלא נסמך על עצמו לדמות מלטה אלא ייש הפרש בין הנושאים, והוא לא ידע, ואם אח"כ באמת השיב המשיב משונה בשני מה מה שהשאיב על הראשון, שואל ומ"ש, כי לא מחכמתה שאל על השני, אבל אם הי' השואל בעצמו מסופק בסברא אם יש לדמותם או לחلك ביןיהם, לא הי' חזיר ושואל ומ"ש. והנה השואל בלי טעם הוא כמאל טפל בלי מלח, כי המלח ממתיק ונוטן טעם במאכל, ולכן כאשר שאל ומ"ש ונתגלה שהוא שואל סתם ע"ה, בעלי להסתפק בסברא אלא משום שאנו סומך ע"ע לדמות מלטה למלאה, הרי שאלתו היתה כמאכל טפל בלי מלח, לכן השיבו לו לכ"י תיכול עללה כורא דמלטה, לרמז לו שאלתו היתה חסורה מלח שאל בלי טעם ודז"ק.

ובגוג' אישור לאנוחי כדא דמלטה נבי כדא דמכמכתא אני תמה דהחשש שייפול מן המכמכתא לתוך המלח ואח"כ ימלוח קדרתו, איינו מביאו לשום אישור דמסתמא איכא ס' בקדרה נגד המלח שנונתנים לתוכו, ומכח"כ נגד הקותח שנתערב במלח, ואפלו לפי מה שכתבו התוס' שימולח בשר, עיין בלב אורי' שגם זהה מסתמא ס' נגד הכותח, ואיך יאמר על דבר כזה שבשותם אופן א"א לבוא לידי אישור, דאסור להניח זה אצל זה. ואולי משום מבטלון אישור לכתהלה הנעה בה דהיא איתי לאיסורה בענין, אלא דם זאת אין כאן, דהרי לא ידע ולא כיון לבטול, ובפרט בב"ח דשניות היהiler לא שייך כ"כ אין מבטלון זה בה לכתהלה, עיין לעיל בסוגי' דטיפת הלב מה שכתבנו בזה. ואולי מה"ט הי' לרמב"ס ז"ל שיטה וגירסה אחרת זהה, והוא דין להניח זה אצל זה בסמוך ממש, מפני שהמלח שאב טעם הקותח, ונמצא מבשל בשר במנא שיש בו טעם חלב, וניהו דודאי בטול טעם החלב בקדרה, אבל הלא אין אסרים ליתן אף' מעת הלב בתוך הקדרה לכתהלה, והאי ודאי הוא שושאב טעמו ואיינו חשש שמא יפול, כמו לפ"י רשי' ודז"ק.

ע"ב רב מורי ב"ר אימליך לי' בשר שחותה בהדיبشر טרפה, אתה لكمמי' דרבא, אל' הטמאים לאסור צירן ורטבן. והנה מה דאייבע' לי' לרבות מריה הי' משום דשמעין מהא דר"ג דלעיל, דזוקא דגיט ועופות שלוחיו יחד נאסרו הדגים, משום דרפו קרמייהו, אבל בשר עס, אמר בלאו, וכמছ"כ רשי' ותוס' ולכן איסתפק אי דזוקא בשר כשר הדין כן, ומטעם דדם מישרך שريك אבל טרפה לא, או דלמא ל"ש. אבל בצריך היוצא מן הטרפה אסור הא ודאי פשיטה לי', דהרי משנה שלמה היא, מובאה לעיל צ"ט ע"ב, דג טמא צרו' אסור, וא"כربא לא השיב לו מאומה, דעיקר חסר מן הספר, דה' לו להסביר דחוליק ציר מדם,داع"ג דבדים אמרין מישרך שريك או כבלעו כך פלטו, אבל ציר טרפה לא, עיין באחרונים. ולפע"ד

שלא נמנעו מלישא זה מזה, ולהשתמש בכלים זה מזה, והוא דבר הכרחי מצד קיומ האומה באחדותה, דאס יהיו נמנעים להיות לעם אחר במטה ושולחן, ברבות הימים יטמעו לגמרי בין האומות,adam בישבעם על הארץ שרצה לעשות התורה לשתי תורות, ולקרועו אחדות הזקן ממרא שרצה לעשות התורה לשתי תורות, ולקרועו אחדות האומה, כאשר האrik בזיה החינוך שהבאתי בפתיחה. מכש"כ בגולות שאנו מפוזרים בין האומות ואין לנו קשר אחד המאחד אותנו רך התורה הזאת, כי אין לנו לא ארץ ולא לשון שהמה סימני קישור כל אומות העולם וכדכתיב למשמעותם לשפותם בארצותם בגויהים. דPsiṭṭia דיש לנו לשמר אחדות האומה בדתה שלא תעsha אגודות אגודות.

ו"ד דבאמת יש לתמונה על מה שמספר הש"ס מתני' דקתרני דלא נמנעו מפני דאודיעו דהוא כמעט מן הנמנע, הרי תורה דב"ש וב"ה פליגו בפסול דורורייתא, ולא כתבת הד"ח צ"ל וא"כ לב"ש לרוב ראשונים הוא פסול דורורייתא, ולא כתבת הד"ח צ"ל שוף' דזוחlein לטורת מקוה, וכפי שכתב הד"ח צ"ל שוף' דזוחlein מטהרין היו נשים נדות ובניהם בני נדות, ואיך שיד' כאן הודה ומכח"כ בתשומש כלים לעניין טומאה וטהרה, דלב"ה הטובלת בזוחlein היא טמאה נדה כמעיקרה, ובעה בעל נדה וממילא כל הכלים שימושים בהם טמאות, ואיך יעלה על הדעת דיש לספיק לשאול כלים טהורים מבני ב"ש, שלא יעלה על הדעת להשגיח על מקומות שלם שלא יהיו זוחlein, ומלאה דלא רמי' אדעתיהו כדי שיודיעו זאת לבני ב"ה ומכח"כ שאחר זמן הרבה המחלוקות בין תלמידי ב"ש וב"ה, ועד זמן האמוראים ולמשל פלייגי ב"ש וב"ה להעיל י"ח ע"א בשוחט בingleton קציר הליכתו ובdry' הקודם פליגו אמראי בשיעור פגימה ועייש' מה שכתבתני בארכיות בסוגי' דשם, ועכ"פ אכן אפיקא פגימה הקשרה לאחד ופסולה לאידך, וממילא דמאן דמייקל לא בדק הסכךן על פגימה הקשרה לדעתו כלל לא, ואיך שיד' כאן הודה את חבירו המחמיר, ונזכר מזה דבימי האמוראים ידע כלל להזיהו את חבירו המחמיר, ובכך מזה דבימי האמוראים עכ"פ כבר נמנעו מלאכול אחד אצל חבירו, והוא נגד האי משנה דקתרני דרך החלטה דלא נמנעו זמ"ז וכדמפרש לבריתא לקים מה ש' האמת והשלום אהבו והענן צrisk למוד ועין גודל, ודז"ק.

בענין נ"ט בנ"ט עיין בفتיחה לרפרמ"ג הילכ' בב"ח בסוף ד"ה טכ"ע, שכתב שמסתפק בקדרה شبישול בה בשר ואח"כ חלב אי דאוריתא או דרבנן וכותב דתלוי' בפלוגתא אי טכ"ע בשאר איסורין דאוריתא או דרבנן עיין מה שכתבתני אני לעיל בדף צ"ז ע"א, דאפילו למ"ד טכ"ע דאוריתא ויליף מגע"כ, מ"מ בב"ח רק דרבנן, דלא מבעי אי לפינן מגע"כ דליקא אלא איסור עשה, מההכי תיתני נימא דנעשה בב"ח בטעם היוצא מפליטת כלים, אלא אף' לפינן טכ"ע מפשרת וлокין עליו, מ"מ בב"ח דרך ביישול אסורה תורה, וכי דרך ביישול הוא דמי שרוצה לבשל בב"ח יקח קדרה של בשר ויישל בה חלב אתמה, ולכן פשיטה לי' דבישול חלב בקדרה של בשר אפילו נרגש בה טעם בשר, אין זה בב"ח שחיהבה תורה על בישולו ועל אכילתתו וא"כ כל עצמיות פלוגתת רבי ושמואל בדגים שעלו בקדרה אפילו לאכלו בקדרה רותח כל' ראשון, איינו אלא חומרה בעלמא באיסור דרבנן. אבל איי תמה לפ' הכלל שככל לנו המרדכי ופסקין כוותי' דבתערובות בא לעולם לא נתהוו איסור חדש, א"כ בלא"ה אפילו הי' בדגים טעם בשר ממש אם יכנסו בו טעם חלב איך יתרהו איסור בב"ח ב頓 הדגים שם היתר, כיון דבתערובות בא לעולם, וצ"ל דהمرדי' לא אמר אלא בתערובות מב"מ שאינו ניכר, אבל בתערובות איינו מינו חשוב בכינר האיסור בפ"ע, ולא מקרי בתערובות בא לעולם. אלא דלפ"ז גם זאת תליי אי טכ"ע בעלמא דאוריתא או דרבנן מנ"ל דלגי

על'ש גמור' א"ש משום ר"ח השופר מפרקתה של בהמה קודמת התוצאה נפשה וכו', עיין בفتיחה שהוחתתי דיש באזה בלאה קצת איסור כמו יפת תואר, שלא התיירה אלא מצד הדוחק נגד יצה"ר עי"ש הטוב.

על'ש משנה המעלה את העוף עם הגבינה על השולחן אינו עובר בלבד ופרשי"ז זיל לדידוקא איצטריך, הא אוכל עוף בחלב עופר, ועיין בראשו יוסף זיל שכותב דמדלא פירוש כמסקנת הגמי', דאיינו בא לידי ל"ת וכאשר פפי נמי הבע"ט במסניות, ממשמע דס"ל לרשי", דרך דרך דחווי בעלמא קאמר אימא אינו בא לידי ל"ת, אבל העיקר החתנה סוטם דבר עוף בחלב דאוריתא, ולכאורה יפה העיר דינהו דדרכו של רשי"ז זיל לפרש המשנה כס"ד שבגמרא במקומם שהפשתות כן הוא, ע"ג דבמסקנא לא קיימת הכי, מ"מ כאן אי הוה ס"ל לרשי"ז דבר עוף בחלב לאו דאוריתא, ע"כ ממשום דמפרש מתני' שהא"ז כרי"ף וכפפי הרא"ש זיל, דר"ע לפреш דברי ת"ק ATA, וא"כ יכול שאום תנא דס"ל דעוף דאוריתא דהא פשתות דברי ת"ק שבמשנה שאח"ז נמי ריק בשאר בהמה קامر ולא עופ, וא"כ יותר הי' לי לרשי"ז לשותוק מלפרש המשנה שמתפרשת מיד בגמי', ולכתוב דהא גופה לא איצטריך ובגמ" מפרש. אלא אחר העיון אני רואה דבאמת ליכא הוכחה מפרש"י דס"ל להלכה דעוף דאוריתא, דהנה על הא דקאמר בגמ" אימא אינו בא לידי ל"ת, פרשי"ז זיל קלומר אין לחוש שם יאלנו ויעבור עליו דאי נמי אכללי לי לא עבר עכ"ל, והוא לא כארו' מן התיאמה דאי קאמר התנא דמותר להעלות עוף עם גבינה על השולחן, והוא כב"ש ודלא כב"ה דמתני' בריש פרKen. אבל מהז איכא ראי' ברורה למה שכתבתי שם ד"ה ע"ש גמור' הא קמ"ל מאן ת"ק ר"י, דל"י יוסף דעוף לאו בכל סתםبشر, לית לנו הא דברי ר' יוסי דב"ש וב"ה פליינו ב"ש לכולא וב"ה לחומרא, אלא בסותם מתני' דעדויות דלא מנא הא בין הני דב"ש לכולא וב"ה לחומרא אלא הנפק הוא דב"ש לחומרא ואוסרים העלה וב"ה לכולא דמתירין, ולפיגי אי בשאר עוף בחלב דאוריתא או דרבנן, ולען הא סיוגי' דהכא אליבא דר' יוסף אזלה לפרש"י זיל ולא ליבי' פליינו ב"ש וב"ה אי בשאר עוף בחלב דאוריתא, אלא דאן לא ס"ל כר' יוסי דקאמר זו מוקול ב"ש. אלא בסותם מתני' דעדויות דו נמי מחומריב"ש, וממילא להלכתא פסיקנו כב"ה ולכולא כמשנה דעדויות, ממשום דלא סתם לנו התנאanca כר' יוסי. ולכן הש"ס כאן פריך לפפי פשתות המשנה דבאכילה איכא ל"ת דברי עוף בחלב דאוריתא אדם נפרש משותינו כן הרוי סתם כל התנא כאן כר' יוסי דו מוקול ב"ש ומחומריב"ה, ועי' קמשני אימא אינו בא לידי ל"ת ואשמעין דמותר להעלות סתם כאן כמשנה דעדויות ודלא כר' יוסי דפרקון, ולען יפה פרשי' במשנה כפשות המשנה וודאותי כב"ה דלעיל אליבא דר"י, ולא פוקי מות"ק דעדויות, אלא בגמי' במסקנא לא קיימי הכי, והוא ההלכתא דעוף לאו דאוריתא ומותר להעלות, ונדהה אקומהה דר' אשיל לעיל בריש פרKen דכל הבשר כולל גם עוף ויש מה"ת ויש מדרבן, ומ"מ אסור להעלות גם עוף דהרי סתם גמר' לא ס"ל כן אלא כר' יוסף, זו היא שיטת רשי"ז זיל, אולם שיטת הררי' והרמב"ז זיל דתפסו תירוץו של ר' אשיל ופסקו דברי עוף רק מדרבן ומ"מ אסור להעלות עם הגבינה, ע"כ מפרשים הא דמסיק הכא אימא אינו בא לידי ל"ת, שלא להתר הعلاה אתה כפרש"י, אלא דלשםעין דברי עוף אין באכילהו איסור תורה וכרכ"ע, וכדי שלא תעטה לומר מר דת"ק ס"ל דעוף דאוריתא וכפשות לשניא דמתני' דריש פרKen דכולל עוף בכלל הבשר, אשמעין דיש מהם דאוריתא ויש מהם דרבנן, וממילא גם חיה מדרבן דכ"ע לפреш דברי הת"ק אתה. שוב עיינתי בפי"מ לרמב"ז וממצאי כדברי זיל, "ומה אמר אינו עופר עליה

מכאן ראי' גמורה להא דכתבנו למעלה, דdam הנבלע בשאר אפילו יוצא אינו מה"ת דאין זה בכלל דם האברים, ולא נאסר מה"ת אלא דם הכנס באברים, וכך הוכחתינו דכן דעת הרמב"ז זיל, ולען כל הני סברות דdam מישرك שrisk וכל זמן דטריד לפלוט אפילו ציר אינו בולע דם, אשר עליהם סמכינו במליחת בשאר על בשר, לא נאמרו אלא ממשום דעיקר איסור דם הנבלע בשאר שאינו כנוס אין בו איסור תורה. ולען בטרפה דצירו ודמו היוצא ממנו הוא אסור מה"ת, לא קסמכינו אנחנו סברות שאין להם יסוד. ולען רב מורי דקביעי, ה"י ממשום דה"י מסתפק ציר של בשר טרפה אסור מה"ת דציר דגים דקתני במסנה דאסור הוא באמצעות רק מדרבן דיזיע באعلماء וכגד אמרינו לעיל דף הנ"ל, וע"ז השיב לו רבא שפיר, הטמאים לאיסור צירן ורוטבן שהוא מה"ת, וממי לאין להקל בצריך טרפה כמו בדים כשרה הנבלע בשאר שאינו אלא מדרבן. ודע דלדעת הרמב"ז גם צירן ורוטבן של הטמאים אינם לוקין עליהם, ודלא ממש' כתוס' כאן דדרשה גמורה היא, כי לדעת הרמב"ז זיל שנלמד מרובי הכתובים אין בו מלכות, ודינו בחצי שיעור דחשב איסור תורה אבל אין בו מלכות, אבל מ"מ חמור הוא יותר מאיסורי דרבנן באعلماء וכגד מוכחה מהא דלעיל דף צ"ח ע"א דאל ר' אשיל לממר בריה לאו אמיינא לך אל תזיל בשיעורא דרבנן, ועוד הא אר"י חצי שיעור אסור מה"ת, ולען ע"ג דאין לוקין על ציר טרפה, אבל מ"מ אסור הוא יותר מדם הנבלע בשאר דהוא דרבנן ממש, נכלפ"ד נכון דהביא דעת הא"ה דבאיסור דרבנן אמרינו בכל ד"ה בגמי' מיתבי, דהביא דעת הא"ה דבאיסור דרבנן אמרינו בכל האיסורים סברת אידי דטרוד לפлот לא בלו וכבלו כך פלטו. וקמתהמה עליו, דא"כ מה פריך מציר של דגים שהוא מדרבן לציר של טרפה שהוא דאוריתא עי"ש. ובאמת חילוק זה בין ציר דגים לציר של טרפה רק לתוס' סברו, אבל לדעת הרמב"ז בשנייהם אין בו מלכות ואסורים מרובי הכתובים שחמורים אצלנו בשל תורה וחצי שיעור כנ"ל.

תוס' ד"ה ורוטבן וקיפה שלhn, וא"ת ותפ"ל ממשרת ליתן טכ"ע וכו' עסה"ד, וש לי תימא רבתא על הא דוחקה שבתוס' שכ' דאיצטריך קרא על שתוי' שהוא כאכילה ברוטבן, ועל ציר הוו"א דוקא כשהקפהו ואכלו. הלא لكمן ק"ד ע"א ד"ה לרבות את השותה, כתבו התוס' דמיידי דשתיי' כגון יין ושמן לא איצטריך קרא דשתיי' בכל אכילה, ורק בmediי דאיינו עומד לשתיי' כמו חלב ונבלה וחמצץ דהוה שלא כדרך להמחות ולשתות בהা צריכין נשפ לרבות את השותה. א"כ אי ציר ורוטבן אסורים הרוי הון עומדים לשתייה ומהיכי תיתי בעין להקפות הציר, ורוטבן נמי הלא הבשר עומדת לבישול כמו לצליל, וכיון דטכ"ע ממילא הרוטבן אסורה בשתייה כי עומדת לך, ושאני גורף החלב והחמצץ שהמחה שאינו עומד להמחות ולשתות, אלא דדבר זה קשה גם על הסוגי' דלקמן עי"ש בתוס' ד"ה היכי דלאו איסור הבא מאליו, ובמהרש"ז א"ז ושם אאריך בזה ברצות ד' ודוק'.

על'ש גמור' א"ר מרשטי' אין מחזיקין דם בבני מעיים וכתבו התוס' דאי לאיסור מכח זה למולו בני מעיים עם שארבשר וכרכ' דהכא דם מישرك שrisk ואין להתר מטעם שrisk אס הי' שופכין דם בשעת צלי' דזוקא דם הנפלט נופל על הציר וכי' עכ"ל, כבר מליתי אמרה דלדעת הרמב"ז זיל דם הנפלט מן הבשר אין בו איסור תורה, ואס כן הוא שפיר מחלקין עפ"י סברות דקוט וshedufot קדים, בין דם הנפלט עי' צליה ומילחה, לדם הנשפך על הצליל, אבל לדעת התוס' יותר הראשונים דם הנבלע בשאר איסור מה"ת בלאו לאחר שפירוש, פלא מאייך סמכינו על סברות כאלו למולו בשאר על בני מעיים ודוק'.

יתירה ומפקיע, ואח"כ כתב גדי ולא את הבהמה טמאה ולא קשי' ל' דוחה בכלל גדי, וא"כ اي רק תרי גדי כתיבי היינו מוקמינו גדי השני להוציא את בהמה הטמאה ולא את החיה הטהורה שהיא בכלל בהמה טהורה, וא"כ למה לא תיקו רשי' ז"ל גם זה להקדים בהמה טמאה לחיה, אם לא שנאמר דלulos בהמה טמאה שפיר היה בכלל גדי כמו חיה בכלל בהמה אלא דמ"מ מסתבר למעטה משום דאסורה בלא"ה וזאת אפילו למ"ד אסור חל על איסור מ"מ במקומות דআיכא מייעוטי מסתבר לאוקמי על דבר שנאסר בלא"ה ולפיכך באמות מעיוט דבharma טמאה באחרונה אתה דכל זמן שישמעט דבר אחר לא נמעט בהמה טמאה, ורש"י ז"ל לא חש לבאר זאת דבharma טמאה ע"פ דוחה בכלל גדי יתמעט מיתורא משום דאסורה בלא"ה משום דזהאי גלי לככל ומתבאר מאליו ודוק"ק. ועיו' עוד لكمן מה שנכתב בהאי מייעוטי דבharma טמאה בסה"ד ז"ל "אבל בהמה טהורה דלאו גדי כגון פרה ורחול איתרבאי מקראי" כדכתני בברייתא בגמ' עכ"ל, וכתיב בהගות מהרש"ש ז"ל ז"ל. Ancini לא מצאתי מקומו אליו, ולפ"ע בדורו דרש"ז ז"ל את"ר דלקמן קי"ד ע"א קמכוון, דילוי הלב פרה ורחול מיתורא דקראי דחלב אמרו, וכתיב שם רשי' ז"ל דהאי תנא ע"כ לית לי' דגדי אף פרה ורחול במשמעותו, אלא גדי דוקא אלא דמיתורא דגדי תלתא זימנה לירף בשער חיה ושאר בהמות (ועיין במה שכותבת שס) וכן יleaf נמי מיתורא דammo על הלב פרה ורחול, וכן שפיר כתוב רשי' ז"ל כאן דילוף מיתורא דקראי לרבות גם פרה ורחול אלא דלקמן כתוב דמיתורא דגדי גדי יleaf לחיה ולשאר בהמות, ודלא כר"ע דילוף מיתורא דגדי למייעוטי חיה ועוף ובharma טמאה, ע"כ ר"ע סובר המשמעות גדי כולל גם טלה ועגל, אלא דיל' דגס ר"ע ס"ל גדי דוקא של עזים משם, ומ"מ ממעט עוף וחיה ובharma טמאה, דכיון דגדי דוקא, ובעינן לריבוי פרה ורחול, שבו ממילא נתמעטו אלו, אלא דמלחש רשי' ז"ל לא משמע דכיון לך, וכעכ"פ לדעת רשי' ז"ל הא דקרו בוגמי', דגדי גם טלה ועגל, לאו ד"ה הוא, ודלא כתוס' لكمן ד"ה בחלב פרה ורחול, ובאמת גם רישוס'יג דילוף מבלה לחיה, וממעט עוף מחלב אם, ע"כ דלית לי' דגדי פרה ורחול במשמעות דאי ס"ל כן, ומה ליה' היקשא דנבללה כלל, כיון דגדי כולל כל מין בהמה, ועוף לאו גדי הוא, ודוק"ק.

גמר' מה"מ א"ר אלעזר, אמר קרא וישלח יהוד' את גדי העיזים וכו' ויש להעיר והא התם וכן בקרא ואת עורות גדי העיזים, כתיב בפירוש צאן. לך נא אל הצאן. ואשלח גדי מן הצאן, וא"כ א"א למליף מיתורא עזים אלא דסתם גדי קאי נמי אטלה שהוא מן צאן כי צאן כולל עזים ורחלים, וכמוש"כ התוס' لكمן קל"ז ע"א ד"ה מננה"ם, שכתו דעיזים נמי אקרו צאן, שנ' לך נא אל הצאן珂ח לי' משם שני גדי עזים עכ"ל אבל מנין לך לומר דגס פרה דהינו עגל בכלל גדי, דהוא בקר ולא צאן, ואולי י"ל דלפי מה דמסיק דתרי מייעוטי כתיבי עזים העיזים, יleaf מינ' דגדי כולל רחול וגם פרה, ומושב קושי התוס' דחקשו ל"ל תרי מייעוטי, דבאמת גם למאן דשני כתובים הבאים כאחד אין מלמדים, נמי איצטריך עוד חד מייעוטי, והש"ס קיצור בלשונו, ועודין הדבר צריך אצל תלמוד רדו"ק.

בל"ית ר"ל אין בא לידי ל"ת לפי שבר עוף בחלב עצמו מדרבן הוא כמו שיתברא"ר עכ"ל הרי דרך זאת אתה לאשמעין דעוף דרבנן ומה דלא כתני כן בפשיות משום דרצה עוד לאשמעין דמ"מ אסור להעלותו וכבר עשי דלעיל ריש פרkon גוזרינו גל"ג וזאת נשמע מדקתי אין עובר ממשמע הא איסורה איכה.

ולפי האמור יש להלכタ זו ג' שיטות. דעת הר"ף והרמב"ס ז"ל דבשר עוף דרבנן, ומ"מ אסור להעלותו, דעת התוס' דבשר עוף דאוריתא כר' יוסף דמריש כן משנה פרkon, וכן מתפרש משניות אלו דהמעלה את העוף אין עובר, אבל על אכילתיו עובר, וכן בשער בהמה טהורה והה עוף ולא פוקי רק טמאה, וב"ש וב"ה פליגו בפלוגתא דת"ק וע"י, ופסקין כת"ק וככ"ה אליבא דר' יוסי ולחומרא, ודעת רשי' דעת שלישית דר' אשוי נדחה וכיימ"ל כר' יוסף, דת"ק ור"ע פליגו בעוף אי דאוריתא אי דרבנן, אלא דב"ש, וב"ה דפליגו נמי בהכא לא קיימ"ל כר' יוסי, דו מוקול ב"ש ומחרומי ב"ה אלא כת"ק עדויות דב"ה לkolala דבר עוף לאו מדאורייתא, ונדחה האי כת"ק דחכא ודוק"ק היטב.

על' משנה בשער בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה אסור לבשל ואסור בהנהנה הנה בריש פרkon דקתן נמי לשון דאסור לבשל, מ"מ שם לא דבר מבישול אלא מאכילה בלבד לדעת הרמב"ס ז"ל, דלא נאסר הבישול בח'י ועוף אפילו מדרבן לא, ולישנא דקרה נקט, אבל כונתו על אכילה, וכן כולל שם כל הבשר גם ח' ועוף וכדאמר ר' אשוי, דמותני לעולם ר"ע הוא ויש מהן מה"ת ויש מהן מ"ס, אבל כאמור מאיסור בישול ממש ומאיסור הנהנה דשני איסורים אלו נלמדו מדכתיב ג"פ האי לאו דלא לבשל טהורה בלבד, אולו אינם נהגין אפילו מדרבן בחיה ועוף אלא בבהמה בלבד, אולו המב"ח ז"ל בריש הל' בב"ח קמתמה, איך נדחה במשנה דריש פרkon דקתן כל הבשר אסור לבשל דלפי דעת ר' אשויatti כר"ע, ויש מהן מדרבן דהינו חיה ועוף דرك אכילה קامر ולא בישול, והביא דברי הרשב"א בריש פרkon דמריש בבישול ואכילה קامر, ועיין בפר"ח שם שדוחה דברי הב"ח ויפה כיון,adam נפרש דלעיל בישול ואכילה קامر ומילא ההנהנה א"כ כאן דעיקר דין' אלו לא אשמעין דאיתנה נהג רק בטהורה ולא בטמאה לא הוה ל' להזכיר כלל והנהנה אלא סתם בב"ח נהג בבהמה טהורה ולא בטמאה, ואס רצה דרכ' אגב להשמעינו דבב"ח אסור גם בהנהנה ונקט אגב הנהנה גם בישול אז ה' לו לנקט גם אכילה ובפרט לדעת הרמב"ס ז"ל דאין לוקין על הננת בב"ח איך השמייט העיקר ונקט הטעול ועיין לעיל בריש פרkon שהארכתי בפירוש המשנה הללו עפ"י דעת הרמב"ס ז"ל ועכ"פ מדרבן ליכא אין לוז' מפסק הרמב"ס, והש"ע דבחיה ועוף אפילו מדרבן ליכא איסור בישול והנהנה ואעפ' שבהעלאה גזרו גם בחיה ועוף, עיין לעלה מה שכותבת טעם נכון להז'ה ודוק"ק היטב.

רש"י ז"ל ד"ה פרט לעוף ולחיה ובharma טמאה, עיין בהගות הרש"ש שכטב דרש"ז ז"ל הקדים עוף לחיה דמייעוט הראשון יותר מסתבר לאוקמי עופ' שאינו בכלל בהמה ויפה דיבר אלא דאו' להקדים גם בהמה טמאה לחיה לכאי' דיויתר מסתבר למעט דהרי רש"י ז"ל על חיה כתוב ע"ג דחיה בכלל בהמה מ"מ אתה קרא

ואיך לא הזכיר הרמב"ם דאייכא יתירה להוציא טמאה, ואדרבה כתב דלא אסורה תורה אלא הטהורה בלבד, משום גדי משמע ולד שור כשב ועוז ולא טמאה ולא עוד אלא הקדים הרמב"ם בהמה טמאה לחיה וועוז, היפך לשון ר"ע להורות לנו דהכל נתמעט מגדי לחוד שאינו יכול אלא ולד שור כשב ועוז. ולעיל כתבנו דיש לתמונה מנ"ל באמת דכולל גם ולד השור דילמא רק ולד הצאן כשב ועוז בהמה דקה, ולא ולד הבקר בהמה גסה, אולם ניחא לי בשנאמר דגמ האי דרש דדרש ר"א מפרט גדי העזים מכל דגדי סתם גם פראה ורחל במשמעותו, אינה דרש גמורה, דהרי תורה גם בעגל כתיב כ"פ בתורה עגל בן בקר וגעלת בקר ובשערירים כתיב שעורי עזים הци נאמר דעלם שער סתם כולל כל מיני בהמה, אלא ודאי דגם כאן סמכו חז"ל על הסברה הפשוטה, דקרו נקט גדי אבל ה"ה שאור מיני בהמות, דין שום טעם לומר דזוקא בשער עז בחלב אסורה תורה ולא בשער רחל ולא בשער פרה, ורק דרך סמק בעלמא דרישו כן, והוציאו את החיה משום דמסתבר דעת בהמה ביתוי קפיד הקרא, והוא ממה שדיבר בלשון הווה גדי בחלב אמרו, כי בחיה וועוז כתיב כי יצוד ציד חיה או עוז, אלא שתלאו ברמא"ד מזכותיב גדי העזים בי"ה' מכל דסתם גדי בל מין בהמה במשמעותו, אבל העיקר על סברתם סמכו, וכן צרכין לומר ברוב דרישות כאלו, וכאשר ביארתי זאת בפתחה ובהרבה מקומות במקילתן ודוק' היטב.

ע"ש גמר' אתרمر המבשלה בחלב ר"א ור"א, חד אמר לוקה וחוד אמר איןו לוקה וכו', אכילה כ"ע לא פלייג דלא לך, כי פלייגו אבישול וכו', הנה כפי הנראה פלייגו אי עיקר האיסור הוא האכילה, ומושם חומר האיסור אסורה תורה גם הבישול שהוא הכנה לאכילה, וכגדעת המדרש הרבה שהביא הרמב"ם ז"ל בראש פ"ט ממש"א, אשר מה"ט יליף אישור אכילה פלייג דבישול דהוה כמו בת מבת הבת,adam אסורה תורה הבישול שהוא מצרכי אכילה, כ"ש אכילה עצמה, והוא לפ"ז אישור בישול הרחקה מאכילה כמו בל יראה ובול ימצא בחמצץ, כתוב הר"ז ז"ל בראש פסחים שהוא הרחקה מאכילה. ואם כן הוא כל שאין לוקין על אכילתו, איך אפשר ללקות אכילה כדכתיב, אבל אם נאמר דאישור בישול הוא אישור בפ"ע לא מביע לפ"ז דעת הראב"ע והרמב"ז ז"ל מצד אכזריות אסורה תורה, וכיין אותו ואת בנו ושילוח הקן דודאי עיקר האיסור הבישול, ואיסור אכילה נגרר מאישור בישול אלא אפיילו לא נדרש טעם, אלא קרא כדכתיב, אלא דמשום דכתיביו ג"פ בתורה לא תבשל, ונוקמי הני תرتית היתרים לאיסור אכילה והנה וכתדברי" דלקמן, אז שפיר איכא למימר דמבשלה חלב בחלב ניהו דלא לך אכילה, משום דआח"ע, אבל איסור בישול האיסור בפ"ע לקי שפיר עיין לעיל בראש פרק מה שהארכתי בזה, ועפ"י הדברים תמהתי על הרמב"ם ז"ל דמצאה שטרוי לב"י תרי, דפסק המבשלה בחלב לוקה על בישולו ואני לוקה על אכילתו. ולא הביא האי תדברי" דגילד מג' לא תבשל בישול אכילה והנה אלא דברי המדרש הרבה לא שתק הכתוב בהווה ר"ל דה"ה הזקנים שבמיינן בהמה וה"ה חלב שאינו מאמו) אבל בשור וכו' מותר לבשל", ובהלכה ח' וכן בשער חייה וועוז וכו' אין איסור אכילה מה"ת וכו' עכ"ל, מסידור הדברים וטעמים שכתב הרמב"ם ז"ל תורה שלא השגית על הנני דרישות גדי המזוכרים בוגם' דרנה כתוב דלשון גדי כולל כל שלש מיני בהמות טהורות שור כשב ועוז כי הولد מהם נקרא גדי, אם לא שפרט עזים וכמימורא דר"א בוגם', ומה דלא כתיב בשער בהמה או בהמה לחודה בחלב סתם משום דבריך בהווה. וכן ממילא איתמעט בהמה טמאה, והקדים הרמב"ם ז"ל בהמה טמאה אף לעוז עכ"פ דעוף פשיטה יותר למעט מההמה טמאה משום דעוף וחיה עכ"פ מדרבענן אסורים באכילה, ובהמה טמאה לית בה איסור בב"ח מדרבענן ויש נפקותא זהה כאשר כתבו הפסיקים כיידין, וכן חייה וועוז נתמעטו מגדי דעוף דחיה בכלל בהמה אבל לא בכלל גדי,adam לא תאמר כן אלא גדי הוא ולד רק מאיזה מין שהיה', אכ' גם ולד רק של הטמאה בכלל וצרכין להוציא בהמה טמאה מיתורה ממש וכדמשמע מפשtot לשון ר"ע ומשקול וטרוי שבוגם'

ע"ב גמור' אמר שמואל גדי לרבות את החלב וכו', עד סוף ההסוגי הנה תמצוא בדרשות אלו ריבויין ומעוטין, והמבוכה גדולה, דר"ע במתני' דרש הני שלשה גדים למעטיה חיה וועוז ובהמה טמאה, ושמואל דרש אותם לרבות חלב ומתה שליל ולמעטיה טמאה, טמאה, וכפי המבואר בוגם' משום דסביר אחע"א ויליף מהכא, ומ"מ ממעט טמאה ולאו משום דאחע"א דאפיילו מבישול קממעט כמש"כ המהרש"א ז"ל, ולא איתפרש טעמא למה מרבה חלב ומתה וממעט טמאה ולר"ע מסיק לקמן קט"ז ע"א, לחלב ומתה לא צרך קרא, דס"ל בעלמא אחע"א וכן לשיל דגדי מעלי' הוא לא צרך קרא, והנה אנו ס"ל להלכתא דאחע"א ובאמת אחלב ומתה לאו איתתרו כולחו. והנה אנו ס"ל להלכתא דאחע"א ובאמת אחלב ומתה לא חל אישור אכילת בב"ח, ור"ע גופה הכי ס"ל עיין לעיל ק"ב ע"ב ובתוס' שם, ואחריו כל זאת עדין קשה מנ"ל למעט חייה דהוא בכלל בהמה, דכמו דממעטין בהמה טמאה אף דבלא"ה אאחע"א דאפיילו בבישול מותר, ממעט גם חלב ומתה מבישול, דמסתבר למעט כמו בהמה טמאה, דהאי אסור והאי אסור, ולא נמעט חייה דהוא בכלל בהמה, ולעומת זה קשה להיפך למ"ד בחלב בתה כיוון דאכילה לא לקי אבישול נמי לא לקי, למה לי מייעוט בחלב כיוון דאכילה לא לקי אבישול נמי לא לקי וזה לא יצאו אbehema טמאה. ובכל מה שכתבו האחرونים ז"ל בזה לא יצאו מסובך הדוחקים והקושיות כאשר דרישין לקמן קט"ז ע"ב לאיסור אכילה עוד אלא דהני תלטא לאוין דרישין לקמן קט"ז ע"ב להלכה בטור ואכ' נפלו כל הני והנה ובישול, וחובה דרשת זו להלכה זו להלכה בטור ואכ' נפלו כל הני דרישות דחכא בביבא, דכיוון דעיקר הלאוין מצרך צרכיכי, א"א לדרש לא לרבות ולא למעט, משום דכתיב גדי ולא כתיב בשער, אלא חדא דרשת ולא תלתא דבאמת תרתי לא שינוי לשונו בלי שום כוונה, ואפיילו חדא דרשת לא מצין לדרשת מדתכיב גדי ולא כתיב בשער, דהרי אין אמרין דלאו דוקא גדי ריך, אלא גם עז זקונה וכן לאו דזוקא בחלב Ammo, אלא בחלב אחותה בין גדולה ובין קטינה, אלא שדיבר הכתוב בהווה, דדריך לבשל בחלב דיקי בשער הרך ולא הזקן, וממילא קרוב להתבשל בחלב Ammo דמונכת לפניו, ואכ' אך מצין לדירוש מגיד ולא בשער, ומחלב Ammo ולא חלב סתם, כיון דהכל נכתב משום דדיבר הכתוב בהווה. מכל הליון טעמין אין לנו מנוס אחר אלא לומר, לכל הני דרישות אסמכות בועלמא נינהו, וכדי להגדיל תורה ולסלסלה, אבל הדינים היוצאים מכל השקיל וטורי' נבנו על הקבלה ועל פשtot פירוש הכתוב, וכו' תורה בפירוש מפסק הראב"ם ז"ל בענין זה ז"ל בפ"ט ה"ג ממש"א "אין איסור מה"ת אלא בשער בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה שני' ל"ת גדי בחלב Ammo, וגדי הוא כולל ולד השור ולד השה ולד העז, עד שיפרט ואמר גדי עזים ולא נאמר גדי בחלב Ammo אלא שדיבר הכתוב בהווה (ר"ל דה"ה הזקנים שבמיינן בהמה וה"ה חלב שאינו מאמו) אבל בשור וכו' מותר לבשל", ובהלכה ח' וכן בשער חייה וועוז וכו' אין איסור אכילה מה"ת וכו' עכ"ל, מסידור הדברים וטעמים שכתב הרמב"ם ז"ל תורה שלא השגית על הנני דרישות גדי המזוכרים בוגם' דרנה כתוב דלשון גדי כולל כל שלש מיני בהמות טהורות שור כשב ועוז כי הولد מהם נקרא גדי, אם לא שפרט עזים וכמימורא דר"א בוגם', ומה דלא כתיב בשער בהמה או בהמה לחודה בחלב סתם משום דבריך בהווה. וכן ממילא איתמעט בהמה טماء, והקדים הרמב"ם ז"ל בהמה טماء אף לעוז עכ"פ דעוף פשיטה יותר למעט מההמה טماء משום דעוף וחיה עכ"פ מדרבענן אסורים באכילה, ובהמה טماء לית בה איסור בב"ח מדרבענן ויש נפקותא זהה אשר כתבו הפסיקים כיידין, וכן חייה וועוז נתמעטו מגדי דעוף דחיה בכלל בהמה אבל לא בכלל גדי, adam לא תאמר כן אלא גדי הוא ולד רק מאיזה מין שהיה', אכ' גם ולד רק של הטמאה בכלל וצרכין להוציא בהמה טماء מיתורה ממש וכדמשמע מפשtot לשון ר"ע ומשקול וטרוי שבוגם'

דרך לבשל בחלב, משום שהוא רך ומתבשל בבישול קל כמו החלב ומסתמא מתבשל בחלב אמו שמכונת לפני. ובזה השקיל וטררי מתרפרש כמין חומר דהכי קامر, בחלב אמו אין לי אלא בחלב אמו, ר'ל אמו דוקא ואפיו מינו לא, דלפום פשوطות הלשון שהוא דוקא הרוי טעם כמו אותו ואת בנו וכמו זהותם דוקא אם ובנה, ולא זקנה ולידה דעתמא ה'ג' דוקא גדי בחלב אמו ולא בחלב אחותה וממש'כ לא בחלב מין אחר, ولكن פרה ורחול מנין, ע'ז מшиб דאייא ק'ו'adam בקרובים שלא נאסרו בהרבעה אסורה התורה מושם תערובות מינימים ממש'כ ברוחקים שנאסרו בהרבעה אסורה התורה תערובות בשר בחלב. ע'ז קאמר דמעיראה דדינא פירכא ר'ל דק'ו' דידך נבנה על הקדמה מוטעת, DATA שברת דחתעם מושם תערובות מינימים, אז יותר מסתבר לאסורה הרוחקים מן הקרובים,-DDILMA הטעם מושם אחוריות של מעשה הבישול, אז נהפוך הוא-DDIKO גדי בחלב אמו שנאסורה עמו בשחיטה מושם אותו ואת בנו, נאסר עם חלבה בבישול וחוד טעמא אית' לאותו ואת בנו ולבישול בב'ח, וכן קאמר הלשון דמעיראה דדינא פירכא דמה שאתת מהחזק לקל הוא החומר, ומה שאתה מהחזק לחומר הוא הקל, דהה דנאסר עמה בהרבעה קולא הוא לגבי ב'ח, ע'ז קאמר ת'ל רק בהווה כנפטע'ד נכו' ובورو בס'ד.

שוב ראייתי בחודשי ק'ז בעחתת'ס זצ'ל שהעיר קצר במנה שכתבנו וכותב דהאי ברייתא ATI' קר'ש דדורש טעמא דקרו וציין גמר' ערוכה קידושין ד'כ' ע'ב. ובענייני פלא לפ' מה שכתב ק'ז ז'יל בעצמו בתשובותיו ליו'ד סי' רנ'ד, דפשיטה דלקולא דוקא לא דרישין טעמא אבל לחומרה ודאי חישין אטטעמא דקרו עי'יש. וא'כ שם דמיירי בדיני ממוןנות בתמי ערי חומה לנאלול לחצאיין, איך נסמוד אקי' דנייפרך עפ'י טעמא דקרו, להוציא מזה ולהיתן לה. וכך בב'ח דרוצין למדום חלב פרה ורחול מק'ו, הלא בלאה קשה וכי עונשין מה'ז, עד שפרק זה אתני ולמה לי קרא, אלא ודאי דהאי ק'ו' לא אתה אלא לגלותין פירוש הקרה, אי גדי בחלב דוקא וכפשות מושמעות' או דלמא דבר הכתוב בהווה, וכל הבשר בכל החלב אסורה תורה, ולפשות ספק זה גם לדידן דלא דרישין טעמא דקרו, צרכין אנו לחזור אחר הטעם, כי רק ע'ז הטעם מצין לעיד פירוש האmittiy ודו'ק היבט.

ע'ב גמר' איר אש' מנין לבב'ח שאסור באכילה שי' ל'ת כל תעובה כל שתבעתי לך הרי הוא בבל תאכל. תמהני על סידור הש'ס דהקדים דברי ר'א אחרון שבאמוראים לפני ר'ל ור'י וכמה תנאים בברירות דיש להם לשאר לפופות. אלא דבלאי' הקשו האחרונים ז'יל דהה הוה לאו שבכליות ואיך לokin על אכילת בב'ח. וראיתי בח' ק'ז בעחתת'ס זצ'ל שהביא דברי הכל'ם ריש פ'א מהל' טומאת מות שכתב, דברי ר'א דילפין מל'ית כל תועבה זה הון דבורי המדרש הרבה שהביא הרמב'ם ז'יל ש', שאסור הבישול וכש'כ האכילה והוא מהאי קרא דל'ת כל תועבה ועפ'י הדברים כתוב החת'ס דצרכין ג'פ' לא TABSHUL וגו' ל'ת כל תועבה, דמג' פעמים לא TABSHUL לפנין אכילה והנה באם אין עניין ולא הין לוקין, אבל כיוון לפנין מלואו שבכליות דל'ת כל תועבה שוב ילפנין למלוקות גם מלאו דלא TABSHUL באם אין עניין, ממש'כ התוס' ב'מ עי'יש, ואם כנים הדברים אז יי' לדכליל הילפונות דלקמן לא מצין להלכות, דכל הני או שהוא מריבוי

וחצי זית חלב ודאי לקי ודוק'ק.

גמר' מיתבי המבשלה וכו' הפגול והנותר והטמא שבשלו בחלב חייב וכותב המהרשי' א' ז'ל דאייא לאוקמא דזוקא בבישול דלא היה אלא חד אישור חייב, מ'מ איכא לאוותב ל'ק דאייא מאן דסביר דאבישול נמי לא לקי עכ'ל, והנה לפי מה שביארנו למלעה בפרק גה'ג' בחלב בחלב אמרין דלא דבר הקרה רק מבשר הגדי ולא מחלב, וכן גם אבישול לא לקי, אבל באיסור שבא על הבשר דרך הזדמנויות לייא מ'ד דלא ילכה על הבישול דאייא אלא חד איסורה, לא הוועיל המהרשי' א' כלום בתירוץ, דכאן בפגול נותר וטמא לכ'ע' לך אבישול, אבל צ'ל דחש'ס לא מצי לתרץ דאבישול ולא אכילה קאי, משום דאי פשיטה, ומה קמ'ל דחביב אבישול כיון דליך אלא חד איסורה, ואי שלא תאמר מדלא לך אכילה דבישול אבישול נמי לא לקי, וה לא לאיסורה חל גם לעניין אכילה לך בקרבו בין רשעים גמורים, ומהיכי תיתטי לא ילכה אבישול. ולא עוד אלא דלפי סברתנו דלעיל גם אכילה מצי לך, באוכל zeit מתערובות הבשר והחולב באופן דליך שיעור בשר לגבי פיגול ונותר וטמא, אלא ודאי דמה דקתני בברית' גם אכילה, והינו באוכל zeit בשר מפיגול ומ'מ חיבת תרתי אפיגול ואבב'ח' ומשום דהעיה' ועיין בהגחות ביאור מהר'ם שיף ז'ל שכ' דמפרש'י נמי משמע דלא כמהרשי' ואו והוא אמתה ודוק'ק.

רש'י ד'ה, ומור אמר חד ואכו', דאס לא התירו בו משום אכילת חלב אלא משום בב'ח, אינו לוקה דלא ATI' איסור בב'ח וחיל איסור חלב עכ'ל, גם מכאן איכא ראי' דאפילו לאיסורה לא חיל אלא נאמר דלאיסורה חל אם לא התירו BI' משום חלב למה לא לוקה משום בב'ח. אלא דלפ'ז בכל הני איסורים שבאו רק דרכ' הزادמנויות יחד כמו בשר פיגול בחלב אי לא אטרו BI' משום פיגולilkha משום בב'ח, ודבר זה לא הזכיר שום פוסק וצ'ע ודוק'ק.

גמר' ת'ר בחלב אמו אין לי אלא בחלב אמו, בחלב פרה ורחול מינין, אמרת ק'ו' וכו', ת'ל בחלב אמו וכו' עכ'ל. הנה הון לפרש'י' והן לתוס' האי שkil וטררי לפלא בעניין כל רואה ולא נמצא עניין זה בש'ס, וגם קשה מאד לדודוש מחלב אמו אפילו מייתורה לפרט ר'א דקאמר מיעיראה דדינא פירכא משונה מעד הגם שרשי' ז'ל ריצה לתקנן, אבל לפע'ד לא תיקון כלום, דלא מצינו לשון זה בש'ס הגם דפרק אונתלה דינא דוק'ק ותשכח.

אבל לפע'ד לפרש הסוגי עפ'י מה שהזכירנו בריש פרkon, וכן לעיל בדף הקודם דיש שני טעמים בעניין ATI' בב'ח או ממש'כ הראב'ע' והרמב'ן ז'ל דמצד אכזריות נעה בה וכעין שחיתית אותו ואת בנו, או מצד תערובות מינימים וכעין כלאים ושתגען.

והנה אם נאמר דמצד אכזריות נעה בה, אז עיקר האיסור הבישול כי הוא המעשה המתוועבת לפנין המקום, ואז לא ידענו טעם לאיסור אכילה, כי אותו ואת בנו ושילוח הקון ודאייאת BI' יותר אכזריות, ומ'מ לא אסורה התורה אחר המעשה את הנשחת ואת הניקח כדלקמן בדף הסמו'. ואיך יאסר הכא המתבשל, שניית אם מצד מעשה אכזריות אסורה התורה הבישול, אז ודאי מסתבר לומר דאמו דוקא ואפילו מינו לא, וכאשר כתוב באמת האבן עזרא ז'יל בתורה עי'יש. אולם אם מצד תערובות מינימים וכעין כלאים נאסר, אז עיקר האיסור הוא האכילה והבישול נאסר רק אגב אכילה ומצד הרחקה מאכילה, וכductus המדרש הרבה שהביא הרמב'ם ז'יל, ואז מסתבר לומר דכש'כ גדי בחלב אחרית ואפילו שאינו מינו, כמו פרה ורחול, דהרי כל שרוחקים יותר, מסתבר יותר לאסור וממילא צ'ל גדי בחלב אמו דכתיב הוא משום דזקי דבר הכתוב בהווה. דוק'גדי

דלים ככתבן אתה, וממילא בעין ילפota דאותו דכתיב בטרפה וכדמפורש בפסחים בסוגי' חזקי' ור' אבוח, זיל דלא חש כאן להאריך וקסמך אסוגי' פסחים שנסדרה קודם סוגי' דהכא, אלא אז לא היה לו להביא כלל האי בריתא דפליגו בה ר'ם ור'י, אלא דברי' ר' אבוח דמדפרט בנבלת היתר הנאה, מכלל דשאר איסורי אכילה אסורים גם בהנאה. ואולי ייל' מושם דפסחה ذקרה נראת לדברים ככתבן וכרכ'י, لكن איצטרך להביא הבריתא דר'ם מפרש דלא אתה לדברים ככתבן, ומה דפרק תחלה מ"ט דר'י' מושם דאם אין לנו הכרע לפרש לדברים ככתבן, אין לחיש איסור מכירה לגר, ואיסור נתינה לנכרי' דבלאי' ה' יעדין ממש'כ התוס' لكن יותר מסתבר לדרוש כר'ם ואתה הקרא לאסור שאר איסורים בהנאה, ולפ'ז ייל' דר'י' אי לאו דעתך ל' אוטו בטרפה דאייתר, "מושם דס'ל חשב'ב לאו דאוריתא, באמת הי' מסתבר לי' נמי לדירוש כר'ם, אלא כיון דעתך ל' אוטו על שאר איסורים דאסורים בהנאה, אייתר ל' האי דנבלה על דברים ככתבם ודוד'ק.

ד"ג כת'ו ע"ג גמר' אלא מעטה מעשה שבת ליטסרי, עיין בח' ק"ז בעהchatת'ס זצ'ל דהסביר בטוב טעם דבמלاكت שבת אין המלאכה מתועבת דהרי בנעשה ממילא או מעיש' וננמרה שבת מותרת, ורק אשביות גופו של אדם קפיד רחמנא, והתמהה על התוס' שהוצרכו לחלק בין שבת לבב'ח מושם דבשבת איינו ניכר שעשה מלאכתו בשבת, אבל בב'ח ניכר, והוא דפרק הש'ס דמעשה שבת ליטסרי מושם דלא נחות לחלק בין גוף העני מתוועב או היוצא ממעשה המתועבת, עד שדרשו מהיה, היא קודש ואין מעשה קודש, וכד'ק ממש כתוב גם הלב ארוי' בתוס' ד"ה חרוש עי"ש, אלא דני תמה אם המקשן לא הבין החלוק בין הנושאים המבוואר לכל מבון, מה לא השיב לו התרצין שאין כאן תועבה ובלא קרא, וממילא דלא הי' מקשה לי' מחורש בשור וחמור ומחוםס פי' פרה, יותר קשה דבב'ח מאן אמר לנו דילמא קפיד רחמנא על מעשה האדם שהוא מעשה אכזריות, וכטעם האבן עזרא והרמב"ן ז'ל. וכך נראה לרוץ חדא קושי' בחברתה דהמקשין שפיר השיג החילוק הנ'ל, אלא דבב'ח גופא לא ברيرا לנו אם העני בעצמו מתועב או מעשה אדם בשבת, וכיון דר'א מ"מ יל'ן איסור אכילה מל'ת כל תועבה, הרי דאפילו אם המעשה של אדם מתועב גם היוצאה ממנה בכל תועבה היא, ואז באמת לא הי' לנו לlokות על אכילת בב'ח, אלא באכל מה שבישל באיסור בישול, וכמעשה שבת, אלא דמ"מ שפיר אמר ר'א בסתם דבב'ח אסור באכילה ונעשה מאליו, כמו שצינו לדרשא ז', שב נפשט דהיא קודש ואין מעשה קודש, וכיון שצינו לדרשא ז', שב נפשט לנו טעמא דבב'ח שהוא מתועב בעצם, דאל'כ למה אמרה תורה ל'ת כל תועבה אתה על בב'ח, דמ"ש מעשה שבת, וממילא כאשר הקשה לו מחורש וחומס, השיב לו ק"ו' משפט להתייר, לרוחא דמלטה קאמר ל' האי ק"ז, דבלאי' ה' כבר נפשט לנו דרך אם העני בעצם הוא תועבה כבב'ח, שיק' הללו דל'ת כל תועבה, ולא אם על מעשה האדם קפיד מטעם שביתת גופו או שלא להתחזיר וכדומה, אבל דרך הש'ס לטעמך אילפota תמיד, והרי תראה דהש'ס פריך אח'כ מאותו ואתנו בנו ומשילוח הקן דליתשרו, שכתב רשי' ז'ל בעצמן דלא קשי' דמצוי למילך משפט דשרי, ולפי ביאורנו הי' מציא לדוחות מסברה דין כאן תועבה בגין העין וכמעשה שבת. ודע דלפי הדברים קושי' התוס' ד"ה היא קודש, דלמה ל' לר'י הסנדLER קראDKודש היא לאסור מעשה שבת, תפ'ל מל'ת כל תועבה, וכן קושי' המהרש"א ז'ל דר'י הסנדLER תקشا חורש בשור וחמור

בعلמא, או באם אין עני או בהיקש וסמכים, שכל הני אין דרישות גמורות למלכות כМОון, ולכן כולם צרכין להא דר' אשוי ולאיסורה, ואני אח'כ הני דרישות למלכות, כך ה' מקום לומר אלא דודח גדול לומר בהצטרפות לאו שבכללות בלאו שבאים אין עני איכא מלכות, דהא דלא מלקין אלאו שבכללות ואלאו דבאים אין עני, הכל טעמא, מושם דלא ברירה לך דהכא אתה, וא'כ ה' בשני דרישות דלא ברירה לך נמי לא מלקין, ואני זה דומה להא דכתבו הפסיקים דשניהם סיימים שאים מובהקים חשבו כסיימו מובהק, דהתמס שני היסמין מורים על עניין אחד, אבל כאן אין הדרש האחד מורה על אמונות הדרש השני כМОון, וגם מה שהביא ק"ז החת'ס ז'ל ראי' מותס' ע"ז ס'ו ע"א, אין עניון לאן דכתן כМОון לכל רואה, ובבלאי' ה' קושי' התוס' דשם לפע'ד לק'ם, שהקשו לר'ם דקאמר איסורי' מצטרפין לכזית מושם ל'ת כל תועבה והקשוי, הא הויה לאו שבכללות, נראה דסבورو דל'ר'ם נמי מותפרש הקרה דאתה להוציא לאו על כל איסורי' אכילה שבתורה, והוה לאו שבכללות שכן נתקשו, אך אפשר ללקות עליו אבל לפע'ד לויל שאני כדי אני אומר דל'ר'ם לא אתה הקרא להוציא לאו חדש בכללות, אלא אתה למדנו שככל איסורי' מצטרפין לכזית ואין זה לאו שבכללות והבון. וחוץ מכל זה בעדעת הרמב'ס ז'ל פשיטה דין להכניס את זאת, דמה שהכח'ם שם בס' פ"א מוטו'ם כתוב, דמהא דל'ת כל תועבה קאמר, דלא בא הכתוב לאסור אכילה וכו', גם הוא ז'ל הדר' ב' מיד, שכתב עיי' מושם דכדי' שלא יבא לאכול, אסורה התורה אפיקו הבישול והוא האמת דלולי זאת, מה עניין זה לבת הבית שהביא הרמב'ס ז'ל. ובחנוך תמהו על הרמב'ס ז'ל, ומה הניי כל הדרישות בשב'ס' והביא מתרחק לחומו ממדרשי רביה. דלפע'ד ברור דרmb'ס ז'ל הי' קשה, דכלל הני הדרישות דעיקר הלאו אתה לבישול, ואין לנו לאו מפורש על אכילה, אלא או לאו שבכללות דל'ת כל תועבה, או הני באם אין עניין, או סמכים, דעל כל זה אין כדי ללקות, ואין לנו מנוס אחר אלא לומר כדעת המדרש רבה דעיקר הלאו לאכילה אתה, ובבישול נאסר רק אגב כדי להרחק מן האכילה. ובאמת על טעמי הש'ס דילן עוד יפלא, מנ'ל Adams נפל מלאלי טפת חלב על החתיכה או שבישלו עכו'ם דלא ניכר הבישול, שי' הי' אסורה באכילה ולוקין עליו, דלא מביע לר' אשוי דדרישת רשי' ז'ל הרי הוא בבל תאכל עולמית, בכל שקשה מאי דמה שכתב רשי' ז'ל תועבה כל שעתבתி לך הוא בבל תאכל, הענינים שהוא בין שבא בעבירה ובין שלא בא בעבירה, הוא דוחק גדול, דמ"ש מעשה שבת ומחרוש בשור וחומס פי' פרה, דבכל הני דפרק ליטסרי, כיון דליך לאו מפורש אכילה, מסתבר גם לכלי איניך דרישות, כיון דליך לא אסורה בתורה והענינים שהוא בין שבא בעבירה ובין שלא בא בעבירה, והוא דוחק ואת בנו וכדומה, אלא דבנני לא אסורה בתורה האכילה, וכעין טעמא דרבנן דקנסו במעשה שבת והוסיף אכילה, ובפרט לתדרבי' דדריש מג'פ' ל'ת, הרי שלא להנות מאיסורה, והויה בישול בשפה, מה לא נימא דמש'ה' דהוציא רחמנא איסור אכילה בלשון בישול, מה לא תבשל אסורה בתורה האכילה, עיין בבל ארוי' שכתב כן באמת, וכן כתוב לצרכי' גם לדר' אשוי כדי לידע שאפיקו לא בא בעבירה אסור. אבל מי לא יודה שדוחק לחבר שני אכילה בלשון בישול, מה לא תבשל אסורה בתורה האכילה, עיין בבל ארוי' שכתב כן באמת, וכן כתוב לצרכי' גם הגם' בכאן לא סיימה למלאה, דהרי אכן כר'י נגד ר'מ פסקין, הרבה, ודוק' היטב.

ע"ש גמר' אין לי אלא באכילה בהנאה מנין, כדרא' א, דאר' א כל מקום שני' וכו' כדרך שפרט לך בנבלה וכו', דתני' וכו', הנה הגם' בכאן לא סיימה למלאה, דהרי אכן כר'י נגד ר'מ פסקין,

לי' איסור הנאה, וכן כי' הרץ ז"ל והנה מפרש"י ז"ל משמע, דלא כמנהרש"א ז"ל, שהרי כתוב בד"ה אבל בהנאה לא, קמ"ל מהאי קרא דעתiba אזהרה דידי' גבי פסק דמה פ██ת מבושל אסור באכילה ובנהנה, דכל קדשים שאינם מכח כל פ██ול בקדושים באש תשרף, ואיقا קרא אחרינו עיין בפסחים כד ע"א, אבל הלאו דאל תאכל ממנה נא ובשל מבושל במים רק באכילה קמי, ודטע דהרי יכול נא ומboseל בהדי', ונא ודאי רק באכילה קאמיר, דהרי איינו בשרפאה אלא שיצלהו כל צרכו, וא"כ למה לי לרשי' לכטוס בדוחק במקומות שיש לפניו דרך דריל' איסור הנאה מדרי' אבואה יליף, משא"כ לרבי ממש'כ המורה"ש א"ל לנו ראה לפע"ד דהכא ר"י פריך לריל' כעורה זו ושינה רבוי, ובירושלמי פ██חים ריש פ' כל שעה מבואר, דידי' לית לי הא דרי' אבואה, וא"כ לדידי' לא מצי הש"ס להסביר דאה"ה מדר' אבואה קיליף, וכן גם אליבא דריל' מוכרכ רשי' ייל' לומר, דריל' לית לי דרי' אבואה, דאל"כ תקשה עליו קושי' ר"י, כעורה זו ושינה רבוי. אבל לדידן שפיר מצין למייר דרבי א"ה מדר' אבואה נפקא.

ע"ש גמר' דברי' תנא, ל"ת גדי ג"פ אחד לאיסור אכילה ואחד לא"ה ואחד לאיסור בישול האי סדר ודאי איינו מדווקדק דאה"ה מן שלishi' יליף כਮובן והנתנא דמתניתני' סיידר בריש פרkon איסור אכילה ובמשנתנו דהכא איסור בישול ואיסור הנאה, עיין לעיל בריש פרkon מה שכתבתי בזה בארכיות ודו"ק.

ע"ש גמר' תנוי איסי ב"י אומר, מנין לבב"ח שאיסור כאמור כאן כי עם קדוש וכוי' אין לי אלא באכילה בהנאה מנין, אמרת ק"ו וכוי' لكمון בערך הסמוך יליף ר"ש מהאי היקשא דבב"ח לטרפה איסור אכילה והיתר הנאה, והתוס' لكمון נתערכו ע"ז, אכן מציא יליף אה"ה מק"ו, כיוון דאיתקש לטרפה ע"ז'ג'ש ואין גז'ש למוחצה, ותריצו דהאי סובר דאיתנאי גז'ש ואהני ק"ו, ובענין יפלאל, דאפשרו אפשר לרומר אהני גז'ש ואהני ק"ו, הינו דוקא במקומות דאיתא ק"ז גם بلا גז'ש, אבל הכא הלא פריך הש"ס ומה לי גז'ש נילוף הכל מק"ו מערלה, וקמתרץ דק"ז פריכא הוה מוחרש בשור וחמור וחוסם פי פרה, ורק אחר דאיתא גז'ש אכילה חורן ונעור הק"ו, ואיך נאמר דק"ז כזה שהוא נפרק חורן ונעור ע"ז'ג'ש, נגד הגז'ש שאינה למוחצת. גם תירוץ השני שכתבו התוס' נראה לדוחק גדול בענין, אכן נאמר דאתא ק"ז שאינו אלא היקש שכלי, ואינו מוקובל לדרשו לדוחות דרישה דגז'ש המקובלת להקישי בב"ח לטרפה המפורש בקרא, ומכח ק"ז נайд מזה ונקייש לבשר קדשים שייצאו חזץ למוחצתו שהוא נגד הכלל דלמה שמפורה שברא מקשין. אבל מה שנראה לפע"ד להוסיף קצט קמחא ומים על תי' התוס' דהנה ייל"ד דרי' אשלי לעיל קאמר מנין לבב"ח שאיסור באכילה, וריל' קאמר מנין לבב"ח שאיסור. והוא משום דר"א יליף תחליה רק איסור אכילה מקרה דלית כל תועבה, ואח"כ אה"ה מדר' אבואה, אבל ריל' דיליף מיתרוא דמבושל שניהם איסור אכילה והנה חד لكن קאמר סתם (ומזה ג"כ ראי לפרש"י ז"ל דלא מר' אבואה יליף אה"ה אלא מפסח גופא) וא"כ איסי ב"י דיליף נמי ריק איסור אכילה מגז'ש ובעי ק"ז על אה' למה לא קאמר כר' אשלי מנין לבב"ח שאיסור באכילה וקאמר סתם מנין לבב"ח שאיסור. אבל ניחא בשנאמר דהאי תנא קסמן וכל דר' אבואה דכל מקום שנאמר לא תאכל אכילה והנה, لكن גם ובר שבדה טרפה לא תאכלו נמי כול הנאה כאכילה עד שצricht קרא דילכלב תשיכון להתר הנאה ולהוציאה מכלל אכילה. ומעטה הגז'ש דkosher דמותה לו לדלא תאכל דכתיב בטרפה נתנו גס בבב"ח, שפיר מצין לומר לאיסור באכילה ובנהנה דהרי בכ"מ דכתיב לא תאכל אכילה

ליתשרי, דלפי הנ"ל לא קשה מידי, דלר"י הסנדLER דאית ל' קרא על מעשה שבת ליתשר, היינו אם עבר הוא במאיז ש' שם מחליה מות יומת, אבל בשוגג ומכו"כ בעיטה מלאה לא, הרי דגס לדידי' נשמע אכן כאן תועבה בעין זה, וממילא Nadu' דגס היוצא מן התועבה כמו בחורש בשור וחמור אין לאיסור, ודז'ק היטב.

ע"ש גמר' מדאסר וחמנא מחוסר זמן לגבוח מכל דלהדיות שרי ומאד קשיא לי הלא מחוסר זמן דהתמס דלא ריצה תוך שמוונת ימים איינו אלא לגבוח, ואין זה אלא פ██ול קדשים ואיך הוה לפינן קדשים מוחלון לעניין זה וכפי הנראה התוס' ד"ה מדאסר, רצוי לתקון זאת, אבל לא זכיתי להבין איך נתקון ודז'ק היטב.

ע"ש שילוח הנקו ליתשר, ופירשי' כשבא לפניו אחר שעבר ונTEL וחיבורו שלח ליתשר עולמית, וריל' אחר שלחה, והוא תומו לכארו', דידי' לית לי הא דרי' אבואה, וא"כ לדידי' לא מצי הש"ס לשיטתי' لكمון קמ"א ע"א, דלמ"ד קיימא דוקא תכ"ד יכול לשלוחו ליטרטי' לא נגמר הלאו עד שבטל העשה בידים, וא"כ לא מתרץ מידי, אבל לאחר מכן לוכה ומשלח עי"ש ניחא, דהרי מי שבא לפניו כבר עבר הלאו ואין בידו לתקן, ומ"מ חייב בשילוח ובכחה"ו ליתשר, ומ שני דלא אמרה תורה שלח לתקלה, אבל מה עינה רשי' למ"ד בטלו ולא בטלו, הרי כל שלוח אפילו לא עבר אלאו כי לא נגמר הלאו עד שבטל העשה בידים, וא"כ לא מתרץ מידי, אבל שלוח אין כאן תקלה, ועיין لكمון שם בסוף ע"ב מה שכתבתי עוד בזה ודז'ק היטב.

ע"ש גמר' אריל' מנין לבשר בחלב שאיסור וכו', כאן הי' לי' למיימר ר"ל אמר מהכהא, אלא דכבר כתבנו לעיל דבלאי'ה אין דרכ' לסדר ר"ל אחר ר' אשלי, ולכן התחיליל כאן מחודש אריל' ובטעמא דמלתא דהקדמים דברי ר"א לפניו כל הני אמוראי קדמאי וברייתנות, עיין לעיל מה שכתבנו בזה ודז'ק.

ע"ש גמר' אל' ר"י כעורה זו ששנה רבוי וכו' ב"ח ק"ז זצ"ל נדחק לתוך, דלמה לא פריך ארבע אשלי כעורה זו ששנה רבוי, ולדידי' לא קשיה מידי, חדא דהרי ר"י לריל' פדיך שהי' הרבה קודם ר"א, ועוד דודאי יותר מסתבר לילוף מל"ת כל תועבה דהוא לאו מפורש על כל שתיעובי לך, מלדריש באם אין עניין לאו דכתוב על עניין אחר, אבל ר"ל וברייתא דרבבי שניהם דריש בלאו של עניין אחר, באם אין עניין דקאי אבב"ח, אלא דרבבי דריש מלאו דלית' בדים המיותר למגרי' וריל' דרש מתיבת מבושל שמיותר, וא"כ שפיר פריך לי' ר"י דאם ריצה לדרשו באם אין עניין, יותר מסתבר דריש דרבבי דריש דאייכא לא תאכלנו לאו גמור ודז'ק.

ע"ב גמר' ורבי בהנאה מנין לי', נפקא לי' מהכהא, נאמר כי עם קדוש אתה לה' אלוקיכם ונאמר להלן, ולא יהי' קדש בבי' וכו', והא דלא יליף מאנשי קדוש תהיו לי דכתיב בטרפה כדלקמן דאייסי בן יהוד', משום דעת איסור אכילה לא צריך קרא דכך דכתיב אצל מלא תאכלנו דכתיב בדים, ולכן ע"כ דאיתקש לקדש דכתיב אצל עריות ולאיסור הנאה, ובזה מיושב קושי' התוס' דלמה לי קרא דלא תאכלנו הא מהאי היקשא דקדש קדש מצוי למלך גס על אליסור אכילה, دائ' לאו האי דלא תאכלנו הוה אמרין תפסת מרובה לא תפסת ודיליף קדוש מטרפה לאיסור בב"ח באכילה, ולא להקישי לקדש דעריות ולאיסור גס בהנאה, אבל עתה דעל אכילה כבר איתת לנו קרא דלא תאכלנו, ע"כ ההיקש הוא לקדש דעריות ולאיסור הנאה. ועל תירוץ התוס' דבלא קרא על אכילה ה"א דהנתת הגוף בלא אכילה אסר הכתוב, נתלבטו האחוריים ז"ל עיין מהרמ"ל והראש ישוף, והוא איינו מובן, והוא דלא קאמיר דרבבי יליף הנאה כדר' אבואה דכ"מ לא תאכל איסור הנאה כשם עיין במכהרש"א משום דבענני דdam כתיב הרוי הוא כdam ולא משמע

הנאה במשמעותו, אלא כיון דבעניינו דטרופה כתיב הוה מקשין אותו לטרופה, לומר כי היכי דפרט כאן הינה הנאה ה"ג גבי בב"ח הדין כן, אע"ג שלא פרט היתר הנאה בפירוש, וכמש"כ המהרש"א לעיל גם דרשה דרבוי דלא תאכלנו דכתיב בדם, מסתבר להקש לדם דמוותה בהנהה, ועי"מ מהני שפיר הק"יו מערלה שלא נkish בב"ח לטרופה, ולא מקרי זאת גז"ש למחרצה, דהרי גז"ש מהני על כלו ליתן הללו דלא תאכל על בב"ח, ורק הפרט דלכלב תשליךון לא ניתן אבב"ח, ואם תרצה לדקדק יותר הרוי אותו כתיב בטרופה שאתה כמעט חולין שנשחטו בעשרה שהוא טרפה שהוא חוץ למחציתו כמו שפי' רשי"ז "ל בסוגי" חזקיה ור"א וא"כ האי אותו מצי למעט גם בב"ח ומשום הק"יו מערלה, וכל את שמעין מהה דקאמר סתם מני ללבב"ח שאסור, לומר DSTם אכילה גם הנאה במשמעותו, אי לאו דפרט היתר הנאה. אולם ר"ש דבריינא דלקמן לית לי" דר' אבוח וס"ל דכל אכילה שבתורה רק אכילה ולא הנאה במשמעותו. (עיין Tos' בסוגי" חזקיה ור"א שם). ולכן עכ"ג גז"ש קודש קודש אתה דבב"ח טרפה דלא תאכל בטרופה רק אכילה במשמעותו וכמו דאי" להוציא א"ה אטרפה עי"י איזה דרש דהרי מפורש היתר הנאה בו ה"ג א"א להוציא א"ה אבב"ח דאיתקס עי"ג גז"ש לטרופה. כן לפע"ד לתקן קצת תי" התוס' ודוק".

ובזה יל"י מה שראיתי בהגהו ש"ס ווילנא בפסחים כ"ד ע"ב לאייסי ב"י דיליך הנאה בב"ח מערלה וכ"כ לא יאסר אלא בא"י ולא בחו"ל כערלה וכ"כ שאינם אלא באرض ולפי האמור ניחא דכיוון דעתפ"א אינו טרפה להיות מותר בהנהה שוב אמרין דאכילה כולל גם הנאה וכ"ד אבוח ודוק".

תוס' ד"ה כ"כ יוכיחו בסה"ד, ויל" דאי זה קרי הותר דדוקא חלב דכתיב כל חלב דמשמעות דאפי' דחיה, והדר שרא דחיה וכו' וכ"ז בעחתת"ס צ"ל היביא קושי" עצומה מהגאון ר"ד דייטש צ"ל, מש"ס מנוחות ה' ע"א דקאמר טרפה הותר מכללו במליקת עוף, ובטרפה לא כתיב כלל. וככתב הוא צ"ל דודאי אי הוה מוציא עוף בין חולין ובין קדשים מכלל טרפה, הוה שיק' סברת התוס' דאי זה הותר מכללו כיון דלא כתיב בטרפה כל בש"ר, אבל הלא רק קדשים ציא, וזה פשיטה דועך חולין בכל טרפה, ולכן שפיר מקרי יצא מכלל אישור משום דבלא כל נמי בין חולין ובין קדשים בכלל. וסימן זה ברור בעזיה"ת עי"ש. ולענין עדין התמיה במשמעות עומדת, דהא גופא קשי' כיוון דציוותה, תורה למלך עוף לא היו עוף בשדה טרפה רק מבהמה מיררי ולא מעוף, כי היכי דלא יהו עוף קדשים יצא מכלל טרפה שהוא עכ"פ חידוש. ולא עוד אלא דקו"ש או קשה גם بلا סברת התוס' דאיפלו נימא דבלא, "כל" נמי מקרי יצא מן הכלל שאני טרפה דמשמעות הקרא באמת בהמה מיררי, דהרי דבר הכתוב בהווה בטרפה חית העיר והוא בבהמה דוקא ולא בעוף ולא עוד אלא דלשון טרפה שהוא נקבה אבהמה קאי, ולא עוף שהוא לשון זכר עיין ברש"י לעיל ק"ב ע"א ד"ה ה"ג ואין שחיטתה מטהרתת. ועיין לעיל בחודשנו דף נ"ו על המשנה דאלו טרפות בעוף מה שככתי שם. ואולי ייל דלמא"ד וכדפסקין דיש שחיטה לעוף מה"ת מהקיsha או מהלכה וכמו שביראננו בפתחה בארכוה, עכ"פ מליקה בעוף קדשים חדש הוא, וכן גם לעניין טרפה לא נימא דיצא על כל עוף דלא מיפסל בו טרפה, אבל למ"ד אין שחיטה לעוף מן התורה באמת טרפות בעוף מנ"ל דאסור מה"ת, והדבר צע"ג ודוק".

תנוס' ד"ה המעמיד בעור של קיבה, תימא דגם' מפרש טעמא דאסרו גבינות עכו"ם מפני שמעמידין אותו בעור קיבת נבלה. מי ארוי נבלה אפי' כשרה נמי וכו' עכ"ל. וככתב מהרמ"ש צ"ל דלפי מה שכתב הרמב"ם יותר ראשונים צ"ל, דאיסור מעמיד ליכא בב"ח משומם דהיתר בהיתר הוא לך"מ, דבעור כשרה ליכא איסור אלא בנ"ט אבל נבלה אסור משומם מעמיד. והנה כפי הנראה הותי לא גורסו במתני' תיבת כשרה, וכן הוא בהירותה ה"ח דתנית כשרה נמקח, וא"כ מתני' דקנתני סתמא דמעמיד בעור של קבה שהוא בגין' בין כשרה ובין נבלה קامر וכו' פשיטה דגס נבלה קامر, דהרי דבר ברישא מקבה של נבלה שהיא אסורה, וא"כ קתני המעמיד בעור של קבה, ומסתמא אDSLיק מני' קאי, אלא דה"ה

ע"ב רבבי אומר משום ר"ש בב"ח אסור באכילה ומותר בהנהה שני' כי עם קדוש אתה נמי ואנשי קודש תהיו לי וכו' ויש להעיר למה לא דרש ולא יהי קדש בב"י כרבוי דלעיל, ולא אסור בהנהה, ואיפלו לפי מה שככטו התוס' לעיל דמג"ש זו לא נדע אלא

ממאליהו ולא גרו משום כשרה, אך פ' דעתך משום בב"ח ממש"כ התוס' ע"ז שם,-Decioן דהוא בא בישול ואין בו אלא איסור דרבנן אף' בנ"ט, אך לא שיך כאן איזרת הרקהה, ואולי גם כיון דהיתר בהיתר הוא לא שיך לנוזר משום הרקהה מעכו"ם כמובן, והא דקתני הולכתא אין מעמידין בעור קיבת נבלה, לכתלה קאמר אבל בדיעבד כשר, וה"ה בכשרה אלא משום סיפא נקט נבלה או אולי בכשרה אף' לכתלה כשרה משום דין בו בישול וגם נ"ט אז אין באוטו קונסטלאב ע"פ שנעשה מעור נבלות איסור, כיון דליך מצד מעמיד, אך בגבינות עכו"ם אסור הגבינה אבל לא האי קונסטלאב דין בו אלא אותו תמצית השלי"מיהו ששהוא המעמיד, ולא באתי בזה אלא לעורר ולהלכה ולא למעשה קאמינא ודודו".^ק

ד"ג קי"ז ע"א רשיי ד"ה תיתסר כל אלית כבש באכילה, תמהני למה לא תיתסר כל אלוי אפיו של שור ועז, ואולי ייל' דאלית כשב באמת יותר שמנה בטבעו מלאית שור ועז עיין בפסחים צ"ו ע"ב ברשיי ד"ה ואם, שהביא בשם יש מפורשים, דעת אין לו אלה אלא שכתב דעתו הוא בידם דין ייל' קרא למיועטו. ומסתמא השני י"מ לא כחשו המזיאות הנראת לעין כל, אבל דברו דאל' שמנה מקרי אל' דחלבו האלי' מקרי כדאמר ר' אש缸قا, וגבי עז וה"ה בשור אינו שמנה ומסתמא מש"ה באמת אינה קרבה בשור ועז, וכן יפה פרשיי דרך אלית כבש תיתסר, אבל ממה דמתרך הש"ס עלייך אמר קרא כל חלב שור כשב ועז דבר השוה בשור כשב ועז, אין להביא דיש חילוק באלי' בטבעו בין מיני הבהמה, וכוכנות הש"ס דבעין חלב השוה בשור כשב ועז שיוקרב לגבוח, וכאשר כתיב בתיר הכי אשר יקריב ממנו לד', דמני' לפנין דרך מה שנקרב לד' קראו חלב ודרש הכא דרך מה שנקרב משור כשב ועז נקרא חלב אבל מה שקרב רק מכבש לחוד לא איקרי חלב ודודו".^ק

המהר"ם שיפ' זיל בסוף הפרק הביא דברי הג"א בראש פרקן מובא בב"י סי' צ"ב וקמץך דעתו להתריך כבד מיטוגנת בחמאה-Decioן דהוא בב"ח דרבנן בטל ברוב, וכל המעיין בי' שם יראה דמפרש דברי הג"א דחותיכת עופ' שנתבשלה בחלב בטלה ברוב, אבל לא דחלב מועט בטלה בשר כשב עופ' דזה לא ניתן להאמר دقמעת מין הנמנע שייה' נבלע בחתיכת חלב כפי ערך הבשר מחיצה על מחיצה, וכן דברי המהר"ש זיל צ"ע.

הדרן עלך פרק כל ובישר

בכשרה דיןיא ההי הוה. וכך סברו התוס' דיןיא חילוק בין עור נבלה לכשרה, דבשניהם בגין אסור ובלא נ"ט מותר, אלא דהקשה המהר"ש זיל לזמן בסוף הסוגי' דקבע הלכתא, אין מעמידין בעור קבת נבלה, דהא בכשרה נמי אין מעמידין, וכך לא שיך תירוץ התוס' עי"ש, ועיין לבב ארוי מה שרצה לתרץ זה, וכפי אשר כתבנו דלගירת התוס' דקתוני סתמא בעור קבה במתני' וככל גם קבת נבלה, הרי מוכח גם להיפך ממנתני' דאפילו בקבת נבלה אם אין בה בנ"ט לית לנו בה וזה תימא גדולה דהא מעמיד של איסור לכ"ע ואסר אף בלא נ"ט.

אבל דע דהא מלטה דמשום מעמיד קאסרין גבינת עכו"ם לא נזכר בגמ' אלא שהרמב"ם זיל כתוב כן בפ"ג הי' ממ"א זול' „אבל בימי חממי המשנה גזו על גבינת עכו"ם וכו', ואם תאמור והלא עור הקביה דבר קטן הוא עד מאי בחלב שעמד בו, ולמה לא יבטל במיעוטו, מפני שהוא המעמיד הגבינה וככו"ם ובפ"ט הט"ז מחלוקת בין מעמיד בעור קיבת נבלה לעור קיבת כשרה, דלבוי מעמיד בעין דלהוי איסור, וכן נארה הגבינה משום נבלה ולא משום בב"ח, אבל הראב"ד זיל משיגו שם וסובר דשאני גבינות עכו"ם שלא הלו בו חכמים אחר נתינת טעם, משום שלא פרוצו להתחבר עם העכו"ם. וקשהתו, למה לי טעמא דמעמידין בעור נבלה תפ"ל דה"ה בכשרה, אינה צריכה תירוץ עי"ש, ועי"ש בכ"מ ובלח"מ שפירשו דבריו בדרכך ורוחוק. ויהי פירוש השגת הראב"ד איך שיחי', לפע"ד נראה דלעולם LICAA CAN מעד מצה הבשר, כי הבשר אין בו שום כח להעמיד החלב להיות גבינה, אלא דבעור קיבת עגל יונק יש בו עוד טור הנקרה בלשון אשכנז שלימייהו, והוא נבלעת מן אותו תמצית החלב שעגל יונק, וכשמייבשין את העור אותו השלי"מיהו נקלפת בעור שלם, והוא כנד' כיס הקורקבין בעוף, וכן בדקיו יש עור זהה, ובווי"ד ריש סי' מ"ז פסק שלא כרשב"ג דס"ל בגמ' חולין דף נ' ע"א דסותם, דשם איקבע הלכתא דלא כוותי', ובסי' מ"ט לעין קורקבן יש פלפל באחרונים, אם אותו חיס' שקולפין הנשים עם המאכל שבקורקבן הוא העור השני עי"ן בפ"ת שם בשוו"ת ק"ז בעהchatת"ס סי' נ'. ולפע"ד אפילו למ"ד דהינו העור השני מ"מ ודאי פשיטה דין לעור זה דין בשר, לא לעין נבלה ולא לעין בב"ח, והוא המעמיד את הגבינה, וכן לא שיך כאן לאיסור מצד מעמיד באיסור, והוא דאמרו בע"ז ליה ע"א דמשום דאייקום איקומין חשוב לי כבעינא היינו בקייבת עגלי ע"ז, ומכם דאית בי' משום מעמיד נבלה או בבשר ומצד בב"ח, רק מוקם גבינת עכו"ם מפני שעמידים בעור בנותנים בזוך החלב כל עור הקביה ואתה בי' משום נבלה, ואע"פ שבטל גزو משום הרקהה

פרק העור והרוטב

הכל שוחטין אפיו טמא בחולין וע"י סכין שלא נגע בשבר, וכן קתני בפ"ב דר' ל"ג דהשותט ולא יצא דם כשרים ונאכלין בידים מסואבות, לפי שלא הוכשרו בדם. וכן שפיר שיך להאי מסכתא דיני טומאת אוכלין. אם לא שאמר דקשי' فهو למה לא סידר התננה האי פרקה אחר הפרקים העוסקים מעניini שיחיטה מיד, והמתון עד אחר גה"ע וכל הבשר. אלא דלשונם משמע דעת עיקר הפרק דין עניינו לכך קמקשו ודודו".^ק

ד"ג קי"ז ע"ב משנה העור והרוטב וכו' התוס' בקשר למצוא קישור להאי פרקה לשלהמעלה ונכנסו בדוחק גדול לקשרו עם הא דתנאה בפ' בהמה המקשה, שלאינה מטמא טומאת אוכלין ולא טומאת נבלה, ומהזה נראה דקשו להו דמה ענין פרק זה למסכתא חולין שאין עסקה בטומאות וטוהרות. אלא בעסקין הכלש אכילתبشر, ואולם לפע"ד שפיר שיך למס' זו דלמאן דאוכל חולין בטהרה יש לידע דיני טומאת אוכלין וכאשר בריש פרקן לרובה ב"ע קתני

נקראת ערוםה כי הקליפה הדבוקה שהיא הסובין הוא בכל האוכל, וניהו דודאי אינו אוכל בפ"ע אבל בתוך הקמיה נאכל, אבל התוס' שכתבו דהאי דכתובות דחטה נקברת ערומה, דהיינו קאמר אף כשנקברת ערומה, ע"כ ס"ל דחטה בקליפה ההינו קליפה הדבוקה ונעשה סובין במכחת קאמר, ואע"פ שתוס' ודאי מודים דהאי קליפה נאכלת בשעת הדחק עכ"פ בתוך הקמיה, וא"כ בלוא שומר שפיר מצורף וכן אל וגידין וקרנינים וטיפים דמנני, דנאכלים בשעת הדחק דמצטרפין אע"פ שאינם שומרים, ס"ל דהני נאכלים בשעת הדחק בפ"ע, אבל הסובין רק מעורב בקמיה נאכלין אבל בפ"ע לא. ומעטה בחטה שלמה שהקליפה החיצונה עומדת בפ"ע, לא היתה נחשבת כאוכל לולו שהיא שומר לחטה. ועיין בה' ק"ז צ"ל שסתומה על התוס' שכתבו דלפעמים נקברת ערומה. הכי אורעין קמת, ולא הבנתי חמייתו, הכי חטה קלופה מהאי קליפה הדבוקה נשאה קמיה הלא החטה גם בלי הא קליפה גוש אחד הוה וביעי פירור עי' טחינה ואי' דקשי' לי' דرك לקלפה כלל מסלקין אותה הקליפה אבל חטה שלמה אין דרכה לקלפה כלל ואיך קאמר שלפעמים נקברת ערומה הנה התוס' נשמרין מזה שלא כתבו כאשר העתיק החת"ס ז"ל, „לפעמים ערומה" אלא כתבו „אף אם נקברת ערומה" וכן במנחות ע"ב ד"ה כדרכן כתבו „אפיקו היהת נקברת ערומה" והיינו בשארע שהחטה קלופה ונזרעת כד' מ"מ יצאת בכמה לבושין, ובאמת יש לתמזה על התוס' מה הカリחו לכнос בדוחק זה, לפרש נקברת ערומה אפיקו ערומה כשאיירע כד', ולא מפרשין בפשיות דלגביה הלבושים שמוציאה אח"כ, נקראת החטה ערומה אף שדבוקה בה הקליפה החיצונה, לאחר שהיא נחשבת כאוכל מחמת שהיא שומר ומctrף להשלים השיעור אבל הני לבושים שיוצאים עליה בשבולת אין מctrפין מושם שומר כדלקמן דף קי"ט ע"ב דאין שומר עי' שומר. ואולי סברו התוס' דחוץ מקליפה הדבוקה אין להחטה רק לבוש אחת וכן נראת מדברי חת"ס שהביא מאחד מן החיצונים שרצה לומר דכוונת ח'ל' על טירקישון וויטיצען שהוא יצא בכמה לבושין על הגבעול. אבל באמת זה הייתה דדוק ותשכח שם לחטה יש כמה לבושין י' או ד' כאשר בדקתי ואחד מתלמידי אמר לי שבספרי הפלאנצלעלערע כתוב שיש לו חמשה לבושים וח'ל' נזהרו בלשונם לכתוב כמה לבושים מושם דקשה להעמיד עליהם כמה, עכ"פ אין כאן מקום לדברי האי חיצוני כלל. ומה שכתב החת"ס דטירקישער וויטיצען אין מוציאין אותו לזרעה בשום קליפה ואפיקו קליפת סובין אין עליי קורא אני עליי במחכ"ת, שמתן דברי בריבי ניכר שאין בקי בתרגולים, כי קליפת סובין ודאי יש עליי כמו לחטים, אלא שמחמת גודל הנרעין היא מועטת לערך הקמיה.

ודע דעת הרמב"ם ז"ל נמי כדעת רשי ז"ל, דבחלכ' טו"א פ"ה ה"ד כתוב אז' ול', וממן לשומרי אוכליין וכו', חטיט בשעוירין ושוררים בקליפיהן וכו"ל. הנה משנה הרמב"ם מלשון הברייתא דקתני בכלוں לשון „בקלייפהן" וכותב אצל חטיטים „בשעויריהן" ועיין בערך "סער" ששיר נקרה המוץ של התבואה (ולפי דעתך צ"ל בשעריהן בי"ד ולא בו"י) ודוקא לחטיט יש להם הני לבושים חז' הקליפה הדבוקה, אבל לשעוירין אין להם רק קליפה אחת הדבוקה בגרעון, אבל היא קשה ועבה, משא"כ בחטה שהיא דקה ורכה וכם"כ רשי ז"ל במנחות, ושם בסוגי יש לעיין טובא בפירוש השkil וטורי וגם במה דמחלק בשעוירא בין לחות ליבשות שברש"י יש שני פירושים וברמב"ם פי' השלישי היפך מדעת רשי ז"ל, ואין כאן מקוםו להאריך בזה.

תוס' ד"ה ולא שומר לטומאה חמורה, וא"ת דאמר בפ"ש משקיין

ע"ש העור והרוטב והקליפה והאלל והלצמות והגידין והקרניים והטפלים וכו', על הסידור הזה יש לעיר דפתח בעור, והניא האלל והעצמות וכו' שהם כולן חלק הבהיר, אלא שאין בשעת קתני הROUTוב והקליפה שאינם שייכים כלל לבמה, והוא דקוק עצום בישול מתחברים לבשר להיות מאכל אחד. והוא דקוק עצום לכארו' אבל מזה נראה לפ"ד דהוכיח הש"ס דתניא להא דת"ר שומרים לטומאה קלה ולא שומרים לטומאה חמורה. דבاهי עור דתקני במתניתן יש לפרש שני פירושים האחד דמיירי בעור הרך או שלקה וכדאמר רבב"ח לעיל ע"ז ע"ב על הברייתא דקתני בנבלתה ולא בעור ולא בעצמות וכו', דלא נקרה אלא שעשאן צקי קדרה וכאשר נדרב מזה לפניינו. וזאת מצטרף לטומאת אוכליין ולא לנבלות דלאו מאכל גמור הוה אלא עי' הדחק נאכל עם הבשר, ולגביה נבלה נתמעט מבנגבלתה אבל לבבי טוב"א אין לנו מייעוט, لكن מצורף עכ"פ אע"ג דבפ"ע גם בל' מיעוט איינו מאכל גמור. שנית מצין לפרש דהאי עור גמור ובל' שליקה ולא מצד שנעשה אוכל עי' שליקה אלא דמצד שומר לבשר מצטרף לטו"א, אבל לא לנבלות וכדרשין מקראי בגמרא' דשומרים לטומאה קלה ולא לטומאה חמורה. והתניא בסידורו רצה להשמענו דמצד שומר קדרף, لكن הפסיק בין העור לאל ועצמות וגידין וכי' דהני יכול בראוין לאכול עי' הדחק כדמפרש לקמן בגמ' וכן הוא בפיה"מ לרמב"ם, אבל העור לאו מה"ט מצטרף אלא מצד שהוא שומר לבשר, וכן הפסיק בינוים ברוטב וקיפה וסידר תhalbת העור מצד שומר, הROUTוב והקליפה שהם טפחים לבשר, ואח"כ האל וכו' שכולן יש לאכלו בדוחק. וזה נכון וברור בס"ד ועייןbekמן בדיבורים הסטומיין ודוו"ק.

גמר' שומרים לטומאה קלה מנ"ל דתני' וכו' כתבו התוס' דלהכenis ולהוציא לא צrisk קרא דנפיק בק"יו מיד כדמיסיק בגמ' וכי איצטרך לא בקהלית שחומה, כתבו שם התוס' דע"פ דשומר הוה בסתוים, וכן דהני כלו' בראוין לאכול עי' הדחק כדמפרש לדגע צ"ל, וא"כ הכא גלי קרא דשומר לא הוה אלא בשאפר דגע צ"ל, וא"כ שפיר איצטרך קרא להוציא ולהכenis עי' שומר סתוים כמו חטה בקליפה שלא נאמר דזהו כמו קולית נבלה דאיינה מטמא ואין כאן ק"ו מיד דזהו בಗלי, ואין ללמד אלא על שומר בಗלי, וכן עור שיש עליו כוית בשר. אלא דמו"ט גוףא מחותץ שפיר דילפנין דשומר לנבי טוב"א מצטרף, די' איינו מצטרף גם להוציא ולהכenis, לגבי חטה הסתוים מכל צד לא הי' מהני, דהרי הוא טהרה בלווע, והוא כמו קולית נבלה דאיינה מטמא, אבל אי השומר מצטרף הרי הוא חשוב כאוכל והוא הכל בगלי, וכן בקהלית נבלה דאין השומר מצטרף, ממשיל גם להוציא לא מהני אלא בקהלית לא מהני אף להוציא, אבל דוחע זרוע או צרף אתך וככל' ודוו"ק.

ע"ש גמר' כדרך שב"א מוציאין לזרעה, חטה בקליפה וכו'. הנה רשי' ותוס' ז"ל פליגו בפירוש האי קליפה, דריש"י מפרש דקליפה העליונה שהחטה מונחת בה בעוד שבולת, אבל הקליפה הדבוקה בחטה שמננה נעה סובין בטחינה הוא אוכל גמור, ולא בעין לפותא דמצטרף ומטעם שומר. ולפ"ז מה דאמרו בכתובות דחטה נקברת ערומה ומוציאין כמה לבושין העליונה שבבולת ואת כפשוטה דעתה ערומה נזרעת ללא קליפה העליונה שבبولת ואת

לייתי הנך מזוערים בק"ו, משום חומר שיש בהן, דא"כ מה זו דקאמרתו לוי ליתני הנך מתנוור, דהא כבר אסיק אדעת' דאי'א איזה חומר בחנות מה שאינו בזעירין עי"ש. ואני בער ולא אדע, היכי כוונת המהרשות'א דזערעים נילוף מק"ו משניהם בע"א, דזה ודאי ליתא דהא הנך שנים הוה להו שני כתובים הבאים כאחד, ואין מלמדין והוא מדה בתורה ומיעוטא, הנך אין אחרינא לא ואפלו בק"ו א"א לממוד, אלא כוונתו דלפמי מה דאמרו לעיל דבר כל אחד מהני תלת יש חומר מה שאינו באחרינא, הלא יש ללימוד חדא מתרתי בק"ו והצד השווה, דהינו זערעים מנבליה בק"ו, ומה נבליה שאין טומאותו מרובה אית' לי יד ק"ו זערעים שטומאותו מרובה, ואם נפרק מה נבליה שכן טומאתה יצאה מגופה, נשיב תנור יוכיח, ואם נפרק מה לתנוור שכן מטמא מאורי נשיב נבליה תוכיה, וחזר הדין וכו' אלא מה דיש להעיר על המהרשות'א הוא, דילמא רשי' ז"ל נמי כיון לכך, ומה שכנהב דבר כל הנך דקאמר תיתיב ב"א קאמר, כוונתו על חדא מתרתי במה הצד כנ"ל, וקרוי לי' בגין אב משום דפרכינן עלי' פרכנא כל דחו, כיון דהוה חדא מתרתי וככלעיל דף קט"ז ע"א, ואשר כתוב רשי' ז"ל כאן ד"ה מה להןך שכן מיטמאן ודוק'ק.

ע"ב גמר' ואב' א' סברא, מר סבר הקשר תחלת טומאה הוא, ומ"ס לאו תחלת טומאה הוא, לכארו' נרא דפליגי בהא דאמר ר' בר' דרי' לעיל, פירות שלא הוכיחו כתנוור שלא נגמרה מלאכתו דמי, דאין זה קולא דזערעים, אין מקבלין טומאה ביל' הקשר מים, דכל זמן שלא בא עליהם מים, לא נגמרו מלאכתן, ולפ"ז ודאי אין כאן מקום לדמות הקשר לטומאה לעין יד, דמה ייעיל הקשר יד לפירות שצרכין לגמר מלאכתן ביאת מים, אבל לסתם גמר' דלעיל דחשב הקשר מים לקולא, דקליל רחמנא בזערעים, דגער' דגנמרו מלאכתן לטומאה מ"מ בעי' הקשר מים, ואח'כ' נגיעה הרשות' יש מקום לומר תחלת טומאה הוה ביאת המים, וממילא כמו דבטומאה סגי בנגיעה הר' הד' בביוא מים, ובזה ניחא נמי אדקטני בבריתיא שהביא לסייע לר'וי' וכש שאון מקבלין טומאה אלא לכשיטלשו, כך אין מקבלין הקשר אלא לכשיטלשו שנטקשו בתוס' למו תולה הקשר בטומאה ולא בהיפיך טומאה בהקשר שהוא קדום, וא"א שקיבל טומאה קודם שיוכשר, ולפי הנ'ל ניחא דגמ' דין זה תלי' בסברא הנ'ל,adam כר'ה דלעיל דביאת מים גמור מלאכה היא, א"כ מה לי אם באו המים עלייהם אחר התליה או קודם התליה שמוך לה, דהרי התליה ונביאת מים שנירום מצד גמור מלאכה בעין, ומה לי אם זה קדים או זה, אבל אם תחלת הטומאה הוא אז רק אחר התליה בעין בטומאה, והוא משום דהקשר תחלת הטומאה הוא, لكن קאמר כמו לטומאה, והוא משום דהקשר תחלת הטומאה דלא מהני כו דמה'ט נמי לא מהני הקשר במוחבר כמו הטומאה דלא מהני כו נראה לפע'ד נכו, אלא דקצת קשה דלמה לא פריך מהיא ברייתא על ר'ה בר' דרי' לעיל, ואדרבה כפי הנראה נתקבלו דבריו בלי' חולק.

ו"ד דהא דאמרין אין מקבלין טומאה אלא לכשיטלשו, פרש"ז ז"ל בשם תוו'כ דאם אתה אומר מוחברין טמאין טימאת את הכל וכו', וככטו התוס' דמילא בהקשר נמי כו הוא, ולמה תלה הקשר בטומאה, ותירצzo בדוחק, עיין במהרשות'א ואני רואה דבר חדש ברומב"ס, דבפ"ב ה"א מטו"א כתוב, דאוכלי הגדים מן הקרקע אין מקבלין טומאה עד שיעקרו, אבל כ"ז שמחוברין אפלו בשורש קטן שיוכלי לחיות ממנו אין מקבלין טומאה עכ"ל, ולא נתנו טעם לדבר כמו של' רשי' ז"ל, ואדרבה מזכות הרמב"ס ז"ל כ"ז שיוכלי לחיות משמעו דהטעם הוא משום דחוויות מציל מן הטומאה, וכן בע"ח דכתיב כי ימות מן הבהמה הרי דחוויות מציל מטומאות

מיפקד פקידי ולא נתמאו המשקין עם האוכל, ואמאי לא נתמאו ב涅ג'ת הטומאה לחייב פקידים, ויל' דאין שם משקין עליה עד שייצאו לחוץ עכ"ל. והקשה המהרשות'א ז"ל ذקרו להו מה קרו להו, דודאי מוה"ט לא נתמאו המשקין עם האוכל שבתוך האג, וכפרש"ז ז"ל שם וכוונתו דבלא קושייתם צ"ל כן, דעתין אין שם משקה עליהן להיות נתמוא עם האוכל, דהרי האג בעצמו אוכל הוא ומתקבל נתמואו בלא סברת שומר, דהרי האג בעצמו אוכל הוא ומתקבל טומאה, ומה הוסיף בקשיתם שהקשׁו דיטמאו המשקים שבתוך האג מצד שומר כיוון דבלא"ה נתמוא האג עכ"ז דרך משום דעתין אין תורת משקה עליהן ואוכל נמי לא הוה משום דעומד לשוחות ולהיות משקה. וע"ז כתוב ק"ז צ"ל בחודשו דלק"מ, דיל' דמש"ה לא נתמוא המשקין המפוקדים בתוך האג, משום דהוה טהרה בלועה מגע בית הסתרים, ולכן הקשו דכיוון דהאג שומר לשקה והשומר בגלי שובי אין כאן טהרה בלועה, דכיוון דשומר בגלי מקרי ביה"ס. ולא זכית להבין, דסכ"ס גם ללא שומר הלא האג נתמוא, משום דהוא אוכל, ולמה לא יטמא גם המשקה שבתוכו בהדי, וע"כ לומר דלא מתטמא בחדא משום דלאו אוכל דכוות' חשיבי בהדייהו, ואין חיבור לו כמש"כ שם רשי' ז"ל, וא"כ גם שומר לא מהני לטמא דשומר מחובר לאוכל בעין כאשר כתוב כן הרמב"ס ז"ל בפ"ה ה"ד הנ'ל ז"ל, "ומניין לשומר אוכלין שהן מתטמאין עם האוכל כשהן מחוברים בהו" הרי דבלא חיבור עס האוכל לא מיטמא עריכן לזה דמטעם טהרה בלועה ומגע ביה"ס לא נתמוא המשקין המפוקדים דכיוון דלאו כחדא גופה חשבין המשקה בהדי אוכל, אין יטמא אלא עי' נגיעה בהיה"ס, ומגע בית הסתרים לאו מגע הוא, ואפלו לרביבא בפ' בהמה המקשה לעיל עג' ע"א, דחוורי אוכלין כמו דמפרט' דמה, ולא הוה מגע בבית הסתרים, באוכל משקה מודה דמגע בית הסתרים מקרי, ועכ"פ המהרשות'א ז"ל יפה השיג ודוק'ק היטב.

ד"ה ק"י"ח ע"א גמר' שומר דכתב רחמנא למה לי. והיינו דעל כל ער' זרע, ממש"כ רשי' ז"ל ש"מ לצרף, והנה לדעת הרמב"ס ז"ל וכמבעור בתו"כ דלהתטמא טומאת עצמן לא בעין שיעור, דאיפלו כ"ש מקבל טומאה, וככאן בקרא הלא רק מטומאת אוכלין שתיטמאו דיבר הכתוב, וכדיםיים וכי יתן מים על ער' ונפל מבטלם עליו טמא הוא לכם, וקשה לומר דברים איינו עניין שדין אוכלי טמאים שטמאין ממי שקיין או אוכלין אחרים למאן דאוכלי מטמא אוכל, דזאת הוה לי להש"ס להזכיר. אולם לפי מה שבירנו לעיל, גם לרמב"ס בעין הכא צירוף דכיוון דהשומר בתבואה שסובב את כל האוכל אי לאו דמצטרף הוה טהרה בלועה וביה"ס. ובזה תבון מה שכותבו התוס' ד"ה שומר, דכיוון דיד מכניס ומווציא ושומר מכניס ומוציא, שוב לעין צירוף לא בעין תרי קראי אהכנסה ואהוציאה, הכוונה בזה דכיוון דלא מקרי טהרה בלועה עי' שהשומר מצטרף, הרי דהוא אוכל ממש ולא שייך לומר בשומר שהוא מאן מכניס ומוציא, אלא כל זמן שלא ידעין שמצטרף לשיעור האוכל, אבל לאחר שזיכינו שמצטרףתו הוה לאוכלי ממש ולא שייך כלל McMannis ומוציא. ועיין בלב ארי' מה שכותב על דברי התוס' ודוק'ק היטב.

ר"ש ז"ה תנור מטמא אוכלין מאויריו וכו', כל הנך דקאמר תיתיב מני' בبنין אב קאמר, וכ' המהרשות'א ז"ל לא ידעת' מי הכריחו לכך, דהא שפיר מציין למייעבד ק"ו מהןך פירכות דקאמר תלמודא, ועיין בבב' אר' דקמתמה על המהרשות'א דאיך אפשר לומר דהא דקאמר

תמה על המגיה במל"מ שרצה למדוד לעניין ברכה דלהוי כמו קבלת טומאה שלא להתחשב אף שהוא בריה, עי"ש. והנה יפה העיר, אבל לא הסביר החלוקת שבין טומאה לצירוף, אבל ההסביר הוא דחישות באיסור נמי לא מהני אלא אם תחולת ברית' הוה באיסור, עיין לעיל צ"ו ע"א בסוגי דבירה בתוס' ובפוסקים, וא"כ ה"ה בטומאה כך ד"א ליהיות טמא טומאה חדשה מצד בריה, כמו ד"א לחול איסור חדש על בריה בפחות מחייב, אבל לענין צירוף שומר לכביצה הרוי אילך שיעור ביצה מתחילה ברית', וכן אף אין צירוף שומר לפחות לפחות מחייב אבל מצד חישות בריה, מהני גם לפחות מחייב, מפני שהצירוף מתחילה ברית' הוה וד"ק.

ע"ב רשי"ד ה"ה חיטין בקהלpiton וכו', וה"ה לאוכל שחלקו, וה"ג הוה מצי לתרוצי בריה שני אלא תירוצא דחיקא הוא עכ"ל, בהגנות שטמ"ק על הדף בש"ס ווילנא כתוב, דהאי וה"ג וכו' עשה"ד לא נמצא בספר כי, ועיין בח' ק"ז צ"ל דምפרש דברי רשי" דלשוני נמצא בספר כי, ומ"מ לענין שיעור טומאה איסור חשיבא בריה בירנו גם ר"ה בריה דרי" לית לי" האיסורה, אבל צ"ל בחייב דבגמ' איכא תרי אב"א, ולחד בקרא פליינ', אי דרשינו גם אלף פני, א"כ לא ביריא לנו אי ס"ל לר"י דחישת תחולת טומאה, וכאשר ביארנו גם ר"ה בריה דרי" לית לי" האיסורה, אבל בחר הרמב"ם צ"ל בהקשר דלא סגי במוחבר בטעמא דא"כ הקשרת את הכל אבל בטומאה לעיל לא כתוב טעם זה, משום דבאמת אין זה טעם אלא הוכחה דהדין כן הוא, אבל הטעם הוא משום דחישות מחייב והשemitת הרמב"ם צ"ל הוכחה כיון דaicא טעם במלטה, ולא עוד אלא ביעין האי הוכחה דהה כיון דלא מתקבל הקשר במחובר, ממילא א"א לבוא לידי טומאה וכמושי התוס' אבל מה דקשה על האי הוכחה בהקשר שתכתב הרמב"ם, הוא מהה שכתב המהרש"א צ"ל דברי התוס', דהיא איצטריך קרא דכי יותן מים על זרע לאחר שנגמר פרי ונעשה זרע, וזה אין מוכחה שיפלו גשמי עליהם, ואני מוסיף עוד דהלא אכן בית מים לרצון בעין, ולאחר גמר פרי אין צורך בגשמי, ואדרבה בימי קוצר חיטים גשמי סימן רע המה, אולם צ"ל דהרמב"ם צ"ל סובר אדרבה היא הנותנת דלא דבר ממשימים שנפלו על פירות גמורים בעודם מחוברים אז הנשס שלא לרצון, אלא דלושן הרמב"ם צ"ל משמע דאפיילו הנשים הצריכין להשלמת הגרעין הי' מכשיר דזען כבר אילך זרע אלא לא נגמרת וגמ' וצ"ע וד"ק.

תוס' ד"ה שומר אוכל שחלקו וכו', וא"ח ואמאי לא משני דין שאין השומרים מצטרפין, וממיiri כגן שיש בין כל הגרגירן כביצה בלא שומרון, והשומרין מכנים ומויצאיין וכו' עכ"ל, לפי מה שכתבו לעיל בריש פרkon דשומר האזרעim שמכסה את כל הגרעין אי לאו מצטרף לאוכל לא הי' מכניס ומויציא, משום דזהו טהרה בלועה ראיינה מקבלת טומאה ניחא, שלא מצריך כן וד"ק היבט.

ד"ג ק"כ ע"א גמר' א"ל אבוי הוא עצמו יטמא טו"א, והתוס' כתבו דהוומ"ל הוא יטמא טומאת נבייה, כתבו בא"ג דבאמת טו"ג לא מטמא, דaicא מיili טובא דמטמא טו"א ולא טו"ג, כדתנן השוחט בהמה לעכו"ם ומperfekst utכ"ל, והמהר"ם לובלן צ"ל קמתמה, מה ראי' היא זו הדתם במיתה תל' מלטא דהתורה אמרה כי ימות מן הבהמה, והוא באמות קושי" עצומה על התוס', אבל מה שנלפע"ד באזה, דתנותס' סברו דהא דאמרה תורה כי ימות עד שימות, דכ"ז שperfekst אין בה טו"ג אין הטעם משום דחישות מחייב, אבל משום דעתך אין אוכל גמור, דנטקשו להו כמו שהקשה הלב ארוי לסתון בדף ק"כ ע"ב ארוי, דכיוון דחישות מחייב מן הטומאה מה לא יכול נמי מטומאת אוכל, אשר מכח קושי' או מסיק הלב ארוי דבאמת טומאה זו אינה אלא מדרבנן עי"ש, אבל התוס' לא ניחא فهو באזה, וס"ל דחישות מחייב משום דלא עבדי כתעןبشر עד שמתה למורי, ולכן שפיר יש מקום לחלק דرك לענין טו"ג לא מקריبشر, וא"כ לגבי טו"א אוכל סתם מקרי, ולכן ראייתם מכוננת, אלא דמ"מ "ל דגם התוס' לא כתבו כן אלא בדף ס"ד, וכי' לישב דלמה

גבילות, ואע"פ שוגסשת ומperfekst מ"מ כל זמן שהוא חי אין כאן טומאה, מכש"כ בטו"א שהוא טומאת נגעה בהאה מוחוצה לה שלא תטמא כי' שמחובר לקרקע שהוא חיות הצומח, והא דבשחיטה כשרה מperfekst מטמא טו"א, עיין לקמן קכ"א ע"ב בלב ארוי ד"ה שם ור"יא ישנה לאברים דבאמת אין זה אלא מדרבנן ועיין מה שאכתב אני בהזה לקמן בס"ד. אבל בריש פ"ב לענין הקשר כתוב דבעין ההקשר דוקא אחר שנעקרו מושך הדבר ידע הוא שאיין לך זרע שלא בא עליו מים כשהוא במחובר, לא נאמר וכי יתן מים על זרע אלא לאחר שנעקרו האוכלין וכו' עכ"ל, הנה כאן הביא האי טעמא שכתבו רש"י ותוס' מזה משמע דלא דהקשר תחולת טומאה וכמו דחישות מחייב מטומאה כמו כן מהקשר שהוא תחולת טומאה, והוא לאכו"ר דלא כר"י דס"ל יש יד להקשר כמו לטומאה וכאשר כן פסק הרמב"ם צ"ל, אבל בהזה צ"ל דכיוון דבגמ' איכא תרי אב"א, ולחד בקרא פליינ', אי דרשינו גם אלף פני, א"כ לא ביריא לנו אי ס"ל לר"י דחישת תחולת טומאה, וכאשר ביארנו גם ר"ה בריה דרי" לית לי" האיסורה, אבל בחר הרמב"ם צ"ל בהקשר דלא סגי במוחבר בטעמא דא"כ הקשרת את הכל אבל בטומאה לעיל לא כתוב טעם זה, משום דבאמת אין זה טעם אלא הוכחה דהדין כן הוא, אבל הטעם הוא משום דחישות מחייב והשemitת הרמב"ם צ"ל הוכחה כיון דaicא טעם במלטה, ולא עוד אלא ביעין האי הוכחה דהה כיון דלא מתקבל הקשר במחובר, ממילא א"א לבוא לידי טומאה וכמושי התוס' אבל מה דקשה על האי הוכחה בהקשר שתכתב הרמב"ם, הוא מהה שכתב המהרש"א צ"ל דברי התוס', דהיא איצטריך קרא דכי יותן מים על זרע לאחר שנגמר פרי ונעשה זרע, וזה אין מוכחה שיפלו גשמי עליהם, ואני מוסיף עוד דהלא אכן בית מים לרצון בעין, ולאחר גמר פרי אין צורך בגשמי, ואדרבה בימי קוצר חיטים גשמי סימן רע המה, אולם צ"ל דהרמב"ם צ"ל סובר אדרבה היא הנותנת דלא דבר ממשימים שנפלו על פירות גמורים בעודם מחוברים אז הנשס שלא לרצון, אלא דלושן הרמב"ם צ"ל משמע דאפיילו הנשים הצריכין להשלמת הגרעין הי' מכשיר דזען כבר אילך זרע אלא לא נגמרת וגמ' וצ"ע וד"ק.

ע"ש גמר' איר אין יד לפחות מחייב, עיין בריש' ותוס' דפליינו אי בעין כביצה אוכלין במוחבר דוקא, או סגי לי' בנגעה בעלמא לארון, ועיין בלב ארוי' מה שהאריך בהזה. והנה יש לפע"ד ראי' ברורה דלא בעין חיבור לצירוף אוכלין, מהה דאית בהקשר בפסחים מה ע"ב, אמר עלא ל"ש אלא בעריבה אבל בבית חיב לבער, מ"ט זימינן דמכניס להו ונפלו לגבי הדדי הרוי מפורש אומר, דגבוי חמץ דעובר אכיזת דוקא, סגי בנגעת שני חצי זיתים, ולא עבי חיבור גמור, ואין לומר דבל יראה וחיבור ביפור תלי באיסור אכילה, וכיון דaicella עבור באוכל בהפסקה רק שהיה' בתוך כדי אכילת פרס, لكن גם חיבור ביפור חל על כיון מרדיך, אלא דהה איןו א"כ אפיילו אינו מונחים יחד סמכים צל"ז נמי עברו ויתחייב ביפור, והרי הש"ס לא קאמר אלא משום דזימינן דכינוי אהדי דמזה משמע דמדאוריתיא לא מתחייב ביפור בשאים נוגעים החלקים צ"ז, ומ"מ בדקניש לחו איז איכא חיבור ביפור מה"ת. אולם באמת הדבר צרייך טעם דמה לי אם השני חצאי זיתים מונחים סמכים ווגעים אהדי או רוחקים זמ"ז כיון דברשותו המה, ואפשר לאכלם תזוז כדי אכילת פרס, וצ"ע כתע' כתע' וד"ק.

ד"ג ק"ט ע"א גמר' ת"ש על כל זרע זרוע כדריך שב"א מוצאיין בריה שני איני, עיין בלב ארוי דאף דברי' אינו מקבל טומאה בפחות מכביצה, אבל לענין צירוף שומר שפיר מהני בדיה, ולכן

חייבים עליו משום חנוך מהקיים למצה, ובמצה הרי כתיב להם עוני, ודחה מכח האי ברייתא דהמזהו וגוינו, אלא "ט" דמי פירות אין מחייבין עיי"ש, ו"ט" האי הקישא לא מהני אלא על גוף ענין חמץ ומצה להשווים, אבל לא לענין פרטני דיניו דכתבי בקראי אחרינה, ולכן אין הוה מקשהaca מ"ש מצה מחמצז דהרי בשניות כתיב איכילה, לא ה"י מספק לו התירוץ דבחמצז אתה נפש לרביוי ולגלוות דאיכילה דקאמר ד"ה שתיה דיא עדיין לא מיתרך אמריא לא נקי ש biome לחמצז, דכמו דהאי איכילה כולל גם שתיה ה"ג במצה כן הוא, לכן קאמר מיד דהא לא קשה לי' דנקש מצה מחמצז לענין זה, דהרי במצה כתיב קרא אחרינה לחם עוני ולגביה זה לא מהני ההיקש, אבל קשה לי' דהא בחמצז איכילה כתיב ומניין לנו לומר דה"ה שתיה. וממה שאמרנו ג"כ מוכח דהאי יפותא דעתך רק גלו מילתא בעלמא הוא, דאיכילה דקרא כולל גם השתייה ולא דילוף זאת ורק מריבוי, וכמש"כ בדיור הקודם ודוק"ק היטב.

ע"ש נבלה לא אתה מנ"י שכן ענווש כרת, האי פרכה קלישטא טובא ואני דומה לשאר פרכה של קולא וחומרא, דהרי בחלב אפיקו קרת וחטאת נמי מתחיב על השתייה, הרי דהוה ממש באיכילה אפיקו לכרת וממש"כ בмеди דלית בי' אלא לאו ולמלקות צ"ע.

תנוס' ד"ה מה להנץ בסה"ד, ואפיקו למ"ד לאו לאברים עומדת הי' באיסור שאינה זבוחה, עיין בבב ארוי מה שכי' לענין אישור אינה זבוחה בעוף דנסתפק הפרט"ג אי אית' בי' וממש"כ דהכא ל"ל קיימין דס"ל אין שחיטה לעוף מן התורה, עיי"ש. ואני בל"ה ביארתי בפתחה דבכל הני קראי דכתבי ב"ד ספרים שנאמרו בהם במדבר לא שיז' כל אל איסור עשה דאי', דהרי במדבר לא נצטו על הזביחה, ואכלו נחרה לדעת ר"ע דהאלכתא כוות', ואולם בל"ה נמי יש לתמורה על התוס' שכתו בדלא הי' לה שעת הcores מכך איסור אבמה"ח או עשה דאי', הלא האי קרא דນבלת עוף טהור לא דבר כלל מאיסור איכילה, אלא מטומאת אדם באוכל נבלות עוף טהור, ולגביה טומאה ודאי הי' לה שעת הcores דאבמה"ח נמי מטמא לנבלה, היינו דוקא בהמה ובגנעה מדכתיב כי ימות מן הבהמה וכדלקמן קכ"ח ע"ב אבל אבמה"ח דועף לא שמעין דמטמא בבית הבליה ודוק"ק.

ע"ב גמר' ובכוורים גופיהו מנ"ל דתני ר' יוסי, פרי, פרי אתה מביא ואי אתה מביא משקה, הביא ענבים ודרכו מנין ת"ל תביה. הנה האי ברייתא מתחלת הבאה מדברת וקאמר דין מביין רק פרי ולא משקין היוציאים מהם, חז' מן הענבים ובכ"מ שם, גם משקה שלhn, עיין ברמב"ס ריש פ"ב מבכוורים ובכ"מ שם, ולכן תימא רבתה הוא שביבא ראי' לסתור, ובבל"ה כל הסוגי' קשה להולמה, שמערב הדברים, כי מיחוי של חמץ חלב ונבלה וזה רצח לומר מכך זה דלגי מצוה יוצא נמי בשללה כד"ג וכבר דחו האחוריים את דברין, דודאי אין חילוק בהז בין עשה ללי". והנה לפ"י האמור לעלה ה"י לי' מקום לתרץ דנייהו דבעין קרא על המחאה דלא מקרי שלכלדה"ג הינו למי שיש לו טוחנות ללוועס המאכל בעין קרא, אבל למנן דלא יכול לעוזס ולכך המה את הגוש כדי לשוטתו פשיטה לדידי' כדרך הנאותו מקרי, וכן הכא דקתני דהמזהה וגוינו דלא יצא ידי' חובת מצה שתמא למי שאינו יכול ודרכו לעשות כן וא"כ לא סגי לי' לומר דמשום איכילה דכתיב במצה לא יצא, תינח למנן דיש לו شيءים לעוזס אבל למנן דאי לו ודרכו להמחות מאכלו למה לא יצא, וכן הוכרח לומר דמ"מ לא יצא מושם דלחם כתיב והמיחוי לאו לחם מקרי אולם גם בלאו האי סעמא נחא דבפסחים לה"ה ע"ב רצח לומר דהנילוש במ"י פירות אין

לא פריך דאף טו"ג יטמא וכלן כתבו דלא ברירה להקשות כן, אבל לא דס"ל דבאמת אין בשום של נבלה משום טו"ג, ודוק"ק.

ע"ש גמר' תנן התם וכו' אלא המה את החלב וגוינו, איכילה כתיב בי', אר"ל אמר קרא נש לבנות את השותה, ואני תהה איך יתחייב חטאת על ריבוי צו דהוא פחות אפיקו מאיסור עשה, וקרי לי' לרמב"ס דברי סופרים, כמו ח"ש, דלענינו אחע"א לא חשבין ח"ש כאיסור אינה זבוחה מבואר בתוס' וברמב"ס בסוגי' דאחע"א, ועיין בלח"מ ריש פ"א מחמצז ומוצה שהביא דברי הרמב"ס בפ"ג מאבה"ט דכתב הטעם בהמחה נבלת עוף טהור דמטמא את האכלו משום דשתיה בכל איכילה, וכן משמעו מסתימת לשונו בהלכ' ח"מ דכתב אחד האוכל ואחד המחה ושותה דמשמעו דשווין הון מצד שחייה בכל איכילה, וקמתמה הלח"מ שזה נגד דברי הש"ס כאן דיליף ר"ל מנפש דחיב גם על השותה, ולא מטעם שח"י בכפל איכילה וכמש"כ התוס' הכא דבמידי דאיכילה לא מצינו דמיליף מותירוש וצ'ה, ונתקח הלח"מ לומר דגם הרמב"ס ז"ל ס"ל להא דר"ל דמכח קרא דນבלת גלי' בן דגם במידי דאיכיל שתהיה בכל איכילה. ואני תהה איך לא הרגש דהראם"ס ז"ל דסובר דכל מה אתה מריבוי הכתובים אין לוקין עליהם, לא מצי מחייב קרת וחטאת ומלקות מכח האי דרשאה דນבלת לרבות את השותה, וכן מותירוש וצ'ה, ונתקח הלח"מ לומר דגם הרמב"ס דבמידי דמזכיר לי' נראה ברור דדעת הרמב"ס דהאי י寥וטא דשבועות מזכיר לי' לתירוש וצ'ה איכילה מהני גם לחלב וחמצז וכדומה, כל שהמחה גופ המאכל עד שעשו משקה דשתיה בכל איכילה, אלא לעומת ההוו"א דין דרך איכילה צו כדרך איכילון, דריש ר"ל האי נפש לרבות השותה אבל גם בלא קרא מסתבר לומר בן דכינוי דיש הרבהה בא"א שאין להם شيئا' וממנים מאכליהם להקל איכילון, לא מסתבר כלל לומר דזה מקרי שלא כדרך איכילון, ותடע דהרי לגביה בישול שבת וכן בישול בב"ח סגי' מכאלבן בן דרושא, עיין בפתחה בב"ח לפרט"ג ואע"פ שרך לבן דרושא וחבריו רואי לאוכל, אבל לרוב בא"א הוא קשה לলעת, מ"מ לא מקרי שלא כדה"ג, וכן אמרה תורה בפסח אל תאכל ממנו נא, ולא מקרי אינו ראי', רק מה שבטלת דעתו אצל כל אדם כמו אוכל חלב כי בפסחים כ"ח ע"ב וכן מכם"כ דהמזהה חמץ או חלב וגוינו דלא מקרי שלכלדה"ג ורק לרוחא דמלטה אסמייך ר"ל דבר זה בריבוי דນבלת והגמ' צריכותא משמעו דדרשה גמורה, הרמב"ס ז"ל לא שת לבו זהה, מפני הכלל שבידו שMRIובי הכתובים אין לוקין ואין מביאין חטאת ודוק"ק.

ע"ש גמר' בשלמא אם מצה היא וכו', לחם עוני אמר רחמנא וכו', וכתבו התוס' דהוומ"ל נמי איכילה כתיב והוא באמת קושי' עצומה על בעל המסדר, דלמה לי' להביא ממරחק לחמו ולא פריך מני' ובו, מ"ש חמץ ממצאה דהכא כתיב איכילה והכא כתיב איכילה, והתח' רצח לומר מכך זה דלגי מצוה יוצא נמי בשללה כד"ג וכבר דחו האחוריים את דברין, דודאי אין חילוק בהז בין עשה ללי". והנה לפ"י האמור לעלה ה"י לי' מקום לתרץ דנייהו דבעין קרא על המחאה דלא מקרי שלכלדה"ג הינו למי שיש לו טוחנות ללוועס המאכל בעין קרא, אבל למנן דלא יכול לעוזס ולכך המה את הגוש כדי לשוטתו פשיטה לדידי' כדרך הנאותו מקרי, וכן הכא דקתני דהמזהה וגוינו דלא יצא ידי' חובת מצה שתמא למי שאינו יכול ודרכו לעשות כן וא"כ לא סגי לי' לומר דמשום איכילה דכתיב במצה לא יצא, תינח למנן דיש לו شيءים לעוזס אבל למנן דאי לו ודרכו להמחות מאכלו למה לא יצא, וכן הוכרח לומר דמ"מ לא יצא מושם דלחם כתיב והמיחוי לאו לחם מקרי אולם גם בלאו האי סעמא נחא דבפסחים לה"ה ע"ב רצח לומר דהנילוש במ"י פירות אין

דניטז מדים השחיטה על הדלעת בין סימן לסייעו, והאי דם ודאי ניתז בחים דהרי הוא בין סימן לסייעו, וכי מתה עמוד ושותט ואיך יקשר לדעתו דבעין גם בשחיטה דם היוצא לאחר יציאת דם הנפש שכבר מתה, והוא תמייה רבתה. ועיין לעיל שם שכבתבי בזה ודוק". אבל דעתם מותוק האי סוג' נצחים קושי עצומה על שיטת הרמב"ם דסביר דשחיתת נカリ אינה נבלה מה"ת, לדעתו מה לין בהרמה טמאה לטהורה, ובין ישראל ליכרי וצעיג לישב.

על"ב גמר' אמר חזקיי הויאל וכיקול לנורורה ולהעמיד על פחותה מכזית, עיין לבב ארוי זיל דזחו דבר הנגע קצר שיאכלנה כולה וудין תה' מפרקסט. ואני תמה על לשונו שכבתב שהוא נמנע קצר, הלא כבר ביארנו לעיל דף לעיל"ב ובשאר מקומות דעתל הלב לחוד מתה גמורה היה כמו הותז הראש, ואיך יעלה על הדעת לאכול כל בשירה עד שלא תשאר אפיקו צית בשר והיא עדין חי' ומפרקסט. וכך נראה לפע"ד דוכנות חזקיי הוא לומר שלא דלא שיק' כאן סופה לטמא טומאה חמורה כמו בנבלת עוף טהור, דהאי כאשר הוא עתה מצי לטמא טומאה חמורה עיי' אכילה, אבל בהרמה מפרקסט דוחיות מציל מן הטומאה, ע"פ סופה למות ואז תטמא אין זה מקרי סופה לטמא טומאה חמורה, וכאשר לסברא או כיוננו בתוס' ד"ה ולהעמידה, ולהזק סברא זו קאמר הויאל וכיקול לנוררה וכו', ור' דאלוי ה' במציאות לגרה תחיכות תחיכות לא היתה באהה לדי' טומאת נבלות כלל, וניהו דאינו במציאות מ"מ מהני דעתה בעודה בחיותה לא מקרי סופה לטמא טומאה חמורה. ומפני שסברא זו דחוקה יפה עשה הרמב"ם זיל דדוחה מהלכה ודוק".

על"ש גמר'ומי אמר חזקיי הכי, והא איתמר וכו', חזקיי אמר אינה לאבירים מותה היא וכו' יצאה מכלח חיים ולכלל מתה לא באהה עכ"ל הגם. והנה הת"ח קמתמה דחזקקיי למה לי מחשבה כלל כיון דהוה אוכל גמור לבג', והלב ארוי' מוסיף בתימה דמ"ש ברכרי טומאה לא, כיון דאין בה איסור אבמה"ח. והוא נדחק מעד עי"ש. ואני מוסיף בתימה דמ"ש שחיטה דהה נפסקו או עקרו הסימנים נמי הדין כן. אולם לפע"ד נראה ברור דרא דס"ל לחזקיי דשחיתת בה שניים יצאה מכלח חיים דזוקא בשחיטה הוגנת הדין כן אבל שהה ודרס ומכו"ש נחר או עקר הסימנים אינה אלא כטרפה בעלמא, ולא דזוקא אליבא דרי' קאמר כן לקמן בגמ' אלא חזקיי נמי מודה לה, דעיקר טעם דחזקקיי הוא מדרשי כן לאכול אחר השחיטה מיד קודם שתצא נפשה (וכאשר ביארנו בפתחה דהיתר זה לר"ע מוכח מקרא עי"ש) מזה דן דשחיטה הוגנת משווה לה בגיןה חייה עכ"פ, וכן אין בה משום אבמה"ח והתנא במשנתינו אשמעין דהה בטמאו כשלחת ישראל או בטהורה כשלחת נカリ דיש בו צד שחיתה או מצד השוחט או מצד הנשחט, משוו' לי' אוכל לא לטמא טוי' ואומילא ה' שלא לחיבב אבר מה"ח ור' אסי מבואר לנו דבעין נמי מחשבה להאכילה כדי שתתחשב אוכל לגבי טו"א, וממילא גם שלא תהא בה משום אבמה"ח. או נאמר דלה לא בעין מחשבה כלל, דהמушה שחותך ממנה אבר לאכלו חשובה יותר מחשבה, אבל כל זאת רק בנסיבות שחיטה הוגנת ובישראל בטמאו ובנכרי בטהורה, אבל בשחרר אחת מהני תנאים אין בו אלא מעשה טרפות בעלמא, ע"ג דנפסקו שני הסימנים, וכח' תחשב hon לגביו טוי' והוא לגבי איסור אבמה"ח.

אבל מה דקרה על דעת חזקיי הוא, וכיון דגס לדידי' רק בשחיטה הוגנת הדין כן, ומכח גזה'כ דהתירה התורה לאכול מיד בעודה מפרקסט, מיל' דהדין כן גם לגבי טוי' והעמדת והערכה ולגבי הרבעה דלכל מיל' חשיבא כאשרה חייה, דלמא רק לגבי איסור

שכנoso כדאמר ר'ה, אז מטמא גם טומאת נבלות, אלא קאי על אל דת'ק דעתך לטמא טוי'א, ע"ז קאמר בגמ'adam חישב עליו גם בפ"ע מטמא טוי'א בלא צירוף, ודוק' ועיין עוד לקמן בדף הסיום.

על"ש גמר' א"ר אסי שנין ישראל בטומאה ווע"כ בטהורה צריכין מחשבה והקשר מים ממ"א, מפשות הענן נראה דהאי מחשבה היא לא האכילה בעודה מפרקסט, דאי להאכילה לאחר פירוכס ולא מחשבה נמי עומדת לאכילה, ועוד דאי מחשבה להאכילה לאחר, פירוכס איך משוו' לי' אוכלא קודם פירוכס. אלא דעתך דרב' המרב"ם זיל לא נראה כן, שכתב בפ"ג מאבה"ט ה"ד, דישראל ששחיתת טמאה לעכו"ס, ה"ז מטמא טוי'א כי' שmprcast. ואני צריכה מחשבה שהר' ישראל שוחטה לאכילת עכו"ם, ואני לך מחשבה גודלה מזו, ואני צריכה הכשר שהר' סופה לטמא טומאה חמורה עכ"ל. והכ"מ תמה עליו למה פסק דלא כר' אסי לעניין הקשר, וكمתרץ דס"ל דנדחה מכח סוג' דם שחיטה, וכוקשי' התוס' لكمן דהה ולהעמידה פחות מכך. אבל על הא דפסק דלא צריך מחשבה לא הקשה כלל, ועיין לבב ארוי' שהתעורר בזיה لكمן בד"ה בפרש"י זיל אל מודה חזקיי'. ובאמת לך' מ' דהה זיל סובר דהאי מחשבה דקאמר ר' אסי אינה להאכילה בעודה מפרקסט, אלא סתום להאכילה לעכו"ם, וכן עכו"ם בטהורה סתום להאכילה לישראל וכפרש"י لكمן ע"ב זיל מטמא טוי'א ודלא כתוס' שם דהה ווע"כ והא דקאמר ר' אסי צריכין מחשבה ע"ג דמסתמא כן הוא מושם דהוא לא הזכיר ששחט ישראל לעכו"ם והעכו"ם לישראל, אלא שוני לישראל ולעכו"ם בטהורה, שכן מוכರח לי לומר צריכין מחשבה והיינו שישחוט/israel לזכר עכו"ם והעכו"ם לצורך ישראל, אבל הרמב"ם שכתב בפירוש דישראל צריכין לעכו"ם וכן עכו"ם לישראל ספר קאמר דלא צריכה מחשבה אחרת דהינו אך מחשבה דקאמר ר' אסי, וכן לא נתקשה לי' להכ"מ רק על מה שפסק דלא בעי הכלש מים משום דסופה לטמא טומאה חמורה, דזה דלא כר' אסי.

אבל מה דיש להעיר על האי פסק של הרמב"ם זיל הוא אכן לא בעי הכלש מים לגבי עכו"ם בטהורה, לפי מה שכתב הרמב"ם זיל בפ"ב ה"י מאבה"ט, דשחיתת נカリ אין בו טומאת נבלות, א"כ אין סופה לטמא טומאה חמורה. ובוח' ק"ז ציל כתוב בפשיות דהדין כן דזכיר בטהורה צריכה הכשר ותמה אין איך לא הרגיש כי הוא נגד פסק הרמב"ם דפסק בפירוש דנזכיר בטהורה אינה יסתרו פסקי, דינויו דין סופה לטמא טומאה חמורה מ"מ אינה צריכה הכלש מים משום דם השחיטה מכשרה, דכו'ן דשחיתת נカリ מה"ת שחיטה הוה לטהר מידי נבלה שוב לידיון הדם כדם שחיטה להקשר. והן אמרת דההרמב"ם זיל כתוב בפ"י ה"ג מטו"א דאו' בدم השותת לאחר קילוח, וא"כ אין במציאות שיוכיר הבשר אלא דם השותת לאחר קילוח, דם הקילוח אין מכך מרני שעדיין חיים הנו בעודה מפרקסט מדהה, דם הקילוח הוא דם שהנפש יצא בו, וכמ"ש"כ הרמב"ם זיל בפירוש בפ"ו מ"א, וא"כ לאחר שי יצא דם הקילוח הוה כמתה גמורה ומטמא טוי' כ' הפירוכס אחר יציאת דם הנפש איןו אלא כפירוכס לאחר התזת הראש, שאינו אלא צניב הלטאה אלא כבר תמהו הראש יוסף והלב ארוי' על פסק הרמב"ם זה עיין לעיל דף לעיל ע"ז דהא דממעט שס מדים חללים ישתה דיצא דם הקילוח הינו בדם הקאה, אבל לא דם שחיטה דמזכיר מקרה דעת הארץ גמורה ומטמא טוי' כ' הפירוכס לאחר עי"ש בלב ארוי' היטב. ואני הוסיף בתיהם על הרמב"ם זיל דמנוי' וב' הביא את הדין

מתה כל מה דפorsch ממנה ודאי גם بلا קרא כנבהה תחשב, דהא גם היא עומדת למות מיד.

ועיין בח' ק"א בעהחת"ס צ"ל של' לפי דעת הרמב"ס דנקה"ו^ז נבלה מחיים אלא שאינו מטמא מחייבים, וממש"כ שחת בתניים וכי לפ"ז בנכרי בטהורה וምרכסת ואכל כזית ממנה יש בו איסור אבמה"ח ואיסור נבלה עכ"ל. ואם בדבריו כן ה'י, אז אפילו לר' יוחנן נמי הדין נוטן דברש מן המpercסט כזו שכבר אית עלייה איסור אכילת נבלה אלא שהחיות מציל מן הטומאה אם חתך ממנה כזית בשר קרי ב'י כל אשר יגע בנבלתם לטמא, דהרי על האי בשר שם נבלה הוה ואין בו חיות כדי שתצליל מן הטומאה, ואין זה דומה לשארבשר מה"ח שאין בו טומאה, דהרי אין עליו שם נבלה, משא"כ על בשר זה שלוקין עליו משום נבלה. אבל דעת ר'ז צ"ל נמישך בזה אחריו מפרש הרמב"ס אשר ביארתי בפתחה ובסוגי" דמסוכנת לעיל ד' י"ע, שבמחלוקת לא נחתנו לדעת הרמב"ס כי הרמב"ס בפירוש כתוב גם לגבי איסור אכילת נבלה בעין דוקא מטה גמורה, וכאשר מוכח כן מסוגי" דמסוכנת עיין בלב אר' שם, אלא דעת הרמב"ס דטרפה ונבלה חד לאו הוא וכאשר כתוב פ"ד ממ"א, דמצטרפין מה"ט משום דטרפה תחולת נבלה ולא חלקון הכתוב לשנים אלא משום אדם שחט את הטרפה ולא בא הנבלות ליד גמור, מ"מ לוקין גם על הטרפה לחוד שהיא תחולת נבלות, אמר מעתה בנקה"ו ופסחה ופסחה"ג דתו לא מציע שחיתת המטהרת מידי נבלה, הרי מיד קרי נבלה ע"ש סופה, ככל דבר שסופו להיות נן בלי ספק, לכ"ע אמרין אגמלל"מ, ואי גם בסנקה"ו בנקה"ה הלא יכול לגרה החיטיות כמו שאמר חזקיי כאן עד שלא Tabא לידי נבלות לעולם, הלא הרמב"ס ז"ל דחיה זאת מולכה כמו שהבאתי לעיל, וס"ל דמקרי סופה לטמא טומאה חמורה, ולא בעי הבשר, וכmesh"כ למעלת דזה דבר שא"א תשחיתה כל כך, אולם אם חתך כזית ממנה האי כזית ודאי יצא מן הכלל של הבעיה, דהרי האי כזית הוא בשר מה"ח ולא נבלה, אבל טרפה הוה אלא דבמה"ח וטרפה חד לאו הוה וכרכ"י לעיל ק"ב ע"ב, וכמו שפסק הרמב"ס ז"ל, אבל בחותך אחר ממנה הרי זה טרפה וגם אבמה"ח, שהם תרי לאוי דלא סטרו אהדדו, אבל אבמה"ח ונבלה מהה תרתי דטרפו וא"א לעבור על חד אבר בשני לאוין אלו, דנבלה הוה בשר מן המת, ואבר מה"ח הוא מן החי דוקא. וכל זאת לר'ז צ"ל דpercסט תקופה לאחר שחיתות הסימני" עדין היא חייל, וכי באבמה"ח דבמה"ט ולא נאמר דהrichtות מציל עי"ש. וא"כ טו"א למה נתמוא מה"ת ולא נראה לפע"ד בלב חזקיי ואני משום דאי בה משום אבמה"ח, הלא גזה"כ הוא לעניין זה בלבד הא לשאר מייל הוה כחי". וכך נראה לפע"ד בלב חזקיי ובין לר'ז, הא דpercסט הון בטהורה והונאה דבמה"ח כשרה ע"י ישראל דטמא טומאות אוכליין מה"ת הוה, וא"ג דלשאר מייל הוה כחי, מ"מ המעשה והמחשבה משווין לי אוכליין, ואני לדמות זאת לדגים ולבן פקועה, דלא נעשה מעשה להשווותו אוכל, ובפרט לדעת הרמב"ס ז"ל דבן פקועה שהפריס עג"ק בעי שחיתת מה"ת כאשר ביארתי במקומו, דליך מזה שום ראי" ודו"ק.

גמר' ר'יא האל וכו, אר"ה והוא שכנסו, ופרש"י ז"ל דעת"י שכנסו גלי דעתך דלא בטליה מעירך, אבל נכנס מאלו, וכן שכנסותו תינוקות וכו' עכ"ל, הנה ה"ה אם נכנס גדול בכונה אם אינו המפשטע במpercסט לחזקיי" דיצאה מכלל הוה אלא דעתך לא בא את לכלל

אבמה"ח התירה התורה, ואי כדי שלא תהי גזה"כ ילפין ממש לכל מיל יצאה מכלל היה, סכ"ס גזה"כ הוא דודוקה בשחיטה הונגת יצאה מכלל חיה אבל בנחירה או עקירה לא ע"ג דבטבע הענין אין שום נפקותה בהזאת או נחר ועקר, ועיין עוד לקמן אליבא דר' יוחנן בהזאת ודוי"ק.

ע"ש ר'י אמר ישנה לאברים, לאו מתה היא. פי' אלא כי לכל דבריה לעניין אבמה"ח וכן לעניין הרבעה ולענין העמדה והערכה, אלא לעניין טו"א בלבד הוה כמתה וכן שלא תצליל הבלועין בתוכה באחול המת כדלקמן. ועיין בלב אר'יDK מהתמה למה לא תצליל החיות גם מטו"א, ומ"ש מגדים ובן פקועה אכן טעונים שחיטה, ומ"מ החיות מציל מטו"א וכmesh"כ התוס' לעיל פ"א ע"ב ד"ה הוαι, ולכן יצא לחדר החדש דהאי דמקבל טומאות אוכליין, בעוד מpercסט באמות רק מדרבנן הוא, הוαι ונראית כשותפה, ומ"ה בנהירה אינה מקבלת טו"א דאקדמי אדאורייתא דחחיות מציל, ומוסלק בהזאת מה שעמד בו הראב"ד ז"ל פ"ג מטו"א, אבל לחזקיי דס"ל דpercסט אינה כחיה באמות מקבל טו"א מה"ת עכ"ק עי"ש. ואני תמה דלפי דבריו לחזקיי באמות אין חילוק בין שחיתת לנחירה, ובין טמאה ונכרי לטהורה ושישראל וזה ודאי ליתא כמו שביארנו, והוא ז"ל לשיטתי" איזיל שכתב למעלה דגס לחזקיי אסורהpercסט לב"ג באיסור בעלמא כמו אבמה"ח של עוף לרמב"ס. וכל זה דוקא אחר דוחק ואחרי כל הדוחקים עדיין לא יתישב ומה נקרי בטמאה לא מהני מחשבת עצמו לאכלה להיות משווין אוכליין. הא חדא שניית קשה לי על דבריו דמשמעו דלא קשי לי על ישראל בטהורה כלום ולבן ניחא לי דמדרבנן החמירו בישראל ולנכרי בטהורה דנראה כשותפה כשרה דמקבל טו"א מה"ת, ובאמות לפ"ג קושיתו זה ליתא דגס בשחיטתה כשרה באמות קושיתו ז"ל לשיטתי" איזיל שכתב למעלה דגס מה"ת. וזה ה'י מקום לישב לדעת התוציא לעיל פ"ד ע"א ד"ה בעין העמדה והערכה דסביר, דבשחיטה כשרה באמות אינה כחיה לא לעין הרבעה ולא לעניין העמדה והערכה דבתיה התורה לאכול בחותך כזית ממנה בעודהpercסט, גلتהلن דחשחיטה הcarsה משווין לה כמתה לגמרי וממילא לכל מייל, אבל מה עינה לדעת הרמב"ס ז"ל דס"ל דגס בשחיטה כשרה הוה כחיה לכל דבריה כמבואר מותו פסקיו בפ"א מה"ל א"ב ובפ"א מאבה"ט עי"ש. וא"כ טו"א למה נתמוא מה"ת ולא נראה לפע"ד בלב חזקיי ואני משום דאי בה משום אבמה"ח, הלא גזה"כ הוא לעניין זה בלבד לר'ז, האpercסט הון בטהורה והונאה דבמה"ח כשרה ע"י ישראל דטמא טומאות אוכליין מה"ת הוה, וא"ג דלשאר מייל הוה כחי, מ"מ המעשה והמחשבה משווין לי אוכליין, ואני לדמות זאת לדגים ולבן פקועה, דלא נעשה מעשה להשווותו אוכל, ובפרט לדעת הרמב"ס ז"ל דבן פקועה שהפריס עג"ק בעי שחיתת מה"ת כאשר ביארתי במקומו, דליך מזה שום ראי" ודו"ק.

תוס' ד"ה הוαι ויכול לגרהה ולהעמידה חחות מכזית, פ"ה וכוי ולא ה'י צריך לפרש כן אלא אפיילו חחיות גודלות ובלבד שלא יי' אברים, דבמה"ח לא מטמא וכו' עכ"ל. ולפע"ד נראה דבדקדוק גדול פי' רשי" ז"ל דוקא חחיות קטנות דהא לחזקיי קיימין כאן דס"ל דיצאה מכלל חיה, וא"כ אין כאן לא אבמה"ח ולא במא"ח אלא נבלה, ורק בבשר מה"ח אמרין דאיינו מטמא דגס אבמה"ח לויל קרא דכי ימות מן הבמה דמנוי" דרשין لكمן קכ"ח ע"ב דבמה"ח מטמא נבלה לא הוה ידעין דאית ב' טומאה, אבל במpercסט לחזקיי" דיצאה מכלל הוה אלא דעתך לא בא את לכלל

הקריעה, ג"כ לטהורה תחשב ואינה מטמא הטהרות שנגעה בה, משום דסופה להקרע לגמרי ונידון ע"ש סופה הן לענין קבלת טומאה שלא ליטמא חלק אחד בגעית הטומאה של חבירו, והן היהות טהורה בעודה מחוברים לקרעים במקצת, משום דחרי עסק הוא בקריעה, ורובה כולה משום דסופה להיות כן, אלא אם נפרש המשנה כן, אין מקום לדברי ר"ג דאמר ל"ש וכו', דהה לא מיררי כלל מקרייה כדי לטהרה דהרי ה"ה בטלית טהורה דשובה אין לו חיבור לענין קבלת טומאה, ומה שיק' לומר דחס עליה לקורואה כיון דחצין שהתחיל ולא פסק מלקרוע עד שגמר כל הקריעת אלא דבנתים נגע שרך בה או אם היא טמאה ונגע טהרות בטלית זו קודם גמר הקריעת. וכן אין מוכרים לפירוש ז"ל דמיירי דוקא בטלית טמא וקורואה כדי לטהרה מטמא, ורובה סגי לטהר דרכך קרבן רוח רובה, דהרי חס עליה ואני קורע אלא מה שצricht כדי לטהרה, אלא דפירוש זה רבו הדקדוקים והקושיות, חדא מה זה דקתני טלית שהתחיל לקורואה ומה שכתבו התוס' דטהורה למפרע מתחילה הקריעת, האי דינא בעצמו יש לתמורה עליון, אדם ממחבתו לבטלה מתורת כל' מהני א"כ גם בלא התחלת הקריעת תhani למפרע כשחישב עליה לקורואה ולבטלה, וא"כ דבענין דוקא ביטול ממש מה מהני תחלת הקריעת כיון שעדיין עומדת לתשמשה ולא עוד אלא דהמשנה בעצמה אומרת כיון שנקרע רובה שב אין חיבור, הרי ברור מללו דרך אחר שנקרא רובה אין לו חיבור. וכפי הנראה רשי ז"ל הריגש בחומר לשון זה דטילת שהתחיל בה לקורואה, ורצה לתקן בו מה שמספרש דבא לקורואה כדי לבטלה מתורת טלית. אלא דאי' החומר על חומר דלפ' ז' אם היה קורואה לא כדי לטהרה אלא מטעם אחר או שנקרעה מעצמה, נמי הדבר כן דטהורה, דהרי שוב אינה עומדת להשתמש בה לתשמשה הריאונה. ולמה קתני התנא האי לישנא דהתחיל בה לקורואה. ואני לנו מנוס אחר אלא לומר דאם נקורואה מעצמה לעולם סגי ברובה, אבל אם הוא התחיל לקורואה כדי לטהרה בעין כולה דוקא מחששא דר' ג, דילמא חס עליה ולא אני למייבוד רובה, אבל מ"מ גם בזיה סגי ברובה בטלית טבות וס' ומזה הוכיח ר' ג' דינו דכיון דהתנא אתה לא אשמעין אפילו בהתחיל לקורואה כדי לטהרה סגי ברובה ולא חיישין שחס עליה ולא יקרע רובה, ע"כ בטבות וס' מיררי. ומ' לא יודא דהוא דוחק על דוחק, דמסתמא מתרפש המשנה להיפך, גם בהתחלת לקורואה סגי ברובה, ואיך נכנס בדרכי התנא היפך מזה דבאמת חיש חס עליה ובענין כולה, אלא דבטבות וס' סגי ברובה כמו בנקרע מעצמה שנית גם היא דקתיyi אינו חיבור לפי פרש"י ז"ל אינו מודקדק כלל, הלא אין זה הטעם דין כאן חיבור, אלא משום דבטל מתורת טלית, כמו כי רhrs שנקייב כמושcia זית טהור, שבת דף צ"ה ע"ב. והכי הול'ל כיון שנקרע רובה בטלה וטהורה. אלום דעת הרמב"ם ז"ל חלק הרבה משיטות רשי' ותוס' ז"ל בפ"כ מג' כלים בסופו, טלית שהיא מדรส והטבילה וקודם שייריב שימושה להקלע לקורע ממנה קרע, כיון שנקרע בה רובה אינה חיבור וטהרה כולה וכו' שהרי הוא קורע והולך וכו' עכ'ל. דעתו ז"ל לפרש הא דקתיyi במשנה דהתחיל לקורואה דהיינו שקורע חתיכות פחות מג' על ג', וא"פ שעדיין לא גמר הקריעת, כיון שנקרע הטלית לחתיכות נתגר גם המיעוט שעדין אית בי כדי מיפורת. דומה שכתב שררי הוא קורע והולך מוכח דקורע לכמה חתיכות, וממה שכתב "וטהרה כולה" והוסיף תיבת כולה שלא נזכר במסנה שעניין דהקרעים נפרדים לגמרי

בעצמו שאין כאן גilio דעת דלא בטליה, לא מהני להחשב בשם לטמא טומאות נבלות, כאשר מסביר לו רשי' ז"ל דמחשבה שאח' כ' מהני דוקא לשוו', ואוכלא לקבל טו"א, אבל לא לשוו' אבל נתקנס מאילו ע"י תינוקות אורחא דמלתא נקט אבל ה"ה ננסו אחר שלא הפליטו ומילא דוקא בפלתו סכך אבל בפלתו היה לא מהני מה הנCONS לשוו' בשם, דכאן לא שיק' גilio מלטה למפרע, אלא דלפי מה דמסיק דר' אליבא דר' ישמעאל אמר למלאי, דס' לדעור לא מבטל, א"כ בפלתו היה בלאו כינוי מטמא נבלה ורק בפלתו סכך עניין כינוי מטמא דבטלו מעדת, וא"כ לכ"ע דהעור בעצמו בלי מחשبة מבטול הני חצאי בשר, אין לדין דר' יהוד' שום מקום, אבל הרמב"ם בפ"א מאהבה"ט פסק כר"ע מ"מ פסק הא דר' י' וכדמפרש ר' והוא שכניםו, וככתב דבין פלטו היה ובין פלטו סכך מהני הכנוס לשוו' נמי בשר, ולידי' כל שמתקנס ע"י גדול ומדעת אפילו איינו המפשיט מהני' וכבר השיגו הראב' ז'ל, ועיין בכ"מ ובלב אר' מה שכתבו בזה. והעיקר דהרבב"ם ז"ל מפרש דהגמר' במשמעותו דקארם ור' דאמיר כר"ע על כל השני מימרות קאי, וא"ג דר' סובר דהעור מובלן, מהני הכנוס לשוו' בשם לטמא טומאות נבלות, ואם נתקנס בלא מחשبة מאילו אפילו טו"א איינו מיטמא וכדאמיר לעיל, והסוגי' מתרפש בדוחק, אבל גם לפרש"י ז"ל הסוגי' אין לו פירוש מרוחות, וכאשר נדחקו התוס' בקושיותם כאשר תראה ודוק' היטב.

דפ' קכ"ב ע"א משנה אלו שעורותיהם כבשרן וכו', ר' יהודה אומר וכו', גירסת הרמב"ם וכן איתי' במשניות ר' יוסי. ואולי משום איזה דר' יהוד' גרשין תרי פעומים ר' למה לי, אבל זה ליתא דלעיל רק הא דאך עור חזיר הבור, דברי ר' המה, אבל עור חטרת וכו' חזיר לדבורי ת"ק, ורק הפסיק בדברי ר' שחולק על הא דמדייק הת"ק בחזיר דוקא של יושב, להסיף אף חזיר הבר, וא"כ חזיר בדברי ת"ק, וכן הוא بما שתנתנו אחרי דברי ר' בתרא, וכולן שעבדן וכו' שהם דברי הת"ק סתם מתני' אלא שהפסיק בדברי ר' שחולק על הלטאה. אבל דברי ריב' י' שאומר שמנת שרצים וכו' הנini לכלך אחר שישים דברי הת"ק, כי לא רצה להפסיק כל כך בדברי הת"ק, ומישב בזה מה שדקדק מהרש"ש בהגותיו ודוק' היטב.

תוס' דה' עורות אביו ואמו שטיחין, וא"ג דמות אסור בהנאה וכו', מ"מ לא י' גזר רבנן מושום ה' חשה וכו', והא דלא קשי' להו כיון ד אסור בהנאה למה להו גזoor טומאה, דבימוא כ"ג ע"ב אמרו דחמירiy להו טהרת כלים יותר מהורג את הנפש ועיין פשחים פ"ה ע"א.

תוס' דה' עור הראש של עגל הרך על מעשה ה' שואל וכו' ואני מסתפק ושואל אם בימי ר' ל' ור' עדיין ה' נהוג טומאות וטהרות וכעת אין הפנאי לחפש אחר הדבר.

דפ' קכ"ג ע"א גמר' תנן התם טלית שהתחיל לקורואה כיון שנקרע רובה שב אין חיבור וטהורה עכ'ל, הא תיבת „וטהורה“ ליתא במותני' דכליס, והברטנורא שם מפרש איןו חבור דאם נטמא הקצה האחד לא נטמא הקצה השני, והכי פירושה של המשנה טלית טהורה שרצויה לקורואה לשננים, כיון שהגיע לרוב הטלית וא' נגעה טומאה באחת מן הקצוות, לא נטמא החלק השני, א"ג דעדיין לא נחלקה לשננים, כיון דעוסק עתה לחלקם לשנים הוה רובה כולה והוא להם חיבור לענין קבלת טומאה. אלא דכאן הוסיף הש"ס תיבת „וטהורה“ ומילא דתו א"א לפרש המשנה כן, אלא דעדיין יש לומר דתרתי קאמר דכיון שהגע לרובא שב אין לו חיבור לענין קבלת טומאה, וכן אם טמאה הייתה והגעו טהרות אליה קודם גמר

והא דלא פריך מכל שחיקות דעתם דקי"ל דרבוא סגי, דלייזר דילמא לא אותו למייעבד רובה, משום דהותם לא שייך לומר דחס משלוחות הרוב כמו בטלית דחיש מלקרוע, אבל גבי עולת העור שפיר חיש משום דאסור להבדיל כולן עי"ש. ולכאורה" דבריו תמוין, דס"כ אם יארע דלא שחת רק מהצה הסימנים יהיו חס להטריף את הנשחת, ודמה על המכחשה שהוא רוב ושפיר הי' מקום נגור דינבעי כל הסימן, והי' מקום ליישב זאת עפ"י דברי הרשב"א ז"ל בראש מיכלון שכ' על הא דרבא אמר, מומך אוכל נבלות מותר לאכול משחיטתו עי" בדיקת סיכון, משום דלא שבך התירה ואכל איסורה והקשה הוא ז"ל עדין ניחוש דילמא לא שחית רוב הסימנים דבזה לא מהני מומחה דהרי לא בדק בסימנים נבלה, ותירץ דמסתמא יבודק מיד וישלים את הרוב אם ימצא שעדיין לא נשחת, וא"כ ה"ג י"ל דלא מצאו כאן ליגוזר משום דלא חיש לשחוות אפילו כולן, ואם ימצא מצומצם הלא תוק שיעור שהי' יכול להשלים, ולא יכנס בספק, ואם בשביל שיארע שি�שה בבדיקה הסימנים עד לאחר שיעור שהי' הוא מלטה דלא שכיח ולא גרו בה. אלא דא"כ נצמח לנו קושי עצומה על פסק בעלי השוע"י בי"ד ריש סי' כ"א, דסגי ברוב מצומצם עי"ש בטו"ז הא לדידן דמחמרין בשהיי' משחו וממוש"כ בעופר דלכמה פוסקים מעיקר הדין במשהו, איך נסmock ארוב ולא נגור דגזר ר"ג הכי בטלית שאינה טבולת יום דבעינן דוקא קריעת כולה, משום דילמא יאמר על מהצה שהוא רוב והוא קושי עצומה.

ו"ל דהא דפסק המחבר דרוב מצומצם נמי סגי והוא דעת הר"ג והרשב"א ז"ל וכמו שהביא שם הטו"ז בלא"ה מן התקמא, לפי מה שכתב הרמב"ם ז"ל בפיה"מ לעיל ל"ב ע"א ר"ש כד"י ביקור (טבח חכם למפרש בגמ') דהינו ביקור השחיטה לדעת אם נשחת השיעור שחיב או לא עי"ש, ואני ביארתי שסובך ט' דיפה דיבר הרמב"ם ז"ל בזה דבשחתה מצומצמת קמיiri דבעי הבנת הלב ודקדוק עצום לשער אם הוא מהצה או כ"ש יותר, וצריך דוקא חכם כמו בבדיקה הסיכון על פגימה כל דחו הנרגשת ולא אוגרת, והרמב"ם ס"ל דמשום לתא דאייסורה ולא משום כבונו של חכם בעין דוקא חכם, וא"כ הוי לו להמחבר לחוש לדעת הרמב"ם לחומר באיסורה דאוריתא, ולהתנות עכ"פ דבעי להביא שחיטה מצומצמת לפני החכם. אבל הקושי דלעיל דלמה לא נctrיך כל הסימנים כמו הכי דבעינן קריעת כל הטלית דהרי ודאי חס להטריף בהמתנו כמו שחס ליקרע הטלית באמות לק"מ, אלא דברי המהרמ"ל ז"ל במחייב"ת נדרים וקושתו אין לה מקום.

דינהה הא דגזרו על טלית שאינה טבולת יום דבעינן קריעת כולה ולא סגי ברובה ואפילו רוב הנראה לעיניים לא, (זה מוכח מדלא מוקי בסתם טלית ורובה רוב הנראה לעיניים קאמר) ע"כ אינו אלא במלטה דבידו הוא לעשות דהרי מצי לקרה כולה אם רוצה לטהרה, וממילא גם בדיעבד אם לא עשה כן ונגעו בה טהרות נטמאו, אבל כיון דגזרו טומאה עלייה עד שנקרה כולה הוא דבר דעתא ממילא, אבל לפסול דבר מפני גירה כזו במקומות שלא היחס בעשיי', אלא דראייך שסלא נגמור ולומר דמשום דילמא יאמר על מהצה שהוא רוב, זה דבר זר דהרי בזה סגי להצrik רוב הנראה לעיניים, או שיכריע בדבר איש אחר שאינו חס על הפסוד, אבל אין לו טעם לאסור ולהפסיד מכל וכל ולבן בכל שחיטה דעתם לא מצי פריך מיידי דלכתחלה בעין באמות כל השני סימנים, ולדעת הרמב"ם אפילו בעופר וכדמבעואר בריש פ' השוחט דרבוא כמו שהוא אין אלא בדיעבד, ואי בדיעבד כיון דהוא לא מחמתה שהי' חיש עלייה, לא שחית כולם אלא מחמת שאירע כן ע"פ שכונתו הי'

מעיקר הטלית, והעיקר הרבותה הוא דהנשאר במשמעותו והוא כדי מעפורת נמי טהור, וכי האי "אינו חיבור" על המיעוט של הטלית שעדיין לא נקרע לקרעים, שג' הוא אין לו חיבור מפני שהוא קורע והולך, וחשוב גם האי מייעוט כרוך לחתיות פחות מכדי מעפורת ונתרה ע"ש סופו. ועיין במיל"מ שם שכטב לדעת הרמב"ם צrisk להגיה בגמ' בדברי ר"ג, וקרע לה כולה" וכן "גזרה דילמא לא אתי למקראה כולה" והמל"מ שכח לומר דמס תיבת "גזרה" צריך למחקיה דהא עדין באמת לא קרעה כולה, ולא שייך לומר גזרה אלא חיישין דילמא יחוּס על הטלית בגמר קריעתו ושאיר כדי מעפורת ממנה. וגם לשון "אינו חיבור" קשה לשמעו, דיתור הוויל' שוב סופה להקרע וכקרוע יחשב. וגם אחר כל ההגחות והדוחוקיס, המימרא דר"ג גופא קשה לשמעו, דכיוון דקרוע רוב הטלית לקרעים בכונה לקרה כולה, איך ניחוש דבמעותו الآخر שלא ה' חס על הרוב יחוּס מהשבותו מפני שיש חיט על המיעוט אחר שלא ה' חס על הטענו וצע"ג וד' יאיר עני ועיין עוד לפניו ודוק'.

ע"ש גמר' ארבע"א, ל"ש אלא בטלית טבולת יום וכו'. והנה מאיד יש לתמונה איך מצרי ר"ג להכניס במשנה ברורה דקתני טלית שנקרה רובה דמיiri בטלית טבולת יום דוקא, ובטלית דהמים קשים לה דוקא אשר אין זהו שום רמז רמייא בלשון המשנה, וכל זאת בלי שום הכרע, דעתמא גזרה דילמא לא ATI למיעבד רובה הוא גזרה חדשה, והיתכן דהנתנא שלא הזכיר גזרה זו כלל, ישנה סתם דטלית שנקרה רובה טהור ויסmock על המבין שיבין מדעתו דנפשיה, שכאן יש מקום לגזר דחס ולא יקרע הרוב וידמה בנפשו דאייכא רובה, וקורא אני על זה וכיווץ באזה, דברי הגמ' ל�מן דך ק"ד ע"א, האלקים אי אמר לי יהושע בן נון מפומי לא ציתינא לי'.

אבל כבר ברرتاي לך כל גדול בזה בהרבה מקומות בש"ס, והעיקר לעיל נ"ה ע"א בסוגי' דבשר שתנטעלם מון העין דרב אוסר בשר שתנטעלם מון העין, ומובואר בירושלמי דעפ"י מעשה שראה רב מקילין בשבר ליקח מון העכו"ם, עמד וגזר על כל בשר שתנטעלם מון העין ובכל זאת בש"ס דילין מקשה על רב מכמה משניות וברייתות ומתרכין להסכים עם גיורת רב, והוא דבוק שכתוב הטוי י"ז ריש סי' קי"ז דכל דמפורש להיתר בקרא אין כה ביד חז"ל לאיסרו, כן הוא גם לגבי אמוראים דין להם כה לחדר איסור נגד היתר מפורש במשנה או בריתא, ולכן מקשין על איסורו של רב דאמור סתם בשנמה"ע אסור ולא קאמר דגזר תיקון כן להוראת שעה או לעירו זמנו מצד תקנה אלא איסור לכל העולם ולכך זמן קאמר וכזאת א"א לחחד אם מפורש להיפך במשנה או בריתא הקודמת לו בזמן, ולכן הוצרך לשנות שאין היתר זה מפורש משום דיש לדחוק ולפרש המשנה להתחאים עם דינו ואעפ"פ דPsiṭṭa דמעולם לא כיון התנאה זהה, אבל די לו בדחוק זה שלא ה' מפורש להיפך, וכן כתบทבי בריתא פ' כל הבשר לעניין דמקי מותני בדכאייב ל' עינא עי"ש, וחדר מלמידי אמר לי שמובא בשם הגאון ר"א ווילנא ז"ל שכתב בדברי על כל הני חסורי מחסרא והכי כתני شبש"ס וכדומה מון הדוחוקיס, שהם על דרך אסמכתה ונחנתי מאד, אבל אפילו לא זאת נמצאת בשום ספר עד הנה. האמת עד לעצמו, כי לולי עד لكمנו מה שאכתוב בזה ע"ד פסקי הרמב"ם ז"ל ודוק'.

ע"ב גמר' עולת העור לרaber"ש ליגזר וכו', וכותב המהרמ"ל ז"ל

ועוד אני אומר דיפה דחה הרמב"ס ז"ל האי תירוץ שבש"ס דברותמה דרבנן מيري, כי על תירוץ זה יש תימה רבתא, דא"כ ר"ג העמיד דין על משנה דכלים שהוא בסדר טהרות האחרון שבסדרי משנה, ואמר לא שנו וכו', למה לא העמיד דבריו על משנתינו הקודמת לומר לא שנו יותר מכדי אחיזה תהיר אלא בטומאה דרבנן, אבל בטומאה אורתיתא בעיןcola, והוא הוכחה גמורה דלא מוקמן באמת המשנה בטומאה דרבנן. ובלא"ה כבר כתבנו לעיל דעתך הגזירה ר"ג בשם רביה ב"א חדש לנו, ולא הייתה בימי המשנה, ועיקרו שגיל וטרוי הוא כדי שלא תהיה משנה מפורשת נגדו, וא"כ הוא אין לנו לקבל האגירה רק בה מאמרה דהינו בקורס טלית כדי לטהרה, אבל לא נלמד מטלית על מפשיט עור וכען שאמרו קנסא לא ייפין אפלו הוא דומה, כן גירה מגירה לא נילוף אלא דעת ר"ג פריך ממשם דאמר דין בו לשון לא שנו, וכען הוא מפרש המשנה כן, א"כ יפרנס המשנה ומפשיט, ומה תאמיר דחתם לא גרו, א"כ מנ"ל דעתלית גרו, אבל כיון דאנן באמות אמרינן שהגירה היא חדשה שנתחדשה בימי אמראים, אע"ג דר"ג אמרה בלשון לא שנו. וכען מימרא דרב דמביא הש"ס לעיל צח' ע"א בלשון אסור בשר שנמה"ע אסור ולא הזכיר דהוא גור עלי עד שפרק בשביב זה עליו ממשניות ובריותות כמו כן הכא, אבל באמת הוא גורה חדשה, ולא נילוף מטלית על מפשיט בטומאה, אפלו לא נדע לחلك בינם, דהרי חזין דר"ג בטלית קאמר ועל משנתינו לא קאמר מיד', ודז"ק היטב.

רש"י ד"ה בטרפה בסה"ד והיא מטמאו אם נוגע בה כדםפרש ואיזיל. ד"ה מטמאה במקודשין, ככלומר אם של מוקדשין היא עכ"ל. הנה רש"י ז"ל מפרש דהאי אמר אבוח דشمואל דטרפה מטמא במקודשים, הינו אם הטרפה מוקדשין היא ואז מטמא את האדים ואת הטהרות אפלו חולין וחכרח ליה משום דכאן טהור בטומאה דהינו אדם טהור. אבל דבר זה הוא פלא והפלא, דמה ראו ח"ל ליגוזר טומאה על הטרפה אם היא מוקדשין אין בה שום מעלה בקדושים ולשון הגמ' כאן ולעיל ד"ר ע"א, דקאמר טרפה בת טמאה היא, אין דcabוה דشمואל אמר טרפה ששחטה מטמא במקודשין, משמע דלא כרש"י, דאי כרש"י דזוקא בטומאה קדושה אמר דמטמא, הכי הוול"ל הב"ע בבהמה קדושה וכabhängig דشمואל. וכן הרמב"ס בפ"ב ה"ח מאבה"ט כתוב בפירוש דלא כרש"י וז"ל: "טרפה שנשחטה ע"פ שהיא טהורה מה"ת, אם נגע בה הקדש נתמא מד"ס, וזה מעלה יתירה שעשו בקודש" עכ"ל הרי דלא הזכיר כלל שהטרפה צריכה להיות קודש ומטמא אח"כ גם את החולין. וכן פרשי ז"ל צ"ע"ג, ובגמ' צרכין אנו לדוחקי דטהור בטומאה הינו טהרות קדשים ולא אדם טהור דהוא ודאי לא נתמא מן הטרפה.

והנה חד מתלמידי הקשה על הא דcabוה דشمואל למה לא מינה התנא בפ' חומר בקודש בין הני מעילות קודש יתר על התרומה, דטרפה מטמא את הקודש ולא את התרומה ואם נאמר כדעת רשי"ד דהכא הי ניחא דין זה מעלה בקודש כשאר המעילות שמנה שם. וגם קושי זו צרכיה נגר דפרקנו ודז"ק.

ד"ר קכ"ד ע"א גמור' אל כלקים אי אמר לי יהושע ב"ג מפומי' לא צייתנא ליה. עיין בחדושי ק"ז בעחתת"ס ז"ל שהביא דבר הרב"י י"ד סי' רמי'ב דמוכחים מכאן, דין לאמר אפי' אמרה משה רבינו. וככתב הוא ז"ל דין מוכחים מהכא מידי, אבל אמר משה מפי עצמו ומסברא דנפשי' דבר שלא נשמע איינו מחויב לקבלו, אבל הכא עולא משמי' דר"י אמר ואהא אמר אפי' אי יהושע בן נוע משמי' דמשה אמרה לא צייתנא לי, אבל אי משה רבינו משמי' דרב'

על כל הסימן לא נاصر לו בדיעבד ואם יש לו שחות להשלים תוק שיעור שהי' ודאי מחייב לעשות כן, ולידיין דמחמרין בשהי' משחו, מה יעשה ולא נاصر מושם זה את הנשחט, אם יש כאן רוב הנראה לעיניים או אם החכם יאמור דaicא רוב מצומצם, משא"כ על עולת העוף לרaber"ש פריך, מאחר דאסור להבדיל וחוסר שלא ימלוק כלו, ה"ל לתוך שימליך לכתחלה עכ"פ רוב הנראה לעיניים וכארשר כתבו התוס', דע"כ בלא"ה צרכין לפреш כן, דהרי אסור להבדיל, וגם זאת לא מצין לממיר דקשי' לי' שנפסול בדיעבד אם לא מלך רוק רוב מצומצם, דמהיכי תיתי נבייא קדשים לביה"פ משום האי גורה, וע"כ הקושי' אינה אלא שהול"ל דימליך לכתחלה רוב הנראה לעיניים, וא"כ בשיטתה דעלמא דבאות הדין כן נדרש להדר לשחות כל הסימנים מה ה"י לו להקשות, זה ברור ואמת לפער"ד, ובזה נבון ג"כ דברי התוס' ד"ה דילמא לא ATI למייעבד כדי אחיזה שהקשו. דמאי פריך הא לא חיס עלה דמשפט הבמהה ורוצח שהי' כולה מופשט וכו', והוא ג"כ תמהה לכאר', דניהם דלא חס מלחשיט אבל אם אירע טומאה בנתים שנגעו טהרות או אדם טהור בעור שאינה מופשת רק כדי אחיזה, הוא ייחס שלא יטמא ויאמר שהוא יותר מכדי אחיזה, אלא ודאי כדארן דז"ל לא גרו או דינגור בדיעבד רק אלכתילה במקומות דעהשה בזמנים וחס לעשות יותר, שלא נספיק על זה כיון כלל כנ"ל ולכן קשי' להו שפיר דכאן בהפשטה דלא חס מלחשיט יותר דהרי רוצח להפשיט כולה אם הוא מפשיט יותר מכדי אחיזה, ומניח כך למה לא נספיק לומר דעתה כל הנוגע בעורה המתפשט טהור, דהרי הוא יותר מכדי אחיזה, מה תאמיר דילמא ידמה על כדי אחיזה שהוא יותר כדי שלא יצטרך להפשיט יותר, דהרי כך לי' אם ישוט קצת יותר או לא, ואי דינגור בדיעבד אם נגע דיש לו נפקותא שלא יהיה טמא, על דיבעד לא נזרו כלל כנ"ל ולכן תרצו גם בכאן איכא משום חיס דרוצה להניח כך זמן מה דנוזו לו לטלטל ולהפשיט אם לא הופשט הרבה, ולכן יש מקום לנזרו שלא יתרה בהפשטה זו דחס עלה שלא להפשט בשופי אלא בזמנים עד שיפשיט את כולה וממילא אם נגע בה טהרות קודם שהופשט כולה טמאים כמו בטלית. הן אמרת כי עדיין יש לבעל דין לחלק ולומר דשאני טלית דהקרעה היתה כדי לטהרה ולכן שייך לינזר שיקרע כולה אם ירצה לטהרה ולא רובה, אבל כאן בהפשטה לא כדי לטהר העור הוא מפשיט אלא הוא מפשיט כדרכו ומפסיק בנתים, או דירע בשעת הפשטה נגע אדם טהור או טהורות באיה עיר וא"כ לעולם הנידון כאן אדיעבד ולא אלכתילה, וא"כ לא ה"י פריך הש"ס מיד' מהאי משנה דמשפט בטומאה. ואולי באמות מה"ט לא שת הרמב"ס ז"ל להאי תירוץ דמתרץ הש"ס דמיiri בטומאה דרבנן ופסק סתם דיותר מכדי אחיזה טהור, משום דבאות אין דומה כל הא דמשפט להא דעתית, דשם גרו על הקרעה שיקרע יותר אם רצחה לטהרה וכך אין שיגזרו על הפשטה כיון דאין מפשיט כדי לטהרה אלא דהש"ס לא נחתת זהה ומדחה בדוחק. ובלא"ה הלא לפי תירוץ התוס' כפי שפירש דבריהם המה"ס לובלין ז"ל, לא שייך חס בהפשטה אלא ברוצח להפשטה עתה ולגמר הפשטה לאח"י, וא"כ בסתם מפשיט שמפשיט והולך עד גמירה דלא שייך חס אם נגע טהרות בעור בעודה לא הופשט רק יותר מכדי אחיזה, למה לא נתהר, וא"כ למה לי לאוקמי בטומאה דרבנן כיון דמצוי לאוקי בסתם הפשטה ולומר דכיוון דaicא מציאות שייה' חס מלחשיט יותר מכדי אחיזה שכן גרו בכל גוונא, זה דוחק עד להפליא, דמנ"ל זאת כדי להקשות על ר"ג וע"כ גם לפ"י דבר הtos' צרכין לומר, דאה"ג קושי' הש"ס לא קשה מה"ט ורק להרואה דמלתא תירוץ ומוקי בטומאה דרבנן.

ע"ש משנה קולית המת פרשי ז"ל טמא דהא עצם כשלורה במת בטמא במגע ובמשא כדכתיב או בעצם אדם עכ"ל, אין רצונו הפרש האי טמא דקתני במתני' אז הוו"ל לצין על תיבת טמא דקתני במסנה בערך הסמוך, כי מה דקתני במתני' הנוגע טמא, או דהפרירוש הוא דחאה לאפקוי דמאהיל אינו טמא או קר"י דמפרש נוגע היינו מהายיל כדלקמן בגמ' ורש"י ז"ל לא נכנס כלל עתה לפرش דינא דמשנה רק להקדמה כתוב על קולית המת בטמא, כלל עצם כשלורה במת בטמא במגע ובמשא, והכא דקתני בקולית המת דהנוגע בו טמא, ודאי לאו האי דינא אתה לאশמעין, חדא דין דרכו של תנא לשנות במסנה דבר המפורש בקרא, דין זה תורה שבע"פ אלא מקרה מלא, ולא עוד אלא דמ"ש קולית דעתך, הלא בכל עצם הדין כן וכשלורה מכל עצם מטמא במגע ובמשא. אלא רשי"ז ז"ל כתוב זאת להקדמה וממילא הבין דהאי דינא דעתך דהנוגע בו טמא צריך להתרפרש וכדלקמן אלא גם לאחר האוקמותות שבגמ' עדין קשה טובא, אך שיק hei קולית המת לכואן, דבשלא קולית מוקדשין קטני הכא, מושום דלעומת קולית נבלה ושרץ דיש חילוק בין סתוומים לנוקבון, קתני דבקולית המוקדשין ע"פ שג"כ מצד המוח שבתוכו מטמא, מ"מ אין חילוק בין נקוב לשאיינו נקוב, אבל קולית המת דעתם גופא קמטמא אלא מוח מה שיק לכואן, ועיין בח' ק"ז ז"ל מה שנחכח בה, אלם לפע"ד נראה דהתנא רצח בהז, מושום דבאמת קשה טובא, אך החמייר בשימוש נותר, דנותר גופא אין בו אלא טומאה דרבנן, יותר מוגע בקולית סתוומה של נבלה ושרץ שהמוח מטמא במגע מה"ת, אלא דכוין דמצאו קולית המת בטמא נמי, ניהו דשם מושום דעתם גופא מטמא, מ"מ שבן כך אם גרו עצם שיש בו מוח שיטמא מושום נותר, אבל אי לא hei עצם המת מטמא לא hei מציז גרו טומאה על קולית המוקדשין שייחי' חמור מוקולית נבלה. וכך הcek קולית המת עם קולית המוקדשין דשנים מטמאין סתוומים, משא"כ קולית נבלה ושרץ לדולי קולית המת בטמא במגע ה"י צריכין לגוזר גם על קולית הנבלה והשרץ שיטמאו סתוומים, כדי שיתקיים גזירותם בקולית המוקדשין הכלפע"ד נכוין בס"ד וד"ק.

ד"ה ק"ה ע"א גמר' נוגע אין מהายיל לא לכאור' הפירוש הפshoot דהש"ס מדיק מהายיל לא דאל"כ פשיטה מטמא במגע וכי מקרא אתה לאשמעין, אלא דא"כ מאי קמורתץ דליך חיota בשער הרי הדרא קושי' לדוכתי' מאי קמ"ל דاز שני הדינים פשיטה, הון מטמא במsha, עיין בכ"מ שסתמה על לשון זה כי הטעם ברישא הוא מושום דהעור מבטלן וכגדמייך בגמ' אבל לויל זאת אפשר מטמא במsha ולא במגע וצ"ע וד"ק.

תנוס' ד"ה נוגע אין מהายיל לא באמצעות הדיבור ואע"ג שלא היה אהול דומי' דנוגע, דנוגע בכ"מ טמא אבל מהายיל לא מטמא אלא בכגד המוח וכי עכ"ל. וקמונתמה המהורש"א ז"ל דהרי לעיל גבי שני עצמות ועליהם שני חצי אטים מוכח גם במנוחים השניים חז' לאוהל אלא שראשי השנים נכנסו לאוהל נתמא מושום דיד ושומר מכenis טומאה לאוהל, וא"כ ה"ה הכא דHASHOMER מכenis הטומאה אם

קוב"ה, אין לומר שם שטעה בשמייתו ח"ו, דא"כ תפיג תורה כולה וכו' עכ"ל. ולא זכיתי ליריד לסוף דעת קדשו דלמה תפיג תורה ח"ו. דודאי בתושב"כ לא שיק לומר דמשה טעה בשמייה, דלא hei המוצה ית' מניח לכטוב היפך או יתר וחסר מהה ששמע, כי כל עוקץ ועוקץ בתורה מפי הגבורה נאמרה למשה, אבל תושב"פ, מה לי בין משה ליהושע דכי היכי דיהושע מציא לטעות בשמייתו דהינו בהבנתו כך משה אפשר דטהה כי תושב"פ לא נמסרו המלות והאותיות אלה העניין בכלל והשומע למדו לתלמידו כפי הבנתו ולכן שיק בזה טעות באשר אין דעתו ב"א שות', וועරה ששמעו עני אחד כל או"א יבין הדבר כפי שכלי והשתנו, אלא דכך גורה חכמו ית' שהתוסב"פ תהיה נמסר ע"פ העניין ולא המלות, ויעשו ישראל ע"פ הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל, ואפלו כתעות של חכמי הדור, וא"כ מה לי משה ומה לי יהושע,adam נאמר דיהושע מציא להבין דברי משה באופן שלא כיוון משה, כ"ב נוכל לומר שם השה הבין התורה שבע"פ כפי שכלי והבנתו ולא כיוון האמת, אבל מושום זה לא תפוג תורה, כי האמת הוא כמו שהבין משה כי גורה חכמו ית', וכן הוא ביהושע אם לא שנאמר דשאני משאה דלא מציא טעה בשמייתו מושום דכתיב ב"י בכל בית נאמנו הוא ועיין בהקדמה של שכתבתי בעניין הנعلا הלה באריכות וד"ק.

תנוס' ד"ה אבל פלטו סכין בטל וא"ת וכי אין לדידי' ר' יהודה פlige אר"י ור"ע וס"ל בaczait אפיקו פלטו סכין לא בטל וכ"ו עכ"ל, ולא אדע א"כ למה לי כינוס כיוון שיש כזית במקום אחד, ועיין לעיל בסוגי' שם ובמה שכחתתי וד"ק.

ד"ה שם תחובים בקיסם והסיטון, וה"ה بلا תחובין ונוגע בהן מטמא וכי לא מושום דפליג ר"ע אר"י וכי עכ"ל עין בלב אר"י שסתמה דניהו דאמת דהדין כן לר"ע, מ"מ לר"י בכחגו'ו אין טמא דהא אין נוגע וחוזר ונוגע, וא"כ איך שיק לומר ומודה ר"ע דלמאן מודה עי"ש. ואני בער ולא אדע, דגם עתה איך שיק ומודה ר"ע בתוחבן בקיסם, כיוון דלר"ע גם במגע מטמא מושום דס"ל נוגע וחוזר ונוגע, וא"כ מי קמ"ל דሞודה מטמא במשא פשיטה, כיוון מטמא במגע למה לא יטמא במשא. ועיין ברמב"ם בפ"א ה"א מאבה"ט, דפסק באמות דזקוקה במשא מטמא אבל לא במגע מושום מאבה"ט, דפסק באמות דזקוקה במשא מטמא אבל לא במגע מושום מאבה"ט עי' א"מ חיבור, וא"ג דבריש דבריו שהביא דין דשני חזאי זיתים על העור, כתובrical של שני אינו מטמא במגע אין מטמא במsha, עיין בכ"מ שסתמה על לשון זה כי הטעם ברישא הוא מושום דהעור מבטלן וכגדמייך בגמ' אבל לויל זאת אפשר מטמא במsha ולא במגע וצ"ע וד"ק.

ע"ב גמור' א"ל ערובא פרח וכו'. א"ל אני היום סמכוני באישיות וכו' עיון בלב אר"י וחוזי ק"ז ז"ל. ואני אומר מלטא עדיף מהא דמייניהו בס"ד, והוא ספרי המקובלים כתבו, דלמאן דאדווק בדבוקות למלעה ית', מראין לו תמייד הדריך אשר ילך בה והמעשה אשר יעשה. והנה האי רבה בר"ה ה"י עיר' מטוריה הדרשה וקשה לו לחשב לשואל דבר דבעי טעמא כמו שפרש"י ז"ל ולמנוע לימוד למי שבא ותאב לשימוש הוא אכזריות, כמו למי שמנוע בר ומazon לרעב המשכים לפתוחו. ולכן ה"י רבה בר"ה נובך בדבר אם יפה עשה למנוע התשובה להאי שואל מחייב חולשת גוף או לא, והראו לו מן השמים ערובא פרח לפני ונדתךיב' ולבני ערובא אשר יקרחו, והוא המתאכזר גם נגד ילי'ו וכדכתיב ולבני ערובא אשר יקרחו, וכן אמר לר' אורא סבא ראה ערובא פרח וזה סימן שנוננים לי להתאכזר נגיד לבلتה השב לך למדך מפני שיש לי לחוש על גופי העייף מטוריה הדרשה והוא דבר נחמד בס"ד.

דנוגע בחזי שعروה עצם ומאהיל על חזי כזית בשר דליקא כאן שום טומאה וכיון שכן ע"כ האי נוגע בקולית המת מצד נוגע במות נמי אית בי, דלא"כ דרך מושם נוגע בעצם הוה נשמע דנוגע בעצם מצטרף עם מאהיל על המת בדאליכא בכל או"א חזי שיעור, וזה ליתא כדכתיבנא, וזה כוונת התוס' דאי הוה קתני דין זה בשר מן המת, לא הוה ידעינו אלא בשר המת דטמא באוהל כמו במגע, אבל בקהלית אי אית בי חזי זית מוח המתקשש, הו"א דגנעה בו ומאהיל על חזי זיתبشر אחר, אינו מצטרף כי האי קולית לא מצי לבוא לידי טומאת אוהל אלא ע"י צירוף והוא אמינה דבכהגו"ו אינו מטמא וכען שכתבו התוס' לעיל קכ"א ע"ב ב"ד"ה ולהעמידה על פחות מכיות, דאע"פ דעת חזי זית אחר מצטרף, מ"מ בסופה לטמא טומאה חמורה לא סגי בחזי זית עי"יש, וה"ה הכא הוו"א דאין כאן גנעה במוח מושם דאפשר ליטמא באוהל ע"י צירוף, קמ"ל דמ"מ מצטרף, אלא באמת אני מסתפק טובא בדיון זה אם מצטרף בכחגו"ו, דהא האי גנעה בעצם שתהיה חשובה כגנעה במוח עצמו הוא מטעם שומר דמקניס ומווציא, וזה אינו בעצם סתום מכל צד דהוה טומאה בלועה, ורק מטעם דטמא בוקעת ועולה, והנה לא מבעי לפי מה שקיימנו לעלה הלב אר' דלא מהני זאת לשוי' שומר להכenis ולהוציא פנוי שرك עולה למעלה ולא להמשיך לצדדין, אלא אפילו נאמר כדעת הגהות רעך"א ומהרשות' שמקיימין דברי המהרש"א דמהני ג"כ להמשיך הטומאה, ושפיר הוה נוגע בעצם כנוגע במוח, מ"מ כיוון דכל זאת נבנה על הכלל טומאה בוקעת ועולה דלכן לא הוה בטומאה בלועה, אבל כאן בחזי זית מוח המתקשש בתוכו דאין כאן שיעור טומאה, מנ"ל לומר כל בית טומאה בוקעת ועולה, ואין זה דומה להא ועולה, ואין זה דומה להאידלקון ע"ב דאמר ר"ז בטומאה רצוצה בין ב' מגדים דמיירי נמי בחזי שיעור, מ"מ אמרין דמצד הללמ"ס טומאה רצוצה בוקעת ועולה עד לרקע גם בחזי זית הדיון כן, דשאני התם דaina בלוועה אלא רצוצה וגלו', יכול לנוגע בה ומהני האי דרוצואה דהוה האיר כמלא ממנה ואס נוגע בידו אחת בחזי זית ומאהיל בידו שנייה על האי חזי זית שבין המגדלים, חשבין כגע בעיטה שלם ב"ב, אבל כאן בקהלית דסתום והסתימה משווה את הטומאה לטהרה דגניעת בית הסתרים אינו מטמא, וצריכין אנו לשלק האי סתימה ע"י שנאמר דהטומאה בוקעת את העצם הסותם וmpsik, כיון דרך חזי זית איכה דין בו טומאה, מנ"ל דאמרין בה נמי דבוקע את העצם ועולה, והדבר צריך תלמוד ועינו רב לפע"ד ודוו"ק.

ע"ב גמר' אר"ז בטומאה רצוצה בין ב' מגדים עסקין וכו' סוג' זו מקושי הבנה. א"י מה לו לר"ז לנוד מן הפשו ומובואר במשנה עצמה דרישא מיררי במאהיל הוה עצמו, והוא הוה כען מגע ומctrף, וסיפא באוהל דהמשכה כדקתו ודבר אחר מאהיל עליו ועל בחזי זית, וכדרבא לפקון. ב') למה לא הביא הש"ס באמת אוקמתא דרבא הכא, כדי לקיים תירוץ ר' יוחנן דנוגע היינו מאהיל, כי כן הוא דרך השקיל וטרוי' בנל מקום. ולא עוד אלא דהא אבי' ורבע לא היה להביא כלל כאן לתרץ סתירת רישא וסיפא דהאי משנה, רק על הברית' דר' יוסי ושם על הברית' לא הביא אוקמתא דר"ז. ג') משלו הנג'י, "מאן האי תנא דקי' לאוּהָל נוגע" משמע דקי' אתיירוץ דר"ז דלעיל דמוקי' נוגע דמתני' דהיאנו נמי מאהיל, והרי לפי פי' רשי' ותוס' ע"י תירוץ של ר"ז נדחה תירוץ דר"ז, דהרי דוקא בטומאה רצוצה קרי לאוהל נוגע ולא כמו שפי' רשי' זל דלר"ז ליכא סייעחא דהרי רישא דוקא בטומאה רצוצה קאמר דמיctrף אבל בשאר טומאות אוהל קתני סיפא דלא מצטרף. ואם נפרש דעת אוקמתא דר"ז בטומאה רצוצה

מאהיל עליו אפיקו שלא כנגד המוח, ועיין בהගות ק"ז רעכ"א ז"ל בהגהות על המשניות ובגהות מהרש"ש ז"ל, דאע"ג דכל שא"א ליגע לא מטמא משום שומר, מ"מ כאן דאפשר לבוא לידי מאהיל כנגד המוח משום דטומאה בוקעת ועולה, והוא כמו מגע כדאר'י, ומהרש"ש מוסיף דגם לולי ר"י, וכיון דאתא לכל טומאת אוהל סגי כאן, כיון דעת טומאת אוהל דין. אלא דכל דבריהם ז"ל נדחים בכוונה שכתב הלב אר' ז'ל. ואני אסביר את דבריו הקודושים דשאני הכא, דהרי האי עצם אף שהוא שומר מ"מ כיוון דהוא סתום מכל צד הר' הוא מעכבר מלטמא, דטומאה בלועה הוא שאינה מטמא כלל. אלא אדם אין כאן פותח טפח קימ"ל דטומאת מת בוקעת ועולה, אבל רק עולה ולא לצדין ואנו בעין כאן שקודם שבוקעת לעלות לחוץ תמשוך לאורך העצם כדי שתבואו לתוך האוהל ועת א"א דהרי הסתימה של העצם מעכבר את הטומאה מלטמא ולכן אויר העצם החலול בלי מוח לא נتمלא מן הטומאה כיון שטומאה בלועה היא, אלא בוקעת ועולה למעלה וכיון שהיא חוץ לאוהל מאן יכנסה לתוך האוהל. והדברים אמיתיים וקילוריין לענין ולכן קושי' המהרש"א על התוס' לך"מ דבברי ק"ז בעחתת' ס' זל בחודשו כאן לא זכיתי להבini ודוו"ק.

בא"ד וא"ת ולשוני לי הא מנין ר' יוסי דל"ל טומאה בוקעת ועולה لكمון בשמעתון, ושמא לא מסתבר לי לאוקמא קר"י עכ"ל וכותב המהרש"א זל דה"ה דחוומ"ל דגם ר"י מודה כאן בקהלית דהוה כמות בסוסתו כמש"כ התוס' لكمון, ועיין لكمון על דברי התוס' במהר"מ זל זל מה שכתב ביה ובאמת ע"כ הש"ס דהכא לא נחות להאת דלמה לי ליפורך ואי דaicא כיitz מוח טומאה בוקעת ועולה, דבר דתלי בפלוגתא, ולא פריך הא מת בסוסתו הו, דבר דהכל מודים בה ובוגוף סברת התוס' עיין لكمון מה שאכתב בזה ודוו"ק.

בד"ה ואי מוח שבפנים מעלה ארכוה מבחו"ז פי' הק' אע"ג דליך מוח כל זה דחקו וכוי עכ"ל, והנה רשי' זל בעצמו כתוב لكمון ב"ה נבליה כיוון דמתתקשח הוא בסה"ד דהשתא גרע מוקלית שיש בה בכעדה מוח לח, דההיא מעלה ארכוה הוא עכ"ל, והתוס' כאן הוסיף על דברי רשי' זל תיבת, "כלל זל תיבת" מה שליחא בראשי' שלפנינו וא"כ גם הכא כוונת רשי' זל במה שכתב, "אע"ג דליך מוח" ר"ל שעור זית אבל עדשה ע"כ איקא דלהכא קתני קולית. ולא עוד אלא בדליך מוח כל א"א לאוקמי, דא"כ מה קמ"ל, והרי הש"ס ג"כ מהדר לפרש האי קולית המת שייה' בו שום רבותה ולפי דרכם של תוס', דרש"י זל מפרש דבלא מוח כלל קאמר דאיינו מעלה ארכוה, ייל דחdko של רשי' ה' ממה דפרק הש"ס, ותו קולית נבליה קולית השרצ' כי נקבו אמאי מטמא. ועיין בגליון הש"ס שכ' דעיקר הפירכא מנבליה, ושרץ דנטקט הוא שיגרא דלישנא, ולפי פרש"י זל אין צורך זה כיון דמיירי בלית ב' מוח כל דבאיית ב' מוח בכעדה לכ"ע מעלה ארכוה לבשר בחוץ ודוו"ק.

ד"ה אה' מוקדשין וכו', פירוש בשלמא אי אירוי בדאליכא כיitz אש' מוקדשין, אפילו למ"ד בפסחים נותר בככיבת דכל חד אירוי בשיעור דידי' וכו', ויתר הול"ל דלמ"ד נותר בככיבת ה' האי קולית המת מצי מיררי בככיבת,adam בכזית אינו מטמא באוהל ה'ה בככיבת ודוו"ק.

תוס' דה' ומאי נוגע דקתו הינו מאהיל וקמ"ל דנוגע הינו מאהיל ומctrפין, וא"ת ולתני כיitz מן המת וכו', ייל דלא הוה שמעין מהכא וכו', כל דברי התוס' מוקשים וקשיים להולמים עיין במהר"מ זל ובת"ח ובלב אר' מה שהאריכו בדיבור זה, ולפע"ד בפירוש דבירהם הוה, דהא דנוגע ומאהיל מצטרפין ודאי אינו אלא בוגע ומאהיל על בשר המת דטמא באוהל, אבל פשיטה

ו"ע דבמהרש"א איכא טעות סופר דמוכח, בסה"ד חיבת "אינה" צריך למחוק והלב אר"י העתיק הטעות כמוות שהוא.

תוס' ד"ה מאן תנא דפליג עלי' דר"י, ר"ש היא פ"ה וכו', וקשה החותם אפלו ר"י מודה בין לאבי ובין לבבא, דהה לעמלה מטפח אוול להמשכה היא, ועיין בלב אר"י שדברי התוס' אינם מודוקדים דמנ"ל דלמעלה מטפח קמיiri, אלא דאייא לאוקמי לאבי בהכי, ולרבא בפשיותו אתה שפיד דהה מאמורש אוול מהמשכה, וכן הוא בחידושי הר"ץ עכ"ז, ואני אומר דלגביו אוול להמשכה אין חילוק בין לעמלה מטפח או למטה, וכן בטורמא רצוצה דכל שהוא ע"י המשכה שוב בטל הרצוצה ואין כאן מגע וכמוש"כ התוס' לעיל בעין דוקא כרוחב ואוריך טפח מגוף ולמעלה דרך מהาย, וכיון דאיין שיערו שהוא איך מצטרף, דמ"ש מהא דעתך בה במעליה י"ז ע"ב דכלל, אמר ר' יהושע דכל שטומאותו ושיערו שווין מצטרפין, ואפילו טומאותו ולא שיעורא שיעורא ולא טומאותו אים מצטרפין, ואפילו לצד הקל שבשניהם, וכן פסק הרמב"ס בפ"ד הי"א מטו"א, ולמה יצטרפו כאז נגעה עם מהาย, כיון דין שיעורן לעניין הנגיטה שווה. ובאמאי תראה שהרמב"ס ז"ל בסוף פ"ד מטומאות מת לא חילק כלל, ולא פסק לא כר"ז ולא כאבי ולא כרבא אלא דכל נוגע ומายיל אינס מצטרפין, והמעין בפיה"מ לרמב"ס בראש פ"ג מהאלות יראה שיש לו שיטה אחרת בכל הסוגי" דהכא, והאמות איגד שקשה לי העיון בעניין זה, באשר לא עסקתי הרבה בטומאות וטהרות ונגעים ואהלוות ולכן י"ה דברי בזה מועטים ודוק"ק.

בナ"ד ונראה לפреш, דאםאי דקאמר לעיל מאן האי תנא דחישב לאוהל נגעה ר' יוסי מכיל דאייא דפליג עליה, וקאמר מאן הוי האי תנא עכ"ל, ולקי שטה טובא גם על פירושים, דמנ"ל דר"ש פלייג דמدادמר דבתרוד רקב ליכא מגע רקב אוול ומהאי, ליכא למשמע מני"י דפליג לומר דאוול בטורמא רצוצה או בפחות מטפח או לרבע אפי' לעמלה מטפח אינס מצטרף עם נגעה, דספר מצי מודה להא דר"י יוסי, אבל הוא נגעה ממש ATA למעת, ואת גס ר"י מודה כדלעיל, דהרי לא מצי נגע בכלל ועיין לעיל בלב אר"י שהרגיש בזה צ"ע וזוק"ק.

ע"ב ר"ש"י ד"ה ואינה מטמא במגע שאינו נגע בכלל והיינו דפליגי דר"י דמלא תרוד רקב מטמא במגע דקרוי" לאهل מגע עכ"ל, דברי רשי" אלו צרכין עיון, דבמה דפתח לא סייס דהתחל דאיינו מטמא במגע ממש דאיינו נגע בכלל זה גם ר' יוסי מודה, ואיך כתוב שוב והיינו דפליגי דר"י וכו' ועיין לעיל ודוק"ק.

תוס' ד"ה בnbתלה ולא בדורות סחומה מהאי קרא נמי ממעיטין וכו' וקשה וכו' ע"פ דשותר המהוי בסתום (ולא בסתום) כgon חטה בקליפה התם מרביבן מקרה ذרען אשר יזרע וכו' עכ"ל, עיין לעיל בריש פרkon במה שכתבו ותמצא פירוש נכוון לדברי התוס', והוא כי התם מרביבן שומר, לא להכנס ולהוציא דזה נדע מק"ו DID אלא לצרף בעין האי ריבוי, וכיון דהשומר מצטרף להיות כאוכל שוב מה איכפת לנו מה שהוא סותם את האוכל כיון דהשומר עצמו כאוכל יחשב, משא"כ כאן בדורות נבלה דלטומאה חמורה לא מצטרף השומר להיות קוריبشر, אלא להכניס ולהוציא שוב מעכבר הסתימה מליטמאו, דהרי הוה טומאה בלועה שאינה מטמא עי"ש היטב, ואע"פ דלשון התוס' דהכא אינו מורה על עניין זה שכתבנו אבל הדבר בעצמותו אמת לאמתיו אם כיוננו התוס' לך' או לא, כי האמת עד לעצמו ודוק"ק.

ע"ש משנה עבר חציו בשר וחציו אדמה וכו' עיין בפייה"מ לרמב"ס ז"ל שאע"פ שמצוות בע"ח זה דבר מותמיeo הוא, מ"מ שמע מגידים אין מספר שרואו בעיניהם בריה זו, ועיין בתפרט ישראלי שכטב נגד המלගים והמקחישים מציאות האי בರיה שמצוה בספר מחכם מחכמי האומות המפורסם שנמצא בבריה זו בארץ מצרים ושמה בלשון מצרי דיפוס ואקווליס ובלשון אשכנז שפריגנומי. והתו"ט שם כתוב לדעתו האי ברייה הוא טענה גדולה על מאימני הקדמות. והתפארת ישראל כתוב דכוונתו דאם נהיה חיota חדשה מדומה בלא פוי' הוא כען מעשה בראשית.

קפרייך, ומאן האי תנא, וע"ז קאמר דר' יוסי הוא דקאמר דמלא תרוד רקב מטמא במגע ובמשא ובוואל, וע"כ האי נוגע מהาย הוא ובטורמא רצוצה כדרכ"ז ודמחיין דאהלות, א"כ מאן פריך והא כתני מהาย, הלא כבר ידע דאייא תרי מיני מהาย, מהาย קתני רצוצה ושאר מהาย. ז') הלא הסברא בעצמה דחוקה מאד דנייהו דטורמא רצוצה בוקעת ועולה, מ"מ אס מכניס אצבעו בין שני המגדלים, ודאי לא טמא כלו נוגע בטורמא, ודוקא מהาย דהינו עכ"פ כמעט טפח בעין, וא"כ איך יצטרף אפלו מאהיל דהינו שווה איך מצטרף, דמ"ש מהא דעתך בה במעליה י"ז אי קרי לי נגעה ממש דאית בי נמי צד נגעה, מ"מ שיעורא אינו שווה דבגיעה סגי מן הצד ובכ"ש מן גופו, ובטורמא רצוצה בעין דוקא כרוחב ואוריך טפח מגוף ולמעלה דרך מהาย, וכיון דאיין שיערו שהוא איך מצטרף, דמ"ש מהא דעתך בה במעליה י"ז ע"ב דכלל, אמר ר' יהושע דכל שטומאותו ושיערו שווין מצטרפין, ואפילו טומאותו ולא שיעורא שיעורא ולא טומאותו אים מצטרפין, ואפילו לצד הקל שבשניהם, וכן פסק הרמב"ס בפ"ד הי"א מטו"א, ולמה יצטרפו כאז נגעה עם מהาย, כיון דין שיעורן לעניין הנגיטה שווה. ובאמאי תראה שהרמב"ס ז"ל בסוף פ"ד מטומאות מת לא חילק כלל, ולא פסק לא כר"ז ולא כאבי ולא כרבא אלא דכל נוגע ומายיל אינס מצטרפין, והמעין בפיה"מ לרמב"ס בראש פ"ג מהאלות יראה שיש לו שיטה אחרת בכל הסוגי" דהכא, והאמות איגד שקשה לי העיון בעניין זה, באשר לא עסקתי הרבה בטומאות וטהרות ונגעים ואהלוות ולכן י"ה דברי בזה מועטים ודוק"ק.

תוס' ד"ה קסביר ר"י טומאה אינה בוקעת ועולה וא"ת וכו' ויל ע"ג דסביר ר"י טומאה טמונה אינה בוקעת, מודה בדורות סתומה שמטמא באוהל כמו מטה בכשותו דמוודה ר"י דמטמא עכ"ל, ואני בער ולא אדע דמת בכשותו אינו סתום ובלתיה, ולכן אין הcessות מפסיק, אבל האי קולית דסוטם את המוח מכל צד והוה טומאה בלועה שאינה מטמא, ובוקעת ועולה לית ל"ר, א"כ איך יטמא ואפילו ה"י שיק בעצם שהוא לבוש בתולדה ביטול, כמו בכשות מ"מ לשויי" האי עצם כמו בשער ע"י ביטול א"א כמו שפרש"ז ז"ל לעיל קכ"א ע"ב ד"ה והוא שכנסו, ועוד בשאר מקומות דבטול מהני לשויי" אובל אבל בטומאה חמורה לשויי" בשער לא מהני מחשבה, ולכן דברי התוס' צ"ג בעניין ודוק"ק.

דפ קכ"ז ע"א גמר' ורמי דר"י אדר"י דעתך הכלב שאכל בשר המות ומית הכלב ומוטל על האסקופה רמ"א וכו', הנה מדקפני מוטל על האסקופה משמע דאלו בתוך הבית לעולם הבית טמא, וכן ממה דאמר ר"מ מביא את הטומאה ואני מביא את הטומאה נמי משמע, דטומאה חזק בית וצריך להביא ע"י אוהל הצואר שהוא פותח טפח. אבל ר' יוסי דקאמר רואין את הטומאה אם הוא מכנד המשקוף עכ"ב דתלי אי הטומאה בבית, ולכן לא כתני מביא ואני מביא, אלא הבית טמא והבית טהור, ומהנה מוכיח דר' יוסי סובר דטומאה רצוצה וטמונה בוקעת ועולה. אלא דמוהרשי"ז ז"ל נתקשה בזה דאם צואר הכלב חשוב דבר המקובל טומאה, למה לי טומאה בוקעת ועולה, תפ"ל-DD בדור המקובל טומאה אין חוץ מפני הטומאה עיין במרהש"א ומהר"ס' ומרהר"ס' לבילין ולב אר"י ז"ל שהראיינו בפירוש דברי התוס' והגמ', אולם לפער' דהא דזא דבדבוקעת ועולה טומאה אינו חוץ מפני הטומאה הוא משום דכיוון דמקובל טומאה מן המת ממילא לא מצי חיז' אולם האי בשר המת בתוך הכלב כיון שהוא טומאה בלועה ורצואה, אי לאו דבדוקעת ועולה לא מצי מטמא את בשר הכלב טו"א, דטומאה בלועה אינה מטמא דהרי מגע בית הסטרים הוא, וא"כ שפיר חוץ מפני הטומאה וזה ברור ואמת בעניין, ומקום הניחו לחתוגדר בו ודוק"ק היטב.

קאמר יוшибו חلد כי אדם יש גם בים ודוק".
ע"ש גMRI כל תשחשיש ועיירון שוה, ופרש"י שימושן שניהם פנים כנגד פנים כגון אדם, ובבכורות אמרינו דאי בכל בע"ח שימושין פנים כנגד פנים אלא אדם דג ונחש ושמעתיה שיש מכאן תשובה להאמרם שהאדם שרשו מן הקוף וברבות העתים נזדקך דהרי האדם והקוף אין תשמשן שוה.

ע"ש משנה האבר והבשר המודולדים בהמה מטמאן טו"א במקומן וכו', ובגמ' מדיק הא טומאת נבלה לא, ויש להעיר למה לא קתני זאת בפירוש כמו דעתنا באידך משנה ל�מן, האבר והבשר המודולדים באדם טהורין מטה האדם וכו' והכא נמי הדין כן, ולמה השמייט כאן עיקר הדין דבר המודולDEL אין בו מושום אבמה"ח ע"פ שאינו מעלה ארוכה וועוד לפול. ונראה לפע"ד עפ"י מה שבאי במלאת שלמה על המשנה דפוס ווילנא ז"ל הר'ם בכריתות פ"ג נסתפק ר"ע בזה ושאל לר"ג ור"י ע", והכא פשיטה לי, פ"י הראב"ד בפי התו"כ בתור דשמעינו ר"ע מינינו קבעינה במתני' ואגמירינה לתלמידיו עכ"ל, ועיין בתו"ט שם על הא דרואין אלו ק"ו מ אדם ז"ל, ובפ"ט דחולין לפינן לה מקרה דכתיב כי יפול עד שיפול ולא דטרח למכתב מלטה בא"ק, שהרי כתבתי שם דעתיך קרא למיתה עשה ניפול ואבר המודולDEL מAMILIA משמע"ע עכ"ל. ופלא והപלא איך לא הרגש דא"כ מה נסתפק ר"ע ומה השיבו לו ק"ו מ אדם, כיון דעתך לך קרא על מיתה עשו ניפול, וע"כ לומר דהו ר"ע והוא ר"ג ור"י לא יידעו מה אי דינא דmittah עשה ניפול, אלא שמעו באדם ובלי לידע מניין, ובמה למדנו יחש, ולמדו ממוני להמה מק"ז עפ"י סידר ר"ע, שאליבי' נסדו כל משניות, הני תרתי משניות דהכא, חדא בהמה וחדא באדם וכיוון דגוף הדין שמעו באדם ובלי לידע מניין, ובמה למדנו ז"ו, لكن שפיר עבר ר"ע דבבמה תנא דמתמא טו"א ולא תנא בפירוש טהורים מטומאת נבלות, וסמק רך אידיוקי כדי להשמעינו דעיקר האי דינא באדם שמעניא ורך ממש נלמד מק"ז אבמה. אולם התנאים שאחריהם צכו לילופota דכי יפול מהם במותם דmittah עישה ניפול דהרי בטיפה קתני דמותה הברמה האבר מטמא משום אבמה"ח ולא משום נבלה אז דברי ר"מ כדקתי נא במשנה שאח"ז דהא "דaber ר"ע שהוא סידר רישא דמתני' וכן הוא בא"מ במתמא טו"א ואב ברהינא במתמא טו"א רישא דמתני' וזהו ר"ע יסוד המשנה והאבר והבשר המודולדים באדם טהורים" דברי ר"ע יסוד המשנה והא באח"כ מות האדם וכו' והابر מטמא משום אבמה"ח דברי ר"מ. ואחר שזקינו לדברי ר"מתו לא צריכין לק"ז הניל' דארדרה בהמה ידיעין מקרא ואדם נילוף מבמה. ולפ"ז הי' לו לרביינו הקדוש לשנות כאן בפירוש דבר המודולDEL טהורין אלא דהמשנה לא זהה מקומה כאשר נשנית מר"ע יסוד המשנה CIDUOVEL מ"מ הש"ס פריך שפיר טומאת נבלה ליטמא ולא סגי לי בק"ז מ אדם, דהרי מותוך דברי ר"מ מוכחה דעיקר הדין בהמה ולא מק"ז אלא דלפ"ז קשה מניל' למילף אדם מבהמה דילמא שאני אדם דמתמא מהחים וכק"ז של ר"ג ור"י דשם בכריתות, וקיים זו באמת הקשו התו"ס' שם בכריתות והניחו בליא יישוב. ולכאורה ל�"מ לפי מה שכי התו"ס' ל�מן סוף פרקו ד"ה כיitz דילכאו' נרא אבמה"ח באדם דמתמא מבניין אב דשרצים ובהמה אני עיי"ש, וא"כ הוא לא מצין להחמיר באדם יותר מבהמה, כדי לבא מה"ד להיות כנדון, אלא דהתו"ס' בעצם כתבו דמתוך המשנה דפליגו בה ר"א ור"י לא משמעו כן, ועיין בלב אר"י שם דתפס שנעלמו מהתו"ס' ברייתא מפורשת נזיר דף"ג והוא מדברי הספרי ופסקו הרמב"ס בפ"ב מטו"מ דדרשו בחל חרב זה אבמה"ח שלפטו רחוב עיי"ש, וא"כ הדרה הקושי" לדוכתי' מניל' דאיינו מטמא במקומו קודם שנתלש

ולפי דעתינו הנהפוך הוא דלפי חכמי הטבע שאומרים דאי שום מציאות בעולם להווית חיות חדש רק ע"י הטלת ביצים ופו"ר יש תשובה גדולה נגד מאמיini הקדמות, דחוית הראשון מאן בראשו. **תוס' ד"ה** יכול אף לא ריקמה, וא"ת ולרכמה ל"ל קרא לעניין טומאה, הא לעניין אכילה פשוטה לנו לעיל ס"ד ע"א بلا קרא שams רקמה ואכלת דלקה, ועיין בלב אר"י ולא הבנתי סוף דבריו דאי שכתבו התו"ס' מכוחו שפיר בשיטות דלעיל. אבל מה שיש מן העיון הוא לדעת הרמב"ס ז"ל דס"ל דבצוי טמאים ושרצים לית בהו מלכות אלא אישור בעלמא בח"ש משום דכל אתה מריבוי הכתובים איון בהם מלכות, וא"כ אם לא נדע ביצה מושקת דטמאה הן לעניין טומאה והן לעניין אכילה, אלא מריבוי דהטמאים כאשר נראה מהאי ת"ר שהביא כאן מלכות מניל' אבל עז דלשון המשנה מהופך הוא מלשון הברייתא דת"ר, דבמשנה כתני דביצה השרץ המורוקמת תהורה, ניקבה כ"ש טמא, הרי דלא אתה לאשמעין כלל דריוקים טמא כמו השרץ השורץ על הארץ, דזה דבר פשוט ולא צריך קרא, ומימילא גם התנה לא איתטרך לי' לשנות, ורק אדרבה דכל שלא ניקב דטורה אתה לאשמעין ואתה נלמד מהא דלעיל בקולית סתוםה הן בנבלה והן בשער דטורה וביצת השרץ שركמה הינו הך, דסתומה היא מכל צד, וכך איז בה טומאה לא בגע ולא במשא וכדლעיל, ומה דקטני האי דינא בביבת השרץ כל עקר, ולא סמך אدلעיל בקולית סתוםה, למדתי מדברי הרמב"ס ז"ל יישוב ע"ז דז"ל בפ"ד ה"ו מאבاه"ט "ביבת השרץ המרוכמת ע"פ שהשרץ נראה מותוכה תהורה" עכ"ל, והוסיף על דברי המשנה "ע"פ שהשרץ נראה מותוכה" למדנו זאת הוא הרבותא נגד קולית השרץ שהביא קודם, דהו"א בביבא שקהרום צלול ונראה השרץ מותוכה לא מקרי סתוםה. אולם הברייתא כתני להיפך דהטמאים אתא לרבות ביצת השרץ, יכול אפילו לא ריקמה תל"ל השרץ וכו', והוא נגד המשנה דאלו ה"י בעי קרא על ריקמה דמטמא לא ה"י שותק התנה דמתניתין מזה, אבל כוונת התנה דברייתא הוא למוד תהורה על לא ריקמה הו"א כמו לעניין אכילה דיש לנו יפותא דכל היוצא מן הטמא טמא, כמו כן נימה גם לעניין טומאה דהיו צא מן הטמא מטמא כמו הטמא וביצת השרץ טמא כמו השרץ במותה ע"ז מביא הדרשה דהטמאים לרבות ביצת השרץ והוא לאכילה דאסורה כמו השרץ אבל יכול לעניין טומאה נמי כן ת"ל השרץ. ובאמת כל אלו הדרשות אסמכות הנה, כי העיקר נבנה על הסברא והשכל הישר דלענין טומאה שאני דמחייב לייא דאסורה בשרצים דבמוצטם כתיב, וא"כ לעניין טומאה לא שייך ויצא מן הטמא דהרי לעניין טומאה הוה יוצא מן הטורה לך לייא טומאה בביבת השרץ כל והא גדרסין הכא בברייתא גם קולית השרץ, עיין בלב אר"י דבתוכ"כ ליתא, ובאמת אין כאן מקום לקולית השרץ דמה עי קרא דמות הוה כבשר אתמהה ודוק"ק היטב.

דף קכ"ז ע"א ת"ר כל מה שיש ביבשה יש בים חז' מן החולדה, אר"ז Mai קרא האזינו כל יוшибו חلد. ולכוארה תימא דהרי גם אדם לא נברא רק על הארץ ולא בים אבל עיין ב מהרש"א ח"א שכ' דבמאמור זה דימה את האדם לחולדה שאין לו יישוב אלא בארץ, ואם מביא מבול לעולם יכלה מן האדם כלו וגרע משאר בע"ח שנשאר מינים בים. ועדין צ"ע ודוק"ק.

שוב ראייתי בgem' בכורות דף ח' ע"א, הדולפנין פרין ורבין בני אדם, אר"ז Mai Dolfenin בני ימא פרשי' דגס יש בים שחצין צורת אדם וחצין צורת דג. ועיין בתו"כ פ' שמיini על קרא דאדם כי מות באולל למיוטי הסילונית שהוא דג שחציו אדם. וא"כ שפיר

בנהו משניות ר"ע שנאן, והוא לא ידע מדין דמייה עשוה ניפול ודוק'.

ע"ש גמר' נשחתה הבהמה הוכשרו בדינה וכוי' במא' קמיפלגי וכו' לכאורה' נראה דהפשט כמו שאמר ר"א בסוף הסוגי' דבחיטה מכשרת ולא דם פליגו דלר"מ דהדים מכשיר נתקשר גם האבר והבשר המודולל דבחיטה נעשית יד לאבר, אבל ר"ש דסובר בחיטה מכשרת ולא דם, לגבי הקשר השחיטה לא שיק' יד, בשלהמא בהקשר משקין ייל' דכל דנפל מים על היד חשוב כלו נסל על האוכל בעצמו, אבל לגבי הקשר השחיטה, כיוון דאין השחיטה מתרת האבר והבשר לדעת הרמב"ם מה"ת ולדעת התוס' ורש"י מדרבנן, הרי הא'i הקשר א"א לבוא כלל על הא'i אבר ואיך תhani מה שנותר הבהמה להכשר את האבר, וסבירא זו ברורה כל כך, עד שקשה לומר דהני אמוראי קר"א אמר כי חילקו על סברא זו. וא"פ שהתוס' כתבו כן דהני סברו גם בשחיטה שיק' יד להכשר לויל' דבריהם hei' נראה לי, דאפילו נאמר דיידעו מהא ברייתא דלעיל דרי' לע"א דלר"ש השחיטה מכשרת ולא דם, מ"מ נראה להם דר"ש כאן דמהדר לדברי ר"מ דאומר הוכשרו בדינה, לדבrio' קמשיב דאפילו לשיטוך דהדים מכשיר לא הוכשרו האברים והבשר המודוללים ומטעמים דקרוaro' הני אמוראי כאו"א לפי דרךו, Dai' משום דס"ל השחיטה מכשרת ולא הדם כבר נשנית לעיל במשנה ובברייתא דעת ר"ש, ומה שיק' הכא ולא עוד אלא דהשון נמי מורה דאהכשר דם דקאמר ר"מ קפיג' דהני המודוללים לא הוכשרו, מדקאמר לא הוכשרו דמשמע הם לא הוכשרו אבל הבהמה הוכשרה Dai' משום דआזכיר הקשר דם פלייג הוליל' לשחיטה מכשרת ולא דם וממילא הוה שמיין דלא שיק' על המודוללים הא'i הקשר וכסבירת ר"א דעל זו לא פלייג שום אדם כנפיע"ד ודוק'.

ד"נ ק"ח ע"א גמר' ר"מ' א' אם אווח' בקטן וגדור עולה עמו הרוי הוא כמוחו, התוס' הביאו המשנה בטבול יום שם אם אווח' בגדור וקטן עולה עמו. ולפ"ז צריך לומר דרי' יוחנן לאו דוקא באוח' בקטן אוין גדור עולה עמו אלא באוח' בגדור ואין קטן עולה עמו נמי לר"מ הוה כמחובר וזה לא משמע הכא. עכת"ד התוס', והוא לפלא בעיני דהרי' באבר המודולל אפילו מחובר בחוט השערה סגי, ובכל אופן קתני במתני' דהוכשרו בדינה לר"מ ואיך אפשר לומר דברון דלא לר"מ דוקא בחיבור שה아버 עולה עמה. ועיין במשנה כיריות פ"ג שם הגירסת "עד שהוא מניח בו כשבורה" אלא דהתוס' חדש מגניה, "כשבורה" עפ"י הש"ס ותו"כ ובאמת מכאן משמע דברון עכ"פ חיבור כדי שהקטן עולה עם הגדור וצע"ג.

שוב נתיבתי דגם באוקימיאת דרביה דמווי' ביש יד לאבר ע"י בהמה צריך לעיין איך קתני דהוכשרו מטעם יד הלא בחיבור כ"ש בחוט השערה שאין האבר עולה עם הבהמה הזאת יד איכא כאן כיוון דלא מיטלטל ע"י הבהמה וע"כ דעפ"י הרוב דבר דאיינו מודולל עד בחוט השערה או אולי הא'i בחוט השערה חז' מן העור קאמר דעתך לא שיק' כלל לבשר וצע"ג.

ע"ש ר'আتا בר'י' דרב איקי אמר בנתנקה הדם בין סימן לסייע קמיפלגי. אקורטמא זו דבר תימא עד להפליא הוא, דחוץ ממה שצרכין להכנס במשנה דברים שאין עליהם שום רמז, דמיירי בניתז' דם בין סימן לסייען על המודוללים ונתקנה קודם גמר השחיטה, עד מן התימא מה שייכות יש לפולותא זו אם ישנה לשחיטה מתוע"ס או אין לשחיטה אלא לבסוף לכאן דאין לו עסק בדיני שחיטה, ועיין באזכאים ל' ע"א דרבא ס"ל לר"מ אין לשחיטה אלא לבסוף ודוק'.

לגמר' וצע"ג ודוק'.

ע"ב גמר' תניה האבר והבשר המודוללים בבהמה יכול יטמאו טומאת נבלה וכו', כתוב הת"ח נקט בשער ע"ג דבר שר כי פול נמי אינו מטמא, לאשמעין דדוקא טו"ג אבל טו"א מטמא עכ"ל לא ידעת מה ליה לשמיינו את זאת, וכי לא נדע זאת מאבר דמ"ש בשער מאבר לעין טו"א, ובלא"ה נראה דהיא, "ואפה"ה טו"א מיטמו"ה אינו משלו הברייתא אלא דהgeom' מוסיף זאת לתרץ המשנה, דאפ"ה יפה קאמר התניא דמטמא טו"א. אבל לפע"ד נראה לומר דנקט בשער דמטמא עכ"פ בקדשים כשר טרפה, וכדעליל קכ"ג ע"ב, וע"ג דטומאה זו רק מדרבן, מ"מ שפיר כללו בהדי אבר לומר, יכול יטמאו טו"ג האבר מזורייתא והבשר מדרבן בקדשים. ולעיל נמי קאמר לשון רבים אי דאין מעlein אורוכה אפילו טו"ג נמי ליטמו. וכי על אבר ובשר ומתיישב לפי תירוץ ולא לפי תי' הת"ח ודוק'.

ע"ש גמר' מסיע לי' לרחב"א וכו', והחולש מהן בשבת חמיב', עיין בת"ח שכטב דלא אגופה דדין מאסיע, דדלא מא נמקו לא הויהCMDOLDELIIM, אלא אהא דקאמר דיש דבר דהויה כתולש לעין טו"א ולא לשאר ملي', מייתי' ראי עי"ש. ולפע"ד לא נראה כן דהרי' הש"ס לא מכח סתירת הדינין פריך מ"ש לגבי טו"א דחשוב כתולש ולטומאות אבמה"ח חשוב כמחובר דעתך לך"מ, דהרי' בראש פרkon כתני לגבי מפרכסת דמטמא טו"א ולא טו"ג, דלגביו טו"א חשובה ממשהה, אבל לגבי נבלות חשובה כחיה, דריבעה לטמא טו"א ממה שריבעה לטמא טו"ג כדקנתני במתני' שם, אלא דפרק אי דמעלה אורכה הרוי הוא מחובר ממש ולמה יטמא טו"א ואי דמיירי ללא מעלה אורוכה, ותלי רק בחוט השערה, למה לא נחשבזו לתולש יטמא משום אבמה"ח, ע"ז קאמר דעתך לאו דשומאל מהכי ילף נמי נגד הסברא החיצונה. וא"כ הוא, אי לאו דשומאל מהכי ילף נמי לעין שבת דחשוב בצמכו כמחובר, באמת מנ"ל הא'i דינא לחיבו' חטא את נגד הסברא החיצונה, אלא ודאי דמשם ילף ע"ז קאמר מסיע לי'. ועוד זאת אי כדעת הת"ח הרוי התוס' הקשו למה לא הביא סייעטה משנתני ותירציו משום דאין מפורש במשנה דריש מטמא טו"ג אלא מדיוקין, ועדין קשה למה לא מביא המשנה דריש פרkon דשם מפורש במפרכסת דמטמא טו"א ולא טו"ג, דלגביו טו"א חשובה ממשהה ולגביו טו"ג כחיה, וצ"ל משום דמשם ליכא סייעטה על גוף הדין. אבל הא ודאי אמרת דעתך אין ראי' דצמכו הוה כמחובר, אבל מהכחא שפיר איכא ראי' מודוללים לעין טו"א, דאפשר דהויה כמחובר יותר מחוחר ממה שמחוחר כהבר התלוי בחוט השערה, ע"ז מביא אח'כ לימה מסיע לי' מונסתפה דירקות שצמכו באיביהם וכמוש"כ התוס' ד"ה לימה. באופן דמסיע לי' הראשו הוא על סוף דינו דהחולש מהן בשבת חמיב', ור"ל דמקרה דכי יפול עד שיפול נוכל למילך לכל מיili' דאפילו חיבור כל שהוא חשוב כמחובר, ואת פשיטה ואיל' דצמכו אין חיבור פחות מחיבור אבר לגוף התלוי בחוט השערה, אבל עדין אפשר לומר דצמכו חשוב חיבור יותר ולא יקבל טו"א ע"ז מייתי' מתופסתא דירקות שצמכו, ודוק'.

תולס' ד"ה דרhamna אמר כי פול עד שיפול תימא מי' משמע כי יפול לעין זה וכו'. הנה רשי' ז"ל כי' דאיינו קורי' נבלה עד שיפול והוסיף תיבת מובלתם דלא מכி' יפול נוכל למילך לכל מיili' דאפילו נבלה כל זמן שיש לו קצת חיota, וכען זה ממש פי' לקמן במתני' דaber ובשר המודוללים באדם טהורם פרשי' משום דכתיב כי ימות ודבקות מעט מצליל מן הטומאה וכן פי' הברטנורא, והתו"ט' נתקשה שם ופי' כתוס' דהכא, דמוני' יפול מהם במותם קדרש. ועיין שם וכן לעיל במשנה מה שכתבתית דכל זאת ליתא דהרישא

והרמב"ם עיין לקמן.

אבל מה שיש להעיר דמן"ל דבר אחר הון מה"ח והן מן הנבללה לא בעין כזית בין הכל בצירוף גדיין ועכומות, דילמא לעולם כאית. בעין וכמו לעניין אכילה דקאמר רב לעיל ק"ב ע"א דאמבמה"ח צרייך כזית אכילה כתיב בי, ולמה יהי חלוק שיעור טומאה משיעור אכילה באבר, וממצאתה שהעיר בזה בעל משנה אחרונה במשניות ווילנא שם באוחלות פ"א מ"ז, וסימן ז"ל "וז"ל דעיקרו הלכה היא וכן משמע פ"ז דעתות שהשיב ר"א לא אמרו אלאابر מה"ח ולא חייש לך י"ז דילפי חכמים מושום דהלהה היא ואין דינן ק"ו מולכתה" עכ"ל ולכאורה אדרבה מר' יהושע דין בק"ז והלכ' כמוותו נשמע דאית ל' קרא, יישוב ע"ז עיין בדיבור הסמור.

ועכ"פ היוצא לנו מן האמור דלר"א דס"ל באדם דוקאابر מה"ח ולאابر מן המת, ע"כ גם בבהמה ס"ל וכן דוקא אבמה"ח מטמא אבל מנבלה לא אם נאמר דגס בבהמה עיקרו מהלהה, עיין בדיבור הסמור.

ע"ש גמר' אבר מה"ח דמטמא Mai קרא אר"י א"ר, וכי ימות מן הבהמה, והאי מביע לי לאידך דרי"ר וכו', א"כ לכתב רחמנא מבהמה Mai מן הבהמה ש"מ תרתי עכ"ל הש"ס ומיא לא יכיר דין דרשאה צו כדי לסמוך עליה לשຽוף תרומה וקדשים וללקות ולהייב קרבן על טומאת מקדש וקדשו וההרטש"ש בהגחותיו כתוב וז"ל "לכתוב מהבהמה וכו' אם זה דקדוק, ק"ל קרא דפ"נ מהעהוף למנחו וכן מהבהמה למינה ועוד קראי טובא" עכ"ל, ועיין בתורה תמיימה על דרשאה זו שהביא דברי הרמב"ן ז"ל בסה"מ שכתב בכל מקום דקאמר בגמ"י, Mai קרא" הוא דרבנן והקרא איינו אלא אסמכתא בעלמא, ותמה לפ"ז דחאה הכא ואדי מדין תורה אבמה"ח מטמא ולכן כתובatz"ל דעיקר דין זה מהלהה ומ"מ רצה הש"ס לסמכה אקרה, והוא ממש"כ בעל משנה אחרונה שהבאתי לעיל, ומעתה לר"א דל"ל באדם רק אבמה"ח ולאابر מן המת, ה"ה בבהמה ליח לי" דברן מן הנבללה תטמא, ולפ"ז הוול"ל לקמן דפריך על ר"ש דמתהר ממ"י דס"ל קר"מ דמטהר אבר מן הנבללה, כמו שמתרכז לקמן על דמתהר באדם ויל"ו ודוו"ק.

ע"ש גמר' וכי ימות מן הבהמה וכו' זו טרפה ששחתה, בפ' בהמה המקשה ובפתיחה הוכחתוי, דاع"פ דשחיטה כשרה מטהר את הטרפה מטומאות נבלה אבל אבר המודולד בה לא ניתר, כי גם החותך אבר ממנו אחר שחיטתה אית' ב' אבמה"ח, כי רק מיתה מוציאה מיד' אבמה"ת, ודבר זה הוא נגד דעת התוס' ויתר הראשונים, אבל מ"מ האמת כן הוא כאשר ביארתי שם בארכוה דוק ותשכח.

ע"ש גמר' בין רבינו לר"ע איכא בגיןיהן ארוכובה, עיין בתוס' ואני תמה דחאה כי כל הנוגע בנבללה כתיב וקיים נמי על אבר דמרביבן מוכי ימות מן הבהמה, ומובלטה ממעטין לעיל ולא בעכומות, ואיך אפשר שארוכובה שאין עליו בשער כלל תטמא כיון דעת עצמות אין עליו שם נבלה, וצ"ע ודוו"ק.

ד"ג קכ"ט ע"א גמר' אמר אבי הרי אמדנו כופת שואר שיחדה לישיבה טומאותו לאו אורייתא והתוס' התמייה, דא"כ אמא בטלה מטורת חמץ ומותר להניחה בביתו וכותב ק"ז ז"ל דמיiri בביטול דסגי מדאוריתא, ולא הבנתי דהרי כיון שיחדה לישיבה הרי לא כיון עלייה בביטול חמוץ, אם לא שנאמר שבפירוש ביטול האחד, אבל יותר תמורה דהרי משמע דשרי להשתמש בה בפסח לישיבה ואין לך חזירה מן הביטול יותר מזו, אלא דיל' דלגביה חמץ דהתרורה גילתא ביטול בלב ובמוחשנה מהני להנצל מלאו

ע"ש עיי רבי בהמה מהו שתעשה יד לאבר, עיין בת"ח ובהගות המהרטש"ש דהן לעניין טומאה והן לעניין הקשר קמבעי, וכן משמע מדברי הרמב"ם ודלא כרש"י שכטב דהיכא דהוכשר במים לאחר לדולו קמבעי אם נגע טומאה בבהמה מהו שתעשה יד להכenis טומאה על האבר בעודה בחיה, והנה מה ראה רש"י ז"ל בכחה לחלק בין טומאה להקשר, אולם לפע"ד רש"י ז"ל והוכיח זאת מונתני די בהקשר נמי קמבעי, הלא נפשט ממתני דקთני פלוגתת ר"מ ור"ש ולדעת רבה בעל האיבעி בבהמה נעשה יד לאבר קמיפלגי, א"כ למה נקט פלוגתת בשחיטה הבהמה ונתקשרה בדמייה, ולא נקט נכרהה הבהמה בחיה ע"י מים, כי הלא הרישא דקתני מטמאן טו"א במקומו וצריך הקשר מביחיה קאמר, והויל' להביא ע"ז פלוגתת ר"מ ור"ש אי הקשר מים ומגע שרך על הבהמה מהני לאבר, וממילא נדע דה"ה לאחר שחיטתה בהקשר דס דפליגו אי מהני על הדולדלים, וכי לישב זאת הוכיח רש"י ז"ל דגביה הקשר ודאי דלא הוה הבהמה בחיה יד לאבר, لكن לא פליינו אלא בשחיטה הבהמה. וטעמא חלק בין טומאה לעניין זה ודאי קשה, אלא דרביה בעל האיבעி ע"כ הי' סובר איזה סברה, חלק, וזה שמדיק רש"י ז"ל וז"ל "רבה אוקים פלוגתיהו לעיל בבהמה נעשית יד לאבר, עיי רבה וכו'", ולכאורה' לרוב אוקימות דעליל צ"ל דעתמא דר"מ הוא דס"ל בבהמה נעשית יד לאבר, אבל להנץ מ"ד כיון דר"ש החולק טעמא אחרת איית לי ובפרט לר' אש' דהוא אוקימתה הייתר פשוטה ממש"כ למעליה, ר"ש חולק מושום דס"ל שחיטתה מכשרה ולא דס, ולדידחו באמת האיבעி דרביה אם בהמה בחיה נעשית יד לאבר אליבא דר"מ מציא קאי נמי אחשר, דלדידחו לא מצין למיפשט ממותני כלום כמובן, ולכו' הרמב"ם ז"ל דעתמא פסק קר' אש' אוקימתא בתראי' בגמר', שפיר כתוב אדם בבהמה בחיה נעשית יד לאבר אפילו אחשר מסתפק בגמ' ודוו"ק.

ודש דאפיקו נעשה הבהמה בחיה יד לאבר לעניין הקשר וטומאה לא סגי ביאת מים ונגיעה שרך על עורה, דהרי העור רק שומר לבשר ושומר ליד ודאי לא אמרין מ"ז דושמר על גב יד דלא, אלא צריך ביאת כدلעיל קי"ט ע"ב, מכש"כ דושמר על גב יד דלא, אבל בשתיית מים קשה ודאי מים במקומות הדולדול על צד הבהמה, אבל בשתיית מים קשה ודאי לומר דליהו הקשר על המולדלים ודוו"ק.

ע"ב גמר' מותה הבהמה: Mai איכא בין אבמה"ח לאבר של נבלה וכו', הנה גם שניהם מטמאן בכל שהוא וכדנתן בפ"ק דאוולהות דאייריים אין להם שיעור הון במת והן בנבלה ושרצים, והנה באבמה"ח דרש לקמן מקרא דכי ימות מן הבהמה דמטמא, וצ"ל דמק"ז מטמא אבל מנבלה לא פריך הש"ס מנ"ל דמטמא, וצ"ל דמק"ז מטמא כמו במת ותלו依 בפלוגתא דר' אליעזר ור' יהושע כדלקמן סוף פרקון דר"א לא שמע אלא אבמה"ח ולא אבר מן המת, ור"י אומר ק"ז מה Chi שהוא טהור אבר הפורש ממנה מת שהוא טמא לא כש"כ, וא"כ בבהמה נמי רך לר' יהושע אבר מנבלה מטמא ומוק"ז מאבמה"ח, ואס תקsha לך א"כ איך אפשר דבר מנבלה יהי חמור מאבמה"ח דהא די לבא מן הדין להיות כנדון, ואס בשער הפורש מן אבמה"ח טהור איך בפירוש מאבר מות יהי טמא, לא מהכמה שאלת את זאת, דהרי באבר שיש עליו כזית בשער לא בעין ק"ז לטמאתו, דהרי לא גרע מכזית בשער דנבלה בעלמא דמטמא, כי רק על אבר שאין עליו כזית בשער בעין הק"ז מאבמה"ח, אולם לפי פ"י הרמב"ם בפיה"מ דלקמן וכן פ"י הרעב"ט במשניות, דר"ש דמטהר בצעית בשער ועכט כשוערה היינו בפירושים מאבר מן המת יש מקום לקושי' או אלא דבר התמייהו רבים וכן שלמים על פיה"מ

התנה דסיפה, אינו מטעם מיתה עשוה ניפול אלאadam כי מות כתיב, דמזה יש לדrhoש דכל המודולל אינו מטמא, כיון שלא מות גמור מקרי וכען דדרשין בנזיר מג ע"א במתעם לאפקי גוסס הרוי דאפיילו קצת חיות מציל ה"ה האי חיבור כ"ד של האבר מציל דיאנו בכל ימות דבעין מיתה ממש, וניהו דעת בשר לא צריך קרא אבל כיון דלאחר מיתת האדם הבשר נמי מטמא נקט גם בשר.

ו"ג דיש מקום עיוון, דמנין לנו באדם דבמה"ח טהור דהרי על אבמה"ח שהוא טמא, לא כמש"כ התוס' כאן דמנבנין אב משרצים ובמהמה ילפינן אלא מקרה דבחلل חרב וכמו שהבאה כאן הלב ארוי גמור" ארוכה כ"ג והוא מספרי ואשר כתוב הרמב"ס ז"ל בפ"ב מהל' ט" דבחלל חרב זה אבמה"ח שפלטו חרב וקשה טובא אבר מי כתיב כאן, ולמה לא קאמר ה"ה חרב שפלטו בשר מן האדם דהרי בהמה נמי פריך לעיל נימא דגס במה"ח מטמא, ודrhoשו הני תנאים כא"א למעט בשר מה"ח אבל כאן איזה מיעוט איכא למעט במה"ח באדם, אבל אם נאמר אדים כי מות כתיב ובעין ריבוי דחלל חרב דומי" דאדם ואז הוה ממש כדעליל, וא"כ הוה ניחא בפשיטות מה דנקט רשי ז"ל לאדם כי ימות כתיב, דבעין האי דרשנה כדי לטהר הבשר אחר מיתת האדם, דקתני אח"כ דמת האדם הבשר טהור דלא סגי לי בטעמא דמיתה עשו ניפול, אלא בעין עוד דרשזה זו דאמ"ד כי ימות לטהר במה"ח ודוק".

ע"ש גمرا" אל ר' יהושע מן החי ולא מן המת וקו"ח וכו', כתוב במגילת תענית פשחא עירא דלא למספ"ד הא רביה למספ"ד וכו', במשנה עדויות ליתה האי ראי' דמגילת תענית, והנה כבר כתבנו לעיל דע"כ עיקר הנני דינים דאמ"ח מטמא הון בהמה והון באדם הללמ"ס שם וכע"פ הני תנאים הראשוניים ודאי לא ידעו לא מדרשה דחלל חרב באדם, ולא מדרשה דמן הבמה דהרי ר'א אמר שמעתי שאמה"ח מטמא, והיינו מפני השמיעה ולא מדרש הכתובים ור' יהושע השיב לו דבר המת איכה ק"ו, ומה זה תשובה הלא אין למדים ק"ו מהלכה, ואם אבמה"ח הלכה אז אין זה מספיק ואיכא ק"ו על אבר מן המת, אבל הווסף לו כתוב במגילת תענית וכי ושם הוא יותר מק"י, והוא כמו בת מבת דלקין עליו CIDOU, וה"ה דקען זה ילפין שפיר גס מהלכה, ומ"מ השיב לו ר'א כך שמעתי מן החי ולא מן המת דאי למד גס זאת מק"ו ודוק".

ע"ש השתא דأتית להכי בין ת"ק לר"ש נמי כזית בשר ועצם כשבורה א"ב, ופרש"י ז"ל דעת בשר ועצם הפורש מאמה"ח קמתרה ר"ש בשניהם, וכר' יהושע דמתרה בשניהם, ות"ק מטמא באחת מהן או כר"ע או כר"ג, ועיין בתינוי"ט דנראה דוחק דהיה" כאן ההלכה קר"ש נגד ר"מ, ולפ"ע"ד עוד יותר דוחק לומר דיפליגו תנאים האחוריים בפלוגת תנאים הראשונים ר'א ר"ו ור"ג בעדיות פ"ו, יותר דוחק דהרי בדברי ר"מ לא נשמע כלל דמטמא בחדא כר"א או כר"ג דאדربה אם מתרה בשניהם כר' יהושע יותר ניחא ואיך קאמר ר"ש מתרה דבר דלא שמעין מתנה שלפנוי דמטמא ודרכי התינוי"ט דאי כאן דוחק אחר אלא דיהי הלכה קר"ש נגד ר"מ תומוהים מאריך והאת הכריח להרמב"ס בפיה"מ ואחריו הברטנורא לפרש דעת אבר מן המת קאי. אבל כבר צוחחו על פי' זה כולם כאחד, דכיות בשר מאבר מות הינו כזית מן המת, ואיך אפשר לטהר ויפה דחחה הלב ארוי" דברי התינוי"ט זהה, וכתוב שאין מז מצין דר"א מטהור אבר מן המת ומטמא אבמה"ח, וכותב שאין דמיינו עליה יפה, דתתס באין באברים כזית ומ"מ מות מהי מק"ו וכמש"כ לעלה מושם דאי למדין ק"ו מהלכה, אבל הכא הלא כזית בשר מאבר מות הינו ה"ך דהרי הוא מן המת.

דבל וראה מכש"כ שיחוד לשיבה תהני לבטו מטורת חמץ, אלא דלפ"ז אין זה אלא לשיטת רשי" ורמב"ס ז"ל דקרה דתשביתו אتا לביטול, אבל התוס' דסביר דביטול הוא מטעם הפקר ולא מקרי, לא שידך כאן האי ביטול מטעם הפקר, דהרי משתמש בו ושוב מצאתי מקצת דברי בלב ארוי" ודו"ק.

ע"ב אל אמריעתא, נשחתה בהמה הוכשרה בדמי" וכו' ועיין בבב ארוי, ולפ"ע"ד נראה דלנכרי ודאי לא שייך לומר מיתה עשו ניפול, כי האי דרשנה לשישראל נאמרה ולא לב"ג, אלא דלב"ג בלבד אבר המודולל אסור משום אבמה"ח, דהרי מכח סברא פשוטה פריך לעיל קכ"ז ע"ב אי דאין מעLIN ארכוה טומאת נבלות (זהינו אבמה"ח) נמי ליטמא, הרוי דס"ל להש"ס דכל שאין האבר מצוי להעלות ארכוה כתלוש דמי לענן אבמה"ח, אלא דקרה כתיב כי יפול עד שיפול, וזה ודאי רק ליישראל נאמרה אבל לב"ג אהדרין לסברא חיצונה דכל שעומד לפול כנפול דמי, אלא דיש לעין בדבר דהרי בשחיטה ניתרים המודוללים מה"ת לשישראל, וממילא גם לנכרி מכח מי איכא מיד, וע"כ לומר דגס לנכרי בעין עד שיפול דמכך מי איכא מיד אנו מוכרים לומר דגס לנכרי נאמר האי דין דעד שיפול אבל אס מתה בהמה ודאי לב"ג מותרין כנבלה עצמה, דמיתה עשו ניפול מנ"ל אצל ב"י, וא"כ קשה טובא איך קאמר הש"ס דאסיפה קאי אמתה בהמה הבשר צרך השר, וע"ז פלאג ר"ש דאי זהائق הרואי לאחרים, ואמאי איכא מיתה לב"ג ואין לנו מנוס מקושי" ז, אם לא שנאמר דמסברא נמי מיתה עשו ניפול, ורק דרך אסמכתא סמכו דבר זה אקרה דכי יפול מהם במתום ודוק".

משנה האבר והבשר המודוללים באדם טהורין, ופרש"י ז"ל דכי מות כתיב והברטנורא במשניות מוסיף, "אדם כי מות כתיב" והתינוי"ט קמתרה כיון דבסמוך קטני דמת האדם הבשר טהור דמיתה עשו ניפול, ממילא שמעין דבר ובשר המודוללים טהורין עשו ניפול טהורין עיי"ש, ולא עד דהא אין לנו קרא על מיתה בהמה שכתבנו באדם אלא בהמה, ומשם ילפינן גם באדם, ולפי מה שכתבנו לעיל סברא היא ולא בעי קרא, אבל כל זמן שהוא הוא נגד הסברא החיצונה, ולכן א"א לילוף בעין דוקא ניפול, אבל כל זמן שהוא הוא מעורה קצת אין זה אבמה"ח, דהאי כי יפול הוא נגד הסברא החיצונה, ולכן א"א לילוף אדם מבהמה, וכבר כתבנו לעיל דמהה שהתנה השמיית האי דינא לעיל בהמה, ולא קטני בפירוש האבר והבשר המודוללים בהמה טהורין, כמו דקען באדם מוכח דהני משניות ר"ע שנאן דלא ידע כלל מדרשה דמיתה עשו ניפול, דהרי שאל לר"ג ור"י בפ"ג דכՐתיות עלابر המודולל בהמה מה דינו והשיבו לו דשmeno באדם ומשם יש ק"ו על בהמה, ולכן העמיד התנה שהוא ר"ע עיקר דין זה באדם, ובכמה נלמד מק"י, והסיפה דמתני" דלעיל וודהכא לאו ר"ע אמרה דהוא לא ידע מימות שהתנה השמיית האי דינא וכעת אני רואה עוד ראי לדברנו אלו, דהרי האי "בשר" דנקט התנה אינו מדויק, דהרי עיקר דין הכא הוא, דהჩיבור הכל שהוא מציל מות הטעמה, ולמה קטני כלל בשר בהדי אבר, ואי מושם סייפה דמת האדם הבשר טהור, הלא גם זאת לא צורך, דאי היה קטני רק האבר מטמא משום אבמה"ח דנסמע מזה דמיתה עשו ניפול, ממילא דעת דהבשר טהור, אבל אם נאמר דר"ע אמרה והוא לא ידע מימות עשו ניפול, אז ניחא דlidid" אם מות האדם הון האבר והון הבשר המודולל מטמא משום אבר ובשר מון המות וריך כל זמן שאדם חי גס שניהם טהורין, ולכן פרש"י ז"ל מודדק היטב שכטב דעתמא דהאי תנא קמא שהוא ר"ע, ולא

במגע ובמשא ואוהול כמוות, והוא שיהי שלס כבריתו בשר גידין ועצמות" וכוי עכ"ל והנה עיניך רואות כי באבמה"ח מביא הרמב"ם דרשה דבחל חרב, אבל על אבר המת כתוב סתם דמטמא כמוות בלי להביא דרשה דאו במת דכתיב שם על אבר מן המת, ואין ספקacial דבכוונה השמייט האי דרשה מושם דפסק קר' יהושע נגד ר"א דקאמר ק"ו מן חמי מכש"כ מן המת. הרוי דסובר הרמב"ם דר"א ור"ג נס שנייהם ידעו ודרשו האי בחלל חרב על אבר המת מוצד צית בשר, ולכן מה דקאמר מה איכא בגין אבמה"ח לאבר מון המת היינו לאבר מון המת שאין עליי צית בשר אשר זאת אית בי טומאת אבר מן המת, אשר אז חל עליי בהפרידו מן המת, ואז בטל ממנו שם טומאת בשר המת, כיון דחל עליי שם חדש דהינו טומאת אבר המת, שהבשר שבו חלק מן האבר, ולכן בשםפריש האי בשר מן האבר ומוחברו לבשר מן המת להיות צית ע"פ שהזית בשר מעתים מצטרפין מבואר ברמב"ם בראש פ"ד מטו"מ, אבל האי בשר מן אבר המת שהי עליי שם טומאת אבר דלא בעי שיעורתו לא מחייב לוטומאת בשר המת דביני שעיר כזית דזה מקרי אין שיורו שוה דהאי צית בשר של האבר הי מתחלה מטמא בצריך עצם וגידין גם פחות מכך בין הכל, ולכן אבר המת ובשר המת מקרי אין שיורו שווין ולא מצטרפין לדעת ר"ש כנעלע"ד ליישב שיטת הרמב"ם ז"ל לפי חומר העניין, ובפרט מאחר שפרש"י ותוס' אמר א"א לקבלו מרוב הדוחק, והדוחק מתגדל בשנתבונן דלמה לי להש"ס להאי השתא דעתית להכי, כיון שכבר נתישב טעם דר"ש דס"ל קר"א ומזהר באבר המת, והבן.

ודע גם בלא"ה תהיו קחצינה בהני פסקי הרמב"ם שכותב דחល חרב היינו שפלטו חרב דאל"כ מה לי חרב מה לי אבן או דבר אחר ובאמת בגמ' שם בנזיר מובלל לחוד קדריש, דחល בכ"מ הוא הנהרג ע"י אדם ולמה לא קאמר במתות שכולל הכל גם במתות מיתה טבעית, لكن דרשין בחלל זה אבר הנחלה מן החיה, (כך גירסת רשי' שם) וחרב דכתיב ATA דחרב הרוי הוא בחלל, וכך אצל גונע לא כתיב חרב, דחרב מטמא גם באוהל, אבל בחלל כתיב דקאי על אבמה"ח שאין בו כדי להעלות ארוכה, ולא ידעתו למהamina רמב"ם ז"ל בזה מדרש חז"ל.

עוד זאת בהלכ' ג' באבמה"ח כתוב חסר מן העצם של האבר כ"ש הרוי האבר יכול טהור חסר מברשו אם נשאר עליי כדי להעלות ארוכה בחוית ויתרפה וישלים ה"ז מטמא במגע ומשא ואוהל, ואם לאו מטמא במגע ובמשא ואני מטמא באוהל. ובHAL' ד' אצל אבר מון המת כתיב, חסר עצמו אם נשאר עליי בשר כזית מטמא כמוות שלם חסר הבשר ולא חסר העצם אם נשאר עליי כדי להעלות ארוכה נזיר כ"ג ע"ב שהביא הש"ס שם ברייתא מספרי דדריש בחלל חרבacea באבמה"ח שפלטו חרב. אבל האמת שהתימא חוותות עליהם דאיך עלה על דעתם דר"א ור"י דפלויגו באבר המת אי מטמא ידעו מהאי דרשה, דהרי בהאי ברייתא דרש ג' או במתות" דכתיב ש על אבר המת, והוא מוכחה לדריש אדם בחלל קאי על אבר הנחלה מן החלל א"כ האי או במת נמי על אבר מון המת קאי, וכן גבי טומאת נגעה דכתיב אח"כ בקרא, ועל הנוגע בעצם או בחלל או במתות" דרשין שם דף צ"ד ע"א, "בעצם זה עצם כשלורה או בחלל זה אבר הנחלה מה"ח ואני בו כדי להעלות ארוכה או מטה רשותה, וזה לא עני דבוני פ"פ שיעור עצם כשלורה וזה ליתא, לכל שהוא אבר לא עני דבוני או עצמו וכוי"ע עכ"ל, ואיך כתיב כאן אדם חסר הבשר וזה בו כדי להעלות ארוכה, הרוי הוא כשר עצמות המותים, והיינו טבעי עכ"פ שיעור עצם כשלורה וזה ליתא, לכל שהוא אבר לא עני שיעור, ואיפלו בפחות משועורה מטמא במגע ומשא דלאiat כיוון הראב"ד ז"ל בהשגתו וא"ג דלשוינו מגומג, והרבה טעויות נפלו בו, ולא כמו שהבון הכר"מ דהשגת הראב"ד קאי על שישאר בו כזיתبشر, אלא על שפסק הרמב"ם דחסר מן העצם או מן הבשר דתהור או אין בו כדי להעלות ארוכה, וזה אינו והוא עצמו לא פסק כן לקמן ננ"ל ודוק"ק.

בא"ד אבל אי מבניינא דשרצים ודבמה"ח אמאי אמרו לי לר"א מ"ט כרובה בשר וממעט עצם עכ"ל, ועיין מהרש"ל ומהרש"א ז"ל ואני הלא כבר כתבתי למעלה דר"א דבר מון המת טהור ה"ה אבל מונבלת דעתך דמ"ש. אבל מה דקשי' לי הוא דאמאי מבניין אב' ילפנינו, איך שיק' לדרוש פסוקים לאוקם על הבניין אבל תורה שבכתב איך יפרש דבר שהוא מפני השםועה תושבע"פ כי צאת לא

אבמה"ח אכן איכא גס באבר שיש עליו בשר הרבה, דהרי הבשר بلا רק באבר שאין עליו כזית בשר, כי רק אז איכא עליו שם טומאת אבר טהור ורק בהדי אבר מטמא, אבל טומאת אבר מון המת ליתא מות מצד צית בשר, ולכן מה דקאמר מה איכא בגין אבמה"ח לאבר מון המת היינו לאבר מון המת שאין עליי צית בשר אשר זאת אית בי טומאת אבר מן המת, אשר אז חל עליי בהפרידו מן המת, ואז בטל ממנו שם טומאת בשר המת, כיון דחל עליי שם חדש דהינו טומאת אבר המת, שהבשר שבו חלק מן האבר, ולכן בשםפריש האי בשר מן האבר ומוחברו לבשר מן המת להיות צית ע"פ שהזית בשר מעתים מצטרפין מבואר ברמב"ם בראש פ"ד מטו"מ, אבל האי בשר מן אבר המת שהי עליי שם טומאת אבר דלא בעי שיעורתו לא מחייב לוטומאת בשר המת דביני שעיר כזית דזה מקרי אין שיורו שוה דהאי צית בשר של האבר הי מתחלה מטמא בצריך עצם וגידין גם פחות מכך בין הכל, ולכן אבר המת ובשר המת מקרי אין שיורו שווין ולא מצטרפין לדעת ר"ש כנעלע"ד ליישב שיטת הרמב"ם ז"ל לפי חומר העניין, ובפרט מאחר שפרש"י ותוס' אמר א"א לקבלו מרוב הדוחק, והדוחק מתגדל בשנתבונן דלמה לי להש"ס להאי השתא דעתית להכי, כיון שכבר נתישב טעם דר"ש דס"ל קר"א ומזהר באבר המת, והבן.

ודע דלפי פ"י הרמב"ם ז"ל לפי מה דמסיק דר"ש מטהר בשר הפורש מאבר המת שאינו מטמא מושום בשר המת, ממיילא גם במשנה דלעיל דטהור דלמה נמי מפרשין כן דבשר הפורש מאבר נבלה איינו מצטרף לטמא מושום בשר נבלה, והש"ס לא חטא להאריך ולהזכיר אשemu להלמה בדבר שמילא משתמש ובפרט שלידינו אין כאן נפקota דין הלכה קר"ש ודוק"ק.

תוס' ד' היא צית בשר הפורש מה"ח ר"א מטמא, לכוא' נראת דבר האדים מה"ח מב"א דשרצים ובדבמה"ח וכו'. כבר כתבנו לעמלה שתפסו האחرونנים ז"ל דמעני בעלי התוס' נעלמו גמר' ארוכה נזיר כ"ג ע"ב שהביא הש"ס שם ברייתא מספרי דדריש בחלל חרבacea באבמה"ח שפלטו חרב. אבל האמת שהתימא חוותות עליהם דאיך עלה על דעתם דר"א ור"י דפלויגו באבר המת אי מטמא ידעו מהאי דרשה, דהרי בהאי ברייתא דרש ג' או במתות" דכתיב ש על אבר המת, והוא מוכחה לדריש אדם בחלל קאי על אבר הנחלה מן החלל א"כ האי או במת נמי על אבר מון המת קאי, וכן גבי טומאת נגעה דכתיב אח"כ בקרא, ועל הנוגע בעצם או בחלל או במתות" דרשין שם דף צ"ד ע"א, "בעצם זה עצם כשלורה או בחלל זה אבר הנחלה מה"ח ואני בו כדי להעלות ארוכה או מטה רשותה, וזה לא עני דבוני פ"פ שיעור עצם כשלורה וזה ליתא, לכל שהוא אבר לא עני דבוני או עצמו וכוי"ע עכ"ל, ואיך כתיב כאן אדם חסר הבשר וזה לא עני שיעור, ואיפלו בפחות משועורה מטמא במגע ומשא דלאiat כיוון הראב"ד ז"ל בהשגתו וא"ג דלשוינו מגומג, והרבה טעויות נפלו בו, ולא כמו שהבון הכר"מ דהשגת הראב"ד קאי על שישאר בו כזיתبشر, אלא על שפסק הרמב"ם דחסר מן העצם או מן הבשר דתהור או אין בו כדי להעלות ארוכה, וזה אינו והוא עצמו לא פסק כן לקמן ננ"ל ודוק"ק.

אבל ראה זה פלא והפליא כי תמיית סיובבת נס על הרמב"ם ז"ל, דז"ל בפ"ב ה"ג מט"א, "אבל שנחתק מן האדים הרוי ה"ה כמוות שלם וכוי' שאברים אין להם שיעור שמי' כל אשר יגע ע"פ השدة בחלל חרב, הדבר ידוע שדין חלל חרב כדין חלל אבן, או חלל שאיר דברים מפי השםועה למדו שלא בא זה אלא לטמא נוגע באבר שפלטו חרב וכו', הלכה ד' אבר הפורש מון המת מטמא

דיפליגו ר"מ ור"ש בפלוגתא דתנאים הראשונים הוא ג"כ דבר זר שלא מצין כמווהו, ואשר כתבנו לעללה דמה"ט נайд הרמב"ם והברטנורא מפי זה ודוק.

הדרן עלך פ' העור ורוביון

נמצא, וכן גם נאמר דמהלכה ידעו דאמנה"ח מטמא, ג"כ לא שייך לדריש פסוקים לפרש את ההלכה שהוא תושבע"פ ודוק.

תוס' ד"ה בין ת"ק לר"ש צוית בשור ועטם כשוורה א"ב, פ"י או עצם כשוורה דבתרויהו ליכא למימר לת"ק טמא וכו' ובלאי"ה נמי איך יחולוק הת"ק שהוא ר"מ על כל הנני תנאים הראשונים ר"א ור"י ור"ג בעדיות שמייה"נ דלא חדוד מיניהם, אלא דאפיילו הא גופא

פרק הארץ והלחיים

בחול' נמסר ההוראה לכוהנים להיות מורי משפטים ותורה לישראל, וכאשר הבא ק"ז בעחתת"ס אצ"ל בתשובה אחרונה לא"ח בשם הגאון מהרצ"ח ז"ל והגם שהוא דחאו, לפחות מכאן אכן ראי' ברורה לדבריו, ולא עוד אלא שהפסק מסיים לעמוד לשרח וכוי' כל הימים. ודורש בספריו כל הימים בין הארץ ובין בחו"ל. וראיתי בתורה תמיימה שכותב דוגמא הדבר לנשיאות כפים שצורך להיות בעמידה עי"ש. ובמחלוקת מכבוזו דבר בטל דבר דדרבה דחרי מאן דיליף בנ"כ שהוא בעמידה משום דכתיב בפ' עקב לשרטו ולברך בשמו, מה שרוט בעמידה אף ברכיה בעמידה, הרי מוכח דנ"כ לא מקרי שירות, וכן הא כתיב לעמוד לשרת ומאן דיליף מלאה עמדו לברך את העם, מה להלן בעמידה וכו' מוכח נמי דס"ל דנ"כ אין זה עבודה ושורת דאי עבודה היאala בעבודה בישיבה מחוללת כמובואר באזכים ט"ו ע"ב. אבל הדבר ברור לעמוד ולשורת הגם דעיקרו בעובד בביהם"ק קאי דלכןBei עמידה וכפרש"י עה"ת שם דאיין שירות אלא מעומד, אבל כיון דמסיים כל הימים דקאי על חול' ושלא בפני הבית רצה לרבות שירות הכהנים באזה"ז דחוא לא במנתינה נתינה דהוא גז"ש דאין אדם דן מעצמו לא צרך לתת טעם למה לא דן גז"ש זו, דהרי כל שלא קבל מרבו איינו יכול לדון. אם כן הוא ודאי שלא איצטרך התנא להסבירו כלל האי דינא, דאי היה מקבל מרבו ודאי הי' שונה אותו וכל דשתק מנ"י הרי הוא כפרש דלא דן האי גז"ש. והש"ס דקאמר לךן דראשית הגז והה מתנות הם לצורך לאפיקי מדרא"א אנו למדין דתננא שנאן לאפיקי מדהא, אלא אנן דשמעינו דרא"א אנו נדחה דתננא לא דרש האי נתינה נתינה, ובאמת אני נבוך אם נדחה עיז' ר' אילעאי דע"כ קיבל מרבו גז"ש זו, מפני שרבענו הקדוש לא קיבל דהרי לא ראיינו ולא שמענו איינו ראי' דהרי במס' עדויות מלא המשכטה מן ההלכות שקיבלו עי"ע עדות ואפיילו של גרדים, ולמה לא נקלט דברי ר' אילעאי שמעיד שקיבל גז"ש זו מרבו אפיילו לא שמעה רבינו הקדוש, וכעפ' הא פשיטה לי דתננא לא יקבע הלכה פשוטה שאינה צריכה, רק כדי שלא יבא אחד ידרוש גז"ש.

אולם לפע"ד במתנות וראשית הגז אף שאינם ממוצות התליות בארץ רבותא הרבה באית בהו להסבירו שנוהגין גם בחו"ל: והוא מפני שהפרשה שם בפ' שופטים שמצויה, זה משפט הכהנים מנת העם ונתן לכוהן. הארץ והולה"ק ואח"כ ראשית דגnek וראשית גז אאנך תחן לו מסיים כי בו בחר ד' אלקיך מכל שבטיך לעמוד לשרת בשם ד' הוא ובנו כל הימים ויזוע לכל והכי דרטעט המצויה מפורש בקרא לכ"ע דרישן טמא דקרא, והרי מקרה מלא דבר הכתוב דמש"ה תנתן כל אלו לכוהן כי אין לו חלק בארץ רק עומד לשרת בשם ד'. ומעתה מהיכי תניית נתחייב ליתן בחו"ל שכולנו שווין ככהן עם שאין לנו חלק בארץ, ואין הכהן עומד לשרת עד שבאמת יש לתמוה על התננא דמשנתינו מה שהיא על כהה לחיב בחול' במתנות וריה"ג גם בתרומה מה לן טעם לפטור משום דהוא תלוי בארץ, תפ"ל דאין בחו"ל שום טעם ליתן לכוהן. אולם טעמא דהא מלהת הוא לפע"ד כמו שנראה מפסק' התורה, דגם

ולע"ד דחא דמרבה בספריו מן כל הימים בין הארץ ובין בחו"ל איןנו מודוקדק דהרבivo הוא על הזמן, וצריך לומר דכוונתו בין בזמן שישראל שרוין על אדמותם ובין בגלוותם ודוק.

רש"י דה כל הקדשים שקדום מום קבוע להקדשן וכו' וכל זמן שלא נפדו לא, כדאמר בבכורות דדבר האי תנא קד"ד מדרחה מן הבכורה דאיון קדושה חלה על קדושה עכ"ל. עיין מה שאכתוב בזה לקמן אמשנה בכור שנטערב במאה בסוף הדיבור ד"ה ועוד ועד ודוק.

תוס' דה תיתני מלכות ויתום הוומ"ל נמי תיתני מכלאים וטרפה וכו', רבים מותמיים על התוס' הלא טרפה פטורה ממתנות כدمבוואר لكمון. ולפע"ד פשט דעיקר דקדוק

לי, אבל עין בדיבורים הבאים ויתגלה לך סוד הענן על בורי' ודודוק'.

ע"ש גופה אר"ח וכו', אב"א משום דכתיב זה, ואב"א משום דזהו ממו שאי לו טובען עכ"ל הגמ', ולכאו' תימא רבתא אייא כאן דבכ"מ דקאמר תרי תירוצים האחד איינו סובר את השני, אבלanca הרוי דקאמר משום דכתיב זה, ע"כ נמי סובר דזהו לי' ממון שאין לו טובען, דעל זה א"א לחוק דמן יתבע ולמי ישלים, וא"כ האי „זה” למה לי ולומר דבמカリ כהונה וכגדאמרין גיטין דף לי ע"א דזהו כמו אתה לדידי, ושפיר אית ל' טובען ועל זה אתה קרא דזהה לפטרו. דזה פשיטה ליטתא, דכיון דזהו כתאו לדידי דכהן, אמא יפטור התורה את המזיק ואת האוכל. והנה כפי הנראה התוס' הרגשו בחומר קושי ז', ולכן כתבו דאייא בין הני תרי לישני דלישננא משום דין לו טובען ניהו דין יכול לתבעו בדיונים, בדיוני שםים מיהא מחיב, אבל לילך'DDRISH לי' מ'ז'ה' אפי' בד"ש נמי לא מחייב עכ"ל. אבל הר"ז ז' דעת אהרת עמו דנטקשי' לע' על מה דקאמר משום דזהו ממון שאין לו טובען דמאי אר' מזיק אפי' אתנייהו נמי אין להם טובען, ולכן פ' דהכי קאמר בגין דמנתנות כהונה ממון שאין לו טובען הוא, ניהו וכי אוננייהו בענייהו מחייב משום מצוה, כי ליתנייהו אין לו טובען הוא, ולא דין ממון הלך פטור לנמר, ולכן לא נתחוור לי' מה ש' התוס' דלאצאת ידי' שםים חיב, דכיון דליך כאן מצוה דהרי ליתנייהו שוב אין כאן שום חיוב אפילו לצאת ידי' שםים, מיהא משום מידת חסידות ודאי מחייב גם לשני הלשונות וליכא שום חילוק בין הני תרי לישנא, אלא משום דאייצרך „זה“ לדרשה אחריתא, לכן קאמר ובב"א עכט"ד של הר"ז ז', וכל דבריו אינם אלא דברי תימא, דলפי פירושו עיקר חסר מן הספר, דהא דזהו ממון שאין לו טובען לא מצליל לי' בדאיתנייהו, וממילא גם בליתנייהו לא מצליל לי', אלא משום דבליתנייהו אין מצוה, וזהות הול'ל, משום דמנתנות אין הוא מיותר ומורה היפך דעת הר"ז דהוול'ל, משום דמנתנות אין לו טובען", אבל מדקאמר „ממונו“ משמעו דאית בה דין דין גם בDALITNIYAH, אלא שאין לו טובען, ובגופ העניון דין עם התוס' דנייהו דודאי יפה כתוב הר"ז דגס באיתנייהו הול'ל אין לו טובען אבל מ"מ מצינו לכופו משום מצות נתינה שעלי' וכמו שכופין על כל המצוות דעלמא אם איינו רוצה לקיימן, אבל מה שכתב בDALITNIYAH דשוב ליכא גס מעיקרא רק מדין מצוה אין זה שיק' לכחן לא הי' עלי' חיבור גס מעיקרא רק מדין מצוה שאין זה שיק' לכחן שיתבענו, אפילו הי' יחיד בעולם - (דכך כוונתו) זה ליטתא, דמכח המצווה שעלי' נתהווה חיוב ממונה לגבי החשב, דהרי אכן פסקין כמ"ד בקידושין דף י"ג ע"ב דמלוה הכתובה בתורה כתובה בשטר דמי, ונשתבעדו נכסיו למצוחה זו המוטלת עלי', עד שגס לאחר מותו יורדים לנכסיו, וכן פסק הרמב"ם במחושרי כפירה פ"א הי' ג' האי דינא וז"ל „האהשה שהביהא חטאנה ומטה יביאו הירשים עלתה ע"פ שלא הפרישה אותה מחיים, כבר נשטעבדו נכסיה לקרבן והשיעבוד דין תורה הי' עכ"ל, והנה תראה דחטאנת אם לא הביהא ומטה אין להביה דזהו לי' חטאנת שמתה בעלייה, ומכם"כ שענן להפריש עליה מהדרה מתים וחופשי מון המצוות, אבל עולתה מביאין ואפי' מפרישן מונכסיה שהנicha, ועיין בשבועות דף ח' ע"אDKRBN YOLDAT איינה באה אלא להכשרה לאכול בקדושים, וא"כ כיון שמתה אין לך בטל המצווה יותר מזו, ואיך כופין את הירשין להפריש עליה שהיתה אמש מחויבת מצד המצווה וכדי להכשרה לאכול בקדושים, עתה אחר שמתה ואין כאן מצוה ואין כאן טעם המצווה שהי' עלייה בחוויה נשטעבדו נכסיה להאי עלה, כי דמוכח המצווה שהי' עלייה בחוויה נשטעבדו נכסיה להאי עלה, כי מלוה הכתובה בתורה כתובה בשטר ונתחוויה דבר זה כתוב על

התוס' על הש"ס הווא, דהנה בביברות שס כתני תחלה דלקוח פטור ממערש, ואח"כ כתני במשנה שאח"ז הכל נכני לדיר להעתשר חז' מן הכלאים והטרפה וויצו דופן ומהUSR זמן והיחסים ונתקשו להו למה בחר התנא אחר לקוח דשנית קודם כלים שאחריו ודילג את כלום רקס יתומם דתקני בסוף ולא קשי' לחו רקס שתמורת יתומם הול'ל כלאים או תרתי מאותו המשנה גופה חז' מלכות דלא כתני שם בהדי איןך, אבל מעולם לא עלתה ע"ד התוס' שיאמר תתי טרפה. אבל לפע"ד דקדוקם לך' מחתנה נקט ל��' דקונת ל��' דקונת תחלה ויתום כתני לבסוף משום דבאמת פריך מכולם והוא כמי דאמר מלכות וכו' עד ויחום ורק מקצר ואומר לךו ויתום, ועיין בה' ק"ז צ"ל שרצה לתרץ דברי התוס' دمشقת טרפה דמותרת בשקף טרפה בתוך העדר בטל מה'ת ברוב ומקריבין ג' ע"ג מזבח, ומ"מ איינו במעט דעשורי ודאי אמר רחמנא ולא עשרי ספק. דבר זה במחכ"ת איינו, וכאשר הארכתי בזה בפתחה דודק אבקפץ מן המנויים שכבר נפטר מפטר מפטר בהזה אמרין דלא מהני הביטול משום דלעולם הביטול משווה את המיצאות להעדר ולא להיפך מן ההעדר לא יתהו מיציאות, ולכן כל שפטור שהוא ההעדר לא יתריבע ע"י ביטול شيء' ביטול شيء' ביטול ממעשר אינה בעצם פטורה אלא דהטרפות הוא הפסול אותו מהעתשר מחותם איסורו וזה הוה מיציאות, דהינו איסור הטרפות וכל שנתבטל וuber הטרפות ונעשה מותר באכילה ואףלו להקרבה ממש'ב החת"ס ז' בעצמו מהיכי תיתי לא יתריבע במעטר, כי כל שנסתלק המנעה הרי הוא כשר הבהמות שבעדר, וזה ברור ואמת לאמתו בס"ד.

ע"ב גמר' אי אגואי כא מעיל חולין לעזרה, ק"ז ז' בחדשיו קמתימה איך אפשר דכל זובייח' זבח בירוח מקום יביאו חז' ושוק לעזרה, אלא משׂו'ה הותר לו בשר תאזה משום כי ריחק ממך המוקם, ואפי' למ"ד דלא דרש כן לעיל י"ז ע"א, אבל דרכיה דרכי נועם כתיב עי"ש. ובמחכ"ת לק"מ דהאי תנופה אפי' בקדשים אינה אלא למצואה ולא לעכב ומכם"כ בחולין ולכן בירוח מקום יתנס לכחן ויאכלם בני תנופה, אבל הש"ס מדיק שפיר דאם בחולין אין לתנופה שום מיציאות, אז מוכח דלא נאמרה מצות חז' ושוק בחולין כלל, וזה פשוט וברור ודוק'.

ע"ש אלא „זה“ למה לי, לדרכ"ח דאר"ח המזיק מנתנות כהונה או שאכלן פטור משללים. מנתנות דקאמר הכא הינו זרע והולה"ק וכן כתיב הרמב"ם בראש פ"ט מביברים דלאר'ו והולה"ק קראו חכמים מנותן סתם, וכן מוכח בפרקן בלשון הגמ', ויש ליתן טעם בקראייה זו משום דלעומת תרומות ומעשרות וחללה וביכורים דבכלן אייא בהן מצות הפרשה אשר על ידה נתקדשו ואין לבעלים בהם אלא טה'ין של מצות נתינה, קראו זרע והולה"ק מנתנות שאין בהם מצות הפרשה ורק נתינה בלבד והוה מנתנה ממש,DKDOSHA לית בהו, וראשית הגז DCOTOTI אלא דין זה מידי דאכילה, לכן לא קחشب בהדייהו דין ואיך ונקרו ראשית הגז, והנה אם טעמא דרכ"ח מקרא דזהה כדאמר בחד אב"א, ניחא דקאמר עירק דין על זרע והולה"ק, ושאר מנתנות כהונה נילוף מננייהו, אבל אי טעמא משום דזהה ממון שאין לו טובען כדי אב"א שהוא העיקר, וכאשר פסק נמי הרמב"ם בפ"ט היז' למה אמר ר"ח דין בהני ולא בכל מנתנות כהונה והכי הול'ל, כל מנתנות כהונה שאכלן או היזק' פטור מלשלם, וכן מוכח מון פסק הרמב"ם שהביה דין זה רקס בכואן שכטב עבר ואכלן או היזק' או מכרו איינו חייב לשלם, ולא עוד אלא שפמא שפסק בריש הלכ' מעשר האי ברייתא דלקמן מניין לע"ב שהליך פירוטיו טבלים וכו' בסתם ודלא אקומה דגמי' בדאותו לדי' בטבלייהו, מוכח דלא מטעם דין לו טובען פטור

שביירנו לעיל, ולא הזיק שיעבודו' של חבירו אבל כאן דהbulimus כבר נסתלקו וקיים מה שנצטו לעני ולגר תעוזב אותם, מי שבא ולוקט שלא כדין ודאי מזיך את הענים הוא וחיבר מדין ממען אלא שאין לו טובין, וא"כ מהכי תיתי לא יתחייב ב"יש אם לא שנאמר דעת מעשה עני המותחلك בתוך הבית קאי דחתה"ג נ"כ לבעלים, אבל גם בעזה אני אומר בשעה שהבהעה"ב נוון לו הרי סילק את עצמו ממנו, והאי עשיר שמקבלו במקומות שעומדים שם עניים גוזל עניים ההו בלתי ספק, דבראותו רגע שהבהעה"ב סילק את עצמו הרוי הוא ממון עניים ולפ"ז הוא דקאמר ר"ח מدت חסידות שניי כאן ע"כ הפירוש לצ"ש ולא מדת חסידות בעלמא. והסוגי בלא"ה תנוה כאשר קמתהה לעלי' החל ארי' ז"ל דמה זה דקאמר מדר"א ליקום וליתוב, הלא החכמים לא פליגו עלי' מטעם דהוא ממון שא"ל טובין, אלא משום דעתו הוא באותו שעה, ומצד הדין מגיע לו כשר עניים, ועיין בח' ק"ז ז"ל שהביא הרושלמי לדידי' הנה ממון של"ת דענין העיר יכולן לתבעו, וצע"ג וד' יאיר עני ודוד'ק.

אחרי כתבי כל זאת ראיתי בח' הריטב"ז ז"ל שכטב ז"ל, "ודוקא הוא ודכוותי" ר"ל מזיק מתנות כהונה ודכוותי" אבל המזיק הקדש עניים או שאכלו חיב לשלים דמוניא הוא גמור וכו',ומי שיש בידו ממון עניים הרוי הגابر שלון יכול לתבעו ממנו וה"ה כל אחד מן העניים וכו' וזה דבר ברור והוצרכתי לכטבו מפני שטעו בו מקצת חכמים" עכ"ל ולא הבנתי איך פרנס הסוגי' דפריך מלשו"פ אמרו ישלים דמ"ש הא משאר ממון עניים וצע"ג.

ע"ש ת"ש מנין לבע"ב שאכל פירותיו טבלין, וכן בן לו שאכל מעשרותיו טבלין שפטור מן התשלמיין, ת"ל ולא יחלו וכו', הא משעת הרמה ואילך מיהא משלם וכו'. כאן אני עומד ומשתומם הרוי תרומה, עכ"פ דלאأتא לייך כהן התורה חייבה בפירוש בקרא דאיש כייאל קודש בשגגה ויסך חמישתו עלי', ונתן לכחן את הקודש עירין ריש פ"י מתרומות במיל"ם שט, וניהו דזה בשוגג נאמר הלא במיד בלא"ה פטור משום דאיינו לוקה ומשלים, ז"ל הרמב"ס בפ"ו ה"ו שם זר שאכל תרומה בזדון וכו' ואינו משלם דמי מה שאכל שאינו לוקה ומשלים עכ"ל. אלא אפילו בדלא אתרו בי' ונידון לגבי תשולמיין בשוגג וחיביו מלוקות שוגגי חיבין בתשלמיין, מ"מ לא פריך הכא מידי כי לדעת הרמב"ס ז"ל ביארתי שט בסוגי' דאוכל תרומה חמץ דגס באוכל תרומה בזדון וכו' ואינו משלם דמי מה כהן חייבה עליה התורה לשלים, כי הרמב"ס שם בפ"י הייח' פסק בדיון באוכל שוגג בין באוכל מזיד משלם, ואינו משלם אלא חולין מתרוקנים. ועכ"ס' דבשוגג רק החומש לכפירה אתוי, אבל הקרן מחזיב גם במיד, והקרא מסיע' לי' דכתיב ויסך חמישתו עלי' ונתן לכחן את הקודש, והוא מהופך דהויל' ונתן לכחן את הקודש וחמישתו יוסך עלי', כמו דכתיב והשיב אשמו בראשו ותחמישתו יוסך עלי', אלא ודאי דאתה קרא למדנו דרכ היחס לכפירה אתא אבל הקרן משלם גם במיד בלא אתרו בי', וכן משמע מה מה שכתב הרמב"ס בהלי' ה' אכל תרומה במיד וכו', משלם את הקרן ואינו משלם את החומש עכ"ל. וכי אdealיל דבריש פ' דבריש דלי' באוכל תרומה בשוגג שדיבר מתרומה בין הנעה ליד כהן או לא וכן שכ' שם המל"מ ואח"כ דבר מאכל בזיד שחייב רק הקרן ולא החומש, ואי הוה ס' דבזיד הוה לי' ממון שאין לו טובין ורק בהגע ליד כהן חייב מדין גזלן, לא הוה רשאי לכתוב סתם אבל תרומה במיד אשר עד עתה דבר מתרומה אף דלא אתא לי' כהן, ובסוגי' שם האררכי' בדבר זה בתכלית הארכיות. ואם כניס דבורי הרמב"ס נבון היטב למזה דבר ר"ח רק מתרונות לפטור האוכל והמזיק מושלמיין ולא דבר מותו'ם משום דבתרומה לעולם חייב,

נכשיה, ואע"פ שע"י מיתה בטלה המצווה, אבל החוב כדקימא קיימא, וא"כ הכא ממש דכוותי' הוא דכיוון דבדאיתנייהו בעין היה עלי' חיב מצוחה ליתנס להכחן דהינו לאחד מן השבות הרוי נשאה עלי' כתוב לגבי השבט משום דמלואה הכתובה בתורה הוה כתובה בשטר, וכך דהגבוה זכה בחוב עולה של הילדה דין עלי' אלא משום מצוחה להכשרה באכילת קדשים, מ"מ נשאה זה שחייב לשלם כי הני מתנות מכח המצווה הי' משובדים לשפט הזה על נכסיה להוציאה מירושה כמו כן אחר אכילת או איבוד המותנות, הרוי האוכל או המזיק נידון כמזיק שעובדו של השבט שחייב לשלם כי הני מתנות מכח המצווה דתנתן לו, וזה ברור כמשמעותם שלם וכן הוא דעת הרמב"ס ז"ל שכטב עבר ואכלו וכו' אין חייב לשפט מפני שהוא מזיק שאין לו טובע ידוע עכ"ל הרוי כתוב פירוש דאחר דילתנייהו הוה לי' ממון שאין לו טובע ידוע, אבל גול השבט איכא, וממילא דבי"ש חייב, אבל מה שיש מן התימא על התוט', הוא להיפך דכיוון דכל זאת אמרתך לא לישנא דמשום דזהה ממון שאין לו טובען, איז נאמר דמן דדריש מז'ז'ה פוטר גם מדיני שמים, דקשה מעד לדרש הקרא לפטור מגול השבט שלא יצטרך לצאת ידי' שמים, דה"ה דהויל' דאתה קרא לפטור גם במכיריה כהונא אי אכלו, עכ"ג דאיaca טובע שלא יצטרך לשלים, וכן יותר נראה בא כדעת הר"ז ז"ל דליקא לדינא שום נפקותא בין הני תרי לישנא, אלא דקשיין לא דכיוון דכל' ע"ז הוה לי' ממון שאין לו טובען, למה קאמар בלישנא קמא דדריש מזוה לפטרו דרשאה שאינה צרכיה, אבל מה שנראה לפ"ד דlishana קמא ה' סובר כיון דמתנות אלו חולין נינחו גם אחר נתינה וביד הכהן למכרן למישריצה, וא"כ הויא דמה לי הן ומה לי דמיון ואשר פסקין בחומר'ם סי' רמ"א דהחרצת דמים הוה חרזה ואפי' בגזלה ס' להתוט' ב"מ קט"ז ע"א ד"ה וחיב משום ב' כלים, דמקיים מצות והשיב בחזרת דמים יצא, אלא דהרמב"ס לא ס' כן דבריש הלו' גולה כתוב דבנשרכף הנילה נמי איינו לוקה משום דעתינו אבל העשה דזהביף לו קיים ובכמה סוגי' האררכי' בזה וא"כ שפיר מצי' לקיים האי מצוחה גם בתשלמי ממון וממילא דכופין אותו לקיים המצווה בדמיון, וכן ב夷' קרא דזהה דאיו המצווה אלא בעודן בעין אבל בתשלומי מעות ליכא מצוחה, ואידך לישנא סובר דמסברא ידעין דהמצווה דוקא בהן ולא בחלופיהן, עכ"ג דהכהן מצי' להחליפן ולמכרן וזה נכו' בפירוש הנני תרי אב"א, אבל לעני' דינא שווין, דצאת ידי' שמים מחזיב ליתוב. לאיזה כהן או לכמה כהנים את שווין ודוד'ק היטב.

ע"ש ת"ש בעה"ב שהי' עובר מקום למקומות וצריך ליטול לקט שכחה ופה ומעשר עני, נוטל ולכשיחזר ישלים וכו', הפר"ח הביאראי' משקל וטורי' זאת לדעת הר"ן דאך עצת י"ש פטור, ואני בער ולא אדע והוא כאן עכ"ג ה' הר"ז מודה דחיב עכ"פ עצת י"ש, דבשלמא במתנות דילתנייהו ביד הבעלים סובר הר"ז דלי' עליהם חוב ממון ושיעבוד לשפט, אלא חוב מצוחה וכל שנאבדו מן העולם ובטל המצווה,לית כאן דין ממון כלל, אמונם בהני מותנות עניים דהbulimus כבר סלקו ידיהם, והוא הפקר לעניים, מי שבא ליטול שלא כדי פשיטה דגוזל את העניים, ואין לפטור אלא מיטעם דאיו כאן טובע פרטוי, וא"כ עכ"פ לצאת י"ש ודאי חייב ומה"ט גם על התוט' סובב תמייה' שכתבו דל"ק דפוטר ר"ח מקרו דזהה פריך שפיר דלה' לא פטור גם הכא לממרי, והוא פלא במתנות פטור הקרא את הטבח משום דלית בה עדין דין ממען דלית לי' להאי לישנא מלאה הכתובה בתורה כתובה בשטר וכמו

טבליים, אם מלחמת שהוא חייב להן צריך להוציא עליהן מעשרות" וכיו"ע^כ, הרי מובהר דחייב מצות מעשרות על המוכר, וה"ה אם ללח בيت המלך את הטבל בחובו דהוה נמי מכוכר. וא"כ מה פריך הכא ל"ח שהוא מדבר ממתנות שנאבדו מן העולם, דיליכא כאן חיוב תשלומיין מצד גזל השבט, משום דהוה ממון שאין לו טובעין, אבל כאן במוכר או נלקח מבית המלך בחובו, דהוה מכוכר והתבואה עדין קיימת ואיכא כאן חיוב מצותתו^מ, כדקתני דחייב לעשר לאו מצד ממונו של כהן ולוי Katainun עליה אלא מצד חיוב מצות מעשר. ורש"י ז"ל נראה דהרגש בזה ורצה לתוך הדבר בפירושו שכטב ז"ל, "קתני מיתה אם בחובו חייב לעשר אלמא יש לו טובעין דאי לאו דין הוא שישלים לו, ע"כ מאי חיוב מצוה איכא הא לא פש בגבי מידיה" עכ"ל. אבל לא זכית להבון אי ליכא כאן חיוב מצוה, איך קתני חייב לעשר דהינו לתקון מן הטבל שבידו על הטבל שלקק בית המלך, והוא געשה תרומה ומעשר וכן כתב הרמב"ם, "צריך להוציא עליהם מעשרות" ואיך אפשר לעשר דבר שאין עליו חייב מצוה וرك מדין גזל השבט, אז ליכא רק חייב תשלומיין ממון, ולא חייב להוציא עליהם מעשרות מן הטבל שבידו דהרי מائق טבל לכחן ולוי. ובלב אר"י ז"ל קמתמה להיפך דמה פיריך הגמ"ע ר"ח דהא כאן קודם הרמה מיריא דין לכהנים שום אכות בהם. ואיך עליה ע"ד המקשן דחייב כאן משום מזיק לכהן דהרי לעיל כבר דרשו דאוכל טבליו פטור דין להם זכות עד אחר הרמה.

אבל לפ"ד כך הון הצעת הדברים. דהנה בב"מ פ"ח ע"ב דרשו عشر תעשר ואכלת ולא מוכר, חובות זרעך ולא לוקה, הרי דמוכר ולוקח שנייהם פטורין מעשר גזל השבט, וזה מדברנו נתחיבנו, וכן פסק הרמב"ם ז"ל בראש פ"ב ממעשר ז"ל, "אינו חייב להפריש מה"ת אלא הגומר פירוטיו לאוכלו לעצמו, אבל הגומרן למכרן פטור מה"ת וחיב מדבריהם שנ' וכו"עכ"ל, עיין במניח מצוה שצ"ה שכטב דמפשטה דגמ"י בב"מ נראה דמוכר טבל פטור, אלא דעת הרמב"ם הוא דתלוי במחשבתו בשעת גמר מלאכתו, ולא ידע מנ"ל לרמב"ם זאת עי"ש. ולפ"ד לא עליה ע"ד הרמב"ם לפטור האוכל אחר שמרן למוכר, ולהיב המוכר אחר שמרן לאכלן, אלא משום דחייבתו ע"מ בא בגמר מלאכתן מבואר זאת בכל הש"ס, ולא מסתבר דהתורה יתנו מכשול לפניו שיחזק בטבליו כל השנה, ישרר בכל פעם ופעם דדומה זה להא דאמרו חז"ל לא אמרה תורה שלח תקללה, כמו שתכטבו מזה בפתחה דע"פ דבטל האי צפור ברובה דעתלמא, מ"מ לא יצוה התורה לבטל לכתלה, ואף כאן ע"פ דהא דלא להשות איסורא דחיישין לתקלה הוא רק חשש דרבנן, אבל התורה לא יתרה את בפירוש בדבר שהוא נהוג בכל איש ובכל יומ תמייד, שישחה טבלו בвитו כל ימות השנה, ויעשר בכל פעם שיטחו לזרconi ביתו, ומקרה מלא דבר הכתוב עשר תעשר את כל התבאות זרעך היוצאה השדה שנה שנה, دمشמע דרבוגי נשנה ישר בפעם אחת, וכן כתיב ראשית דגנך וראשית גזב כל המתינו בהפרשתו עד שיתברר אם באמות יאכלם, וכן להיפך כל שגומרן למוכר אין כאן חייב מעשרות ומותר לאוכל מהן או רעוי כמו קודם הגומר, וכן שפסק כן הרמב"ם ז"ל בראש פ"ד אבל לומר דאם גומרן לאכילה שוב חייב גם אם מוכרן אחר^כ, או שיפטור בגומרן למוכר אף שמתיחס להחזיק לעצמו, לא נשמע מזה. ואבאר יותר הרמב"ם ז"ל לשיטתו^מ מוכחה ה' לתולות זאת במחשבתו כנ"ל, דהנה הוא פסק בראש פ"ד דין הטבל נקבעamusות מן התורה עד שיכניסנו לביתו, שנ' בערתי הקודש מן

ובמעשר אי טbel לתרומות מעשר הרי זה טbel ואי מותוקן הרי כבר הוא ביד כהן ולוי. لكن תימא רבתא הוא איך פריך מהאי דיקא הא משעת הרמה ואילך חייב על ר"ח. ולא עוד אלא דקשה טובא למה לי לפרק מדיקא כל ולא פריך מהא דבעי קרא לפטור את האוכל פירוטיו בטבליו מתשלומיין, הרי דלית לי ה' הא דר"ח דהוה לי ממון שאין לו טובעין, דלר"ח ודאי לא בעי קרא והא דלישנא קמא בעי קרא דוזה, כבר בגיןו למלעה משום דהו^א דבמתנות חולין דאיו בהם קדושה, אמרין מה לי ה' ומה לי דמיון, אבל כאן בטbel ותרומה לא שייך זאת. וראה זה פסק הרמב"ם ז"ל ז"ל בפ"א ה' מהלכ' מעשר, "האוכל פירוטיו בטבליין וכן לוי המערש בטבליו ע"פ שהן חייבין מיתה לשמים, וכן לוי שאכל המערש בטבליו ע"פ אשר ירימו וכו' ובוח"ל מותר לאדם להיות אוכל והולך תחלה ואח"כ מפרש תוו"מ עכ"ל ועיין בלב אר"י שקמתמה על הרמב"ם דלמה לי קרא דאשר ירימו, הא בל"ה פטור מפני המתה לבעליהם שנ' אשר ירימו וכו' ובוח"ל מותר מה ש' פטור מטה לבעליהם שנ' אין משלמין' ובhalb' בכוורים אצל המתנות לחיבתו, ובאמת נהפוך הוא דהרי איך מ"ד דאף מיתה ביב"ש פוטר מתשלומיין. עי"ש איך נדחק ותולה א"ע בשינוי לשון הרמב"ם דכאן כתוב "אין משלמין" ובhalb' בכוורים אצל המתנות כתוב "אין חייב לשלם", דקדוקו נכון אבל תירוצו איינו עולהיפה. אבל דעת הרמב"ם ז"ל ברור מללו ומפרש הבריתא לפי שיטתו, דס"ל דתרומה ע"פ שלא הגעה לכך, האוכל בין בשוג ובין במיד משלים פירות חולין, אלא בשוגג נעשים התשלומיין קודש מגז"כ, אבל במיד לא נעשי קודש. ומעתה הו"א דגס בעודה טbel כיון דפתכי בי תרומה כדאיתני בגמי ועיין בתוס' קידושין ל"ח ע"א ד"ה וה"ה לערלה בשתיים, ישלם האוכל התרומה שבו בפירות כמו בתמורה שהרמה, וע"ז ATA קרא דאשר ירימו דין לך בהן כלום עד שירימו ממש, וזה ש' הרמב"ם ז"ל, "ואעפ"י שהן חייבין מיתה לשמים" הרי לך דחויבין אוכל טbel כאוכל תרומה לעניין עונש לשמים, יכול דגס לעניין תשלומי תרומה האוכל טbel כאוכל תרומה דבון ובין בשוגג ובין בתשוגג ישלים פירות הראו כמי מה שאכל, מ"מ "אין משלמין המתנות לבעליהם" ובדקדוק עצום שינוי לשונו ולא כתוב פטור או אינו חייב דזה פשוט אינו חייב משום גזל השbat דהרי הוא כשר מזיק מתנות כהונה או שאכלן שפטור, אבל כאן ה' מקום לומר דאיכא משום תשלומי תרומה דמשעת הרמה ואילך באמות משלים הון בשוגג ורק במיד ולא משום גזל השbat דהרי במאזיק גם בתמורה פטור אלא באוכל דוקא מצד הקרא ו/or כי יכול קודש. והרי תראה דבריש פ' עשר מתרומות כתוב ג' ז' שascal תרומה משלים קרו וחווש ולא כתוב חייב לשלים, ובhalb' ה' כ' אכל תרומה במיד וכו' משלים הקרן ואינו משלים החושש ולא כתוב חייב לשלים. וזה ברור ואמת בכוונות הרמב"ם ז"ל, אלא דפל"ז אין אנו יודעים לפרש הסוגי^ז בכאן דמה פריך הכא לר"ח כנ"ל ז"ל דראול תרומה במיד צוריך לשלים פירות דרשוגי^ז באמות לא ס"ל דאוכל תרומה במיד צוריך לשלים הקרן שידיך או כל כמו בשוגג דזה תלוי בנסיבות תנאים ואמוראים אי גם הקרן שייך לכפרה או לא אבל הרמב"ם פ' לי ההלכתא מפרש ספר הבריתא כנ"ל, ומミלא לא שייך כאן הא דר"ח כל ודוק היטב.

ד קל"א ע"א גמר' ת"ש הרי שאנסו בית המלך גרכנו אם בחובו חייב לעשר, ואם באנפרוט פטור מלער. קוש"ז או קשה מאד להולמה, דהרי חייב לעשר קתני ולא חייב לשלים, וכיון דמצוי מעשר מטבל אחר טbel שבידי, דהרי הוא כמוכר, וכאשר פסק הרמב"ם ז"ל בפ"ז ה' ט מהל' מעשר ז"ל: "אין פורען חוב מן הטbel מפני שהוא מכוכרו". וכתב הכך^מ שם, שדין זה נלמד ממה שיבוא בסמוך והוא בהלכה י"ד ז"ל, "מי שלקוו בית המלך את פירותיו והם

דכל שמוסר מתנות לתנוקות להוליכם לכהן ודאי אין מקפיד על כהן ידוע רק שיגיע ליד כהן כדי לתקן בהמותו, כי מאחר שדרך הכהנים לחזור אחר מתרנות ולחוטפן וכאשר אמר אבוי לקמן קל"ג ע"א מריש היה החטפנא מתנתה הרוי דכהנים היו נגליים בכך, ולכן אם הבעה"ב hei מקפיד שיגיעו דיקי ליד כהן ידוע hei מוסרנו ביד גדול היודע לשמרן מן הכהנים הלהוטים לחוטפן, אבל מי שמסרן רקטען מסתמא לא ציווה לו כלל לתתם לכהן ידוע אלא לכהן שימצא ראשון, ולכן אין באזה לא משום גזל הכהן שלחו אליו, ולא משום טו"ה של הבעלים, וזה נראה לפ"ד ברור בכוונת רש"י זל' ודז"ק.

וע"ז הפלוגתא שבין הב"ח והש"ך זל' בס"י ס"א, אי לוי בר קבולי מתנות זהה למ"ד דאיינו בכלל עס, עיין באחרונים מה שהאריכו בזה, והנה הסברא גותנת דגם ללו שאין לו חלק בארץ ועומד לשרת שם בקדוש, וعليו נאמר ירו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל ואשר התורה כתה לו מעשר חבות הארץ, שרואו ליתן לו גם חלק במתנותبشر, כי לא על הלחת לבדו יחי' האדם, ומה דכתיב וזה משפט הכהנים מאת העם אם עם איןו כולל שבט לו דיינו בכל העם, מפני שהוא עומד לשרת בקדוש, א"כ שפיר הוא בכל כהנים לעומת העם וכדכתיב ובני דוד הכהנים. והוא דלא אמר אי לא איקרו עם מיחטו נמי ליחטו, דבכוב"כ לאו שפיר עבר כדלקמן קל"ג ע"א, דדרש ונtru ולא שיטול מעצמו ודז"ק.

ע"ב אמר לך רב, תנאי היא, דתני וכוי דמר סבר איקרו עם ומר סבר לא איקרו עס. לכארו' hei מכאן ראי' נגד הב"ח הנ"ל דלפי דעתוadam לא איקרו עס הוא בכלל כהנים, למה לא אמר דמן דמוקי יכפר על עבדים ולא אלויים בכלל כהנים, אלא דזה ליתה דא"כ אידך דמוקי אלויים ס"ל דיינו לא בכלל כהנים ולא בכלל עם הקгал, א"כ רב דספוקי מספקא לי' דלא כמוון, ואם אמר דרב ספוקי מספקא לי' בהאי תנא דמוקי יכפר על עבדים ולא אלויים אי משום דחוו בכלל כהנים אי דחוו בכלל עם הקгал, דاز לא הוה לי' לרבע לפ██וק כהאי תנא כיון דלאידך ודאי לא הוה בכלל כהנים או עס וביטה פטור ממתנות, ולאידך אפשר דאפיון בכלל כהנים המה ואיך קאמר מסתומים דלא שקין מני' דחא בדין הוא דלא שקין מני', אלא דעל רב גופא קשה דילמא באמות האי תנא דדרש יכפר על עבדים ס"ל דלוים הו בכלל כהנים וצע"ג ודז"ק.

ד"נ קל"ב ע"א גמור אר"ה בר חייא Mai Chayib נמי, דקאמר חייב בחצי מותנות, עיין בלב אר"י שהקשה דמ"ש מספק ויבם שבאו לחלוקת בנכסי סבא דאמרין דהכל של יבם משום דאין ספק מוציא מיידי ודאי בפ' החולץ. וכעין שהקשוח התוס' ריש מס' בב"מ, בזה אמר כולה של' זה אמר ח齊ה של' עי"ש מה שהאריך, ולידי' לק"מ דשאני התם דלולי האי ספק היה היבם היירוש ייחידי, וכן בב"מ שם דלולי האי טענת ח齊ה של' hei אידך מכח מציאתו זוכה בכולה וכן שיעץ לומר דין אין הספק יכול להחליש את הוראי שהי' לולי הספק, אבל בכבי' הבא על התתיששה מה תאמיר דלולי הצבי הי' האי ולד' כולה שה, הלא לولي הצבי לא hei נולד מידי, כי בלא אב אין הרינו ולידה, וא"כ האי ספק ספק דמעיקרא הוא והשיות נולד במומו עמו בספק זרע האב שהוא צבי וזה ברור ואמתה ודז"ק.

משנה בכור שנטערב במאה בזמן שמה שאוחטין את כולו פטור את כלם, ותימא רבתא תמהתי הלא מה"ת חד בתרי בטל אפי' בע"ח, וא"כ ליכא כאן שום קדושות בכור ומותרין כולו בגיןה ועובדיה ולמה לא יתחייבו כולו במתנות כיון דכלו חולין גמורים מהה לכל מיל' מה"ת עכ"פ, ובעינוי מתחתתי את ספרא דק"ז החת"ס

הבית, ולכן כתוב דאפיון נקבע בששה דברים בגורו, איןו לוכה על אכילתו עד שיקבע בכניסה לביתו. והנה עיקר הפרשת תומ"מ הוא בגורו, והרי הרמב"ם ז"ל בעצמו פסק בפי"ב הי"ז מתרומות דין ישראל חייבן ליטפל בתרומה ולהביאה מן הגורו לעיר ומון הדבר לשישוב, אלא הכהנים יוצאים לגרנות וישראל מותנים להם חלקו שם. והוא מבריתא סוף פרקן, ומעתה איך יתאמתו שני דברים אלו, הלא מה"ת אין הגורו קובל לתומ"מ אלא הכנסה לבית, ואיך יפריש בעודם פטורין, אלא ודאי דכל שגורר מלاكتון כדי להכנסים בבית שוב וכי מפריש עליה מה"ת ועיין במנ"ח. אבל גומון ע"מ מבית השוב איפלו לבסוף אחר שגמרן לאכילה, ולא מודה הרמב"ם ז"ל, אם מוכרכן לבסוף אחר שגמרן לאכילה, והה הפריש אז, דפטרו מה"ת וכן משמעו מלשונו שנ' בפ"ד הנ"ל "וכן האוכל מפיירות שדעתו להוליכן לשוק אחר שנגמרה מלاكتון, איןו לוכה אלא מכת מרדות כמו שביארנו שאין הגומר למכור חייב במעשר אלא מדבריהם עכ"ל. והנה אחר שנגמרה מלاكتון שכותוב ע"כ קאי אוכל מפיירות, וכמו דאמר האוכל פירות אחר שנגמרה מלاكتון. ונגמרה מלاكتון היינו כניסה לבית דאי קודם لكن בלא"ה איןו אכן מלקות על טבל. וא"כ ה' לו לכתוב,,שהיה דעתו להוליכן לשוק" ולא,, שדעתו להוליכן לשוק,, עתה הרי דס"ל דזוקא אם עדיין דעתו להוליכן לשוק פטור מה"ת באוכל ארעי, אבל אם חזם ממחשבתו, ע"פ שבעת גמר מלاكتו hei דעתו למוכרן, לא מהני האי מחשבה שנטבעלה לפטרו מעשר. ועכ"פ הי' איך שייה' האי דין דקתני כאן בבריתא, דאנס המלך גורנו בחובו דחיביב לעשר, ע"כ רק מדרבנן חייב, דהרי הוא כמכרו לו ומוכר פטור מעשר ואפי' תפיש דרכי הרמב"ם כמו שהבון המנ"ח, דזוקא אם חייב בשעות גמר מלاكتו למוכרן, אז פטור מה"ת, אבל חישב לאכלו חייב הלאanca הא ננס את גורנו כתני, והוא קודם שהכניםו לביתו שלדעת הרמב"ם אין כאן חייב מעשר מה"ת עדין.

ולפ"ז hei סובר המקשן דהא דחיבבו רפנן את המוכר לעשר הוא מטיעס גל שבט, שלא יפסידו הכהנים חלוקם וא"פ דעתין לא הורמו ובטבל ליכא משום גל השבט כדלעיל, התם כבר נאכל וליכא לחיבבו בהפרשה ונתינת תומ"מ, لكن גם תשולםן לא תקנו חכמים דהא בלא"ה איךא עלי' חיזוב מיתה על אכילתו אבל הכא כיון דהittel בעין ואיכא לחיבבו בהפרשה ונתינה חייבורו רבנן, משום שלא יפסידו הכהנים חלוקם. וכך פריך במתנות נמי ניהו דליתנייהו וא"א לחיבבו בנתינה, אבל כיון דליך איסור באכילתון הויל לחזיל לחיבבו מדרבנן בתשלומי המתנות משום פסידא דכחון, דהוה כמוכר, כמו שחייבו מדרבנן לעשר במוכר או אנס בחובו, דהוה כמוכר, ע"ז משני דשאני התם דקמشرطני לי', ור"ל דלאו משום לאו' הי' כאו' א מוכר דכחון חייבו לעשר במוכר, אלא משום שלא לי' התו"מ, לכן הוכרח חזיל לחיבוב המוכר והולקה בתומ"מ, אבל כאן במתנות הרוי הוא עובר אבטול מ"ע אם אוכל או מזיק המתנות, וא"כ אין כאן מקום לחיבוב בתשלומיין כדי שלא יאכלם דהרי בלא"ה לא יבטל מ"ע בידים לנפלע"ד לפי חומר העניין ליישב הסוגי' וממלא מתוڑת קושי' התוס' דהא גם באוכל מתנות אישטרשי לי', כМОבן ודז"ק היטב.

ע"ש גמר ההוא ליוואה דהוה חטף מותנתא, ופרש"י ז"ל כשהיו התינוקות מוליכין הזרע והלהו"ק לכחן, חוטפם מידייהם עכ"ל, עיין בח' ק"ז זצ"ל, דבעי רשי ז"ל בזה שלא hei גזל גמור לא מצד הכהן שנשלח לו, ולא מצד הבעלים שיש להם טו"ה, ולכן קאמר דשלח עי' תינוקות דלא צי' לכחן עי"ש. ובעינוי תמורה לומר דכל שולח אדם מתנה לחברו ע"י קטן אין בו משום גלatemala, אבל לפ"ד נראה

אף פסחמה"ק וכו', אל' למאי מגדמת להו, אי לחולין אווא"ב נהוג בו, ואיל' לקדשים אווא"ב נהוג בו, אל' אי הכל' גבי חלב נמי נימא הכל' וכו', לאו מי אמורת אך ולא חלבן אימא נמי אך ולא אווא"ב, עכ"ל הנמו' הנה היצא לנו מתוק האי סוני' דלאו מצד קדושה אסור הגיהה ועובדת פוטרין אותן ממכורה וממתנות, דאי' כ' למה לי אך חלק לדגבי אווא"ב וחלב אין לו דין צבי ואיל' וכאשר פריך שם דברין חולין ובין קדשים הני נהוגין בהן, אלא משום דמגזה"כ פסחמה"ק שעאן הכתוב צבי ואיל', ועין שם בתוס' דמה"ט מונחיג שור פסחמה"ק לוקה משום מנaging כלאים. וכן מה"ט אין פודין בפסחמה"ק פטר חמоро, והתוס' הקשו שם דנימא נמי דלבעי CISIOI בשחיטה, ותרצוי משום דכתיב בפסחמה"ק על הארץ תשפננה כמים, עי"ש. ואל יהי הדבר הזה איז בעיניך איז נאמר משום דאיתקש לצבי ואיל' לעניין בכור ומתנות דפטורין דנאמר דהקרא משוה אוטם לחיה ממש עד שנTier חלבן ואויא"ב ונצרך CISIOI הדם בשחיטה, דיפה דרשוי חז"ל כן אדם נאמר דחדך דפסחמה"ק עדין צד קדושה יש בהן דיסורים בגיהה ועובדת, ולכן אין בכורה ומנתנות נהוג בהן, האי הקישא צבי ואיל' הו היא הפך האי טעמא דהרי צבי ואיל' לא שייך בו לעולם שום קדושת קרבן ופסחמה"ק משום דעתך איכא עליו צד קדושת קרבן, אין בו משום בכור ומנתנות והוא"ל להקישן לקדשים להשמעינו, דמצד שעידין יש עליו קדושה דין' שהוא לעניין בכור ומנתנות כקודם שהומנו ונפדו, אבל לא להקישן לצבי ואיל' שאין שיק' בהם שום קדושת קרבן, ולכן הוכרכו חז"ל לדירוש דהתורה עשאן צבי ואיל' ולא מצד קדושה שבתמים דאסורים בגיהה ועובדת, אלא מגזה"כ, ולכן הו"א לכל מיל' כן דין' חייה עליהם לעניין חלב ואויא"ב וכיסוי אשר על כל זה בעינן מיעוטים. ופלא והפלא אני רואה הרמב"ם ז"ל דלא נוחות לזה, ז"ל בפ"ה המכורות ה"ח כל הקדשים וכו' ואם קדם מום עובר להקדשן או שהקדשן תמיימים ואח"כ נולד מום קבוע ונפדו, פטורין מן הבכורה שהרי לא יצאו לחולין לכל דבר מפנייהם אסורים בגיהה ועובדת עכ"ל וזה נגיד הגמ' הנ"ל דדרשין מכבי ואיל' דהוה צבי ואיל', ולא משום צד קדושה דאית בהו, והרי בהא דין' פודין בהם פטר חמור דאמרין בכורות דף י"ב ע"א נמי מטעם דהוה צבי ואיל' והרמב"ם בפ"ב מבקרים ה"ט כתוב פודין בגין פקועה אבל לא בפסחמה"ק שהרי נאמר בהן צבי ואיל', מה צבי ואיל' אין פודין אף פסחמה"ק אין פודין בהן עכ"ל, וכיוון דבחדא באם בן פקועה נקט דין' דפסחמה"ק, ע"כ חדך טעמא אית' ברו' בז' דפוזין ובזה דין' פודין, והרי בגין פקועה פליגו ר"א ומיר זוטרא לעיל דש ע"ב اي'שה מעליה היא או לא, ופסק הרמב"ם ז"ל קר"א דכיו' דרحتיט ואיזיל שה מעליה קרין כי ע"ג דלענין אכילה כבשרה בדיקולא חשוב ופלן פודין, אבל בעין פקועה לאין פודין דלא הוה שה מעליה, דהרי איתקש לצבי ואיל', ואיך שנייה הראינה גב' האיסור, שוב ממילא ראוי' לקרבן. וא"כ לכארו' הכא דכוותי' דבקדשים אין מנתנות נהוגין בהן משום דמייעט רחמנא קדשים מנתנות ומעתה אם נתבטל הבכור בשאר בהמות חולין עד שפרק הקדושה ממן מכל וכל והותר בגיהה ועובדת, ממילא חזר להיות כחולין גמורים, ולמה לא יתחייב במתנות דהרי המניעה של קדשים נסתלק. אבל הtot איזך ושמע' דבכור שהומס וכן כל פסולין מקדשים שנפדו דפטורין מבכורה וממתנות, לא משום צד קדושה דאית בהו פטורין מבכורה וממתנות, אלא משום דאיתקש לצבי ואיל' דהינו דהתורה אמרה דפסח"מ מהה כחיה ממש לעניין הני דברים, עי' ברכות דף ט"ו ע"א, דקתיini הטעם בבריתא דמה צבי ואיל' פטורין מן הבכורה וממתנות, אף פסחמה"ק כן, וא"כ קאמר אי מה צבי ואיל' חלבן מותר אף פסחמה"ק חלבן מותר ת"ל אך חלק ואח"כ פריך ר"ב לאבוי اي מה צבי ואיל' אין אווא"ב נהוג בהן

ז"ל ומצתתי שהוא ז"ל יש על מדוכה זו, וכותב ז"ל הנה צל"ע הא מה"ת אפי' בע"ח ודבר חשוב בטל ברוב ואי ה"י התערבותות או"ה ה"י בטל אפי' היתר באיסור דס"ל לרמב"ן בعلמא אין דרך היתר להתבטל מ"מ היינו להתבטל ולהזור ההיתר לאיסור אבל כל דפריש מורה פריש אמרין וכו' האמנים מבואר בחו"מ סס"י רל"ב, בהאי דינא ממש חזקת ממון של בעליים עדי', וזה בכלל אין חולין בממון אחר הרוב (ר"ל שלא אמרין כל דפריש מרובה פריש), אך מ"מ מבואר لكمון קל"ד ע"א אפי' בספק השקל לא מהני חזקת ממו' של בעליים נגד מנתנות כהונה דאמרין צדק משליך ותנו לו, מכש"כ היכי דרובא מסיע' לכחן וכו', וצע"ג לפע"ד ואין לי מקום לישב קושי' זו אלא לומר כיון דעתך פ"פ מדרבנן בע"ח לא בטלו נמצאו אסורים כולם בגיהה ועובדת מדרבנן הם פטרוה מנתנות שלא יבואו לזלزل בגיהה ועובדת וכו' עכ"ל העתקתי לשונו הטהורה כדי לדקדק בו, כי לפע"ד במחכ"ת לא כיון כאן האמת, כי היתכן שחכמי התלמיד יעברו בשתייה על משנה צו' שלא לפרש דעתמא דפטורי משום גירה, ועקרו חז"ל מצות נתינה בשוא"ת, מחש נגיה ועובדת, וגם גורו הגורה קשה להולמה, כיון דמה"ת באמת מותרין כל' בגיהה ועובדת, איך יעקרו מ"ע דאוריתא ולעשות גורה בגורה והרי לעיל בכוי לא פטרוה מלכוסות דמה כדי שלא יאכלו חלבה וחיבב בכיסוי כחיה ואיסור חלבה כבמה והחחות"ס הרגיש באיה וכותב דעשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה. אבל לא מצין דוגמא לה שאיעקרו מ"ע כדי לעשות חיזוק יתר משל תורה, ועכ"פ עיין זה ה' ה' לגמ' לפרש בשקל וטרי' ולא לשtopic מני' וגם הרשונים ז"ל לא היו מניחים לכך לאחד מן האחرونים שבאחרונים להתגרר בו.

אבל דע דהאמת כמו שכ' החת"ס בשם הרמב"ן, דהיתר באיסור לא מתבטל ואיסור הארכתי בהז' בפתיחה, וכן לעיל בריש פרקו על התוס' ד"ה תיתני, דלעולם לא נעשה מהיתר שהוא ההעדר להתחפה עי' ביטול לאיסור שהוא המציגות, ואת נלמד מהא דאמרו בב"מ בקפץ אחד מן המניין לתוכה דכוכן פטורין מעשר משום דעשרה ודאי אמר רחמנא ולא עשרי ספק, ולא שדרשין זאת מקרה ובמשער בהמה דוקא, אלא דבכ"מ דאי' חד פטור ממצותה ונתעורר בכמה שחיבטים שוב א"א לקיים המצווה ודאי אלא ספק, אלא דיש חילוק בדבר אם הפטור הוא בעצם זאת שייך סברה הנ"ל, דאי' להעשות חיוב מן הפטור עי' ביטול, אבל אם הפטור הוא עי' איזה פסול או איסור שוב כל שנטבטל הפסול והאיסור, מימי לא נעשה ראוי' למוצה, ומה"ט בריש פ' כל האזכרים בטropaה שנתערב בזבחים פריך ונבטיל ברובא וככשינויו דניידי', משום דטרפה הוה פסול לגביה מקרה דמן הבקר לחוץיא את הטרפה, ולא בעצם איינו ראוי' לקרבן, וכן כל שע"י הביטול נסתלק הטרפות לגבי האיסור, שוב ממילא ראוי' לקרבן. וא"כ לכארו' הכא דכוותי' דבקדשים אין מנתנות נהוגין בהן משום דמייעט רחמנא קדשים מנתנות ומעתה אם נתבטל הבכור בשאר בהמות חולין עד שפרק הקדושה ממן מכל וכל והותר בגיהה ועובדת, ממילא חזר להיות כחולין גמורים, ולמה לא יתחייב במתנות דהרי המניעה של קדשים נסתלק. אבל הtot איזך ושמע' דבכור שהומס וכן כל פסולין מקדשים שנפדו דפטורין מבכורה וממתנות, לא משום צד קדושה דאית בהו פטורין מבכורה וממתנות, אלא משום דאיתקש לצבי ואיל' דהינו דהתורה אמרה דפסח"מ מהה כחיה ממש לעניין הני דברים, עי' ברכות דף ט"ו ע"א, דקתיini הטעם בבריתא דמה צבי ואיל' פטורין מן הבכורה וממתנות, אף פסחמה"ק כן, וא"כ קאמר אי מה צבי ואיל' חלבן מותר אף פסחמה"ק חלבן מותר ת"ל אך חלק ואח"כ פריך ר"ב לאבוי اي מה צבי ואיל' אין אווא"ב נהוג בהן

בו, הגם שרהיט ואזיל כשה מעלה והבן.

וְדָע עוד דגש מרשי"ז^ט יש להוכיח DSTOVER כדעת הרמב"ם דפטור בכורה ומנתנות בפסח"מ הוא מטעם קדושה דעתית בהו, דהיינו איסור גיזה וعبادת, DRISHI פרkon במשנה שם ד"ה כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן בסח"ד כתוב וז"ל קסביר הא תנא קדושת דמים מדחה מן הבכורה, דין קדושה חלה על קדושה עכ"ל. ועיין בטז"ז י"ד סי' ס"א סק"א דנטקשה לי' בדמתנות הקדש לתוכו הcis דלב"ע מועל בשוציא חדא פרוטה מושם דסביר דמבייא אשם תלי על ספק מעלה עיי' והרי שם רוב המעות חולין ואפילו אף פרוטות אבל כיון דלא בטלה האי פרוטה של הקדש מה"ת ומטעם שבאירטה בריש פ' שלוח הקון, שוב הוה קבוע וכמחצה על מאיסור גיזה וعبادת ניכר. זאת ממשנה סוף מעלה בנפלת פרוטה של הדין דמשנתינו דהאי בכור בע"מ דהוה פסחמה"ק דnidon חייה לעניין מנתנות לעולם נשאר כמהות שהוא פטור מנתנות, אף שנתבטל איסורו של ממחזה ע"פ שאינו ניכר. זאת ממש כמו כאן. ואת ממחזה על גיזה וعبادת ברוב מה"ת, אבל מה שהשווה התורה אותו מגזה^ב להיות חייה לעניין מנתנות עדין במקומו עומד. וכך כל או"א מן השוחטים יאמר לכהן א"ת ראי דידי לאו פסחמה"ק הוא דחויב חייה לעניין מנתנות, וככל המוציא מחבירו עליו הראה. ומה שכתוב ק"ז צ"ל דלו יהיו ריק ספק מ"מ בנתנות כהונה אמרין לקמן דלא מהני חזקת ממון צדק משלך ו吞 לו, במכח"ת גם באזה לא כיון המטרה, דהרי הש"ס מחלוקת בין פרה לקמן דפרה בחזקת פטורה קיימה, וכמה בחזקת חיובא קיימת, ועיין מה שאכתב בהזאת למן בס"ד, ותוך הדביס דהאי חזקת פטור וחזקת חיוב לאו חזקה ממש קامر אלא דקרה עני ורש הצידקו דדרשין וכוי' דצדך משלך ו吞 לו, מוקמין במקומות דאייכא חיוב מבורר ע"ג דנולד לנו ספק אם זה שייך להאי חיוב או לא, כמו בקמיה דאייכא כאן חיוב לקט עליה, אלא שמוספקים על חתים אם נפל לפני קצירה או בשעת קצירה. ע"י אמרין צדק משלך ו吞 לו אבל במקומות דאייכא ספק אם יש כאן חיובא כלל, כמו בפרה של גר דשמא נשחתה קודם גירות, זה הדרין לדין המוציא מחבירו עליו הראה דכל ספק ממונא לכולו לנתקע גם בנתנות כהונה, אמרור מעתה כאן בנטערב פסחמה"ק בשאר בנתנות הרוי דומה ממש לפרה של גר דמה לי אם מצד דמהה ש办好 שהבעל הפרה הי' פטור מפני שעדיין לא נתגיר או שאולי הפרה חייה ואינה בת חיובא, והרי כאן טוען כל או"א שמא שחטתי אני דבר שאין בו חיוב מנתנות וליכא כאן חזקת חיובא כלל כמו בגר. וזה פשוט ואמת לאmittion בס"ד. וכך הדין דמשנתינו דין אמרות מה"ת דכל שנטערב בכור בע"מ כלון פטורין ואין בו אישור גיזה לא ישלם עבור הבכור בע"מ מושם דנטבטול ואין בו אישור גיזה וعبادת, דהאי צרכי יחשב ולא יתהוו להיות כשה ע"י הביטול, ע"פ שמותר בגיזה וعبادת מה"ת. אבל בכור תס שנטערב ודאי מה"ת הי' חייב בנתנות גם על הבכור, דהרי מה"ת בטל ברוב חולין ופקע הקדושה מנני' ונעשה חולין וממיela חייב בנתנות דבכור תס לא איטקש לצבי ואיל ופקע הקדושה מה' המותנות הוא מכח דכללו לך. ועתה שנטערב ופקע הקדושה מנני' למה לא יתחייב בנתנות, אלא דכיוון דמדרבען בע"ח לא בטלו וכולו ירעו עד שישתאבו, אין לדין זה מציאות.

והנה הא דכתב הטור והשו"ע סי' ס"א ט"ו, "ואינה נהגת בקדשים ולא בכור", הוא חתום וסתום מאד, דבכור ודאי בע"מ קאמר, דברו תס הוא יכול לכחנים ומאי לימירא דין כאן חיוב מנתנות ובקדשים אם נמי בע"מ קאמר למלה חילוק לשנים, הכי הול"ל בפסולי המוקדשין אין נהגות ונכלל בזה גם בכור בע"מ וחד טעמא אית להו דנטקשה לצבי ואיל. אלא ודאי דהאי קדשים הינו קדשים תמיימים ודינא דמתני' קאמר דקתני בחולין אבל לא במוקדשין, וכן ציין העין משפט על האי דינא בגיבי וαιיל ואיל' ובפטור כיסוי ומ"מ אין פודין בהן ממש דהשווה התורה אותן לעניין בכור ומנתנות ואיל גם לעניין כלאים להחשב כהיה, מכש"כ בגין פקועה דהוה כשותפם לעניין אבמה"ח שלא נפדה

וא"כ כל שלקה הוה כלכך מן הקבוע ולא תימא דהרי הוא קבוע שאינו ניכר אלא מדרבען, דזה ליתה דעתם דעתם קבוע שאינו ניכר רק מדרבען, משום דמה"ת בטל מילא הוה הקביעות רק דרבנן אבל בהיתר באיסור דההтир מה"ת לא נטבטול ולא נתהפק להיות כאיסור, שוב הוה לי' קבוע דאוריתא וכמחצה על ממחזה דמי. וראי' ברורה לאז ממשנה סוף מעלה בנפלת פרוטה של הקדש לתוכו הcis דלב"ע מועל בשוציא חדא פרוטה מושם דסביר דמבייא אשם תלי על ספק מעלה עיי' והרי שם רוב המעות חולין ואפילו אף פרוטות אבל כיון דלא בטלה האי פרוטה של הקדש מה"ת ומטעם שבאירטה בריש פ' שלוח הקון, שוב הוה קבוע וכמחצה על ממחזה ע"פ שאינו ניכר. זאת ממש כמו כאן. ואת ממחזה על גיזה וudadת ניכר. וזה דינדו חייה לעניין מנתנות עדין במקומו עומד. וכך כל או"א מן השוחטים יאמר לכהן א"ת ראי דידי לאו פסחמה"ק הוא דחויב חייה לעניין מנתנות, וככל המוציא מחבירו עליו הראה. ומה שכתוב ק"ז צ"ל דלו יהיו ריק ספק מ"מ בנתנות כהונה אמרין לקמן דלא מהני חזקת ממון צדק משלך ו吞 לו, במכח"ת גם באזה לא כיון המטרה, דהרי הש"ס מחלוקת בין פרה לקמן דפרה בחזקת פטורה קיימת, וכמה בחזקת חיובא קיימת, ועיין מה שאכתב בהזאת למן בס"ד, ותוך הדביס דהאי חזקת פטור וחזקת חיוב לאו חזקה ממש קامر אלא דקרה עני ורש הצידקו דדרשין וכוי' דצדך משלך ו吞 לו, מוקמין במקומות דאייכא חיוב מבורר ע"ג דנולד לנו ספק אם זה שייך להאי חיוב או לא, כמו בקמיה דאייכא כאן חיוב לקט עליה, אלא שמוספקים על חתים אם נפל לפני קצירה או בשעת קצירה. ע"י אמרין צדק משלך ו吞 לו אבל במקומות דאייכא ספק אם יש כאן חיובא כלל, כמו בפרה של גר דשמא נשחתה קודם גירות, זה הדרין לדין המוציא מחבירו עליו הראה דכל ספק ממונא לכולו לנתקע גם בנתנות כהונה, אמרור מעתה כאן בנטערב פסחמה"ק בשאר בנתנות הרוי דומה ממש לפרה של גר דמה לי אם מצד דמהה ש办好 שהבעל הפרה הי' פטור מפני שעדיין לא נתגיר או שאולי הפרה חייה ואינה בת חיובא, והרי כאן טוען כל או"א שמא שחטתי אני דבר שאין בו חיוב מנתנות וליכא כאן חזקת חיובא כלל כמו בגר. וזה פשוט ואמת לאmittion בס"ד. וכך הדין דמשנתינו דין אמרות מה"ת דכל שנטערב בכור בע"מ כלון פטורין ואין בו אישור גיזה לא ישלם עבור הבכור בע"מ מושם דנטבטול ואין בו אישור גיזה וudadת לאmittion מה"ת. אבל בכור תס שנטערב ודאי מה"ת הי' חייב בנתנות גם על הבכור, דהרי מה"ת בטל ברוב חולין ופקע הקדושה מנני' ונעשה חולין וממיela חייב בנתנות דבכור תס לא איטקש לצבי ואיל ופקע הקדושה מה' המותנות הוא מכח דכללו לך. ועתה שנטערב ופקע הקדושה מנני' למה לא יתחייב בנתנות, אלא דכיוון דמדרבען בע"ח לא בטלו וכולו ירעו עד שישתאבו, אין לדין זה מציאות.

וְדָע דלענין פדרין פטור חמור דפסק הרמב"ם ז"ל קר"א דפודין בגין פקועה אייכא מאן דגרס ברmb"ס דין פודין וכמר זוטרא עין לעיל בפסקים ובפרשני הש"ס שם. והנה באמת יותר מסתבר לפסק דין פודין דמ"ש מפסחמה"ק דאלין שאר מיל שפה מעלה הוא ודיננו ג"כ כשהיא חיוב ואיל, ע"ג דלענין שאר מיל שפה מעלה הוא ודיננו ג"כ כשהיא חיוב ואיל' ובפטור כיסוי ומ"מ אין פודין בהן ממש דהשווה לגיבי וαιיל ואיל' ובפטור כיסוי ומ"מ אין פודין בהן ממש דהשווה התורה אותן לעניין בכור ומנתנות ואיל גם לעניין כלאים להחשב כהיה, מכש"כ בגין פקועה דהוה כשותפם לעניין אבמה"ח שלא נפדה

لطבה אינו יכול לדוחתו ולומר לו לך לבעלים, ואני יכול להבון כוונתם בזה, סכ"ס כיון דעתו להבעלים הרי אינו יכול ליתן לכהן התבאו ובלאי"ה הלא אמרו لكمן דין לכהן לתבעו חלקו בפה ולא עוד דהרי י יכול לדוחתו שיתנתנו לכהן אחר, ולעיל ד"ר מ"ד ע"ב כתבתי על האDDRשו מה אמר יחזקאל ולא בא בפי בשיר פיגול, שלא אכל מבמהה שלא הורמו מתנותיה, דמש"ה קרי לי בשיר פיגול כיון דהדין עם הטבה, והכוונה שהטבה מוזהר שלא ישנות לבעלים עד שיחי בטוח שיתנתו לכהן, וכל ששותת בל' שחששב על הכהן שיגיע לחלקו, הוא השחיטה כעין פיגול, דהמחייב פוסלת בקדשים עיי"ש, וכיון שאין זה אלא חומרא בעלמא שמשתבח בי חזקאל لكن לא הביאו הרמב"ם ז"ל להלכה, כלפ"ד וד"ק.

ע"ש גמר' דרש רبا מאת העם, ולא מאות הכהנים מאת זובי הזכה הי אומר אפלו טבח כהן במשמעו. והנה רשי ז"ל פירש אדם כהן נעשה טבח למכור חייב מה"ת ליתן מתנות לכהן אחר. והתוס' הקשו עליו דאי"כ איך פטרוهو שנים או שלושה שבועות, ועיין בראשונים שתירצ'ו זאת, אבל ק"ז ז"ל קמתמה דעכ"פ מ"ש מתרומות תבאותו דסגי בהפרשה, אבל איינו נותן לכהן אחר, ולעיל תנינן בפירוש דין מוציאין מכון לכהן.

ומה שנראה לפ"ד בזה הוא עפ"י הכלל שהזכירתי כ"פ דח"ל דרשו המקראות להשווות לסבירתם, והנה נראא עד כמה רחוק הדמיון של תומ"מ מן התבואה, למנותות מזביחת האצת. דבתבואה לפי שהקרע נחלהק היהתה שוה בשווה ואני נמכרת לחלוין, סתמא דמלטה לא הי' לשום בעל הקרע יתרון גדול למכור לאחרים, וכן פטרוهو את המוכר למגורי כמו שהבאתי לעיל דרשת ח"ל בב"ב פ"ח ע"ב, ואכלת ולא מוכר תבאותزرעך ולא לוקח. ולעומת זה הבשר הנפוץ כי סתמא דמלטה אין בעל הבמה שוחט לעצמו כי חז' ממה שהוא טרחה יתירה וצריכה אומנות לשוחט ולפשות ולחלק לחתיכות, אין לב"ב אחד צורך לבהמה שלמה, בפרט לשור, וכן כאן לא הקפידה תורה לחיביך דזוקא בשוחט מעדרן מבקרו וצאנן למיועטה לוקח, דהרי לא כתיב מאות העם זובי בקרים וצאנן כדי למיועטה לוקח וזובה, אלא מאות זובי הזכה סתמא כתיב, שם הטבחים הלווקחים בהמות בשוק מן המגדלים בקר וצאן ועל הטבחים הטיל את החיקוב ליתן המתנות לכהן, ואין זה חס על הטבחים אלא על העם המוכר לטבח, כי הטבח מחשב שווי' של בהמה לשחיטה כמה ליטרא בשר יש בה למכור וכיון דהמנתנות מגע לכהנים ינכה זאת משוי' וזה פשוט, ומעטה אם הכהן טבח יפטר מליתן מתנות, הוא יקח את הבמה בשוק ביותר ממה שיקח אותה הטבח ישראל, מפני שלדי' שווי' יותר, ואם יקח בשווה עם חברו ישראל, אז הוא יירוח יותר במסחרו מן הישראל חברו וזה דבר שאינו מן הרואין, ולכן יחלוק וילומר אם בעל הבמה שוחט כאשר באקרי אירע זאת אנו לחלק וילומר אין מה ליתר לשלכני, אז הישראל חייב במנותות והכהן דשותט ומחלק היתר לשכני, אבל אם הוא טבח הלווקח פטור, וכמו שהוא בחוח'ם של התבואה, אבל אם הוא טבח הלווקח בהמות ומוכר בשבר באיטלי, אז מה לי כהן ומה לי ישראל, כי אין הכהן הנוטן רק הבעלים של הבמות, או לוקחי הבשר כי הטבח מנכה לבעל הבמה מן דמי שווי' את משקל המתנות, או טיל את מחרים על הלווקחים, ורבא הנקיס את זאת במלות הקרה הפלא ופלא דהקרה הטיל מס זה על העם דכתיב מאות העם ר"ל אם באקרי ישחות בעל הבמה מבקרו וצאנן, או יקח לעצמו לאכול ולחלק לשכני, ואיז יצאו הכהנים מחובב זה, ולכן דרישן מאת העם ולא מן הכהנים, ואח"כ אמר ומאת זובי הזכה שם הטבחים שאומנותם בכ' ליקח בהמות ולמכרן באיטלי ובאה גם הכהנים בכלל. ומה מאי מושב בזה קושי הרטוס' על רשי ז"ל דהני

דאותם נתמעטו ממתנות, ובכור בע"מ משום דאיתקש לצבי ואיל. ומה שכותב שם הטו"ז סק"א דרש"י כתוב הטעם דין קדושה חלה אקדושה הוא פלא והפלא דרש"י ז"ל כתוב כן אקדמי בה"ב דקדושים מום קבוע להקדשו, וגם זה ליתא אלא הטעם ממש"כ התוס' בביברות דמתה העם כתיב ולא מאת הגבוחה, דהוה כשותת לכהן ולעכו"ם, אבל אקדושים תמיימים הטעם דכתיב אותם. ובאמת כל עיקר דין זה דאיינו נוהגות בקדשים לא ידעתו למה הביאו הטoor והמחבר, דהרי אין קדשים נהוגין בזה"ז והרי תראה דכל הני בחולין ובמקדשים ובחולין ולא במקדשין דהאי מסכתא לא הזכירו הטור והשוו"ע כלל דוק ותשכח ורק הרמב"ם האקרים, וכן כאן במתנות נמי השמיטו בעלי השו"ע את יתר דיני המשנה בעני קדשים, כמו דיו שכתב הרמב"ם בפ"ט ה"ב כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן ונpendo חיבטים במתנות, וע"כ לומר דהביאו כאן דאיינו נוהגות בקדשים אותו בכור קתני, וזאת הי' בעוכרי הטו"ז וכן הפרישה על הטור שכתב ג"כ הטעם דין און קדושה חלה על קדושה כדי שיהי חד טעמא לבכור בע"מ עם קדשים תמיימים. אבל מאחר שהברתת דזה ליתא, דשני דין ממשני טעמיים הם. א"כ באמת לא הי' להטור והשוו"ע להביא כלל האי דין דאיinos נוהגות במוקדים, כמו שלא הביא זאת, לא באוא"ב ולא בגה"ג ולא בראשית הגז ולא בשילוח הקון, והוא תימא רבטא על הטור והמחבר ונתן מקום לאחرونים לטעויות זה חד טעמא אית לקדשים תמיימים ולבכור בע"מ וד"ק.

ע"ש במשנה בזמן שמה שוחטין את כולן וכו', אחד שוחט את כולם וכו', מלשון המשנה משמע דהכל תלוי בשוחט אם מהה שוחטין או אחד שוחט, אבל של מי המה כך לי אם של אחד או של מהה, ולזה הי' מקום לפיה שאמר רבא דהדין עם הטבח, א"כ אם שחט הוא לכל מאה בעלי הזכה לא מצי מיפותרי אלא מחדא אבל אין כולן צריך ליתן לכהן דהרי אין כאן ספק לגבי הטבח בשחט רק אחד שהוא בכור והשאר כולן חיבטים. אלא מלשון הרמב"ם ז"ל מבואר לנו כן שהוא ז"ל شيئا' מלשון המשנה וכותב ז"ל, "ברמת קדשים שנפסלה במומה ואני חיבת במתנות שנטערבה בברבות אחירות אפילו אחת בזמנן שכל בהמה מהם לאחד כולל פטורים וכו', היה אחד הוא השוחט את כולם פטור מתנות אחת מהן בלבד" עכ"ל, הנה ברור מילו בחולקה ראשונה דאם כל בהמה יש לו בעל אחר. ככלו פטוריין בין שוחט אחד את כולם או כל או"א שוחט לעצמו, כי לא דבר מן השוחט כלל, אלא אם של בעלים הרבה הימה וניהו דהדין עם הטבח, מ"מala השוחט לכהן ולנכרי פטור, מפני שרך אז הדין עם הטבח אם שחט למי שחיב במתנות, ומעתה אם בעל הזכה מצי פטור את עצמו באומר דילמא הzech של היא הבכור, הרי מAMIL גם הטבח אין עליו שום די, אלא דבחולקה שנייה לשונו אין מודוק שכתב היה האחד הוא השוחט את כולם, דמשמעו דתלו בשוחט והכי הוליל"ה כי' ככל של אחד לא פטור אלא מתנות אחת בלבד, אלא דמ"מ פירוש דבריו הוא דאם של אחד המה ואחד הוא השוחט את כולם הינו דשלו המה, אבל מעשה הזכה מצי עבדי מה שוחטין וד"ק.

ע"ב גמר' מר רבא זאת אומרת הדין על הטבח, לעיל קאמר אליבא דר"א דיליף זאת מאות זובי הזכה, וכותב בחודשי הר"ן ז"ל דה"ה לרבען דר"א נמי דרשוי מדכתיב זובי ולא זובי, משמעו فهو תרתי דשותט. אלא דאי רואה דהרמב"ם ז"ל השמשת הא דרבא דהדין עם הטבח, וקשה לומר דס"ל דלית הלכתא כוותי דהרי לא מצין חולק עליו בגמר'. אלא דלפ"ד משי"ה השמיטו משום לדיניא אין שום נפקותא בדבר דהרי כתבו הרשב"א והר"ן ז"ל דלאו לממר דין טו"ה לבעלים אלאadam כהן בא לתבעו

ודוק"ק היטב.

ע"ש גמר' וארא"ח כ"ד מתנות כהונה כל כהן שאינו בקי בהן אין נותנין לו מיתה, ולאו מלטה היא דתני ריש"א אומר כל כהן שאינו מודה העובדה וכו' ופירש"י שאמר בלבו דברי הבל הן ולא צוה המקום וכו', ולכן אמר תמורה דמןיא ידעינו שאומר כן בלבו כדי שלא ניתן לו חלק בקדושים, ואולי מה"ט ארא"ח כל כהן שאינו בקי בהן דמןיא כלל בקי, מסתמא משום דאיינו מודה בה, והש"ס דוחה ולאו מלטה היא, אלא בעין היכר אחר דאיינו מודה בעובדה דמאלל בעובדה וכדומה. והוא שלא מפרש ריש"ז"ל דבאומר בפה מלא משום דעתמא דמלטה כהן מקבל מתנות כהונה וכל מהיתו מקדשי ד' לא גלה את לבו להכחיש בעובדה אלא שמחשבתו ניכרת מותוק מעשו וד"ק.

ד"ר קליג' ע"א גמר' בדק לנו ר' יוסף האי כהנא דחטיף מתנותא חובי קמחבב מצוחה או זלאיל' קמיאלל במצויה, לא הבנתי איך מצוחה קעבד כהן בקבלה ואכילת צורע ולהחימס וקבה כי אכילת תרומה מצין דאיקרי עבודה בפסחים ריש דף ע"ג, אמר לו הרי הוא אומר עבודות מתנות את כהונתכם וזהו הקרב ימות, עשו אכילת תרומה בגבליין בעבודת ביהם"ק, משמע דוקא אכילת תרומה, אבל לא אכילת צורע והלו"ק שהוא חולין ונאכל גם לנכרי ולכלבים, ולעיל דאמר ר"ח מתנות כהונה אין נאכלות אלא צלי וברחידל מ"ט אמר קרא למשחה לדולח, דמייה משמע דאכילת המתנות למצויה יחשב גם עליון אני דן דמןיל', דהאי קרא קאי נמיamatנות צורע והלו"ק כי שם כתיב בפ' קרא, "ואני הנה נתני לך את משמרת תרומותיך לכל קדשי ב"י לך מתנות למשחה ולבנייך לחך עולם" ושם מונה והולך כל המתנות כהונה, אבל מזערע ולחימס וקבה אין ذכר למו, כי היא מצוחה מהמודשת במשנה תורה פ' שופטים, וכל הגני דמנה בפ' קרח אית' בהו קדושה ונאכלות דוקא בטהרה ולכהנים או לב"ב דוקא, אבל הני מתנות מן הזובי זבחיהם חולין גמורים, ונאכלין אפילו לכלבים מנ"ל לר"ח דאיכא באכילתן שום מצוחה כדי לדרשו האי למשחה דכתיב בפ' קרח על תרומה וקדושים, גם על הגני מתנות חולין דכתיבו בפ' שופטים, ולהיפך נמי קשה לי אי אכילת הגני מתנות מצוחה איך רשאי למקרים לנכרי ולבטל מצוחה זו בידים, וצ"ע בעת ודוו"ק.

ע"ש גמר' ביוון דשמעنا להא דתני הצניעים הישנין את ידיהן וכו' משקל נמי לא שקיןנה לבר ממעלין יומאDCFורי לאחיזוק נפשאי בכחני, ולפרוס ידיה אונס"י לעידניתה עכ"ל, הנה הרמב"ם והטור השמיטו כל השקיל וטרוי ופסקו האי דינא בזה"ל, "לא יחתוף הכהן המתנות ולא ישאל בפיו אלא א"כ נותנין לו בכבוד ובזמן שהם רבים בביהם"ט הצניעים מושכין ידים והגרגנינים נוטלין, ואם ה"י כהן צנען ואין מכירין אותו שהוא כהן ה"ז נוטל כדידי שידוע לכל שהוא כהן" עכ"ל הרמב"ם, וקרוב זהה ממש לשון הטור, ועיין מה שהאריכו בזה הדרשיה הב"ח והתו"ז ואחריהם הלב ארוי"ז, ובאמת הסוגי תמורה מад, דהא דאבי לא שkil מפני שמעה האי ברייתא דצניעים מושכין ידיהן בתילוק לחם הפנים לכאן" אינו מספיק כלל, דלמה לא שkil אם שלחו לו לבתו בדרך כגד, וע"כ לומד דלא ה"י הדרך לשולח המתנות לשום כהן אלא מתחלקות בשוק של טבחים שיש מתאפסים הכהנים, כמו בלחה"פ שנטאפסו בערלה, ומה דשקל במעלי יומא ואחראה כתבו התו"ז משום דהאי יומא המתנות מרובות, והכהנים מתאפסין, ואלו לא ה"י נוטל ה"י אומרים שאינו כהן עכ"ל ור"ל שאז מפני רוב המתנות לא היו חוטfine משום דהיא מתנות לרוב כדי שיגיע לכל או"א ככל הצורך ולכך אז הלכו גס הצניעים שמשכו ידים כל השנה, אבל במעלי

ב' וג' שבועות דפטרוهو לכחן ההינו בدلالة קבע מסכתא כדאמר בגמ' ואז מדין תורה ה"י פטור לעולם, דהרי הוא כשותח עצמו ומחלק היתר לשכניו בלי להיות טבח קבוע למכור באיטליין, אלא כדי שלא יתחכם לעשותו בן תמייד הטילו חכמים עליו לשלם אחר ב' וג' שבועות לפי ראות עיני השופט והדין, אבל בקבוע מסכתא דחיב מיד הוא דין תורה דהרי הוא בכלל זובי הזבח שהמה הטבחים. והוא נכון ואמת בס"ד.

ע"ש גמר' ואמר רב"א ארוי' כל האוכל מבהמה שלא הורמו מתנותיה כאלו אוכל טבלים, ולית הלכתא כוותי. כבר כתבתني לעלה דכיוו שחדין עם הטבח הרוי מהשhotalo לו, בידעו שאינו נותן מתנות, ולכן שחייבנו פיגול אלא דלית הלכתא כוותי, ואולי משום דלעיל דף מ"ד ע"ב ר' נתן אמרו דברשר פיגול דקאמר חזקאל, הוא בהמה שלא הורמו מתנותיה, אבל הת"ק פליג שם ואמר שהוא בהמה שהורה בה חכם, והתוס' כתבו דכלו אוכל טבלים ממש, דמתנות ילפין נתינה מתרומה. ולא זכתי להבין דהא גם בתמורה אין הנתינה מעכבות להיות הכרוי טבל, רק ההפרשה מעכבות וכאן הלא המתנות המה מופרשים ועומדים, וליכא אלא מצות נתינה ואיך יהי חמור יותר מן הטבל דשם הנתינה אינה מעכבות, וכאן תעכ卜, ואולי כוונת התוס' לומר דמאן דיכול מן המתנות עצמן קאמר אלא דאו הוליל' כלו אוכל תרומה, וצ"ע ודוו"ק.

רש"י ד"ה כהן אומרם לו עשה סוכה עשה לולב שאין בהם חסרון כיס כולי האי. ועיין בלב ארוי, ועיין ב"ח ק"ז ז"ל שכטב דריש"ז"ל רמז למה שכ"ה הש"ז י"ד קני"ס קי"ג דבמ"ע אין צרייך לבזבז יותר מחומש. ולפע"ד לא זה כיוון ריש"ז"ל, דהרי גם בהני מצות מצי להיות עני ואני הש"ז י"ד סיפוק בידו לעשות, והרי שנינו בע"פ דאפיי עני הנוטל מן התמחוי, מוכר כסותו ליקח ארבע כוסות, אבל בשאר מצוחה לעשות סוכה או לולב, אין העני מחייב להוציאו הוצאה שאין לפי יכולתו, אבל כוונה אחרת היתה עם ריש"ז"ל, דהרי מי שאינו עשה סוכה לולב וציצית מפני חסרון כיס, אבל לפיק אומדן סיפוק בידו לעשות, הרי יורדין לנכסיו וושין לו סוכה ולוקחין לו לולב וציצית ואין מכך צורך להלקות עד שתצא נפשו, וכאשר שניינו שם בכתובות פ"ו ע"א לענין פריעת בע"ח דגובין חובו מנכסיו, וא"כ כאן נמי נמי הכי, דעתוון לו סוכה לולב וציצית, וכן פרש"ז ז"ל דכיוו דהני מצות לית בהו חסרון כיס כולי האי, כי היכי דנייא דמנפנוי חסרון כיס נמנע מלעשותון, אלא ודאי דבוצעת בהם ואינו רוצה לקיים ומילא אפילו נעשה לו סוכה לא ישב בה, ואפייל נושיב אותו ע"כ בה מ"מ לא יציא ידי חובתו, דעה"פ שגיילה דעתו דלא ניחא לי לקיים המצוחה לא מהני הכפיה, דעה"פ דאיין מצות צ"כ אבל היפך כוונה מבטלה لكن מוכרים להכותו אותו עד שיאמר בפיו רוצה אני, ואז מחשבתו הרעה נתבטלה ע"י אמרה שלו, וכהסביר של הרמב"ם ז"ל הידוע, משא"כ בפריעת בע"ח דאן סהדי דרך חסרון כיס אינו יורדין לנכסיו ופורען את חובו שמילא ניחא לי בזכות המצוחה דבכוב"כ מעותיו אבודין. ובלא"ה כתבתני שם דתכלית המצוחה שישיג המלואה מעותיו השגנו גם אם הוא לא קיים המצוחה המוטלת עליו, משא"כ בסוכה וכדומה אי לא קיים הוא המצוחה אי אכן תכלית זלוטו. אורם במצבה דאיכא חסרון כיס הרבה, באופן שלפיה האומד משום דחסרון כיס הוא נמנע הרי אם נרד לנכסיו ונינח לו הלולב באلف זוז ונותנים בידו, ע"כ אין סהדי דרוצה בגוף המצוחה רק מחמת חסרון כיס לא רצה בה ולמה נלקח אותו במקומות דאפשר לבוא לתכלית הנרצח ללא מכות

האי הסבר עדין קשה לי כאשר פריך הש"ס מאידך ברייתא דעתך מהני למה לי לתרץ דפלוינו אי ע"ש שירא הוא דיויתר מסתבר לומר דלא"ע לאו שירא דלשו ע"מ מורה על תנאי, אלא דלמאן דמהני ס"ל דנעשה כאמור ע"מ שתtanן ל' המתנות.

אולם התוס' ס"ל דתנתני באזה, בין אם אמר ע"מ שהם שלוי, ובין שאמר ע"מ שתנתנו לי, לא מהני משום דהוה מתנה ע"מ שכתוב בתורה, דתורה הרשותו ליתנים לכל כהן שירצה, ואת קשה מאד להבון אם לא שאמר דכוונת התוס' דהוה כמו כוכר הטו"ה לכחן זה שהוא אסור מן התורה, כמו שפסק הרמב"ם בפי"ב מטורמות ה"יח דאסור לכהנים ולווים ולסייע בבהיה"ג ואסור לכהנים לחטוף תום"מ ואפילו לשאול בפיהם והכי דמוכר ע"מ שיתנו לו המתנות עוד גרע מזה דמカリח את הלוקח ליתן לו המתנות, אלא דלשו התוס' לא שמען כן, ולשון הרמב"ם סתום שכותב,, הוואיל ולא שיר לו בהן שותפות לא קנאן בתנאי זה" ולא קמפרש מ"ט לא קנאן בתנאי זה וצ"ע ודוק.

ע"ש גמר' אמר רב ל"ש אלא שקל לעצמו אבל שקל לו הטבה הדין עם הטבה וכו', הכהן במתנות כהונה נגילת קמיפלגי וכו', עכ"ל. הנה הרמב"ם פסק כהא דר"ח דלעיל, דמייק מתנות כהונה או שאכלן פטור, אלא דחויסיף ג"כ או מכרן, ומסתמא אפילו הם עדין בעין, אדם כבר נתאכלן מה חידוש אתה לא שמעין דמ"ש אכלן בעצמו ממכרן לאחר והליך אכלן, כי קשה לומר דמשום דממכרן מקרי אישתרשי ל' ולא באכלן וכmesh'כ התוס' לעיל, דבאכלן לא מקרי אישתרשי ל', דה' מצי להתענותadam ה' הרמב"ם סובר שיש חלק בזה אלא שהוא דוחה חילוק זה מסברא דעתPsi, הוול"ל וראה לי דה' מכרן כדרכו בבל"מ. וכיון שכן קשה טובא איך פסק אדם מכרן במשקל נותנים לכחן ומזכה לטבח מן הדברים, דהא הטבה כבר גזין ופטור משלם, ואיך יה' להאי לוקח בח על הטבה להוציא ממנו ממון. ובעצמו כתוב בהלכ' י"דadam עבר ולתקון ה"ז מותר לאכלן מפני שמתנות כהונה נגילות, צ"ל בדוחק דס"ל לרמב"ם דניהםadam מכרך הטבה מותר לlokח לאכלן העשרי, אבל כאן במתנות אי לשיעורא מקכוון למה לא אמר חז'ן מן המתנות שאינו מכרך לו, כי הלא המה עומדים מוכרים לו ולא צרייך להлокח לתקן בהם מאומה, כי השחיטה צרייך לכזיתبشر כמו לכלה והמתנות גופו אין מולגן אותן ואין מפשיטין אותן, אלא יתנו לו בעורן ובצمرן כאשר פסק הרמב"ם והש"ע, لكن כאן ע"כ ע"מ דקאמר לתנאי איכזון שיזכה הלוקח בכל הבהמה, אבל ע"מ שיתן המתנות דידיKi לו ולא לאחר, כנפער"ד נכון לפי חומר הענן.

ע"ש משנה ג' שנתגיר וכו' ספק פטור דהממע"ה, האי ذكري לי ספק, משום דליקא כאן חזקה דמעיקרה דליימא השთא הוה נשחתה דין אנו יודעים למצום הזמן, לא של הגירות ולא של השחיטה וכן ליכא כאן חזקה דהשתא לומר דפרה השתא הוה דאישתחה דבמו כן נימא דגם השתא הוה דאגיר, והוא ממש כמו לעיל דף י"ז ע"א בשחת את הזושט ונמצאה הגרגרת שמטוה, ואני יודע אם קודם או לאחר שחייטה נשפט דהוה ספק והקהל דעת שני מעשים אלו מוספקים איזה מהם קודם לנו ליכא כאן חזקה דמעיקרה ועיין לעיל בחודשנו שם, ומה דקאמר לקמן פרה בחזקת פטודה קיימת לאו דוקא וכאשר אבאר לקמן דלית לי

ע"ש גמר' אמר רבא הכא פרה בחזקת פטורה קיימת. כמה בחזקת חיווא קיימת. הנה כתבתי לעיל דבפרה אכן ספק השקול דעת שני המעשים של הגירות והשחיטה שנעשה בזמן אחת בקרוב וכmesh'כ התוס' לעיל קל"א ע"א ד"ה יש בהן טו"ה, אלא דאחרי

יוםא דכיפורין הילכו כולם, אלא דא"כ למה נתן אבי כדי לאחזקי בכחני, תפ"ל דהיל כמו כל הצניעים שהילכו אז מפני שהי' די' סיוףוק לכולם. אבל הנראה לפע"ד בהז דהן אמת שביניהם ההז ה' המתנות מרובות لكن הילכו גם הצניעים, אלא דע"י שהילכו שוב ה' בא לידי חטיפה, ואולי כדי להקדים עד שלא היה דרכ' בבוד עמוד שם ולקבל מתנות ומ"מ עמד אבי שם כדי לאחזקי נפשי' בכחני, אלא דא"כ גם על שאר צניעים סובבת הקושי' דפריך הש"ס ולפרוס כפיו, ולא יצטרכו לבוא לידי ביון, וכן צריכין אנו לחלק בין שאר כהנים לאביי, דודאי סתם כהן שאינו אדם מסוימים ונכבד בעירו אם עלה לדוכן בין אחיו הכהנים מלטא דלא רמי' על הצבור הוא, לידע אם הוא ג'ב בתוך העולמים, או לא, שכן כל הצניעים היו מוכרים לקבל מתנות בעיוה"כ כדי לאחזקי בכחני ולא מהני فهو הדוכן, אבל על אביי דהוה הי' מסוייא ונכבד בעירו, פריך שפיר דעליתו לדוכן ודאי עשרה רושם על הצבור, והוא לא היה בטל בתוך שאר הכהנים פשוטי העם וע"ז הוצרך לתוך דאונס' לי' עידנא ולפ"ז יפה הוציא הרמב"ם ז"ל מתוך האי שkil וטררי' דודקה במקום דaicא חש בזין כבוד הכהן יש למשך מלקבב, אבל אם מכירין אותו ר"ל שאין איש מסוים ראוי לקבל כדי לאחזקי נפשי', ודוק' היב.

ד"ג קל"ד ע"א גמר' ע"מ אחוזץ קרמית, חז' שירא ע"מ לאו שירא, עיין ביד"ס ס"א סע' כ"ט ב"ד וו"ז, מה שתמוהו על הרמב"ם ז"ל שפסק כאן דע"מ לאו שירא והתנאי בטל, ובפ"ז מעשר בבן לוי שマー שדה לישראל ע"מ שהמעשר שלו פסק דשפיר קיים התנאי והמעשר של המוכר דשיורי' משיר בשדה וכמובאר בגמ' ב"ב, והאחרוניים כולן נחתקו מאי לישב סתרה זו, וגם אני עננה חלקו, והוא דחתם בשדה לא ה' מצי למוכר לו חז' מחיל העשרי' שבו דאי לא ה' הלוקח חורש וזרע וקוצר את חלק העשרי', והאי מוכר הלא רצה לקבל התבואה מכלק העשרי' ביל עמל וטורח, וכן שמספר אמרין דלעולס לשירא מקכוון ומה דאמר בלשונו ע"מ משום דהרי רצה שהлокח יעבד את כל השדה וייתן לו מפרות חלק העשרי', אבל כאן במתנות אי לשיעורא מקכוון למה לא אמר חז'ן מן המתנות שאינו מכרך לו, כי הלא המה עומדים מוכרים לו ולא צרייך להлокח לתקן בהם מאומה, כי השחיטה צרייך לכזיתبشر כמו לכלה והמתנות גופו אין מולגן אותן ואין מפשיטין אותן, אלא יתנו לו בעורן ובצמרן אשר פסק הרמב"ם והש"ע, لكن כאן ע"כ ע"מ דקאמר לתנאי איכזון שיזכה הלוקח בכל הבהמה, אבל ע"מ שיתן המתנות דידיKi לו ולא לאחר, כנפער"ד נכון לפי חומר הענן.

אולם בגין הדין דלא מהני כאן תנאי דעתך, יש כאן פלוגתא בין רשי' ותוס' דריש' ז"ל כתוב דהטעם מפני שהמתנות אינם שלו אלא של הכהנים ורק הטו"ה שלו, שכן לא מצי לאתוני' שיתנס דידיKi לו.ומי כחכם יודע פשר זה דלא מבעי אי טו"ה ממון דמצוי שפיר להתחייב ליתנים להאי כהן ולא לאחריתא דהרי מצוי ליקח סלע מעכו ביתו של כהן בשביל טו"ה, אלא אפילו אין ממון מ"מ למה לא מצי להתחייב שיתנס לו כיון דהוא דבר שבדו לעשות.

אבל הנראה לפע"ד דלשטי' אי הוה מתנה ע"מ שיתנו לו המתנות הוה מהני שפיר, אלא דכיוון דאמר ע"מ שהמתנות של תיב שהוא דבר שא"א שהרי אין להוקח אלא טו"ה ולא גוף המתנות, ואין אפשר שיהיו שלו דהлокח יסלק את עצמו מהם והוא מילא שלו זה א"א, גם אם הлокח יסלק מהם הרי' הם של השבט, וכל כהן הקודם בהם זכה בהם, וכמו בכל המתנות שאין בהם טו"ה לבעים וכmesh'כ התוס' לעיל קל"א ע"א ד"ה יש בהן טו"ה, אלא דאחרי

להפרישה כדי לתקן העיטה מאיסור טבל, עיין בתפארת ישראל על המשניות שנ복 בזיה. וא"כ אין כאן פסידה דממונה, ומ"מ דוקא בספק איסור מיתה חייב להפריש ולא בספק איסור לאו, אלא דיל' דסובר רשי' דכי היכי דמהני סברת פרה בחזקת פטורה קיימה לסלק הא夷 עשה דעתך מלך ה"ה דעתך ספק איסור לאו, ולא ס"ל כמו שכתבנו דין כאן שום חזקה אלא דעל חיוב צדק משלך גופא אנו מסופקים אם יש עליו דבאמת סבירה זו קלישטה דהרי עתה באשר דין עליו הרוי הוא גור וחייב לקיים צדק משלך וע"כ הפ"י דפרה בחזקת פטורה קיימת כמו שכתבנו לעיל במשנה דבכור שנתעורר וצ"ע.

ע"ב גמר' א"ל לעני ולגר תעוזב אותך ולא לעורבים ולא להטלפים, יש להעיר נינו דפטור מן העשה, אבל הלא דלא תלקט מנ"ל דלתיא, אבל מזה יש ראי' ברורה למה שכבתבי לעיל דר' י"ז ע"א לפרש הגם' יוניא אמרין שם דלא תלקט וכן לאו דנבלת לאו לאי מעליה נינהו דלא כפרש' ותוס' משום דעתך לעשה, אלא משום דכל עצמיות הלאו נצמה מן העשה עי"ש היבט. וא"כ גם כאן ניחא דכל דיליכא עשה דתעוזב אותך ממילא דיליכא לאו דלא תלקט ודוק'.

ועיין בהגנות מהרש"ש מה שתפס על הש"ך י"ד סי' של"ב שכותב דרך בחול' דמתנות ענים אין אלא מדרבנן. דסידור לשון הטור אטעתתי. וכ"ז צ"ל בחודשו כתוב דזהאי דרשה תוספתה היא ולא הביאה הש"ס משום דלית הלכתא כוותה דין דרישין לא תלקט לעני להזיהר העני על שלו, אבל בחול' דרבנן מקלין כהאי תוספתה ולוי דזרע בקשר חול' הוה עי"ש. והנה לומר דלית הלכתא כהאי תוספתה משום דרישין לא תלקט לעני להזיהר על שלו הוה דבר שאין, כי דרשה זו דלעני ולא לעורבים היא פשוטה. ומסתבר ולא נדחית מפני האי סמכין דלעני אדלעיל קאי אלא תלקט, ולא עוד אלא משום דדרשין אדלעיל הци יוצאת המקרא מידי פשوطה דאי'א עשה דלעני ולגר תעוזב אותך, וממי לא נשמע במקום דיליכא ענים אין כאן מצות עזיבה, וכל המעיין בלשון הרמב"ם ז"ל יראה שאין זה דרשה משום איזה יי'טור, אלא מכח הסברא מפרשן הקרא כך. ועוד זאת אי משום דרבנן הי' מшиб לו ר' ששת דלא לעורבים ולא לטלפים, מה פריך לי' מותרומה וממתנות דדאוריתא הם, لكن ודאי דברי הש"ך תמהין ועומדים ודוק'.

הדרן על פרק הזרע והחלים

ואין אנו יודעים גם על אחת מהם צמצום הזמן לומר דגירות נעשה בחזות היום והספק על השחיטה אי קודם חוץ או לאחריו דاز הווה מוקמינן הפה בחזקת חי ולآخر חוץ אישחט ואם להיפך דחשיטה הייתה בחזות והספק על הגירות אי קודם אי לאחריו דחשיטה הייתה בחזות גיטו ואמירין דלאחר חוץ אישחט אבל האי ספק דמתני' מיררי באין אנו יודעים שום אחת מהם מתי נעשה לנו ספק השkol מקרין, וכן בקמה דאנו מסופקים על הנני חיטים שמצונו בחתונותים אם המה לקט או לא, הוא ספק השkol ומ"מ קאמר רבא דמנני שהתורה אמרה עני ורש הצדיקו צדק משלך וتون לו, ע"ג דבר שאמר ממן כל ספק להקל להנטבע, אבל לגבי עניים אמר התורה הסתלק גם מן הספק, אבל זה דוקא אם עכ"פ הגברא בקח חיובא בודאי, אבל כאן בגר על זה גופא אנו דין אם הי' עליו האי חיובא דעני ורש הצדיקו, באז לא אמרה התורה שיחמיר על עצמו. ולפ"ז האי פרה בחזקת פטורה והמה בחזקת חיובא שניהם לאו דוקא, אלא אגרבר קאי דבפרה הגברא גופא הי' פטורה אף' מקרא דעני ורש הצדיקו, ואם כן הוא, אז לכואו' יפה הקשה ק"ז צ"ל לעיל על המשנה דבזכר שנתעורר במאה דלמה לא יתחייב כולם משום עני ורש הצדיקו, דהרי עכ"פ ספק הוה ולחומרה במתנות כמו שאמרו כאן. וליתא מהו שכבתבי למלחה דהתמים דומה לפרט, דהרי אין כאן חיוב ברור כלל משא"כ בקמה דאי'א עכ"פ חיוב על הקמה, דלפי ביאורנו אין הכוונה משום דאיכא חיוב לקט על הקמה דהרי רק אז איכא חיוב אי איכא לקט על הנני חיטים און מסופקים אי מלקט קאטו. אבל מ"מ נראה לי דוקשי' ק"ז צ"ל לעיל לק"מ דהתמים כיוון דעכ"פ איכא חד גברא בטח דפטור למגררי, כל או"א מצי אמר אני הוא, ולא שייך עני ורש הצדיקו אלא במקומות דלא נוציה בודאי ממו שלא כדי, אבל בהני מאה ששותחים כיוון אדם נחיב כל או"א ודאי נחיב אחד מהם שלא כדין ונגוזל את האחד בודאי, בה לא מסתבר דמשום עני ורש הצדיקו לעות את הדין נגד אחד בקו"ע, וזה ברור לפע"ד בס"ד ודוק'.

ע"ש א"ל אבי והרי עיטה, א"ל ספק איסורה לחומרה ופרש' ז"ל שיש בה עז מיתה הלך לא סמיכין אחזקה יש למדוד מדברי רש"י אלו בספק לאו לא איזין לחומרה והוא פלא אלא דיל' דכאן כיוון דאי'א חזקתו פטור כדאמרין פרה וה'ה עיטה בחזקת פטורה קיימת, הי' סובר רשי' ז"ל דלא מסתבר להחמיר בספק, אלא דלפי שביארנו לעיל אין כאן שום חזקה רק ספק השkol. ובאמת לא בעי ליתן חלה כהן אלא מצי מכחה, אלא צריך

פרק ראשית הגז

דיתנו מן המובהר, אבל הקושי' מעיקרא ליתא דהרי פסוק זה במשנה תורה כתיב ומסתמא לצרכו הוכפל מצות נתינת תוי'ם, וכן לא כתיב חלב אלא קרי' לי' ראשית משום דבעינו מן המובהר, וכן כבן שום יי'טור וגס הספרי לא כיוון לומר דמכאנו אנו ילפינו דבעינו מן המובהר, אלא דמפרש תיבת ראשית. אמן מצות ראשית הגז היא מצוחה מחדשת במשנה תורה דלא נמצא בפ' קרח שモונה שם כל המתנות, ובודאי אתה האי שם ראשית דיתנו לו מן המובהר שבגיהה, אלא דלא נמצא דרשה זו לא בגמ' ולא בספרי,

דף קל"ה ע"א משנה ראשית הגז וכוי' הא ذカリ לי' ראשית או דאתה על הזמן שיהי' מן הקודם בזמןן, או באיכות שיהי' מן המובהר. והנה על ראשית דגנד' דרישין בספרי שיאן תורמין אלא מן המובהר, וכן פסק הרמב"ם ריש פ"ה מתורות דאן תורמין אלא מן היפה, אלא שambilא קרא אחרינא מפ' קרח בהרימכים את חלבו ממנה. וראיתי בת"ת עה"ת דנתערור ע"ז, וככתב דזהאי לאו, ואידך לעשה, ולא נראה כן מרמב"ם שיהי' בלאו ועשה. ובלא"ה לא ידעת מה הוועיל בתירוץ הלא כמה פעמים כתיב שם בפ' כל חלב דגן תירוש ויכהר ואת חלבו ממנה וכדומה, הרי איכא עשה טובא

להתורא לא כתוב קרא כבימות ריש דף ע"ח, וכותב עוד משום דוחה מהבב"ע, הנה טעם זה האחרון לא הבנתי דהרי בשופר של עליה לברור דמעל דນפקא לחולין יצא כדאמרין בר"ה כ"ח ע"א, וליכא משום מהבב"ע, והכא בגז עלה להחזיק בגזיה הרי מעל ויצאה הגזיה לחולין, ולמה יפטור משום מהבב"ע הא חדא, שניית לא שמענו מעולם לפטור אדם מהיובה דרמי' עליה משום מהבב"ע אלא אמרין לא יצא וציריך לקיים המצווה בדבר אחר, אבל לפטרו מהיובה דעתיו פשיטה דלא, שלא יהי חוטא נשכר. כמו שלא נפטר את הנושא נשים בעבירה ואפילו חיבי כריתות מלמול ולפדות את בנו דנולד בעבירה. ומה שאמרו הרוי שגוז סאה חיטים טחונן ואפאו וمبرך אין זה אלא מנאץ כבר כתבו דלא אותו חז"ל לפטרו מברכת המזין או מברכת הננהן בשלב שלחמו בא מן הגז אל לומר שלא יעלה לרצון לפני יות' אבל לעולם חייב לבך. והכא ודאי פשיטה דלא יפטור מליתן לכחן הגזיה משום דבר עבירה במא דגוז אכן קדשים, אבל טעמא קמא די לחתירה לא כתוב קרא נכון הוא, וא"כ הא צאנק ע"כ לאו למיעוטי קדשי מזבח אתה, אלא דמ"מ הדין דין אמרת דפטוריןadam נמעט מצאנק צאן שותפות של ישראל או של נכרי כדלקמן אז ממילא דשל קדשים נמי איתמעט דלא גרע משאר שותפות דאפילו לריו"ג קדושים קלים ממון בעליים הם, מ"מ הרי עכ"פ אית לגבוה חלק בהן עד שלא מקרי צאנק. וא"כ לכארוי קשה למה לא מצי מيري בקדשי מזבח ובעבר וגוז, והקרא באמת לא אתה אקדשים אלא אשותפות וקדשים קדושים ורק ממילא נשמע ממיעוט דשותפות א"כ גם התנא די לאשמעינו עיקר הדין דשותפות ישראל או נכרי פטור אשר זאת נלמד מקרה צאנק, וקדושים ממילא נשמעו, וגם אין לפреш דלא במוקדשין היינו בפסחמן"ק, דפסחמן"ק לא נקרוא קדשים דחולין מהה כל דבר, אלא אסורים בגזיה ועובדיה, אולם התוספתא דלא קתני הא דאי נוגה במוקדשין שפיר עבי הני תרתי דקדם ממון להקדשן ונפדו דחיבי ברה"ג, כדי לדיק>Dבלא נפדו פטורין ומיטעם שפטור במתנות, אלא דרש"י ותוס' שם בבכורות פליגו בהא דקאמר בגמ' שם דקדושת דמים נמי מדח"י הפירוש דילפין קדושת דמים מפסחמן"ק דנתמעט ודאתקשו לצבי ואיל, והתוס' סברו דמאת העם כתיב ולא מאת ההקדש, וכאשר הארכתי בזה למלعلا בפ' הזרוע. ואח"כ קתני דבהקדשן קדם לממון ונפדו דהיא ינו פסחמן"ק דפטור ואע"ג אסורים בגזיה מ"מ הקרא דאיתקשו לצבי ואיל לאו לרה"ג אתה אלא לכל שאר מילוי וממילא גם רה"ג בכל דבר וגוז, ובקדשי מזבח בעבר וגוז דפטור לרש"י קו"ו הוא מפסחמן"ק, דהרי רק מצד קדושת איסור גזיה ועובדיה פטור להו מכש"כ בלא נפסלו למצבח. ולתוס' מאחר דאםעט שותפות או דישראל או דנכרי ה"ה קדשי מזבח דעכ"פ אין צאנקו מקרי.

ואחרי הצעת הדברים יש לתמונה על הרמב"ם שהביא המשנה וגם התוספתא והוא לפלא בעניין, דהאי דין דקדשי בה"ב שנפדו שחיב, לא הי' ציריך להבאים מושום דפשיטה ולדיוקא דבלא נפדו פטור ל"צ דהכי מפורש אומר כן בהא דאי נוגה במוקדשין דמפרש הרמב"ם דקדשי בה"ב קאי. והדין השני בפסחמן"ק בעבר וגוז דפטור, שהוא מיטעם דאי נוגה בפסחמן"ק נמי אסורים בגזיה ועובדיה מה"ת אולם התוספתא לא קתני כל הא רישא דמתני' דנוגה בחולין ולא במוקדשין (ופלא והפלא דבפ' הזרוע לא קתני מאומה מדין קדשים רק בהאי דין דהמשתתף עם הכהן ציריך לרשות קתני בפסחמן"ק א"כ לרישום) וכן קתני בקדשי בה"ב שנפדו דחיב, וממילא נדע דבשלא נפדו פטור. והא דקתני דבפסחמן"ק שנפדו דפטור אע"פ אסורים בגזיה מ"מ בעבר וגוז' משמעינו דפטור ומה דלא נחא לי' להש"ס לאוקמא מתני' בקדשי מזבח ובעבר וגוז', כתוב בח' ק"ז זכ"ל, משום די'

ולעומת זה כתוב הרמב"ם בהכל' ט"ו, "רה"ג מצופה בתחילת, ואם הפריש בין באמצע ובין בסוף יצא" עכ"ל, והוא מותספתה כאשר הביא שם ה"כ". ויש לתמונה למה לא נדרש גם האי ראשית בגז כמו רاشית דכתיב בדגן דבעין מן היפה והmobach, ולא על הזמן שגוז' בתחילת יתנו לכחן.

ומה שנראה לפע"ד בזה הוא, דמכאן אייכא ראי' למה שהסבירו הפסיקים האחרונים ذריזין ומקדימין למצווה עדיף מצوها מן המובהר. וכך יותר מסתבר לדריש ראשית בגז דיתן לו מיד CID שגוז'CSI עתיר נתינה לכחן ולא ימיתין עד גמר הגזיה כדי ליתן לו מון המובהר שבגיהה אבל בדגן דבעין מירוח ודגן א"א לומר בראשית קאי על הזמן שיתן לו בתרחלת המירוח דהרי אין תורמי מונה שנגמר מלאכתו למה שלא נגמר מלאכתו כמו שפסק הרמב"ם תרומות פ"ה ה"ד, וכך מוכרכין לדריש דעל איכות התבואה קאי' שתהי' התורמה מן המובהר והיפה ואולי גם פשוטות לשון ראשית יותר משתמע על הזמן כמו בראשית ברא ראשית ממלכתו. ומ"מ הדין ذריזין ומקדימין עדיף ממצואה מן המובהר נשמע מקרה זה, דכיוון דציויתה התורה להקדים הנtinyה ולא הקפידה יותר שהיא מוחלבו. וליכא מלטא דלא רמיה באוריינט זודו"ק.

ע"ש בחולין אבל לא במוקדשין הרמב"ם בראש פ"י מהל' בכורים מפרש, "יכיז הרוי שהקדיש בהמות להב"ב וגוזן, יכול יהי' חייב לפדות וליתן לכחן, או שהקדיש בהמה חוץ מגזיתה יכול יהי' חייב בראשית הגז, ת"ל צאנק אין אלו צאננו" עכ"ל ועיין בכ"מ מה שהביא בשם הר"י קורוקס שתמה עלי, ומה שכתו האחים ז"ל.

וגם אני ענה חלקי כדיורים הבאים ביישוב הני פסקי הרמב"ם אבל כתע אוורר על קושי' חדש שלא נתעוררו שום אחד מן האחרונים ונושאי כלוי, והוא דהרבmb"ם הוסיף עוד מה שלא נזכר במשנה. דכל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן ונפדו שחיבים ברה"ג, אבל אם קדם הקדשן את מום ו_nfdu פטורין מורה"ג. והכ"מ ציין לדין זה משנה דריש פ' הזרוע ופ' דבכורות כי לעניין זרעו והלו"ה"ק, וכן לעניין בכורות תנא התנא דמשניות הני דיןין, ובגהה שם כתוב דהנתנא דמתני' לא נחות לאשמעין דיןין אלו ברה"ג, אבל מוקדם בתוספתא שהרמב"ם הbia מש' לשון התוספתא. והנה הא דעתן דין לא נחות לדינים אלו ברה"ג כמו במותנות לעיל ובבכורות, י"ל משום דחיב רה"ג בקדשות בה"ב שנפדו שהן חולין גמורין לכל דבר אפילו לגזיה ועובדיה ולהאכלין לכלבים, אין שום חידוש ולא קתני فهو לעיל ובבכורות אלא לדיקא דקדום שנפדו אין נוגה בהן וכגדמדייק כן שם בבכורות י"ד ע"א דalgo ברישא דמתני' דקטני נוגה בחולין אבל לא במוקדשים מק"ו אתה, מקדשי מזבח מيري, מבואר במשנתינו לעיל דלאפוקי מק"ו אתה, אבל כאן בראשית הגז דהאי אבל לא במוקדשין עכ"ב אקדשי בה"ב קאי דמקדשי מזבח אסורים בגזיה וכמבואר בgem', א"כ האי דין אדים נפדו ופקע קדושתייה למורי דחיב הוא משנה שאינה זריכה. ודין השני קדם הקדשן את מום וnfdu דהיא ינו פסחמן"ק דפטורים מרה"ג הרי היא ה"ק דקדשי מזבח דפריך עליהו בגמ' טעמא דכתיב צאנק ולא של הקדש וכו' הא לאו בני גזיה ועובדיה נינחו, והרי פסחמן"ק נמי אסורים בגזיה ועובדיה מה"ת אולם התוספתא לא קתני כל הא רישא דמתני' דנוגה בחולין ולא במוקדשין (ופלא והפלא דבפ' הזרוע לא קתני מאומה מדין קדשים רק בהאי דין דהמשתתף עם הכהן ציריך לרשות קתני בפסחמן"ק א"כ לרישום) וכן קתני בקדשי בה"ב שנפדו דחיב, וממילא נדע דבשלא נפדו פטור. והא דקתני דבפסחמן"ק שנפדו דפטור אע"פ אסורים בגזיה מ"מ בעבר וגוז' משמעינו דפטור ומה דלא נחא לי' להש"ס לאוקמא מתני' בקדשי מזבח ובעבר וגוז', כתוב בח' ק"ז זכ"ל, משום די'

שיהי', ה' מקום לומר דאסור ללבוש בגד ממנה קודם שנtran לכהן חלקו. אלא דיש לעין למה לי לרמב"ם ליתן האי טעמא בהמה שלא הורמו עתנותיה דהרי בטבל דגון איתן לו קרא דולא יחללו את קדשי ב' י' אשר רימנו, שמשם ידעינו איסור טבל, אבל כאן הלא לית לו קרא, ומה דעתא מ"ד דהאכל מבהמה שלא הורמו מתנותיה כאלו אוכל טבלים כתבנו לעלה, שהוא מצד השחיטה דחידין על הטבת, וכל שלא ה' רשאי לשוחות עד שידע שייתנו המתנות להן שחיטתו פיגול לא ירצה וצ"ע ודוק'.

ע"ש גמר' ה"ב"ע בקדשי בה"ב וכוכ' ס"ד"א ליפורוט וליתוב לי וכוכ' עכ"ל הגמר', האי אוקמתא ע"כ לית לי להא דרבא לקמן דיצה מאחוsur גוזזה פ"ד" ונתינה דהרי מקרא דצאנך ולא של הקדש קממעט, וזה נראה לי טעמא דרמב"ם ז"ל דהשמיít הא דרבא, דהרי הוא לא חס לפירכת הש"ס וקבעו העמדה והערכה, ויפה כתוב באזה ק"ז צ"ל ד"ע"ג ד"ס"ל לרמב"ם דקדשי בה"ב בכל העמדה והערכה, אבל הגיזה עומדת לגוזג נגוז דמי, וכוקשי התוס' דהוה מקדייש עצים ואבנין. אע"ג Adams הקדיש בהמה סתם כל המחבר לה בכל הקדשו, אבל לעניין העמדה והערכה אין הגיזה בכלל, וא"כ קיימת האי אוקמתא ונתמעט מצאנך, וכאשר כתוב הרמב"ם דלאו צאנו הוא ועכ"ד דיל"ר דרבא ופסק כאוקימתא דגמי' דמצאנך נתמעטו קדשי בה"ב, ואי קשי' לך, הלא לעניין כייסוי הדם וכן לעין כתיבת גט במחובר פסק הרמב"ם כהאי דרשיה דקרא, דושפיך וכסה יצא מחוסר פדיי, וכותב ונתן יצא מחוסר קציצה. ולפע"ד נראה לדדרשה זו אין לה מקום אלא בשני פעלים זאת, ושפיך וכסה, וכותב ונתן וכדומה, דזאת מורה על תכיפות שני המעשים שלא יהיו צורך להפסיק בינוים באיה תיקו וכן מצאתי כתוב בת"ת עה"ת בפ' אחריו על דרשיה זו דושפיך וכסה עיי"ש, אבל כאן ברה"ג דכתיב ראשית גז צאנך חתו לו, אין מקום לדרשיה זו ולכן לא פסקו הרמב"ם ז"ל, ודוק'.

ע"ש אר"מ ב"פ משום ר' ניאי הכא במקדייש בהמותו בה"ב חז מגיזותי' וכוכ' דאמר חז מגיזה וכחישה עכ"ל, גם כאן תפסו על הרמב"ם ז"ל שכטב בהקדיש בהמותו חז מגיזותיה, והشمיט הא דכחישה. ולפע"ד נראה דכל שמקדייש צאנו חז מגיזותיה היינו דיגזו תחלה ואח"כ ימסור הצאן הנגוז להקדש, דהרי לא אמר חז מצמירה אלא מגיזותיה שהוא הצמר התלוש, ועכ"ב כוונתו לנוז תחלה, וא"כ הא דאמר בגמי' דאמר חז מגיזה וכחישה לאו דוקא, אלא דהוא כאמר דיגזו תחלה ואח"כ ימסור הצאן הנגוז, וזה נכון מאיו אלם מכח זה נצחה לי קושי' עזומה על הרמב"ם שפסק בליך גז צאנו של עכו"ם דפטור דוקא בליך אחר שנגן עכו"ם, אבל לך הצאן לנוזן ע"פ שחזרן הצאן לעכו"ם אחר הגיזה חייב, שכן החזיב אלא בשעת הגיזה עיי"ש בכ"מ וכוונת הרמב"ם ז"ל מבוארת, דמי' שליך לנוז צאן של עכו"ם, הרי הצאן שלו מקרי עד אחר הגיזה, דהרי אכן כחשץ צאנך ולא יכול בעל הצאן לעכב כהן קאמר, וכמו בשאר מזיק מתנות כהונה, ור"ל דאיינו מחויב ליתן מן הצמר, אבל לעולם אפשר דחביב לשם, דPsiṭṭa li דא"א לקיים המצווה בתשלומיין אלא בגיןה דיקי, וכמו במתנות זרע והלוה"ק דלעיל בסוף הפרק דבמקרים שאין שם כהן מעלה אותו בדים וואכלין מפני הפסד כהן, משמע דמשום מצות נחינה לכהן ליכא. ולא עוד אלא שאני מסתפק ברה"ג אי איינו טובל, עד שמקיימים מצות נתינה לכהן, לפי מה שכטב הרמב"ם בפ"ט הי"ד לעניין מותנות ויל"ר, "ברמהו שלא הורמו מותנותיה מותר לאכול ממנה. שאינה דומה לטבל שהרי מותנות כהונה מובדלין והמתנות עצמן אסור לישראל לאכלן אלא ברשות כהן". וכוכ' עכ"ל הנה נתן טעם לדמה פסקינו במתנות דאין לטבל דאסר משום דהן מובדלין וועמידין, ולפ"ז ברה"ג דעל כל הגיה מוטל חזיב נחינה ממינו מאייה

חדשין הן של מזבח והן של בה"ב לא נתמעטו מה, וכמו שהארכנו למעלה בפ' הזروع ולכן עניין כאן קרא דצאנך למיועטה קדשי בה"ב וגם קדשי מזבח בעבר וגוז אלב הרמב"ם מזכה כאן שטרוי לב' תרי לפ' שיטותו ננ"ל וצ"ע ודוק'.

ע"ש משנה מלובן ולא צוא, ופרש"י שלא נתלבן עדין כלו. כוונתו دقינו דקתיini מלובןPsiṭṭa דלא צואו لكن מפרש דלא נתלבן כלו ודוק'.

ע"ש לא הספיק ליתנו לו עד שצבעו פטור ופרש"י ז"ל דקני' בשינוי והוא לי מזיק מתנות כהונה או שאכלן עכ"ל, הנה הגם דבגמי' ב"ק ס"ו ובשאר מקומות הbia האי דינא לעניין שינוי קונה, מ"מ נראה לפע"ד דלא שייך כאן לומר דקני' בשינוי דהא גם לפני השינוי דידי' הוא, דהא רק מצות נחינה עלי, ולא עוד אלא דעכ"ב בצבעו כל הגיזה דוקא פטור כמש"כ התוס' בבב"ק וכן ביאר המל"מ בפי' ה"ה מבקרים, וא"כ איה קני' שידי' בשלו, ועוד דלא משמע כלל שצבעו כדי לוזל השבט, אלא אירע שלא הספיק ליתן עד שצבעו, וכי נימה דבפקדו נמי יקנה הנפקד את החפש ע"י' שינה ויכול להחזיק בחפש של חבריו וישלם שווו אטמה? אבל הכוונה כאן דכל שנשתנה שצבעו לא נקרהתו גיהה, וממילא פקע החזיב נתינה ממשנו, דגוז אמר רחמנא ולא צמר צבעו דלא נקרה גז. וממilia שמעין מני' דלענין גזלו נמי תו לא קריין בי' והשיב את הגזלה אשר גזל בעין שגאל, ולכן מה שכטב רשי' ז"ל דקני' בשינוי לאו דוקא אלא נפטר ממצות נתינה ע"י' השינוי והא דלא מהני השינוי, לפטו'ם ואפילו ייון ונעשה חומץ דודאי שינוי גמורה היא, משום דחתם אישור טבל לא פקע ע"י' שינוי ומזה אيكا ראי' גמורה נגד דעת רבנו יונה שמתייר אסורי ע"י' שינוי ומכאן מוכח דליתא והחולוק שבין אישור טבל לחזיב נתינה הוא דיסורי תורה אישורי החפツ נינהו ולא פגמו ע"י' שינוי, משא"כ מצות שהמה חיזובי גברא כל שנשתנה החפשתו ליכא חיזוב אגברא, ולפי מה שביארנו במ"א באיסורי חפツא ג"כ רק מטעם יוצא מן הטמא טמא לא מהני השינוי, ולדעת הרמב"ם דאין באיסורי יוצאת מלוקות אלא אישור בעלמא באמות יש לעין בין טבל שנעשה חומץ אי אيكا בי' לאו מעלי' של טבל וצ"ע. ווד דמה שלא הקשתי על טבל דגון Adams טחינו ואפאו דודאי שינוי גמור הוא דשאני טבל דגון דכל שאסורה תורה אכילת טבל כדרכך אכילה אסרו דהינו לאכול הפת ממשנו או התבשיל כדרכו אבל בין ונעשה חומץ יש לעין אם יכול לתקן ע"י' הפרשה, ולפ"ז ביון טבל שנעשה חומץ יש לעין אם יכול לתקן ע"י' הפרשה, כי על חומץ אין כאן מצות הפרשת תומ', ורק אישור טבל עלי' מצד יוצאת מין טבל וצ"ע ואכ"מ להאריך ודוק'.

ועל מה שכטב רשי' ז"ל דהוה לי מזיק מתנות כהונה שפטור מלשלם, הקשו התוס' לקמן קל"ע ע"ב דא"כ הא דר"ח מתני' היא ומה קמ"ל. ולפע"ד נראה פטור ממצות דריש"י ז"ל דPsiṭṭa ליתן קאמר, וכמו בשאר מזיק מתנות כהונה, ור"ל דאיינו מחויב ליתן מן הצמר, אבל לעולם אפשר דחביב לשם, דPsiṭṭa li דא"א לקיים המצווה בתשלומיין אלא בגיןה דיקי, וכמו במתנות זרע והלוה"ק דלעיל בסוף הפרק דבמקרים שאין שם כהן מעלה אותו בדים וואכלין מפני הפסד כהן, משמע דמשום מצות נחינה לכהן ליכא. ולא עוד אלא שאני מסתפק ברה"ג אי איינו טובל, עד שמקיימים מצות נתינה לכהן, לפי מה שכטב הרמב"ם בפ"ט הי"ד לעניין מותנות ויל"ר, "ברמהו שלא הורמו מותנותיה מותר לאכול ממנה. שאינה דומה לטבל שהרי מותנות כהונה מובדלין והמתנות עצמן אסור לישראל לאכלן אלא ברשות כהן". וכוכ' עכ"ל הנה נתן טעם לדמה פסקינו במתנות דאין לטבל דאסר משום דהן מובדלין וועמידין, ולפ"ז ברה"ג דעל כל הגיה מוטל חזיב נחינה ממינו מאייה

ומכחן לא של שותפות, ר"ל כיוון דחייבת תלו בקני צאן, וכואנו אין לנו קני בכמויות אלה באיכות.

ועתה נחזה בשותפות עכו"ם מה דינו, הנה בגין מוגע כשיעור על חלקו של ישראל פשיטה דפטור לכ"ע ובלא שום קרא, דבר אשר נאמר דשם השותפות הוא מושג בפ"ע, והן אף אמר דעל שם כאו"א מתחלק הקניין בנסיבות, אין כאן חיבר מבון, וע"כ הא דמעמידין שותפות עכו"ם לכ"ע כפי הא ס"ד שבגמר ר' בדאיقا כשיעור לישראל בהאי שותפות. ועתה נראה לפי דרך הראשון שהחכמים מחייבין בשותפות ישראל גם בדיליכא שיעור לכאו"א ומוטעם דשם השותפות הוא מושג בפ"ע, שפיר פטור בשותפות עכו"ם אפילו מגיע לישראל כשיעור מה"ט גופא דהרי בהאי מושג השותפות פתיכי בי טכו"ם דלאו בר מיעבד מצוה הו אבל לר' אלא עלייא דפטור בשותפות ישראל בדיליכא שיעור לכאו"א, משום דיש קניין פרטី בנסיבות לכל שותף ושותף בשותפות עכו"ם בדאיقا כשיעור לכל או"א אין כאן טעם לפטור את חלקו של ישראל, אס לא מגזה"כ, ולכן יפה מתפרש כפשוות מה דפרק הש"ס ולר' עלייא שותפות העכו"ם מנ"ל אף דבר דרש מצאנך לפטור שותפות דישראל משום דהאי שותפות דישראל לית בי שיעור לכאו"א, אבל היא שותפות דנכריอาทית בי" שיעור ואם בסבירה ה"י חיבר אלא מגזה"כ פטור, ולהחכמים דמחייב בשותפות ישראל בדיליכא שיעור פשיטה דפטורין שותפות עכו"ם גם בלא קרא מה"ט גופא דהרי השותפות מושג בפ"ע ופתיכי בי עכו"ם אבל אם נפרש דelogותם בדאיقا שיעור לא כראו"א ופליגו בהאי סברא, אי שותפות עכו"ם בפ"ע או לא דלחכמים דמחייב בשמגעיו שיעור על כאו"א ופטורין בדיליכא שיעור לכאו"א, ע"כ משום דס"ל דכל שותף יש קניין בפ"ע בחלקו הגם שאינו מצוין ומ"מ פטורין בשותפות עכו"ם הגם דיש לישראל כשיעור חמץ אזן לחלקו, הרי זה מגזה"כ מלטא בלא טעמא ר' אלא עלייא דפטור אפילו בשותפות ישראל משום דשם השותפות מושג בפ"ע והتورה לא חייבה רק אישים נפרדים. הא דפרק הש"ס ור' א שותפות דעכו"ם מנ"ל הפירוש,adam אין לו קרא לעט שותפות דעתכו"ם דלמא צאנך למעט שותפות דעתכו"ם, אבל דישראל חייב震اع"פ שהשותפות מושג בפ"ע מ"מ חייבה התורה.

והנה ממה דקנתי בבריתא בהמות השותפות חייב ולא ע"כ דעת האדם קאי והי' לו לומר חייבן, וכן הוא ברמ"ס שכתב השותפות חייבין ברה"ג, ע"כ בכוונה קתני ה כי, שלא נטעה לומר דמים"ר דבין הכל איכא רק חמץ צאן וחיבין השותפות כמו אישichi בරה"ג, لكن כתני חייב, ותו לא צרי לפреш דהינו דוקא בדבריא שיעורא לכל חד וחוד, אבל הרמ"ס שכ' השותפות חייבין החזק לפреш והוא שיהי' בכל חלק מהן כשייעור. ע"ז עordanו בני הרב מ"ה עקיבא שיחי' ויפה דבר, וכן יש ראי' אלה ממוה דפרק המש"ס מ"ט דר' אלעאי ולא מ"ט דרבנן, די פלוגתיהם הי' באין בין הכל רק שייעור חמץ, אז אדרבה עפ"י סברא החיצונה הי' לו לפטור ומאן דמחייב בעי טעמא. ולפ"ז לחכמים אליבא דרבנן בשותפות ישראל חייב בדבריא בחלק כא"ו כשייעור, אבל בדילא כשייעור רק בין הכל פטור, ובלא קרא כלל דכיוון דחובין כא"ו לבע"ב בפ"ע, הרי אין לו שייעור ולמה יתחייב ולכן תמהני על הכל"מ שכ' דהרמ"ס למד דין זה מדיין חלה בבי' נשים שננתנו לנחתום, וכבר צוח הלב ארוי ע"ז, דאדרכה בחלה בעיסת השותפות חייב כמבואר ברמ"ס בפ"ז הי' ממכורום, והוא ע"כ אפיקלו כש-bin הכל רק שעור אחת עיין בלב ארוי. ולא עוד אלא גם במתנות זרע והוליה"ק חייב בהמות השותפות, ולמה יפטור כל שאין כשייעור לכל חד וחוד באמת ל"ק"מ דבלא שום קרא פטור כל שאין כשייעור לכל חד וחוד כי על השותפות לא מצין להטיל חייבא רק במקום דאיכא קרא

כאן אנו רוצים לחיב את המקדש דחצאן שלו שיפדה את הגיהה
ויתן מגיה של צאנו כיוון דבידו הוא לפות, ואילך דקשי' לי' כיוון
דבעשут הגיהה הגיהה של ההקדש ופטור, אך יתרהיב לפות, הלא
קשה' ז' קושי' התוט' הוא בד"ה רה"ג לפרק וליטוב ל', דקושי' ז'
קשה אקומוטא דלעיל וה"ה אקומוטא דרבא, וכק' ז' תפס בצד
ראשונה של הקושי' דלא הקדש חלקו של כהן כמו במכר, אלא
דמ"מ בלא פדי' לא מazi ליתן לכחן גיהה אחת מבני הגיווות משום
ברירה עיי'ש, ובמהכח'ת כד שכב ונויים כתוב דבר זה, דברירה לא
שיך אלא בשאנו דניין על הדבר קודם שהוברר כמו בשני לוגין
שאני עתיד להפריש, אם מותר לשותות על סמך שיוברר אח"כ,
וכן הוא בכלל ברירה שבש"ס, אבל לאחר שהוברר לכ"ע מהני
אפיקו אלמפרע ומכ"ש אלהבא דלית כאן משום חשש ברירה והוא
פשות יותר מביעא בכותחא. ואפיקו אם כי כדברי ק' ז' ג"כ
לא הוועיל בתירוץ כלום, אז קשה דה' להמשנה חלק במוקדשין
כמו במכר אדם שיר לעצמו חיב המקדש ליתן מגז ששיר, ואיך
קונטי סטמא דבמקדשין איינו נהג.

ועכ"פ מתוך הדברים נזכר לנו תירוץ מרוחק למה השמייט הרמב"ם "יל הא דרבא, דהרבנן" סובר דרבנן ע"כ לית לי' דלא מכיר או מקדיש חלקו של כהן, אבל הרמב"ם דפסק בפיורוש בפ"י כי בלוח גז צאנו של חבריו הנזוז, משומש דחזקאה אין אדם מוכר מתנות כהונה, ואם לא שייר הלויק חייב להפריש עי"ש, א"כ ממילא דינו של רבא נדחה וחייב בהקדיש הגיאה ליתן לכחן חלקו שלא הקדיש, ועיין עוד מה שאכתבו בסוף פרקנו בס"ד ודוו"ק.

ע"ש גמר' אלא צאנך למאי אתה לכדתני בהמת השותפין חיב' ברה"ג, ור' אלעאי פטור מ"ט דרא", א"ק צאנך ולא של שותפות ורבנן למיעוטא שותפות עו"כ וכו' עכ"ל הגמ', הנה האי בהמת השותפין דפליגו בה חכמים ור' אלעאי לא יידענו מה היא, אם גם בגין כל השותפות יותר מחמש רוחות הצירכות כדי להתחייב נמי חינבו חכמים, ור' אלעאי פטור משום שלא מגע לכל שותף כדי להתחייב אבל בדיליכא בשותפות חמיש לכל שותף גם ר"א מודה דחיבין, וטעמא דחכמים דמחיבי אף בדיליכא שייעור לכל שותף, משום דהאי שותפות אנו מחשבין כבר' שיש לו כמה ראשון אבל הוא איש אחד, ובשלו אשכנז איינע יורדי ישע פרازן, וכאשר אבאר לך מ"ט חשבין איך שחקלו ללקחות, דהינו שכאו"א לקחו מן השלישי, דהינו השותפות, ובשותפות שאינו עומד להתחalk רך אחר שנים הרבה ועד אותן זמן לוקח כל או"א מן השותפות כי צורכי ביטו, ולבשו באים להסביר ומתחALKים עס הנמצא אז. אפילו למ"ד יש ביריה הדין כי, כי הלא הגיזות אין עומדות להתחalk בין השותפני, הרי דיש לכל הגיזות רק בע"ב אחד והוא השותפות, ולכן חיב'ו חכמים דרא"א גם בליכא רק חמיש בכל השותפות. ויש דרך אחרת לומר בדיליכא בכל השותפות רק חמיש להחכמים פטורין כמו לר"א משום דס"ל דהשותפות אינו בעל קניין בפ"ע, אלא גם בגין עומד להתחalk בפירוט השותפות מיד, מ"מ לעניין הקניין שם כא"ו"א לבדו נקרא עליו כי חלקו למחצה שליש ורביע, וכך כל שאין מגיע לכל או"א כשייעור אין כאן חיבור לא על רבובן ולא על שמעון, אבל בדיליכא שייעור לכל או"א מחיבין מה"ט גופא, דהרי יש לכאו"א בפ"ע חמיש, הגם שאינו מצינוizia חמש הם שלו, אין בכך כלום דיש קניין גם בדבר שאינו מצויין במקום, ור' אלעאי פטור אפילו ביש שייעור לכאו"א ומכח"כ בדיליכא שייעור משום דס"ל דין קניין בנסיבות לשום אחד אלא שם השותפות נקרא על הכל, והתוורה לא ציווה מצוותה אלא לאישים מיוחדים, ולא לשוחות שתוא בריה בפ"ע שיש לו כמה ראשין, וממעט זאת

שחלקו כלקוות, וכמו שאמרו באחין שחלקו דאין מביאין בכוראים דהוה כלקוות וחוזרין ביובל, וא"כ בתורה מה"ד א"ב הוה אחר החלוקה כא"א כלוקח ופטור מה"ת, אלא דמדרבנן חיב, אבל לא לוקח מן הנכרי דפטור אף מדרבנן מבואר ברמב"ם ריש הל' תרומות ובשו"ע סי' של"א. אלא דמה שאמר רבינו דטבל וחולין מעורבין זב"י, זה אינו אם נפרש אין ביריה היינו דין כל חטה וחטה שאין בו חלק של שנייהם, כי מאן דמפרש כן, אז עד חלק שבתלי מתחלק אנו אומרים כן וכאשר כתבנו על מעלה דאנו משווין הני תרי שותפין נכרי ויישראלי כאשר אחד דשם השותפות על כל חלק קטן שבקטנים דין לזה ואין לה כלום בנסיבות, אלא באיכות הנקין יש לכל א"א חלק, וכאשר חלקו בנסיבות אנו משווין כא"א ככלו הם קונים מן השוק שבאו לкупנות מן השותפות, וא"כ אין כאן חיובתו מ"ל אלא על חלקו של נכרי ולא על חלקו של ישראל, ואפילו מדרבנן, כי לקחו מן שותפות גוי ויישראלי שהוא פטורן. אבל הא תנא דאמר דטבל וחולין מעורבים זב"י, מפרש הא דין ביריה בע"א וכמו שכתו התוס' גיטין ס"פ השולח דاضר שחלקו המגע לו בשעת חלוקה ה"י מעותך לחברו, ועתה נתחלו ואפשר כלו או מקצתו נתחלף, ואין אתנו יודע עד מה, אז ודאי יפה כתוב המהרש"א דלחומרא צרכין לעשר כל חלק וחולק, אבל לא די בחזי אלא לפיו כלו, והנה דבר זה דביריה הוא עניין עמוק מי ימצאו ואני כתבתי ע"ז קונטרס מיוחד ועיין גם מה שכתבת לי עלי בפ"ק ז"ד בסוגי' דשותה בשבת מזה, ותמצית עניין ביריה תלוי בידיעה ובחירה הנאה כסותרים א"ז, ולכן אין בה הקיבוע הלכתא אלא דבדאוריתיא פסקין א"ב ולחותרא, ובדרבנן פסקין יש ביריה ולוקלא ופסקין הדיניםanca בעינן תומ"מ קשה להולמים, ולא אריך עתה בהזה ודוק".

ע"שواب"א תרוייהו לר' אלעאי מצאנך נפ"ל, שותפות דעכו"ם מ"ט משום דלא מייחדא לי דישראל נמי לא מייחדא לי. לפ"ד נראה דהני תרי לשנאי אי דשל ישראל דומה של עכו"ם ומפניו למיוטמי מחד קרא או לא, נמי תלוי בסברא שנזכרת לעלה דאם נאמר דשותפות אין לשום אחד חלק בנסיבות אלא באיכות, א"כ מה לשותפות ישראל או שותפות עם נכרי דכיון דנון לשום אחד חלק בנסיבות, הרי לא מצי מתחייב אפילו אי אילך כאן שיעור גדול לחיב שניות, אם ה"י נפרדים אבל כ"ז שהשותפות קיים אין לחיב האישים הנפרדים כיוון דין לשום אחד חלק בנסיבות רק על כל חלק קטן שבקטנים שם של השותפות עלי, אבל אם בכל השותפות אנו מכין לכל א"א חלקו בנסיבות לפי ערך חלקו, אלא שכן חלקו מבורר היה הוא, אם בczפונה או בדרומה ואם צאן זה שלו, אי אידך אבל איתת לכל אחד חלק בנסיבות אז יש לחלק בין שותפות ישראל לעכו"ם ובאופן שיש בכל הנסיבות כדי לחיב שניות, אז בישראל חיים גם שניות, דמה איכפת לי דין חלק כא"א במבורר מוקומו, סכ"ס לכל אחד יש לו בנסיבות כל כך כדי לחיבו, משא"כ בשותף נכרי כיוון דכל זמן שהשותפות קיים אין חלקו של ישראל מבורר אין כאן מקום לחול החוב על החוץ, דעת הספק לא מצי חיל חובה, ע"ג DAGGER מצי חיל, אבל אחפצא לא מצי חיל ודוק".

ד"ג קל"ו ע"א גמר' מנתנות ע"ג דכתב רחמנא ונtru, אייכא למימר ילף נתינה מרה"ג וכוי' כתוב רחמנא מנת זובייח הזבח וכו', אה"נ מאת זובייח הזבח ליל לcdraba וכו', ותמונה על הרמב"ם ז"ל שכטב דבהתמן השותפי חיבת במתנות דמת זובייח הזבח כתיב, ועיין לבב אר', וכבר כתבתי לעלה בארכיות דרק לרבעא מצין למילך מתרומה וכן מרה"ג לחכמים דר"א, אם נפרש דחכמים מהיבין גם באין בכל השותפות יותר מחמש צאן, אבל

מיוחד ע"ז, וכך הביא הרמב"ם קרא במתנות מנת זובייח הזבח וכאשר נברר לפניו בס"ד, וכך כאן ברה"ג דליך קרא לחיבור בשותפות בגין שיורר לכוא"א, פטור מסבירה. אולם בשותפות עכו"ם ובדאיכא שיורר לישראל דנתמעט לפי מה שאמר כאן מצאנך לחכמים, מזה לא הזכיר הרמב"ם כלום, ואדרבה נהא דחיבך דרכ לרבעא אתה צאנך למעט שותפות דעכו"ם דאע"ג שהוא נגד הסברה לפי מה שביארנו, אבל כיוון דין למעט מצאנך ד"א רק שותפות דעכו"ם, מוקמין הקרא להכי גם נגד הסברה, אבל לפי הני אוקימות דלעיל וכאשר פסק הרמב"ם כלום, צאנך אתה למעט צאן שהקדיש לה"ב לא פליגו חכמים ור' אלעאי בדרשה דקרה כלל, אלא דחכמים מחיבין השותפות בין של ישראל ובין של נכרי ובדאיכא כשיעור לכוא"א כמו בחו"מ דדרשו דגנד על דיגון עכו"ם דלא, ומהיבין גם שותפות עכו"ם בלבד שום קרא ור' אלעאי הוא דדרש דגנד וצאנך הן שותפות עכו"ם והן שותפות ישראל לפטור, ומטעם דלא מייחדא לי' כדי אמר בגמי' لكمן בא"א האחורי, דוחד קרא נפקא, "ל דלמאן דאיצטראך קרא דגנד וצאנך ננ"ל גם ר' אלעאי לאו אקרא לבד קסמק לפטור אלא דמסבירה אין צווי שותפות שהוא מושג בפ"ע, ועיין עוד لكمן מה שאכתוב בישוב פסקי הרמב"ם ז"ל ודוק"ק היבט.

ע"ב גמר' ור' אלעאי איידי דהאי קדושת דמים והאי בדה"ג פסוק فهو והדר ערבי להו. בני הרב הנל"ש חייח' עורני לפי מה שכתבתני בראש פרקן דהני תרי ראשית אין פירושם שוה, דראשית דגנד היניון מן המובהר שבדגנד וראשית גז צאנך היינו תחלת הגיזה, ולהקדמת הזמן קאטא ע"י"ש, נחאת טובא למה כפל האי ראשית. וipher כיוון פלא דחש"ס לא נהית להו, כי כפי הנראה הוא פשוט. ומה דקאמר לעיל לא נכתב לא ראשית ולא וכו', אין ר'ל דיכתוב גז צאנך بلا וכו' דהרי עיי' לחבבו עם ראשית שבתחלת הקרה, אלא דזוי"ו של ויצהרך הוא הנוספת דהוו"ל לכתוב ראשית דגנד תירושך יצחרך וגז צאנך תחן לו, והוה מיתר ראשית השמי וכו' דזוי"ו דזוי"ה. אבל מה דקשי' לי הוא אדם לא ה"י כתיב ראשית אצל גז צאנך רק נסמק על ראשית שבראש המקרא איך היינו דורשים צאנך כלל, דהרי תראה דלא דרשין תירושך ויצהרך רק דגנד וע"כ משום דנקט הני בסוף שום דגנד, א"כ גז צאנך נמי כן הוא ורק ע"י שהפסיק בראשית מצין למידרש צאנך כמו דגנד. וצ"ע ודוק".

ע"ש ואב"א שותפות עכו"ם בתמורה רבנן חיובי מחיבי וכו', ופרשי' דחלקו של ישראל חייב וחלקו של נכרי פטור, דגנ' ממש דפליג דמי וכותב המהרש"א דלרשב"ג דס"ל יש ביריה כל זה ניחא, אבל לרבי דאי ביריה, בשל נכרי למה פטור למורי אם לקחה ישראל, ובשל ישראל למה夷' על הכל, כיוון דבכל חטה וחטה יש לשניהם חלק, ולמה נימא ממש דפליג דמי. ועיין בח" ק"ז צ"ל שכטב ע"ז וז"ל „ולפע"ד לא נהית רשי" לכך. אלא הכי פירושו, בשלמה בתמורה אפשר למיליג הדגן, יהיו יש ביריה או א"ב, עכ"פ עתה חלקו הדגן ומקרי דגנד ממש מאין ואילך ע"ג שלא הוברר למפרע, והח"ע אי הוה כתיב ראשית גז ה"י דומה בראשית דגנד מכיוון שחלקו הגז הוה גז של ישראל, אבל הכא כתיב צאנך ותלי' צאנך ולא בגזיה וכו' עכ"ל, הנה כאן הוודה ק"ז ז"ל להא דכתבת לי עיל דלא שיך ביריה אלא לדוק על הזמן שקדם הבירור, אבל לאחר שהוברר ודאי דמהני הבירור. אלא דכאן לא העיל בהא דגנד גם למ"ד א"ב במחכח"ת זה להיא דהא גם בתמורה הרי הוא מציין גם מילך אשר מני' ממעתיק בב"מ פ"ח ע"א, ומעשרות כתיב תבאות זרעך אשר מני' ממעתיק בב"מ פ"ח ע"א, ולא לוקח, ואכלת ולא מוכך, וא"כ למאי' א"ב והוה להו הני שותפין

הצאן קני לולוח עולמי, רק עד אחר הגזיה ובשניהם קנווים לו כדי לגזון דהינוו שלא יוכל המוכר לעכב הגזיה מפני חשי דעתן, ולומר לולוח שימתין עד שישחט הצאן. אבל לדעת הרמב"ם מובן היטב החילוק דבלוק גז צאנו אחר שנזון אין לו שום שייכות עם הצאן, אבל לך כדי לגזון הרוי הצאן משועבד לו לגזיה ומקרי גז צאנך, אלא דלפי פירושו עיקר הדין דמתניתין הוא משנה שא"ז דומהיכי תיתי הו"א דמי שלוך גזזה תלושה מן העכו"ם יהי' חיב ברה"ג, אבל גם לפירושו צ"ל דלקח הגזיה מן העכו"ם קודם שנזאה לאחר גזיה דהינו שעהכו"ם ימסרים לאחר גזיה והוא"א דרך שליחותי דלקח קעבך, והוא"ג גם כאן הצאן משועבד לולוח לגזיה קמ"ל דלא ודוו"ק.

ודע דקשי התוס' דלקמן ע"ב ד"ה שהמתנות נוהגות, דליתני נמי הא דלקח גז צאנו דפטור, בין חומריו זורע והלו"ק לרה"ג. לפירוש הרמב"ם לק"מ ודוו"ק.

תוס' ד"ה אמרת רמותה חיבור עלייה מיתה וחומש, וא"ג דברה"ג לא שייכא בי' אכילה הנאת רה"ג היא אכילתה עכ"ל. וудין אינו מתיישב דהא אין כאן הנאה של כל"י ועל מה יוסיף חומש, כיון דמציא ליתן אותה עצמה לכהן, ובאל"ה נמי קשה כיון שכבר מיעוט דאין רה"ג טובלת, הרי ע"כ ממש דאין בו קדושת תרומה דמשום דفتיכי ב"י טובלת. ע"כ לומר דדרך הש"ס להסמיד אקריא גם מה דפשות בלא קרא, והא גוף דרה"ג אינו טובلت נמי לא בעי קרא, Adams אמר דטובלת תרוי מתרומה דחררי לא כתיב בי' הפרשה אלא נתינה ובתרומה לאחר הפרישה אף דלא נתנה לכהן הכרוי מותוקן, וכאן יהי' כל הגזיה טבל, עד שיתן ראשיתה לכהן, אלא גם זאת רק לרוחוא דמלתא קמסמץ אקריא, ובזה מישוב מה שהעיר הלב אר"י דלפי מה דדרש כאן מראשית דאיינה טובלת, איך קאמר לעיל דלא איצטריך ראשית אלא ממשום דהאי קדה"ג והאי קד"ד ודוו"ק היטוב.

ע"ב גמר' חומר זורע וכו', וליתני אמר רבינא ה"מ ר"ש ר"ש פטור את משא"כ במתנות, אמר רבינא ה"מ ר"ש ר"ש פטור את התרופות מרה"ג.

הנה הרמב"ם ז"ל פסק דרה"ג נוהג בתרופות, וכותב הר"ן ז"ל דלא כאר"י הו"ל למיפסק כר"ש מאחר דתנאי דמשנתינו סתם כוותי, ועיין בלב אר"י מה שהאריך בזה להצדיק את הרמב"ם, דמכח סוג'י דנדזה דחה השקאה ולפי דעת כל הפוסקים שהעבiron עינם משיטת הרמב"ם כאן ובהלכ' כיסוי הדם, כי אני אומר דעת הרמב"ם ז"לograms במתנות חיב בטרפה בכברשה. דנהה הרמב"ם לא הביא דין זה דפטור בטרפה במתנות הנם שהוא דין מפורש כאן בגמ' ובספרי דדרש מאת זובי היזבח ולא את הטרפה, ולעומת זה משתייחסות לשונו משמעו דגם בטרפה חייב, דכן כתוב בראש פ"ט מבקרים מ"ע ליתן כל זובי בהמה טהורה לכהן, ואם דוקא בשחיטה ראוי' לאכילה קאמר, מה לו להוסיף האי טהורה על מגן דהלא אין זובי הנטמאה, אם לא שכונתו למדינו דכל שזובי בהמה טהורה ע"פ שהיא טרפה כיוון הלוקח גז צאן ע"כ פטור מרה"ג, הא צאנו גםוז חיב ופרשי ז"ל דהлокח גז קודם שנזאה פטור, אבל לך העדר قولו ע"פ שגדלה הגזיה אצל עכו"ם חייב, אבל הרמב"ם ז"ל אינו מפרש כן אלא מתניתן בלקח הגזיה אחר שנזון עכו"ם הפטור, אבל לך הצאן כדי לגזון ע"פ שחזרין הצאן לעכו"ם אחר הגזיה חייב ע"י". והנה גם רשי"ז ז"ל لكمון סוף פרקן הוכחה לפרש דרכ ע"ד שנזאה מכר לו הצאן ואח"כ חזרת לבעליה ומ"מ בлокח גז צאנו מפרש דאפיו ע"ד שלא גזזה ולקחה לגזז דפטור. וקשה מאד לחلك בין הני שני אופני המכירה, כיון דבשניהם אין גוף

לפי ההלכתא שהוא דלא כרבא, החכמים לא מוחייבין ברכה"ג אלא בדיאכאה שיעורא לכל שותף ושוחף, ובתו"מ חיבבו השותפות ואפיקו של עכו"ם כיון דלא בעין שיעורא, ומשום דס"ל דכל שוחף יש לו חלקו בכמות נ"ל, וא"כ מה"ט גופא ה'ין לפטור במתנות בהמה משום דאין לכל או"א אלא החצי, לויל הקרא דמתאות זובי היזבח, וכן הדין בחלה ומשום דכתיב עристותיכם, והלב אר"י ראה קצחו של הדברים ולא כולם ודוו"ק.

ע"ש גמר' אלא גנד למאי אתה למיועטי בתי' כנסיות ובותי מדירות, נתעורرت עלי' על מה דפסק הרמב"ם ז"ל בפ"ד מהל' בה"ב ה"ג דבහיכל ה'ין ג' אמות מעקה והוא ממשנה מדות, ולהלא כאן מעיטין בתי' כנסיות ממעה, וכבר עמד בזה המלבים' וכון המני' מצה חקמ"ז והוא הקשה, דיוטר יש למעט של הקדש כדדרשינו בכ"מ היכי דכתיב ב"י חיס הקניין לך, ולא של הקדש, וכלא כאר' ה'ין מקום לומר דמשום הא לא אר'י, דהרי גגון וועלויות לא נתקדשו, אלא דזה ליתא דנייהו דלא נתקדשו קדושת עירא והיכל, אבל קדושת בה"ב הלא הי' עליים, دمشל הקדש בנבו אבל אמרתי לישב דבלאי"ה קשה הלא מעקה סגי בי"ד טפחים כאשר מבואר בשיע"ע ולמהו כאן ברכבל ג' אמות, אלא דשם במשנה וברמב"ם איתני דג' אמות מעקה ואמהacha את טס של ברzel כמו סייף ע"ג המעקה שביב כדי שלא יניחו עליו העופות והוא נקרא אלה ערבית רשי' שם במשנה כתוב כי ה' חד מאי והעופות חותcin רגילהם על האי טס ולפ"ז ניחא נהו דפטור ההיכל ממעה, אבל לעשות מזיק בידים פשיטה אסורה. וידוע דאריך האדם כשמגביה את ידי הוא ד"א עירובין מ"ח תוס' ד"ה גוף של אדם ג' אמות, וא"כ היו מוכרחים להגביה את האי כליה ערבית עד ד"א, כדי שלא ליתן מכשול לאוותם המשתמשים שם בגג שלא יחתכו ידים, ומה דאיית בספריו בית לרבות גג ההיכל ע"י' במלבי"ם שהוא ז"ל מגיה בית פרט לאולם ע"י', והדבר ברור דכן הוא.

ודע דרש"י ז"ל כתוב בטעם דמיועטה בתי' כנסיות ומדירות, משום שאין חלק לאחד מהם בו שף לבני עבר הים הוא, ועוד שאינו בית דירה עכ"ל, והנה טעם הראשון אין בו טעם דהרי מש"ה לא כמעט מגג שותfine מדקתי כי יפול הנופל ממנו, ור"ל דחו"ל לא דרשו מלטא ללא טעמא דכו"ן דמובואר טעם המצווה בקרא דעשית מעקה הוא כדי שלא יפול הנופל ממנו, מה לי בית מיוחד לאחד או לשניים, וממילא גם לרבים ואפיקו של כל העולם אין לבנות בית ללא מעקה, כדי שלא יפול הנופל. אבל הטעם השני קרוב לשימוש דאיינו בית דירה, ולכן אין משתמש על גנות של בתי' כנסיות ומדירות, אלא לעתים רוחקים וממילא דגס בגג ההיכל ע"פ שהאמנים ה'י' מניחים כליהם שם מבואר בפסחים ذר ס"ז ע"א מ"מ תשמשם שם ה'י' ארעוי וחושש נפילת קלישטה, ויש לרמז זאת בלשנא דקרה דכי יפול הנופל כתיב, והנופל מורה על התמידית שהוא עלול ליפול וזאת דוקא בתשmiss קבע ולא ארעוי, ודוו"ק.

ע"ש גמר' והתנן הלוקח גז צאן ע"כ פטור מרה"ג, הא צאנו לאגוז חיב ופרשי ז"ל דהлокח גז קודם שנזאה פטור, אבל לך העדר قولו ע"פ שגדלה הגזיה אצל עכו"ם חייב, אבל הרמב"ם ז"ל אינו מפרש כן אלא מתניתן בלקח הגזיה אחר שנזון עכו"ם הפטור, אבל לך הצאן כדי לגזון ע"פ שחזרין הצאן לעכו"ם אחר הגזיה חייב ע"י". והנה גם רשי"ז ז"ל لكمון סוף פרקן הוכחה לפרש דרכ ע"ד שנזאה מכר לו הצאן ואח"כ חזרת לבעליה ומ"מ בлокח גז צאנו מפרש דאפיו ע"ד שלא גזזה ולקחה לגזז דפטור. וקשה מאד לחلك בין הני שני אופני המכירה, כיון דבשניהם אין גוף

ומוכרח לשנות דהשותט את הטרפה פטור ולא השוחט וננתנה בידו. הרי ברור דגש כאן פליגו ר"מ ור"ש כמו באוא"ב ולא הביאה פלוגתא זו כאן כמו שלא הביאה בפ' כסוי הדם משום דקסקמה על מה שהביאה פלוגתא זו בפ' אוא"ב כי חד טעמא חד דינה בכל הנני שלשה אוא"ב כסה"ד ומנתנות, דבשותט את הטרפה פליגו ר"מ ור"ש. ע"כ הא שקליל וטררי שבגמי כאן לאו דסמא הוא. ואל תמהה על הדבר שהרמב"ם דחה השקליל וטררי שבגמי לומר, דשלא בדקוק פריך הש"ס וליתנא וכו' דראה זה בהאי עניינה ממש דכוותי הפלא לפלא, שכל הפסוקים הראשוניים העבירו עניינם הזרווע בהגותות מלא הרוועים שיפה כתוב בזה דסתם ספרי ר"ש דס"ל ששאר"ר לש"ש ומילא מתמעט מזובייח האבה. שחיות טרפה, אלא דחש"ס אן דפרק על סתם מונ"ד דאת"י ר"מ ע"ב דס"ל דגש דחש"ס אן יתמעט טרפה מנתנות ומגנ"ל דהוא ס"ל שא"ר ש"ש ולא מצינן כמעט זביתה טרפה, لكن הוכחה רשי"ז ללהמציא האי דרש דלו ולא לכלבו, דגש ר"מ ס"ל. אלא דבאמת לא הוועיל כלום בזה אן נאמר דהוא דרשה פשוטה עד שהגמי סמך עליה בפשיטות ליפרק וליתני וכו' למה לי לספריו שהוא ר"ש לדרוש זאת מזובייח והוא נדרש לכמה דרישות, וגוף התיבה בלאה"ה איננו מיותרת כלל ולמה להזכיר זובייח הראשה ש"מ בר פלוגתא לית לי אם מצי למידרש נתן לכחן, לו ולא לכלבו. ולא עוד אלא דבאמת אן לית לנו דרשה זו דגש בתרומה רצה הש"ס פסחים ל"ג ע"א לידרוש תחן לו ולא לאورو, ופרק עלי' והא חורום מן הטמא על הטהור תרומתו תרומה ומכם"ב מן הטמא מנ"י וב"י דלכתלה צrisk לעשות כן, אסור לתרום מן הטהור על הטמא, ומשי"ע ע"ז דלא ממוטין אלא דבר שלא הייתה לה שע"כ וכגון דחומר במחובר עיין תוס' יבמות פ"ט ע"א, ועיין ברמב"ם דלא פסק האי דינה כלל, דבנטמא קודם חייב הפרשה שאין תורמין ממנו, כי נדחה האי תירצחו דלו ולא לאورو, ממה שדרש שם ר"ה ברדר"י אמר קרא ראשית שהי"ה שיריה ניכרין עי"ש וא"כ איך אפשר דהש"ס סמך להקשوت בפשיטות דפטר מנתנות מונתן לכחן דדרשו שהיא דחו"י גבי תרומה. ולכן אין לנו מנוס אחר אלא לומר דادرשה דספרי קסמן להקשות וליתני וכו', והגמי לא נחות בהאי שkil וטרדי דרשה דספרי דיחידי דהינו ר"ש. ותנא דמותני שהוא ר"מ לית לי דרשה זו ומילא ליכא חומר בזה ברה"ג מנתנות, דבשניהם חייב בטרפה כך היתה שיטתו של הרמב"ם ז"ל בדור כשם בחרים וחולין מן התופטה.

דלהנה כבר ביארתי לך לעיל דהטופטה לא ידעה ולא סבירהαι הכרעה דרבינו ישנה באוא"ב ר"מ ובכסה"ד ר"ש. ושם בכסה"ד ביארתי דבאותם עיקר פלוגתא ישנה של ר' ישמעאל הני קראי הוא, אלא דפלוגתת תלוי בפלוגתא דלהנה ר' ישמעאל ור"ע דר"מ כרי"ש דלא הותר נהירה מעולם, רק שחיטה היהת גם במדבר ומה נצמָה דלית ל' ג"כ היתר מפרקסט, אלא ס"ל דבעין מיתה שע"י שחיטה, ולא מתרת השחיטה איסור אבמה"ח אלא מטהרת מיידי נבלה, ומה נצמָה ג"כ סברתו דבין שחיטה ראו"י לאינה ראוי אין שום חילוק, דשניתם מטהרים מיידי נבלה, ובשניהם אכן איסור אבמה"ח כ"ז שפרקסט, אבל ר"ש קר"ע ס"ל דבמדבר הותר להם הנחירה, אז היהת תלוי במיתה אבל שנכננו לארץ ונצטו על מצות ואחבות ואייטסר להם הנחירה נתחדש להם ההיתר לאכול מיד בעודה חי כיון נשחטה אבל היתר זה לא ניתן להם אלא בשחיטה הרוא"י דאיכא מצוה, אבל לא בשוחט את הטרפה דיין כאן מצוה לאזבות, ומילא אכן חילוק בין שחיטה הרוא"י שמתרת מיד איסור אבמה"ח ובין שא"ר שאינה מתרת מיד עד שתממות עי"ש, ובפתחה עיקר אי' בארכיות.

ולפ"ז אכן דקיימ"ל קר"ע נגד ר"יש הוה לנו למיספק קר"ש נגד ר"מ בשאר"ר דהרי תלויין זב"ז ופלא ריאתי כי בתופטה בק' פ' מרווחה קתני בשוחט שחיטה שא"ר דחיב בד' וה' דברי ר"מ אבל חכמים אומרים עד שישוחט שחיטה הרוא"י לאכילה. הרי לך דתופטה

על זה שום פוסק או מפרש ורק בתורה תמיימה על התורה ריאתי כי המחבר מתמיה על הרמב"ם שלא הביא דין זה דטרפה פטור מן המנתנות השני" בספריו, וכן בסוגי שלפנינו בפשיטות, עד דפרק בלי להביא האי ספרי וליתני חומר ברא"ג מנתנות כאלו היא משנה שא"צ דטרפה פטור מנתנות.

והנה רשי"זיל מפרש דטרפה אינה בכלל מנתנות דכתיב תננו לו ולא לכלבו, והר"ז זיל מגיה ונתן לכחן לו ולא לכלבו. ולכארו' גם רשי"זיל העביר עניינו מהאי ספרי, אבל עין לעיל בריש פרק הזרווע בהגותות מלא הרוועים שיפה כתוב בזה דסתם ספרי ר"ש דס"ל ששאר"ר לש"ש ומילא מתמעט מזובייח האבה. שחיות טרפה, אלא דחש"ס אן דפרק על סתם מונ"ד דאת"י ר"מ ע"ב דס"ל דגש דחש"ס אן יתמעט טרפה מנתנות ומגנ"ל דהוא ס"ל שא"ר ש"ש ולא מצינן כמעט זביתה טרפה, لكن הוכחה רשי"ז ללהמציא האי דרש דלו ולא לכלבו, דגש ר"מ ס"ל. אלא דבאמת לא הוועיל כלום בזה אן נאמר דהוא דרשה פשוטה עד שהגמי סמך עליה בפשיטות ליפרק וליתני וכו' למה לי לספריו שהוא ר"ש לדרוש זאת מזובייח הוא נדרש לכמה דרישות, וגוף התיבה בלאה"ה איננו מיותרת כלל ולמה להזכיר זובייח הראשה ש"מ בר פלוגתא לית לי אם מצי למידרש נתן לכחן, לו ולא לכלבו. ולא עוד אלא דבאמת אן לית לנו דרשה זו דגש בתרומה רצה הש"ס פסחים ל"ג ע"א לידרוש תחן לו ולא לאورو, ופרק עלי' והא חורום מן הטמא על הטהור תרומתו תרומה ומכם"ב מן הטמא מנ"י וב"י דלכתלה צrisk לעשות כן, אסור לתרום מן הטהור על הטמא, ומשי"ע ע"ז דלא ממוטין אלא דבר שלא הייתה לה שע"כ וכגון דחומר במחובר עיין תוס' יבמות פ"ט ע"א, ועיין ברמב"ם דלא פסק האי דינה כלל, דבנטמא קודם חייב הפרשה שאין תורמין ממנו, כי נדחה האי תירצחו דלו ולא לאورو, ממה שדרש שם ר"ה ברדר"י אמר קרא ראשית שהי"ה שיריה ניכרין עי"ש וא"כ איך אפשר דהש"ס סמך להקשوت בפשיטות דפטר מנתנות מונתן לכחן דדרשו שהיא דחו"י גבי תרומה. ולכן אין לנו מנוס אחר אלא לומר דادرשה דספרי קסמן להקשות וליתני וכו', והגמי לא נחות בהאי שkil וטרדי דרשה דספרי דיחידי דהינו ר"ש. ותנא דמותני שהוא ר"מ לית לי דרשה זו ומילא ליכא חומר בזה ברה"ג מנתנות, דבשניהם חייב בטרפה כך היתה שיטתו של הרמב"ם ז"ל בדור כשם בחרים וחולין מן התופטה.

דלהנה התופטה בפ"ה הביאה פלוגתא דר"מ ור"ש בשוחט את הטרפה או שוחט ונמצא טרפה, דר"מ אסור משום אוא"ב, ור"ש מתייר, ואח"כ קתני השוחט לרפואה לאכילת עכו"ם ולאכילת כלבים אסור משום אוא"ב, השוחט וננתנה בידו השוחט וננתנה בידו בפ"ז קתני השוחט עכ"ל כאן לא הביאה פלוגתא דר"מ ור"ש בשוחט וכו' פטור מלכשות עכ"ל קתני השוחט וננתנה בידו בפ"ז קודם דבעל התופטה לא סבר את הטרפה כתנא דמשנתינו, מהז מוכח דבעל התופטה לא סבר כהאי הכרעה של רבינו באוא"ב בלשון חכמים כדברי ר"מ, ובכסה"ד בלשון חכמים כדברי ר"ש, וכן קסמן שלא להביא גבי כסה"ד פלוגתא ר"מ ור"ש על מה שכבר תנא בפ' הקודם באוא"ב, כי משם נלמד גם לכך כי בשוחט את הטרפה פליגו ר"מ ור"ש, דאל"כ אלא דהטופטה ידעה וסבירה כהאי הכרעה דרבינו, אך תנא השוחט וננתנה בידו דפטר מלכשות, אשר מני' משמע אבל בנמצאת טרפה חייב לכשות, והקדמה זו אמת לאמתה ואין לפkap עליה בשום אופן, אמור מעתה בפ"ט שהביאה התופטה כמו כן ממש כלשון שבפ' כסה"ד "השוחט לרפואה וכו' חייב בנתנות השוחט וננתנה בידו וכו' פטור מן המנתנות" אם אכן בנתנות לכ"ע בין לר"מ ובין לר"ש פטור בשוחט את הטרפה, הלא הי'

מודה בשוחט לרפואה ולכלבים דאיינו בכלל שא"ר, لما משמענו זאת בב"ק שאון עיקר עסקו בענייני שחיטה רק דרך אגב, והשmittiy זאת כאן במקילתן שהוא עיקר עסקו בדייני שחיטה. אולם אם אמר דרבנן דדרש בכשה"ד אשר אכן פוטר גם בשוחט לרפואה ולכלבים השmittiy מדעת האי דיןא, דאי הוה קתני לי במקילתן הוול' למיטני באוא"ב כמו בב"ק לגבי גנוב וטבה דר"ש פוטר בשני אלו, ובמשנה דכסה"ד וחכמים פוטריין בכל אלו ובאמות ר"ש ששנה כאן בלשון חכמים לא הזכיר זאת בפירוש כלל דהרי בכשה"ד לא הימחולק עס ר"מ מעולם כ"א באוא"ב, ומשם אינו למדין דפליגו גם בכשה"ד וכאשר באמות בתוספתא לא נזכר פלוגתם רק באוא"ב ואנו ידעין מAMILא דגמ בשאר דיני תורה לר"מ בכ"מ שא"ר ש"ש, ולר"ש בכ"מ שא"ר לש"ש. וא"כ רבינו דחידש בכשה"ד בלא"ה פטור מכיסוי ממשום דאשר יאלל כתיב, לא רצחה לתלות דבר זה בחכמים דבר דר"ש גופא לא אמרה, דמן"ל לרבי דס"ל לר"ש דהאי אשר יאלל אתא למיעוטא כל שוחט שלא לצורך אכילה ולשנות דין שוחט לרפואה באוא"ב ולהשmittiy בכשה"ד ודאי לא רצחה זאת נשמע מזה דשוחט לרפואה חייב בכיסוי כמו באוא"ב لكن שיכל את ידיו והשmittיו הן באוא"ב והן בכשה"ד. ואחריו נמשך דברי רבי בכייסוי, ובברכה אשר לדעת הרמב"ם הוא ברכה לבטלה. ומוקם הניחו לי להתגדר בו ודוק"ה היטיב.

אחרי כתבתי כ"ז, ראייתי בח"י ק"ז ל"ש שכטב ג"כ דהרבנן"ם וגם הראב"ד משמע דס"ל בטרפה הייב במתנות, אלא ש'ך' דתחן לו דדרש אשר יאלל נ"ל כל שלא לצורך אכילה לא בעי כייסוי. וכן לעיל כ"ז ע"ב דפריך מהאי תוספתא על המ"ד דאלעלמה"ת עי"ש בתוס" ד"ה בשפיקה, ובראש יוסף שם דהאי בריתיא ע"כ כר"מ ATI דהרי קאמר כיצד יעשה נחרו או עקרו, ולא קאמר טרפנון, וכן לא נוכל להתרץ כמ"ש בגמ' פ"ו ע"א שלא מביע טוף דלא בעי כייסוי, אלא אפילו נחרו לאפוקי למ"ד דהרי קאמר או עקרו ותמורתו ודאי הוול' טרפו עי"ש, וכבר ביארתי דר"מ ע"כ כר' ישמעהל ס"ל, וממילא גם עוף בעי שחיטה דזוקא ולא נחירה, והיינו דגמר ר"מ שפיקה מש"ח, ומה פריך הש"ס למ"ד אשעלמה"ת דرك אליבא דר"ע מצי אמר כי, מהאי תוספתא ATI כר"מ, אלא דגמ שם צ"ל דחש"ס שקל וטררי בלי לשום עין ממי על מי פריך ובאמת הקושי בלאייה לך"מ, עיין שם במה שכתבתי, ומה"ט השmittiy הרמב"ם האי תוספתא בכשה"ד,

על"ש גמר, וכל אשר יעבור תחת השבעת פרט לטרפה שאינה עברת, ופרש"י ז"ל כגון נתכו רגליה מן הארכובה ולמעלה, וממי' לפינן שאר טרופות, ובתוס' התמיוחו דגמ מן הארכובה ולמטה אינה עברת, וכתבו שמא באמות גם היא אינה נכתנת לדיר להתעשר, וכל זאת פלא והפלא אדם נימא כמו שעלה ע"ד התוס' דא"פ מן הארכובה ולמטה נתמעט, מה עניין זה אצל טרופות דהרי הכל תלוי ביכולתה לעבור, ואם כפרש"י דזוקא מן הארכובה ולמעלה התימא שבתוס' במקומה עומדת, דלמה דזוקא מן הארכובה ולמעלה וה"ה שאר טרופות, דלמה כפשווטו דגמ מארכובה ולמטה וממייל דאיין לו עניין לטroppות כלל, אבל דעת דגמ מכאן אייא ראי' נפלאה לדעת הרמב"ם ז"ל שביארנוו בטיהה לטroppות, טרפה המפורשת בקרא היא שהוכתה מכיה שאינה יכולה להתרפא ממנה ואיינה יכולה לעמוד מחמתה על רגליה, כי רק אז היא ראוי' לכלב דאיינה עומדת לכליום רק לכלב, אבל בהוכתה מכיה שאין לה תרופה וסופה במותה ממשנה אחר עידן וידין, אבל הולכת ואוכלת כאשר בראות אני אסורה בלאו דטרפה, אלא מכיה העשה דחיה אכל שא"ח ל"ת, שעליה בא ההלכה של ח"ט וא"כ בכל מקום שהקרא ATI כמעט טרפה לא על טroppות של הלכה אתה אלא על הטרפה המפורשת בקרא אשר מה"ט כתוב ג"כ הרמב"ם דטרפה אסורה לבובה מקרא דהרבנן נא לפחתיך, אע"פ דגמ' ממעניין את הטרפה מקרא דמן הבקר ממשום דהאי מיעוטא אטרפה המפורשת בתורה ATA, אבל לאסור מה שאנו קורין טרפה צריך קרא דברי קבלה דהרבנן נא לפחתיך עי"ש אריכות דברים זהה. וא"כ הכא דכוותי הוא דהנה חז"ל בכל דרישותיה השთפות עכ"פ הסברה, וכן דכל אשר יעבור, אמות דיש שני דרכים לפניינו או למעט טרפה

הכריע להלכה קר"ש בכ"מ ושנאו בלשון חכמים. היפך מסברת רבינו שהכריע בכ"מ קר' מאיר ורוק בכשה"ד קר"ש אבל רבוי מ"מ פסק קר"מ ולא מטעמי אלא משום דראיה לפסוק כמותו וללימוד מש"ח דשנא"ר ש"ש, ומ"מ פסק קר"ש בכשה"ד ג"כ לא מטעמי דר"ש דס"ל שא"ר לש"ש, אלא משום דעתך אשר יאלל וראה רבוי לפרש האי אשר יאלל לא למיעוט עוף טמא דזוקא, אלא ה"ה טרפה שא"ר לאכילה, וא"כ גם כל שאין כוונת השוחט לצורך אכילה נמי יש לפחות דהרי בטרפה לאו מצד שא"ר קאtiny עליה, דהרי אנו למדין מש"ח דשם שחיטה, אלא משום דלא לצורך אכילה שחיטה, ומ"ש אי מazi יאלל ממשנו או לא מazi אכל ממשנו, ולכן קושי הגמי על רבינו איך אמר לר"ח שקול עופא ושות על בוביאתה דמי' מtosftata הנ"ל לא קשה מיד, דהרי התוספתא לא ס"ל האי הכרעה דרבינו אלא דר"מ ור"ש בכ"מ פליגו, אי שא"ר ש"ש או לא, וליכא שום חילוק בין כסה"ד לאוא"ב דהאי לא יאלל גם לר"ש רק למיעוטה עוף טמא הוא דאתא דאיון במיינו שחיטה, וא"כ שפיר סבירה לי' לתוספתא דבשוחט וצריך לדם או בשוחט לרפואה לכ"ע חיב לכסות, וכן שחייב באוא"ב בשוחט לרפואה כdmposrh בתוספתא אולם לרבי דפסק בכשה"ד קר"ש ולא מטעמי, אלא משום דדרש אשר יאלל דاع"ג דשוחט את הטרפה שמה שחיטה כמו שילפין מש"ח, אבל כאן לא חייבה תורה בכיסוי אלא השוחט כדי לאכול ולא כדי להשליך לכלבים, וא"כ מה לי אם משליך לכלבים ממשום שהוא טרפה או משום דהוא שחיטה לצרכם. ולא צרכנنا לתרץ דברי רבי, דצא וטורף או צא ונחרור אמר לר"ח. והש"ס לא נחות-zAה אבל האמת כן הוא דרבינו צא ושות אמר דהיא לשיטתי'DDRASH אשר יאלל נ"ל כל שלא לצורך אכילה לא בעי כייסוי. וכן לעיל כ"ז ע"ב דפריך מהאי תוספתא על המ"ד דאלעלמה"ת עי"ש בתוס" ד"ה בשפיקה, ובראש יוסף שם דהאי בריתיא ע"כ כר"מ ATI דהרי קאמר כיצד יעשה נחרו או עקרו, ולא קאמר טרפנון, וכן לא נוכל להתרץ כמ"ש בגמ' פ"ו ע"א שלא מביע טוף דלא בעי כייסוי, אלא אפילו נחרו לאפוקי למ"ד דהרי קאמר או עקרו ותמורתו ודאי הוול' טרפו עי"ש, וכבר ביארתי דר"מ ע"כ כר' ישמעהל ס"ל, וממילא גם עוף בעי שחיטה דזוקא ולא נחירה, והיינו דגמר ר"מ שפיקה מש"ח, ומה פריך הש"ס למ"ד אשעלמה"ת דרכ אליבא דר"ע מצי אמר כי, מהאי תוספתא ATI כר"מ, אלא דגמ שם צ"ל דחש"ס שקל וטררי בלי לשום עין ממי על מי פריך ובאמת הקושי בלאייה לך"מ, עיין שם במה שכתבתי, ומה"ט השmittiy הרמב"ם האי תוספתא בכשה"ד, ויש לי עוד ראי' נפלאה לדעת הרמב"ם. מהה דרבינו הקדוש השmittiy במשניות דוא"ב וכשה"ד את הדין דשוחט לרפואה וכי' דבאמת אייא באזה רבותא שלא תאמר דר"מ ור"ש פליגו גם באזה מטעם הנ"ל, דהנה כל השוחט שלא לצורך אכילה אין כאן מצות זבחת, וכן כתבו התב"ש והפר"ח דאיין צריך לברך ברכת השחיטה, והי' מקום לדבשחיטה שאינה של מצוה, אין כאן יותר איסור אבמה"ח, וממילא הוה כשותט את הטרפה דפליגו בה ר"מ ור"ש, וכן יפה עשה תוספתא להשミニינו דבזה ליכא פלוגתא, דכל שס"ס מותר לאכול ממנה מתרת גם מיד, והדבר מובן דכל של שיאלכל ממנה אגמל'ם דשחיתתו מצוה הוה, וממילא דיניה שחיטה הרואוי' גם לעניין באוא"ב, וכל שאר מילויו. אם כן קשה למא השmittiy תנא דידן את האי רבותא להשミニינו, ואל תשיבנו דתנאי דמשנתינו לא חס להשミニינו זאת מרוב פשיטתו הרוי אראך דב"ק דף ע' ע"א במשנה כתני לה באזה"ל: „גנוב וטבה לרפואה או לכלבים והשותט ונמצאת טרפה השוחט חולין בעירה משלם תלומי ד' וה' ר"ש פוטר בשני אליו", עכ"ל. ומלי לא יודה שהוא תמייה רבתא, אולם מצא בו צורך להשミニינו דר"ש דפוטר משום דס"ל שא"ר לש"ש

שאני טוענת הטבל וטריפות הנשכנות שהמה סיבות ע"י מאורעות
ואין הסברה נוותנת דתורתה הוצאים מן הכלל בשליב סיבה שאירע,
אבל גז שור שאין מינו ראוי ללבישة מסתבר להוציא שפיר, והקרא
asmachta בעלמא ודבר זה הוא כלל גדול בדרכי חז"ל כאשר כתוב
כאן הרמב"ם בפיה"מ, ושמור לך כלל זה בכ"מ ודוח"ק.

ע"ש גמר' בשלמא לב"ש תרתי נמי איקרו צאן, אלא לב"ה מ"ט,
אר"כ אמר קרא עשוויות וכו', הנה צאן כל גדוול בדרכי חז"ל כאשר
בשות אופן על אחת מן המין لكن צרכיך אנו לידע כמה בעינן כדי
לחייב ברה"ג, ואמרו ב"ש דמארח דמצין בדברי הנביא שקורא
שתים צאן ואין לנו קבלה מכמה חיב' מסתמא כל שנופל עליהם
שם המין צאן חיב' והוא שתים, ולכן פריך הש"ס שפיר, בשלמא
ב"ש שלא למזהו מהאי קרא דישע' רק שם על שתים נופל לשון
צאן והחייב ברה"ג לא למדדו ממש, אלא דכיון שלא גלחת התורה
כמה מסתמא גם שנים חיבים כיוון דקרו צאן ניחא. אבל לב"ה
שמבאים קרא דושמאלו, דחמש צאן עשוויות, מה רצוי בהזאת
הוכיחו ב"ש דגש שנים איקרו צאן ומכח"כ חמץ, אבל מניין דבעינן
דוקא חמץ, וע"ז קמתרץDDR שיבת עשוויות שמעשיות את בעליין
עשיות מצוה. והנה כאן ודאי קשה דאית נילוף מדרבי קבלה שעיר
חייב רה"ג, ועוד אתה שמואל מנא ידע, וע"כ לומר דודאי היה
שיעור זה הקלה בידם כשאר שיעורי התורה, אלא דכאן מצאו רמז
על האי שיעורא אבל מה דקשי"ט טובא הוא, דעת ר' יוסי קלסלי"
רבי דקאמר ד' מדכתיב וארבע צאן תחת השה, עליו נשארה קושי"
הגמר' שהקשה על ב"ה מ"ט, דהלא ב"ש יפה בבררו דגש על שנים
ונופל לשון צאן, וכי מצין לדחות זאת משום דמצין בתורה על
ארבע ג' לשון צאן את מהה? ואולי מה"ט דחה הרמב"ם זיל'
קלוסי" דרב, וגם דברי ר"י שאמר שמי' שמוועה מחגי זכר'י ומלאכי
אמרה מהלה ופסק כב"ה דבעינן חמץ. אבל מ"מ צרכיך אנו
ליישב סוג' הש"ס פריך על ב"ה מ"ט, ולא פריך על ר' יוסי מ"ט.
ואולי ייל' דיל' יוסי באמת לא הי' קבלה מהלמלמ"ס כשר שיעורי
התורה, ולכן קאמר דההתורה דלא נתנה שיעור ע"כ סמכה Dunnud
מקרא ארבע צאן ואיך דקרו דכעינן ד' דבפחות מארבע לא מצין בתורה
דיה"נ נקרא צאן, ואיך דקרו דישע' שמעין דגש שנים איקרו צאן,
אבל עד אתה ישע' לא נקבע זאת בלשון האומה לקרוא לשנים
צאן. וудין לא נתקרה דעתך בהזאת וצ"ע ודוק"ק.

ע"ב ותוס' ד"ה עד שבעעו פטור, עיין מה שכתבתי ע"ז במשנה
ברשי" שם, והנה הא דהביאו התוס' מפרש"י מכ"ש שפירש שקדום
שגיא' חמץ צאן צבע, והעביר לעליי קולמוס דמשמע מתוס', דלפי
פי' זה לא הי' קשה קושיות מה קמ"ל ר' מתני' היא, זהה אינו
דטעמא דרש"י זיל' שמק פירוש זה, משום דבגמי' לקמן פליינו ר'ח
ורגב"ה בגז' ומכר, ר'ח מחייב ורבנן"ה פטור, ופלוגתא זו על האי
משנה איתмер, דהרי הציוון שבגמ' הוא, לא הספיק ליתנו וכו', ופליגו
בפירוש המשנה דר'ח מפרש אפילו בצעעו אחר גמר הגיה ופטור
משום מזיק מתנות כהונה כشماعت' דאלו משום דצעעו קודם חיובא
מעט מעט, בהזאת נפטר הגז' ומכר חייב, ורבנן"ה ס"ל דמתני'
בעצעו מעט מעט קודם דأتה לידי חיובא בגז' ומכר פטור, וכן
מחק רש"י פירוש זה שהוא דלא כר'ח אלא דלפ"ז מישבת קושי'
התוס' דהרי ר'ח מפרש המשנה כشماعت', אבל אין הכרע זהה,
דהרי רבנן"ה פליין, וקרוב לדברים אלו כתבו התוס' בעצם אלא
שלא ביארו דבריהם כלל ה蟲ך, דהינו דשני מ"ד דלקמן פליינו
בפי' המשנה וחדר מיניהם ר'ח בפרש המשנה כشماعت', ודוק"ק
ועיין עוד בדיור שלآخر זה.

ד"ג קל"ח ע"א גמר' איתמר גז' ומכר ראשונה ר'ח'א חייב רבנן"ה
אמר פטור. כבר כתבתי בדיור הקודם דר'ח כشماعت' אמרה

המופרשת בתורה שהיא אינה עוברת, או נא' קרא כדכתיב דאפילו
אינה עוברת מלחמות חתיכת רgel למטה מן הארץ והיא זולט זאת
שלמה וביראה נמי אינה מטעשת, אלא דפירוש האחرون הלה הוא
נגד הסברה, דהרי אין בחתיות רgel זהה אלא מום בעלמא, והרי
במעשר בהמה לא הקפידה תורה על המומין דבפירוש אמרה לא
יבקר בין טוב לרע, וכל מום רע נכנס לדיר להתעשר, ולמה נזקcia
דווקא פיסח, וכן פשיטה לחז"ל דעל הטרפה אתה, ומזה כתוב
לעbor לאפוקי אינה עוברת מושם דכל טרפה אינה עוברת.

ומה מעד מיושבת זהה ג'כ' קושי' התוס' ד"ה למילך צאן צאן
מכוכר, שהקשוו דל"ג גז' לחיב' טרפה ברה"ג דמהיכי תיתני לא
ינרג בטרפה, ותויזט לא זכויות להבון דאם נאמר דאין זה גז' ש
רק גילי מלטה בעלמא היאך פוטר ר'ש מכח האי גiley מלטה
טרפה מריה"ג נגד הסברא החיצונה. אבל לפ' האמור למלטה
דמטרפה שאינה יכולה לעמוד מחמת שהיא גוססת ועומדת למות
מעיטין ניחא, דהנה בתוספותה כתני רה"ג נהוג בטרפה אבל לא
במותה ומסתמא הטעם דמתה לאו צאן מקרי אלא בשער, וכדרשינו
בב"ק שלא יכול את בשרו דושא"נ אתה בעבדי' כעון בשער, הרי
שור או צאן לא מקרי אחר המיתה, נידון כמתה ופטור מריה"ג, ובאמת
אין דרך לגז' אלא צאן העומד על רגליו, אבל לא המושב על
הארץ וכן שפיר בעינן גז' ש Robbins דטרפה שאינה עומדת על
רגליה אינה חשובה כמותה לענין זה. וכאשר ביארתי בפתחה
לדעת הרמב"ם טרפה ונבלה חד לאו הוא, ובפ' משפטים דכתיב
טרפה ולא נבלה משום דטרפה שהיא תחולת נבלות כולל נבלה
ג'כ' ובמשנה תורה דכתוב נבלה ולא טרפה משום דכל, מרבה את
הטרפה חדשינו בספר. וכיון דnable פטורה מריה"ג, שפיר בעינן
ג'ש לרבות דטרפה חייבות, ודוק"ק היטב.

ד"ג קל"ז ע"א גמר' מנח"מ, אר"ח אחיא גיזה גיזה, וכתבו התוס'
ע"ג דדברי תורה מדברי קבלה לא ילפין, גiley מלטה בעלמא
הוא וכו', ובפיה"מ לרמב"ם כתוב ג'כ' דאין זה אלא רמז בעלמא,
אלא לפי שאצלם אינו ראוי למלbos צמר אחר צולט צמר כבשים,
לכן מעיטין, וכבר ביאר זאת בתקלת חיבור זה עי"ש. והנה
מכאן ג'כ' תראה כי חז"ל על סברתם סמכו לרבות ולמעט ותלו
הדבר באיזה דרישה כמות שהיא, וראה זה דפרק כאן ונילוף גיזה
ניזה המכוכר, ומתרץ דנאמר תנן לו ולא לשקו, הנה כבר כתבתי
למעלה דלגיון תרומה לא דרשינו תנן לו ולא לאورو, אבל באמת
גם כאן רק דרך רמז בעלמא מшиб דמתן לו נידחה הילposta
מכוכר, דהנה בבכור דכתיב לא תעבוד בבכור שורך ולא תנז
בכור אכן, מסתבר דדיין הכתוב בהווה, משום דרך לעבור
בשור, ולגוז הצען, אבל ר'ה' ומכח"כ כעשה בצען וגוז' השור,
פשיטה דחילל את קדושות הבכור בהזאת, אך אם שהוא כדרכו
אסורה התורה, מכח"כ עבודה וגיזה שלא כדרכו, אבל כאן ברא"ג
הסביר נוותנת ההיפך, דמה שהוא הווה לגז' גיזה התורה
לייחס להן, אבל ממה שאין דרכו לגז' מהיכי תיתכי. ובכל
זאת פריך הש"ס נילוף גיזה מכוכר, ולא מшиб לו תנן לו ולא לשקו, ואני זה
מורים על ההיפך, אלא דמשיב לו תנן לו ולא לשקו, ואני זה
עיקר הטעם אלא העיקר הוא דהסביר נוותנת ההיפך, והנה לעיל
כתבנו דבמוניות לא מ齊ין למעט טרפה מכח תנן לו כמש"כ רשי"י
זיל', דמ"ש מתרומה דלא דרשינו כן, ואע"פ דכאן דרשינו לו ולא
לשקו, אלא דבאמת הכל תלי בסברה, ובittel ומוניות בשינויים
שיהי' לכחן לחם ובשר לשבוע ולא לאورو ולא לכלבו, כמו אבל
ברה"ג דהתקלית ה' שייה' לכחן להלבש גופו, ולא לשקו אבל

לפי הרמב"ם ז"ל בהא דלעיל דהלווקח גז צאנו של עכו"ם דמייר שאחר שגazon, דמסתמא בחד גוונא מיيري עם הסיפה דהלווקח גז צאנו של חבירו ובכאן ע"כ מيري שלקה הגז אחר גיזוזין אט קודם נזיזון כמו שפי' רשי ז"ל, מ"ש בעכו"ם דפטור ומ"ש בחבירו דחיב, דחרבי בשינויים הלוקח שהוא הגז פטור דין לו גז שהרי מכון, והרי גז צאנך כתיב, והמורט פטור דין לו גז שהרי מכון, ולא אתה לכל חיב כל מפני שלאחד אין לו גז אן ולאחד אין לו גז, זה ראי' ברורה לשיטת הרמב"ם ז"ל ודוק' היטב.

וראיתי להזכיר כאן מה שرأיתי בפתח יו"ד שכ"ב אות ב' וז"ל, "כתב בר"י על אודות האשעה שהפרישה חלה והנחתה עצלה, אדהכי בא עזף ואכל החלה שהפרישה. הדבר ברור דעתן שהי' נוגנים החלה לכחן, הייתה חיבת באחריותה כמו ברה"ג סי' של"ג ס"ה. והיתה מחויבת להפרישנית וכוכ' עכ"ל". וכל רואה ישנותם כי הוא שגנת הוראה, דחרבי הלכה רוחות דafilו מזיק בידם מת"כ פטור כר"ח. ושאני ברה"ג דליך מצוות הפרשה רק מצוות נתינה מצד המצווה חיב באחריות. אבל בחלה שהיא כתרומה, אין כאן

הפרשה אחר הפרשה והוא פשוט ודוק'.

הדרן עליך פרק ראשית הגז

למלת"י דס"ל דמייך מתנות כהונה פטור, וכך מצי לפרש המשנה דהפטור הוא משום מזיק מתנות כהונה, אבל אין לו הכרח לפреш כו, כדי היה ס"ל גז ומכר ראשונה פטור היה מצי לפреш המשנה כו, צבעו לאט לאט קודם דאתא לידי חיבא, ולא תקשה לי' דבלא"ה נמי פטור, ואפלו צבעו ב"ב" משום מזיק מתנות כהונה, דהא ליתא דעתך מזיק מתנות כהונה לא מיפטר אלא בצעע כל גיזוטיו שיש לו, אבל שיר קצת בלי צביעה חייב ליתן מן השior גם על מה שצבע כמו אמרין גבי מוכר אם שיר לעצמו עליו ליתן משום דמסתמא לא מכר חלקו של כהן, וה"ה בצעע הדין כו דמי"ש, ולכן לא נפטר משום מזיק מת"כ אלא בצעע הכל, אבל צבע קודם שבא לידי חיבא מה שצבעתו לא מתחייב. וממילא רנ"ה דבאמת מפרש כו המשנה שפיר מצי מודה להאי דינא דר"ח דמייך מה"כ פטור אלא דמתני' לא מיירי בדלא שיר כלום ללא צביעה, אלא דשיר ומי' על מה שצבע קודם שהי' חמש גיזות ב"ב" פטור ליתן מהאינו צבואה עליהם, ומש"ה לא מזכיר כאן הש"ס דר"ח כמשמעותי אמרה למלא' ודו"ק.

ע"ש גמ' הלוקח גז צאנו של חבירו וכו', מאן תנא דהיא דaicא שיורא גבי מוכר בת רוכר אולין וכו', ומסיק רבא דעתמא דמתני' הוא דעתנות דבחן מסתמא לא מזוני' אישי. הנה מזה ראי' ברורה

פרק שלוחה הקן

אלא בנקבות כתוב הלב ארוי ז"ל דין זה קולא בשח"ק, דכיון דמצوها בשנים אם ובנים הא אב ובנים ליכא בעופות. ותמהני עליו הרי אם רובצת על בגין עצמה דוקא,لالא גס על בגין חברחה נמי, וא"כ אם ארער שעוף זכר רובץ על בגין ה"י אפשר למצות שה"ק, ומ"מ פטור דבעני נקבה דוקא ולא זכר ודוק'.

ע"ש גמ' במוקדשין אמראי לא, דאמר קרא שלח תשלח את האס במני שאחיה מצווה שלחו, יצא זה שא"א מצווה שלחו לא להביאו לידי גבר. התוס' הביאו בשם רשי"ד דעתמא משום דלא אמרה תורה שלח לתקלה. והקשו דלשינה לא משמע הци' ור' ל' דהollow'ל כל שאתה רשאי לשחו יצא זה שאינו רשאי לשחו לתקלה. ויתר ה' להם לתמורה, דלמה מביא קרא דשלח תשלח ליה, דבלא שום דרשעה מקרא, הול'ל דמקדשין לא, דלא אמרה תורה שלח לתקלה. ועוד זאת דפלירושים דפשטי' דקרה קדריש, דמשמע דבמידי דיכול לשחו ולא במה מצווה להביאו ליד גבר סכ"ס למה לי האיך דרשעה כיוון גם איסורה איכה ומסתמא לא אמרה תורה שלח לתקלה. אבל מה שנראה לפע"ד דבלא"ה קשה למה לא נימא בקדשי בה"ב, דיפרנקנו ישלחנו וכאשר פדייך כו בריש פרק רה"ג, ליפריך וליתיב ה'ג ליפריך ולשלח, ולכן שפיר משלח כאן דרשעה לאפוקי שלא מחייב ליפריך תחילת וקדרש שפיר משלח תשלח שהמקור בחיבור הציווי מורה שעומד לשילוח ולא להביאו תחילת ליד גבר או בעצם או לפדותו, ואי דנימא שישלחנה אף שהוא קודש, ע"ז כתוב רשי"ז' דPsiṭṭa דלא אמרה תורה שלח לתקלה, אבל הדרשעה בעין דלא נימא ליפריך ולשלח, ומושב שפיר דבעוף והרג את הנפש סני לי' בהא מצווה להביאו לב"ד

ד' קל"ח ע"ב משנה שלוחה הקן נהוג וכו' בחולין אבל לא במוקדשין ופרש"י בגמ' מפרש היכי מוקדשי. ור' ל' דמפרש אייזה מציאות איכא דיה' שיק' מצוות שה"ק במוקדשין ויפור, משום דבאי להביאו לידי גבר ולא לשחו, וכדפרק אח'כ הש"ס בדף הסמוך הני מוקדשין היכי דמי. אבל אין לפреш אבל לא במוקדשין משום דבאמת ליכא מציאות שיתחייב במוקדשין. דhair לא משום מוקדשין איינו חיב אלא מטעם אחר וכדמפרש בגמ' ודוק'.

ע"ש חומר בכח"ד משה"ק וכו', ולכאורה' מה עניין בסה"ד לשח"ק עד שהתנאה מעמיד זה כנגד זה. אבל ניחא לפי מה שכתב הרמב"ן ז' בפ' כסא"ד דהטעם ג'כ' מצד אוצריות כי אין לאדם לשפוך זם בע"ח גם לצרכו, ובquo' התורה האילת בשור לאדם, ובשר בהמה על הרוב נזרק הדם על המזבח ומשולחן גבוה קזci בבשר לאכול, וחיה ועו"ש שאין במנינו זולת תורים וב"י שמרקיבות ציוויה התורה עכ"פ לכוסות זם הנשפק מהם עיי"ש. וא"כ הוא דומה מצוות כסא"ד בטעם לא ממצוות שה"ק שהוא ג'כ' מצד שלא נתאזר ליקח ולאכול האם על הבנים, וכמ"כ ג'כ' הרמב"ן ז' במקומו. ולכן קאמר דכסה"ד נהוג בין מזומנים ובין באינו נהוג אלן אבל שה"ק רק באינו מזומן, והוא דקאמר דשה"ק אינו נהוג אלא בעוף ולא בחיה, ולכאורה' איך שיק' בחיה, אבל ר' ל' דבחיה לא הקפידה התורה לשפוך זם דחיה ובניה בב"א, כי אווא"ב לא אסרה התורה אלא בשור ושה, ושה"ק הוא כען אווא"ב, וכאשר מדומה הש"ס לעיל דף ע"ח ע"ב. ועל מה שהקשו התוס' דליתני חומר בכח"ד דנוהג בין בזכרים בין בנקבות, ושה"ק אינו נהוג

מעילה מן דבר שמי". אבל כשהגעתי לשקל ולטרוי דהכא, ראיתי כי הקושי מעיקרה אין לה מקום, דהרי אמרו כאן דל"ד הארץ ומולאה, וכל היכי דאיתני להקדש ב"גיא דרhamna איתני, ואפיו עוף שברח למדבר ומטבע שנפלה לים הגודל לא זכה בהן המוצא, ולא נפקע מקדושה מושום של' הארץ ומולאה וא"כ הר' ביטול חד בתרי עדיף מזותו של ים אטמרה. וכך כל של הקדש אין לו מציאות לצאת מרשות גבוה בכל מקום שהוא. ובאמת hei מציא הש"ס לפrox על רב ור"ל דלא נחטו לסבירא הלו, מהאי משנה דנפלה פרוטה של הקדש לתוך הכיס דמעולין בה, אלא דבלא"ה הדר ר"ל וקיבול דברי ר"י.

ויש להוסיף הסבר על הדבר כי אכן לא שייך ביטול בשל גובה, לכל הארץ ומולאה לד' ולולוי Dunnן הארץ לבני אדם היו מועלין בכל. וכך אמרו חז"ל בברכות ליישב סתרת הנני שני כתובים, כאן קודם ברכה וככאן לאחר ברכה, הרי דלהנת מעוז"ז צרך הורמנה ורשותא כי הכל לגבוה. ומעטה איך יתבטל מה שבאמת הקדשו לגבוה, בחולין שהוא ג"כ של גבוה, אלא דהתורה התרה לנו ודי להפקידו את עצמו ולא שיגורר את של גבוה עמו ור"ע דס"ל דמעול אפיקו בהוציאה פרוטה אחת מן הכיס עין לעיל קל"ב במשנה דברו שנתעורר במאה שבארתוי דכל שלא בטל הוה קבוע אף שאינו ניכר. ואם תשאל אל"כ בנאבדה מطبع של הקדש בעולם, אסורו כל המטבחות שבעלם, מחמת האי תעירבות עד שיפדוו בכ"מ שהוא, לא מהכממה שאלת את זאת דדוקא במקום דאיתיחס איסורה אמרין כל קבוע כמו"מ, אבל לא שמא בא האיסור לכך ידי או ליד חבירו והוא פשוט וכעכ"פ העניין הוא עניין נעלם דהקדש לא שייך ביטול מה"ת ומקום הניחו לי להתגדר בו תלית' ודוו"ק היבט.

ובני הרב מו"ה עקיבא שיחי אמר ד"יל דמש"ה פרוטה של הקדש אינה בטלה ברוב מושום דבכל בטל דעת בעלים כאשר כתוב הרמב"ן בח"ע ז"ז ובהקדש הרוצה שיתבטל היינו שיפקע שם הקדש וכי ניס לרשوت הדירות היינו המעילה ובמידה הלא איןיו יצא לחולין אל"כ א"א לבטל דבלא דעת בעלים לא מתבטל דעת בעלים הוה מעילה במאיד ודף"ח ודוו"ק.

ע"ב גמר ת"ר כי יקרה ק"צ לפניך מה ת"ל לפי שנ' שלח תשלח יכול חוזר בהרים וגבועות כדי שימצא קו וכו'. מכאן הוכיח החו"י שהבאתי לעיל דאפיקו אינו רוצה ליקח מאומה מצואה עלי לשלה את האם ולוקח את הבנים, דהרי דרש כי יקרה כדי לפטרו שלא יחוור בהרים וגבועות אחר מצוא זו. ואני תמה דהרי היא מה שאמרו שלא תאמור שהיא מצואה החלטות לחזור אחריה מפני כתיב שלח תשלח וכפרש"ז ואז ודאי היהת חייבת ומוחלתת, אבל להכי כתיב כי יקרה שלא אמר כך, וממילא גם אם יקרה איינו מחייב לשולח האם רק אם רוצה ליקח הבנים. והחו"י הביא שם דברי הואה"ק שטעם המצואה כדי העיפה תצער ותפרח ממוקם למקום לבקש את בנייה. ועי"ז יתעוררו רחמי המקום ית' על בניו שבגלות עיי"ש. אבל ידוע כי הטעמים שעפ"י הסוד עפ"י רוב לא התכוונו אל ההלכה כי כן הראותך בגה"ג דעפ"י זהה הוא לתקן חטא של שתי אחיות שנשא יעקב שהוא מכון לגה"ג בין השס"ה גידין שהמה נשגד השס"ה לאוין, וזאת יצדק לר"י דסובר גה"ג איינו נהוג אלא באחת ולא לחכמים דנוהג בשתייה, וכן טעם התפילין על יד כהה מושום דהוא נגד הלב איינו כהלה דלפי טעם זה באיטר יד הוה לך למיזיל בתר شمال דעלמא, וכן הרבה, וגם מדברי חידושים הר"ן כאן מוכח דלא כחו"י ודוו"ק.

בלי דאית בי שלח לתקללה, דבಹקדש באמת ליכא עלי שאין בעליך, לא מצות פדיי ולא מצוחה להביאו ליד גובר אלא משום מצותהשה"ק קאמר דה"י עליו מצוחה לפודתו כדי לקיים מצותהשה"ק כמו ברה"ג אי לאו קרא דמחוסר פדיי ודוו"ק.

ד"ג קל"ט ע"א גמר' אבל במקדיש תרגולתו לה"ב דקדשות דמים בعلמא הוא כיון דמרדה פקעה קדשותהיהו, והקשה הר"ן בחידושיו, וא"ת וקדושא שבחו להיכן הלכה, ות' ביוון דנטיאש הגיבור מהמות שמרדו הוה כהפרק עיי"ש, ואין לפרש דמכח יאוש קאטינו עלי', דהרי כיון שניכרת ובאותה ליד המשתרם כלתת האישוש, ושוב חיב להחזר דהרי בייאוש בעינן אתה ליד זוכה דוקא וכן בקהדש אם נימא דקינה מצד יאוש הר' היא המעליה דקינה מנו הרהקדש, אבל הכוונה דזהה כהפרק גמור וודע קודם שבא ליד זוכה יצא מרותות הקדש, כי ברחה ומרדה הוה כמו זוטי של ים דפקע מינין שם בעלים עוד קודם דأتא ליד זוכה, וכן מוכח מהה שכתבו התוס' דאווזין ותרגולים שברחו מבעליהם הוה הפרק והחזקק בהן זוכה בהן, ולא מטעם מציאה אלא מטעם הפרק ממש ודוו"ק.

ע"ש גמר' אלא דחزاן בعلמא ואקדשי', ובת' ק"ז הקשה דילמא בתוק ד"א אקדשי', והנה לפי דעת החו"י ש"ז דחויב מצות שילוח היא החלטות אף שאינו רוצה ליקח מזומה, בלבד לא מצי מיריב בהכי, דמיד כשחזי הקן מוטל עליו חובא דשה"ק קודם דאקדשיניו, וככפריך הגמר' אנטל האם ואקדשה, מעיקרה אי חיב בשולות מקמי" דאקדשי' ובגוף דברי החו"י עיין עוד لكمן מה שאכתב באזה ודוו"ק.

ע"ש גמר' ושמואל אמר כל היכי דאיתני ב"גיא דרhamna איתני דכתיב לד' הארץ ומולאה, והכי הלכתה דר"י נמי אמר הци' ור"ל בר פלוגתני קובל'י אחר דשםע'י מורי' ולכן משנתינו בקדשי' בה"ב שמרדו ולילדי דאקדשי הוי הפרק ואינו מזומן וראוי לשילוח, וכמוש"כ התוס' דבחולין הаг"ו אף שמכיר המזומה אווזין ותרגולים שמרדו בבעליהם, כל המחזק בהם זוכה בהן, דהאי מרידה דאזולו לעלמא לחלוון שלא לחזור עוד لكن שלחים, הוה כמו זוטו של ים דכל המציג ממנה זוכה, מ"מ לגבי הkadsh דלה' הארץ ומולאה לא זוכה דכל היכי דאיתני ב"גיא דרhamna איתני, ומסתמא ה"ה בnfלה מطبع של הקדש בזוטו של ים, מי שモציאה לא זוכה בה, וצריך להביאיה ליד הגזבר כי לעולם אין הקדש מעילות או עי" פדיון, וזה אמת או עי" מעילה בשוגג שמביא קרבן מעילות או עי" פדיון, וראה זה מציאה מצאתי כמוש"א של רב ליישב בזה עצמה וחמורה שנטיגעו בה בעלי התוס', ואחריהם כל המפרשים ולא מצאו מענה המתישבת על הלב, והוא בסוף מעילה דשנינו במשנה פרוטה של הקדש שנפלה לכיס, או שאמר פרוטה בכיס זה הקדש דמוול ר"ע שהוחזיא את הראשונה ולהחכמים כשהוחזיא כל היכיס, והקשרו בתוס' למה לא בטל האי פרוטה של הקדש כשאר איסור דעלמא עיי"ש. וכל הנאמר בזה אין לו שום התחלה, ועיין בשוו"ת מהר"ס שיק ז' ל"ז סי' ק"ל שפה העיר דלא די שקשה דמה"ת בטל האי פרוטה ברוב, אלא דין מהני פדיון על דבר שכבר בטל ופקע איסורי', ואין לו פדיון על מה לחול והוא אמת וצדק, וגם כל מה שדנו דמוננו דאחרים א"א ליבטול ג"כ בורכת הוא דודאי גם ממונו של חיירו שנפל לכיסו שפיר בטל, אלא דמחיב לשולומי כמו בכל עלי"י שווי קנה עי" שינוי או יאוש דזלה דמונא עלי לשולומי, אבל החפש עצמו שפיר קנה עי" ביטול, דכל שאינו ניכר הוה לנפל לאו טעם של ים דמי יוציאנו, אלא כיון דנתענש בממוני של חיירו אישעתבד לשולומי לי' שווי מכיסו, וא"כ בפרוטה של הקדש נמי ניהו דבמי לשולומי להקדש כמו להדיות אבל

ובגוף הקושי יותר ה' למתקן להקשوت למה לא יליף מחלב דהתרה התורה כדי ליפ ברכותך דר' י' ע"ב, ודלאה הפה טרפה הוה, אבל לפיה שבאיורתי בסוג'ו' דרובה מהיתר איסורים לא מציא למליפ כל, דילמא מכח ספקא לך לא וכמ"כ מחלב וביצים לדעת הרמב"ם אין בהם אלא איסור בלא מלכות חצי שיעור, דוידי פשיטה דספקא שלחן עכ"פ מה"ת מותרין ודוק'.

ע"ש עופ טמא רובץ וכו', בשלמא עופ טמא וכו', כדאמר ר"כ תקה לך ולא לכלביך, ה' תקה לך ולא לכלביך, והיכא איתמר דר"כ אהא דתני, אם טרפה חייב בשילוח אפרוחים טרופות פטור משילוח, מהנה'ם אר"כ אמר קרא תקה לך ולא לכלביך עכ"ל הגמ', ותמייה לי, מה העמיד ר"כ דרשנו דליך ולא לכלביך על הברייתא ולמעט אפרוחים טרופות, ולא על המשנה דעופ טהור רובץ על ביצים טמאים, שובראייתי שהת' הקשה בהז וחזרו אינו מספיק דהרי מדקנינו דנוגה בטהור ולא מטמא נמי נשמע דעתה חייב.

אבל מה שנראה לפע"ד בא דלפי מה שכתבתי למפללה בפ' רה"ג קל"ז ע"ב, על הא דדרש תנתן לו, ולא לשקו, דאע"ג דלו ולא לאוaro בתמורה לא דרישין, וכן נתנו להן ולן לכלביו גבי מתנות זרע ולזה'ק נמי לא דרישין, דרמב"ם חייב אף בטרפה במתנות, מ"מ לו ולא לשקו דרישין, ומשום דלא ממיעין אלא מני שאינו ראוי להיות נוגה בו, אבל ממיעין דבר שرك במרקחה אינו ראוי לנחינה כי מסתבר דלא פלוג התורה לפטור מהפרשת תרומה ע"י שארען סיבה שנטמא הטבל או לפטור ממתנות ע"י שנמצאה בהמה טרפה דעל העוף דיבר הקרא, אבל לו ולא לשקו דממיעין מין שאינו ראוי לבגדים, כונן שעור עי"ש לעיל, וא"כ קשה איך ממעט כאן מתקח לך ולא לכלביך אפרוחים טרופות דזוקא בגין עופ טמא יש למעט שהוא מין טמא, אבל לא אפרוחים טרופות דרך עי"ס סיבה נטרפו. אבל י"ל דשאני הכא דעופ טהור שה'יה' רובץ על ביצים עופ טמא בלי עשיית אדם אלא ממילא דהרי באינו מזומן דבר כתוב, הוא כמעט מן הנמנע, והמשנה דקANTI דין זה הוא על מציאות רחוק אם אירע שאדם הושיב עופ טהור של לפקר על ביצים עופ טמא של הפקר. אבל לדרישו הקרא ע"י במקום שיש למעט אפרוחים טרופות שהוא עכ"פ יותר שכיח, ודאי עדיף לדרישו עי"ז, ומילא נדע גם דין זה דביצים עופ טמא, ולא שייך כאן לומר דבר שהוא רק במרקחה אי מתקה ההיא מקרוה הוא האזורה שכיח מין המין טמא דהוא לא שכיח כלל שיזידמו כן. וכי להשミニינו זאת لكن העמיד ר"כ דרשנו על הברייתא שדיברה מאפרוחים טרופות ולא על המשנה שמיירி מביצים עופ טמא וזה נכון מאוד בס"ד ודוק'.

ע"ב גמר' א"כ ציפור למעוטי עופ טמא למה לי. לפי מה שהבאתי לעיל בשם הרמב"ן ז"ל דכמה תנאים לא ס"ל דצפור טהור במשמעו, א"כ להני תנאים באמת גם אם טרפה אינה חייבת לשלהה, עפ"י כתוב קודש זקני ז"ל דמה"ט פוטר הרמב"ם מליקות גם בסам טרפה, ממש דלא ברירה לי הא מלטה. ולא אוכל ליריד לסוף דעת קדשו, דאייך רוחה לפרש דמה שכי' הרמב"ם בHALCI י"ב בשחת מקצת סיימנים וכו'. ואם לא שלח איינו לוכה, דקי נמי אדלעיל מנני' בהליך י"א דהיתה האט טרפה חייב לשלהה. זה ממי' ליתא דאי מפרש כדעת הטור דשחת מקטץ סיימנים אמא קאי אז ודאי לעיל מני' באט טרפה הו"ל לומר דאיינו לוכה, ונדע ממילא גם בדיון שלabhängig ואם נאמר דהאי גרע, ממש דהוא עשה טרפה, עי" מעשי אינו בת שליחות, א"כ דאי קשה איך סמן הרמב"ם בירושא באט טרפה על הסיפה בעשאה טרפה לכתוב שם איינו לוכה. ואם נפרש כדעת ה'ם וכאשר כן האמת דרמב"ם נמי

ע"ש מנה"מ, אר"י דאמר קרא כי יקרה כן ציפור לפנייך, עופ משמעו לנו בין טהור ובין טמא, צפור טהור אשכחן דאיירי צפור, טמא לא אשכחן דאיירי ציפור. תמייה לי איה משכח דטהור איירי צפור לחוד, אדרבה בכ"מ דבעין טהור כתיב ב' טהור או טהורות, ובמקום דדייבור בין מטהור ובין מטמא כתיב ציפור סתם, אלא דהרבמ"ז דכתיב טהור או טהורות למלטה אהיריתא אתה. אלא דהרבמ"ז עה"ת מביא דאייכא באזה פלוגתא דתנאי, או שם צפור כולל הוא שם עופ בין טהור ובין טמא, ונפ"מ לדינא ה' עופ טרפה אי חייב בשילוח או לא, ועיין בה' ק"ז ז"ל ועיין בדברנו זהה לקמן ודוק'.

דפ' ק"מ ע"א גמר' אי טרפה בהדי כתיב ופרש' נו"ט לא יכול לטמאה בה ובגהות מהרש"ש קמתמה דהרי האי קרא לעניין טומאה זההיר כמו שפרש' בעצמו שם עה"ת ולמה סגי לי מקרו דבשר בשדה טרפה ל"ת. ואני אומר דיפה כתיב רשי' ז"ל מקרו דבלה וטרפה דازהיר על טומאת נבלות עופ טהור דיש במינו טרפה שמעין דשיך טרפה בעוף, אבל מקרו דבשר בשדה טרפה לא שמעין דסתמא דקרו בבהמה איירידי דפי' המקרא הוא בשר בשדה מן הטרפה דבשר לשון זכור אבל קאי על בהמה שנטרפה ואח"כ שחתה שלא נאכל מבשר של בהמה הטרפה. ולכן רק מקרו דנו"ט לא יכול לטמאה בה נדע דבעוף טהור יש טרפה ודוק'.

ע"ש טרופות מוחית נפקא הניחא למ"ד טרפה חייה וכו'. עיין במה שכתבת בריש פרק אלו טרופות זה.

ע"ש בגמי בשלמא עופ טמא וכו' אבל עופ טהור רובץ על ביצים עופ טמא הא צפור הוא, כדאמר ר"כ תקה לך ולא לכלביך. ב' ק"ז ז"ל הביא קושי' מספר שיחת חולין דילוף דאלין בתר רובה מכוה דאמירה תורה תקה לך ולא לכלביך, ואי דלא אלין ב"ה, דלמא הביצים שתחתייה נגמרה לאחר שנטרפה אמה, והיא נשלחת וא"א לבדקה עי"ט טעינה שנייה. והנה קושי' זו היא במחכ"ת שיחת חולין וייתר מזה שיחה בטלה, כי ביצים טרופות אינם פטורין משה"ק, דהרי במשנה רק רובץ על ביצים עופ טמא, ולא ביצים טרפה פטור, ורק באפרוחים טרופות קתני דהינן בקייא נמי בקייא דהינן שאים יכולם להוציא אפרוחים, דעיקר הביצים גדל אפרוחים, ומאחר דביצות טרפה מגדל אפרוחים כשרים, וכאשר פסק הרמב"ם בפ"ג ממי' הא"י אפרוח שנולד מביצ טרפה מותר שאן במינו טמא עכ"ל, אין למעט מתקח לך ולא לכלביך דהרי שפיר ראייך לגדל אפרוחים ואין שום פוסק הזכיר ביצים טרופות אלא אפרוחים טרופות ומטעם לך ולא לכלביך. ותדע דמתני' דיבר מביצים עופ טמא ולא מביצ טרפה והברייתא דיברה מטראפת נקעה אפרוחים ולא ביצים וזה ברור ואמת.

ולפי האמור יש לתמורה נס אתו' דעיל ס"ד ע"א ד"ה שם דקמה שכתבו דביצה דשרי' ולא הוה אבמה'ח יעדין מתקח לך ולא לכלביך, והוא פלא שוב רבאי דביצה ז"ל ש' ביצים מזירות שאין אפרוח נולד מהם ובDSL פנא מרער ואצ"ל אס הביצים נוצר בהם אפרוח שזיה איינו חייב לשלה דכיוון דהביצים אסוריות קרי ב' תקה לך ולא לכלביך, אלא ש' לא שams ה' יכול לשום הביצים תהה עופ אחר חייב לשלה עכ"ל, ושמחתי כעל כל הון וכמוץ שלל רב שכונתי לדעת קדשו והוא האמת דכל שרואוי להוציא מהן אפרוח אף שאסורים באכילה שפיר קריין ב' לך ולא לכלביך ודוק'.

לדרוש אלא עוד פ"א, וא"כ לא ה' התנא נקט ד' וה' דאי אדרשה קסמייך ליכא לריבוי רק פ"א דהינו תרי זימנא, ואי דממילא נדע דה' ה' יותר ויתור אז ה' לו לתנא לנוקוט אפיל מאה, אבל לא ד' וזה שאנן זה הפלגה נגד תרתי, ולכן הוצרך להוציאן מטעות דלא מריבוי דתשלח מרבה חדא ואידך מסברה, אלא שלא שלח לחוד הרבה משמע ונקט התנא ד' וה' לרמז על הריבוי חדבזה יידע גם על מהאה. ופלא אני רואה כי הרמב"ם ז"ל כאן הביא המשנה כצורתה מלאה במלחה ולא שת ליבבו על האי פירושא דרבא דבגמ' דמשלח לחוד קמרבנן ואפי' מאה פעמים, ובhalbכות גולה ואבדה פ"א ה"ז שינה מלשון שהוא ממש כמו כאן עפ"י תיקונו של רבא ז"ל: „החוירה וברחה אפי' ק' פעמים חיב להחזר שנאמר השב תשיבם השב אפי' ק' פעמים וכ"ו עכ"ל הלא דבר הוא. ומה שנראה לפע"ד וזה וצריך ליישבו כדמטרץ בגמ' לטעות בשוחטה מצורע אתה ואיך מביא הרמב"ם ראי לסתור וצ"ע.

בשחת מקצת סימנים של האפרוחים, וכפרשיי, וא"כ הא דאיינו לוקה כאן הוא משום דהוא איבעי' שלא איפשטי'. ומה שייקות יש לזה עם הדין של אס טרפה השני בהלכה הקודמת, ולכן אין ספק שהרמב"ם לא חש להני תנאים דלא הזכיר בוגמ' כאן משום דסתם מתניתין נמי מסיע להאי ברייתה Adams טרפה חייב בשילוח, דכיוון דקתוינ במשנה עוף טמא פטור משליח הדיקוק מני" דעוף טרפה חייב, וכאשר בתבנו למעלה דעוף טמא על ביצים טהורים במקומם הפקר הוא כמעט מן הנמנע, ואי התנא ה' סובר דה' עוף טרפה פטור משילוח ה' נקט מה דשכיה יותר. ועל מה שיש להפליא, הוא הופיע הפימ' ש' לרמב"ם שכ' דצפור נופל רק על עוף טהור שי' כל צפור טהורה עכ"ל, והוא פלא דדרבנה מהאי קרא קשה על כלל זה וצריך ליישבו כדמטרץ בגמ' לטעות בשוחטה מצורע אתה ואיך מביא הרמב"ם ראי לסתור וצ"ע.

ומה שכ' ק"ז ז"ל כאן דף ק"ס דהכ"מ כיון במה שכטב דהගירסה האמיתית ברמב"ם הוא דשcht מקצת הסימנים. (והג'ה שם לא הבין מה תילקו), שכונתו משום דסימנים לשון רבים עכ' אפרוחים קאי, אך אס דהכשרה בס' אחד, לא הוול"ל דעוף השרו מקצת סיימון דאושט קאי, לא הבנתי מה רצה זהה שכ' דעוף השרו בס' אחד, דהרי הרמב"ם הוא דס' דגס עוף עבי לכתיה שנוי סימנים שלמים ומה"ת, אבל ודאי דכאן מקצת ולא מרוב דבר, וממילא דלא קאי על הקנה רק על השותט, אבל בשביל זאת מ"מ דרך לדבר על ב' הסימנים אפילו אם המדבר מונחת אחד משום דהקרה לעולם נשחת תחללה, והרי שהה במיעוט סימנים והחליד במיעוט סימנים דלעיל ד' ל' ול"א ולמן דמפרש דמייעוט קמא קאי, נמי כתני סימנים לשון רבים, ולא קאי אלא השותט, דבנה לית לנו בה. אבל כוונת ה'ם לאפוקי מגירסת הטור שהבאיה, "שהחט במיעוט סמניה" דלפי גירסא זו עכ' אס קאי הגיה ה'ם, "מקצת סימנים" דז' אפשר לפרש דאפרוחים קאי ודז'וק.

ע"ש במשנה היו שם אפרוחים מפריחין או ביצים מוזרות פטור משלוח וכו', מה אפרוחים בני קיימת אף ביצים בני קיימת. ור"ל אפרוחים בני קיימת לאפוקי טרופות דאים בני קיימת ונוטעטו מתקח לך ולא לכלביך, אף ביצים בעין ראוין להolid לאפוקי מוזרות, ואע"ג דהתנא דמתני' לא תנא בפירוש אפרוחים טרופות לפטור, נשמע זאת מהא דקתוינ עוף טהור על ביצי עוף טמא דפטור, חד טעמא איקא דליך ולא לכלביך ובדאמר בגמ' לעיל, עין ברמב"ם ז"ל שכטב בהלכ' ט' וצ"ל: „היו אפרוחים טרופות הר' אלו בכיביצים מוזרות ופטור משלוח", עכ"ל. ולא הבנתי הלא אפרוחין טרופות נטמעטו מתקח לך ולא לכלביך, אבל ביצים מוזרות נפש היפה תאכלם, אבלطعم הפטור משום דאים ראוין להolid ולא בני קיימת נינחו, ואיך תולה הרמב"ם אפרוחין טרופות בכיביצים מוזרות. וצ"ע כתעת ודז'וק.

ד' קמ"א ע"א שלחה וחורה אפילו ב' פ' וה' פעמים חיביב, שנ' שלח תשלח את האס עכ"ל המשנה, וכצורתה תנן נמי ב' מ" ד' ל' לעניין השבת אבודה. והאי מדרבנן דאמר ל' לרבע ואימא שלח חדא זימנא תשלח תרי זימנא, ה' סובר דד' וה' נקט היא דזוקא ולא יותר, لكن פריך דמן"ל לרבות מיתורא דתשלח יותר מתריז זימנא, דאי ידע דהאי ד' וה' לאו דזוקא ואפילו מהא פערם נמי מה פריך דילמא באמות לא מצין לרבות מיתורא רק עוד הפעם, אבל מ"מ נדע מזה דה' מהא פעמים דמ"ש, כיון דלא יצא בפ"א וצריך עוד העש הפעם לשלח מה ל' פעמים ומה ל' מאה פעמים, אלא דלפי' ה' די לתרץ לו דהאי ד' וה', לאו דזוקא דה' מהא ולעולם מרים ביומיות תשלח אלו ליכא ועשה איקא, ולפי' דברי החכ"ץ, הלא בPsiות הול"ל דכל שנוטל רק האס ליכא לאו רק עשה. והנה אני רואה כי

אם מצوها קלה שהיא כאיסר וכי' וαι על שלוחה האם קאי הלא הי' מוכרכה לשולח שלא לocketה, ואפיו שלא בתורתה הרי הוא רשאי ונפסק לעדות ולשבועה, ומה הוה ל' למיעבד אלא ודאי או דקיי אליבא דרי', והוא מצי ליקח האם לטהרת מצורע או אף' לאכילת רשותם בלא הבנים, ולא עבר אלא אעשה כי אליבי' דוקא בלקיחת שנייהם איכא לאו דלא תינח וכדעת החכ'צ' הנל', או דרבנן על המניעה מכל וכל קאי והויה מצי לשולח האם וליקח הגולות, והוא נמנע מהז והפסיד כאיסר שוו' הגולות.

ועתה אריך אך אין פסק הרמב"ם ז"ל מכונים לכל מה שכתנו דהנה בראש הל"ש בשມונה המצוות כתוב "שלא ליקח האם על הבנים, לשלח האם אם לקחה עמו הבנים", הרי דלא הזכיר שי' שה'ק מצואה מוחלטת, וגם לא מצואה תנאי דהינו אם ירצה ליקח הבנים וכמו שחייבת האם ירצה לאכול אלא שהיא המתknת עויתו אם לקחה, וכן מבואר בפסקיו בפי' שכתב הлокח האם על הבנים (והיינו מעל הבנים) ושחתה לוקה על שחיתת האם שנ' וכי' (דהינו מושם דעת' שחיתה ביאל המ"ע בידים זאת אפילו למ"ד בטלו ולא בטלו) וכן אם מטה קודם שישלחנה לוקה (והיינו ממ"ד קיימו ולא קיימו דפסק כוותי'), "ואם שלחה אחר שלקהה פטור", פטור אבל אסור כמו אסור להחותר ע"מ שישראל הנוטר וזה ברור בדבריו, והוסיף בהלכה ב', וכן כל מצות ל"ת שנתקע לעשה וכו', הרי ذكري ל' מצות ל"ת מה שלקה האם קרי ל' ניתוק לעשה מה שלחה אחר שלקהה, אבל ממ"ע בא לא שעבר תחלה אין זכר במון, ואדרבה כתב בהל' ג', "בא אחר וחטף האם מידיו או שברחה מידיו שלא מדעתו לוקה שנ' שלח תשלח עד שישלח עצמו, והרי לא קיים העשה שבה" עכ'ל, הרי דמפורט האי תשלח המiyor בקרא, שאם לא קיים בעצמו העשה המתknת עויתו לוקה ע"פ שנותק'ים העשה ממילא, זה נגד הגמ' ש滿פרשת האי תשלח בלקחה ע"מ לשלה דליך לאו אלא עשה, וחייב על העשה אפילו אצידק ל' לטהרת מצורע שהוא חמורה, הרי שלך לפניך לדעתה הרמב"ם זה ליתא, אך ניחא דרשאי, לעבור על לאו דלא תח ע"מ לקיים העשה המתknת הלאו, כמו דלא דמותר לגוזל או להותיר כדי לקיים והשיב, או באש תשרוףו, אלא העשה בא כאן שאם עבר ולכך לתקן את הלאו שעבר. הרי דפסק בחכמים דליך כאן עשה בלי לאו, אבל איכא עשה המתknת את הלאו, ובבלה' י"ט הביא דין של המשנה האחרון וז"ל, "אסור ליטול אם על בנים אפילו לטhor בהן את המצורע שהוא מצוה, ואם לך חייב לשלה, ואם לא שלח לוקה שאין עשה דוחה ל"ת ועשה וכו'" עכ'ל, הנה לא האיך כל דינה דליך ע"מ לשלה דליך רק עשה, ומ"מ עשה למצורע החמורה לא דחיה עשה דשה"ק, מושום דעתך בתרא כסוגי' דיון, רק המשנה כצורתה דאפי' לטהר מצורע אין לך, ואם לך לוקה, ובע"ג דהרבמב"ם אית ל' קיימ' ולא קיימ', מ"מ הלא מפרש דמאי לתקן הלאו כי' שהאמ ח' בידו, וא"כ לעולם איכא לאו ועשה העומדת לתקן, וכן נתן טעם לדבר משום דאי עשה דוחה ל"ת ועשה, והכ' מ' תהמה עליו וכתב דרבנן דס' מל' משלח ואני לוקה מ"מ השיג לדעתה הרמב"ם שפסק בחכמים קודם שלחך אין כאן שום עשה אלא ל"ת דלא תחק, אין אבל לא ל"ת ולא עשה, והרי ה'כ' מ' השיג ה'גמי' תמיתו, אך אמרו בגמ' דיאיכא ל"ת ועשה והוא אליבא דרבנן כדמוככי מתוך הסוגי', אבל באמות אין כאן קושי' דנייה דין אלא ל"ת ועשה, אבל אם נתיר לו לוקח לטהרות המצורע יעבור על הל"ת וגם יבטל העשה המוחלט עליו אחר הלקחה לתקן הלאו, וזה קרי ל"ת ועשה, אבל, עכ' פ' שמעין מזה לדעתה הרמב"ם ליכא שום מציאות עשה בלא לאו לחכמים, ומדוחה כל השקיל וטרוי' שבגמ'

גם החוי' הי' מפרש על הבנים עם הבנים כחכ'צ'adam קרשי' דעל האם לחוד אזהיר שלא ליקח מעל הבנים, אין מצי לפרש שהעשה דשלח תשלח היא עשה מוחלטת, אך ישלח בלא עבורה אלא דלא תחק, תח האם מעל הבנים, וא"א לשלח בלא עבורה אלא דלא תחק, אבל הקרה לא מתישב בשום אופן הכוי, דהיינו הול' תחלה המוצה המוחלטת דשלח תשלח את האם, וא"כ הלאו דל'ת האם מעל הבנים להחיק בה לאכלה, ועכ' פ' אם הקדמים הלאו דלא תחק הוו'ל לפרש לא תחק האם מעל הבנים להחיק, כי סתם לא תחק איינו במשמעותה הוא משום שמסלול אותה מן לידיה שמרחפת האי מעשה הלקחה הוא משום שמסלול אותה מן לידיה שמרחפת עליוון לשמרון, וכאשר כתוב הרמב"ם בהל' ז' ו'ל: "לא אסורה התורה אלא לצוד אותה והיא אינה יכולה לפרוח בשביב הבנים שהוא מרחפת עליוון שלא ילכוו, שנ' והאם רובצת על האפרוחים" וכי' עכ'ל, וא"כ טרם שנדע ההיתר דשלח תשלח לצורך לקיחת הבנים, ודאי הינו מפרשין לא תחק האם מעל הבנים כלל, אלא עכ' דחווי' ג'כ' ה'י מפרש דל'ת האם על הבנים עם הבנים, וליכא לאו רק בלקיחת שנייהם, ואם מדויק העשה אחריו הלאו לומר, אבל שלח תשלח את האם והבנים תח לך אם תרצה, ואז השילוח הוא החלטי ולא תנאי שאם תרצה ליקח הבנים אז תשלח האם, אלא שלח תשלח לחלוין ואם תרצה תח לך ה' הבנים. ומעתה אני אומר כי בדבר זהה האם פירוש על הבנים הוא עם הבנים ה' הבנים היא הפלוגתא שבין ר'י וחכמים במשנה שאח'ז', דרי' אומר הנוטל האם על הבנים לוקה ואני משלח, ומפרש בגמ' דסובר שלח מעיקרה ממשמע והיינו דפרש דשלח הבנים הוא עם הבנים, ולכן כל שעבר על זה ולפק האם על הבנים גם שנייהם עבר אלiao זה ותו ליכא שום מצוה כדי לתקן את הלאו, דמה דעתך אח'כ שלח תשלח את האם ואת הבנים תח לך מעיקרה ממשמע, דהינו עשה מוחלטת לשלה האם, ואם ירצה יכול ליקח את הבנים ואין הפרש דהכל רשות שאם תרצה תוכל לשלה את האם וליקח את הבנים, דא"כ גם להיפך שפיר דמי ליקח את האם ולשלחalo להניח את הבנים דגס אז לא עבר אלao דלא לפק האם עם הבנים, ולכן עכ' הפ' דשלח תשלח למ"ע אתה, ואם לך האם והניח הבנים או שלח עבר אהאי עשה, אבל החכמים דפליגו אר'י ואומרים משלח ואני לוקה, ודנו אותו ללא הניתק לעשה כדקתו במתוני', מפרשין הלאו דל'ת האם על הבנים כפרשי' מעל הבנים, והלאו מוחלט בלקיחת האם לחוד עbor, لكن מוטב שלא יגע בקון זה כלל, והעשה דשלח תשלח לא בא אלא לתקן הלאו אם נטול האם מעל הבנים, וכמו והשיב את הגזלה דבאה העשה לתקון הלאו דלא תגוזל, כן מתרחש גם כאן הקרה דשלח תשלח אם עברת ולקחת, אבל ודאי מוטב שלא ליקח כלל האם מעל הבנים, כמו בכל לאו הניתק לעשה כדקתו במתוני', או להוtier מבשר הקדשים כדי לקיים מצות שריפת נותר, וכן הדין נוטן לפי הטעם המוסכם ברמב"ם ואבע"ז יותר מפרש טעמי המצוות, כי מצד שלא נטאזר בלקיחת האם מעל הבנים שהוא צער גדול לה, וא"כ המניעה היא המוצה ועליה קבעה התורה השכר למען ייטב לך והארכת ימיים, אבל שלוח האם מעל הבנים ולקחת הבנים הוא תיקון הלאו שעבר בלקיחה, ואין על זה האי שכר כי די' בתיקון שלא לocketה, אלום לר' יהודה דשלח מעיקרה ממשמע איכא מצוה ה'ה' בלקיחת האם מעל הבנים לשלה, ועפ' טעם הזוהר שהבאתי לעיל, ואליבי' איזלה האי עובדא דסוף פרkon, بما שעלה לברא להביא נזונות ושלח את האם ה'יכן אריכות ימי' של זה, כי אליבא דחכמים לא על האי תיקון הלאו עכ' פ' שהיא עשה, נאמר האי שכר. ותדע מלשון המשנה גופה דברי קתני בה ומה

לא קשהaimא חשלח תרי זימנא ותו לא, אלא להיפך קשה מה קמ"ל פשיטה Adams חזרה איכה הלאו דלא תחק מקודם, ומוק"ו כמו שכתבנו בריש דברינו ולכן ה' די לרמב"ס לשנות הדין כמו שהוא במסנה מבלי להוסיף עליו מאומה, משא"כ שם בב"מ לענין מצות השבת אבידה דהיא מצוה החלהית שם מבאר כתירוץ של רבא ודוק' היטב בכל הדברים שכתבתי כי הן קילורין לענים ואמייניטים להלכה בס"ד.

גמר' ותו לר"י דאמר שלח מעיקרה משמע אפילו עשה נמי ליכא לפי מה שביארנו למעלה לר"י דשלח מעיקרה משמע, הרי הוא מצוה החלティ ליקח את האם מעל הבנים ולשלחה, כאשר קתני במתנ"י אמר הריני נוטל את האם ומשלח את הבנים חיב, ובמשנה שבמשניות קטני חיב לשלח, והנה שתי הגירושות אמיטיות דלחכים דר"י דאמרו משלח ואין לוקה למ"ד קיימו ולא קיימו, וכפרש"י תנך כ"ז אם לוקה האם ולא שלחה מיד חיב מלכות וחיב לשלח, ולר"י דס"ל שלח מעיקרה משמע חיב לשלח אצל איןו לוקה וכדעת החכ"ץ זיל, דהרי לא לקחה עם הבנים, וא"כ מאי אמר, ותו לר"י אפילו עשה אין כאן, אבל ניחא בשנאמר דהא דאמר דתשלח אתה להיכא דubar וסקלי' לאם דלאו עבר', היינו לחכים, אבל לר"י מירידי דשלק גם שניהם האם עם הבנים, ואז לר"י לוקה ואני משלח, אלא דלר"י לא צרכין לאוקמא תשלחblkach שיחסם אלא דתשלח אתה שאפילו לஹרת מצורע לא יקח האם לחודה, דין בה אלא עשה עבר על שלח, וכחכ"ץ וכתרוץ של מ"ר בר"א דאמר כגון שנטלה ע"מ לשלחזה דהוא לחחים, נכלל גם לר"י דלא צרכין לדידי' כלל לו מ"ר דנטלה אלא דמעיקרה אין כאן אלא עבירה עשה אם נוטל האם בלבד הבנים. אבל רשי זיל לא פירש וכן ונתקח טובא hon בקושי' הגמ' לפרש דלר"י בנטלה האם לחוד ג"כ לוקה ואני משלח, ואם לוקחה ע"מ לשלחזה גם לר"י לא עבר אלא, וממילא גם לא על העשה.ומי כחכם ויבין את זאת, ואמת דlisnia דגמ' דחוק לפ' פירושינו אבל מ"מ האמת כן הוא ודוק'.

תוס' ד"ה לא צרכין דubar וסקלי' מכאו קשה לפ' ריב"א וכו', קושי' התוס' קשה להולמה, דהקשה לדעת הריב"א דהלאו לעולם נרחה ולא נשאר רק עשה, לעולם צרכין קרא דתשלח להורות דכאן ליה אם עבר ולקחה לטהרת מצורע, והוא פלא דס"ס אין זה יותר מעשה דתשלח ואיך נלקה עשה אפילו כתיבא כמה פעמים, וצ"ע ודוק'.

משנה הנוטל אם על בניים ר"י לאוקה ואני משלח בתוספתא הגירסה נוטל האם מעל הבנים, ולפי ביאורינו לעלה גירסה זו מושובשת דר"י איןו לוקה אלא בנטול שניהם.

ע"ב **גמר'** עד כמה משלחה, ופרש"י אם נטלה. ולא ידעת מה רצתה בהז' ואולי יש לומר דחוק לחייבים קמבעי' ל' דס"ל דשלח לאחר שuber ונטלה סגי' לי' עד שתצא מת'י, אבל לר"י דשלח מעיקרה משמע בעין שלוח לחלוין, והטעם דלחכים דכבר עבר אלאו דלא תחק, אלא שמתוקן בשילוח, כל שיצאה מת'י, כבר קיים העשה ויכול אח"כ לתפשה, אבל לר"י דשלח מעיקרה משמע מצוה הכרחית היא והוא מטעם שכטב הזוהר כדי שתחזרו ותבקש את בניה ויתעוררו ע"י זה רחמי שמיים על ישראל בגלות, א"כ לא נגמר העשה במה שיצאה מת'י כਮובן אלא דקשה להכניס זאת בכוונת רשי זיל, כיון שלא הזכיר מכל זה מאומה וצ"ע.

אולם הרמב"ס זיל לא מפרש כפרש"י דأتא לאשמעין דסגי בשיצא מת'י ומותר אח"כ לתפשה דלא האזכיר מזה כלום אלא

מהלכ' דלאו סמכה הוא, וממצאתה בח' ק"ז זיל ש' על הא דאמרו בגין' שנטלה ע"ד שלח דלאו ליכא וכו', אין להשתבש וללמוד מהו זה דמותר לכתילה לעבור על הלאו לקיים העשה, ומותר להחותיר ע"מ לשורוף הנורת, ولكنות חמץ בפסח ע"מ לבعرو וכו' איך קאמר שנטלו בידו לשחו דלהרמב"ס צrisk ליטלו בגפו או ברגלו ולשלחו, ולרש"י נהי דסגי בעקבות הkon שטרפה, מ"מ אס משלחו בידו שפיר דמי ואז אחר שהיתה בידו לשלהה נדע לו שהוא צrisk לטהרת מצורע, ומסיים וזה אמת ברור ונכוון ואל תשח相反, והנה לא ידעת מה תיקון בכל דבריו, אמת דלדעת חכמים אין כאן עשה הקודמת להלאו, אלא דהאי שלוח הוא תיקון הלאו שעבר, כמו שrifת נותר, אז א"א ליטול האם מן הבנים בלי לעבור אלeo דלא תחק, דמי התהי לו השילוח בעצמו הוא ע"כ ע"י עברת הלאו נעשה, ואיך נאמר דלא עבר אלeo ע"י שלוחה מעל הבנים שהוא ג"כ לקיוחה מעל הבנים, אלא דהוא כעובר אלeo ומקיים התקין בב"א, ואולי גרע דהוא מצוה הבא בעבירה וליכא תיקון כלל, וכחכ"פ פשיטה דלהרמב"ס זיל סובר דהאי דברי מר בר"א לאו דסמכה הוא, וכן למ"ד קיימו ולא קיימו לפי דעת הרמב"ס איכה תיקון הלאו כ"ז שמשלו, אשר על כן לא פסק הרמב"ס כהאי תירוצא שבגמ' דקרה דתשלח אתה לחיב בשילוח בדאייה עשה לחוד נגד עשה דמצורע, וקרא דתשלח אתה לדעת הרמב"ס על חטף אחר מידו או ברחה מידי דלא תיקון בזה הלאו, וק"ז זיל בעצמו הרגש לעיל מני' בזה, בד"ה לדבר מצוה מנין תיל' תשלח, שכ' דאי הוה רבע סובר לצrisk לאחזה בגופה או רגליה ולשלחה בידיו, אשר זאת נפקא לרמב"ס מתשלח לא ה' צrisk לשינוי כל heiени' דחיקא, בנטלה ע"מ לשלחזה גם כל שינוי דשים דלעשות שלם בין איש לאשתו וכו' עכ"ל. הרוי לך ברור ואמת דלהרמב"ס הי' מדחה כל השקיל וטרוי הלאו מהלכה, וגם הר"ף זיל לא הביאה. ולכן תמה אקרוא על יתר הראשונים, החינוך והטור ואחריהם הבית יוסף בשוע' כולם, מסידור דבריהם נשמע דaicaca בשעה' מצוה החלティ, שהה אינו אלא לדעת ר"י דסובר שלח מעיקרה משמע, ונמשכו כולם אחר פשוטות הסוגי' שלפניו וגם אחר האי' אגדה דסוף פרקן יותר לשונות שבגמ', דמשמע דaicaca מצוה בשילוח הkon עכ"פ כמו שחיטה למי שרוצה לאכול, כן במי שרוצה ליקח הבנים שומרת לכתילה ומזכזה עליו ליקח האם ולשלחה תחליה ואחכ"כ יקח הבנים וכל זה אינו אלא לר"י ולא לחחים, וזה הפלא וכל, והב' בכם שלו בעצמו הרגש לדעת הרמב"ס ליכא עשה כ"ז שלא לוקח, ומ"מ לא שט ליבו בפסקין שוע' שלו על האי עני' גדול וקבע הלכה נגד דעת הר"ף והרמב"ס זיל, וגם המשנה עצמה מסיע' לרמב"ס, דהרי בכל הני' דינים קתני' במשנתינו הטעם משום שני' שלח תשלח, ובמשנה אחרונה דלא יטול האדם אם על הבנים אפי' לטהר את המצורע לא מסיים משום שני' שלפניו. ועתה דלא צrisk להאי דינה דרשיה דתשלח שאמרו בגמ' שלפניו. ונשוב למה שהחילנו דלהרמב"ס זיל גם בהאי דינה דשלחה וחורה אפי' ד' זה' פעמים לא שט לבו לתקן המשנה עפ' תירוצו של רבא דאפי' מהא פעמים ומשלח לחוזא, כי לפי ביאורינו לדעת חכמים דאיון כאן מצוה שלוח אלא תיקון הלאו שuber וטוב מזה ולא יטול, לא האם ולא הבנים, א"כ באמות ציל שום יפותה שלא יטול האם אחר שחורה על בניה פשיטה דהלאו במקומו עומד, ואות שאיון כאן מצוה אלא תיקון מתשלח נשמע לצrisk דוקא בידי לשחו, ואס לא אז נלקה על הלקיחה, ומהשנה באמות בין לר"י ובין לחחים נשנית, ולהרמב"ס שפסק חכמים לא חש להאריך על הלאו כשותה, ולכן צrisk רק לר"י ולא לחחים, דלא יטול האם פירושא דרבא דעיקרו צrisk רק לר"י ולא לחחים, דלא יטול

והנה קושי זו גם לחכמים קשה לכטורי' דכל שלוח לבסוף הרי תיקו הלאו וליכא תועבה, ומ"ל יותר אם לkerja וחיטה דבר השיר מותר כמש"כ הרמב"ם בריש פ"ג, וניהו דרש"י דלמ"ד קיימו ולא קיימו בעין דוקא תכ"ד אבל אח"כ לוכה ומ"מ משלח ניחא, מ"מ לרמב"ם דס"ל דמצוי לקיים העשה כל זמן שהאם קיימת קשה, וגם לרשי' קשה למ"ד בטלו והרי כל שלוחה ליכא תועבה, ע"כ לומר דריש' שם שהקשה שה"ק ליתסרה הי' סובר, אע"פ שנטתקן הלאו ע"י שלוחה היינו דנפטר מעונש מלכות אבל מ"מ איסורה דעדב עבד ומקרי תועבה אף דאיינו לוכה, הכי נמי י"ל לר"י לפי מה שביארנו לדידי' בנטול האם בלבד הבנים עbor רק העשה דשלוח וועליו לשלו כלazon שהיא בידו, זאת קתני במשנה דאמר הריני נוטל את האם ומשלחת את הבנים דחיב לשלוח, וזה בין לחכמים ובין לר"י וא"כ גם לר"י עבר אעשה במה שלקחה ע"מ להחיזק בה ונעשה תועבה ומ"מ אמרה תורה שלוח גם אחר שעבר אעשה - כן יש לדחוק - ודוק'.

ד"ג קמ"ב ע"א משנה לא ייטול אדם אם על בנים אפילו לטהר את המצווע. האי דין נשנה לכ"ע בין לר"י ובין לחכמים לר"י דשלוח מייקרא ממשע"כ כל שנטול אם על בנים עבר הלאו ועשה בב"א, ולא אתה עשה דמצווע לדוחות לאו ועשה וליקח האם לבדה דליקא לר"י אלא עשה דשלוח, גם זאת נתמעט לר"י מותשליח יתרה כמש"כ במלعلا, ולהחכמים דליקא עשה מייקרא אלא לאו דלא תקח, מ"מ כיוון דאם לcker איכא עליו עשה לתקן הלאו חשוב בעשה ול"ת, ולא נדחה מפני עשה דמצווע, ולידיחו לא צרך תשלוח על זה כמש"כ לעיל, והמחלוקת מוכיחה כן דכמו דבדיניהם של מעלה קתני במשנה משום שנאמר שלח חשלח, ה"ג הוול"ל אהאי משום שנ' תשלוח ואפילו לדבר מצווה, אלא ודאי דבלא שום דרישה קאמר דאיינו נדחה מפני עשה דמצווע משום דזהה עשה ול"ת, וכן פסק הרמב"ם וכמו שהארכנו לעיל.

ואח"כ אמר ומה מצוה קלה שהיא כאיסר וכו' גם זאת מתרפרש לכל או"א באופן אחר לר"י מתרפרשת, אם משלח האם ואני נוטלה, שלא ה' עbor בנטילת האם לחוד רק אעשה והוא מקיים העשה ומשלחה אינה נוטלה אבל על שאינו נוטל האם עם הבנים גם שניהם ומיניהם הרי ביטול מ"ע, לדידי' יש חיוב הכרחי לשלוח אבל לחכמים כל שלוח את האם ושלחנה ונטל את בנייה, איינו מגייע לו שכර דהרי אדרבה עבר עבירה בליך לא שתקנה ע"י השילוח וכל שעבר ל"ת וקיים אח"כ העשה המנתקת הלאו איינו מן הדין שיקבל שכר,ומי שלא עבר כלל כשבא הלאו לא יוכל שכר, אלא גם כאן הכוונה אליבא דחכמים שמי שקרה לו קו ציפור והניחו ולא נגע בו, לא באם ולא בבניה מקבל שכר זה הקבוע לו על שקיים מצוות ל"ת דלא תקח האם מעל הבנים, וכאשר אמרו בקידושין סוף פ"ק דמי דעתך לנו עבירה וכבש צרו ולא עברה נוותנים לו שכר אבל קיים מצווה בידים. כן כmortפרש האי משנה לפ"ז דעת הרמב"ן שהארכתי בו לעיל ודוק'.

גמר' תני ר' יעקב אומר אין לך כל מצוה ומזכה שמתן שכרה בצדה שאון תחה"מ תלוי בה. עיין بما שכתבתי בארכות בעניין זה לעיל דף ק"י ע"ב ודוק'.

קישור סוף המסתכתא לתחלה תמצא בריש מכילטן

שכתב בהלכ' ג' ו"ל "בא אחר וחטף האם מתחת ידו ושלחה, או שברחה מות"י שלא מדעתו לוכה, שני שלח התשלח עד שישלח עצמו, והרי לא קיים העשה שבה" עכ"ל, והכ"מ ז"ל עמד על הלכה זו ולא צין אליה מקומה בוגם". ולפע"ד נראה ברור דהרמב"ם ז"ל מפרש כן דברי רב יהודה דאמר, כדי שתצא מות"י דהינו שישלח הוא בעצמו ולא אחר שחטף אותה מות"י או שברחה שלא מדעתו, ודרש זאת מקרה יתירא דתשלח ודלא כרבא דלעיל דדריש חכמים דליך אפי' לדבר מצוה וכמו שהארכתי לעיל והוא לדעת חכמים דליך מציאות עשה بلا לאו. ولكن אתה תשלח על האי דין אadam עבר ונטליה יכול לתקן הלאו דוקא ע"י שלוח מתחת ידו ממש, אבל לא מתוקן הלאו אם אחר חטף ושלח או ברחה מעצמה, אבל לר"י דס"ל שלח מעיקרא ממשע' אם חטף אחר או ברחה מידו הרי לא עבר אלאו, דלא לךה עם הבנים ואעשה נמי לא עבר דהרי סכ"ס נשלחנה מילא, ולר"י ודאי אתה קרא דתשלח אלף לדבר מצוה דלידי' בלקיחת האם לחוזא אין כאן אלא ביטול עשה דשלוח, והו"א דעשה דמצווע החמורה תדחה עשה דשלוח ולפ"ז גם אידך מימרא דבמה משלחה חד אמר ברגליה חד אמר בכנפה ג"כ לחכמים נאמר, וב עבר ולכך אבל לר"י אי לך האם עם הבנים כבר עבר ולוכה ואיןו משלח, ואם עדיין לא לך יכול לקיים מצוות שלוח גם במקיש על הקון שתפרח האם, שהאי תשלח לר"י לא אתה שבעין דוקא מתחת ידו, אלא דאפילו לדבר מצוה כנ"ל, וא"כ בכל גוונא שתפרח נתקיים העשה ודוק'.

ע"ש גמר' האי דגיננו לגביה ושלחה ואח"כ תפשה נגדי ר"י וכו', עיין במל"מ פ"ג הי"ד מהל' עבדים דקמתמה מכון על שיטת מקטצת ראשונים דאפילו בלאו הנחיק לעשה כמו הענק תעניק כיון דמתן שכחה בצדיה אין ב"ד קופין עלי', אך נגדי ר"י להאי. ותמה אני על תמייתו דשאני הטעם דהלאו אין בו מעשה ובלא"ה אין לוקין עליו, וחקרו אי קופין על העשה מצד שמ"מ מנטקה ומתקנת הלאו, או גם בזאת אמרין דאיון קופין כיון שמתן שכחה בצדיה, אבל כאן הלא עבר הלאו דלא תקח שהוא בקו"ע ופשיטה דкопין על העשה לתקן הלאו. וכאשר באמת ציווה עלי זיל רבבי לה גדריה ושלחה, ומה נגדי ג"כ הלא פריך עליו הש"ס ומשני דברבן ומכת מרודות משום דתחכם לעבור על הלאו ולתקן ברמיה, זה פשוט וברור ואין כאן מקום להקשות מיידי ודוק'.

ע"ש גמר' וליחס לחשדא. ורקשי לי הא לא הורה רבא מידי דהרי אל האי לא ידיע לך מתני' היא דאפי' ביצה אחת חייב לשלח, ואי דתימה עוף טהור הוא הלא גם זאת דרך מתימה קאמר, הרי לא ידע האי גברא דעוף טהור חייב לשלח משמע דתימה ה' מפ魯סם לכל דעוף טהור הוא, והי' אוכלין אותה אם לא שנאמר דמאחר דברך לך אי חייב לשלח תלו בפלוגתא דר"י ורבנן, لكن מקרי הוראה מה שחייב רבא לשלחו בחכמים ודוק'.

ולהשלמת העניין אציע כאן קושי' אחד הנה שהביא ק"ז ז"ל מבנו הגה"ק מוי"ה שמעון זצ"ל בעודוILD שעשוים וכן היא בהגחות ק"ז רעכ"א ז"ל על המשניות והוא דרש"י דס"ל שלח מעיקרא ממשע' וכל שלוח לוכה ואני משלח, נשאר קושי' הש"ס לעיל קט"ו ע"א שה"ק ליתסר מצד כל שתעבטי לך, ותירץ הש"ס דשם שלא אמרה תורה שלח לתקלה ליתה, דרש"י לא אמרה תורה שלח אלא קודם שנעשה העבירה והניא הקושי' בצע"ע עי"ש.

א מ ר ה מ ח ב ר

מקום ATI להציג פה הערכה מבני הרב מ"ה עקיבא שיחי' והשיכת לסוף סוג' דשיכלא קמא פרק אלו טרפות ואיזהו תשובה שערכתי אליו בעגין אבל המודול השיכת לסוג' דנוהג בטמאה סוף פגה'ן.

של טרפה ובלא מלכות אין מקום לאיבע' הגמ' מהו למגווע חלבו וכוקשינו דבאיסור דלית ב' מלכות לא שייך בי איסור היוצא מן הטמא, ואין לתרץ כתירוץ הנ'ל, דהוא ציר של אמה'ח דהא איסור אמה'ח כבר אזהה לה ע"י שחיטת האם גם מאבר היוצא לשיטת הרמב"ס ורק בנוולד כיוון דיש איסור אמה'ח על הוולד כלו יש מקום לאיבע' דכיון דלהאי אבר היוצא אין לו היתר אכילה אחר שחיטתה ממילא החלב שלו קודם שחיטתה אין מותר כחלב דעלמא והוא ציר של אמה'ח.

וראה זה דבר נפלא דהרבמ"ס בה"ב כת' באזה'ל: עobar שהוציא אבר ונאסר **"ואח'ב נולדי"** ושתק מלמר או נשחת כמו שכתב בהלי' ט', ובש"ע יוז' סי' י"ד כתוב עobar שהוציא אבר ונאסר **"אחר נשחתה"** ולא נקט נולד, והוא ממש היפך לשון הרמב"ס ומ' לא יודה כי שנייה זה בלשון הש"ע מלשון הרמב"ס יסודו בפוגות' הש"ע והרמב"ס במה שכתבתי לעיל, והצעתי דבר זה לפני הגאון מראדמישל וקלסי' מאד.

אלא דלפי מה שהוציא אמו'ר הגאון שליט'א בחיבורו דלשיטת הרמב"ס כל שהפריס ע"ג קרע בעי נמי שחיטת מה'ית עין היטב בפניהם אז לשיטתו ליכא חילוק בין הנולד או נשחתה אמו'ר דכל שנתגדלה ונחלבת ממילא בעי שחיטתה ויש היתר לאיסור אמה'ח של אבר היוצא נמי ולא נשר רק איסור של טרפה שאין בו מלכות, ולפ"ז צ"ל דהרבמ"ס באמת לאו דוקא נקט נולד וה'ה לנשחתה אמו'ר וגדר הולך שהוא כמו נולד להרמב"ס דבכל אופן בעי שחיטתה מה'ת, ועיין בבי' סי' י"ד שכותב על הטור שהביא לשון הרמב"ס בנולד, וכותב עליו הב' דה' הא נשותה אמו'ר והוציאו'ו כי ורבנו חד מא מנינו נקט עכ'ל והוא פלא דרך אי נאמר דרמב"ס כשהוציאו'ו חי ונתקדול הולך שהוא כמו נולד דונולד וזה הש'ה נשחתה דמ"ש כיוון דשניהם דין אחד יש להם אבל להב' דלא ס'ל כן בשיטת הרמב"ס וס'ל דבנשחתה האם עע'פ' שנתקדול הולך לא בעי' שחיטתה מה'ת אז בנשחתה באמת החלב מותר וכוקשינו. ואיך אפשר לומר לדהרבמ"ס נקט נולד וה'ה נשחתה הלא נולד בעי שחיטתה מה'ת ונשותה האם לא בעי רק מדרבנן ואיך אפשר לכלול היא בהא, שני דברים שונים והוא פלא ודוד'ק.

תשובה א'

ב"ה מוש'ק פ' ויצא תרע'ה לפ"ק קל'ב יצ'ו

הי' שלום בחילך שלוחה בארמוןתייך לך אהובי בני רחומי' הרה'ג ח'וב' טובא מופלג בהפלגת חכמים ונבונים בש'ת מ"ה עקיבא שיחי' רב דק'ק ט'ם והגילדות

אחרש'ה וכו' וע"ד מה שרצית לישב קושי' החמורה שהקשתי' איך קאמר בחולין ק'ג ע"א דלא'ם תלש אבר וטרפה בה דaicא על האבר אמה'ח וטרפה משום דבחדி הדדי קאחו הלא

אמר בן המחבר הגאון שליט'א! הקושי' שהקשה אמא'ר הגאון שליט'א לשיטת הרמב"ס דס'ל דאיסור יוצא מן הטמא לא שייך רק באיסור מלכות אבל לא באיסור שעשה א'כ הלא הלב מותר כיון דאיינו אלא יוצא מן הטמא שאין בו מלכות א'כ פרנס הא דיבע' בಗמ' חולין ס'ט מהו למגווע חלבו של בהמה דאית לה אבר היוצא. הנה קושי' עצומה הלווא הקשתי' מדונפשי' וכשצחטי' להיות באותו אדר' הגאון העצום מראדמישל שליט'א הצעתה לפניו והשיב בצל אדר' הגאון דכונת הש"ס היה דכינ' לי ממש בדברי אמא'ר הגאון שליט'א דכונת הש"ס היה דכינ' דאיין להאי אבר היתר ע"י שחיטתה ממילאתו הווה על הלב דעלמא האי אבר היוצא שם איסור של ציר אמה'ח כמו על הלב דעלמא אלא דחלב דעלמא כיוון דאית לוי' היתר ע"י שחיטתה מותר אבל חלב של אבר היוצא כיוון דאיין לו היתר ע"י שחיטתה לא פקע מיני' איסור של ציר אמה'ח. ואני הבאת ראי' מכרחות לאמתת סברא זו.

דנהנה הראשונים ז"ל פלגי اي האבר היוצא איסור אמה'ח יש בו או איסור טרפה, עיין בפמ'ג סי' י"ד במשבצות סק'ב שהאריך בהז' לבאר שיטות הראשונים ז'ל ותמצית דבריו היא דלשיטת הרשב'א וב'י משום אמה'ח נגעה בי' ומשום דלא הועילה שחיטתה האם להאי אבר היוצא, ולרמב"ס ליכא כלל משום אמה'ח דשחיטתה האם מועלת לסליק איסור אמה'ח אפילו מאבר היוצא אלא דין טרפה יש בו מקרה דבר שבדה טרפה בשר שיצא חוץ למחיצתו. ולפנ'ז נראה דבזה גופא תלי' ג' מה דפליגו ב'ו' ושאר הראשונים בהא אי נולד הולך באבר היוצא بلا שחיטתה האם אי אית ל' תקנה להאי אבר ע"י שחיטת עצמו של הולך או לא, עיין ברמב"ס פ"ה מה' מ"א ה"ט שכותב שם דבנשחת או נולד הולך אותו האבר אסור משום טרפה, וכותב עליו ה'כ' מ' דעתו הוא לומר בדעת הרמב"ס דבנולד بلا שחיטתה אמו'ר ה'ג' אסור וכשיטת הכלבו אלא דבנולד כיוון שיש לו שחיטתה עצמו השחיטה מועלת גם לאבר היוצא, וכוונת הרמב"ס שכותב נולד היא שהוציאו את הולך חי לאחר שחיטתה האם עי'יש', ולא זכית' להבין דברי ה'כ' מ' ולפנ'ז נראה ברור דבר זה תלי' בהא דאייזה ש איסור איכא על אבר היוצא דודאי לשיטות הרשב'א ודעמי' מצatz איסור אמה'ח קאtiny עלה שפיר י"ל דבנולד כיוון דיש לו שחיטת עצמו ממילא ניתר האבר עצמו דמ"ש, אבל לשיטות הרמב"ס מצatz איסור טרפה קאtiny עלה איך תועל שחיטת הולך לסליק איסור טרפה של אבר היוצא.

ואם כנים אנחנו בדברים הללו נצמחה מזה נפקותא גדולה לגבי חלב של אבר היוצא דלשיטת הב' ורשב'א אין שום מקום לאיבע' הש'ס על חלב של אבר היוצא בולך הנולד דכיון דיש לו שחיטתה עצמו ומהני לסליק גם איסור אמה'ח של האי אבר היוצא ממילא גם חלבו מותר, וע'כ לומר דיבע' הש'ס דוקא בנשחתה האם חטב דבנשחתה האם חטב מזוה נפטר דז' ליכא תקנה להאי אבר היוצא ואיסור הולך מצד ציר של אמה'ח וככ'ל. אבל לרמב"ס מצatz איסור איסור טרפה קאtiny עלה היא להיפך דבנשחתה האם כיוון דאייזה אמה'ח אזהה לה גם מהאבר היוצא ואין כאן רק איסור גרידא

בדיקולא ואני בקונטראס הילכה למשה השגתי על גוף הדין הילא משום דברתני דלידין גם הקנה אינה כמון דמנחא בדיקולא אבל באבר המודולל דליך ע"מ ממנהא בדיקולא ע"פ שהשחיטה מועלת מנגזה"כ גם על האבר אבל טרפות לא שייך בו כדמות מר'יל הרי בחיבור זה לא מהני להיות נטרף לא הבמה ולא הריאה עצמה ע"ג דפסקין יש טרפות לחץ חיות ואם לא מהני נקבות הריאה על עצמה מכש"כ דנקות הדקין לא תhani עלי' שתאסור והטעם מבואר דהא אפיו חצי חיות אין בו אלא דמגוז"כ מהני השחיטה עלי', ולכן כל פסה"ג אין הריאה נטרפת עם הבמה אלא וזה אבר המודולל, וכן אנו מוכרים לומר לדעת הרמב"ז ע"ל בסוגי" דרכובה דך ע"ז דחתוכו מכאן ומיתה וחתוכו מכאן וחיה מה תהי' באותה חתיכת רgel במקום צוה"ג אם חתק אח"כ למלעה הכי נאמר גם אותה החתיכת חורת להכשרה אלא ודאי דלא נארה מצד טרפה לעומם.

ובפרט לדעת הרמב"ם דאייכא על אבר המודולל עכ"פ איסור תורה לאכלו א"כ ייל' דגס אינה זבוחה אית' כי אלא דלא הוה במאח' ללקות עלי' מאחר דהבהמה נשחתה ולא שייך לומר דעתל שמא"ח ואפיו לדידן דאייכא בו מה"ת שום איסור יש לומר דאייסור עשה דאיינו זבוחה لكن אין באבר זה משום דהאי איסור בשרשיו אין על החפש אלא חיברא דגברא דאמרה תורה אם תרצה לאכול מצוחה עלי' לזבוח ומהאי מצוחה דגברא נתהוו איסור על הבשר דהינו איסור עשה דאיינו זבוח ולכך כל שקיים המצוחה ושותט את העב"ח ניחו דלא פעל על אבר המודולל באובייחתו כלום אבל חיברא דגברא נתקיים וממילא ליכא איסור על אבר המודולל, ולפ"ז גם באבמה"ח גופא אויל' ליכא איסור עשה דאי' דעשה לא שייך ורק אגררא לשוחטו וכל שאפשר לקיימו עדין איך הי' על האבר שנטלש איסור עשה ובזה הי' מקום לישיב קושי' התוס' שבעות כ"ד ע"א ד"ה האוכל שהקשו איך חל איסור אבמה"ח על עשה דאי' ודוק' הקיטב.

תשובה ב' בעניין הנ"ל להנ"ל

אחדש"ה וכו' ומה שכתבת דלפי דברי איך תהי' באבר המודולל אם מטה הבמה ע"י הכאה על ראש או תחיבת סcin בלבה באופן שמתה בפ"א האם לא נאמר כאן מיתה עשו ניפול, הנה לא דקדמת בלשונך כי בהכאה על ראש או תחיבת סcin בלבה אינה מטה מיד אלא בתאי' ראש או חתק כל הלב מגופה כי אז מטה מיד והפורוס הוא צנגב הلتאה.

הנה בזה יפה הערת ותית לי כי בשעת כתיבת תשובי הראונה עליה בדעתך חיקירה זו אבל יישבת לי את הדבר עפ"י מה דאמרו בחולין ל"ז ע"ב דאפילו בעשאה גיסטרוא א"א דלא לה הי מסכנת פורטא מקמא דלייפסק לרובה וא"כ ה"ה בתזאת הראש וחתיכת הלב מגופה ג"כ איכא קצית המשך למשה ועד דשייך לומר דבහאי רגע כמיירא קודם גמר התזה נשעה האבר המודולל ניפול והוא אמרת ונכו.

ומה שכתבת עוד הנה עירובם דברים ראייתי כאן כי בפירוש כתובתי דל"ל דניקבה ריאה בין סימן לסייען כשר ה"ה דלא נטרפת ע"י נקיית הדקין וכן פסה"ג דטרפה הבמה אבל הריאה לא נטרפת עמה וכקושיתך אבל פשיטה דרייה אסורה מצד אבמה"ח דמיתה עשו ניפול, ואפילו שחטה הלא שחתיכת טרפה אינה מטהרת מידי אבמה"ח וכמו שהוחתיכי דבר זה בארכיות בקונטראס הילכה למשה.

כל שנטלש האבר איך יתחייב משום טרפות הבמה שאון לאבר שום שייכות בה והלא אבמה"ח וטרפה של ח"י טרפות המה דברים המתנגדים זל"ז וא"א לבוא בב"א דטרפה הוה לי' מחייבים דכן אמרו בגמי' חולין דך ל"ב ע"ב ובחים ע' וא' ואבמה"ח היא לאחר מיתה דכן דרישנו קרא לאבמה"ח בחולין דך קכ"ח ע"ב דכי ימות מן הבמה זה אבמה"ח דטמא כנבלא ואיך יחול טרפה של בע"ח על אבר מות שנפרש ממנו.

וע"ז השבת לי דכוונת הש"ס אינו שטלש למגורי בב"א אלא שעאו תחללה אבר המודולל ונינויו דעדין לכיא אבמה"ח אם תהי' נשחתה אבל עכ"פ כמו למ"ד לאברים עומדת דמקרי אבמה"ח בעודה שלמה ממש דעומדת לאברים ה"ה למ"ד לאו לאברים עומדת עכ"פ באבר המודולל מודה דהרי עומדת לפול אלא כיון דעתין מעורה עד שהשחיטה פועלת עלי' להתרו מה"ת עכ"פ ממילא ה"הadam ג"כ, ותדע דכן הוא דהא גם בכל אבר המודולל דקייל' דמיתה עשו ניפול יש להקשות איך יש אבמה"ח לאחר מיתה אלא ודאי דאבמה"ח עוד מחייבים חל גם למ"ד לאו לאברים עומדת דהאי אבר המודולל ודאי לאבר עמד עכ"ד.

ולפום ריהטה יפה כתבתת ודבר שכלי אמרת אבל אחרי העין נראה דאיין מקום לדבריך, ובסוף דבריך אתה נتفس דהאי דמיתה עשו ניפול הכוונה דרביע אחד חשבין כניפור רגע קודם השחיטה נפל מן החי אבל בשחיטה לא חשבין כניפור רגע קודם השחיטה דהא לא עשה דבר אבל במיתה טבעית ידוע דברים החיצונים מותים תחללה ואח"כ הלב והראש ולכן האי חיבור קל של אבר המודולל שהוא עכ"פ אבר חיצוני לאבר חיצוני יופרד קודם מיתת הלב והראש משכנן חיותו, וכלל זה תקח בידך דבכל מקום שדרשו חיציל' ה' להם סבירה שכילת על העניין דאפילו למן דלא דריש טעמא דקרה אבל דרישות חז"ל צרכין טעמא דריש וחקירה וכל זמן שלא הגענו לטעמא דמלטה נשחש באפיליה, וכן הכא עכ"פ שדורשין כי יופול מהם במותם על מיתה עשו ניפול ואין שהחיטה ד"ה דרומנא כי האי דריש היא מאי דריש רוחקה מאי דריש השחיטה היא נפלאה ואמתית, ומעתה לדבריך מה בין השחיטה למיתה הלא שניים מיטלים איסור אבמה"ח, ר"ל דלאחר מיתה או שהחיטה לא שייךתו אבמה"ח ואם במיתה אנו אמורים דלא מהני לאבר המודולל משום דברך חל למפרע למה לא נאמר כן בשחיטה, אלא ודאי דאפילו למ"ד לאברים עומדת אין הכוונה דאייכא איסור מוחלט מחייבים אלא דאייכא איסור לחתק ממן אבר ואם לבסוף לא נחתק ונשחט או מות אין כאן שום איסור ללא חתיכת ומ"מ באבר המודולל חשבין כנחתק רגע קודם מיתה, זה ברור.

וממילא גם מה שכתבתת דבابر המודולל גם למ"ד בהמה לאו לאברים עומדת מודה דלאבר עומדת זה אינו דכין דמחסור חתיכת דעד שיפול אמרה תורה ואפשר בשחיטה מהיכי תית' לומר דלאבר עומדת דהינו לחתיכת מחייבים או למיתה אבל אפיו נניח לך' סברתך מ"מ קושיתך במקומה עומדת דאי' דחלול איסור טרפה על אבר המודולל והוא מוכרכ ממה דאמר ר"ל דך ל"ב דשחט הינה ואח"כ ניקבה הריאה כשרה דרייה כמאן דמנחא בדיקולא דמי' הרי דרייה כיוון דהיא ל"ל כאשר המודולל לא מיטרפי תו אס נקבה ווע"ג דשחיטת הוושט מועלת עכ' גם על הריאה להתרה מ"מ תו לא מיטרפי בנקייתה וא"כ ק"ז דלא מטרפי הריאה בנקיית הדקין, ונינוי דאנן ל"ל להא דר"ל הינו משום דאנן לא ס"ל דلغבי קנה גם מאן דמנחא בדיקולא אבל עיין בו"ז סי' כ"ז דلغבי קנה גם לדידןתו לא שייך טרפות כיוון דקנה גם לדידן מאן דמנחא

חחי ולפר"ח נ饥ר בשחיטה עצמו וכו' עי"ש. הרי דהפרמ"ג עכ"פ דרך לכאו' כתוב דברו שנמצא במעי טרפה שנשחתה אכן אבר מן החי ואם הדין כן בעבור ה"ה באמו דכל מה שפעלה השחיטה על אמה פולה גם על ערבה, ואיך אפשר דברמה ליכא אבר מן החי ובולדה איכא, ועכ' למור דעל הولد איכא אבר מן החי דאייה איסור יהי' דהא איסור אינה זוכה נמי ליכא דהא נשחתה אמה והוא עמה ומכם"כ לר"מ דס"ל שחיטה שאינה רואה שם שחיטה אבל האמת עד לעצמו שחיטה אינה פעולה אלא שלא תטמא כנבלת אבל איכא אבר מן החי בעודה מפרקסת וכן בולדת כל מן חי ואמותה אסורה כנבלת, היא גם ולדה משום נבלה אלא דאיינו מטמא כי איסור נבלה ואבר מן החי וטומאת נבלה ואבר מן חתירה מיini נינהו וממילא גם באבר המודולד מהני שחיתות הטרפה על האבר להוציאו מיד' טומאות אבר מן החי כי טומאות אבר מן החי לפין מקרה דוכי ימות מן הבבמה וכל שעיקר הbhמה לית בה טומאה בmittata שחיתה ה"ה באבר המודולד בה נמי ליכא טומאות אבר מן החי דח' דינא אית' לחו אבל לגבי איסור אבר מן החי לאכילה לא מהני שחיתה כמו דלא מהני על אמה ומה DNSתפק לי' להפרמ"ג פשיטא לי' והוא אמת לאמינו וכל החולק ע"ז מתעקש ומשתבש כי לoli זאת מלטמא וטוען שחיטה וכאשר הארץ בזה וממנו אין לו.

כ"ד אביך הנאמן דש"ת

ה"ק משה שמואל גלאזנער

אב"ד דפה קהלתנו והגליל

ומוה שככetta דהה"ז פריכא דשאני ניקבו הדקין דהבהמה נטרפת לכון נטרפת הריה עמה אבל בניקבה הריה דהבהמה אינה נטרפת משום דכמאן דמוני בדיקולי דמי איך טטרף הריה, הנה הלא ע"ז סובבים דברי דאס ניקבו הדקין יפלו גם על הריה ע"פ דכמאן דמוני בדיקולי דמי משום הדולדול והחיבור מעט שיש לה א"כ קי' שהנקב בריה עצמה תפעול עלי' עכ"פ ואיך אפשר שתכחיר הריה זהה קי' שאין לו פירכא לפען"ד.

תשובה ג' בעניין הניל להניל

חדש"ה שמחתי במכתבך בראותי כי עדין לא נח דעתך ולא שקטה רוחך במא שככetta ולא נסגת אחריו גם אחרי דברי כבושין שככetta לך על קשיות ערך כי כך דרכי החכמים שאין מחניפים בתורה ומקבלים האמר ממי שאמרו ודוחין השקר ממי שאמרו, והנה לפי דעתך מציאה מצאת נגד מה שככetta דאיין אבל המודולד ניתר בשחיטת טרפה מאיסור אבר מן החי מהא דאיתא בדף ע"ב ע"א דאמריו להם ר"מ אם טהרה שחיתה טרפה אותה ואת אבר המודולד בה וכי' ובדף עי' ע"ב מוכיה מהא דאיון שעשו ניפול הרי דאיין כאן איסור אבר מן החי ושוב כתבת דמיליא נפל פיתה מכל וכל בבירא דגם מה שחדרתי שחיתות טרפה לא מהני זו דכיוון דמוני על אבר המודולד להתריר איסור אבר ממכם' על עצמה, וככתבת שנעלם ממנה לפיה שעה אותה סוג'.

ופלא עלייך איך עלה זאת על דעתך הלא הבאת במכתבי ברייתא זו, והנה אוראך כי כפי הבנתך גם מפרמ"ג געלאה הסוגי דז"ל בס"י י"ד במשבצות סק"ב: והנה שוחט טרפה ונמצא אבר טהור הוא מלטמא מבואר ולענין איסור לכאו' דיש בו אבר מן החי לכל העובר בפנים אמנים של עיין בי' ואם הוציא עובר את ידו היא מחלוקת, היב"ח והש"ך סברו דאיון תקנה לאוטו אבר והוא אבר מן

ת' ו' שי ל' ב' ע'

נעשה ונגמר עי' מסדרי האותיות העוסקים במלאת הקודש

ה"ק יחזקאל שרנא שפיטץ מכפר אמבאץ

ה"ק יהושע וויסי מעיר קלוייזנבורג

ה"ק מרדכי פארקאש מעיר קלוייזנבורג

ועי אומן-מכונות: ה"ק יעקב צבי שאלאמן מעיר קלוייזנבורג